Anul LXXXI Sibiu, 1 Ianuar 1933 Nr. 1—2

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Nr. 9932 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos

«Oile mele glasul meu ascultă și eu le cunosc pe ele și vin după mine; și eu le dau lor viață veșnică și nu vor pieri în veac și nimeni nu le va răpi pe ele din mâna mea. Tatăl meu, care le-a dat mie, mai mare decât toți este, și nimeni nu poate să le răpească pe ele din mâna Tatălui meu». Ioan 10, 27—29.

La praznicul Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, peste care am trecut înainte cu câteva zile și a cărui lumină plină de duhovnicească bucurie strălucește și acum în inimile noastre, V'am trimis cuvântul meu de învățătură — și astăzi, în ziua care este începutul unui An Nou în viața lumii, vin iarăși la Voi, iubiții mei fii sufletești, cu urările mele și cu povețele pe cari dragostea mea părintească mă îndeamnă să Vi le împărtășesc ca o merinde sufletească pentru anul în care am intrat.

Din toată inima mea Vă urez ca anul nou, peste pragul căruia am pășit cu ziua de astăzi, să Vă fie tuturora un an bun și aducător de bucurii pentru sufletele Voastre, aducător de mulțumire și îndestulare în casele și familiile Voastre, de roade îmbelșugate pe urma muncii Voastre, și împreună cu mine să Vă rugați Tatălui celui ceresc, să trimită din noianul bunătăților sale cât mai multă dragoste și bună înțelegere între toți fiii bisericii și neamului nostru, liniște și întru toate bună sporire peste țara noastră, bunăvoire între popoare și pace pentru toată lumea.

Dar gândul meu, cu care mă apropiu de Voi în această zi a Anului Nou, se ridică mai presus de acestea și se oprește la dorința pe care V'o arăt și la chemarea pe care V'o fac: să ascultați întru toate de voința cea sfântă a lui Dumnezeu și *pe ea* să o luați ca lege a vieții Voastre. Nu cunosc eu un mai cuprinzător program de viață pe care să Vi-l pun la inimă în această zi a Anului Nou, când oamenii au obiceiul să-și facă planuri de viitor și să-și croiască programe pentru munca lor, ca acesta unul: *să vrei și tu creștine ce vrea Dumnezeu*, să-ți legi voința ta slabă și clătinitoare de voința cea sfântă și neschimbăcioasă a Părintelui tău din ceruri. *Pe ea* să o faci stăpână peste cugetele și simțămintele tale, peste vorbele și faptele tale, peste toată viețuirea ta pe acest pământ. Numai ascultând de voia lui Dumnezeu se poate introduce rânduială bună în viața statelor și popoarelor, în societate și în familii, în sufletele oamenilor și în traiul lor de fiecare zi.

Și dacă m'ai întreba, de unde putem cunoaște voia lui Dumnezeu, ți-aș răspunde: înainte de toate din inima ta, din conștiința ta, căci scris este: „Foarte aproape de tine este cuvântul, în gura ta și în inima ta și în mânile tale este, ca să-l faci" [V Moisi 30, 14]; dar în tot cuprinsul și în toată măreția ei și-a descoperit Dumnezeu voința sa *prin glasul Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos*. El, Unul născut Fiu a lui Dumnezeu, s'a pogorât din slava Tatălui în peștera din Vifleem, a venit pe pământ între oameni și le-a vestit voia Tatălui, a suferit chinuri și batjocuri, s'a jertfit pe lemnul crucii, în groapă a stat, dar a înviat a treia zi și înălțându-se la ceruri de pe Tronul măririi sale de-a dreapta Tatălui ne repetă asigurarea: *„Iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului"* [Matei 23, 28]. El este Păstorul cel bun și glasul lui cheamă toată suflarea omenească la o viață nouă, la viața cea trăită după voia lui Dumnezeu.

El vede sbuciumul neputincios în care se sbat oamenii de astăzi, alergând adeseori după învățături greșite și căutând drumuri primejdioase în traiul lor — și cu glasul lui plin de iubire le zice: *„Cela ce nu adună cu mine, risipește"* [Luca 11, 23]. El vede truda de toate zilele a statelor și guvernelor lor pentru a ieși din încurcăturile și greutățile care s'au abătut asupra lumii — și cu glas apăsat le zice: *„Fără de mine nu puteți face nimic"* [Ioan 15, 5]. Și atunci, încrezător în lucrul său [illegible] îl caută și stau să asculte glasul lui, le zice: *„Oile mele glasul meu ascultă și eu le cunosc pe ele și vin după mine; și eu le dau lor viață veșnică"*. Glasul acesta e blând și dulce, cald și luminos, plin de iubire și de înțelepciune cerească. O, ar putea să amuțească toate celelalte glasuri cari răsună astăzi în urechile oamenilor și umplu lumea cu zgomotul lor, dar ar trebui să ne copleșească desnădejdea în mijlocul încurcăturilor vieții zilelor noastre, dacă acest singur glas al Păstorului celui bun ar înceta să-și cheme oile sale. Dar El le cheamă cu stăruință la păsunea duhovnicească a vieții celei bune. Vă îndemn, deci, să ascultați cuvintele lui, căci ele ne vorbesc de o iubire fără margini, care cunoaște oile toate, și de o mână a Părintelui, din care nimenea nu poate să le răpească pe ele. Și dacă oi pierdute dintre cei scumpi ai Voștri Vă umplu inimile cu îngrijorare și durere, ascultați glasul care Vă vorbește de Păstorul cel bun, care lasă pe cele nouăzeci și nouă de oi, care nu s'au rătăcit, și aleargă după cea de-a suta, care s'a pierdut, și aflându-o o pune pe umerii săi, bucurându-se.

Iubiții mei fii sufletești! In legătura aceasta a vorbei vreau să Vă spun că tocmai acum se împlinesc zece ani de când, de aici de lângă scaunul Nostru de păstorire, a pornit, cu binecuvântarea Noastră, o mișcare de trezire a sufletelor la o mai vie credință și la o mai însuflețită viețuire creștinească, printre fiii bisericii noastre. Era la scurtă vreme după războiul cel mare, care ne-a dat unirea neamului românesc sub acoperemântul statului nostru național. Vedeam cu jale pustiirea ce o produsese în sufletele creștinilor noștri și 'n viața lor crâncenul război, și în acelaș timp simțeam nevoia mare de a clădi viața cea nouă în statul nostru de curând închiegat pe neclintitele temelii ale evangheliei Domnului Hristos. Căci numai așa îi puteam da chezășie de trainică dăinuire în viitor, vrednică de jertfele scumpe care ni l-au dat. Și atunci, între alte multe măsuri pe cari le-am luat pentru ajungerea acestei ținte mărețe, a fost și aceasta una: am chemat aici lângă Noi ca împreună-lucrător al Nostru pe un cucernic preot din Munții-Apuseni, pe *părintele Iosif Trifa*, și i-am încredințat misiunea de a frânge pânea cea pentru suflete și de-a împrăștia în casele credincioșilor noștri lumina lui Hristos prin mijlocul tiparului. Așa a pornit cu începutul anului 1922 gazeta creștinească pentru popor «*Lumina Satelor*». La scurt timp după aceea, prin râvna iubitului Nostru împreună-lucrător către lucrul Domnului și către mântuirea sufletelor a pus la cale o tovărășie numită «*Oastea Domnului*», ai cărei membrii s'au hotărât să asculte cu mai multă luare aminte glasul Domnului, să-l primească în inimi și să-și potrivească după el toată viața lor. La început s'au găsit împreună numai o mână de oameni, dar binecuvântarea Domnului a fost cu ei, și numărul lor a sporit zi de zi și an după an, astfel încât astăzi „Oastea Domnului" numără aproape 70.000 de membri. Nici nu știm să se găsească la noi o altă societate având un număr atât

253.
Biblioteca Judeteana ASTRA
253P

de mare de membrii răspândiţi în tot cuprinsul ţării noastre. Pe lângă „Lumina Satelor“ ea mai dă la lumină, în tipografia ei, în fiecare săptămână şi a doua gazetă numită „Oastea Domnului“ şi a răspândit câteva sute de mii de volume folositoare pentru zidirea sufletească.

Astfel societatea „Oastea Domnului“ este astăzi o *undă* proaspătă şi înfiorătoare a vieţii creştineşti *în alvia largă a sfintei noastre biserici.* Din chiar începuturile ei ea s'a decis să asculte glasul Domnului care răsună limpede din învăţătura sfintei noastre biserici dreptmăritoare, aşa cum se desprinde din sfânta Scriptură şi din predania veacurilor creştine; să caute sfinţirea sufletelor prin darul lui Dumnezeu în sfintele taine; să cerceteze cât mai regulat sfânta liturgie în Duminecile şi sărbătorile de peste an; să cinstească rânduelile şi aşezămintele bisericeşti; să le dee respectul cuvenit preoţilor bisericei, sub a căror păstorire plină de iubire şi înţelepciune se găseşte prin parohiile noastre; să strălucească prin podoaba virtuţilor creştineşti a membrilor ei. Departe de a fi o societate desfăcută de biserică, ea este mai vârtos legată prin tot duhul ei şi prin toată lucrarea ei de biserica Domnului. Acesta este rostul ei, dela care nu vrea să se abată. Şi spre marea Noastră mulţumire am văzut, în decursul celor zece ani de când a luat fiinţă, roade binecuvântate de Dumnezeu în lucrul ei. Oameni prinşi în unda ei de înviorare religioasă şi ascultând glasul Domnului, au ieşit din păcate şi fărădelegi, s'au căit de greşala lor şi au început să ducă o viaţă nouă. Beţivii au găsit puterea să răsbească deasupra patimei care-i robea. Cei căzuţi s'au întors la o viaţă cinstită. Cei cari scoteau sudalme din gura lor, au început să laude pe Domnul. Ura şi răsbunarea, pisma şi răutatea s'au îmblânzit şi stins. Cununiile au ajuns la ostaşi ocaziuni de bucurie duhovnicească şi în viaţa familiară a lor a intrat fericirea. Sfaturile lor sunt luminate de rugăciune şi rânduială mai bună a intrat în tot traiul lor. In aceste frumoase obiceiuri creştineşti se deprinde şi mica Oaste a copilaşilor.

Pentru toate acestea „Oastea Domnului“ trebue privită cu dragoste din partea tuturor creştinilor. Ea nu sileşte pe nimeni să intre în rândurile ei, dar primeşte cu bucurie pe toţi cei cari se înşiră de bună voe sub steagul duhovnicesc al ei. Membrii ei nu trebue să se separe de ceialalţi fraţi ai lor, cari nu fac parte din Oaste, nici să creadă că lor le stau la îndemână alte mijloace de mântuire a sufletului decât acelea pe cari le îmbie biserica Domnului pe seama tuturor fiilor săi, ci să premeargă cu pilda lor în smerenie şi iubire, bine ştiind că toţi dreptcredincioşii creştini sunt datori să facă astăzi front puternic împotriva necredinţii şi a vrăşmaşilor Bisericii noastre. Toţi fiii Bisericii trebue să fie o oaste a Domnului, ascultând de glasul Păstorului celui bun, care le grăieşte: „*Oile mele glasul meu ascultă şi eu le cunosc pe ele şi vin după mine, şi eu le dau lor viaţă veşnică*“.

Fraţii mei preoţi şi împreună slujitori la altarul Domnului să iee sub conducerea lor organizaţia „Oastei Domnului“ din parohiile lor şi să se intereseze de aproape de toată viaţa şi munca ei. Să-şi dea seamă, că orice trezire religioasă începe dela unul, dela doi şi se răspândeşte cuceritoare dela suflet la suflet, ca flacăra dela flacără. Setea religioasă, care s'a trezit în inimi, să ne umple de bucurie, căci ea este prevestitoare de roade pentru împărăţia lui Dumnezeu. Sub apăsarea vremurilor grele de astăzi trebue să ne întărim şi mai mult în convingerea, că *evanghelia Domnului este singura putere spirituală în* stare să înlăture haosul din suflete, să le aducă în legătură strânsă cu adevăratele rosturi mari ale vieţii, să le curăţe de duhurile întunecoase cari ameninţă rânduiala din lume şi să le mântuiască din ghiarăle pierzării. Iubiţii mei fraţi în Domnul să urmeze îndemnul sfântului apostol Pavel dat ucenicului său Timotei: „*îţi aduc aminte ţie, ca să aprinzi darul lui Dumnezeu, care este întru tine prin punerea mânilor mele*» [II Tim. 1, 6], iar eu voi ruga „*pe Domnul secerişului, ca să scoată lucrători la secerişul său*“ [Mat. 9, 38].

Intru această împărtăşire a iubirii dintre preoţi şi poporul credincios să ne găsească Anul Nou, care să dea Domnul să însemneze o sporire a vieţii celei creştineşti a neamului românesc, o întărire pe temeliile evangheliei a scumpei noastre patrii, ascultând de glasul Păstorului celui bun care cheamă la sine oile sale.

In acest înţeles Vă urez tuturor fiilor mei sufleteşti: An Nou fericit — şi împărtăşindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătoarea Tăierii împrejur şi a Anului Nou 1933

al Vostru al tuturor de tot binele voitor

[ss] **NICOLAE,**
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Optzeci de ani

(=) In 1 Ianuar 1853 apare primul număr din **Telegraful Român.**

Primii ani ai ziarului, din epoca absolutismului austriac, sânt consacraţi, după porunca vremii, întru «a lărgì orizontul cunoştinţelor celor mai necesare pentru români: articole care învăţau pe popor a apreţià ziaristica, agricultura şi economia de câmp, literatura românească, meseriile şi comerţul şi altele şi altele, formau o rubrică permanentă în coloanele sale».

Cu încetarea absolutismului înăbuşitor, «prin diploma dela 20 Octomvrie 1860, gurile popoarelor, din toate părţile imperiului» austriac deslegându-se, coloanele foii Telegraful Român, *ca şi ale Gazetei dela Braşov, desfăşură o activitate energică, — constatare făcută şi de presa germană ardeleană.*

După 1860, în vremea refacerii, organul ortodox dela Sibiu ia parte activă la mişcările constituţionale, informând şi lămurind publicul cetitorilor săi din Transilvania şi Ungaria; în cele bisericeşti nu uită nici pe fraţii din Bucovina.

Lupta se purta mereu, pentru a dobândì limbii române dreptul ce i se cuvenea în viaţa publică a ţării.

Clătinându-se sistemul centralistic al Vienei, Telegraful Român *al lui Şaguna prevede viitorul, încă pe la finele anului 1863, — eră viforul* dualismului: *împăcarea între Ungaria şi Austria, pe socoteala celorlalte popoare ale împărăţiei habsburgice: recomandă românilor prin urmare să se consolideze pentru defensiva drepturilor lor, dând atenţiune mai multă agriculturii raţionale şi industriei, în toate ramurile sale.*

Schimbările, în viaţa de stat a monarhiei, s'au şi realizat în curând.

In faţa lor, ziarul lui Şaguna pledează pentru activitate *politică. E de părere că pasivitatea românilor nu e altceva decât: imitarea pasivităţii ungurilor ardeleni în faţa dietei dela 1863 şi 1864...*

Rezultatele acestor lupte, aprige şi nemitarnice, aparţin istoriei de pe vremuri a Ardealului, când ceea ce era românesc, alcătuià un singur front împotriva asupritorilor.

In timpurile nouă, cu preschimbările uriaşe aduse de anul desrobirii naţionale din 1918, organul nostru de publicitate, călăuzit de princìpiile întemeetorului său, e preocupat, aproape exclusiv, de chestiuni naţionale bisericeşti. Şi în consideraţie că biserica ortodoxă a Ardealului nu trebue să facă politică de partid, a ţinut să fie cu totul neatârnător de grupările politice şi nepărtinitor în părerile şi judecăţile sale.

Această linie de conduită ni se impune şì în munca ce ne stă înainte pentru viitor.

Stăm în faţa curentelor sporite antibisericeşti, provocările lor se înteţesc, instituţiile bisericii şi slujitorii ei sânt ţintă de atac sub cele mai variate motive şi pretexte.

Pentru a le răspunde cu efect cât mai invederat, şi pentru a susţinea aspiraţiile noastre de ideal moral-creştinesc, biserica noastră ortodoxă dispune de probaţi luptători, cu peana şì cuvântul, gata să aducă orce jertfe în apărarea drepturilor sfinte ale unei biserici, care trebue înzestrată, nu despoiată, de mijloacele trebuitoare progresului în toate cele bune şi adevărate ale neamului.

In slujba acestui fel de gândiri stă şì ziarul nostru Telegraful Român, *care intrând cu 1933 în al 81-lea an de apariţie, cere cu încredere întreg sprijinul cititorilor săi binevoitori.*

Urăm iubiţilor noştri abonaţi şi colaboratori, să întâmpine anul nou cu pace, sănătate şi duhovnicească iubire.

Intru mulţi ani!

Naşterea Domnului în Sibiu

Sărbătorile sfinte ale Naşterii Domnului au fost prăznuite şi în anul acesta cu multă solemnitate în Catedrala Mitropoliei noastre.

Sfânta Liturghie, în ziua întâia de Crăciun, a fost celebrată de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae,* asistat de clerul Mitropoliei.

In decursul sfintei liturghii I. P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe absolventul Academiei noastre teologice, Virgil Hamzea. Răspunsurile liturgice le-a dat, cu toată preciziunea, corul mixt al catedralei condus de prof. T. Popovici.

La sfârşitul sfintei liturghii I. P. S. Sa citând cuvintele psalmistului: «*Al Domnului este pământul şi plinirea lui, lumea şi toţi ceice lăcuesc într'însa*», a rostit o remarcabilă cuvântare, ascultată de mulţimea de credincioşi cu evlavioasă atenţiune.

I. P. S. Sa a împărţit apoi credincioşilor anaforă.

Trecuse ora 12, când Inaltul prelat a fost condus la reşedinţa Sa, precum fusese şi adus, în procesiune din partea corului Academiei teologice şi a preoţimei celebrante.

In a doua zi a praznicului Naşterii Domnului, a celebrat sfânta liturghie în catedrală P. S. Sa arhiereul *Vasile*, vorbind despre însemnătatea zilei: Soborul prea curatei Născătoarei de Dumnezeu. Frumoasa predică a fost deasemenea ascultată cu toată atenţiunea de numeroşii credincioşi. Răspunsurile liturghice le-a dat corul catedralei, ca şi în ziua primă.

Gânduri pe marginea scrisului...

Anul nou este un popas însemnat în cronologie. De aceea adesea calendarul faptelor se face cu multă dreptate din an în an. Neapărat că o urmărire generală a împrejurărilor în cari s'a impus scrisul bisericesc îşi poate avea însemnătatea ei. Astăzi se scrie mult. Poate să şi citeşte, căci numai astfel se poate explica cum de se pot menţine în criza banului de acum, fără mijloace proprii, atâtea ziare, reviste şi publicaţii periodice. Dintre publicaţii, cele de caracter religios prezintă un spor faţă de trecut. Cazul e şi aiurea nu numai la noi. Astfel în ultimii doi ani s'au scris în Germania numai asupra Vechiului Testament 2286 de studii şi cărţi, iar după o statistică mai nouă, chiar şi în Bulgaria se constată un progres de seamă în tiraj.

Intre cele mai vârstnice publicaţii este fără îndoială revista «*Biserica ortodoxă română*». S'ar cuveni să îmbrace haină de sărbătoare, căci împlineşte un timp de frumoasă existenţă. Ea ar trebui să fie publicaţia de legătură între centrul eccleziastic şi filialele duhovniciei ortodoxe de pretutindenea, deşi sunt încă mulţi aceia cari ocolesc calea ce duce spre această comoară plină de duhul valorilor. Tocmai din pricina zgârceniei noastre materiale, ea întârzie uneori cu apariţia, aduce însă totuşi mult material din cel necesar umplerii golului pe care cineva l-ar simţi în intervalul apariţiei. Prin studiile ştiinţifice, prin cele de caracter general şi încă prin faptul că îmbrăţişează probleme de interes bisericesc de pretutindenea, ea secondează cu vădit folos nu numai munca parohului în enorie, ci şi pe a acelora cari profesează învăţătura creştină.

«*Candela*», care continua cu răgazul obişnuit a soluţiona şi clarifica cu o largă informaţie ştiinţifică, probleme teologice dintre cele mai capitale, stopează. Deşi costul ei este unul de încurajare, ea totuşi a rămas cu regret calendarul ştiinţific al puţinilor... Aşteptăm trecerea secetei care bântue, ca apoi Facultatea de Teologie din Cernăuţi, «acel venerabil institut creştin şi naţional de ştiinţă, unde domină un larg spirit de colegialitate şi un cald suflu de adevărată iubire creştinească», să facă să lumineze din nou acea candelă a credinţei străbune.

O năzuinţă frumoasă în serviciul apostolatului bisericesc depune cu aceeaş râvnă ca şi până acuma: «*Revista Teologică*». Aceasta aduce întotdeauna un adecvat material lectorilor săi. Foiletonul rezervat recenziilor, ca şi cronica internă şi externă cu rubrica mărunţişurilor informative, intensifică interesul faţă de scrisul ei. Sora sa mai mică, «*Problemele vremii*», care înşira deja «*Biblia şi intelectualii*» şi «*Pavel apostolul lui Isus Hristos*», este o extenziune de orientare, adecvată folosului sufletesc al tuturor celor ce-i ispitesc cu răgaz paginile.

Revista facultăţii de teologie: «*Studii Teologice*», are un caracter ştiinţific, deaceea răspândirea se face cu anevoe. Aceasta din pricina că lumea doreşte mai adesea publicaţiile uşoare, de caracter general, cu îndrumări, lămuriri în vreo îndoială sau nedumerire din cadrul preocupărilor de ordin sufletesc. Pentru a nu rămânea văduviţi de munca iniţiată de profesorii din capitală, ar trebui să se impună publicaţia cel puţin pentru anumiţi cititori.

Un bogat şi numeros contingent de lucrători în via Domnului îşi îmbie publicaţia plină de entuziasmul caracteristic tânărilor, sub firma: «*Raze de lumină*». Cuprinsul variat, cronica destul de bogată, calendarul literaturii şi îngrijirea tehnică fac publicaţiei o călduroasă reclamă.

O albie tot mai adâncă a început să-şi sape, în curgerea timpului, «*Fântâna Darurilor*» din Bucureşti. Ea caută să fie pentru clasa şcolărită a societăţii ceeace pentru gospodarii satelor este «*Oastea Domnului*» şi anexele ei. *Fântâna Darurilor* e frumos tipărită şi regulată în apariţie. Ea se impune din ce în [illegible] alături de conducătorii oficiali ai scrisului, semnează articole P. S. Grigorie dela Arad, care prin scrisul Prea Sfinţiei Sale canalisează mersul ideilor tocmai spre o mai vie apropiere între laici şi biserica lui Hristos. Articolul: «Taina pocăinţii şi intelectualii» este un exemplu grăitor tocmai în această privinţă. — Prin felul cum uzează mărunţişurile din alte ogoare spirituale, revista aceasta trezeşte în mod tăinuit conştiinţele amorţite între graniţele confesionalismului îmbucătăţit, spre nădejdea realizării cuvintelor dumnezeescului Pavel din scrisoarea către Coloseni 3, 11.

«*Misionarul*» continuă a documenta cu aceeaş asiduitate erorile celor înstrăinaţi dela matca bisericii dreptcredincioase. Doritorii de a fi lămuriţi asupra sectelor din România află mult material în acest vestitor al Basarabiei.

Revista de educaţie religioasă şi morală: «*Tânărimea creştină*», conţine articole de îndrumare creştină, recenzii, informaţii de interes şi aduce uneori traduceri din autori importanţi. Ea este un vestitor potrivit pentru elevii şcoalelor secundare, dar şi pentru cei ai universităţilor noastre.

Ca nou animator de idei creştine s'a impus: «*Revista pentru moralizarea deţinuţilor*»; vestitor în care cei amărâţi sufleteşte găsesc prilejul cuvenit ca încet încet să le pătrundă în inimă cuvântul vieţii veşnice. Sub oblăduirea ideilor moralei lui Isus Hristos, s'au înlănţuit la muncă comună proeminenţi bărbaţi ai scrisului. Uneori semnează articole: N. Iorga, I. Soricu, Pr. Dr. Marin Ionescu, Pr. Dron, G. Galaction, alteori scriu bine chiar deţinuţii temniţei.

C'o deosebită înviorare sufletească laud perseverenţa misionarismului la sate prin «*Oastea Domnului*». Se critică anumite cărţi, însă puţine sunt justificate. Suntem convinşi că diriguitorul ei, părintele Iosif, supraveghează directivele mişcării cu toată vigilenţa, necesară unei mişcări care nu este regională, ci pe ţara întreagă.

Nu putem trece în tăcere trezirea religioasă care se face cu îndârjire, în timpul din urmă, în colţul cel mai de sus al Moldovei. Mă gândesc la pleiada plină de duh din fruntea foiţei religioase: «*Credinţa ortodoxă*» (Roman) şi la cei dela revista din Iaşi: «*Drumul spre Damasc*».

FOIŞOARA

La sfârşit de an

— Judecare de sine. Rom. 14, 22 —

Părintele Trandafir din Mândruloc se sârguise toată ziua să-şi isprăvească hârtiile slujbei sale, cele de acasă şi cele de către mai mari, şi mântuindu-le subt seară, îşi înălţă pe frunte ochelarii de pe nas, îşi mângâie odată barba roşcobană şi îşi grăi cu bucurie: Doamne, mulţumescu-Ţi că nu sânt ca ceilalţi preoţi!... Eu slujba mea mi-o fac deplin! Rapoartele mi-s gata! Matricolele încheiate! Raţiociniul pus la punct! Preliminarul mi-e cristal! Lista credincioşilor icoană! Nici judecătorul cel cu socoteli viclene nu mi-ar putea găsi ceva umbră de sminteală! In urma stăruinţei mele vrednic sânt de plata mea! Şi de răsplată!

După această destăinuire un val de încredere în sine şi de mândrie se aşternu pe faţa părintelui Trandafir, ca o ceaţă uşoară pe piscul unui munte. Şi prinse a-şi cerne prin minte toate vredniciile sale pentru biserică, pentru şcoală, pentru comună şi altele. Dar, în liniştea celei din urmă înserări a unui an ce se duce să nu se mai întoarcă niciodată, un glas dulceag ca de zefir şi duios ca de mamă, dar şi hotărât şi poruncitor, ca de stăpân începu să-i umple sufletul. Era glasul judecătorului celui drept. Ingerul conştiinţei îşi rostea judecăţile întemeiate pe dreaptă judecată. Glasul său suna aşa:

— De ce te trufeşti, părinte Trandafire? Ai uitat că trufia-i păcat de moarte? Că şi îngerii au alunecat atunci când s'au urcat pe scara ei? Şi cu ce te trufeşti tu? Cu matricole scrise frumos? Cu astea s'ar putea făli şi scriitoraşul dela Starea civilă! Ori cu liste şi cu rapoarte formeşe? De-astea-ţi face câte vreai şi subsecretarul Notariatului comunal! O, părinte, tu ţi-ai uitat de cele mari ale chemării tale! Ţi-ai uitat că eşti «*trimisul lui Dumnezeu*» în satul ăsta! Că eşti «*împuternicitul lui Isus Hristos*» în parohia asta! Că tu pe lângă meşteşugul caligrafiei mai ai «*ştiinţa înţelepciunii lui Dumnnzeu*» şi «*puterea sfinţitoare*» dăruită ţie «*din puterea lui Dumnezeu*»! Şi că slujba ta este să-ţi scrii credincioşii cu ştiinţa şi puterea ta de sus: în *Matricolele Cerului*. O, cât de minunată este slujba asta! O, părinte Trandafire, fă-o deplin şi pe asta, dar nici atunci «*nu te trufi*»! Fă-o deplin căci de ea «*se bucură şi ratul*», nu numai parohia şi «*se veselesc şi îngerii*», nu numai marii tăi! Fă-o deplin şi nu te trufi, căci «*darul lui Dumnezeu nu curge pe stâncile trufiei, ci pe văile smereniei*».

Părintele Trandafir se înroşi ca purpura scarlatinei şi prinse a se desvinovăţi:

— Eu nu-s «*năimit*»! *Câte rugăciuni făcat-am* între aste ziduri pentru sufletele încredinţate mie!

— O, părinte, nu-ţi pomeni rugăciunile! Şi nu te lăuda cu ele! Apostolul Iacob îşi avea genunchii «*învârtoşaţi ca peatra*», de închinarea îndelungată, şi totuşi nu s'a lăudat cu rugăciunile sale! Apoi cum erau rugăciunile tale? Asudat-ai tu odată măcar în rugăciune cum *asudă plugarul* în dricul verii pe urma coasei şuierătoare? Sudori de apă, nu de sânge, ca Domnul în Getsimani? N'ai asudat? Atunci ce te făleşti cu rugăciunile tale? Când ştii aşa de bine că tu în toată viaţa ta nimic n'ai făcut atât de uşuratec şi de superficial ca «*rugăciunea pentru alţii*»! Ba chiar şi pentru tine! Doar când te rugai pentru «*pâinea cea de toate zilele*» era mai căldicel. Ear «*îndoirea duhului*» pe care o ceruse cu atâta osârdie Elisei dela Ilie, pentru «*slu-*

Ambele publicaţii sânt în primii lor an de viaţă, şi amândouă s'au născut inspirate de convingerea că în afară de biserică nimeni nu se poate mântui cu adevărat.

Deşi «Drumul spre Damasc» este redactată de parohia Copoulaşi, ea se adresează totuşi tuturor celor cari au inima deschisă pentru primirea învăţăturii creştine.

«Credinţa ortodoxă», pune la îndemâna credincioşilor mult din materialul necesar împăcării lor cu Dumnezeu: tâlcueşte din Scriptură, lămureşte cultul, dă sfaturi duhovniceşti, combate pe rătăciţi şi dă puteri noui celor cari cu convingere hotărâtă să reîntorc iarăşi la matcă. Exemplul cu întemniţatul (pe 20 ani) dela închisoarea din Târgu-Ocna este tocmai grăitor în această privinţă (vezi Nr. 3 pag. 7).

Din preţul mic al foii (şasesprezece lei abonament anual) se poate vedea că cei din fruntea acestei foi, de ridicare sufletească, nu sunt împinşi de vre-un folos material, ci sunt conduşi la greaua răspundere numai de dorinţa de-a propoveduì din toate puterile lor cuvântul lui Dumnezeu.

In sfârşit la colţurile cele mai periclitate ale ţării noastre, pe deoparte foiletoanele Aradului, pe de alta «*Luminătorul*» Basarabiei, dumnează şubrezeala omenească, secondate încă de-o mulţime de tipărituri animate de înviorarea ortodoxiei.

Dar un lucru ne lipseşte. Nu avem acel organ de publicitate care să sintetizeze toate frământările creştine din cuprinsul ţării. Nu mă gândesc la o publicaţie care să fie un arsenal intelectual, ci la un cotidian al întreg ortodoxismului românesc. «*Graiul vremii*», publicaţia modestă a Asociaţiei generale a clerului ortodox român, de dincolo, este un organ al scrisului, care pare că reprezintă mai integru interesele de pretutindenea ale bisericii. El trebue susţinut, dar trebuesc reprezentate în scrisul ei toate centrele ortodoxiei, pentru a canaliza cu timpul principiile aşa de diferenţiate cari, — adesea dau impresia unor frământări cu caracter regional, — spre un singur cuget bisericesc.

Să nu lipsească nădejdea de-a se rezolva acest lucru!

Prof. *Nicolae Neaga.*

O afirmare a ortodoxiei la Universitatea din Strasbourg

Câtorva studenţi români ortodocşi, împărţiţi la cele două Facultăţi de teologie ale Universităţii din Strasbourg, li-a fost dat să trăiască bucuria unei importante izbânzi ortodoxe, în mediul de înaltă cultură teologică şi de intensă viaţă religioasă, care este acest vechi oraş de pe malurile Rinului.

O eminentă absolventă a Facultăţii de teologie protestantă, domnişoara *Siegel*, şi-a susţinut zilele acestea, în mod strălucit, teza de bacalaureat în teologie, intitulată *L'idée russe de Sainteté d'après les Saints canonisés de l'Eglise russe.* Faptul merită menţiune, nu numai pentru curiozitatea ce-o poate deştepta, în suflete dreptcredincioase, prezentarea unui studiu despre o latură a spiritualităţii ortodoxe, în faţa unui juriu examinator cu convingeri protestante. Dacă ar fi numai atâta, atenţia nu s'ar fi putut opri asupra lui. Nu este doar prima oară când se prezintă, pe la facultăţile de teologie protestantă din apus, teze tratând despre probleme ortodoxe. De obicei, ele sânt privite sub perspectivă greşită, sânt tratate din unghi protestant şi interpretate tendenţios. De astă dată însă, ni-a fost dat să asistăm la o excepţie nespus de fericită. Teza amintită nu caută să denatureze şi să combată ortodoxia, pentru a încununa protestantismul cu cunună care nu i se cuvine. Dimpotrivă, ea este o apologie solidă şi frumoasă a dreptei credinţe, apologie care nu se sfieşte să combată protestantismul la el acasă şi nu ezită să-l declare, aşa cum este, adică neadevărat şi contradictoriu din acest punct de vedere religios.

Apărarea punctului nostru de vedere s'a făcut cu talent deosebit şi cu ştiinţă multă şi temeinică. Nu orcine poate să lucreze asemenea teze şi să susţină astfel de examene. Domnişoara *Siegel*, care a venit la teologie dupăce făcuse licenţa în filosofie şi care timp de patru ani cât au durat studiile ei teologice, a fost sufletul seminariilor, uimind pe profesori, prin preocupările şi răspunsurile ei, a putut să dea şi a dat într'adevăr dovadă de competenţă ştiinţifică rară. Chiar profesorii — şi aceştia cu tot spiritul ecumenic de care se arată animaţi n'au putut să vadă cu simpatie cum eleva lor eminentă combate confesiunea, pe care ei o reprezintă la catedre, — au recunoscut meritele, au adus candidatei deosebite elogii şi s'au declarat mulţumiţi în chipul cel mai înalt.

Acest eveniment cultural creştin, pe lângă că este un câştig preţios pe teren ortodox doctrinar, însemnează în acelaş timp şi o onoare pentru noi, fiindcă — am uitat să spun — domnişoara *Siegel* a trecut decurând în mod oficial la ortodoxism. Convertirea este din cele mai interesante, din cele care pătrund mai mult în simpatia noastră, pentrucă s'a realizat departe, într'o lume creştină cu altă mentalitate şi cu rezonanţe sufleteşti deosebite. Domnişoara *Siegel* nu s'a convertit la ortodoxism dintr'un capriciu, dintr'o instabilitate sufletească, sau pentru vreun interes oarecare. Ea este dincontră o natură religioasă în înţelesul cel mai bun al acestui cuvânt şi a făcut pasul prin studiu îndelung şi temeinic.

Trebue să atrag aici atenţiunea asupra imensului serviciu, pe care-l fac confesiunii noastre marii teologi ruşi, refugiaţi la Paris, cari printr'o variată şi bogată literatură germană şi franceză, răspândesc în cercuri largi concepţia şi spiritualitatea ortodoxă. De notat în treacăt că Părintele Bulgacov are sub tipar o carte despre ortodoxie de-o importanţă capitală pentru cunoaşterea în occident a specificului ortodox.

De curând, domnişoara *Siegel* a avut între mâni corecturile acestei cărţi şi — prin ea — a putut să intre şi mai mult în contact cu marea bogăţie spirituală, care este ortodoxia noastră. Odată intrată cu sufletul în lumea harurilor ortodoxe, odată urcată ca pe un Tabor, pe culmile spiritualităţii creştine răsăritene, ea şi-a dat seama că «bine este să rămână acolo»; n'a mai descins înapoi, în şesurile secetoase ale protestantismului. Deşi ocupă de un an de zile un post de pastor într'o comună, aproape de Strasbourg, unde şi-a câştigat simpatia unanimă şi entuziastă a poporului, care i se adresează cu numele frumos de *Fräulein Pfarrer*, a anunţat totuşi autorităţile protestante că, în sufletul ei, creştinismul a prins consistenţa masivă a ortodoxismului. Nu i s'a făcut totuş nici o dificultate. Domnişoara *Siegel* şi-a putut trece foarte bine teza cu subiect şi convingeri ortodoxe şi ar putea să-şi exercite mai departe — în toată libertatea — misiunea pastorală în cadrul protestantis-

---

jirea cu vrednicie lui Dumnezeu», tu n'ai cerut-o nici când! Vezi de-aceea-ţi erau molitvele tale acricioase, ca poamele coapte făr' de soare!

Rănit adânc de aceste cuvinte mustrătoare, părintele Trandafir se mâhni şi se îndârji şi mai mult, şi izbucni:

— Eu nu-s «*mormânt văruit*», nici «*sare stricată*», dovadă-mi sânt «*liturghiile tuturor duminecilor şi tuturor sărbătorilor*», pe cari le-am slujit în Casa Domnului!

— O, părinte Trandafire, graiul limbii tale tot mai mult te osândeşte! Liturghiile tale? Să nu se poarte nimenea cu tine în viaţă aşa «*cum te-ai purtat tu cu Fiul lui Dumnezeu în liturghie*»! Te-am văzut «*încovoindu-te*» şi «*tăcând*» ca un «*slăbănog*», «*înaintea oamenilor*», când trebuea să ai «*spinare de oţel*», şi «*glas de tunet*», să aperi «*dreptu-rile Celui Etern*», şi te-am văzut în «*Locaşul cel sfânt râzând nebuneşte în faţa Domnului Euharistic*»! Te-am văzut, o «*slugă*» alunecată, râzând ca'n bâlciul lumii, chiar atunci când «*Stăpânul*» tău «*lua păharul morţii ca să te scape pe tine din gura morţii*»

Te-am văzut şi-am plâns atunci cu amar de orbirea minţii tale! Şi'n durerea mea mi-am acoperit faţa mea cu aripile mele şi ochii mei cu pălmile mele, să nu mai vadă marea fărădelege.

— N'am fost tot «aşa»! întrerupe mai domol părintele Trandafir.

— Tu bine ştii cum erai aproape totdeauna! O hii tăi căutau mai mult plăcerea oamenilor decât «*darul lui Dumnezeu*»! Buzele tale erau mai nepăsătoare la închinările în taină, decât buzele lui Pilat, în clipa când a osândit Lumina lumii! Ear mâna ta era mai dură în purtarea celor sfinte, decât mâna Legionarului care împunse coasta Răstignitului!

— Eşti prea aspru în «*judecată*»! Judecă-mă mai «cu milă»!

— Părinte Trandafire, mai aspră va fi «*judecata zilei celei mari*». *Şi «n'are drept la milă cel ce n'a dovedit milă».* Milă cu toţi, dar mai ales cu «*Fiul lui Dumnezeu*»! Gândeşte-te numai bine, părinte Trandafire, la mila ta faţă de El! La proscomidier? Te-ai purtat ca în fleşerie! La prestol? Ca la ghilotină! O, sfintele şi cereştile şi de viaţă făcătoarele şi dumnezeeştile părticele ale Trupului Domnului cum zac şi acum împrăştiate acolo, ca gunoaiele netrebnice! Te-am privit în taină, lung la proscomidier şi la prestol! Te-am privit şi am vrut să văd în tine pe «*jertfitorul*», dar n'am putut vedea numai pe «călăul» celor sfinte! O, mă înfior şi acum de fiorul acelor clipe în cari mărturie am fost la toate astea. Şi, părinte Trandafire, duhovnice al sufletelor, ai îndrăzneala să mai pomeneşti de «*milă*»?

Părintele Trandafir îşi pironi ca un vinovat ochii săi în pământ şi răspunse ca Adam mustrării Celui Atotpulernic:

— Ce-am putut, am făcut pentru Casa Domnului!

— O, nu zice: Casa Domnului. Zi mai bine: Temniţa Domnului; Căci săptămâna întreagă ţineai «*încuieat*» pe Isus Euharistul, în biserica ta zăvorâtă. In chivotul mâncat de cari! O, la tine Isus cel blând numai de după lacăt putea grăi celor îndureraţi: «Veniţi la Mine!»

Aceste lovituri uriaşe în poarta sufletului sguduiră adânc pe părintele Trandafir. Faţa-i rumenă păli ca faţa mortului. Şi-l năpădiră sudorile căinţii. Dar tot mai încercă o uşurare a greşalelor sale:

— Dar, *n'am pus lumina sub obroc*! Predicat-am la toată slujba şi'n biserică şi afară de biserică.

mului. Ea o socoteşte însă incompatibilă cu nouile ei convingeri şi e hotărâtă să se consacre unui apostolat ortodox printre intelectualii din occident.

Cu cultura pe care o posedă, cu talentul literar şi dialectic ce-o încununează, cu multele legături pe care le are în numeroase cercuri filozofice germane şi franceze, este deosebit de indicată pentru a activa în această direcţie. Inceputul l-a făcut de altfel cu teza de bacalaureat în teologie. Este timpul să pătrund puţin în ideile pe care această teză le conţine, pentru a face să apară imag'na spirituală a proaspetei noastre surori întru mărturisirea dreptcredincioasă a lui Hristos, dealungul frumoaselor pagini de ştiinţă şi credinţă, care au ieşit din mintea şi sufletul ei.

Problema *sfinţeniei omeneşti!* Iată ceva ce să găseşte în marginea complexului de chestiuni, ce constitue tema obişnuită de reflexiune a teologiei şi dogmaticei protestante clasice. Acestea au în centrul preocupărilor lor problema justificării prin credinţă. Subiectul a putut să pară curios cu drept cuvânt într'o lume şi la o facultate protestantă. Căci decât strigătul lui Luther — «*semper justus, semper peccator*» — care exprimă simbolic atitudinea religioasă a reformatorilor, nu exclude afirmaţia necesităţii sanţificării şi posibilităţii unei sfinţenii omeneşti, totdeauna relative şi falibile, el *manifestă* totuş o religiozitate pentru care esenţialul este experienţa dramatică a păcatului şi a iertării, nu beatitudinea în comuniunea cu Dumnezeu şi întru participarea la sfinţenia Lui.

Există, prin urmare, în lumea teologilor protestanţi, o turnură de spirit defavorabilă problemei sfinţeniei. Ea s'a accentuat în zilele noastre prin afirmaţiile anumitor reprezentanţi ai Istoriei comparate a religiunilor, cari pretind că pot să probeze originea absolut păgână a ideii despre sfântul creştin şi înrudirea lui cu cultul antic al eroului. *Domnişoara Siegel* răspunde, în introducerea tezei sale, la toate obiecţiile teologilor protestanţi împotriva ideii de sfânt creştin. I se pare important să remarce că un studiu obiectiv al Noului Testament şi în special al scrierilor pauline probează locul central ocupat, în viaţa religioasă a primilor creştin, de experienţa sfinţeniei omeneşti, a unei sfinţenii reale, ontologice, existenţiale, dăruite de Dumnezeu unei comunităţi de oameni. Alăturea de ideea sfinţeniei *comunităţii* creştine, se schiţează de altfel în N. T. aceea a unei sfinţenii *personale*. Ea aparţine acelora, în cari se realizează anumite atitudini de viaţă, făcută din suferinţă şi sacrificiu, apărând ca semnul unei legături misterioase cu Hristos, al unei comuniuni cu crucea Sa. Cultul creştin al martirilor, cari au fost primii sfinţi ai bisericii creştine, s'a născut în această atmosferă spirituală.

De fapt, scopul autoarei nu este să probeze originalitatea figurii sfântului creştin şi a cultului creştin al sfinţilor. Ea a atins însă aceste chestiuni, pentrucă ideea rusă de sfinţenie este în raport direct cu ideea de sfinţenie şi de sfânt în ansamblul teologiei creştine. Importanţa generală a problemei sfinţeniei creştine justifică, în faţa autoarei, utilitatea unui studiu despre sfinţenia rusă.

Lumea religioasă slavă a fost multă vreme pentru occident o «terra incognita». Numai de vre-o 40 de ani, romanul rus a ridicat, pe ici pe colo, câte un văl. Dar mai mult decât eroii romanului rus, creaţiuni ale geniului poetic, propriu unei generaţiuni de intelectuali desrădăcinaţi, atinşi deja de răul, ce trebuia să ducă la criza revoluţionară, sfinţii ruşi exprimă ceeace purta în el mai profund poporul rus, în starea normală de sănătate spirituală.

Titlul însuşi al lucrării drei *Siegel, Ideea rusă de sfinţenie, după sfinţii canonizaţi ai bisericii ruse*, exprimă cu o claritate suficientă problema pusă şi metoda întrebuinţată. Din viziunea sfinţilor ruşi, aşa cum sânt descrişi în documentele aghiografe, autoarea a încercat să degajeze una sau mai multe idei de ansamblu asupra tipului rus al sfinţeniei. Ea înfăţişează categoriile mai însemnate de sfinţi ruşi şi evoluţia lor dealungul secolelor. Sfinţenia monastică şi sfinţenia laică sânt considerate deopotrivă. Sfinţenia monastică îşi găseşte expresiunea esenţială în rangul sfinţilor călugări asceţi. Cât despre sfinţenia laică, ea este reprezentată, în cadrul aghiografic oficial, de sfinţii prinţi şi de sfinţii «nebuni pentru Hristos».

Caracteristic pentru aghiografia rusă, este importanţa numerică şi spirituală a «nebunilor pentru Hristos». Locul nu-mi permite să urmez pe autoare în documentata şi bogata ei expunere istorică. Voi da totuşi câteva linii din caracterizarea acestor «nebuni pentru Hristos». In interiorul acestui tip aghiografic, se poate constata o evoluţie foarte netă. La «nebunii pentru Hristos» din secolul XIII şi XIV, predomină motivul umilinţei ascetice şi al înjosirii voluntare în ochii oamenilor. Primii preafericiti, cum mai erau numiti «nebunii pentru Hristos», sânt fiinţe în mod real disprețuite, rătăcitoare dealungul oraşelor şi satelor. «Nebunii pentru Hristos» moscoviţi din secolele XVI—XVII, se bucură dimpotrivă adesea de o veneraţiune generală. Puternicii şi bogaţii, prinţii, nobilii, negustorii, aveau frică de ei, pentrucă denunţau în mod public viciile, cu o sfântă şi nebună imprudenţă. Poporul îi iubea, considerându-i ca apărători împotriva mai marilor lumii acesteia şi în special împotriva ţarilor. Din trăsăturile vechiului nebun pentru Hristos, ei n'au păstrat decât asceza riguroasă, sărăcia şi darul profetic de a ceti în inimi şi de a prezice viitorul.

Se poate că alături de sfântul călugăr ascet, «nebunii pentru Hristos» şi *suferitorii* ne apar creaţiunile cele mai originale ale sfinţeniei ruse. Ceeace face unitatea figurii *suferitorului*, mai exact a «celui ce sufere patimi pentru Hristos sau asemenea lui Hristos», este ideea unei morţi violente, suferite în mod voluntar de un inocent. Ea este acceptată fără revoltă, ca trimisă de Dumnezeu, fără ură împotriva omorâtorilor. Suferitorul este un martir, un martor al lui Hristos, nu pentrucă mărturiseşte public credinţa creştină (acest lucru joacă decât un rol secundar), ci pentrucă atitudinea lui în momentul morţii aminteşte imaginea lui Hristos, suferind de bună voe Crucea. In figurile suferitorilor, poporul a contemplat pe Mântuitorul însuşi «ca o oae spre junghiere...

Pentrucă nu pot să înfăţişez acî decât slabe ecouri din teza Drei *Siegel*, să ne concentrăm un moment atenţiunea asupra ideii esenţiale a sfinţeniei ruse. Studiul este *fenomenologic* şi toată documentarea şi expunerea istorică, toată caracterizarea şi delimitarea categoriilor de sfinţi ruşi a fost făcută în vederea degajării *ideii de sfinţenie rusă*. Această idee a suferit amprenta învăţământului oficial al bisericii ortodoxe de Răsărit. Imaginea sfântului rus a trebuit să intre în cadrele aghiogratice moştenite din Bizanţ şi din antichitatea creştină. Cu toate acestea, geniul religios al poporului rus a ştiut să creeze categorii aghiografice noui, cum e cazul «suferitorului», sau să umple cadrele vechi cu un conţinut nou şi original, în cazul «nebunilor pentru Hristos».

Sfântul, în concepţia rusă, este cel care, în numele vieţii Impărăţiei Cerurilor, a veacului ce va să vie, renunţă în mod liber la bucuriile pământeşti, spiritualizându-şi carnea, inteligenţa

---

— Ai predicat, părinte, în biserica lui Dumnezeu «*înţelepciunea ta şi înţelepciunea oamenilor*»! O, şi «*mierea Evangheliei*» de câte-ori ai amărât-o cu «*fierea inimii tale*» «*nespovedite cu anii*», *dar «cuminecate cu săptămânile»!* In care s'a îngrămădit păcat peste păcat şi fărădelege peste fărădelege. De aceea-i cuvântul tău «neputincios» de-a răscoli «adâncimile sufletului». De aceea-i predica ta de «gheaţă» şi nu poate aprinde în conştiinţa fiilor tăi sufleteşti: «focul sfânt», care arde «spinii păcatelor»:

De aceea nu te ascultă credincioşii, de aceea nu-l ascultă nici pe Dumnezeu, nici biserica Lui, nici poruncile Sale.

Aici slăbiră genunchii părintelui Trandafir şi se frânseră ca trestia spre rugăciune. Ear gura lui abea putu îngâna cuvintele:

— Doamne, greşit-am înaintea Ta. Il năpădiră lacrămile. Şi pe când soarele celei din urmă zile a anului apus, aluneca spre asfinţit, părintele Trandafir se înălţa şi se apropiea prin lacrimile căinţii tot mai mult de Tatăl milostivirilor şi-i făgădui cu încredere de copil şi cu hotărâre de ostaş că'n Anul cel nou: li va fi slugă mai «*credincioasă*», «*slujba sa va îndeplini-o cu adevărat deplin*».

A. Nanu.

Lista redactorilor responsabili, dela întemeerea ziarului *Telegraful Român* şi până astăzi, când intrăm în anul al 81-lea al apariţiei, o redăm — la dorinţa cititorilor mai tineri, — în următoarele:

Primul redactor a fost istoricul şi profesorul ziarist *Aron Florian* (1805—1887); îi urmează curând, tot în 1853, medicul *Dr. Paul Vasici*, ajuns mai târziu academician; *Ioan Bădilă*, pe urmă protopop al Sibiului; *Visarion Roman*, întemeetorul prevăzător al băncii „Albina"; *Ioan Raţiu*, trecut ca protopop la Hateg; *Zaharia Boiu*, distins cuvântător al amvonului; *Nicolae Cristea*, ultimul redactor instituit de Şaguna, a stat 18 ani în fruntea gazetei (1865—1883), când l-a înlăturat şovinismul guvernului de pe atunci. Sub redacţia lui N. Cristea, memorandist şi el, foaia s'a despărţit de ortografia zisă etimologică, şi a întrodus pe cea fonetică. I-au urmat: *Matei Voileanu*, *Dr. Remus Roşca*, acum Arhimandrit şi fost rector al Academiei teologice Andreiane; *Nic. Ivan*, episcopul de azi al Clujului; *Silvestru Moldovan*, *N. Olariu*, *Gavril Hango*, *Dr. Ilie Cristea*, actualul patriarh al României; *T. V. Păcăţianu*, *Dr. N. Regman*, *Dr. Gh. Comşa*, episcopul de acum al Aradului, şi *Dr. G. Proca*, cons. arhiepiscopesc.

Cărţi străine despre noi

— Theodor Heirich Mayer: „Deutscher im Osten", roman, Edit. E. Dück, Sibiu —

Străinii nu au fost decât arareori îndupleeaţi a scrie despre români şi ţara lor. In literatura străină întâlnim însă relativ destule scrieri unde se vorbeşte de Români, sau o provincie românească în legătură cu un episod petrecut pe meleagurile noastre. Nu poate fi, bineînţeles, vorba de traducerile autorilor români în fruntea cărora notăm pe Panait Istrati, a cărui scrieri s'au bucurat mai mult de simpatia anglo-saxonă decât alţi scriitori naţionali.

Romancierul austriac Theodor Heinrich Mayer, autorul răspânditelor romane «Königraetz» şi «Minister Bruck», a scos de sub tipar, în toamna acestui an, un nou roman «Deutscher im Osten».

şi consimţind chiar la dăruirea totală a vieţii. Ideea rusă de sfinţenie este ascetică. Dar acest ascetism are culoare mai mult eshatologică decât metafizică. Este o eshatologie care, la cei mai mari dintre sfinţii ruşi, n'are nimic sombru. Speranţa iluminării prin Sfântul Duh, viziunea lui Hristos, glorificat îi confere mai degrabă un caracter de aşteptare plină de bucurie a unei vieţi noui, ale cărei premize sânt date în această viaţă. Sfinţenia se manifestă printr'o înţelepciune şi o dragoste de Dumnezeu şi de oameni, printr'o putere asupra naturii şi prin darul minunilor, Sfântul moare bucuros şi pasnic, fie că e vorba de o moarte violentă, fie că e vorba de moartea naturală a călugărului şi a nebunului pentru Hristos. Moartea suferitorului este însoţită de viziunii şi de semne cereşti.

Ascetică, eshatologică şi mistică, ideea rusă de sfinţenie este lipsită de anumite elemente practice, care disting pe cei mai mari sfinţi romano-catolici şi bizantini. Nu se găsesc, printre sfinţii ruşi, mari organizatori ai vieţii bisericii vizibile sau ai carităţii practice, comparabili Sfântului Vasile cel Mare, lui Bernard de Clairvaus sau lui Vincent de Paul. Dar ceeace distinge pe sfântul rus şi ceeace face farmecul lui, este minunea unei vieţi mistice profunde cu o dragoste rece, alarmătoare faţă de aproapele.

Nu mă pot opri să nu pun la capătul acestei imperfecte dări de seamă, în forma lor originală, frazele, cu care Dşra *Siegel* îşi închee teza:

«Nu ne gândim să criticăm ideea rusă de sfinţenie. Îi vom aplica măsurile unui raţionalism care neagă în mod dogmatic minunile şi supranaturalul? Vom căuta să micşorăm importanţa ideii ruse de sfinţenie, în numele altor expresiuni ale sfinţeniei creştine? Orcare din aceste desmersuri ni se par destul de zădarnice şi puţin conforme cu spiritul unei lucrări ştiinţifice, al cărei scop a fost să constate un fenomen obiectiv al psihologiei religioase colective, o idee de sfinţenie. Să ne fie permis numai să însemnăm, drept concluziune, înrudirea ideii ruse de sfinţenie, mistică şi eshatologică, cu spiritul creştinismului din primele secole. Mai puţin speculativă decât biserica greacă, mai puţin observată de dorinţa de a realiza pe pământ un ordin relativ bun, relativ creştin şi de a proclama un ideal de viaţă acceptabil pentru omul de mijloc, mai puţin ispitită prin urmare de a seculariza şi de a umaniza idealul creştin, poate că biserica rusă a primit harismul special de a salvgarda aspectul mistic şi eshatologic al ideii creştine de sfinţenie, acela prin care ea se îndreaptă către viaţa secolului ce va să vie şi spre a doua venire a lui Hristos».

Cazul *Drei Siegel* şi înţelegerea de care a dat dovadă, în aprofundarea unei probleme religioase ortodoxe, sânt lucruri într'adevăr rare. Domnul are grijă de biserica Sa. El face ca dreapta credinţă să strălucească până departe. *Nicolae Grosu.*

Inoirea abonamentelor

Invităm onoraţii abonaţi ai ziarului **Telegraful Român,** ale căror abonamente expiră, să binevoiască a le înoi de cu vreme, stăruind în cercuri cât mai largi pentru lăţirea organului nostru.

Abonamentul se face prin *mandat poştal,* trimis la adresa: ***Administraţia Telegrafului Român*** în ***Sibiu.***

Numele abonatului, locuinţa sa şi ultima poştă, să fie scrise corect şi legibil.

Administraţia Telegrafului Român.

Cuvinte arhiereşti

— La Naşterea Domnului —

III

...Nădejdea neamurilor, pe timpul înainte de naşterea Mântuitorului Isus, era în Mântuitorul promis de Tatăl ceresc şi aşteptat cu nerăbdare, care Mântuitor a şi sosit în persoana lui Isus. El a înoit lumea cu învăţăturile Sale, asigurând îndestulare şi linişte sufletească şi fericire cerească celor cari L-au primit şi îl primesc, şi au vieţuit şi vieţuesc după învăţăturile Sale.

In zilele de astăzi — după cum văd ochii sufletului meu — asemănătoare celor dinainte de Naşterea Domnului nostru Isus Hristos, — care e nădejdea ieşirei din greutăţile şi neajunsurile în care ne sbatem? Tot numai Isus Mântuitorul a Cărui Naştere o serbăm acuma. Il vedem în scutece înfăşiat culcat în ieslea Vifleemului şi acolo, cu gândul nostru mergând I-ne închinăm şi Il preamărim cu sfintele cântări, ce se înalţă în sfintele noastre biserici către Tronul Celui în veci bine cuvântat, Dumnezeul nostru.

Mântuitorul nostru Isus Hristos este pururea între noi, căci Insuş a zis către învăţăceii Săi: „Iată eu cu voi sânt în toate zilele până la sfârşitul veacului". Isus Domnul se află între noi pururea şi nu încetează a ne învăţa şi a ne arăta calea cea adevărată; nu aşteptăm, ca cei de demult, să vină vr'un Mântuitor, ca să ne scape de nevoi, căci nu este alt Mântuitor dat nouă fără numai Unicul Mântuitor, Isus Domnul, Fiul lui Dumnezeu, care se află nevăzut şi astăzi între noi, şi neîncetat cu iubire ne chiamă la Sine, zicând: „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi eu vă voi odihni", şi ne îndeamnă cu cuvintele: „Luaţi jugul meu preste voi, şi vă învăţaţi dela mine, că sânt blând şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre".

Deci, iubiţilor, să mergem cu duhul la Vifleem şi să ne închinăm pruncului Isus, strigând şi noi cu bucurie mare „să se bucure cerul, să se veselească pământul, că s'a născut mielul lui Dumnezeu, dând mântuire lumei", şi luând jugul Lui pe noi, să ne dăm silinţa, ca să vieţuim după învăţăturile Lui, spre a ne asigura binele şi odihna sufletească aici pe pământ şi mântuirea sufletelor noastre şi fericirea cerească.

Din pastorala P. S. Sale Episcopului IOSIF al Caransebeşului.

IV

...Acum este timpul potrivit să arătăm şi noi că sântem fraţi creştini şi români adevăraţi. Să lepădăm deci mândria, îngâmfarea şi răutatea şi să începem chiar de azi a face tot binele. Ce fericiţi vor fi tinerii României, când vor vedea pe părinţii lor alergând să se împărtăşească cu trupul şi sângele Domnului, ce fericire dacă vor putea învăţa dela noi să slujească şi ei unul altuia în necazuri şi dureri. Deaceea, mai ales în ziua Crăciunului, tinerii trebue să ne vadă pe, noi cei mai în vârstă, îngenunchind la ieslea Mântuitorului şi a zice: Doamne, carele în bunătatea şi iubirea ta de oameni, te-ai făcut om, mulţumindu-Ţi Ţie că ne-ai mântuit pe noi, că ni-ai dat învăţăturile tale sfinte, şi tainele cele mântuitoare, jurămu-Ţi Ţie, Doamne, că pururea vom nădăjdui întru numele Tău cel sfânt şi prin faptele noastre vom arăta credinţa noastră, că Tu singur eşti Dumnezeu şi nu este asemenea Ţie Dumnezeu puternic în milă şi bunătate...

Minunaţii trandafiri până acum au stat înfloriţi în grădinile noastre, voind a ne arăta că precum ei pe timp de ger înfloresc, rămânând frumoşi, aşa şi sufletele noastre trebue să rămână curate şi frumoase, chiar în mijlocul greutăţilor de azi. Căci, iubiţii mei, o ţară nu se ţine numai cu case provăzute cu etaje peste etaje, într'o vreme când bisericile stau neterminate. Hristos ne cere sinceritatea gândurilor, desinteresul personal; cere să fim ca pomul cel bun care rodeşte, cere să zidim viaţa noastră pe iubirea aproapelui, răbdare, suferinţă, credinţă puternică. Prin aceste virtuţi ne-am ridicat ca neam la vrednicia României-Mari, pe care vrăjmaşii o pizmuesc de moarte...

Fraţii mei, cinstiţi aceste virtuţi!

Din pastorala P. S. Sale Episcopului GRIGORIE al Aradului.

Th. H. Mayer a dat şi de astădată dovada unui scriitor cu litere calme şi o capacitate aleasă de descriere a vieţii de provincie în a cărei taină pătrunde cu o indiscreţie aproape ironică. Deşi uneori prea minuţios în reproducerea unei zile de primăvară sau de toamnă într'un centru de plasă din Ardeal, obligă pe cetitor a stărui tot aşa de atent la parcurgerea rândurilor. In paginile romanului «Deutscher im Osten» spre exemplu întâlneşti pasagii de acelaş timbru cu ale lui Duliu Zamfirescu.

Plecând din satul Şeica mică, romanul parcurge Clujul birocrat, Budapesta iredentă şi orgolioasă Viena cu minciunile şi frivolitatea ei, centrele universitare germane cu mensurile tradiţionale şi mişcările studenţeşti din Thübingen, aşezămintele de educaţie pestaloziană din Elveţia.

Acţiunea specifică anilor prerevoluţionari din 1848 şi-a ales ca personagiu principal pe martirul sas Iohann Ludvig Roth, condamnat şi executat de Unguri în dimineaţa zilei de 11 Mai 1848.

T. H. Mayer s'a afirmat în ultima sa operă un bun cunoscător al istoriei şi caracterului Românilor din acele vremuri, a Ungurilor şi Polonilor.

Sânt vrednice de notat capitolele cari descriu în fraze frumoase pe luptătoarea Catalina Varga din Bucium, momente interesante spicuite din copilăria şi viaţa Regelui Munţilor, precum şi vitejia trinomului revoluţionar Horia, Cloşca şi Crişan.

O notă proeminentă şi care se evidenţiază pe întreg parcursul celor patru sute de pagini, este încriminarea atmosferei împrăştiate de dominaţia ungară. Iredentismul maghiar, căruia se datoresc multe din suferinţele Austriacilor din acele timpuri, şi naţionalismul budapestan, sânt condamnate şi pecetluite cu ironii ascuţite în fiecare alineat. Aroganţa magnaţilor cu latifundii alături de cel mai comun desfrâu se succedă în scurte intervale exact aşa cum confirmă realitatea.

Ideile rousseaufile, care caracterizează tinereţea ascendentă a erolui romanului, îşi găsesc apogeul în exclamaţia: «Blestem ţie, Europă, atâta vreme cât numai copiii bogaţilor sânt copiii tăi!» *Leon Proca.*

Umor sovietic. Un ţăran rus merge la biserică. Se întalneşte cu un comunist, care-l întreabă:

— Pentru cine vrei să te mai rogi, măi bade?

— Pentru stăpânirea sovietelor.

— Inainte vreme te rugai pentru ţar?

— Vezi bine, pentru ţar.

— Şi ştii, prea bine, ce-a păţit acela pentru care te rugai?

— Păi cum să nu ştiu, *tocmai d'ala* mă duc la biserică...

Biblioteca Creştinului Ortodox, din Arad, a publicat broşura: *Erupţia Vulcanului baptist,* de P. S. Episcop Grigorie al Aradului, arătând actuala stare din sânul baptiştilor, cari s'au desbinat şi au ajuns în faţa instanţelor judecătoreşti şi administrative cu desbinările lor. Biblioteca a ajuns prin aceasta la numărul 101, contribuind la apărarea bisericii şi zidirea creştinilor. Broşurile bibliotecii sânt răspândite pe întreaga ţară, fiind mult căutate. Preţul 5 Lei. Se vinde la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Probleme, fapte, comentarii

Ajutor, mai echitabil, bisericii ortodoxe. — Primim la redacţie broşura preotului nostru dela Braşov, a părintelui *Dr. Petru Debu*. Broşura, de 15 pagini, tipărită în imprimeria V. Branisce din Braşov, conţine, sub titlul de: *Pentru refacerea morală a ţării*, discursul senatorului preot Debu, rostit în şedinţa de Miercuri, 30 Noemvrie, a senatului.

Oratorul se ocupă, în scurte şi potrivite apreţieri, de chemarea şi situaţia bisericii şi şcoalei, stăruind în deosebi asupra greutăţilor mari, cu care trebue să se lupte azi preoţimea spre a birui grijile zilei.

In consecvenţă părintele senator cere guvernului — cu tot dreptul — *un sprijin mai echitabil* pe seama bisericii noastre naţionale.

Numai de-ar şi fi ascultat!

*

Păstrarea vechilor datini de Crăciun. — Ca în anii premergători, s'a ţinut şi la sărbătorile de acum ale Naşterii Domnului, un reuşit festival la Ateneul din Bucureşti, — eră al cincilea concurs organizat de marele ziar *Universul* pentru datinele strămoşeşti de sărbători.

Pitoreasca perindare a şcoalelor secundare şi primare, precum şi a asociaţiilor, reprezentând obiceiurile din diferitele părţi ale ţării, cu irozi, colinde şi coruri, a fost admirată de un public enorm în frunte cu dl profesor D. Gusti, ministrul de instrucţie şi culte, care la sfârşit a distribuit premiile date, în bani şi cărţi, echipelor de şcolari şi asociaţiilor. O selecţiune de coruri a fost primită atât la palatul regal, cât şi la patriarhie. Majestăţii Sale Regelui şi Marelui Voevod Mihai li s'a dat, din partea profesorului M. Vulpescu, lămuriri cu privire la aceste datini de sărbători.

Astfel, festivalul Crăciunului din 1932 a fost continuarea unui bun şi sănătos început pentru păstrarea şi respândirea vechilor, interesantelor şi creştineştilor obiceiuri ale poporului românesc.

*

Adunarea de manifestaţie „împotriva bolşevismului economic", ţinută la Sibiu în 26 Decemvrie 1932, a fost cercetată de un număr impozant de auditori din lumea politică şi bancară, precum şi de preoţi şi mulţi alţi intelectuali, orăşeni şi săteni din împrejurimi.

Cauza dreaptă, în apărarea temeliilor ordinei sociale şi economice, a fost susţinută cu puternice şi convingătoare argumente din partea tuturor vorbitorilor. S'a arătat din nou şi învederat, că legiuirile conversioniste însemnează distrugerea totală a institutelor financiare ardeleneşti şi a depunerilor, de câteva miliarde, strânse decenii d'a rândul de către românii Ardealului. Numărul celor nedreptăţiţi şi nemulţumiţi este cu mult mai considerabil, decât al celor cari vor beneficia de legea conversiunii. Opinia publică trebue să se convingă despre acest adevăr şi să se opună cu tărie politicianilor cari au apucat pe căi greşite şi din cele mai periculoase pentru neam şi ţară, cu atât mai vârtos când *constituţia* şi hotărârea înaltei *Curţi de casaţie* dispune şi garantează respectarea proprietăţii şi, astfel, ne abate dela drumul anarhiei. Să se facă dreptate şi legalitate.

Acesta este senzul cuvântărilor rostite în marea adunare dela Sibiu, unde au vorbit: Preşedintele adunării, dl Dr. N. Vecerdea, dl Dr. Aurel Vlad, primit cu viforoase aprobări şi ovaţii, plugarul din Poiana, Sârbu Şerban; reprezentantul saşilor dl Alfred Hönig, dl Al. Perieţeanu, şi dl Dr. Irimie Milea, mulţumind dlui Dr. A. Vlad pentru venirea sa la Sibiu şi pentru expunerile atât de întemeiate, făcute adunării convocate din partea cetăţenilor acestui oraş.

INFORMAŢIUNI

Ani mulţi, cu bine, închinaţi în folosul neamului şi al bisericii sale ortodoxe, dorim, intrând în noul an, tuturor sprijinitorilor şi cititorilor noştri.

Redacţia şi administraţia Telegrafului Român.

Rămăşiţele pământeşti desgropate ale voevodului martir Constantin Brâncoveanu, ale celor din neamul lui şi ale domnitorului Ion Mavrocordat, din biserica Sfântul Gheorghe Nou din capitală, vor mai fi expuse câteva zile în această biserică, pentru a satisface dorinţa mulţimii credincioşilor cari cer stăruitor să le vadă. Solemnitatea reînmormântării osemintelor se va face după Bobotează.

„Politica" la sate. Aflăm din gazete: în satul Cioara, judeţul Alba, cu prilejul alegerilor comunale, câţiva membri înscrişi în partidul naţional-liberal au omorât cu săcurile pe doi membri înscrişi în partidul naţional-ţărănesc, ear pe alţi patru, din acelaş partid, i-au rănit grav. In satul Mărtineşti, judeţul Hunedoara, naţional-ţărănistul Lăzărescu a fost tratat cu vreo câteva cuţite din partea ţăranilor din celalalt partid. Vor mai fi cazuri, la fel, şi în alte sate; — dar toate împreună nu dovedesc alt ceva, decât că toţi cei ce coboară la sate, în deosebi când se apropie alegeri pentru parlament, trebue neapărat să se gândească mai serios asupra felului de a face propagandă politică.

Rămăşiţele pământeşti ale luptătorului român din anii revoluţiei dela 1848, *Eftimie Murgu*, au fost exhumate din cimitirul dela Budapesta, în ziua de 20 Decemvrie 1932, în prezenţa delegaţilor oraşului Lugoj şi a consulului României din Budapesta. După celebrarea serviciului divin, rămăşiţele lui Eftimie Murgu au fost transportate la Lugoj, unde s'au ţinut serbări în amintirea celui dispărut, îngropat acum în pământ românesc.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică, intrând în anul al 23-lea al propoveduirii, va continua să fie şi mai departe un organ povăţuitor şi apărător viguros al preoţimii noastre. Pentru anul în care am intrat, revista anunţă o serie, din cele mai interesante, de studii şi articole, datorite unor valoroşi scriitori. — Nrul 12 din 1932 conţine urmrtoarele: †NICOLAE: Idealul şcoalei. Prof. Nicolae Colan: Manualele de religie în şcoalele primare. N. Belea: Lumină şi umbră. Prot. Gh. Maior: Preotul în şcoală. Dr. D. Stăniloae: Catolicismul şi cultura modernă. Prot. Dr. Vasile Oana: Cum să se predea învăţământul religios în şcoala primară? Arhim. Policarp şi N. C.: Mişcarea literară: Tineretul României. Morala creştină. Predica de pe munte. Inainte de Hristos. N. P. şi T. Bodogae: Cronică: Asociaţia clerului „Andrei Şaguna", secţia Sibiu. Congresul studenţesc dela Braşov. N. P., N. C. şi V. C.: Note şi informaţii.

Abonamentul pe un an 260 Lei. Pentru studenţi: 200 Lei. Redacţia şi Administraţia: Academia Teologică, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 24—28

Nr. 354/1932 prot. (81) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Hendorf** cu filia **Netuş**, protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta **concurs** cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariţie a lui în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Casa parohială constătătoare din 2 camere, cancelarie, bucătărie, cămară şi pivniţă, plus edificii economice şi grădină.
3. Sesiune parohială 12 jug. 829 st. □ arător şi fânaţ.
4. Dela comuna politică Hendorf 12 stânjini lemne de foc, iar dela filia Netuş 2 stânjini; pentru fasonarea şi transportarea lemnelor din Netuş preotul plăteşte 400 lei în prezent; în viitor după preţurile ce vor fi.
5. Stola uzitată în parohie.
6. Dela fiecare familie câte 1 dublu decalitru porumb sfârmit, iar dela neorustici câte un decalitru.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta subsemnatului oficiu petiţiile de concurs însoţite de documentele necesare în terminul deschis şi în acelaş termen se vor prezenta şi în parohie în biserică la sf. Liturghie.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sighişoara în înţelegere cu consiliile parohiale din Hendorf şi Netuş.

Sighişoara, 9 Decemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diaposoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentrn violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderale.

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Tot felul de

STAMPILE

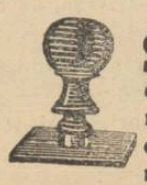

din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliță emailate, tăbliță din alamă cu inscripții gravate, în orice dimensiuni, precum și tot felul de **imprimate** furnizează pe lângă prețuri modeste

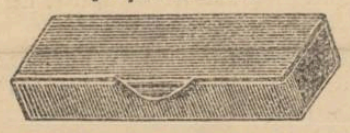

(17) 3—

Tipografia și prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113

Comande se primesc și la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30·— + spese Lei 5·— Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 155/932. (80) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: **Măgura** cu filia **Topliță** și **Sălișt**ioara cu filia **Stoeneasa,** protopopiatul Băița, se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi, pe lângă întregirea cuvenită dela stat, sânt următoarele:

1. *a*) **Măgura,** dela circa 86 famili, câte una ferdelă cucuruz sfărâmat, — care se va răscumpăra cu bani și stola obișnuită;

b) în filia **Topliță,** dela circa 75 familii, câte una măsură cucuruz sfărâmat; folosirea eclejiei în mărime de 7 jugăre pășunat, stola obișnuită, o parte de pădure din pădurea comunei.

Folosirea cimiterelor din ambele comune.

2. *a*) **Sălișt**ioara, dela circa 85 familii câte una ferdelă cucuruz sfărâmat, stola statorită în ședința consiliului parohial din 31 August a. c. și folosirea cimitirului;

b) filia **Stoeneasa,** dela circa 80 familii câte 20 litre cucuruz sfărâmat și stola obișnuită.

Reflectanții la aceste posturi sânt invitați a-și trimite cererile, însoțite de documentele prescrise, în terminul legal subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în respectiva parohie pentru a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Oficiul protopopesc al tractului Băița în înțelegere cu consiliile parohiale respective.

Băița, la 22 Noemvrie 1932.

Dumitru Secărea
protopop.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1933

Al 82-lea dela apariție

Cu bogată și aleasă materie și cu ilustrațiuni

Calendarul, pentru anul 1933, conține următoarele:

Reprivire asupra anului precedent. Știri și fapte: Sinodul permanent. — Raport în persoană la centru. — Pentru hirotonire. — Se va reface. — O rugăciune. — La 50 de ani. — Conferență de episcopi. — Fabrică de luminări. — Biserica Sfintei Treimi din Brașov cetate. — Despărțire după 12 ani, nou partid. — Pelerinaj la mănăstirea Brâncoveanu. — Pelerinaj la Ierusalim. — Cerc de studiu social-creștine. — Statusul. — Oastea Domnului. — Moartea episcopului Iacov și Justinian. — Alt guvern. — M. S. Regele în Sibiu. — Jamboreea. — Învățământul religios-moral. — După 500 de ani. — Congrese. —

Noaptea sfântă, versuri.
Multe sânt minunile Tale.
Un orator.
Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaților preoți.
Isus prin grâu, versuri.
In țara unde se tăgăduește Tatăl.
Mama. Monahul, versuri.
Preotul.
Juruință.
«Nu, nu-l știu pe el»!
Zori de primăvară.
Cămătar cinstit.
Isus și tâlharul.
Cine are dreptate?
Banul altuia.

Fel de fel: 1. Dăruitorii. — 2. La ce sânt buni. — 3. Teamă de prisos. — 4. Multă carte! — 5. Cuvânt cu tâlc.— 6. Ce este comunismul? — 7. Izvorul. — 8. Un mic cusur. — 9. Intâi dovada. — 10. Suvenire și semeție. — 12. Hrăpărețul. — 13. Conversiunea. — 14. Răspuns.

Glume.
Târgurile.
Anunțuri diferite ș. a.

Chipuri: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. — Octavian Goga. — Ioan Popescu. — Oastea Domnului, în adunarea dela Sibiu, cu fanfara dela Orăștie și alte vederi. — Biserica dela Cioara. — Capelă-monument.

In celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic *(Șematismul)* bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători.

Prețul: 50 Lei

Plus porto poștal **Lei 10,** și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 7 Ianuar 1933 Nr. 3

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Anul nou în Sibiu

Sfânta liturghie

Prima zi a anului în care am intrat s'a serbat și de data aceasta cu toată solemnitatea în biserica noastră catedrală. S'a oficiat sfânta liturghie, din partea P. S. Sale Arhiereul Vasile, cu mare asistență, hirotonind întru diacon pe clericul A. Samuilescu.

La serviciul divin au participat I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, dnii generali, ofițerii superiori aflători în garnizoană în frunte cu dl general Virgil *Economu*, Comandantul Corpului VII Armată, șefii tuturor autorităților civile în frunte cu dl prefect județean, Dr. Coriolan Ștefan, dl primar Dr. Goritz și un foarte mare număr de credincioși.

La priceastnă I. P. S. Sa a ținut o admirabilă meditațiune religioasă ascultată din partea credincioșilor cu multă luare aminte.

Doxologia cea mare

După terminarea sfintei liturghii P. S. Sa Arhiereul Vasile înconjurat de preoții liturgisitori, a oficiat Doxologia cea mare, ridicând rugăciuni fierbinți către Cel Atotputernic, pentru toate câte a făcut nouă și cerând sprijinul și ajutorul Său pentru viitor.

La rostirea rugăciunii pentru sănătatea și îndelunga viață a Majestății Sale Regelui *Carol al II-lea*, muzica militară care se afla postată înaintea bisericii catedrale dimpreună cu o companie a Regimentului 90 infanterie, a intonat Imnul spre rugăciune.

In fața catedralei

După ieșirea din sfânta biserică dl general Virgil *Economu* adresându-se ofițerilor, subofițerilor și soldaților, cu vocea-i puternică a zis: In ziua anului nou în care am păsit, vreau să vă uniți într'un suflet cu mine și să strigați:

Trăească Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Dnul general a trecut apoi trupa în revistă și a primit defilarea trupei.

Recepția dela reședința arhiepiscopească

După terminarea acestor festivități, conform frumosului și vechiului obicei, ca în ziua de anul nou să se aducă felicitări Capului bisericii noastre reprezentanții Armatei, șefii autorităților civile, și fiii sufletești ai I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru *Nicolae*, s'au prezentat în număr mare în salonul de recepție al reședinței mitropolitane, pentru a aduce înaltului Ierarh urări de bine din prilejul intrării în anul cel nou, și a-L asigura de stima, devotamentul, alipirea și iubirea fiască.

S'au prezentat dnii generali și ofițeri superiori din localitate în frunte cu dl general V. *Economu*, reprezentanții județului în frunte cu dl prefect Dr. Coriolan Ștefan, membrii consiliului arhiepiscopesc și mitropolitan în frunte cu P. S. Sa Arhiereul Vasile, membrii corpului didactic în frunte cu dl director general Ioan Bratu; membrii comitetului al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" aflători în Sibiu, Dr. Gh. Preda, Dr. V. Bologa, Dr. L. Borcia, Dr. I. Ionaș, dl Silviu Țeposu; corpul didactic al Academiei teologice în frunte cu dl rector N. Colan și al școalei normale dl director I. Sandu; reprezentanții institutului „Albina", în frunte cu dl președinte Ilie Beu și un număr mare dintre intelectualii sibieni.

După aparițiunea I. P. S. Sale Mitropolitului, în numele Armatei dl general *Economu* i-a adresat următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sfinte,

In ziua noului an care începe, ostașii și ofițerii Corpului VII Armată slujitori vrednici ai Patriei și Regelui, neclintiți în sfânta lor credință strămoșească, aduc Prea Sfinției Voastre urările lor de sănătate și fericire.

Zilele cari au curs, prin lipsurile de tot felul, au fost grele, iar cele care vin nu se vor deosebi mult de cele care au trecut; totuși, puterile sufletești și ale minții se măsoară tocmai în aceste timpuri de restriște.

Iată de ce sunt fericit să constat că, încrezători în Dumnezeu și cu conștiința datoriei vie, toți soldații și ofițerii, și-au împlinit această datorie cu o inimă curată și cu speranța în bunătatea Atotputernicului care va răsplăti nestrămutatul lor devotament.

Cu rugămintea caldă, Inalt Prea Sfinte, de a intensifica sfaturile bune și pildele moralei creștine, ne vom închina și pe viitor cu aceiași inimă curată Dumnezeului părinților noștri și vă zicem «La mulți ani».

In numele intelectualilor clerici și mireni și în numele tuturor fiilor credincioși din centrul Mitropoliei noastre, P. S. Sa Arhiereul *Vasile* a rostit următoarele:

Inalt Preasfințite,

Venim, după datina străbună, să-ți prezentăm la acest început de an nou felicitările și urările noastre de credincioși fii duhovnicești, cu dorința fierbinte, ca plăpândul copil al veșniciei, ce ne sosește, dorit și temut, să Ți aducă dela Dumnezeu deplină sănătate și vigoare sufletească spre împlinirea misiunii înalte la care ești chemat; Țării ușurări și mai multe bucurii și tuturor creștinilor sporirea credinței, tărie sufletească și încredere în puterile proprii.

Fiecare an nou sosește cu o undă de optimism, de care se agață speranțele noastre cele mai trandafirii, iluziile noastre cele mai dragi. Dar când la sfârșit, vine rândul bilanțului, prea adeseori constatăm cu desamăgire, că multe din dorințile noastre au rămas numai închipuiri, curând ofilite de cruzimea unei sorți potrivnice și puține au înflorit și adus rodul așteptat. De aceea când oamenii spun, că în seara de 31 Decemvrie îngroapă anul vechiu, de fapt își îngroapă propriile iluzii înșelate, propriile speranțe scuturate fără rod. Și totuși optimismul, acest neprețuit dar dumnezeesc, ne rămâne ca o rezervă inepuizabilă de energie.

Cu câte bune dorințe n'a fost salutat și anul ce trecu, și s'a făcut risipă de bunăcredință, scontându-i belșugul ce ar fi trebuit să delăture cel puțin criza economică, și iată noul an ne găsește în privința aceasta tot așa departe de o deslegare mulțumitoare.

Mai apreciabile rezultate a dat anul trecut în ce privește înviorarea vieții sufletești și micșorarea crizei morale. Trebue să privim cu multă satisfacție pornirea tot mai viguroasă din societatea noastră către idealismul creștinesc. Acest idealism, sporind omenia, dragostea și bunaînțelegere dintre oameni, respectul pentru bunurile publice și particulare, mila și altruismul și înfrânând risipa, lăcomia, egoismul feroce și materialismul exagerat, ce ca un flagel bântuie în lume, va deschide drum sigur și către prosperitate economică.

Sămânța cea bună, aruncată în anul trecut și anteriori în ogorul neamului, a început să răsară în multe feluri și cu mari nădejdi de seceriș îmbelșugat. Pe bunul simț creștinesc și pe omenia proverbială a străbunilor se altoiește tot mai temeinic creștinismul veacului nostru, îndrumând dorita renaștere spirituală în toate păturile societății, de jos în sus.

Această solidă credință din moștenirea anului trecut asupra noului an este bucuria noastra cea mare astăzi.

Pentrucă între multele supărări, avem și motive reale de bucurie. Cum nu ne-am bucura, văzând cum mândra noastră tinerime universitară, elita conducătoare de mâne a țării, aspiră tot mai profund credință crestină și în congresul său cere capele pe lângă universități pentru edificare sufletească și delăturarea dela catedre a profesorilor atei? Cum n'ar tresări în noi nădejdea de mai bine, când putem constata cu câtă îndârjire a făcut erupțiune în anul trecut bunul simț în contra uneltirilor necredincioșilor și dușmanilor legii creștine?! Cum n'ar creștea nădejdea noastră, când admirăm unitatea de gândire și simțire creștinească din congresul național bisericesc între cler și fruntașii vieții noastre intelectuale și politice, și lupta susținută ce un ziar creștin din capitală o dă zilnic pentru purificarea atmosferei morale și revenire la ortodoxia în care s'a plămădit, a crescut și s'a întărit neamul nostru?! Cum să nu ne crească credința într'o regenerare sufletească producătoare de noui energii, când sântem martori, cum se înțelege activitatea misionară a bisericii noastre, cum sporesc societățile de promovare a creștinismului sincer, cum se caută și se întâlnesc sufletele intelectua-

lilor cu bun simţ, grupându-se în cercuri de studii pentru cercetarea şi deslegarea problemelor sociale dela ordinea zilei în lumina creştinismului activ şi formând asociaţii de propagandă a ideii creştine mântuitoare?!

In toată această mişcare ce se conturează deja în proporţii uriaşe, îmbraţişând tot ce are mai bun ca suflet neamul nostru, I. P. S. Ta eşti sau fericitul iniţiator, sau animatorul principal, sau chiagul care adună şi leagă la olaltă pe cei buni.

Pentru izbânda înnoirii noastre creştineşti, îţi urăm, I. P. S., ca noul an să-Ţi fie prielnic şi de bun augur, iar nouă tuturor de mare folos sufletesc!

A urmat dl prefect jud. *Dr. Coriolan Ştefan* care a prezentat felicitări din prilejul anului nou, în numele înaltului guvern şi în numele populaţiei civile a judeţului Sibiu.

La finea vorbirilor cei prezenţi au făcut I. P. S. Sale călduroase ovaţiuni.

La aceste alocaţiuni I. P. S. Sa a răspuns printr'o vorbire pătrunsă de îngrijorarea zilelor de azi ale cărei idei principale le redăm în sumar următoarele:

Dle General Comandant,

Prea Sfinţite,

Domnule Prefect,

Prea stimaţi şi prea iubiţi domni şi fraţi,

Din toată inima Vă mulţumesc pentru atât de preţioasele urări ce aţi binevoit a mi le face cu ocaziunea Anului Nou.

Vă urez şi eu dela Dumnezeu întărirea puterilor pentru a Vă putea îndeplini misiunea ce aveţi în viaţa obştească a neamului nostru.

Anul Nou este, pentru tot omul obişnuit să facă un examen critic şi obiectiv al vieţii, un fericit prilej de a constata ce am realizat în trecut şi ce obligamente ni se impun pentru viitor. Anul care cu ziua de ieri s'a scurs în noianul veşniciei ni-a lăsat ca moştenire criza *de tot felul prin care trecem nu numai noi, ci lumea întreagă. In mijlocul complicaţiilor ei de ordin economic, financiar, politic şi mai ales moral, suntem datori să ne dăm seamă de pârghiile pe care se razimă existenţa, siguritatea şi prosperitatea neamului nostru. La loc de frunte între ele aşez Biserica şi credinţa religioasă pe care o propovăduieşte ea, fără să micşorez întru nimic importanţa celorlalţi factori decisivi în viaţa noastră ca neam. După concepţiile care mă călăuzesc dau primatul comorilor spirituale, având convingerea profundă că un popor trăieşte înainte de toate prin sufletul său şi prin idealul de viaţă ce şi l-a cristalizat într'o experienţă de veacuri şi căruia îi închină cele mai nobile silinţe ale sale. Un popor ar putea să fie despoiat, de o soartă nemiloasă, de toate bunurile materiale ce şi le-a agonisit, ar putea să existe fără atâtea mijloace ce i le pune la dispoziţie civilizaţia, dar abia când ş'ar pierde sufletul său şi economiile acestuia, ar înceta de a exista şi ar dispare de pe arena istoriei. Dar, când îşi păstrează sufletul său întreg şi curat, de sub povara oricăror crize, are posibilitatea să se ridice din nou la lumină, să-şi redobândească libertatea şi mijloacele necesare prosperităţii sale.*

Tocmai fiindcă dau primatul sufletului, văd atât de mare, în mijlocul greutăţilor zilei de astăzi, misiunea Bisericii noastre. Văd problemele ei. Înţeleg programul larg al ei. Văd legătura dintre idealurile şi forţele spirituale ale ei şi nevoile reale ale vieţii noastre naţionale, şi am convingerea că cu cât ne vom lega mai strâns de Biserică şi de instituţiunile sacre ale ei, cu atât vom birui mai uşor dificultăţile prin care ne este dat să trecem. Nu văd altă putere spirituală prin care am birui, ca puterea care se desprinde din evanghelia Domnului. Iată de ce, nevoia vremii ne îndrumă să ne strângem rândurile şi să ne plecăm sufletele înaintea altarelor credinţii noastre în Dumnezeu.

In zilele trecute într'una din pastoralele mele am spus iubitei noastre preoţimi să se pătrundă mai mult ca orcând de convingerea, că evanghelia Domnului este singura putere spirituală în stare să dee echilibru sufletelor, să le concentreze prin atracţiunea idealelor sale asupra rosturilor esenţiale ale vieţii, şi astfel să le întoarcă de pe cărările egoismului, rătăcirilor şi ale descompunerii sociale de astăzi. Dar apelul meu se îndreaptă în acelaş timp şi către toţi fiii credincioşi ai bisericii noastre, îndeosebi către intelectualii noştri mireni, cari au înţeles întotdeauna temelia morală nelimitată pe care o oferă Biserica pentru viaţa neamului nostru.

Sânt vesel să constat şi de astădată această clară orientare spirituală a intelectualilor noştri mireni. In zilele trecute am primit dintr'un centru eparhial al mitropoliei noastre o chemare *care preconizează ideea înfrăţirii intelectualilor noştri din Ardeal pentru a da o mai efectivă contribuţiune din partea lor la realizarea programului sfintei noastre Biserici. Dumnezeu să binecuvinteze gândul cel bun şi să ne ajute la înfăptuirea lui. Vă rog să duceţi pretutindenea simţemântul încrederii în Dumnezeu şi în puterea de viaţă a neamului. Biserica lui strămoşească l-a văzut trecând prin împrejurări şi mai critice ca cele de astăzi, dar i-a întărit curajul. Cu experienţa ei de veacuri îi spune şi acum:* Sus inimile! *— şi în contact cu dificultăţile ce le întâlnim în cale, să ne oţelim puterile pentru a merge cu paşi siguri pe drumul ce ni-l indică Providenţa divină.*

Rog pe bunul Dumnezeu să-şi trimită binecuvântările sale asupra dreptcredinciosului nostru popor, asupra scumpei noastre ţări şi a înţeleptului nostru Suveran, căruia — odată cu omagialele noastre felicitări de Anul Nou — îi trimitem cuvântul nostru că ziua de astăzi şi cele ce-i vor urma ne găsesc pregătiţi să ne punem tot devotamentul şi toată munca noastră în slujba Ţării şi Tronului. Impreună cu mine Vă rog să zicem cu toţii: Trăiască Regele!

Să răsune amvoanele!

Confuzia morală de azi se atribue în mare parte înstrăinării societăţii moderne de acele princìpii veşnice ale sfintei Evanghelii, cari stau neclintite în orice împrejurări ale vieţii. De aceea slujitorii sfântului altar au datoria să răspândească Adevărul dumnezeesc, cu toată seriozitatea şi râvna.

Duminecă de Duminecă şi la toate ocaziile, amvoanele să răsune, trezind conştiinţele şi pregătind sufletele ca să primească sămânţa Adevărului mântuitor.

Amvonul catedralei noastre şi până acum a deprins publicul sibian cu binefacerile predicei.

De Anul noul, însuşi I. P. S. Mitropolit NICOLAE a ţinut să inaugureze anul acesta de propoveduire printr'o admirabilă meditaţie asupra textului: «Tatăl nostru carele eşti în ceruri» — începutul rugăciunii domneşti.

Meditaţia religioasă porneşte dintr'un text evanghelic, iar predicatorul înalţă cugetul

FOIŞOARA

Desmoştenitii vieţii

Flămânzi şi goi şi plini de boli duşmane trupului şi sufletului, aceşti năpăstuiţi ai sorţii ce umblă fără nici un căpătâi dela un capăt la altul al lumii, umplu văzduhul cu gemetele lor cerând milă şi ajutor dela cei feriţi de nenorocirea lor.

Ei n'au nici casă, nici masă, nici un pat pe care să-şi plece, la vreme de noapte târzie, oasele trudite şi trupul ruinat. Strada e căminul lor de totdeauna şi milostenia — plata: singura plată ce pot să mai obţină în schimbul rugilor disperate.

La colţuri de uliţi stau de strajă din faptul dimineţii până 'n noapte. La colţuri de uliţi îi găsesc veghind pe fiecare din aceşti eroi ai mizeriei trecătorii grăbiţi, iar la uşile bisericilor sânt turme întregi.

Dacă vremea nu te iartă să arunci cu banul tău de dar (dacă-l arunci!..) şi o privire fugară peste feţele lor biciuite de suferinţi şi uneori distruse de viciu, intervine sufletul — cerându-ţi interes pentru nenorocirea lor. Sânt mulţi; unii au înfăţişări înspăimântătoare şi cuvinte pierdute şi nearticulate ies din gurile lor. Ştii ce vreau şi le împlineşti dorinţa, dar ai vrea să-ţi vorbească mistere din lumea lor. Te apropii şi, în ochii lor pierduţi şi şterşi — dacă mai au ochi — vezi departe o lume de întuneric şi pătimiri, vezi sufletul lor cariat de patimi şi măcinat de chinuri ce nu iartă.

Rămâi ţintuit locului şi te întrebi ce păcate de mult trecute şi cine ştie de cine făptuite ispăşesc aceşti cetăţeni autentici ai unei împărăţii clădite din lacrimi, mizerie şi calicie. Ce-ar fi dacă această armată de flămânzi sălbăticiţi de lipsuri s'ar strânge laolaltă şi ar porni să prădeze bogăţiile imobilizate în dosul unor închipuite porţi grele şi uriaşe şi zăvorâte cu grele zăvoare? Ce-ar fi dacă spectrul mizeriei şi-ar căsca gura de monstru peste agoniseala celor cari n'o cunosc? Ce-ar fi?...

Dar o altă aruncătură de ochi peste făpturile lor sdrobite şi supte alungă pentru totdeauna gândul fioros. Te încredinţezi curând că ei nu aparţin armatelor de şomeri flămânzi ce umplu lumea marilor metropole industriale ale apusului. Te convingi îndată că n'ai în faţa ta victimele lipsei de lucru cari înveninaţi de îndemnurile agitatorilor anarhişti ai Moscovei nu mai vreau să creadă greutăţilor ce apasă lumea întreagă şi pornesc cu răsvrătire «marşurile foamei», cea mai nouă şi autentică odraslă a impasurilor în care se află omenirea zilelor noastre. Nu! Ei sânt victimele neputinţei, jertfele nenorocirilor ce şi flutură rânjetul lor hidos la tot pasul. Ei sânt săracii din Evanghelie, orbii, ologii, uscaţii... pe cari Mântuitorul ne îndeamnă să-i săturăm din prisosul nostru sau barem din «fărimiturile» ce cad dela mesele noastre. Ei sânt icoana vie a jertfelor cu care plăteşte îndrăsneala omenească incursiunile vinovate ce le face dincolo de marginile puterilor ei. Ei sânt adeseori tributul pe care omenirea mecanizată şi îndobitocită îl dă zi de zi civilizaţiei complicate şi rău înţelese, la care a ajuns pornind pe drumuri rătăcite şi călăuzită de luminile oarbe ale lumii acesteia. Ei sânt bolnavii pe cari trebue să-i vindece sufletele vindecate şi întărite de biserica-samariteană şi biserica însăşi. Ei sânt martorii veacului nostru.

•

I-am găsit şi astăzi în drumul meu. Erau mai mulţi, căci mai lungă îmi era călătoria ca de obicei. M'a

ascultătorilor până la prezența lui Dumnezeu.

Prezența unui public imens, în frunte cu reprezentanții oștirii din garnizoana Sibiului, ai justiției, administrației și ai învățământului au ascultat cu adâncă pietate predica de anul nou a I. P. S. Sale, care zugrăvia orizonturile vieții creștine, de închinare și de consacrare Idealului religios.

Presa de Crăciun

Un gazetar de lege nouă, director de mare cotidian românesc, definea cândva *presa* — dela tribuna camerei — ca fiind un aparat de înregistrare fidelă a fluxului și refluxului opiniei publice.

Primind definiția aceasta — ocazional, desigur — și raportând o la ofrandele pe care marile noastre ziare îmbrăcate în haină de sărbătoare le au dus Pruncului Isus la Betleem din prilejul Nașterii lui minunate, constatăm că se potrivește.

Ținând seamă de curentul vremii — care în fața dezastrului la care ne-a dus filosofia neputincioasă și recent îngropată a materialismului de toate nuanțele, pledează pentru întoarcerea necondiționată la spiritul singur dătător de viață al Evangheliei, — gazetarii noștri se fac ecoul acestei universale dorinți. E deadreptul impresionantă risipa de hârtie și cerneală ce s'a făcut în atelierele lor, în vederea apariției după cuviință a ziarelor de sărbători. Iar chestiunile pe care le desbat din prilejul acesta cu o competență care variază după preferințele scriitorești de toată ziua ale fiecăruia dintre ei, sânt vrednice de remarcat și de reținut.

Insuși Mântuitorul a accentuat într'una din pildele Sale necesitatea prezentării cuviincioase și în «haină de nuntă» la o sărbătoare. Fără a căuta să se conformeze numai decât acestei divine dispoziții, presa o împlinește totuși, căci ea a ajuns în curgerea vremurilor o lege scrisă în mădularele noastre și ca atare se urmează fără calcule prealabile. Cele patru mari cotidiane de care mă ocup — ele fiind în fruntea presei laice românești — scot împreună de sărbători un material risipit pe nu mai puțin decât 92 pagini mari de gazetă. Nota religioasă predomină. Mirosul de tămâe, nu lipsește. Probleme adânci prin importanța și actualitatea lor se pun și se desbat în paginile lor cu dragostea creștinului scriitor care dacă în cursul anului nu izbutește să fie astfel, se străduește a se face creștin barem *de sărbători*. Aceasta e impresia de ansamblu. Note discordante (sistem G. Racoveanu: Performanța Magilor, la pagina sporturilor în «Cuvântul» — spre știre și exemplificare) în armonia împăcării și cooperării la buna pace și demnitatea cu care trebue să petrecem sărbători ca cele trecute, nu lipsesc. Le neglijăm aici nu pentrucă sânt puține și ridicole, ci fiindcă ele se pierd în avântul unanim și generos cu care fiecare mânuitor de peană caută să scrie ceva *de Crăciun*, pentru sufletul său și-al altora. —

Paralel cu înviorarea spirituală ce se simte în lume — și cadrul acesteia — *grija pentru tradiționalele noastre datini de Crăciun*, care formează un tezaur de valori spirituale ale neamului, e accentuată.

Dl Vl. Ionescu (Cuvântul) candamnă în cuvinte aspre opera de distrugere ce s'a dus împotriva lor în numele civilizației de împrumut care a căutat să sugrume într'un mod barbar specificul nostru etnic.

In cuvinte viguroase dl Nichifor Crainic (Calendarul), urmărind în țesătura istoriei *întrupările succesive ale lui Irod* — îl denunță ca trăind și astăzi în «*francmasonul demagog* ce insultă biserica» și mai ales în «*comunistul revoluționar*, care a intronat ateismul ca dogmă de stat». Concluzia apocalipticelor dsale cuvinte e optimistă și creștină ca și aceea a dlui profesor univ. T. M. Popescu (articolul! «Când a venit plinirea vremii»): «*Irozi și persecutori mai sânt și vor mai fi, e drept, dar biserica lui Hristos există totuși și înfruntă asalturile iadului.. Ea singură va fi cum a fost totdeauna, corabia mântuirii. Căci dintre toți câți au adus omenirii un cuvânt de bine, numai întemeetorul bisericii creștine a fost Fiul lui Dumnezeu. El este același în veac. Și lucrul Lui este lucrul celui care ni L-a trimis*».

Ziarul Calendarul, care mai mult decât ceilalți frați ai lui de gazetarie dovedește o maturitate evidentă în desbaterea problemelor religioase pe care le agreiază și le actualizează, se prezintă cât se poate de bine.

Ideea păcii — prețioasă mlădiță a sărbătorii împăcării omenirii cu Dumnezeu, — e accentuată pretutindeni ca un ideal, pentru înfăptuirea căruia omenirea va lucra totdeauna. «Universul» și «Curentul» oferă cu toată dreptatea, acestui subiect, locul de onoare din fruntea ziarului.

O plăcută și adânc grăitoare surpriză a fost apariția semnăturilor arhierești ale PP. SS. LL. Roman al Orăzii, Nicolae al Clujului, Grigorie al Aradului etc. sub crâmpee de amintiri mișcătoare desprinse din vremuri care sânt ale trecutului și ale istoriei. Dealtfel, multe din pastoralele arhierești de sărbători au apărut în ziarele amintite.

In concluzie, ofrandele gazetarilor par a fi un indiciu din cele multe ale *valorilor veșnice către care se orientează omenirea zilelor noastre*, după atâtea dibueli infructuoase în apele înțelepților lumii acesteia. Am dori să fie așa și toate să se întoarcă pline de nădejdi în biserică, așa după cum a făcut nu demult filosofia prin cei mai apreciați corifei ai ei.

Când presa va porni definitiv pe potecile bătătorite de mulțimile anonime, care vreme de două milenii au stăruit în o credință — *numai una*, — atunci va fi ajuns cu adevărat la maturitate; deabia atunci își va fi găsit idealul care nu se învechește nicicând, și niciodată nu ruginește, și căruia va putea și va trebui să-i slujească conștient și devotat — deapururi.

Grigorie T. Marcu.

† Pr. Nicolae Isacu

In ziua de 25 Decemvrie 1932 a încetat din viață, la locuința sa, Pr. Nicolae Isacu dela parohia Topârcea, protopopiatul Săliștei.

Ca odinioară, dumnezeescul apostol Pavel, presimțind că i se apropie sfârșitul își lua rămas bun dela credincioșii săi zicându-le: „...și acum știu, că nu veți mai vedea fața mea voi toți aceia în mijlocul cărora am umblat propovedu'nd împărăția lui Dumnezeu" [Fapte 20, 25]. Așa, octogenarul preot Nicolae Isacu, și-a luat rămas bun dela credincioșii săi, în fața sfântului Altar, în Dumineca înaintea Nașterii Domnului nostru Isus Hristos, rugându-i să-l ierte, dacă, de sfintele sărbători, nu va mai putea servì la acest altar, și nu va mai putea vedea fața lor...

La o săptămână, în sunetul clopotelor de sfânta Liturghie, venerabilul preot cu înfățișare de patriarh și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, Care în ziua Nașterii Fiului Său întru ale Sale l-a chemat spre a-l încununa cu cununa cerească a vieții veșnice.

Născut din veche familie preoțească la anul 1846 [2 Oct.] este hirotonit preot, după multe piedeci

---

oprit la colțul pieții din mijlocul orașului un om ce întindea spre mine, ciotul ce-i rămăsese din mână. Sub umeri ținea cârjile, căci un picior îi era amputat în întregime. Înfățișarea lui descoperea un trup fost cândva viguros.

L-am întrebat de nenorocirea lui.

— La Vinteleanca, îmi spuse el. În minte mi-a venit amintirea celei mai groaznice catastrofe de cale ferată întâmplată în România, în anii de după războiu. L-am mângâiat și am plecat. Bulevardul pe care mergeam, devenise pentru mine o adevărată galerie a mizeriei.

La ușa unei biserici, un bătrân după îmbrăcăminte, român, — după vorbă, un înstrăinat, — îmi răspunse ceva pe ruțenește. Era orb și sta îngenunchiat în mocirla ce se făcuse pe trotuar din pricina zăpezii frământate de umblet. Într'o mână ținea o cruce veche de lemn, înfășurată cu o panglică albastră murdară; cealaltă mână primea mila puținilor trecători pe cari spectacolul acesta îi mișca. Buzele lui, aveau impresia că murmură mereu rugăciuni... pentru sănătatea cui?

La colțul celalalt al bisericii, un nenorocit de-o înfățișare înspăimântătoare. O bucată informă de carne ce putu doar să zâmbească — un zâmbet straniu de om cu mintea pierdută — când văzu mila căzând în căciula întinsă. Înaintea lui, pe locul unde mereu săruta pământul, zăpada se topise până la piatră, arătând urmele gurii lui înfierbântate. Era prea mult, prea sdrobitor spectacolul acesta... Se înserase deabinele.

— Domnule dragă, de cinci zile sânt călător... flămând... n'am bani să-mi cumpăr o bucată de pâne...

Aveam în fața mea un țăran viguros la trup, dar cu chipul ostenit și nemâncat. Era în cuvintele lui o sfială vecină cu umilința, cu rușinarea. Parecă-ți spunea cum din om cu stare a ajuns pe drumuri... fără vina lui.

La întoarcere, în centrul orașului, văd o adunătură de lume. Rezemat de peretele tapetat cu marmoră al «căsii bogatului» — sus citeam în litere luminoase «Café Astoria» — un mic Lazăr din cei cari vând ziare pe stradă, galben, în picioare cu o formă de încălțăminte ce păreau a fi ghete, îmbibate cu apă ca un burete, nu mai avea nici lacrimi să plângă. Se va fi convins bietul că e zadarnic. Intreb lumea ce are? Mi se răspunse cu ridicături din umeri. Mă adresez lui. Îl întreb dacă-i bolnav, dacă-ie foame... Își ridică chipul blazat de descurajare spre mine și-mi răspunse într'o nemțească stricată. Era un copil al nimănui, un înfrânt mai mult ce sporește armata desmoșteniților vieții.

Drumul ce mai aveam de făcut până acasă, a fost un calvar. Înaintea ochilor îmi defilau *chipurile de ceară* văzute *în galeria mizeriei*. O întrebare rătăcită cine știe din ce ungher al subconștientului care păstra amintirea unui fals cerșetor pe care l-am văzut intrând în crâșmă să bee mila mea și a altora, veni să-mi clatine încrederea în cele văzute.

Am alungat-o curând și departe *și-am crezut în suferința lor, — că-i de crezut și de alinat.*

Sabin Sibianu.

Un tinăr care și-a permis să înjure în public de cele sfinte, a fost de curând pedepsit cu închisoare de *șase luni*, plus o *amendă* considerabilă. Păcat că asemenea lecție nu se dă și în țara noastră. Lecția usturătoare s'a dat la o judecătorie din patria dictatorului Italiei.

puse de stăpânitorii de tristă memorie, la anul 1879. De atunci până în clipa din urmă a vieții, purtând pe umerii săi ani 86, învățând și propoveduind cuvântul Domnului cu zel apostolic, și înfruntând aspra viață a văduviei timp de 38 ani, a servit sfânta biserică și neamul, ca preot adânc treaz și cumpătat, nerâvnitor de câștig, și conservator al datinilor bune strămoșești.

Slujba înmormântării a fost săvârșită în 27 Decemvrie, de P. P. C. Sa părintele protopop Dr. D. Borcia, asistat de un sobor de preoți, după care trupul neînsuflețit al vrednicului slujitor al altarului a fost coborât în cripta familiară spre veșnică odihnă, plâns de iubitul său, prof. I. Isacu, fiica sa Maria, nepoți și nepoate, și de poporul credincios pe care l-a păstorit timp de 53 de ani. Odihnească cu drepții!

Un asistent.

Probleme, fapte, comentarii

Sistemul politic și morala. — Ani întregi s'au scurs, de când părintele *Ioan Lupaș*, profesor universitar și membru activ al Academiei, om de perfectă cinste, este acuzat, spre batjocorirea celei mai elementare dreptăți, că în calitatea sa de fost ministru al sănătății, [căci *la culte* nu l-a admis sforăria politică], ar fi incassat un comision de milioane în afacerea murdară „a siringilor", descoperită la departamentul său.

Cel nedreptățit la culme, a cerut stăruitor și neîndupleçat să se facă lumină în afacerea scandaloasă, și să fie pedepsiți, cum merită, toți făptuitorii ei.

Toată truda și opintirile părintelui Lupaș, pe lângă multele promisiuni ce i s'au dat pentru a se lămuri în sfârșit păcătoșenia dela ministerul sănătății, au fost și au rămas zadarnice.

Acum *o scrisoare deschisă* către dl ministru președinte, Iuliu Maniu, publicată în *Universul* de către părintele I. Lupaș, descrie istoricul alergării sale după dreptate, lăsând apreției guvernului să lămurească toată chestiunea, pedepsind pe vinovați. Scrisoarea deschisă mărturisește, că sânt persoane, care *știu precis cine a incassat comisionul*, și că se cunosc atât numele sperțarilor, cât și al băncii prin mijlocirea căreia și-au incasat sperțurile.

Așteptăm răbdători, să vedem ce va face guvernul nu numai pentru a da satisfacție celui pe nedrept năpăstuit timp de cinci ani, ci și în interesul moralei publice. Este, mai pe sus de toate, o generală dorință, ca sistemul politic al cocoloșirilor să înceteze în sfârșit.

*

Problema secuizării românilor formează subiectul unui studiu, apărut acum în broșură, datorit dlui *G. Popa-Lisseanu:* [Secuii și secuizarea românilor, București, tipografia "Universul". O broșură de 62 pagini, prețul 30 lei].

Autorul arată că secuizarea românilor [maghiarizarea lor] s'a făcut mai întâi prin *catolicizarea* clasei conducătoare, a nobililor, pe vremea regilor mai vechi maghiari, reprezentanți ai papalității în Ungaria; în al doilea rând, în epoca principilor ardeleni, prin legile draconice ale vremii; și în urmă, în ultimele două secole, prin maghiarizare forțată din partea stăpânirilor asupritoare.

E adevărat, că și în zilele noastre de astăzi se mai ivesc cazuri, însă rari, de secuizare. Impotriva pierderilor de elemente românești în partea locului, își împlinesc datoria — în împrejurări destul de nefavorabile — atât preoțimea, cât și învățătorimea locală, salvând dela completul dezastru cel puțin o parte din elementul românesc al regiunii, pentru a cărei situație reală, dl G. Popa-Lisseanu aduce, și sperăm să mai aducă, prețioase contribuții.

Asupra interesantei sale broșuri vom reveni.

*

Earăș opt clase. — Experimentarea cu reducerea liceului la durata de 7 ani și cu înființarea anului universitar „de pregătire", n'a dat alt rezultat decât o mare desiluzie: pe urma pripitelor dispoziții, după trei ani de aplicare, școala s'a ales cu o reformă total greșită și cu nimic justificată. S'a dovedit, în cursul celor trei ani, că nu trebuia ruptă, în acest fel, continuitatea în mersul învățământului.

S'a revenit, prin urmare, nu prea târziu, la vechea și obișnuita formă a liceului cu *opt* clase. —

Dacă se va revenì și asupra modificării în ceea ce privește caracterul exagerat *intelectualist* al școalelor de astăzi, cu programele lor povarnice, și mai ales dacă problema școalei va fi concepută din punct de vedere al caracterului *religios-moral*, statul nostru creștin și poporul său, inspirat de de *acest* ideal, vor avea foloasele dorite și cu drept cuvânt meritate.

*

Profesor al facultății teologice din București a fost numit dl *Nichifor Crainic*, fost profesor la facultatea teologică din Chișinău. Tinerimii universitare, a facultății teologice din capitala țării, i se dă astfel un adevărat educator, de care în deosebi astăzi, după anii războiului, are trebuință neapărată.

Modest, harnic, inteligent și bun ortodox, profesorul Nichifor Crainic, cultivând în toată vremea munca cinstită, admirat de prieteni și temut de adversari ai săi și ai bisericii, va ști de sigur să samene, în sufletele tinerești, sămânța bine rodítoare.

Generația studențească, de sub înrâurirea creștină ortodoxă a distinsului profesor, îi va aduce la vremea sa — nu ne îndoim — întreg prinosul ei de mulțumire și recunoștință.

INFORMAȚIUNI

Moartea unui bun și mare român. In 29 Decemvrie 1932 a încetat din viață, în vârstă de 71 ani, *Ion C. Grădișteanu*, senator de drept, fost ministru, fost președinte al ligii culturale, unul dintre cei aleși, care ca membru al „Asociațiunii naționale" a lucrat cu însuflețire pentru înfăptuirea idealului național al românilor. Prieten credincios al fraților săi subjugați, s'a interesat totdeauna de situația românilor de sub stăpâniri străine, căutând să-i sprijinească pe toate căile în acțiunile lor politice și culturale. Românii, în veci recunoscători, din Ardeal, unde răposatul îndrăznise să se arate chiar și pe vremea procesului memorandist, regretă adânc moartea curajosului luptător naționalist și a patriotului de mare caracter. Odihnească în pace!

Alegere de protopresbiter. In 29 Decemvrie anul 1932 s'a întrunit în Hunedoara adunarea protopopească pentru alegerea de protopresbiter al protopopiatului Hunedoara, sub prezidiul comisarului consistorial Dr. George Proca. La adunare au participat 28 membri. Preotul Nicolae Suciu din Hunedoara a întrunit 24 voturi, iar 4 bile au fost albe.

Un calcul interesant. Ziarele Calendarul, Universul, Curentul și Cuvântul au scos de sărbători împreună 92 pagini mari ceeace ar face o carte format 4°, de 368 pagini sau una format 8°, de 736 pagini. O bună parte din această bogăție de hârtie e ocupată de reclame uriașe.

Noul tarif de călătorie pe c. f. r., ce va fi aplicat dela 1 Februar 1933, prevede o reducere a taxelor. Reducerea va fi mai mare la biletele de clasa I și II, *mai mică la cele de clasa a treia!* Va fi însemnând și aceasta o latură a democrației de astăzi?

ȘTIRI LOCALE

Rescumpărări. Domnul *Ioan Stanciu*, m. zugrav, își rescumpără felicitările de ziua onomastică dăruind 100 lei Fondului pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu. — Dnul *Ioan Marcu*, conducătorul Librăriei arhidiecezane, își rescumpără felicitările de ziua onomastică, dărnind 200 lei Legatului „Iosif și Paraschiva Marcu", administrat de Societatea română de înmormântare din Sibiu.

CARȚI ȘI REVISTE

Un colaborator al lui Șaguna, *secretarul de stat* **Gheorghe Ioanovici** *de Dulău și Valea Mare*, Cluj, tipografia „Cartea Românească", 1932, este titlul publicației dlui profesor *D. Braharu*, dela Seminarul pedagogic al universității din Cluj. — Rostul acestei publicații este a scoate la iveală meritele românului bănățean Gheorghe Ioanovici, [răposat în 10 Ianuar 1909 la Budapesta], merite dobândite pe teren bisericesc-național, „scoțându-l astfel din uitarea ce s'a așternut tot mai greu peste memoria acestui om de bine". In al treilea articol al publicației, autorul se ocupă, pe temeiul documentelor, de contribuția lui Gh. Ioanovici la recunoașterea prin lege a mitropoliei ortodoxe române transilvane și la pregătirea și sancționarea statutului organic, arătând că Ioanovici bănățeanul, cu multă trecere în cercurile înalte din Budapesta de pe vremuri, a fost un bun fiu al neamului românesc și a adus sercivii reale bisericii sale.

Lucrarea dlui D. Braharu se prezintă ca un concis istoric al luptei pentru restaurarea mitropoliei noastre ardelene.

Țara Bârsei, revista brașoveană, condusă de profesorul Ax. Banciu, intrând în anul al cincilea de apariție, continuă să publice articole și informații prețioase și interesante. In primul număr, pentru Ianuar-Februar 1933, aflăm valoroase contribuții, semnate de dnii: A. A. Murășanu, G. Bogdan-Duică, Ștefan Pop, C Lacea, Ax. Banciu ș. a. — Abonamentul: 260 lei pentru un an, [achitat decursiv 300 lei]. Redacția: Brașov, strada Mureșenilor 22, I.

Poșta redacțiunii

Păr. *Dr. T. P.* în *O.* S'a dispus, conform dorinței, înregistrarea între abonați. Veți binevoi a trimite administrației costul abonamentului. Notițe și scurte informațiuni primim cu plăcere.

Nr. 354/1932 prot. (81) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Hendorf** cu filia **Netuș**, protopopiatul Sighișoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariție a lui în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Casa parohială constătătoare din 2 camere, cancelarie, bucătărie, cămară și pivniță, plus edificii economice și grădină.
3. Sesiune parohială 12 jug. 829 st. □ arător și fânaț.
4. Dela comuna politică Hendorf 12 stânjini lemne de foc, iar dela filia Netuș 2 stânjini; pentru fasonarea și transportarea lemnelor din Netuș preotul plătește 400 lei în prezent; în viitor după prețurile ce vor fi.
5. Stola uzitată în parohie.
6. Dela fiecare familie câte 1 dublu decalitru porumb sfârmit, iar dela neorustici câte un decalitru.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta subsemnatului oficiu petițiile de concurs însoțite de documentele necesare în terminul deschis și în acelaș termen se vor prezenta și în parohie în biserică la sf. Liturghie.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sighișoara în înțelegere cu consiliile parohiale din Hendorf și Netuș.

Sighișoara, 9 Decemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI — Sibiu, 14 Ianuar 1933 — Nr. 4—6

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Telegraful

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marţia şi Vineria.

Corespondenţele să se adreseze Redacţiei Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile să se adreseze Administraţiei ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Colaborarea mirenilor cu clerul

Cu binecuvântarea Sfintei noastre biserici ortodoxe, fiii săi credincioşi, fruntaşi încercaţi din capitala ardeleană a ţării întregite, au luat de curând o bine gândită şi de mult aşteptată hotărâre: URZIREA UNIUNII ROMÂNILOR ORTODOCŞI.

In acest măreţ scop, este îndreptată o CHEMARE frăţească, ce o publicăm la loc de frunte, adresată către intelectualii români ortodocşi.

In faţa acestei Chemări, atât de grăitoare, de calde, şi de lămurite, comentarul nostru devine astă dată superfluu.

Insufleţita chemare dela Cluj, românească şi ortodoxă, — după cum a caracterizat-o I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului în cuvântul spus la Anul nou în recepţia dela reşedinţa Sa, — *„preconizează ideea înfrăţirii intelectualilor noştri din Ardeal pentru a da o mai efectivă contribuţiune din partea lor la realizarea programului sfintei noastre Biserici. Dumnezeu să binecuvinteze gândul cel bun şi să ne ajute la înfăptuirea lui. Vă rog să duceţi pretutindenea simţemântul încrederii în Dumnezeu şi în puterea de viaţă a neamului. Biserica lui strămoşească l-a văzut trecând prin împrejurări şi mai critice ca cele de astăzi, dar i-a întărit curajul. Cu experienţa ei de veacuri îi spune şi acum: SUS INIMILE! – şi în contact cu dificultăţile ce le întâlnim în cale, să ne oţelim puterile pentru a merge cu paşi siguri pe drumul ce ni-l indică Providenţa divină".*

Cu Dumnezeu înainte!

CHEMARE

Către credincioşii Bisericii ortodoxe române

Suprema instituţie sufletească a neamului românesc este, fără îndoială, *Biserica ortodoxă.* Desvoltarea noastră istorică verifică prezenţa ei în vijelioasele încordări dealungul veacurilor, participând cu generoase sacrificii la apărarea existenţei şi destinelor naţionale în hotarele pământului strămoşesc.

Ea, Biserica, s'a afirmat în toate epocile, ca izvor minunat de necurmată înoire a credinţelor şi energiilor obşteşti, din cari au ţâşnit, luminoase şi bogate, străluciri răsboinice şi înfăptuiri naţionale neperitoare.

De aceea, *Neam şi Biserică,* apar încă din depărtata zare a vremurilor stinse, deplin contopite, formând o *unitate sufletească,* pe care n'au putut-o sguduì nici una din asprele încercări ale fatalităţilor omeneşti.

Neamul românesc a plâns şi s'a bucurat pe sfintele praguri ale Bisericii sale. Iată taina vieţii lui!

Această admirabilă tradiţie naţională, trebue să rămână pentru totdeauna la temelia unităţii noastre de stat. România visurilor împlinite i-a dat consacrare definitivă, când prin nouile aşezări constituţionale, i-a rânduit meritata cinste de a fi, şi în senz politic, biserica stăpânitoare a Statului naţional întregit. Astfel, în mânile Bisericii ortodoxe sunt depuse mari răspunderi, pentru *sănătatea morală a ţării şi a naţiunei române.*

Conştiinţa acestor răspunderi trebue să pătrundă cât mai adânc în sufletul acelora, cari deţin *rosturi conducătoare* în viaţa Bisericii. Cine sunt ei? Deoparte *Clerul,* cu atribuţiunile lui apostolice, de alta *Mirenii,* ca reprezentanţi ai mulţimilor dreptcredincioase. Structura profund *democratică* a Bisericii noastre, conferind mirenilor o preponderenţă numerică în corporaţiunile oficiale, îi pune prin aceasta în situaţia importantă de a hotărî direct de *soartea* Bisericii. Această poziţie privilegiată se cere onorată, ea neputând rămânea o simplă ficţiune decorativă. Ea trebue să se afirme, nu numai în domeniul strict oficial, în sânul organelor executive şi adunărilor reprezentative, ci şi *în afară de ele,* în câmpul larg al frământărilor sociale, acolo unde clocoteşte nepotolită *viaţa mulţimilor.*

Această viaţă e atinsă astăzi, în funcţiunile ei normale, de viforul primejdios al unor crize violente, cari culminează într'o cumplită depresiune economică. Biserica noastră socoteşte, cu bună dreptate, că pricina lor este de natură *morală* şi astfel tămăduirea nu poate veni decât prin puterile spiritualităţii creştine. Marele vindecător este *Hristos* şi doctrina Lui mântuitoare. A duce pe *Isus* în familie, în societate şi în viaţa publică — iată mijlocul singur de scăpare şi de înzdrăvenire a Statului nostru.

In această operă colaborarea *mirenilor,* cari reprezintă puterile vii ale Bisericii, cu *Clerul,* păstrătorul prin escelenţă al spiritului ierarhic şi al ideii de autoritate, se impune cu o evidenţă indiscutabilă. Colaborarea celor doi factori e justificată nu numai de *actualitatea* intervenţiei Bisericii în

vâltoarea grelelor crize ce ne apasă, dar în acelaş timp, şi de nevoia *apărării ortodoxiei* împotriva numeroaselor ofensive şi curente potrivnice, cari încearcă să-i slăbească autoritatea şi să-i zdruncine temeliile istorice. Socoteala duşmanului e limpede: dărâmând cel mai puternic razim *sufletesc* al Românismului, care este Biserica străbună, se clatină însăşi fiinţa Statului închiegat cu atâtea jertfe.

Voind să apărăm naţiunea întregită, trebue apărată *ortodoxia*, care rămâne şi în viitor, ceeace a fost în tot trecutul nostru: *puterea nebiruită de echilibrare sufletească a poporului românesc.*

Aceste două mari obiective — religios şi naţional — reclamă, mai presus de orice şovăiri, *concentrarea energiilor mireneşti* în cadre noui şi moderne, cari să strângă într'o puternică organizaţie pe toţi mirenii dreptcredincioşi, de orce clasă, de orce vârstă, şi din orce colţ al Ţării. Bătrâni şi tineri, încălziţi deopotrivă de iubirea patriei, sunt datori să alerge voioşi, gata de faptă, sub steagul înălţător al *legii româneşti*, ce-şi caută biruinţa mai ales aici în *Ardeal*, unde laicii au avut, din vremuri străvechi, partea cea mai hotărâtoare în apărarea şi desvoltarea Bisericii ortodoxe.

Nicăiri credinţa noastră n'a fost mai prigonită decât aici, unde s'au dat lupte cumplite, *cu eroi şi mucenici fără număr*, reînviaţi astăzi din slova scripturilor ascunse, ca neîntrecute podoabe ale vredniciei creştine româneşti. Această *tradiţie a suferinţelor şi închisorilor pentru lege*, trăeşte nestinsă în generaţiile acestui colţ de pământ, şi de aceea, când primejdii reale bat la porţile Bisericii noastre, când vrăjmaşi vechi şi noui dau contra ei asalturi ascunse şi făţişe, e firesc, ca *în noi* să vibreze mai adânc glasul mucenicilor, cu strigarea lor de luptă şi de împotrivire. In zile de pace, ca şi în ceasuri de cumpănă, glasul ortodoxiei *de aici* trebue să răsune.

Iată geneza chemării de faţă. Cu binecuvântarea căpeteniilor bisericeşti, intelectualii din Transilvania, Bănat, Crişana şi Maramureş, s'au hotărât să îndrepte această chemare frăţească către obştea ortodoxă a celor 5 Eparhii ale Mitropoliei, rugând pe toţi să ia parte cu însufleţire la marea adunare generală de constituire, care va avea loc **la 5 Martie a. c. [Dumineca ortodoxiei] ora 10 dimineaţa în Biserica Sfântului Nicolae din Cluj.**

Nădăjduim, plini de încredere, că *Domnul* este cu noi şi va binecuvânta cu izbândă opera creştină şi românească, pe care vrem s'o închinăm — în numele *Lui* — scumpei noastre Patrii.

Cluj, la 4 Ianuar 1933.

Preşedintele comitetului de iniţiativă:

SEXTIL PUŞCARIU,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Membrii comitetului de iniţiativă:

Prof. Gh. Bogdan-Duică — Prof. Ion Mateiu
Prof. Nicolae Bogdan — Petru Meteş, advocat
Prof. Ion Cătuneanu — Prof. Victor Papilian
Prof. Sab. Cioran, dir. de bancă — Prof. Ion Popescu-Voiteşti
Prof. Silviu Dragomir — Gh. Sion, cetăţean de onoare
Prof. I. Lupaş, fost ministru — Prof. V. Stanciu, f. subs. de stat.
Prof. Gheorghe Stănescu

Membrii aderenţi:

Dr. Acelenescu Octavian, notar public, Teiuş. Dr. Alămorean Ioan, medic, Arad. Dr. Albu Eugen, advocat, Teiuş. Albu Liviu, profesor, Arad. Andraş Gheorghe, profesor, Arad. Andreescu Petru, profesor, Sibiu. Antonescu Constantin, ing., Baia-Sprie. Armaş Matei, dir. de liceu, Caransebeş. Atanasiu Alexandru, preş. de secţ., la Trib., Oradea. Dr. Avramescu Ovidiu, advocat, Arad. Dr. Avramescu Vasile, Arad. Dr. Băbuţia Teodor, medic, Arad. Dr. Baciu Aurel, advocat, Târgu-Mureş. Banciu Axente, profesor, Braşov. Dr. Bânda Chirion, primpreş. tribunal, Sibiu. Dr. Băran Coriolan, prefect, Arad. Bărbos Alexandru, propr., Dej. Barbulescu Ioan, preş. asoc. înv., Oradea. Bârsan Zaharie, dir. de teatru, Cluj. Bejan Atanase, dir. de bancă, Bistriţa. Bejan Silviu, dir. de liceu, Arad. Beju Onisifor, cons. agricol, Alba-Iulia. Dr. Beleş Eugen, notar public, Arad. Beşa Eugen, dir. de fabr., Cluj. Dr. Beu Ilie, preş. cons. adm. banca „Albina", Sibiu. Dr. Bica Miron, medic veterinar, Ludoş. Dr. Blaga Lionel, notar public, Sibiu. Dr. Boca Romulus, notar public, Alba-Iulia. Bocu Sever, deputat f. ministru, Arad. Dr. Bodea Augustin, primpreş. tribun., Dej. Dr. Bogdan Antoniu, adv. Arad. Dr. Bogdan Dumitru, primar, Alba-Iulia. Dr. Boieriu Ion, advocat, Turda. Dr. Bologa Valeriu, prof. univ., Cluj. Dr. Borca Dimitrie, medic, Caransebeş. Dr. Borcia Lucian, adv. dec. baroului, Sibiu. Dr. Borneas Iuliu, Arad. Dr. Bornemisa Sebastian, f. primar, Cluj. Dr. Borza Traian, advocat, Teiuş. Bota George, profesor, Oradea. Dr. Boţioc Alexa, advocat, Arad. Dr. Brediceanu Tiberiu, dir. fil. Albina, Braşov. Dr. Bunea Ioan, dir. de liceu, Sibiu. Dr. Buta Nicolae, publicist, Cluj. Buţiu Alexandru, prof., Caransebeş. Butuligă Iancu, dir. şc. de cont., Luduş. Dr. Buzura Gavril, notar public, Tg.-Lăpuşului. Călţun Iancu, dir. gimnaz, Ciacova. Candrea Ioan, notar public, Oradea. Căprucian Melente, proprietar, Reghin. Dr. Cărpinişan Nicolae, adv., Cluj. Cărpinişan Romul, ing., dir. şcol., Arad. Dr. Cazan Petru, advocat, Câmpeni. Dr. Chidioşan Gheorghe, medic, Oradea. Dr. Chirtop Vasile, advocat, Câmpeni. Dr. Cioban Pompiliu, advocat, Arad. Dr. Ciobanu Aurel, notar public, Arad. Dr. Ciortea Aurel, medic, Baia-mare. Dr. Cirba Leontin, advocat, Arad. Dr. Ciuca V. Traian, advocat, Mociu. Ciupe Ioan. rev. şcol., Dej. Dr. Ciurciu Dimitrie, medic, Caransebeş. Colan Nicolae, rect. Acad. teol., Sibiu. Dr. Comşa Ionel, dir. de bancă, senator, Cluj. Dr. Comşa Nicolae, medic, Sibiu. Constantinescu Alexandru, prof., Arad. Constantinescu D., şef la gazul metan, Turda. Corlăţan Nicolae, advocat, Luduş. Dr. Corneanu Cornel, consilier eparhial, Caransebeş. Cornean Nicolae, consilier referent eparhial Caransebeş. Dr. Corneanu Petru, advocat, Caransebeş. Dr. Cosma Aurel iun., advocat, Arad. Dr. Costa Romul, medic, Oradea. Costea Simeon, advocat, Turda. Costin Miron, şef la saline, Turda. Dr. Coţioiu Romul, advocat, Arad. Cotruş Ioan, profesor, Oradea. Crişan Ascaniu, director de liceu, Arad. Crişianu Ionel, profesor, Cluj. Dr. Cristea Nicolae, notar public, Sibiu. Dr. Cucu Vasile, medic, Arad. Dr. Cuşuta Ion, advocat, Sebeş-Alba. Dan Pompiliu, inspector şcolar, Oradea. Dr. Dan Sabin, advocat, Arad. Dr. Dandea Emil, advocat, Târgu-Mureş. Dr. Dărămuş Adrian, advocat, Aiud. Datca Iosif, director, Alba-Iulia. Demian Aron, director de liceu, Orăştie. Dr. Doboşan Ioan, advocat, Arad. Domăşneanu Nicolae, profesor, Caransebeş. Dr. Domşa Iulian, adv., fost prefect, Zălau. Dr. Dragomir Alexandru, decanul baroului advocaţial, Cluj. Dragoş Adam, profesor, Arad. Dr. Dubleşiu Gheorghe, advocat, Hunedoara. Ercea C. Petrescu, decanul facultăţii de drept, Oradea. Fr. Felea Victor, profesor, Oradea. Dr. Filipescu Ilarie, advocat, Sighişoara. Dr. Filipescu Octavian, medic, Sibiu. Fodorean Victor, colonel i. p., Turda. Dr. Furdui Iustin, advocat, Câmpeni. Dr. Furdui Remus, advocat, Câmpeni. Dr. Gârda Gheorghe, advocat, Caransebeş. Dr. Garoiu Ioan, advocat, Braşov. Dr. German Joe, inspector general administrativ, Cluj. Dr. German Laurian, advocat, Cluj. Dr. Gheorghevici Lucian, advocat, Arad. Dr. Ghibu Vasile, medic, Târgu-Mureş. Gligor Constantin, advocat, Câmpeni. Dr. Gociman Aurel, adv. şi ziarist, Cluj. Dr. Gociman Aurel, profesor la Academia comercială, Cluj. Goga Octavian, fost ministru, Ciucea. Dr. Goia Ion, profesor universitar, Cluj. Goldiş Vasile, secretar eparh., fost ministru, Arad. Grigorescu Dumitru, agronom, Luduş. Dr. Groza Victor, medic, Târgu-Mureş. Dr. Grozda Aurel, advocat, Arad. Dr. Hango Valer, advocat, Dej. General Hanzu Alexandru, inspector al armatei i. r., Cluj. Dr. Haşaş Alexandru, medic veterinar, primar, Oradea. Dr. Holom Ilarie, advocat, prefect, Dumbrăveni. Dr. Horga Alexandru, advocat, Arad. Dr. Iacob Adrian, Cluj. Dr. Iacob Lazar, profesor universitar, Oradea. Dr. Iancu Alexandru, advocat, senator, Caransebeş. Iancu Alexandru, ing. dir. min., pens., Baia-mare. Dr. Iancu Cornel, advocat, Arad. Dr. Iercan Nerva, advocat, Oradea. Dr. Ijac Aurel, medic, Teiuş. Iliescu Vasile, şeful postei, Reghin. Ilieşiu Nicolae, deputat, Arad. Dr. Iluţia Teodor, medic, Oradea. Dr. Ioan Adam, medic, Arad. Dr. Ionaşiu Liviu, medic, Sibiu. Ionescu Dumitrescu, s. şef R. M. S., Luduş. Ionescu Ioan, inginer, Baia-mare. Işbăşescu Gh. Iosif, ing. şef. ocol. silv., Baia-mare. Dr. Ispravnic Sever, advocat, Arad. Dr. Jinga Victor, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Lacea Constantin, prof. Acad. com., Cluj. Lapedatu Alexandru, f. ministru, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Lazar Ion, advocat, Bistriţa. Dr. Lazar Liviu, prof. univ., Oradea. Lazar Victor, prof. în pens., Sibiu. Lăzărescu Ioan, inginer dir. minelor, Baia-mare. Lipovan Atanasie, prof., Arad. Dr. Lupescu Valer, medic, Turda. Dr. Lupu Dumitru, advocat, Reghin. Dr. Măcelar Gheorghe, advocat, Sibiu. Mager Traian, prof., Arad, Dr. Măgurean Gheorghe, medic, Câmpeni. Dr. Maior Emil, advocat, Turda. Manoilescu Grigore, inginer, Cluj. Dr. Manu Grigoriu, medic, Tg.-Lăpuşului. Dr. Mărcuş Mihai, advocat, Arad. Marin Ioan, inginer, Baia-mare. Marinescu I., ing. dir. soc. Pyrit, Zlatna. Mariş Teodor, prof., Arad. Dr. Marşieu Iustin, advocat, Arad. Marta Ioachim, func. de bancă, Oradea. Mateescu Stefan, ing. preş. cam. com., Arad. Dr. Matei Ioan, medic, senator, Oradea. Mavrodin Anastasie, prof., Oradea. Dr. Medrea Dominic, medic, Alba-Iulia. Dr. Miclea Sever, advocat, Arad. Micu Ion, dir. de gimnaziu, Abrud. Moaca Aurel, cons. ref. eparh., Caransebeş. Dr. Mocanu Nicolae, advocat, Oradea. Dr. Moldovan Mihaiu, advocat, Turda. Moldovan Ioan, insp. şcolar, Arad. Dr. Moldovan Ionel, adv., Oradea. Moldovan Remus, şef cont., Arad. Dr. Moldovan Silviu, dec. al bar. adv., Arad. Dr. Moldovan Valer, prof. univ., senator. Cluj. Dr. Moroianu Gheorghe, rect. Acad. com., Cluj. Moşoiu Ioan, dir. de liceu, Braşov. Moşoiu Tiberiu, prof. univ., Oradea. Dr. Motora Vincenţiu, prim-

pretor, Câmpeni. Dr. Muntean Aurel, advocat, Arad. Dr. Muntean Zaharie, advocat, Alba-Iulia. Murăşan Ioan, inginer, Arad. Dr. Muscan Valer, medic, Arad. Dr. Muţiu Ioan, notar public, Sibiu. Dr. Nascu Galacteon, medic, Abrud. Negrea Marţian, prof., Cluj. Negulescu Atanasie, general, Oradea. Neş Teodor, dir. lic. Gojdu, Oradea. Dr. Nichi Lazar, profesor, Arad. Dr. Nicoara Eugen, prim medic, Reghin. Nicoara Optimiu, primar, Baia-Sprie. Nicoara Titus, inginer silv., Arad. Nicola Victor, advocat, Câmpeni. Dr. Nicolaevici Pavel, advocat, Arad. Nicolescu Mihail, inginer, Baia-mare. Dr. Niculescu Vasile, medic, Reghin. Nistor Nicolae, revizor şcol., Turda. Dr. Obădean Pavel, advocat, Arad. Oghină Virgil, inginer, şeful uzinii statului, Zlatna. Dr. Olariu Terenţiu, dir. şcoal. norm., Arad. Dr. Onişca Gheorghe, notar public, Luduş. Dr. Oniţiu Ioan, adv., Sebeş-Alba. Oprea Titu, dir. com., Arad. Oprean Sabin, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Oreştean Ion, adv., Cluj. Dr. Oţoiu Emil, advocat, Alba-Iulia. Oţoiu Ion, prof. Acad. agr., Cluj. Păcurar Ioan, ing., şef. ocol. silv., Zlatna. Dr. Pădurean Simion, adv., Aiud, Panaitescu Emil, prof. univ., Cluj. Dr. Paşca Remus, advocat, Câmpeni. Dr. Pascu Teodor, medic, Dej. Dr. Pătrăşcan Vasile, medic primar, Mociu. Păuşeşti Nicolae, advocat, Oradea. Dr. Pavel George, medic, B.-Prund. Perhaiţa Nicolae, dir. de bancă, Tg.-Lăpuşului. Dr. Pescariu Ioan, medic, Oradea. Dr. Petraşcu V., prof., Cluj. Dr. Petrica Petrila, adv., Oradea. Dr. Petruţ Ioan, adv., Tg.-Lăpuşului. Piso Ioan, ing. dir. silvic, Oradea. Pop Candin, advocat, Alba-Iulia. Dr. Pop Ion, subsecretar de stat, Alba-Iulia. Dr. Pop Sever, insp. adm., Alba-Iulia. Pop Vasile, pretor. Teiuş. Popa Constantin, cons. cult., Oradea. Dr. Popa Ioan, medic, Sf.-Gheorghe. Dr. Popa Teodor, adv., deputat, Oradea. Dr. Popescu Adrian, advocat, senator, Tg.-Mureş. Popescu Ioan, primar, Reghin. Popescu Vintilă, profesor, Oradea. Dr. Popovici Enea, notar public, Oradea. Dr. Popovici Petru, prefect jud., Oradea. Popp Constantin, dir. banca „Albina", Sibiu. Dr. Popu M. Ioan, subprefect, Oradea. Dr. Preda G., v.-preş. „Astrei", dir. de spit., Sibiu. Preda Trandafir, dir. şc. sup. de com., Sibiu. Prie Adam, profesor, Alba-Iulia. Dr. Prodan Ioan, advocat, Dej. Dr. Radu Cornel, medic, Arad. Radu Dumitru, şef de gară, Turda. Dr. Raicu Aurel, adv., Arad. Răşcan, inginer chimist, Zlatna. Dr. Regman Nicolae, prof., f. prefect, Sibiu. Repede Sevastian, adv., Turda. Dr. Roman Dionisie, adv., Mediaş. Dr, Roşca Pavel, vice-rect. Acad. com., Cluj. Dr. Roşca Petru, insp. gen. adm., Târgu-Mureş. Dr. Roşca Valer, prim-procuror, Dej. Dr. Roxin George, advocat, Oradea. Dr. Roxin Teodor, adv., dep., preş, com. jud., Oradea. Dr. Rozvan Ştefan, notar public, Caransebeş. Sandu Ioan, dir. şcoalei norm., Sibiu. Dr. Sârbu Gheorghe, advocat, Arad. Sârbu Petru, notar public, Arad. Dr. Schiau Nicolae, adv., Sibiu. Seitan I. Ionel, dir. de bancă, Oradea. Dr. Şelariu Emil, adv., dep., Haţeg. Dr. Şerban Gheorghe, medic, Arad. Dr. Siartău Pavel, medic, Arad. Simian I., fost deputat, Sibiu. Simulescu Ioan, dir. şcoalei prim., Abrud. Dr. Sofronie G., prof. univ., Oradea. Dr. Spârchez Victor, medic, Cluj. Dr. Sporea I., adv., Arad. Dr. Stanciu C., doc. univ., Cluj. Dr. Stanca Dominic, dir. de spital, Cluj. Stănescu N. Victor, preş. soc. funcţ. just., Oradea. Dr. Stănilă Victor, medic, Cluj. Fl. Ştefanescu-Goangă, rect. univ., Cluj. Dr. Stoinescu Alexandru, advocat, Arad. Streza Andrei, inginer, Arad. Dr. Sturza Marius, prof. univ., Cluj. Dr. Suciu Ioan, notar public, Arad. Dr. Suciu I. Gheorghe, advocat, Zlatna. Tatu Ioan, dir. de bancă, Arad. Tatulescu Alexandru, notar public, Diciosânmărtin. Dr. Tecău Danil, advocat, Alba-Iulia. Teculescu Horia, director de liceu, Sighişoara. Teodorescu Constantin, prof., Arad. Dr. Ţeposu Emil, profesor universitar, Cluj. Ţeposu Silviu, prof., Sibiu. Dr. Ursache Grigorie, medic, Târgu-Mureş. Ursu G., prim-pretor, Teiuş. Dr. Ursu Ioan, advocat, Arad. Dr. Vasile Aurel, advocat, Cluj. Dr. Vasinca Toma, notar public, Haţeg. Dr. Vasu Octavian, adv., Făgăraş. Vătăşan Ioan, dir. gen. banca „Albina", Sibiu. Dr. Vecerdea Nicolae, cons. de casaţie î. p., Sibiu. Dr. Veliciu Emil, advocat, Arad. Dr. Vescan Ioan, pref. jud., Târgu-Mureş. Vlad Alexandru, general, senator, Arad. Dr. Vlad Aurel, fost ministru, Orăştie. Dr. Vlad Petru, medic primar municip., Cluj. Vuia Iuliu, prefect, Caransebeş. Vulcuţiu Ioan, dir. de gimnaziu, Diciosânmărtin. Zeicu Ion, ing. insp. gen. silvic, Cluj. Dr. Zigre Nicolae, fost sub-secretar de stat, Oradea.

Cărţi pentru lămurirea poporului

Pentru evanghelizare preotul are nevoe de anumite mijloace, pe cari le foloseşte spre ajungerea mai de grabă a scopului legat de greaua sa misiune. Intre astfel de mijloace socot ca foarte potrivite şi publicaţiile de propagandă şi lămurire religioasă. Dintre ele voesc să evidenţiez de data aceasta publicaţiile modeste ale bibliotecii de popularizare întitulată: „Biblioteca ortodoxiei". Biblioteca aceasta a dat la lumina zilei 24 numere în cari se tratează pe lângă altele chestiunea unirii din Ardeal, combaterea papistaşilor şi a unitismului, lucruri cari interesează în special pe credincioşii noştri din Transilvania. Broşurile au formatul 8°. Ele sunt scoase de Pr. prof. Toma Gherasimescu în colaborare cu ieremonahul Nicodim Mândiţă. Chestiunile tratate se bazează pe cărţi mari, unele cu totul epuizate, cum sunt de pildă valoroasele scrieri ale arhimandritului W. Guetce (care s'a lepădat de papistaşi şi a trecut la noi): papalitatea eretică şi papalitatea schizmatică; altele greu accesibile poporului de rând, cum sunt operile lui Sylv. de Canev, Comoroşan, Olariu, Papadopulos, Dragomir, Lupaş etc. etc.

Iată b. o. broşura întitulată:

1. *Ereziile papistăşeşti.* Ea conţine, în două coloane paralèle, pe deoparte învăţătura papistaşilor despre papa, purcederea duhului sfânt, cuminecătură, purgator, dreptul papei de-a declara dogme nouă şi sfinţi, despre botez, spovedanie, căsătorie, preoţie, indulgenţe şi despre limba liturghiei; pe de altă parte se arată, în text pus faţă în faţă, rătăcirea grozavă a învăţăturii pap staşe. Astfel creştinul are ocazie să cunoască erorile papistaşe, cari sunt şi cele ale acelora dintre români, cari s'au unit cu papa. Deşi aceştia s'au legat la început să primească numai rătăcirile principale (papalitatea, purcederea duhului şi dela fiul, înv. despre purgator şi azima), totuşi papistaşii rând pe rând îi trag pe aceşti dezertori ai bisericii adevărate în toate rătăcirile lor. Cât de grozave sânt rătăcirile papistaşe, se pot lămuri credincioşii prin volumele cari tratează pe larg fiecare din rătăcirile amintite mai sus. Astfel scrierea:

2. *Cine este papa dela Roma?* dovedeşte că nici un om nu poate fi „părinte" nici „învăţător" al tuturor, ci numai singur Dumnezeu; se arată afirmaţiile greşite ale papistaşilor, cari îşi sprijinesc primatul papal mai ales pe cele 3 locuri din sfânta Scriptură (I Mat. 16; II Lc. 22; III Ioan 21). Textele se tâlcuesc şi se dovedeşte cu sprijinire pe sf. tradiţie totodată, că nu se poate nicidecum întemeia dogma romano-apusenilor despre primatul papal pe textele citate.

3. *Cum sucesc papistaşii înţelesul sfintei Scripturi:* Aici se arată încâlcirea de plăsmuiri bolnave pe cari le dau papistaşii ca şi mulţi creştini nepriceputi unor cuvinte ale Domnului nostru Isus Hristos. Autorii dovedesc, sprijiniţi şi pe părerile sfinţilor Părinţi că Mântuitorul a dat tuturor apostolilor şi urmaşilor lor puterea de-a forma Tribunalul suprem în biserica Sa.

4. *Cine e păstorul bisericii întregi?* Cu sprijinire pe sfânta Scriptură şi tradiţie se dovedeşte egalitatea apostolilor întreolaltă. Numai Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos este cap suprem al bisericii, iar conducerea bisericii o lucrează tot El, prin adunările soboarele sau sinoadele ecumenice şi locale ale episcopilor dreptcredincioşi şi nici decum papa, care în trufia sa se lasă dus pe umeri de supuşii săi.

5. *Este papa urmaşul lui Petru?* Susţinerea papistaşilor că Petru ar fi fost 25 de ani episcopul Romei, nu-i întemeiată pe piatra adevărurilor scripturistice şi tradiţiilor vechi veritabile, ci numai pe nisipul închipuirilor năucite de boala dragostei şi a plăsmuirei primaţiei papalităţii. Paginile 174, 175 şi următoarele stabilesc totodată adevărul adevărat în legătură cu întrebarea:

Care biserică e mai veche? Cea apuseană a Romei? ori cea răsăriteană a Ierusalimului, Antiohiei şcl.?

6. *Roma să fie oare maica tuturor bisericilor?* Iată titlurile sub cari se grupează materialul de aici: Ce înseamnă numele de „papă" şi de când şi l-au luat episcopii Romei? Papii vreau să poată judeca pe toţi; iar ei să nu fie judecaţi de nime. Intinderea supremaţiei papale. Papa dus pe scaun de supuşii săi (lucru pe care-l indignează chiar şi pe unitul Gh. Şincai în „Cronica Românilor). Cetatea Romei, beată de sângele sfinţilor,... Papistaşii ca şi Turcii — cu sabia şi prin diferite torturi draconice — impun cu puterea celorlalţi creştini credinţa lor eretică; Cruciatele papistaşilor, — din conţinutul acestor capitole rezultă că papistaşii ar face mult mai bine să nu mai bată pe românii uniaţi la cap cu minciuni aşa de mari ca aceasta: „Roma e maica bisericilor şi a noastră".

7. *Ce au pătimit sfântul Ioan dela Suceava şi alţi sfinţi din partea papistaşilor.* Ascultând ce povestesc scriitorii şi cercetând câteva cărţi din Vieţile Sfinţilor, întâmpini îndată pe Cain, urâtorul şi băutorul de sângele fiilor bisericii noastre. Cititorii dornici de-a cunoaşte adevărul să se îndrepte spre paginile acestei broşuri şi vor vedea ce uricios lucru s'a petrecut cu credincioşii bisericii ortodoxe în decursul timpului.

8. *Beţia de sânge din trecut a papistaşilor:* Broşura cu titlul acesta actualizează timpurile inchiziţiei. Vedem scene când legaţii papali azistă la arderea pe rug hotărâtă de tribunalul lor (conf. pg. 258) şi alte momente înfricoşate pe care nici nu îndrăznesc a le aşterne pe hârtie.. — Cu toate acestea ortodoxia nu s'a închinat niciodată în faţa unei coroane pe care stă scris — fie şi numai din întâmplare — numărul 666

= „Vicarius filii Dei"
traduc în numere =

Lit.	V	=	5
„	I	=	1
„	C	=	100
„	A	nu înseamnă număr	
„	R	„ „ „	
„	I	=	1
„	U = V	=	5
„	S	nu înseamnă număr	
„	F	„ „ „	
„	I		1
„	L		50
„	I	=	1
„	I	=	1
„	D	=	500
„	E	nu înseamnă număr	
„	I	=	1

Laolaltă 666=

Conf. Apocalipsă 13, 18

9. *Cum au venit papistaşii în ţările române?* Papistăşismul unguresc a tot stat în spinarea Românilor transilvăneni — rupându-i, sugându-le vlaga şi nimicind o parte din ei... au lucrat întocmai ca vechii grecii, cari pentruca să poată distruge Troia li-a dăruit calul umplut cu soldaţi. Nesăturându-se cu românii din Ardeal, au sărit şi în principate prin oameni străini de neam şi lege, cari intrau în oastea îngăduitorilor domni români ca lefegii sau pe alte căi. Cu toate acestea majoritatea românilor au rămas buni conservatori ai credinţii. —

Credincioşii cari vor citì cu luare aminte tipăriturile acestea, vor şti mult mai uşor să se ferească de rătăcirile papistăşeşti, şi îşi vor iubì mai mult legea strămoşească, singura cu care poţi cumpăra viaţa veşnică.

N. Luţu.

Botezul Domnului în Sibiu

Pe un strălucitor soare de iarnă cu raze de viaţă dătătoare, praznicul Arătării Domnului s'a serbat şi de data aceasta în centrul Mitropoliei noastre cu deosebită solemnitate.

Oraşul întreg, pavoazat şi îmbrăcat cu drapele, inspira duhul sărbătoarei.

Sfânta liturghie a oficiat-o în catedrală P. S. Sa Arhiereul Vasile, cu mare asistenţă, în prezenţa Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitul nostru Nicolae, a dlor generali şi ofiţeri superiori aflători în garnizoană în frunte cu dl General Economu, Comandantul Corpului VII Armată, şefii autorităţilor civile în frunte cu dl prefect judeţean Dr. Coriolan Ştefan, precum şi a unei mari mulţimi de credincioşi. După terminarea sfintei liturghii, I. P. S. Sa intrând în altar, se îmbracă cu mantia arhierească, mitră şi cârje spre a oficia însuşi actul sfinţirii apei în Piaţa Regele Ferdinand.

Procesiunea a pornit dela biserica catedrală la ora 10½ a. m. prin strada Tribunei şi strada Regina Maria spre piaţă.

Inaintea procesiunii mergea muzica militară, care atât la ducere cât şi la întoarcere, intona imne religioase; urma corul mixt al catedralei, preoţimea celebrantă, apoi sub baldachin I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*.

După baldachin, urmau dnii generali şi ofiţeri superiori în frunte cu dl General Economu şi autorităţile civile în frunte cu dl prefect judeţean Dr. Coriolan Ştefan şi mare număr de credincioşi.

In Piaţa mare, frumos împodobită cu drapele naţionale, erau postate trupele din garnizoana Sibiu.

In mijlocul pieţii era ridicat un podiu pe care I. P. S. Sa a oficiat slujba sfinţirii apei.

In faţă erau ridicate 3 cruci de ghiaţă.

Intreagă piaţa era plină de un imens public.

In decursul serviciului divin, când I. P. S. Sa rostea ectenia pentru Majestatea Sa *Regele Carol al II-lea*, corul acompaniat de muzica militară a intonat Imnul regal, iar la finea serviciului: „In Iordan botezându-Te Tu Doamne".

I. P. S. Sa a botezat apoi cu apă sfinţită pe cei prezenţi. Au fost botezaţi mii de oameni.

După aceasta a urmat defilarea trupei. I. P. S. Sa a stropit soldaţii şi drapelul cu apă sfinţită.

Intoarcerea la Catedrală s'a făcut tot în ordinea în care a purces procesiunea dela biserică, dar prin strada Mitropoliei.

In biserică I. P. S. Sa după terminarea serviciului divin a distribuit anaforă şi a împărtăşit binecuvântarea. Bătu-se ora 12 când I. P. S. Sa a fost condus din partea preoţimei celebrante la reşedinţa Sa.

Organizaţi Oastea Domnului

Probleme, fapte, comentarii

COTIDIANUL «CALENDARUL», sub direcţia dlui Nichifor Crainic, *este cum s'a dovedit în tot timpul decând apare, un adevărat organ de publicitate creştinesc ortodox, vrednic de a fi pus în mâna tuturor intelectualilor noştri atât din cler, cât şi din lumea mirenilor.*

Patriotism luminat, apărarea energică a «legii româneşti», limbă clară şi armonioasă, articole şi informaţii de valoare nepreţuită, se desprind zilnic din coloanele sale, înrâurind în mod covârşitor şi binefăcător asupra vieţii sufleteşti a cititorilor săi.

Indemnăm preoţimea noastră să aboneze, să citească şi să răspândească acest mare ziar din capitală, menit să aibă un rol hotărâtor în viaţa culturală, politică şi bisericească a neamului românesc.

*

Cărţi de propagandă. In mişcarea sectanţilor, an de an se vărsa în România sume de zeci de milioane Lei pentru propagandă: gazete, reviste, cărţi, radio, plăci de gramofon sânt puse la dispoziţia lor ca arme întrebuinţate, sub ochii autorităţii statului, care se arată extrem de îngăduitor în faţa întregii mişcări.

Ce puteau să facă oare preoţii, cărora ministerul le aplică lovitură după lovitură: sistarea ajutoarelor, neplata salariilor, batjocura chiar de pe banca ministerială, şcl.

Dar, se zice apa trece, pietrile rămân.

După căderea guvernului „tehnician", sub noul guvern, spre mirarea bunilor creştini ortodocşi, vedem că sectanţii îşi fac mai departe propaganda nesupăraţi.

In zilele trecute am ajuns în posesiunea mai multor cărţi, pe care *femei* sectante căutau să le plaseze între credincioşii bisericii noastre.

Noi, în ţară cu suveran ortodox, cu biserică dominantă, cu 13½ milioane de credincioşi din 18 milioane de locuitori, prin autorităţile ei nu sântem în stare să punem la locul lor pe ceice stau în slujbe masonice, şi să luăm ofensiva în contra lor cu mijloacele ce ni le dă marea majoritate ce o avem în populaţia ţării.

La atacurile lor ar trebui să răspundem repede cu măsurile ce ni le dictează auto-apărarea.

Cărţile ce le-am văzut, sânt:

1. Revista: *Păzitorul adevărului*, cu apendicile *lecţii* şi *solul misionar*. Tipografia Cultura, Strada Câmpineanu 15. Preţul revistei 110 Lei pe an, *apendicile* câte 45 Lei pe an, deci anual toate trei, şi cari apar lunar, — 200 Lei. Redactor M. Streza, şeful sectei nazarenilor.

2. Revista: *Semnele timpului*, publicaţie lunară, apare în Bucureşti, Str. Labirint 116, sub direcţia lui Ştefan Demetrescu, anual cu 100 Lei. Ambele reviste apar şi în numere speciale, cu multe batjocuri la adresa bisericii. In Nr. 9—10, pe 1929 publică însă poezia *Miserere, Domine*, de Nichifor Crainic, din volumul „Darurile pământului", — cred că fără ştirea autorului.

3. *Pildele lui Isus* ca: Semănătorul a ieşit să samene, Comoara ascunsă, Pierdut a fost şi s'a aflat, Fără haină de nuntă, — tipărite în Bucureşti, imprimeria „Păzitorul adevărului".

4. *Viaţa lui Isus*, 1929. Ş. a., ş. a. La cele mai multe nu e arătat nici anul, nici locul tipăririi.

Ţi se îngreţoşează sufletul de cele scrise în aceste cărţi şi reviste, plasate între săteni şi otrăvindu-le sufletele.

Pericolul dăinuieşte mereu. Ce s'a făcut până acum, e laudabil, atât la Arad, cât şi la Sibiu şi Bucureşti; — dar trebue găsită o stavilă şi mai puternică, spre a oprì puhoiul nedorit.

Cred necesar, în deosebi: Intemeerea de urgenţă, în fiecare parohie ortodoxă, a unei *librării* cu cărţi religioase şi ieftine, în parte gratuite, pentru popor, sub îngrijirea preotului.

In acest scop, bugetul parohiei să înscrie la cheltueli o sumă de 500—1000 lei pentru cărţi, broşuri şi gazete. Suma se va întregì şi prin alte contribuţii.

Presupunem astfel că în fiecare parohie se pot adunà 1000 lei. Cu aceşti bani s'ar respândì, an de an, cel puţin 500—1000 bucăţi de broşuri, — eată apa vie, de viaţă dătătoare!

Am mai atras atenţiunea prin presă şi în alţi ani asupra practicităţii măsurii indicate (Telegraful Român, Nr. 11—12 din 1932).

Aşteptarea sau amânarea punerii în practică, aduce enorme pagube.

Broşuri ieftine şi bune avem: biblioteca „la şi citeşte, — Bucureşti, Carte de rugăciune, din editura Li-

FOIŞOARA

Iconoclaşti şi Apostaţi

Acesta este titlu volumaşului în care dl Ioan Gh. Savin, profesor la facultatea teologică din Chişinău, şi-a adunat o serie de articole publicate în ziarul „Calendarul". Fiecare articol înfăţişează opoziţia dintre creştinism şi un oarecare curent actual, duşman creştinismului, cum este Francmasoneria, Teosofia, Ocultismul, Ateismul, Sectele etc. Deci o carte de apologetică în senz mai larg al creştinismului, cu materia divizată în scurte şi sprintene capitole, accesibilă şi agreabilă prin forma ei uşoară şi frumoasă, unui public cât mai larg. O carte necesară atât fiecărui preot, cât şi oricărui intelectual creştin, dornic să-şi clarifice anumite nedumeriri şi să răspundă la anumite întrebări ale sale şi ale altora. Cel mai bun serviciu pe care îl pot face preoţii şi studenţii teologi cu acest prilej bisericii, este să pună fiecare cartea aceasta în mâna măcar a unui intelectual.

Opera de clarificare a intelectualilor noştri, de salvare a lor din haosul intelectual în care i-a cufundat şcoala şi mediul social, începe în mod fericit prin această carte a dlui prof. Ioan Gh. Savin.

Dr. D. Stăniloae.

Autorul romanului «Neamul Coţofenesc», V. D. Barnoschi, se adresase justiţiei împotriva unei hotărâri a Sfântului Sinod, care osândise cartea cu titlul de mai sus ca publicaţie imorală. Curtea de apel din capitală a respins acţiunea autorului, stabilindu se astfel din nou adevărul că romanul amintit face parte din literatura otrăvitoare de suflete.

Sinceritate

Descinse dela Dunăre, din ţara de jos a Banilor craioveşti, într'un sat din ţara Ardealului, unde-l trimisese stăpânirea să înveţe carte pe copiii ţăranilor. Era tânăr şi devotat importantei lui misiuni dăscăleşti. De abia scăpase dela militărie. Venea cu gânduri bune şi aducea în sufletul lui pentru fraţii «de dincoace» dragostea pe care o propovăduiau în şcoli emoţionaţi până la lacrimi învăţătorii olteni, în anii ce au precedat înfăptuirii visului nostru secular.

In lumea cea nouă în care a venit, învăţătorul Petrică a găsit oameni buni şi de ispravă.

In casa preotului satului, a cunoscut pe Dorin, — «domnişorul popii» cum le plăceau a-i spune sătenilor ce-l iubeau mult.

Singurul băiat la părinţi, Dorin de mic copil a fost învăţat să ducă o viaţă de o disciplină puţin obişnuită şi cât se poate de interesantă. Era vioi, deştept şi plin de neastâmpăr ce nu-i da pace să odihnească de loc. Odihna lui era munca de orce fel, făcută cu drag şi stăruinţă. Aceasta da felului său de a fi o mândrie bine justificată ce te cucerea cât ce-ai apucat să-ţi strângă mâna şi să-ţi vorbească. In scurtă vreme, Dorin şi Petrică aveau bucuria să vadă mijind zorii unei prietenii ca şi care cel dintâi a închegat şi a nimicit destule atunci când legile sincere şi curate ale adevăratei prietenii erau violate.

Cum era spre toamnă, ieşiau amândoi la plimbare pe lunci; pe locurile care au văzut rătăcind deatâteaori cu singurătatea şi gândurile un tânăr ce se simţea aşa de bine cu ele. Fiecare locşor avea o poveste şi Dorin o spunea pe fiecare oaspelui luncilor şi locurilor sale scumpe.

Petrică nu se sătura să privească

brăriei arhidiecezane, „La marea ţării“ Cernăuţi, — cu 2—3 lei bucata, şi potrivite în scopul indicat. Publicaţiile Oastea Domnului, Lumina Satelor şi altele s'ar putea asemenea desface în această librărie a parohiei; apoi iconiţe şi icoane, de care poporul duce mare sete, şi neavând învăţăturile bisericii, accesibile pungii sale, el se adapă inconştiu din ceea ce i se ofere de colportori necunoscuţi.

E început de an nou, şi cred că *trebue* să se încerce orce mijloc potrivit de a mântuì dela moarte sufletele pândite de diferitele înfăţişări ale noului antihrist.

Pr. *Dion. Bucur.*

*

S'a desfiinţat, în sfârşit, timbrul pe pâne şi s'a găsit — ceeace se putea face la început — *altă* modalitate de-a incasa o sumă oarecare necesară statului în anume scop.

Cu toate acestea, ţara noastră îşi păstrează şi mai departe porecla de «*ţară a timbrelor*»... atât sânt ele de numoroase în felul şi forma lor.

N'ar rămânea, decât să se aducă o lege, prin care se hotăreşte ca pe orce scrisoare sau document public nu se aplică decât un *singur fel* de timbru.

Ar fi atât în folosul celorce azi emit timbrele, cât şi mai ales în folosul publicului, căruia dacă-i iei paralele, cel puţin nu-i luă şi *timpul*, pierdut prin cumpărare şi lipire de interminabile timbre.

Înţelegem să plătim b. o. timbrul *aviaţiei*, deşi taxa e *exagerată* şi lipsită de proporţie în aplicarea ei; dar nu înţelegem să sporim munca slujbaşilor şi să răpim vremea publicului servit de aceşti slujbaşi, când întreaga taxă cuvenită aviaţiei se poate incasa prin *altă* modalitate, care nu numai ar cruţa lumea de neajunsul împreunat cu timbrul impus, ci ar constituì şi o economie bănească pentru celce n'ar trebuì să tipărească şi să distribue timbrele sale, — lucruri cu cheltueală şi trudă absolut de prisos.

Dacă taxa unei epistole în interitorul ţării este, la poşta de azi, un timbru de 6 lei, plus un timbru de 1 leu (al aviaţiei!), binevoiţi, onoraţi legiuitori, a simplifica lucrul şi a hotărâ, pentru asemenea epistole, o taxă poştală *de 7 lei*, şi descurcaţi vă cu aviaţia, dând astfel mai multă consideraţie pentru *massa* cetăţenilor, luată mereu în răspăr.

Aceeaş modalitate se poate introduce la toate soiurile de timbre, venindu-se înţelepţeşte la îndemâna celor numeroşi şi atinşi, mai aspru decât trebue, la punga lor şi la timpul lor.

*

O manifestaţie frumoasă. — „Biserica ortodoxă din *Diciosânmărtin* (când se va schimba în sfârşit numele *unguresc* al localităţii?!) e pe cale de edificare, zicea cineva.

— Da, răspunsei, păcat însă că pe această cale a apucat de prea multă vreme. Zidul încă neterminat stă sub acoperiş de vreo patru ani, şi vremea necruţătoare trece par'că sfidând peste zidurile golaşe ale acestei viitoare biserici.

Cam în felul acesta discutam cu un prieten, când mergeam spre capitala judeţului Târnava-mică (Diciosânmărtin!) spe a lua parte la festivalul artistic ce l-au dat studenţii târnăveni dela Academia teologică din Sibiu în scopul ajutorării acestei biserici în seara zilei de 7 Ianuar. Nu mi-a părut rău c'am luat parte. Programul frumoasei manifestaţii a impresionat mult întreg publicul, — mai numeros poate ca oricând în acest oraş.

Coruri religioase, poporale şi naţionale, executate sub conducerea laudabilă a dlui Alexie Popa, student în anul IV, au secerat multe aplauze şi a mulţumit întreg auditoriul. Conferinţa dlui Teodor Bodogae, preşedintele cercului studenţilor târnăveni, despre: „*Rolul bisericii în viaţa neamului nostru*“ a fost un moment de reculegere pioasă la umbra aducerilor aminte din trecutul nostru glorios şi mare, a fost o clipă în care sufletul a uitat preocupările clipelor şi s'a confundat cu idealurile sfinte care au făurit prezentul. Reuşită a fost şi recitarea studentului: N. Rucăreanu. La urmă a mulţumit, în termeni aleşi, părintele protopop Gh. Oprean.

Laudă meritată şi dl prefect al judeţului, Dr. I. Holom, care a primit patronajul festivalului şi a dat sprijinul moral şi material pentru izbânda lui. Nu mai puţin şi stim. doamne care, în cadrele reuniunilor femeeşti, au desfăşurat întinsă propagandă în oraş.

Acest festival mi-a înseninat gândul, cu nădejdea că în curând Prea Cucernicul protopop va slujì la un altar ridicat cu multe greutăţi, dar în schimb cu atâta dragoste, de o mână de oameni cu adevărat creştini şi români.

Un spectator.

O veche afacere

—Să se stabilească răspunderile!—

E timpul să se dea satisfacţie opiniei publice, care vrea să afle cine sânt adecă păcătoşii în afacerea cumpărării de instrumente medicale inutile din Germania, afacere care dăinueşte de câţiva ani şi e împreunată cu păgubirea statului şi cu descoperirea sperţurilor de zeci de milioane.

Am anunţat, în numărul precedent *scrisoarea deschisă* a părintelui I. Lupaş, adresată, în această afacere, către dl prim-ministru Iuliu Maniu. Scrisoarea glăsueşte aşa:

Aveţi cunoştinţă, Domnule Preşedinte, de incalificabila campanie de insulte şi calomnii, deslănţuită contra subsemnatului prin declaraţiunile rostite dela tribuna camerei deputaţilor, în Decemvrie 1927, de către fostul meu succesor la ministerul sănătăţii şi ocrotirilor sociale, Ion Inculeţ.

Camera a instituit atunci o comisiune de anchetă pentru cercetarea actelor privitoare la comanda materialului necesar din Germania în contul despăgubirilor de războiu. In sensul dispoziţiunilor categorice din legea dela 2 Mai 1879 această comisiune avea datoria să prezinte raportul în termen de 10 zile sau cel mai târziu în cursul aceleiaşi sesiuni, în care s'a votat hotărârea privitoare la ancheta parlamentară.

Cu toate cu subsemnatul am făcut nenumărate intervenţiuni pe lângă toţi factorii în drept cerând stăruitor accelerarea anchetei şi lămurirea deplină a chestiunii, cu toate că am obţinut în repetate rânduri asigurări formale, că dispoziţiunile legii menţionate şi ale art. 98 din constituţia dela 1923 se vor aplica fără întârziere, — până în timpul de faţă toate intervenţiunile făcute direct sau indirect şi toate asigurările date au rămas fără nici un efect. Răposatul Vintilă Brătianu, deşi s'a angajat formal în ziua de 24 Ianuar 1928, să accelereze ancheta, deşi mi-a promis categoric la 1 Iunie 1928, că va dispune să se prezinte raportul comisiunii în sesiunea extraordinară din vara acelui an, a părăsit guvernul fără a-şi fi împlinit obligaţiile, pe care i le impunea atât legea, cât şi cuvântul lămurit al Inaltei regenţe.

Tot astfel şi d-voastră, chemat în ziua de 20 Februar 1929 la palat în calitate de preşedinte al consiliului de miniştri, v'aţi angajat a îndruma rezolvarea acestei chestiuni pe calea indicată în textul Constituţiei şi al legii din 1879, fără a fi luat mai târziu vre-o măsură pentru satisfacerea acestui angajament.

Despre cercetările făcute, la începutul anului 1929, din partea judecătorului de instrucţie dela tribunalul Ilfov se afirmă, că nu ar fi dat nici un rezultat — afirmaţiune contestabilă din moment ce doi medici — *buni cunoscători* ai multor amănunte privitoare la peripeţiile contractului modificat şi sporit la preţuri în timpul guvernării liberale — dnii *Dr. Ioan Jovin* şi *Dr. Titu Ionescu* au făcut declaraţiuni răspicate, în baza cărora continuarea cercetărilor ar fi putut să dea chiar de pe atunci rezultate. Cel *dintâi*, Dr. Jovin, a mărturisit la 23 Februar 1929 că „în general la 103 (unasută trei) poziţiuni *majorările de preţ se cifrează la 100—110%* (unasutăzece la sută); *ele fac parte din comanda făcută sub guvernul liberal*“.

Iar *al doilea*, Dr. Titu Ionescu, a declarat la 25 Februar 1929 următoarele: „Domnul profesor Titu Gane şi eu am însoţit pe dl ministru Inculeţ la ministerul de finanţe şi toţi trei ne-am prezentat d-lui prim-ministru şi ministru de finanţe, Vintilă Brătianu, căruia dl ministru Inculeţ i-a expus situaţia asupra acestei comenzi, arătându-i că *preţurile cerute de casele furnizoare pentru materia-*

---

fruntea aceea lată şi senină — pe care i se părea că se răsfrâng razele soarelui roş coborât la apus —; ochii aceia muiaţi în basme ce trimiteau de sub gene umbroase scăpărări de fulger, ca din adâncuri fără fund; obrajii aceia îmbujoraţi de emoţiile amintirilor răscolite şi... cum asculta fermecat spusele sale, i se părea că cuvinte de aur sboară de pe buzele lui Dorin. Avea pentru el un început de admiraţie ce crescu în curând şi înflorì mândră ca şi dragostea de prieten ce începuse să-i poarte.

Dorin prinse curând de veste iucrul acesta. Şi cu dibăcia tânărului obişnuit cu simpatia oamenilor cumsecade n'o speculă, ci avu un motiv mai mult de trecătoare dar sinceră fericire. De aceea, când cobora amurgul şi plimbarea odată sfârşită se înapoiau acusă, Dorin îl conducea regulat în odăiţa lui şi acolo, în faţa preţioasei lui biblioteci răscolite de curiozitatea unuia şi dorinţa de a-i face oaspelui cunoştinţă cu ea a celuilalt, îi găsea Mama Preuteasă când să-i cheme la cină.

Zi de zi se repetau aceste cesuri de şedere împreună şi zi de zi găseau noui noutăţi la sfatul cuminte ce-l întindeau lângă vrafurile de cărţi.

Petrică nu se putea mira îndeajuns de atâta bogăţie spirituală ce întâlnise aci şi încet, încet începură să se deştepte în sufletul lui simţeminte pe care fie iertată maicăsa i le semănase într'însul până trăia, pentru ca vitregia vremurilor ce urmează să i le înăbuşe pe nesimţite.

Increzător în Petrică — căci sinceritatea lui nu se temea de nimic — Dorin îl făcu să-i cunoască cu deamănuntul viaţa lui pilduitoare şi curând îl asoció şi pe el lucrurilor bune pe care le săvârşea regulat când venea în vacanţe, dela cântatul în strană şi sfatul cu sătenii în luiţă — în mijlocul cărora când ieşea «domnişorul popii» era sărbătoare — şi până la predicile pe care le rostea alături de tatăl său în b'sericuţa din sat.

Dar mult nu le era dat să stee laolaltă. Când venise Petrică era început de toamnă. Spre sfârşitul lunii aceleia, Dorin trebuia să p'ece la o înaltă şcoală de Teologie, foarte departe de satul lui.

Când l-a petrecut la gară şi şi-au luat rămas bun, Petrică simţea că-i pleacă un prieten; că plecarea lui preţuieşte o lacrimă pe care n'o împiedecă să cadă pe pământul care i-a văzut dându-şi mâna de adio.

*

Trecură patru săptămâni; în care timp Dorin primea mereu scrisori dela Petrică şi se bucura de fiecare dată că el se simte bine în casa lor, cu biblioteca lui, pe care i-o lăsase în grijă.

Intr'una din scrisori, o scrisoare lungă şi caldă, Petrică încercă o mărturisire înduioşătoare, în care sinceritatea de totdeauna a lui Dorin însămânţată în sufletul prietenului său era evidentă şi da roade:

«Dele prima noastră cunoştinţă intimă şi din primele noastre convorbiri din domeniul Religiei, în mine ai insuflat-o a doua natură; *eu simt că m'am născut din nou.*

Simt că Dumnezeu mă călăuzeşte numai înspre bine. Mi se imprimă cu mult mai uşor cele cetite şi din rugăciunile mele zilnice simt că puterea de voinţă se nemărgineşte şi viforele lumeşti se departă de mine ca focul de apă. Şi când mă gândesc că la venirea mea la voi mă întorceam din mediul rău şi depravat al milităriei din care am împrumutat toate acele lucruri rele pe care acum le-am suprimat datorită ţie, care mi-ai fost model. Până acum nu ţi le-am spus, căci trăind un aşa mult împre-

lul nou introdus sunt mai mari decât cele de pe piaţă (din cataloage). Dl Vintilă Brătianu a spus că *a refuzat* ca plata noului material sanitar întrodus să se facă după indexul de scumpete, deoarece *nu putea să prevadă, unde-l putea duce acel index*, şi că în locul unui material inutilizabil şi ieftin, e mai bine să se ia un material utilizabil *chiar dacă e plătit mai scump şi şi-a dat încuviinţarea. In urmă dl ministru Inculeţ a semnat listele definitive*".

Cu toate aceste declaraţiuni concludente şi din care rezultă faptul indiscutabil că *majorarea excesivă a preţurilor s'a făcut de către fostul ministru liberal Ion Inculeţ „cu încuviinţarea" răposatului ministru preşedinte Vintilă Brătianu în toamna anului 1927,* — deci într'un timp când guvernul Averescu, din care făcuse parte şi subsemnatul nu mai putea să aibă vre-o răspundere — nici Vintilă Brătianu, nici Ion Inculeţ nu au fost solicitaţi din partea judelui instructor să dea vre-o lămurire, după cum s'a procedat faţă de Mareşalul Averescu şi faţă de subsemnatul.

Dimpotrivă s'a dat ordonanţă definitivă că nu ar exista caz de urmărire „din lipsă suficientă de dovezi"...

Răsfoind dosarul am fost surprins de mărturisirea laconică a dlui profesor Dr. Iuliu Haţeganu, care a spus la 2 Martie 1929 că nu cunoaşte „alte amănunte decât cele cuprinse în dosarul ministerului sănătăţii", câtă vreme la Cluj mi-a declarat în repetate rânduri (odată chiar în faţa martorilor: Dr. Hăngănuţ şi Dr. Danielo) că ştie precis, cine a încassat comisionul, dar fiind vorba de isprăvi ale unor şefi liberali, se teme, că dv. nu veţi avea curajul a stărui pentru lămurirea deplină a chestiunii şi pentru pedepsirea exemplară a celor vinovaţi.

La fel mi-a declarat, între martori, fostul d-v. colaborator în guvernarea trecută, dl Dr. Iuliu Moldovan, că ar cunoaşte atât numele şperţarilor, cât şi numele băncii, prin mijlocirea căreia şi-au încasat şperţurile. Această declaraţie mi-a repetat-o şi săptămâna trecută.

Mă întreb: ce consideraţie lăturalnică va fi îndemnat pe aceşti distinşi colaboratori şi prietini ai dvoastră, să tacă în faţa justiţiei, ceeace nu se sfiau să comunice în particular cu certitudine impresionantă? Nu cumva teama, pe care o exprimase dl Iuliu Haţeganu?

Acum, în sfârşit, a sosit şi pentru mine ziua mult aşteptată: *adevărul a ieşit la iveală!* Din registrele firmelor falimentare *cunoaşteţi acum, domnule Preşedinte, şi numele sperţarilor şi sumele ingurgitate de ei* în cursul anilor 1928—1931, deci tocmai în timpul, când campania lor de calomnii împotriva subsemnatului luase proporţiile unei veritabile tentative de asasinat moral şi politic.

In timpul acesta, firește, m'am văzut constrâns a face adeseori apel la ajutorul justiţiei române, să-mi apere onoarea atacată de numeroşi calomniatori, în rândul cărora am avut durere să văd la loc de frunte şi pe „iubitul Dv. frate Alexandru", care nu s'a sfiit să scrie în numărul de Paşti 1928 al ziarului *Patria* din Cluj cu proprie iscălitură şi cu fotografie, că eu împreună cu amicul Oct. Goga am fi defraudat din visteria statului zeci de milioane...

Procesul de calomnie intentat împotriva dânsului la tribunalul din Cluj n'a putut da nici un rezultat, deoarece Dv. în textul legii de amnestie dela sfârşitul anului 1928 aţi prevăzut şi stângerea tuturor proceselor de calomnie prin presă, anterioare zilei de 12 Dec. 1928. Aceeaş soartă o avură şi procesele intentate contra Honigmanilor şi Faguri-lor din Bucureşti.

Numai tribunalul din Sibiu şi Curtea de Apel din Braşov *au reuşit* să-mi dea satisfacţia meritată într'un proces contra unui calomniator care s'a trezit să mă declare „tălhar" *după* termenul fixat în legea Dv. de amnestie şi deci n'a mai putut beneficia de dispoziţiunile acestei legi împreună cu restul calomniatorilor mei.

Vă rog acum, dle Preşedinte, cu tot respectul şi cu toată stăruinţa, să binevoiţi a lua cele mai drastice măsuri pentru pedepsirea exemplară a şperţarilor, în sfârşit descoperiţi, dispunând de urgenţă publicarea listei întregi cu numele şi sumele lor. Atât opinia publică a ţării, ţinută pe această chestiune în continuă agitaţie, cât şi sălbaticele tribulaţiuni, cărora am fost expus în cei din urmă *cinci* ani de zile, merită de sigur această îndelung aşteptată satisfacţie.

In speranţa că nu veţi întârzia a o da, Vă exprim mulţumiri anticipate şi Vă fac urările cuvenite pentru anul 1933.

Cluj, 22 Decemvrie 1932.

Prof. **I. LUPAŞ**
fost ministru.

---

ună, nu mă cunoşti şi ai bănui că te laud, lucru pe care cu voinţă l-am îndepărtat totdeauna. Iţi doresc dar, dragă Dorine, fericirea după care se sbate omenirea, şi dacă nu te iubesc, Dumnezeu să nu-mi ajute! ***Petrică.***

P. S. Iţi doresc succes la examene şi mă oblig, în zilele acelea, să zic cu micuţii mei şcolari o rugăciune pentru reuşită».—

Indulcoşat, Dorin lăsă scrisoarea din mână şi se întinse pe pat. Cu mânile împreunate căpătâi şi ochii fixaţi în tavan, Dorin citea două cuvinte de negreşelnică biruinţă împerecheate de gândurile ce-au urmat citirea sincerei scrisori a bunului Petrică.

Ele cuprindeau doar atât: ***puterea exemplului.*** ***Sabin Sibianu.***

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Bibliografie. **A apărut de sub tipar:** ***Viaţa şi opera pictorului Mişu Popp.*** **Tipografia Unirii. Braşov. Preţul 80 Lei. Asupra acestei interesante biografii a valorosului pictor ardelean — vom reveni.**

Întâmpinare

— Protestul şighişorenilor contra uneltirilor aduse capului bisericii noastre —

Primim:

Domnule director, — Cu onoare Vă rugăm să publicaţi în preţuitul dvoastră ziar următoarele: Socotim, că societatea românească e datoare să reacţioneze împotriva ponegririlor, ce se aduc orcărui îndrumător harnic şi luminat, cu atât mai vârtos atunci, când aceste ponegriri se aduc capului bisericii româneşti din Ardeal.

In aceste vremuri, în cari se încearcă răsturnarea tuturor valorilor, nu poate rămânea necondamnată fapta celor cari stropesc cu noroi cinstea şi truda unei înalte fețe bisericeşti, care încearcă să redea bisericii noastre strălucirea şi autoritatea vremurilor şaguniene.

Nezdruncinată rămâne încrederea şi iubirea, ce o purtăm capului bisericii noastre, sub ale cărui îndemnuri se înmulţesc «Ostaşii Domnului», se răspândeşte cald cuvântul lui Dumnezeu din înălţimea amvonurilor şi se renaşte dragostea de legea strămoşească.

Clevetitorilor, cu sufletele întunecate de răutate şi de prostie (vezi ziarul Curentul Nr. din 1 Ian. 1933) le spunem cuvintele creştineşti: «Iartă-le lor, Doamne, că nu ştiu ce fac».

Sighişoara, la praznicul Bobotezii 1933.

(ss) Protopop Emilian Stoica, membru în adunarea eparhială; (ss) Teculescu, dir. de liceu, membru în adunarea eparhială; (ss) Dr. Victor Stirbeţiu, advocat, membru în adunarea eparhială; (ss) Preot Aurel Stoicovici, membru în adunarea eparhială; (ss) Pr. Constantin Medrea, profesor; (ss) Dr. Octavian Dobre, advocat primarul oraşului; (ss) Grigorie Bărtoiu, inepector general silvic; (ss) Dr. Gheorghe Petrescu, directorul spitalului judeţan; (ss) Dr. Zaharie Crişan, notarul public; (ss) Dr Ioan Joanovici, advocat, juriscolsult judeţan; (ss) Dr. Onoriu Ganea, medic orăşenesc; (ss) Dr. Adrian Comoroşanu, medic primar; (ss) Dr. Stefan Chelamen, medic; (ss) Dr. Alexandru Căpăţînă, medic; (ss) Dr. Ilie Popa, advocat; (ss) Ioan Maurer, advocat; (ss) Olimpiu Savu, advocat; (ss) Titu Prescurea, advocat; (ss) P. P. Amărăşteanu, profesor; (ss) Florea Podan, profesor; (ss) Octavian Liuba, profesor; (ss) George Babeş, profesor; (ss) Inginer Stelian Stătescu, inspector silvic; (ss) Inginer Mihail Grecu, şeful Ocolului silvic; (ss) Dr. Gh. Jurebiţă; (ss) Ilarion Braniştе; (ss) Traian Peţanca, subrevizor şcolar; (ss) Petre Dan, institutor; (ss) Ioan Marin, institutor; (ss) Vasile Botta, institutor; (ss) Aurel Mosora, mare proprietar; (ss) Dr. Ilarion Filipescu, advocat; (ss) H. Panichian, profesor; (ss) Ioan Pavel, director de bancă; (ss) Ioan Taţa, director de bancă; (ss) Miron Neagu; (ss) Dumitru Giurca, dirigintele poştei; (ss) Bucur Suroi, cassier de bancă; (ss) George Schiopea, perceptor; (ss) Nicodim Dragomir, student în teologie.

*

Impotriva aceloraş uneltiri, ziarul *Calendarul*, dela 9 Ianuar a. c., a dat publicaţii protestul *sibienilor* de următorul cuprins:

Domnule Director, — Vă aduceţi aminte de reportajul fantezist apărut în ziarul «Curentul» despre grandioasa manifestaţie naţională desfăşurată la Sibiu cu prilejul ultimei sărbători a zilei de 1 Decemvrie 1918 şi de rectificările ce vi s'au trimis la inexactităţile tendenţioase ale acestui reportaj.

Spre surprinderea noastră «Curentul» din 1 Ianuarie a. c. reeditează inexactităţile rectificate de două ori, adăogindu-le o serie întreagă de insinuaţii dintre cele mai calomnioase la adresa Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae.

Ne place să credem, că direcţia ziarului «Curentul» preţuind cinstea unui om şi prestigiul unei instituţii — este străină de mobilul şi scopurile acestor sinuanţii care sânt mărturia celei mai triste degradări morale şi care ne indignează profund. In acelaş timp ne exprimăm întreaga noastră mirare, că asemenea insinuaţii calomnioase, la adresa capului sfintei noastre Biserici, pot fi adăpostite în coloanele unui ziar de seriozitate şi prestigiul ziarului amintit.

Sântem convinşi, că pe urma lor **nu** *Inalt Preasfinţitul Mitropolit Nicolae este cel care pierde. Prin serviciile nepreţuite aduse neamului în vremi de cumpănă mare, ca şi prin înţelepciunea şi devotamentul cu care cârmueşte aşezământul sacru, Inaltul ierarh a intrat de mult în respectul şi dragostea nesdruncinată a întregului cler şi popor. Va pierde însă, spre regretul nostru, ziarul «Curentul».*

Rugându-vă să daţi publicităţii aceste rânduri, vă rugăm domnule director, să primiţi asigurarea deosebitei noastre consideraţii.

Sibiu, 3 Ianuarie 1933.

(ss) Vasile, vicarul Mitropoliei Ardealului; (ss) Dr. Preda, inspector general sanit.; (ss) Prof. Silviu Ţeposu, fost deputat; (ss) Ion Sandu, directorul şcoalei normale; (ss) Prot. Gh. Maior, profesor; (ss) Dr. Borcea, decanul baroului Sibiu; (ss) Prof. Nicolae Popovici; (ss) Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice «Andreiane».

*

Intimpinarea preoţilor şi mirenilor din Valea Jiului, jud. Hunedoara, trimisă la ziarul *Curentul* în Bucureşti:

Stimate Domnule Director, — In numărul 1767 din 1 Ian. 1933 al ziarului Curentul *a apărut o corespondenţă din Sibiu, în care I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului este atacat într'un mod cu*

desăvârşire neobişnuit chiar faţă de persoane inexistente din punctul de vedere al interesului general şi al opiniei publice. Afirmaţiuni care au fost desminţite, se reeditează. Insinuări, ale căror tendinţe calomnioase, compromiţătoare sânt evidente, se ţin lanţ în corespondenţa amintită. Un întreg trecut de glorioasă muncă românească şi creştină se terfeleşte c'un procedeu incalificabil, — încercându-se crearea unei atmosfere morale ucigaşe în jurul unui prezent de luptă salvatoare fără egal în viaţa noastră publică.

Nu vedem ce interes naţional ar putea, nu să îndreptăţească, dar nici măcar să explice campania aceasta condamnabilă. Ştim însă, preoţii şi mirenii din Valea Jiului, jud. Hunedoara, câţi am putut lua cunoştinţă, cu oarecare întârziere şi cu regret, de insultele şi bănuielile din Curentul, *că acestea* nu pot fi tolerate fără protestul cel mai energic şi mai indignat. *Unii dintre noi ne găsim în situaţia de a afirma, că cele scrise în numita corespondenţă sânt neadevăruri, — şi toţi sântem încredinţaţi de absoluta onestitate şi destoinicia de conducere cea mai desăvârşită a I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului Dr. N. Bălan. Sântem solidari întru toate cu I. P. S. Sa şi osândim cu cea mai adâncă revoltă sufletească campania din* Curentul *împotriva unuia dintre cei mai aleşi şi mai vrednici fii ai neamului nostru de azi.*

Rugându-Vă să binevoiţi a publica în preţuitul Dv. ziar acest protest, ne permitem să Vă asigurăm de osebita stimă ce Vă păstrăm, Domnule Director, şi să Vă exprimăm gratitudinea noastră.

Petroşani, 10 Ianuar 1933.

(ss) Prot. Ioan Duma; (ss) Pr. Sebastian Ciocan; (ss) Pr. V. Şandru; (ss) Pr. Emilian Şinca; (ss) Pr. Teofil Ioanoviciu; (ss) Pr. Coriolan Drăgan; (ss) Pr. Gheorghe Zemora; (ss) Pr. Const. Zoican; (ss) Pr. Prof. Petre Fan; (ss) Pr. Eusebiu Oprean; (ss) Pr. Ion Arad; (ss) Ing. Matei Bălănescu; (ss) Ing. Nicolae Ioan; (ss) Ing. Antoniu Moţet-Grigoraş; (ss) Prof. Gheorghe Miha; (ss) Prof. Ion Berghian; (ss) Prof. Gheorghe Ghiţă; (ss) Prof. Ion Mărginean: (ss) Prof. Const. Măinescu; (ss) Prof. Vasile Macrea; (ss) Prof. Cornel Raţiu; (ss) Sterian Frâncu, contr. fin.; (ss) Tr. Raţiu, dir. de bancă; (ss) Emil Fărcaş, comisar-şef de poliţie; (ss) Dumitru Joandrea, dir. de şcoală primară; (ss) Dr. Nicolae Rădoiu. medic vet.; (ss) Silviu Scrob, comisar de poliţie; (ss) Ştefan Moga, pensionar C. F. R.; (ss) Ioan C. Popescu, comisar de poliţie; (ss) Ion Tecău, casar de bancă; (ss) Vasile C. Popescu, institutor; (ss) Gheorghe Şuluţ; (ss) Iosif Boldor; (ss) Ion Făgărăşanu; (ss) Ioan Dina, — şi alte câteva zeci de semnături.

INFORMAŢIUNI

† **Dr. Constantin Popasu.** Din Caransebeş primim dureroasa ştire a morţii unui prea valoros medic al Banatului: ***Dr. Constantin Popasu,*** profesor la Academia Teologică şi Şcoala Normală, medic al Comunităţii de avere dela Caransebeş, distins cu multe ordine, a încetat din viaţă în zorile zilei de 8 Ianuar 1933. Înmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale decedatului s'a făcut în 10 Ianuar la ora 3 p. m. în cimitirul ortodox român din Caransebeş. Fie-i memoria binecuvântată şi în veci neuitată!

Domnul l-a chemat într'ale Sale. S'a stins subit din viaţa pământească, în ziua de 11 Ianuar 1933, în primăvara vârstii, distinsul absolvent al Academiei noastre Andreiane, ***Vasile Vaicu,*** caracter solid, tânăr bine disciplinat pentru intrarea în lupta vieţii pe care o pregătea. Dumnezeul milelor şi al iubirii de oameni să-i răsplătească în lumea cealaltă cu fericirea cea fără de sfârşit.

Un clopot simbolic al «întregirii neamului» se va pune în turnul monumental care formează frontul bisericii catedrale din Ploeşti. Iniţiativa, în acest scop a luat-o, în legătură cu manifestaţiile recente antirevizioniste. Pr. Nae Vasilescu din acel oraş. Clopotul, turnat în proporţii neobişnuite, va suna în fiecare an la ziua eroilor. Va fi ridicat din contribuţia românilor de pretutindeni şi a naţiunilor aliate în marele război. Subscripţia publică a deschis-o, în sfânta zi a Bobotezii, marele cotidian ***Universul,*** înscriindu-se cel dintâi cu una mie Lei. Donaţiile pentru clopotul uriaş, ale cărui sunete se vor auzi până la marginile ţării, se fac în bani, şi în natură, trimiţându se în acest scop obiecte de bronz părintelui Nae Vasilescu la catedrala din Ploeşti, ear sumele înaintându-se ziarului Universul sau bisericii amintite.

Săteni cuminte. În mai multe comune, din diferite părţi ale ţării, sătenii s'au hotărât să renunţe la beneficiul legilor de conversiune, obligându-se să încheie cu băncile convenţii speciale individuale pentru modalitatea achitării împrumuturilor. Aceşti săteni recunosc că băncile trebue să fie păstrata şi desvoltate. şi nici decum slăbite şi distruse.

Ministerul instrucţiunii a aprobat ca absolvenţii de şcoale normale, căzuţi de trei ori la examen de capacitate, să se poată prezenta ***a patra oară*** la examen, dacă vor repeta clasa din urmă la una din şcoalele normale.

Semnele vremii. La un examen, în capitală, ţinut de curând pentru ocuparea unor posturi de gardişti, s'au prezentat şi tineri cari au terminat ***liceul*** şi au luat ***bacalaureatul...*** De meditat pentru părinţii cu copii de şcoală, dar şi pentru alţii.

Bilete false de 1000 Lei, încercate în ultimul timp, se pot cunoaşte, — cum se comunică dela Banca naţională, — după hârtia de calitate inferioară şi de culoare mai închisă; filigranele mai puţin clare; culoarea bancnotelor false bate în verde, pe când a biletelor bune este de un albastru cler.

Campania împotriva religiei în Rusia sovietică este în deosebi turbată în preajma sărbătorilor. Ziarele ruseşti ce apar în străinătate, aduc veşti despre făptuirile bolşevice dela sărbătorile de acum ale Crăciunului, Anului nou şi Bobotezii, când creştinii cari voiau să meargă la biserică, au fost bătuţi de comunişti, ear unii au fost şi împuşcaţi... Marii păcătoşi dela Moscova îşi presimt sfârşitul.

Aviz. Se face cunoscut pensionarilor publici din jud. Sibiu, că plata pensiilor se face în conformitate cu art. 111 al. 2 din reg. legii generale de pensiuni şi ord. 45886/1932, în ***mâna titularilor.***

Numai în cazuri excepţionale se va face plata pensiei pe baza ***de procuri*** (plenipotenţă) individuale, când vor fi motive bine întemeiate: boală grea sau vârstă înaintată, care să facă imposibilă deplasarea, precum şi lipsa motivată din localitate.

Prezidiul Asociaţiei penzionarilor civili.

ŞTIRI LOCALE

Mulţumită. Cu ocaziunea Concertului „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu" aranjat în 25 Decemvrie 1932, au binevoit a-şi rescumpăra biletele şi a suprasolvì următorii: I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop şi mitropolit 220 lei; „Albina", institut de credit şi economii, T. Popovici, profesor şi D. Sârbu, exploatator de păduri, câte 100 lei; G. Banciu, restaurater 70 lei; Ioan Borgea, m. blănar, I Dinu, diacon şi G. Poponea, cul. tip. câte 20 lei.

— Dl Ioan Borgea şi dna donează 200 lei Fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru ajutorarea fetelor sărace, din prilejul sărbătoririi nunţii de argint în 7 Ianuar a. c. Exprimă tuturora mulţumită şi pe această cale:

Comitetul.

CARŢI ŞI REVISTE

Averea administrată de comunităţile: „Universitatea săsească" şi cele „Şapte judeţe săseşti" („Universitas saxonum" şi „Septem sedes saxonicales"), un referat, de Dr. Nicolae Vecerdea, consilier onorific dela curtea de casaţie şi justiţie. — Tipografia Dacia Traiană. Sibiu. 1932. Preţul Lei 20.

Autorul, deplin stăpân asupra materiei de care se ocupă în această broşură, expune cu amănunte lămuritoare chestiunea dela «*Universitatea săsească*» şi cele «*Şapte judeţe*», — comunităţi asemănătoare instituţiei astăzi aşa de celebre a „Statusului romano-catolic" ardelean. Referatul dlui Dr. N. Vecerdea cere, onoratului consiliu de miniştri, prezidat de actualul primministru, să ia măsuri urgente pentru regularea integrală a problemei, în conformitate cu suveranitatea şi interesele statului român.

HOTELUL BULEVARD
din Sibiu

renovat şi mobilat, împreunat cu cafenea, intreprindere de primul rang, băi, instalaţie de apă caldă şi rece, calorifer, ascensor, se închiriază pe termin de 6 ani începând din 1 Mai 1933.

Reflectanţii vor înainta oferte până la 15 Februar 1933 **Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu,** unde se pot vedea zilnic condiţiunile de închiriere şi se dau informaţiunile ce se cer.

CONSILIUL ARHIEPISCOPESC.

Retragerea guvernului

Neputând să facă faţă grelei opere atât din afară, cât şi din lăuntrul ţării, guvernul prin şeful său, dl ministru preşedinte Iuliu Maniu, şi-a prezentat Suveranului, în audienţa de ieri, Joi d. a., ***demisia,*** care a fost acceptată.

Pentru constituirea noului guvern, sânt în discuţie mai multe persoane, între care se pomenesc în primul rând dnii Mironescu şi Vaida-Voevod.

Nr. 332/1932 prot. (1) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Meşindorf,** protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, şi 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul com. Ţelina (fânaţ, păşunat).
4. Câte-o ferdelă (20 l.) bucate de familie.
5. 6 (şase) stânjini lemne de foc.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în terminul fixat. Concurenţii, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru a cânta, predica, servì şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Sighişoara, la 23 Noemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 433/932 (2) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Sulighete,** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotaţiei dela stat.
2. Sesie de 2 jugăre 800 s. □.
3. Birul parohial în bucate, de familie câte o măsură de 20 litri porumb sfărimat, dela 180 familii, din care 1/3 primesc cantorul şi crâsnicul.
4. Venitele stolare, stabilite şi aprobate uniform pentru toate parohiile protopopiatului.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile în termenul dat, subsemnatului oficiu protopopesc, şi cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie şi în biserică la sfânta liturgie.

Deva, la 22 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva în înţelegere cu consiliul parohial.

Iosif Morariu
adm. prot.

Organizaţi Reuniuni de femei

Nr. 354/1932 prot. (81) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Hendorf** cu filia **Netuş**, protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariţie a lui în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat.
2. Casa parohială constătătoare din 2 camere, cancelarie, bucătărie, cămară şi pivniţă, plus edificii economice şi grădină.
3. Sesiune parohială 12 jug. 829 st. □ arător şi fânaţ.
4. Dela comuna politică Hendorf 12 stânjini lemne de foc, iar dela filia Netuş 2 stânjini; pentru fasonarea şi transportarea lemnelor din Netuş preotul plăteşte 400 lei în prezent; ni viitor după preţurile ce vor fi.
5. Stola uzitată în parohie.
6. Dela fiecare familie câte 1 dublu decalitru porumb sfârmit, iar dela neorustici câte un decalitru.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta subsemnatului oficiu petiţiile de concurs însoţite de documentele necesare în terminul deschis şi în acelaş termen se vor prezenta şi în parohie în biserică la sf. Liturghie.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sighişoara în înţelegere cu consiliile parohiale din Hendorf şi Netuş.

Sighişoara, 9 Decemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A apărut
în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană
de
Ioan Moşoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Reclama este sufletul comerţului

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1933

Al 82-lea dela apariţie

Cu bogată şi aleasă materie şi cu ilustraţiuni

Calendarul, pentru anul 1933, conţine următoarele:

Reprivire asupra anului precedent. Ştiri şi fapte: Sinodul permanent. — Raport în persoană la centru. — Pentru hirotonire. — Se va reface. — O rugăciune. — La 50 de ani. — Conferenţă de episcopi. — Fabrică de luminări. — Biserica Sfintei Treimi din Braşov cetate. — Despărţire după 12 ani, nou partid. — Pelerinaj la mănăstirea Brâncoveanu. — Pelerinaj la Ierusalim. — Cerc de studiu social-creştine. — Statusul. — Oastea Domnului. — Moartea episcopului Iacov şi Justinian. — Alt guvern. — M. S. Regele în Sibiu. — Jamboreea. — Învăţământul religios-moral. — După 500 de ani. — Congrese. —

Noaptea sfântă, versuri.
Multe sânt minunile Tale.
Un orator.
Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaţilor preoţi.
Isus prin grâu, versuri.
In ţara unde se tăgăduieşte Tatăl.
Mama. Monahul, versuri.
Preotul.
Jurnînţă.
«Nu, nu-l ştiu pe el»!
Zori de primăvară.
Cămătar cinstit.
Isus şi tâlharul.
Cine are dreptate?
Banul altuia.

Fel de fel: 1. Dăruitorii. — 2. La ce sânt buni. — 3. Teamă de prisos. — 4. Multă carte! — 5. Cuvânt cu tâlc.— 6. Ce este comunismul? — 7. Izvorul. — 8. Un mic cusur. — 9. Intâi dovada. — 10. Suvenire şi semeţie. — 12. Hrăpăreţul. — 13. Conversiunea. — 14. Răspuns.

Glume.
Târgurile.
Anunţuri diferite ş. a.

Chipuri: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. — Octavian Goga. — Ioan Popescu. — Oastea Domnului, în adunarea dela Sibiu, cu fanfara dela Orăştie şi alte vederi. — Biserica dela Cioara. — Capelă-monument.

In celelalte părţi ale Calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic *(Şematismul)* bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători.

Preţul: 50 Lei

Plus porto poştal Lei 10, şi sânt a se trimite înainte prin mandat poştal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voicuculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diaposoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentrn violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderale.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 21 Ianuar 1933 Nr. 7—8

Telegraful

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Cuvinte arhierești pentru „Oastea Domnului".

In remarcabila pastorală, adresată de I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae clerului și poporului credincios din arhiepiscopie cu prilejul Anului Nou, înaltul ierarh arată pe larg originea și rostul însemnatei mișcări religioase a „Oștii Domnului".

Curentul acesta religios născut și susținut prin îndemnul I. P. S. Sale și prin râvna nescăzută a părintelui Iosif Trifa e considerat, în genere, de toți ca o mare adiere duhovnicească, menită să purifice atmosfera sufletească și socială de atâtea miasme și să mărească puterea perceptivă a simțului religios la poporul nostru.

Aproape nu este om al bisericii care să dorească slăbirea acestei mișcări și care să n'o considere necesară pentru împrejurările actuale. Dacă se aud totuși uneori nedumeriri și obiecțiuni, ele se referă nu la mișcare ca întreg, ci la unele devieri, cari nu se observă la întreaga „Oaste a Domnului", nici nu sunt de pus în seama conducătorilor ei, ci se manifestă de cele mai multe ori numai la anumiți indivizi și în anumite locuri ca interpretări greșite sau exagerate a intențiunilor și îndrumărilor ce vin dela conducători. Iar a atrage atenția asupra astorfel de devieri nu numai că e lucru permis, ci chiar necesar, pentruca această mișcare să nu fie compromisă de astfel de apariții singulare, ci să se cristalizeze și consolideze tot mai mult în spiritul învățăturii bisericești; pentruca să nu mai fie suspicionată de nimeni că tolerează porniri dușmănoase față de biserică și de slujitorii ei, ci să fie văzută de oricine ca o mișcare în biserică și pentru biserică.

Deaceea n'ar trebui ca micile discuții ce se ivesc în jurul anumitor manifestări ale vre-unui sau mai multor «ostași» să degenereze în polemici pătimașe, în acuze reciproce și generalizate, ci de fiecare dată să se urmărească a se stabili de e manifestarea adusă în discuție corectă sau ba din punctul de vedere al învățăturii noastre bisericești, iar de nu e corectă, să se arete că nu «Oastea» e de vină pentru aceasta.

Discuții de acestea se ivesc la intervale destul de scurte. E și firesc să fie așa. E doar ceva așa de nou mișcarea aceasta pentru viața noastră bisericească, și angrenarea ei în această viață, fără ca s'o deplaseze din orbita tradițională, nu se poate face la moment, fără luptă și fără acomodare reciprocă.

Și nici patima n'a lipsit. S'au aruncat cuvinte grele și dintr'o parte, și dintr'alta. S'ar fi ajuns poate departe în focul polemicei, dacă n'ar fi intervenit aproape totdeauna I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, ca să restabilească adevărul recunoscut de toți, punctul de echilibru dela care se înclinaseră unii într'o parte și alții într'alta.

I. P. S. Sa a judecat cel mai drept și mai înțelept: viața religioasă a poporului nostru are lipsă de-o împrospătare și de-o intenxificare nu se poate realiza decât „începând dela unul, dela doi și răspândindu-se cuceritor dela suflet la suflet"; în acelaș timp însă trebue avut grije ca această trezire religioasă să nu însemneze o rupere cu conținutul învățăturii și spiritului ortodox. Aceste două lucruri le-a accentuat I. P. S. Sa de câte ori a fost de lipsă; de câteori adecă se spunea dintr'o parte că n'avem lipsă de nici o mișcare religioasă care să mai fie și altceva decât slujbă bisericească, sau de câte ori se exagera în cealaltă extremă că slujbele și creștinismul nostru de până acum e lucru de-al doilea plan, că religia stă în predică și în împlinirea poruncilor morale.

In felul acesta I. P. S. Sa a ocrotit mișcarea plină de roade și noui nădejdi a „Oștii Domnului", dar i-a trasat în acelaș timp alvia în conformitate cu spiritul bisericii.

Acelaș lucru îl face I. P. S. Sa și în pastorala de Anul Nou și mai răspicat și mai clar, și mai determinat. Cuvintele spuse în această pastorală pentru «Oastea Domnului» sunt un program cum nu se poate mai limpede și mai cuprinzător în stare să înlăture în acelaș timp orice nedumerire ar mai fi existând cu privire la rostul «Oștii Domnului».

«Din chiar începuturile ei, spune I. P. S. Sa, «Oastea Domnului» s'a decis să asculte glasul Domnului care răsună limpede din învățătura sfintei noastre biserici dreptmăritoare, așa cum se desprinde din sf. Scriptură și din predania veacurilor creștine; să caute sfințirea sufletelor prin darul lui Dumnezeu în sfintele taine; să cerceteze cât mai regulat sfânta liturgie în Duminecile și sărbătorile de peste an; să cinstească rânduelile și așezămintele bisericești; să le dee respectul cuvenit preoților biseri cei, sub a căror păstorire plină de iubire și în înțelepciune se găsește prin parohiile noastre; să strălucească prin podoaba virtuților creștinești a membrilor ei. Departe de a fi o societate desfăcută de biserică, ea este mai vârtos legată prin tot duhul ei de biserica Domnului. Acesta este rostul ei, dela care nu vrea să se abată».

Iar mai jos:

«Membrii ei nu trebue să se separe de ceilalți frați ai lor, cari nu fac parte din Oaste, nici să creadă că lor le stau la îndemână alte mijloace de mântuire a sufletului decât acelea pe cari le îmbie biserica Domnului pe seama tuturor fiilor săi».

Având pururea programul acesta înainte și dedicând fiecare preot o parte din puterile sale consolidării „Oștii Domnului", putem privi cu încredere în viitorul la care ne gândim în chip deosebit cu prilejul unui început de an.

Spre o mobilizare sufletească

— Adresele din Brașov, Orăștie și Petroșani —

Apelul intelectualilor noștri din Cluj, în chestia înjghebării UNIUNII ORTODOXE A MIRENILOR noștri, a avut darul de a stârni o însuflețire spontană în sânul păturii culte din întreg cuprinsul Arhiepiscopiei noastre.

Zilnic sosesc la adresa I. P. S. Mitropolit NICOLAE adeziuni de la fruntașii vieții publice din centrele arhiepiscopiei.

Rezervându-ne dorința de a comenta acest fenomen religios, vrednic de măreția vremurilor în care trăim, începem cu numărul de azi a publica excerpte din adresele de adeziune, primite până acum.

1. **Brașovul**: *„cu tradiția sa culturală ortodoxă, salută cu însuflețire inițiativa inimoasă a Clujenilor și îș arată satisfacția sufletească că după atâtea veacuri de apărare a legii strămoșești, vede în înființarea reuniunii ort. a mirenilor o nouă forță de închegare în jurul altarului și de apărare a bunurilor spirituale pentru întărirea Bisericii și a Patriei".*

Semnează:

Nicolae Garoiu, adv. Dr. Ioan Garoiu, adv., preș. al Baroului advocaților. Dr. Const. Moga, advocat. Dr. Teodor Sbârcea, medic. Dr. Ioan Baciu, prof. Dumitru Marcea, inspector î. r. Dumitru Lupan, prof. Nicolae Oancea, prof. Romulus Dogariu, contabilul Eforiei școlare. Dr. Alex, Suru, medic veterinar. Ioan Pricu, director. Dr. Octavian Tătulea, adv. Octavian Giurgiu, prof. Vlad Enescu, judecător. Mihail Sotiriu, prof. Valeriu Popovici, insp. Ioan Ionică, inginer. Dr. Const. Sasu, arhivarul primăriei. Dr. Aurel Neguș, adv. Nicolae Baboie, prof. Dr. St. Mailat, adv. Dr. Nicolae Precup, adv. Aurel Precup, funcț. sup. primărie. Dr. Sterie Stinghe, prof. Dr. Bujor Teculescu, adv. George Prejmerean, prof. Ioan Popa, prof. Cornel Neguș, adv. Colonel Râmni-

ceanu. Vasile Jordache, secr. contabil Bis. Sf. Nicolae. Teodor Stinghe, şef. contabil, primărie. George Giuvelcă, proprietar. Ioan Giuvelcă, funcţ. primărie. George Zavici, cont. Banca „Albina". Străvoi Sever, funcţ. Adm. financiară. Arhip Ioan, funcţ. c. f. r. Petru Pavel, măestru croitor. Vasile Muscalu, proprietar. Petru Morar, meseriaş. George Furnică, funcţ. primărie. Brenciu Toma, cantor Bis. Sf. Nicolae. Badea Nicolae, cantor Bis. Tocile. Cincinat Pavelescu, consilier Curtea de Apel. Aurel Safirescu, consilier Curtea de Apel. Nicolae Gavrilescu, consilier Curtea de Apel. Petre Voina, judecător. Dr. Emil Baiulescu, judecător. Ilie V. Purdilă, preş. Tribunalului. Ioan Moşoiu, dir. Liceal. Dr. Vasile Glăjaru, adv. Dr. Ulpiu Ştefan, medic. Dr. Tiberiu Brediceanu, director Banca Albina. Dr. Mircea Suciu Sibianu, medic. Comănescu C., inginer. Petrache Muntean, adv. Dr. Silviu Ungur, adv. Dr. Iona Lupu, medic. Candid Muşlea, prof. Vasile Neguţ, prof. Căpăţină Aurel, adv. Dragoş Navrea, prof. Ioan Baboie, prof. Ioan Brânzea, prof. Petre Teodorescu, prof. Dr. Valeriu Negrilă. Pompiliu Apostolescu, jud. supl. Dr. Ioan Hozan, adv.

2. **Orăştie**: *„Subscrişii luând, ştire despre pornirea laudabilă a fruntaşilor mireni ortodocşi din Cluj, de a organiza o „Uniune a Românilor ortodocşi" din Mitropolia de Sibiu, ne dăm cu însufleţire adesiunea noastră la românească şi ortodoxa pornire".*

Semnează:

Dr. Aurel Vlad, fost ministru. Adv. Gheorghe Voişan, primarul oraşului. Dr. Traian Mihăilă, medic. Dr. Ioan Solomon, medic. Dr. Zeno Draia, adv., deputat. Alexandru Herlea, fost primar. Ioan Branga, dir. şcol. penz. Gh. Tămaş, profesor. Zah. Stanciu, profesor. Ioan I. Moţa, adv. Nic. Creţu, dir. şcol. George Cuşuta, funcţ. Const Baicu, dir. şcol. penz. Petru Cimponeriu, învăţător. Dumitru Martin, meser. comerc. Victor Martin, prof. Prof. Aron Demian, dir. liceului. Teodor Pop, prof. Dr. Enea Papiu, adv. „Ardelenei". Nic. Praţia, prof. muz. Ioan Rob, comerciant. Dionisie Albu, prof. Ioan Mihaiu, propr. Dr. Eugeniu Muntean, consilier or. Ioan Secărea, şeful poliţiei. Nicolae Mihăilă, proprietar. Vasile I. Vulcu, comerciant. Dr. Sever Orbonaş, notar public. Dr. Alexandru Herlea, adv. Aurel Grădină, meseriaş. Cornel Mihăilă, şeful contab., locţ. de dir. „Ardeleana".

3. **Petroşani**: *„Am primit cu însufleţire idea înfiinţării „Uniunii Românilor ortodocşi", — dându-ne adesiunea fără nici o esitare şi urmând, ca la timpul său să-şi trimită şi un delegat la adunarea generală de constituire".*

Semnează:

Ing. Mateiu Bălănescu, insp. la soc. „Petroşani". Ing. Aureliu Bâltenoiu, şef de serv, la soc. „Petroşani". Ing. Dumitru I. Dumitriu, insp. la soc. „Petroşani". Constantin Galeriu, s. dir. ad-tiv la soc. „Petroşani". Gheorghe Ghiţă, prof. la lic. de Stat. Dr. Constantiv Lăpădat, medic-şef al Spitalului. Gheorghe Miha, prof. la şcoalele secundare. Dr. Ionel Moga, medic primar. Dr. Nicolae Olariu, notar public. Alexandru V. Popescu, dir. ad-tiv al soc. „Petroşani". Ing. Ştefan Popoviciu, şef. de serv. la soc. „Petroşani". Traian Raţiu, dir. filialei „Ardeleana". Dr. Mateiu Sofonea, medic şef al oraşului. Dumitru Joandrea, directorul şc. primare Nr. 2. Ion Tecău, casierul fil. „Ardeleana". [Urmează].

Pentru lămurirea poporului

Pentru lămurirea poporului asupra unor adevăruri istorice, pe cari fraţii cari s'au unit cu papa caută încet încet să le ascundă, am îmbiat în numărul trecut al foii noastre anumite lucrări, care pot servi ajungerii scopului de mai sus. Din aceeaşi serie de publicaţii, din «*Biblioteca ortodoxiei*», ţin să evidenţiez de data aceasta un alt grup de scrieri menite şi ele să ajungă în casele câtor mai mulţi oameni.

Iată ce îmbie credincioşilor lucrările notate mai jos:

1. *Intraţi în corabia singurei Biserici adevărate ortodoxe:* Dumnezeu este unul şi a voit ca tot poporul său să fie una. Spre scopul acesta a întemeiat prin Isus Hristos care-i „peatra cea din capul unghiului", biserica Sa. Biserica este una şi nu mai multe, cum ar voi cei ambiţioşi cari şi-au făurit alte biserici, cu felurite credinţe şi numiri. Capul bisericii nu-i nici papa cu papistaşii lui, nici Luter cu luteranii, nici Calvin, nici minciunoapostolul Iohann de Leiden cu minciuno-pocăiţi lui baptişti şi nici ceilalţi lucrători vicleni, — ci Domnul nostru Isus Hristos, care s'a jertfit pentru fericirea neamului omenesc. Mântuitorul adevereşte în Sf. Evanghelie că biserica Sa este una şi tot despre unitatea bisericii ne vorbesc sfinţii apostoli în scrierile lor

Odată ce bunul Dumnezeu ni-a ajutat să nimicim şi să ştergem graniţele puse de vrăjmaşii neamului românesc, datori suntem acum mai mult ca ori când să cerem ajutorul milostivului Dumnezeu pentru a şterge graniţele abaterilor dela credinţa ortodoxă. „Părinte sfinte, fă ca aceştia să fie una", aşa se ruga Mântuitorul, pentru aceasta să ne rugăm şi noi Tatălui ceresc... Iată câteva idei din cele grupate în carte sub titlurile: „Marea însemnătate a bisericii din Constantinopol". Papa Martin şi ambasadorii Siciliei. Papa e judecător suprem şi deasupra sinoadelor ecumenice?! Schisma cea mare în biserica lui Hristos.

2. *Feriţi-vă de prorocii cei mincinoşi.* Broşura aceasta documentată prin scriitori cari se bucură de-o carecare aureolă în scrisul românesc (b. o. Dr. N. C. Paulescu, Metropolit Atanasie, Guetee, Dr. Ciuhandu, I. Paleologu, A. Papiu Ilarian, S. Dragomir, R. Cândea, prof. univ., O Ghibu, Părintele Nichifor etc. etc.), arată cum strică rânduiala preoţiei papistaşii şi cu papistaşiţii lor, evidenţiază alţi vrăjmaşi ai preoţiei din bisèrica Domnului nostru Isus Hristos, care este pricina pentru care papistaşii ne tot îndeamnă mereu să ne supunem papei, ce a spus despre papistaşi şi despre unire protopopul unit Petru Maior, cum laudă papistaşii unirea lor cu papa etc.

3. *Sfânta taină a preoţiei e ancora mântuirii noastre.* Lucrarea este un mic tratat de dogmatică, ea aduce şi unele istorioare pline de învăţătură pentru cei cari necinstesc taina preoţiei. Captivantă este istorioara dela pag. 444 (12) (cinstirea Preoţilor) iar discuţia dintre ortodox şi papistaş dela pagina 455—456 (23, 24) este destul de insinuantă.

4. *Care este calea cea strâmtă şi spinoasă care duce la viaţa veşnică?* Sub acest titlu autorul se ocupă de dogma sfintei Treimi. Expunerea este întreţesută de mici istorioare morale, iar ici colea unele icoane concretizează cele expuse.

5. *Sfintele taine: mirungerea, împărtăşania, pocăinţa şi nunta,* este titlul altei broşuri scrise pe înţesul celor mulţi. Ea strânge mai multe articole publicate, privitor la tainele de mai sus, în foiţa religioasă „Credinţa ortodoxă". Aflăm şi aici istorioare pline de putere moralizătoare.

6. *Sfântul Duh păstoreşte biserica prin sinoade de apostoli şi episcopi,* cărticică în care se arată limpede învăţătura bisericii ortodoxe privitor la acest subiect. Şi de aici vedem cum papistaşii caută să sprijinească potopul de erezii şi rătăciri şi-i „aruncă valurile spumegânde asupra creştinilor slabi şi necunoscători ai credinţei noastre străbune, pentru a-i înghiţi".

7. *Credem întru Duhul Sfânt Dumnezeu.* In această carte se face lămurirea, pe înţelesul tuturora, a învăţăturii despre Sf. Duh. Lămurirea se face cu multe dovezi din Sf. Scriptură şi Sfinţii Părinţi. S'o facem şi pe aceasta material de lectură pentru credincioşii noştri. Costă doar 6 Lei, cheltuială pe care şi-o poate permite oricine.

8 *Sf. taină a împărtăşaniei e temelia fericirii noastre.* Aici se dă răspuns la cele mai însemnate întrebări ce se pun în legătură cu această sfântă taină. Se arată rătăcirile papistaşilor cu privire la sf. euharistie şi se expun alte adevăruri de credinţă. Istorioarele şi cele câteva imagine măresc interesul scrisului.

9 *Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie.* Cărticică de 40 pag. format 8° cuprinde: vedenia lui Gratus. Cinstirea persoanelor sfinte. Cum se poartă oamenii de azi faţă de preoţi. Necredinciosul şi creştinul. Chinurile păcătoşilor şi fericirea dreptilor etc. Învăţăturii papistaşe despre purgator i-se pune faţă în faţă învăţătura cea dreaptă creştină ortodoxă.

10. *Pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia ceriurilor* (costă 3 Lei). Iată încă o scriere ortodoxă care are de scop să înlocuiască măcar una dintre multele publicaţii ale vrăşmaşilor bisericii noastre, cari îşi fac apariţia într'un număr destul de mare în mijlocul poporului drept credincios. Din literatura ce-a avut la îndemână autorul la compunerea ei, citează, în afară de Sf. Părinţi, pe vlădica Grigorie dela Arad, Dr. I. Broşu, Ep. Silyv de Canev, Ilie Miniat etc. Este şi această cărticică un bun sfătuitor cu privire la taina pocăinţei dar şi la cea a botezului.

11. *Inceputul Pocăinţei.* Ideile depuse în cărticica de sub 10 se continuă în aceasta, în care sub titlurile: Infrângerea inimii, căinţa adevărată, mărturisirea sau spovedania, să ne ferim de păcatele mici, femeea care a lăsat un păcat nemărturisit, vulpea şi păcatul, — se grupează un material tot atât de folositor din punct de vedere al edificării sufleteşti.

12. *Pregătirea creştinismului înainte de sf. mărturisire sau spovedanie.* Cartea constă din 56 pag. Ea este dată la tipar de Preotul Toma Gherasimescu, profesor de religie în Roman 1932, costă 6 Lei. Conţine învăţături şi pilde folositoare pentru viaţa creştinului, poruncile bisericeşti, fericirile, iubire, şi câteva rugăciuni potrivite pentru cele mai strâmtorate momente din viaţa dreptcredinciosului creştin. —

Iată un mănunchi de tipăriturі care trebue să ajungă în cât mai multe mâni.

N. Luţu.

Probleme, fapte, comentarii

Presa şi Uniunea românilor ortodocşi. — Marile cotidiane din capitala ţării, *Cuvântul, Calendarul* ş. a., au dat publicităţii *chemarea* lansată de curând către credincioşii bisericii ortodoxe române.

Ziarul *Calendarul,* sub titlul „Acţiune creştină!" cu semnătura dlui N. Crainic, o comentează la loc de frunte, spunând că este o «*splendidă chemare de organizare a unei acţiuni creştine în societatea mireană*».

Ziarul constată că ceea ce declară acest manifest ardelean, este profund adevărat, şi speră că semnalul de luptă, dat în Chemare, va trezi puternic instinctul conservării creştine şi naţionale.

*

Ziua de 24 Ianuar să nu treacă fără să ne aducem aminte cu evlavie şi recunoştinţă profundă pentru înfăptuitorii cei dintâi ai unirii naţionale a neamului românesc.

Unirea principatelor dunărene, sub domnia neuitatului Alexandru I Cuza-Vodă, cu pildele de fapte înălţătoare din viaţa sa şi a colaboratorilor săi, dovedesc că numai prin însufleţire, prin credinţă, prin mai multă muncă şi cinste avem să desăvârşim viaţa acestei ţări, care este România nouă, şi care are datoria de-a realiza unirea sufletească a fiilor săi. Nici o jertfă să nu fie prea mare, pentru atingerea acestui scop, dela care atârnă întreg viitorul nostru.

*

In conflictul dintre două concepţii. — A apărut în Bucureşti, la sfârşitul anului precedent, primul număr al revistei *Ideea Liberală,* având ca director pe dl C. Ionescu-Olt, ear colaboratori pentru acest număr pe dnii: Gheorghe I. Brătianu, generalul N. Alevra, C. B. Maltezeanu ş. a.

Remarcăm, de astădată, în această nouă revistă, (un număr

costă 50 Lei), articolul: *Intransigenţă şi transacţie în politica externă a României,* articol semnat de dl Gh. I. Brătianu. Autoru urmăreşte scopul să deslușească mai limpede „conflictul dintre o concepţie a intereselor prezente, călăuzite de un realism practic al momentului, şi punctul de vedere mai depărtat, de conservare integrală a drepturilor naţionale, cu sacrificiul chiar al unor avantagii imediate". In legătură cu aceasta se aminteşte, între altele, atitudinea dârză a lui Ion I. C. Brătianu la conferenţa păcii din 1919.

In faţa unor apariţii mai nouă în viaţa statului român, cuvintele autorului ar trebui să fie apreciate mai din adins, când ajunge la concluziunea, că sânt margini înlăuntrul cărora voinţa naţiunii nu poate fi îngrădită de nimeni: ea are datoria să-şi apere patrimoniul moral cu aceeaş stăruinţă cu care îş menţine hotarul. *Intransigenţa*, în problemele mari ale vieţii de stat, rămâne călăuza pentru toţi îndrumătorii destinelor neamului. Articolul d-lui Gh. I. Brătianu este de o distinsă înfăţişare stilară şi reprezintă poziţia demnităţii în îndrumarea politicei unui popor.

Noua revistă are articole şi cronici, care sânt vrednice să fie cunoscute în cercuri mai largi.

*

Cursuri de Universitate populară în Sibiu. — O iniţiativă, cu caracter cultural, întemeiată pe o mai sistematică organizare, a luat neobositul despărţământ dela Sibiu al Asociaţiunii culturale „Astra", când s'a hotărât să întocmească, pentru lunile Ianuar, Februar, Martie şi până la începutul lui April 1933, *o serie întreagă de 25 prelegeri,* în cadrul unor cursuri de Universitate populară.

Programa cursurilor conţine subiecte din diferite domenii: religios-moral, legislaţie muncitorească şi fiscală, psihologie experimentală, literatura română şi istoria românilor, — subiecte tratate de profesori şi alţi intelectuali din Sibiu.

Cursurile s'au inaugurat Luni în 16 l. c. la ora 8 seara în sala Reuniunii naţionale a meseriaşilor români din Sibiu (Str. Brukenthal) prin cuvântul cald rostit de vicepreşedintele Asociaţiunii, dl Dr. Gh. Preda şi prin prelegerea „Biblia şi meseriaşii" ţinută de Prea Cucernicia Sa păr. prot. Emilian Cioran, urmată apoi Miercuri în 18 l. c. de prelegerea „Valoarea muncii după învăţătura creştinească", rostită de rectorul Academiei teologice, dl Nicolae Colan. (Revenim la alt loc asupra prelegerilor).

Programul fiecărui curs este întregit cu recitări potrivite şi cu bucăţi muzicale, executate de corurile noastre sibiene. Intrarea este liberă.

Universitatea populară din Sibiu, voind să satistacă legitime dorinţi, de-a oferi publicului şi învăţătură şi distracţie sufletească, nu ne îndoim că iniţiativa pornită va fi încurajată prin prezenţa cât mai numeroasă a cetăţenilor localnici. Primele două prelegeri n'au lăsat nimic de dorit sub acest raport.

*

Conferenţă. — Publicul sibian a avut în Duminica trecută (15 l. c.) fericita ocaziune de-a asculta în sala cea mare a prefecturii una dintre cele mai interesante şi mai substanţiale conferenţe, ţinută de către dl prof. univ. Gh. Bogdan-Duică, despre *religie şi politică.* Dsa pornind dela noţiunea religiei — pe care a determinat-o drept un raport al omului cu Dumnezeu — a arătat la început cum prin efectele sale ea se întâlneşte pe tărâmul vieţii sociale cu politica luată într'un înţeles superior. Aceasta pentru a justifica punerea lângă olaltă a celor doi termini.

Unul dintre învăţămintele cele mai de seamă ale istoriei religiunilor este şi aceea, că la toate popoarele fără deosebire epocele de creaţie şi de înflorire au fost în funcţie de tăria sentimentului religios. Dacă astăzi voim să intronăm şi la noi o asemenea epocă, lucrul de căpetenie este întărirea sentimentului religios. Această întărire trebue să înceapă cu înlăturarea duşmanilor lui. Duşmanii religiei peste tot, şi prin urmare şi ai ortodoxiei noastre sfinte, sânt *scepticismul* şi *certele confesionale.* Scepticismul duce în mod inevitabil la *sterilitate,* iar certele la slăbire lăuntrică.

Ambii trebue înlăturaţi de către preoţime, care este necesară să fie mai elevată sufleteşte şi să devină mai energică întru propagarea idealurilor evanghelice. Această elevaţie şi energie o poate da o ştiinţă cât mai temeinică şi o conştiinţă morală cât mai neclătită. Dar nu numai preoţimea este chemată pentru înlăturarea duşmanilor ortodoxiei, ci şi *laicii.* Numai lucrând preoţii şi laicii mână în mână ne vom pregăti cu adevărat pentru misiunea cea mare pe care istoria ni-a dat-o nouă ca neam şi biserică în aceste părţi ale lumii.

Conferenţiarul a fost viu aplaudat pentru conferenţa-i presărată, dela început şi până la sfârşit, cu experienţe, îndemnuri şi sugestii dintre cele mai preţioase.

*

Prea frumos e idealul! — Societatea de istorie nouă *(The new history society)* din New-York, cu concursul Federaţiei universitare internaţionale de pe lângă Societatea Naţiunilor, a deschis un concurs, pentru şcolarii Europei, cu următorul subiect: *Cum poate contribui tinerimea universitară la realizarea Statelor unite ale lumii?*

Teză legată nemijlocit de *ideea păcii popoarelor,* pe care o propovăduește din veac biserica creştină şi o urmăreşte cu asiduitate sinedriul pacifist dela Geneva, apare îndrăsneaţă.

Nădăjduesc oare cei cari au formulat-o că sufletele aprinse ale tinerilor cari încă nu şi-au implântat paşii în lutul cleios al realităţii, vor găsi în puritatea lor îngerească soluţiile pentru înfăptuirea ei? Posibil! Altfel, nici n'o puneau!

Ştim însă dintr'o lungă şi dureroasă experienţă, că asemenea proiecte îndrăzneţe oamenii singuri nu le pot înfăptui.

Prea frumos e idealul, dar tot atât de imposibil — pentru slabele puteri omeneşti!

E lucru îndeobşte admis de cei cari caută o cauză a imensei desorientări ce stăpâneşte lumea zilelor noastre, că această provine din pricina nesocotirii raportului în care trebue să stee omenirea faţă de Făcătorul ei.

Nesocotind raportul de filiaţiune în care stăm virtual faţă de El, mai are temei nădejdea în înfăptuirea acelui rai pământesc care vrea să fie „Statele unite ale lumii?"

E vorba de cămaşa fericitului pe care pionierii păcii, ca un alt nefericit şah al Persiei, o caută de zor pretutindeni fără a o putea găsi altundeva decât în preajma sfintelor altare sărăcite de închinători şi pustiite de vânturi potrivnice, dar *calde în măreaţa lor simplicitate.*

Numai dupăce ne vom fi întors la aceste altare ale bisericii lui Hristos, contenind cu zilnica Lui răstignire, vom păşi înainte pe cărările care ea ni le arată!

Câtă vreme nu se urmăreşte înfăptuirea unor lucruri bineplăcute lui Dumnezeu, cu mijloace binecuvântate de El, lumea va construi turnuri Babel şi va sfârşi cu prăbuşirea greşitelor construcţii. Haosul şi „amestecul limbilor", ce domneşte în lume, va sporî sub ochii amăgiţi ai celor dela Societatea Naţiunilor.

Căci zice Evanghelistul: Căutaţi *mai întâi* împărăţia lui Dumnezeu!

Gr. T. M.

*

Pe socoteala băncilor şi a deponenţilor. — Efectele *conversiunii* nenorocite s'au putut observa şi cu prilejul petrecerilor desfăşurate la schimbarea anului.

Numeroase familii din oraşe n'au mai serbat revelionul acasă, ca în alţi ani, ci în localuri publice cu multă şi sgomotoasă voie bună, dar şi cu *respectabilă* — vorba vine — cheltueală.

S'au găsit, la aceste mese, din restaurante cu lăutari şi şam-

FOIŞOARA

Educaţie şi educaţie

Două sisteme de educaţie, diametral opuse, mi-a fost dat să le văd ţesute într'un film cinematograf, moral dela un capăt la celălalt.

Primul — ***reprezentat printr'o directoară cu o figură mai mult severă decât demnă şi împodobită de nişte ochelari ce-ţi aduc aminte de figura acră a unui perceptor fiscal, — se înrudea mai curând cu disciplina greoaie de cazarmă decât cu rândulala gingaşă ce trebue să domnească într'un pension de şcolăriţe. Acest sistem nenorocit ce se întâlneşte şi astăzi unde şi unde, după ce mai avea şi desavantajul de a fi odrasla unor vremuri încheiate, arăta în filmul respectiv nişte rezultate dezastruoase. Ar fi acesta modul absurd de a creşte oamenii viitorului şi mamele de mâne «cu nutaua», pe care dl Prof. N Iorga, când era ministru al şcoalelor, l-a calificat drept barbarie sancţionându-l cu mustrarea imediată şi aplicând telegrafic o pedeapsă materială unei pedagoage bătăuşe dela o şcoală de fete din Cluj. Se cunoaşte cazul din ziarele vremii aceleia.***

Celălalt — ***plin de roade bogate, cald şi convingător ca şi adâncurile fără margini ale dragostei din care pornea — să l urmărim în acţiunea filmului.***

In Germania, într'un pension de fete. Clădire scăldată'n soare şi răsfăţată de grădini pline de flori. Pe coridoarele reci şi îngheţate ca şi sufletele lor strivite de nemulţumiri justificate, tinerele «Fete în uniformă» (*cum se chiamă filmul*) — ***înregistrează curioase şi cu atitudini de mustrare reţinută pentru noua lor colegă Eva X., apariţia în mijlocul lor a celei mai proaspete tovarăşe de viaţă. Orfană de părinţi noua eleva află cu rând că nu toate superioarele internatului sânt aşa de neprietenoase ca doamna directoară şi statul ei major. Domnişoara de Bernburg, o profesoară tânără deabea desprinsă dintre elevele în mijlocul cărora avea să domnească plină de o demnitate împletită cu bunătatea, cucerea sufletele plăpânde ca nişte flori abia plesnite din muguri ce aveau mare dorinţă să audă o vorbă bună şi o mângâiere asemenea celor lăsate la mama acasă. Tânăra orfană, prevenită din vreme asupra marelui suflet al domnişoarei de Bernburg, îi oferă cu generozitate dragostea ei toată. Şi-a găsit o mamă care ştia să fie şi era profesoară când datoria o cerea.***

Cu ocazia unei reuşite serbări în penzion, eleva Eva X care obţinase un frumos succes, la paharul de «punch» ***ce urmă, într'un elan de nedescris aclamă numele domnişoarei de Bernburg. Directoara surprinse pe nevinovatele conspiratoare în toiul tragicei lor însufleţiri. Se ţinu consiliu pentru disciplinarea elevei rebele, şi Eva X fu condamnată deocamdată cu închisoare la infirmerie, interzicându-se tuturor să mai schimbe o vorbă cu ea. Dar domnişoara de Bernburg, care pledă înaintea consiliului cu o căldură de apostol pentru necesitatea unui tratament mai puţin maşter al elevelor, fu acuzată de îndemnuri la dezordine. Dragostea ei n'o lăsă fără mângâiere şi vorbe bune pe nevinovata proscrisă care, biruită de descurajare, hotărâ să se sinucidă. Îşi puse în aplicare planul ei funest încercând să se arunce pe linia ascensorului. In vreme ce urca în neştire scările clădirii, buzele ei lucide murmurau un ultim* «Vater unser» (*Tatăl nostru*) *E salvată de ţipetele desperate ale colegelor ei, care căutând o înspăimântate peste tot locul, o zăriră în cele*

panie din belşug, — persoane sincere, care spuneau fără jenă: Să trăească draga mea conversiune, care m'a scăpat de datorii şi mi-a dat putinţă, mie şi altora ca mine, să golim un pahar sau două în sănătatea ei şi a celor ce-au plăzmuit-o!...

Şi astfel, la anul nou şi la sărbătorile din earna de faţă, îş petrec straşnic mai ales debitorii şi faliţii de pretutindeni. Căci „banul strângătorului s'a dat pe mâna cheltuitorului".

Vina acestui fapt o poartă, firește, cheltuitorul, dar în grad şi mai mare o poartă — cel ce *i-a dat banul muncit de alţii.*

*

In jurul legii de organizare. In mersul evenimentelor, sub raport bisericesc, s'a desfăşurat în anul trecut o neobosită acţiune împotriva legii de organizare bisericească. Problema modificării radicale a legii acesteia a fost menţinută la suprafaţa preocupărilor bisericeşti, în ciuda altor probleme, mai arzătoare ale bisericii.

O criză imaginară a luat locul crizei ce ne ameninţă. In această acţiune s'a trecut uneori peste acel „est modus in rebus" al lui Horaţiu şi s'au spus cuvinte pripite la adresa memoriei marilor figuri ale trecutului nostru bisericesc din Ardeal creându-se astfel, în clerul din vechiul regat, o atmosferă de ostilitate împotriva legii „şaguniene", cum e calificată.

Această acţiune a reuşit să determine Sf. Sinod să institue o comisie ad-hoc, care să examineze legea în lumina criticelor ce i s'au adus.

Dacă nu sântem pentru înăbuşirea criticei în problemele bisericeşti, cerem însă mai multă disciplinare a spiritului critic, chemat să îndeplinească funcţiune constructivă.

Principiile de bază ale legii sânt perfect canonice şi, dacă va trebui să se perfecţioneze această lege, ea să se facă numai după o experimentare potrivită.

O modificare, adusă acum legii, credem că ar primejdui însăşi unificarea de organizare bisericească, cu atâtea greutăţi realizată.

P. S. Sa episcopul Grigorie al Aradului, a publicat nu demult o broşură lămuritoare asupra diferitelor obiecţiuni aduse legii. Broşura scrisă cu larg spirit de concilianţă şi cu intenţie de pacificare, nu s'a învrednicit încă de multă atenţie din partea acelora cari par hotărâţi să meargă usque ad finem.

Dacă citim însă rapoartele prezentate adunărilor eparhiale şi congresului naţional-bisericesc, va trebui să zicem, că nu legea este defectuoasă.

Starea de spirit, potrivnică legii, se explică prin situaţia grea a bisericii şi slujitorilor ei în 1932. Nimeni nu glorifică, din acest punct de vedere, anul 1932, care a creiat clerului o stare excepţional de vitregă, — dar cauza acestei stări nu stă în legătură cu articolele 19 şi 21 din lege, arătate de critici ca un fel de ţap ispăşitor...

Asupra chestiunii nu va fi poate de prisos să ne mai rostim.

Pr. *A. Radu.*

Intâmpinare

— *Studenţimea şi uneltirile aduse capului bisericii noastre* —

Primim:

Prea Onorate Domnule Redactor, — Noi, studenţii Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu şi ai Eparhiilor ardelene, cari ne facem studiile la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, cu sentimente de legitimă revoltă am luat cunoştinţă din mai multe numere ale ziarului «Curentul» despre insinuările condamnabile pe care un mărunt corespondent provincial le face la adresa I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului nostru Dr. Nicolae Bălan. Strânşi din nou la lucrul nostru, după săptămânile de vacanţă ne-au împrăştiat pela vetrele părinteşti, protestăm cu hotărâre împotriva acestor repetate atacuri, ce ţintesc să macine prestigiul unanim recunoscut al Inaltului nostru Părinte.

Vremile noastre sânt vremuri de construcţii durabile. Dărâmătorii nechemaţi cari au turburat atâta pacea Bisericii surori din Vechiul Regat, în anii dinainte de războiu, oferind lumii civilizate cele mai desgustătoare spectacole, iar trupului Bisericii lănci ce-au sfâşiat-o şi au sângerat-o deatâteaori, şi-au încheiat perioada lor de diabolică şi păgubitoare activitate. Chiar dacă ei mai sânt, fiii Mitropoliei Ardealului cari n'au cunoscut pacostea lor, nu vreau să o cunoască nici deacum înainte! Umăr la umăr, ca un singur om, ei stau alături de Cel ce poartă în mâinile Sale viguroase destinele ctitoriei şaguniene.

Din liniile frontului acestuia pe care nici o pornire dizolvantă nu-l poate atinge, pleacă avertismentul categoric şi sever pentru toţi cei ce se încumetă să facă asemenea gălăgiosului corespondent de ziar: «Vai celor prin care vine sminteala» (Matei 18, 7)... voi uitaţi că noroiul cu care stropiţi, cel mult dacă murdăreşte haina; sufletul, niciodată!

Solidari în jurul scaunului arhieresc al Inaltului nostru Părinte, studenţii teologi cernăuţeni ai Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu şi ai eparhiilor ardelene, înfierând precum se cuvine tentativele vinovate îndreptate împotriva capului Bisericii din Ardeal, nu ne facem decât datoria — aşa cum ne dictează dragostea de Biserica noastră şi de vrednicul ei Păstor.

Cernăuţi, 15 Ian. 1933.

Marcu T. Grigorie (Sibiu). Nistor Sorin (Sibiu). Vonica Nicolae (Sibiu). Iacob Gheorghe (Sibiu). Roman Ioan (Sibiu). Chioaru Ioan (Sibiu). Sârbu I. Cornel (Sibiu). Vincenţiu Vescan (Cluj). Besoiu I. Ioan (Sibiu). Pop Ioan (Cluj). Nicolae Oniţiu (Cluj). Liviu Buzdug (Cluj). Ionel Bocşa (Cluj), T. Ghiuriţan (Cluj). Mircea Chialda (Sibiu). Valeriu V. Greavu (Sibiu). Petru Deheleanu (Arad). Petru Toma (Caransebeş). Oct. Jula (Sibiu). Mihele Ilie (Oradea). Matei Luţai (stud. teol. ortodocs din Ungaria). Teodor Nădăban (Sibiu). Straja I. (Cluj).

Prelegeri religioase

— Dela Cursurile „Universităţii Populare" din Sibiu —

Iniţiate din partea Despărţământului Sibiu al «Astrei», cursurile s'au deschis în sala festivă a «Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu», Luni, în 16 Ianuar c.

In absenţa din Sibiu a dlui preşedinte al despărţământului, S. Ţeposu, deschiderea a făcut-o d-nul Dr. Gh. Preda, vice-preşedintele comitetului central, arătând numerosului auditor rostul acestor cursuri şi importanţa lor, şi mulţumind tuturor celor ce le-au pus la cale. Doreşte ca aceste conferenţe ce se ţin în fiecare Luni şi Mercuri, (ora 8 seara), să urmeze regulat, conform programului stabilit de desp. Sibiu al «Astrei» şi comitetul «Reuniunii mes. români din Sibiu», să fie cercetate de cât mai mulţi ascultători şi să producă bunele roade aşteptate.

După cuvântul dlui Dr. Gh. Preda a urmat conferenţa de cuprins religios-moral a Părintelui prot. *Em. Cioran*, preş. Reuniunii, cu subiectul «Biblia şi meseriaşii»; expune părerile marilor învăţaţi ai lumii, credincioşi şi necredincioşi, asupra Cărţii sfinte, citând cele mai grăitoare părţi din Biblie, care se refer la meserii.

Mercuri seara în 18 Ianuarie c. a vorbit dl Rector al Academiei teologice, *N. Colan*, despre: «Valoarea muncii după învăţătura creştinească», stăruind asupra foloaselor muncii intelectuale şi manuale, care sânt nedespărţite una de alta, şi alegând, din învăţăturile Mântuitorului şi ale apostolilor Săi, cari şi ei erau în parte meseriaşi, pasagiile cu raport la muncă.

Ambele prelegeri au fost urmărite cu un viu interes, dând auditorului material de meditat asupra scopului înalt al vieţii.

Sânt binevenite şi broşurile din Biblioteca poporală a «Astrei», puse la dispoziţie de comitetul central al Asociaţiunii şi distribuite între participanţi. —

Viitoarele prelegeri religioase le vor ţinea, — în 25 Ianuar şi la 1 Februar, — prof. Gh. Maior şi protoiereul militar I. Dăncilă.

Asistent.

din urmă aproape leşinată pe balustrada dela mansardă, gata să se arunce în ghiarele morţii.

Intâmplarea ce era să se termine cu o tragedie, sguduì profund chiar pe neînduplecata directoare. O schimbare din temelie a vieţii aspre şi reci din internat se produse. Soare nou pătrundea în sufletele gingaşe pentru care slăvita domnişoară de Bernburg era singurul soare cald, dar în stare să încălzească toate sufletele înfometate ale elevelor, în viaţa de până atunci.

Erau deoparte «cei cari pleacă», ***de alta*** «cei cari vin»:

Unii cu eşecul total al metodelor lor perimate de formare a sufletelor; domnişoara de Bernburg, cu succesele totdeauna aceleaşi ale creşterii făcute din dragostea creştină şi sinceră şi devotată şi gata la toate.

Deoparte puterea-forţă ***şi*** silnicie, ***de alta*** convingerea sigură şi durabilă ***altoită pe florile plăpânde ale sufletului tineresc.***

In cele ce-au urmat impresionanta ceremonie serală a sărutatul pe frunte cu care culegea toate amărăciunile de peste zi ale elevelor sale, ***n'o mai oficia domnişoara de Bernburg*** cu luminile stinse ***şi nici o profesoară invidioasă n'o mai califica drept «îndemn la răsvrătire» ca până acum. Se făcuse doar lumină pentru sufletele nedreptăţite care cereau Cerului*** lumină... mai multă lumină!

Demnă ca o sfântă, ploasa Vestală demonstra, cu exemplul purei sale vieţi, cuvântul veşnic valabil al Apostolului care zice: «Dragostea rabdă îndelung; dragostea este plină de bunătate... dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le sufere, toate le crede, toate le nădăjduește, toate le rabdă. Dragostea nu piere niciodată»... (*1 Corinteni 13, 1—13*).

Intrebăm:

Nu ispiteşte pe niment educatorul ***personificat în această fiinţă şi pe nimeni nu îndeamnă la urmare, mai ales acum, când preoţimea noastră şi-a redobândit dreptul de a intra în şcoală?***

Sabin Siblanu.

Adunare generală în Mediaş. Reuniunea femeilor române din *Mediaş şi jur* invită la adunarea generală, ce se va ţinea în 29 Ianuar 1933 ora 3 p. m. în localul şcoalei primare urbane de stat Mediaş (strada Mihai Viteazul).

Organizaţi Reuniuni de femei

Meditaţie

Iertarea păcatelor

«Despre aceasta mărturisesc toţi prorocii: că oricine care va crede în El, va dobândi iertarea păcatelor, prin numele Lui».
(Fapte 10, 43).

Un tînăr zăcea în agonie pe patul său de moarte. Trăise viaţă uşuratică. In cursul boalei l-a vizitat un creştin dreptcredincios care îi vorbi despre Isus.

Tînărul în urma cuvintelor auzite s'a convertit spre Isus şi a găsit dorita pace sufletească.

Când i s'a apropiat sfârşitul, a simţit mare mângăiere, în cuvintele de mai sus, ear când ochii i s'au întunecat, a rugat pe mamă-sa: «Mamă, te rog, pune-mi degetul pe acest cuvânt «oricine», căci dacă el arată pe toţi ceice cred în El că vor dobândi iertarea păcatelor, şi eu sânt între ei».

Acest tînăr n'a dus mereu o viaţă virtuoasă, şi a murit — ca tâlharul de pe cruce — cu încredere pusă în Isus, că păcatele lui erau iertate, deoarece, orcât de târziu, a crezut în El.

Isus vrea, ca noi să-L primim pe El însuş în inima noastră.

Catehetul vorbeşte cu o fetiţă după şcoala duminecală. Fetiţa, mărturisind păcatele, n'a putut ajunge la siguranţă, dacă păcatele ei sânt sau nu iertate. Părintele catihet îi zise:

— Dacă Domnul Isus ar fi acum în această sală, ce ai face tu?

— Aş merge la Dânsul, — răspunse fetiţa.

— Şi ce i-ai spune Lui?

— I-aş spune că am greşit, şi să-mi ierte greşelile.

— Isus ce ţi-ar răspunde?

Fetiţa şovăi o clipă, după aceea înălţând capul cu încredere, printre lacrimi, răspunse:

— El mi-ar zice: «*Te iert*»!

Şi cu încrederea pusă în cuvântul Mântuitorului a mers la El şi i se păru că Isus îi zice: Da, te iert.

Credinţa însă să o împodobeşti cu fapte bune, ca să fie vie, ca Domnul să te primească, să rămâie cu tine îndurarea Lui, ca odată, curăţit de păcate, să te primească în sânul ei patria cerească. *Un preot.*

Noul guvern s'a constituit în următorul mod:

Vaida-Voevod, Preşedintele Consiliului; *G. G. Mironescu,* Vice-preşedinte şi ministru de interne; *N. Titulescu,* Afacerile străine; *Virgil Madgearu,* Finanţe; *Mihai Popovici,* Justiţie; *I. Lugoşanu,* Industrie; *Ed. Mirto,* Comunicaţii; *D. R. Ioaniţescu,* Muncă; *D. Gusti,* Instrucţie şi Culte; *General Samsonovici,* Armată; *Voicu Niţescu,* Agricultură şi domenii.

Fără portofolii: *Em. Hăţiegan,* Ministrul Ardealului; *Pan. Halippa,* Ministrul Basarabiei; *T. Sauciuc-Săveanu,* Ministrul Bucovinei.

Subsecretari de stat: *V. V. Tilea* la Preşedinţie; *Armand Călinescu* şi *I. C. Pop* la Interne; *M. Ghelmegeanu* şi *A. Crihan* la Agricultură; *Petre Andrei* la Instrucţie: *R. Irimescu* la subsecretariatul Aerului; *M. Şerban* la subsecretariatul minorităţilor; *Savel Rădulescu* la Externe.

Bunele raporturi între Italia şi România au fost întărite cu prilejul inaugurării noului local, o impunătoare clădire, în care se adăposteşte *Şcoala română din Roma,* şcoală cu caracter academic, întemeiată de regretatul profesor V. Pârvan în 1922. La solemnitatea din 10 l. c. a ţinut să participe şi prim-ministrul Italiei Mussolini şi alte personalităţi de frunte. Din partea României au fost de faţă dl Gusti, ministrul instrucţiunii, şi reprezentanţii Băncii Naţionale a României, cu al cărei dar generos s'a ridicat acest palat, după planurile şi sub îngrijirea unui arhitect român, dl P. Antonescu. Şcoala a fost onorată şi de vizita Suveranului Italiei.

Nr. 81/1933 Bis.

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţa absolvenţilor Academiei Teologice «Andreiane», că din 25—28 Februarie crt. se ţine sesiune regulată pentru examenul de capacitate preoţesc.

Candidaţii îndreptăţiţi la acest examen îşi vor înainta cererile, însoţite de documente, Consiliului arhiepiscopesc până la 20 Februarie a. c.

Sibiu, dia şedinţa secţiei bisericeşti dela 10 Ianuarie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 9688/1932.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Pr. Petru Mineiu din Ştenea, decedat la 8 Decemvrie 1932, în baza paragrafului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a primit dela Cassa arhidiecezană în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 17 Dec. 1932.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 9961/1932

Comunicat oficial

Se aduce la cunoştinţă, că Sf. Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe române în şedinţa din 2 Decemvrie 1932, a hotărât următoarele cu privire la taxele ce se vor percepe în viitor pentru apelurile şi recursele înaintate instanţelor disciplinare şi judecătoreşti bisericeşti:

«Pentru procurarea fondurilor necesare susţinerii Consistoriilor spirituale mitropolitane şi central, Sf. Sinod hotăreşte a se percepe de fiecare apel taxa de Lei 1000 şi de fiecare recurs taxa de Lei 2000

Taxele acestea se vor depune de către apelant sau recurent, odată cu înaintarea apelului în termenul legal cerut de art. 203 combinat cu 216, sau recursului, în terminul cerut de art. 269 din Regulamentul disciplinar la autoritatea îndreptăţită a primi aceste acţiuni, care o va înainta Consistorului ce urmează a judeca acţiunea introdusă.

Nedepunerea taxei respective, odată cu acţiunea introdusă în termenul legal cerut de art. 203 şi 216 pentru apel şi 269 pentru recurs, atrage după sine pierderea dreptului de apel sau recurs, chiar dacă acestea au fost înaintate în terminul legal, rămânând astfel definitivă sentinţa instanţei atacată prin apel sau recurs.

Hotărârea aceasta se pune în aplicare dela data publicării ei în «Telegraful Român».

Sibiu, din şedinţa secţiei administrativ bisericeşti, ţinută la 10 Ianuarie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 468.

Notificare oficială

Cucernica preoţime din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu se îndatorează, ca în ziua de 24 Ianuarie a. c., ziua aniversării unirii principatelor române, să celebreze un serviciu divin (Doxologie) la care să fie invitate autorităţile militare şi civile, şcoalele şi toţi dreptmăritorii creştini din localitate.

Sibiu 20 Ianuar 1933.

Consiliul arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu.

INFORMAŢIUNI

Cine profanează o mănăstire? O ispravă *ungurească* este atribuită, din partea presei maghiare, românilor. La mănăstirea romano-catolică dela Radna, într'una din serile acestei ierni, au fost răsturnate şi în parte mutilate, statuele care marchează popasurile suişului Calvarului din curtea mănăstirii. Gazetele maghiare, dela noi şi dela Budapesta, s'au grăbit să publice cazul acestei profanări atribuindu-l românilor, ba chiar — după ziarele budapestane — *studenţilor* români. Postul de jandarmi făcând cercetare, a aflat că profanatorul dela Radna este şoferul *ungur* neaoş, Emil Gundo, care a şi mărturisit, că isprava este în adevăr a lui şi a unui grup de tovarăşi comunişti. Gundo a fost deţinut. O urmă lăsată de aceşti comunişti în curtea mănăstirii este şi inscripţia găsită: «*Tratszka Uniunea Szovietika*», — se va grăbi oare presa maghiară să rectifice aşa cum a constatat ancheta?

† Pr. Victor Iusa, tinerul slujitor al altarului şi profesor în Năsăud, a trecut la cele veşnice, după o scurtă şi crudă boală, în ziua de 1 Ianuar a. c. la clinica din Cluj. Harnicul preot, care îşi terminase studiile în Academia noastră Andreiană, s'a distins, între preoţii din protopopiatul Bistriţii, ca bun orator şi conferenţiar, şi a desfăşurat o rodnică activitate ca profesor şi preot ortodox în Năsăud. A fost înmormântat în cimitirul central din Cluj, jălit de familia sa, de colegii săi şi de toţi ceice l-au cunoscut. Odihnească cu drepţii.

Protestează Vaticanul împotriva botezului *ortodox* al micei prinţeze bulgare Maria Luiza, declarând că botezul acesta ar fi în contrazicere cu obligaţiile luate de regele Bulgariei, Boris, la celebrarea cununiei sale cu o prinţesă romano-catolică. Din Sofia s'a răspuns Vaticanului, că numai *părintele* poate decide asupra religiei în care copiii săi vor fi crescuţi. Regele vrea să dea ţării sale o dinastie creştină ortodoxă.

Dela confraţi. Foaia *Poporul Românesc* dela 16 l. c. scrie următoarele rânduri, pentru care îi aducem mulţămirile redacţiei noastre: «Telegraful Român de la Sibiu, publicaţie bisericească, este ziarul care de la 1853, a risipit fără întrerupere raze de lumină şi de conştiinţă românească la fraţii de peste Carpaţi. Intemeiat de Mitropolitul Andrei Şaguna, urmaşii la gospodăria acestei foi pot fi mândri pentru călăuzirea paşiior Telegrafului Român, dincolo de cei 80 ani pe cari i-a trecut la Ianuar 1933. Ii urăm încă mulţi ani înainte».

CARŢI ŞI REVISTE

Poporul Românesc, foaie pentru folosinţa muncitorilor dela sate şi oraşe. Abonamentul 120 Lei pe un an. Adresa: Gara Chitila, judeţul Ilfov. — Tot acolo se poate cere: *Calendarul* pe 1933, care costă 15 Lei şi poate fi întrebuinţat cu deosebire de către tineretul satelor. Cuprinde 112 pagini bine alcătuite pentru plugari.

ŞTIRI LOCALE

Proprietarii de case din Sibiu s'au adresat către Consiliul municipal din acest oraş, cerând reducerea taxelor pentru apă, canal, gunoi şi pompieri. Consiliul este rugat să numească o comisiune din sânul său, care în înţelegere cu o comisiune dintre proprietari să revizuiască taxele amintite şi să le reducă.

Primăria Municipiului Sibiu aduce la cunoştinţă că termenul pentru înscrierea ulterioară în registrul de naţionalitate s'a prelungit şi limitat până la 1 Septemvrie 1933.

---

(4) 1—1

Pădure de stejar de vânzare

Consiliul arhiepiscopesc ort. român din Sibiu are de vânzare în pădurea numită «Tufari» dela Cisnădie un număr de 688 arbori de stejar, cari reprezintă un volum de circa 601 metri cubi lemn de construcţie, 113 metri steri lemne de foc, şi 69 grămezi de crăci.

Reflectanţii vor înainta ofertă până la 15 Februar a. c. Consiliului arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dau informaţiunile necesare.

Nr. 433/932 (2) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Sulighete** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Intregirea dotaţiei dela stat.
2. Sesie de 2 jugăre 800 s. □.
3. Birul parohial în bucate, de familie câte o măsură de 20 litri porumb sfărimat, dela 180 familii, din care 1/3 primesc cantorul şi crâsnicul.
4. Venitele stolare, stabilite şi aprobate uniform pentru toate parohiile protopopiatului.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile în termenul dat, subsemnatului oficiu protopopesc, şi cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie şi în biserică la sfânta liturgie.

Deva, la 22 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva în înţelegere cu consiliul parohial.

Iosif Morariu
adm. prot.

Nr. 332/1932 prot. (1) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Meşindorf,** protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, şi 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul com. Ţelina (fânaţ, păşunat).
4. Câte-o ferdelă (20 l.) bucate de familie.
5. 6 (şase) stânjini lemne de foc.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în terminul fixat. Concurenţii, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru a cânta, predica, servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Sighişoara, la 23 Noemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

A apărut şi se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărţi ale Testamentului Vechiu

de Arhipresviterul-Mitrofor **Dr. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuţi. Preţul Lei 400·—. La comande se alătură Lei 20·— pentru spese poştale

Antrepriză de pompe funebre

cu o existenţă de 50 ani

K. Paly & Fiul

îşi continuă activitatea de aici înainte sub firma:

PALY şi MÖCKESCH

primind să facă înmormântări pe lângă preţurile cele mai ieftine, potrivit împrejurărilor de astăzi.

Mare depozit de sicrie, accesorii etc.

Telefon 90. SIBIU, Str. Faurului Nr. 11. Telefon 90.

Inlesniri de plată! (1) 1—1

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1933

Al 82-lea dela apariţie

Cu bogată şi aleasă materie şi cu ilustraţiuni

Calendarul, pentru anul 1933, conţine următoarele:

Reprivire asupra anului precedent. Ştiri şi fapte: Sinodul permanent. — Raport în persoană la centru. — Pentru hirotonire. — Se va reface. — O rugăciune. — La 50 de ani. — Conferenţă de episcopi. — Fabrică de luminări. — Biserica Sfintei Treimi din Braşov cetate. — Despărţire după 12 ani, nou partid. — Pelerinaj la mănăstirea Brâncoveanu. — Pelerinaj la Ierusalim. — Cerc de studiu social-creştine. — Statusul. — Oastea Domnului. — Moartea episcopului Iacov şi Justinian. — Alt guvern. — M. S. Regele în Sibiu. — Jamboreea. — Învăţământul religios-moral. — După 500 de ani. — Congrese. —

Noaptea sfântă, versuri.
Multe sânt minunile Tale.
Un orator.
Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaţilor preoţi.
Isus prin grâu, versuri.
In ţara unde se tăgăduieşte Tatăl.
Mama. Monahul, versuri.
Preotul.
Juruinţă.
«Nu, nu-l ştiu pe el»!
Zori de primăvară.
Cămătar cinstit.
Isus şi tâlharul.
Cine are dreptate?
Banul altuia.

Fel de fel: 1. Dăruitorii. — 2. La ce sânt buni. — 3. Teamă de prisos. — 4. Multă carte! — 5. Cuvânt cu tâlc.— 6. Ce este comunismul? — 7. Izvorul. — 8. Un mic cusur. — 9. Intâi dovada. — 10. Suvenire şi semeţie. — 12. Hrăpăreţul. — 13. Conversiunea. — 14. Răspuns.

Glume.
Târgurile.
Anunţuri diferite ş. a.

Chipuri: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. — Octavian Goga. — Ioan Popescu. — Oastea Domnului, în adunarea dela Sibiu, cu fanfara dela Orăştie şi alte vederi. — Biserica dela Cioara. — Capelă-monument.

In celelalte părţi ale Calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic *(Şematismul)* bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători.

Preţul: 50 Lei

Plus porto poştal Lei 10, şi sânt a se trimite înainte prin mandat poştal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 28 Ianuar 1933 Nr. 9—10

Telegraful Român

Organ național-biseri

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele
să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul ins
un șir petit 6 Lei pen
blică de mai multe ori ...ul cuvenit.

...ranțiile
...se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Era vremea

— Ecou la chemarea de organizare a mirenilor ortodocși —

Citind chemarea mirenilor pentru congresul din 5 Martie în Cluj, unde se vor pune temelii nouă în apărarea bisericii mame a neamului românesc, toți cei cu bun simț, și mai ales noi, preoții, saltat-am și saltăm de bucurie.

In timpul din urmă par'că era făcătură, ca toți nechemații ce s'au îmbulzit la cârma statului, să afle câte un cusur când bisericii, când conducătorilor ei, numai ca să le poată reduce întreg rolul de altă dată în viața statului nostru creștin.

Unde s'a mai pomenit ca, într'o țară cu biserică *dominantă*, cum i se spune în constituție, preoții să fie declarați „neesențiali“ în stat! In țara aceasta s'a putut săvârși acest contrazicător și regretabil fapt; și astfel, noi, românii, am ajuns vestiți prin ușurința și prin nepăsarea tot mai respândită în ale sufletului și ale religiei.

Curente bolnave ne-au înrâurit și ne-au aruncat în starea de nemulțumire în care ne găsim.

Nimic mai revoltător pentru omul de inimă, decât a fi zi de zi martor al făptuirilor ce atacă disciplina religioasă din poporul ortodox.

Dacă stările de azi se perpetuă și dacă nu vor veni în fruntea trebilor bărbați cari mărturisesc ortodoxismul și țin la ortodoxism din curată convingere, cultivând tradițiile bune, statul nu poate dà înainte spre înflorire, ci dimpotrivă. — Cum o și experiăm.

De aceea ne-am bucurat și ne bucurăm toți ceice ținem cu tărie la biserica străbună, citind admirabilul apel, plin de nădejde pentru viitorul apropiat al neamului.

Ce dorim acum?

Dorim ca flacăra ce se ridică, să nu se stingă; dorim ca elementul mirenesc, factor esențial al bisericii, să străbată mereu înainte cu putere irezistibilă.

Să înceteze și să se ascundă toți ceice sânt autorii mizeriilor actuale.

Cu tact și cu îndemn la sufletul creștinesc, relele se pot îndrepta. Dacă în mersul nostru nu eram împiedecați de păcătoșeniile multe în care ne tăvălim, am fi cruțați de cea mai mare parte a suferințelor reale și închipuite ce ne bântue.

Să nu pierdem dar, cu atât mai vârtos *ultima proptă* care ne susține și ne apără în valea plângerilor...

Chemarea sună astădată nouă, ardelenilor. Eu cred că și bucovinenii, și basarabenii, și moldovenii, și muntenii sufer, întocmai cum sufer ardelenii, de răul general. De aceea și mirenii din acele părți ale patriei să se înglobeze mișcării pornite și să pună umăr la umăr cu ardelenii. O pornire promite să izbutească desvârșit, când e generală, ear biserica ortodoxă română e una și aceeaș în tot cuprinsul țării; deci, tot sufletul ortodox, ori unde s'ar afla el, trebue să sară în apărarea bisericii. In ceasul al unsprezecelea să ne trezim toți ceice purtăm nume de creștini ortodocși români.

Prot. *Vasile Gan.*

Pomenind pe Sfinții Trei Ierarhi

Lauda virtuții

Neprihănită viața pământească a Mântuitorului, realizând idealul propus lumii de El, a demonstrat de atunci de când acest ideal a fost coborât în lume, că morala creștină e permanent și veșnic valabilă. Atât a fost deajuns pentruca zelul eticianilor creștini să scoată din minunata pildă ce a dat cu propria Lui viață, de felul superior în care trebue trăită o viață creștină, — cel mai puternic și ultimul argument pentru afirmarea superiorității eticei creștine față de cea filosofică. Pe când cea din urmă a rămas «în capetele filosofilor» cari au închegat-o doar în formule neputincioase și tomuri voluminoase, cealaltă a cucerit lumea și pretutindeni a găsit însetați cari căutând la originea acestui ideal dătător de viață — Isus Hristos — au pornit spre înfăptuirea lui purtându-și pașii muritori pe cărările pământului și ochii în înălțimile cerului.

Istoria bisericii creștine ofere nenumerate pilde de devotați Divinului Crucificat. Dealungul primelor veacuri ale creștinismului acest exod al sfinților ce-au biruit pământul și-au cucerit cerul în care și-au căutat odihnă încă pe pământ fiind, e pronunțat și impresionant. Fără a atinge ținta ajunsă de Fiul lui Dumnezeu în realizarea idealului creștin de viață, sfinții demonstrează omenirii că îi stă în putință să se apropie de înfăptuirea lui în măsura în care-și sporește fiecare talantul încredințat de Dumnezeu.

Avântul îngereștilor lor vieți,

FOIȘOARA

Cuvinte despre prietenie

Prietenia, — îngeresc și magic cuvânt, cine l-a cunoscut vreodată deplin și nu s'a simțit fericit? Cine l-a văzut prețuit undeva cu prețul neprețuit ce ce i se cuvine și cine i-a gustat imensele foloase sufletești împreunate cu el?

Un val de descurajare mă apasă, când mă gândesc la răspunsul ce datoresc întrebării ce-am pus.

Pentrucă dacă perfidia omenească l-a împins spre o însemnare peiorativă distrugându-i în mod inconștient sensul sublim ce-l are, aceasta tot n'ar fi răul cel mai mare și ultimul rău. Ni-ar rămânea nădejdea că prietenia înflorește pură barem în colțuri tainice de rai vremelnic, unde a umbrit aripa îngerului Domnului și ne-am consola că n'o vedem ieșind la răspântiile ulițelor întruchipate în «bunăvoirea» pe care îngerii coborâți în cor la Betleem n'au despărțit-o de dorul păcii. Dacă ar fi barem așa!

Dacă n'am ști că interese de cele mai multe ori de joasă factură stau la temelia prieteniei dintre oamenii vremurilor noastre! Dacă nu ni ar umplea sufletul de plâns gândul că prietenia devotată ce purtăm unui mai mare de-al nostru atunci când e descoperită ar fi interpretată ca fățărnicie sau dor de parvenire, atunci multe simțăminte alese n'ar mai muri înăbușite de desnădejde încă în mugur fiind! Dacă n'ar fi invidia, bănuiala, intrigările, — câte omoruri sufletești n'ar fi evitate! Dacă încrederea în oameni, sinceritatea și dorințele de bine pentru deaproapele și-ar găsi un adăpost care să fie și o «bază de operație» în mijlocul omenirii, câte suferințe prisoselnice ar fi cruțate, câte nedreptăți ar fi evitate! S'ar schimba complet fața pământului și atunci în grădina de flori răsărită pe ogorul cu buruieni care a fost, cum ar crește mândră ca o splendoare regală gingașa floare a prieteniei!

Fruct al dragostei creștine, prietenia curată și devotată are la temelie însuși crinul dragostei acesteia. *Și darul ei pentru puținii fericiți norocoși cari l-au avut și au știut să-l păstreze nestins ca lumina blândă a unei candele la căpătâi lângă icoană, e mai de preț decât bogățile lui Solomon și aurul lumii întregi. Roadele ei răsar cu evidență din viața acelora cari au urcat culmile sfințeniei împreună, așa cum nedespărțiți au fost toată viața: Sfinții Trei Ierarhi.*

«Strânși uniți prin sânge și prin prietenie, ei au desăvârșit triumfal credinței sinoadelor ecumenice dela Niceea și Constantinopol în tot Orientul și în deosebi în Asia mică» așa își începe patrologul francez prof. I. Tixeront inspiratul capitol despre Marii Capadochieni, *în Patrologia sa. Și cu toatecă se ocupă cu ficcare în parte, pretutindeni găsești împletite viețile tuturor. Prieteni la Atena unde-și făceau studiile, sfinții Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, nu cunoșteau decât drumul bisericii și al școalei.*

direcţionate spre înălţimile pure ale slavei celor mai pe sus de fire, sânt un indiciu de puterea pătrunderii lor spirituale în domeniile supranaturalului, unde puţinătatea noastră nu mai poate ajunge.

Temple ale virtuţii, mari şi sfinţi deopotrivă pentru noi ca şi pentru contemporanii lor angajaţi în marea luptă de stârpire a primejdiilor ivite în sânul creştinismului primar pe cari râvna lor le-a biciuit cu plesne de foc, sfinţii pomeniţi cu pietate de creştinătate la 30 ale lunii Ianuar, ne minunează cu ceeace au fost vieţile lor pământeşti şi ne sânt pildă pentru nenumărate şi nespuse cuceriri de comori spirituale, — tot atâtea izvoare vii şi nesecate din care potolim şi înviorăm uscăciunea zilelor noastre înăbuşite de patimi şi irozi şi apostaţi şi în puţinele bunuri sufleteşti ce mai licăresc firave unde şi unde, în seceta mare ce ne-a cuprins.

Infiorat de măreţia personalităţilor lor, când le citeşti vieţile, în minte îţi reconstitueşti toată slava veacurilor 4 şi 5, care prin Ei însemnează cu litere de foc *perioada de aur* din istoria bisericii creştine. Oameni fiind, la chip asemenea nouă şi vieţuind în lume, — realizând statornica dispoziţie spre cele bune, cele adevărate, cele drepte, cele curate, cele cinstite, cele demne de laudă şi cele bine plăcute lui Dumnezeu, s'au ridicat mai pe sus de lume şi, în avântul nepotolit spre cele de sus, au aruncat punte durabilă peste abisul dintre *vremelnicia* care i-a odrăslit şi *veşnicia* care i-a primit întru ale sale. Mai aproape de Dumnezeu şi înrudiţi cu îngerii, sfinţii însumează totalitatea năzuinţelor noastre pe care le mai avem totuşi, când ne smulgem o clipă din vâltoarea vieţii noastre desorientate şi căutăm să cunoaştem cu claritate şi să simţim cu gingăşie sublimitatea menirii noastre în lume.

Sorbonul Celui Prea Inalt, în preajma căruia sfinţii mijlocesc iertare păcatelor veacului nostru în nădejdea unei cât de târzii dar sigure vindecări, se înalţă rugăciunea noastră curată şi sinceră ca şi adâncurile ne'ntinate ale sufletelor din care se desprind cerşind consolare, înviorare şi îndemn:

Dă, Doamne, oropsitului pământ înalta favoare a milei şi ajutorul tău divin... Coboară la noi vremurile de aur pe care sfinţii le-au dus cu Ei în slava împărăţiei Tale... Coboară la noi luminile aprinse de Ei şi stinse de puţinătatea noastră... Ajută celor ce se străduesc să împlinească lipsurile şi să dreagă spărturile corabiei bisericii Tale şi fă să fie mai mulţi la cârmă decât în pântecele ei... aşa cum au fost vremurile sfinţi or Trei Ierarhi şi Mari Dascăli ai lumii: Marele Vasilie cel din Cezareea Capadochiei, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur... Aşa ne rugăm!...

Auzi-ne, Doamne... auzi-ne!

Grigorie T. Marcu.

Prezentarea persoanelor sfinte ale bibliei, pe scena unui teatru din Stockholmul Suediei, a produs rezonanţă atât de mare în sală, încât spectatorii, jigniţi în sentimentul religios, au început să lărmuească şi să arunce cu tot ce le venea în mână asupra actorilor cari jucau roluri de sfinţi. — Când se va răsbunde, cam la fel, şi în alte teatre din lume, drumul spre fericire pe care îl căutăm pretutindeni cu atâta trudă amarnică, va fi mai uşor de găsit.

Credinţa puternică, zidită reciproc de prietenia lor sfântă, îi îndeamnă să denunţe creştinilor din bună vreme pe «viperă» Iulian, — pentruca atunci când acesta a ajuns împărat şi a aruncat masca apostaziind, elocvenţa răsunătoare a lui Grigorie Teologul să-i trimită celebrele «Invective contra lui Iulian Apostatul».

Prietenia i-a strâns pe malurile Irisului (Azia-Mică), la mănăstirea lui Vasile cel Mare, unde s'au oţelit în linişte şi reculegere pentru luptele de mai târziu cu hidra ariană.

Ar fi atâtea de desprins din comorile prieteniei lor. Epoca lor, creaţia prieteniei lor, închee cea mai mare luptă a creştinismului primar. Istoricii bisericeşti sânt unanimi în a mărturisi că sub loviturile de graţie ale Marilor Capadochieni a sucombat arianismul.

Prea frumoasă merinde pentru sufletele dornice de evadări din mediocritate şi promiscuitate! Prea grăitoare pilde şi îndemnuri la elevaţii ploaie se desprind din vieţile lor, la pomenirea lor. Prea limpede indiciu a ceeace trebue să fie prietenia: dragoste reciprocă, sinceritate demnitate, avânt spre lucruri mari şi curajoase prietenie! nu sclăvie.

Cât de frumoasă şi plină de rod bogat ar fi această prietenie, *realizată între slujitorii bisericii noastre, de pretudindeni după pilda Marilor Capadochieni! La ce rezultate îmbietoare ar duce căutarea de prieteni* — colaborarea *armonica între mădularele bisericii lui Hristos în lupta contra apostaţilor vremii!*

Mesajul ceresc al Marilor Dascăli ai bisericii din prilejul pomenirii lor, acesta este: Să ne iubim unii pe alţii *ca într'un gând să mărturisim Să ne căutăm şi unul pe altul să ne zidim. Doar moartea să ne mai despartă vremelnic în faţa grabnică a trupului pentruca să ne întâlnim şi deapururi împreună vii să fim în Cerul sălaş sufletului.*

Sabin Sibianu

Organizaţi Oastea Domnului

Sărbătoarea Unirii Principatelor

Implinindu-se în 24 Ianuarie a. c. 74 de ani dela unirea celor două principate române Moldova şi Muntenia, această aniversare s'a sărbătorit în întreaga ţară cu deosebită solemnitate.

In toate bisericile, de pe teritoriul Arhiepiscopiei noastre de Alba-Iulia şi Sibiu, s'au oficiat servicii divine conform circulărei date din partea Consiliului Arhiepiscopesc

In catedrala noastră din Sibiu la ora 11 a. m. s'a celebrat doxologia din partea P. S. S. Arhiereului Vasile asistat de preoţimea catedralei în prezenţa I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, a d-lor ofiţeri din garnizoană în frunte cu dl general Orescovici, a autorităţilor civile în frunte cu dl prefect judeţan Dr. Coriolan Stefan şi a elevilor şi profesorilor dela institutele de învăţământ din localitate.

La finea serviciului divin părintele protoiereu militar Ioan Dăncilă printr'o frumoasă cuvântare a scos în relief însemnătatea cea mare a evenimentului istoric din 24 Ianuarie 1859, lăudând patriotismul generaţiunei de atunci, dând o pildă generaţiunei de astăzi. Corul Academiei teologice a cântat apoi Imnul Regal.

In faţa catedralei era postată o companie de onoare a Regimentului 90 Infanterie cu drapel şi muzica militară.

După eşirea din biserică dl general Orescovici a trecut trupa în revistă şi a urmat apoi defilarea.

Uniunea ortodoxă şi presa

Acţiunea dela Cluj, pornită în scopul organizării intelectualilor mireni ortodocşi, continuă a fi tălmăcită în presa noastră bisericească şi profană.

Biserica şi Şcoala, dela Arad, spune: Noi, slujitorii altarului, simţim că noui îndemnuri de muncă primim dela mişcarea ce a pornit Să făgăduim că vom munci şi mai intensiv, şi că vom da concursul nostru acestei mişcări, care va adeverì cu prisosinţă puterea de viaţă a neamului nostru şi a bisericii sale întemeiată pe credinţa în Hristos Domnul nostru, căruia i se cuvine slavă în vecii vecilor. Sperăm că mişcarea va cucerì ţara întreagă.

Renaşterea dela Cluj constată: Ne trebue o mare mişcare de apărare şi înviorare a credinţii, pe care slujitorii altarului n'o pot face singuri, decât ajutaţi de credincioşi. Laicii la apostolat! iată îndemnul zilelor de azi! Pentru aceasta se cere, ca ei să se organizeze. Nu ne îndoim că acest act va avea urmări binefăcătoare atât în biserica noastră, cât şi în viaţa statului român. La *Dumineca ortodoxiei* să se adune la Cluj tot ce are mai bun şi mai devotat biserica ortodoxă naţională.

Unirea dela Blaj: „Pe noi, înrolarea elementelor mireneşti ortodoxe sub acest steag — al legii lui Hristos — numai bucura ne poate. Să fie într'un ceas bun!"

Neamul Românesc, dela 25 Ianuarie 1933 salută în calde cuvinte ideea uniunii românilor ortodocşi, zicând:

Trebue să ne bucurăm că, tocmai din Ardealul sedus odată de măreţia şi strălucirea papalităţii apusului catolic şi de speranţa unei ocrotiri care ar fi putut să le vină de acolo, din Ardealul unui număr considerabil de „uniţi", — ne vine această chemare de trezire şi de afirmare a ortodoxismului. Istoria noastră a celor de aici şi de dincolo, e prea legată de Biserica ortodoxă, pentru ca tocmai astăzi această legătură să fie ruptă. Noi n'am primit de ieri, de alaltăieri, credinţa ortodoxă; ci au purtat-o, dealungul secolelor, zi de zi, înaintaşii noştri, până azi.

Ortodoxismul e forma de religie care convine mai bine decât ori care alta structurii sufleteşti a românului. Şi trebue să-l păstrăm. Mai întâi, datoria Bisericii este să fie vie. Să întreţină contactul cotidian cu acei pe care-i păstoreşte; „să ducă pe Isus în familie, în societate şi în viaţa publică". Să le facă mirenilor cunoscut pe bunul Dumnezeu. Pe Dumnezeul ortodoxiei, — pe care de atâtea ori strămoşii noştri au ştiut să-l înfrăţească şi să-l facă părtaş bucuriilor şi suferinţelor lor. Pentru aceasta, Biserica ortodoxă trebue să fie ajutată şi mai puţin uitată de către conducătorii statului.

Uniunea românilor ortodocşi trebue susţinută, fiindcă e necesară. Va putea pune umărul să mişte din loc, carul indolenţei de până acum.

La biserica studenţească „Sf. Anton" Curtea Veche din capitală

Marţi, în 17 l. c., fiind hramul bisericii Sf. Anton Curtea Veche din Bucureşti, o ctitorie a voevodului Mircea Ciobanul şi a Doamnei Chiajna, studenţimea creştină, dela toate facultăţile universităţii, a participat la sărbătoarea bisericii, la care tinerimea se închină totdeauna înainte de a intra în luptă pentru idealuri ei sale.

Biserica era neîncăpătoare, şi partea cea mare a studenţilor a stat în curte. La serviciul divin, răspunsuri ei au fost date de corul centrului studenţesc. După cuvântul preotului Mosiu care a evocat personalitatea Sf. Anton, patronul bisericii, a vorbit dl deputat *Mihai Stelescu,* spunând următoarele:

„In numele studenţilor creştini din Bucureşti viu să îngenunchez sufletele şi drapelul nostru, simbol de luptă, în faţa altarului acestui cuib de reculegere al studenţimii.

Aci, venim în clipe grele de restrişte, în clipe de gânduri pentru viitor şi de reculegere sufletească, lângă duhovnicul nostru, părintele Georgescu-Edineţi, şi la biserica noastră studenţească.

Acest an sfânt, în care se împlinesc 1900 ani dela răstignirea Mântuitorului, să fie pentru noi un an de apostolat, aducând în genunchi, în faţa altarelor creştine, tot tineretul acestei ţări, — şi neamul, biserica şi sufletul nostru, vor fi mântuite.

Noi, tinerii, rugăm pe mame mai apropiate de sufletul tineretului, pe surorile noastre, să poarte făclia credinţii şi să deştelenească din materialismul zilelor de astăzi sufletul generaţiei ce se ridică.

Când pe toate plaiurile acestei ţări, întreg poporul îngenunchiat se va ruga lui Dumnezeu, va crede, — în clipa aceea o eră nouă va începe pentru noi, duh de viaţă nouă, duh de credinţă, — şi idealul nostru va fi împlinit". —

Procesiunea care a urmat, a fost un moment impresionant, dovedind alipirea poporului nostru la credinţă şi la locurile ce amintesc pe marii ctitori ai bisericilor noastre ortodoxe.

CHEMARE

Către credincioșii Bisericii ortodoxe române

Suprema instituție sufletească a neamului românesc este, fără îndoială, *Biserica ortodoxă*. Desvoltarea noastră istorică verifică prezența ei în vijelioasele încordări dealungul veacurilor, participând cu generoase sacrificii la apărarea existenței și destinelor naționale în hotarele pământului strămoșesc.

Ea, Biserica, s'a afirmat în toate epocile, ca izvor minunat de necurmată înoire a credințelor și energiilor obștești, din cari au țâșnit, luminoase și bogate, străluciri războinice și înfăptuiri naționale neperitoare.

De aceea, *Neam și Biserică*, apar încă din depărtata zare a vremurilor stinse, deplin contopite, formând o *unitate sufletească*, pe care n'au putut-o sguduì nici una din asprele încercări ale fatalităților omenești.

Neamul românesc a plâns și s'a bucurat pe sfintele praguri ale Bisericii sale. Iată taina vieții lui!

Această admirabilă tradiție națională, trebue să rămână pentru totdeauna la temelia unității noastre de stat. România visurilor împlinite i-a dat consacrare definitivă, când prin nouile așezări constituționale, i-a rânduit meritata cinste de a fi, și în senz politic, biserica stăpânitoare a Statului național întregit. Astfel, în mânile Bisericii ortodoxe sunt depuse mari răspunderi, pentru *sănătatea morală a țării și a națiunei române*.

Conștiința acestor răspunderi trebue să pătrundă cât mai adânc în sufletul acelora, cari dețin *rosturi conducătoare* în viața Bisericii. Cine sunt ei? Deoparte *Clerul*, cu atribuțiunile lui apostolice, de alta *Mirenii*, ca reprezentanți ai mulțimilor dreptcredincioase. Structura profund *democratică* a Bisericii noastre, conferind mirenilor o preponderență numerică în corporațiunile oficiale, îi pune prin aceasta în situația importantă de a hotărî direct de *soartea* Bisericii. Această poziție privilegiată se cere onorată, ea neputând rămânea o simplă ficțiune decorativă. Ea trebue să se afirme, nu numai în domeniul strict oficial, în sânul organelor executive și adunărilor reprezentative, ci și *în afară de ele*, în câmpul larg al frământărilor sociale, acolo unde clocotește nepotolită *viața mulțimilor*.

Această viață e atinsă astăzi, în funcțiunile ei normale, de viforul primejdios al unor crize violente, cari culminează într'o cumplită depresiune economică. Biserica noastră socotește, cu bună dreptate, că pricina lor este de natură *morală* și astfel tămăduirea nu poate veni decât prin puterile spiritualității creștine. Marele vindecător este *Hristos* și doctrina Lui mântuitoare. A duce pe *Isus* în familie, în societate și în viața publică — iată mijlocul singur de scăpare și de înzdrăvenire a Statului nostru.

In această operă colaborarea *mirenilor*, cari reprezintă puterile vii ale Bisericii, cu *Clerul*, păstrătorul prin escelență al spiritului ierarhic și al ideii de autoritate, se impune cu o evidență indiscutabilă. Colaborarea celor doi factori e justificată nu numai de *actualitatea* intervenției Bisericii în vâltoarea grelelor crize ce ne apasă, dar în acelaș timp, și de nevoia *apărării ortodoxiei* împotriva numeroaselor ofensive și curente potrivnice, cari încearcă să-i slăbească autoritatea și să-i zdruncine temeliile istorice. Socoteala dușmanului e limpede: dărâmând cel mai puternic razim *sufletesc* al Românismului, care este Biserica străbună, se clatină însăși ființa Statului închiegat cu atâtea jertfe.

Voind să apărăm națiunea întregită, trebue apărată *ortodoxia*, care rămâne și în viitor, ceeace a fost în tot trecutul nostru: *puterea nebiruită de echilibrare sufletească a poporului românesc*.

Aceste două mari obiective — religios și național — reclamă, mai presus de orice șovăiri, *concentrarea energiilor mirenești* în cadre noui și moderne, cari să strângă într'o puternică organizație pe toți mirenii dreptcredincioși, de orce clasă, de orce vârstă, și din orce colț al Țării. Bătrâni și tineri, încălziți deopotrivă de iubirea patriei, sunt datori să alerge voioși, gata de faptă, sub steagul înălțător al *legii românești*, ce-și caută biruința mai ales aici în *Ardeal*, unde laicii au avut, din vremuri străvechi, partea cea mai hotărâtoare în apărarea și desvoltarea Bisericii ortodoxe.

Nicăiri credința noastră n'a fost mai prigonită decât aici, unde s'au dat lupte cumplite, *cu eroi și mucenici fără număr*, reînviați astăzi din slova scripturilor ascunse, ca neîntrecute podoabe ale vredniciei creștine românești. Această *tradiție a suferințelor și închisorilor pentru lege*, trăește nestinsă în generațiile acestui colț de pământ, și de aceea, când primejdii reale bat la porțile Bisericii noastre, când vrăjmași vechi și noui dau contra ei asalturi ascunse și fățișe, e firesc, ca *în noi* să vibreze mai adânc glasul mucenicilor, cu strigarea lor de luptă și de împotrivire. In zile de pace, ca și în ceasuri de cumpănă, glasul ortodoxiei *de aici* trebue să răsune.

Iată geneza chemării de față. Cu binecuvântarea căpeteniilor bisericești, intelectualii din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș, s'au hotărât să îndrepte această chemare frățească către obștea ortodoxă a celor 5 Eparhii ale Mitropoliei, rugând pe toți să ia parte cu însuflețire la marea adunare generală de constituire, care va avea loc **la 5 Martie a. c. (Dumineca ortodoxiei) ora 10 dimineața în Biserica Sfântului Nicolae din Cluj.**

Nădăjduim, plini de încredere, că *Domnul* este cu noi și va binecuvânta cu izbândă opera creștină și românească, pe care vrem s'o închinăm — în numele *Lui* — scumpei noastre Patrii.

Cluj, la 4 Ianuar 1933.

Președintele comitetului de inițiativă:

SEXTIL PUȘCARIU,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Prof. Gh. Bogdan-Duică	Prof. Ion Mateiu
Prof. Nicolae Bogdan	Petru Meteș, advocat
Prof. Ion Cătuneanu	Prof. Victor Papilian
Prof. Sab. Cioran, dir. de bancă	Prof. Ion Popescu-Voitești
Prof. Silviu Dragomir	Gh. Sion, cetățean de onoare
Prof. I. Lupaș, fost ministru	Prof. V. Stanciu, f. subs. de stat.

Prof. Gheorghe Stănescu

Membrii aderenți:

Dr. Acelenescu Octavian, notar public, Teiuș. Dr. Alămorean Ioan, medic, Arad. Dr. Albu Eugen, advocat, Teiuș. Albu Liviu, profesor, Arad. Andraș Gheorghe, profesor, Arad. Andreescu Petru, profesor, Sibiu. Antonescu Constantin, ing., Baia-Sprie. Armaș Matei, dir. de liceu, Caransebeș. Atanasiu Alexandru, preș. de secț., la Trib., Oradea. Dr. Avramescu Ovidiu, advocat, Arad. Dr. Avramescu Vasile, Arad. Dr. Băbuția Teodor, medic, Arad. Dr. Baciu Aurel, advocat, Târgu-Mureș. Banciu Axente, profesor, Brașov. Dr. Bânda Chirion, primpreș. tribunal, Sibiu. Dr. Băran Coriolan, prefect, Arad. Bărbos Alexandru, propr., Dej. Barbulescu Ioan, preș. asoc. înv., Oradea. Bârsan Zaharie, dir. de teatru, Cluj. Bejan Atanase, dir. de bancă, Bistrița. Bejan Silviu, dir. de liceu, Arad. Beju Onisifor, cons. agricol, Alba-Iulia. Dr. Beleș Eugen, notar public, Arad. Beșa Eugen, dir. de fabr., Cluj. Dr. Beu Ilie, preș. cons. adm. banca „Albina", Sibiu. Dr. Bica Miron, medic veterinar, Ludoș. Dr. Blaga Lionel, notar public, Sibiu. Dr. Boca Romulus, notar public, Alba-Iulia. Bocu Sever, deputat f. ministru, Arad. Dr. Bodea Augustin, primpreș. tribun., Dej. Dr. Bogdan Antoniu, adv. Arad. Dr. Bogdan Dumitru, primar, Alba-Iulia. Dr. Boieriu Ion, advocat, Turda. Dr. Bologa Valeriu, prof. univ., Cluj. Dr. Borca Dimitrie, medic, Caransebeș. Dr. Borcia Lucian, adv. dec. baroului, Sibiu. Dr. Borneas Iuliu, Arad,

Dr. Bornemisa Sebastian, f. primar, Cluj. Dr. Borza Traian, advocat, Teiuş. Bota George, profesor, Oradea. Dr. Boţioc Alexa, advocat, Arad. Dr. Brediceanu Tiberiu, dir. fil. Albina, Braşov. Dr. Bunea Ioan, dir. de liceu, Sibiu. Dr. Buta Nicolae, publicist, Cluj. Buţiu Alexandru, prof., Caransebeş. Butuligă Iancu, dir. şc. de cont., Luduş. Dr. Buzura Gavril, notar public, Tg.-Lăpuşului. Călţun Iancu, dir. gimnaz, Ciacova. Candrea Ioan, notar public, Oradea. Căprucian Melente, proprietar, Reghin. Dr. Cărpinişan Nicolae, adv., Cluj. Cărpinişan Romul, ing., dir. şcol., Arad. Dr. Cazan Petru, advocat, Câmpeni. Dr. Chidioşan Gheorghe, medic, Oradea. Dr. Chirtop Vasile, advocat, Câmpeni. Dr. Cioban Pompiliu, advocat, Arad. Dr. Ciobanu Aurel, notar public, Arad. Dr. Ciortea Aurel, medic, Baia-mare. Dr. Cirba Leontin, advocat, Arad. Dr. Ciuca V. Traian, advocat, Mociu. Ciupe Ioan. rev. şcol., Dej. Dr. Ciurciu Dimitrie, medic, Caransebeş. Colan Nicolae, rect. Acad. teol., Sibiu. Dr. Comşa Ionel, dir. de bancă, senator, Cluj. Dr. Comşa Nicolae, medic, Sibiu. Constantinescu Alexandru, prof., Arad. Constantinescu D., şef la gazul metan, Turda. Corlăţan Nicolae, advocat, Luduş. Dr. Corneanu Cornel, consilier eparhial, Caransebeş. Cornean Nicolae, consilier referent eparhial Caransebeş. Dr. Corneanu Petru, advocat, Caransebeş. Dr. Cosma Aurel iun., advocat, Arad. Dr. Costa Romul, medic, Oradea. Costea Simeon, advocat, Turda. Costin Miron, şef la saline, Turda. Dr. Coţioiu Romul, advocat, Arad. Cotruş Ioan, profesor, Oradea. Crişan Ascaniu, director de liceu, Arad. Crişianu Ionel, profesor, Cluj. Dr. Cristea Nicolae, notar public, Sibiu. Dr. Cucu Vasile, medic, Arad. Dr. Cuşuta Ion, advocat, Sebeş-Alba. Dan Pompiliu, inspector şcolar, Oradea. Dr. Dan Sabin, advocat, Arad. Dr. Dandea Emil, advocat, Târgu-Mureş. Dr. Dărămuş Adrian, advocat, Aiud. Datca Iosif, director, Alba-Iulia. Demian Aron, director de liceu, Orăştie. Dr. Doboşan Ioan, advocat, Arad. Domăşneanu Nicolae, profesor, Caransebeş. Dr. Domşa Iulian, adv., fost prefect, Zălau. Dr. Dragomir Alexandru, decanul baroului advocaţial, Cluj. Dragoş Adam, profesor, Arad. Dr. Dubleşiu Gheorghe, advocat, Hunedoara. Ercea C. Petrescu, decanul facultăţii de drept, Oradea. Fr. Felea Victor, profesor, Oradea. Dr. Filipescu Ilarie, advocat, Sighişoara. Dr. Filipescu Octavian, medic, Sibiu. Fodorean Victor, colonel i. p., Turda. Dr. Furdui Iustin, advocat, Câmpeni. Dr. Furdui Remus, advocat, Câmpeni. Dr. Gârda Gheorghe, advocat, Caransebeş. Dr. Garoiu Ioan, advocat, Braşov. Dr. German Joe, inspector general administrativ, Cluj. Dr. German Laurian, advocat, Cluj. Dr. Gheorghevici Lucian, advocat, Arad. Dr. Ghibu Vasile, medic, Târgu-Mureş. Gligor Constantin, advocat, Câmpeni. Dr. Gociman Aurel, adv. şi ziarist, Cluj. Dr. Gociman Aurel, profesor la Academia comercială, Cluj. Goga Octavian, fost ministru, Ciucea. Dr. Goia Ion, profesor universitar, Cluj. Goldiş Vasile, secretar eparh., fost ministru, Arad. Grigorescu Dumitru, agronom, Luduş. Dr. Groza Victor, medic, Târgu-Mureş. Dr. Grozda Aurel, advocat, Arad. Dr. Hango Valer, advocat, Dej. General Hanzu Alexandru, inspector al armatei i. r., Cluj. Dr. Haşaş Alexandru, medic veterinar, primar, Oradea. Dr. Holom Ilarie, advocat, prefect, Dumbrăveni. Dr. Horga Alexandru, advocat, Arad. Dr. Iacob Adrian, Cluj. Dr. Iacob Lazar, profesor universitar, Oradea. Dr. Iancu Alexandru, advocat, senator, Caransebeş. Iancu Alexandru, ing. dir. min., pens., Baia-mare. Dr. Iancu Cornel, advocat, Arad. Dr. Iercan Nerva, advocat, Oradea. Dr. Ijac Aurel, medic, Teiuş. Iliescu Vasile, şeful postei, Reghin. Ilieşiu Nicolae, deputat, Arad. Dr. Iluţia Teodor, medic, Oradea. Dr. Ioan Adam, medic, Arad. Dr. Ionaşiu Liviu, medic, Sibiu. Ionescu Dumitrescu, s. şef R. M. S., Luduş. Ionescu Ioan, inginer, Baia-mare. Işbăşescu Gh. Iosif, ing. şef. ocol. silv., Baia-mare. Dr. Ispravnic Sever, advocat, Arad. Dr. Jinga Victor, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Lacea Constantin, prof. Acad. com., Cluj. Lapedatu Alexandru, f. ministru, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Lazar Ion, advocat, Bistriţa. Dr. Lazar Liviu, prof. univ., Oradea. Lazar Victor, prof. în pens., Sibiu. Lăzărescu Ioan, inginer dir. minelor, Baia-mare. Lipovan Atanasie, prof., Arad. Dr. Lupescu Valer, medic, Turda. Dr. Lupu Dumitru, advocat, Reghin. Dr. Măcelar Gheorghe, advocat, Sibiu. Mager Traian, prof., Arad, Dr. Măgurean Gheorghe, medic, Câmpeni. Dr. Maior Emil, advocat, Turda. Manoilescu Grigore, inginer, Cluj. Dr. Manu Grigoriu, medic, Tg.-Lăpuşului. Dr. Mărcuş Mihai, advocat, Arad. Marin Ioan, inginer, Baia-mare. Marinescu I., ing. dir. soc. Pyrit, Zlatna. Mariş Teodor, prof., Arad. Dr. Marşieu Iustin, advocat, Arad. Marta Ioachim, func. de bancă, Oradea. Mateescu Stefan, ing. preş. cam. com., Arad. Dr. Matei Ioan, medic, senator, Oradea. Mavrodin Anastasie, prof., Oradea. Dr. Medrea Dominic, medic, Alba-Iulia. Dr. Miclea Sever, advocat, Arad. Micu Ion, dir. de gimnaziu, Abrud. Moaca Aurel, cons. ref. eparh., Caransebeş. Dr. Mocanu Nicolae, advocat, Oradea. Dr. Moldovan Mihaiu, advocat, Turda. Moldovan Ioan, insp. şcolar, Arad. Dr. Moldovan Ionel, adv., Oradea. Moldovan Remus, şef cont., Arad. Dr. Moldovan Silviu, dec. al bar. adv., Arad. Dr. Moldovan Valer, prof. univ., senator. Cluj. Dr. Moroianu Gheorghe, rect. Acad. com., Cluj. Moşoiu Ioan, dir. de liceu, Braşov. Moşoiu Tiberiu, prof. univ., Oradea. Dr. Motora Vincenţiu, primpretor, Câmpeni. Dr. Muntean Aurel, advocat, Arad. Dr. Muntean Zaharie, advocat, Alba-Iulia. Murăşan Ioan, inginer, Arad. Dr. Muscan Valer, medic, Arad. Dr. Muţiu Ioan, notar public, Sibiu. Dr. Nascu Galacteon, medic, Abrud. Negrea Marţian, prof., Cluj. Negulescu Atanasie, general, Oradea. Neş Teodor, dir. lic. Gojdu, Oradea. Dr. Nichi Lazar, profesor, Arad. Dr. Nicoara Eugen, prim medic, Reghin. Nicoara Optimiu, primar, Baia-Sprie. Nicoara Titus, inginer silv., Arad. Nicola Victor, advocat, Câmpeni. Dr. Nicolaevici Pavel, advocat, Arad. Nicolescu Mihail, inginer, Baia-mare. Dr. Niculescu Vasile, medic, Reghin. Nistor Nicolae, revizor şcol., Turda. Dr. Obădean Pavel, advocat, Arad. Oghină Virgil, inginer, şeful uzinii statului, Zlatna. Dr. Olariu Terenţiu, dir. şcoal. norm., Arad. Dr. Onişca Gheorghe, notar public, Luduş. Dr. Oniţiu Ioan, adv., Sebeş-Alba. Oprea Titu, dir. com., Arad. Oprean Sabin, prof. Acad. com., Cluj. Dr. Oreştean Ion, adv., Cluj. Dr. Oţoiu Emil, advocat, Alba-Iulia. Oţoiu Ion, prof. Acad. agr., Cluj. Păcurar Ioan, ing., şef. ocol. silv., Zlatna. Dr. Pădurean Simion, adv., Aiud, Panaitescu Emil, prof. univ., Cluj. Dr. Paşca Remus, advocat, Câmpeni. Dr. Pascu Teodor, medic, Dej. Dr. Pătrăşcan Vasile, medic primar, Mociu. Păuşeşti Nicolae, advocat, Oradea. Dr. Pavel George, medic, B.-Prund. Perhaiţa Nicolae, dir. de bancă, Tg.-Lăpuşului. Dr. Pescariu Ioan, medic, Oradea. Dr. Petraşcu V., prof., Cluj. Dr. Petrica Petrila, adv., Oradea. Dr. Petruţ Ioan, adv., Tg.-Lăpuşului. Piso Ioan, ing. dir. silvic, Oradea. Pop Candin, advocat, Alba-Iulia. Dr. Pop Ion, subsecretar de stat, Alba-Iulia. Dr. Pop Sever, insp. adm., Alba-Iulia. Pop Vasile, pretor. Teiuş. Popa Constantin, cons. cult., Oradea. Dr. Popa Ioan, medic, Sf.-Gheorghe. Dr. Popa Teodor, adv., deputat, Oradea. Dr. Popescu Adrian, advocat, senator, Tg.-Mureş. Popescu Ioan, primar, Reghin. Popescu Vintilă, profesor, Oradea. Dr. Popovici Enea, notar public, Oradea. Dr. Popovici Petru, prefect jud., Oradea. Popp Constantin, dir. banca „Albina", Sibiu. Dr. Popu M. Ioan, subprefect, Oradea. Dr. Preda G., v.-preş. „Astrei", dir. de spit., Sibiu. Preda Trandafir, dir. şc. sup. de com., Sibiu. Prie Adam, profesor, Alba-Iulia. Dr. Prodan Ioan, advocat, Dej. Dr. Radu Cornel, medic, Arad. Radu Dumitru, şef de gară, Turda. Dr. Raicu Aurel, adv., Arad. Răşcan, inginer chimist, Zlatna. Dr. Regman Nicolae, prof., f. prefect, Sibiu. Repede Sevastian, adv., Turda. Dr. Roman Dionisie, adv., Mediaş. Dr, Roşca Pavel, vice-rect. Acad. com., Cluj. Dr. Roşca Petru, insp. gen. adm., Târgu-Mureş. Dr. Roşca Valer, prim-procuror, Dej. Dr. Roxin George, advocat, Oradea. Dr. Roxin Teodor, adv., dep., preş, com. jud., Oradea. Dr. Rozvan Ştefan, notar public, Caransebeş. Sandu Ioan, dir. şcoalei norm., Sibiu. Dr. Sârbu Gheorghe, advocat, Arad. Sârbu Petru, notar public, Arad. Dr. Schiau Nicolae, adv., Sibiu. Seitan I. Ionel, dir. de bancă, Oradea. Dr. Şelariu Emil, adv., dep., Haţeg. Dr. Şerban Gheorghe, medic, Arad. Dr. Siartău Pavel, medic, Arad. Simian I., fost deputat, Sibiu. Simulescu Ioan, dir. şcoalei prim., Abrud. Dr. Sofronie G., prof. univ., Oradea. Dr. Spârchez Victor, medic, Cluj. Dr. Sporea I., adv., Arad. Dr. Stanciu C., doc. univ., Cluj,

Sacrilegiul din Parcul Carol în capitală

Studenţii din Bucureşti, luând iniţiativa depunerii unei cruci pe mormântul Eroului necunoscut în Parcul Carol I, s'au prezentat în 24 Ianuar a. c., să pună crucea pe locul ce i se cuvine şi să pună astfel sfârşit jignirii aduse ani de zile sentimentului religios al neamului nostru.

Nu înţelegem pentruce organele guvernului au împiedecat tinerimea în această făptuire creştinească.

Şi mai puţin înţelegem incidentele dureroase petrecute cu acest prilej: de ce a fost sfărmată şi batjocorită crucea pe care tinerimea voiă s'o fixeze pe un mormânt?

Faptul săvârşit de organele poliţieneşti constitue un sacrilegiu, împotriva căruia trebue să protestăm cu toată energia şi să cerem reparaţie deplină.

Asupra faptului vom revenì.

Probleme, fapte, comentarii

Se scumpeşte viaţa, ear în schimb — se reduc salariile şi pensiile funcţionarilor, în momente când alimentul de căpetenie al sărăcimii, *pânea,* fără să mai amintim pe celelalte, atinge preţuri din cele mai urcate, aproape dublu în comparaţie cu preţurile din anul trecut, este, în adevăr, timpul „cel mai potrivit", ca guvernele, fără a mai cerceta dacă slujbaşii săi au sau nu au minimul mijloacelor de trai, să se gândească la reducerea salariilor şi pensiilor, — care şi de alt fel erau plătite, în anii din urmă, cu o... regularitate uimitoare.

Dintre cei năpăstuiţi nu pot să lipsească, nici de această dată, fireşte, preoţii, deşi au suferit, până acum, *cinci* curbe asupra salariilor; ear cine supoartă cinci — vor fi zicând pe la ministere — de ce n'ar mai putea suporta şi pe-a şasea! Dar, prea onoratele ministere, de finanţe şi de culte, nu văd că ar fi absolut necesar să se revină asupra acestei lavine de curbe?

*

In preajma sărbătorii Sfinţilor Trei Ierarhi publicăm, întru pomenirea lor, câteva idei desprinse din minunate e lor vieţi, în articolul din numărul de faţă, *Lauda virtuţii,* — aşa de puţin preţuite în veacul nostru, — ear în *Foişoară* aducem din acelaş prilej un crâmpei de gânduri, închegate asupra *prieteniei,* de colaboratorul foii noastre, Sabin Sibianu.

Articolul menţionat îl scrie părtaşul nostru de muncă, dl Marcu T. Grigorie, care în anul trecut, la aceeaş ocazie, scrisese despre „Mame creştine", purtat de convingerea că *pilda sfinţilor,* oameni ca şi noi, îndeamnă mai puternic şi cu mai bune rezultate la părăsirea de greşeli şi păcate ale multora. Tocmai prin faptul că aceşti sfinţi au fost *oameni,* ei măresc încrederea în posibilităţile de sfinţire ale omului: — acesta e gândul înlănţuit de pomenirile lor.

Spre o mobilizare sufletească

— Adresele din Sighişoara, Haţeg, Făgăraş şi Sebeş-Alba —

II

Continuăm publicarea aderărilor pentru înfiinţarea Uniunii românilor ortodocşi.

Primim următoarele, dela:

4. Sighişoara: *«aderăm la înfiinţarea Uniunii şi declarăm că vom socoti o datorie de conştiinţă să lucrăm la îndeplinirea scopurilor Uniunii». Semnează:*

Horia Teculescu, director de liceu, membru al adun. eparhiale. Dr. Victor Ştirbeţ, adv., membru al adun. eparhiale. Dr. Octavian Dobre, adv., preş. al comis. inter. a oraşului. Dr. Gheorghe Petrescu, dir. spital. jud., docent universal. Colonel V. Carşinescu, dir. cercului de recrutare. Grigorie Bărtoiu, inspector general silvic. Dr. Ioan Ioanovici, adv., prim jurisconsult judeţean. Andrei Zănescu, dir. Băncii Naţionale. Dr. Ilarion Filipescu, adv. Dr. Zaharie Crişan, notar public. Dr. Adrian Comoroşan, medic primar. Dr. Onoriu Ganea, medicul oraşului. Dr. Alexandru Căpăţînă, medic. Dr. Ilie Popa, adv. Dr. Ştefan Chelemen, medic radiolog. Ioan Mohan, medic veterinar judeţean. Inginer Stelian Stătescu, inspector silvic. Inginer Mihail Grecu, şeful ocolului silvic. Inginer St. Gheorghiu, inginer N. Andreescu. Aurel Mosora, mare proprietar. Profesor Ioan Medrea. Profesor Florea Prodan. Profesor Gheorghe Babeş. Ioan Bendorfean, primnotar orăşenesc. Traian Peţanca, subrevizor şcolar. Profesor P. T. Amărăşteanu. Petre Danu, institutor, fost revizor. Ioan Marin, institutor. Ioan Ţaţa, director de bancă. Maior A. Giurcă. Căpitan Zihaciu. Augustin Sonea, funcţ. adm. în pens. Vasile Tămăşdan, şef contabil la B. N. Dumitrn Georgescu, cont. la B. N. Ioan Pavel, director de bancă. Dr. G. Jurebiţă, contabilul liceului Nicolae Stoicovici, adm. spitalului. Miron Neagu, librar. Ion Marer, adv. Titu Prescurea, adv. Dumitru Giurca, diriginţele poştei.

5. Haţeg: *«Am luat cunoştinţă de: CHEMAREA Profesorilor universitari din Cluj, şi ne înrolăm în frontul creştin al Uniunii Mirenilor». Semnează:*

Dr. Toma Vasinca, notar public. Dr. Emil Şelariu, adv.-deputat. Dr. Leo Parasca, medic. Dr. Eugen Şelariu, medic. Dr. Armand Theodosie, adv. Dr: Ioan Baciu, primpretor. Gheorghe Ghiţulescu, inginer silvic. Aurel Tănăsescu, adv. Iuliu Nasta, adv. Octavian Cozma, judecător. Petru Olariu, director de gimnaziu. Ioan David, profesor. Victor Dejenariu, profesor. Domnosiu Oniga, şeful poliţiei, Ioan Goţia, controlor fişcal. Dumitru Vlăscianu, agronom regional. Ioan Şiştaroveţeanu, dir. de bancă. Victor R. Verzea. Liviu Tătulescu şi Ioan Munteanu, contabili. Ioan Sânzian, fost deputat, înv. penz. Amos Gligor, primpretor pens. Sebastian Negru, dir. c. f. r. pens. Nicolae Sbuchea, Virgil Popoviciu, Olimpiu Şelariu şi Nicolae Sânzianu, comercianţi.

6. Făgăraş: *«Rugăm să ne consideraţi ostaşi credincioşi ai Uniunii Românilor ortodocşi; voim renaşterea religioasă şi biruinţă legii strămoşeşti". Semnează:*

Ioan Pica, adv. Vicenţiu P. Grama, primar. Gheorghe Dragoş, dir. liceului de fete. Dr. Moisi Grama, adv. Ioan Grecu, comerc. Traian Herseni, pensionat asesor. Vasile Bălaş, crâjmar. Grigorie Căzan, proprietar. Romul Tăflan, proprietar. Ioan Tulbure, proprietar. Dr. Ştefan Damian, dir. liceu. Ermil Roşală, prof. Procopiu Benţia, prof. Dr. Cornea Gheorghe, medic. Ioan Comşulea, învăţ. Zaharie Tulbure, propriet. Galaction Stelea, înv. Constantin Stanciu, plutonier. Iosif Trâmbiţaş şi Benţia Tudor, propr. Virgil Mateiaş, adv. Grigore Eşan, Constantin Nicolae, Ioan Popa şi Matei Balea, proprietari. Nicolae Nicoară, mesteşugar, Gheorghe G. Ciocănelea, crâjmar. Gheorghe Ciocănelea, Iacob Maier, Tămaş Nicolae, Romul Maier şi Nicolae Florea, proprietari. Nicolae Niciu. măsar. Nicolae D. Borzea, contabil. Lupu Ioan, Traian Păcală şi Gheorghe Greavu, proprietari. Matei Jiga, dir. de bancă. Alexandru Demian, contabil. Dr. Dumitru Frâncu, dir. prefecturei. Nicolae I. Borzea, contabil la «Olteana», Grigore Roşca, Şimion Ioan. Petru Răurean, Filip Toma şi Gheorghe G. Răcean, proprietari. Gherasim Brânzea, cantor. Tuttoi Gheorghe, inspector sanitar. Ioan Bica, Ilie Puia, Sever Lăcătuş şi Nicolae Boeriu, proprietari. Alexe Tengia, tăbăcar. Nicolae Vişea, plugar. Moise Popa, lăcătuş. Gheorghe Niciu, tâmplar. Gheorghe Filip, Gheorghe Leţia, Ştefan Blendea şi Nicolae Oancea, proprietari. Ilie Morariu, morar. Ioan Comănar, Nicolae Balea şi Lungociu Gheorghe, proprietari. Traian Căldărar, plugar. Gheorghe Cornea, Gheorghe G. Maier, Nicolae Modoi, Partenie Ciocănelea şi Ioan Nichifor, proprietari. Traian Ciocănelea, prof. Gheorghe Eşian şi Hobian Aurel, proprietari.

7. Sebeş-Alba: *«Socotim înfiinţarea «Uniunii românilor ortodoxi» ca o afirmare a sufletului nostru ortodox şi menită să apere însăşi naţiunea prin apărarea ortodoxiei, care a fost şi rămâne puterea nebiruită de echilibrare sufletească a neamului nostru.*

Aderăm la înfiinţarea «Uniunii românilor ortodoxi». Semnează:

Ing. Gheorghe Suciu. Dr. Ioan Cuşută, adv. Dr. Ioan Oniţiu. adv. N. N. Comanescu, ing. silvic. D. Roşu, ing silvic. Căp. Ilie Stricatu. Dr, Ioan Todoruţiu, prim medicul oraşului. Gheorghe Albu, înv. dir. Dr. Ioan Postescu, primarul oraş. Ioan Goţia, înv. Ioan E. Popa, înv. Ioan Muntean, procurist. Ioan Raica, înv. Nicolae Lupu, prof. Dr. Mircea Albini, prim medic al spitalului.

(Urmează)

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a plecat în 25 l. c. la Bucureşti, spre a se prezenta în recepţia cavalerilor ordinului «Ferdinand I», care s'a ţinut în ziua următoare la palatul regal din calea Victoriei. Cu trenul de astăzi, Vineri, I. P. S. Sa s'a înapoiat la reşedinţă.

I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Vasile Suciu dela Blaj a împlinit vârsta de 60 ani. Dorim înaltului prelat, cu acest prilej, ca Atotputernicul să-i dăruească sănătate şi putere de muncă, spre a-şi putea împlini misiunea întru propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu. Mulţi ani!

Răscumpărare de felicitări. Prea Sfinţia Sa Arhiereul VASILE şi-a răscumpărat felicitările de ziua numelui, dăruind 500 Lei pentru fondul «Azilul bătrânilor» al Reuniunii române de înmormântare din Sibiu.

Caz de moarte. Inregistrăm cu durere trecerea din viaţă a unei distinse doamne din societatea română sibiană, a dnei *Valeria Beu n. Colbazi*, întâmplată la 20 Ianuar 1933, în etate de 55 ani, lăsând în profund doliu pe neconsolatul soţ, fruntaşul vieţii noastre publice, Dr. Ilie Beu, pe fiul său Dr. Octavian Beu, consilier la legaţiunea română din Viena, pe nepoata sa Irina şi numeroase rudenii. Răposata în Domnul a fost înzestrată de Dumnezeu cu rare calităţi intelectuale şi morale. Firea sa blândă şi prevenitoare, inima-i nobilă a făcut dintr'însa în familie o adevărată podoabă, ear în societate o distinsă şi venerată matroană română. Pe sicriul defunctei s'a depus un mare număr de cununi de flori naturale din partea familiei, a Reuniunelor: de femei, „Principele Mircea", Crucea Roşie şi a multor prietene. Inmormântarea s'a făcut în 22 Ianuar în cimitirul central din Sibiu, cu o rară solemnitate, în prezenţa unui numeros public de stimători, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi P. S. Sa arhiereul Vasile. Sufletul răposatei să-l odihnească cel Atotputernic în locaşurile drepţilor Săi!

Predica în Catedrală. Duminecа trecută, Inalt Prea Sfinţia Sa a predicat despre minunata întâlnire a Mântuitorului cu Zaheu. Luând ca motto cuvintele Mântuitorului: „A venit fiul omenesc să caute şi să mântuească pe cel pierdut", a arătat cum s'a renăscut acest vameş prin contactul cu Mântuitorul Hristos. Cuvântul arhieresc, ascultat într'o solemnă linişte, a impresionat profund credincioşii, cari au eşit din sfântul lăcaş cu o bogată hrană duhovnicească.

Spre a lămuri cât mai temeinic opinia publică în problema organizării bisericii ortodoxe române, se vor ţinea opt conferenţe publice la universitatea din Cluj, în timpul dela 5 Martie până la 30 April 1933. Prima conferenţă va ţinea-o Duminecă, în 5 Martie, părintele profesor Ion Lupaş, arătând ce a făcut biserica ortodoxă din Ardeal pentru şcoala şi cultura românească înainte şi după votarea statutului organic din 1868. Conferenţele următoare vor fi ţinute de dnii: Sil. Dragomir, Alex. Lapedatu, Valer Moldovanu, Sebastian Stanca, Ion Vască, Ion Matei şi Gh. Bogdan-Duică.

Inapoiaţi din Rusia. Doi ciobani români din împrejurimile Sibiului, scăpaţi de prigonirile sovietice, sânt adăpostiţi de câteva zile într'o cameră a gării din Cernăuţi şi aşteaptă să fie trimişi la satele lor ardelene. Cei scăpaţi din „raiul" comunist se numesc Ilie Banu, din Poiana, şi Vasile Iuga din Tilişca; sânt căsătoriţi, au copii şi soţiile cu dânşii, dorind să fie repatriaţi. Ciobanii ardeleni, sosiţi din Crimeea, unde s'au căsătorit, au ajuns gospodari cu stare până în clipa colectivizării şi a persecuţiilor împotriva „culacilor", adecă a ţăranilor cu dare de mână. Amândoi, cu familiile lor, 9 persoane, despoiaţi de turme, jăfuiţi de avere, şi ajunşi muritori de foame, au izbutit, cu ocrotirea consulatului polon din Sebastopol, să se întoarcă în ţară prin vama Grigorie Ghica Vodă la Cernăuţi. Acum aşteaptă, ca autorităţile statului să vie în ajutorul acestor prigoniţi refugiaţi şi să le înlesnească înapoierea la locurile lor de naştere în Ardeal.

✝

Dr. Ilie Beu, medic, şi Dr. Octavian Beu, consilier de legaţie, cu fiica sa Irina aduce la cunoştinţa tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor decedarea neuitatei lor soţii, mame şi bunici

VALERIA BEU n. COLBAZI

întâmplată în ziua de Vineri, în 20 Ianuar a. c. în etate de 55½ ani. Inmormântarea s'a făcut Duminecă, 22 Ianuar a. c.

Sibiu, în Ianuar 1933.

(2) 1—1

ŞTIRI LOCALE

Aniversarea Unirii principatelor române s'a comemorat, Marţi, d n partea şcoalelor secundare sibiene, prin o reuşită serbare şcolară, ţinută în matineu la sala Thalia, în faţa unui public entuziast şi numeros. Conferenţă, tălmăcind cu măestrie istoricul şi însemnătatea aniversării, a rostit directorul şcoalei normale „Andrei Şaguna", dl I. Sandu. Recitări patriotice, spuse cu vervă şi talent, dansuri alese naţionale, executate de tinerimea şcolară, coruri cu concursul excelentei orchestre a Sibiului, întregite cu instrumentiştii din regimentul 90 de infanterie, coruri conduse de dnii profesori T. Popovici şi I. Delu, au fost subliniate de aclamările şi aplauzele însufleţirii asistenţei din oraşul Sibiului.

Poşta redacţiunii

«Asociaţia religioasă a şcolarilor». Acţiunea, atribuită acestei viitoare societăţi, aparţine catehetului, care e dator nu numai să respân lească învăţătura religioasă, ci să caute a o şi aplica în acelaş timp. Articolul ar putea fi refăcut în acest senz.

Nr. 10 005/1932

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Pr. Nicolae Isacu din Topârcea, decedat la 25 Dec. 1932, în baza paragrafului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a primit dela Cassa arhidiecezană în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000 (Lei treizecimii).

Sibiu, din şedinţa sectiei economice din 14 Ianuar 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

HOTELUL BULEVARD
din Sibiu

renovat şi mobilat, împreunat cu cafenea, intreprindere de primul rang, băi, instalaţie de apă caldă şi rece, calorifer, ascensor, se închiriază pe termin de 6 ani începând din 1 Mai 1933.

Reflectanţii vor înainta oferte până la 15 Februar 1933 **Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu,** unde se pot vedea zilnic condiţiunile de închiriere şi se dau informaţiunile ce se cer.

(5) 2—2 **CONSILIUL ARHIEPISCOPESC.**

Nr. 332/1932 prot. (1) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Meşindorf,** protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, şi 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul com. Ţelina (fânaţ, păşunat).
4. Câte-o ferdelă (20 l.) bucate de familie.
5. 6 (şase) stânjini lemne de foc.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în termenul fixat. Concurenţii, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru a cânta, predica, servì şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Sighişoara, la 23 Noemvrie 1932.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 433/932 (2) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Sulighete** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotaţiei dela stat.
2. Sesie de 2 jugăre 800 s. □
3. Birul parohial în bucate, de familie câte o măsură de 20 litri porumb sfărimat, dela 180 familii, din care 1/3 primesc cantorul şi crâsnicul.
4. Venitele stolare, stabilite şi aprobate uniform pentru toate parohiile protopopiatului.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile în termenul dat, subsemnatului oficiu protopopesc, şi cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie şi în biserică la sfânta liturgie.

Deva, la 22 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva în înţelegere cu consiliul parohial.

Iosif Morariu
adm. prot.

Anunţuri şi publicaţii se primesc cu preţuri cumpătate, : la adminstraţia ziarului :
Telegraful Român

Nr. 93/933 (3) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Sebeşul de sus,** protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Preav. Cons. arhiep. din 11 I 1933 Nr. 9832 B se publică un nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Folosinţa pământurilor bisericeşti de 1 jugăr 136 st. şi anume 366 st. arător, 1100 st. fânaţ şi 270 st. cimitirul bisericesc.
3. Sesiune parohială primită prin Legea agrară, 20 jugăre fânaţ, pământ puţin productiv.
4. Stola parohială uzitată în parohie.
5. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi înainteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc în Avrig, (poşta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliul parohial. Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig.

Ioan Cândea
prootpop.

(6) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Pişchinţi,** protopopiatul Orăştiei, se publica concurs cu termin de 30 dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Intregirea salarului dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială, arător şi fânaţ în mărimea de 26 jug. 500 st. □
3. Pădure şi păşune în mărime de 8 jugăre.
4. Casă parohială lipseşte; pentru locuinţă se va îngriji nou ales fără să aibă vreo pretenţie de chirie dela biserică.
5. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort. român Orăştie, în termen, şi candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Orăştie, la 7 Ianuarie 1933

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăştiei, — în înţelegere cu oficiul parohial.

Ioan Moţa,
adm. protopopesc.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

8) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante: 1. **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos,** 2. **Furcşoara,** ambele de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Pentru parohia **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos:** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimitirelor, casă parohială şi grădină 1 jug., un drept de pădure, birul parohial câte 20 litri porumb sfărâmat dela cca 180 familii, şi venitele stolare uzitate în tract.

2. Pentru parohia **Furcşoara,** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimiterului şi sesiei parohiale în extenziune de 3½ jug. arător şi fânaţ, birul parohial câte 20 lit. porumb sfărâmat dela cca 150 familii şi venitele stolare uzitate în tract.

Reflectanţii îşi vor înainta petiţiile în terminul cerut of. protopopesc, având voie a se prezenta în parohie cu prealabila încunoştiinţare a acestui oficiu pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 13 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliile parohiale.

Iuliu Josan,
protopop.

Nr. 31/1933 (7) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu dreptul de succesiune, pe lângă bolnavul paroh Valeriu Popoviciu din parohia de clasa a II a **Sibiel,** protopopiatul Săliştе, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □. Până când postul de capelan va fi recunoscut şi dotat din partea statului, parohul Valeriu Popoviciu este dator să plătească dânsul capelanului echivalentul salarului dela stat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Săliştе, la 16 Ianuarie 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul parohial din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moşoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 4 Februar 1933 Nr. 11—12

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Statutul organic calomniat

Să ferească Dumnezeu pe om să n'ajungă să fie stăpânit de ură și de dușmănie, căci acestea îi iau mințile, sărmanul, de nu mai poate face o judecată ca lumea, de afirmă lucruri cari sânt în directă contrazicere cu toate datele realității, capul lui devenind febril atelier de năzbâtii.

Ii e deajuns să audă un cuvânt cu o anumită rezonanță, să vadă un semn doveditor al vreunui fapt mărunt, ca șurubăria minții lui, îmbibată de afectul unei idei fixe, să se declanșeze straniu făcând devieri și salturi mortale, ca să nimerească în cine știe ce... gropi.

Un caz care ilustrează la perfecțiune cele spuse, s'a petrecut de curând.

Tânărul profesor dela Cluj, dl D. Braharu, a publicat nu de mult o broșură întitulată: «Un colaborator al lui Șaguna, secretarul de stat Gheorghe Ioanovici», care cuprinde trei mențiuni despre Gheorghe Ioanovici în legătură cu Statutul organic și o observație a autorului, repetată cu o insistență ciudată și plictisitoare. Cele 3 fapte ale lui G. Ioanovici, dintre cari două sânt luate din «Protocolul congresului național-bisericesc din 1868», iar a treia din «Notițe despre întâmplările contimporane», de Ioan cav. de Pușcariu, sânt: participarea lui la congresul național-bisericesc din 1868, care a formulat definitiv Statutul organic, o scurtă cuvântare rostită de el la sfârșitul congresului, exprimând omagii mitropolitului Andrei Șaguna în numele tuturor membrilor și participarea lui, în calitate de secretar de stat pentru cultul ortodox, la comisiunea ministerială însărcinată să-și dea avizul și referatul pentru sancționarea Statutului de către regele ungar.

Iar observația, pe care din motive ce vor fi fiind scumpe autorului, sau poate dintr'o simplă obsesie, o repetă pe cele mai multe pagini este aceea că aparținența la francmasonerie a cuiva nu-l împedecă de-a lucra în folosul bisericii, cum nu l-a împedecat pe Gh. Ioanovici.

Dar până aci, totuși, n'ar fi nimic. Dacă n'ar fi sărit în baltă un erou cu fantazie halucinantă, am fi notat pe marginea broșurii următorul răspuns la observația autorului: cu toate acestea Gh. Ioanovici «s'a depărtat tot mai mult de viața sufletească a românilor», cum scria «Țara Noastră» la moartea lui. Și e curios că depărtarea aceasta a luat un ritm tot mai accelerat pe măsură ce ajungea în francmasonerie la roluri de căpetenie. E infinit probabil că de nu era francmason, cu pregătirea ce-a avut-o, ar fi jucat un rol cu mult mai important în viața neamului și nu s'ar fi scufundat cu totul în lumea ungurească.

A sărit însă avid un anume ins care subscrie Ernest Armeanca și-a trântit în «Patria» — trebuia să fie «Patria»? — crema cugetării sale, extraordinarul silogism cu trei roate: Gh, Ioanovici a fost francmason; Gh. Ioanovici a participat la congresul la care s'a dat ultima redactare Statutului organic; ergo: Statutul organic e operă francmasonică. N'a vrut să știe omul că principiile Statutului organic se cuprindeau în Proectul lucrat și prezentat de mitropolitul Șaguna, că aceleași principii, între cari cel mai important este cel al participării laicilor în proporție de două treimi la corporațiile bisericești, se cereau și se preconizau încă dela 1849—50; nu-i pasă dlui Ernest că în Protocolul congresulnl din 1868 Gh. Ioanovici e amintit foarte rar și nu ca venind cu propuneri și cu idei în discuțiile asupra Statutului și că alți membri au avut rolurile importante; nu se întreabă colaboratorul «Patriei» că oare e deajuns ca într'un congres să fie de față și un francmason ca hotărârile acelui congres să poarte pecetea francmasonică.

Deșteptul dela «Patria» o fi socotit că logica d sale își are drumurile ei și istoria deasemenea; că de-aia-i logică, să se desfășure în absolut, chit că absolutul acela e al neantului.

Și ca să nu apară sărac în argumentație, a mai lansat un silogism, întrecându-se pe sine însuși: mirenii sânt francmasoni; Statutul Șagunian introduce pe mireni în corporațiile bisericești; ergo: Statutul Șagunian e făcut să sprijine pe francmasoni.

S'a îndrăgostit omul de scolastică și pace bună. Așa vor fi argumentat și pedanții școlastici când le-au luat în veacul 13-lea laicilor dreptul la potir, așa va fi argumentat și pretențiosul magisteriu catolic păstrarea Sf. Taine și a cultului bisericesc într'o limbă ce n'o înțeleg decât preoții.

Pe când noi, noi știm că mirean nu însemnează numai decât francmason, sau vită de corvoadă, sau școlar neastâmpărat și obtuz la care trebue să privești totdeauna fără încredere și să-l disciplinezi numai prin pedepse. Noi știm că dimpotrivă, mireanul devine așa ceva mai ales atunci, când ne lipsește dragostea și frăția față de el.

Așa a știut și mitropolitul Șaguna și n'a avut lipsă să fie învățat de Gheorghe Ioanovici, care n'a avut alt rol decât să aplaude împreună cu ceialalți membri ai congresului din 1868 concepțiile ortodoxe ale marelui mitropolit.

Dr. D. Stăniloae.

Congresul general al studenților creștini

In 8 Ianuar a. c. s'a deschis Congresul general al studenților creștini în Edinburgh. La acest congres au participat reprezentanții studenților creștini din următoarele țări: Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, România, Grecia, Germania, Ungaria, Italia, Rusia, Suedia, Elveția, Iugoslavia, apoi din Canada, Statele-Unite, Egipt și India. Personalități marcante din biserica anglicană au fost de față la acel congres și au ținut conferențe asupra: *Credinței creștine în lumina de azi.* Canonicul Barry și-a trimis conferența sa despre *Mântuitorul Hristos.* In sfintele Evangheli nu se tratează despre știință, artă, politică ci despre viața concentrată în Dumnezeu. Viața creștină are un centru de gravitate în eternitate. Secretarul secției germane a uniunii creștine studențești, *Dr. Hans Lilje,* a făcut o paralelă între *Creștinism și Comunism,* arătând că plaga comunismului de azi e pedeapsa asupra lumii creștine, care a mistificat creștinismul. Descrie cum un vast imperiu, cel rusesc se sbate într'o cumplită agonie din cauza comunismului. Profesorul teolog Dr. Oldham a citit o conferență despre *Credința în Dumnezeu și Credința în om,* arătând că societatea care își perde credința în Dumnezeu sfârșește cu disprețul față de om.

Civilizația de azi a izgonit fericirea din lume. „De-aș ști toate tainele și de-aș avea toată știința, iar dragoste nu am — nimica nu sunt», cuvintele lui Pavel le aplică la situația de azi.

Face apoi o splendidă apologie a creștinismului și a iubirii de Dumnezeu. Singurul limbagiu de înțelegere cu Dumnezeu e rugăciunea și fapta bună.

Călugărul Bernard Clements a invitat congresul să participe la slujba religioasă în biserica grecească, unde se prăznuia Nașterea Domnului, iar după slujbă a conferențiat despre *unirea bisericilor.* Delegatul chinez Dr. Chao a arătat despre progreselee crești-

nismului în Asia. Arhiepiscopul Dr. Temple de York a ţinut o conferenţă despre: *universităţi în lumina misiunei creştine.* Biserica — a spus Arhiepiscopul, n'are să dea programe, ci principii. Principiile Evangheliei sunt: Sfinţenia personalităţii omeneşti şi unirea cu Dumnezeu, Hristos n'a dat reguli ci principii, după care să ne conducem şi Duhul sfânt e puterea care ne ajută să ne conducem. In alegerea unei cariere esenţialul este unirea cu Dumnezeu. Fără această unire viaţa e un blestem. Iar unirea cu Dumnezeu e prin rugăciune şi credinţă. Hristos n'a cerut oamenilor să devie întâi sfinţi şi pe urmă să facă voia Lui, ci întâi să facă voia Lui că... „văzând oamenii faptele voastre, să preamărească pe Tatăl vostru din ceruri".

La acest congres au participat şi delegaţii studenţimii române.

Spre o mobilizare sufletească

III

— Adrese din Sălişte, Dumbrăveni, Hunedoara, Mediaş, Deva şi Agnita —

Insufleţirea, produsă de Chemarea intelectualilor noştri clujeni, se manifestă prin adrese tot mai numeroase, primite din centrele arhiepiscopiei, şi trimise I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Publicăm de astădaă tadresele şi semnăturile din:

8. Sălişte: «*Subsemnaţii am luat cu deplină înţelegere şi însufleţire la cunoştinţă Chemarea intelectualilor români din Cluj în care se evidenţiază rolul covârşitor ce l-a avut biserica noastră ortodoxă în trecutul neamului, precum şi misiunea ce o are azi întru promovarea sănătăţii morale a ţării şi a naţiunii, şi declarăm că ne asociăm acestei salutare mişcări şi aderăm la înfiinţarea asociaţiei: Uniunea Românilor ortodocşi*».

Semnează:

Dr. Onisifor Soră, adv. Dr. Mihail Lupaş, medic. Dr. Ioan Cupu, notar public. Dr. Ioan Tolu, prof. Nicolae Borcea, prof. Dumitru Peligrad, moşier. Ioan D. Bârsan, comerciant. Dumitru I. Moga, meseriaş. Dumitru Răcuciu, comerc. Nicolae Băiţă, mes. Teodor Pătruţiu, epitr. Ioan Dubenscu, mes. D. I. Herţia, adv. Liviu Roşca, primpretor. Nicolae Popa, primar. Bucurel Borcia, funcţ. Ioan Răcuciu, mes. Ioan Bucşan, mes. Dumitru Roşca, fabricant. Dumitru Jitian, com. Ioan Tâmpănar, mes. Ioan Cărată, com. Stefan Covaci, meseriaş.

9. Dumbrăveni: «*Deşi Constituţia noastră bisericească obligă pe mireni să ia parte la lucrările oficiale ale conducerii bisericii, totuşi sânt o mulţime de probleme locale bisericeşti, pe care mirenii sânt datori a le rezolvi în spiritul principiilor sfintei Evanghelii şi ale bisericii noastre democrate. Salutăm ideea frontului creştin al mirenilor bisericii noastre şi promitem să luăm toate răspunderile morale şi culturale pentru înflorirea legii strămoşeşti*».

Semnează:

Dr. Ilariu Holom, prefect. Dr. Traian Stoica, notar public. Dr. Nicolae Oltean, advocat. Dr. Vasile Albu, advocatul statului. Stefan G. Stănoiu, profesor. Eugen Muntean, profesor. D. V. Coca, profesor. Dr. Bazil Isailă, medic.

10. Hunedoara: «*In fiecare localitate din cuprinsul Mitropoliei noastre este un front de afirmare a datoriei de creştin ortodox. Uniunea mirenilor bisericii noastre ne va aduce pe toţi într'un ritm nou de viaţă religioasă. Aderăm cu bucurie la înfăptuirea uniunei şi promitem a lucra pentru biruinţa idealurilor ei*».

Semnează:

Teofil Tulea, primarul oraşului Hunedoara. Mihail Gheorghiu, ing., directorul uzinelor Hunedoara. Dr. Gheorghe Dubleşiu, advocat, Dr. Gheorghe Dănilă, notar public. Dr. Ioan Popoviciu, advocat. Dr. Laurenţiu Leşnican, medic. Dr. Horea M. Bejan, advocat. Ing. Ovid Balenţe. Ing. Gheorghe Dancovici. Valeriu Bejan, director de bancă. Simion Chirca, mare proprietar. Ioan Dima, casier de bancă. Anghel Constantinescu, învăţător-director. Nicolae Jintea, comerciant. Vasile Greavu, director-învăţător. Marin Crăciun, contabil.

11. Mediaş: «*Aderăm cu însufleţire la înfăptuirea: Uniunii ortodoxe a mirenilor bisericii noastre şi credem că această uniune corespunde principiilor democratice şi tradiţiilor noastre, iar dacă s'ar fi înfiinţat mai curând, biserica noastră ar fi avut situaţia meritată spre binele patriei întregile şi al consolidării instituţiilor ei publice*».

Iscălesc:

Dr. Dionisie Roman, deputat. Dr. Ioan Crişan, notar public. Dr. Coriolan Aslău, advocat. Constantin Muşlea, director de bancă. Dr. Zaharie Harhoiu, medic oraşului. Dr. Augustin Vancea, ing.-geolog. Ing. D. I. Ciupagea. Ing. Mihai Sprâncenatu. Ing. Sabin Papp, Ing. Marin Ciortea. Pompiliu Burz, şef contabil. Vasile Popescu, sef contabil. Dr. Zenovie Boeriu, advocat. Nic. Miuţa, dir. scoalei primare. Traian Stana, şeful poliţiei. Theodor Bălan, şeful siguranţei. Florea Gheorghe, funcţ. Ioan Gheorghiu, funcţionar. Iulian B. Cristea, şeful casei cercuale. Octavian Orăştean, contabil, Augustin Potor, contabil. Romulus Lupu, farmacist. Ioachim Barză, comerciant. Gheorghe Rândaşu, agronom. Ioan Săndulescu, funcţ. S. g. m. A. Petrescu, insp. penz.

12. Deva: „*Infăptuirea: Uniunii mirenilor din biserica noastră va găsi elementele devotate, care vor considera cea dintâi datorie de conştiinţă de a sluji biserica, ocrotitoarea neamului în vremuri de urgie şi salvatoarea lui din criza prin care străbatem. Anunţăm totodată că delegaţii noştri la întrunirea de constituire în 5 Martie în Cluj sânt: Dr. Ieronim Atirescu. Dr. Victor Şuiagă, Dr. Simion Câmpeanu şi Petru Perian*».

Semnează:

Albescu Virgil, farmacist. Ardelean Dionisie, proprietar. Dr. Ulpiu Almăşescu, advocat. Colonel D. Amzulescu. Dr. Ieronim Atirescu, prefectul jud. Borduş Cornel, dir. de bancă. Boteanu Iosif, dir. liceului Decebal. Brădean Cornel, chestor de poliţie. Candrea Valer, subpretect în pensie. Dr. Simion Câmpean, adv. Ion Câmpean, subrevizor. Dr. Emil Caba, medic. Dinu Nicolae, funcţ. Ghinea Gheorghe, profesor la şcoala normală. Dr. Drăgan Gheorghe dir. de prefectură. Filimon Aurel, adv. Furdui Petru, adm. de spital. Floru Dumitru dir. de bancă. Guia Petru, comerciant. Dr. Groza Petru, fost ministru. Groza Liviu, dir. de bancă. Grigoriu Antoniu. Dr. Hadan Graţian, medic vet. Haneş Nicolae, prof. Ilie Ioan, secr. general al primăriei. Ignaton Ioan, profesor. Jujan Iosif, funcţionar. Igna Antonie, funcţionar. Dr. Jujan Victor, advocat. Igna Al. advocat. Lupaş Aurel, comerciant. Lugojan George, contabil. Ionescu Costel, contabil. Lupşan Paramon, funcţionar. Marinescu Dtru, advocat.

FOIŞOARA

Valoarea socială a Vechiului Testament

Supremul postulat moral al învăţăturii, relevată în cele două Testamente ale Bibliei, este *fericirea.* Cadrul de realizare a acestui nobil ideal, care asigură liniştea socială, este monarhia Duhului care face viu: *împărăţia lui Dumnezeu.*

Pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu, în sufletele fiecăruia, individ aparte cât şi mulţime, se făcură pregătiri subtile de mesagerii lui Dumnezeu, profeţii, aceşti avocaţi ai săracilor cu duhul. Profeţia, „misterul ambulant", care infirmă orice privelegiu de castă, anunţă în intereres de propagandă duhovnicească, că echilibrarea deplină a bugetului sufletesc e rezervată viitorului strălucit, „când pământul va fi plin de limpedea cunoaştere a lui Dumnezeu, cum albia mării plină este de apă".

In vederea acestui teren de spiritualizare condiţionează ei atitudinea corectă a insului faţă de mărgăritarul cel de mare preţ, care este legea relevată. Bunurile acesteia trebuesc puse în contact efectiv cu manifestările de viaţă ale tuturor formelor sociale, dreptaceea constatăm cum relevaţia Vechiului şi Noului Testament îndrumă către desăvârşirea morală deopotrivă pe toţi ostenitorii pământului. Dela mânuitorul de ciocan şi cioplitorul de peatră şi până la pictorul cel mai avansat, îndrumaţi sunt toţi să-şi exerciteze meseria cu aceeaş răbdare şi permanentă stăruinţă „în legea Domnului şi'n voia Lui".

Munca, semânţa desăvârşirii, este după informaţiile Vechiului Testament, dumnezeească de origine, deaceea a fost ea o plăcere nebănuită la început, devine însă o sarcină omorâtoare în urma înstrăinării mişeleşti a omului de Dumnezeu. Că Sf. Scriptură nu disconsideră nici nu are oroare faţă de muncă, acest solidar sport spiritual şi fizic, cum din greşală s'a reproşat, o dovedesc atâtea elocvente cazuri. Profetul *Isaia,* cel mai expert comisar în materie de credinţă, s'a lăsat absorbit aproape în întregime cu lucrul în via Domnului. Aici trudeşte fără scăderea zelului pentru stabilizarea portofoliului putred al sufletelor pe care le aflase la un curs prea decăzut al valorii lor, şi tot din cercul muncitorilor de rând şi-a luat ilustre pilde de învăţătură, cari formează o adevărată perlă a scrisului său. Colegul său de activitate, *Amos,* care era un păstor necărturar din cătunul Tecoa, urmează voios turmelor sale, dar se sesizează, în discuţia cu preotul lui Baal, de caracterul efemer al profeţilor mincinoşi, semnalând cu vehemenţă disordinea morală, care ca o invazie de lăcuste roade mugurii unei vieţi virtuoase. *Daniel,* aprigul apărător al monoteismului sacru, s'a ostenit mai mult decât oricare altul; lucra în birou şi profeţea despre Hristos. Iară *Saul,* regele cel plin de elan, a schimbat regimul politic, urcând tronul împărăţiei sale în ziua când pocnind în urma boilor săi să reîntorcea dela lucrul cel îmbelşugat al câmpului. Şi să nu uităm un lucru, „*Mântuitorul* care preţuia atât de mult Vechiul Testament, a fost un meseriaş, fiul adoptiv al unui breslar. Nu trebue scăpat cu vederea nici faptul că s'a născut sărac în mijlocul unor oameni cari îşi câştigau existenţa în sudoarea feţii lor şi că însuşi El îşi câştiga cu pălmile proprii pânea cea de toate zilele. Aceste mâni cari binecuvântară pe cei simpli, vindecară pe cei leproşi, cari dădură lumină orbilor, înviară morţi, aceste mâni cari au fost găurite de piroanele crucii, au cunoscut greutatea muncii, suferinţa şi necazul... au fost mâni de meseriaş. Papini, ed. fran. p.". Deaceea îi sileşte pe apostoli la lucru: „eu vă trimit pe voi să seceraţi" alteori zice: „lucraţi până este ziuă" iar dumnezeescul *Pavel:* „Dacă cineva nu voeşte să lucreze, nici să nu mânânce", şi poate tot din această pricină munca este pentru *Sf. Ioan Gură de aur* „un fel de filosofie". Iată cum proverbizează de altcum Vechiul Testament munca:

Omul e făcut pentru muncă
Ca pasărea pentru zbor.

Leneşul îşi vâră mâna în blid
Şi-i vine greu s'o ducă la gură.

Cum este oţetul pentru dinţi şi fumul pentru ochi,
Aşa este leneşul pentru cel ce-l trimite.

Mariş Drăgan, profesor. Măeruşan Remus, funcţionar. Dr. Petru Mihuţiu, medic. Dr. Iosif Murăşan, secret. general al judeţului. Oprea Mircea dir. de bancă. Dr. A. Oprean, judecător. Oniţiu Emil, secretar gen. cam. com. Olariu Ion, notar pens. Dr. Virgil Olariu, prim-preş. trib. Peteu Alexandru, pensionar, Popoviciu Pompiliu, contabil. Popovici Ion, învăţător. Popovici Adam, înv. Petrişor Dionisie, funcţionar. Piso Pompiliu, funcţionar. Piso Remus, funcţionar. Piso Aurel, primpretor. Pop Mihai, funcţionar. Pop Liviu, funcţionar. Popescu Barbu, şeful staţiei. Pungulescu Constantin, prof. Perian Petru, primarul oraşului, Popa Avram, secretar de pretură. Liviu Petru, advocat. Roman Iosif, funcţionar. Rotea Abel, inginer insp. silvic. Cara Nic., ing. silvic. Dr. Robu Nicolae, medic. Roncea Gh., directorul casei cerc. în pensie. Raius Gh. dir. Băncii Naţionale. Dr. Aurel Răduţiu, judecător. Solomon Victor, profesor. Şelmărean Ioan, funcţionar. Sporea Constantin, dir. şcoalei norm. Sântâmbrean Ioan, învăţător. Dr. Şuiaga Victor, advocat. Suciu Traian Sibianu, cons. agr. Stănescu Virgil, contabil. Sârbu Gh., advocat. Vasiu Teodor, controlor fin. Colonel Vlad Victor. Vernichescu Aurel, dir. cam. agr. Voişan Dragomir, com. Stanca Iosif, profesor. Harbay Augustin, f. primar. Ionaşcu Liviu, contabil. Nicoară Adrian, contabil. Ing. Titu Haida, dir. şcoalei arte şi meserii. Căp. Mazilu Gheorghe. Herbai Eug. — Delegaţi sânt aleşi: Dr. Ier. Atirescu, prefect. Dr. Victor Şuiaga, advocat. Dr. Simion Câmpean, adv. Petru Perian, primar.

Agnita: *«Conducătorii de fiecare zi ai satelor din regiunea noastră ne-au autorizat a adera la chemarea din Cluj, în care noi vedem începutul renaşterii morale a poporului nostru prin mijlocirea bisericii sale străbune".*

Semnează: Dr. Romul Curta, advocat. Dr. Teodor Diaconescu, şef judecător. Valeriu Langa, primpretor. Dr. N. Bugneriu, advocat. Olimpiu Savu, advocat. Petre Nicolescu, ing. silvic.

(Urmează)

Intâmpinări

— Impotriva uneltirilor aduse capului bisericii noastre —

Din partea preoţilor şi a altor intelectuali, din protopopiatul *Branului*, s'a trimis următoarea adresă:

Dlui *Pamfil Şeicariu*, directorul ziarului „Curentul", Bucureşti.

Atacurile necuviincioase, îndreptate de ziarul „Curentul" împotriva şefului bisericii noastre ortodoxe române din Ardeal, ne pun în situaţia de-a protesta energic şi a cere insistent încetarea lor.

Noi cunoaştem cu deamănuntul activitatea uriaşă desvoltată de I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae al Ardealului, pentru propăşirea, înflorirea şi consolidarea bisericii noastre drept măritoare, pe toate terenele.

Noi cunoaştem şi apreciem zelul apostolic, grija necurmată şi râvna probată, cu care I. P. S. Sa lucră stăruitor pentru spiritualizarea vieţii noastre, pentru fortificarea ei cu miresmele duhovniciei fecunde.

Noi ştim că de când e în fruntea bisericii ortodoxe române din Ardeal I. P. S. Sa, deatunci biserica noastră are la cârmă un bărbat cu suflet larg, pentru înţelegerea rostului superior al bisericii, o minte luminată de căldura dragostei de neam şi de înţelepciunea Bibliei, o forţă ziditoare; un vrednic urmaş al Marelui Şaguna, un părinte înţelegător al nevoilor preoţeşti şi mireneşti a cărui binecuvântată păstorire e o chezăşie luminoasă despre interesul permanent ce ni-l manifestă şi despre dragostea cu care ne conduce pe căile mântuirei.

Drept aceea noi facem zid împrejurul iubitului şi stimatului nostru mitropolit şi cerem încetarea atacurilor, care lovind în şeful bisericii noastre, ne rănesc inima şi sufletul nostru.

Ziarul *Curentul*, purtând aceste atacuri, se pune în slujba duşmanilor bisericii noastre.

Vă rugăm respectuos, dnule director, să nu mai puneţi, la dispoziţia duşmanilor bisericii, coloanele ziarului Dvoastre. Vă rugăm, să încetaţi astfel de atacuri...

Zărneşti, 28 Ianuar 1933.

Pr. Ilie Piso. Nicolae Manuil, fost primar. Preot Valeriu Pană. Vartolomei Buda, dir. şcol. pens. Andrei Ciurea, înv. Virgil Garoiu, înv. Inv. Stefan Garoiu, doctorand în drept. Dr. C. Boş, advocat. Vic. Purde. Andrei A. Don, f. primar. Lucia Ioanovici, învăţătoare. Vas. Stoicanea, prot. Branului George Nastea, notar. Teodor Nişcor, primar. Stefan Meţian, cassier com. Ing. Moldovan Ion. Nicolae Sona. Andrei Gatei. Gh. Pleşa. George Dogariu. N. Apreotesii, înv. dir. Ioan. S. Coleşiu, secretar comunal Ruxandra Coleşiu, învăţătoare. V. Nema, învăţătoare. Ioan Meţianu, înv. dir. M. Srăvoiu, înv. Baiu Crăciun, ing. insp. silvic i. r. pens.

*

Directorului dela ziarul *Curentul* din capitală i s'a trimis următoarea întâmpinare din Mediaş:

Domnule director, — In preţuitul Dvoastre ziar, „Curentul", de un timp încoace s'a pornit o campanie de ponegrire împotriva capului bisericii ortodoxe din Ardeal, trăgându-se la îndoială cinstea şi străduinţele I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae.

Impotriva acestei campanii condamnabile şi de discreditare a celui mai reprezentativ Ierarh al bisericii naţionale române şi al ortodoxiei în deosebi ne ridicăm glasul nostru de protest, — întrucât continuarea astorfel de insinuaţii calomnioase pot zdruncina însăşi instituţia bisericii ortodoxe.

In aceste vremuri grele pentru ţară şi neam, când străinii de limbă şi lege caută să zdruncine încrederea în familie, în biserică şi în instituţiile statului, pentru a mâna apa pe moara comuniştilor şi iredentiştilor, este o faptă nesocotită din partea oricărui bun român să arunce cu noroi în cinstea unui Inalt Ierarh, care în vremuri de grea cumpănă a adus preţioase servicii neamului şi care ilustrează cu toată demnitatea scaunul nemuritorului mitropolit Şaguna.

Ca buni şi credincioşi fii ai sfintei noastre biserici sântem hotărâţi să luam o atitudine ostilă împotriva ziarului „Curentul" în cazul că nu va fi luată în considerare întâmpinarea noastră şi nu veţi înceta cu publicarea articolelor la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, deoarece nu putem admite ca prin contribuţia noastră şi a celorlalţi cititori ortodocşi să încurajăm un ziar care nu ţine seamă de dorinţele cetitorilor săi.

Mediaş, 25 Ianuar 1933.

Cu deosebită stimă: protopop Ioan Crăciun. Dr. Dionisie Roman, advocat-deputat. Dr. Ioan Crişan, notar public. Dr. Zenoviu Boeriu, advocat. M. Ciortea, inginer. Dr. Aug. Vancea, geolog. Dr. I. Ciocan, medic. Constantin Muşlea, director de bancă. Nicolae Miuţan, director şcolar. Pr. Ştefan Pocan, învăţător. Florea Gheorghe, funcţionar. Stana Traian, şef. poliţiei. Romulus Lupu, farmcist. I. Bellu Cristea, şeful casei cercuale. Th. Bălan, şef. siguranţei, I. Gheorghiu, funcţionar. Octavian Orăştean, contabil. Augustin Potor, contabil autorizat. Ioachim Bârză, comerciant, Gh. Rândaşu, agronom. Pr. Aurel

---

Cum se'nvârte uşa în ţâţânile ei,
Aşa se'nvârte leneşul în patul său.

Dute la furnică, leneşule,
Uită-te cu băgare de seamă la căile ei şi înţelepteşte-te.

Cine lucrează c'o mână leneşe, sărăceşte,
Dar mâna celor harnici îmbogăţeşte.

Inmulţindu-se oamenii era lucru firesc ca proprietatea să se împartă, din diferite motive, în mod inegal între ei, deaceea pentru a îndulci raporturile sociale ivite între oameni din cauza distribuţiei inegale a proprietăţii, Vechiul Testament nu încetează a aminti omului că pământul este al Domnului, iar omul îl are numai spre folosinţă. Această realitate se evidenţiază de altcum cu prisosinţă prin sacrificiile pe cari primii oameni le aduceau din darurile pământului, drept răsplată lui Dumnezeu pentru uzufructul câmpului.

E lucru stabilit că Vechiul Testament nu condamnă **proprietatea** şi mai puţin opreşte el averea împreunată cu câştig. „Ca orice problemă, aşa şi problema religioasă îşi are şi laturea ei economică. Din mizerie, spune un distins scriitor al zilelor noastre, „nu se nasc virtuţi". Sfânta Scriptură recomandă un câştig cinstit, condamnă însă toate felurile de interprinderi economice şi sociale cari se sprijinesc pe avere ca scop suprem al vieţii.

Cel neprihănit îşi întrebuinţează câştigul [pentru viaţă,
Cel rău îşi întrebuinţează venitul pentru [păcat.

Este aur şi sunt multe mărgăritare,
Dar buzele înţelepte sunt un lucru mare.

Un nume bun este mai de dorit
Decât o bogăţie mare.

A fi iubit preţueşte mai mult
Decât argintul şi aurul.

Cari sunt normele de conduită în viaţă pe cari le preconizează Vechiul Testament, acesta este iarăşi un punct de vedere principal care interesează în legătură cu subiectul acestui capitol de teologie biblică. Se ştie că Vechiul ca şi Noul Testament nu este un cod unde să aflăm îngrămădite, în ordine alfabetică, normele pentru complexul situaţiilor din viaţă. Aceste dispoziţii le aflăm semnate dealungul întregei Scripturi. Doar partea legislativă din Pantateuh, Proverbele, Cartea lui Isus fiul lui Sirah şi anume frânturi din remarcabila cuvântare de pe munte sintetizează doar mai cu răgaz rostul creştinesc în societate al muncitorilor. Iată indicaţii, de ordin general numai, pe cari le dă în această privinţă Vechiul Testament.

Faţă de protivnicii lor, prin legea Vechiului Testament, lucrătorii sunt puşi celei mai in ime protecţii. *Nedreptatea* faţă de meseriaşi echivalează cu omuciderea. Câtă vreme lumea antică cu morala ei intelectual-sensualistă ocrotea instituţii cari denegau omului personalitatea şi prin urmare şi libertatea sa individuală, Vechiul Testament este acela care îndulceşte caracterul monstruos al acelor compromisuri sociale, dă ordin ca „cel cumpărat (robul) să fie tocmit cu unul şi acela la care va fi să nu se poarte cu asprime cu el, să se facă socoteală şi să fie răscumpărat, iar dacă nu este răscumpărat să iasă de sine dela stăpân în anul veseliei".

Salarul trebuia solvit la intervale scurte, celor în drept a se bucura de rodul ostenelelor, iar pentru cei săraci legea prevedea plata încă la sfârşitul zilei de lucru. Sunt chiar o mulţime de locuri cari spun că însuşi Dumnezeu va interveni, susţinând cauza celor neîndreptăţiţi. Astfel mă gândesc b. o. la profetul Maleahi, care ne dă în privinţa aceasta următoarea informaţie: „Mă voi apropia de voi, zice Domnul, şi voi veni cu judecată împotriva celor ce opresc plata simbriaşului".

O problemă care a frământat şi ea, cu mult dinadins cugetul înţelepţilor Vechiului Testament este **dobânda.** Iată soluţia pe care-o îmbie ca suport moral în contra celor cu dare de mână: Pentru capitalul împrumutat se poate lua dobândă dela un străin, dela conaţionali se opreşte aceasta. *Sunt însă locuri în Vechiul Testament cari opresc cu desăvârşire luare de dobândă.* Astfel sunt b. o. cuvintele din Ps. 14: „Doamne care va locui în casa Ta? = celce face voia lui Dumnezeu, acela care nu cleveteşte, nu aruncă ocară asupra nimănui, nu-şi ia vorba înapoi, nu-şi dă banii cu dobândă şi nu ia mită". Adevărat că unii rabini caută să întunece înţelesul acestui loc „pentru a

Băcilă. Pompiliu Burz, şef contabil. Dr. Zaharie Harhoiu, medic. Dr. Coriolan Aslău, advocat, Ioan Sândulescu, funcţionar A. Petrescu, insp. penz. Pr. George Simplăceanu. Dr. Dionizie Filimon.

REDUCERI NEDREPTE. Proectul de lege, pentru reducerea salariilor, produce mari frământări în rândurile tuturor celor atinşi prin dispoziţiile noului proect. Lovitura este în deosebi grea şi nedreaptă pentru clerul bisericii noastre, căruia i se cere sacrificiul unei alte curbe, pe lângă cele cinci *de până acum. In această situaţie nespus de grea pentru preoţimea ortodoxă, noile reduceri ce ating salariile clerului, sânt absolut inadmisibile, cu atât mai ales că sacrificiul reducerilor nu este impus* tuturor *categoriilor de funcţionari.*

Cerem dar cu tot dreptul ca o nouă curbă să nu mai atingă prea modestele salarii preoţeşti.

Uniunea ortodocşilor mireni

— Ecouri —

Foaia Diecezană, din 29 Ianuar, dela Caransebeş:

„Semnalul de chemare a pornit dela Cluj, centrul intelectual al Ardealului, iar noi bănăţenii am aderat cu suflet deschis la asemenea înfăptuire de ideal, pentrucă aşa am învăţat din cântările bisericilor noastre: *iată acum ce e bun şi ce e frumos, fără numai a locui fraţii împreună.*

Banatul, care la chemările mari ale neamului totdeauna a ştiut răspunde, aleargă şi acum cu entuziasm la chemarea ortodoxismului străbun".

*

Eminentul scriitor şi luptător, dl Al. Lascarov Moldovanu, comentează în „N. R." apelul dela Cluj sub titlul „O chemare din Ardeal", în cuvinte adânc simţite ce merită să fie cât mai mult cunoscute. Chemarea, spune dl Al. Lascarov Moldovanu — „ne vine din Ardealul, de unde, în ultima vreme, ni-a venit şi un admirabil început de renaştere creştină, patronată atât de sigur şi de înţelept de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Chemarea, ce primim acum, vine din Clujul cel sănătos şi bun naţionalist, — şi are în sine aceeaş esenţă de înaltă valoare, de vreme ce are la temelie pe Isus Mântuitorul şi biserica Lui.

Mirenii drept credincioşi, — ajutaţi, îndrumaţi şi cercetaţi de conducerea bisericească — pot foarte mult în lupta pe care biserica o dă întru recuperarea scopului şi misiunii ei pe pământ.

Atât această chemare, cât şi adunarea proectată se fac sub acoperământul şi cu binecuvântarea conducătorilor bisericeşti ai Ardealului.

Am susţinut cu putere şi cu credinţă, atât cât m'a învrednicit Dumnezeu în bunătatea Lui, că scăparea noastră din toate primejdiile nu ne poate veni decât dela singurul Mântuitor al lumii, prin biserica Lui tradiţională.

Iată acum o întreagă regiune a ţării noastre care se ridică şi, prin cele mai autorizate glasuri ale ei, *mireneşti,* face această chemare atâta de însemnată, punând, ca semn al izbândei, pe Isus Hristos şi biserica Lui.

Ei spun atât de limpede, ca să nu poată fi posibilă nici o umbră de îndoială sau de interpretare: „Marele Vindecător este Hristos, cu învăţătura Lui mântuitoare", — căci singur El poate să potolească furtunele şi valurile, ca odinioară pe lacul Tiberiadei.

Pentru a face însă această afirmare trebue omului îndrăzneala şi tăria credinţei, — de aceea, celor care au făcut şi semnat chemarea dela Cluj, li se cuvine toată lauda şi tot cuvântul de frăţietate şi de îndemn, amintindu-ne unul altuia cuvintele lui Isus: Indrăzniţi, Eu am biruit lumea!".

Nr. 9957/932.

Circulară

Către toate Oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Comunicăm tuturor spre ştire şi conformare adresa ministerului instrucţiunii şi cultelor Nr. 185.541/16.484/1932 privitoare la controlul şi aplicarea timbrului aviaţiei:

„Ministerul apărării naţionale, subsecretarul de stat al aerului, a organizat, conform art. 10 din Legea fondului naţional, un serviciu de supraveghere şi control al aplicării timbrului de aviaţie alături de cel fiscal, pe petiţiile şi actele juridice ce se depun şi întocmesc de autorităţi.

Cu îndeplinirea acestor dispoziţiuni a fost delegat dl căpitan comandor Rătescu Ovidiu, care are însărcinarea de a supraveghea şi controla aplicarea timbrului.

Aducându-vă aceasta la cunoştinţă, vă rugăm să dispuneţi, a se face toate înlesnirile posibile dlui delegat, spre a-şi duce la îndeplinire atribuţiunile cu care a fost însărcinat şi în acelaş timp a se comunica tuturor instituţiunilor pendinte de Dvoastră".

Consiliul arhiepiscopesc.

Probleme, fapte, comentarii

Cruce se pune pe mormântul Eroului necunoscut. — Biserica ortodoxă română a intervenit, prin cuvântul I. P. S. Sale Patriarhului Miron, aducând la cunoştinţa guvernului că felul cum s'a procedat la manifestaţia din 24 Ianuar din capitală, — când crucea a fost profanată, ear preotul care o purta fu insultat, — a produs mare jignire bisericii noastre, slujitorilor ei şi poporului creştin ortodox. Pentru împăcarea spiritelor şi pentru o neapărată reparaţiune ce trebue adusă bisericii, s'a cerut guvernului să ia măsurile trebuincioase ridicării unei cruci mari de marmoră care să fie aşezată, cu fastul cuvenit, pe mormântul Eroului necunoscut din parcul Carol I.

Guvernul a recunoscut, în această materie, dreptul de a hotărâ *al capului bisericii de stat.*

Astfel I. P. S. Sa Patriarhul a dispus ca societatea „Cultul Eroilor" să îngrijească de ridicarea unei cruci monumentale la mormântul Eroului, ear crucea să fie pusă, cu solemna participare a tuturor societăţilor culturale şi naţionale din ţară în timpul cel mai apropiat.

Relevăm cu acest prilej, că nici în alte ţări *nu lipseşte* crucea de pe mormântul Eroului necunoscut. In catedrala dela Westminster, în *Londra,* Kenotaphul e împrejmuit de altare cu sfânta cruce şi candelabre care ard în permanenţă, susţinute de delfini, reprezentând grecescul *ichtus,* emblema

---

se sustrage, — vorba episcopului Timuş, — dela tăria lui şi zic că nu dobânda se opreşte aici, ci camăta nemoderată. Dar se vede că ei dau această interpretare pentru a acoperi cametele lor, cari ca o molie rod pe aproapele". Profesorul dela Universitatea din Cernăuţi Dr. Domiţian *Spânu* a studiat, cu multă agerime de spirit, problema dobânzii în lumina moralei creştine constată (la pag. 23, 24) că „importanţa împrumutului pentru viaţa socială n'a desconsiderat-o nici Mântuitorul Hristos. Hristos cere milă pentru aproapele, căzut în lipsă nevinovată. El n'a oprit dobânda, dar a poruncit mila în genere şi milostenia în special ca normă ocazională în cazuri anume. Mântuitorul a propoveduit deadreptul hărnicia, cruţarea şi chivernisirea pentru sporirea averii, fie chiar prin comerţ sau dobândă. Parabola talanţilor este dovada".

In cadrul de ecumenică ocrotire socială a Vechiului Testament, **puterii armate** i se încredinţează irevocabile concesiuni. Mai marele oştirilor se face vinovat, faţă de Dumnezeu Tatăl, de chemarea recruţilor cari căsătorindu-se n'avură prilej să trăiască un an cu soţia, cari construindu-şi o casă nu locuiseră într'însa un an, cari plantându-şi o vie încă nu gustaseră din fructele produsului ei.

Dacă am lua răspunderea să verificăm partea cuvenită **femeii** în Vechiul Testament, va trebui să-i concedem un loc de frunte în societate. Primele şire, cu cari debutează Scriptura, propoveduesc o învăţătură în stare să corecteze caracterul celor mai civilizate muieri din lumea pseudo-ştiinţei contimporane: *femeea fecioară, soţia* şi *mama* iubitoare de copii crescuţi în viaţă curată, este femeea slăvită întru numele Celui Prea Inalt; „casa şi averea o primim dela părinţi, dela Dumnezeu însă vine o soţie înţeleaptă". Faţă de *fetele fecioare* trebue să ai o atitudine de frate, desfrâul este înşirat, între cele 10 porunci, în rând cu uciderea şi se sterilizează prin uciderea cu petre sau arderea în foc a celui vinovat.

(Sfârşitul urmează).

Citiţi şi răspândiţi ziarul
Telegraful Român

Valoarea socială a conştiinţei individuale

Conştiinţa, după cea mai obişnuită definiţie, este glasul lui Dumnezeu din om, mijlocul prin care apreciem sau judecăm valoarea şi calitatea morală a faptelor omeneşti. Este îngerul păzitor din om.

Rolul conştiinţei în viaţa omenească este covârşitor. Conştiinţa are chemarea să şoptească omului în toate împrejurările vieţii: care este calea lui Dumnezeu şi care este calea diavolului. Când vocea ei tainică nu este ascultată, se răsbună nu numai prin mustrările ei tulburătoare, ci şi prin urmările nenorocite ce se revarsă asupra insului care nu se supune poruncilor şi legilor ei dumnezeeşti.

Deci nu putem avea nimic mai de preţ, ca o conştiinţă morală individuală, curată şi necondiţionat ascultată.

Intr'o vreme, când în viaţa socială se pare că lipseşte o conştiinţă morală, se pune întrebarea: Are conştiinţa morală individuală rol social, ori nu? Sau, care este valoarea socială a conştiinţei morale individuale?

Ca să putem răspunde la această întrebare, să vedem întâi cum priveşte Mântuitorul pe omul singuratic în raport cu societatea?

Căutând Scriptura N. T. constatăm că Isus Hristos Domnul nostru nu a privit pe om atât în singurătatea lui cât mai ales în colectivitate (Ioan 17, 21; Matei 5—7; Luca 9, 1; Matei 9, 36; 28, 19 etc. şi cf. cu Telegraful Român 72—1932). Numai pe cel rătăcit l-a privit în izolarea lui. Intre El şi comunitatea creştină, vede aceeaş legătură organică şi vie, ca şi între viţă şi mlădiţă (Ioan 15, 5). Această idee a unităţii şi a solidarităţii dintre membrii societăţii omeneşti o continuă în acelaş chip sfântul apostol Pavel, când lămureşte legătura dintre om şi biserica cea zidită pe temelia proorocilor şi apostolilor, unde însuşi Isus Hristos este peatra unghiulară (Efes. 2, 19—20).

Creştinismul priveşte pe om indisolubil legat de unitatea şi de sfinţenia bisericii mântuitoare. Hristos e «capul», biserica «trupul» şi organele

numelui sfânt. Comisiunea imperială a mormintelor Eroilor a ridicat aici o capelă, în care Uniunea mamelor a aşezat un frumos altar de marmoră cu gravarea scenei: Sfânta Maică ţinând în braţe trupul Mântuitorului pogorât de pe cruce. Alte scene, săpate în marmoră, reprezintă pe Sf. Gheorghe, patronul Angliei, în luptă cu bălaurul.

La *Paris*, la *Roma*, la *Varşovia*, la *Budapesta* acelaş lucru: eroul necunoscut este învrednicit pretutindeni de semnul sfânt al crucii.

După 9 ani, va avea crucea sa şi Eroul nostru „necunoscut", care — se ştie cu perfectă siguranţă — a fost **român şi creştin,** înmormântat, în 13 Mai 1923, de mitropoliţi, episcopi şi numeros cler, cu tot ritualul bisericii ortodoxe române.

*

Creştinească manifestaţie s'a desfăşurat Duminecă în Bucureşti. Peste zece mii de persoane, studenţi şi cetăţeni ai capitalei, au mers, în deplină ordine şi demnitate la sf. patriarhie. Era un aspect măreţ, cum puţine a cunoscut oraşul lui Bucur. Studenţi şi alţi credincioşi au cântat în parcursul drumului, pe calea Victoriei, prin piaţa Senatului, de a lungul cheiului, până la colina patriarhiei: „Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri"...

Cortegiul a fost primit de I. P. S. Sa Patriarhul Miron, care a exprimat regrete pentru incidentele dela 24 Ianuar, şi îndemnând tinerimea să păstreze ordine şi curăţenie sufletească, i-a împărtăşit înalta Sa binecuvântare.

Crucea a fost depusă, la invitaţia Inaltului prelat, în sala tronului patriarhiei.

După aceasta miile de credincioşi şi-au urmat drumul spre mormântul Eroului necunoscut, unde s'a celebrat slujbă religioasă şi s'au rostit câteva vorbiri, stăruindu-se asupra biruinţei războiului trecut — o biruinţă a concepţiei creştine şi a dreptăţii eterne. — O coroană, în forma crucii, s'a depus pe mormânt.

*

O declaraţie din Sibiu. — Primim: Studenţimea dela Academia teologică din Sibiu, adunată în şedinţă extraordinară, în ziua de 26 Ianuar c., îşi exprimă întreaga indignare contra sacrilegiului petrecut în 24 Ianuar la Parcul Carol I din capitală. In acea şedinţă s'a votat următoarea moţiune:

„Luând cunoştinţă cu strângere de inimă de incalificabilul gest de a maltrata pe un preot în odăjdii şi de a opri studenţimea dela punerea unei cruci la mormântul Eroului necunoscut, studenţimea dela Academia de teologie din Sibiu protestează contra acestei nemaipomenite fapte şi se declară solidară cu ceice au luat această iniţiativă solemnă de reîncreştinare a instituţiilor noastre publice atât timp cât la capetele celor ce simbolizează jertfa românească de 800 de mii nu străjueşte, ca un semn al altei vremi, semnul biruinţii lui Hristos: Crucea. Cerem ca această cruce să fiie dusă la mormântul Eroului necunoscut şi cerem repararea gestului dela 24 Ianuar 1933". — Teodor Bodogae, preşedintele cerc. studenţesc, Sibiu.

*

Din tezaurul ortodoxiei. — Real serviciu ne aduc cărţile traduse de părintele C. Iordăchescu: «*Omilii duhovniceşti*», de Sfântul Macarie, şi cea mai nouă: «*Ierarhia cerească şi ierarhia bisericească*», de Pseudo Dionisie Areopagitul.

Epuizarea primei ediţii, a primei cărţi, înseamnă că învăţăturile ei au fost adânc simţite, pământul a fost primitor, a fost bun pentru sămânţa semănată. Părintele profesor desigur că va avea mulţămirea sămănătorului, cu aşteptarea roadei însutite.

Ele vin să ne îmblânzească firea. In drumul nostru, spre împărăţia lui Dumnezeu, ne sânt puternic sprijin. De-ar formă ele hrană sufletească şi imbold pentru întrecerea editorilor, de-a scoate colecţii populare, formate din astfel de cărţi, cu adevărat edificatoare.

In lipsa de Patrologii în limba noastră, pentru studenţii teologi în deosebi, munca părintelui C. Iordăchescu e munca unui părinte înţelept, care are grijă de hrana sufletească a fiilor cari i-au fost încredinţaţi. *V. C.*

Meditaţii

Gânduri la Intâmpinarea Domnului

...s'a deşertat pe sine, chipul robului luând.... Filip 2, 7.

Iubite suflete, unda mirezmuitoare a cântării sfinte din ziua de ieri îţi întinde o punte peste aproape 20 de veacuri înapoi şi te face să asişti la o scenă măreaţă din viaţa lumii. Pe cel ce-a făcut lumea şi-i mai pe sus de ea îl vezi îmbrăcat în haina neputinţii omeneşti; pe cel ce-a făcut veacurile şi toate făpturile l-ai văzut ieri cu ochii sufleteşti întrupat în forma vremelnicului şi mărginit la condiţiile noastre omeneşti. Pe cel ce-a făcut legea, l-ai văzut împlinitor al ei, pe cel ce din nori şi din fulgere a cutremurat văzduhul, l-ai văzut pe braţe omeneşti lângă altar, alături de nişte animale, drept răscumpărare pentru viaţa sa dela Dumnezeu.

Perspectiva unui asemenea tablou par'că tâmpeşte mintea, par'că ia numele unui ilogism clasic: cel ce-a făcut toate, s'a coborât atât de jos, s'a nivelat la josnicia condiţiilor omeneşti! Fiul lui Dumnezeu devenit fiul Fecioarei! O! dar e aici o înălţime de gând neajunsă şi o prăpastie de înţelepciune nemăsurată. Firea omenească prin aceasta s'a îndumnezeit şi se îndumnezeeşte, ajungând la pârga virtuţilor şi la rumeneala faptelor bune. Prin „deşertarea" lui Hristos noi toţi ne-am reînfrumseţat, am redevenit asemenea lui Dumnezeu, ni s'a şters orce sbârcitură şi orce necurăţie.

Deaceea «întru El tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de desupt" (Filip 2, 10). Vino, ochiule al sufletului meu, şi caută la iconomia lui Dumnezeu, cum a plecat cerurile şi a venit pe pământ ca să te înalţe pe tine din ticăloşia patimilor tale. Vino, suflete, cu întreg avântul tău şi prosterne-te la umbra crucii ce te-a mântuit; vino, gând răsleţ şi pricepe cine este cel ce te-a făcut. Vino, fiinţă deşartă şi goală a zilelor de azi, vino şi dă mărire deşertăciunii lui Hristos. Vino, vas de lut şi nu mai întreba pe făcătorul tău de ce te-a făcut aşa (Rom. 9, 20). Vino, slugă mică şi neînsemnată şi nu cere socoteală Stăpânului, ci supune-I-te Lui, smereşte-te, topeşte-te şi socoteşte-te pământ şi ţărână (Iov 42, 6). Vino, vierme neputincios ce eşti şi supune-te Majestăţii lui infinite, căci El a zis: „Pildă am dat vouă... (Ioan 13, 15).

Cu asemenea gânduri se cade să întâmpinăm şi noi pe Domnul măririi. Amin. *Teodor Bodogae.*

INFORMAŢIUNI

Denunţătorul remunerat! Consiliul de miniştri din Vinerea trecută s'a ocupat de proectul de lege pentru modificarea contribuţiilor directe şi a impozitului global. Unul din principiile, în general acceptabile ale proectului, este însă şi următorul: *se acordă prime pentru* **denunţători,** cu privire la declararea veniturilor. — Trist principiu care, imoral cum este, nu va încuraja nici sinceritatea contribuabililor, supuşi an de an la sarcini tot mai apăsătoare.

Ştire ziaristică. A apărut la Cluj, cu data de 24 Ianuar 1933, primul număr al foii *Chemarea Românilor*, organ naţional, ţărănesc, economic, politic, informativ şi ilustrat. Ca director semnează dnul Hariton Moldovan. Apare de două ori pe lună. Abonamentul anual 50 lei. Redacţia: Cluj, strada Iuliu Maniu 42.

Contrar ştirilor că romano-catolicii sânt prigoniţi în Mexico, reprezentantul acestei ţări la Budapesta a declarat într'o convorbire cu ziariştii: In Mexico nu persecută nimeni pe romano-catolici şi pe preoţi; „noi ne luptăm numai contra clericalismului şi nu tolerăm amestecul în politică al cercurilor preoţeşti".

ŞTIRI LOCALE

Membrii consiliului municipal din Sibiu sânt convocaţi la şedinţa ordinară, ce se ţine în sala cea mare de şedinţe dela primărie, Vineri, în 3 Februar 1933 ora 17 (5 p. m.).

---

sale. Precum într'un trup se simte orce lovitură sau stricăciune ivită în orcare din părţile sale, şi precum un surub stricat poate altera întreagă funcţiunea normală a unui mecanism, la fel şi viaţa socială: orce acţiune imorală a unui individ fără conştiinţă, atacă şi otrăveşte întreg organismul societăţii. Aşa încât, având cu toţii un Tată ceresc, dela toţi se aşteaptă ca să fim una, o credinţă şi o simţire, o comunitate de viaţă şi de cugetare în trupul bisericii lui Hristos. Toţi fraţi, substanţial legaţi unii de alţii printr'un sentiment de dependenţă, întrupat în legile sociale ale umanităţii creştine.

Aceasta este ideea fundamentală pe care o propagă creştinismul cu privire la om şi la viaţa colectivă, socială.

Iubirea capătă chip concret, când este realizată în fapte, când este socializată. Dar această socializare a dragostei creştine nu se poate făptui fără o sinceră şi trainică unitate şi solidaritate în trupul bisericii creştine, care unitate şi solidaritate la rândul ei încă nu se păstrează decât atunci, când toţi oamenii, toate mădularile bisericii, au o simţire şi o credinţă, o conştiinţă creştină în faţa marilor obligaţii ale vieţii şi ale sufletului, — conştiinţă zidită pe temelia prorocilor, apostolilor şi a Mântuitorului Hristos.

Individul este celula vieţii sociale. Bolnăvindu-se această celulă, sufere întreg organismul social. Imbunătăţindu-se şi perfecţionându-se individul, se va îmbunătăţi şi perfecţiona societatea. Purificând conştiinţa morală individuală, se va purifica viaţa şi conştiinţa morală socială.

Viaţa socială este reflexul vieţii morale individuale. Este arborele crescut în crengi, mlădiţe şi frunze. Este un templu alcătuit din cărămizile personalităţilor individuale. Amar de acest templu, dacă în interiorul lui intră oameni cu inima de furi şi tâlhari. Viaţa socială este o oglindă în care se văd viţiile, sau virtuţile oamenilor. Viaţa socială este o carte deschisă, în care se ceteşte gradul până la care s'a urcat sau s'a coborât demnitatea umană. Numai conştiinţa morală asigură sănătatea şi curăţenia vieţii sociale, dupăcum numai o hrană bună întăreşte trupul omenesc.

Legile civile şi penale nu se potrivesc pentru toţi cetăţenii şi nu pătrund în toate împrejurările vieţii omeneşti. Numai conştiinţa morală exprimă o lege care se potriveşte pentru toată lumea. De altă parte, toate legile şi toate regulamentele şi statutele nu pot purifica interiorul ticăloşilor, dacă nu se bazează pe o conştiinţă morală individuală. Spre exemplu: să se introducă la întunerec, în două camere cu bani publici, doi oameni: unul care are conştiinţa morală, altul care nu o are. Banul public va suferi acolo, unde lipseşte credinţa şi conştiinţa.

Unde conştiinţa este curată, e curată şi mâna şi tot trupul va fi curat. Unde conştiinţa morală a singuraticilor e curată, acolo şi viaţa socială este curată şi stă pe temelii morale. Un om fără conştiinţă morală e surd şi mut în faţa mizeriilor morale şi sociale. Ba chiar le provoacă Omul cu cuget bun spune «mă doare inima», sau «nu mă lasă inima» ca să fac sau să nu fac o faptă prin care se nobilează, ori se viciază viaţa socială. Omul «fără inimă» sau «cu inima de câne» nu are această sensibilitate sufletească.

Conştiinţa individuală este regulatorul vieţii morale sociale, ear viaţa socială este răsunetul felului de a fi al conştiinţelor individuale.

Precum este o legătură intimă între Hristos şi Biserică (însoţirea celor ce cred în El şi în tainele Lui), aşa există o legătură de unitate şi solidaritate între om şi societate, între o conştiinţă morală individuală şi între viaţa socială. Aceeaş legătură vie şi organică, cu egală necesitate şi cu acelaş rol spre slavă şi mântuire.

Pr. *Ilarion V. Felea.*

Nu fii nesăţios întru toată deşertăciunea şi nu te apleca la mâncări multe. Că în mâncările cele multe va fi durere, şi nesaţiul va veni până la îngreţoşare.

Pentru nesaţiu mulţi au pierit; ear cel înfrânat îşi va înmulţi viaţa.

(Sirah 37, 32, 34).

Organizaţi Oastea Domnului

Nr. 93/933 (3) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Sebeşul de sus,** protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Preav. Cons. arhiep. din 11 I 1933 Nr. 9832 B se publică un nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Folosinţa pământurilor bisericeşti de 1 jugăr 136 st. şi anume 366 st. arător, 1100 st. fânaţ şi 270 st. cimitirul bisericesc.
3. Sesiune parohială primită prin Legea agrară, 20 jugăre fânaţ, pământ puţin productiv.
4. Stola parohială uzitată în parohie.
5. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi înainteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc în Avrig, (poşta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliul parohial. Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig.

Ioan Cândea
prootpop.

---

(6) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Pişchinţi,** protopopiatul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Intregirea salarului dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială, arător şi fânaţ în mărimea de 26 jug. 500 st. □
3. Pădure şi păşune în mărime de 8 jugăre.
4. Casă parohială lipseşte; pentru locuinţă se va îngriji noul ales fără să aibă vreo pretenţie de chirie dela biserică.
5. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort. român Orăştie, în termen, şi candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Orăştie, la 7 Ianuarie 1933

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăştiei, — în înţelegere cu oficiul parohial.

Ioan Moţa,
adm. protopopesc.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

8) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante: 1. **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos, 2 Furcşoara,** ambele de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Pentru parohia **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos:** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimitirelor, casă parohială şi grădină 1 jug., un drept de pădure, birul parohial câte 20 litri porumb sfărâmat dela cca 180 familii, şi venitele stolare uzitate în tract.

2. Pentru parohia **Furcşoara,** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimiterului şi sesiei parohiale în extenziune de $3^1/_2$ jug. arător şi fânaţ, birul parohial câte 20 lit. porumb sfărâmat dela cca 150 familii şi venitele stolare uzitate în tract.

Reflectanţii îşi vor înainta petiţiile în terminul cerut of. protopopesc, având voie a se prezenta în parohie cu prealabila încunoştiinţare a acestui oficiu pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 13 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliile parohiale.

Iuliu Josan,
protopop.

Nr. 31/1933 (7) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu dreptul de succesiune, pe lângă bolnavul paroh Valeriu Popoviciu din parohia de clasa a II a **Sibiel,** protopopiatul Sălişte, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □. Până când postul de capelan va fi recunoscut şi dotat din partea statului, parohul Valeriu Popoviciu este dator să plătească dânsul capelanului equivalentul salarului dela stat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Sălişte, la 16 Ianuarie 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul parohial din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moşoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderate.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Cărţi acum apărute:

Sinodul III Ecumenic
din Efes (431)
de
Pr. Ioan Mihălcescu
profesor la Facultatea Teologică, Bucureşti
Preţul Lei 65·—

Priviri istorice
asupra învăţăturii şi duhului bisericii ortodoxe
de
Alexandru de Sturdza
boer moldovean, Consilier de stat
Traducere din limba franceză şi cea germană de
I. I. Beleuţă
profesor la Academia Teologică „Andreiană", Sibiu
Preţul Lei 60·—

Contribuţii
la Revizuirea Liturghierului român
de
Pr. Petre Vintilescu
profesor la Facultatea de Teologie, Bucureşti
Preţul Lei 100·—

Şcoala Exegetică Biblică
din Antiohia
de
Pr. Dr. Mihail Bulacu
docent universitar
Preţul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra ramburs.

Reclama este sufletul comerţului

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 11 Februar 1933 Nr. 13—14

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII” SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Creștinismul ca bază

(=) Eră nouă se vestește din țara lui Kant și Goethe, din țara sguduită, dela încheerea păcii încoace, de nesfârșite sbuciumări politice sterile.

In sfârșit, mișcarea *hitleristă*, căreia i se asociază burghezi, țărani, industriași și tinerime cu pregătire academică, a izbutit să adune, sub steagul neînfricatului organizator, multe milioane de aderenți.

Conducătorul mișcării, austriacul de origine, *Adolf Hitler*, este acum numit *cancelar* al Germaniei. Și așa, fascismul, această naționalistă coalițiune, a luat, după necurmată și trudnică luptă, frânele conducerii și în patria marilor poeți și filosofi germani.

In *proclamația* sa către popor, noul cancelar face următoarele precizări cu raport la politica sa *interioară* (le publicăm după telegramă din N. Fr. Presse):

Problema de căpetenie și cea dintâi a guvernului național, — spune cancelarul Hitler, — *va fi restabilirea unității spirituale și sobre a poporului nostru;*

Guvernul național va păstra și apăra temeliile pe care se razimă forța națiunii noastre; va ocroti cu tărie **creștinismul** *ca bază a întregului nostru moral,* **familia** ca element organic în corpul poporului și statului nostru;

Stând mai pe sus de bresle și clase, guvernul național va duce din nou poporul la conștiința unității sale etnice și politice și la îndatoririle ce rezultă de aici...

In proclamația sa, guvernul național german recunoaște, prin urmare, ajutorul și valoarea socială a *creștinismului* în combaterea desfrâului și a stărilor anarhice produse de *bolșevism.*

Pe lângă toate rezervele ce trebue să ni le impunem cu privire la tendințele revizioniste și antipacifiste germane, putem constata, în programul de lucrare a guvernanților din Germania, îmbucurătoarea recunoaștere a *importanței creștinismului, ca factor de temelie în viața poporului și a statului german.*

Credința în forța morală a creștinismului, este pusă față în față cu bolșevismul, — care la rândul lui se prezintă tot ca o credință, greșită firește, și materialistă, dar care nu poate să fie înfruntată cu succes, decât prin o altă *credință,* superioară, morală și idealistă, reprezentată prin creștinism.

Copleșiți de înrâuriri viclene masonice, guvernanții noștri s'au rupt, în mare parte, de vechile rânduieli și datini ale creștinescului popor român, și dacă — cu toate pildele nouă date din alte părți, — vor stărui totuș în neînțelegerea unor adevăruri fundamentale pentru propășirea poporului nostru creștin, nu vom fi scutiți de surprize dureroase și primejdioase.

Ni s'a dat ocazie, în anii din urmă, să vedem cum, în toate *mesagiile* de deschidere a parlamentului, biserica a fost tratată cu o totală indiferență. Am remarcat totdeauna această nepăsare semnificativă, urmată apoi de un tratament vitreg și nedrept la adresa preoțimii. Atitudini asemănătoere nu se pot tălmăci, decât tot prin felul înrădăcinat al concepției laicizate, ce nu mai vrea să țină seamă de biserică.

Siguranța statului și interesul ordinei publice, în situația îngrijitoare ce se desfășoară, ne strigă zi de zi, că nu-i chip statornic de îndreptare și de potolire a spiritelor numai prin folosirea de mijloace *exterioare:* ne trebue în loc, sau alături, de aceste măsuri simpliste și comode, întâi de toate munca *interioară,* în duhul religios creștin.

Biserica are să fie privită nu numai ca o instituție a *trecutului* nostru, ci mai ales ca instituția care poate să răspundă întocmirilor *prezente și viitoare,* la care aspiră statul român.

Semnele unor schimbări de vederi în pătura mai apropiată de popor, semnele unor organizări în spirit creștin, încep să se înmulțească: în zile ce se apropie, se vor pune la Cluj fundamentele uniunii creștine ortodoxe în Ardeal; apariții, de aceeaș natură, se anunță din alte părți ale țării; ear tinerimea noastră academică nu rămâne îndărăt, ci manifestă, pe lângă toate piedecile ce i se pun, aceeaș concepție religioasă tradițională, mărturisită de curând atât de elocvent în fața unui sfânt mormânt...

Aceste semne ale vremii, cu felul lor sănătos de a contempla lumea și viața creștinului, trebue să le întâmpinăm cu încredere și bucurie, contribuind, în acelaș timp, cu toată puterea noastră la realizarea scopurilor salutare, pentru care suferim muncind și rugându-ne.

Partidele politice și crucea

Perzistă în amintirea tuturor grava impietate săvârșită față de cruce de către organele polițienești cu prilejul pioasei procesiuni a studențimii din capitală la mormântul Eroului necunoscut român, în ziua de 24 Ianuar c. — față de crucea care nu e numai simbol al creștinismului în senzul că amintește de faptul mântuitor al răstignirii Domnului pe ea, ci și vehicul al harului dumnezeesc, sfințind oameni, locuri și intreprinderi prin însuși semnul sau prezența ei. Sfânta cruce care-i ea însăși o ierurgie și parte esențială a fiecărei taine, ca una ce cuprinde în semnul ei puteri tainice dumnezeești, a fost sfărâmată și trântită, fără cutremur de suflet, în noroiul străzii, iar preotul îmbrăcat în odăjdii i-a împărtășit soartea.

E un sacrilegiu acesta, care în alte timpuri, cu o mai sensibilă conștiință religioasă, ar fi provocat un răspuns drastic din partea întregei obști creștine, cu procesiuni de *reînălțare* a crucii batjocorite, cu stoarcerea celei mai neechivoce reparații din partea acelora ce-au sfidat nu pe oamenii unei țări, ci pe Dumnezeul acelor oameni. Acum 1200 o asemenea faptă a sfârnit în împărăția bizantină acele imense turburări ce-au durat mai bine de un veac.

Nu s'ar putea spune, desigur, că n'a fost și la noi, de data aceasta, un fior de indignare și o imediată pornire de reînălțare a sfintei cruci. Și ceeace e mai îmbucurător și de bun augur pentru viitor e că pornirea aceasta a cuprins cu deosebire inimile studențimii noastre.

Dar ceeace e trist și ne pune și mai direct în fața problemei religioase actuale din țara noastră, e absența oricărei reacțiuni din partea acelor organisme cari se consideră reprezentantele națiunii și pe mâna cărora e dată țara, cu rândul, să fie îndrumată atât în ordinea celor materiale, cât și a celor morale și culturale.

Glasul de protest al reprezentanților Ligii creștine și Gărzii de fier la redeschiderea parlamentului a rămas fără ecou la reprezentanții celorlalte partide. Ba chiar unii deputați au avut expresii cari îi desvăluiau gândind că protestul pentru o asemenea chestiune este un lucru cu totul neserios, incompatibil cu înaltele preocupări ale parlamentului.

Faptul acesta e foarete trist, pentrucă, orce s'ar spune, partidele cuprind o bună parte dintre intelectualii noștri. Atitudinea partidelor în această chestiune poate fi considerată drept atitudine a unei bune părți a păturii noastre

culte. Indiferenţa şi bagatelizarea elementelor credinţii şi cultului bisericesc caracterisează de multă vreme aproape pe fiecare ins care se socoate, cu cele 8 clase de liceu ale sale, trecut peste periferia cunoştinţii relative şi a necesităţii de-a crede, în câmpul cunoaşterii integrale şi infailibile, deşi acest câmp se întinde gol şi dezolant în faţa sa.

Şi n'ar fi atât de grav lucru dacă indiferentismul acesta al păturei intelectuale nu i-ar strica decât ei şi n'ar ţinea-o decât pe ea ruptă de izvoarele vieţii creatoare. Nenorocirea e că exemplul ei se întinde asupra lumii mai de jos. Uneori, e drept, intelectualii nu fac propagandă ateistă voluntar, ci numai întrucât când petrec în sat sunt văzuţi departe de cele bisericeşti şi tradiţionale. Alteori însă fac aceasta propagandă voluntar, din inconştienţă sau satanism. E destul să citäm atâtea pasagii din discursurile electorale. Iar în cazul nostru să ne gândim la efectul dezastruos pe care l-a avut asupra conştienţii religioase a soldaţilor ce-au reprimat procesiunea crucii, ordinul superiorilor de-a sparge crucea şi brutaliza pe preot în odăjdii.

Autoritatea morală a superiorilor şi frica de ei i-a scos din sfiala ce-le-o dicta veneraţia faţă de cruce; a fost mult până au făcut această primă probă de tratare a lucrurilor sfinte, ca a lucrurilor de rând. La ocazii ulterioare vor purcede la astfel de gesturi spontan.

Suntem în preajma constituirii Uniunii românilor ortodocşi. E momentul suprem ca ea să se realizeze. Misiunea ei e mare. Va fi în stare să facă minuni? Căci minune e pentru vremea noastră seacă schimbarea la faţă în senz religios a intelectualilor noştrii. Noi nădăjduim mult, căci unde e puţină silinţă omenească e şi mult ajutor dumnezeesc.

Dr. D. Stăniloae.

Spre o mobilizare sufletească

IV

— Adrese din: Geoagiu, Ilia, Oltul, Miercurea şi Diciosânmărtin —

Continuăm publicarea adreselor — în extrase — şi a semnăturilor primite din localităţile ce urmează mai jos, dela ceice aderează la înfiinţarea uniunii ortodoxe a mirenilor bisericii noastre; şi anume dela:

14. Geoagiu: *Incredinţaţi că numai printr'o solidară alipire de sfânta noastră biserică, mirenii şi ierarhia vom ieşi teferi din criza de azi şi se va asana viaţa publică, aderăm cu însufleţire la înjghebarea Uniunii naţionale a mirenilor şi vom fi la datorie.*

Semnează:

Sabin Safta, înv. pens. Grigore Totorcea, înv. Dr. Iosif Indrieş, adv. Dr. Ioan Jantea, notar public. Septimiu V. Roşu, advocat. Florea Tomescu, perceptor. Ioan Lupu, secr. de plasă. Branga Rom., judecător. Bucur Secărea, notar. Petru Maniu, director de bancă. Ioan Bolog, dir. de carte funduare. Nicolae Cingher, grefier la jud. rurală. Dr. Constantinescu, medic la Sanatorul t. b. c.

15. Ilia: *Salutăm Chemarea intelectualilor din Cluj şi ne înrolăm în Uniunea mirenilor ortodocşi. Ne dăm seama că Biserica naţională cunoaşte calea de mântuire şi nu ne vom abate dela acea cale.*

Semnează:

Iuliu Josan, protopop. Dr. Simion Dragomir, notar public. Dr. Dumitru Sulică, advocat. Dr. Toma Podea, advocat. Dr. Gheoghe Prunaş, medic. Iosif Costea, advocat. Nicolae Tănăseanu, şef judecător. A. Pavel, jud. Titu Cărăbaş, inginer. S. Olariu, dir. de bancă. V. Furdui, notar. Nica Savu, dir. şcl. Nic. Bogdan, înv. Ioan Orbonaş, învăţător. Gheorghe Bărăcaş, contabil. Iuliu Orbonaş, cassar de bancă. Iosif Pernicek, contabil. Iosif Pârvu, fost învăţător. Mihai Zomonita, perceptor. Romul E. Iacob, preot. Ioan Groza, notar în pens. Gheorghe Popovici, secretar de plasă.

16. Oltul: *Abia acum va cunoaşte biserica şi ţara noastră câtă putere există în sufletele credincioşilor ei din pătura intelectuală, când Uniunea naţională a mirenilor se va înjgheba şi va porni pe calea realizărilor, sintetisate în «Chemarea» dela Cluj.*

Semnează:

Dr. Alexandru Socaciu, adv. Dr. Emil Oana, advocat. Dr. Serafim Oana, advocat. Dr. Ioan Zosim Oana, advocat. Inginer I. Dimitrescu.

17. Mercurea: *Trăind în contact cu massele poporului, am experiat că fără legăturile sufletului se sapă un abis între popor şi clasa intelectuală.*

Socotim că Uniunea mirenilor şi «Chemarea» din Cluj va realiza solidaritatea dintre massele poporului şi pătura intelectuală. Aderăm la înfiinţarea Uniunii şi promitem a ne face datoriile cu zel şi sinceritate.

Semnează:

Dr. Emilian Sfetcu, advocat. Pantilimon Bratu, primpretor. Dr. Moise Stânese. adv. Dr. Aurel Creţu, advocat. Dr. Oliver Vraciu, medic. Cornel Georgescu, advocat. Matei Scorobeţiu, dir. şcolar. Ioan Noaghiu, not. com. Ioan Emanuil, dir. şcolar. Cornel Muntean, notar pens. Ioan Dragomir sen., comerc. Ionel Dragomir jun., comerc. Dumitru Lupaş, funcţionar.

18. Diciosânmărtin: *Subsemnaţii declarăm, că aderăm din tot sufletul la înfiinţarea uniunii intelectualilor ortodocşi din Ardeal, spre binele sfintei noastre biserici şi a neamului nostru românesc.*

Semnează:

Ioan Lupeanu, şef de poliţie. Dr. Damaschin Flitter, adv. Nicolae Ilie, profesor. Dr. I. Dumitrescu, director de spital. Dr. Petre Talpeş, judecător. Ilarie Beian, revizor şcol. Const. Ionescu, ofic. superior P. T. T. Uifaleanu Gavrilă. pensionar. Dr. Ioan Săroiu, medic. Aron Şerb, prof. Gh. Purcărea, funcţionar de bancă. Traian Bârsan, funcţionar de bancă. Gh. Avrigeanu, dir. «Albina». Teodor Voileanu, funcţ. Al. Corniciuc, şef de depozit C. A. M. Gheorghe Anghelescu, impiegat C. A. M. Marin Nedelcessu, revizor C. A. M. Ioan Sadofsky, dir. băncii naţionale. Bălan, cont. băncii naţionale. Todoran Ioan, funcţionar P. T. T. Hâncu Ioan, funcţ. P. T. T. Ion Vulcuţ, director gimn. Tatulescu, notar public. Ioan Oprean, oficiant sanitar.

I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a intervenit la guvern printr'un memoriu temeinic motivat, cerând ca salariile slujitorilor bisericeşti să fie scutite de noua reducere de 10% şi 12%, începând din Ianuar 1933.

Intâmpinări

— Impotriva uneltirilor aduse capului bisericii noastre —

Preoţimea ortodoxă română din protopopiatul *Orăştiei* a trimis, la 1 Februar a. c., următoarea scrisoare-protest către directorul *Curentului* din capitală:

Domnule director, — Preoţimea ortodoxă din protopopiatul Orăştiei, — deprinsă cu şcoala sănătoasă ce o avea, ea şi tot poporul, înainte de războiu, în scrisele presei noastre luminate de atunci, — urmăreşte azi cu firesc interes şi cu cercetătoare atenţie ziarele din Bucureşti, ca să vadă ce îndrumări respiră din scrisele lor, pentru viaţa de obşte a neamului, pe toate terenele, şi materiale, şi sufleteşti. Judecând obiectiv ce se scrie în unele, ce în altele, ea primeşte cu plăcere pe cele bune, respinge cu durere sufletească pe cele rele.

Printre ziarele cetite de preoţimea noastră de aici, era, şi mai e, şi ziarul Dvoastre, *Curentul*. Dar, de o vreme, noi rămânem tot mai dureros isbiţi de campania fără înţelepciune, căreia Dv. i-aţi deschis coloanele, pentru a ponegri, a subsăpa autoritatea şi a terfeli numele înaltului nostru păstor Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan dela Sibiu, fără a Vă da seama de ce rău faceţi *bisericii noastre* şi întregii sale preoţimi!

La noi Arhiereii sânt ţinuţi în mare vază, ca aceea ce sânt: Principi bisericeşti; şi de ei nu se ating decât observaţiile critice cele mai *obiective, întemeiate, cuviincioase!* Căci noi nu avem Arhierei, nici unul, care să nu vredniceasscă toată ascultarea şi chiar admirarea noastră, pentru faptele şi învăţăturile lor.

Toţi Arhiereii noştri ortodocşi din Ardeal, Bănat şi Crişana, sânt plini de râvnă adevărat părintească pentru aşezământul sfânt în fruntea căruia au fost înălţaţi de încrederea întregii obşte a bisericii. Căci arhiereii noştri nu sânt *numiţi* de cutare guvern sau partid politic întâmplător la putere, ci ei sânt *aleşi* de reprezentanţii legali, de reprezentanţii, deputaţii, întregului popor credincios, întruniţi în Sinoade bisericeşti electorale. Şi ei nici nu conduc lucrurile bisericii în mod arbitrar, absolutist, ci *cu răspundere* faţă de aceleaşi corporaţiuni bisericeşti care i-au ales; sinoadele bisericeşti, micile noastre parlamente, care le cercetează activitatea şi o judecă, — dându-i aprobare, şi Lor deslegare. Pentru orce lucrări trecute prin Sinod şi aprobate el, Arhiereul nici nu mai e răspunzător, după ce a primit aprobarea şi deslegarea legală. Iar dintre Arhiereii noştri cari aşa lucrează, deosebit de mult stimat şi iubit, ca cel mai reprezentativ apărător al sfintei biserici, şi prin ea a neamului nostru, este Inalt Prea Sfinţitul Arhiereu şi Mitropolit Nicolae, o podoabă a Arhiereilor noştri şi a tuturor corporaţiunilor bisericeşti ca şi mirene, ca Parlamentul, din care face parte.

Nu putem aduce directorului *Curentului* ofensa că nu le cunoaşte şi nu le ştie acestea!

Intrebăm atunci: Cui foloseşte ţinuta *Curentului* de a da voe unui răsvrătit, unui om plin de patimă şi ură, ca să stropească cu noroiul articolelor sale pe acest Inalt Prelat?

Chiar azi. — când ne plângem pe toate cărările, că nu mai există *autoritate*, că totul e dărâmat, subminat, dat pe gârlă de demagogia deşanţată şi ruinătoare? *Chiar azi* ne punem — fără dreptate — şi fără temei — să mai dărâmăm şi ce a mai rămas sănătos, ca autoritate, vaza unui luminat Arhipăstor, şi prin el biserica?

Nu-şi dă seamă ziarul Dv. că prin asta se izbeşte şi în desciplina bisericească, ce a mai rămas în picioare, în încrederea ce poporul nostru, cu drept cuvânt, o are în Arhiereii săi, — că se izbeşte astfel şi în temeliile de care are azi omenirea nevoe mai mult ca oricând, în ale bisericii?

Noi, preoţimea din protopopiatul Orăştiei, când ridicăm cuvânt de protest împotriva acestei campanii lipsite de orce înţelepciune, — pe lângă că e lipsită de dreptate şi de temei, şi e o simplă rancună veninoasă şi respingătoare, — atragem luarea aminte a redacţiei că îşi *pierde, prin astfe de campanii, orce credit în ochii noştri.*

Orăştie, 1 Februar 1933.

Protopop Ioan Moţa (Orăştie). Pr. Iosif Dumitru (Beriu). Octavian Andrei (Căstău). Ioan Cotruş (Dâncul Mare). Ifrapt Bodea (Mărtineşti). Dr. A. Baciu (Orăştioara de jos). D. Olariu (Orăştioara de sus). Stoian Rusu (Cugir). Adam Teodor (Pricaz). Adam Basarab (Romos). Profesor-preot Zaharia Stanciu, Profesor-preot V. Necşa (Orăştie). — în numele lor şi al colegilor lor din protopopiatul Orăştiei.

*

Fruntaşi dela *Braşov* adresează directorului numit următoarele:

Domnule director, — Cu adâncă durere, provocată în inima noastră de scrisul unui om, care nu-şi dă seama de ceeace pune pe hârtie, dar cu deosebire de faptul, că în ziarul Curentul, *se publică articole prin care, în mod temerar, din răstimp în răstimp tot repetându-se, — se atacă personalitatea I. P. S. Sale, a Părintelui Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae al Ardealului, nu ne mai putem reţinea, noi fruntaşii români ortodocşi din Braşov, de a reacţiona şi a protesta în contra unor asemenea porniri inferioare, menite a lovì în prestigiul bisericii noastre ortodoxe române din Ardeal.*

Noi, subsemnaţii fruntaşi din Braşov, vom cunoaşte mai bine, decât nenorociţii cari nu-şi cunosc, se vede, nici rostul vieţii lor, sufletul I. P. S. nostru Mitropolit; mai ştim să apreciem şì binele bisericesc, ce s'a revărsat asupra întregii noastre Arhiepiscopìi şi Mitropolìi din Transilvania, în urma activităţii I. P. S. Sale, şi putem să simţim, în mod viu şi direct, şi duhul produs în biserica noastră tocmai în urma măreţiei ce reprezintă Inaltul nostru Prelat, ceeace, cei cari îl ponegresc, nu sânt în stare să o înţeleagă.

De aceea ne e şi durerea în suflet aşa de mare, când vedem cu câtă lipsă de pricepere, de scrupul şi de frică de Dumnezeu, se abusează de iscusinţa scrisului şi de tipărirea unui ziar, menit a servì hrană sănătoasă sufletească, dar nu otravă, intelectualilor români.

Ne întrebăm: Cu ce altceva ar fi să răspundem însă autorului unor asemenea articole, decât să exclamăm: Doamne, iartă-le, că nu ştiu ce fac! şi: Doamne, dă celor neînţelepţi minte şi înţelepciune, căci scrisul fără înţelepciune devine otravă pentru viaţă!

Dar nu putem să nu ne adresăm directorului ziarului «Curentul», care e dl Pamfil Şeicariu, cu toată stăruinţa noastră, rugându-l să binevoiască a pune el capăt pornirilor acestora, nu numai pentru cinstea şi interesul ziarului ce conduce, ci şi pentru morala şi pentru binele ce trebue să reprezinte azi orce ziar, vrând să fie folositor vieţii româneşti, celei sănătoase.

Semnează:

Protopop Iosif Blaga. Tib. Brediceanu, director al băncii Albina, Braşov. George Baboie. Vasile Şelariu. George Avrigeanu. Nicolae Oniga. George Popovici. George Zavici. Florea Gămulea. A. I. Dobre, prof. I. Şeitan, prof. I. Constanţiu, prof. Dr. Sterie Stinghe, prof. D. C. Teodorescu. S. Vidraşcu, profesor. I. Ludu, preot. George Constantin, preot. I. Broşu, preot. Dumitru Greceanu, preot. Zenovie Popovici, pr. I. Steflea, pr. Dr. Teodor Sbârcea, prim medic î. p. I. Brânzea, prof. V. Neguţ, prof. Ch. Racu, secr. lic. Şaguna. G. Curcă, procurist al băncii Albina. Victor Rath, prof. Dr. I. Lupu, medic. I. Panaitescu, insp. fin. Dr. Voicu Cornel, primarul Braşovului. Ing. Micu Vasile. Dr. Şt. Popovici. Dr. Ulpiu Ştefan, prim med. munic. Teodor Stinghe, şef. cont. primăriei. G. Preşmereanu, prof. D. Marcea, insp. şcolar î. p. Dr. I. Garoiu, dec. baroului adv. Braşov. P. Morariu, contabil. Dragoş Navrea, profesor. Dr. Simion Turtea, prof. şi advocat. Dr. Const. Moga, adv. Ing. I. Ionică. Vasile Mereţ, pr. Dr. Iosif Puşcariu, medic. I. Popa, prof. Dr. P. Munteanu, adv. Şt. Belindescu, comerc. Candid Muşlea, profesor. N. Oancea, prof. Dumitru Lupan, prof. Vasile Bogza, prof. N. Necşulescu, prof. C. Nicolau, prof. A. Şerban, prof. Mihail Sotiriu, prof. Pr. N. Furnică, prof. I. Odor, prof. A. Bălăcescu, prof. Gh. Zugrăvescu, director lic. I. Pricu, dir. şc. comerc. Dr. Sever Benţia, medic. Şt. Bobancu, advocat. Vasile Iordache, contabil. Romulus Dogariu, contabil. Octav. Giurgiu, prof. C. Andreian, adm. fin. A. Ş. Olteanu, insp. fin. Dr. Bujor Teculescu, adv. Andrei Belindescu, adv. Dumitrescu C. Pârvu, adv. Radu Prişcu, dir. şc. N. Baboie, prof. Dr. Costi Oancea, medic. Dr. D. Borşan, medic. Dr. Valeriu Stinghe, medic. Dr. Ioan Moşoiu, notar public. Dr. Octavian Tătulea. Dr. Spiridon Boita, advocat. Dr. Nicolae Boeriu, notar public. Dr. Octavian Comani, adv. Dr. Ariton, medic primar. Dr. Nic. Ioaneş, notar public. Constantin Orghidan, proprietar. Dr. G. Mailat, adv. Cornel Măeruşanu, preot. Val. Popovici, insp. Dumitru Caţaveiu, dir. şc. Silvestru Garcea, paroh. A. Căpăţină, advocat. Dr. G. Bălcăş, advocat. Gh. Spuderca, proprietar.

*

Preoţi şi numeroşi alţi intelectuali din valea *Târnavei mici* au adresat directorului dela ziarul *Curentul* din Bucureşti o întâmpinare unde se declară:

...Biserica a fost, *şi este*, comoara cea mai scumpă a sufletului nostru, comoară păzită de toată suflarea românească conştie.

Abia azi, când credinţa se luptă cu necredinţa, adevărul cu minciuna, hula cu cinstea, păcatul cu virtutea, se ivesc ici colo iresponsabili, cari se dau pe partea minciunii, a hulii şi a păcatului, şi atacă această comoară, a sufletelor noastre, biserica, prin lovituri îndreptate asupra unui reprezentant al ei şi adăpostite în coloanele ce aşteaptă *alte* preocupări, ale ziarului *Curentul*.

Celui atacat, I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, îi zicem din nou cu toată însufleţirea creştinească şi românească: „Intru mulţi ani, Stăpâne, spre binele bisericii şi al neamului", — iar ziarului *Curentul*: Videant Consules!

Diciosânmărtin, 29 Ianuar 1932.

Protopop Gheorghe Oprean. Pr. Ion Pădurean, Şoimuş. Pr. As. Marcovici, Lepindea. Pr. Vasile Ţetcu, Cetatea de Baltă. Pr. Ioan Scumpu, Boian. Pr. Aug. Cheţian, Bobohalma. Pr. Oct. Negrea, Coroi. Pr. Iuliu Moldovan, Laslău. Pr. Teodor Goga, Crăciunel. Pr. Emil Popp, Supădure. Pr. Aurel Scutea, Blăjel. Pr. Silviu Florea, Chesler. Traian Popa, Suplac. Pr. Emil, Sămărghiţan. Pr. Popa Vasile, Custelnic. Pr. Ioan Oprea, Bahnea. Pr. Petre Medeşan, Cornești. Ion Lupeanu, şef de poliţie. Ilarie Beian, revizor şcolar. Dr. Săroiu, medic. Iulian Dănilă, înv. Dr. P. Talpeş, judecător. Dr. I. Dumitrescu, director de spital. Ion Vulcuţ, dir. de gimnaziu. Tatulescu, notar public. Indescifrabil, inginer silvic. Aron Şerb, profesor. Nicolae Ilie, profesor. Indescifrabil, profesor. G. Purcărea, funcţ. de bancă. Traian Bârsan, funcţ. de bancă. Avrigeanu, director de bancă. Teodor Voileanu, funcţionar. Al. Corniciuc, şef de depozit C. A. M. Gh. Anghelescu, funcţionar. Marin Nedelcu, funcţionar. Todoran Ioan, funcţ. P. T. T. Hancu Ioan, funcţ. P. T. T. Ioan Oprean, funcţ. sanitar. — In numele societăţii ortodoxe a femeilor române din Diciosânmărtin: Victoria Oprean, prezidentă. Marg. Ionescu, secretară.

*

Dela *Miercurea* s'a trimis aceluiaş ziar o întâmpinare, în care se declară:

...Noi, preoţii şi credincioşii din tractul Miercurea, protestăm cu toată energia împotriva invenţiilor distrugătoare de credinţă. Nici nu putem crede, că autorul nefericit al uneltirilor ar aparţinea bisericii noastre...

Clerul şi poporul solidari fac zid de apărare în jurul înaltului Prelat şi a bisericii, pe care o vom şti iubì şi apăra, ca şi strămoşii noştri din alte vremuri...

Mercurea, 28 Ianuar 1933.

Prot. Avr. S. Pecurariu. Dr. Aurel Creţu, advocat. Dr. M. Stănescu, adv. Corneliu Muntean, not. pens. f. dep. ep. Ioan (indescifr.), dir. şcolar. Valeriu Maxim, profesor. Dr. Emilian Sfetea, adv. Sept. E. Maxim universitar. Virgil Pecurariu, secretar. Nic. Bunea, agr.

FOIŞOARA

Valoarea socială a Vechiului Testament

(Sfârşit)

Pentru promovarea iubirii faţă de aproapele şi pentruca individul să se întărească din nou pentru munca vieţii, s'au acordat şi în timpurile biblice favoruri acelora, cari, din motive ce nù depindeau direct de dânşii, şi-au perdut independenţa materială. Astfel sunt dispoziţiile de *asanare a proprietăţilor* prevăzute de cap. 25 din Levitic. Ele nu crează societăţii o situaţie atât de ruşinoasă ca invenţiile adhoc ale politicianilor noştri, înfruntă pe de-o parte acumularea de mari proprietăţi fonciare din partea unor privilegiaţi ai sorţii, intervine pe de altă parte printr'o formulă echitabilă în favoarea libertăţii individuale a insului.

Crimele şi fărădelegile erau anihilate cu multă înţelepciune din partea legislatorului. Legea talionului „ochiu pentru ochiu", „dinte pentru dinte" garanta c'o mai dârză siguranţă ordinea publică. La rândul său Vechiul Testament pune în vedere preţuirea cuvenită a legilor izvorâte din lumina Aceluia căruia nu-i rămân necunoscute nici cele mai tainice gânduri ale omului. Astfel primul postulat pe care ţinteşte să-l vadă generalizat în cadrul atât de provizor al vieţii, e ca fiecare să se ocupe c'o îmbelşugată dragoste de lucrul stării lui. V. Test. bănueşte că numai munca săvârşită în urma unei succesive experienţe îndrumă pe individ spre un sănătos postulat de viaţă, care este perfecţionarea. De aceea zice: *„Celce mână boii* se învălueşte în lucrurile lor,—inima lui va da să întoarcă brazda, şi privegherea lui va fi despre hrana boilor.

Aşa fiecare *meşter de lemn*, şi mai marele meşterilor. Celce sapă săpături de peceţi, gândul lui este cum să schimbe chipurile, inima sa o va silì, ca să asemene zugrăveala şi privegherea lui, ca să săvârşească lucrul. Aşa *meşterul de fier* şezând lângă nicovală se deprinde cu greutatea fierului. Aburul focului va învârtoşa carnea lui, şi cu înferbântarea căminului se va lupta. Sunetul ciocanului va înnoi urechea lui, şi ochii lui la asemănarea uneltei. Inima sa o va pune spre săvârşirea lucrurilor, şi privegherea lui este ca să împodobească... Aşa *olarul* şezând la lucrul său, şi învârtind cu picioarele sale roata pururea are grije de lucrul său, ca lucrarea lui să fie multă"... In această categorie de principii intră, firește, încă un alt corectiv al vieţii, pe care la fel, îl doreşte lipit de faptele mulţimii muncitoare, ca sigur element de moralizare socială: *dreptatea.*

Cine umblă pe căi strâmbe, cade într'o [groapă.

Cumpăna înşelătoare este urâtă înaintea [Domnului,
Dar cântăreala dreaptă îi este plăcută.

Lumina celor drepţi arde voioasă,
Candela celor răi se stânge.

Comorile câştigate c'o limbă mincinoasă,
Sunt o deşertăciune care fuge, şi ele duc [la moarte.

Respectarea după cuviinţă a proprietăţii altuia a fost de altcum sancţionată încă de doctrina sinaitică, care înfierează ca pe-o maladie infecţioasă orice tentativă de înstrăinare pe cale indirectă a bunurilor străine. „Glasul dela Sinai reprimă nu numai fapta, dar chiar şi intenţia rea: „să nu pofteşti nici femeea, nici casa aproapelui tău". Conflictul, de orice natură, dintre singulari şi mulţime îl desridică definitiv legea iubirii, care cuprinde în sine observarea tuturor legilor:

I. Noaghiu, notar. Dr. Oliver Vraciu, medic. Matei Scorobeț, dir. șc. I. Dragomir, comerciant. Ilie Bunea, înv. Pantilimon Bratu, primpretor.

Probleme, fapte, comentarii

Ortodoxia împotriva materialismului a fost subiectul unei minunate conferițe ținute Marția trecută, la fundația Dalles din București, având de conferențiar pe dl *Mihail Manoilescu.* In ciclul conferențelor, despre biserică și problemele sociale, organizat de Consiliul central bisericesc, dl Manoilescu a desvoltat obiectiv și bine întemeiat, subiectul prelegerii sale: Lupta ortodoxiei împotriva materialismului. Problema actuală a ortodoxiei este: să se consacre cuceririi claselor culte, astăzi așa de păgânizate, și ridicării nivelului credinței în clasele poporului. Intreaga noastră generație, spune conferențiarul, recunoaște trebuința unui ajutor spiritual, care singur poate da deslegări de mântuire acolo, unde „soluțiile" omenești nu mai izbândesc.

*

REDUCERILE salariilor preoțești, judecând după noul proect de lege, par a nu mai avea nici o limită.

Când preoțimea era în așteptarea unei îmbunătățiri a situației sale materiale, situație de adevărată jale, dispozițiile ministerului de finanțe răspund, — în loc de sporire a salariilor ultra modeste, — cu o nouă reducere...

Ministerul de astăzi, ca și cel de ieri nu mai ia în seamă sarcinile insuportabile ce le aruncă asupra clerului nostru, dăruit în de obște cu familii foarte numeroase; și — ceea ce este mai rău, — nu mai ia în seamă nici valoarea morală ce reprezintă biserica prin slujitorii ei, cărora guvernanții zilei le poartă — o arată faptele — nu numai o indiferență, ci aproape o vrăjmășie.

Prin memorii, înaintate guvernului, nu mai știm de câte ori, s'a intervenit mereu. Rezultatul ultim era însă refuzul *net.*

Ce va fi acum? Intervențiile vor fi ascultate, sau nu?

Fericiți cei cu speranța, că guvernanții nu se vor mai împotrivì!

*

Voluntarii și Blajul. — Nu e tocmai de mult, — era ziua de 1 Decemvrie 1932, sărbătoare națională, — când uniunea voluntarilor din Sibiu, întrunindu-se în adunarea din grădina Thalia a acestui oraș, prin câteva strigăte din mijlocul său a aprobat cererea unor oratori ca voluntarii să fie împroprietăriți din pământul dela Alămor, ear acest pământ „să fie luat dela Mitropolitul (corect: dela *Mitropolia*) Sibiului". Atunci s'au bucurat frații noștri greco-catolici din Sibiu, și s'a bucurat și foaia *Unirea* a mitropoliei blăjene.

Eată că acum, în Dumineca trecută, s'au adunat la Blaj alți voluntari, și adecă cei din plasa Blaj și întreg județul Târnava-mică, vre-o 2—3 sute, mulți decorați, „să-și spună unii altora necazurile și păsurile", — raportează ziarele. In special împroprietărirea, cu lotul întreg de 7 jugăre, îi arde și pe voluntarii din Târnava-mică,—scriu aceleași gazete.

Pentru satisfacerea arzătoarei dorințe, s'a ivit la Blaj ideea d'a cere ca «*o delegație de voluntari să meargă în audiență la I. P. S. Sa Dr. Vasile Suciu, mitropolitul Blajului,* **să-i ceară pământ!**" — probabil pământ nu de-al mitropolitului, ci tot de-al mitropoliei.

Dacă a trebuit să regretăm pasul voluntarilor dela Sibiu, regretăm și pe cel al voluntarilor dela Blaj, socotind că soartea lor se poate îmbunătăți și fără păgubirea bisericilor și fără știrbirea unei autorități ce trebue respectată în orce împrejurări.

Vor admite, toți domnii voluntari, împreună cu noi, că la slăbirea puterii de rezistență a bisericilor noastre, nu pot contribuì decât ființele care nu știu ce fac.

*

Invățătorii și sectanții. — Din scrisoarea unui învățător:

Călătorind zilele acestea, cu trenul spre Cluj, mi s'a dat prilej să intru în vorbă cu un grup de sectanți pocăiți cari, în felul, lor au început a ispiti pasagerii ce se aflau în compartiment.

Am avut, cu acești „profeți", o mică discuție din care am putut să constat din nou, că între neîmpăcații dușmani ce-i are azi neamul, țara și biserica, se înregistrează, la loc de frunte, și secta pocăiților cu toate subsecțiile ei.

Pocăiții înțeleg foarte bine că, desfăcând pe plugar din sinul bisericii sale, ușor îl câștigi, prin făgăduieli ușoare, spre scopurile sectelor. Și, odată ajuns în mreajă, el face totul cum îi dictează duhurile amăgitoare, și devine chiar potrivnicul ideii pentru păstrarea neatinsă a granițelor țării prin putere armată.

Să nu uităm mai ales acest fapt: pocăitul refuză purtarea armei și depunerea jurământului de ostaș față de tron și țară, și astfel lucrează direct împotriva s t a t u l u i căruia aparține.

Propaganda aceasta este o continuă amenințare. „Profeții" ei șoptesc cuvintele la răspântiile drumurilor.

Cei chemați în primul rând să reacționeze, mi se pare că prea stau nepăsători, privind valurile mohorâte ce se ridică între granițele țării.

Cu atât mai vârtos noi, dascălii, avem sfânta datorie, de a ne pune cât mai dinadins în serviciul obștesc împotriva celor rătăciți.

Este datoria noastră cetățenească și creștinească, ce ni-o impunem fără șovăire, ca să contribuim, în cercul nostru de activitate extrașcolară, la menținerea neștirbită a patrimoniului strămoșesc.

N. Nicoară-Dobârceanu,
învățător.

*

Pomenirea unui martir al ortodoxiei din veacul al 18-lea. — Intr'o corespondență, primită cu întârziere, ni se comunică:

Reuniunea economilor de oi din Poiana Sibiului, inițiase, prin președintele ei, învățătorul Nicolae Munteanu, înainte cu trei ani, o comemorare anuală, prin parastas și prelegere publică, ținute pentru martirul ortodoxiei *Popa Maniu Dobrotă* din Poiana Sibiului, unul din multele jertfe ale propagandei unioniste din veacul al 18-lea.

Poenarii noștri au putut afla, în anii din urmă, cine a fost preotul Maniu din Poiana și ce a suferit el, pe acele cumplite vremi, apărând ortodoxia în Ardealul năpăstuit.

Anul acesta, 1933, pomenirea preotului Maniu s'a făcut în 8 Ianuar, când după parastas, a vorbit, despre viața sbuciumată a mucenicului dela Poiana, studentul teolog Nicolae Vonica, făcând un tablou mișcător al vremilor de urgie și arătând rolul însemnat al celuice cu nici un preț n'a voit să se desfacă de credința lui din strămoși. Lumea satului a ascultat mult impresionată cuvintele bine spuse ale prelegătorului, minunându-se cu toții de sălbătăcia acelui trecut nu prea depărtat...

Uniunea ortodocșilor mireni

— Alte ecouri —

Din cercuri preoțești ni se trimite un frumos ecou, din care desprindem următoarele:

Elita intelectuală a societății românești, din părțile ardelene ale țării, îș înscrie în programul activității sale scopul înalt: de-a aduce pe Isus Hristos în familie, în societate și în viața publică a neamului nostru.

Noi, preoțimea, considerăm această creștinească mișcare ca o forță *conlucrătoare* pe terenul muncii noastre pastorale, — o forță care ne sosește tocmai în timpul când unii fruntași politiciani crezuseră, că este nimerit să declare biserica și slujitorii ei drept instituții de-a doua mână, ba chiar învechite și fără rost în lumea schimbată de astăzi...

Avem acum satisfacția deosebită, să vedem cum cei mai chemați reprezentanți ai intelectualității din țara aceasta declară sfânta noastră biserică drept instituție supremă s statului român..

In boala indiferentismului religios, care a cuprins lumea din multe țări, o refacere sufletească nu poate decât să fie mântuitoare din toate punctele de vedere.

Fie ca realizările viitoarei uniuni ortodoxe mirenești să atingă proporțiile măreției în care pornește organizarea ei!

*

Păstorul Ortodox, revista lunară a societății „Frăția" a clerului preot Ghia) „s'ar tempera toate patimile și interesele, s'ar face apel mai întâi la puterile sufletești ale omului și apoi la cele trupești, s'ar purifica energiile, subordonându-se toate unui singur ideal universal: dragostea de oameni".

Valabilitatea Vechiului Testament nu este condiționată de timp. Prin Noul, ecumeniciitatea sa se permanentizează. Ceeace este rădăcina pentru floare, este Vechiul Testament pentru creștinism. Abia în împărăția lui Dumnezeu, întemeiată de Mântuitorul prezis de profeți, virtuțile aleșilor Săi își ajung visul fericirii spirituale. Frontierele spiritualității sunt trase de profeți, Mântuitorul a răsturnat întâia brazdă în ogorul înțelenit, iar desăvârșirea calitativă a cuprinsului depinde de noi.

N. Neaga,
profesor de V. T.

«Intinde-ți obrazul tău!
Fă bine celui ce te urește!
Roagă-te pentru celce te persecută!»

nu este o lege mai presus de puterea omenească.

O altă atitudine corectă a insului în raportul său cu mulțimea este *răbdarea* împreună cu *stăpânirea de sine.* Dacă răsfoim cu zăbavă paginile Vechiului Testament, ne încredințăm la prima instanță că între factorii cari se solidarizează mai cu predilecție cu nepermisul, figurează de cele mai multe ori aceste două roduri necoapte ale omului. Și-atunci Isus fiul lui Sirah nu face risipă de vorbe asemănând graba nejustificată în acțiune, c'o „muzică de jale"; și mai puțin greșește în privința aceasta sârguinciosul Isaia, când numește pe cel care nu-și pune strajă voinței sale, deadreptul „nebun", care „nebune va grăì", „deșarte va gândì", și „fărădelegi va sfătuì". Dar iată și alte păreri biblice:

Prin răbdare se înduplecă un voevod,
Și o limbă dulce poate zdrobi oase.

Măr de aur într'un coșuleț de argint
Este un cuvânt spus la timpul potrivit.

Mai bine să lăcuești într'un colț de acoperiș,
Decât să lăcuești într'o casă mare c'o ne[vastă gâlcevitoare.

Un trecător care se amestecă într'o ceartă
[care nu-l privește,
Este ca unul care apucă un câne de ureche.

Când nu mai sânt lemne, focul se stânge;
Când nu mai este nici un clevetitor, cearta
[se potolește.

Intre mijloacele cari zădărnicesc cu îndârjire mersul liber al progresului moral, înșiră Vechiul Testament, la aproape orice pas, *consumarea* peste marginile binecuvântate de natură a *vinului.* Vechiul Testament nu caută să împuțineze clipele vesele ale omului — dovadă sunt cuvintele:

«Bucură-te, tinere, în tinerețea ta,
Fii cu inima veselă cât ești tinăr,
Umblă pe căile alese de inima ta
Și plăcute ochilor tăi»

dar cunoscute-i sunt și insuficiențele de rezistență ale insului, și de aceea condamnă, ca pe-o necesitate înfumurată, ocaziile de întâlnire nepotrivită cu beutura:

Vinul este batjocoritor,
Băuturile tari sunt gălăgioase.

Nu te uita la vin că curge roș
Și face mărgăritare în pahar,
El alunecă ușor
Dar pe urmă ca un șarpe mușcă.

Cine iubește petrecerile, va duce lipsă,
Și cine iubește vinul, nu se îmbogățește.

Și să nu uităm, că plăcut lucru este lui Dumnezeu îndeplinirea din adânci puteri a tuturor învățăturilor de credință, relevate în cele două Testamente: „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om".

Numai prin aplicarea în viață a legii revelate, (cum just constată în-

A murit contele Apponyi

Bătrânul aristocrat, bărbatul de stat al vremurilor apuse, contele *Albert Apponyi*, a încetat din viață Marți d a. în Geneva Elveției, unde a reprezentat Ungaria ca prim delegat la conferența desarmării.

Cu moartea lui Apponyi dispare o figură cu strălucite calități intelectuale, om de înaltă cultură, pe care a pus-o totdeauna excluziv în folosul patriei sale maghiare.

Poporul român din Ardeal și din fosta Ungaria nu poate uita, că în anii 1906—1910, ca ministru al instrucțiunii în guvernul Wekerle, contele Apponyi a elaborat și a făcut să fie votată în parlamentul ungar nefasta lege asupra instrucțiunii în școalele primare, din această țară.

Suprema înțelepciune însă, care conduce lucrurile în lumea aceasta, a făcut ca celebra „lege" și toată acțiunea desnaționalizării, îndreptată împotriva școalelor noastre confesionale, să înmulțească păcatul — după cuvântul sf. apostol Pavel — pentruca cu atît mai mult să prisosească harul libertății naționale. Dumnezeu Cel milostiv să-l ierte.

---

lui din eparhia vecină a Argeșului, scrie în numărul său mai nou, tălmăcind „strălucita chemare" dela Cluj, următoarele:

„Noi salutăm cu bucurie această acțiune creștină, la care am dorì să se încorporeze toți intelectualii României Mari, mai ales că simțim asprimea vânturilor de necredință și de credințe false care suflă pe plaiurile țării noastre".

*

Legea Românească, dela 1 Februar a. c., din Oradea, își exprimă dorința ca intelectualii noștri, cărora li se adresează chemarea pentru înființarea uniunii religioase să fie călăuziți de gânduri de a nu rupe firul sufletesc cu înaintașii lor și a nu se expropria din viața organică a neamului. „Religia nu e numai pentru țărani. Vremurile ne arată cum trosnesc încheeturile vieții sociale lipsite de religie. In fața furtunei ce se apropie, intelectualul descoperit n'are să aleagă decât: sau refugiul la biserica părinților, sau peirea desrădăcinatului... Din colaborarea mai strânsă a intelectualilor noștri credincioși cu biserica va rezulta o renaștere a vieții sociale, care va fi peatra de granit la temelia țării".

„Oastea Domnului" în eparhia Dunării de jos

Mișcarea de trezire a sufletelor la o mai vie credință și la o mai însuflețită viețuire creștinească printre credincioșii bisericii ortodoxe române — mișcare cu binecuvântate roade, pornite și produse de societatea „Oastea Domnului" în mitropolia Ardealului, — își lărgește tot mai mult drumul și în eparhiile surori.

Astfel, în anul acesta, la 5 Ianuar, ostașii Domnului din Galați au fost primiți în mare număr, de către P. S. Sa episcopul *Cosma* al Dunării de jos, care la această ocazie li-a rostit frumoase îndemnuri, zicându-le:

„Ostașii Domnului să fie creștini activi ai bisericii ortodoxe, dornici de hrana sufletească cea adevărată, de viața curată; luptători pentru gloria numelui de creștin. Curățați cenușa depusă peste cărbunii aprinși ai credinței străbune și încălziți sufletele pentru lupta cea bună a vieții. Luați-vă în sufiet zi cu zi mărturisirea fără teamă a Domnului Hristos, căutând totdeauna să rămâneți în înțelesul învățăturilor sfintei noastre biserici, așa cum au fost scrise și explicate de Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai bisericii. Căutând pe Dumnezeu, El va avea grijă de voi, copiii Săi, și toate se vor adăuga vouă.

Mă bucur că Ostașii Domnului sânt stăpâniți de astfel de simțăminte bune, că vor să fie buni creștini și români. Mă bucur că sânteți cuprinși de căldura binefăcătoare a sufletului în Isus Hristos, prin care răsar toate faptele bune și privesc venirea d-voastră la mine ca un semn bun și lucrarea pe care o faceți ca un început bun. Vă binecuvintez și rog pe Dumnezeu să vă dăruiască ceiace El în înțelepciunea Lui găsește bun pentru viața noastră.

Eu îmi voi face plăcuta datorie să viu în mijlocul d-voastră, într'una din adunări, acestea fiind și o datorie a mea și o bucurie. Voi da 4—5 preoți, dintre cei mai liberi, pentru ca ostașii să aibă totdeauna în mijlocul lor un preot care să îndrumeze, să sfătuiască, să aleagă ce e bun de ce e rău. Numai preoții au darul de sus, însemnat prin punerea mânilor, așa precum s'a lăsat orânduirea de către Sfinții Apostoli cum ei au făcut și cum se face și astăzi". —

P. S. Sa episcopul Cosma, în scopul ca lucrul Oștii Domnului să se desvolte în condiții mai prielnice, a promis să dea o sală potrivită pentru una din adunările săptămânale ale Oștii; ear la sfârșit a împărțit fiecărui ostaș câte o carte de rugăciune.

Pentru revista „Viitorul"

In Nr. 1 din 1933 revista bisericească și didactică «Viitorul», observă că darea de seamă asupra presei bisericești din Telegraful Român (Nr. 1, 1933) trece în tăcere peste «Viitorul»: «...nimic însă despre «Viitorul...»

Să nu creadă confrații dela «Viitorul» că sânt «ostracizați» din partea noastră. Sânt multe publicații importante care merită cu tot dreptul să fie evidențiate. Astfel mă gândesc la «*Renașterea*» din Craiova, la *Dumineca ortodoxă*, la «*Căminul*», la «*Cronica Romanului*», la «*Ingerul*», la «*Apostolul*» și la alte publicații de interes obștesc. N'am amintit nici «*Biserica și Școala*», nici «*Foaia Diecezană*», nici «*Renașterea*» clujană, nici «*Legea Românească*», cari deși organe oficiale lasă însă de multe ori loc pentru studii de importanță.

Deci nu poate fi vorba despre o atitudine specială față de «Viitorul».

Că «Graiul vremii» stopează, nu e lucru atât de necunoscut. Incetarea o cred însă tranzitorie, și tocmai de aceea sânt pentru menținerea pe mai departe a ei, pe baze cu totul nouă însă.

In afară de aceea: «Gândurile...» depășesc cele 12 luni cuprinse în cadrul anului 1932, dovadă observarea pe marginea articolului «Taina pocăinții și intelectualii», care a apărut încă în vara anului 1931. In sensul acesta ne-am referit și la lucrul bun pe care-l săvârșia «Graiul vremii», care în timpul acesta apare încă. După informațiile pe care le deține însă confratele (l. G S) dela «Viitorul», organul «Graiul vremii» își încetase apariția la sfârșitul anului 1929. Ț n să informez cu aceeaș «prietenească atenție» pe confratele dela «Viitorul», că «Graiul vremii» *apare încă în decursul anului 1930*, la fel încă *în 1931*.

Nu ne îndoim nici decât că Viitorul apără interesele de pretutindenea ale bisericii. Insă «Viitorul», care apare de 2 ori pe lună nu poate înlocui cotidianul dorit. Ne trebue o publicație care să dea *zi de zi* relații de interes pentru obștea ortodoxă. *Neaga.*

INFORMAȚIUNI

La adunarea *de constituire, din Dumineca ortodoxiei, în 5 Martie 1933 la Cluj, când se vor întruni intelectualii ortodocși, vor participa cu toții PP. SS. LL. episcopii mitropoliei noastre în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae dela Sibiu, participanții la adunare obțin reducere de 50 la sută pe c. f. r.*

Marele Voevod Mihai, moștenitorul tronului, urmează cursurile de liceu într'una din sălile palatului regal din Calea Victoriei, împreună cu colegi săi aleși din liceele capitalei. Gândul M. Sale Regelui a fost să înlesnească fiului Său a cunoaște și a se împrieteni cu elevii cei mai silitori din capitală, cu viitorii săi supuși, astăzi colegi de școală.

Prin decret regal se declară, cu ziua de 4 Februarie 1933, în stare de asediu municipiile București, Cernăuți, Galați, Iași, Ploești și Timișoara, precum și în Regiunile industriale din județul Prahova. Asupra Ardealului nu se întinde starea de asediu.

In apărarea crucii se înrolează și preoțimea greco-catolică română din Munții apuseni ai Ardealului, exprimându și în *Calendarul* din București, indignarea pentru jignirea adusă bisericii ortodoxe, la 24 Ianuar a. c., în parcul Carol I, din capitală. Este, pe cât știm, *singurul* glas de protestare a preoțimii greco-catolice în cunoscutul sacrilegiu.

Medicul șef al municipiului Sibiu, dl Dr. Ion Sturza, a dat publicității *instrucțiile sanitare* pentru prevenirea *gripei*, ce pare a se apropia și de țara noastră. Se recomandă în deosebi: înainte de fiecare masă spălarea mânilor, desinfectarea gurei prin gargarisme, și a nasului prin desintectare. Feriți-vă de aglomerații, nu stați aproape de cei ce tușesc, bolnavul trebue izolat de restul familiei. Gripa se complică uneori cu pneumonie; de aceea îndată ce simțiți că sânteți bolnavi, *culcați vă în pat*. La primul simpton de boală, adresați-vă medicului. Infecțiunea este mai periculoasă la începutul boalei, când cel infectat n'a ajuns încă să stea în pat.

Simbolul în cultul creștin ortodox

Vorbind în înțeles etmologic, cuvântul simbol (grec. *σύμβολον*; lat. symbolum, signŭm, indicium, collatio) înseamnă o comparațiune, sau un mijloc de recunoaștere, un semn material, o formă sau o figură care închipuie și cuprinde ceva abstract, ceva nenatural.

Noțiunea simbol primește în biserică o semnificație dogmatică și una liturgică. Simbolul dogmatic este un rezumat sau o călăuză de credință un dreptar scurt, lămurit și precis al celor mai însemnate dogme creștine, iar simbolul liturgic este un obiect, o formă, o figură sau un semn, care reprezintă o idee și-o putere spirituală.

Intrebuințarea simbolului în cultul divin e foarte veche. Cu cât ne urcăm mai sus pe scara istoriei spre originea omului, cu atât aflăm o mai mare bogăție de simbolisme. In vechime oamenii duceau o viață mai tainică. Fiecare popor își ascundea comoara cunoștințelor în o mulțime de simbolisme, fie de cuprins războinic, fie științific, fie religios. Ieroglifele și cuneiformele sânt semne simbolice. Idolii și zeificările la fel.

In Vechiul Testament aflăm o mulțime de viziuni și simboluri, în deosebi la profeți. Toate sărbătorile și sacrificiile îmbracă haina simbolurilor. La nici un popor nu aflăm un așa belșug de simboluri ca la evrei. Așa, soarele ar însemna strălucirea, lumina-cunoștința, plugul profesiune, jugul-sclăvia, carnea-senzualitatea, coarnele-putere, focul-spiritul divin, spălarea-curățenia, cortul-Dumnezeu, sărutul-prietenie, părul roșu-frumusețe.

In Noul Testament, Ioan Botezătorul folosește multe cuvinte în înțeles simbolic, ex. lopata, aria, săcurea, pomul etc. (vezi Matei III). Mântuitorul vorbea în parabole și utiliza adeseori simbolul. «Fără de pilde nu le grăia (ascultătorilor), iar deosebi (când erau singuri) le lămurea tot», (explica toate învățăceilor, v. Marcu IV 33—34). El se numea cu titluri simbolice: lumina, viața, învierea, păstorul, vița, etc., iar pe apostoli îi numește sarea și lumina lumii, pe creștini îi asamănă cu mlădițele, iar viața creștină cu umblarea în lumina, providența cu crinul, suferința cu crucea, etc. In Epistolele Sf. Apostol Pavel (ex. lapte, pâne) și în Evanghelia și Apocalipsa Sf. Ioan Teologul de asemenea aflăm o mulțime de simbolisme, unele chiar imposibil de înțeles.

In Biserica creștină simbolul încă primește un rol hotărât, ca și în Vechiul și Noul Testament. In deosebi pe vremea persecuțiilor, creștinii își ascundeau credința și ideile religioase în simboluri, ascunse și acestea prin catacombe, unde își țineau cultul în chip tainic. Aflăm din acest timp o serie întreagă de simboluri ușor de înțeles. De ex. ancora (speranța corăbierilor-creștinilor), ramura de maslin (pacea), smochinul (biruința), crinul (nevinovăția), cumpăna (dreptatea divină), lampa și sfeșnicul (lumina eternă), lopata (curățirea adevărului de minciună), sămânța (moartea și învierea) peștele, mielul, porumbul, păstorul (Hristos). Aflăm un simbol ascuns în talismane și amulete: cruci, icoane, cărți, medalioane, mielul ș. a. Intâlnim simbolismul în construcțiile bisericilor, ex. corabia pe apă și crucea. Cea mai veche tălmăcire a simbolicei construcțiilor bisericeii o găsim la istoricul Eusebiu (Hist. Ecl. lil. X c. 4), care vorbind despre măreția bisericii din Tir (sec. IV) zice că ușa e simbolul penitenților, stâlpii bisericii închipue pe creștinii botezați, vestibulul simbolul adorării, lumina din biserică semnul adevărului evanghelic, pietrele din zidul bisericii credincioșii.

(Sfârșitul urmează).

STIRI LOCALE

Convocare. Adunarea generală a Comitetului şcolar, al şcoalei normale „A. Şaguna" din Sibiu, se convoacă pentru ziua de 26 Februar 1933, ora 11 a. m. în localul şcoalei. In cazul că nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se ţine în ziua de 5 Martie 1933, aceeaş oră. La ordinea zilei: contul de gestiune pe 1932 şi bugetul pe 1933. — Preşedinte: Tr. Scorobeţ; Secretar: Ioan Sandu.

Despre comorile de artă, bisericeasca şi profană, lăsate de regretatul pictor ardelean, ***Octavian Şmigelschi***, a conferenţiat Duminecă seara în sala prefecturii judeţului Sibiu, dl ***Virgil Vătăşanu***, bibliotecarul universităţii clujene, înfăţişând auditorului viaţa plină de râvnă pentru artă şi comentând, cu multă înţelegere, numeroase lucrări de-ale talentatului pictor, arătate în proecţiuni, — între ele şi lucrările ce împodobesc catedrala mitropoliei noastre. Această pictură din catedrală formează opera cea mai importantă în activitatea maestrului prea curând dispărut. Publicul numeros a mulţumit dlui V. Vătăşanu prin lungi şi calde aplauze.

Poşta redacţiunii

N. V. în *C.* Numai pe scurt şi concis. Celelalte sânt mai mult de interes local. Trebue tratate din alte puncte de vedere, ca să poată avea interes obştesc.

Nr. 41/1933. (11) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune pe lângă bătrânul paroh Simeon Alămoreanu din parohia de clasa a II-a **Alămor,** protopopiatul Sălişte, în sensul hotărârii consiliului arhiepiscopesc Nr. 9505 B din 1932 se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Jumătate din sesiunea parohială de 30 jugăre.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Sălişte, 20 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc al Sălişte în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. D. Borcia
protopop.

Nr. 184/1933. (10) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hârseni,** protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Locuinţă, constătătoare din 3 camere — fără edificii economice.
3. Sesie parohială de 10 jugăre (arător şi fânaţ).
4. Lemne de foc din pădurea comunală şi a composesoratului, pe lângă taxele cuvenite, având a se îngriji preotul de tăiatul şi transportul lor.
5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească şi aprobate de Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc pentru întreg tractul.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile lor de concurs, însoţite de actele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oltul, la Şercaia, jud. Făgăraş, şi cu prealabila încuviinţare re vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, la sfânta liturghie, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Şercaia, 30 Ianuar 1933.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Nr. 72/1933. (12) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă bătrânul paroh Ioan Popa din **Arpaşul de sus,** protopopiatul ortodox Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din 10 Ian. 1933 Nr. 9833 Bis., se publică concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sânt:

1. A treia parte din venitele parohiale sistemizate şi existente, fără a se atinge de dotaţia preotului dela stat.
2. Folosinţa unui jugăr de pământ.
3. Viitorul capelan nu are dreptul a mai cere altă stolă sau pământ dela popor.
4. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc din Avrig (poşta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, predica şi eventuel celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Avrig în înţelegere cu cons. parohial.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 460/1932. (13) 1—3

Concurs

Petru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Folt,** aparţinătoare protopopiatului de Geoagiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 6 jugăre de I-a calitate.
4. Stola stabilită în şedinţa Cons. parohial ţinută la 2 Ianuar 1933.
5. Drept la lemne de foc şi păşunat.

Se observă, că parohia este situată la distanţa de 2 km. dela halta Pricaz.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale în termenul deschis la Oficiul protopopesc subsemnat, iar cu prealabilă încunoştinţare a acestuia se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă, sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 27 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. de Geoagiu în înţelegere cu Cons. parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 93/933 (3) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Sebeşul de sus,** protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Preav. Cons. arhiep. din 11 I 1933 Nr. 9832 B se publică un nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Folosinţa pământurilor bisericeşti de 1 jugăr 136 st. şi anume 366 st. arător, 1100 st. fânaţ şi 270 st. cimitirul bisericesc.
3. Sesiune parohială primită prin Legea agrară, 20 jugăre fânaţ, pământ puţin productiv.
4. Stola parohială uzitată în parohie.
5. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi înainteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc în Avrig, (poşta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliul parohial. Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig.

Ioan Cândea
prootpop.

(6) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Pişchinţi,** protopopiatul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Intregirea salarului dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială, arător şi fânaţ în mărimea de 26 jug. 500 st. □
3. Pădure şi păşune în mărime de 8 jugăre.
4. Casă parohială lipseşte; pentru locuinţă se va îngriji noul ales fără să aibă vreo pretenţie de chirie dela biserică.
5. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort. român Orăştie, în termen, şi candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Orăştie, la 7 Ianuarie 1933

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăştiei, — în înţelegere cu oficiul parohial.

Ioan Moţa,
adm. protopopesc.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

8) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante: 1. **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos,** 2 **Furcşoara,** ambele de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Pentru parohia **Cărmăzineşti** cu filiile **Dănuleşti** şi **Boiul de jos:** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimitirelor, casă parohială şi grădină 1 jug., un drept de pădure, birul parohial câte 20 litri porumb sfărâmat dela cca 180 familii, şi venitele stolare uzitate în tract.

2. Pentru parohia **Furcşoara,** salar dela stat conform coalei B., folosirea cimiterului şi sesiei parohiale în extenziune de 3½ jug. arător şi fânaţ, birul parohial câte 20 lit. porumb sfărâmat dela cca 150 familii şi venitele stolare uzitate în tract.

Reflectanţii îşi vor înainta petiţiile în terminul cerut of. protopopesc, având voie a se prezenta în parohie cu prealabila încunoştiinţare a acestui oficiu pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 13 Ianuarie 1933.

In înţelegere cu consiliile parohiale.

Iuliu Josan,
protopop.

Nr. 31/1933 (7) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu dreptul de succesiune, pe lângă bolnavul paroh Valeriu Popoviciu din parohia de clasa a II a **Sibiel,** protopopiatul Sălişte, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □. Până când postul de capelan va fi recunoscut şi dotat din partea statului, parohul Valeriu Popoviciu este dator să plătească dânsul capelanului equivalentul salarului dela stat.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Sălişte, la 16 Ianuarie 1933.

Oficiul protopopesc al Sălişteі în înţelegere cu consiliul parohial din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moşoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI | Sibiu, 18 Februar 1933 | Nr. 15—17

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Comitetul pentru organizarea asociației generale Frăția Ortodoxă Română Cluj

CONVOCARE

Comitetul de inițiativă din Cluj, pentru înființarea unei organizații generale a mirenilor ortodocși din Mitropolia Ardealului, invită cu dragoste frățească obștea ortodoxă la

Adunarea generală de constituire

care se va ține la Cluj, în ziua de 5 Martie a. c. (Dumineca ortodoxiei) în sala Teatrului Național.

La această mare manifestație ortodoxă și națională vor lua parte toți Ierarhii Mitropoliei ardelene.

ORDINEA DE ZI:

Sâmbătă, 4 Martie, ora 6 p. m. *slujba priveghierii* în amândouă bisericile ortodoxe.

Duminecă, 5 Martie, ora 8 a. m. *liturghie arhierească* în amândouă bisericile ortodoxe.

Ședința I. la ora 10 a. m. în Teatrul Național.

1. Deschiderea adunării.
2. Proclamarea președinților de onoare.
3. Constituirea biroului.
4. Cuvântul Ierarhilor.

Ședința II. la ora 4 p. m.

5. Votarea Statutelor.
6. Alegerea Consiliului general.
7. Alegerea membrilor de onoare.
8. Conferința profesorului I. Lupaș.
9. Inscrierea membrilor.
10. Votarea manifestului către obștea ortodoxă. Inchiderea adunării.

La ora 7 p. m. ședința Consiliului general pentru alegerea organelor statutare.

La ora 8½ p. m. *Concert religios* în sala festivă a Prefecturii județene, dat de Corul mixt al Episcopiei ortodoxe, sub conducerea dlui A. Bena, directorul Academiei de muzică din Cluj.

Cluj, la 14 Februar 1933.

Comitetul de inițiativă:

Președinte: *Sextil Pușcariu.*

Membri: *Prof. Gh. Bogdan-Duică, Prof. N. Bogdan, Prof. I. Cătunean, Prof. S. Cioran, Prof. S. Dragomir, Prof. I. Lupaș, Prof. I. Mateiu, P. Meteș, Prof. V. Papilian, Prof. I. Popescu-Voitești, Gh. Sion, Prof. V. Stanciu, Prof. Gh. Stănescu.*

NB. Participanții se bucură de 50% reducere pe C. F. R. scoțând bilet întreg care servește și pentru întoarcere pe lângă viza Episcopiei din Cluj. Pentru găzduire la Hotelurile „Astoria", „Central" și „New-York", unde se acordă earăș o reducere însemnată pentru locuință și masă, — rugăm doritorii de a li se reține camere să se anunțe cel puțin cu 5 zile înainte la Secretariatul Episcopiei, altfel nu putem garanta avantagiile menționate.

O țărănime nouă

E o sugestivă expresie a părintelui arhim. I. Scriban, dedicată unei realități ce se impune tot mai mult. Nu e vorba de țărănimea inițiată în practicile politicianiste de neodihna așa de puțin desinteresată a trepăduşilor electorali și-a unei prese făcută anume pentru stimularea celor mai fanatice pasiuni de partid. Nu e vorba de țărănimea «deșteaptă» și «cultivată» de demagogia votului universal, la întrunirile sfârșite cu rachiu, la cari li se spune că nu e Dumnezeu în cer, nici cinste pe pământ, că tot ce e mare și sfânt în lume, e «învârteala» și îndrăzneala, că «popii» sunt trântori, iar îndemnurile lor morale, palavre. E adevărat, frământarea de după războiu a creat și țărani de aceștia, victime lesne crezătoare ale inconștienței propagandei politice.

Dar în aceeaș frământare, plus cea a tranșeelor și-a bubuitului de tun, frământare în suferință și în nesiguranță, care te închide în singurătatea ta și te face să asiști la prăbușirea atâtor vechi coloane pe cari-ți sprijineai edificiul, de bine de rău echilibrat, al sufletului tău, — se conturează și o altă țărănime, cea cu adevărat a timpului viitor, țărănime nouă, pentrucă noui sunt bazele sufletești pe cari se sprijină lăuntric. E «țărănimea Domnului Isus Hristos», căci Domnul Isus Hristos este fundamentul vieții lor, al faptelor și gândurilor lor de fiecare moment, marea realitate care se profilează pe întreg orizontul gândirii și vederii lor și le copleșește întreg sufletul. Este marele merit al acțiunii «Oastei Domnului» de-a fi restabilit legătura vie între Hristos și sufletul atâtor țărani de-ai noștri, de-a le fi fixat și subliniat în conștiința lor cu linii de lumină atotstrălucitoare pe Hristos ca centru al vieții lor religioase, făcând în acelaș timp ordine în reprezentările lor religioase, cari erau înainte sau toate pe acelaș plan sau țineau locul central acele care nu-și capătă lumina și puterea decât dela Mântuitorul Hristos. Desigur că în această restaurare a lui Hristos, unora li s'a părut că se exagerează nemai amintindu-se nimic, sau foarte puțin că Hristos este în legătură indisolubilă și organică cu mireasa, cu sfânta biserică, că El tronează între sfinții Săi, având la dreapta pe Preacurata Sa maică, — dar aceasta se datorește elanului inițial al oricărei restaurări. Pe măsură ce se va canaliza curentul, va contempla pe Hristos în legătură cu ale Sale, dar El va trebui să rămână pururea centrul și nu ceva din ale Sale.

Țăranul nostru purificat în tradițiile și ocupațiile sale, în sufletul său așa de echilibrat și de treaz, în relațiile sale sobre cu copii și afabile cu lumea, de Hristos pe care știe de-acum mai sigur că-l poartă cu sine, e tipul țăranului viitor. Abuzul de beutură nu va mai întuneca sărbătorirea, așa de bogată în practici simbolice, a evenimentelor sale familiare; desnădejdea nu se va mai așterne peste seninul lui suflet ca să-l pornească în insulte la adresa Făcătorului său. Sobrietatea lui față de copii nu va degenera în asprime sălbatică și nici nu va face grea atmosfera din casă, căci în casă vor răsuna mai des cântările de laudă către Dumnezeu și se va vorbi zilnic despre iubirea de oameni a Fiului Său. Plecat de-asupra plugului în sudoarea feții nu se va posomorâ și nu va speria vitele și paserile cu sudalme, ci se va însenina mângâindu-se cu Domnul. Domnul Isus Hristos îl va călăuzi și-i va pluti înainte în casă și pe ogoare; aţâţările domnilor cari vin să-i ceară votul nu-l vor ispiti, iar la sfadă și la bătăi nu va ajunge în convenirile sale cu ceilalți consăteni. Cercetarea bisericii va fi cea mai mare bucurie a lui și a familiei lui, iar cuvintele preotului le va sorbi cu nesaț și le va explica acasă la ai săi. Nu va bârfi pe alții și nu se va

mândri, ci va fi gata de ajutor la orice năcaz al cuiva şi plin de aceeaş dragoste şi faţă de omul cel mai nesocotit de alţii. Rugăciunea şi citirea cărţilor religioase, în primul rând a Sfintei Scripturi, îi va ocupa cea mai mare parte a zilelor de sărbătoare, ba chiar câte puţin din fiecare zi.

Aceasta e ţărănimea nouă a cărei avantgardă s'a ivit viguroasă şi cuceritoare.

Dr. Dumitru Stăniloae.

In preajma Duminecii Ortodoxiei

Grija pentru tineretul academic

Am încrestat anul trecut cu deosebită satisfacţie, în coloanele acestui ziar, evenimentul important al intrării preoţimii noastre în şcoala primară. La vremea sa, am spus acestui răsărit de soare că e o cucerire fără egal, în comparaţie cu tot ceeace s'a făcut pe tărâm sufletesc în anii de după războiu. E limpede pentru orcine, că dacă urmăreşti să dai sufletului dreptul la viaţa pe care o cere imperios, dacă nădăjdueşti să cobori pe plaiurile ţării noastre dragi pietatea vremurilor calde dinainte şi din preajma războiului ce-a trecut, atunci, pentruca reuşita să-ţi fie asigurată deplin, trebue să începi cu cei mici şi să-i creşti pe ei departe de experienţele ce le-au încercat cei cari au gustat ororile războiului şi otrăvurilor morale ce el le-a semănat pretutindeni,

Purificarea s'a început alt undeva; acolo unde s'a putut şi unde primejdia era mai mare. In haosul fără sfârşit ce l-a semănat încăierarea trecută, sufletul curat al ţăranului nostru s'a găsit lipsit de reazimul lui de totdeauna. Şi ca o luntre desfăcută dela liman şi lăsată în voia apei, fără de cârmaci, acest suflet curat la temelie dar părăginit la suprafaţă, a început dibuirile. In nenumărate cazuri, luntrea rătăcită a multora s'a încurcat în păpurişul curselor sectare, socotind că a aflat ceeace pierduse. A răsărit atunci ca o necesitate imperioasă „Oastea Domnului" şi a pus stavilă dezertărilor, statornicind un debarcader din cele mai alese, în faţa căruia au ancorat până acum nu mai puţin decât 60 000 de suflete chinuite de noaptea neagră a căutărilor fără sfârşit.

Au apărut societăţile tineretului „Sf. Gheorghe" şi au pus rânduială acolo pe unde flăcăii satelor, cuprinşi de vânturi nesănătoase, nu mai promiteau deloc să fie la vremea bătrâneţii lor asemenea moşnegilor cuminţi şi sfătoşi de odinioară, sprijiniţi pe toiag, cu chică albă ca argintul, cu vorbă cuminte şi plină de înţelepciunea vremurilor ce le purtau în spinare, nelipsiţi dela biserică niciodată şi având mare dor să fie „părintelui" ajutor în comitetul parohial.

Dela pătura groasă a poporului, grija celor mari cari voiau cu dinadinsul „să'ntoarcă vremurile 'napoi" şi să mântuiască neamul, au deschis, cu multă trudă, preotului uşa şcolii satului, unde în prea rare cazuri se mai afla vre-o mântuire autentică a dascălului confesional din trecut, apostol şi patriot fără pereche — şi în prea multe tipul dascălului nou, adus de cine ştie unde, şi certat cu strana şi cu preotul.

In ostenelele lor devotate ce nu mai sânt departe de cununa netrecătoarei izbânzi, cei mai mari au fost ajutaţi la tot pasul de floarea intelectualităţii româneşti din Ardeal, care cu timp şi fără timp şi-au pus condeiele lor iscusite şi cuvântul lor însufleţit în slujba bisericii care i-a crescut. Ce-au făcut pentru moştenirea şagunianâ un Părinte Lupaş, Gh. Bogdan-Duică, Sextil Puşcariu, I. Cătuneanu, S. Dragomir, I. Mateiu şi atâţia alţii, nu mai e secret pentru nimeni. In istoria bisericii ardelene neamul recunoscător va trebui să înscrie pentru ei un capitol deosebit, în fruntea căruia să se scrie doar atât: *Şagunienii.*

Acest mănunchi de profesori şi savanţi cu renume ce fac în jurul I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* o cunună demnă de Cel ce stă în mijlocul lor, sânt pe punctul de a ne da, la 15 ani dela Unire, darul nepreţuit al unei frăţii ortodoxe.

Chemarea lor, un document elocvent prin cele peste trei sute de semnături ce-o însoţesc şi alte sute ce sosesc necontenit la adresa I P. S. Mitropolit Nicolae, a răscolit văile şi munţii Ardealului şi trecând peste creştetele lor, a pornit să umple întreg pământul românesc.

In faţa însufleţirii cu care tot ce are Ardealul mai ales răspunde la chemarea de mobilizare a sufletelor, nici chiar scepticismul de prima oară că ar putea să fie şi aceasta o apariţie momentană, un foc bengal, *nu mai are loc.* Multe ne îndreptăţesc să facem această afirmare. Eată una din ele:

Curajoşii cruciaţi ardeleni au îmbrăţişat în mişcarea lor *şi tineretul academic,* asigurându-şi astfel continuitatea de acţiune şi năzuinţi pentru viitor. Aici vedem unul din cele mai grăitoare semne ale vitalităţii şi viabilităţii acţiunii pornite.

Tineretul academic, e adevărat, este organizat — sub diferite forme. Teologii deoparte, cu manifestări ce-ar putea fi ceva mai vii şi mai pline de rod Ceilalţi, cum ştim, deocamdată afişează preocupări creştineşti de faţadă. Imprăştiaţi cum sânt şi adeseori în luptă de idei unii cu alţii — teologii, cu creştinismul de decor al studenţimii în genere pe care-l vreau altfel — atâtea puteri apreciabile se irosesc în frământări infructuoase

Tineretul se sbate, se frământă, caută. Şi părându-i-se că a găsit ce a căutat, — greşeşte. Ii lipseşte îndrumarea luminată a dascălilor lui în drumul spre binefacerile unei vieţi creştineşte trăită Acţiunea dela Cluj ni-o promite, pentru studenţimea ardeleană deocamdată. E cea mai mare şi mai promiţătoare bucurie a prezentului. Sub scutul luminat al Capului bisericii din Ardeal şi aproape de îndrumările atâtor dascăli cu renume, tineretul academic de astăzi trebue să creadă că energiile lui proaspete deacum înainte vor fi canalizate în albia cea mai prielnică, spre binele lui, spre binele bisericii şi al neamului Deaceea, acum când se cunoaşte intenţia frăţiei românilor ortodocşi ardeleni privitor la înregimentarea noastră în selectul ei corp, un singur lucru avem de făcut: să trimitem delegaţi la Cluj, în 5 Martie, în slăvita Duminecă a Ortodoxiei, şi să mărturisim acolo sincer şi deschis dorurile noastre, şi ei ne vor arăta ce avem de făcut.

Grigorie T. Marcu.

Organizaţi Oastea Domnului

Uniunea naţională a mirenilor bisericii noastre

Ca fost bursier al fundaţiunii Gojdu, am simţit obligaţiunea morală de a sta în cele mai strânse legături cu biserica noastră, care mi-a stat într'ajutor să mă pregătesc pentru cariera mea de azi. Fiind ales de tinăr în corporaţiunile bisericeşti în mai multe perioade sinodale, mi-am putut da seamă de aportul ce-l aduc mirenii în afacerile bisericeşti.

Azi, când se pregăteşte marea uniune a intelectualilor ortodocşi, doresc să arăt din capul locului că această uniune e necesară şi rostul ei îl consider binefăcător.

O seamă de oameni ai generaţiei tinere nu văd ce importanţă are biserica în vieaţa neamului şi a ţării întregite şi socotesc biserica ca pe o instituţie a trecutului, cu rol redus în prezent şi neutru în viitor.

Intr'o epocă de prefaceri atât de mari, cum este epoca de azi, aşezămintele vechi au ajuns în disgraţie.

De aceea noi, cei din altă generaţie, trebue să ne manifestăm într'o solidaritate impunătoare, apărând instituţia, care ne-a ocrotit şi prin care am biruit.

In majoritatea copleşitoare ceice au lansat Chemarea dela Cluj sunt oameni bătrâni, cari nemai având entusiasmul primei tinereţe, voim să punem la contribuţie în înfăptuirea Uniunei experienţa vieţii şi postulatele maturităţii.

In sânul Uniunii, tineretul va fi îmbrăţişat cu toată căldura şi sinceritatea, iar părerile tuturora vor fi respectate şi considerate.

Eu socotesc că rostul Uniunii va fi în primul rând educativ. Deşi vechiu sinodalnic, trebue să mărturisesc că dela războiu încoace, rosturile conducerii bisericeşti s'au schimbat radical. Biserica îşi vede de problemele ei spirituale religioase, pentru care noi mirenii nu avem o pregătire adevărată.

Altceva era înainte de războiu — sub dominaţie maghiară, chemarea bisericii naţionale, să o apărăm în contra loviturilor şi atacurilor guvernelor maghiare, şi alta e misiunea ei azi.

Dar şi atunci ca şi azi biserica este a neamului, a tuturor păturilor sociale şi azi în biserică trebue să fim una cu poporul, cu statul nostru şi cu Regele nostru. Nici una din bisericile şi confesiunile patriei nu se poate identifica atât de perfect cu neamul şi ţara ca tocmai biserica noastră naţională şi dominantă. Ca mireni noi vom veghia ca din biserica noastră să nu pornească curente clericale nici ca biserica noastră să alunece pe panta intoleranţei faţă de alte culte din ţară. Dar în acelaş timp vom paraliza tendinţa altor culte de a se coaliza în contra bisericii dominante şi a câştiga situaţii privilegiate în dauna bisericii majoritare.

Uniunea naţională a mirenilor nu va exclude colaborarea cu mirenii altor confesiuni, pentru asigurarea libertăţii religioase pe seama tuturor cetăţenilor loiali ai ţării.

Uniunea ortodoxă va ţinea strânse legături cu Ierarhia bisericii noastre şi va primi pe toţi membrii clerului superior şi inferior în sânul ei. Işi va rezerva dreptul ca în fruntea ei să aibă un mirean cu înţelegerea şi dragostea sinceră faţă de problemele spirituale, culturale şi sociale ale bisericii.

Uniunea va îmbrăţişa cu sinceritate postulatele religiei strămoşeşti, desvoltarea apostolatului laic, educaţia religioasă în şcoală, apărarea familiei şi validitarea principiilor religioase în viaţa individului, a societăţii şi a statului.

Misiunea Uniunii ortodoxe nu va fi laicizarea bisericii, ci spiritualizarea mirenilor. Cercurile bisericeşti vor avea în mireni un factor puternic pentru formarea unui front creştin în contra forţelor de desagregare oculte şi desvelite.

D. N.
fost deputat sinodal.

Uniunea ortodocşilor mireni

— Alte ecouri —

Cronica Romanului, revista clerului eparhial, în numărul mai nou salută viitoarea uniunii cu următoarele cuvinte:

Acum de curând peste 300 de intelectuali ortodocşi ardeleni, printre cari foşti şi viitori miniştri, valoroşi profesor universitari şi oameni de litere, medici, conducători de bănci, avocaţi, profesori secundari, învăţători, au adresat o mişcătoare şi foarte documentată chemare către credincioşii bisericii ortodoxe române de a adera la organizaţia mirenilor drept credincioşi, a căror constituire se va face la 5 Martie a. c. în Dumineca ortodoxiei, în biserica Sf. Nicolae din Cluj.

Ne bucurăm din toată inima şi dorim ca exemplul dat să fie urmat şi în restul ţării.

Cazul Lupaş

Moralitate politică

Niciodată nu mi-am făcut iluzii prea trandafirii despre moralitatea oamenilor noştri politici. In special despre obiectivitatea şi sinceritatea cavalerească a lor când e vorba să-şi judece şi să-şi preţuiască adversarii. In goana lor nebunească de a parveni, în setea nestăpânită după putere nu sânt în stare să-şi impună nici o rezervă, nici un frâu, nici o măsură. Ţinta lor cea mai apropiată este nimicirea adversarului — cu orice preţ şi cu orice mijloace.

Excepţiile dela această regulă sunt deosebit de rare.

Niciodată însă imoralitatea unora dintre oamenii noştri politici nu s'a vădit cu mai multă strălucire ca în «cazul Lupaş».

Cazul este arhicunoscut. S'au îngrijit să-l popularizeze — denaturându-l, firește — gazetele jidovești, cele zise independente, şi gazetele de partid deopotrivă.

Se ştie că părintele Lupaş, pe vremea ministeriatului său, ca titular al departamentului sănătăţii şi ocrotirilor sociale, comandase un stoc de material sanitar din Germania, în contul despăgubirilor de războiu. Guvernul Averescu din care făcea parte părintele Lupaş, a căzut, urmându-i un guvern liberal. Succesorul părintelui Lupaş, la departamentul sănătăţii, d. Ion Inculeţ, a deschis atunci, dela tribuna camerei, formidabila campanie de insulte şi calomnii împotriva înaintaşului său, lăsând să se înţeleagă că pe urma comenzii de material sanitar acesta s'ar fi ales cu zeci, sau chiar sute de milioane. Campania sadică s'a prelungit în presă aproape doi ani de zile. Ancheta parlamentară nu a fost dusă până la sfârşit, ca să nu iasă la iveală adevărul şi pentruca asupra bănuitului să atârne mai departe sabia lui Damocles.

Acuzatul a făcut nenumărate intervenţii să fie judecat. N'a fost, din aceleaşi pricini: Ca cei vinovaţi să nu fie descoperiţi.

Fiindcă *sânt* vinovaţi în această afacere. Dovadă scrisoarea deschisă pe care părintele Lupaş a adresat-o dlui Maniu, acum vr'o două luni, pe când acesta era preşedinte de consiliu.

In această scrisoare se fac două destăinuiri senzaţionale: 1. Că majorarea preţului materialului sanitar (la unele poziţii această majorare trece peste 100%!) s'a aranjat tocmai sub ministeriatul acusatorului I. Inculeţ; şi 2. Că sperţarii panamalei sânt cunoscuţi astăzi din registrele furnizore germane, cari chiar când sânt falimentare îşi păstrează hârtiile în regulă.

Ceice au mai avut o umbră de îndoială în cinstea preoţească a ministrului Lupaş astăzi pot fi pe deplin lămuriţi: Nu acuzatul era vinovat în această formidabilă afacere, ci vinovaţii trebue căutaţi tocmai în rândurile falşilor Catoni cari au urlat doi ani de zile prin gazetele lor: Săriţi, hoţul!

Nu cred pe părintele Lupaş, eruditul profesor şi ilustrul academician, aşa de naiv încât să creadă, că pe urma ultimei sale scrisori deschise cazul va fi reluat şi judecat după dreptatea creştinească. Nu. De gestul acesta cavaleresc nu-i cred capabili pe democraticii noştri vătafi politici. Dnul Maniu, ne mai fiind preşedinte de consiliu, îşi omoară vremea pe la Monte Carlo. Dl Vaida stă pe... starea de asediu, iar dl Inculeţ se gândeşte la... ceeace nu e. Nici unul nu cred că sufere de insomnie din pricina mustrărilor de conştiinţă. Nici unul nu cred că se gândeşte la datoria de a da părintelui Lupaş satisfacţia cuvenită. Fiindcă nici unul nu e nici preot, nici profesor, nici academician. Prin însuşi faptul că nu i se judecă «procesul», părintele Lupaş este pus în afară de acest proces. Lumea aşteaptă însă cu tot dreptul pomelnicul ilustrilor «eroi» ai siringlor nemţeşti. Ca să-i ştie şi să-i scuipe. Măcar atât.

Care gazetar isteţ va avea curajul să publice acest pomelnic interesant şi pilduitor pentru moralitatea vieţii noastre politice?

Nicolae Colan
Rectorul Academiei «Andreiene».

Spre o mobilizare sufletească

V

— Adrese din: Blaj, Bran, Avrig, Sf. Gheorghe, Gheorgheni. —

Am mai primit adrese de aderenţă, la înfiinţarea uniunii ortodoxe a mirenilor bisericii noastre, din:

19. **Blaj:** *Aderăm cu însufleţire la apelul intelectualilor ortodocşi din Ardeal pentru înfăptuirea uniunii mirenilor ortodocşi, dorind a conlucra cât mai deaproape cu păstorii noştri sufleteşti, în aceste vremuri tulburi, când cele mai înverşunate atacuri se îndreaptă contra bisericii neamului românesc.*

Credincioşii mireni din Blaj, avem convingerea fermă, că şi astăzi, ca şi altădată, nici o putere nu va fi în stare să ne desrădăcineze credinţa din suflete, nici să abată râul neamului pe altă albie, decât pe aceea pe care au săpat-o strămoşii.

Semnează:

Ioan Vlad, funcţ. Vasile D. Bărbulescu, funcţ. Badea Constantin, funcţ. Petru Popa, cantor. Dr. Emil Pascu, avocat. Chicidean Nicolae, proprietar. Emil Oltean, arhitect. Ioan Martin, proprietar. Corneliu Pascu, secr. gen. Traian Novac, comerciant. Stroia Ilie, comerciant. Ieronim A. Moga.

20. **Bran:** *Injghebarea Uniunii trezeşte responsabilitatea personală a credincioşilor de alipire la patrimoniul sufletesc al neamului şi la apărarea lui intactă. O socotim ca o mare răscolire sufletească pentru a crea o alvie nouă a vieţii religioase în sânul poporului nostru. Aderăm cu entusiasm.*

Semnează:

Bani Crăciun, inginer insp. silvic penz. Dr. Zevedei Aldeş, advocat. Dr. Octavian Boş, advocat. Ladislau Pop, înv. dir. Meiu Ioan, înv. Avram Boboc, comerciant. Ioan I. Mănoiu, înv. Dr. Gheorghe Neguş, medic. I. V. Dobrescu, advocat. Vartolomei Tipeiu, înv. dir. Ioan Nan, înv. N. Hamzea, notar. Iosif Renghea, înv. Nicolae Petric, înv. Virgil Bude, înv. Dumitru Ciocoi, comerc. Gheorghe Stăniloi, comerciant. Ioan Guiman, notar. Ioan Neculoi, înv. dir. Gh. Clinciu, înv. dir. Gheorghe Ciurea, înv. Iancu Berbece, înv. dir. Gheorghe Pavel, înv. dir. Gheorghe Muntean, înv. Dr. Ioan Vintilă, medic. Ioan Pascu, înv. dir. Alexandru Marinescu, locot. colonel. Vasile Voina, maior. S. Mailat, medic căpitan. D. Borcescu, locotenent. D. Dinescu, sublocot. Ioan Aldea, funcţ. P. T. T. Nicu Bianu, mehanic. Nicolae Cârstea, contabil com. Constantin Marian, comerciant. Irimie Vigheciu, contabil. Gheorghe Braşovean, înv. dir. Ioan Avram, înv. pens. Nic. Şt. Oprea, comerc. Ioan Op. Sulică, comerciant.

21. **Avrig:** *Din preajma mormântului apostolului Gh. Lazăr simţim binecuvântarea lui pentru înfiinţarea Uniunii ortodoxe şi aderăm cu bucurie.*

Semnează:

Mih. Ranga, înv. dir. Irimie Răduţiu, primpretor pens. Dr. Traian Bude, medic de circ. Ioan Spârlea, comerc. Vasile Spârlea. Eudochia Spârlea, înv. Gheorghe Mareş, înv. Maria Berghia, înv. Vasile Berghia, înv. Ştefan Bucşian, înv. Ranga Gh. Nicolae Paraschiv. George Oprenea. ş. a.

FOIŞOARA

Simbolul în cultul creştin ortodox

(Sfârşit)

Ait simbolism aflăm în obiectele bisericeşti. Fiecare lucru din biserică, fiecare vestmânt, vas, număr sau orice culoare, este un simbol. Cel mai bogat simbolism îl avem în cultul liturgic, pentru explicarea căruia, vezi V. Tarnavschi: Liturgica, Cireşeanu: Tezaurul Liturgic, Pr. I. Felea: Simboluri Liturgice şi Liturgica lui Ştefaneli.

•

Ceeace sânt figurile în limbă şi asemănările în cuvântări, sânt simbolurile în cultul creştin ortodox. Inima şi conştiinţa religioasă atunci se încălzeşte mai mult, când este hrănită cu acte simbolice, care o predispun mai uşor spre misticism.

Ideile şi învăţăturile abstracte se lămuresc prin exemple, comparaţiuni, parabole, — simboluri. După pilda Vechiului şi Noului Testament Părinţii bisericii au înţeles perfect acest adevăr, de aceea au legat ideile mari ale creştinismului până la cele mai amănunţite acţiuni rituale şi liturgice, de o serie întreagă de forme, lucruri şi lucrări simbolice.

Psihologi eminenţi, Sfinţii Părinţi au cunoscut puterea şi valoarea intuiţiei, pentru a imprima mai adânc în conştiinţă şi în memorie anumite învăţături şi acte religioase. De aceea au şi folosit-o, dându-i o largă întrebuinţare în cultul nostru creştin, sub forma simbolurilor.

A lipsi cultul divin de simboluri, înseamnă a văduvi o cuvântare de figuri şi de comparaţii, înseamnă a elimina din corpul lecţiilor şi descrierilor intuiţia, tabloul reprezentativ al ideilor pe care le împărtăşim ascultătorilor, ceeace ar fi tot una cu alungarea farmecului şi a frumosului din viaţă.

Cultul creştin fără simboluri ar fi ca Evanghelia Mântuitorului fără parabolele Sale, sau ca o biserică netencuită şi nepictată, neînzestrată şi neîmpodobită cu nimic. Ar fi ca o lecţie ţinută copiilor despre măreţia munţilor, fără a-i fi văzut niciodată, şi fără a avea în faţă cel puţin o icoană cu munţi. Vor *şti* copiii dar nu vor *simţi* nimic din mistica privelişti frumoase. Aşa şi cultul, fără simbol rămâne *sărac şi sec*, lipsit de atmosfera misticismului, pe care simbolul o pregăteşte.

Ori ce idee abstractă, îşi caută o realizare sau o înfăţişare concretă, o formă exterioară. Deci şi ori ce idee religioasă, chiamă o reprezentare plastică, atât spre a fi mai bine pătrunsă şi înţeleasă, cât şi pentru a fi mai uşor şi mai clar adusă în cercul luminos al cunoştinţei. E destul ca să vedem numai o cruce, ca să ne vină în minte crucea Mântuitorului Hristos, suferinţa Lui pentru Mântuirea noastră. Intreagă istoria Patimilor şi întreagă drama Mântuirii ni-o evoacă o singură privire la semnul unei cruci. La fel este şi cu toate celelalte obiecte, semne, forme şi simboluri, care toate reprezintă şi concretizează un bogat fond de principii şi viaţă religioasă.

Simbolul ca şi icoana, este Biblia în imagini, chipul concret al ideilor abstracte.

In concluzie, simbolul în cultul creştin ortodox are un rost:

1. ***Instructiv***, — învaţă cuprinsul doctrinei creştine din punct de vedere dogmatic şi istoric.

2. ***Pedagogic***, foloseşte intuiţia pentru lămurirea ideilor religioase.

22. Sf. Gheorghe: *Vestea* Chemării *deia Cluj a stârnit mare bucurie în sufletele noastre. In spiritul Chemării noi ne-am angajat la o acţiune creştină şi naţională în această regiune, unde avem să recucerim teren pierdut printr'o operă seculară de persecuţie religioasă şi naţională. Uniunea ne va potenţa zelul şi ne va asigura biruinţa finală.*

Semnează:

Sibian Eugen, şef-cont. la prefectură. Dr. Moşoiu Gheorghe, adv. Orăştean Ilie, dir. casa cercuală. Stefănescu V. Sp., şef de serviciu casa cercuală. Dr. Runcean I., medic casa cercuală. Liţu Petre, dir. şcoala primară. Marinescu Ilie, inst. şcoala primară. Dr. Stoichiţa, dir. poliţiei. Dr. Păltinean Grigore, insp. jud. Dr. Creţu Miron, prim medic jud. Bozocea Iacob, prof.-catihet. Dr. Făcănaru Gh., prof. sec. Stănescu Liviu, farmacist. Pop F. Valeriu, controlor-şef admin. financiară. Penescu Teofil, funcţ. Micu Alexandru, subdir. serv. agricol. Nistor Bujor, adv. stagiar. Dr. Moldovan Costache, notar public. Dr. Stanciu Vasile, medic. Păculea Victor, contabil, camera agricolă. Dr. Oltean Romulus, advocat. Dr. Colceriu Octavian, advocat. Dr. Rauca Răucean Vicenţiu, deputat eparhial, dir. de bancă. Dr. Rauca Răucean Izidor, advocat. Marcu Petre dir. de gimnaziu. Galau Gheorghe, funcţ. prefectură. Negruţiu, funcţ. prefectură. Nema Vasile, funcţ. prefectură. Săcuiu Constantin, espeditor pref. Nema Ioan, funcţ. primărie. Nestorescu Alexandru, librar. Fugaciu I., înv. cântăreţ bis. Dr. Brănduş Gh. advocat stagiar. Negrea Nicolae, contabil, banca agricultorilor. Ghimpu Ioan, director, Banca Naţională. Bădiţoiu Ioan, contabil, Banca Naţională. Muscalu Ioan, contabil pref. Ganea Constantin, preşed. tribunalului. Dumitrescu F. Grigorie, judecător-preşed. Costescu R. Aurel, judecător de instrucţie. Rădulescu Dumitru, judecător supleant. Enescu Constantin, grefier. Luca Manole, contabil admin. Cojocar Nicolae, ajutor grefier. Ionescu Ioan, ajutor grefier. Hrizea Vasile, ajutor grefier. Crizbăşan Nicolae, impiegat. Stoicescu Petre, impiegat. Tipu Mihail, impiegat. Rucărean Achim, impiegat. Popa Gheorghe, impiegat. Marin Vasile, impiegat. Gavrilescu Nicolae, secretar. Dogar Nicolae, agent judecăt. Papadopul Ioan, prim-procuror. Fusulan Gheorghe, secretar parchet. Ştefănescu Paul, judecător judecătorie. Vasilescu Dobre, judecător, judecătorie. Feier Aurel, grefier judecătorie. Crisbăşean Iuliu, impiegat judecătorie. Dobre Ilie, impiegat judecătorie. Popescu Paraschiv, administrator financiar. Popovici Adrian, şef de serviciu, administraţia financiară. Bratu Ştefan, şef de birou, prefectură. Fedeleş Gheorghe, şef-judecător, judecătorie. Ariton D. Ilie, contabil, penitenciar. Antonescu Dumitru, dir. penitenciar. Dr. Ivan Dumitru, secr. primărie. Benghea Teodor, agronom regional.

23. Gheorgheni-Ciuc: *Un mănunchi de pionieri ai sufletului şi ai graiului naţional în acest colţişor apărăm un steag scump. Mergem înainte cu bucurie ştiind că vom face parte dintr'o oştire nouă a Uniunii naţionale a mirenilor. Salutăm înjghebarea Uniunii şi ne dăm adeziunea*

Semnează:

Pr. Aurel N. Negoescu, par. ort. rom. Ioachim Ghişoiu. Grecul Dumitru, diriginte of. P. T. T. Mircea D. Klein, avocat. Chirca Avram, prof. I. Angelescu, judecător. Cornel Ianoşi, magistrat. Liviu Zirina, dir. de cf. Teofil Bena, advocat. I. Gh. Niculescu, profesor. Gh. Poenaru, profesor, Ioan Păcurar, primar.

De neînchipuit! Intr'o recenzie pe care o face, în «Convorbiri literare» din Ianuarie 1933 cunoscutul catolic M. Theodorian-Carada cărţii dlui Iorga «Supt trei regi», ajunge să spună la pg. 73 şi următoarea enormitate: «***nu mai este cărturar care să nu ştie azi că Mitropolie (Arhiepiscopie) românească n'a existat în Transilvania până în anul 1853 când s'a întemeiat Mitropolia Blajului***».

Ştiam că în noţiunea catolic intră ca element component şi denaturarea îndrăzneaţă a adevărului (ca să rămânem totuşi în termeni eufemistici). Dar asemenea îndrăzneală constitue, fără îndoială, chiar şi pentru catolici un ***record***. La un concurs în materie, credem că dl Theodorian-Carada ar bate până şi pe tatăl minciunii

† Episcopul săsesc D. Dr. Fr. Teutsch din Sibiu

Concetăţenii noştri saşi au suferit o grea pierdere prin moartea episcopului *Dr. Frideric Teutsch*, trecut la cele veşnice, în 11 Februar a. c., în al 81-lea an al vieţii, după o bogată activitate, desfăşurată ca episcop şi conducător spiritual în mijlocul poporului său, pentru care a trăit şi muncit.

Născut în Sighişoara, la 1852, ca fiu al rectorului gimnazial şi mai târziu merituos episcop Gheorghe Daniel Teutsch, a făcut şcoala mai întâi în oraşul natal, a studiat drepturile în academia sibiană de pe atunci, ear teologia şi istoria la Heidelberg, Lipsca şi Berlin. A funcţionat, din 1876, timp de 20 ani, ca profesor seminarial în Sibiu, apoi ca paroh întâi în Şura mare, apoi în Sibiu. In 1906 este ales episcop al bisericii săseşti. In toamna anului trecut, împlinind 80 de ani ai vieţii sale laborioase, a fost sărbătorit de credincioşii săi şi distins de Suveran cu ordinul „Pentru Merit". Tot atunci a fost trecut, la cererea proprie, în stare de bine meritată retragere...

Dacă a ajuns să vadă cu ochii întregirea, ce nu o putea întrezări, a hotarelor ţării noastre, s'a adaptat totuşi împrejurărilor schimbate, în care a intrat de bună voie poporul săsesc.

Respectat în largi cercuri, şi în afară de cele ardelene, răposatul episcop s'a ştiut impune şi ca scriitor istoric. Academia Română şi alte instituţii de ştiinţă atât din ţară, cât şi din străinătate, l-au proclamat de membru al lor.

Ceea ce a realizat pentru binele bisericii sale şi a credincioşilor ei, în lunga şi sbuciumata sa activitate, întreţinându-le flacăra culturii şi a credinţei, va rămânea totdeauna viu în sufletele recunoscătoare, pe care astăzi le părăseşte. —

La înmormântarea regretatului dispărut, săvârşită în 14 Februar cu mare pompă, M. S. Regele a fost reprezentat de către dl general Virgil Economu, comandantul corpului VII armată, ear guvernul de către subsecretarul de stat al minorităţilor, dl Mihail Şerban.

Din partea bisericii ortodoxe române a participat la înmormântare I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi Consilierii Săi. Un mare număr de cununi a fost depus în cinstea răposatului episcop. Au trimis cununi: M. Sa Regele, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, guvernul ţării şi alte autorităţi publice şi particulare.

Intâmpinări

— Impotriva uneltirilor aduse capului bisericii noastre —

Din *Hunedoara* **s'au trimis următoarele:**

Domniei Sale domnului Pamfil Şeicariu, directorul ziarului „Curentul", Bucureşti.

...Preoţii şi mirenii din protopopiatul Hunedoara îşi vor păstra neştirbită încrederea şi iubirea faţă de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae capul acestei sf. Biserici, care prin puterea talentului său şi prin munca neobosită ce o desfăşoară, cheamă la viaţă nouă şi creiază din temelii instituţii menite să adăpostească pentru veacuri înainte viaţa culturală, religioasă, socială sau economică a neamului din care face parte. Pentru toţi românii de bine numele I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae trebue să răsune cât mai des şi mai înteţit ca un glas de chemare la muncă nepregetată, la luptă conştientă şi neşovăitoare, la îndeplinirea bărbătească, fără zăbavă, a datoriilor faţă de lege şi neam.

Ziarului „Curentul" nu-i fac cinste ponegririle ce le publică în coloanele lui la adresa bisericii noastre şi conducătorului ei.

Strâns uniţi întru toate lângă Inaltul nostru Ierarh, osândim cu adâncă revoltă sufletească campania de ponegriri.

Hunedoara, la 2 Februar 1933.

Dr. Gheorghe Dubleş, adv. deputat în congresul N. B. — Valer Bejan, dir. de bancă. Maxim Crăciun, contabil. Pr. Nicolae Suciu, capelan prot. Dr. Ioan Popovici, adv. Nicolae Ţintea, comerciant. Simion Chirca, proprietar. Teofil Tulea, primar. Ing. Oprescu, dir. uzinelor de fer. Ing. Popovici. Ing. G. Dancovici. Miron [indescifrabil], funcţ. public. Nerva Florea, prof. Valer Păcurar, secr. gen. V. C. Bejan, cons. urban, Nemet Nicolae, stud. în drept. D. Poiană, comerc. Vasile Greavu, înv. Dr. Horia M. Bejan, adv. Andrei Rimbaş, funcţ. public. Gh. Grecu. I. Brâncoveanu,

---

3. *Moral-educativ*, trezeşte simţul sfinţeniei în Casa lui Dumnezeu.

4. *Religios* provoacă misticismul şi emoţia religioasă, atmosfera de taină şi evlavie în biserică şi întreţine legătura intimă cu Dumnezeu.

5. *Practic*, prin simboluri cultul este mai larg, mai impresionant şi mai impunător. Convertirea ruşilor, precum se ştie, se datoreşte splendoarei şi demnităţii cultului ortodox, care atunci când este săvârşit cu evlavia şi solemnitatea cuvenită, înalţă inima, desfătează privirea şi coboară cerul pe pământ. Pr. *Ilarion V. Felea.*

Căutaţi pe Domnul, şi dacă-l veţi afla, să-l chemaţi pe el, când se va apropia de voi.

Să-şi lase cel necredincios căile sale şi omul cel fărădelege sfaturile sale, şi să se întoarcă la Domnul şi-l va milui, şi la Dumnezeul vostru, că mult va ierta păcatelor voastre. (Isaia 55, 6, 7).

Ortodoxia şi eterodoxia*

Din tot ceeace am spus, se poate deduce o definiţie a raporturilor dintre Ortodoxie şi celelalte confesiuni creştine. Să notăm în primul rând că Biserica ortodoxă este conştientă de faptul că reprezintă Biserica adevărată, posedând plinătatea şi puritatea adevărului în Duhul sfânt. De aici decurge ideea, ca Biserica ortodoxă îşi face de celelalte confesiuni, care s'au separat — imediat sau nu — de unitatea eclesiastică: ea nu poate decât să dorească ortodoxizarea întregii lumi creştine, pentruca toate cofesiunile să se contopească în Ortodoxia universală. Aceasta nu este proba unui spirit de prozelitism sau de imperialism; este logica însăşi a lucrurilor, căci adevărul este unul şi nu poate fi măsurat prin jumătăţi de adevăr. Nu este nici atât un semn de orgoliu, căci păzirea adevărului este încredintată unui depozitar, nu pentru meritele lui, ci prin alegere; şi istoria poporului ales, ca şi aceea a Ortodoxiei, arată că păzitorii adevărului pot să fie foarte puţin demn de el. Adevărul este însă inflexibil, inexorabil; el nu sufere compromis.

Deci lumea creştină trebue să devină ortodoxă. Care este însă înţelesul acestor cuvinte? Insemnează oare că trebue să devii membru al unei organizaţiuni bisericeşti, care implică imperialismul eclesiastic? In Ortodoxie, nu există o asemenea organizaţie. Biserica ortodoxă este un sistem de Biserici naţionale, autocefale, în legătură una cu alta. Desigur, persoane izolate s'au alipit adesea şi se alipesc mereu de Ortodoxie, devenind membrii uneia din Bisericile naţionale; acest fapt însă nu soluţionează chestiunea raporturilor dintre comunităţile bisericeşti. Singura soluţie ar fi următoarea: aceste comunităţi să se apropie de doctrina şi de viaţa ortodoxă, conservând caracterele lor istorice, naţionale şi locale. Ele ar deveni astfel capabile să se aşeze unităţii Bisericii ecumenice, în calitate de Biserici autonome sau autocefale. Această reuniune exterioară presupune, fără nici o îndoială, o mişcare interioară corespunzătoare. O astfel de mişcare nu este imposibilă, căci toate comunităţile bisericeşti, chiar acelea ai căror drum s'a depărtat mult de al Bisericii, păstrează o parte însemnată din tradiţiunea universală; în consecinţă, ele participă la Ortodoxie: Ele posedă toate «un grăunte» de Ortodoxie. Şi acest spirit ortodox, care sălăşlueşte în Biserica universală, este mai aparent pentru ochii lui Dumnezeu decât pentru ai oamenilor; în primul rând, toţi cei cari au primit

* Cap. XVII din cartea «*L'Orthodoxie*» a Păr. S. Bulgakoff, de la Institutul rus de teologie ortodoxă din Paris.

inst. A. Constantinescu, înv.-dir. Traian Georgeoi, înv. com. Cerişor. Pr. Ieronim Rudeanu. Pr. Simion Suciu. Pr. C. Gociu. Pr. C. Dăncilă. Pr. Ioan Truca. Pr. Leontin Ungur. Pr. Emil Timişan. Pr. T. Murgău. Pr. Gh. Henţia. Pr. Gh. Tarcea. Pr. Aug. Bălă. A. Don, funcţ. de bancă. Dr. George Dănilă, deputat sinodal. Ion Dima, funcţ.

*

Intelectualii din *Făgăraş* către acelaş:

Vă rugăm să încetaţi cu nefastele ponegriri, care fac rău atât bisericei, cât şi ziarului *Curentul*.

Făgăraş 30 Ianuar 1933.

Prot. Nicolae Borzea. Traian Păcală, prof. catihet la Lic. de fete şi Şcoala Normală. Matei Jiga, Traian Ciocănelea, lic. în teol. G. Ciocănelea, epitrop. Ioan Eşan, proprietar. George Taflan, pensionist. Traian Herseni, epitrop. Clement Grama, pensionist. Vicentie Grama, primar al oraşului. Romul Taflan, comerciant. Nicolae Modoi, proprietar. Petru Riurean, proprietar, Gregoriu Roşca, funcţionr. A. Tenghea, epitrop. Cst. Mândrean, proprietar. G. Eşan, proprietar. G. G. Maier, proprietar. Constantin Stanciu. Ioan Bica, funcţ. G. Cornea, proprietar. N. Leabu, propr. N. D. Borzea, epitrop şi casar. G. Letea, proprietar. G. Popa, propr. Aron Căldărar, propr. G. Recean, propr. Galation Steles. profesor Grigorie Cazan, proprietar. Zaharie Lalu, E. Roşală, prof. Zaharie Tulbure, proprietar. Vincenţiu Zagan, com. Rotariu Costan, com. N. Miha, funcţ. Nicolae Nicora, lăcătuş. Iosif Trâmbiţaş, propr. Petru Savu, proprietar. I. Comanar, propr. George Vişa, propr. Toma Orzea, propr. G. Deju, propr. I. Murariu, propr. Iacob Boieriu, propr. Gherasim Brânzea, propr. I. Lupu, propr. Petru Pascu, propr. Zachei Rohan, propr. George Niciu, propr. Ioan Grecu, comerciant.

*

Preoţii ort. şi alţi intelectuali din părţile *Iliei*, către ziarul Curentul:

Desaprobăm campania francmasonică şi Vă rugăm, ca, şi în interesul gazetei dvoastre, să nu mai daţi loc astorfel de scrisuri tendenţioase.

Ilia, 4 Februar 1933.

Nicolae Crişan, primar, Dumitru Colibaş, propr. G. Cărăbaş, contabil, Iuliu Orbonaş, cassier. I. Orbonaş, înv. Viorel Furdui, notar Gheorghe Popovici, secretar. Dr. Dumitru Sulică, adv. f. deputat, Silviu Olariu, dir. de bancă. Mihai Zomonita, perceptor. Crişan Vasile, cassier, Nica Savu, dir. şcolar. Max. Zomonita, cassier. Dr. Toma Podea, adv. Iuliu Josan, prot. şi 14 preoţi din protopopiatul Ilia.

*

Din protopopiatul *Zarandului*, către directorul Curentului:

Domnule director, — Atacurile îndreptate în coloanele ziarului dvs. *Curentul*, contra I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, nu contribue la întărirea autorităţii instituţiilor noastre bisericeşti şi a persoanelor puse în fruntea lor. Ziarul dvs. nu poate sta în serviciul elementelor răsbunătoare, de aceea consternaţi sufleteşte osândim campania dusă contra capului bisericii ort rom. din Ardeal. Vă rugăm a sista această campanie de ponegriri: la caz contrar ne simţim îndemnaţi a boicota ziarul dvoastre.

Brad, 26 Ianuar 1933.

Ioan Indreiu, protopopul Zarandului. Dr. Cornel Glava, adv. Ioan Ghişa, dir. de bancă. Dr. Ioan Radu, dir. Dr. Pavel Oprişa, dir. de liceu în retr. Cornel Impărat, adv., primar. Candin Ciocan, dir. lic. A. Draia, f. primar. P. Lazaroniu, jude. Gh. Buldur, prof. E. Lăsleu, prof. C. Barbu, prof. C. D. Rusu, prof. Gh. Pârvu, prof. Solomon Suciu, prof. E. Giurgiuca, prof. Nestor Lupei, prof. D. Păpan, adv. Simion Balosiu, dir. şcolar Lazar Suciu, dir. şcolar. Traian Ştefan, învăţător Diacon Valer Fugătă, prof. Preoţii: Virgil Perian, Ioan Mihuţ, N. Florea, Candin Stanciu, Ioan Birău, G. Simedrea, Ioan Boloţ, Şt. Perian, N. Codrin, N. David, Ioan Sipoş, Aron Roman, Aurel Barna, Miron Popovici, V. Ranga, Nic. Colf, Nic. Matei, Amos Florea, Iosif Comşa, Cantemir Boneu, Andron Bogdan, Nic. Stanciu şi Ioan Câmpeanu.

*

Din *Târgul săcuesc*, către ziarul Curentul.

...Preoţimea protopopiatului Oituz şi intelectualii satelor şi oraşelor din cuprinsul lui protestăm cu toată energia contru campaniei de ponegrire din Curentul şi cerem să înceteze aceste atacuri, cari nici ziarului nu-i aduc nici un folos.

Târgul-Săcuesc, 1 Febr. 1933.

Ioan Rafiroiu, protop. Preoţii: Gh. Hamzea, diacon V. Hamzea, Iosif Rafiroiu, Şt. Ciutac, Ioan I. Rafiroiu. Rom. Ciocan, Aurel Negoiescu, Gheorghe Rusu, Gheorghe Furtună, I. Ciora, Er. Ticuşan, I. Aldeşi, Nicolae Frateş, I. Greceanu, Daniil Cojocariu, Gh. Negoescu, David Coman, I. Modroiu, Olim. Rusu, Nicolae Filip. Gh. Grosu, înv. P. Budeleanu, înv. Teofil Simion, directorul post. S. Constantin, ing. Oprea Petra. Gh. Peirău înv. Nic. Renţea, stud. I. Olteanu, profesor. R, Cosma, secr. gen. prim. Dr. V. V. Bidu, medicul spit. I. Fenechiu, avocat. Valer Finichiu, primar Tg.-Săcuesc, L. Popescu şef.-cont. prim. M. Georgescu, Căp. pens. I. Braşovean, com. Petre Negustoru, com. Gheorghe Ciurea, pens.

*

Din *Agnita*, către acelaş ziar:

...Respingem cu toată indignarea mârşăviile debitate la adresa capului bisericii noastre din Ardeal, pe care de altfel nici nu-L pot atinge, de un corespondent inconştient şi iresponzabil, şi invităm ziarul „Curentul" să renunţe la condamnabila atitudine

Agnita, 5 Februar 1933.

Credincioşii bisericii ortodoxe române din protopopiatul Agnita: Prot. Emil Păcală. Dr. Romul Curta, adv. şi deputat în ad. ep. Valeriu Langa, proprietar. Dr. Nicolae Bugneriu, adv. Dr. Octavian Stănilă, medic. Olimpiu Savu, adv. Pr. Emil Pora, capelan protopopesc. Petre Nicolaesci, inginer silvic. Aurel Morariu, contabil. Aurel Varga, înv.-dir. Eroftei Holerga, învăţător. Matei Matei, notar. Coriolan Corfariu, controlor fiscal. N. Hălmaghi. perceptor. Ioan Marcu, contabil. Ioan Andrei, dir. C. Fonduare. V. Armean, grefier. Alexandru Gâdei, funcţionar. Const. Bucescu, funcţ. Iuga Eronim, funcţ. Nicolae Cristea, funcţ. Ioan Mihailă, funcţ. V. Muntean, funcţ. Liviu Corfariu, funcţ. Sabin Muscă, funcţ. Pavel Croitoru, funcţ. Simion Marcu, croitor. Joscianu Ioan, pensionar. Dancu Dumitru, brigadier silvic. Dănilă Varga, funcţ.

*

Mireni şi preoţi din protop. *Băiţa* au adresat directorului dela *Curentul* următoarele:

Impotriva campaniei de discreditare a înaltului nostru Ierarh, a Inalt Prea S. Sale Mitropolitului Nicolae, ne ridicăm cuvântul de protestare şi cerem, preoţii şi mirenii, încetarea publicării însinuărilor tendeţioase şi netemeinice.

Nu înţelegem să mai încurajăm, cu contribuţia noastră, ziarul Curentul, câtă vreme în coloanele lui se aduc insulte capului bisericii de toţi iubit. Credem că direcţia ziarului nu se identifică cu acţiunea de destrămare şi va pune capăt acestor fel de publicaţii.

Băiţa, 4 Februar 1933.

Prot. Dumitru Secărea. I. C. Marsu, înv. dir. Pr. Nicolae Tibieş. Pr. Iacob Gbişă. Pr. S. Nosa. Pr. Al. Stoica. Pr. N. Perian. Pr. V. Roman. Pr. Ioan Popa. Pr. Viorel Todoran. Dr. Corneliu Moldovan, medic. Nicolae Mihuţ, f. deputat. Pr. Pavel Diniş. Alexandru Constantinovici. Alexandru Herbai. M. Trufaş.

*

Din *Dumbrăveni* către directorul ziarului *Curentul:*

Domnule director, — Subsemnaţii preoţi şi mireni din tractul Târnava-mare cu sediul în Dumbrăveni, protestăm cu toată energia contra atacurilor îndreptate şi susţinute de ziarul „Curentul" împotriva I. P. S. Sale episcopului şi Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

---

botezul sunt creştini. Deci ei sunt, într'un anumit sens, ortodocşi. Căci ortodoxia se compune, ca să zicem aşa, din două cercuri: un cerc larg — curtea templului, un cerc strâmt — templul şi sfânta sfintelor. Ortodoxia nu voeşte să supună pe nimeni, ea vrea numai să facă pe toţi să înţeleagă adevărul. Dar acest lucru îl săvârşeşte, în afară de eforturile directe ale oamenilor, Sfântul Duh care sălăşlueşte în Biserică. Ortodoxia nu face caz de supunerea exterioară, dacă o astfel de supunere este necesară, nu este decât pentru a tranşa chestiunea organizaţiei canonice a comunităţii alipite de unitatea ecumenică, sau pentru a preveni pretenţiunile ambiţioase ale unei biserici locale (lucru despre care se pot cita multe exemple istorice). Idealul «uniunii Bisericilor», sub forma lui contemporană, se realizează prin intrarea comunităţilor creştine în sânul Ortodoxiei, cu condiţia ca maximul şi nu minimul din binele comun al Bisericilor să servească de bază. In cazul când se degajează un minimum abstract, asupra căruia ar cădea de acord toate societăţile bisericeşti, nu se poate atinge deloc unitatea; acesta nu poate să fie decât un prim pas în drum. Numai o apropiere între biserici, fundată pe maximul din binele lor comun poate să aducă lumea creştină la o uniune reală. Acest maximum este Ortodoxia. Nu este vorba de un amalgam sau de un compromis, asemănător unui esperanto religios, nici de o indiferenţă faţă de toate chestiunile dogmatice, nici de ceva nou în istoria Bisericii: într'un asemenea caz, toată viaţa anterioară a Bisericii ar fi fost o greşală, o neînţelegere, o nefiinţă. Ortodoxia este calea interioară, necesitatea lăuntrică a Bisericii universale în drumul ei către unitate: numai în Ortodoxie problemele puse de confesiunile creştine găsesc o soluţiune şi un scop, căci ea este care posedă adevărul. Ortodoxia nu este *una* din confesiunile istorice: Ortodoxia este Biserica însăşi în adevărul ei. Se poate chiar adauga că, devenind o confesiune, Ortodoxia nu manifestă întreaga ei forţă şi gloria sa universală: ea se ascunde — ca să spunem aşa — în catacombe. Mişcarea către reconstituirea ortodoxiei universale se face dela sine irezistibil, în lume sub ochii noştri, pe măsură ce încetează tendinţa de izolare a sectelor, pe măsură ce spiritul ecumenic triumfă asupra fariseismului sectar. Aceasta nu provine dintr'un prozelitism ortodox, căci aşa ceva nu există; iar Ortodoxia istorică contemporană n'ar găsi poate forţe suficiente pentru o asemenea sarcină. Spiritul lui Dumnezeu, el este cel ce mână popoarele la Ortodoxie, cu toată slăbiciunea şi îngustimea omenească. Intr'adevăr, care este fenomenul cel mai important în viaţa spirituală a lumii creştine contemporane? căutarea Bisericii ecumenice, a unităţii integrale. Această unitate nu se poate realiza decât prin două mijloace: prin principiul sobornicesc ortodox, sau prin monarhia bisericească autoritară. Succesele şi cuceririle autoritarismului eclesiastic pot să fie destul de considerabile şi vor mai fi poate în viitor. Cu toate acestea, se poate afirma că cucerirea lumii creştine de către o religiune de autoritate este un scop fără speranţă de ajuns; dacă acest lucru s'ar realiza, ar fi o probă de reacţiune şi de decadenţă spirituală. Creştinismul de formă autoritară devine tot mai mult izolat în lumea creştină (este un lucru devenit destul de evident după conferenţa dela Lausanne). Impotriva otrăvurilor etatismului, «juridismului», monarhismului eclesiastic într'un cuvânt, organismul totdeauna viu al Bisericii

...Ne întristează faptul, că în ziarul „Curentul“ se calomniază Inaltul Ierarh, care de trei decenii lucrează în permanenţă, cu bune rezultate, pentru regenerarea sufletească a neamului românesc, prin puterea mântuitoare a bisericii lui Hristos.

Domnule director, binevoiţi a lua dispoziţiuni, ca pe viitor să nu mai apară în ziarul d-voastră uneltiri calominoase la adresa I. P. S. Sale. Noi sântem ferm hotărâţi, să luăm atitudine în consecvenţă faţă de ziar, dacă întâmpinarea aceasta nu se va lua în considerare.

Prot. Ioan Dragolea; Preoţii: Ioan Radu Alma, Terente Radu Alma, Vasile Corbean Beşa, N. Gheaja Bieran, Ioan Oltean Criş, Onoriu Sas Daneş, Ilie Taropa Dupuşul, I. Banu Ernea, Ioan Chişiu Ernea, Nicolae Deac Felţa, Ambroziu Tătar Hetur, I. Dragolea Hoghilag, Emanuil Fleşeriu Hundorf, Iosif Roman Idici, George Şerban Laslea, Remus Gheaja Mălâncrav, Ioan Susu Nadeş, Nicolae Petri Noul-săsesc, Iustin Sărbu Seleuş, Grigorie Suciu Şaroşul. E. Munteanu, prof. R. Albu, prof.-catihet. Dr. Traian Stoica, notar public. Dr. Vasile Albu, adv. Dr N. Oltean, adv. Dr. Basil Isailă medic. Octavian Laurenţiu, candidat de adv. N. Muntean, prof. L. Moldovan, prof. I. Danciu, căpitan în rezervă. Cornel Schiau, dir. şcl. N. Vecerdea, învăţător. Ilariu Craina, candidat de adv. Pavel Crişan, contabil de bancă. D. Sanislau, proprietar. Ambrozie Şancu, econom la oraş. Petru Ţentea, proprietar. E. Gribincea.

*

Din *Sebeş-Alba* s'a trimis directorului dela Curentul următoarea întâmpinare:

Domnule director, — In ziarul dvstră s'au strecurat mai multe articole ofensătoare la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Credincioşii subsemnaţi, conştienţi că prin acest procedeu se lucrează la subminarea autorităţii bisericeşti şi la adminuarea prestigiului de care trebue să se bucure biserica, mai ales în aceste vremuri de vădită depresiune morală, protestează cu indignare, reprobând cu hotărâre acţiunea ziarului „Curentul“.

Vă rugăm, dle director, să binevoiţi să dispuneţi încetarea acestei campanii nejustificate şi defăimătoare.

Primiţi şcl.

Sebeş-Alba, 8 Februar 1933.

Vasile Oana, prot. Sergiu Medean, prot. în retragere. Dr. Ioan Cuşută, adv. Dr. Simion Vulcu, adv. Gh. Suciu, ing. inspector sil. D. Roşu, inginer subinsp. silvic. Dr. Ioan Postescu. I. Goţia, înv. Raica I. înv. Pr. Vasile Popa. S. Cărpinişan, dir. gim. de stat. Dumitru Călugăr, prof. de religie. Pr. I. Lazar, D. Bozdoc, inginer subinspector silvic. Dr. I. Păcurar, adv. P. Opincariu, înv.

*

Din *Şercaia*, către acelaş ziar:

Subsemnaţi protestăm cu adâncă revoltă sufletească împotriva campaniei nedrepte şi pătimaşe ce s'a dezlănţuit în ziarul «Curentul» în contra bisericii noastre ortodoxe din Ardeal şi a iubitului nostru Ierarh din fruntea ei.

Biserica suntem noi, fii săi drept-credincioşi, şi cine ponegreşte biserica, loveşte în noi. Iar actualul cap al bisericii noastre dreptmăritoare de dincoace de Carpaţi, este unul dintre cei mai luminaţi şi mai merituoşi ierarhi ai bisericii române. Vom face între orce împrejurări zid de apărare în jurul acestei personalităţi de înalt prestigiu moral şi cultural.

Semnează următorii:

Dr. Alexandru Socaciu, advocat. Gheorghe Coman, dir. P. T. T. Ioan Gheroiu, pensionar. Mateiu Boanfă. dir. şcolar. Dr. Ioan Oana, advocat. Dr. Serafim Oana, adv. Pr. Valeriu Judele, adm. prot. Pr. Septimiu Popa, paroh. Mateiu Mateiu, f. rev. şcolar. Gheorghe Stoica. fost primar. Emilian Cornea, casar de bancă. Valer Fuşcan, învăţ. Grigorie Neagoş, înv. director.

*

Intregire. In declaraţia fruntaşilor dela *Braşov* trimisă în 3 Februar a. c., se mai adaog numele preoţilor *Ioan Prişcu* şi *Dr. Nicolae Stinghe*, dir. *Ioan Moşoiu* şi pr. *Dr. Petru Debu.*

Sf. Sinod

Sesiunea ordinară a Sfântului Sinod s'a deschis Miercuri dimineaţa. După celebrarea serviciului divin, membrii s'au întrunit în sala sinodală dela biserica Antim.

La deschidere a fost de faţă şi ministrul cultelor, dl profesor D. Gusti, care a citit mesagiul regal de deschidere a sesiunii.

I. P. S. Sa Patriarhul Miron a rostit apoi o scurtă vorbire schiţând programul lucrărilor.

După aceea s'au ales comisiunile, cărora li se vor repartiza lucrările curente.

Şedinţa din ziua următoare a fost consacrată lucrărilor în comisiuni.

De ce şi-a botezat regele Bulgariei fiica ortodox? Un ziar vienez publică un articol dela corespondentul său din Bulgaria, în care se explică motivele ce-au îndemnat pe regele Boris să-şi boteze fiica în confesiunea ortodoxă. Gestul e cu atât mai semnificativ cu cât regele Bulgariei făcuse la căsătoria sa anumite asigurări că-şi va boteza copiii la catolici, iar constituţia bulgară nu cere decât regelui, şi prin urmare şi principelui moştenitor, să fie ortodox, nu însă şi familiei sale. Cu toate aceastea regele Boris a ţinut să-şi boteze fiica ortodox, provocând un mare entuziasm în mijlocul poporului său. Motivul nu e altul decât voinţa înţeleptului rege de a întări şi mai mult legăturile de suflet ce există între el şi poporul bulgar, dându-şi seama că adoptând şi pentru familia sa religia poporului său, va fi şi mai iubit, va fi considerat de poporul bulgar şi mai mult ca identificat cu sine, cu aspiraţiile sale. Regele Boris şi-a dat seama că dacă ar rămânea în familia sa numai el, şi eventual principele moştenitor, ortodox, această ortodoxie a lui ar fi socotită şi ar fi şi de fapt prea numai o calitate oficială, o mască înafară de casă. Aşa însă a dovedit poporului bulgar că şi-a însuşit religia lui, bunul sufletesc cel mai scump şi cel mai naţional al lui, cu toată sinceritatea şi dragostea şi vrea să fie ca poporul său şi în viaţa intimă familiară.

Regele Boris ştie că cea mai trainică legătură de iubire între rege şi popor se crează atunci când regele se identifică cu aspiraţiile religioase ale poporului său.

Probleme, fapte, comentarii

In 5 Martie să fim la Cluj! *Cu însufleţire, neobişnuită la noi, se răspunde chemării de sufletească mobilizare, în urma acţiunii pornite pentru organizarea asociaţiei generale a mirenilor ortodocşi din mitropolia Ardealului.*

Pentru întemeerea Asociaţiei generale **Frăţia Ortodoxă Română,** *ni se anunţă participarea din toate unghiurile ţării ardelene, din oraşe şi sate.*

Chiar din depărtatele localităţi dela vest, ca b. o. din Salonta, *ni se vesteşte că deşi acolo ortodocşii sânt încă puţini la număr, vor veni la Cluj şaptezeci de domni, doamne şi ţărănime.*

Cu atât mai ales se prevede o participare impunătoare din locuri mai apropiate, care vor trimite delegaţi la adunarea din 5 Martie 1933.

Incepând dela bătrânul în veci tinăr Braşov, *cu renumele său de neprihănită ortodoxie în istoria luptelor noastre religioase, şi până la satele smerite dar nu mai puţin înzestrate, în trecutul lor istoric, cu o puternică şi probată conştiinţă ortodoxă, toate au să fie reprezentate în marea adunare clujană.*

In 5 Martie vom fi, în număr covârşitor, prezenţi în capitala Ardealului!

*

Proectul de lege, pentru reducerile retribuţiilor funcţionarilor publici, a format obiectul unor lungi desbateri parlamentare atât în şedinţe publice, cât şi în comisiuni.

Oratorii partidelor din opoziţie, slab combătuţi de guvernamentali, au arătat cât este de inoportun şi

---

elaborează în mod constant contra otrăvuri. Cu tot triumful autorităţii într'o confesiune creştină anumită, conştiinţa integrală a Bisericii ecumenice continuă să trăiască în profunziuni şi tinde în mod natural la o altă unitate — unitatea interioară, în lumea protestantă. Cele două nume de Stockholm şi Lausanne simbolizează mişcarea către reunire, care începe în sânul lumii creştine şi care poartă deja roade. Dar această mişcare aduce o ***revizuire*** şi un ***control*** al specificului spiritual din comunităţile creştine. Ea va conduce în mod irezistibil, prin însăşi forţa lucrurilor, la aprofundarea chestiunilor cu privire la tradiţiunea bisericească; şi, ca o urmare, ea va provoca o întoarcere, mai întâi inperceptibilă, la Ortodoxie. Această întoarcere devine deja perceptibilă în mişcările avansate ale lumii protestante, care se definesc ele însile ca *hochkirchliche Bewegung.* Graţie tendinţelor moderne de restaurare a plenitudinii tradiţiunii, graţie anumitor mişcări ce tind la liberarea catolicismului de sistemul roman, o apropiere importantă se schiţează faţă de Ortodoxie; actul decisiv însă, poate că încă îndepărtat, ar consta în restabilirea ierarhiei de succesiune apostolică acolo unde ea a fost desfiinţată. Un loc a parte este ocupat în această mişcare de Biserica ***episcopală*** a Angliei, a Americei şi a altor ţări. Eu nu voi atinge chestiunea validităţii hirotoniilor anglicane, chestiune canonică şi nu dogmatică, care nu va putea fi tranşată pentru Biserica ortodoxă, decât de o autoritate bisericească competentă. In tot cazul, Biserica episcopală este, în lumea protestantă întregă, cea mai aproape de Ortodoxie. Printre diversele tendinţe ale anglicanismului, mişcarea «anglocatolicilor» devine tot mai importantă; ea se ataşează cu perseverenţă restabilirii tradiţiunii vechi şi se apropie de Ortodoxie. Se poate spera că reunirea Ortodoxiei şi a Bisericilor episcopale anglo-americane va fi opera unui viitor destul de apropiat şi că acest moment va fi decisiv în istoria restabilirii unităţii pierdute a Bisericii şi a păcii între Orient şi Occident.

Biserica ortodoxă ia parte la mişcarea inter-confesională, ecumenică, la care catolicismul nu participă în nici un fel. De unde vine o astfel de diferenţă între aceste două părţi ale Bisericii separate? Participarea Ortodoxiei la această mişcare nu înseamnă deloc că ea poate să renunţe în ceva la tradiţiunea ei, sau că ea poate să accepte un compromis. Relaţiile cu confesiunile eterodoxe pot ajuta Biserica ortodoxă să atingă mai multă plenitudine şi lărgime. Ortodoxia însă este prezentă la conferinţele acestei mişcări pentru a mărturisi adevărul. Aceste conferinţe nu sânt sinoade, nu sânt decât adunări prealabile, este o «conciliaţiune»; nu există motive pentru care ortodoxia ar trebui să evite atari conferinţe. Dimpotrivă, dragostea creştină cere să dai mărturie de credinţa ta, să te faci «tuturor toate», cum spune apostolul, «pentru ca măcar pe unii să dobândeşti» (I Cor. 9, 22). Ortodoxia nu este separată de lumea creştină întreagă prin zidul unei puteri absolute, a cărei recunoaştere prealabilă s'ar impune. Acest obstacol nu există pentru ortodoxie; ea poate să întreţină relaţiuni, în toată libertatea şi sinceritatea, cu lumea creştină întreagă, rămânând totdeauna ceeace este. Biserica ortodoxă nu-şi pune nădejdea în eforturile omeneşti şi în zelul misionar al membrilor săi, ci ea speră în forţa Spiritului lui Dumnezeu, care sălăşlueşte în biserică şi care conduce popoarele la unitate. Această

imoral proectul de lege a reducerilor, adus în parlament în mod cu totul pripit. Este o mare nedreptate să se creeze, prin acest proect, *privilegii* unor categorii de funcţionari, contribuind astfel şi mai mult la deosebirile adânci între slujbaşii statului, când adecă unii incasează sume cu totul mari, ear altora li se ia pânea dela gură...

Ocupându-se de salarizarea *clerului*, unul din vorbitori, Pr. Cuciujna, spune că preoţimea a suferit cele mai grele reduceri în ultimii ani; oratorul cere ca întâi să se aplice reduceri la diurnele parlamentarilor, la salariile miniştrilor şi ale subsecretarilor de stat, ear după aceasta să se procedeze la măsuri pentru ieftenirea traiului. Dacă se cer sacrificii, ele să fie *generale*.

Parlamentarii au cerut, ca economiile să se înceapă *de sus*. In bugetele ministerelor sânt înscrise sume de zeci de milioane pentru „însărcinări“ date persoanelor în afară de cadrul funcţionarilor. Ministerul de interne are *176 de inspectori* generali administrativi, definitivi şi diurnişti; unii dintr'înşii n'au altă pregătire decât calitatea de foşti agenţi electorali, răsplătiţi cu demnităţi ce nu li se cuvin.

S'au găsit de altfel şi voci *majoritare*, care în cameră au declarat că slujbaşii statului primesc sacrificii, dar să fie suportate egal şi de toţi. Cu unele modificări proectul este totuşi adoptat.

*

Icoane apusene în bisericile noastre. — Ajuns întâmplător într'o casă împodobită cu icoane, am fost izbit din momentul întâi de un semn cu *forma unei frunze de scumpie*.

Nu mi-am putut da seamă de însemnătatea lui. Abia mai târziu am aflat din cuvântul unui înalt chiriarh, că semnul acesta simbolisează cultul inimii, mult predicat de apuseni; am primit apoi tot atunci sfatul părintesc: ca ori de câteori un ortodox va vedea asemenea icoană în casa unui credincios, să nu uite a-l îndemnă să o înlăture, ca una ce nu aparţine credinţei noastre.

---

unitate nu se poate găsi decât în ortodoxie. Popoarele *caută* acum ortodoxia, adesea fără să ştie; popoarele o vor găsi, căci s'a zis: «Căutaţi şi veţi afla».

In româneşte de:
Nicolae Grosu.

O carte de mult aşteptată este: *Predici pentru popor* de arhimandritul *Iuliu Scriban*. Despre valoarea acestei cărţi mărturiseşte şi faptul că, în vremea de dinaintea războiul, s'a tipărit în a *treia* ediţie, şi se cerea mereu. Tipografia Oştii Domnului a tiparit-o acum în ediţia a patra. Porunca vremurilor noua este: predică vestirea cuvântului lui Dumnezeu! In cartea aceasta preot mea are un ajutor de mare preţ. Volumul I cuprinde şi predicile pentru Duminecile din postul mare, cu totul 22 predici. Volumul se comandă dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu, cu 40 Lei şi 10 Lei poşta.

Mi-am adus aminte atunci şi de vechea bisericuţă de pe creasta unui deal, unde am stat în faţa iconostasului, — şi vedeam icoana Maicii Domnului la stânga mea, iar la dreapta icoana Mântuitorului. Amândouă înrămate în auriu şi ornate cu câte-o inimă roşie ca sângele.

Neliniştea mi se mărea, intrând într'o Duminecă în această bisericuţă: semnul străin mă turbură.

După serviciul divin am încercat să fac observările ce mă preocupau şi m'am îndreptat spre Cucernicul preot, cel mai în drept de a contribui la înlăturarea icoanelor de rit străin din biserică şi din casele credincioşilor.

Am vizitat apoi nu mai puţin de zece biserici ortodoxe, din care nu lipseau icoanele cu acest cult al inimii.

De curând trecu un colportor pe la mine. Il întrebai de confesiunea la care aparţine. — „Ortodox“, îmi zise el. Dar îmi vorbi de „vlădica Blajului“. Era greco-catolic, care vindea icoanele cu acest cult.

Inlocuirea lor, cu cele care merită să slujească drept podoabe în lăcaşurile Domnului, trebue s'o ceară toţi bunii ortodocşi.

A. Străuţ.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a plecat Miercuri la Bucureşti pentru a participa la şedinţele Sfântului Sinod, convocat în sesiune ordinară.

Monetele de 20 Lei cu efigia Marelui Voevod Mihai vor fi scoase din circulaţie cu ziua de 28 Februar 1933. Până la sfârşitul acestei luni monetele vechi se pot preschimba, la Banca naţională şi sucursalele sale, cu monetele nouă de 20 Lei având efigia Regelui.

Act de mulţămire. Primim: Epitropia parohiei noastre din Zlaşti, prot. Hunedoarei, aduce mulţămiri dlui *Constantin Bursan*, fost deputat de Hunedoara, pentru darul său de 500 Lei, făcut sfintei noastre biserici. Pr. *Leontin Ungur*, paroh ort. rom. în Zlaşti.

† **Pr. Aron Cotruş** din parohia Lupu, protopopiatul Miercurea, a încetat din viaţă, zilele acestea, în Institutul pentru profilaxa cancerului din Cluj. Decedatul este tatăl poetului Aron Cotruş, ataşat de presă la legaţia română din Varşovia. Răposatul în Domnul trece la cele veşnice în etate de 70 ani. E înmormântat în comuna Lupu. Odihnească în pace!

Parohia ort. română din Vaidei, protopopiatul Orăştiei, şi-a primit Duminecă, în 12 l. c., păstorul sufletesc în persoana părintelui Gh. Dreghici, introdus din partea părintelui administrator protopopesc, Ion Moţa, care în cuvinte potrivite urează succese tinerului preot, ear credincioşilor le cere concursul şi dragostea cu care trebue să întâmpine lucrarea noului lor păstor. Părintele Gh. Dreghici mulţumind tuturor celor ce au conlucrat la alegerea sa, făgădueşte solemn credinţă şi apostolică râvnă în munca ce-l aşteaptă.

Nu se mai face schimbare orei, în oră de earnă şi oră de vară, cum am avut anul trecut. Pe viitor ora va rămânea în permanenţă aceeaş, aşa cum este acum.

ŞTIRI LOCALE

O conferinţă, în scopul popularizării de cunoştinţe, a ţinut Duminecă seara, în seria prelegerilor organizate în sala prefecturii judeţene, dl Iulian Dumitru, profesor la şcoala superioară comercială din localitate. Subiectul său a fost principiul naţionalităţilor şi problema minorităţilor, — lucruri mult discutate în lumea juriştilor şi a oamenilor de ştiinţă. Conferenţiarul expune pe scurt principiile care stau la baza formării statelor, stăruind în deosebi asupra naţionalităţii şi a concepţiilor ce stăpânesc asupra ei în diferitele state. In legătură analizează apoi problema minorităţilor în raport cu tratatele de pace şi drepturile ce li se cuvin pe temeiul acestor tratate. Expunerea, lămurită şi îngrijit documentată, a făcut bună impresie asupra auditorului, în mare parte alcătuit din tineret.

Mulţumită. Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, secţia Sibiu, a înfiinţat [illegible] de fete «Domniţa Ileana», o cantină unde elevele lipsite de mijloace primesc masa gratuit, iar care stau la periferia oraşului o primesc cu preţ moderat.

Pentru susţinerea şi funcţionarea acestei cantine au binevoit a contribui cu bani următorii: dna P. Floaşiu 500 Lei, dna Fl. colonel Florescu 100 Lei, dna E. Bărbat 100 Lei, dna Clementina Oaşa 100 Lei, dl N. Colan, rectorul acad. teol. 100 Lei, dl Virgil Nistor, asesor cons. 100 Lei.

Alimente în natură au dat dnele M. Moşoiu: fasole, bulion, Fl. colonel Florescu: varză albă, cartofi şi ceapă; Stănuţa Pătruţ: 4 kgr. făină, ceapă şi castraveţi; M. Odor bulion, cartofi, gulii şi făină; Valeria Bratu 2 kgr. făină; Letiţia Bologa 3 kgr. fasole; Eug. Tordăşianu cartofi. Ne împlinim o plăcută şi creştinească datorinţă a exprima mulţămită pe această cale stimatelor donatoare şi donatori.

Comitetul.

Convocare. Adunarea generală a Comitetului şcolar, al şcoalei normale «A. Şaguna» din Sibiu, se convoacă pentru ziua de 5 Martie 1933 ora 11 a. m. în localul şcoalei. In cazul că nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se va ţine în ziua de 12 Martie 1933, aceeaş oră. La ordinea zilei: contul de gestiune pe 1932 şi bugetul pe 1933. — Preşedinte: Tr. Scorobeţ; Secretar: Ioan Sandu.

Organizaţi Reuniuni de femei

Dr. Ilie Beu, medic, şi **Dr. Oct. Beu,** consilier de legaţiune, mulţămesc pentru condoleanţele exprimate din prilejul decedării neuitatei lor soţii şi mame

Valeria Beu n. Colbazi.

Sibiu, în Februar 1933.

CARŢI ŞI REVISTE

Cărţi mai nouă. *Statul în faţa sectelor*, de *Dr. Grigorie Gh. Comsa*, Episcopul Aradului. Biblioteca creştinului ortodox. Nr. 105. Preţul 3 Lei. In broşura prezentă Preasfinţitul autor atrage din nou atenţiunea autorităţilor de stat asupra primejdiei sectare şi face propuneri foarte nimerite în privinţa măsurilor, pe care statul ar trebui să le ia fără amânare împotriva infractorilor.

Icoane alese din viaţa ortodoxiei, de Pr. *Ilarion V. Felea*. Biblioteca creştinului ortodox. Nr. 95—99. Preţul 8 Lei. Autorul prezintă o serie de împrejurări şi fapte caracteristice din istoria bisericii şi a neamului nostru în expunere clară şi pe înţelesul tuturora. De vânzare la Librăria arhidiecezană, din Sibiu.

Anunţ de arendare

Se arendează păşunatul de pe hotarul comunei [illegible] de vite cu jugăre pe timpul dela 1 Martie până la 31 Dec. 1933. Afară de aceasta, se dă în arândă pentru păşunat dela 1 Martie până la 1 Mai şi dela adunarea recoltei până la 31 Dec. miriştea şi fânaţele de pe aceste moşii în suprafaţă de 148 jug.

Arendarea se face prin oferte închise, care se vor înainta Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45 până la 28 Februar a. c. (14) 1—1

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 460/1932. (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Folt,** aparţinătoare protopopiatului de Geoagiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 6 jugăre de I a calitate.
4. Stola stabilită în sedinţa Cons. parohial ţinută la 2 Ianuar 1933.
5. Drept la lemne de foc şi păşunat.

Se observă, că parohia este situată la distanţa de 2 km. dela halta Pricaz.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale în termenul deschis la Oficiul protopopesc subsemnat, iar cu prea abilă încunoştinţare a acestuia se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă, sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 27 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. de Geoagiu în înţelegere cu Cons. parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 1200. (9) 1—3

Concurs

In înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III **Şirnea,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.

2 Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze, în termen, cererile, provăzute cu toate actele necesare, Oficiului protopopesc ortodox român Bran; să se prezinte în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 8 Decemvrie 1932.

Vasle Stoicanea
protopop.

Nr. 41/1933. (11) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune pe lângă bătrânul paroh Simeon Alămorean din parohia de clasa a II-a **Alămor,** protopopiatul Săliştei, în senzul hotărârii consiliului arhiepiscopesc Nr. 9505 B din 1932 se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Jumătate din sesiunea parohială

Concurenţii au

cerile instruite în regulă înainta cetului oficiu protopopesc în termenul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Săliştea, 20 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. D. Borcia
protopop.

Nr. 184/1933. (10) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III-a **Hârseni,** protopopiatul Oltul se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.

2. Locuinţă, constătătoare din 3 camere — fără edificii economice.

3. Sesie parohială de 10 jugăre (arător şi fânaţ).

4. Lemne de foc din pădurea comunală şi a composesoratului, pe lângă taxele cuvenite, având a se îngriji preotul de tăiatul şi transportul lor.

5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească şi aprobate de Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc pentru întreg tractul.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile lor de concurs, însoţite de actele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oltul, la Şercaia, jud. Făgăraş, şi cu prealabila încuviinţare re vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, la sfânta liturghie, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Şercaia, 30 Ianuar 1933.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Nr. 72/1933. (12) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă bătrânul paroh Ioan Popa în parohie cl II-a din **Arpaşul de sus,** protopopiatul ortodox Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din 10 Ian. 1933 Nr. 9833 Bis., se publică concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sânt:

1. A treia parte din venitele parohiale sistemizate şi existente, fără a se atinge de dotaţia preotului dela stat.

2. Folosinţa unui jugăr de pământ.

3. Viitorul capelan nu are dreptul a mai cere altă stolă sau pământ dela popor.

4. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc din Avrig (posta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, predica şi eventuel celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Avrig în înţelegere cu cons. parohial.

Ioan Cândea
protopop.

Mersul trenurilor

— **Gara Sibiu** —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	6^{37}, 14^{8}, 17^{20}	7^{51}, 17^{12}, 22^{36}
Brașov, Făgăraș	5^{20}, 12^{58}, 18^{50}	11^{30}, 19^{21}, 7^{42}
Copșa-mică	3^{10}, 9^{45}, 13^{--}, 18^{35}, 22^{8}	7^{29}, 19^{50} 1^{--}, 15^{5}, 18^{38}, 0^{42}
Ocna-Băi	6^{50}, 12^{03}, 15^{50}, 19^{10}	7^{49}, 13^{8}, 16^{52}, 20^{12}
Peatra-Olt, Buc.	9^{50}, 16^{5}, (ac), 17^{45}, 19^{55}, (ac)	10^{10}, (ac), 12^{32}, 16^{42}, (ac), 22^{58}
Sighișoara Agn.	5^{35}, 16^{55}	8^{00}, 15^{54}
Vurpăr	16^{55}	8^{00}

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţuri şi publicaţii se primesc cu preţuri cumpătate, : la adminstraţia ziarului :

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

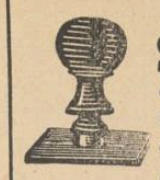

Tot felul de

STAMPILE

din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliţe emailate, tăbliţe din alamă cu inscripţii gravate, în orice dimensiuni, precum şi tot felul de **Imprimate** furnizează pe lângă preţuri modeste

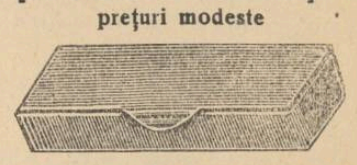

(11)

Tipografia şi prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113

Comande se primesc şi la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Eusevin Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copciă şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot şi lecţii de înot

Pentru bărbaţi:

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m.
Joi:	dela 8—10 ore a. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m.
Duminecă:	dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m.
Vineri:	închis
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni:	închis
Marţi:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara pr. ur.
Mercuri:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Joi:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbaţi:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara preţuri urcate
Mercuri:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Joi:	închis
Vineri:	închis
Sâmbătă:	dela 8—12 ore a. m., dela $1^1/_2$—5 p. m., dela 5—$7^1/_2$ ore seara preţuri reduse
Duminecă:	dela 7—12 ore a. m. preţuri urcate

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—4 ore p. m.
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—$7^1/_2$ ore seara
Joi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—4 ore p. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—$7^1/_2$ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—4 oie p. m.
Duminecă:	dela 7—10 ore a. m.

Pentru femei:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	închis
Mercuri:	închis
Joi:	dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara preţuri urcate
Vineri:	dela $1^1/_2$—5 ore p. m. dela 5—$7^1/_2$ ore seara preţuri reduse
Sâmbătă:	închis
Dumineçă:	închis

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—$7^1/_2$ ore seara
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—4 ore p. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—$7^1/_2$ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—4 ore p. m.
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—$7^1/_2$ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni:	închis
Marti:	dela 8—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Mercuri:	dela 8—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_1$ ore seara
Joi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Vineri:	dela 8—2 ore a. m. şi dela $1^1/^4$—$7^1/_2$ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—2 ore a. m. şi dela $1^1/_2$—$7^1/_2$ ore seara
Duminecă:	dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 25 Februar 1933 Nr. 18—19

Telegraful

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8
BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Biserică ortodoxă în Blaj

La praznicul Intimpinării Domnului din anul 1933, Venerabilul Consiliu arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu trimite evlavioșilor credincioși ai bisericii noastre un mult grăitor *apel* rugându-i să-și închine obolul lor pentru ridicarea unei biserici ortodoxe în orașul din jud. Târnava-mică, *Blaj*, unde se găsește mitropolia greco-catolică română și unde îș au case de închinare și alte confesiuni, *numai ortodocșii români n'au biserică.*

Numărul familiilor ortodoxe mereu sporește în acel oraș, menit să fie centru de județ; ear școalele de acolo adăpostesc un număr însemnat de elevi din părinți credincioși ai bisericii noastre; astfel înălțarea unui sfânt locaș de închinare pe seama lor este o mare necesitate ce nu trebue amânată.

Vrednicii ortodocși blăjeni de astăzi au obținut locul trebuitor clădirii bisericii, au adunat și modeste mijloace materiale întru ajungerea nobilei țânte. Dar puterile lor singure sânt prea mici ca să construească o biserică după cerințele împrejurărilor actuale.

In scop de-a le veni în ajutor și a înălța un lăcaș, care să reprezinte cu demnitate ortodoxia noastră strămoșească, apelul dela Sibiu se adresează *către toți Prea Sfinții ierarhi ai bisericii noastre, către cucernica preoțime și către întreaga obște dreptmăritoare din cuprinsul țării mărite,* rugându-i să-și nemurească numele lor ca ctitori și fondatori ai bisericii din Blaj, dela sfântul altar al căreia se vor înălța evlavioase rugăciuni pentru biruința dreptei credințe.

Contribuirile generoase să se trimită, până cel mai târziu la sărbătoarea Invierii Domnului din acest an, la adresa: Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu.

Se pot face contribuiri și prin carnetele-cărămizi (à 4 Lei) sau pe listele de subscripție aflătoare la parohiile din Arhiepiscopia noastră.

Bisericile nouă care s'au zidit prin localități cu mai multe confesiuni — spune apelul dela Sibiu — au fost construite cele mai multe din jertfa credincioșilor noștri de pretutindeni, ca o luminoasă dovadă a frăției poporului nostru prin dreapta credință și a dragostei lui către legea strămoșească: cunoscând și apreciind acest larg spirit de jertfă al poporului pentru înălțarea de biserici nouă, ne adresăm azi cu încredere către întreaga suflare ortodoxă a țării, rugându-o să-și dea obolul pentru ridicarea unei biserici ortodoxe în orașul Blaj, din jud. Târnava-mică. Rugăm pe bunul Dumnezeu să miște inimile tuturor evlavioșilor creștini pentru această jertfă bine plăcută înaintea Lui.

Clerul și „Oastea Domnului"

Asociația «Oștii Domnului», înfiripată pe întreg cuprinsul României, prinde rădăcini tot mai adânci în mijlocul credincioșilor bisericii ortodoxe. Ne înduioșăm cetind nenumăratele rapoarte publicate în revista săptămânală «Oastea Domnului», de sub conducerea Părintelui Iosif Trifa, despre puterea credinței și râvna de evanghelizare cu care lucrează ostașii Domnului în toate părțile țării.

La început nu i-a sprijinit nimeni, nici clerul, nici poporul. Preoți, dascăli, chemați a îndruma, ne uitam neîncrezători la frământările ostașilor. Dar școala Duhului sfânt, rând pe rând, și-a câștigat aderenți și fără noi, și azi sânt 70 mii.

Valul suflării divine trece înainte, se avântă, ne atinge și pe noi. Micii școlari ne întreabă, ce facem cu ei? Până când îi vom lăsa «turmă fără păstor?»

Congresul dela Sibiu a confirmat adevărul evanghelic, că Duhul sfânt lucrează neîncetat și peste voința noastră, de multeori eronată în concepțiile ei. Suflarea Duhului sfânt se revarsă cu putere acolo, unde nici nu gândim. Nenumăratele manifestări sufletești, din adunările de pretutindeni ale ostașilor, rămân dovezi clare că unde pătrunde lucrarea Duhului sfânt, se renasc sufletele și se înmulțesc luptătorii. Și acum nu mai putem sta ca privitori reci în fața începuturilor de renaștere spirituală atât de mult promițătoare, ca să nu rămânem deadreptul compromiși.

O seamă de preoți și protoierei, din Ardeal și din vechiul regat, au înțeles glasul vremii, au organizat asociația ostașilor, și acum stau cu cinste în fruntea mișcării religioase.

Părinții protoierei, Ion Duma la Jiu și Aurel Nistor la Sfântu Gheorghe, activează cu stăruință în rândurile ostașilor.

La Sibiu remarcăm apostolia extinsă a Părintelui Gh. Secaș, în diferite localități unde e chemat. Dincolo, în inima țării, preoții Chiricuță și Ouatu, ajutați de zeloși colegi și intelectuali de seamă, ca dnii Lascarov-Moldovanu și Gr. Oprișanu, preocupați în București de problema religioasă, fac un misionarism stăruitor prin adunări săptămânale regulate în mijlocul unei serii de intelectuali și muncitori de toate categoriile.

Ce să zic despre Părintele Mihail Șerpoianu dela biserica Pâdean, care face propagandă prin localitățile din provincie, ducând cu sine grupuri de câte 150 ostași de ai săi din rândurile muncitorimii din capitală, ca să câștige recruți noi pe seama lui Hristos!

Ear la Telega urmărim propaganda religioasă a Părintelui Ion Zinculescu, cu o altă grupare de câteva sute de ostași.

Un nucleu de valoare îl formează în nordul Moldovei, la Iași, oastea Domnului, de sub conducerea preotului Petre Chirica, redactorul revistei creștine «Sfânta cruce», și parohul bisericii Barnovschi; la Chișinău Basarabiei stă de pază oastea Domnului, întărită binișor prin sprijinul Preacuviosiei Sale Părintelui arhimandrit și profesor de teologie Iuliu Scriban, cu binecuvântarea I. P. Sf. S. Mitropolitului Gurie.

Am putea înșira multe centre însemnate din cuprinsul României, în care oastea Domnului, sprijinită de preoții bisericilor face progrese de seamă, prinzând teren în rândurile claselor de jos și în mijlocul intelectualilor.

Ori, numai așa putem înțelege rostul conducerii bisericii, dacă e lucrătoare, schimbând sistemul când biserica era prea stăpânită de formalism și biurocratism.

Oastea Domnului e un minunat nucleu de creștini activiști, puși în slujba lui Hristos. Forma pietistă cu care a pornit la drum, e semn că suflarea Duhului sfânt a reformat suflete, a aprins lumini care trebue scoase la iveală și atrase spre realitățile spirituale. Preotul e cel dintâi chemat a se pune în legătură cu ostașii, a-i studia și îndruma pe calea adevărului propagat de biserica noastră.

Prima lucrare a preotului conducător de oaste va fi să-i abată dela interpretările de nuanță sectară a unor texte biblice; al doilea, să-i pregătească pentru alvia tradițională a bisericii ortodoxe. Se știe că mulți ostași au avut legături cu sectele, unde anumite texte biblice li s'au interpretat în detrimentul prestigiului clerului și a principiilor de credință pe care le propagă biserica noastră. Forma pietistă de manifestare religioasă a ostașilor va îndruma-o spre cea activistă împreunându-le, și înlocuind astfel litera moartă cu duhul care dă viață.

Sectele s'au organizat. Le stau la îndemână capitaluri mari, cu școale și misionari pregătiți pentru propagandă. Cei mai buni enoriași ai noștri cad în sfera lor

de influenţă, dacă nu vom porni la muncă.

Oastea Domnului e garda preotului faţă de sectele de toate nuanţele. Ele se înmulţesc şi întăresc acolo, unde nu sânt ostaşi. Dar nu dau înainte acolo, unde oastea Domnului lucrează stând de pază.

Anul 1932 a fost anul bucuriilor sufleteşti pentru întreagă armată a ostaşilor din România întregită. Inconjuraţi, la congresul din Sibiu, de arhiereul dela care a pornit mişcarea iniţială, de preoţi, profesori şi intelectuali, le-a crescut curajul şi li s'au întărit nădejdile de bine. Nu sânt ostaşi, cari să nu dorească a avea preoţimea în mijlocul lor. Am luat parte, conducând mai multe adunări din judeţele Târnavelor împreună cu câţiva fraţi preoţi. Indatoririle parohiale nu ne îngădue să ne prezentăm în toate locurile unde sântem chemaţi; dar unde am luat parte, am admirat cuvinte rostite de ostaşi ţărani, cari fac o reală slujire bisericii lui Hristos.

Biserica ortodoxă are nu puţini vrăjmaşi. Atacată de multe părţi, e în suferinţă că Mântuitorul la muntele Maslinilor. Cine să o apere dacă nu slujitorii ei? Noi nu putem sta nepăsători, — alt fel devenim furi ai darului primit de sus. Ostaşii sânt vrednici de întreg sprijinul nostru, tocmai fiind-că ne ofer obolul muncii lor cu partea de răspundere în opera realizării idealului creştin.

Şi avem speranţă, că în viitorul apropiat ei vor forma, în toate localităţile, cea mai aleasă tagmă de închinători activişti în curentul de renaştere religioasă a poporului nostru.

Pr. *Iuliu Moldovanu.*

Spre o mobilizare sufletească

VI

— Adresele din: Zarand, Dobra, Covasna, Băiţa, Oituz şi Baia de Criş —

Interesul extraordinar, pentru apropiata adunare din 5 Martie a. c. la Cluj, creşte pe zi ce merge. Se vor trimite numeroase delegaţiuni din toate părţile mitropoliei noastre.

Publicăm de astădată adrese trimise din localităţile următoare:

24. Zarand: *Infiinţarea Uniunii naţionale a ortodocşilor o considerăm ca o lărgire a cadrelor bisericeşti pentru manifestarea energiilor în sânul mirenilor bisericii noastre. Credincioşii din Zarand au înfiinţat gimnaziul din Brad în vremurile de avânt ale libertăţii confesionale şi naţionale şi au creat o instituţie în slujba bisericii şi a culturii. Atunci purtam o luptă defensivă în cadrele organizaţiei bisericeşti. Uniunea proectată la Cluj trebue să fie o pârghie a prefacerii creştine a vieţii noastre publice şi o stavilă în contra curentelor vulgare şi materialiste de azi. Aderăm cu însufleţire şi dorim isbândă acţiunii dela Cluj.*

Semnează:

Dr. Cornel Glava, adv., membru în congresul naţ. bis. Dr. Ioan Radu, dir. liceului. George Minoviciu, inginer. Traian Berbeciu, judecător. Petre Lazaroniu, judecător. Dr. Cornel Impărat, adv., primar. Dimitrie Zăpan, adv. Ioan Ghişa, dir. de bancă, membru în ad. ep. Alex. Draia, f. primar. George Pârvu, prof. George Buldur, prof. E. Lăsleu, prof. Cornel D. Rusu, prof. Solomon Suciu, prof. C. Barbu, prof. L. Giurgiuca, prof. Emil Fugătă, prof. Nestor Luvei, prof. Simion Balosiu, dir. şcol. Lazar Suciu, dir. şcol. Traian Stefan înv. Pavel Lazar, înv. Silviu Bota notar.

25. Dobra: *Suntem alături de toţi bunii români ortodocşi din Ardeal, pentru organizarea la muncă constructivă în sânul bisericii naţionale în acţiunea de purificare a vieţii publice şi a realizării principiilor evanghelice în viaţa particulară şi naţională. Arătăm că pentru congresul din Cluj vom trimite delegaţi pe P. C. Iosif Morariu şi pe dl Gh. Babeş.*

Semnează:

Ioan Leşnican, măestru. Ioan Mustefiu, comerciant. I. Niţă Oprean, primar. Nicolae Ţigu, comerciant. Adam Pascu, notar. Gheorghe Babeş, comerciant. Adam Suciu, măestru. Ioan Carnaru, funcţ. Nicolae Şerb, contabil. Enea Petrovici, privatier. Partenie Moisescu, comerc. Const. Bulai, funcţ. Ioan Comloşi, comerc. Adam Nistor, comerc. Iuhu Gontean, măestru. Ioan Stoica, înv. Vasile Şerban, înv.-dir. Adam Leşnican, dir. de bancă. Ioan Moisescu, contabil.

26. Covasna: *Fruntaşii din această comună înţelegând Chemarea dela Cluj, se roagă să fie înrolaţi în «Uniunea naţională a mirenilor» şi-i doresc isbândă.*

Semnează:

Dr. Ioan Culca, adv. Dr. Ioan Magda, med. vet. Dr. Traian Tomoiagă, judec. şef, preşed. trib. Ioan Duma, dir. şcol. Nicolae Dobros, pensionar. Grigorie Pânzaru, fabr. Nicolae Vleja, dir. şcol. Alexandru Popa, funcţ. judec. Ioan Preda, stud. Gheorghe Nichita, funcţ. judec. Dr. Vasile Stroescu, medic de circumscr. Dr. Dumitru Ştefan, prim-procuror pens. Gheorghe Colan, prim-notar com. Ioan Diancov, funcţ. jud. Ionel Teculescu, stud. funcţ. Gheorghe Furtună, funcţ. jud. Simion Roşca, pens. Niţă Buzea, înv. Constantin Timaru, înv. Nicolae Baiu Crăciun, notar. Nicolae Vasiliu, contr. fiscal. Nicolae Matei, judecător.

27. Băiţa: *Organizarea mirenilor într'o uniune bisericească corăspunde tradiţiei democratice a bisericii noastre din Ardeal, care uneşte principiile evanghelice cu idealul culturii naţionale şi deşteaptă conştiinţa tuturor fiilor ei la apărarea bunurilor spirituale moştenite. Trimitem delegaţi pe domnii Dr. Petre Teohari medic şi Cornel Drăgan, căpitan în retr., şi prot. D. Secărea.*

Semnează:

Dr. Petre Teohari. Al. Constantin. I. C. (indescifrabil). N. (indescifrabil). I. Mihaili. Nicolae Mihuţiu. Miron Trufaş. Victor Adam. Emil Perian. Corneliu Drăgan. Constantin Mihuţ. Romulus Borza. Moldovan Cornel.

28. Oituz: *Credincioşii din Valea mare, însufleţiţi de Chemarea intelectualilor din Cluj, salută cu bucurie înfiinţarea Uniunii naţionale a mirenilor care va sta în slujba sacră a idealului creştin, prin care poporul românesc şi-a păstrat viaţa în decursul veacurilor şi prin care va biruì greutăţile vieţii.*

Semnează:

Nicolae Vasiliu, funcţ. Alecu Nica, învăţător. Iulia Nica, învăţătoare. Ioana Codreanu, conducătoare. Ecaterina Cârciu, conducătoare. Vasile Marin, funcţionar. Andrei Marin, funcţionar. Dimian Pastor, Susana D. Pastor, Vasile Todor, Susana V. Todor, Ioan Suciu, Maria I. Suciu, Ioan Niţu, Susana I. Niţu, Mihai Marin, Maria M. Marin, Ioan Macoş, Maria I. Macoş, Octavian Şerban, Ioan Vasile, Carolina I. Vasile, Victor Marin, Mihai Lazăr, Raveca M. Lazăr, Vasile Gavrilă, Raveca Vas. Gavrilă, Alexe Bularca, Maria Al. Bularca, Nicolae Todor, Gheorghe Ir. Pastor, Gheorghe Todor, Siminiţa Gh. Todor, Gheorghe N. Marin, Siminiţa Gh. Marin, Nicolae Al. Marin, Floarea N. Marin, Gheorghe Al. Marin, Ioan M. Marin, Carolina Marin, Nicolae Ir. Pastor, Paraschiva N. Pastor, Ioan Ir. Pastor, Carolina I. Pastor, Ioan Gh. Gabor,

FOIŞOARA

Marxismul faţă de religie

Nicolas Berdiaeff: Le marxisme et la religion, traduit du Russe par I. P. et H. M. Paris, Editions „Je Sers" 1931.

Aşa este intitulat un mic volum, de circa şasezeci de pagini, în care autorul, vestitul teolog şi filozof rus contimporan, vorbeşte, cu multă competinţă şi cunoştinţă de cauză, despre atitudinea pe care acest curent socialmaterialist, care este marxismul, o are faţă de religie şi, în general, faţă de întreaga viaţă sufletească.

Tendinţele acestui curent, ostil religiei, de a mecaniza viaţa, de a suprima personalitatea omului, de a l transforma în instrument de progres material, sânt încercări fără succes şi aspru criticate de autor.

Viaţa sufletească a omului, cu toate manifestările ei, nu aparţine în întregime condiţiunilor economice ale societăţii, aşa după cum se străduieşte marxismul să documenteze; ea este legată de biserică şi aparţine împărăţiei lui Dumnezeu, nu statului, împărăţiei acestei lumi.

Invăţătura marxismului posedă două izvoare: unul viu, realitatea socială a Europei dela mijlocul veacului al 19-lea, altul teoretic, filosofia idealistă germană. Marx era un hegelian de stânga. El şi discipolul său mai de seamă, Engels, aveau pretenţia să realizeze în chip practic, ceeace filozofii germani idealişti afirmau în teorie. Fichte învăţa că subiectul, «eul», creiază lumea.

Insă aceasta nu era la el decât o gândire abstractă şi teoretică. Marx şi învăţăcelul său învăţau că subiectul într'adevăr creiază lumea, o lume nouă, însă acest subiect devine la ei proletariatul.

După Hegel, în centrul evoluţiei se găseşte ideia şi aceasta condiţionează materia. Marx a înţeles lucrurile tocmai invers. El a aşezat materia în locul ideii, şi de aceea afirma că la baza fiinţei, nu rezidă gândirea, nici ideia, ci materia, procesul material.

Doctrina marxismului corespunde, înainte de toate, la o înţelegere materialistă a istoriei, pe care o intitulează materialism istoric sau economic. După teoria lui Marx, desvoltată mai pe urmă de Frideric Engels, există la baza procesului istoric o desvoltare de forţe materiale productive. Viaţa societăţii nu e altceva decât o luptă colectivă, pe care omul o duce contra naturii pentru existenţa sa şi pentru satisfacerea trebuinţelor vitale. Omul luptă contra forţelor elementare din natură pentru a obţinea hrana, locuinţa şi hainele, cari sânt indispenzabile existenţei sale. El organizează o viaţă socială, conformă mijloacelor sale de luptă. Regimul social este determinat de modul de producţie şi schimb, procesul economic este rezultatul acţiunii umane asupra naturii, în vederea continuării şi desvoltării vieţii. Iată pentruce economia. este baza vieţii sociale. Viaţa originală, unică şi adevărată este economia-munca productivă. Tot ceeace rămâne nu este decât o reflexie, o suprastructură pe o bază reală. Viaţa spirituală a omului, ideologia, credinţa religioasă, conştiinţa morală, creaţiunea artistică, sânt totdeauna condiţionate de economie şi modul de producţie; ele sunt considerate de marxism drept nişte iluzii. Viaţa economică este singurul şi unicul adevăr. Fără economie nu poate exista societatea omenească.

Este foarte adevărat că noi nu putem scrie o operă filozofică, să facem o descoperire ştiinţifică, să creiăm o operă artistică, cu alte cuvinte noi nu putem fi activi în domeniul spiritual, dacă nu ne susţinem viaţa prin hrană. Procesele fiziologice ale organismului sânt o condiţie indispenzabilă pentru viaţa spirituală. Fără ele, fără satisfacerea acestor trebuinţe elementare, nu numai că producţia filozofică şi spirituală, ci chiar şi viaţa noastră va înceta.

Dar de aici este imposibil să deducem că gândirea şi cunoştinţa noastră, viaţa noastră morală şi spirituală, sânt rezultatul cauzelor fiziologice, că ele nu sânt decât resfrângerea unui proces de nutriţie, care nu este decât un sprijin simplu al vieţii. Trebuinţele primordiale ale existenţei nu sânt singurele cauze, din care să se nască în întregime viaţa.

Societatea omenească nu poate

Ana I. Gabor, Victor Gabor, Ana Victor Gabor, Gheorghe Juga, Ioan Gh. Marin.

29. Baia de Criș: *După multele decepții, întâmpinate în viața publică de o vreme încoace, salutăm acțiunea dela Cluj, menită a însemna o eră nouă în viața națională croită în sensul evangheliei și al celor mai neprihănite virtuți creștinești ale poporului nostru, care prin suferințele seculare e vrednic de zile mai bune în scumpa noastră țară. Dea Dumnezeu ca epoca renașterii să fie accelerată prin Uniunea credincioșilor sfintei noastre biserici.*

Adrerăm cu bucurie la: Chemarea din Cluj și semnăm:

Dr. Nerva Oncu, advocat deputat, Dr. Aurel Riscuția, advocat. Ioan Micu, învățător. Dr. Axente Tămaș, advocat. Dr. Iacob Oncu, advocat. Dr. Sabin Riscuția, medic. Constantin Mladin. Bruno Romoșan, inginer silvic. Traian Micluția, funcționar. Dumitru Lepedean, profesor. Alexandru Dobrogeanu, dir. școlar. Nicolae Bâca, notar. Petru Incicău, director școlar. Dr. Nicolae Popovici, jude de ocol. George Sebeșan, advocat. Svetozar Muntean, jude de ocol.

Eveniment muzical promite a fi reprezentarea dramei muzicale sacre «*Constantin Brâncoveanu*», opera mai nouă a talentatului compozitor Sabin V. Drăgoi. Intâia audiție de studiu a dramei s'a ținut Sâmbătă în 18 l. c. la Opera română din București, în prezența mai multor invitați. Interpretarea a făcut-o autorul. Bogăția corurilor și a orchestrației a impresionat puternic. Premiera acestei drame muzicale sacre se așteaptă la Opera din capitală pentru mijlocul lui April.

Organizați Oastea Domnului

Intâmpinări

— Impotriva uneltirilor aduse capului bisericii noastre —

Preoțimea protopopiatului *Sibiu* către directorul ziarului Curentul:

Domnule director, — Preoțimea ortodoxă română din protopopiatul Sibiu, ca și întreagă preoțimea noastră din Ardeal, intelectuali și popor deopotrivă, erau deprinși în trecut cu o sănătoasă hrană sufletească, culeasă din necurmata străduință a presei românești de a fi cititorilor o sinceră călăuză pe calea adevărului și a dreptății.

Astăzi, durere, presa noastră — onoare tuturor excepțiilor — picură zi cu zi otravă, produce desechilibru sufletesc, neîncredere și îndoială în trăinicia și durabilitatea țării și a neamului, pulverizând orce respect de autoritate; distruge și nu construește, prin felul de a scrie și de a ponegri pe oamenii proeminenți ai vieții noastre publice.

In această încrucișare de atacuri, nu e cruțată nici sfânta noastră biserică și în special în vremea din urmă, în ziarul „Curentul" e luat la țintă, direct și indirect, însuși Mitropolitul Ardealului I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan.

Ridicăm cuvântul nostru, însoțit de o energică protestare, împotriva acestei campanii, începută față de înaltul Prelat, apărătorul ortodoxiei și prin ea apărătorul neamului nostru.

Noi cunoaștem stăruința de fiecare clipă a Arhiereului nostru ce o manifestă atât în contactul personal, cât și în corporațiile noastre bisericești, de a sădi un Duh nou, de a cultiva sufletele, de a le înălța spre o viață spirituală, și prin continua năzuință spre aceasta viață de a ridica biserica și pe slujitorii ei la o nouă strălucire proprie ortodoxiei noastre.

In caz că protestul nostru nu va fi urmat, ne vedem îndemnați a lua o ținută de boicot față de ziarul Curentul

Sibiu, la 15 Februar 1933.

Prot. Emilian Cioran; preoții: George Modran, Ioan Badiu, Maniu Lungu, Emil Dancăș, Ioan Brote, Ion Bândă, Ilie Brad, G. Neagoș, Dumitru Bunea, Ion Boiu, Romul Bucșa, Ștefan Morariu, Pavel Alisie, Ion Roman, Toma Modran, Virgil Druhoră, Miron Florea, Ioan Todea, Nicolae Dorca, Victor Slăvescu, Teofil Roșca, Sebastian Rusan, Isaia Popa, Nicolae Topolog.

*

Din Sf. Gheorghe către același ziar:

...Dându-ne seamă de opera de înoire spirituală a bisericii ortodoxe ardelene, pornită și condusă cu adâncă înțelepciune de râvnă apostolică și cu iubire părintească de I P. Sf. Mitropolit Nicolae, ca vrednic urmaș al Marelui Șaguna, ne exprimăm cel mai sincer și cald devotament față de I. P. S. Sa, și cerem încetarea atacurilor — cu nimic justificate și nedrepte — care n'au putut porni din iubire curată față de biserică.

Sf. Gheorghe, la 2 Februar 1933. — Semnează: Nistor Aurel, protopop. Dr. Popa Ioan, medic, deputat eparhial. Dr. Crețu Miron, prim-medic județean. Popescu Paraschiv, administrator financiar. Pop I. Valer, șef-controlor financiar. Penescu Teofil, funcționar. Popovici Adrian, șef de serviciu admin. fin. Bratu Ștefan, șef de birou, prefectură. Nema Ioan, funcționar. Dr. Culcă Ioan, adv., Covasna. Galan Gheorghe, funcționar. Iordache Gheorghe, înv. director, Vâlcele. Negrea Neculae, contabil, Axente Zosim, contabil-pedagog Benghea Teodor, agronom regional. Păcular Victor, contabil Camera agricolă. Marcu Petre, dir. gimnaziu de băeți. Lincu Gheorghe, preot Chichiș. Păștina Ilie, preot Vâlcele. Popovici Iosif, preot Sf. Gheorghe. Dr. Ivan Dumitru, secr. primărie. Șoșu Ioan, diacon Băcel. Grecean Moise, preot Băcel. Rădoiu Nicolae, preot Ozun. Folea Victor, capelan Ozun, Dancu Virgil, preot Micfalău. Curcubătă Iordan, preot Budila. Bunuș Ioan, preot Aita mare. Bucșa Ioan, preot Arini. Pușcariu Ioan, preot Apața. Garcea I. preot Bățani. Josan Silviu, preot Araci. Trifan Dumitru, preot Bicsad. Plotogea Ilarie, preot Dobolii de jos. Radu Aurel, preot Hăghig. Petru Mihai, preot Lisneu. Enescu Isaia, preot Hălchiu. Badiu Andrei, preot Măeruș. Nistor Bujor, adv. stagiar. Micu Alexandru, dir. serv. agricol. Săcuiu Constantin, expeditor pref. Dumitriu Vasilica, funcționară. Negruțiu Aurel, funcț. Nema Vasilie, funcț. Dr. Păltinean Grigorie, insp. jud. Sibian Eugen, șef-contabil pref. Băicoiu Octavian, secr. gimnaziu de băeți.

*

Din întâmpinarea dela *Hațeg* către același:

...Cunoaștem intențiunile mărețe de care este condus I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și sântem convinși de dragostea desinteresată cu care muncește fără prihană pentru consolidarea vieții religioase, înălțarea prestigiului autorității bisericii; și ca atare respingem cu toată hotărârea insinuările publicate în acel ziar.

Hațeg, 8 Februar 1933.

Semnează: Ieronim Ciocan, protopopul Hațegului: Preoții: Ioan Fărcaș, Eugen Uieț, Ioan Olariu, Iuliu Tirinescu, Septimiu Popovici, Nicolae Georgescu, Romul Ciocan, Octavian Armean, Adrian Ungur. Păcurariu Ștefan, Ioan Susman, Gheorghe Petrinca, Simeon Albu, Ioan Roman, Ilie Ștefan, Ioan Costovici. — Prof. I. David. Prof. V.

---

exista fără economie, fără satisfacerea trebuințelor sale vitale, adică fără ceace s'ar putea numi fiziologia societății. Insă de aici nu se poate trage concluzia că economia societății face să se nască viața ei spirituală și intelectuală, că fiziologia determină psihologia societății.

Procesul de nutriție, lipsa sau surplusul, pot desfigura viața spirituală, însă ele nu pot nici să o producă, nici să o determine.

Incercările făcute de marxism de a explica ideologia prin economie, produc o impresie lamentabilă și compromit chiar parte de adevăr, care există în materialismul economic (istoric).

Procesul economic productiv, spune Marx, creiază regimul claselor sociale, el provoacă desagregarea societății în proprietari și țărani, în capitaliști și proletari, pentrucă această sciziune favorizează desvoltarea forțelor creatoare. Fiecare clasă socială are psihologia sa aparte, rezultând din situația economică, și această psihologie socială determină apoi ideologia, religia, filosofia, conștiința morală a respectivei clase sociale. In definitiv nu există, după învățătura lui Marx, decât o ideologie de clasă. Proprietarul, țăranul, capitalistul micul burghez, lucrătorul de facrică, gândesc diferit unul față de celălalt.

Singurul lucru pe care marxiștii ajung să-l demonstreze, este acela că ideologia și starea conștiinței oamenilor sufăr influența condițiunii lor, că interesele lor de clasă le denaturează felul de a gândi. Aceasta este adevărat și a jucat un rol așa de important în istorie.

Astfel, gândirea unui om și starea lui sufletească pot fi diformate sau înăbușite prin sărăcie sau bogăție, lipsă ori surplus. Insă adevărul, care se arată în cunoștința științifică și filozofică, frumusețea care se creiază, binele care triumfează în viața morală, lumina dumnezeiască care luminează din grație sufletul omenesc, nu vor putea fi niciodată umărite proceselor economice și a intereselor de clasă.

Dacă viața spirituală a omului depinde de economie, aceasta din urmă de asemenea depinde de viața spirituală a lui. Disciplina muncii descopere calitățile sufletești și morale ale oamenilor.

Sociologi și economiști de valoare ca Weber și Sombart, au analizat legătura care există între economie și viața religioasă, mai profundă decât cea a lui Marx, și corespunde mai mult cunoștințelor științifice și filozofice moderne. Este recunoscut din punct de vedere științific. că economia este determinată de viața religioasă, pentrucă nu se poate avea economie fără om ca ființă integrală, fără participarea tuturor forțelor la muncă.

Atitudinea lui Karl Marx față de religiune nste cunoscută. El era ateu plin de vervă.

Dela Kant se alese cu neîncrederea față de transcendență, iar Feuerbachi, filosoful german materialist, care credea că omul este ceace mănâncă, îi împrumută ateismul, această monstruositate sufletească, pentru care nu există scuză.

Marx puse ca exiomă necesitatea de a scutura jugul orcărei credințe religioase.

Religia este o piedecă în calea adevăratei fericiri omenești, ea nedând oamenilor decât o fericire închipuită. Trebue să ne scăpăm de această fericire falșă, de această minciună religioasă, pentru ca să putem obținea adevărata fericire. De aceea religia este un narcotic pentru amețirea maselor populare. Ea e instrumentul prin care se exploatează om pe om, clasă pe clasă. Reprezentând pe Dumnezeu ca pe stăpânul absolut, religia justifică în societatea omenească noțiunea puterii. Ea nu permite niciodată claselor oprimate, sărace și muncitoare de a se revolta contra persecutorilor, promițându-le în schimbul resemnării o recompensă în împărăția cerească.

Dușmănia în contra religiei, pe care vrea s'o înlocuiască, negarea lui Dumnezeu, precum și aceea a existenței sufletului omenesc, iată care sânt grozăviile socialismului marxist.

Tendința marxismului, precum și a celorlalte direcțiuni socialiste de a înlocui religia, este și va rămânea pururea zadarnică. Religia face parte din însăși constituția, din însăși structura organică a sufletului omenesc,

Dejenariu. Profesor Baia. Profesor Perian. Ing. (Indescifrabil). (Indescifrabil). (Indescifrabil). (Indescifrabil). Lioni Tăulescu. Petru Olariu, directorul gimnaziului. Dr. Toma Vasinca, membru cons. epar. Dr. Emil Şelariu. Aureliu Dumitru, adv. Victor Savy, primarul oraşului Haţeg. Dtru (Indescifrabil). A. Cosma. (Indescifrabil). A. Tănăsescu, adv. Dr. Amos Gligor. Iuliu (Indescifrabil), advocat.

Probleme, fapte, comentarii

Ne bucurăm de isbânda tinerimii universitare ieşene, căreia ca un dar de ziua învierii i s'a încredinţat o biserică în Iaşi, şi încrestăm aici cu satisfacţie grija, ce o promite pentru sf. locaş. „Ne vom strădui să o îngrijim, să o cinstim şi mai ales să ni-o sădim în sufletele noastre, — spun studenţii creştini dela Iaşi, — pentru a ne fi pârghie de credinţă morală în desorientarea sufletească de azi". Hristos, peatra din capul unghiului, să binecuvinteze frumoasa iniţiativă a studenţimii ieşene. *V. C.*

*

Tineretul şi creştinismul a fost subiectul conferenţei din Marţia trecută, la fundaţia „Dalles" din Bucureşti, conferenţă rostită de dl Nichifor Crainic. Problema tineretului, spune profesorul, preocupă astăzi statele care îş caută aşezări nouă de viaţă. Tineretul român stă în faţa a două curente opuse: fascismul de-o parte, şi bolşevismul de ceealaltă. Regimul politic actual din ţara noastră socoteşte religia drept element decórativ şi cultele ca sarcini bugetare. Tineretul nostru este împărtăşit de o indiferenţă oficială, în toate problemele ce i se opun, şi de aceea îş afirmă o semnificativă independenţă. Orientându-se pe socoteală proprie, generaţia tinără a venit în atingere cu spiritul importat al unei culturi raţionaliste şi ireligioase. Dacă lumea tineretului nostru universitar a îmbrăţişat spontan formula rostită de dnul A. C. Cuza: *Hristos, Regele, Naţiunea,* explicaţia o dă aportul, pe care studenţimea venită din mediul înviorător dela ţară, îl aduce de acasă. In urma răsturnărilor petrecute în continentul nostru, o puternică reacţiune creştinească se produce în sufletul acestei lumi tinereşti, care nu primeşte ideea de negaţiune a bolşevismului, ci consideră biserica o putere pentru clădirea viitorului ţării noastre. Biserica, termină oratorul, are sarcina să îmbrăţişeze ofranda ce i se aduce şi să cultive florile pentru rodul unei Românii renăscute în duh. Mii de ascultători au urmărit cu luare aminte cuvintele inspirate şi gândirile creştineşti şi româneşti ale luptătorului profesor.

*

Pacea. — Statele din Mica Înţelegere: România, Cehoslovacia şi Iugoslavia realizând astăzi, la Geneva, un act important, blocul numit *al păcii,* ca *organizaţie de politică externă şi economică,* vor mai domoli probabil excesul de râvnă revizionistă dela vest şi de aiurea.

Declaraţia de comună acţiune e salutată cu mare însufleţire de toţi pacifiştii numitelor trei ţări.

Alături de această acţiune ne mai trebue: încreştinarea conştiinţelor.

Ludovic Naudeau, într'o lucrare a sa „La guère et la paix" a adunat opiniunile celor mai eminente personalităţi, ştiinţifice şi politice, relativ la răsboi şi pace. Dacă le examinăm, reiese că toate sânt identice prin ideea ce o incorporează. Sânt o probă a neputinţei forţelor raţionale ale minţii omeneşti de a orienta şi conduce omenirea pe drumul păcii integrale.

Pacea pe care voiesc să şi-o deà oamenii, constitue o himeră. Himericul constă în modul de interpretare a acestei probleme. Toţi aceşti sacerdoţi pacifişti sânt orbiţi de mirajul conjecturilor fenomenului, şi nu pătrunşi de fiorul luminii din care coboară pacea.

Nu prin aducerea la acelaş numitor a funcţiunilor sociale, — prin armonizarea intereselor economice, — se poate realiza pacea, ci prin armonizarea şi actualizarea în viaţa lumii a acelor valori spirituale ce incorporează în ele idealul înaltei desăvârşiri morale.

Nu pacea, durată pe forme iluzorii, o dorim, ci pacea ce izvoreşte din permanenţa adevărului divin ce trăeşte în sufletul nostru. In alimentarea acestei păci sufletul îş desfundă izvorul posibilităţilor de a gusta frumosul, de a înţelege adevărul şi de a se împătima pentru săvârşirea binelui în lume. Din *pacea duhului* izvoreşte pacea oamenilor... Ea este forţa de capitulare a omenescului în faţa lui Dumnezeu.

De această pace noi am luat cunoştinţă prin Hristos. Căci, sufletul omenesc şi atunci, ca şi acum, *după ea* însetă şi înflămânzea... Concepţiile gânditorilor, înainte de Hristos, — însăilate din speculaţiile raţiunii, în care voiau să integreze viaţa, — nu erau corespunzătoare, cum nu sânt nici azi. O *altă* formă trebuia. Forma ideală a păcii *prin iubire,* în care omenirea îşi găseşte mijloacele desăvârşirii şi ale mântuirii. Căci pacea este rodul iubirii, iar iubirea este calea spre adevăr şi viaţă. Cine trăieşte în adevăr, are viaţa lui Hristos, şi cel ce este plin de viaţa lui Hristos, are în el pacea şi poate da lumii pacea prin Hristos.

In faţa scepticismului ce stăpâneşte sufletele în goană pe drumul păcii, tot metoda creştină rămâne valabilă în găsirea mijloacelor pentru realizarea ei în viaţa aceasta de timp şi spaţiu.

Increştinarea conştiinţelor prin credinţa în Dumnezeu, umplerea inimilor cu iubirea lui Hristos şi o hotărâre fermă la muncă în nădejdea biruinţei, eată ideile forţe care vor aduce şi garantà pacea lumii.

Iar voi toţi, ceice voiţi a fi făcători de pace, în numele lui Isus Hristos împăcaţi-vă întâi cu Dumnezeu, [2, Corinteni 5, 18].

Pr. *C. Zoican.*

*

Manifestaţii culturale în Sighişoara. — Dintr'o corespondenţă primita din acest oraş, aflăm că s'a organizat, pentru intelectualii săi, noul ciclu, al doilea, de conferenţe în această iarnă.

In 11 şi în 18 Februar a c. publicul sighişorean a avut marea plăcere să asculte doi conferenţiari de seamă, pe scriitorul maestru Basarabesc, şi pe distinsul profesor şi academician, păr. Ion Lupaş.

Cel dintâi a vorbit despre «Simţul realităţii», temă atât de actuală într'o vreme când acest simţ n'ar trebui să ne lipsească prea adese. E ascultat cu interes şi aplaudat călduros, ear la sfârşit profesorii şi elevii liceului «Principele Nicolae» ofer, drept amintire scriitorului, un frumos tablou înfăţişând oraşul unde a conferenţiat.

Al doilea conferenţiar, păr. I. Lupaş, a întreţinut auditorul foarte numeros vorbindu-i despre Gheorghe Bariţ, dela a cărui moarte (1893) se împlinesc 40 de ani. Vorbitorul mulţumeşte dlui Horia Teculescu, directorul liceului local, care i-a dat prilej să grăească, în această conferenţă, despre Bariţ, luptătorul şi îndrumătorul politic şi cultural al Ardealului. A luat apoi cuvântul părintele protopop Emilian Stoica, mulţumind părintelui I. Lupaş pentru conferinţă şi pentru interesul ce a nutrit totdeauna manifestărilor culturale din acest oraş; drept amintire ofere conferenţiarului un toc de argint: argintul reprezentând părul alb, încărunţit în muncă cinstită, ear aurul peniţei sufletul curat pus în slujba ştiinţei adevărului. Asigură pe părintele profesor de credinţa nestrămutată cu care toţi cei ce-l cunosc fac zid în jurul său, respingând toate răutăţile şi calomniile urzite împotrivă-i.

In cuvinte emoţionante răspunde părintele Lupaş spunând că va lăsa acest toc amintire *şcoalei,* care i-a sădit şi aprins focul sfânt al iubirii de neam şi de lege strămună.

*

Tinerimea în faţa regenerării. — Un duh al regenerării a început în sânul bisericii ortodoxe române. Mădularele aceluiaş trup, ale sf. biserici, s'au hotărât să se unească fiecare la locul lui şi să servească lui Hristos. Rădăcinile şi rogozul, care serveau drept hrană fiului rătăcit, nu i-au mai fost îndestulătoare. Trebuia să vină iar lângă tatăl său iubit, să se alipească de buciumul vieţii, de „viţa cea vie", ca să aducă roade. Aceasta e bucuria mare a sărbătoarei din 5 Martie, a „Frăţiei Ortodoxe" dela Cluj. Mădularele aceluiaşi trup s'au hotărât să înceapă împreună cu cetele îngereşti preamărirea lui Dumnezeu. In cor îngeresc şi de pe buze cucernice rugi fierbinţi se vor înălţa cătră tronul ceresc. Adunarea fraţilor împreună e cel mai plăcut lucru lui Dumnezeu. O transfigurare, o poartă larg deschisă pentru pogorârea harului ceresc în sufletele omeneşti, va fi ziua de 5 Martie din anul în care se împlinesc 1900 de ani dela pogorârea Duhului Sfânt asupra ucenicilor Domnului. Un duh nou să dea Dumnezeu să fie în acelaş timp şi o hotărâre stăruitoare spre căile Lui drepte.

Dar în ansamblul mădulărilor un loc îl ocupă şi tinerimea. Işi va lua ea rolul nou cu sufletul deschis? Va înălţa şi ea, în armonia glasurilor, psalmi de laudă lui Dumnezeu? Or ce tragere înapoi nu e justificată. Dacă pe celelalte terene, economic, politic etc., au existat deosebiri între tineri şi bătrâni, în dragostea lui Hristos ele dispar.

In simfonia dragostei creştine toate se contopesc într'o rugăciune ferbinte. Se poate, că mulţi tineri n'au ajuns la mizeria fiului rătăcit,

---

A vorbì de dispariţia ei, înseamnă a vorbi chiar de dispariţia sufletului omenesc, ceeace este absolut imposibil.

Religia, şi în special cea creştină, nu va perì. Domnul Hristos nu se va lăsa să fie scos din lume şi cu atât mai puţin din inimile oamenilor.

Religia creştină este absolută, întrucât este înzestrată, de dumnezeiescul ei întemeietor, cu adevăruri fundamentale, dogmele, care sânt nealterabile şi prin urmare nesupuse schimbărilor vremelnice.

Soarta creştinismului, care este religia prin excelenţă, nu stă în mâna oamenilor, ci în a Mântuitorului, care i-a pus temelii durabile, pe care vrăşmaşii, indiferent de ce talie şi oricât de numeroşi ar fi, nu le vor putea sfărâma.

In loc de a încerca distrugerea creştinismului, prin tot felul de cruzimi, ar fi de preferat ca adepţii de pretutindenea ai lui Marx să încerce o împăcare cu el, întrucât numai harul Domnului Hristos poate regenera sufletele şi poate vindeca sufe-

rinţele de care este cuprinsa societatea omenească.

Problema socială nu va putea fi niciodată rezolvată, fără cercetarea Impărăţiei lui Dumnezeu.

Sibiu, în Februar 1933.

Diacon *Ioan Ilie.*

A doua biserică pentru studenţii universitari. La cererea studenţilor bucureşteni li s'a pus la dispoziţie biserica Sf. Anton din capitală. Acum se anunţă din Iaşi, că studenţimea creştină de acolo a primit dela forurile bisericeşti cel mai frumos dar pe care l-ar fi putut dorì: un locaş de închinare, şi adecă *biserica Sf. Nicolae Domnesc,* zidită de Ştefan cel Mare pe la 1491 şi lucrată cu multă artă. In jurul acestei biserici cu amintiri istorice începuseră să se clădească, — pe lângă toate protestele ce s'au făcut, — zidurile unor case; atunci au intervenit studenţii şi au dărâmat zidurile ce erau să se ridice în faţa bisericii, care era închisă, până acum la cedarea ei pe seama studenţimii. Deschisă din nou, va chema pe credincioşi la rugăciune şi la reculegere în clipe de dureri şi bucurìi.

la deşertul cel mai mare sufletesc, bucuria lor poate fi şi mai mare, că vor putea gusta mai mult timp din darurile Cerului. E momentul să se vadă că munca omului singur, fără ajutorul lui Dumnezeu, nu duce decât la pustiul sufletesc.

Există în proiectul de lege al „Frăţiei Ortodoxe“ o secţiune a tineretului academic. Şi sufletele tinere sânt chemate să facă cu un ceas mai de vreme, să conlucre cu harul divin. Entuziasmul lor trebue întărit de harul divin. Religia nu e numai pentru o părticică din suflet, ea cere omul integral, ea nu e numai pentru o categorie de oameni, ci pentru toţi. La regenerarea fiinţei omeneşti, şi cel mai mic mădular trebue să ia parte. *V. Coman.*

La senat în şedinţa dela 17 l. c. s'a început discuţia asupra proectului de lege pentru reducerea salariilor funcţionarilor publici. Primul care a luat cuvântul a fost I. P. S. Sa patriarhul *Miron*. Biserica, declară oratorul, va face jertfe pentru salvarea ţării, dar jertfa să fie egală pentru toţi; în al doilea rând cere ca bugetul să fie împărţit egal între toate cultele acestei ţări, proporţional cu numărul credincioşilor din fiecare cult, aşa cum prevede legea. Exemplifică un cult care, cu o populaţie redusă de trei ori faţă de cel ortodox, are un buget mai mare. I. P. S. Sa arată că bugetul statului este foarte împovorat şi de unele sarcini prea grele. Putem renunţa, declară vorbitorul şi la ministerele *regionale* şi la toate subsecretariatele. După atâţia ani dela unirea tuturor românilor, e vremea să înceteze caracterizările provinciale, cu ministere deosebite pentru toate regiunile. Să fim întâi *români*, şi *apoi* regionali.

Cuvintele Patriarhului au produs vădită emoţiune în maturul corp şi în toată asistenţa din tribunele senatului.

Un episcop al cărui scaun se găseşte afară de hotarele statului român, episcopul romano-catolic din Osnabrück, Dr. Wilhelm Berning, a sosit Duminecă la Jimbolea din Banatul nostru pentru a vizita, în urma unei însărcinări papale, pe romano-catolicii din străinătate. Episcopul romano-catolic, venit din Prusia şi salutat de episcopul diecezei timişorene Dr. Pacha şi de un deputat al camerei, a vizitat în aceeaş zi o şcoală catolică din Timişoara, ear în ziua următoare, Luni, a cercetat seminarul clericilor şi a primit salutul autorităţilor bisericeşti. Acelaş episcop, Dr. Berning, va vizita după aceasta *şi alte oraşe* din România, — raportează ziarele.

Prin faptul acesta, o parte din teritorul regatului României ajunge să depindă de un episcop care stă *în afară* de frontierele statului — ceea ce este în flagrant conflict chiar şi cu dispoziţiile din Art. III al concordatului dela 1927. Ce caută episcopul din *Prusia*, cetăţean străin, într'o dieceză din *România?* Chestiunea trebue lămurită.

Sf. Sinod

In sesiunea ordinară de acum Sf. Sinod s'a ocupat în deosebi cu discuţia proectului de programă analitică pentru învăţământul religiei în şcoala primară. După unele modificări, proectul se admite.

A desbătut chestiunea asistenţei religioase la cei cari sânt încineraţi, în loc de a fi înmormântaţi. S'a hotărât să se menţină vechea deciziune a Sf. Sinod, de a se refuza asistenţa religioasă în astfel de cazuri.

Ţinându-se seamă că anul acesta se împlinesc 1900 de ani dela înălţarea la cer a Mântuitorului Isus Hristos, Sf. Sinod a hotărât ca această aniversare să fie prăznuită de biserica ortodoxă cu deosebit fast. In acest scop Sf. Sinod a ales o comisiune din sânul său care să elaboreze programul festivităţilor, rămânând ca ulterior să se stabilească şi data.

O lămurire

In numărul de Duminecă al: Calendarului *din Bucureşti, cucernicul paroh Băilă din Balşa a publicat o informaţie, privitoare la schimbarea sistemului de instituire a preoţilor în Arhiepiscopia noastră. Informându-ne la locurile competente asupra chestiunei, arătăm că I. P. S. Mitropolit Nicolae este apărătorul sistemului* de alegere *a preoţilor de către popor şi a combătut propunerile făcute în Consiliul mitropolitan şi în congresul naţional-bisericesc de a se anula dreptul credincioşilor de a-şi alege pe preotul lor. Chestia eventualei modificări a sistemului de instituire a preoţilor a fost sulevată în cercurile preoţeşti şi acestea au cerut să fie făcută obiect de studiu. Consiliul arhiepiscopesc a dat-o în studiul conferenţelor protopopeşti. Materialul informativ, ce-l vor da conferinţele preoţeşti, unde preoţii noştri au ocazia să-şi spună cuvântul, se va cerceta şi, dacă va fi cazul, se vor face propuneri concrete organelor competente spre decidere.*

In faza actuală a chestiunei, nu se cunosc propunerile cercurilor preoţeşti şi nu există nici un fel de deciziune a forurilor competente. Ştirea corespondentului dela Calendarul despre modificarea sistemului de instituire a preoţilor este deci prematură. REDACŢIUNEA.

Cu două feţe. De când ziarul *Curentul*, duşman declarat al bisericii noastre, adăposteşte în coloanele sale articole de ponegrire ieftină şi uşuratică în răutatea ei, o parte considerabilă a cetitorilor lui din Ardeal a renunţat să mai citească îndrăsneli debitate cu o totală lipsă de conştiinţă.

Pentru a-şi reface cât de cât rândurile rărite ale cititorilor săi, dl director Şeicaru al *Curentului* ar vrea să facă pe smeritul pocăit şi povesteşte acum (în Nrul din 22 Februar) că înainte cu câteva luni a fost la Sibiu, şi a intrat şi în biserică, «în mândra catedrală». Copleşit de cucernicie, dl director a văzut (?) cum «din cupola bisericii, picuri de ploaie se preling pe pereţi (?), totul înfăţişând o atmosferă de sărăcie, de parăgină aproape (?)», — ear vinovat de această deplorabilă stare a catedralei cine să fie, decât însuşi Mitropolitul Ardealului, căruia, zice Curentul, îi lipseşte «idealismul faptei»...

Cât de mult «îi lipseşte» acest idealism, s'ar putea vedea din *faptul* că tocmai actualul Mitropolit, îndată ce şi-a ocupat scaunul vlădicesc, s'a îngrijit ca acoperişul «mândrei catedrale» *să fie reînoit şi acoperit cu aramă*, (la clădire a fost acoperită cu tinichea) care scuteşte pereţii ei de orce intemperii, aşa că nici o urmă de picur *nu se prelinge* astăzi pe ziduri; ear «atmosfera de sărăcie» nu există decât în fantazia scriitorului, care vrea să facă de astădată pe indignatul milos şi bun creştin.

Dacă biserica noastră ar avea şi mai multe podoabe, de sigur aceasta i-ar fi arătat-o, un domn ca Şeicaru, ca vină Mitropolitului nostru.

După două zile, în Curentul dela 24 Februar, acelaş domn director, într'un acces de sinceritate şi uitând de svâcnirea generoasă a sufletului creştin din zilele precedente, declară: *«Nu avem simţimsmul de a socoti posibile minunile; dar nu avem nici reaua credinţă a politicianismului care exaltează această rătăcire a celor săraci cu duhul».*

Minuni, după dl director, nu se admit, ele sânt o rătăcire «a proştilor».

Intocmai aşa mărturisesc şi cei mai veritabili francmasoni la noi şi aiurea, cu ajutorul cărora vedem cum şi-au refăcut educaţia atâţi rătăciţi din chiar capitala ţării româneşti... unde — durere — nu există o biserică nici măcar cât catedrala noastră zidită din jertfa credincioşilor în vremuri de asuprire şi hulită de ura şi răutatea francmazonului care face umbră pe pământul îngăduitoarei noastre Românii.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* al Ardealului s'a înapoiat din capitală Joi seara la reşedinţa Sa.

Monetele de 20 Lei, cu efigia Marelui Voevod Mihai, circulează numai până la sfârşitul lunii curente. Mai necesară ar fi însă retragerea din circulaţie a monetei de 5 Lei, inutilă pentru schimb, care produce dese inconveniente, fiind ca dimensiune egală deplin cu moneta de un Leu, şi astfel se poate confunda una cu alta.

Jubileu de 25 ani. Infiinţată în 1908, societatea corală: „Corul bisericesc ort. rom.“ din Turnişor, Sibiu, a ţinut ca Duminecă în 12 Februar a. c. să serbeze jubileul de 25 ani existenţă. Cu această ocazie s'a ţinut un concert, cu program de cântece: religioase, populare şi naţionale, sub conducerea destoinicului Pr. prof. Nicolae Topolog.

După executarea programului, dl înv. Pavel Vulcu, a citit darea de seamă despre activitatea depusă de numita societate în decurs de un sfert de veac, mulţumind la sfârşit dirijorului pentru intensa muncă depusă timp de 15 ani. Au luat parte la serbare şi mulţi intelectuali din Sibiu.

ŞTIRI LOCALE

Concertul Reuniunii române de muzică „Gh. Dima“ Sibiu, de aseară, Joi în 23 l. c., în sala mare dela Thalia, s'a prezentat cu o programă variată de muzică: religioasă, instrumentală, şi populară.

Corul mixt al vechei reuniuni şi-a afirmat destoinicia în executarea minunatului irmos al lui Dima, a psalmului 150 de Franck, şi a concertului bisericesc, al doilea, de Muzicescu. Orchestra sibiană, întregită de instrumentiştii dela regimentul 90 infanterie, a dat şi de astă dată bucăţi de calitate muzicală superioară, din Wagner, dela a cărui moarte se împlineşte anul acesta o jumătate de veac, şi din alţi compozitori. Cântecele din popor, armonizate de cunoscute personalităţi muzicale, au dat prilej corului mixt să arate, mai ales aici, că se simte „ca acasă“, cu altă vorbă corul a ştiut să scoată la iveală toată originalitatea doinelor şi horelor ţărănimii noastre.

Orchestra şi corul au fost dirijate de noul lor şef, dl profesor *Ion Delu* dela liceul „Gh. Lazăr“ din localitate, şef conştient de rolul şi sarcina ce şi-a luat.

Urăm noului dirigent, dlui profesor Ion Delu, ca sub conducerea sa neobosită corul mixt al reuniunii noastre de muzică să atingă earăş epoca de înflorire din timpul maestrului, al cărui nume îl poartă reuniunea aceasta, care în cursul anilor a avut darul să fie un factor esenţial în mişcarea muzicală a românilor de pretutindeni, contribuind neîncetat la desvoltarea gustului şi simţului artistic al amatorilor români.

Conferenţă publică. Duminecă seara în 19 Februar a. c. a conferenţiat, în sala prefecturii judeţene domnul *Leon Proca*, funcţionar al Băncii Naţionale Sibiu, tălmăcind, în expunere largă şi bine închegată, cauzele crizei economice actuale şi înrăurirea ei asupra moralului indivizilor şi felului lor de a gândi, precum şi asupra activităţii politice şi sociale în general. Din lipsa aurului monetar, concentrat în câteva state, bogăţiile ţărilor nu pot fi pe de-a întregul exploatate sau comercializate; de aici urmează restrângerea totalităţii activităţii omeneşti; chiar şomajul, observă vorbitorul, este consecinţa directă *a lipsei de monetă*. Condiţia păcii sociale şi politice ar fi: cooperarea tuturor ţărilor în vederea raţionalizării întrebuinţării aurului monetar. — De sine înţeles, că întru deslegarea problemei, vor trebui să fie întrebuinţate şi alte mijloace de care dispunem, şi care mai ales ne aparţin *nouă*. Asupra *acestor* mijloace am dorî ca tînerul şi talentatul funcţionar al Băncii Naţionale să revină într'o viitoare conferenţă. Simpaticul conferenţiar a fost viu aplaudat de numerosul auditor.

Convocare. Adunarea generală a Comitetului şcolar, al şcoalei normale «A. Şaguna» din Sibiu, se convoacă pentru ziua de 5 Martie 1933, ora 11 a. m. în localul şcoalei. In cazul că nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se va ţine în ziua de 12 Martie 1933, aceeaş oră. La ordinea zilei: contul de gestiune pe 1932 şi bugetul pe 1933. — Preşedinte: Tr. Scorobeţ; Secretar: Ioan Sandu.

Poşta redacţiunii

Democraţia duşmană... Nu face pentru o foaie bisericească.

Nr. 1200. (9) 2—3

Concurs

In înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III **Şirnea,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.

2 Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze, în termen, cererile, provăzute cu toate actele necesare, Oficiului protopopesc ortodox român Bran; să se prezinte în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, 8 Decemvrie 1932.

Vasle Stoicanea
protopop.

Nr. 41/1933. (11) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune pe lângă bătrânul paroh Simeon Alămorean din parohia de clasa a II-a **Alămor,** protopopiatul Sălişte, în sensul hotărârii consiliului arhiepiscopesc Nr. 9505 B din 1932 se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi jumătate din venitele stolare ale parohiei.

Jumătate din sesiunea parohială de 30 jugăre.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal şi se vor prezenta în comună spre a-i cunoaşte poporul.

Sălişte, 20 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. D. Borcia
protopop.

Nr. 184/1933. (10) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hârseni,** protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.

2. Locuinţă, constătătoare din 3 camere — fără edificii economice.

3. Sesie parohială de 10 jugăre (arător şi fânaţ).

4. Lemne de foc din pădurea comunală şi a composesoratului, pe lângă taxele cuvenite, având a se îngriji preotul de tăiatul şi transportul lor.

5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească şi aprobate de Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc pentru întreg tractul.

Reflectanţii la acest post vor înainta cererile lor de concurs, însoţite de actele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oltul, la Şercaia, jud. Făgăraş, şi cu prealabila încuviinţare re vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, la sfânta liturghie, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oltul în înţelegere cu consiliul parohial.

Şercaia, 30 Ianuar 1933.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Nr. 460/1932. (13) 3—3

Concurs

Petru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Folt,** aparţinătoare protopopiatului de Geoagiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.

2. Locuinţă în natură.

3. Sesiune parohială 6 jugăre de I-a calitate.

4. Stola stabilită în şedinţa Cons. parohial ţinută la 2 Ianuar 1933.

5. Drept la lemne de foc şi păşunat.

Se observă, că parohia este situată la distanţa de 2 km. dela halta Pricaz.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale în termenul deschis la Oficiul protopopesc subsemnat, iar cu prealabilă încunoştinţare a acestuia se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă, sau sărbătoare, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 27 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. de Geoagiu în înţelegere cu Cons. parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 72/1933. (12) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă bătrânul paroh Ioan Popa în parohie cl II-a din **Arpaşul de sus,** protopopiatul ortodox Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din 10 Ian. 1933 Nr. 9833 Bis., se publică concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sânt:

1. A treia parte din venitele parohiale sistemizate şi existente, fără a se atinge de dotaţia preotului dela stat.

2. Folosinţa unui jugăr de pământ.

3. Viitorul capelan nu are dreptul a mai cere altă ştolă sau pământ dela popor.

4. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc din Avrig (posta Avrig, judeţul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, predica şi eventuel celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 21 Ianuar 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Avrig în înţelegere cu cons. parohial.

Ioan Cândea
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderale.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI.

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

Cărţi acum apărute:

Sinodul III Ecumenic
din Efes (431)
de
Pr. Ioan Mihălcescu
profesor la Facultatea Teologică, Bucureşti
Preţul Lei 65·—

Priviri istorice
asupra învăţăturii şi duhului bisericii ortodoxe
de
Alexandru de Sturdza
boer moldovean, Consilier de stat
Traducere din limba franceză şi cea germană
de
I. I. Beleuţă
profesor la Academia Teologică „Andreiană", Sibiu
Preţul Lei 60·—

Contribuţii
la Revizuirea Liturghierului român
de
Pr. Petre Vintilescu
profesor la Facultatea de Teologie, Bucureşti
Preţul Lei 100·—

Şcoala Exegetică Biblică
din Antiohia
de
Pr. Dr. Mihail Bulacu
docent universitar
Preţul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra ramburs.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 4 Martie 1933 Nr. 20—21

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Comitetul pentru organizarea asociației generale Frăția Ortodoxă Română Cluj

CONVOCARE

Comitetul de inițiativă din Cluj, pentru înființarea unei organizații generale a mirenilor ortodocși din Mitropolia Ardealului, invită cu dragoste frățească obștea ortodoxă la

Adunarea generală de constituire

care se va ține la Cluj, în ziua de 5 Martie a. c. (Dumineca ortodoxiei) în sala Teatrului Național.

La această mare manifestație ortodoxă și națională vor lua parte toți Ierarhii Mitropoliei ardelene.

ORDINEA DE ZI:

Sâmbătă, 4 Martie, ora 6 p. m. *slujba priveghierii* în amândouă bisericile ortodoxe.

Duminecă, 5 Martie, ora 8 a. m. *liturghie arhierească* în amândouă bisericile ortodoxe.

Ședința I. la ora 10 a. m. în Teatrul Național.

1. Deschiderea adunării.
2. Proclamarea președinților de onoare.
3. Constituirea biroului.
4. Cuvântul Ierarhilor.

Ședința II. la ora 4 p. m.

5. Votarea Statutelor.
6. Alegerea Consiliului general.
7. Alegerea membrilor de onoare.
8. Conferința profesorului I. Lupaș.
9. Inscrierea membrilor.
10. Votarea manifestului către obștea ortodoxă. Inchiderea adunării.

La ora 7 p. m. ședința Consiliului general pentru alegerea organelor statutare.

La ora 8½ p. m. *Concert religios* în sala festivă a Prefecturii județene, dat de Corul mixt al Episcopiei ortodoxe, sub conducerea dlui A. Bena, directorul Academiei de muzică din Cluj.

Cluj, la 14 Februar 1933.

Comitetul de inițiativă:

Președinte: *Sextil Pușcariu.*

Membri: *Prof. Gh. Bogdan-Duică, Prof. N. Bogdan, Prof. I. Cătunean, Prof. S. Cioran, Prof. S. Dragomir, Prof. I. Lupaș, Prof. I. Mateiu, P. Meteș, Prof. V. Papilian, Prof. I. Popescu-Voitești, Gh. Sion, Prof. V. Stanciu, Prof. Gh. Stănescu.*

NB. Participanții se bucură de 50% reducere pe C. F. R. scoțând bilet întreg care servește și pentru întoarcere pe lângă viza Episcopiei din Cluj. Pentru găzduire la Hotelurile „Astoria", „Central" și „New-York", unde se acordă earăș o reducere însemnată pentru locuință și masă, — rugăm doritorii de a li se reține camere să se anunțe cel puțin cu 5 zile înainte la Secretariatul Episcopiei, altfel nu putem garanta avantagiile menționate.

In Dumineca ortodoxiei să fim la Cluj!

Credincioșii bisericii dreptmăritoare, din eparhiile mitropoliei noastre, din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, sânt chemați să se întrunească în adunare de constituire în ziua de 5 Martie 1933, în Dumineca ortodoxiei, la Cluj.

Mirenii, sute și mii de intelectuali, într'un singur glas, au luat hotărârea de-a conlucra cu ierarhii noștri, în conștiința că apărând și întărind autoritatea bisericii ortodoxe, apărăm și întărim cu toții întreg neamul românesc; și dimpotrivă: slăbind autoritatea supremei și sfintei instituții a neamului, slăbim și statul cu toate rosturile lui actuale și viitoare.

La această lucrare de apărare și întărire a sfintei noastre biserici se vor asocià nu numai fiii și fiicele eparhiilor mitropoliei din Ardeal, ci toți fiii și fiicele neamului român creștin ortodox. Căci, după cum alcătuim un singur stat, tot așa alcătuim toți dreptmăritorii o singură biserică creștină ortodoxă în țara nouă și întregită.

Curente dușmane și atacuri neîntrerupte se îndreaptă împotriva bisericii stăpânitoare din statul român, ca sguduind-o din temeliile ei de veacuri, să zdruncine în acelaș timp razimul cel mai neclintit al existenței statului nostru creștin și național de ieri și de astăzi.

Clerul, mult încercat al acestei biserici cu vechi experiențe, — susținut și sprijinit de toți cei ce cred că mântuirea sufletului românesc e sălășluită în biserica lui Hristos, — va avea și priceperea, și puterea ca, în asemenea împrejurări, să scutească țara și neamul de relele și primejdiile ce bat la ușă.

Adunarea dela Cluj însemnează începutul unei vii acțiuni de colaborare strânsă a mirenilor cu clerul: în fața ei trebue să se închine cu avânt și încredere deplină toți bunii ortodocși.

Dumnezeu este cu noi, și El va binecuvânta cu darurile Sale bogate acțiunea măreață creștină, pornită în Dumineca ortodoxiei la Cluj.

Serviciile divine

la cele două biserici ortodoxe din Cluj, la 4 și 5 Martie a. c.

I

Biserica veche (Pogorârea Duhului Sfânt)

In 4 Martie, ora 6 p. m.

Vecernie și Litie. — Preoți celebranți:

I. P. C. Sa Arhim. *Dr. I. Suciu*, Arad.

preoții protoierei: *Dr. Seb. Stanca, Laurențiu Curea. Nicolae Vasiu*

și un preot sau doi din altă eparhie ori dela Cluj.

Diacon: *Vasile Bogdan.*

Cântă Corul Academiei teologice.

Biserica veche:

In 5 Martie. Precis ora 8½ a. m.

Liturgie Arhierească

Pontifică:

P. S. Sa Arh. vicar *Dr. Vasile Stan*,

I. P. C. S. Arhim. *Policarp Morușca*

și cei patru de sub I.

La ora 9½—9¾ Predica Arhiereului *Dr. Vasile Stan.*

Cântă corul parohial.

Cu 5 minute înainte de ora 10 a. m. eșirea din biserică și formarea unei procesiuni prin strada

Avram Iancu, Universității, Piața Unirii, stând înaintea primăriei.

Asistă la ambele slujbe *P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului, P. S. Sa Episcopul Ioan al Armatei și I. P. C. Sa Arhimandritul Dr. Suciu.*

II

Biserica nouă (Sfântul Nicolae)

In 4 Martie, ora 6 p. m.

Vecernie și Litie. — Preoții celebranți:

I. P. C. Sa Arhim. *Dr. V. Lazarescu,*
Preoții protoierei: *Andrei Ludu,*
Dumitru Antal,
Preot *Ioan Cociuban*

și un preot sau doi din altă Eparhie ori dela Cluj.

Protodiacon *Dr. Ioan Vască.*
Cântă Corul Academiei teologice.

Biserica nouă:

In 5 Martie. Precis ora 8½ a. m.

Liturghie Arhierească

Pontifică:

P.S.Sa Arhiereul vicar *Dr. A. Mager* și cei patru de sub II.

La ora 9½—9¾ predica Arhiereului *Dr. Andrei Mager.*

Cântă Corul mixt al Episcopiei.

Cu 5 minute înainte de ora 10 a. m. eșirea din biserică și formarea unei procesiuni prin Calea Regele Ferdinand și Piața Unirii, — Intâlnirea înaintea Primăriei.

Asistă la ambele slujbe *I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Episcopul Roman al Orăzii* și *P. S. Sa Nicolae Episcopul locului.*

Organizare și activitate

S'a început în Arhiepiscopia noastră ardeleană, cu succes și avânt sufletesc, opera înființării de: *case culturale, reuniuni de femei,* și *societăți ale tinerimii adulte «Sf. Gheorghe».*

In multe din parohiile Arhiepiscopiei, instituțiile acestea trei desfășoară în adevăr o îmbucurătoare activitate, folositoare și laudabilă. In unele însă nu se lucrează aproape nimic; ear în alte parohii, așezămintele bisericești și culturale, pomenite mai sus, *nu au luat încă ființă,* spre marele regret al conducătorilor bisericii noastre.

Se cere, prin urmare, ca fiecare preot, pătruns de rostul superior al acestor așezăminte, să pornească neîntârziat la *organizarea* lor acolo unde ele nu există, ear *activitatea* celor existente să o întețească.

Luându-le pe rând, avem în arhiepiscopie:

1. Case culturale în număr de 173, dintre care 119 au clădiri proprii, 54 au local închiriat. Se va vedea cu cât va spori numărul lor în anul curent. Programul lor de activitate este arătat în statute pe larg, ear amănunte despre felul procedării, la diferitele întruniri ale societăților, se dau și în circulară (Nr. 1160 Prez. 1933).

2. Reuniuni ortodoxe a femeilor sânt în 243 parohii, dar lipsesc în majoritatea parohiilor. Problemele reuniunilor sânt precizate în statute; meditând asupra lor, preoții și soțiile de preot vor vedea terenul ce li se deschide pentru o lucrare pastorală rodnică și vor avea bucuria să vadă ce fel de înoiri sufletești neașteptate și binefăcătoare sânt în stare să producă în sinul familiilor.

3. Societăți Sf. Gheorghe, ale tinerilor între 14—24 ani, avem până acum în număr de 354, cu aproape 15 mii de membri. Nu s'au organizat încă în 340 de parohii. Iubita noastră preoțime se va grăbi să ducă la îndeplinire această organizație a tineretului acolo unde ea lipsește. Biserica are să-și împlinească datoria de-a crește tinerimea în duhul evanghelic și a o face iubitoare de ordine, cinste, adevăr și curățenie. —

Preoțimea noastră va ceti cu luare aminte *îndemnurile* trimise în circularele dela centru în scop de educare sănătoasă și morală a maselor de credincioși, conform cerințelor vremii.

Preotul care ne trebue astăzi — spune unul dintre aceste îndemnuri, — «când iasă din camara sa de meditație și rugăciune, cheamă duhovnicească turmă a credincioșilor înaintea sfântului altar, o sfințește cu dumnezeeștile taine și slujbe săvârșite cu evlavie, o luminează prin cuvântul inspirat de credință al predicei, catehizează copilașii în școală, adună în jurul său poporul în «Casa culturală», întrunește femeile în tovărășia lor din sat, povățuiește tineretul prin Societatea «Sf. Gheorghe», ca un samarinean milostiv se apropie de patul bolnavilor, mângâie pe cei descurajați și loviți de suferințe, înduplecă inimile spre ajutorarea celor lipsiți, împacă cu dragoste pe cei învrăjbiți, întinde mână de ridicare celor căzuți, — și pe toți îi încurajează la o nouă viață în numele Domnului. Viața de astăzi, frământată de valuri care nu vreau să se liniștească, trebue prinsă din toate părțile ei în legături cât mai strânse cu biserica și cu spiritul ei, nu pentru a domina noi, ci pentru a face ca Hristos-Mântuitorul să o însuflețească și stăpânească El».

Sântem în postul Sfintelor Paști. Să folosim vremea aceasta ca cea mai potrivită, când credincioșii sânt mai puțini ocupați cu lucrurile economice, ca să-i câștigăm în scopurile operei de educare morală.

Pentru intensificarea activității pastorale a clerului

In timpul din urmă s'au trimis preoților noștri, la scurte intervale, o serie de noui precizări și de noui îndemnuri referitoare la activitatea lor pastorală.

Lupta între cele două împărății, amândouă vizând sufletul, se întețește; din faza de mici hărțueli, dela opoziția placidă și neglijarea reciprocă, s'a trecut la ciocniri tot mai violente, pe viață și pe moarte. Avem sentimentul, oarecum eschatologic, că stăm la porțile unui nou tărâm de istorie, care va fi stăpânit de împărăția învingătoare în lupta ce se dă, de acum ucigătoare și finală, la hotarul noului ev.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, comandantul care scrutează neîntrerupt viitorul și surprinde prompt primejdiile ce se arată, care cunoaște perfect situația actuală, trimite preoților, concentrate într'un mănunchiu toate instrucțiunile și îndemnurile de cari au nevoie acum și în viitorul apropiat în lupta în care sânt angajați. Dela formularea sintetică a obiectivului ce trebue urmărit actualmente de toată strădania pastorală și până la detaliile prețioase referitoare la organizarea șezătorilor diferitelor asociații religioase din parohie, nimic nu e omis din circularele date de I. P. S. Sa în ultimele două luni.

Obiectivul de azi al acțiunii pastorale e fixat într'o formulă pregnantă, care ar trebui scrisă pe fiecare pagină din calendarul de pe masa preotului: «viața de astăzi, frământată de valuri cari nu vreau să se liniștească, trebue prinsă din toate părțile ei în legături cât mai strânse cu biserica și cu spiritul ei, nu pentru a domina noi, ci pentru a face ca Hristos-Mântuitorul să o însuflețească și stăpânească». Iar idealul preotului cerut de trebuințele de azi, s'a rotunjit, din îndelungate meditații și atente observațiuni, astfel în sufletul I. P. S. Sale: „Am înaintea ochilor mei preotul care ne trebuește astăzi: stăpân pe elementele culturii timpului, orientat asupra curentelor sociale, analizând cu înțelepciune realitățile și nevoile vieții — dar cu ochii sufletului pururea ațintiți spre idealul evangheliei, pe care cu iubire și devotament se străduește să-l coboare și să-l facă văzut în mijlocul turmei pe care o păstorește".

Un tablou și-un program mai complect, mai nealunecat spre Scyla unilateralei aprecieri a culturii, sau spre Carybda desconsiderării ei și-a restrângerii la conținutul strict evanghelic, un mai armonios și un mai definitiv chiar ideal de preot, nici că s'ar putea concepe. Este concentrată în această definiție justa țintă ce trebue avută mereu în vedere atât de educatorii viitorilor preoți, cât și de preoți în autoformarea lor mai departe.

In amănuntele organizării și conducerii asociațiilor religioase din parohie, aceste laboratorii ale formării creștinilor și oamenilor luminați, a caracterelor integre, amănunte prin cari I. P. S. Sa vine în ajutorul preoțimii noastre, neorientată încă în chestiunile acestui fel de pastorație modernă, — nu întrăm ca să nu lungim peste măsură acest articol.

Dar trebue să remarcăm *epocala* întroducere a ziarului pastoral. Activitatea pastorală a preoțimii noastre, apreciabilă și până acum și potrivită cu timpurile prin cari am trecut, ar suferi față de timpul nou o mare lacună dacă nu s'ar reculege din felul împrăștiat în care se face, dacă nu s'ar sistematiza astfel ca fiecare zi următoare să însemneze un progres, dacă nu totdeauna cantitativ, cel puțin calitativ, față de ziua antemergătoare, ale cărei învățături vor fi folosite. Prin aceste însemnări cotidiane, preotul va fi adus în fiecare seară în situația să mediteze la ceeace a făcut peste zi și la ceeace ar fi trebuit să facă; la ceeace a făcut bine și se poate continua sau repeta, și la ceeace a făcut rău și trebue evitat pe viitor. Își va da mereu seama de lacunele pregătirii sale, căutând să și-le îndrepte; autocritica aceasta cotidiană, făcută cu sinceritate și cu frica răspunderii în fața lui Dumnezeu, îl va duce tot mai departe spre idealul moral, prin străduințe mereu nedescurajate. E adevărat, ziarul acesta n'are caracterul de notații autocritice, intime, ci se vor trece în el mai mult faptele pozitive realizate; dar în vreme ce se va gândi preotul la ele, cum să le concentreze ca să le poată nota, va fi silit, vrând nevrând, să-și facă și anumite reproșuri când e cazul și să se gândească și la schimbări în felul său de-a activa a doua zi.

Ca un duh de înoire vin aceste îndrumări pastorale moderne la preoții noștri cu începutul noului an. Dea Dumnezeu ca ele să aducă rod binecuvântat.

D.

Jurământul în justiție

Jurământul, ca întărire a unor mărturisiri făcute de justițiabili sau martori, în distribuirea dreptății dintre oameni a apărut odată cu începuturile noțiunilor de drept. In epoca păgânismului, jurământul invoca credința în diferite zeități, iar în epoca creștinismului ne invoacă credința în Dumnezeul creștin.

Și oricât s'a «emancipat» omenirea în ultimul secol, nici cea mai laică filozofie sau știință pozitivă n'a putut înlocui acest element din justiție. Când ești nevoit să recurgi la analiza cât mai precisă a individului, instinctiva credință în divinitate apare în fiecare, și întărirea unei mărturisiri de atare analizare nu poate fi decât jurământul pe această divinitate. Este ultimul refugiu al sufletului omenesc, arătând că spune adevărul.

Dacă așa este — și altfel nu poate fi — atunci desigur că acest jurământ trebue să îmbrace anumite forme solemne, tocmai pentru a se vedea că el nu constitue o simplă formalitate, ci că are o importanță capitală.

Totuși, în legiuirile țării noastre, cuprinsul și solemnitatea jurământului variază dela lege la lege, sau chiar dela judecător la judecător, în aplicare. Solemnitatea putem spune chiar că aproape a dispărut, transformându-se într'o simplă formalitate. Este adevărat că nici unde nu se reglementează în mod foarte precis și complet, cum este a se lua jurământul cuiva. Nu se spune dacă se va face cu mâna pe Sfânta cruce sau cel puțin în fața ei, nu se spune dacă judecătorii, grefierii sau asistența se vor ridica în picioare sau vor rămânea în scaune, nu se spune omului dacă trebue să i se atragă atențiunea că jurământul fals este păcat capital, pe lângă aceea că se pedepsește de lege, și sânt atâtea legi în care cuprinsul jurământului este «jur că am spus adevărul» în locul celui corect de „jur în numele lui Dumnezeu și pe Sfânta cruce", care se termină cu „așa să mi ajute Dumnezeu".

Ca o urmare a acestor lipsuri a legilor într'o țară creștină, se întâmplă să vezi adeseori luându-se jurământ unui creștin, fără a i se aminti de Dumnezeu sau fără a i se arăta crucea, să vezi luându-se jurământ de judecători ce stau lungiți în scaune în poziții de indiferență, în vreme ce mulți advocați și aproape toată asistența se ridică evlavios în picioare. Se întâmplă adeseori ca cetățeanul chemat să jure, la auzul atenției că jurământul falș se pedepsește de lege, el răspunde că are frică de Dumnezeu, sau la rostirea judecătorului de simplu «jur», el răspunde «jur în numele lui Dumnezeu». Sânt tot atâtea înfruntări involuntare, ale unor oameni credincioși, față de o justiție fără credință, poate chiar francmasonizată, și căreia de multe ori îi lipsește chiar bunul simț. Unde solemnitatea jurământului în forma creștină se mai respectă, se datorește unei tradiții și, în puține cazuri, unei conștiințe creștine.

Aceste constatări personale, făcute în exercitarea profesiunei mele, mi-au adus aminte că este nepermis ca atari lipsuri și atari fapte să se producă în țara noastră creștină, unde însași Constituția spune că religia dominantă este cea ortodoxă. Ele totuși se produc și se vor înmulți și mai mult, fiindcă ortodoxia noastră nu este destul de activă. Luptă cu stăruință se cere bisericii noastre și tuturor credincioșilor ei, pentru a ne fi respectate sentimentele și credințele de orcine, orunde și orcând.

Acum când legiuirile civile și penale de drept comun, încep a se depune în parlament ca proecte, Sfântul Sinod, adunările eparhiale cu membrii lor și toți cetățenii creștini, au tadoria să atragă atențiunea guvernului și parlamentului pentru a remedia aceste neajunsuri, legiferându-le precis și complet *în spiritul Constituției și al religiei creștine.*

Dr. VICTOR ȘUIAGA,
advocat în Deva,
membru în Adunarea eparhială.

Fundațiunea Gojdu

In ședința din 9 Februar 1933 a Senatului, dl senator Nicolae Ilieșiu a cerut dlui ministru al instrucțiunii publice și cultelor lămuriri cu privire la **averea Fundațiunii Gojdu.**

In cadrul acestei comunicări, dl senator N. Ilieșiu amintește de o avere a fundațiunii de sute de milioane — ceea-ce este exagerat — și întreabă dacă este adevărat, că venitele acestei fundațiuni au intrat la Mitropolia din Sibiu, care are dreptul, în sensul testamentului, la administrarea averi și distribuirea burselor, dar Mitropolia n'a distribuit nici un ban din aceste venite.

Cerând informațiuni dela locurile în drept, sântem în situația de-a putea da opiniei publice următoarele lămuriri:

Averea acestei fundațiuni, în sensul testamentului, este administrată de către «Reprezentanța Fundațiunii Gojdu, în ale cărei atribuțiuni cade și distribuirea burselor. Mitropolia din Sibiu are numai **dreptul de control,** *pe care îl exercită prin Congresul mitropolitan, adecă organul executiv al acestuia, Consistorul mitropolitan. Deci asupra venitelor furdafionale dispune* **Reprezentanța** *fundațiunii, și nu Mitropolia, după cum afirmă dl senator N. Ilieșiu.*

Averea fundațională se găsește în Budapesta, și guvernul ungar în mod abuziv a blocat atât averea, cât și venitele ei, așa că Reprezentanța fundațiunii nu este în situația de-a putea folosì venitele conform dispozițiilor testamentare ale fericitului fondator. Din anul 1920 încoace n'a mai putut distribuì nici o bursă.

Pentru clarificarea situației averii fundaționale, la 28 Aprilie 1930 a intervenit un acord între guvernul român și cel ungar, în urma căruia s'au început negociațiuni directe între ambele părți. Comisiunea mixtă română-ungară s'a și întrunit la data de 7 Mai 1931, la 24 Octomvrie 1931 și la 23 Mai 1932, fără să poată ajunge la un rezultat pozitiv.

Tratativele între cele două guverne continuă, și dela rezultatul lor favorabil se așteaptă rezolvirea chestiunii Fundațiunii Gojdu, ca ea să-și poată lua rolul binefăcător, ce l-a avut în curs de aproape 50 ani dela înființarea ei.

„Frăția Ortodoxă Română"

— Glasuri de presă —

Gazeta basarabeană *Cuvânt Moldovenesc* **din Chișinău, în nrul dela 26 Februar a. c., scrie despre organizația inițiată la Cluj, zicând: Indemnul zilelor de azi e:** *Laicii la apostolat!* **Pentru aceasta însă se cere organizare, căci numai așa se poate merge la izbândă. Chemarea de a ne strânge toți cot la cot, cu tot sufletul în jurul bisericii, ne vine din Ardeal. Peste 1000 de cărturari români creștini ortodocși ardeleni, printre cari foști și viitori miniștri, prețuiți profesori universitari, scriitori, medici, conducători de bănci, advocați, profesori secundari, învățători, au adresat o mișcătoare și foarte documentată chemare către credincioșii bisericii ortodoxe române de a intra în organizația mirenilor drept credincioși, ca să facă zid de apărare în jurul bisericii și credinței noastre strămoșești. Ne bucurăm din tot sufletul și dorim ca pilda dată de cărturarii din Ardeal să fie urmată de toată țara.**

*

Buletinul **Episcopiei Hușilor, acum apărut, publică în întregime cuprinsul** *Chemării* **dela Cluj către credincioșii bisericii ortodoxe române pentru a se grupa și organiza în apărarea și promovarea bisericii strămoșești. Buletinul, constatând faptul îmbucurător, arată că pretutindeni în țară se așteaptă cu nerăbdare** *Dumineca ortodoxiei,* **ca să se vadă ce închiegare va lua mișcarea pornită din Ardeal.**

*

Din *Foaia Diecezană:* **Degenerarea morală a cuprins orașe și sate; în mrejile ei au căzut tineri și bătrâni, bogați și săraci, așa că și la noi se poate aplica proverbul**

FOIȘOARA

Proiect

STATUTELE
asociației mirenilor
„Frăția Ortodoxă Română"
(F. O. R.)

Numele, sediul și scopul asociației

Art. 1. **Se înființează o asociație religioasă pentru românii ortodocși din mitropolia Ardealului, sub numele: «*Frăția Ortodoxă Română*» (*F. O. R.*)**

Ea este persoană juridică. Sediul central e în orașul Cluj.

Art. 2. **Scopul asociației este:**

***a*) Să realizeze în viața personală și familiară a membrilor săi învățăturile Mântuitorului;**

***b*) Să determine domnia principiilor creștine-ortodoxe în toate domeniile sociale;**

***c*) să apere și să afirme în orce împrejurări credința ortodoxă, prestigiul și drepturile ei în viața de stat;**

***d*) să previnâ și să combată orce acțiuni dăunătoare bisericii ortodoxe și statului român întregit;**

***e*) să promoveze sentimentul de solidaritate și de ajutor mutual între membrii săi;**

***f*) să întrețină cultul figurilor de eroi și mucenici ai ortodoxiei românești.**

Mijloace

Art. 3. **Mijloacele asociației pentru realizarea scopurilor sale sânt:**

***a*) *Spirituale:* servicii religioase, împărtășirea cu sf. Taine, meditații creștine, cursuri, conferințe, pro esiuni, pelerinagii, editarea de cărți, reviste, ziare, etc. și răspândirea lor;**

***b*) *Materiale:* cotizații, donațiuni, subvențiuni, legate și alte izvoare eventuale.**

Membrii

Art. 4. **Membrii asociației pot fi români ortodocși majori, de ambe sexe, prscum și instituțiuni și societăți.**

Ei sânt:

***a*) *fondatori*, dacă contribue odată pentru totdeauna, cu cel puțin 5000 lei;**

***b*) *pe viață*, dacă se înscrie odată pentru totdeauna, cu suma de 1000 lei;**

***c*) *activi*, cu o cotizație anuală de 100 lei;**

***d*) *ajutători*, cu o cotizație anuală de 20 lei;**

***e*) *onorari*, pe cari după propunerea motivată a consiliului general, îi proclamă Congresul asociației, în virtutea meritelor deosebite pentru biserica ortodoxă.**

Drepturi și datorii

Art. 5. **Membrii fondatori, pe viață, activi și onorari au dreptul să fie aleși în organele de conducere și să ia parte cu vot deliberativ la adunările și congresele asociației.**

Membrii ajutători au vot consultativ.

Toți membri sânt datori să susțină, să propage și să apere cu convingere, scopurile și interesele asociației, așa cum sânt precizate în statutele ei.

Calitatea de membru se dobândește prin înscriere și plata cotizației.

Neîmplinirea obligațiunilor statutare duce la perderea calității de membru, pe care o pronunță comitetele secțiilor eparhiale, cu drept de apel la Consiliul general, care decide în ultima instanță.

Organizarea asociației

Art. 6. **Asociația se compune din:**

1. ***Organizația centrală*, cu un**
   - ***a*) Congres general,**
   - ***b*) Consiliu general,**
   - ***c*) Comitet de direcție,**
   - ***d*) Comitet de cenzori.**
2. ***Secția tineretului academic*, cu**
   - ***a*) Adunarea generală și**
   - ***b*) Comitet central.**

rus: *Până când trăznetul nu va izbi, omul nu-şi va face semnul crucii.*

Cu mare bucurie salutăm societatea *F. O. R.* dorindu-i să păşească la înfăptuiri reale; ear până atunci o întâmpinăm din toată inima strigându-i: *Vivat, crescat, floreat!*

*

Sub titlul **Semnalul Ardealului**, ziarul *Calendarul* din 27 Februar, scrie un inimos primarticol, cu semnătura directorului său, dl Nichifor Crainic, spunând la sfârşit:

Intelectualii ardeleni îşi strâng din nou rândurile sub semnul lui Hristos. Eată un act de înălţătoare şi reconfortantă umilinţă a ştiinţei şi a inteligenţii în faţa puterilor misterioase şi incomensurabile ale credinţei. Căci, să nu uităm, semnalul e dat de însăşi universitatea din Cluj. Epoca individualismului libertar a trecut, — şi pentru economie, şi pentru finanţe, şi pentru ştiinţa pozitivă, şi pentru filosofie. Dilema epocei noastre e aspră ca niciodată: ori comunismul ateu, care ni-a adus individualismul libertar, ori creştinismul către care ne duce cea mai legitimă şi mai adâncă aspiraţie de certitudine metafizică a sufletului omenesc.

Ardealul a dat semnalul adevăratei orientări spre mântuire. El se orânduieşte sub comanda spirituală a Mitropolitului Nicolae, el însuş una din cele mai puternice şi luminate minţi ale vremii de azi.

Se va vedea semnalul în toată ţara aceasta, care nu va fi tare decât cu condiţia de a fi creştină.

Noul buget şi Biserica

Ştirile primite din Bucureşti arată că în noul buget, nedreptăţile aduse Bisericii prin bugetele anterioare nu se repară, ci se vor potenţa.

Printre altele, guvernanţii intenţionează să desfiinţeze centrele eparhiale ortodoxe, dar nu se vor atinge de organizaţiile capitulare ale greco-catolicilor şi romano-catolicilor.

In ţara tuturor îndrăznelilor şi a dezastrelor, nu mai există respect pentru instituţia care ni-a fost pavăza existenţei în trecut şi condiţia păstrării Statului actual. Politicianismul însă nu vrea să vadă şi să înţeleagă că am ajuns la marginea prăpastiei.

Probleme, fapte, comentarii

In sprijinul presei bune. — In congresul preoţesc ţinut la Alba-Iulia, în Noemvrie 1931, s'a preconizat planul înfiinţării unui cotidian politic, redactat de oameni de ai bisericii cu suflet de creştini, care să propovăduiască ideile ortodoxismului nostru românesc dela o margine la alta a ţării.

Cum, înfiinţarea unui mare cotidian pretindea un capital de milioane care se poate aduna numai prin jertfa întregii preoţimi ortodoxe a ţării, clerul adunat în congres s'a declarat gata la orce jertfă s'ar cere, ca ziarul să poată lua fiinţă.

Iată însă că s'a aflat un mănunchi de oameni, însufleţiţi de a apăra prin scrisul lor ideea naţională creştină, în frunte cu dl prof. universitar Nichifor Crainic, dând fiinţă ziarului *Calendarul*, care dela prima apariţie, cu rară intransigenţă, apără cinstea şi adevărul pe toate terenele luptelor naţionale, demascând pacatele politicei cu urmările lor dezastruoase pentru statul şi biserica naţională a ţării. Duşman neîmpăcat al nedreptăţii şi al mincinii politice, *Calendarul* apare ca cel mai românesc şi creştinesc cotidian din câte se redactează pe teritorul României întregite, apărător dârz al instituţiilor fundamentale ale statului faţă de ostilitatea tot mai înteţită a cluburilor, a căror operă de distrugere se resimte şi asupra bisericii prin legea reducerii repetate a salariilor preoţeşti.

Acţiunea de salvare, prin scrisul celor mai buni fii ai neamului, oameni ai cinstei politice şi ai credinţei creştine, au să denunţe întreaga manoperă a celor fără patrie şi fără Dumnezeu.

Aceşti scriitori, neinfluinţaţi de cluburi politice şi cloace mazonice, să aibă şi mai departe tăria de a spune adevărul respicat, demascând perversitatea ce resuflă din scrisul unor ziare lipsite de mustrările cugetului.

Calendarul este ziarul care întruchipează aspiraţiile de salvare a românismului prin purificarea atmosferei publice. Biserica noastră, cu cei zece mii de preoţi ai ei, va înţelege să sprijinească acest organ prin care poate respira orce român cu suflet de creştin.

Pr. *Iuliu Moldovan.*

*

Ştiinţa mărturiseşte. — In 24 Februar 1933 profesorul Dr. Marinescu a fost sărbătorit pentru frumoasa vârstă de 70 ani, în serviciul ştiinţei. Sărbătorirea omului de ştiinţă e şi sărbătorirea ştiinţei; şi cuvântul lui e cuvântul ştiinţei. La primirea laurilor pentru munca sa, Dr. Marinescu mărturiseşte, că nu de puţine ori omul de ştiinţă greşeşte, dar cel cu adevărat om de ştiinţă îşi revine în exclamaţia: „Puteţi să-mi cereţi să caut adevărul, dar nici decum să-l găsesc". Omul de ştiinţă îşi mărturiseşte nimicnicia pe care o simte în faţa organizării naturii.

Omul de ştiinţă dela noi prin aceasta spune, că ştiinţa departe de-a te îndepărta dela Dumnezeu, ea te *apropie* de El. Cuvântarea sărbătoritului e presărată de atitudini de ale lui Pasteur, fără a fi considerat învechit în ştiinţă, ci din contră tocmai „soldat" bun, activ pentru ştiinţă Nu tot aşa au fost lucrurile înainte cu câtiva ani la noi în ţară. Când Dr. Paulescu îşi ţinea lecţiile cu profund spirit creştinesc, era considerat un învechit sau nebun...

Conflictul între ştiinţă şi religie nu-i isvorât decât din înţelegerea greşită a ştiinţei. Dacă ignoranţa e duşmana ştiinţei şi mama concluziilor false, tot ea e şi duşmana credinţei. Cu câteva zile înainte, filozofia prin glasul dlui I. Petrovici şi-a revenit la locul cuvenit; acum ştiinţa, prin vorba dlui Dr. Marinescu, îşi vede limitele adevărate până unde poate merge.

Dupăcum raţiunea noastră cunoaşte numai provizoriul şi nu definitivul, derivatul şi nu originalul, aşa ştiinţa, cu „întreg catalogul stelelor duble" trebue să lase loc dorinţii sufleteşti să se înaripeze cu credinţa. Filozofia şi ştiinţa singure cunosc numai omenescul; împreună cu credinţa cunosc divinul. Toate te vestesc pe Tine Doamne: „Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu, şi facerea mânilor Lui o vesteşte taria" (Ps. 18). *V. Coman.*

*

Conferenţă publică. — In şirul conferenţelor de Duminecă seara, din sala prefecturii judeţului Sibiu, a vorbit, în 26 Februar, dl senator Mihail *Manoilescu*, fostul ministru, despre *ideea statului corporativ*, — subiect care a stârnit deosebit interes în numerosul auditor.

Conferenţiarul arată că toate statele de astăzi, năzuind spre îmbunătăţirea organizaţiei lor politice, caută *forme nouă* pentru a putea promova binele lor obştesc.

Liberalismul politic şi parlamentarismul de azi, împrumuturi luate din afară, nu corespund necesităţilor statului nostru agrar. Ne lipseşte continuitatea în desvoltare: fiecare nouă ocârmuire pare a nu avea altă ţintă, decât a modifica făptuirile ocârmuirii precedente.

Vorbitorul aminteşte apoi, din trecut, „Divanul ad hoc", adunarea alcătuită din adevăraţi reprezentanţi ai poporului de atunci: *boieri, ţărani* şi *bresle*.

Tot astfel, în viitor va trebui să avem o reprezentare cât mai exactă a intereselor generale ale statului. Această reprezentare se poate face prin alegeri întemeiate pe *corporaţiuni*, dar aşa ca să nu se majoriseze una pe alta.

Expunerile dlui Manoilescu, spuse cu duh şi pricepere, s'au bucurat de ovaţiile neprecupeţite ale sibienilor. Conferenţa a fost onorată de prezenţa I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae şi a altor fruntaşi din localitate.

*

Mai încet cu critica! Intr'un număr de curând al „Duminecii ortodoxe", foae redactată de părintele Popescu-Mălăeşti, împreună cu alţi domni profesori ai Facultăţii de teologie din Bucureşti, e acuzat părintele Iosif Trifa pentru că a folosit fără să citeze, la compunerea celor două cărţi ale sfinţiei sale despre Duhul Sfânt şi nişte predici de-ale lui Spurgeon. De-aci o vină dublă pentru părintele Trifa: întâia, ce compilator neonest, a doua, de eretic, împreună cu toată „Oastea Domnului";

Organizaţia centrală

Art. 7. Congresul general se ţine în fiecare an în luna Septemvrie. El se convoacă de către Consiliul general, fie la sediul asociaţiei, fie în localitatea desemnată de Congresul general.

Art. 8. Congresul general se compune din toţi membrii asociaţiei. Şedinţele sânt publice, şi la desbateri poate lua parte ori care membru.

Hotărârile însă, se iau numai cu votul membrilor fondatori, pe viaţă, activi şi onorari. Membrii ajutători au vot consultativ.

Ordinea de zi a congresului o stabileşte Consiliul general, care decide şi în privinţa propunerilor din afară.

Chestiuni, care nu sânt puse pe ordinea de zi, nu pot fi discutate în Congres.

Preşedintele de onoare al Congreselor generale este totdeauna unul dintre ierarhii prezenţi.

Art. 9. Atribuţiunile Congresului general:

a) stabileşte directivele pentru viaţa şi activitatea asociaţiei;

b) alege pe membrii Consiliului general şi ai Comitetului de cenzori;

c) hotăreşte asupra raportului general şi a propunerilor puse pe ordinea de zi.

d) votează bugetul şi dă descărcarea pentru gestiunea anului trecut.

Toate alegerile asociaţiei se fac pe o periodă de 6 ani.

Art. 10. Consiliul general se compune din membrii *aleşi* şi *de drept*, anume:

a) aleşi 24 membri ordinari şi 12 supleanţi;

b) de drept, preşedinţii şi secretarii secţiilor eparhiale, ai secţiei tineretului academic şi ai secţiei feminine.

Membrii supleanţi participă la şedinţe cu vot consultativ şi vor înlocui, în caz de absenţă, pe membrii ordinari, cu toate drepturile acestora.

Consiliul general se constitue în cea dintâi şedinţă, alegând din sânul său: un preşedinte, un secretar general şi un casier central.

Preşedinţii secţiilor eparhiale sânt vice-preşedinţi de drept ai Consiliului general.

Consiliul general e organul suprem de conducere al asociaţiei, potrivit puterilor ce i le confer statutele şi Congresul general.

Art. 11. Consiliul general alege din sânul său un *Comitet de direcţie*, compus din 9 membri, cari exercită, prin delegaţie, atribuţiunile consiliului general.

In lipsa preşedintelui, Comitetul de direcţie desemnează pe unul din membri ca locoţiitor.

Membrii Comitetului de direcţie trebue să-şi aibă domiciliul în oraşul Cluj.

Art. 12. Atribuţiunile comitetului de direcţie sânt:

a) Executarea hotărârilor congresului şi ale Consiliului general;

b) elaborarea şi aplicarea planului de muncă al asociaţiei şi rezolvirea afacerilor curente;

c) coordonarea, stimularea şi controlul activităţii secţiilor.

Pentru păstrarea legăturii normale cu autoritatea Bisericii, un *cleric asistent*, delegat de Episcopia dela sediul asociaţiei, va face parte din comitetul de direcţie.

Art. 13. Cassierul central ţine registrul membrilor, se îngrijeşte de încassarea cotizaţiilor, poartă contabilitatea averii asociaţiei şi întocmeşte raportul anual de gestiune.

Ori ce cheltuială se face cu aprobarea Comitetului de direcţie.

Art. 14. Comitetul de cenzori se compune din 5 membri. El examinează registrele şi conturile de ge-

autorul anonim al articolului atrage, cu îngrijorare fățarnică, atenția ierarhiei.

Părintele Trifa a răspuns prompt spulberând acuzele: Sfinția Sa n'a scris o carte științifică să indice pas de pas izvoarele, ci una populară; pentru cartea în chestiune a folosit citirile Sfinției Sale din o serie de cărți ortodoxe și streine dar, cum zice: „m'am silit pas de pas să nu folosesc nimic din ceeace ar fi contra învățăturilor bisericii mele". Iar de găsesc criticii în cartea Sfinției Sale ceva contrar învățătorilor ortodoxe, să arate, nu să-i facă o vină din simplul fapt al folosirii și-a unei cărți neortodoxe.

Intr'adevăr unde este vina? Oare nu toți folosesc în lucrările teologice și cărți streine, împrumutând idei ce vedem că se potrivesc cu ale bisericii noastre? Dacă n'ar fi permis aceasta, ce-ar mai fi de teologia noastră?

Cel înțelept ispitește toate sursele, culegând cele bune de pretutindeni.

Dar sub critica din „Dum. Ort," se străvede intenția vicleană de-a se lovì, indirect, pentrucă loviturile directe au devenit plictisitoare pentru lume, în Ardealul bisericesc, care a ajuns o adevărată manie pentru simpaticul filolog semit dela București.

Noi răspundem la acest atac numai atât: cu uscăciunea de suflet a cuiva care nu poate trece peste pragul Vechiului Testament încoace spre împărăția harului, nu s'a putut și nu se va putea răscoli un vânt de primenire religioasă în țara românească. Nu e frumos să se meargă cu răutatea chiar până acolo ca să se pună obstacole unei mișcări de renaștere odată trezită. Căci aceasta numai răutate poate fi, și nu ignoranță — ca la „Glasul Monahilor".

*

Izgonirea jezuiților din Jugoslavia. Din Belgrad se anunță că un număr de 62 de deputați au depus în Scupștină un proect de lege, prin care se cere expulzarea ordinului iezuiților din Jugoslavia. In proectul de lege depus, se cere să se interzică ordinului iezuiților precum și membrilor săi orice activitate în Jugoslavia. Membrii ordinului, cari nu sunt cetățeni jugoslavi, trebue să părăsească imediat Jugoslavia. Ca sediu permanent al membrilor jugoslavi ai ordinului, se indică insula Lissa In cazul când membrii străini ai ordinului vor mai fi găsiți în țară după expirarea termenului de 48 de ore fixat în proectul de lege, ei vor avea să sufere o pedeapsă de 30 de zile închisoare, pedeapsă după expirarea căreia vor fi expulzați ca străini indezirabili.

Membrii jugoslavi ai ordinului surghiuniți pe insula Lissa nu vor avea voe să se unească într'o nouă comunitate. Bunurile ordinului vor fi confiscate de stat și vândute la licitație. Așa în Jugoslavia. Iar la noi în Țara mărită și-au găsit culcuș cald și se lățăiesc toți iezuiții și asumpționiștii și toate liftele străine ejusdem farinae, ca să corupă sufletele și să submineze temelia statului.

Oare pentru iezuiți și asumpționiști și-au vărsat sângele și-au murit moarte de eroi cei opsute de mii români *ortodocși?*

*

„Orbie fatală" atribue guvernului însăși *Unirea*, foaia mitropoliei blăjene, cu prilejul votării legii pentru reducerea salariilor funcționarilor. In acest punct sânteni *de acord* cu monitorul de pe Târnave: guvernanți i politici ai țării „nu mai văd linia de despărțire între dreptate și nedreptate".

Dar, ca să se poată spune acest lucru tocmai la adresa *actualului* guvern, *Unirea* trebuia să amestece în afacere și pe „cărmuitorii spirituali ai ortodoxiei", prezentându-i *complici* ai guvernului Vaida [!] în chestiunea reducerii salariilor...

Mai ridicol și mai absurd nu se poate.

Dnul prim-ministru ar putea zice: Ferește-mă, Doamne, de prietenii dela Blaj!

Dela „Frăția Ortodoxă Română" Cluj

Adunarea din 5 Martie 1933

In vederea adunării generale din 5 Martie a. c., aducem la cunoștința participanților următoarele:

1. Pentru rețineri de camere la hoteluri, anunțările se vor face la Episcopia ortodoxă.

2. Cu începere de Sâmbăta [4 Martie] va funcționa în sala de așteptare cl. I, a gării Cluj, *un comitet de primire cu un birou de informații*, condus de dl D. Roșca, conferențiar universitar, pentru:

a) dirijarea participanților la hoteluri,

b) distribuirea legitimațiilor de călătorie cu reducere pe C. F. R.,

c) distribuirea locurilor la Teatrul Național,

d) distribuirea insignilor,

e) distribuirea tipăriturilor pregătite de comitet.

3. Pentru informarea ziarelor s'a constituit *un birou de presă* sub conducerea prot. D. Antal, redactorul foii Renașterea.

4. Atragem atențiunea participanților că, pentru evitarea aglomerării, intrarea la adunarea de constituire dela Teatrul Național se va face numai pe lângă presentarea biletului.

5. Intelectualii din Cluj își vor ridica biletele și insignile dela Secretariatul Episcopiei ortodoxe.

Revista Teologică. A apărut Nr. 1—2 din 1933 cu următorul sumar: Prof Nicolae Colan: Se încheagă frontul ortodox. Dr D. Stăniloae: Apologhismul și cultura modernă. Dr. Stan Lupșa: Suferințele sfântului Ioan Gură de Aur. Prot. Dr. Seb. Stanca: O luptă între predică și cazanie. Prot. Dr. Gh. Ciuhandu: Bogomilismul și Românii. Pr. Florea Codreanu: Catehizare prin desemn. Teod. Bodogae, Gr. T. Marcu și Pr. A. Radu: Mișcarea literară: L'orthodoxie. Reședința mitropolitană din Cernăuți și meșterul ei Iosif Hlavka. Studii teologice *** Cronică: Chemare către credincioșii Bisericii ortodoxe. N. Voniga, N. N. și N. C.: Note și informații. Dela Asociația clerului „A. Șaguna". — Abonamentul anual 260 Lei. Redacția și administrația: Sibiu, str. Mitropoliei 24 28.

INFORMAȚIUNI

S'a prelungit termenul de preschimbare a monetelor de metal de 20 lei, cu efigia Marelui Voevod Mihai, până la 1 April 1933.

La etatea de 80 ani. Primim: Venerabilul părinte *Toma Giurgiu*, paroh în Purcăreni, protop. Brașov, împlinind la 25 Ianuar a. c. 80 de ani și 57 de ani în slujba bisericii și neamului, întâi ca învățător în Purcăreni, apoi ca paroh în Zizin, după aceea până în prezent paroh în Purcăreni, și-a serbat astăzi la 19 Februar, aniversarea de 80 de ani ai vieții. In decursul serviciului divin s'au ridicat rugăciuni de mulțumită către Atotputernicul Dumnezeu care i-a lungit firul vieții până la adânci bătrânețe. S'a slujit apoi parastas pentru membrii decedați ai familiei, iar după terminarea slujbei, parohul a dăruit fondului înființat de Sf. sa pentru ajutorarea neputincioșilor bătrâni și bolnavi, suma de 300 Lei. Cum și-a făcut părintele Toma Giurgiu datoria timp de 57 de ani, ca învățător și preot, o spun actele din arhiva parohială, care dovedesc o muncă cinstită și rodnică.

† **Pr. Valeriu Popovici,** parohul nostru din Sibiel, protopopiatul Săliștei, a adormit în Domnul în 26 Februar 1933, împărtășit cu Sf. taine, după o grea suferință, în anul al 70-lea al etății și al 41-lea de rodnică păstorire. Născut în 19 Februar 1863, a terminat opt clase gimnaziale și studiile teologice în Sibiu. A slujit întâi ca învățător, apoi ca diacon și ca preot din anul 1892. I-a murit preoteasa în Septemvrie 1932. Il jălesc îndureratii membri ai familiei sale, șapte cu totul, precum și poporul credincios. A fost înmormântat Marți, în 28 Februar. Odihnească cu drepții!

Moartea unui gazetar ardelean. Dela Cluj se anunță moartea lui *Aurel Ciato*, răposat în 26 Febr. c. în etate de 61 ani. Decedatul a fost un talentat gazetar și însuflețit român, care, înainte de unirea națională, în urma articolelor sale po-

---

stiune, prezentând raport Congresului general, care dă descărcarea.

Organizația exterioară

Art. 15. In fiecare eparhie se va constitui o *Secție eparhială*, cu membrii înscriși în condițiunile statutelor de față.

Sediul secției va fi în orașul de reședință al Episcopiei.

Fiecare secție are:

a) o adunare generală;
b) un comitet eparhial;
c) un cassier;
d) un comitet de cenzori.

Art. 16 Adunările generale eparhiale se țin anual în luna Iunie.

Atribuțiunile organelor eparhiale sânt în genere următoarele:

a) *Adunarea generală* alege: pe președintele secției, pe secretar, pe membrii comitetului și pe cenzori. Indrumă activitatea secției, potrivit scopurilor general ale asociației. Hotărește asupra raportului general și a propunerilor dela ordinea zilei. Votează bugetul și dă descărcarea pentru gestiunea anului trecut.

b) *Comitetul eparhial* conduce secția în conformitate cu statutele și cu directivele Consiliului general, înființează filiale și comitete, controlând munca lor.

La ședințele comitetului va lua parte și un *cleric* asistent, delegat de Episcopia locului.

c) *Casierii și cenzorii* au, prin analogie, atribuțiunile stabilite pentru cassierul și cenzorii centrali.

Art. 17. Secția *tineretului academic* va avea câte o *subsecție* în fiecare Eparhie, pe al cărui teritoriu se găsesc școli academice.

Amănuntele de organizare se vor stabili, în Regulamentul de aplicare, de către Consiliul general al asociației, cu avizul reprezentanților tineretului.

Art 18. Doamnele membre vor fi organizate într'o *secțiune specială*, potrivit dispozițiunilor din Regulamen, urmând ca ele să se ocupe în deosebi de operele de *milă creștină* ale asociației.

Art. 19. Asociația și secțiile ei vor fi reprezentate, în afacerile civile și de ori ce altă natură, de către președinții lor.

Averea asociației

Art. 20 Asociația, fiind persoană juridică, are drept la patrimoniu, destinat scopurilor ideale ce urmărește.

Averea dobândită de ea pe căile arătate la art. 3 se administrează în conformitate cu prevederile statutelor și cu hotărârile Congresul general.

Art. 21. Cotizațiile, încasate dela membrii fondatori și pe viață, se administrează de organele centrale pentru scopurile generale ale asociației.

Din taxele membrilor activi și ajutători 80% rămân Secțiilor eparhiale, 20% se varsă Consiliului general pentru interesele obștești ale asociației.

In fiecare an, organele competente vor întocmi un inventar și un bilanț, despre averea asociației, așa cum prevăd legile în vigoare.

Dispoziții tranzitorii

Art 22. Asociația se va putea desființa numai de un Congres general, convocat în regulă, la care să participe majoritatea membrilor cu drept de vot deliberativ. Hotărârile se iau cu $^2/_3$ a celor prezenți.

Dacă nu se prezintă numărul necesar de membri, se face o nouă convocare, cu termin de 30 zile, când hotărârile se vor lua cu majoritatea absolută a celor prezenți.

In caz de desființare, averea societății trece în părți egale asupra celor cinci Eparhii ale Mitropoliei ardelene.

Art 23. Statutele de față devin obligatorii după votarea lor de către Adunarea generală de constituire.

Art. 24. Modificarea statutelor este rezervată Congresului general.

Un Regulament de aplicare, întocmit de Consiliul general, va lămuri și va completa dispozițiunile cuprinse în statute.

---

litice a avut mereu prilej să cunoască de aproape prigoana stăpânirilor maghiare In procesul memorandului fusese unul dintre neînfricaţii conducători ai tinerimii. Deşi harnic şi isteţ şi vechi mănuitor al condeiului, şi având o bună reputaţie, nu s'a îmbulzit, după sfârşitul războiului, la onoruri, ci a rămas corectul şi modestul gazetar de pe vremuri. Odihnească în pace!

† **Reli F. Suciu,** fiica preotului ort. rom. Grigorie Suciu din Şaroşul, prot. Târnava-mare, a decedat Vineri în 24 Februar a. c. în etate de 21 ani după lungi şi grele suferinţe împărtăşită cu Sfintele taine. Inmormântarea i s'a făcut Duminecă în 26 Februar, în cimitirul din Şaroşul. Odihnească în pace!

Căminul de ucenici „V. Tordăşianu“ din Sibiu aduce la cunoştinţă, că a redus taxa de întreţinere a ucenicilor la 460 lei lunar, şi a calfelor la 610 lei lunar, toată întreţinerea se face în condiţiunile cele mai igienice.

INTREGIRI. La întâmpinarea din Nr. 17, trimisă din partea preoţilor şi a altor intelectuali din *Zarand*, sânt a se adăoga numele: *Pr. Alexandru Fugătă, Ion Fugătă, Iosif Tisu sen.* şi *Iosif Tisu jun.*

ŞTIRI LOCALE

Convocare. Adunarea generală a Comitetului şcolar, al şcoalei normale «A. Şaguna» din Sibiu, se convoacă pentru ziua de 5 Martie 1933 ora 11 a. m. în localul şcoalei. In cazul că nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se va ţinea în ziua de 12 Martie 1933, aceeaş oră. La ordinea zilei: comul de gestiune pe 1932 şi bugetul pe 1933. — Presedinte: Tr. Scorobeţ; Secretar: Ioan Sandu.

Reducere. Colegiul medicilor din Sibiu a hotărât să acorde pensionarilor, membri ai Asociaţiei pensionarilor civili din Sibiu, o reducere de 50% dela toate onorariile medicale. Domnii pensionari se vor legitima prin cărticica de membru al Asociaţiei.

Recrutarea tinerilor din clasa anului 1934, a celor născuţi în 1912 în Sibiu se va face în 9—13 Martie 1933, la primăria mnnicipiului, strada Mitropoliei Nr. 2, în sala mare, în fiecare din aceste zile începând dela ora 8 dimineaţa.

CARŢI ŞI REVISTE

Tinerimea Creştină, revista de sub conducea diaconului Dr. H. Rövenţa şi a Pr. Dr. M. Bulacu, a apărut pentru Februar a. c. cu articole menite să facă o educaţie religioasă în tinerimea noastră creştină. Revista este un bun îndreptar moral, vrednic să fie cât mai respândit în cercurile tineretului. Abonamentul 100 Lei anual. Redacţia: Bucnreşti (IV), strada Sf. Elefterie 15.

Biblioteca Biblică, publicaţie periodică, îngrijită de Prof. *N. Neaga*, Sibiu, Academia teologică. Apariţia acestei publicaţiuni are de scop a face să fie mai bine cunoscut, prin urmare mai bine iubit, Vechiul Testament. Nrul *prim* al Bibliotecii Biblice a apărut, sub titlul: Valoarea socială a Vechiului Testament, de N. Neaga. Tip. arhidiecezană, Sibiu. O broşură de 20 p. Preţul 5 Lei. Se vinde la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

„Poporul Românesc“. A apărut Nr. 5 dela 1 Martie 1933, cuprinde articole semnate de DD. I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, prof. universitar, Costin Gh. Sturza, I. Gr. Oprişan, Pr. P. Gh. Sabin, Iancu Mihailescu ş. a. de un real folos pentru plugarii şi muncitorii satelor noastre. — Redacţia şi administraţia: gara *Chitila-Ilfov*. — Abonamentul 120 lei anual.

Contribuţiuni la desăvârşirea legii de organizare bisericească, referat susţinut în Congresul clerului ortodox român din Bucureşti, la 8 şi 9 Decemvrie 1932, de Ic. *Marin D. Preoţescu*, profesor, Piteşti. O broşură de 22 p. Preţul? Reţinem cuvintele dela sfârşitul acestei broşuri: Cu mai mult *zel de lucru*, chiar cum o lege imperfectă, sau chiar fără nici o lege, facem minuni în lucrarea noastră pastorală. Dragostea de lucru sporindu-nio, putem avea viaţă activă chiar în cadrele actualei legi de organizare bisericească.

Stenografia şi scrierea cursivă. Contribuţia Ardealului la stenografia română, de *Nicolae Benchea*, profesor. Braşov, 1933. Tip. V. Branişte. — O broşură de 46 pag. Preţul 15 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

(15) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Cherghes** cu filia **Popeşti** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială, în materă 8½ jug. arător şi fânaţ, ear în filie 2 jug. împroprietărire nouă teren de păşunat.
4. Adăul (birul) parohial, din materă dela circa 90 familii câte o măsură de 20 litri grâu, ear din filie câte o ferdelă à 24 litri porumb smicurat dela cca 50 familii.
5. Venitele stolare, stabilite şi aprobate uniform pentru toate parohiile din tract.
6. Lemne de foc, un drept din pădurea comunală a meterei.

Concurenţii vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc. în termen legal, şi se vor prezenta în parohie, ţinând cont de dispoziţiile regulamentului pentru parohii.

Deva, la 22 Februarie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Deva, în înţelegere cu consiliul parohial.

Prot. **Iosif Morariu,**
adm. protopopesc.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voicuculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderale.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

Cărţi acum apărute:

Sinodul III Ecumenic
din Efes (431)
de
Pr. Ioan Mihălcescu
profesor la Facultatea Teologică, Bucureşti
Preţul Lei 65·—

Priviri istorice
asupra învăţăturii şi duhului bisericii ortodoxe
de
Alexandru de Sturdza
boer moldovean, Consilier de stat

Traducere din limba franceză şi cea germană
de
I. I. Beleuţă
profesor la Academia Teologică „Andreiană“, Sibiu
Preţul Lei 60·—

Contribuţii
la Revizuirea Liturghierului român
de
Pr. Petre Vintilescu
profesor la Facultatea de Teologie, Bucureşti
Preţul Lei 100·—

Şcoala Exegetică Biblică
din Antiohia
de
Pr. Dr. Mihail Bulacu
docent universitar
Preţul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra ramburs.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 11 Martie 1933 — Nr. 22—23

Telegraful

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 — Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi

— Discurs rostit de I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan la congresul general al „Frăției ortodoxe române", ținut la Cluj, în 5 Martie (Dumineca Ortodoxiei) 1933 —

Ideea care ne-a întrunit în această adunare era de mult o dorință generală a sufletelor noastre. Felicit comitetul de inițiativă pentrucă a avut fericita inspirație de a-i da la vreme cuvânt, pe care trimițându-l dela om la om în tot cuprinsul mitropoliei noastre ardelene, ne-a chemat să facem, în chiar Dumineca Ortodoxiei, această demnă și impunătoare afirmare a conștiinței noastre de creștini ortodocși. Ierarhi, preoțime și poporul credincios din toate straturile — ziua de astăzi, cu grija și cu povara ei, ne găsește din nou în indisolubila comunitate sufletească, cum totdeauna am fost, pe temelia nebiruită a credinței și în jurul altarului bisericii noastre strămoșești.

Duhul Mitropolitului Andrei

In clipa aceasta par'că simțim cu toții, cum din împărăția drepților se desprinde gândul și duhul ocrotitor al mitropolitului Andrei și sălășluindu-se între noi și deslușindu-ne vrerea sufletelor, întors către Stăpânul ceresc, îi zice: Aceștia sunt *Biserica cea vie* a Ta, Hristoase Dumnezeule, care cutremurându-se de misterul izbăvitoarei Tale iubiri răstignită pe Golgota, a stat în răscrucea patimilor și a suferințelor sute de ani, dar Tu le-ai hărăzit să vadă lumina Invierii și a Libertății — și acum, ca odinioară apostolii Tăi strânși în „casa cea de sus", așteaptă o nouă revărsare de Duh Sfânt pe care să o cobori peste ei și prin ei peste Țara Făgăduinții pe care le-ai dat-o lor.

Și numai faptul întrunirii noastre de astăzi constitue o mărturisire de credință. Crezul nostru pornește din luminile creștinismului ortodox și se îndreaptă către nevoile și frământările vieții noastre prezente. N'am venit aici să cerem protecția unor interese egoiste. Nu! Și de astădată, ca întotdeauna, Biserica noastră, prin așezămintele, prin slujitorii și prin poporul ei reprezintă cele mai superioare interese și aspirațiuni ale sufletului românesc.

Nu suntem clericali!

Declar răspicat și în auzul tuturora că *noi nu suntem clericali* și n'am venit să ocrotim asemenea tendințe, fiindcă nu le avem în sufletele noastre și caracterul ca și tradiția noastră le refuză categoric. Clericalismul este o noțiune politică importată din Apus, unde biserica în evul mediu a urmărit tendințe de supremație asupra puterii civile, iar preoțimea s'a constituit în clasă privilegiată, cu scopuri de dominațiune, alături de aristocrație. Când pe urmă statul modern a început a se trezi la conștiința drepturilor sale și privilegiile de clasă au fost rând pe rând desființate, atunci preoțimea de acolo a intrat în luptă prin mijloace și organizațiuni politice, ca să-și apere situațiunea privilegiată, ce o deținea. Acolo au existat, prin urmare, antecedențe istorice cari au dat naștere clericalismului.

Dar noi ce privilegii să apărăm? Nu este o crudă ironie a vorbi de privilegii mai ales aici în Ardeal? Dar n'a stat Biserica noastră și slujitorii ei veacuri dearândul alături de țăranul iobag? Și n'a izbit înaintea tuturora pe ierarhii și pe preoții noștri mânia brutală a celorce voiau să ne desființeze neamul? Acesta este singurul, dar marele și gloriosul nostru privilegiu moral: de a fi suferit în rând cu poporul pe care l-am păstorit, făcându-ne una cu durerile lui!

Și atunci de ce să fim clericali? Ca să ne ocrotim latifundiile pe cari nici odată nu le-am avut? Să apărăm privilegiile de cari nici când n'am fost împărtășiți? O nu, toiagul nostru de păstorire n'a însemnat putere de stăpânire feudală, ci a fost *steagul sfânt al credinței*, în jurul căruia s'a strâns în șireaguri de dârză rezistență un popor întreg, făcând să-i bată inima la fel și închiegându-l într'o singură voință, în mijlocul urgiei prin care a trecut. Suntem în dreptul nostru să avertizăm pe ceice ne acuză de clericalism, să-și clarifice noțiunea și să nu-și bată joc de un trecut plin de suferințe!

Dar astăzi, în țara noastră liberă, am reclamat noi vre-odată situațiuni privilegiate? Dar n'am cerut într'una să fim așezați măcar în egalitate de drepturi cu cultele minoritare dintre noi? O, acesta e un dureros capitol al revendicărilor noastre în numele sfintei dreptăți! Dar merg mai departe: N'am fost *noi* aceia cari am militat pentru acea largă interpretare a normelor canonice, care în constituțiunea Bisericii cheamă la colaborare elementul mirenesc? *Clericali noi*, cari prin așezarea șaguniană ne-am întors la instituțiunile creștinismului primar, cu gândul ca să facem cât mai strânse legăturile Bisericii cu poporul credincios al ei și să o păstrăm pe seama tuturora ca aierul pe care-l înghițim cu toții?! Vă făgăduiesc că, dacă și-ar face cândva la noi apariția tendințe clericale, cari să ne izoleze de obștea mare a credincioșilor și să ne facă odioși înaintea ei, am să alcătuiesc o molitvă nouă pentru scoaterea unui asemenea duh necurat.

Mirenii în Biserică

E momentul ca în mijlocul acestei adunări, care înseamnă o conștientă ridicare a mirenilor noștri pentru idealele spirituale ale Bisericii, să fac în numele meu, al fraților mei ierarhi și a iubitei noastre preoțimi, declarațiunea solemnă, că noi cei dintâi ne simțim datori să apărăm drepturile ce se cuvin mirenilor în Biserica noastră. Este aceasta o datorie de conștiință și în acelaș timp un obligament de nobleță, pentrucă dacă au fost buni mirenii pentru apărarea Bisericii în vremuri grele, nu-i cu dreptate și nu-i frumos să le spunem astăzi, că locul lor ar fi mai către ușă. Mai pot veni vremuri grele și ele sunt de față și astăzi; dar independent de răutatea vremilor noi apărăm drepturile ce se cuvin mirenilor și avem nevoie de colaborarea lor, *fiindcă sunt parte constitutivă a Bisericii.*

Sensul laicizării

Când acesta este punctul de vedere pe care-l reprezentăm, din altă parte ni se spune iarăși sub formă de acuză: Nu vedeți că ne laicizați și ne protestantizați Biserica?

Răspunsul la această obiecțiune pe mine nu mă aduce în perplexitate, pentrucă eu sub *laicizare* înțeleg altceva decât participarea elementului mirenesc în anumite corporațiuni dela conducerea Bisericii. Altfel, după logica pârâșilor noștri, ar trebui să se admită că Biserica este laicizată prin simplul fapt că numărul covârșitor al membrilor ei i-l dau mirenii. Dar eu sub laicizare înțeleg un mod de a vedea, înțeleg *o mentalitate* care nu se inspiră din principiile religioase-morale ale Bisericii, nu are în vedere sco-

purile spirituale ale ei, ci e aservită unor interese de altă natură şi ascultând de acestea introduce în viaţa bisericească o atmosferă pământească, nu pe aceea a împărăţiei lui Dumnezeu. Dar această mentalitate poate fi împărtăşită nu numai de mireni, ci şi de preoţi, şi ea se înstăpâneşte din diferite cauze în legătură cu spiritul general al unui timp, cu deosebire însă acolo unde lipseşte un viu apostolat al idealului creştin.

Nu încape nici o îndoială că Biserica ortodoxă este Biserică ierarhică. *Slujba preoţiei* este din orânduire divină, ca în puterea darului de sus să fie mijlocitoarea adevărului şi a graţiei supranaturale. Ei i-a spus Mântuitorul lumii cuvântul de-a merge să boteze toate neamurile „învăţându-le să păzească toate" câte ne-a poruncit El nouă. Ea are covârşitoarea răspundere, care trebue să-i apese conştiinţa cu greutatea unei misiuni divine, de a conduce sufletele la mântuire. Dar să nu uităm nici cealaltă dogmă a ortodoxiei, că Duhul Sfânt e cu Biserica *în totalitatea ei*, povăţuindu-o şi inspirând-o. Harisma Lui nu se opreşte la barierele ierarhiei, ci trece tot atât de vie şi binefăcătoare dincolo de ele, revărsându-se în unde sfinte şi asupra drept credinciosului popor al Bisericii lui Dumnezeu. Amintindu-ne cuvântul marelui apostol Pavel: «*Duhul să nu-l stingeţi*» [I Tes. 5, 19], să fim bucuroşi când suflete dăruite de sus şi încălzite de dragoste către Biserică îşi oferă colaborarea unui înţelegător „apostolat laic", care animează şi această frumoasă şi atât de semnificativă adunare a noastră. Mitropolitul Şaguna n'a fost un protestantizant când şi-a chemat poporul, prin fruntaşii lui, la colaborare cu ierarhia, şi organizaţiunea pe care ne-a lăsat-o nu este ieşită din făgaşele ortodoxiei. Nu vom uita nicicând frumuseţa de luptă ce-am dus-o sub pavăza ei, atunci când cu mirenii în şirurile dintâi ne-am apărat Biserica, libertatea şi drepturile autonome ale ei, şi printr'ânsa sufletul neamului. Nu pentru aberaţii protestantizante, ci pentru ortodoxia credinţii şi a Bisericii şi a sufletului nostru am dat acele lupte, cu sacrificii până la martiriu. Şi avem şi noi cei de astăzi atâta lumină a teologiei şi atâta devotament nedesmințit către ortodoxie, ca să-i putem da întregei noastre obştii credincioase liniştitoarea asigurare, că *sfânta noastră Biserică este adevărata Biserică a lui Hristos, coborâtă — cu toată comoara darurilor ei — în mijlocul poporului românesc.*

Ortodoxia şi ideia naţională

Prin această precizare sintetică a mea am adus atât de aproape ortodoxia şi ideea naţională pe cât de strânsă este în realitate legătura dintre ele în viaţa noastră. Intr'adevăr, în sfera ortodoxiei ca orientare în lume şi ca concepţie de viaţă intră şi *factorul naţional*, asupra căruia credinţa arumcă o lumină caldă şi-l adânceşte. Noi vedem marea variaţiune şi bogăţia de forme în care se înfăţişează popoarele diferind prin originea lor, prin structura lor trupească şi sufletească, prin limbă şi obiceiuri, prin trecutul lor, prin conştiinţa de sine şi de misiunea cu care se prezintă pe arena istoriei. Sub raport religios, naţiunile se tălmăcesc ca totatâtea idei ale lui Dumnezeu, realizate în evoluţia creatoare a istoriei. Prin urmare, naţiunea, pentru noi, nu este un accident trecător, nu este ceva ce astăzi există, iară mâine poate să dispară ca o umbră, ci este o realitate care se încadrează în planurile veşnice ale raţiunii dumnezeeşti. In factorul naţional noi vedem elementul individual şi elementul general omenesc împreunate într'o sinteză creatoare. Refuzăm să primim opinia, că naţionalismul ar fi un punct de vedere învechit şi că prin progresele continue ale culturii ne-am apropia de stadiul unui internaţionalism în care caracteristicele deosebiri dintre popoare vor dispare, prefăcând omenirea într'o masă amorfă sub raport naţional. O lege biologică ne arată că speciile din natură, cu cât se desvoltă mai mult, cu atât se diferenţiază mai mult unele de altele şi cu atât se fixează fiecare mai distinct în interiorul său. Această lege biologică mi se pare că se poate verifica şi în domeniul vieţii popoarelor. Spuneţi-mi când au fost popoare ca Francezii, Englezii şi Germanii mai naţionale în toată fiinţa lor şi mai naţionaliste în simţirea lor, ca astăzi, când au ajuns la un nivel atât de înalt al culturii lor? De sigur cultura poate să deschidă căi nouă dela popor la popor şi să găsească ideale comune care să le aproprie, dar ea nu şterge ci, dimpotrivă, întăreşte caracterele cari alcătuesc fiinţa naţională a fiecărui popor. Iată de ce naţionalitatea, cu cât mai mult va progresa cultura, va rămâne o putere constitutivă şi determinantă în istoria lumii, iar naţionalismul, decurgând din acest fapt al naţionalităţii, va fi un superior principiu etic, care va pune în mişcare simţeminte nobile şi generoase, va disciplina individul să-şi tempereze egoismul şi să se devoteze unor scopuri cari trec dincolo de eul său, în sfârşit o putere care va servi ca îndemn la muncă, la abnegaţie şi jertfe. Ca voinţă politică se obiectează în alcătuirea de state naţionale, care este cea mai firească formă a vieţii de stat. Cu tot dreptul zice un teoretician politic de astăzi, că: „In toate epocele istoriei statul şi naţiunea s'au căutat, pentru a se găsi în sfârşit în forma statelor naţionale din zilele noastre" [R. Kjellén]. Când după atâtea jertfe ne-am putut realiza şi noi acest ideal, suntem datori să proiectăm asupra statului nostru naţional tot devotamentul ancorat în profunditatea simţirii noastre religioase şi căldura acelor simţeminte de care ori ce organism tinăr are nevoie ca să prospereze.

Astfel factorul naţional, consfinţit în creştinism prin Duhul Sfânt care pogorându-se peste apostoli în limbi de foc a ştiut vorbi cu fiecare popor în limba sa, în lumina credinţii ortodoxe se spiritualizează şi primeşte legături cu veşnicia.

Componentele substanţei româneşti

Rasa şi ortodoxia sunt componentele originare ale substanţei româneşti. Printr'una ne-am aşezat punctul arhimedic pe pământ, prin cealaltă ni s'a deschis Cerul cu luminile lui — şi aşa ne-am menţinut locul sub soare ca ceeace suntem şi nu ne-am renegat în mijlocul tuturor furtunilor prin care am străbătut. Şi numai aşa, de s'ar deslănţui toate vrăşmăşiile asupra noastră, prin virtuţile neamului întărite de suflul divin al ortodoxiei, nici porţile iadului nu ne vor putea birui!

Un popor trăieşte mai presus de toate prin sufletul său. De aceea, datoria cea mare a clipei de faţă, înconjuraţi cum suntem de urletul lupilor sfăşietori din toate părţile, este, să întărim *temeliile sufleteşti* pe cari se razimă existenţa acestui neam. Credinţele mari sunt forţa care dă curaj de viaţă unei naţiuni. Ele o ridică pe culmi de unde ia contact cu valorile cele veşnice şi-i împrumută concepţia de viaţă în care-şi încadrează idealele sale în traiul pe acest pământ, cu toată povara vremii. Ele îi dau suportul necesar pentru încrederea cu care să se orienteze în această lume şi pentru misiunea ce are s'o îndeplinească. Din isvoarele de inspiraţie ale ţintelor supraterestre se desprinde interpretarea înţeleaptă a datoriilor de fiecare zi, răbdarea şi pacea sufletească în mijlocul greutăţilor şi suferinţelor, disciplina de sine şi acceptarea de bună voe a autorităţii, spiritul de jertfă, entuziasmul şi eroismul cerut în clipe hotărâtoare. Devotamentul statornic către neam şi profunda iubire de patrie, ca şi alipirea către Unsul Domnului, acolo îşi au razimul şi motivarea lor metafizică. In adâncimile sufleteşti, purificate prin luminile credinţii, se stabilesc simţemintele de frăţietate şi solidaritatea între păturile sociale, cari fac tăria lăuntrică a unei naţiuni şi o feresc de conflicte şi lupte fratricide. Credinţa religioasă călăuzeşte instinctele sănătoase ale rasei şi-i ţin sufletul într'o atmosferă de spiritualitate, care o face capabilă a se însufleţi de bunurile culturii şi ale civilizaţiunii.

Înoirea forţelor morale

Trăim zile grele şi ele ne obligă să ne coborâm cu cugetul până la ultimele temeiuri ale vieţii şi să deschidem toate izvoarele de înoire. Altfel ne zbatem în neputinţă. Ce înseamnă toată tehnica grăbită a legilor, toată echilibristica calculelor bugetare, toată virtuozitatea transacţiunilor politicianiste, faţă de *marea problemă a înoirii forţelor morale ale neamului?* Fără de acestea nu putem răzbi deasupra presiunei contigenţelor zilei şi a crizelor de tot felul, care ţin în nesiguranţă şi într'o dureroasă zbuciumare întreaga viaţă naţională. Medicina mai nouă prescrie pentru organismele debilitate terapia cu raze solare de înălţimi. Acest tratament cu raze din înălţimea idealurilor spirituale ne trebueşte şi nouă pentru înviorarea organismului nostru moral, slăbit de mulţimea boalelor cari l-au copleşit.

Ortodoxia şi „fiara apocaliptică"

Vedeţi ce se întâmplă astăzi în lume? Ard în flacări mistuitoare cupolele parlamentelor şi focul s'a întins până la cupolele edificiului social şi al vieţii naţionale a popoarelor. Pe noi ne desparte abia o făşie de apă de primejdia care ne pândeşte ca o fiară apocaliptică toate bunurile spirituale, toată agoniseala moştenită din truda înaintaşilor, toată libertatea de curând dobândită cu preţul sângelui, toată demnitatea de oameni, pentru a fi distruse de către brutalitatea monstruoasă a materialismului şi ateismului organizat. Pe toate cărările şi-a trimis şi în ţara noastră fanaticii incendiari ai revoluţiei. Noi cu ce-i ieşim în cale? Cu tulumbe şi cu mitraliere şi cu francmazoneria luată din cămara de vechituri ale unor culturi suprasaturate? Cu asemenea unelte de sigur nu ne putem împotrivi vântului pustiitor

al teroarei roşii. Ne trebue un *front unic al sufletelor*, al convingerilor, închiegat printr'o credinţă care să mute munţii şi să oprească puvoiul cutropitor al barbariei bolşevice. Această credinţă nu poate să fie alta decât acea sfântă ortodoxie, concrescută cu sufletul nostru, care scăpare s'a făcut nouă din neam în neam şi care ne-a mai hărăzit un rol providenţial în istoria universală prin acel „atlet al creştinătăţii" care aici la răscrucea alor două lumi a pus stavilă năvalei ameninţătoare a semilunei. Acelaş rol ne revine şi astăzi în faţa bolşevismului.

Religiunea — chestie a vieţii publice

Dar îl înţelegem şi ne pregătim pentru a-l lua asupra noastră? De multeori se vor fi furişat îndoieli şi 'n inimile D-Voastre cu privire la cele ce se petrec la noi. N'aţi simţit de atâteaori răceală, ca să întrebuinţez o expresie mai blândă, faţă de instituţia Bisericii şi chiar faţă de credinţa noastră? Nu ni s'a aruncat în faţă, din fotoliu cu răspundere, sfidătoarea vorbă că „preoţia nu este funcţiune esenţială în viaţa noastră publică?" Dar aşa au început şi 'n alte părţi curentele extremiste de stânga, cu teza că „religiunea este chestiune particulară", pentru a o declara mai târziu „opiu pentru popor", şi au sfârşit prin a dărâma altarele, a închide bisericile şi a ucide pe slujitorii lor. — E religiunea, fără 'ndoială, şi chestiune — să nu zicem particulară, ci — personală, chestiune intimă a conştiinţii fiecăruia. Dar din centrul personalităţii omeneşti, unde-şi are sediul, ea îşi revarsă repercursiunile pe suprafaţa largă a vieţii publice şi devine astfel o chestie a familiei, a şcolii, a statului, o chestie şi un interes vital al întregei naţiuni. Incă în vechime a făcut Plutarh afirmaţiunea, că ar putea să existe cetăţi fără întărituri, fără ştiinţe şi arte şi fără monede, dar nu poate să existe societate omenească fără credinţa religioasă. Intocmai aşa ne-am putea închipui statul nostru fără instituţiuni financiare moderne, fără căi ferate, fără poliţie, fără staţiuni telegrafice şi de radio, dar îmi pare imposibilă existenţa şi prosperitatea lui în luptă împotriva credinţii propriului său popor. Dar foc din cer s'ar preface sufletele noastre, când ne-am vedea batjocorită credinţa. Şi când ştiu ce-a însemnat Biserica şi slujitorii ei pentru întreaga viaţă naţională, cu toate ramificaţiunile ei, mai ales aici în Ardeal, atunci îmi veţi da voe să întreb pe celce ne spune că preoţia nu este o funcţie esenţială: Dar d-ta, domnule, de pe ce tărâmuri străine ai căzut, aşa pe neaşteptate printre noi? Eu însă mă încred în cuvântul Mântuitorului: „Nu poate cetatea a se ascunde deasupra muntelui stând, nici aprind lumina şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic şi luminează tuturor celorce sunt în casă" [Mat. 5, 14—15]. Lumină, care luminează în casa neamului nostru, este pentru noi religiunea.

Gebt mir grosse Gedanken!

Noi preţuim nespus de mult munca grea a bărbaţilor noştri politici şi nu tragem la îndoială patriotismul lor. Dar par'că rămânem uneori totuşi cu impresiunea, că programul, de altfel aşa de util, de înodare a năcazului ţării de pe-o zi pe alta îi copleşeşte atât de mult, încât foarte cu anevoie găsesc răgazul necesar pentru deschiderea orizonturilor sufleteşti şi spre realităţile spirituale. De pe buzele unui învăţat, gata să se 'nchidă în tăcerea veşniciei, au răsunat cuvintele: *Gebt mir grosse Gedanken!* Daţi-mi idei mari! Daţi-mi credinţe salvatoare, care să ne ridice sufletele pe culmi şi să putem vedea *sub specie aeternitatis* lupta după lumină a unui popor care-şi înţelege *prin credinţă* destinele vieţii sale.

In această credinţă rezidă capitalul tuturor intreprinderilor mari ale acestui neam, capital care nu e atacat de nici-o conversiune, pe care nici moliile nu-l rod, nici furii nu-l sapă şi nu-l fură, şi care sporeşte la infinit cu cât mai mult e împărţit cu dărnicie pe seama tuturora.

Veniţi şi luaţi lumină!

Veniţi cu toţii cei cari ne înrolăm sub drapelul pe care-l înălţăm astăzi, să ne facem purtătorii şi răspânditorii comorilor acestui capital spiritual.

Veniţi Voi luminaţii *dascăli* ai Universităţii şi reprezentanţi consacraţi ai literilor şi ştiinţii, şi primiţi mâna unei armonioase colaborări, pe care cu încredere v'o întinde credinţa şi Biserica. Noi n'am oprit pământul să se mişte după interpretările noastre şi n'am ars pe ruguri ştiinţa nimănui. Nu vă cerem altă intuiţie despre această lume accesibilă simţurilor decât aceea pe care v'o dă cercetarea experimentală, dar vă rugăm să folosiţi rezultatele pozitive ale acesteia ca tot atâtea columne de pe cari sufletul să-şi poată înălţa aspiraţiunile sale către cer. Voi ştiţi mai bine, că realităţile cele mari şi profunde se sustrag metoadelor laboratorului, şi că credinţa singură este organul sufletului care le poate capta pentru fericirea oamenilor.

Veniţi Voi toţi *dascălii* şcolii româneşti şi vă formaţi idealul de educaţie, care să vă încălzească inimile, în contact cu idealul de viaţă al dumnezeescului Invăţător al lumii.

Veniţi Voi *tineri* cari ca o semănătură veselă de primăvară purtaţi nădejdile de mâine ale neamului, veniţi şi vă adăpaţi sufletele Voastre însetate din apa cea vie a idealismului credinţii şi din duhul înviorător al lui Hristos Mântuitorul.

Veniţi Voi *fiicele neamului*, cu candelele aprinse v'apropiaţi de Mirele care vă aduce în dar comoara virtuţilor pentru fecioare în haină albă, pentru mame bune, pentru soţii credincioase şi devotate.

Veniţi Voi *slujbaşii ţării* noastre şi învăţaţi din înţelepciunea divină ce înseamnă conştiinţa împăcată a slugilor celor harnice cari n'au îngropat talantul, ci l-au făcut să rodească spre binele tuturora.

Veniţi Voi *muncitorii fabricelor şi atelierelor*, ca şi *milioanele celorce răstoarnă brazdele gliei strămoşeşti* şi vă apropiaţi de Fiul Teslarului din Nazaret şi de Sămănătorul care-şi aruncă sămânţa Sa întru nădejde pe câmpiile sufletelor noastre.

Veniţi *toţi fiii acestui neam* cari în ortodoxa credinţă aţi primit botezul Celuice prin dumnezeeasca-I fiinţă gândurile le înalţă şi prin ideal şi dar de sus le purifică, veniţi în marea comunitate a celorce prin rugăciune se închină şi proslăvesc pe Hristos Stăpânul şi Mântuitorul sufletelor noastre.

Aici e atmosfera cu aer proaspăt în care energiile se desvoltă, caracterele cresc, se petrece în pace procesul vieţii statului, rodeşte cu îmbelşugare cultura şi se bucură sufletul neamului.

Aici lumina şi darul lui Hristos se pogoară ca seva cea bună a sufletelor, prin elementul divin al ortodoxiei.

Cu sufletul stăpânit de emoţia cucernică din Dumineca Invierii, încheiu apelul adresat întregei obştii credincioase, zicându-i:

Veniţi şi luaţi lumină!

„Frăţia Ortodoxă Română"

— Marea adunare din Dumineca Ortodoxiei —

— Constituirea societăţii —

Ziua de 5 Martie 1933 este, după 1 Decemvrie 1918, cea mai mare zi din istoria Ardealului de după războiu. Cea dintâi ne-a adus unirea cu patria mamă, a doua formează începutul epocei de spiritualizare a vieţii româneşti, întregită în statul nostru naţional. Bucuria întregirii naţionale ne-a făcut să uităm un moment de idealul mai înalt pe care are să-l îndeplinească neamul românesc pe acest pământ; răstimpul ce-a urmat după 1 Decemvrie 1918 a fost prea absorbit de preocupările de jos. Ziua de 5 Martie 1933 a însemnat momentul de reculegere şi de aducere aminte că unitatea şi libertatea naţională nu se pot menţine fără prezenţa unui trainic suport religios; că ele nu formează ultimul scop al existenţei noastre ca neam, ci sunt un mijloc pentru împlinirea misiunii noastre mai înalte: mărirea lui Dumnezeu şi înfrumseţarea spiritului nostru cu tot ce ne putem însuşi din strânsa legătură cu el, crearea unei culturi în care să se împreune cerul şi pământul românesc.

Mulţimea imensă de intelectuali adunaţi din toate unghiurile Ardealului cu acest fel de simţiri, a revărsat peste cetatea foştilor magnaţi, ce atât de greu se desgheaţă din răceala-i de străin, o undă de sărbătoare şi de emoţie sfântă. Teatrul Naţional nu mai putea încăpea mulţimea însetată de cuvântul părinţilor ei spirituali. Cu bucurie şi entuziasm indescriptibil asculta şi sublinia înţeleptele directive şi părinteştile îndemnuri ale iubiţilor noştri ierarhi. A fost ziua de revenire a fiilor la sânul părinţilor.

I. P. S. Sa părintele patriarh, PP. SS. LL. părinţii episcopi Nicolae al Clujului, Roman al Orăzii, Grigorie al Aradului şi-au tălmăcit înălţător bucuria de-a vedea această zi mult promiţătoare. Momentul culminant l-a constituit cuvântarea clasică a I. P. S. Sale Mitropolitul nostru Nicolae. Toate marile probleme ale momentului istoric actual au fost scrutate de I. P. S. Sa în legătura lor cu ultimele fundamente ale concepţiei de viaţă ortodoxă. Rolul mirenilor în biserică, raporturile lor cu clerul, naţionalismul, bolşevismul, ştiinţa, politica, toate au fost arătate ce sunt şi ce însemnează în lumina credinţei bisericii noastre.

Istoria Ardealului a impus o teologie a Ardealului; o teologie, care răzimându-se puternic în dogmatica ortodoxă, prezintă nuanțe de interpretare ce-o deosebesc de teologia oricărei alte provincii românești. Teologia aceasta, modul acesta de-a înțelege viața în raport cu Dumnezeu, s'a manifestat practic în trecutul Ardealului, neformulată conștient și teoretic. I. P. S. Sa, mai ales în cuvântarea dela Cluj, e cel dintâi care formulează conștient, amplu și documentat această teologie a Ardealului. I. P. S. Sa este primul teolog ardelean; linia trasă de I. P. S. Sa și dedusă din mentalitatea religioasă a Ardealului, va fi linia teologiei ardelene. Despre această teologie e destul să spunem acum că e singura care face posibilă o fecundă acțiune ortodoxă, sprijinită de toți fiii bisericii și întinzându-se peste toate domeniile de viață. Este teologia cea mai cuprinzătoare căci nu uită nici de harul dumnezeesc și de acțiunea lui prin Taine, dar nici de viața socială în universalitatea ei. Această teologie este maximum de ortodoxie actualizată.

*

Dumineca ortodoxiei din anul Domnului 1933 va însemna o nouă etapă în istoria bisericii noastre ardelene.

Apelul, lansat de către Comitetul de inițiativă din Cluj, a avut în tot cuprinsul Ardealului cel mai adânc răsunet.

Prima întrunire a «Frăției Ortodoxe Române» a fost un adevărat prilej de înălțare sufletească pentru toți participanții.

Din toate cele cinci eparhii ortodoxe române ardelene au participat numeroși delegați, uniți toți în aceleași cugete și în aceleași simțiri.

Sosirea Inalților Ierarhi

Sâmbătă seara cu acceleratul de București a sosit la Cluj I. P. S. Sa Patriarhul țării *Dr. Miron Cristea*, însoțit de Vicarul Patriarhiei P. S. Sa Arhiereul Titu Simedrea și de câțiva clerici ai Patriarhiei.

Tot cu același tren, a sosit la Cluj și I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, însoțit de Vicarul Mitropoliei P. S. Sa Arhiereul Dr. Vasile Stan, de Consilierii Mitropoliei, de profesorii Academiei teologice și de un însemnat număr de intelectuali mireni, domni și doamne.

La gară au fost întâmpinați de Comitetul de primire al „Frăției" și conduși în sala de așteptare.

Au fost salutați de bun venit din partea dlui profesor Ion Lupaș; atât I. P. S. Sa Patriarhul, cât și I. P. S. Sa Mitropolitul au răspuns în cuvinte alese, dorind succes Adunării de constituire a Frăției ortodoxe române și împărtășind arhierești binecuvântări.

Tot în decursul zilei de Sâmbătă au sosit în Cluj PP. SS. LL. Episcopii Roman al Orăzii, Grigorie al Aradului, Ioan al Armatei, P. S. Sa Arhiereul Andrei Crișanul și PP. CC. LL. Arhimandriții Policarp Morușca și Vasile Lăzărescu.

Slujbele dumnezeești

Privegherea de Sâmbătă seara. **Serbările s'au inaugurat cu serviciul divin, oficiat în cele două lăcașuri sfinte ortodoxe din Cluj. Sâmbătă seara, atât în biserica cea veche, cât și în cea nouă s'a oficiat Vecernia împreunată cu Litie și priveghere.**

La biserica cea veche a oficiat părintele arhimandrit Policarp Morușca dela sfânta mănăstire a Hodoș-Bodrogului, asistat de mai mulți preoți. In cadrele unei înălțătoare cuvântări părintele Morușca a arătat importanța celei dintâi Dumineci a sfântului post, stăruind asupra necesității unei reveniri la Hristos.

La biserica cea nouă slujba dumnezeească a fost săvârșită de către părintele arhimandrit Vasile Lăzărescu dela Oradea, asistat de doi preoți și un diacon. La sfârșitul sfintei slujbe părintele Lăzărescu a rostit o impresionantă cuvântare arătând, că întru unirea tuturor fiilor bisericii se consolidează țara și neamul.

Liturghiile arhierești

Conform programului, Duminecă dimineața la ora 8 s'au celebrat, iarăș în amândouă bisericile, liturghii arhierești, de față fiind un număr de credincioși atât de mare, încât foarte mulți s'au văzut nevoiți să asculte sfintele slujbe din curțile bisericilor.

La biserica cea veche liturghia a fost celebrată de P. S. Sa arhiereul *Vasile* în fruntea unui sobor de preoți. La finea sfintei liturghii P. S. Sa a rostit o cuprinzătoare cuvântare, [O publicăm în numărul viitor al ziarului nostru]. Răspunsurile liturgice le-a dat excelentul cor condus de dl profesor Petrașcu.

La sfânta liturghie a asistat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și PP. SS. LL. Ioan și Grigorie.

La biserica cea nouă a oficiat P. S. Sa arhiereul Andrei Crișanul dela Oradea, deasemenea în fruntea unui sobor de preoți, iar cântările liturgice au fost executate cu neîntrecută măiestrie de corul episcopiei sub conducere dlui profesor A. Bena. P. S. Sa arhiereul în cuvântarea rostită la sfârșitul liturghiei a arătat importanța cuvântului lui Dumnezeu, demonstrând, că numai în Evanghelie găsim răspunsul la marile întrebări ale vieții.

Au asistat I. P. S. Sa Patriarhul Miron și PP. SS. LL. Roman, Nicolae și Titu.

Deschiderea adunării

După terminarea sfintelor liturghii, la ora 10 a. m. s'a deschis Adunarea în sala Teatrului Național. Sala a fost mai mult decât arhiplină, iar pe fețele tuturor celor de față citiai dorința sfântă a înrolării sub un steag, care nu poate să ducă decât la biruință. Dintre înalții arhierei au fost de față: Patriarhul Miron, I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, P. S. Sa episcopul Roman al Orăzii, P. S. Sa episcopul Nicolae al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Sa episcopul Grigorie al Aradului, I. P. S. Sa episcopul Ioan al Armatei și P. S. Arhierei: Vasile de Rășinar, Tit Simedrea și Andrei Crișanul. Pe scenă, alături de Inalții arhierei, au mai luat loc reprezentanții presei, membrii comitetului de inițiativă și diferiți fruntași ai bisericii.

Inainte de deschiderea Adunării corul episcopiei sub conducerea dlui profesor, A. Bena, directorul conservatorului, a intonat frumosul imn religios: „Tot pământul să se închine Ție".

După aceasta ia cuvântul P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan care rostește următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfințite,

Prea Sfinți Frați episcopi și arhierei,

Domnule ministru,

Onor. adunare generală!

Mare și nespusă este bucuria mea, de a putea deschide astăzi în numele comitetului de inițiativă această strălucită adunare generală a românilor ortodoxi din metropolia de dincoace de Carpați.

Bucuria aceasta este cu atât mai mare, când îmi reamintesc, că praznicul zilei de azi se desfășoară pe pământul istoric al Eparhiei Vadului, sfințit prin jertfele pentru creștinătate și neam aduse de nemuritorii Voivozi Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Devotați cu tot sufletul nostru tradițiilor sfinte moștenite dela ei, ne-am întrunit astăzi aici în număr impresionant pentru a afirma din nou, în forme trainice hotărârea noastră, de a fi acum și totdeauna luptători entuziaști ai ortodoxiei românești.

Și dacă în hotărârea aceasta trăește instinctul istoric al continuității noastre religioase care nu ne îngădue să renegăm cel mai scump patrimoniu sufletesc al generațiilor apuse, apoi nu e mai puțin adevărat, că ceeace ne împinge la o luptă nouă sub semnul Crucii, sunt primejdiile reale ce-și flutură aripile negre, peste pământul statului național întregit.

Din cele dintâi clipe ale înfăptuirii unității naționale, dușmani interni și externi s'au așezat la pândă, spre a zdruncina prin acțiuni ascunse sau fățișe patria scumpă, pe care neamul nostru a isbutit să o realizeze după veacuri de suferințe și sângerări fără nume.

Evenimentele triste, dar mult grăitoare din zilele din urmă ni-au dovedit tuturora, că în jurul nostru roesc vrăjmășii neîmblânzite, conspirații întunecate și la răspântii fulgeră disordinea comunistă.

Țara este serios amenințată, o vom lăsa să se dărâme?

Nu — niciodată nu!!

Bărbații noștri de stat, cari au răspunderea conducerei, am văzut cu satisfacție, că sunt la postul lor de veghe.

Dar ei vor și înțelege să se bizue pe întreaga conștiință națională a țării, pe sprijinul cald și patriotic al tuturor românilor.

Biserica noastră este cea dintâi care deplin contopită cu viața și idealurile statului solicită cinstea de a contribui prin forțele ei numerice și morale la împlinirea marilor porunci dictate de gravitatea ceasului de față.

Biserica la rândul ei are convingerea, că enormele dificultăți pot fi stăpânite și biruite de acea energie minunată a sufletului omenesc care este credința religioasă.

Trecutul cu învățămintele lui, prezentul cu durerile lui, ne deschide ochii să înțelegem că cele mai perfecte și îndrăznețe formule omenești sunt neputincioase, dacă societatea este lipsită de resonanța sufletească a credinței, ce mută și munții din loc.

Credința însă, nu este o creațiune omenească, ci un dar neprețuit al cerului adus pe pământ prin Isus Mântuitorul lumei. «Fără mine nu puteți nimic», spunea El în o zi ucenicilor săi.

Și câte state nu s'au prăbușit fără urmă, în cursul veacurilor, ca să vedem în schimb supraviețuind victorioasă și tot mai puternică împărăția Lui, concretizată în instituția divină a bisericii.

Ea, — biserica, n'a conceput acțiune omenească, fără a se inspira din isvoarele eterne ale doctrinei Dumnezeești.

De aceea zicem și astăzi «Mântuirea din suferințele de astăzi, nu este cu putință de cât prin Hristos, iar Hristos trăește în lume prin biserica Lui.

A întări această biserică, înseamnă a întări statul pe temelia pusă de Mântuitorul lumii. Credința ortodoxă însă este suprema soluție spirituală, ce poate aduce vindecare a durerilor, de care pătimește astăzi neamul românesc.

Hristos în familie, și în largul vieții publice, — este solia închegării noastre naționale.

Să ne apropiem deci de altare în umilință și rugăciune, să ne împărtășim cât mai des cu trupul și sângele Domnului, să adâncim Sf. scriptură, de unde să învățăm iubirea, adevărul și dreptatea, numai aceste ne vor da suflet nou prin care să înoim Țara inimilor noastre.

Să ne facem ostași ai lui Isus, ca să putem deveni restauratorii morali ai vieții noastre naționale.

Intelectualitatea Mitropoliei noastre în frunte cu cărturarii dela Cluj, a dat semnalul mobilizării sufletești, ca aici să dea viață organizației puternice, sortită să contribue la biruința ortodoxiei pentru mântuirea statului. Ce gând înălțător și sfânt!

El vine ca o întrupare a îndemnului biblic pus în graiul apostolului Petru. Și voi înșivă clădiți-vă, ca niște pietri vii, în casa duhovnicească, ca să aduceți jertfe spirituale plăcute lui Dumnezeu prin Hristos Isus. (I Petru 2, 5).

Casă duhovnicească vrem să clădim astăzi, nu din pietre fără glas, ci din suflete încălzite pentru credința noastră, ca să urmăm pilda acelor eroi și mucenici, cari fac pentru toate timpurile mândria bisericii ortodoxe din Ardeal.

Această mare hotărâre o luăm în anul, când creștinitatea prăznuește 1900 de ani, dela strălucita înviere și înălțare a Domnului.

Puterea Duhului Sfânt, care a plutit atunci peste apostoli, să se coboare și aici în mijlocul nostru, întărindu-ne pașii spre o viață creștină.

Din partea mea, ca episcop al locului, simt cea mai mare fericire sufletească în această zi istorică, în fața acțiunei de mâine, pentru refacerea spirituală a neamului nostru.

Inchei plin de încredere cu cuvintele Mântuitorului «Indrăzniți, eu am biruit lumea».

Implor binecuvântarea lui Dumneu, asupra lucrărilor noastre, şi declar deschisă adunarea generală de constituire a românilor ortodoxi din Mitropolia noastră.

Biroul adunării

După discursul primit cu îndelungate aplauze al P. S. Sale episcopului Nicolae Ivan s'a procedat la alegerea biroului. La propunerea dlui profesor Nicolae Bogdan biroul s'a constituit în modul următor:

Preşedinte: prof. Ion Lupaş, vice-preşedinţi, dnii prof. Gh. Bogdan-Duică, Nicolae Zigre, Iustin Marşieu, Nicolae Colan şi Pavel Liuba. Secretar general dnul Ion Mateiu. Secretari de şedinţe dnii: G. Stănescu şi V. Vlaicu. Verificatori: dnii: general Hanzu, Ionel Comşa, Alexandru Dragomir şi Anton Mandeal.

In comisia pentru înscrierea de membri noui au fost aleşi dnii Sabin Cioran, Octavian Sglimbea, Eugen Enescu şi M. Paraschivescu, iar în comisia de censori dnii V. Stanciu, Lucian Borcia, Ascaniu Crişan şi Cornel Corneanu.

Cuvântul dlui profesor Ion Lupaş

Dl profesor *Ion Lupaş*, mulţumind pentru cinstea ce i s'a făcut, spune că adunarea măreaţă de azi îl face să se înapoieze cu gândul la un congres din anul 1570, numit congresul biblic, convocat de vlădicul Pavel pentru a determina preoţimea română ortodoxă să cumpere cărţi religioase. Importanţa adunării generale de azi nu este mai redusă decât a acelui congres istoric.

Organizaţia bisericească nu este o chestiune personală, care nu interesează decât lumea preoţească. Ea interesează întreaga lume românească de toate categoriile sociale.

Astăzi lumea e obişnuită a se întreba îngrijorată ce se va întâmpla, când bogăţiile materiale ale lumii vor seca, dar nu se întreabă nimeni ce se întâmplă când vor seca izvoarele de bogăţii sufleteşti ale omenirii, care totuş este un pericol neasemănat mai mare.

Salută adunarea şi îi urează spor la muncă.

Telegramele către M. Sa Regele şi ministrul cultelor

Dl Dr. N. Meteş, citeşte următoarele telegrame adresate M. S. Regelui şi ministrului instrucţiunii şi cultelor:

MAIESTĂŢII SALE REGELUI CAROL,

BUCUREŞTI

Intelectualii mireni din mitropolia Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului, întruniţi la Cluj în adunarea generală de constituire a societăţii Frăţia Ortodoxă Română, aduc celui dintâi Rege ortodox al României, simbolului şi garanţiei unităţii noastre naţionale, omagiile neclintitului lor devotament şi a hotărârii de luptă în serviciul Tronului şi Altarului străbun al Patriei întregite.

Preşedintele adunării: prof. ION LUPAŞ.

*

Dlui DIMITRIE GUSTI
ministrul cultelor
BUCUREŞTI

Dela adunarea de constituire a societăţii «Frăţia Ortodoxă Română» vă rugăm să primiţi încredinţarea distinsei consideraţiuni şi asigurarea străduinţei noastre de colaborare armonică cu toate societăţile culturale din cuprinsul ţării.

Preşedintele adunării: prof. ION LUPAŞ.

*

Preşedinţi de onoare

Dl profesor Lupaş propune de preşedinţi de onoare ai Asociaţiei pe: II. PP. SS. LL. Patriarhul Miron şi Mitropolitul Nicolae, episcopii Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Grigorie Comşa.

Adunarea primeşte cu mare însufleţire.

Discursul I. P. S. Sale Patriarhului Miron

I. P. S. Sa Patriarhul, primit cu mare însufleţire şi îndelungate aplauze, a rostit următorul discurs:

Prea Sfinţiţi Ierarhi,
Prea Cucernici preoţi,
Iubiţi credincioşi,

Dumineca ortodoxiei este o sărbătoare instituită de biserică pentru a prăznui biruinţa cultutului icoanelor sfinte în contra celor ce au de luptat cu toate mijloacele pentru scoaterea lor din uzul nostru ritual precum şi din casele credincioşilor, nevoind a recunoaşte, că icoanele cele mai intuitive mijloace întru a ne reaminti măreţele pilde de învăţătură creştină, de fapte strălucite şi neasemănate jertfe pentru idealul creştin, ale acelor persoane sfinte pe care le reprezintă în chip văzut. Dar Dumineca «ortodoxiei» ne impune nouă tuturor o îndatorire mult mai generală, anume: de a ne încorda toate puterile, ca nu numai — cultul sf. icoane, ci nici o «iotă sau o cirtă» să se piardă din întreg cuprinsul credinţei noastre dreptmăritoare, aşa cum o mărturiseşte biserica noastră ortodoxă şi precum am moştenit-o noi dela înaintaşii cari ne-au apărat-o în cursul veacurilor cu mari şi grele jertfe şi ni-au păstrat-o în toată curăţenia ei originală apostolică, ca pe cea mai scumpă comoară a sufletului nostru şi a vieţii poporului nostru, care a dat nenumărate pilde în trecut, că o şi iubeşte mai mult decât însăşi viaţa sa.

Intru îndeplinirea acestei îndatoriri biserica şi organele ei întâmpină azi mari greutăţi; ba prospectele din viitor ameninţă a deveni tot mai întunecate. Viforul curentelor atee şi necreştine usucă în multe suflete floarea credinţei de odinioară.

Prigoana contra creştinilor

Chiar în vecinătatea noastră am văzut reînviind cu toată furia cruzimile prigoanelor contra creştinilor ca şi în primele veacuri ale erei creştine. Nu numai în jurul nostru, ci — durere — chiar şi în ţara noastră se ivesc tot mai des semnificative simptome de asemenea anarhice porniri cu scopul îndoit de a surpa biserica lui Hristos şi de-a distruge ordinea de stat, întronând tirania plină de cruzimi în locul orânduelilor democratice, ce evoluează tocmai în direcţia de-a face dreptate tuturor şi de-a armoniza interesele diferitelor clase sociale, cari în mod firesc alcătuesc o ţară şi un neam, ca fiecare — după aptutidini şi muncă — să-şi asigure un trai mulţumit.

Pericolul sectelor

De altă parte secte — în aparenţă creştine — conduse de agenţi străini de neam şi lege, sau de români căzuţi în păianginişul lor, încearcă a atinge unitatea de credinţă, deci unitatea sufletească a poporului român, unitate creată tocmai de slujitorii bisericii noastre, căutând a exploata neînţelegerile, ce se ivesc uneori în sinul fiilor aceleiaşi corporaţii bisericeşti şi slăbind prin aderenţii lor temelia probată a existenţei neamului, credinţa noastră părintească. La aceste se mai adaugă indeferentismul multora faţă de biserica lor şi de interesele ei, cari pe toată linia şi în toate zilele sunt avizate la apărarea, ocrotirea, sprijinirea şi promovarea lor.

Toate aceste rele trebue să ne umple de îngrijorare.

Datoria credincioşilor

In faţa acestor primejdii toţi fiii buni ai bisericii noastre trebue să fie vigilenţi asupra trebuinţelor vitale ale bicericii lor, să se încurajeze unii pe alţii, să se sfătuească asupra mijloacelor de alimentare a iubirii către biserica ortodoxă şi aşezămintelor ei, de practicare a învăţăturilor ei divine, de întărire a conştiinţei ortodoxe, ca să devie cât mai lucrativă, şi de intensificarea forţelor, cari să uşureze bisericei plinirea grelei şi îndoitei sale misiuni în vârtejul atâtor valuri protivnice, de-a educa poporul în sens religios, îndreptându-l pe calea virtuţiilor creştine, din cari în mod firesc isvoresc şi virtuţile cetăţeneşti.

In scopul acesta strângerea rândurilor este necesitate imperativă; iar înfrăţirea credincioşilor bisericei noastre în gândul lăudabil de-a stărui «pentru afirmarea principiului creştin ca temelie a vieţii noastre de toate zilele»— fie publice sau private — însemnează a da bisericei noui forţe sufleteşti în vastul ei câmp de muncă evanghelică. Astfel biserica va deveni un organism tot mai viu, activ în toate membrele sale constitutive, căci mulţimea fiilor credincioşi formează sub conducerea clerului şi a ierarhiei din fruntea sa — biserica Domnului, biserica cea vie, după cuvântul şi al apostolului Pavel (I. Cor. III-16), «voi sunteţi biserica lui Dumnezeu, şi duhul lui Dumnezeu sălăşlueşte întru voi».

Am dat chiar eu înainte cu vre-o 4 ani la sf. Sinod ideea organizării întregii noastre intelectualităţi ortodoxe de ambele sexe în o mare «Ligă creştină». Deci mă bucur acum, că tocmai intelectualitatea din Ardeal, în frunte cu fruntaşii noştri mireni din această capitală, au luat iniţiativa de-a face începutul.

Văd ceva foarte firesc în această iniţiativă, deoarece biserica ortodoxă română nicăeri n'a suferit în cursul veacurilor trecute mai multe strâmtorări, persecuţii şi nedreptăţi ca tocmai în aceste părţi ale românismului; şi deci tocmai intelectualii de aci trebue să fie — şi sunt — mai convinşi de necesitatea unei asemenea organizări. De altă parte fruntaşii mireni din Ardeal şi Banat încă n'au uitat, ce rol important a avut clerul şi biserica ajutată de mirenii ei pentru ambele mântuiri ale poporului român; şi este deci mai pătrunsă de rostul însemnat şi neînlocuibil al acestei biserici şi pentru viitorul poporului nostru.

Sunt plăcut atins de faptul că glasul de chemare al fruntaşilor mireni de aici, aprobat şi binecuvântat de ierarhii săi, a produs un răsunet puternic pretutindenea din Carpaţi până la Tisa şi la Dunăre, alergând în aşa mare număr cu drag, chiar şi în vreme de iarnă, la această grandioasă manifestaţie creştinească şi frăţească, spre a pune temelia «Frăţiei Românilor ortodocşi din Ardeal şi Banat» în scopul de-a activa pentru aplicarea învăţăturilor evanghelice în viaţa de toate zilele, de-ale apăra de curentele potrivnice, cari ne năpădesc din atâtea părţi şi de-a promova interesele bisericei ortodoxe, atât de indisolubil legată de toate fibrele vieţii poporului român şi de toată munca lui şi de rezultatele ei de pe toate tărâmurile.

Şi cum intelectualii din aceste părţi au întreţinut şi în trecut cele mai intime legături cu poporul dela ţară, fiind aproape toţi descendenţi din ţărani, — nu mă îndoesc, că activitatea creştină a acestei «Frăţii de intelectuali» va prinde rădăcini adânci şi în massele largi ale păturilor poporului; va pregăti şi cultiva terenul pentru a produce

din belşug roadele binecuvântate ale unei vieţi creştine pline de iubire pentru tot ce-i nobil şi de folos. Neamul şi ţara vor profita pe urma acestei munci de superioară înţelegere a rosturilor vieţii.

Binecuvântez şi eu temelia acestei «Frăţii a românilor ortodocşi», scopul ei creştinesc şi atât de lăudabil, dorindu-i cele mai bune succese, ca pilda acestei asociaţii să deştepte conştiinţa ortodoxă a intelectualilor din toată ţara şi patriarhia română, încât nu peste multă vreme «Frăţia Ardeleană» să se generalizeze şi să devie «Frăţia românilor ortodocşi din întreaga ţară şi de pretutindenea».

De încheiere rog pe Atotputernicul Dumnezeu cu cuvintele Psalmistului (43—3): «Trimite lumina Ta şi adevărul Tău, ca să ne conducă», şi prin toate faptele noastre să-Ţi putem slujì Ţie, acum şi pururea. Amin.

Discursul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae

I. P. S. Sa Mitropolitul a rostit discursul pe care îl publicăm în fruntea foii.

Discursul P. S. Sale Episcopului Roman

Cu glas tremurător şi emoţionat, aproape până la lacrimi, octogenarul Episcop Roman al Orăzii a spus următoarele:

Hristos în mijlocul nostru,
Luminată adunare.

Slăviţi pe Domnul, împreună cu mine şi să înălţăm numele Lui împreună, — spre rugăciune.

Mai tânăr am fost şi am şi îmbătrânit, şi nu am văzut pe cel drept părăsit.

Văzut-am neamul şi biserica strămoşească, sub jug străin... Văzut-am lacrimile de tânguire ale fiilor nimărui... Văzut-am sforţările supraomeneşti de izbăvire, ale celor buni şi drepţi... Văzut-am şi am simţit şi bucuria învierii neamului, — împlinitu-s'a toată proorocia.

Toate, Tu ni le-ai dat, Doamne!

Ţie mă rog şi acum. Fă Doamne ca virtuţile strămoşeşti, credinţa, dragostea şi nădejdea să încălzească inimile cele rănite ale multora; să înalţe sufletele tuturor şi să deştepte în ei râvna pentru învăţăturile cele mântuitoare ale legii noastre strămoşeşti.

Cela ce din prigonitorul Saul, ai făcut pe marele şi neîntrecutul Apostol al limbilor, — prin lumina ce ai trimis asupra lui; Cela ce ai luminat pe ceice au căutat înţelepciunea Ta, — trimite lumina Ta cerească şi peste inimile şi cugetele dreptcredincioşilor Tăi.

Trimite binecuvântările cu harul Tău cel sfânt asupra celor întruniţi aici. Primeşte, Doamne, ca o jertfă adusă Ţie, munca ce vor să o depună pentru neam şi lege întru apărarea şi întărirea bisericii dreptmăritoare, — izvorul de viaţă a acestei de Dumnezeu binecuvântată ţară care în Tine îşi pune nădejdea izbăvirii sale de cel rău.

Vremea este a face. Cu frica lui Dumnezeu cu credinţa şi dragoste să vă apropiaţi de potirul din care părinţii voştri au băut, — Amin.

Discursul P. S. Sale Episcopului Grigorie

P. S. Sa Episcopul Aradului primit asemenea cu aplauze a rostit o cuvântare, pe care o vom reda în numărul cel mai apropiat.

Cuvântarea d-lui Aurel Vlad

Dl Aurel Vlad, fruntaşul vieţii noastre publice, membru în toate corporaţiunile bisericeşti, în cadrele unui scurt şi însufleţit discurs a stăruit asupra marei importanţe a acestei Adunări de manifestare a credinţei şi de refacere morală, fără de care e imposibilă însăşi existenţa statului nostru: Neamului românesc nu trebue să-i lipsească oamenii, cari să se ştie jertfi. Prin constituţia lui Şaguna, poporul ort.-român din Ardeal a fost încadrat în toate acţiunile chemate să apere viaţa noastră naţională şi religioasă. Urmând apelului ce ni s'a adresat şi adăpându-ne la isvoarele credinţei strămoşeşti, vom putea rezista tuturor pericolelor, ce ne ameninţă. Să lăsăm indiferentismul şi să ne reîntoarcem la credinţa cea întru Hristos. Credincioşii mireni români ortodocşi asigură pe înalţii Ierarhi de întreg devotamentul lor şi de întreaga lor râvnă întru apărarea credinţei strămoşeşti.

Glasul tinerimii universitare

In numele tinerimii universitare au luat cuvântul studenţii Grigorie Popa (Cluj), Grigorie T. Marcu, în numele studenţilor ardeleni dela Facultatea Teologică din Cernăuţi şi I. Dărăban (Oradea). Toţi trei au declarat că tinerimea universitară română îmbrăţişează cu căldură ideia renaşterii religioase. Studenţii doresc să fie şi ei ostaşi devotaţi şi credincioşi ai crucii, bucurându-se de curentul regenerării morale şi spirituale, pornit în capitala Ardealului.

Telegrame şi scrisori de aderenţă. — Inchiderea şedinţei

S'au citit apoi telegramele şi scrisorile de aderenţă, sosite dela dl Sextil Puşcariu, I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei, P. S. Sa episcopii Iosif al Caransebeşului, Nechită al Argeşului şi Lucian al Romanului, dela dl ministru Gusti, dl subsecretar de stat Ion Pop, dl fost ministru Gh. Crişan, dnii Iancu Nistor, Octavian Goga, Asociaţia clerului ort.-român, etc.

După acestea dl preşedinte I. Lupaş mulţumind ierarhilor şi participanţilor la Adunare, a închis şedinţa, anunţând cea următoare pentru ora 4 p. m.

Şedinţa a doua. — Votarea statutelor

Deschizându-se şedinţa a doua a congresului, dl I. Mateiu face o documentată motivare a proiectului de statute elaborat de către comitetul de iniţiativă.

Alcătuitorii proiectului de statute, a spus dl prof. Matei, animat de ideia finală a solidarizării ortodoxe — s'au gândit la strângerea într'un mănunchi a tuturor elementelor intelectuale ale bisericii ortodoxe, sub flamura For-ului. S'au creiat prin statute posibilităţi de afirmare atât pentru sutletul femeii, cât şi pentru tineretul academic.

Opera atât de importantă nu putea fi concepută de nimeni, decât în cea mai deplină legătură cu biserica oficială.

Roagă adunarea să renunţe la discuţia pe articole şi să accepte Statutele în bloc.

Dl prof. Valer Moldovan, citeşte textul integral al statutelor, care sânt primite cu unanimitate. După aceasta dl preşedinte Lupaş declară asociaţia constituită, iar I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae aduce binecuvântarea Sa Adunării.

Dl N. Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu, citeşte numele membrilor mireni din diferite eparhii ale Ardealului ce vor face parte din comitetul de conducere al asociaţiei, fiind prin aclamaţii următorii:

Eparhia Cluj: dnii Sextil Puşcariu, Valer Moldovan, Victor Stanciu, Silviu Dragomir şi Ion Matei.

Arhidieceză: dnii Gh. Bogdan-Duică, Aurel Vlad, Nicolae Colan, Ion Moşoiu şi Aurel Demian.

Eparhia de Orade: dnii Ion Papp, Pompiliu Dan, Teodor Neş Teodor Popa şi Ion Costa.

Eparhia de Arad: dnii Marius Sturza, Iustin Marşieu, Ascaniu Crişan, Gh. Cioban şi C. Băran.

Eparhia Caransebeşului: dnii D. I. Murărescu, D. Evuţian, I. Corneanu şi Gh. Dobrin.

Opera culturală şi educativă a bisericii ortodoxe în viaţa poporului român

Conferenţa părintelui profesor I. Lupaş o vom publica în numărul viitor.

Dl prof. Dr. P. Meteş aduce mulţumiri dlui prof. Lupaş pentru prea frumoasa-i conferenţă, oferindu-i în numele prietenilor un admirabil toc de aur.

Dl prof. Gh. Bogdan-Duică propune tipărirea conferenţei şi răspândirea ei. De asemenea cere tipărirea cuvântării I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae.

Dl Oct. Zglimbea, director de bancă, prezintă raportul Comisiei pentru înscrierea de membri.

Dnul Ascaniu Crişan dă citire apoi următoarei solii:

Solie

trimisă din Adunarea de constituire a societăţii mirenilor «Frăţia Ortodoxă Română», ţinută la Cluj în 5 Martie 1933

către

toţi credincioşii Mitropoliei ortodoxe din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş

Biserica noastră ortodoxă este mama iubitoare a neamului românesc. Ea l-a povăţuit prin toate încercările şi primejdiile înviforatului trecut istoric pe drumul marilor înfăptuiri şi al strălucitelor izbânzi naţionale. Ea l-a mângâiat în clipele de restrişte, înoindu-i nădejdea în biruinţa dreptăţii şi s'a bucurat împreună cu el în clipele senine ale acestei biruinţi.

Devotata purtare de grije a sfintei noastre biserici ni-a pregătit şi unitatea politică, la temelia căreia stau atâtea suferinţe şi atâtea jertfe curate.

Când această instituţie sfântă şi-a verificat rostul ziditor şi izbăvitor în trecutul vijelios al neamului nostru, nu e decât prea firesc ca şi în zilele de cumplite încercări ale prezentului toate nădejdile înţelepte să fie îndreptate spre scutul divin al aceluiaş aşezământ.

Viaţa noastră particulară şi obştească este bântuită de cele mai crude lipsuri şi necazuri. Pricina acestora trebue căutată în păcatele care ne întunecă idealurile; de aceea tămăduirea suferinţelor nu poate veni decât prin puterile credinţei şi moralei propovăduite de biserica noastră ortodoxă. Mântuitorul nostru Isus Hristos este şi astăzi marele doftor al sufletelor chinuite de povara păcatelor. Evanghelia Lui, tămăduitoare şi călăuzitoare către împărăţia lui Dumnezeu, trebue sădită zi de zi în sufletele noastre, în familiile noastre, în viaţa noastră obştească, pentrucă numai astfel neamul nostru se va putea înzdrăveni din nou, ca să fie gata a înfrunta eroic toate primejdiile din oricare parte s'ar ivì ele, ameninţând aşezământul nostru religios şi de neam.

Fiindcă Isus cârmueşte şi îndreptează cu putere dumnezeiască, nu cu slăbiciune omenească.

Dascălul care se va inspira din iubirea lui Isus faţă de cei mici, va zidì sufletul tinerimii cu mai multă dragoste şi pricere; judecătorul, care se va inspira din dragostea lui Hristos va fi mai drept în judecarea pricinilor omeneşti; doftorul, care se va inspira din mila lui Hristos, va fi mai devotat în slujba alinării sufe-

rinţelor; chivernisitorul averii publice cu frica lui Dumnezeu va fi mai cruţător, — cu un cuvânt toate mădularele obştii româneşti, pătrunse de duhul Evangheliei lui Hristos, îşi vor împlini slujba cu mai multă însufleţire şi cu mai mult devotament, spre binele neamului întreg.

Biserica este chemată să aşeze Evanghelia Mântuitorului în centrul vieţii noastre şi cu ajutorul ei să reînsufleţească toate virtuţile neamului. Pentru înfăptuirea acestei opere măreţe însă, puterile şi silinţele clerului sânt neîndestulătoare. Rezidirea sufletească a neamului reclamă conştienta şi devotata împreună lucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre biserici. Mai ales prin viaţa lor trăită în duhul evangheliei lui Hristos şi cu duhul eroicelor tradiţii româneşti, intelectualii mireni sânt hotărâţi a da naţiei pilda unei ortodoxii pe cât de active, pe atât pe cuceritoare, reaşezând prin ea, în sufletnl acestei naţii, frica de Dumnezeu şi iubirea de oameni, cele două virtuţi de căpetenie, în stare să regenereze întreaga noastră viaţă obştească.

Cine slujeşte bisericii dreptmăritoare, slujeşte neamului pe care Ea l-a ocrotit şi l-a povăţuit pe drumul marilor lui biruinţe.

Cine este duşmanul acestui aşezământ sfânt, este duşmanul neamului şi al statului român întregit.

Cu aceste gânduri am întemeiat la Cluj în Dumineca ortodoxiei (5 Martie) 1933, Asociaţia creştină **„Frăţia Ortodoxă Română“** *a credincioşilor mireni din cuprinsul Mitropoliei Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului, şi cu binecuvântarea înalţilor noştri ierarhi, pornim lupta acea sfântă a credinţei mântuitoare, nădăjduind că bunul Dumnezeu va binecuvânta cu roduri îmbelşugate silinţele noastre.*

Toţi ceice vor sprijini, cu cuvântul şi cu fapta lor înţelegătoare, scopurile creştineşti ale «Frăţiei Ortodoxe Române», vor face slujbă plăcută lui Dumnezeu şi folositoare neamului!

Consiliul general

După închiderea Adunării din din partea prof. Lupaş, Comitetul de direcţie s'a constituit astfel:

Eparhia Cluj: Sextil Puşcariu, Ion Mateiu, Valer Moldovan, Silviu Dragomir, Victor Stanciu.

Arhiepiscopia Sibiu: Gh. Bogdan-Duică, Aurel Vlad, Nicolae Colan, Ion Moşoiu, Aron Damian.

Eparhia Oradea: Dr. I. Papp, Nicolae Zigre, Gen. Negulescu, Th. Neş, Gh. Crişan.

Eparhia Arad: Profesorul Dr. Mariu Sturza, Ascaniu Crişan, Iustin Marşeu, Pompiliu Cioban, Coriolan Baran.

Eparhia Caransebeş: Dr. C. Morariu, Dr. Gh. Dobrin, Petru Corneanu, Cornel Cornean, Dr. P. Liuba.

Preşedinte: Sextil Puşcariu
Secretar general: I. Mateiu
Cassier central: Eugen Beşa.

Comitetul de direcţie

Sextil Puşcariu, Ion Mateiu, Victor Stanciu, Valer Moldovan, Silviu Dragomir, Gh. Bogdan-Duică, Mariu Sturza, Dr. Ion Papp, Dr. Pavel Liuba.

Concertul corului episcopiei ort. din Cluj.

Duminecă seara, la ora 9, s'a ţinut, în sala Prefecturii judeţului, un concert dat de Corul miŏt al Episcopiei care a fost dirijat de către dl prof. A. Bona, Rectorul Academiei de muzică şi Artă dramatică Programul a cuprins selecte bucăţi din Kreutzer, Muzicescu, Bortniansky, N Popovici, I. Vidu, A. Bena, I. Mureşan şi G. Dima. A fost un concert care în prima lui parte religioasă a înălţat sufletele, smulgând asistenţei aplauze izvorâte dintr'o adâncă sinceritate şi admiraţie pentru acest cor In deosebi s'a remarcat executarea „Concertului bisericesc“ al lui Gh. Muzicescu. Partea a II-a a programului a constituit-o bucăţi de muzică românească, altoită pe cunoscute poezii poporale. Un adevărat succes a cunoscut dirijorul atunci, când corul i-a cântat cunoscutele anii „La Fântână“ şi „Badea meu“ precum şi dşoara Emilia Popovici cu frumos glas de soprană.

Concertul a fost un moment de înălţare sufletească la un nivel tot aşa de ridicat ca tot ceeace s'a realizat în această Duminecă a Ortodoxiei la Cluj.

Suportăm sacrificiile, dar cerem dreptate!

Asociaţiua clerului *«Andrei Şaguna»*, Sibiu, a trimis: dlui primministru, dlui ministru al finanţelor, şi dlui ministru al instrucţiunii şi cultelor, următoarea adresă:

Mizeria materială în care a fost adusă preoţimea noastră, prin nenumăratele amputări la salarii, a ajuns de-a dreptul insuportabilă. Pentru a sublinia gravitatea acestei situaţii, nu Vă reamintim decât două cifre, de o tragică elocvenţă: Un preot cu studii complete (bacalaureat şi Academia teologică) şi cu patru gradaţii are un salar lunar de Lei 3039, iar un preot cu studii complete, fără gradaţii, are un salar lunar de Lei 2104.

Acest salar nu e sporit aproape de loc prin venitele epitrafirului, întrucât sărăcia cumplită, în care se sbate obştea credincioşilor noştri dela sate şi oraşe de o potrivă, nu îngădue acestor credincioşi să contribue aproape cu nimic la susţinerea păstorilor lor sufleteşti.

In aceeaş situalie insuportabilă ajung Consilierii noştri eparhiali prin eventuala tăiere a gradaţiilor, asigurate de altfel prin Legea de armonizare (Art. 15, 17, 19, 21 anexa VII tabela B. Nr. cor. 24) publicată în Monitorul Oficial din 1 Iunie 1927, întrucât aceşti consilieri nu au nici un alt izvor de venit, în afară de slujba pentru care primesc salar dela stat: nici parohie, nici catedră, nici alte însărcinări bugetate.

Greutăţile materiale pe care sânt siliţi să le suporte slujitorii sfintei noastre biserici, se îndoiesc atunci când subliniem cu justificată durere degradarea morală la care au fost aduşi aceşti slujitori prin cele două curbe speciale (de 15% şi 12%) care nu au fost aplicate decât la salariile preoţeşti.

Preoţimea noastră a fost şi este gata orcând să suporte orce sacrificii, dar aşteaptă ca pe urma apostolatului ce-l săvârşeşte să fie tratată cel puţin la fel cu celelalte categorii de slujbaşi al ţării.

In consecinţă Vă rugăm, domnule Ministru, să binevoiţi a dispune:

1. Să se achite restanţele (pe 4—6 luni) de salarii preoţeşti;

2. Să nu se mai aplice cele două curbe pe cât de speciale, pe atât de nedrepte la salariile preoţeşti;

3. Să se bugeteze gradaţiile, asigurate prin lege, ale Consilierilor eparhiali.

Altfel, slujitorii sfintei noastre biserici vor fi puşi în imposibilitate de a-şi împlini misiunea lor în slujba mântuirii sufletelor şi a statului.

In nădejdea împlinirii acestor juste revendicări, Vă rugăm, Domnule Ministru, să primiţi asigurarea deosebitei noastre consideraţii.

Sibiu, din şedinţa Comitetului Central al Asociaţiei clerului «A. Şaguna» ţinută în 5 Martie 1933.

Preşedinte:
[ss] Prot. Dr. Gh. Ciuhandu
Secretar general:
[ss] Prof. N. Colan

Fraţii de pretutindeni — la congresul „Frăţiei“

Importanţa cu adevărat epocală a manifestaţiei ortodoxe dela Cluj şi a misiunii înalte ce-o are noul aşezământ de cultură creştinească şi românească se tâlcuieşte admirabil şi prin faptul, că la această grandioasă serbare a sufletului ortodox de dincoace de Carpaţi au participat — spre justificata noastră bucurie — fraţi din toate părţile României întregite.

La congresul „Frăţiei ortodoxe române“ am remarcat prezenţa următoarelor personalităţi distinse de dincolo de Carpaţi:

Din Bucureşti: Arhiereul Tit Simedrea, vicar arhiepiscopesc, Arhim. I. Scriban, profesor universitar, dl Gheorghe I. C. Brătianu, prof. univ. preşedintele partidului naţional liberal, dl General Arthur Văitoianu, fost preşedinte al Consiliului de miniştri, dl Nichifor Crainic, prof. univ. şi director al ziarului **Calendarul,** ziar care poartă o aşa de eroică luptă pentru recreştinarea vieţii noastre publice prin inepuisabila forţă spirituală a ortodoxiei şi dl C. Banu, fost ministru al cultelor.

Din Iaşi: dl C. Toma, deputat şi membru al congresului naţional bisericesc.

Din Basarabia: dl Prof. Şt. Ciobanu, membru al Academiei române.

Din Bucovina: Un ţăran, al cărui nume ne scapă, dar care nu lipseşte dela nici o manifestaţie religioasă de proporţii mai mari, ori unde ar avea loc. [A participat şi la pelerinajul din Ierusalim şi la adunarea „Oastei Domnului“ din Sibiu].

Participarea fraţilor din toate părţile ţării, la congresul FOR-ului din Cluj este în linia măreţiei noastre tradiţii ortodoxe-naţionale.

Intr'adevăr toate faptele mari din viaţa neamului au răsărit din strălucita solidaritate spirituală a tuturor Românilor. Congresul dela Cluj a confirmat acest adevăr încă odată.

Noi legăm cele mai frumoase nădejdi de împrejurarea aceasta:

Solia dela Cluj va fi purtată de entuziaştii ei misionari din toate părţile pământului românesc.

Comisiunea româno-jugoslavă, întrunită la Belgrad, a încheiat o serie de convenţii între România şi Jugoslavia. Astfel, s'a semnat convenţia prin care se rezolvă problema învăţământului românesc în ţinuturile rămase pe teritor jugoslav în sensul că statul vecin şi-a luat obligaţia de a întreţine şcoalele româneşti de acolo cu predarea în limba română. In afară de şcoalele existente care cad în sarcina statului jugoslav, România va mai putea înfiinţa şcoli particulare (primare) întreţinute de statul nostru.

S'a admis ca pentru jurisdicţia canonică a românilor ortodocşi în teritorul jugoslav să ia fiinţă la Chichinda Mare un episcopat român, aşa cum funcţionează la Timişoara un episcopat sârbesc.

Intrunire politică va ţinea în 17 Martie, Vineri, în *Sibiu*, partidul naţional liberal de sub conducerea dlui *Gheorghe I. Brătianu*, care împreună cu alţi fruntaşi, dela centru şi din judeţ, vor lua cuvântul în această adunare.

Dela Societatea română de înmormântare din Sibiu

Membrii societăţii sânt rugaţi a se întruni în *adunare generală ordinară* Duminecă la 19 Martie 1933 la ora *4 d. a.* în sala festivă a Reuniunii meseriaşilor români (Sibiu, strada Brukenthal Nr. 17) cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul general despre activitatea societăţii în anul 1932.
2. Raportul comisiunii censorilor asupra bilanţului şi inventarului, încheiate la 31 Decemvrie 1932, aprobarea lor şi descărcarea direcţiunii şi a comitetului, pe baza propunerilor comisiei censorilor.
3. Stabilirea bugetului pentru anul 1933 pe baza proiectului prezentat de comitet.
4. Hotărâre asupra propunerilor prezentate de comitet în legătură cu raportul general şi asupra altor eventuale propuneri prezentate comitetului în terminul prevăzut în statut.
5. Alegerea door membri în comitet în urma sortării ce se va face în adunarea generală ordinară dintre membrii actuali ai comitetului.
6. Alegerea comisiei censorilor.

Sibiu, 9 Martie 1933.

TIMOTEI POPOVICI,
preşedinte.

Publicaţie de licitaţie

Biserica ortodoxă română din Petreşti dă în licitaţie publică lucrul de zidărie şi lemnul de construcţie dela Casa Culturală din Petreşti; zidul pro metru cub şi lemnul pro metru patrat.

Licitaţia se va ţine în 19 Martie 1933, ora 3 p. m. în Biserică.

Condiţiunile mai detailate se pot vedea zilnic la Of parohial.

[4] 1—1 COMITETUL.

„ALBINA“ institut de credit si de economii în SIBIU

Nr. 6141/1933.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii «ALBINA» sunt invitaţi în virtutea §-ului 19 din statutele societăţii la

a LX-a adunare generală ordinară

care se va ţinea în Sibiu, **Joi, în 30 Martie 1933, la ora 9 a. m.,** în sala «Unicum», etaj, strada Tribunei Nr. 6—8, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale;*
2. *Raportul general al Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Perdere pe anul 1932 şi raportul Comitetului de censori;*
3. *Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Comitetului de censori;*
4. *Distribuirea beneficiului net;*
5. *Fixarea preţului marcelor de prezenţă;*
6. *Intregirea Consiliului de administraţie.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu §§-ii 22. 23 şi 25 din statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi plenipotenţele cel mult până Luni, în 27 Martie a. c., la 6 ore p. m., la cassa Centralei noastre în Sibiu.

Depunerea acţiunilor respective a plenipotenţelor în scopul indicat se poate face şi la filialele din Braşov, Bucureşti, Cluj, Dicio-Sânmărtin, Lugoj, Mediaş, Târgu-Mureş, şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana“ din Orăştie, „Furnica“ din Făgăraş şi Banca Românească din Bucureşti, în acest caz însă cel mult până Joi 23 Martie a. c., la 12 ore.

Sibiu, 27 Februar 1933.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Contul Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1932

Activ			Pasiv		
Cassa în numerar	15.168.036·—		Capital societar		100.000.000·—
Disponibil la bănci	5.684.323·—		Fondul general de rezervă	54.451.403·—	
Monete	2.946.816·—	23.799.175·—	Rezerve pentru creanţe dubioase	34.000.000—	88.451.403·—
Cambii	296.419.584·—		Fondul Partenie Cosma	1.462.500·—	
Credite cambiale cu acoperire ipotecară	526.164.085·—		Fondul cultural	1.900.000·—	3.362.500·—
Avansuri pe efecte publice	40.100·—		Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţie		18.250·—
Credite de Cont-Curent	472.183.493·—	1.294.807·262·—	Depozite spre fructificare	801.951.453·—	
Imobilele institutului şi alte realităţi		38.023.756·—	Depozite în Cont-Curent	30.964.883·—	
Efecte publice	29.617.674·—		Depunerea fondului de pensiuni al funcţionarilor instit.	9.270.000·—	842.186.336.—
Acţiuni diverse	40.117.889·—	69.735.563·—	Reescont la Banca naţională a României	368.238.636·—	
Efectele fondului Partenie Cosma		293.000·—	Giruri la Banca Naţională a României şi Creditul Indust.	3.155.000·—	371.393.636·—
Mobilier amortizat		—·—	Lombard		1.860.416·—
Diverse conturi debitoare		1.714.997·—	Ordine de plată	1.227.475·—	
			Dispoziţiuni Americane	513.915·—	1.741.390·—
			Dividendă neridicată		585.426·—
			Diverse conturi creditoare		10.906.433·—
			Dobânzi transitoare anticipate pe anul 1933		4.892 963·—
			Profit	6.158.429·—	
			minus dotaţiunea rezervelor pentru creanţe dubioase	3.183.429·—	2.975.000·—
		1.428.373.753·—			1.428.373.753·—
Conturi de ordine:			*Conturi de ordine:*		
Efecte, Cauţiuni şi Garanţii		892.005·791·—	Diverse Efecte, Cauţiuni şi Garanţii		892.005.791·—
		892.005.791·—			892.005.791·—

Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului

Pensii plătite în cursul anului 1932		2.283.980·—	Starea la finea anului 1931 a fost	22.187.802·—
Starea fondului la finea anului 1932:			Dotaţiuni dela „Albina“, contribuţiunile funcţionarilor institutului, dividende şi dobânzi	3.469.025·—
în Efecte publice şi acţiuni	14.102.847·—			
în Depunere la „Albina“	9.270.000·—	23.372.847·—		
		25.656.827·—		25.656.827·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1932.

Dr. I. Beu m. p., prezidentul Consiliului de administraţie.
I. Vătăşianu m. p., director general.
C. Popp m. p., director executiv.
Ioan Rebega m. p., directorul contabilităţii, expert-contabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, la 1 Martie 1933.

COMITETUL DE CENZORI:

Dr. Ioan Bunea m. p., preşedinte. **Dr. Nicolae Schiau** m. p. **Matelu Jiga** m. p.

Raportul comitetului de censori

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet de censori, am examinat conturile „Bilanţ“ şi „Profit şi Perdere“ pe anul 1932 ale institutului de credit şi de economii „ALBINA“ Sibiu şi le-am aflat în consonanţă cu registrele.

Referitor la împărţirea profitului net de Lei 6.158.429·—, ne alăturăm propunerii Consiliului de Administraţie, pe care o recomandăm spre primire şi anume Lei 3.183.429·— să se treacă la Rezerve pentru creanţe dubioase şi Lei 2.975.000·— să se reporteze pe anul 1933.

Vă rugăm deci, ca aprobând Bilanţul pe 1932 să daţi atât Consiliului de administraţie, cât şi Comitetului de censori descărcare pentru gestiunea lor pe anul 1932.

Sibiu, 1 Martie 1933.

COMITETUL DE CENSORI:

[3] 1—1

Dr. Ioan Bunea m. p., preşedinte. **Dr. Nicolae Schiau** m. p. **Matei Jiga** m. p.

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 18 Martie 1933 Nr. 24—25

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII"

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Intâiul congres ținut de „F. O. R".

— Munca ce ne așteaptă. — Viabilitatea societății. — Ecouri de presă. —

Biserica noastră ortodoxă, ocrotitoare a neamului și a limbii în vremuri de restriște și ispitire, a primit făgăduința unui vajnic sprijin prin organizarea asociației religioase, *Frăția Ortodoxă Română*, înființată din inițiativa celor mai de seamă fruntași mireni din Ardeal și Banat, în scopul de-a înfăptui în viața personală și familiară a membrilor săi învățăturile mântuitoare ale lui Isus Hristos, și de-a apăra și afirma credința ortodoxă, prestigiul și drepturile ei în viața statului.

Congresul dela Cluj, din 5 Martie, este un *eveniment*, subliniat de întreaga presă din Ardeal și Bănat, și de toate marile cotidiane din capitala țării.

Urmează firește, ca tuturor avântatelor aprecieri să li se răspundă de aici încolo cu făptuiri concrete și îndepliniri necesare, — alt fel am rămânea, cum se întâmplă uneori, dar cum nu vrem să rămânem la nici un caz de data aceasta, la câteva procese verbale.

Frăția ortodoxă română s'a creiat pentru a răspunde unei trebuințe viu simțite în lumea credincioșilor noștri: viață spirituală mai pronunțată.

Viabilitatea societății stă în mânile *membrilor* săi. Interesul și atitudinea lor, în fața problemelor de redeșteptare și progres, n'are să se limiteze la lucrări mai mult de mântueală, ci să activeze stăruitor, prin sfaturi necesare și îndemnuri, ca orce ocazie potrivită să fie rodnică spre folosul obștesc. Astfel, într'un apropiat viitor, Frăția ortodoxă din Ardeal și Bănat va putea ușor să ajungă generală, ca o *Frăție a românilor ortodocși din toată țara și de pretudindenea*, cum a mărturisit cuvântul Prea fericitului Patriarh din adunarea memorabilă din 5 Martie 1933.

Problemele de rezolvit, ce se impun membrilor Frăției, în vederea scopului urmărit de societate, sânt *multe și frumoase*.

Intre contribuțiile ce pot fi aduse prin apostolat mirenesc, amintim: conferențe despre educația tinerimii, despre familie din punct de vedere moral, igienic, economic; cercetarea mai regulată a slujbelor religioase în Dumineci și sărbători; urmărirea atentă a predicilor din aceste zile; catehizare acolo unde preotul este împedecat s'o facă; combaterea înțeleaptă a indiferentismului religios și a curentelor dușmane bisericii și neamului; afară de acestea, prin spovedire și cuminecare vor fi îndemnați și alții să se împărtășească regulat cu sfintele Taine; femeile vor participa, în toate parohiile, la înfrumsețarea bisericilor și la îngrijirea cimitirelor; cei ce ocupă poziții mai însemnate în societate, vor intervenì și susținea cu râvnă interesele morale creștinești ale credincioșilor și ale clerului, apărându-i cu graiul și cu scrisul la toate ocaziile... Și multe alte contribuții, în acelaș scop mare și românesc.

Astfel, orientându-ne și sprijinindu-ne unii pe alții, jertfele noastre comune au să ne poarte, așa cum dorim, spre limanul mântuitor.

*

Ecouri de presă

Manifestarea religioasă națională, cu prilejul organizării mirenilor ortodocși români pentru întărirea în credință, este însoțită de următoarele comentarii ale presei românești:

Patria din Cluj: «Primul congres al «Frăției Ortodoxe Române»... a fost o adevărată îmbrăcare a Clujului românesc în cea mai frumoasă haină de sărbătoare. Atât despre festivitățile organizate cu acest prilej, cât și despre lucrările congresului sântem în prea plăcuta situație să scriem numai lucruri bune, regretând că uneori n'o să găsim la repezeală cuvintele superlative. Din toate cele cinci eparhii ortodoxe române au participat numeroși delegați... Congresul acesta, poate, nici n'a fost un congres în adevăratul înțeles al cuvântului, ci un praznic înălțător al ortodoxiei românești... I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* Bălan a rostit un discurs, a cărui caracterizare n'o putem face decât spunând adevărul, că a transportat întreg publicul în cele mai înalte sfere. A fost un discurs adânc simțit, smuls din inimile tuturor acelora, cari mai cred în idealuri, un discurs des întrerupt de sincere și însuflețite aplauze, asupra căruia, vom reveni».

*

Cotidianul *Țara Noastră*, de sub direcția dlui O. Goga, scrie la loc de frunte în Nr. din 8 l. c.: Fundarea *Frăției Ortodoxe Române* este evenimentul care va dominà pe viitor, vreme îndelungă, desvoltarea vieții noastre sociale. Adunarea de Duminecă dela Cluj a dat țării și societății românești un puternic și eficace organism în slujba nouei ofensive ortodoxe, de care atât de mult are nevoe în prezent țara noastră. Clujul a trăit clipe de frenetică evlavie, de bogată și puternică pornire religioasă; viziunea vremilor în care dominà desvoltarea societății, ferindu-o de primejdioase alunecușuri pe panta doctrinelor lipsite de conținut etic, a trezit în rândurile slujitoritor și credincioșilor bisericii nădejdea unei perioade de reînviere a forței religioase... Numai reîntoarcerea la vechile altare va putea să provoace ivirea unor timpuri mai bune.

Calendarul: In afirmarea conștiinței creștine a acestui popor, data de 5 Martie, (Dumineca ortodoxiei) va rămânea încrustată în istorie ca un mare punct de orientare spre viitor. E ziua în care s'a fundat la Cluj «Frăția ortodoxă romană», asociația mirenilor din Ardeal și Banat pentru reîncreștinarea insului, a familiei și a societății românești. Adunarea generală de constituire s'a transformat într'o manifestație unică până azi, la noi, prin caracterul ei pur spiritual. Imensa mulțimea a intelectualilor de peste munți, pe care cele două biserici ortodoxe și sala teatrului național din Cluj n'au mai putut încăpea, a trăit o zi întreagă, din zori până în amurg, iluminată sub imperiul duhului creștin. Religia e fapt personal, dar și marele fenomen social în care individul se simte contopit în supraexistența colectivă a idealului ceresc.

A fost o năvală a sufletelor, biciuite de neliniștile epocei, căutându-și din nou tăria sub egida bisericii. Ovațiuni nesfârșite au salutat apariția ierarhilor în mijlocul adunării. Insuș patriarhul țării, Dr. Miron Cristea, a binevpit să prezideze acest început de acțiune, asemănând, în frumoasa-i cuvântare, vremea revoluționară de azi cu epoca profanatoare de imagini a iconoclaștilor. Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan, animatorul acestei mișcări, a fost creerul ei. Magistrala sa cuvântare, prin care a tras liniile de orientare ale acțiunii ortodoxe, absorbind în solemna ei putere torentele aprobării unanime, e pentru regenerarea spirituală ceeace a fost pentru regenerarea dela 1848 celebrul discurs al lui Simion Bărnuțiu.

Am văzut cu acest neuitat prilej de câtă dragoste și recunoaștere se bucură episcopul Nicolae Ivan, ctitorul ortodox fără egal al Clujului românesc, și cu câtă veneratie e înconjurat înfocatul bătrân Roman Ciorogariu, care a înfiorat adunarea cu invocația sa către Dumnezeul părinților. Alături de dânșii, tânărul episcop de Arad, Dr. Grigorie Comșa, a vădit un talent de puternic tribun al poporului.

Rareori ni-a fost dat să vedem o mai strânsă comunitate între distinsa mulțime a mirenilor și ierarhii bisericii. Căci biserica nu e numai cterul, ci întregul popor de credincioși. Iată marele principiu ce s'a afirmat la Cluj, ca temei al acțiunii de încreștinare inițiată de mireni.

Acești mireni, de diferite nuanțe intelectuale și indiferent de ce coloare politică, proclamă azi advărul fundamental că regenerarea noastră și a societății noastre nu e posibilă decât prin puterea credinței religioase, după ce variatele formule politice, sociale și doctrinale au dat greș. E semnificativ că, deși toți fruntașii partidelor au fost invitați, s'au abținut, afară de dl Gh. Brătianu. Un tânăr înțelege mai repede ceeace, alții au dovedit cu prisosință că nu înțeleg de 15 ani încoace!

In această mare democrație, inițiată de profesorii universității ardelene, noi am deslușit înălțătoarea umilință a inteligenții în fața Mântuitorului. E cea mai frumoasă ofrandă și cea mai pilduitoare faptă pentru orientarea noastră, a tuturor.

*

Tot ziarul *Calendarul* (dela 11 l. c.), în articolul semnat de dl Dragoș Protopopescu, sub titlul Cruciada Ortodoxiei, declară: «Și ca unii care, sub semnul lui Crainic, am dus, dacă nu am lansat chiar, prin *Calendarul*, lupta ce azi îș afirmă necesitatea și ecoul, vom subscrie rând cu rând înalta chemare la ordinele spiritului care a fost cuvântarea mitropolitului Bălan, cum și cuvântul celorlalți oratori, ierarhi în odăjdii sau numai mireni».

*

Universul: Pașii mulțimii roasă de neîncredere trebue îndreptați sub lumina binecuvântată a ortodoxiei, pentru ca efortul spre bine, adevăr și iubire de aproape să pornească cu acea încredere a conștiinței ce-ți profilează în depărtare, pe înălțimi abia văzute, steaua către care cheamă de veacuri sângele și jertfa lui Hristos.

La Cluj s'a reclădit această conștiință. Cuvintele I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea și ale celorlalți Prea sfințiți ierarhi alcătuiesc reazămul sufletesc al cruciadei întreprinse în inima Ardealului.

«Frățietatea ortodoxă» este îmbrățișarea în altarul credințelor stră-

bune. Şi privind trecutul, ne simţim răscolite inimile şi înălţate frunţile. Par'că aşa am putea spune cuvintele Mântuitorului: «Îndrăzniţi, eu am biruit lumea».

Într'adevăr, materialismul ce caracterizează în mare parte structura societăţii noastre, o mişcare spirituală ortodoxă ti poate fi stăvilire şi înălţare a sufletului omenesc către aspiraţiuni de pură creaţie. Prin întâietatea preocupărilor morale, o societate poate înavuţi patrimoniul ei spiritual cu bunuri de o nepreţuită valoare. Ortodoxismul reprezentând cel mai fericit mijloc pentru crearea acestei atmosfere, gândurile bune adunate să jure în semnul crucii dovedesc că mai avem resurse, ascunse în adâncurile sensibile ale credinţei străbune, ce renasc să învioreze timpuri de bejenie.

*

Cuvântul Studenţesc. din Bucureşti, organul oficial al *Uniunii naţionale a studenţilor creştini români*, scrie în numărul din 12 l. c.:

Actul dela Cluj, pe noi, cei cari ne frământăm dela frate la frate, timp de un deceniu şi mai bine, pentru o conştiinţă naţională care să fie călăuzită de singura «credinţă adevărată», ne face să simţim inimile inundate de cea mai binefăcătoare bucurie şi lumină. Pentrucă putem începe, mai mult ca oricând, să îndrăznim a spera că nu vom fi orfani şi săraci. Ba vom fi moştenitori ai unei bogăţii pe care o parte din părinţii noştri se simt îndemnaţi să ni-o lase cât mai deplin înzestrată cu cele mai valabile comori ale ştiinţei, artei, tehnicei: cele care sunt realizate în conturul reflectat de lumina descoperită de Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Din prisosul acestor bucurii care ne depăşesc neputinţa şi neajunsurile unei existenţe pe care n'am fost în măsură s'o adâncim până acum, din cauza celor ce ne-au vrut prinşi în ghiarele ateismului, comunismului şi alte aberaţii de sub steaua iudeo-francmasoneriei, noi îndrăznim a împărtăşi gândul şi dorinţa legitimă: studenţii creştinii români să fie cei dintâi chemaţi, înrolaţi şi îndrumaţi în cadrele «*Frăţiei ortodoxe române*», pe care o vrem una cu Biserica, Şcoala şi Armata din ţara întreagă.

Împotriva jignirilor aduse clerului. Comitetul general al Asociaţiei generale a Clerului ortodox român a votat de curând în consfătuirea ţinută cu preoţi parlamentari, o *moţiune* care se va înainta guvernului, precum şi M Sale Regelui. Moţiunea cere guvernului: integrarea salariilor clerului; încetarea întârzierii cu lunile a salariilor ultra modeste; respectarea *legii* din Iulie 1931 (când s'a recunoscut clerului dreptul la restituirea curbei speciale a acelui an, în sumă de 78 milioane); păstrarea seminariilor noastre, unele cu vechime de o sută de ani, susţinute în mare parte de biserică; suprimarea oficiilor inutile ş. a.

Iezuiţii au agitat. Am anunţat, într'un număr precedent, că mai mulţi deputaţi au depus în scupştina regatului iugoslav un proect de lege pentru expulsarea iezuiţilor din acest regat. După ştiri mai nouă, proectul de lege a izgonirii iezuiţilor este adus în legătură cu pastorala din conferenţa dela Zagreb, din 8 Ianuar a. c., a episcopilor catolici din Iugoslavia; — această pastorală, îndreptată *împotriva socoliştilor*, este atribuită înrâuririi exercitate de iezuiţi, cari au agitat chestia socolistă.

Arhiepiscopul catolic Sarici dela Saraievo a luat poziţie de apărare a iezuiţilor ameninţaţi cu expulsare.

Din cuvântarea P. S. Sale episcopului Grigorie al Aradului, ţinută la prima adunare a Frăţiei Ortodoxe Române*

Puterea primăvăratică a credintei noastre străbate şesuri şi munţi astăzi din sufletele noastre. Se revelează în noi taina unei veşnice înfloriri chiar acum, când minţile cele mai înălţate ale lumii de azi sânt adormite de somnul necredinţei şi indiferentismului.

Problema mântuirii sufletului este mai întâi datoria preoţimii, dela preoţime cerând Dumnezeu mai întâi sângele celorce vor fi pierduţi. Dar însuşi Mântuitorul zice nu numai preoţilor, ci tuturor oamenilor: «Adevăr grăesc vouă, întrucât nu aţi făcut unuia dintre aceşti prea mici, mie nu mi-aţi făcut» (Mat. 25, 45).

Laicii, cari îşi dau seama de adevărurile acestea sânt a se considera ca apostoli laici în măsura în care se îngrijesc şi de sufletele altora, sprijinind munca preoţilor.

Se cere clerului să fie călăuză, inspirator şi animator în împrejurări grele, când oamenii sânt îngrijoraţi ce va urma după dispariţia energiilor necesare civilizaţiei tehnice, dar sânt indiferenţi faţă de factorii echilibrului sufletesc şi ai sensibilităţii morale a neamului.

Se cere ca preoţimea să ducă pe căile adevărului pe oameni într'un timp, când toate sforţările omeneşti au caracter de provizorat şi nimic nu este durabil decât prin credinţă în veşnicie.

Aceasta e pe scurt fiinţa apostolatului laic: să pregătească terenul apostolatului preoţesc şi să apere rezultatele bune ale muncei preotului... Vremea simţemintele religioase să fie manifestate în viaţa particulară şi publică, vrem ca biserica să fie-apărată şi reaşezată la rolul ei voivodal de od ni-oară spre a putea lupta contra curentelor disolvante şi a păstra echilibrul sufletesc al neamului. Spre acest scop apelăm la simţemintele dvoastre. Voim să vedem din faptele dvoastră că vă daţi seama de situaţia în care se găseşte, biserica noastră, acea biserică despre care în chemarea pentru înfiinţarea Frăţiei noastre, se spune că pe pragurile ei a plâns şi s'a bucurat neamul românesc..

* Neprimind întreg textul cuvântării, publicăm aceste fragmente din vorbirea dela Cluj a P. S. Sale. *Red.*

Decoraţiile dela Oradea. Ministrul plenipotenţiar al Franţei la Bucureşti, dl Gabriel Puaux, a venit în 10 l. c. la Oradea, pentru a remite Crucea legiunii de onoare în gradul de ofiţer episcopului greco-catolic Frenţiu şi superioarei dela institutul Notre Dame de Sion, maicei Amata.

Remiterea insignelor, conferite de preşedintele republicii franceze unor persoane *bisericeşti*, constitue un moment înduioşător pentru toţi ceice se gândesc la soartea monahismului, şi la viaţa bisericii în general, din Franţa masonică. Distincţiile, acordate la Oradea, nu se prezintă tocmai logice în asemenea împrejurări.

Şi mai e ceva: Trăim în ţară ortodoxă, care nutreşte vii simpatii, admirare şi dragoste, pentru glorioasa Franţă. Aceste sentimente nu se consolidează prin distincţii ca cele dela Oradea. Ortodoxia noastră, din Ardeal şi de aiurea, are prea dureroase experienţe pe urma activităţii instituţiilor lăudate de dl ministru plenipotenţiar al Franţei.

Cuvântare

rostită de Arhiereul Dr. Vasile Stan, vicarul mitropoliei Ardealului, la 5 Martie 1933, în biserica Pogorârii Duhului Sfânt din Cluj, cu ocaziunea adunării de constituire a „Frăţiei Ortodoxe Române"

In numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh!

«Iată eu sunt cu voi, în toate zilele, până la sfârşitul veacului». [Matei 28, 20].

Inalt Preasfinţite!
Fraţi creştini!

In această zi plină de lumină, când sfânta noastră biserică dreptmăritoare prăznueşte triumful bunei şi dreptei credinţe asupra eresurilor, inima să ne salte de îndoită bucurie duhovnicească, pentrucă iată ne pregătim, cu un rar şi unanim entusiasm cum nu s'a mai văzut de mult, să dăm o nouă strălucire bisericii ortodoxe din Ardeal.

O undă înviorătoare, de renaştere şi de adâncire a evangheliei lui Hristos, ce vine ca o suflare de sus dela Duhul Sfânt, e gata să reîntroneze în suflete şi în toate manifestările vieţii noastre, idealismul creştin, *ca principiu îndrumător şi purtător de energii supranaturale.*

După o epocă de stârpiciune şi de regres, conştiinţa creştină, mai cu seamă a intelectualului, expusă în bătaia tuturor vânturilor unui materialism ateu şi biciuită de curente sensualiste, se părea îmbolnăvită aşa de greu, încât mulţi o socoteau condamnată să se afunde de tot în păgânătate sâlnică.

Dar, minune, în sufletul celor mai distinşi cărturari ai universităţii de aici, prin inspiraţie dumnezeiască, se aprinde lumină nouă, şi râvna de a se sălta, şi de a ridica şi pe alţii, din apele stătute ale indiferentismului religios, ca statorniciţi în zona mântuitoare şi plină de mireasma cerească a creştinismului creator, să încadreze suflarea românească, prin Frăţia Ortodoxă, *în vechile şi bunele noastre tradiţii bisericeşti.*

Frăţiei Ortodoxe, *care vrea însănătoşarea sufletului românesc greu încercat şi consolidarea neamului nostru prin biserica lui Hristos şi cu ajutorul Lui nemincinos, nu i-aş putea aduce un sprijin mai tare, în aceste clipe de vibrante nădejdi, decât încredinţarea ce ni-a dat-o scumpul nostru Mântuitor, Isus Hristos, în clipa înălţării Sale la cer:* „Iată eu sunt cu voi, în toate zilele, până la sfârşitul veacului".

Această asigurare trezeşte în adevăratul creştin puteri miraculoase nebănuite şi-i dă o îmbărbătare spre spiritualitate ce trece peste hotarele vremelniciei şi putinţii omeneşti, legându-l definitiv cu veşnicia.

Gândeşte-te, frate creştine, poate avea viaţa *ta o bucurie, o îndestulare mai mare decât ştiinţa, că tu eşti totdeauna cu Domnul şi Ziditorul tău; că-l poţi simţi fiinţa de faţă şi suflarea dumnezeiască; că-L ghiceşti, cum te însoţeşte, ca umbra proprie, pe toate cărările vieţii, ocrotindu-te?!*

Poate fi pentru conştiinţa *ta sărbătoare mai mare decât convingerea, că peste tot locul te întâlneşti cu puterea Sa fără margini: în floarea câmpului, în cântecul paserilor, în raza soarelui, în aurora dimineţii, în amurgul serilor, în toată gândirea şi munca ta, pe care El o binecuvintează şi o face roditoare?!*

Poate fi pentru urechea *ta muzica mai plăcută decât cuvântul Său sfânt, ce alunecă în inimă, ca o nespusă dulceaţă, din cântările şi cetaniile ce se fac în sfintele Lui biserici, înţelepţindu-te?!*

Poate fi pentru mândria ta de om *încântare mai mare decât să poţi sta de vorbă, în rugăciunile tale, cu Hristos-Dumnezeu şi cu Preacurata Sa Maică, cum ai sta cu nişte rudenii bune, cu nişte prieteni sinceri, cărora le poţi încredinţa tainele gândului şi doririle inimii, asculţându-le îndemnurile spre virtute şi povaţa dreaptă?!*

Poate avea sufletul *tău nemuritor, dintr'altă parte, un bine mai nemărginit decât siguranţa mântuirii, ce ţi-o dă Hristos, spălându-ţi necurăţeniile păcatului şi împreunându-te desăvârşit cu El prin sf. împărtăşanie, ca să-l simţeşti deplin toată iubirea şi toată căldura?!*

Fraţi creştini! Neamul nostru, în trecutul său aproape bimilenar, a înţeles atât de înţelepţeşte această împreunare mistică cu Mântuitorul, a simţit totdeauna atât de real şi de profund prezenţa lui Hristos în toate manifestările vieţii, încât avem imaginea clară, că fiinţa sa e concrescută oarecum în mod organic cu biserica Lui.

Sfânta biserică ne-a călăuzit, în cursul veacurilor, prin vârtejul atâtor urgii şi primejdii. Ea ni-a picurat în inimă mângâiere şi curaj, când amarul vieţii era prea istovitor. Tot ea a deschis şi minţii noastre drum de lumină prin bezna neştiinţii, proiectându-ne în viitor viziunea libertăţii pământeşti, alături de viziunea fericirii cereşti. Ea ne-a însuflat bărbăţia, să luptăm pentru triumful crucii lui Hristos şi pentru triumful sufletului nostru românesc.

Mântuitorul spunea Apostolilor Săi — şi prin ei lumii întregii: «Eu sunt lumina lumii, celce-mi urmează Mie nu va umbla prin întunerec, ci va avea lumina vieţii" *(Ioan 8, 12);* „Eu sunt pânea vieţii, celce vine la Mine nu va flămânzi şi celce crede în Mine nu va înseta niciodată" *(Ioan 6, 35);* „Eu sunt calea şi adevărul şi viaţa. Nimeni n'ajunge la Tatăl decât numai prin Mine" *(Ioan 14, 6):* „Rămâneţi întru Mine şi eu întru voi... căci fără de Mine nu puteţi face nimic". *(Ioan 15, 4—5).*

Neamul nostru s'a pătruns de taina sfântului cuvânt şi s'a alipit de Domnul cu toată credinţa şi cu toată dragostea şi Domnul i-a fost lumină când se poticnea, şi pânea vieţii când flămânzea, şi apa vie

In ce priveşte vechimea şcoalelor confesionale ortodoxe române, ea este destul de considerabilă: cea din Braşov, menţionată la 1495, poate fi socotită drept cea mai veche şcoală românească din tot cuprinsul teritoriului strămoşesc. Acî a fost un mediu cu deosebire prielnic şcoalei, fiind întreagă desvoltarea Braşovului îndrumată mai mult spre Ţara Românească decât spre Ungaria.

Fiind vorba de opera culturală şi educativă a bisericii ortodoxe în viaţa neamului nostru, nu putem lăsa neamintită contribuţia însemnată, adusă de slujitorii acestei biserici la progresul istoriografiei române. In acest domeniu, ca şi în cel şcolar, Braşovul ortodox este în drept să-şi revendice un loc de întâietate, întrucât cea dintâi cronică românească aici a fost scrisă în primele decenii ale secolului al XVII-lea de către protopopul Vasile dela biserica Sf. Nicolae, fiul vestitului protopop Mihai. Tot acî a scris mai târziu şi protopopul Radu Tempea, pe bază de documente, istoria acestei biserici. Iar bătrânul preot Sava Popovici din Râşinari — ajuns mai târziu protopop şi asesor-preşedinte al Consistorului din Sibiu — pune chestiunea originii romane şi a continuităţii neamului nostru pe aceste plaiuri într'o predică a sa încă din vara anului 1792 deci cu 20 de ani înainte de a-şi fi tipărit Petru Maior la Buda «Istoria pentru începutul Românilor în Dacia».

Contribuţii de valoare au adus membrii ierarhici şi ai clerului ortodox şi la progresul istoriografiei noastre moderne. Lucrările de istorie românească ale lui Andrei Şaguna, Nicolae Popea, Nicolae Tincu-Velea, Bartolomeu Baiulescu, Ilarion Puşcariu, I. Crişan, Vasile Mangra, Gheorghe Popovici, şi în deosebi ale lui Ioan Sârbu din Rudăria.

Recent iniţiatorul celei dintâi gazete pentru popor a fost un fiu de preot, luptătorul ortodox Popa Tunsu din Sadu, cinstit de către poporul ardelean ca un «sfânt»: vestitul medic oculist şi profesor al universităţii din Cluj, Ioan Piuariu-Molnar. Din rândurile clerului ortodox au răsărit ziarişti de valoarea răposaţilor Zaharie Boiu şi Nicolae Cristea, cari isbutiseră a face din «Telegraful Român», foaia cea mai bună redactată dincoace de Carpaţi, după însăş opinia atât de competentă a ziaristului Mihai Eminescu. Slujitori devotaţi ai bisericii ortodoxe, care sunt preoţii Ioan Moţa din Orăştie şi Iosif Trifa din Vidra lui Avram Iancu, ni-au dat cele mai răspândite ziare poporale din ultimele decenii: «Libertatea» şi «Lumina Satelor».

Nici cartea de istorie, nici gazeta românească nu a putut străbate însă atât de repede şi în măsură aşa de largă în straturile adânci ale poporului, cum a străbătut cartea de slujbă bisericească. Oriunde ar fi apărut această carte, ea a călătorit în scurtă vreme dela un capăt la altul al teritorului românesc. Stăruinţa şi entusiasmul, cu care au propovăduit vrednicii noştri arhierei şi preoţi iscusiţi în meşteşugul «scrierii cu tiparul» — din secolu XVI până în timpul de faţă, cuvântul lui Dumnezeu, dând poporului nostru dela catehismul tipărit în Sibiu la 1544 până la Biblia din Bucureşti (1688) şi de stunci încoace o respectabilă literatură naţională-bisericească, a deschis acestui popor porţile culturii.

Ocrotitoare în zile de restrişte, sfătuitoare şi îndrumătoare spre virtute în toate împrejurările, salvatoare din cursa celor ce ne pregătiau peirea, — această biserică ortodoxă a călăuzit de-alungul veacurilor toţi paşii poporului nostru pe căile credinţei străbune, izbutind să creeze o mentalitate specifică, un suflet unitar, a cărui vigoare s'a afirmat deopotrivă în elementele preoţeşti, ca şi în cele mireneşti, uneori chiar mai mult în atitudinea celor din urmă.

Biserica ortodoxă română a creat şi ocrotit, prin puterea ei divină, unitatea sufletească indestructibilă a neamului nostru. De această unitate s'au isbit şi s'au frânt toate năzuinţele potrivnice existenţii poporului român.

Un fruntaş al vieţii publice despre „F. O. R."

— Apostolat şi datorie —

Dl Gheorghe I. C. Brătianu, care a luat parte la impunătoarea adunare din Cluj, face ziarului **Calendarul** câteva preţioase declaraţii, arătând că însemnătatea manifestării clujene se afirmă nu numai pe tărâmul religios, dar şi pe cel naţional. Dl Gh. Brătianu spune:

„Biserica ortodoxă a Ardealului a ştiut întotdeauna să păstreze, în vremuri de restrişte ca şi în zilele de nădejde, legătura trainică cu acea de peste Carpaţi.

„E desigur mai mult decât o potrivire întâmplătoare a împrejurărilor că Ştefan cel Mare a întemeiat pe Someş biserica din Vad, cu vlădică hirotonisit la Suceava, şi că Mihai Viteazul a fost acela care a ridicat pe smeritul Ioan de Prislop în fruntea mitropoliei Bălgradului, Vadului, Silvaşului, Făgăraşului, Maramureşului şi Ţării ungureşti, dăruindu-i cârja de argint pentru a păstorî această falnică eparhie...

„Nu pot însă să vă ascund şi un sentiment de adâncă îngrijorare, pe care înălţătoarea manifestare spirituală dela Cluj trebue să-l deştepte în sufletul acelor ce au luat parte la şedinţa de organizare a frăţiei ortodoxe din Ardeal.

„Iniţiativă a unor cărturari din această parte a ţării, îndemn al ierarhilor bisericii strămoşeşti, sub orce latură veţi privî această chemare, nu vădeşte ea oare şi neîncrederea ce stăpâneşte astăzi deopotrivă pe clerici şi pe mireni, atunci când statul *nu ţine seamă de marile nevoi ale armatei şi de prestigiul bisericii,* când jertfeşte apărarea independenţii sale şi a economiei generale a ţării *unor mărunte socoteli de profit şi pierdere!* Ideea naţională va fi oare silită să-şi caute adăpostul, ca în vremurile prigoanei străine de odinioară, în asociaţiunile iniţiativei private?

„Factorii de răspundere trebue să-şi înfăţişeze *această problemă* în întreaga ei gravitate şi să privească de pe acum toate consecinţele ce pot decurge din desfăşurarea ei.

„Dar nu vreau să închei aceste scurte observaţiuni numai cu acest strigăt de alarmă, oricât îmi pare de legitimă. Chemarea pornită din inima Ardealului **trebue să fie auzită în tot cuprinsul ţării şi să redea bisericii însăşi conştiinţa deplină a menirei ei.** S'a pierdut, după răsboi, un moment istoric: după prăbuşirea atât de tragică a ortodoxiei ruseşti, un loc de conducere, de îndrumare sufletească şi culturală rămăsese liber în Creştinătatea Răsăritului apropiat. Şi aici era o tradiţie de urmat — aceea a Voivozilor şi a Mitropoliţilor din veacurile trecute, ctitori ai mănăstirilor de pe Athos şi donatori de cărţi şi de odăjdii până în marginile depărtate ale Siriei şi ale Munte'ui Sinai. Biserica strămoşească, redată tradiţiei ei de credinţă şi de apostolat, are datoria să întindă dincolo de graniţe o activitate intensă de luminare a noroadelor creştine din această parte a lumii şi de întărire a tradiţiei sănătoase, ce poate încă stăpâni, ori cât de vitregi ar fi vremurile, procesul de descompunere socială care ne ameninţă". —

Rar s'au rostit cuvinte de mai mare actualitate ca cele spuse aici de dl Gheorghe Brătianu.

Probleme, fapte, comentarii

Biserica în trecut şi prezent. — La fundaţia „Dalles" din capitală, a ţinut zilele acestea dl *Ion Nistor*, fost ministru, o prea reuşită conferenţă despre rostul politic şi social al bisericii în trecut şi prezent:

In trecut biserica a îndeplinit şi un mare rol cultural şi social. Ea era susţinătoarea învăţăturii şi a tuturor operelor asistenţei publice şi de binefacere. La noi, serviciile acestea au trecut asupra unor instituţii indiferente, dacă nu chiar ostile bisericii. Legiuirile noastre păcătuesc prin faptul că biserica şi organele ei sânt excluse dela una din menirile cele mai nobile şi mai importante. In trecut breslele meseriaşilor şi muncitorilor se închegau în jurul bisericii şi al preotului lor. Astăzi asociaţiile de muncitori şi breslaşi sânt conduse de oameni ostili bisericii şi mântuitoarei ei învăţături. Biserica trebue să fie reaşezată în străvechile ei rosturi, dacă dorim ca ea să poată continua cu succes lupta pentru salvarea civilizaţiei creştine grav ameninţate. Să-i dăm tot concursul nostru şi al statului ca ea să poată rămânea ceeace a fost în trecut: apărătoarea creştinismului şi izvor nesecat de milă şi mângâere creştinească. —

Cuvinte de reţinut şi de meditat.

*

Veche datină creştinească se păstrează, cu sfinţenie, în orăşelul ardelean *Deva:* Seară de seară, cât durează marele post al Paştilor, se aprinde şi arde ca o lumină de veghe, toată noaptea, o *candelă* pe stânca întunecoasă a cetăţii istorice din această localitate, vestind credincioşilor, cari cultivă obiceiul grăitor creştinesc, să mediteze tot mai adânc asupra adevărului şi luminii Celuice ne-a răscumpărat, prin suferinţe şi moarte, din robia păcatului...

*

Intervenţiile făcute la ministerele de culte şi de finanţe au avut soartea să fie recunoscute drepte şi echitabile, încuviinţându-se plata datorită personalului bisericii ortodoxe. Totuş ministerul de finanţe amână sistematic, executarea hotărârii luate. Astfel restanţele plăţilor către personalul bisericii noastre, pe exerciţiile încheiate, se ridică la suma de unsprezece milioane lei. Alcătuitorii politicei bugetare nu socotesc că a sosit momentul d'a se reculege şi a îndrepta greşeli, care agravează tot mai mult situaţia şi a bisericii, şi a statului?

*

Ce se prepară la Cluj? — O comemorare, în cadre neobişnuite, organisează, pentru ziua de 19 Martie 1933, partidul socialdemocrat din Cluj şi consiliul societăţilor corporative.

Se vesteşte că aceste organizaţi au să sărbătorească împlinirea celor 50 de ani dela moartea jidovului Karl Marx, care înainte cu aproape o sută de ani a dat neamului său şi altora doctrina celor fără Dumnezeu şi fără biserici.

In Rusia Sovietică se desfăşoară, pe temeiul doctrinei marxiste, urgia de astăzi. La Berlin, incendierea fostului palat regal, precum şi a clădirii uriaşe a parlamentului sânt opera acţiunii comuniste, conduse de uceniicii lui Marx.

Aceiaşi ucenici continuă să fie îndrăzneţi şi în ţara noastră, aşa că acum se prepară să cinsteaască, în alaiuri şi discursuri, amintirea predicatorului jidovesc, subminând zilnic temeliile statului creştin şi ale neamului românesc.

E vremea supremă ca ţara să fie curăţită de elementele străine, vrăjmaşe statului şi legilor sale.

Prozelitism greco-catolic. Dintr'o corespondenţă ce ni se trimite din partea locului, reţinem următoarele:

Comuna Balşa, din protopopiatul Geoagiului, este o parohie ortodoxă română cu aproape 1400 suflete, oameni religioşi, harnici, şi muncitori cari ţin cu hotărâre la biserica lor din străbuni. In urma unor combinaţii de interese particulare şi familiare, s'a pornit, încă de pe la începutul anului trecut, o propagandă de convertire a ortodocşilor la papistăşie. Un credincios care avea interesul să-şi preoţească feciorul, — care n'are nici o pregătire preoţească, — şi nereuşind pe altă cale, s'a îndreptat către episcopia greco-catolică dela Lugoj, *unde a fost bine primit* şi îndemnat dacă vrea să-şi vadă preot unit din tinărul doritor de parohie, să facă vânătoarea necesară de suflete în această comună curat ortodoxă. In urma informaţiei binevoitoare, primite la Lugoj, credinciosul nostru dela Balşa, care de meserie e şi cârciumar, a pornit propaganda, şi în câteva săptămâni a dobândit 17 aderenţi, parte membri ai familiei sale, parte amici ai localului său. Acum se fac tot felul de promisiuni, pentru sporirea viitorilor credincioşi ai papistăşiei, prin cea mai demoralizatoare propagandă, — care însă compromite de sine înţeles şi pe ceice o tolerează, sau o patronează chiar.

Resultatul de până acum nu este altul decât nepăciuirea sătenilor — cari ar avea altceva de făcut.

când însetoşa, şi cale dreaptă când rătăcea — şi astfel, sub sfânta Lui pază, s'a închegat misiunea sa istorică.

Intre părefii mai de multeori de lemn ai bisericuţelor înegrite de fumul tămâiei multor veacuri, în faţa icoanelor tocite de evlavia moşilor şi strămoşilor, tot sub sfânta pază al lui Dumnezeu, s'a plămădit sufletul neamului nostru cu toate comorile sale de credinţe, moravuri, nădejdi şi aspiraţii; a crescut şi s'a păstrat nestricat de otrava amestecului străin, întreg şi curat, în haină luminoasă de nuntă, gata să ia parte, plin de tinereţe şi vigoare, la praznicul mare al libertăţii neamurilor.

Aceasta este minunea mare ce a săvârşit-o Domnul în sânul neamului nostru, prin sfânta Sa biserică ortodoxă.

Această menire, luminătoare şi mântuitoare, a avut-o biserica în trecutul nostru.

Acest rol de luminare, de întărire şi închegare, îi rămâne întreg şi în statornicirea viitorului nostru.

Iubiţilor creştini! Aci stă puterea noastră: în simţirea lui Hristos ce trăeşte veşnic în biserica Sa.

Din simţirea lui Hristos au sorbit tărie ceice au creiat, prin statornicia, jertfa şi credinţa lor nestrămutată, România tuturor Românilor, unde să fie cinstit fără stânjenire duhul lui Hristos şi avântul sufletului românesc.

Din simţirea lui Hristos înmuguresc şi gândurile şi voinţa şi dorinţele noastre ale celor de astăzi, îndreptându-ne, prin cinstirea sfinţei Sale biserici, spre fericirea vremelnică şi veşnică a noastră şi a neamului nostru.

Ce e drept, sunt unii înţelepţi ai «duhului vremii», nu ai lui Hristos, cari ar vrea să ne amăgească a crede, că biserica ar fi astăzi o instituţie învechită cu rostul istoric terminat; că credinţa şi tainele mărturisite şi propovăduite de ea ar fi hrană sufletească ce nu mai poate îndestula nici măcar foamea după adevăr a celor mai simpli şi neînvăţaţi; că ne trebuie în viitor un altfel de ideal, către care să se orienteze sufletul nostru.

Acest fel îndrăzneţ de a cugeta e deşertăciune şi trufie omenească şi răsvrătire împotriva înţelepciunii şi economiei lui Dumnezeu. Pentrucă totdeauna cea mai aprinsă dorinţă a sufletului omenesc va fi să cunoască pe Creatorul său, să se apropie de El, spre a-I aduce închinăciune, spre a-I solicita ajutorul în nevoi, spre a-I implora harul indispensabil pentru fericire şi în sfârşit spre a se împreuna cu El în împărăţia veşniciei.

Biserica rămâne şi mai departe maica noastră dulce şi ocrotitoare, părticica din patria cerească adusă pe pământ de Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos, ca în ea să creştem şi să ne desăvârşim, făcându-ne vrednici de împărăţia Lui veşnică, căreia ne-a făcut moştenitori pe preţul scumpului Său sânge.

Iubiţilor creştini! Dacă sufletul nostru prin prezenţa zilnică a Mântuitorului între noi şi prin tainele rânduite de El în biserică, are putinţa să se purifice şi să se înflăcăreze, ridicându-se dela cele trecătoare spre cele veşnice şi nepieritoare; dacă prin povaţa sfântului Său cuvânt are putinţa să urmeze drumul binelui şi calea virtuţii, respingând departe dela sine tot ce este nedreptate, josnicie şi urâciune, egoism şi poftă dobitocească; dacă subtilizat prin rugăciune, umilinţă şi împărtăşanie are putinţa să se contopească cu voinţa lui Hristos: ce mai pot însemna pentru noi furtunile vieţii, ori crizele economice ce umplu de desnădejde pe cârmuitorii neamurilor?!

Viaţa pentru noi nu poate avea poticniri şi înfrângeri, căci Hristos, puterea noastră, e cu noi în toate zilele şi ne va trece biruitori şi peste primejdiile vijeliilor pământeşti ce se învolburează asupra lumii, şi peste crizele morale de tot felul, dăruindu-ne sănătate şi echilibru sufletesc.

Deci adunaţi în Frăţia Ortodoxă, *să ne bucurăm de Domnul, şi veseli şi senini să-I cântăm: Osana! acum şi în veci. Amin!*

Conştiinţă de agenţi

Un eveniment de importanţa congresului dela Cluj al «Frăţiei ortodoxe române", nu putea fi trecut cu vederea nici de monitorul fraţilor noştri dela Blaj. „Unirea" îl şi tae la răboj — cu bucurie — (să fie la ea, acolo) afirmând că organizaţia religioasă — F. O. R. — se va întâlni cu Agrul «în căutarea şi aflarea adevărului».

Până aici nu e rău. Această constatare este făcută însă numai pentru a capta bunăvoinţa lectorilor, cari vor zăbovi deasupra rândurilor ce urmează. Fiindcă îndată ce cronicarul «Unirii» îşi aduce aminte, că la Cluj s'a pus massiva problemă a destinului nostru naţional, destin care-i în funcţie de ortodoxie, — o ia razna şi fuge... în Anglia. Ca să ne arete că anglicanii Pusey, Newman şi Palmer, cari întemeiaseră o societate pentru combaterea catolicismului, s'au convertit pe urmă la catolicism.

Aţi înţeles invitaţia şi speranţa discretă a cronicarului „Unirii". Ori, de cumva n'aţi înţeles-o, staţi că v'o spune el mai jos: „...dacă a fost şi este cu putinţă o mare mişcare pentru apropierea anglicanilor de catolici, despărţiţi printr'un ocean întreg de dogme şi practice religioase fundamental deosebite, cu atât mai posibilă este apropierea ortodocşilor de catolicii, separaţi numai prin viroagele a patru puncte de crez, de atâteaori aşa de rău înţelese şi acestea".

După cum vedeţi „înţeleptul" cronicar al fraţilor noştri dela Blaj crede că F. O. R.-ul s'a înfiinţat pentru combaterea unaţiei (vezi analogia cu societatea lui Pusey, Newman, Palmer). Nu! Doamne fereşte. Unaţia se combate ea însăşi pe sine, prin «iscusitul» cronicar al «Unirii» care vorbeşte de funie în casa spânzuratului. Că doar uniaţii s'au rupt din tulpina ortodoxiei (ca anglicanii din a catolicismului). Sau, ca să rămânem la stilul „Unirii", ei au intrat în «viroagele*) celor patru puncte». E cazul deci să învităm frăţeşte pe cronicarul buclucaş să se întoarcă acasă din Anglia... şi, împreună cu tovarăşii săi de credinţă, să iasă din „viroagă", — după ce tot e mai uşor să se lepede de cele «patru ponturi» şi să se întoarcă la ortodoxie, decât să intre în „viroagele" adânci ale catolicismului plin.

Căci situaţia în care au ajuns, e lamentabilă. Până acum, când erau strânşi cu uşa adevărului, redactorii „Unirii" se retrăgeau la... Telefon. Astăzi când se pune problema destinului neamului românesc — fug în Anglia. Fiindcă naţionalismul şi catolicismul sânt două metale care nu se lipesc.

Fraţii noştri din mica romă au dovedit încă odată (mai era nevoe?) că sânt pătrunşi de conştiinţa de agenţi servili ai catolicismului internaţional.

*) Viroagă=mlaştină, mocirlă.

Opera culturală şi educativă a bisericii ortodoxe în viaţa poporului român

— Rezumat al conferenţei rostite de Prof. ION LUPAŞ în cadrul adunării de constituire a societăţii „F. O. R". —

Tot ce s'a putut realiza în domeniul vieţii spirituale a românismului, din vremile trecutului îndepărtat, şi până în pragul zilelor noastre, poartă imprimată pecetea darului duhului sfânt al ortodoxiei, în care s'a plămădit însuşi sufletul etnic al acestui popor şi din care au isvorât toate creaţiunile lui de artă, literatură şi cultură, menite a-i deschide căile spre perfecţionare morală şi intelectuală.

Respectul adevărului ne îndeamnă să arătăm, că uneori s'a împărtăşit şi biserica ardeleană de ajutoare meteriale, care izvorau — cum a fost cazul cu biserica Sf. Nicolae din Braşov, — din cunoscuta generositate tradiţională a unor Domni cu suflet aprins de râvnă sfântă pentru ortodoxie, cum era Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, şi Constantin Brâncoveanul, sau a unor boieri şi vlădici oribegi din Moldova sau din Ţara Românească, al căror suflet ardea în aceeaş văpaie a dragostei de jertfă pentru credinţă şi pentru neam.

In majoritatea covârşitoare a cazurilor însă toate creaţiunile artistice-culturale ale bisericii ortodoxe române nu aveau alt sprijin material decât acela, care putea sa rezulte din *dania săracului şi din obolul văduvei.* Chiar şi smerita avere, ce izbutea să-şi agonisească biserica ardeleană din darurile benevole ale credincioşilor săi, era adeseori ameninţată să-i fie răpită şi înstrăinată. Imprejurarea aceasta îndemnase pe principele Transilvaniei, Gavril Bethlen să ia la începutul anului 1615 — cu prilejul instalării vlădicului Teofil dela Prislop — dispoziţia ca oricine ar mai cuteza în viitor să înstrăineze averea preoţilor sau a bisericilor româneşti, să fie pedepsiţi cu 200 fl. dacă e nobil, cu 12 fl. dacă e om de rând.

La români s'au desvoltat în proporţii mai modeste construcţiunile de arhitectură şi artă creştină, dar cu multă delicateţă, cu un discret simţ al frumosului cu surprinzătoare note de originalitate, bogăţie şi varietate a motivelor, care se pot descoperi şi în clădirea vechilor bisericuţe de lemn şi în podoabele de zugrăveală sau în formele estetice ale celor clădite mai târziu din peatră. Pe lângă toată modestia şi simplicitatea lor impresionantă, vechile noastre biserici de lemn, care s'au păstrat mai ales în regiuni muntoase şi păduroase, înfăţişând arhitectura primitivă din sec. XVII—XVIII, sânt considerate din partea specialiştilor ca nişte nepreţuite monumente ale artei religioase-populare de egală sau chiar de superioară valoare artistică în raport cu construcţiile similare ale altor neamuri.

Aceste constatări de ordin general, privitoare la modestia proporţiilor, nu exclud însă excepţiile, care s'au putut produce mai ales în sudul şi răsăritul Carpaţilor, când Domnii celor două ţări româneşti având prisoselnice mijloace la dispoziţie, înţelegeau să eternizeze în biserici şi mănăstiri monumentale amintirea vreunei biruinţe strălucite. Aşa a procedat Basarab cel Mare după biruinţa dela Posada (1330) clădind vechea biserică domnească dela Curtea de Argeş, aşa Domnul Moldovei Ştefan cel Mare şi Sfânt înălţând după fiecare luptă câte o biserică sau mănăstire de peatră, aşa Mihai Viteazul construind la sfârşitul sec. XVI, catedrala mitropoliei ortodoxe române la Alba-Iulia.

Un capitol din cele mai importante în opera culturală-educativă a bisericii ortodoxe îl formează trecutul şcoalei româneşti, care a pornit din tinda bisericilor şi din chilia mănăstirilor, fiind ocrotită până în pragul zilelor noastre sub aripile autorităţii religioase chiar şi dincolo de munţi, unde conducătorii statului Domni şi boieri deopotrivă trebuind să fie necontenit cu mâna pe armă gata de luptă contra duşmanului din afară sau dinlăuntru, au lăsat în grija vlădicilor harnici şi a preoţilor luminaţi întreaga sarcină a instrucţiei şi educaţiei.

Şcolele mănăstireşti au fost până în secolele XVI şi XVII singurele izvoare de lumină şi învăţătură pentru fiii iubitori de carte ai poporului nostru de pretutindeni, iar de atunci încoace au început a se înfiripa cu încetul şi şcoale orăşeneşti ca ca cele din Iaşi, Bucureşti sau Câmpulung.

In regiunile ardelene şi bănăţene şcoala românească s'a putut desvolta la adăpostul bisericii noastre până la 1922, când şcoalele confesionale româneşti au fost etatizate, iar cele minoritare îngăduite să funcţioneze mai departe, chiar cu importante subvenţiuni din partea statului.

Aviz preoţilor

Onor. Minister al Instrucţiunii şi al Cultelor cu adresa Nr. 26100—2839 1933 a pus în vedere Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu, că în conformitate cu art. 5 alin. 2 din legea pentru completarea măsurilor excepţionale de ordin financiar, publicată în Monitorul oficial Nr. 802 din 20 Decemvrie 1932, nu se plătesc gradaţii noui nici pentru anul 1933/1934.

Deasemenea Serviciul local de învăţământ din Cluj, cu adresa Nr. 7029/1933 a pus în vedere Consiliului arhiepiscopesc, că în urma ordinului Ministerului deocamdată nu se ordonanţează nici o sumă restantă de salar pe anul 1932.

Nr. 2035 1933.

AVIZ

Onor. preoţime se va îngriji aceste Sf. Păresimi să pregătească elevii din învăţământul primar, şcoalele de ucenici şi de arte şi meserii, pentru primirea sfintelor Taine ale mărturisirii şi împărtăşaniei, luând înţelegere în acest scop cu direcţiunile şcolare.

In ziua designată pentru actul sacramental al împărtăşaniei, elevii vor fi dispenzaţi de prelegeri în cazul când aceasta nu se face într'o Duminecă sau sărbătoare.

Convenţie între statele român şi iugoslav. Ingrijirea ce o poartă biserica ortodoxă din ţara noastră pentru românii din Iugoslavia, s'a manifestat prin faptul încheerii convenţiei recente între cele două state prietene şi aliate. Acordul încheiat hotăreşte, ca situaţia bisericească dela noi şi din Iugoslavia să fie pusă pe temeiuri de drept şi de dreptate, întărindu-se astfel şi mai mult legăturile necesare de alianţă şi prietenie între două popoare creştine ortodoxe.

Convenţia dispune ca biserica iugoslavă din Bănatul românesc şi biserica română din Bănatul iugoslav îşi păstrează autonomia naţională, având fiecare organizaţia sa eparhială sub conducerea unui vicar episcop.

Vicarul sârb din România, cu reşedinţa în Timişoara, are sub jurisdicţia sa parohiile sârbeşti din Bănatul românesc; vicarul român din Iugoslavia, cu reşedinţa în Vârşeţ, are sub jurisdicţia sa parohiile româneşti din Bănatul iugoslav.

Vicarii vor fi supuşi autorităţii unui sinod delegat, compus din 4 membri, din cari 2 ai Sfântului Sinod din Bucureşti, 2 ai Sfântului Sinod din Belgrad. Fiecare vicariat va avea adunare eparhială, cu statute şi regulamente de organizare. Titlul de vicar va fi: «*Vicar episcop al bisericii ortodoxe române din Bănatul iugoslav*», respectiv: «*Vicar episcop al bisericii sârbeşti ortodoxe sârbe din Bănatul românesc*». —

Incheerea acordului o salutăm cu bucurie în speranţa firmă, că dispoziţiile sale vor fi aplicate spre folosul şi prògresul credincioşilor creştini ortodocşi din ambele ţări.

Pe tărâmul bisericesc, dar şi pe cel şcolar, nu mai puţin în ceeace priveşte libertatea de presă, românii de pe teritorul sârbesc, 150 mii de oameni, au să fie împărtăşiţi de aceleaşi drepturi, de care se bucură cetăţenii de naţionalitate sârbă din statul român.

Dela Societatea ortodoxă a femeilor române

— Solemnitate la care asistă MM. LL. Regina Maria şi Regina Elisabeta —

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române şi-a sărbătorit patronul în Dumineca ortodoxiei, în 5 Martie a. c. Solemnitatea s'a desfăşurat la liceul de fete al Societăţii (Bucureşti, strada Principatele unite 63) în prezenţa Majestăţilor Lor, Reginele Maria şi Elisabeta.

După celebrarea serviciului religios, preşedinta societăţii, dna *Alexandrina Cantacuzino*, a rostit o măestră cuvântare, zicând: «Prezenţa Majestăţilor Voastre la această solemnitate este afirmarea solidarităţii neclintite ce leagă întreaga suflare românească în jurul bisericii ocrotitoare de neam, în jurul acestei ortodoxii pravoslavnice: scutul sub care, din timpuri voevodale şi până acum, s'a desvoltat poporul român. Astăzi ca odinioară, goarna răsună şi strânge pe credincioşi; în clipa aceasta la Cluj se pune temelia unei noui forţe în serviciul neamului şi al credinţei noastre strămoşeşti care ne cere, cot la cot, suflet lângă suflet, să afirmăm deopotrivă sus şi tare dreptul nostru la viaţă după rosturile noastre, cerând altarelor să deschidă larg porţile, chemându-ne în oastea Domnului, pentru apostolatul cel mare de reîncadrare a vieţii româneşti într'o etică fără de care nu poate fi trăinicie nici pentru stat, nici pentru indivizi.

Majestate, noi, pentru care tronul se confundă cu ţara, în glia căreia se odihnesc Carol Intemeetorul şi Ferdinand cel Mare, nu numai pentrucă i-a fost dat să îndeplinească imperativul istoric, dar pentrucă în fiece clipă s'a învins pe El însuşi, jertfind pe altarul patriei ce avea mai scump şi mai sfinţit în sufletul Lui;

Noi, Majestate, care am trăit măreţia ceasurilor unităţii naţionale, înţelegem cu bărbăţie şi credinţă să înfruntăm vijeliile, să le întâmpinăm cu o armonie desăvârşită între trecutul nostru de români neaoşi ortodocşi şi viitorul, care trebue să fie o strălucită afirmare a calităţilor noastre etnice, desvoltate printr'un patriotism activ şi printr'o credinţă dinamică, credinţă care să ne facă purtătorii neprihăniţi ai idealurilor de mâne.

Dumnezeu să ne lumineze calea şi să ne învrednicească să vedem, împreună cu Majestăţile Voastre, România înălţată prin puterile ei sufleteşti.

Inchinarea noastră merge către Regele ortodox, căruia îi aducem expresiunea devotamentului nostru nestrămutat».

Organizaţi Oastea Domnului

Pasiune deplasată

Intr'una din recentele şedinţe ale camerii s'a discutat din nou chestiunea ultimelor alegeri eparhiale. Cu pasiune şi cu risipă de oratorie chiar. Păcat că această pasiune şi risipă de oratorie era dintre cele mai nenorocit plasate. Fiindcă nu parlamentul este chemat să discute această chestiune, ci congresul naţional bisericesc. Şi oridecâteori parlamentul reia această problemă, sau altele similare, trece, în chip regretabil, dincolo de sfera atribuţiilor sale şi dovedeşte că unii membri ai săi nu şi-au clarificat încă suficient noţiunea autonomiei bisericii, înscrisă şi în Constituţia ţării.

Noroc că s'a găsit în cameră un om, care să sublinieze acest adevăr, cu înţelegerea şi autoritatea cuvenită: Dl O. Goga. Cu inteligenţa superioară şi cu tactul care caracterizează orice intervenţie a distinsului bărbat de stat, dl O. Goga a arătat, că Biserica ortodoxă fiind autonomă îşi are organele sale proprii de conducere şi control şi nu are nevoe de tradiţionala dădăcire a parlamentului, dădăcire care pare a fi devenit o pasiune organică a unor membri ai camerii.

Convocare

Societatea ortodoxă a Femeilor Române Secţia Sibiu convoacă

Adunarea generală

pe ziua de **Joi 23 Martie** ora 18 în sala mică a Prefecturii judeţului.

Sibiu, 15 Martie 1933.

Eugenia Tordăşianu,
prezidentă.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE a plecat cu trenul de Miercuri la Bucureşti, pentru a participa la şedinţele Sfântului Sinod.

Profesor titular. Dl Valer Moldovanu, prof agregat de drept bisericesc facultatea juridică din Cluj, este înălţat la rangul de profesor titular.

Licenţiaţi. Absolvenţi ai Academiei teologice din Sibiu au fost promovaţi în zilele acestea licenţiaţi în teologie, şi anume la Facultatea teologică din Atena păr. Spiridon Cândea, iar la Facultatea teologică din Cernăuţi Ionel B. Boiu

† **Pr. Nicolae Ciocan,** paroh în Băţălar, protopopiatul Haţegului după 56 ani de funcţiune, în etate de 81 ani, împărtăşit cu sfintele taine, după scurte şi grele suferinţe şi-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în ziua de 1 Martie 1933. S'a înmormântat în 3 Martie, în cimitirul ortodox român din Băţălar. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

† **Pr. Ioan A. Bena,** din Pianul de jos, protop. Sebeş, şi-a dat duhul în mâinile Creatorului, Marţi în 14 Martie 1933, după scurte suferinţe, în etate de 87 de ani, slujind cu credinţă Domnului şi obştei dreptcredincioase din comuna sa, 55 de ani. Rămăşiţele sale pământeşti au fost aşezate spre veşnică odihnă, în cavoul familiar din cimitirul bisericii ortodoxe-române din Pianul de jos, în 16 Martie.

Amintirea sufletului său nobil, gata de jertfă pentru binele obştesc, rămâne vie în inimile credincioşilor săi. Odihnească cu drepţii!

Avansare. Dnul Visarion Pop, judecător la judecătoria de ocol din Sibiu, a fost promovat zilele trecute ca judecător de tribunal tot în Sibiu.

Spre ştire şi orientare. Comisia interimară a judeţului Sibiu, prin deciziunea Nr. 9050 din 21 Decemvrie 1931, a obligat comuna politică Alţina să plătească parohiei noastre din Alţina, chirie pentru folosirea edificiului şcolar, proprietatea parohiei, ca şcoală de stat. Comuna politică Alţina a atacat această deciziune cu apel, la comitetul local de revizuire din Cluj care, prin deciziunea Nr. 214 din 4 Martie 1932, *a respins* apelul şi a decis în mod principial, că pe lângă îndatoririle de 14% din venituri, comuna politică este obligată să se îngrijească şi de edificiu şcolar *plătind chirie corespunzătoare*, de comun acord cu oficiul parohial respectiv. — Aviz oficiilor parohiale, în care comuna politică refuză plătirea de chirie pentru edificiile şcoalelor foste confesionale!

Ce desvoltare a luat un ziar românesc. Cotidianul din Bucureşti, ziarul *Universul* se tipăreşte zilnic în *douăsutedemii* de exemplare. Lucrează astăzi la acest ziar 1733 persoane, şi adecă: 73 redactori, 215 corespondenţi în ţară, 19 corespondenţi în străinătate, 25 colaboratori, 4 agenţii de presă, 69 funcţionari în administraţie, 366 lucrători în ateliere, 568 depozitari, din care 500 în ţară, 68 în stăinătate, 400 vânzători în Bucureşti.

Aviz. Cu începere dela 1 Ian. 1933 s'a înfiinţat serviciul mandatelor poştale din *America*. Publicul este rugat să comunice rudeniilor a nu mai trimite banii prin scrisori simple sau recomandate, ci numai prin *mandate* poştale.

CARŢI ŞI REVISTE

Cuvântări ocazionale, panegirici şi comemorări (1912—1932), de *Dr. Vasile Bologa*, director de liceu pens. şi prot. onor. 1933. Edit. tip. Săteanului, Sibiu. — Un volum de 111 pagini, cu vorbiri rostite în amintirea atât a unor modeşti muncitori ai vieţii noastre publice, cât şi a unor mari figuri din istoria neamului. Se dă prilej cititorului să-şi aducă aminte, cel puţin câte odată, şi de unii, şi de alţii. Volumul se vinde cu 40 Lei la librăriile din Sibiu. O recomandăm onoratei noastre preoţimi.

Publicaţii religioase. Sub îngrijirea comitetului de redacţie al foii „Credinţa Ortodoxă" din Roman, au apărut:

1. *Cărticică de rugăciuni*, care arată datoriile creştinului ortodox, şi rugăciunile cele mai necesare; 10 exemplare costă 10 lei;

2. *Pregătirea creştinului pentru sfânta Mărturisire.* Preţul 6 lei;

3. *Prohodul Domnului nostru Isus Hristos,* tipărit cu amândouă felurile de note, şi cu iconiţe. Preţul 6 lei. Se pot comanda dela administraţia revistei „Credinţa Ortodoxă", Roman şi dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Poşta redacţiunii

Dlui *N. M.* institutor în *Br.* Binevoiţi a trimite abonamentul de 120 lei pe 3 luni.

Nr. 434/1933 (17) 1—3

Concurs

La ordinul Preav. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 1931/933 se publică concurs cu termin de 30 zile la postul al doilea de paroh înfiinţat în **Făgăraş,** prin transformarea capelaniei protopopeşti în parohia a II-a de cl. I.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela parohie 200 Lei.
2. Salariu dela stat conform coalei B.
3. Din reforma agrară cositoriu dintre tabla I şi Olt de 5 jug. conf. decisului Nr. 8499/925.
4. Casă parohială bună, de curând reparată cu sobe de teracotă şi lumină electrică.
5. Venitele întregi stolare din parohia a II-a.
6. Venitele jumătate, dela liturghii şi eventual dela alte servicii din biserică în Dumineci şi sărbători.

Concurenţii îşi vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu şi se va prezenta în biserică spre a fi cunoscuţi de popor. Candidaţii vor anexa la documente permisie de concurs dela Prevenerat. Consiliu arhiepiscopesc.

Făgăraş la 10 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Făgăraş în înţelegere cu consiliul parohial dela 17 Noemvrie 1932.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 67—1933 prot. (18) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Şura-mare,** cu filia **Hamba** din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat, conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 16 jug. fânaţ, 4 jug. arător.

c) 1/2 ferdelă grâu, 1/2 ferdelă porumb, de familie.

d) Stola statorită uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român Sibiu în termen, şi candidaţii îşi vor exopera permisiune de a concura dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care actele sunt incomplecte, iar pe lângă încunoştiinţarea acestuia, se vor putea prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Sibiu în înţelegere cu consiliul par.

Emilian Cioran
protopop.

Tot felul de
STAMPILE
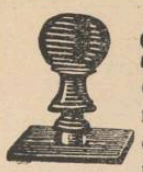
din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliţe emailate, tăbliţe din alamă cu inscripţii gravate, în orice dimensiuni, precum şi tot felul de **imprimate** furnizează pe lângă preţuri modeste
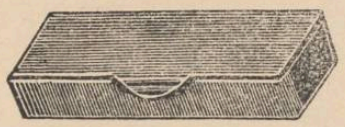
(17) — 5
Tipografia şi prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc şi la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

Nr. 1200. (9) 3—3

Concurs

În înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III **Şirnea,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze, în termen, cererile, provăzute cu toate actele necesare, Oficiului protopopesc ortodox român Bran; să se prezinte în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spe a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, 8 Decemvrie 1932.

Vasle Stoicanea
protopop.

(15) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Cherghеş** cu filia **Popeşti** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială, în materă 8 1/2 jug. arător şi fânaţ, ear în filie 2 jug. împroprietărire nouă, teren de păşunat.
4. Adăul (birul) parohial, din materă dela circa 90 familii câte o măsură de 20 litri grâu, ear din filie câte-o ferdelă à 24 litri porumb smicurat dela cca 50 familii.
5. Venitele stolare, stabilite şi aprobate uniform pentru toate parohiile din tract.
6. Lemne de foc, un drept din pădurea comunală a meterei.

Concurenţii vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc. în termen legal, şi se vor prezenta în parohie, ţinând cont de dispoziţiile regulamentului pentru parohii.

Deva, la 22 Februarie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Deva, în înţelegere cu consiliul parohial.

Prot. **Iosif Morariu,**
adm. protopopesc.

Reclama este sufletul comerţului

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voicu-culescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcuşe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu preţurile cele mai moderate.

Aviz de deschidere!

Cu onoare Vă aducem la cunoştinţă că renumitul magazin special de **Cafea**

„La Paşa"

din Sibiu, str. Regina Maria 40 a deschis în

Piaţa Mică 25

o sucursală, unde veţi putea fi serviţi cu calităţile cele mai bune de **Cafea,** prăjită şi măcinată zilnic proaspăt şi la minut în faţa Onor. clienţi.

Rugând Onor. sprijin şi al Domnilor Preoţi semnăm

Cu tot respectul:

Magazinele **„PAŞA",** Sibiu

R. S. I—1 (6)

Nr. 650/932. (16) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vecerd,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Întregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială arător şi fânaţ în mărime de 13 jugăre pe hotarul comunei necomasat.
3. Câte una ferdelă grâu (20 l.) dela fiecare familie.
4. Stola statorită pentru întreg tractul de către adunarea protopopească.
5. In lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji pentru parohul său de o locuinţă corespunzătoare.
6. Preotul va putea ţinea pe păşunea comunală vite ca şi oricare proprietar din comună.

Nou alesul paroh va trebui să administreze totodată şi parohia vacantă Metişul, fără altă pretensiune, până când această parohie se va întregi.

Parohia Vecerd se află la 2 1/4 km depărtare de gară şi 600 m. depărtare de staţiunea autobusului.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare în terminul de mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc şi se vor prezenta, pe lângă încunoştiinţarea şi aprobarea acestuia, în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Agnita, la 30 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român din Agnita în înţelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moşoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 25 Martie 1933 Nr. 26—27

Telegraful R[illegible]

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

„Frăția Ortodoxă Română"

— Organizarea pe eparhii —

Mirenii creștini ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, în același gând și cu unanimă însuflețire, au așezat temeliile asociației «*Frăția Ortodoxă Română*" în sfânta zi de 5 Martie 1933.

Solie bine glăsuitoare s'a trimis atunci către toți credincioșii mitropoliei ardelene, în convingerea tot mai clară, că «rezidirea sufletească a neamului reclamă conștienta și devotata împreună lucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre biserici».

Asociația creștină, înființată în Dumineca ortodoxiei din anul când se împlinesc 19 veacuri dela sosirea *„plinirii vremilor"*, și-a început activitatea cu binecuvântarea înalților noștri Ierarhi, purtătorii de grijă ai întregului nostru așezământ religios și de neam, și dătătorii de orientări pentru atitudinea acestei societăți menite să fie începutul epocei de înoire a vieții religioase și naționale a întregului nostru popor.

In adunarea dela Cluj s'a afirmat în mod strălucit *solidaritatea* între intelectualii mireni și cler în scopul înfăptuirii unei opere măreți constructive și pătrunse de duhul evangheliei lui Hristos.

Avem întemeiată speranță că fiecare bun ortodox și bun român va continuà să dee concursul său prețios „Frăției Ortodoxe Române», chemate să afirme ideea creștină ortodoxă în toate ramurile vieții noastre naționale.

Impunătoarea adunare dela Cluj a ales, prin aclamație, comitetul de conducere al asociației, ear după închiderea adunării s'a constituit *comitetul de direcție*, având ca membri pe dnii: *Sextil Pușcariu* președinte, *Ion Mateiu* secretar general, *Valer Moldovan, Silviu Dragomir, Victor Stanciu, Gheorghe Bogdan-Duică, Dr. I. Popp, Prof. Dr. Marius Sturza, Dr. P. Liuba* și *Eugen Beșa* casier.

In conformitate cu dispozițiile stabilite în statutele asociației „F. O. R.", urmează acum ca în fiecare eparhie a mitropoliei noastre ardelene să se constitue **Secția eparhială,** cu membri înscriși ca: fondatori, pe viață, activi și ajutători, conform acelorași statute. După informațiile ce deținem din locuri competente, vor fi convocate, în orașele de reședință ale eparhiilor, **mari adunări,** în scopul constituirii **secțiilor eparhiale,** alegându-și președinte, secretar, membri în comitet și cenzori, și îndrumând activitatea lor potrivit scopurilor societății.

La noul semnal de chemare, intelectualii ortodocși din toată mitropolia, sprijinitori și înțelegători ai năzuințelor de conlucrare la consolidarea țării și dornici pentru binele bisericii și al credincioșilor ei, vor avea prilejul de-a inaugura acțiunea de însănătoșire morală și de închegare socială, sub scutul credinței străbune, în toate orașele de reședință ale episcopiilor noastre.

Cel Atotputernic să binecuvinteze toate aceste strădanii și jertfelnicii ale fiilor Săi!

Cine să împiedece un nou războiu? Fruntașul politic englez, dl Lloyd George, a ținut zilele acestea o cuvântare la adunarea consiliului național al bisericilor evanghelice libere din Anglia. Dsa a arătat că războiul economic de azi între popoare este fără seamăn, și că acest războiu nu face altceva, decât pregătește adevăratul războiu. Pacea, după părerea dlui Lloyd George, este atât de primejduită, încât nevăzând alt mijloc de a împiedeca războiul, crede că *bisericile* din toate țările creștine ar trebuì să convoace un congres general pentru a oprì isbucnirea războiului.

Viața religioasă morală în parohìi

(=) In șirul de lămuriri, orientări și stăruitoare îndemnuri, cu raport la activitatea pastorală a preoțimii din Arhiepiscopia noastră, înregistrăm de astădată instrucțiunile, date dela centru, privitoare la *viața religioasă morală din parohìi* în timpurile refacerilor de astăzi. Eată o temă dintre cele mai frumoase și mai bogate.

Se cere anume cucernicei preoțimi o descriere fidelă și precisă a felului în care se înfățișează astăzi: viața religioasă în parohie și viața morală în familie, pătrunderea lor în pătura turmei cuvântătoare, atitudinea credioșilor față de autoritățile locale, curentele și factorii ce împiedecă viața lor religioasă, *modul de-a îmbunătăți condițiile generale ale vieții morale*, progresul sau regresul în viața morală, — și alte puncte necesare unui tablou cât mai complet, real și serios al stărilor religioase morale din parohie.

Pentru alcătuirea acestui grăitor tablou, care are să fie neapărat înaintat cel mai târziu la *Dumineca Mironosițelor* din anul curent, trebue o muncă făcută *pe îndelete*, nu graba înjghebării din ultimele momente.

FOIȘOARA

Două congrese religioase

— 6 Martie 1919—5 Martie 1933 —

In 6 Martie 1919 sa deschțs în Sibiu primul congres al clerului ortodox din Mitropolia Ardealului. Era o solemnă atmosferă religioasă, caracteristică rarelor momente istorice, care impregnează destinelor omenești vizinni neuitate.

Scaunul mitropolitan era vacant. O stăpânire secular orgolioasă încetase deodată cu prăbușirea monarhiei habsburgice.

In acei congres memorabil s'au afirmat niște convingeri hotărâtoare: că această Biserica strămoșească nu este un fel de departament de stat, de pildă cum este armata sau poliția, ci este o societate milenară, instituită de Dumnezeu, care nu-și datorește existența faptului, că din întâmplare e incadrată în constituția țării.

Țara cea nouă era încă plăpândă și granița dela Predeal și dela Turnu-Roșu abia se desființase. In Sibiu era adăpostit Consiliul Dirigent.

Dacă scaunul mitropolitan n'ar fi fost vacant, poate că congresul ar fi așternut o petiție cu dezideratele preoțimii. Secretarul general al congresului preoțesc, actualul nostru Arhiepiscop și Mitropolit a înțeles să fixeze în acest congres un larg program de idei conducătoare, având la temelie principiul autonomiei și al renașterii religioase. Prin acest program biserica noastră cu o constituție de caracter defensiv s'a transformat într'o biserică misionară.

Termenul *autonomie* a devenit o sperietoare permanentă pentru politicianii de mai târziu, neobișnuiți să vadă în biserică cea dintâi instituție națională a neamului, care se identifică cu statul în opera lui de consolidare internă.

Biserica a ajuns din an în an tot mai strâmtorată. Bun e Dumnezeu, dar întețindu-se criza financiară, avem temere justificată că într'o bună zi vom ajunge la separare completă a bisericii de stat. Centrele eparhiale nu vor mai dispune de slujbași nici câți are astăzi o prefectură de județ sau o percepție.

Dar în vreme ce *autonomia* a fost mereu lovită, în schimb însă activitatea spirituală, teologică și misionară în sânul clerului și-a completat programul stabilit în Congresul dela Sibiu și înfruntând toate adversitățile se desfășură biruitoare, realizând progrese îmbucurătoare. Activitatea cercurilor culturale, catehizația în școală și înființarea societăților religioase: Oastea Domnului, Sf. Gheorghe și opera misionară sânt dovezi că preoțimea noastră nu se descurajează.

Sânt însă funcțiuni sociale, care nu depind de aprobarea sau neaprobarea mediului înconjurător.

Biserica însă nu-și poate validita elanul său decât într'un mediu înțelegător, care simpatisează cu ea,

Pregătit prin îndrumări potrivite dela locuri superioare, şi înţelegător al nevoilor tuturor enoriaşilor săi, cucernicul preot, deşi năpădit de asprimea grijilor vremii, dar conştient de îndatorirea adevăratului slujitor al altarului, nu va ascunde talantul în pământ, ci va căuta să dea seamă cât mai exactă despre părţile bune sau defectuoase ale vieţii religioase-morale a păstoriţilor săi, şi va întocmi, la vreme, raportul amănunţit ce i s'a cerut, indicându-i-se cu prisosinţă drumul de urmat în plăsmuirea lui.

Opera pastorală, croită în ccest chip, continuată cu toată râvna, întregită şi desăvârşită sistematic, va fi însoţită, în scurt timp, de rezultatele cele mai fericite şi neînchipuite.

Pătrunsă de conştiinţa mereu deşteaptă a misiunii preoţeşti, munca zi de zi, a preotului în mijlocul poporului, are să susţie şi să întărească legăturile credincioşilor cu biserica şi cu duhul ei. Şi atunci ţara noastră n'are să ajungă soartea tristă a ţărilor unde biserica n'a manifestat îngrijire de ajuns în multele necazuri şi în trebuinţele sufleteşti ale creştinilor.

Ear activitate pastorală, cât mai temeinică şi neîntreruptă, se impune cu deosebire în epoca sbuciumărilor actuale, când valorile spirituale se subordonează zilnic celor materiale.

Trăim *momente hotărâtoare* în evoluţia sufletească a mulţimii: le vom lumină prin îmbinarea vieţii cu religia creştină şi cu adevărurile ei.

Ziua sădirii pomilor. Ministerul instrucţiunii şi-al cultelor a fixat ziua sădirii pomilor la *6 Aprii* c. pentru şcoalele primare, profesionale şi secundare. Casa pădurilor şi ministerul agriculturii vor pune la dispoziţie puieţii necesari. Cu acest prilej se vor face la toate şcoalele lecţii despre pomi, păduri şi grădini; se vor ţinea şezători şi conferenţe demonstrative pentru public şi se vor organiza expoziţii.

Conferenţe

organizate în cadrele „Frăţiei Ortodoxe Române"

In sala „Vasile Pârvan" a universităţii clujene s'au inaugurat Duminecă, la ora 11 a. m., conferenţele organizate de „F. O. R".

A vorbit profesorul universitar, dnul *Valer Moldovanu,* despre Principiile fundamentale ale organizaţiei bisericeşti de astăzi.

Conferenţiarul a constatat, că unificarea bisericii ortodoxe române s'a făcut în conformitate cu sfintele Canoane, cu constituţia ţării şi cu duhul Evangheliei. S'a acceptat, cu mici modificări, „Statutul organic" din 1868, opera neperitoare a marelui Şaguna.

Acest statut s'a bazat pe *trei* principii fundamentale: al *autonomiei,* al *constituţionalismului* şi al *ideii democratice.*

Biserica nu-şi poate împlini misiunea, dacă nu dispune singură de căile ce trebue să le urmeze în acest scop, iar statul trebue să o sprijinească, ne-amestecându-se în cauzele spirituale. Legea din 1925 acordă bisericii ortodoxe române dreptul de a-şi reglementa, conduce şi administra, prin organele proprii, toate interesele, sub supravegherea statului, la fel cu statutul lui Şaguna. Afirmaţia, că dispoziţiile statutului organic, marele Şaguna le-ar fi luat dela protestanţi, e falşă. Insăşi hotărârea marei adunări din 15 Mai 1848, care pretinde pentru biserica românească egalitate de drepturi cu celelalte biserici, şi dreptul de liberă alegere a episcopului, spulberă astfel de afirmaţii. Tot astfel, congresul naţional din 1863—1864 cere pentru biserica noastră dreptul de a-şi administra şi conduce afacerile culturale şi fundaţionale.

Constituţionalismul a fost o cerinţă a vremii; deaceea Şaguna a combătut din toate puterile orce absolutism. El a adoptat sistemul reprezentativ şi principiul colectivităţii.

Biserica ortodoxă română este ierarhică, iar ierarhia ei e de origine apostolică. Toate chestiunile de natură pur dogmatică au fost rezervate exclusiv ierarhiei, credincioşii având să-şi spună cuvântul numai în cele administrative. Dacă aceste principii n'ar fi fost canonice, Şaguna nu le-ar fi adoptat, pentrucă el n'a fost numai un mare mitropolit, ci şi un tot atât de mare canonist.

Principalul merit al statutului şagunian e punerea în aplicare a sufragiului universal în timpul, când în toate ţinuturile locuite de români se practicau sisteme electorale privilegiate şi censitare. Numai biserica ne poate da ideea justă a egalităţii democratice.

Biserica ortodoxă română, totdeauna toleranţă, se poate mândrì ca şì în punctul democraţiei este mai aproape de învăţăturile lui Isus Hristos. —

Asistenţa numeroasă a primit cu aplauze călduroase această conferenţă a dlui V. Moldovanu.

Cum este întâmpinată „F. O. R."

— Voci de presă —

Constituirea asociaţiei „Frăţia Ortodoxă Română" este comentată, cu deosebit interes şi pricepere, în coloanele foii bisericeşti culturale *Legea Românească* dela Oradea. Prim articolul său „Calea, Adevărul, Viaţa" sfârşeşte cu următoarea apreciere:

Iniţiativa dela Cluj se înşirue cu vrednicie în rândul şi în continuarea unor străbune tradiţii ale bisericii noastre. Acelaş spirit al bisericii noastre strămoşeşti, care a făcut din Voevodul dela Suceava un „atlet al creştinătăţii", din un Brâncoveanu un martir al credinţei străbune, din mitropolitul de viţă domnească, Movilă, un martor al vitalităţii ortodoxiei din vremea sa, ear din marele mitropolit Şaguna autorul unei organizaţii salvatoare de limbă, lege şi naţionalitate, inspiră şi strădaniile intelectualilor ardeleni de azi de a face din ortodoxia noastră cea mai activă forţă a vieţii noastre naţionale.

*

Poporul Românesc (dela 16 l. c.) din judeţul Ilfov, cere ca acţiunea „Frăţiei" să nu se mărginească numai la credincioşii din Transilvania, Bănat, Crişana şi Maramureş, ci să se întindă peste întreg cuprinsul ţării. „Această asociaţie, — scrie confratele din Ilfov — se naşte la un ceas hotărâtor pentru viaţa bisericii noastre strămoşeşti. Hârţuită pretutindeni de vânturi vrăjmaşe, neglijată până la uitare de cârmuitorii înveninaţi de politica nenorocită şi pătimaşă în faţa căreia nimic nu mai rămâne curat, biserica noastră ortodoxă, păstrătoarea fiinţei neamului prin toate vitregiile vremurilor, trebue să se ridice şi să ajungă la mândria ei de altă dată".

*

Gazeta Hunedoarei, dela Deva, în Nrul său din 18 l. c.:

Preocupările lumii materialiste sânt sguduite astăzi de ivirea unui curent de însănătoşare morală, venit din Ardealul nostru iubit, care priveşte cu ochii uimiţi, scăldaţi în lacrimile bucuriei şi ale fericirii, mişcarea regeneratoare a intelectualilor şi arhiereilor, de-a îndruma din nou mulţimea înspre focarul sfânt al bisericii, ocrotitoarea de veacuri a oprimaţilor români nevinovaţi, cari au vărsat atâtea lacrimi şi sânge de-alungul calvarului durerii şi a suferinţei.

„Frăţia Ortodoxă" este uriaşa regrupare a forţelor care păşeşte cu pas energic, îndemnând poporul să se unească în jurul bisericii, la adăpostul credinţei.

Români creştini, deschideţi-vă larg sufletele voastre şi să pătrundă aerul binefăcător al razelor divine. Aruncaţi perdeaua uitării peste trecutul împotmolit în noroiul necredinţei şi reîncepeţi viaţa voastră de fii adevăraţi ai lui Hristos!

*

Renaşterea dela Cluj, în Nrul din 19 l. c., scrie despre adunare:

Sânt ani de zile de când nu s'a mai produs un eveniment istoric, atât de mare şi de impresionant, prin proporţiile lui excepţionale. A fost o retrăire a vremilor eroice de altă dată, când cărturari şi popor, în frunte cu Arhiereii lor, îşi înfră-

---

Problema spirituală a societăţii e problema socială a bisericii. In biserică sânt depozitate experienţele sacre ale trecutului şi are o intuiţie specială a factorului permanent nealterat de sgura vremelnicului. Deteriorarea moralei publice şi a moravurilor vulgare, ne silesc să restabilim strălucirea bisericii noastre strămoşeşti. Fie ca noul congres dela Cluj să însemneze o eră nouă de fapte şi de realizări.

Congresul religios dela Sibiu din 1919 a anunţat un program din partea clerului. Dar mirenii abia după 14 ani s'au văzut îndemnaţi să-şi afirme voinţa de a îndorsa programul renaşterii în mod solemn şi practic. Confesiunile conlocuitoare şi-au mobilizat oştirile mireneşti. Mirenii noştri îşi aduc aminte, cum sub steagul bisericii s'a câştigat cea mai însemnată biruinţă a sufletului etnic pe vremea păstoririi mitropolitului Şaguna.

Un nou capitol în istoria apostolatului laic se deschide. Primul a imortalizat în fresca lui o seamă de figuri alese: Em. Gojdu, Cav. Puşcariu, Babeş, Mocioni, Mihu, Bârseanu etc. Uăm din tot sufletul celor de azi să întreacă pe înaintaşii lor! *T. S.*

Revista teologică. A apărut Nr. 3 din 1933 cu următorul bogat cuprins: † Nicolae: Orientări programatice. Dr. D. Stăniloae: Catolicismul şi cultura modernă. Pr. Ilarion V. Felea: Fariseii în faţa Mântuitorului. Prot Dr. Gh. Ciuhandu: Bogomilismul şi Românii. Prof. Dr. N. Popovici: N. C., Dr. N. T, N. Belea, şi N. B.: Mişcarea literară: Tineretul României. Problema religioasă în ţara noastră. Viaţa şi opera pictorului Mişu Popp. Curs de catihetică, sau metodica religiunii. In faţa primejdiei Iconoclaşti şi apostaţi contimporani. N. P. şi N. C.: Cronică: „Frăţia Ortodoxă Română" (F. O. R.). Convenţiunea bisericească şi şcolară româno-jugoslavă N. C.: Note şi informaţii. Bibliografie.

CRIŞCIOR

Să nu cumva să te-audă localnicii că zici satului lor: Criştior; se supără foc. Le aduce aminte de necazurile de demult, de renegaţii mai răi decât duşmanii. Iţi pomenesc îndată de Kristyory Mihály, român de origine, «d'ai noştri», ajuns pretor în preajma anului 1848, n'a fost altul mai înverşunat împotriva foştilor fraţi de sânge decât el. Nu e vorbă că şi-a luat răsplata streangului, când focul s'a înteţit.

Crişcior, dimpotrivă, sună alinător, drăguţ; e legat de Crişul încă feciorelnic, sglobiu, căci abia a ieşit din Strâmba, muntele care se vede în fundul văii, când te-ai ridicat până aproape de biserică. La Crişcior, Crişul alb face un cot strâmt, apucând către apus, pe lângă Brad, orăşel tihnit, cu case bine zidite în mijlocul livezilor mari.

Crişciorul pare că desparte două ţinuturi deosebite. Dela el în sus e muntele, cu viaţă mai aspră, cu văi mai înguste, cu drumuri mai ponorâte. In jos e valea surâzătoare, largă, împrejmuită cu sate bogate, trase mai la o parte de pământul neted.

Dar mai e ceva. Până când ajungi la Crişcior, pornind dela Brad, abea după câţiva kilometri, laşi pe partea cealaltă a apei, unul din cele mai zgomotoase centre din România toată. Zi şi noapte aici nu se mai odihnesc pilugii de fontă, măcinând piatra, doar doar o vor sili să dea mercurului ce-i stă'n cale, cel din urmă fluturaş de aur. Cu grea caznă se mai capătă metalul nobil, către care se întind milioane şi milioane de braţe, tremurând de emoţiune, de lăcomie, ori nerăbdare.

De n'ai şti de mai înainte că drumuleţul ce se abate pe puntea de peste Criş, duce la Gura Berzei, cu

ţeau inimile în flacăra sfintelor idealuri de luptă şi de mântuire.

Prin revenirea fericită la această tradiţie minunată, Ardealul îşi afirmă cu hotărâre credinţa nesguduită, că sănătatea şi fericirea statului românesc nu e posibilă decât pe temeliile religioase ale bisericii noastre naţionale.

Spiritualitatea ortodoxă trebue să domine toate frământările vieţii publice şi particulare. Eată crezul salvator, mărturisit ţării întregi, în atmosfera de solemnitate biblică a neuitatului sobor naţional dela Cluj

* !

In Neamul Românesc *din 19 Martie, ia cuvântul iscusitul scriitor, dl* Al. Lascarov Moldovanu, *care spune:*

«*Dela început, laicii s'au pus, cum se şi cuvenea, sub ascultarea şi oblăduirea bisericii ierarhice.*

La adunare deci, au fost faţă toţi prelaţii ardeleni, la care s'a adăogat şi Primatul ţării.

Şi nu numai că au fost prezenţi, dar toţi au ţinut să-şi spună cuvântul, limpede, răspicat şi cu căldură, ca în vremurile cele bune ale Ardealului de odinioară.

Ierarhul Ardealului însă, bunul şi credinciosul mitropolit Bălan, a dominat adunarea prin marele său discurs. Conştient de toate ţelurile urmărite, cunoscător al materiei cum nimeni altul, având o «doxie» şi un duh din cele mai deosebite, mitropolitul Nicolae a rostit un discurs care va rămânea în paginile cărţii de aur a bisericii noastre ortodoxe».

Dupăce reproduce părţi din vorbirea Mitropolitului, autorul termină:

«*La sfârşit înţeleptul Ierarh face o caldă chemare către straturile alcătuitoare ale naţiei dela profesorul universitar până la paznicul ţarinei, — o chemare atât de puternică, în cuvinte atâta de emoţionante, — încât, cu adevărat, avem impresiunea puternică a coborârii Duhului Sfânt asupra acestui vrednic arhiereu al lui Isus*».

*

Viitorul, revistă bisericească şi didactică, în Nr. 5 din a. c., consacrează mai multe coloane mişcării pornite la Cluj. Sub titlul «*Frontul creştin ortodox român*», directorul revistei, prof. Boroianu, scrie: „Nu-i zic front ortodox ardelean şi bănăţan, pentrucă nu cunosc decât o singură biserică ortodoxă română ori în câte circumscripţii mitropolitane şi episcopale ar fi împărţită. Şi nu-i zic aşa ca să nu-i micşorez însemnătatea actului, deşi «*Frăţia ortodoxă*» apare ca o asociaţie a intelectualilor din Ardeal şi Banat.

„Importanţa actului însă rămâne şi va cresta în istoria vieţii bisericii ortodoxe române un pas hotărâtor faţă cu acţiunile pe faţă şi ascunse ale tuturor defaimatorilor sfintei noastre biserici.

„Că „Chemarea" a plecat dela Cluj, nu importă. Nu considerăm motivele. Putea veni ori de unde. Suferinţe au fost peste tot. Şi încă sânt destule. Recunoaştem însă că acei cari au luat iniţiativa, au merit pentru aceasta şi istoria noastră bisericească îi va menţiona cu laudă întotdeauna, dacă roadele vor fi aşa cum le dorim. Eu, şi ca mine, cred, toţi câţi trăim azi, le aducem prinosul nostru de recunoştinţă. Toţi câţi sânt români creştini ortodocşi, vor intra în asociaţia „Frontul creştin ortodox", căci toţi avem, datoria de a face zid de apărare al credinţei noastre.

„Convinşi că toţi vor forma un bloc, avem convingerea că biserica ortodoxă română şi-a creiat un organism distins şi capabil de a apăra şi ajuta în orce împrejurare.

„Ţinerea bisericii noastre la însemnătatea şi rolul ei, va fi ţinerea şi ridicarea neamului nostru".

*

Articolul «*Pentru lumină*», semnat de Pr. Ec. Gh. Comană, în aceeaş revistă, spune:

„Şi proporţiile mişcării, şi valoarea reprezentativă a participanţilor, şi substanţa ideologică ce a format planul pe care s'au mişcat preocupările «*For*»-ului, sânt dovezi, de ce se poate face în ţara noastră, cu hotărâre şi cu *dorinţa sinceră de a sluji Domnului*, iar nu din alte mobile sufleteşti. Fără îndoială mişcarea începută acolo, trebue generalizată.

„Discursul I. P. S. Mitropolit al Ardealului este o capodoperă de elocvenţă şi o sguduitoare exprimare a ştiinţei religioase-naţionale a neamului".

Probleme, fapte, comentarii

Lumea Nouă, revista lunară de sub direcţia dlui *Mihail Manoilescu,* desfăşoară, de un an de zile, o bine gândită activitate de luminare şi de pedagogie publică. Munca celor grupaţi în jurul acestei reviste este închinată cu succes acestui proces de lămurire.

Intre punctele care fac parte din crezul revistei *Lumea Nouă,* directorul ei subliniază, chiar din primul număr (April 1932), următoarele: *E convingerea noastră profundă că nici o prefacere nobilă nu se poate face în viaţa omenirii în afară de creştinism, ear pentru noi românii în afară de creştinismul nostru ortodox.* „Numai prin creştinism se pot întări oamenii pentru misiunile atât de grele care-i aşteaptă într'o societate în plină transformare, în care ameninţarea de a-i smulge din confortul şi liniştea materială, nu poate fi compensată decât prin mulţumirile sufleteşti supreme, al căror secret îl păstrează încă şi-l va păstra totdeauna creştinismul. Ear pentru poporul nostru, socotim că *cea mai mare binecuvântare a istoriei sale este ortodoxismul,* care i-a îngăduit să-şi desvolte o fire, un temperament şi un caracter reprezentând valori umane superioare celor crescute la umbra comunităţii catolice de-alungul atâtor secoli fericiţi, de popoarele apusului".

In numărul următor, aceeaş revistă continuă să se ocupe, în două articole, cu probleme bisericeşti. In articolul: *Gânduri despre starea bisericii româneşti în statul laic,* autorul, dl Mircea M. Vulcănescu, arată că statul laic prezintă o neînţelegere fundamentală a trebuirilor bisericeşti, şi că se impune prin urmare o revizuire a raportu-rilor dintre stat şi biserică. Credem, împreună cu oratorul, că se vor găsi oameni cari să înţeleagă necesitatea acestei revizuiri; ear „dacă nu se vor găsi, tot nu vom desnădăjdui: pentrucă nepătrunse sânt căile Domnului, şi soartea bisericii Lui nu stă numai în mâna oamenilor". Al doilea articol, semnat de doamna Elena Manoilescu, aduce, în general, nimerite observări asupra felului de a preda religia în şcoalele din ţara noastră.

Un număr mai nou din revista *Lumea Nouă* [Nrul 2 din Febr. 1933] se deschide cu articolul *Ortodoxismul nostru,* de Mihail Manoilescu, articol scurt şi marcant, care adâncind din nou una din părţile crezului celor grupaţi în jurul publicaţiei, constată că într'o epocă de mare decadenţă, „singura nădejde de a mai păstra şi de a reînvia omenescul din om, stă într'o *recucerire* a societăţii de către creştinism". A încerca reconstruirea socială şi morală a unei ţări în afară de religie, este o imposibilitate: «*românismul este prea profund ortodox în structura sa sufletească, pentru ca să-şi poată da o altă bază etică, decât aceea a ortodoxiei*».

Politica de stat ce o preconisează autorul articolului, este aceea care ni-ar da cel mai mare prestigiu cu putinţă pentru biserica ortodoxă română. —

Astfel de mărturisiri şi constatări s'au făcut *înainte* de întemeerea societăţii „Frăţia Ortodoxă Română". Fie ca acum, după ce ea a luat fiinţă, adevărul propoveduit de valoroasa revistă a dlui Mihail Manoilescu să-şi croiască drumul tot mai larg şi mai departe în lumea nouă şi mai bună, spre care năzuim cu încredere, hotărâre şi entuziasm.

*

Anuarul Comisiunii Monumentelor istorice, secţia pentru Transilvania, pe anul 1930—1931, Cluj, tipografia „Cartea Românească", 1932. — Un volum de 316 pagini. Preţul 120 Lei.

Comisiunea aceasta, înfiinţată în 1921 şi pusă dintru început sub conducere pricepută şi devotată a dlui profesor universitar Alexandru

---

minele cele mai sistematice de aur din ţară, nimic nu te-ar face să crezi viaţa intensă de pe un petec de loc. Natura are şi ea câte-odată ale ei gesturi de ironie. Liniştea plaiurilor face să se peardă zgomotul pilugilor. N'auzi decât răsuflarea răbufnată a dinamurilor, care îi pune în mişcare. Verdele arborilor din zăvoi acopere gura minelor şi locul de forfotă omenească. Cel mult te întrebi ce caută hornul înalt, răsărit ca un stâlp în deschiderea văii.

Natura e stăpână; liniştea ei predomină.

Aurul e înlăuntru pământului; fug oamenii după el să-l scoată la faţă. Majoritatea însă a rămas la aurul din afară, plămădit din căldura soarelui şi truda pământului; nici acesta nu se poate căpăta totdeauna prea uşor.

De aceea Crişciorul nu s'a schimbat mult din ceeace trebue să fi fost odinioară. Doar că acoperişurile caselor s'au prefăcut. Căciulele ţuguete de fân des bătut, n'au rămas de cât la grajduri, rar la vre-o casă, la care s'a păstrat mai îndelung vatra sărăciei.

Totuş dealurile de piatră roşie, arse de soare, spălate mereu de ploi, au împins pe mulţi din Crişcior, ca şi pe cei mai departe, din Zdrapţi, Bucureşti şi chiar Mihăleni, să părăsească munca de zi pentru munca mai grea, dar mai asigurătoare uneori din întunericul minelor.

La ceasul schimbului de lucru nu rar întâlneşti pe minierul supt de lipsa luminii, târându-se către mină. Nu şi-a schimbat îmbrăcămintea. Îl vezi că e autohton. Atâta numai că în loc de sapă ori coasă, leagănă 'n mers nelipsitul felinar al minierului, la lumina căruia, în măruntaele pământului, caută sclipirea irizantă, ademenirea de fiară, a broboanei de aur.

In Crişcior, mai bine de cât ori care alt sat din Ardealul sbuciumat, bisericile, îngrămădite la mijloc de deal în jurul şcolii, prin starea lor dovedesc cât de nestatornice şi şubrede sânt uneltirile omeneşti de a distruge până şi credinţa.

Intr'o parte stă cu totul în ruină, fără tencuială şi acoperiş, biserica romano-catolică. E cea dintâi care s'a dat repede bătută. N'avea ce căuta pe meleagurile acestea. Mai încolo, biserica reformată e gata să se aplece. Casa parohială de lângă ea arată încă semeţia legată de puterea samavolnică, trecătoare. Intre ele, strălucind cu îmbrăcămintea simplă a varului curat, stă biserica ortodoxă, reprezentanta credinţii băştinaşe, neclintită din loc cu toate loviturile din vremuri. In mijlocul unei paişti verzi, împrejmuită cu zid scund de bolovani, cu turnul ca o prispă masivă, pare că glăsueşte: «*Aici am fost, aici am rămas.* Temelia a crescut în inima pământului, de nu mă poate nimeni şi nimic clinti din loc».

Fără să vrei, privind-o mai îndelung, îţi aminteşte de ciobanul care sta ceasuri întregi sprijinit în bâtă, privind zarea largă a plaiurilor muntoase. In jurul lui s'a rostogolit val peste val. El a rămas neclintit la locul de baştină al strămoşilor.

Biserica e interesantă însă şi din punct de vedere artistic. De sub cojile de var, s'au desgropat picturi vrednice ca să oprească'n loc, fie pentru vechimea lor, fie pentru tehnica şi coloritul lor. Stau acoperite de peste 400de ani, mai vechi de cât unele din trepicturile din Bucovina. Atâta expresiune mistică, atâta putere de credinţă se trădează din trăsăturile simple ale chipurilor, în cât dacă nu s'ar găsi pe pereţii bisericuţii din Crişcior, ci pe acei al unei Santa Maria oarecare, ar fi atras de sigur pentru mai mult timp privirea şi gândurile vre unui istoric al artei, poate tocmai prin con-

Lapedatu, a resolvit, în zece ani încheiaţi de activitate laborioasă, o sumă de probleme, — unele chiar de cea mai mare însemnătate, — pe lângă toată criza financiară ce ne complesește.

Unul dintre meritele de frunte ale Comisiunii este faptul, că a salvat dela pieire sau a repus în starea lor originală numeroase *biserici* şi unele clădiri monumentale şi istorice.

Secretarul comisiunii, dnul C. Daicovici, conferenţiar la universitatea din Cluj, spune în prefaţa anuarului:

„Inventarierea, păstrarea şi studierea monumentelor noastre naţionale, *în special a acelor minunate comori de artă română, carè sânt vechile biserici de lemn*, a fost unul din punctele esenţiale ale programului nostru de lucru".

Pe 155 pagini dl At. Popa descrie, în deplină competenţă, cu multe figuri în text şi cu toate amănuntele necesare, bisericile vechi de lemn româneşti ardelene din *opt* comune.

Interesante contribuţii mai citim din condeiul dlor: Ion Lupaş (Lupta dela Posada 1330), Silviu Dragomir (Ctitorii bisericii din Bârsău, judeţul Hunedoarei), Ion Moga (Cea mai veche biserică din Sălişte) ş. a.

Este interes naţional şi bisericesc ca guvernul ţării să nu prea comprime bugetele anuale ale Comisiunii monumentelor istorice; ci, dimpotrivă, să le sporească simţitor, dând putinţă harnicilor ei membri să execute cât mai bine şi cât mai numeroase lucrări ce cad în sfera ei de activitate.

*

Din ţinutul celor ce revin la graiul uitat. — Forţaţi de grele împrejurări, în timpuri de jalnică pomenire, locuitorii numeroaselor sate, din părţile de răsărit ale Ardealului, şi-au părăsit graiul dulce matern, împreună cu vechiul lor port naţional.

Revenirea la graiul uitat şi la obiceiurile din bătrâni, se face numai cu încetul şi cu multă muncă, — *dar se face.*

Astfel, ni se comunică din Aita mare, protopopiatul Sf. Gheorghe, că Societatea religioasă a tinerimii ortodoxe române din localitate a ţinut, earna aceasta, un ciclu de *şezători culturale religioase*, — ultima şezătoare a fost ţinută în 19 Martie, în comuna Căpeni (Căpeţ), cu o prelegere o preotului Ion Bunuş, cu coruri mixte dirijate de învăţătorul director Alois Rosonczi, şi cu teatru parte românesc, parte maghiar. Membrii societăţii s'au prezentat în costume naţionale, iar fanfara comunală i-a primit cu cântece româneşti, executând marşul brigadierului şi Deşteaptă-te române. Pretutindeni, în comunele din împrejurime, unde societatea tinerească a organizat şezătorile sale, locuitorii le-au primit cu bucurie şi însufleţire. S'au ţinut cu totul opt întruniri, ear din taxele benevole de intrare s'a adunat un fond de zece mii de lei, menit pentru biblioteca tinerimii, pentru excursiuni şi pentru procurare de costume româneşti. Ceice au rostit cuvântări la aceste ocazii şi au dat poveţe şi îndemnuri religioase, culturale şi economice, sânt: P. C. păr. protopop Aurel Nistor, medicul local dl Dr. Maurer, Pr. Ion Bunuş, dl notar Dumitru Vişa, dl învăţător director A. Rosonczi şi dnele învăţătoare Maria Pozna şi Eliza Ferenchi, — cărora membrii societăţii le aduc mulţămiri pentru concursul binevoitor ce au dat.

Dl inspector M. Popovici, dela ministerul instrucţiunii, vizitând, în cursul anului, societatea tinerimii ort. române din Aita mare, a rămas pe deplin mulţumit de frumosul resultat constatat.

Fie activitatea acestei societăţi, atât de harnice, pilduitoare şi pentru alţii.

*

Două concepţii. — In linia generală a vremii, evenimentele care ni se perândă sub ochi, ca ieşite din mijlocul unei nelinişti generale, par a fi începutul unei transformări, a unei concepţii despre viaţă şi lume, care să aibă la bază stânca spiritualităţii creştine. Aceasta a fost motivul esenţial al întemeerii „Frăţiei Ortodoxe": afirmarea principiului spiritual în viaţa individului, familiei şi societăţii şi încreştinarea lor, ca astfel, câţi în Hristos ne-am botezat, în Hristos să ne şi îmbrăcăm şi să gustăm din hrana pe care El ni-o întinde zilnic.

In această ordine de idei şi în apus, Germania, prin noul său guvern, afirmă ca singură bază reală, care poate sta la temelia statului: principiul spiritualităţii. Afirmarea acestui principiu despre viaţă, face să se sbată în spasmul morţii cealaltă concepţie, care nu vede nici o deosebire între peatră şi între cea mai pură gândire, decât un joc orb al materiei.

Productul materialismului, comunismul, îşi serbează acum 50 dela moartea evreului Karl Marx. După 50 de ani, să privim la roadele acestei concepţii, căci „după roadele lor îi veţi cunoaşte", zice cuvântul sfânt al Scripturei. Neghina comunismului de azi, haosul din „raiul bolşevic", chinurile şi foametea, victimile, care le fac zilnic comuniştii, ne spun la comemorarea lui, că pom *sălbatec* a fost, otravă, fiară omorâtoare de oameni.

Greşala marxismului, cea mai mare, o găsim în atitudinea lui faţă de divinitate, faţă de libertatea voinţei, faţă de instituţiile care au stat la baza omenirii.

Marx era ateu, şi toţi urmaşii lui *această* idee i-au păstrat-o în întregime şi au rămas la ea cu perseverenţă. Ce a făcut omul fără Dumnezeu, ni-o spune calvarul pe care l-au avut de îndurat atâţi creştini şi martiri cu nume şi fără nume.

Contradicţiile marxismului le găsim chiar în ideile lui fundamentale. Marx „hegelianul de stânga" inversează concepţia lui Hegel despre „idee" ca bază a realităţii şi în loc de „idee" el pune la baza tuturor «*materia*». Din punct de vedere ştiinţific şi filosofic, această concepţie e învechită de mult şi Marx singur şi-ar renega-o; ei înşuşi şi-a dat verdictul de condamnare.

Cum va putea un comunist, lipsit de personalitate, care nu face nici o deosebire între bine şi rău, adevăr şi minciună, să execute strigătul lui Marx pentru economie? Economia nu poate fi sustrasă de sub lumina principiilor superioare morale. Biserica creştină a îndeplinit o operă ecònomică de asistenţă socială, la baza căreia stă nu forţa, ci iubirea creştină, mila, princìpii de care marxismul nu poate vorbì.

Consecinţele lui îngrozitoare revoltă întreagă fiinţa omenească. Reacţiunea produsă de spiritualitatea creştină e un răspuns dat acţ unii comuniste.

Filosoful rus, N. Berdiaeff, spune undeva, că spiritul anticreştin nu va putea fi învins decât, de un creştinism purificat, spiritualizat, aprofundat, conştient de datoriile sale creatoare şi în cultură, şi în viaţa socială.

Prin această purificare la 50 de ani dela moartea lui Karl Marx, vom putea declara desfiinţată şi concepţia lui. *C.*

*

Serbare religioasă la Blaj. — Dumineca, în 12 Martie 1933 s'a ţinut o frumoasă serbare religioasă ortodoxă, în cadrele Soc. „Sf Gheorghe" a tinerimei din localitate. Sala şcoalei primare de stat, unde este improvizată capela noastră, era neîncăpătoare pentru mulţimea doritorilor de a auzì cuvântul ortodox, cu o rezonanţă deosebită pe aceste meleaguri. Coruri religioase, recitări, lectură şi o conferenţă despre biserica ortodoxă în trecutul neamului, au format punctele programului. A conferenţiat Pr. V. Popa, profesor, insistând asupra rolului de unificare sufletească pe care l-a avut biserica ortodoxă în trecut: ea a desăvârşit unirea sufletească românilor, cu mult înainte de unirea politică. Dacă românii din diferite provincii n'ar fi fost de aceeaş lege, statul român n'ar fi decât o creaţie artificială, clădită pe baze şubrede şi dând naştere la lupte fratricide, ca b o. în statul vecin Iugoslavia. Alt caracter eminent al bisericii ortodoxe a fost toleranţa şi generositatea faţă de credinţele ivite pe pământul românesc. Ortodoxismul nostru naţional, şi orce creaţie spirituală durabilă, nu se desăvârşeşte decât prin prizma naţionalismului.

Cu această ocazie o domnişoară a donat una mie Lei pentru biserică şi 200 Lei pentru biblioteca religioasă „Sf. Gheorghe. *E. O.*

Arhiva pentru ştiinţa şi reforma socială, organ al Institutului social român, director *D. Gusti* Anul X 1932 Un mare volum, de 987 pagini, tipărit cu ajutorul Fundaţiei Rockefeller. Imprimeria Naţională, Bucureşti. Preţul 500 Lei. — Cuprinde studii şi articole de: sociologie, economie, cultură, politică, juridice, politică socială, şi diverse buletine. Remarcăm articolele: Contribuţii la cercetarea mentalităţii satului, Despre Inochentie şi inochentism, Contribuţii la problema calendarului în satul Cornova din Basarabia, Desore bocetul dela Drăguş, în judeţul Făgăraş ş. a.

---

trastul dintre expresivitatea lor şi liniştea, singurătatea ori chiar sălbătăcia locurilor în care a fost înălţată bisericuţa.

Figura Mântuitorului din scena spălării picioarelor, sau aceea luminată de credinţă a lui Petru din Cina cea de taină, ar găsi loc de cinste în orice monografie artistică.

Picturile de pe peretele sudic, dela intrare, mai sânt însemnate şi prin tabloul ctitorilor: Robul lui Dumnezeu jupanul Bălea, cu roaba lui Dumnezeu jupâniţa Vişa şi întreaga lor familie. Figura jupanului Bălea, impunătoare, «înfăţişează cel mai vechi portret cunoscut pe care-l avem la românii din Ardeal. Reprezintă un tip caracteristic, întâlnit şi azi adeseori între ţăranii de pe valea Crişului-Alb», (Silviu Dragomir).

Tip de ţăran, îmbrăcat însă în hainele cavalerilor de pe vremuri. Şi l prind de minune. Nu e nici o deosebire între ei, jupânul Bălea, şi chipul mai marilor unguri din aceeaş vreme, zugrăviţi pe celalalt perete.

Stă mândră şi sănătoasă bisericuţa străveche clădită cam pe la 1375, prin evlavia lui Bălea, pe când celelalte biserici, din apropiere, se surpă din lipsă de credincioşi.

Oamenii ţin la biserica lor veche; e legătură nevăzută dar neştirbită între azi şi depărtatele vremuri străbune. Oamenii ţin şi la preotul lor. Murind cel bătrân, au chemat să le fie paroh fiul acestuia, rămas în Iugoslavia.

Om vrednic, cu tragere de inimă pentru credincioşii lui, continuă conducerea sufletească a satului, fiind de un mare ajutor tocmai în zilele de azi. Totuşi nu se putea să nu existe şi o umbră.

Preotul nu avea (astă vară cel puţin) cetăţenia română, deşi se trage din Crişcior, deşi fu chemat de enoriaşi. Nu are cetăţenia, căci rămăsese lângă fraţii lui din Torontaiul iugoslav, unde nu căpătase nici cetăţenia sârbă. Cum s'ar zice, este al nimănui, şi dacă vreun prieten şi-ar pune mintea să-i sape locul, ar fi trecut de colo, colo din România în Iugoslavia ca o minge asvârlită dela unul la altul. Iar în vremea aceasta se votează peste noapte legi cu schimbarea modalităţii de încetăţenire, numai ca să poată beneficia cutare financiar străin, născut în ţinutul României actuale.

Preotul din Crişcior, slujind la o biserică ortodoxă clădită în veacul al 14-lea, trăeşte *tolerat* în ţara lui, unde se află însă mormintele străbunilor săi.

Deşi e ciudat, este totuşi adevărat.

(Universul). Prof. *I. Simionescu*

Organizaţi Oastea Domnului

Problema religioasă

Dl Dr. Victor N. Popescu a tipărit o broşură folositoare, sub titlul *Problema religioasă în ţara noastră* (Tip. Cernica, Bucureşti, 1932. Pag. 55. Preţul Lei 30) Dsa vede lucrurile clar şi le apreciază la valoarea lor.

Orce epocă istorică îşi are semnificaţie deosebită din punct de vedere religios. Prefacerile sociale în cursul timpului au avut influenţa şi asupra fenomenelor religioase. Aşa a fost în apus, astfel e şi la noi. Fenomenele religioase au tras totdeauna o brazdă adâncă în ogorul sufletesc al popoarelor. Aceasta vrea autorul să ni-o arate cu privire la fondul religios al neamului nostru.

Biserica noastră ortodoxă a mers alături de viaţa naţională «spiritualizând cât a putut sufletul nostru». Strămoşii coloni ai Daciei după a. 104 d. Hr. au adus de departe «rituri şi

Protestează biserica noastră întreagă

Guvernul actual a pregătit un proect de lege pentru *etatizarea fondului bisericesc din Bucovina:* **proectul intenţionează, înainte de toate, să scoată administraţia fondului bisericesc de sub autoritatea mitropolitului şi a Consiliului eparhial şi să-l supună autorităţii ministerelor de culte, finanţe şi de domenii.**

Impotriva acestui nenorocit proect de lege, ce calcă constituţie şi canoane, se ridică cler şi popor din toată Bucovina. La acest protest energic şi unanim al Bucovinei se alătură întreaga biserică ortodoxă română, hotărâtă să-şi apere, prin toate mijloacele de care dispune, drepturile ei strămoşeşti faţă de aceia cari nu mai au respect pentru biserică şi pentru aşezămintele ei.

Cerem guvernului să-şi retragă proectul de lege, care nu este alt ceva decât cea mai învederată *sfidare* **a bisericii ortodoxe române, şi în acelaş timp şi o enormitate politică.**

In fruntea luptei contra etatizării fondului bisericesc stă *Adunarea eparhială bucovineană,* **convocată pentru astăzi, Vineri, în adunare extraordinară, spre a-şi apăra fondul ei. O mare adunare de popor se întruneşte la Cernăuţi Duminecă în 26 l. c. De asemeni se vor întruni toate consiliile parohiale din cele 400 biserici ale Bucovinei, protestând contra încălcării ce se plănueşte.**

Hristos este viaţa, de Pr. Dem. Iliescu Paianca, tipografia N. Niculescu, Oltenita. Preţul 10 lei. — Broşură de 18 pagini, cu şase articole de cuprins moral-religios, publicate în revista Păstorul Ortodox şi de acolo în broşura de faţă.

Şedinţele Sfântului Sinod *au continuat, în sesiunea actuală, să se ocupe de un întreg şir de chestiuni puse la ordinea zilei.*

S'a aprobat convenţia încheiată cu Iugoslavia, privitoare la rezolvirea intereselor spirituale ale românilor din Banatul sârbesc şi ale sârbilor din Banatul românesc.

S'a comemorat centenarul naşterii lui D. A. Sturdza, fost preşedinte al Academiei Române şi preşedinte al consiliului de miniştri, bărbatul de stat care a adus mari şi bune servicii ţării şi neamului.

S'a fixat ziua de 21 Mai a. c. — Sfinţii Constantin şi Elena — pentru reînmormântarea osemintelor voevodului Constantin Brâncoveanu, cu care prilej se vor face mari serbări religioase.

S'a încuviinţat colecta în Ardeal pentru ridicarea bisericii ortodoxe la Blaj.

S'a discutat situaţia consilierilor referenţi şi s'a decis că aceştia nu pot ocupa alte funcţiuni decât cea de consilier.

S'a desbătut chestiunea anulării unor mandate ale alegerilor eparhiale ş. a. —

Sf. Sinod a hotărât prorogarea sesiunii pentru o dată, care se va statorì în urmă.

Meditaţii

La Buna-Vestire

Praznic minunat şi sfânt, isvor necuprins de bucurii spirituale, de înălţare a gândului spre culmi dumnezeeşti, în care au vieţuit cândva protopărinţii noştri, cât eşti de binecuvântat pentru darul scump ce-l oferi acum omenirii, străine de Dumnezeul iubirii!

Trebue să fii cu adevărat slăvit de noi, credincioşii, căci cu venirea ta ne chemi la fericirea cea dintâi; ne deschizi raiul cel zăvorât cu pecetea morţii. Tu vii să îngenunchi conştiinţa omenească şi aspiraţiile ei *altul* altar, cu o valoare eternă.

Care alt praznic, pe lângă semnificativa şi modesta Naştere, pe lângă strălucita Inviere a Mântuitorului, mai poate sta alături de tine? Tu eşti: «începutul mântuirii noastre şi arătarea tainei celei din veac». Singur eşti generator de toate veseliile duhovniceşti de care ne învrednicim noi «fiii mântuirii», într'o viaţă cu adevărat creştină.

Dacă n'ai fi fost tu, n'am fi auzit preamărindu-se pe pământ pacea cerească de corul îngeresc în noaptea Crăciunului, nici raiul nu ni s'ar fi dat nouă de Cel ce bine se vesteşte azi sfintei Fecioare.

Tu deschizi veşnic orizonturi nouă omenirii care se aşterne la picioarele Crucii. Şi îndrepţi privirile spre o lume condusă de un Dumnezeu care, iubindu-ne, trimite la noi pe Fiul său ca, prin moartea Sa, să ne scape din robia diavolului, să ne facă moştenitori ai Impărăţiei celei dintâi, din care am fost izgoniţi.

Prin vestirea ta, sfânt praznic, ne inviţi la ospăţul ceresc ce se găteşte de Cel ce vine să se întrupeze. După cum aurora dimineţii anunţă apropiatul răsărit al soarelui, aşa tu vesteşti ospăţul sfânt, ne chemi la lumina Soarelui nostru moral, Isus Hristos. El, în pragul unei vieţi terestre, ne strigă tuturor: «Veniţi la Cina mea! Veniţi, căci eată toate sânt gata! Convertiţi-vă la o viaţă nouă, prefaceţi-vă mintea, schimbaţi-vă din adâncul spiritului vostru, răsturnaţi ierarhia valorilor obişnuite ale vieţii voastre. Credeţi Mie, credeţi Evangheliei Mele, care este solie mântuitoare, Bună Vestire».

Eşti praznic de înălţare şi veselie în biserică: Drept aceea, strigăm în cântări răsunătoare, să fii mai mult, decât în oricare alt an, început de primăvară pentru mântuirea obiditului nostru suflet.

Ear pe Tine, sfântă Fecioară, care ai fost învrednicită azi dintre toate neamurile pământului să conlucri la mântuirea noastră, Te mărim noi, credincioşii, şi Te fericim după adevăr.

Dacă prin ispitirea celei dintâi Eve am căzut, prin cea de a doua ne-am ridicat la dreptul de a poseda ceeace am pierdut. Tu ai recâştigat comorile mari ale sufletului femeesc, căci ai fost învrednicită să fii Mamă a Dumnezeului nostru, pătimind alături de El pentru noi, din noaptea Naşterii şi până 'n ziua urcării Calvarului.

Ce taină mare este aceasta! Şi cât sânt de necuprinse planurile Tale, Doamne: Printr'o femee a intrat moarte în lume, şi tot prin ea a venit viaţa!

Sfântă Fecioară-Maică, eşti icoana vie a ascultării de porunci venite din alte lumi.

Sufletele noastre, copleşite de podoabele care se descopăr în Tine, se aştern la picioarele Tale şi mărindu-te îţi strigă: «Bucură-Te, Mireasă, pururea Fecioară». Azi este vestirea Naşterii lui Emanoil. «Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi».

SIMEON RADU
profesor de religie la şcoaal normală din Cristur.

Telefonistul „Unirii" şi clopotele ortodoxe

Trebue să mărturisim sincer, că ne e milă de telefonistul Inalt Prea Sfinţitului Vasilie dela Blaj. Ştiţi: prea sufere de insomnie. De astădată nu poate dormì, fiindcă ortodocşii din mica romă vor să-şi ridice un sfânt locaş de închinare.

Inteligentul telefonist şi-a dat, în sfârşit, seama, că toate uneltirile şi împotrivirile «prelaţilor domestici» nu vor fi în stare să împiedece realizarea gândului frumos şi înălţător de care sunt purtaţi credincioşii noştri din Blajul «experimental». De aceea dsa vede deja ridicată catedrala ortodoxă şi se gândeşte cu groază la «clopotul cu sunet metalic», care va convertì la ortodoxie până şi... zidurile catedralei unite.

Ei, asta-i prea mult, telefonistule, dragule. Fiindcă convertirea zidurilor nu intră în misiunea clopotelor noastre. Asta-i o specialitate exclusivă a clopotelor papistăşeşti. Dovadă un paragraf buclucaş din proectul de lege a cultelor, — paragraf, pentru suprimarea căruia vlădicii uniţi au aranjat procesiuni. (Aud?) Şi, dovadă, dacă vreţi, formidabila acţiune de dărâmare a zidurilor ortodoxe, întreprinsă pe vremuri cu atâta entuziasm habsburgic de generalul Bucov, cel mai autentic «clopotar» al catolicismului «de ambele rituri».

Dupăcum vedeţi, telefonistul Inalt Prea Sfinţitului Vasilie are imprudenţa de a vorbi din nou de funie în casa spânzuratului. Şi încă — cu supărare mare foarte. Că doar deaceea-şi începe convorbirea telefonică din «Unirea» cu vorbele de-o adorabilă sinceritate: «nu ne supără de loc ridicarea unei biserici ortodoxe la Blaj». E cazul să-i răspundem senin, cu semnificativa replică dintr'o anecdotă jidovească: „Iar începi?".

---

credinţe» cu vechime adâncă, «ce nu le-am părăsit, când am devnit creştini». Acestea au trăit «în umbră» alături de creştinismul nostru.

Timpul cu prefacerile sale schimbă azi multe din vechile datini şi credinţe. Oameni dela ţară pleacă şi se aşează uneori definitiv în oraş, unde mediul este altul. Autorul se întreabă: «ce se va întâmpla cu toţi cari trăesc din astfel de împletituri de vechi credinţe, când viaţa îi va desrădăcina din mediul, în care au trăit până acum?»

Pentru aceasta, iată de ce mi se pare că ideea înfiinţării asociaţiei «Oastea Domnului» este admirabilă şi binevenită. Căci ea canalizează tot spre biserica strămoşească pornirile religioase ale acelora, cari vreau şi caută ceva mai mistic religios, uneori nebulos, întunecat şi poate neclar. Oastea Domnului îi atrage totdeauna la calea mântuirii pe unii ca aceştia. Şi este mai bine aşa, decât să ne pomenim cu manifestările bizare, ce au apărut în Germania după război, cu asociaţiile celor ce trăesc prin păduri, adoră soarele, cultivă nudismul, care par o întoarcere la vechea religiune druidică a germanilor. Inochentismul sectei basarabene este tot aşa de periculos. Oastea Domnului ne poate mântuì de astfel de bizarerìi — dar numai sub conducerea şi totdeauna cu conlucrarea preoţilor.

Dl Victor Popescu vorbind de primitivism în legătură cu superstiţiile noastre religioase, citează pe *Raoul Allier* «Problema conversiunii la popoarele necivilizate», arătând ce a însemnat războiul pentru asemenea oameni. Din acestea vedem câtă precauţiune ne trebue: când superstiţia se năruie, să nu cadă împreună şi împletitura credinţei adevărate.

Fenomenul social al sectelor ar trebui să intereseze nu numai biserica, ci «merită atenţia tuturor», ca o urmare a războiului, care a scos «pe oameni din mediul sufletesc în care au trăit».

Autorul are exemple grăitoare în conflictul religios dintre sate şi oraşe. Prezintă pe tinărul preot, crescut de copil în atmosfera spirituală a satului, trecut apoi prin seminar, după 8—12 ani, se întoarce dela oraş *altul.* Greutăţile întimpinate, noua prefacere şi revenirea sânt bine, dar dureros înfăţişate. Deasemenea descrie şi pe învăţătorul care plecat din sat, citeşte acum pe Auguste Comte... pe meseriaşi intrând în oraşe la patroni socialişti, necredincioşi sau sectanţi. Cu dreptul putem spune că «oraşele au asupra vieţii religioase a satelor o acţiune disolvantă».

In mahalaua oraşelor viaţa sufletească se aseamănă cu cea dela sat. Vedem aceasta mai perfect în capitala ţării. Bisericile dela periferie, în majoritate, nu prea sânt frecventate de credincioşi, cari altcum sânt pioşi. «Ei cred, ca şi ruralii, că slujba făcută de preot îi dispenzează de a merge la biserică». Sânt ritualişti, nu le place predica. Un caz cam la fel în Zarandul de altădată: O discuţie între bătrânii şi tinerii satului: Cei dintâi aveau dragoste mai multă pentru cazania, care se cetea slovenită şi cu împedecări... Tinerii însă lăudau predica tinărului lor preot, care lămureşte mai bine şi mai uşor. Se ştie că preoţimea luptă cu astfel de mentalităţi. In Bucureşti chiar «trimit pe cineva din familie la biserică, pentru toată casa, sau trimit o liturghie în fiecare sărbătoare sau o pomenire cu anticipaţie pe un an». Teren prielnic pentru secte, înstrăinare şi păcat.

Viaţa religioasă a burghezimii româneşti nu are aspect bine definit şi în continuitate ca la alte popoare. Totuşi avem familii de vechi boeri cu «coloratură conservatoare». Ele

INFORMAȚIUNI

Știe personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* s'a înapoiat în seara de 21 l. c., la reședința Sa.

Amânare. Intrunirea partidului național-liberal, de sub președinția dlui Gheorghe I. Brătianu, ce trebuia să se țină zilele acestea la Sibiu, s'a amânat pentru sfârșitul lunii April a. c.

Știre ziaristică. A apărut, cu data de Martie 1933, primul număr al revistei lunare, ***Viața Monahală***, sub îngrijirea și conducerea unui comitet de redacție compus din P. P. profesori ai școalei călugărești din Sf. Mănăstire Cetățuia Iași. Director fondator, al acestei reviste religioase ilustrate, este Protos. Teodosie Bonteanu. Publicația dela Iași are un caracter de generalitate asupra vieții monahale din România întregită. Primul Nr. are bogat sumar: Foloasele aduse de mănăstiri, dări de seamă asupra reorganizării vieții monahale, din istoria muzicii bisericești, recenzii, cronice ș. a. *Viața Monahală* izbutește astfel să umple un gol în activitatea bisericească de astăzi. Abonamentul: 120 lei pe un an, un număr 10 lei. Redacția și administrația: Sf. Mănăstire Cetățuia Iași.

Numărul românilor rămași în localități din Ungaria este în realitate de cel puțin 145 mii de suflete, — și nu 25 mii, cum ar vrea cei dela Budapesta.

CARȚI ȘI REVISTE

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Orientări programatice pentru „Frăția Ortodoxă Română" de *Dr. Nicolae Bălan*, Arhiepiscop și Mitropolit. Sibiu, tipografia Arhidiecezană. — Discurs rostit la adunarea de constituire a „Frăției Ortodoxe Române", ținută la Cluj, în 5 Martie (Dumineca Ortodoxiei) 1933.

Anunț. *Aducem la cunoștința cetitorilor noștri că în scurt timp va apărea, în tipografia Arhidiecezană din Sibiu, valoroasa lucrare a teologului rus* Prof. Sergiu Bulgakoff: **Ortodoxia.** *Autorizația pentru traducerea acestei lucrări a primit-o bursierul arhiepiscopiei noastre* N. Grossu, *trimis la continuarea studiilor sale în străinătate.*

---

fiind puține, «nu pot exercita vreo influență asupra spiritualității și vieții noastre religioase», care, prin urmare, n'are aspect stabil și format.

Incotro merge religiositatea orășenilor — se întreabă autorul — prin renunțarea la vechile concepții și împrumutarea altora? *a*) «Cei simpli nu vor trece la indiferență religioasă», deși vor schimba ușor vechile obiceiuri; *b*) Dintre intelectuali unii vor ajunge indiferenți, alții sânt în întunerecul și umbra păcatului, — sau pe drumul de întoarcere, parcurs de fiul rătăcit.

Cartea dlui V. N. Popescu se poate ceti cu folos de intelectualii neamului.

Adevărata renaștere religioasă nu s'a produs încă în România nouă, dar o așteptăm. Pr. *Dr. I. Felea.*

Nr. 650/932. (16) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vecerd,** protopopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Intregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială arător și fânaț în mărime de 13 jugăre pe hotarul comunei necomasat.
3. Câte una ferdelă grâu (20 l.) dela fiecare familie.
4. Stola statorită pentru întreg tractul de către adunarea protopopească.
5. In lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji pentru parohul său de o locuință corespunzătoare.
6. Preotul va putea ține pe pășunea comunală vite ca și oricare proprietar din comună.

Nou alesul paroh va trebui să administreze totodată și parohia vacantă Metișul, fără altă pretensiune, până când această parohie se va întregi.

Parohia Vecerd se află la 2¾ km depărtare de gară și 600 m. depărtare de stațiunea autobusului.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare în terminul de mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta, pe lângă încunoștiințarea și aprobarea acestuia, în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 30 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român din Agnita în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

A APĂRUT

Cântările bisericești

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese și aranjate de

Dimitrie Cunțan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediția a II-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la școala normală A. Șaguna

Prețul 120 lei frumos legată. Porto poștal 20 lei

Nr. 67—1933 prot. (18) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Șura-mare,** cu filia **Hamba** din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat, conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 16 jug. fânaț, 4 jug. arător.

c) ½ ferdelă grâu, ½ ferdelă porumb, de familie.

d) Stola statorită uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român Sibiu în termen, și candidații își vor exopera permisiune de a concura dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care actele sunt incomplecte, iar pe lângă încunoștiințarea acestuia, se vor putea prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Sibiu în înțelegere cu consiliul par.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 434/1933 (17) 2—3

Concurs

La ordinul Preav. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 1931/933 se publică concurs cu termin de 30 zile la postul al doilea de paroh înființat în **Făgăraș,** prin transformarea capelaniei protopopești în parohia a II-a de cl. I.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela parohie 200 Lei.
2. Salariu dela stat conform coalei B.
3. Din reforma agrară cositoriu dintre tabla I și Olt de 5 jug. conf. decisului Nr. 8499/925.
4. Casă parohială bună, de curând reparată cu sobe de teracotă și lumină electrică.
5. Venitele întregi stolare din parohia a II-a.
6. Venitele jumătate, dela liturghii și eventual dela alte servicii din biserică în Dumineci și sărbători.

Concurenții își vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu și se va prezenta în biserică spre a fi cunoscuți de popor. Candidații vor anexa la documente permisie de concurs dela Prevenerat. Consiliu arhiepiscopesc.

Făgăraș la 10 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Făgăraș în înțelegere cu consiliul parohial dela 17 Noemvrie 1932.

Nicolae Borzea,
protopop.

---

(15) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Cherghеș** cu filia **Popești,** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială, în materă 8½ jug. arător și fânaț, ear în filie 2 jug. împroprietărire nouă, teren de pășunat.
4. Adăul (birul) parohial, din materă dela circa 90 familii câte o măsură de 20 litri grâu, ear din filie câte-o ferdelă à 24 litri porumb smicurat dela cca 50 familii.
5. Venitele stolare, stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile din tract.
6. Lemne de foc, un drept din pădurea comunală a meterei.

Concurenții vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc. în termen legal, și se vor prezenta în parohie, ținând cont de dispozițiile regulamentului pentru parohii.

Deva, la 22 Februarie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Deva, în înțelegere cu consiliul parohial.

Prot. **Iosif Morariu,**
adm. protopopesc.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicațiile următoare:

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poșta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci și aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaș. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaș. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaș. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărți ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericești, de acelaș. Lei 20.

Catehism, de acelaș. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Stilistică și Poetică* și Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcușe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu prețurile cele mai moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 1 April 1933 Nr. 28—29

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele
să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Etatizarea fondului religionar?

Pentru amatorii de codri

Guvernul a pregătit un proiect de lege pentru etatizarea Fondului bisericesc al Mitropoliei ortodoxe române din Bucovina. E cea mai nouă bombă pusă la temelia sacrului așezământ al neamului, cel mai recent gest din seria care încadrează atitudinea dușmănoasă a cârmuitorilor noștri față de Biserica ortodoxă română.

Este prea cunoscut rolul unic pe care l-a avut această instituție în cârmuirea neamului și 'n închegarea și întregirea statului românesc de astăzi. Arătându-l aici, ar însemna să redităm adevăruri întrate de mult în cea mai adâncă conștiință a oricărui român luminat.

Totuși — la ziua biruinței celei mari — Biserica nu i-a prezintat statului nici o poliță, n'a cerut nici o răsplată. Tot ce a cerut a fost: să fie lăsată să-și împlinească mai departe, nestingherită, înalta sa misiune în mijlocul poporului și să i se creeze condiții mai puțin vitrege decât cele din trecut pentru mântuitoarea ei lucrare.

Ce credeți că au făcut conducătorii statului în gălăgioasa lor inconștiență? Mai întâi i-au luat Bisericii școalele. Școalele pe care *ea* le-a creiat, din mucenicească ei sărăcie. Temutu-s'a statul, că școalele Bisericii nu vor fi destul de patriotice? E greu de crezut. Pentrucă o asemenea bănuială era lipsită de orice temeiu. Ea ar fi fost pălmuită de un întreg trecut, pe cât de îndelungat pe-atât de elocvent. Explicația raptului etatist este alta: Iluștrii noștri demagogi voiau să se împopoționeze cu pene străine.

Biserica a protestat. Dar surzii nu aud.

A urmat legea de organizare a Bisericii ortodoxe române, în care s'au întrodus dispoziții în flagrantă contradicție cu principiul autonomiei bisericești înscris în constituția țării.

Legea Cultelor și Concordatul au fost, la fel, lovituri date pieziș Bisericii ortodoxe, care n'a ajuns încă, nici în România nouă, să fie tratată măcar pe picior de egalitate cu confesiunile minoritare ale țării. E inutil să mai spunem, că autoritățile noastre bisericești au protestat de nenumărateori împotriva acestei paradoxale situații, cerând organelor de stat remedierea ei. Zadarnic: surzii nu aud.

Dar de sigur cea mai cumplită și cea mai fățișe serie de lovituri i s'a dat Bisericii ortodoxe în anii din urmă, prin măcelărirea criminală a bugetului ei și prin ofensa ce i-a adus-o un om politic, care a declarat de pe banca ministerială că Biserica nu este o funcțiune esențială în stat. Această măcelărire bugetară garnisită cu incalificabila declarație ministerială sunt echivalente cu urgia roșie deslănțuită împotriva Bisericii de către bolșevicii de dincolo de Nistru și arată cu o tragică elocvență limita degradării morale la care au ajuns unii dintre cei mai proaspeți cârmuitori ai neamului nostru.

Și totuși cupa amărăciunilor Bisericii nu pare a se fi umplut încă. Loviturile statului împotriva instituției sacre nu contenesc. Dimpotrivă, ele par a intra într'un ritm mai accelerat și a lua proporții mai impresionante. Dovadă, recentul amestec al statului în chestiunea alegerilor eparhiale, chestiune cu care parlamentul nu are nici o treabă; dovadă intenția de a desființa eparhiile istorice a Hușilor și a Cetății Albe prin amânarea ilegală a alegerilor de episcopi pe seama acestor eparhii, alegeri pe cari guvernul le pune în funcțiie de ...parcimonia sa dubioasă și de meschine calcule politicianiste; dovadă ideea înființării unei episcopii minoritare, pe care a lansat-o deja un ziar apropiat de actualul guvern; și dovadă monstruosul plan pe care-l clocesc cârmuitorii de astăzi ai țării prin proiectul de lege al etatizării Fondului religionar din Bucovina.

Cine știe ce valori reprezintă bunurile fondului religionar bucovinean și cine cunoaște în acelaș timp rapacitatea politicianilor noștri, acela-și va putea da seama ușor, că încercarea de a scoate acest Fond de sub administrația Bisericii echivalează cu o nouă secularizare, cu un nou și formidabil atac la temelia organizației noastre bisericești prin nesocotirea autonomiei acesteia asigurate prin lege și cu un atentat la mijloacele de viață ale acestui așezământ.

Statul a fost larg până la inconștiență, atunci când [illegible] fundațiilor catolicilor proprietăți de *averi* patronale și pe cele folosite de statusul catolic ardelean, precum și *imensele întinderi de pământ*, ale eparhiilor catolice, iar când e vorba de Biserica neamului, de Biserica celorce cu jertfa vieții lor au zidit România mare, nu se sfiește s'o bată și s'o jăfuiască până la sânge?

Să-și dea seama însă amatorii de codri și ahtiații după confortabila situație de membru în noul consiliu de administrație al vr'unei noua «case autonome a jafului», că nu mai au de a face cu Biserica robită din timpul primei secularizări, ci cu Biserica trecută prin toate vijeliile și tocmai de aceea pe deplin conștientă de drepturile sale, pe care și le va apăra împotriva oricui.

Posedații nebuniei etatizante și ai lăcomiei fără frâu să se mulțumească — cu pădurile din munții Ciucului, cu afaceres an-Germania și cu cea mai recentă «pleașcă», a Skodei. Să nu intre prea adânc în întunecimea codrilor... fiindcă s'ar putea să fie gătuiți de stafii.

Prof. **NICOLAE COLAN.**

Proxima metodă de lucru

Acum după ce am văzut realizat cadrul în care va avea să se desfășoare acțiunea religioasă printre intelectuali, nu mai putem întârzia cu reflexiuni asupra însemnătății acestui cadru și a momentului în care s'a constituit, ci trebue să purcedem de urgență la lucrul propriu zis: la umplerea acestui cadru cu viața pentru care a fost destinat. Căci înainte de-a fi împlinit acest mare, acest covârșitor desiderat, nu putem aștepta ca F. O. R. să aibă o prea mare influință în viața socială privată și publică.

Ceeace s'a făcut la Cluj, nu a fost decât chemarea la apostolat a intelectualilor noștri, cari au întâi lipsă de pregătire serioasă până a putea fi trimiși la propovăduire. Să-i faci să susțină în viața politică și socială anumite principii numai pentrucă li s'ar comanda dintr'un centru de undeva, unde s'ar ști ce e creștinesc și ce nu, să-i faci să se solidariseze în atâtea cazuri în jurul vreunei chestiuni numai pentrucă așa se cade unor membri dintr'o societate, ar însemna să riști a nu realiza nimic, pentrucă omul nu poate fi mișcat ca un obiect din afară, ci se mișcă dinăuntru când găsește de bine s'o facă.

Ceeace se cere acum, este transformarea interioară a intelectualilor ortodocși, pregătirea unei conștiințe religioase și-a unei mentalități creștine, sensibilizarea unor rezorturi sufletești cari de prea multă neîntrebuințare au întrat în ruginire. In acțiunea ce ne stă înainte, metoda cea mai bună va fi deci aceea care poate străbate mai adânc în straturile sufletești, de e posibil chiar până la punctul de suport, nedeterminabil dar determinant al întregei gândiri, simțiri și voiri a omului.

N'ajunge, se înțelege, o

simplă acţiune de luminare teoretică asupra învăţăturii creştine, fie ea făcută cât de savant şi în formele cele mai pretenţioase ale gândirii filosofice moderne. Precum n'ajunge nici o bălăcire sentimentală în clişee de fraze arhiuzate, în predici superficiale strigate cu mai mult sau mai puţin patos fals.

Ceeace se cere e o anumită luciditate, înfrigurată de convingere, lămurind credinţa creştină nu după tipare externe, ci din evidenţele lăuntrice ale propriului suflet. Numai acest fel de lămurire vine din adânc şi trece în adâncul auzitorilor ca un arc de flacări; numai acest fel de propovăduire nu e simplă instrucţie ineficace, ci fluid duhovnicesc ce curge arzând şi înfiorând în adâncurile sufletelor. Numai acest fel de comunicare dă auzitorului nu ştiu ce sentiment sigur că i se vorbeşte serios de lucruri grave de viaţă şi de moarte şi că în vorbitor îşi trăeşte procesul o încordată tenziune după cea mai completă armonie a vieţii cu gândul şi cu cuvântul.

Să vorbim serios: Nu cred că F. O. R. ar putea să se umple cu viaţă religioasă îmbelşugată, dacă nu vom avea adevăraţi apostoli printre noi, în stare să trezească din somn fletele intelectualilor noştri; adevăraţi apostoli cari să se prezinte ca modèle de consecvenţă dela ceeace spun la ceeace fac.

Astfel, vom fixa şi prin F. O. R., pe ecranul curgător al timpului, o seamă de mici întâmplări birocratice, de festivaluri mai mult sau mai puţin străbătute de sinceritate, de nume de-ale membrilor din diverse comitete şi comiţii; o seamă de lucruri exterioare. Iar în suflete ni se va brăzda, adâncă, încă o dâră de amărâciune şi de dezolare.

La lucru serios şi de lungă durată deci!

Dr. D. Stăniloae.

Bisericile engleze reprezentate prin cei mai de seamă 50 de demnitari ai lor, au discutat, într'o şedinţă secretă din Westminster, amănuntele unei propagande antirăsboinice în stil mare. S'a dat o declaraţie unde se exprimă convingerea, că e voinţa lui Dumnezeu ca toate naţiunile din lume să trăească în pace şi armonie ca şi copiii unei mari familii, şi ca Societatea Naţiunilor ar putea să fie cea mai bună unealtă pentru a evita răsboaiele şi a asigura pacea şi dreptatea reciprocă între popoare. Se va începe o propagandă organizată de pace în toate bisericile din Anglia, influinţând în acest înţeles şi bisericile din celelalte ţări.

Fondul religionar al Bucovinei în primejdie

Imensele averi, ale bisericii ortodoxe din Bucovina, sânt pentru a doua oară în primejdie. Nici n'a trecut cea dintâi din ele, — provocată de criza economică actuală, care a scăzut considerabil preţul lemnului (dela 500 lei metrul cub. la 70—100 lei), punând fondul în situaţia de a nu-şi mai putea plăti preoţimea şi funcţionarii, — şi s'a ivit o alta.

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor, căruia Mitropolia Bucovinei, în nădejdea îndreptării situaţiei, i-a solicitat în repetate rânduri un împrumut din care să poată face faţă cheltuelilor curente, a găsit cu cale să răspundă printr'un proiect de lege care urmăreşte statificarea fondului. Motivul acestei atitudini ar fi pretinsa rea administraţie a fondului în anii de după răsboi. De fapt el este altul, şi-l vom vedea îndată.

In faţa acestei primejdii s'a ridicat Bucovina întreagă, cu excepţia oamenilor partidului dela putere. Consiliul eparhial, convocat în şedinţă publică pe ziua de 24 Martie, a protestat cu hotărâre împotriva situaţiei ce se pregăteşte Bisericii din Bucovina, care se află în greu impas. In vremea aceasta, I. P. S. Mitropolit Nectarie, ducea lupta cu cei dela centru.

In ziua Bunei Vestiri, s'au întrunit în sala sinodală a Reşedinţei Mitropolitane din Cernăuţi, reprezentanţii clerului, poporului şi ai partidelor politice bucovinene. I. P. S. Nectarie, întors dela Bucureşti în preseara zilei, a expus rezultatul demersurilor făcute la M. Sa Regele şi oamenii politici. Chiar Sf. Sinod, sesizat la vreme, s'a declarat solidar cu I. P. S. Sa. Numele I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care i-a stat într'ajutor tot timpul, I. P. S. Nectarie l-a pomenit cu recunoştinţă, iar oropsiţii condamnaţi la o situaţie şi mai grea decât cea de astăzi, care e de plâns, aplaudau furtunos pe Ierarhul care nu uită că aici şi-a aprins candela, când se pregătea pentru marile chemări ale ostenelelor de astăzi.

Din toate cele discutate acolo, reese clar un lucru: Un partid politic vrea să dea o lovitură altui partid, căruia îi aruncă vina prăbuşirii fondului. Aceasta însă interesează mai puţin decât situaţia ce se creiază fondului şi instituţiunilor create şi alimentate de el, prin numitul proiect de lege. Administraţia actuală, învinovăţită de incorectitudini, a cerut forurilor în drept de repetate ori facerea unor anchete şi pedepsirea vinovaţilor. Ministerul găseşte că e potrivit pe deoparte să refuze împrumutul cerut, iar pe de altă parte să dee fondul pe mâna unui consiliu de administraţie (cu 7 membri, retribuiţi lunar cu 8000 lei, plus blestematele jetoane de prezenţă), a unui comitet de direcţie şi mai cine ştie câtor guri flămânde. E acelaş spectacol desgustător şi aici ca pretutindeni unde se vâră politicianismul cu morala elastică a căpătuelilor şi compromisurilor! Bucovina lovită şi-a spus cuvântul. Rămâne să vedem de va fi ascultat acolo unde trebue.

La mâhnirea fraţilor noştri bucovineni, noi unim pe a noastră a celora cari ne-am bucurat decenii dearândul de ocrotirea instituţiilor create din fondul ameninţat astăzi cu înstrăinarea. Şi, ceva mai mult:

Ne exprimăm îngrijorarea că aceiaşi oameni cari astăzi răpesc bisericii şi puţinul ce-l mai are — pe unde mai are — mâne vor isbi brutal cu piciorul în reazimul nostru de totdeauna, şi atunci... e greu să ne închipuim ce are să se întâmple. GRIGORIE T. MARCU

Cazul Skoda

Biserica noastră nu poate decât să privească îndurerată şi mâhnită la discuţiile penibile, din parlament şi din presă, în jurul cazului acestuia de corupţie şi spionaj.

Ce s'a petrecut?

Reprezentantul uzinelor de materiale de răsboi „Skoda" din Cehoslovacia, un oarecare Seletzki, înşeală la impuneri statul român, după afirmaţiile fiscului, cu multe milioane; acelaş reprezentant, rafinat şi corupător, care e şi supus austriac şi invalid de răsboi, face, cum spun documentele descoperite, şi spionaj în favoarea duşmanilor noştri, — ceea ce interesează de-a dreptul chestiunile mari şi grave ale securităţii şi apărării naţionale; în legătură, se aduc dovezi compromiţătoare relativ la persoane cu mare trecere, dar venale, în viaţa noastră politică.

Toată această afacere, numită Skoda, sau mai exact Seletzki, ce agită opinia publică, trebue să se clarifice deplin şi neîntârziat. Stabilindu-se obiectiv şi fără patimă răspunderile, să se aplice apoi sancţiuni severe celor implicaţi în spionaj şi în comisioane, înlăturându-se elementele corupte ori care ar fiele. Atâta însă nu va fi de ajuns. Mai trebue alt ceva.

Valul de stricăciune morală şi de vinovată neglijenţă, rezultat al culturii materialiste, ce a copleşit şi o parte dintre cei cu răspundere în faţa ţării, se va stavili abia atunci, când tradiţia noastră *creştină* va pătrunde mai adânc în conştiinţa tuturora. Numai în această tradiţie vom găsi izvorul de patriotism desinteresat, de idealism şi de înaltă morală în halul de destrămare ce ne ameninţă.

Omul înstrăinat de biserică nu va fi nici odată salvatorul ţării româneşti, ci pregătitorul primejdiei de mâne. El poate să grăească azi frumos şi seducător, dar de făptuit va făptui ca un nevrednic. O cere dreptatea să-l punem, prin urmare, la locul lui înainte de-a fi prea târziu.

Culturalizare prin biserică

Numărul mare al analfabeţilor din ţara noastră a scăzut simţitor, — dar nu într'atâta, ca să ne scutească de continuarea, cu râvnă tot mai mare, a muncii noastre întru înmînarea minţii celor mulţi.

Intre intelectualii, datori a se ocupa de culturalizarea masselor, loc de frunte are să ocupe *preotul*. Ca reprezentant al culturii, el este şi trebue să fie părintele tuturora, tatăl şi sfătuitorul plugarilor, meseriaşilor, muncitorilor, bătrâni, tineri, bărbaţi femei ori copii, împărtăşindu-i din prisosul inimii şi minţii lui cu învăţături, sfaturi, îndemnuri în toate împrejurările grele ale vieţii lor.

Biserica ortodoxă română şi slujitotii ei au stat totdeauna în slujba culturii.

In vechile şi smeritele bisericuţe de lemn, «popa» românesc slovenea cu elevii, chemaţi de el, duhul scripturii.

Aceşti ucenici, atraşi de iubirea părintelui lor sufletesc, deveneau dieci, cantorii şi dascălii neamului. Se închega, între preot şi învăţător, legătură sfântă şi nedespărţită în acelaş scop: luminarea minţii şi sufletului poporului şi îmbunătăţirea soartei lui.

S'au format astfel şcoalele confesionale, care în Ardeal au dat roade preţioase. In èra şcoalelor confesionale învăţătorii erau mâna dreaptă a preotului, ear instrucţia din şcoală avea drept ideal: formarea de caracter creştin. Roadele s'au văzut: generaţiile mai în vârstă de azi, ieşite din şcoalele bisericii difer, în favoarea lor, de noile generaţii. Înlăturarea religiei din unele şcoale, reducerea învăţământului religios la ½ de oră în săptămână pe clasă, a dus la indiferentismul religios, — dar şi la nemulţumirile tot mai înfederate ale zilelor noastre.

Acum lumea a început a se întoarce cu gândul spre Isus şi spre morala creştină. Recunosc tot mai mulţi, că numai prin biserică şi prin legea Mântuitorului se poate face lecuirea societăţii.

Indiferentismul religios, comunismul, sectarismul şi apendicile lor, se pot combate şi înfrânge prin o luptă bine organizată, şi deaceea culturalizarea după plan a masselor se impune fără întârziere. Incercările făcute, spre a se culturalizà poporul prin organizaţii străine de biserică, nu dau rezultate îndestulitoare. Direcţia educaţiei poporului b. o. are un rol mai mult statistic, fiind preotul înlăturat din lucrarea ei, deşi ar fi negreşit cel mai indicat spre această lucrare. *El* este bunul cunoscător al sufletului poporului.

Neapărat în această luptă, învăţătorul, medicul, notarul şi alţi intelectuali vor fi sfătuitorii şi colaboratorii preotului, în mâna căruia se încredinţează conducerea sufletelor.

In toate localităţile, unde *casa culturală*, cu preocupările ei nobile, e ţinută şi direcţionată de mâna preotului, ea a devenit *motorul* acţiunilor bune şi generoase.

Indemnul dat de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* pentru înviorarea caselor culturale existente şi întemeerea în fiecare parohie a casei culturale, care să fie farul ce împrăştie morală creştină şi lumină în popor, a fost primit cu nespusă bucurie de toţi bunii creştini şi români.

P. C. Sa Arhimandritul Scriban, a ţinut în 28 Februar 1933 la fundaţia Dalles în Bucureşti o conferenţă despre *Biserica şi cultura mulţimii*, dovedind asistenţei că singură *biserica* poate face cu succes culturalizarea poporului.

Noi, în Ardeal, avem un lung trecut de lupte culturale prin biserică. Ştim, că biserica este chemată şi capabilă să îndrume culturalizarea poporului. Casele culturale, ce le întemeiază, înseamnă, al doilea amvon: urmărind ca şi cel din biserică: nobilitarea sufletului poporului.

Şi noi, preoţii, nu sântem dintre ceice desperează. Am crescut în lupte, în lipsuri şi sărăcie, şi nu ne descurajăm. Sufletul poporului îl ştim, şi-l păstrăm curat şi bun.

Cu o muncă ordonată şi organizată, şi cu mijloacele pe care ţi le îmbie ştiinţa de azi, casele noastre culturale sânt o bună armă a bisericii de a răspândi lumina lui Hristos, asigurând viitorul neamului întreg.

Pr. *Dionisie Bucur.*

„F. O. R."

Apreciată de presă

Dna Alexandrina Gr. Cantacuzino scrie în ziarul *Calendarul:*

Infiinţarea Frăţiei dela Cluj are un înalt rost ce nădăjduim că va fi înţeles de toţi cei ce trăesc la vatra noastră şi de toţi acei ce nu au acelaş crez ca noi. Este afirmarea hotărâtă a creştinismului ortodox de a se organiza în Oastea Domnului, străjer neclintit al patrimoniului sacru, ódor preţuit de neamul întreg.

Această Frăţie determină o solidaritate deplină între laici şi mireni, strângându-i pe toţi în jurul Episcopatului nostru. Este goarna de redeşteptare a conştiinţelor române ce înţeleg a pune, pe primul plan al preocupărilor lor, organizarea sufletelor şi activitatea lor în mijlocul societăţii româneşti.

*

Libertatea, foaia dela Orăştie, în Nr. 10 şi 11:

Se pune piatra de temelie a unei societăţi de buni şi drept-credincioşi mireni, dintre cei cu carte, cu mai multă şi bună carte, cari vor să fie de azi încolo luptători nu numai pentru ştiinţa şi meseria ce şi-au ales în viaţă, ci şi stâlpi de razim sfintei biserici din care fac parte, şi care azi, mai mult ca oricând, are trebuinţă de a fi susţinută, sprijinită, — că multe mâni păcătoase se întind spre ea şi sapă pe sub ea!

A lucra pentru o astfel de Insoţire-Frăţie, e lucru plăcut şi oamenilor, şi lui Dumnezeu, — şi care cunună de aur pune pe frunţile celor ce vor trăi pentru ea şi vor muncì şi propovedui!

Indeosebi de Dumnezeu insuflat a fost Cuvântul Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae dela Sibiu, care a mişcat toate inimile şi le-a plecat spre Domnul...

Strălucitul susţinător al bisericii la Senat, unde a rostit discursuri ce întrec pe ale celor mai mari vorbitori în sfatul bătrânilor ţării, — a ţinut şi la Cluj o vorbire, care s'a ridicat peste toate şi a înălţat sufletele tuturor peste toate micile patimi şi peste grijile de toate zilele... Vórbirea Inalt Prea Sfinţiei Sale se va tipări întreagă şi se va împărţi în mii de exemplare. Să şi o câştige fiecare bun român ortodox şi s'o cetească ca pe o carte însuflată de duhul sfânt.

† Pr. Ioan A. Bena

Venerabilul preot Ioan A. Bena din Pianul de jos, vârstnic propoveduitor în via Domnului, a trecut la cele veşnice în 14 l. c.

Acest veteran duce cu sine un bogat mănunchi de amintiri, culese de pe răzorul anilor 1846—1933. Preotul Ioan A. Bena îşi închiagă existenţa şi rodnica activitate în şirul generaţiei sub genele căreia au zvâcnit durerile clăcaşilor, au murmurat nemulţumirile unui neam nedreptăţit de vitregia vremilor, a generaţiei prin pilda căreia s'a plămădit un ideal ce îl trăim aevea. El a văzut, cu ochii săi, lacrimile înjugaţilor la carul stăpânirilor străine şi ranele mereu însângerate ale luptătorilor pentru dreptate, şi-a alinat, cu graiul Evangheliei mântuitoare, pe văduviţii măcelului abia trecut.

Dar providenţa i-a rezervat şi bucuria dreptului Simeon, căci a trăit şi 'n epoca de libertate şi lumină, mângâindu-se cu deşteptarea spre credinţă şi cultură a fiilor duhovniceşti, pe care i-a crescut şi îndrumat într'o activitate de *cincizecişicinci de ani*

Viaţa lui poate fi rezumată în muncă hotărâtă, credinţă firmă, păstorire dreaptă, moralitate integrală şi sobrietate în toate, calităţi închinate binelui poporenilor din parohia sa.

Vestea morţii lui a adunat, lângă sicriu, pe preoţi, cărturari, ţărani, prieteni şi cunoscuţi, în număr mare.

La despărţire au rostit cuvânt de preţuire dreaptă: protopopul Dr. V. Oană şi doi reprezentanţi ai păstoriţilor, dl D. Oidean, dir. şcolar, şi noul preot P. Radu.

Pentru meritele sale, preotul I. A. Bena a fost distins cu brâu roşu. Adormitul în Domnul a publicat, «Monografia» comunei sale şi a colaborat la «Telegraful Român» încă în anii 1873—1874. (Din articolele publicate remarcăm: «Desvoltarea simţului religios la copii», în Nrii 72, 73 şi 74 din 1874). Pilda vieţii lui este îndemn spre muncă. *D. Călugăr.*

Pentru şcoală şi biserică. Partidul naţional-liberal, sub şefia dlui I. G. Duca, a organizat o serie de adunări profesionale în care s'au prezentat rapoarte, studiate de persoane chemate, ssupra diferitelor probleme dela ordinea zilei.

A patra adunare profesională, ţinută în capitală, Duminecă în 26 Martie, a avut drept obiect: *şcoala şi biserica.* In cuvântul său introductiv, dl Duca a declarat, privitor la biserica noastră ortodoxă, următoarele:

„*Biserica dominantă să fie încredinţată, că nedreptăţile ce i s'au făcut în ultima vreme, vor fi reparate şi că se vor lua toate măsurile pentru ca în viitor asemenea nedreptate să nu se mai poată repeta*».

Problemele privitoare la învăţământ au fost expuse în adunare din partea dlui Dr. C. Angelescu; ear dl Alexandru Lapedatu a vorbit despre politica partidului în ceeace priveşte diferitele culte din ţară.

Pe temeiul expunerilor şi rapoartelor făcute de mai mulţi membri, adunarea a votat *moţiunile,* una cu privire la învăţământ, alta cu privire la culte. O telegramă, trimisă din adunare M. Sale Regelui, roagă înaltul şi preţiosul sprijin pentru întărirea şi înălţarea bisericii şi a şcoalei române de care Suveranul nostru este atât de strâns legat.

Probleme, fapte, comentarii

Tineretul şi creştinismul, — este titlul unui remarcabil prim articol al revistei *Gândirea* din Martie a. c., semnat de dl Nichifor Crainic, care descrie aici „evoluţia progresivă a tineretului de azi, rupt din indiferenţa ucigătoare pentru a se salva în puterea spirituală a credinţei". Rămâne bisericii sarcina să îmbrăţişeze şi să cultive această mişcare de renaştere a tineretului.

Redactorul *Gândirii* scoate la iveală în linii luminoase raportul dintre tineret şi creştinism ca o problemă de atitudine impusă tineretului de spiritul extremist al vremii.

Problema este considerată sub unghiul iniţiativei tineretului universitar de a se apropia de Isus Hristos. Studenţimea noastră îş dă, întâiaoară acum după răsboi, titlul de «*studenţimea română creştină*», titlu necunoscut în România veche.

Autorul explică documentat: ce este, de unde provine şi cum evoluiază acest creştinism al tineretului de azi. Părţile acestea sânt cu mult prea interesante, ca să le putem da într'un scurt rezumat. Ele trebue citite în întregime, nu atât de oamenii zişi „oficiali" şi rău înţelegători ai problemei, cât mai ales de cei doritori de-a se informa cevaş mai adânc despre starea de spirit actuală a tinerimii noastre hotărâte să meargă înainte sub semnul crucii.

*

Un episcop din România găsueşte în străinătate. — Cu prilejul alegerii sale de episcop săsesc, în Noemvrie anul trecut, noul ales, *Dr. Victor Glondys,* în cuvântările sale spuse la acest act, se arătase preocupat de „nedreptăţirile" statului român, „prigonitor" al instituţiilor culturale şi bisericeşti, aparţinătoare poporului săsesc din ţara noastră; — în acelaş timp şeful bisericii săseşti mai făcea atunci în enunţările sale şi politica revizuirii tratatelor de pace în favoarea patriei vechi de care s'a despărţit fără s'o uite. Toate aceste enunţări şi preocupări au fost considerate, în cercurile româneşti, ca simple scăpări din vedere.

Eată însă că episcopul Glondys rămâne, întru toate, consecvent atitudinii primelor sale manifestări ca episcop:

Din Braşov se anunţă ziarului *Universul:* **Conferenţa episcopului Glondys la postul de radio din Berlin:** Sâmbătă seara, ora 11'30, (în 25 Martie) lumea din Ardeal putea asculta la radio, transmisă din postul din Berlin, o cuvântare a episcopului sas Glondys, care vorbea de suferinţele îndurate, în ultimii 14 ani, de minoritarii germani şi saşi: copiii lor, în şcoale, sânt siliţi să înveţe şi *româneşte;* bisericile şi şcoalele săseşti nu primesc întreţineri dela stat, (de fapt *primesc,* mai mult decât ale majoritarilor!); negustorii saşi dau faliment, (şi cei de altă naţie?); bănci săseşti se închid, (cele româneşti înfloresc?). Guvernanţii români, urmează a declara episcopul, au făcut diverse promisiuni care n'au fost îndeplinite, cu toate că s'au făcut stăruinţe direct pe lângă Rege.

Pe lângă toate aceste ieşiri repetate dar nepotrivite unei feţe bisericeşti, care grăeşte în loc străin, noi nu putem admite — cum spuneam şi la întâiul prilej, — că massa poporului săsesc, treaz şi lucrător, vrea să trăească în ţara noastră numai *trupeşte,* în vreme ce sufleteşte s'ar găsì departe, pe meleagurile unde se abate astăzi episcopul său nemulţumit.

Dar cârmuitorii statului nostru cari pun în „robie" pe minoritari, n'au oare nimic de răspuns avântatului conferenţiar din străinătate?

*

Amvonul făcut să răsune în sfântul post, în bisericile din Orăştie. — Biserica noastră ortodoxă din Orăştie, a avut în anul de faţă, în preajma şi în decursul sfântului post, amvon bine răsunător: In Dumineca lăsatului de carne acest amvon a răsunat de o predică plină de farmec şi cu adevărat mişcătoare de inimi, rostită de luminatul cuvântător, dl rector al Academiei teologice din Sibiu, *N. Colan,* care în preseară ţinuse în sala liceului „Vlaicu" o strălucită conferinţă, iar Dumineca a predicat în biserică.

In următoarea Duminecă, a lăsatului de brânză (prinderea pòstului) a rostit predică despre rostul şi însemnătatea postului păr. Ioan Moţa; — în Dumineca I-ă din post părintele profesor Zah. Stanciu despre rugăciune; — în Dumineca a 2-a dl Dr. Eugen Muntean, secretarul primăriei, fost preot; — în Dumineca a 3-a a predicat dl profesor-teolog Victor Iacob; — în Dumineca a 4-a părintele I. Moţa despre jertfă; — în Dumineca a 5-a va predica dl profesor-teolog N. Tămaş, despre credinţă; — în Dumineca Floriilor va predica dl profesor Ioan Romoşan.

Inainte de post predicase dl porfesor-catehet Vasile Necşa. — Aşa amvonul, sfintei biserici din Orăştie a fost făcut să răsune mângăetor şi în credinţă întăritór, în tot mare'e şi luminatul post, de predici alese care toate sânt depuse în „Biblioteca tractuală de predici" înfiinţată, spre a putea fi cercetate şi întrebuinţate apoi de cucernicii preoţi, fie pentru a fi cetite sau rostite şi în bisericile lor, fie ca materialul de studiu, ca izvor de idei pentru a-şi întocmì ei predici după darul lor.

*

„Inovatorii cu toptanul". — *In sânul bisericii unite au fost semnalate, în timpul din urmă, porniri şi tendinţe de-a rupe cu puritatea tradiţiei liturgice răsăritene şi de-a introduce în cult o serie de practici şi inovaţii împrumutate fără nici o schimbare dela biserica romano-catolică. Printre aceste practici şi inovaţii amintim desconsiderarea din ce în ce mai mare a utreniei, dar mai ales a vecerniei dimpreună cu a tuturor rânduelilor din euhologiu; ciuntirea liturgiei în unele părţi, îngenuncherea după rostirea cuvintelor «Luaţi mâncaţi, acesta este trupul meu« etc.; adorarea euharistică; binecuvântarea euharistică cu căderea în genunchi; strecurarea printre ectenii a cuvintelor Ave, Ave, Ave Maria! (sau cum le mai zice*

câte-o femeie bătrână în limba ei: Ai vai Mărie); rosariul şi cultul sfintei Inimi a lui Isus.

Respectabil catalog! Inoirile acestea au tendinţa de-a pregăti pe neobservate calea pentru cultul catolic în general şi pentru missa romană în special. Ce altceva însemnează desconsiderarea şi înlăturarea a tot ceeace-i mai caracteristic cultului ortodox? Ce altceva ne arată umplerea liturghiei cu elemente absolut străine de ea — elemente ce nu sânt decât tot atâtea întruchipări în forme văzute a unor învăţături dogmatice rătăcite? Impotriva acestor înoiri cu toptanul s'au ridicat glasuri energice în sânul bisericii unite, glasuri venite dela oameni cari — fără să mărturisească lucrul pe faţă — se tem de consecinţele lor rele.

Dacă glasul lor nu va fi ascultat la bună vreme, foarte probabil că zeloşii promovatori ai catolicizării cultului răsăritean vor fi treziţi de mişcarea în massă a credincioşilor, cari — văzând drumul cel nou pe care li se spune să meargă — se vor întoarce la sânul bisericii mame într'ale cărei tradiţii neştirbite ei trăesc de fapt *şi astăzi, cu toată unirea oficială de pe hârtie.*

*

Societatea „Sf. Gheorghe" a elevilor dela liceul „A. Şaguna" din Braşov, — condusă cu multă râvnă de dl *Ioan Brânzea,* profesor de religie, organizează şi în acest an şcolar o serie de conferinţe religioase publice, care sânt cercetate cu mult interes de publicul din oraş.

In seara zilei de 4 Martie c. în sala festivă a liceului s'a ţinut în cadrul societăţii „Sf. Gheorghe" conferinţa dlui profesor Ioan Brânzea, despre: „Educaţia şi criza religioasă-morală a elevului". Conferinţa care a fost ascultată de elevii liceului superior şi de numeros public, fiind de faţă şi părinţii elevilor din oraş, a avut darul să clarifice pe deplin auditorul cu tot ceeace s'ar putea spune despre problema educativă a şcoalei în criza morală prin care trece lumea. Concluzia: Este timpul ca tineretul şcolar să se reculeagă şi să se avânte eroic spre Dumnezeu. Eată unde stă rezolvarea care întârzie a educaţiei prin şcoală.

Duminecă, în 19 Martie, tot în cadrul societăţii „Sf. Gheorghe" a fost invitat de profesorul Brânzea să conferenţieze dl *I. Gr. Oprişan,* scriitor dela Bucureşti.

Conferinta a avut ca subiect: „Ce lipseşte culturii noastre contemporane". Dl Oprişan arată, că lipsa elementului religios şi îndepărtarea de Hristos sânt cauzele principale ce duc la drama de azi a sufletelor noastre. Totuşi avem nădejdi de îndreptare în opera misionarismului creştin a cărui lucrare de purificare tinde să dea lui Isus locul ce I se cuvine.

La 2 April va urma conferinţa dlui Al. Lascarov-Moldovanu, scriitor dela Bucureşti, dsa va vorbi despre: „Intoarcerea la credinţă". Toate aceste conferinţe sânt încadrate de un program artistic executat de elevii liceului. *Cor.*

*

Preot — factor cultural. — Inspectorul general şcolar din Sibiu, dl I. Petrescu, vizitând de curând şcoalele din părţile Sebeşului, s'a oprit şi în satul *Cioara,* unde păstoreşte de 30 de ani preotul nostru Constantin Oancea. Dl inspector şcolar Petrescu arată, într'o corespondenţă publicată în *Calendarul* din Bucureşti, vrednicia păstoriei acestui vechi paroh, plin de râvnă, care a ştiut să împodobească satul său cu lucrări de seamă ce rămân, — lucrări despre care se va mai vorbi. Inspectând şcoala, spune autorul corespondenţei, am găsit pe păr. Oancea în clasă, între copii, la ora de religie: „mult m'a atras felul său de a vorbi copiilor, cât şi respectul pe care i-l arătau aceştia, ştiind toţi că Sf. Sa e creatorul atâtor lucruri frumoase în comuna lor: ...am văzut un sat, şi un adevărat preot, un real factor cultural". Cel ce se va abate să vadă satul călugărului martir ar ortodoxiei, Sofronie, nu va regreta drumul şi osteneala făcută.

*

Servicii divine în sobor în tractul Orăştiei. — *La invitarea părintelui paroh* Iosif Dumitru, *în ziua de 40 de Sfinţi Mucenici (9 Martie) s'a ţinut în parohia* Beriu, *slujbă divină în sobor de preoţi; slujba a plăcut foarte mult poporului din fruntaşa parohie, dovadă faptul că toţi credincioşii au luat parte, cu femei şi copii, atât la Sf. Liturgie de nainte de amiazi, cât şi la serviciul de după masă.*

Inainte de masă s'a slujit sf. Liturgie înainte sfinţită, în firul căreia părintele Ioan Moţa, *administratorul tructului, a ţinut o predică foarte potrivită despre dragostea pentru jertfă, la care ne cheamă Mântuitorul prin repetite dumnezeeşti pilduiri din evanghelii. A urmat sfinţirea apei şi stropirea poporului.*

După masă: Pavecerniţa mare, la încheerea căreia a predicat păr. Dr. A. Baciu, *din Orăştioara de jos, despre marea şi de suflete şi de trupuri vindecătoarea taină a sfântului Maslu, adâncind frumos tâlcuirea acestei taine şi ilustrând-o cu citate şi pilde bogate.*

A urmat îndată slujirea sfântului Maslu şi ungerea poporului, — care era de faţă în număr tot aşa de complet ca înainte de masă

Poporul şi-a arătat mulţumirea pentru luminatele slujbe dumnezeeşti în sobor, îmbogăţite cu două predici alese.

Au ostenit, venind şi luând parte la acest serviciu în sobor, preoţii: Ioan Moţa admin. protopopesc, Dr. Aurel Baciu, Iosif Dumitru, Octavian Andrei, Vasile Jura, Traian Mihailă, Ifrapt Bodea, Vasile Simtion, Ioan Olariu, Simion Vinţan, de toţi 10, — cari, după servicii, au discutat între ei despre folosul îngrijirii tot mai conştienţioase a serviciilor divine, pentru a ţinea poporul strâns lângă sfânta noastră biserică, — şi alte probleme pastorale.

— Duminecă în 2 April se ţine al doilea serviciu în sobor, *în parohia* Bobâlnii de Câmp, *la invitarea parohului* Petru Indrei *şi a conducătorului cercului preoţesc din acea parte a tractului, Pr.* N. Cerbiceanu *din Vinerea.*

*

Un protopop şi presa minoritară. — Senatorul dela Turda, protopopul greco-catolic, Căpâlneanu, într'una din şedinţele mai noui ale senatului s'a ocupat de chestia funcţionarilor minoritari aplicaţi, în mod neexplicabil şi în număr disproporţionat, la căile ferate române. Vorbitorul a arătat ce fel de atitudine *duşmănoasă* manifestează aceşti funcţionari atât faţă de elementul românesc al căilor ferate, cât şi faţă de statul care-i întreţine.

O foaie maghiară dela Cluj atacă din acest motiv pe numitul senator şi protopop, şi-l învinueşte de „ură şovinistă", zicând că prin vorbirea sa dela senat preotul *s'a abătut dela principiile bisericii sale* şi că *«nu se poate inchipui ca autoritatea bisericească superioară a protopopului Căpâlneanu să aprobe faptul săvârşit din partea unui preot ai său în calitate de senator».*

Blajul, la care ţinteşte glasul unguresc dela Cluj, va avea ceva de spus întru lămurirea cazului?

*

Cum îşi informează cetitorii! — Pactul Micii Inţelegeri este încheiat cu singurul gând de: *menţinere şi organizare a păcii,* în dorinţa de-a asigura Europei un viitor mai bun. Acest act, politic şi înţelept, este prezentat cititorilor de un ziar maghiar ardelean ca *o provocare,* îndreptată mai ales împotriva *Ungariei* de astăzi, şi ca o *pregătire de războiu* a ţărilor aliate. Celce scrie aşa, se numeşte *Erdélyi Lapok,* care îşi mai zice şi ziar *creştin* şi are, în redacţia sa, ca prim colaborator, pe senatorul român, d Dr. Gyárfás Elemér.

Organul dlui Gyárfás cunoaşte însă cu mult mai bine opinia publică a cetăţenilor din ori care dintre statele Micii Inţelegeri şi ştie negreşit ce scop urmăreşte pactul încheiat, mai ştie absolut sigur că nimeni nu se gândeşte. nici în cercurile de sus, nici în cele mijlocii sau de jos ale numitelor state, să atace cu armele Ungaria.

Ce ţintă urmăreşte dar Erdélyi Lapok, creştinescul ziar dela Oradea, prin intervertirea adevărului? Nu cumva ceice vorbesc de morală şi sinceritate, ar vrea să aducă un bun pretext Ungariei de-a continua politica *înarmărilor sale* împotriva acelora cari nici prin vis nu gândesc să atace cu războiu ţările vecine?

*

De ce se sinucid şcolarii? — Cazuri de sinucideri, în mijlocul celor de pe băncile şcoalei, se ivesc tot mai des şi în străinătate, şi la noi.

Intre copiii, cari îş pun capăt vieţii, mai puţin de jumătate dintr'înşii — constată un statistician străin — s'au sinucis din motivul notelor rele obţinute şi de frica pedepsei de acasă; ceilalţi au luat hotărârea funestă d'a se suprima din motive cu totul neînsemnate, ca b. o. şcolarul de 16 ani, care a deschis robinetul gazului, fiindcă părinţii acestui şcolar îl opriseră d'a merge la cinematograf. Este invederat, — continuă aceeaş ştire, — că oprirea a fost numai ultimul impuls în mintea tinărului, pentru care viaţa îş pierduse valoarea, şi că adevăratul motiv al făptuirii era sentimentul, poate inconştient, al desperării. De unde provine această desperare? Ea e condiţionată în deosebi de atmosfera ivită după războiu şi de raporturile jalnice produse în economia popoarelor. Aceste împrejurări nu pot fi însă hotărâtoare, mai ales când e vorba de omul tinăr şi sănătos. Se poate vorbi, prin urmare, de o profundă nevroză generală.

Un conferenţiar german a pus întrebarea: „Putem trăi fără credinţa în Dumnezeu?" şi a răspuns: *Nu.*

Profesorul de psihologie C. L. Iung arată, într'o scriere a sa, că *lipsa de religiune* a omului modern este cauza celor mai multe nevrose: „Omul suferind nu se poate ajuta niciodată prin ceea ce născoceşte el însuşi, ci numai prin *adevărul revelat mai pe sus de om».*

S'a pornit în Germania o mişcare mai mare în scop de-a veni în ajutorul şomerilor *creştini.*

Astfel, se vesteşte din Berlin, că s'au luat măsuri ca în diferitele posturi şi ocupaţii, acordate până acum jidovilor de acolo, să ajungă şomerii creştini. In deosebi firmele, intreprinderile şi alte instituţii creştine caută în tot chipul să se desfacă de slujbaşii lor jidovi. Câteva spitale au primit ordin să ceară demisiunile tuturor medicilor necreştini. Incidente, mai mici sau mai mari, se petrec acum aproape pretutindeni în Germania.

Starea sanitară a judeţului Sibiu în 1932

Medicul primar judeţean, dl Dr. I. Stoichiţa, a publicat raportul său, îngrijit şi documentat, asupra stării sanitare a judeţului Sibiu în anul 1932.

Criza economică a înrâurit şi starea aceasta, totuş serviciul sanitar a reuşit să-şi continue programul de activitate început înainte cu doi ani şi să ducă mai departe opera de perfecţionare a organizaţiei sanitare din judeţ.

Din datele, cuprinse şi comentate în raport, se constată:

densitatea populaţiei în judeţul Sibiu este de 42 locuitori pe km², o densitate relativ mică;

numărul căsătoriilor a sporit, în schimb şi numărul divorţurilor a crescut faţă de anul precedent;

a scăzut considerabil, faţă de trecut, numărul concubinajelor;

natalitatea sporeşte; ear natalitatea, precum şi mortalitatea, elementului românesc este mai mare decât a elementeler minoritare;

cazuri de boli medico-sociale sânt în scădere faţă de anii precedenţi; se menţine aproximativ proporţia cazurilor de tuberculoză;

24 comune au apaducte şi 24 comune lumină electrică;

s'a inaugurat şi a început funcţionarea *Casa de ocrotire «Regele Carol II»* în Săliște, ear în comunele Doştat şi Jina două dispensarii-infirmerii [Case de ocrotire reduse];

în anchetele medico-sociale s'au examinat 9150 locuitori din opt comune rurale, ş. a.

Pe lângă toate greutăţile, multe şi mari, întâmpinate, serviciul sanitar a izbutit totuş să înfiinţeze aşezăminte nouă şi să menţină pe cele existente de mai înainte.

Cu sprijinul binevoitor, moral şi material, acordat de ministerul muncii şi de prefectura judeţului Sibiu, organizarea sanitară a acestui judeţ va fi ridicată la nivelul organizării din ţările apusului, — se cer însă jertfe, în proporţie, şi dela *comune*.

Meditaţii

La împărtăşirea preoţilor

Rămâneţi întru mine şi eu întru voi (Ioan 15, 5). Precum mlădiţa nu poate aduce roadă, de nu va rămânea în viţă, tot aşa şi voi de nu veţi rămânea întru mine. Eu sânt viţa, voi mlădiţele».

Prea cucernici Părinţi şi fraţi, — Ne aflăm în faţa altarului, înconjurăm masa de jertfă a Domnului. Câtă dragoste nu ne mărturiseşte Dumnezeu! — Cu câtă bunătate nu se apropie de noi Hristos, care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire s'a întrupat şi s'a jertfit pe crucea Golgotei.

Înaintea muntelui Golgota, cu taină închipuit, ne aflăm în acest moment, ca înaintea celei mai mari înălţimi în orânduire duhovnicească stăm şi sântem martori ai pătimirii Fiului lui Dumnezeu, precum odinioară Maria, mama lui Isus, Maria Magdalena şi Ioan ucenicul cel iubit au fost martori pe dealul căpăţinei.

Jertfa e săvârşită, euharistia plinită, Hristos în trup şi sânge prezent. În mod mistic ne'nţeles de mintea noastră, dar în realitate El este aici: Hristos în mijlocul nostru.

Şi, de pe sfântul prestol, glasul său plin de iubire ni se adresează: Rămâneţi întru mine şi eu voi fi întru voi!

Ce chemare dulce! Ce apel minunat, pe care în acest moment Hristos ni-l face!

Prin sfânta Euharistie ni se îmbie, iar prin Sf Scriptură ne chiamă la El. Iată aici două mijloace de-a sta în legătură cu Isus, două căi de-a merge la Hristos, două fluvii dumnezeeşti, care te fac să pluteşti şi te duc în marea veşniciei.

Ca unii ce sântem învredniciţi, prin pecetea preoţiei, pe care o purtăm în sufletele noastre, să fim slujitori ai acestei mari taine, a Euharistiei şi a Evangheliei, să ne rugăm Duhului Sfânt, prin care ni s'a conferit această demnitate, să ne lumineze şi să ne deschidă ochii cei sufleteşti şi, cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să ne apropiem pururea de el.

Euharistia şi Evanghelia sânt darurile de cel mai mare preţ, de care ni s'a făcut parte, prin ele ne împreunăm cu Hristos. În Evanghelie ne cheamă şi ne caută cu dragoste, în Euharistie se jertfeşte pentru noi, ni se dăruieşte.

O, drumuri preamărite care călăuziţi la Hristos, o, haruri prin care rămânem în Isus, Glasul său tainic ne răsună din nou: Rămâneţi întru mine... Da, să rămânem în apropierea Mântuitorului, să petrecem în El, precum mlădiţele în viţă. Hristos singur e în stare să ne ţină cu fruntea în sus, pe noi slujitorii altarului, cărora ne este dat să înfruntăm astăzi atâtea adversităţi. Cu Hristos toate le putem. Preotul nu poate întrerupe nici un moment legătura lui cu Isus, sufletului lui îi revine în această privinţă o prerogativă deosebită. Slujitorul altarului nu se poate mulţumi cu aceea de a căuta din când în când la faţa lui Dumnezeu, ci el va afla mângâere, tărie şi elan sfânt numai printr'o continuă petrecere duhovnicească cu Hristos. Pentru preot şi înalta lui chemare nu este de-ajuns ca Isus să-i fie un prieten numai, care să-l cerceteze ici şi colo, nu; preotul va trebui să petreacă mereu cu Dumnezeu, să umble în El, pe toate căile sale. «Eu sânt viţa, voi mlădiţele». Aşa trebuie să rămânem în Hristos! Da, altoiţi în Isus, crescuţi în viţa care este El, să ne hrănim pururea din seva cerească a dragostei Sale, să pulsăm în El, după cuvintele apostolului Pavel: «În Hristos stăm, viem şi sântem».

Prea Cucernici părinţi şi fraţi.

În acest moment, iată Hristos ne aşteaptă, în mod tainic bate la uşa inimii noastre, cu grai lin şi duios ne invită: Veniţi la mine, veniţi să petrecem împreună: Rămâneţi întru ale mele.

Vom putea oare rămânea muţi sau indiferenţi la o astfel de chemare? Ne va putea opri ceva de a nu ne deschide larg uşa sufletului nostru şi de-a ruga pe Mântuitorul: Isuse, vino, vino şi rămâi întru noi! Învredniceşte-ne de-a fi nişte mlădiţe din viţa, care eşti Tu!

Isuse Hristoase, te rugăm cu smerenie, primeşte-ne întru împărtăşania Ta cea sfântă, pentru ca Tu să fii întru noi şi noi întru Tine, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preotul *Gh. Secaş*.

INFORMAŢIUNI

Vrednic primar. Una din primăriile capitalei noastre Bucureşti are în fruntea sa pe dl G. Aslan, care, la îndemnul unui sfetnic al său preot, a pus la dispoziţia preoţimii din sectorul său 50 mii de lei pentru cheltuelile necesare atât la închirierea salelor în deosebitele părţi ale sectorului, cât şi la tipărituri pe seama celor ce se întrunesc după masă în *conferenţe religioase* în Duminecile sfântului post. Au ţinut conferenţe: profesorul de teologie Nae Popescu, Gala Galaction, Toma Chiricuţă şi alţi distinşi conferenţiari. După sfintele Paşti se începe o nouă serie de conferenţe, pentru muncitori, prin părţile de oraş ale lor. Aşa ştie dl primar G. Aslan să preţuească munca bisericii sale.

Se face mare abuz *cu uniforma hitleristă, purtată de saşi în ţara noastră. Păstorul saşilor dela Braşov, urmaşul lui Dr. Victor Glondys, este întâmpinat, la instalarea sa, de un grup de călăreţi îmbrăcaţi în uniforma hitleristă, — ear hitlerismul are înscris în programul său politic refacerea graniţelor dinainte de războiu. Răbdarea românească, în faţa provocărilor repetate ale compatrioţilor saşi, e timpul să înceteze.*

Promoţiune. În 15 Martie a. c. a fost promovat la universitatea din Cernăuţi preotul Nicolae Neaga, profesor la Academia teologică din Sibiu, la gradul de doctor în ştiinţele teologice.

Jubileu. Ziarul care apăruse în Sibiu şi care s'a mutat apoi la Cluj, *Patria*, intrând acum în anul al 15-lea de apariţie, şi-a serbat jubileul prin un număr festiv de 52 pagini, cu numeroase articole şi urări trimise de fruntaşii partidului naţional-ţărănesc şi de alţi distinşi membri ai vieţii publice ardeleneşti. Urăm confratelui dela Cluj un lung şir de ani în rodnică lucrare spre binele patriei.

† **Pr. Ioan Hăprianu**, parohul comunei Berghin, protopopiatul Sebeşului, şi-a dat duhul în mâinile Creatorului, în 20 Martie 1933, după scurte suferinţe, în etate de 80 ani, slujind cu credinţă Domnului şi obştei dreptcredincioase din comuna sa timp de 40 de ani. A fost înmormântat în cimitirul bisericii ortodoxe române din Berghin în 21 Martie a. c. Odihnească în pace!

Biserica ortodoxă în Iugoslavia. În întreaga Patriarhiei ortodoxă, a vecinilor noştri iugoslavi, se află în prezent 27 eparhii. 209 mănăstiri, sau schituri, 3687 biserici, 2864 parohii, 2539 de clerici din cari 77 protoerei de circumscripţie, 77 namesnici, 1914 preoţi parohi, 425 preoţi-ajutori, 39 preoţi-capelani şi 6 diaconi. Cinul monahal se prezintă astfel: Numărul total al călugărilor monahi şi monahii 422, dintre care 43 arhimandriţi, 2 protosingheli, 42 egumeni, 229 ieromonahi, 2 arhidiaconi, 17 ierodiaconi şi 107 monahi şi monahii. Creştini ortodocşi 6 milioane. Biserica ortodoxă primeşte anual dela stat subvenţie permanentă 30.000.000 dinari, aproximativ 80 milioane lei.

In vederea sfintelor sărbători ale Învierii Domnului, toate şcoalele primare şi secundare vor lua vacanţă Sâmbătă în 8 April. Vacanţa durează până Luni în 24 April.

Intrunire colegială. Absolvenţii Academiei teologice din Sibiu, seria 1903, sânt rugaţi a-şi comunica adresa, în vederea întrunirii colegiale cu ocazia împlinirii a 30 ani dela absolvire, preotului *Alexandru Popa*, în Lisa, judeţul Făgăraş, sau preotului *Bartolomeiu Zaharia*, în Cucueţii-Pătăreşti, judeţul Ilfov. Întrunirea se va ţinea Joi, 29 Iunie (sfinţii apostoli Petru şi Pavel) la Academia teologică din Sibiu.

In sicriu roşu. La Baia Mare s'a făcut, zilele trecute, înmormântarea unui comunist cunoscut în partea locului, a negustorului Cseterás Sàndor. Spre uimirea celor prezenţi la îngropăciune, şi pe lângă toată opoziţia familiei, tovarăşii decedatului au aşezat mortul într'un sicriu roşu acoperit cu cordèle roşii. Familia răposatului comunist i-a făcut înmormântare cu preot, dar comuniştii, mai ales cei tineri, s'au purtat necuviincios. Cazul dovedeşte din nou că în ţinutul minier există organizaţie comunistă. Poliţia e informată, că în fiecare lună sosesc bani sovietici, ear unul dintre comunişti primeşte şi distribue sumele trimise. Cercetarea făcută n'a putut obţinea până acum alt rezultat, decât să deţie pe o fată cu numele S. Katz, învinovăţită cu răspândirea de idei comuniste.

Ministerul muncii, sănătăţii şi ocrotirilor sociale aduce la cunoştinţă că în cursul lunei April 1933 începe revizuirea anuală a situaţiei supuşilor străini cari se află în ţară. La această revizuire sânt obligaţi să se prezinte toţi supuşii străini cărora le expiră termenul de şedere în România pe ziua de 1 Iunie 1933 Cererile şi actele se vor depune între 1—15 April 1933 la poliţia din capitala judeţului respectiv, ca în anii precedenţi.

CARŢI ŞI REVISTE

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Orientări programatice pentru „Frăţia Ortodoxă Română" de *Dr. Nicolae Bălan*, Arhiepiscop şi Mitropolit. Sibiu, tipografia Arhidiecezană. — Discurs rostit la adunarea de constituire a „Frăţiei Ortodoxe Române", ţinută la Cluj, în 5 Martie [Dumineca Ortodoxiei] 1933. Preţul 8 Lei.

Anunţ. *Aducem la cunoştinţa cetitorilor noştri că în scurt timp va apărea, în tipografia Arhidiecezană din Sibiu, valoroasa lucrare a teologului rus* Prof. Sergiu Bulgakoff: **Ortodoxia.** *Autorizaţia pentru traducerea acestei lucrări a primit-o bursierul arhiepiscopiei noastre* N. Grossu, *trimis la continuarea studiilor sale în străinătate.*

O nouă lucrare a d-lui prof. I. Lupaş. Activitatea istorică a d-lui profesor Ioan Lupaş, dela universitatea din Cluj se îmbogăţeşte mereu. După cărţile de bază pe care le-a scris, dl prof. Lupaş lămureşte diferite probleme istorice speciale pe cari le publică în broşuri, al căror număr este considerabil. De curând dl I. Lupaş a publicat o nouă carte despre Moşiile Brâncoveneşti din Ardeal, cuprinzând nişte comunicări făcute la Academia Română. Cartea de aproape 200 de pagini, impresionează prin bogăţia documentelor descoperite ca şi prin interpretările aduse. Metoda istorică a d-lui Ioan Lupaş se remarcă prin rigorismul ei ştiinţific ca şi prin intuiţia care leagă faptele unul de altul.

Nr. 1869/1933

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Pr. Valeriu Popoviciu din Sibiel, decedat la 26 Februar 1933, — în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 11 Martie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

*

Nr. 1832/1933

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Pr. Aron Cotruş din Lupu, decedat la 9 Februar 1933, — în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezenă în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000 (Lei treizeci mii).

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 11 Martie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Organizaţi Oastea Domnului

Nr. 124/1933. (20) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sibiel,** protopopiatul Săliște, devenită vacantă prin decedarea parohului Valeriu Popoviciu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Stola obișnuită în parohie.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □

Concurenții își vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal și se vor prezenta în comună spre a cunoaște poporul.

Săliște, la 12 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu consiliul par. din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

Nr. 109/1933. (19) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ștenea** cu filia **Boarta**, din protopopiatul Mediașului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, în materă 9 jug. arător și fânaț, iar în filie 17 jug. primită prin reforma agrară.
3. Câte una ferdelă cucuruz sfărmat dela fiecare familie și câte o zi de clacă.
4. Stola statorită pentru toate parohiile din tract.
5. De locuință se va îngriji viitorul preot dându-i-se voie a se stabili și în filie în caz de necesitate.

Candidații își vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termin, și candidații se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor regiementare, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Mediaș, 21 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaș în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 65/1933 prot. (21) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua din **Sadu,** parohie de clasa I-a, din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 12 jug.

c) Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român, Sibiu, în termin, și candidații pe lângă încunoștințarea acestuia se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 650/932. (16) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vecerd,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Întregirea salarului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială arător și fânaț în mărime de 13 jugăre pe hotarul comunei necomasat.
3. Câte una ferdelă grâu (20 l.) dela fiecare familie.
4. Stola statorită pentru întreg tractul de către adunarea protopopească.
5. În lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji pentru parohul său de o locuință corespunzătoare.
6. Preotul va putea ține pe pășunea comunală vite ca și oricare proprietar din comună.

Nou alesul paroh va trebui să administreze totodată și parohia vacantă Metișul, fără altă pretensiune, până când această parohie se va întregi.

Parohia Vecerd se află la 2¾ km depărtare de gară și 600 m. depărtare de stațiunea autobusului.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare în terminul de mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta, pe lângă încunoștiințarea și aprobarea acestuia, în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 30 Decemvrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român din Agnita în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

A APĂRUT

Cântările bisericești

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese și aranjate de

Dimitrie Cunțan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediția a II-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la școala normală A. Șaguna

Prețul 120 lei frumos legată. Porto poștal 20 lei

Nr. 67—1933 prot. (18) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Șura-mare,** cu filia **Hamba** din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat, conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 16 jug. fânaț, 4 jug. arător.

c) ½ ferdelă grâu, ½ ferdelă porumb, de familie.

d) Stola statorită uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român Sibiu în termen, și candidații își vor exopera permisiune de a concura dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care actele sunt incomplecte, iar pe lângă încunoștiințarea acestuia, se vor putea prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Sibiu în înțelegere cu consiliul par.

Emilian Cioran
protopop.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicațiile următoare:

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poșta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii și aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaș. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaș. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaș. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărți ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericești, de acelaș. Lei 20.

Catehism, de acelaș. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Stilistică și Poetică* și Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcușe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapasoane, Surdine, Sacâz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu prețurile cele mai moderate.

Nr. 434/1933 (17) 3—3

Concurs

La ordinul Preav. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 1931/933 se publică concurs cu termin de 30 zile la postul al doilea de paroh înființat în **Făgăraș,** prin transformarea capelaniei protopopești în parohia a II-a de cl. I.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela parohie 200 Lei.
2. Salariu dela stat conform coalei B.
3. Din reforma agrară cositoriu dintre tabla I și Olt de 5 jug. conf. decisului Nr. 8499/925.
4. Casă parohială bună, de curând reparată cu sobe de teracotă și lumină electrică.
5. Venitele întregi stolare din parohia a II-a.
6. Venitele jumătate, dela liturghii și eventual dela alte servicii din biserică în Dumineci și sărbători.

Concurenții își vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu și se va prezenta în biserică spre a fi cunoscuți de popor. Candidații vor anexa la documente permisie de concurs dela Prevenerat. Consiliu arhiepiscopesc.

Făgăraș la 10 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Făgăraș în înțelegere cu consiliul parohial dela 17 Noemvrie 1932.

Nicolae Borzea,
protopop.

Reclama este sufletul comerțului

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 8 April 1933 Nr. 30—31

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASTRA” SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Reformatori falși în biserica unită

După răsboiul mondial biserica unită a intrat într'o fază nouă a desvoltării sale. Această fază se caracterisează prin tendința ierarhiei unite de a se apropia de biserica Romei. Urmările acestei tendințe n'au întârziat să se arate. Unele din ele sunt însă de așa natură încât au început să pună pe gânduri pe cei mai buni dintre fiii bisericii unite. Este vorba de încercările pe care le fac niște români zăpăciți pela Roma, — și cari stau sub sugestiile unor călugări latini intrați în țară pe ușa din dos — de-a introduce o serie întreagă de inovații apusene în cultul oriental, inovații dintre care unele frizează erezia, precum și de-a pregăti terenul pentru impunerea celibatului preoților... Să analizăm câteva din aceste inovații.

Ingenunchierea credincioșilor îndată după rostirea de către preot a cuvintelor: «Luați mâncați, acesta este trupul meu...», «Beți dintru acesta toți, acesta este sângele meu...» are importanță dogmatică. Ea este mărturisirea printr'un act extern a învățăturii catolice rătăcite care susține, că prefacerea sfintelor daruri se întâmplă prin rostirea, în numele lui Hristos, a cuvintelor de mai sus. Ori, această învățătură stă în contradicție flagrantă cu liturgiile sfântului Ioan Gură de Aur și a sfântului Vasile cel Mare pe care le folosesc uniții și în care există o rugăciune specială numită epicleză, prin care se cere anume trimiterea Duhului sfânt, cu scopul ca El să prefacă pânea în trupul, iar vinul în sângele Domnului. Numai la sfârșitul acestei rugăciuni se întâmplă actul cel mare și dumnezeesc al prefacerii.

Cultul sfintei inimi a lui Isus ascunde în sine o erezie cumplită pe care biserica primară a condamnat-o în două sinoade ecumenice (al III. și V.), înainte chiar ca el să fi luat ființă. La baza acestui cult stă — dogmaticește vorbind — un nestorianism dus la extrem și ca atare el este învecinat cu idololatria. Există astăzi mai multe reuniuni ale sfintei inimi, care au de scop lățirea sistematică a cultului acestuia nou în straturile largi ale poporului unit, cașicând o dogmă ar avea nevoie de asemenea lansări și nu ar trebuì să trăiască, să fie vie și să preexiste în conștiința credincioșilor chiar și înainte de formularea ei precisă. Un rol deosebit joacă aici icoanele pe care aceste reuniuni le răspândesc gratuit de dragul și în interesul unei cât mai sigure lățiri a acestui cult. Preoțimea noastră trebue să fie deosebit de atentă la această propagandă prin icoane, și acolo unde ea ar încerca să-și facă intrare la credincioșii noștri, să o înfiereze fără nici o cruțare, iar unde s'ar fi întâmplat ca aceste icoane să fi ajuns în casele credincioșilor sau chiar în biserici, să le îndepărteze numai decât.

Prin disprețuirea vecerniei și a utreniei se urmărește înlocuirea acestora cu litanii și alte rânduieli catolice. Totodată s'ar rupe contactul credincioșilor cu cântările bisericești — aceste izvoare minunate ale dogmelor — și ei ar fi avizați exclusiv la ceeace le-ar da preoții în predicile lor. Aceasta este o atitudine izvorâtă din duhul care a călăuzit biserica romano-catolică dealungul istoriei. Ea este doar biserica care în tot trecutul ei a ținut sub peceți comorile Scripturii și ale tradiției sfinte — dând credincioșilor numai ce a voit ea, cât a voit ea și mai ales cum a voit ea.

Celibatul, binecuvântarea sacramentală și rosariul le las deocamdată la o parte mulțumindu-mă să spun doar atâta, că acestea din urmă stau departe de frumseța și naturaleța binecuvântării euharistice din liturgiile răsăritene, precum și de acatistul și paraclisul Maicei Domnului.

Nu pot trece însă cu vederea faptul că s'au ridicat și glasuri care au încercat să arate necesitatea inovațiilor amintite mai sus și să le justifice cu afirmații ca acestea: «Numai cu mijloacele oferite de ritul oriental nu se poate menținea viața religioasă nici măcar la un nivel mijlociu, ne cum să se intensifice, să se adâncească» (G. Todică. Vezi «Unirea» din 11 Martie a. c.)

Păi vedeți dvoastră, astronomii ăștia înțelepți cercetând cerul duhovnicesc al țării noastre au constatat că poporul român unit a făcut în cele religioase progrese atât de mari, încât nu-l mai pot mulțumì predaniile sfinte ale părinților lui. El a întrecut chiar și popoarele din apus. Căci în biserica acelor popoare există astăzi o mișcare liturgică — condusă de călugări benedictini — care urmărește tocmai înviorarea și intensificarea vieții religioase ce tânjește. In fond, această mișcare nu este altceva decât o reîntoarcere la practicele liturgice ale bisericii vechi, așa cum s'au păstrat ele în partea lor cea mai mare până astăzi în sânul bisericii ortodoxe. Așadară, în timp ce pentru apuseni cultul răsăritean contează drept mijlocul cel mai efectiv al trezirii vieții religioase și reînvierea lui însemnează începutul unei primăveri duhovnicești, pe atunci pentru câțiva înstrăinați dela noi de tradițiile ortodoxe, acelaș cult nu mai este suficient și de aceea se văd îndemnați să-i suplinească lipsurile prin împrumuturi străine.

Dacă acești oameni socotesc, că într'adevăr numai cu practicile apusene se pot fericì, n'au decât să treacă la romano-catolicism. Cine-i împiedecă? Dar vrem să vedem cine-i va urma??... Atunci ar fi cel puțin consecvenți cu ei înșiși. Dar așa cum sunt acum jumătate/jumătate, rămân ceva între răsăriteni și apuseni, ceva intermediar, niște — hai să le zicem pe nume — corcituri... Inainte de-a ne despărți însă de ei le facem un ultim serviciu, citându-le câteva mărturii apusene din care ei vor putea vedea cu mare ușurință nu atât ceeace au să găsească acolo unde voiesc să meargă, ci ceeace lasă aici după plecarea lor. Cine știe? Poate că se cuminținesc în clipa din urmă.

Konstantin Gutberlet, una din figurile reprezentative ale teologiei catolice din Germania, făcând o traducere a liturgiilor răsăritene pe seama conaționalilor săi, zice în prefață între altele și următoarele: «Liturgia bisericii răsăritene nu are lipsă să fie recomandată de editor, ea se recomandă pe sine însași cum nu se poate mai călduros... Rugăciunile ei sunt atât de duioase, atât de viguroase și pătrunzătoare, atât de avântate încât ele trebue să facă cea mai puternică impresie asupra oricărei inimi creștinești... Aici avem de fapt poezie în înțelesul cel mai bun al cuvântului, poezie sfântă, poezie dumnezeiască de cel mai superior gen — poezie dramatică... Tragedia sângeroasă de pe Golgotă a Dumnezeu-Omului este reînoită aici în chip nesângeros, dar în modul cel mai real posibil».

J. Brinktrine profesor la academia teologică din Paderborn subliniază, în cea mai nouă scriere a sa «Die heilige Messe», pe lângă vechimea cea mare a liturgiei răsăritene, profunzimea și avântul rugăciunilor, bogăția și majestatea riturilor ei. Iar profesorul *Fr. Heiler*, care s'a născut și a crescut în sânul catolicismului pe care l-a părăsit apoi trecând la protestantism, zice că slujba dumnezeiască a bisericii ortodoxe îi apare totdeauna ca un reflex pământesc al lumilor cerești, ca un ecou al cântărilor de laudă ale cheruvimilor.

Aceste mărturii venite dela străini, cari nu pot fi suspectați, arată limpede orișicui cât este de superficială și hazardată afirmația de mai sus a dlui Todică și cât este de neorientat în acest domeniu. Pe nici un teren de discuție nu este așa de primejduit catolicismul în lupta lui cu ortodoxia ca tocmai pe acela al cultului. Superioritatea cultului răsăritean este indiscutabilă. Catolicismul capitulează în fața lui fără prea multă discuție.

Nu toți uniții — cari au ținut să-și spună cuvântul față de încercările de reformă ale celor

câţiva desrădăcinaţi dela graniţa de vest a ţării — au fost aşa de rău inspiraţi ca dl Todică. S'au scris şi articole cuminţi, temeinice şi răspicate de către Păr. Septimiu Popa (Nr. 39 din Patria a. c.) şi din partea prot. Iosif Popa («Unirea» din 25 Martie a. c.). Acesta din urmă apără cu multă căldură frumseţile ritului oriental şi nesfârşitele comori care zac în el. Lipsurile despre care se vorbeşte trebuesc căutate nu în cult ca atare, ci în *necunoaşterea lui*. Cucernicia Sa se declară la sfârşit foarte hotărât împotriva inovaţiilor apusene, spunând că nu voieşte să-şi vadă biserica de jumătate răsăriteană şi de jumătate apuseană, sau ermafrodită, cum a ajuns cea ruteană.

Aş dorì să aduc o întregire unuia din argumentele de care s'a folosit Păr. I. Popa în articolul său. Sf. Sa spune că dupăcum arhitectul nu poate aplica unei catedrale bizantine turnuri sau absidă gotică şi nici unui dom gotic o cupolă bizantină, căci ar ìi un non sens, ceva bizar, grotesc — tot aşa nu se poate împestriţa cultul răsăritean cu devoţiuni străine, căci prin aceasta s'ar strica unitatea şi armonia stilului acestui cult. Adevărat! Dar, în cazul de faţă nu este vorba cred-numai de o conturbare externă, formală a unităţii şi armoniei în stilul cultului răsăritean, ci de atacarea temeliilor dogmatice ale acestuia. Să ne înţelegem. Intre dogmă şi cult există o legătură indisolubilă. Acesta din urmă este expresiunea adecvată a celei dintâi. Cultul bisericii răsăritene este însaşi dogmatica acestei biserici în forme concrete, este o mărturisire de credinţă făcută în forme văzute. Cine se atinge de acest cult, fie prin vreo ciuntire, sau completare sau modificare pe care şi-ar permite-o, se atinge de neschimbabilele şi netrecătoarele comori dogmatice ale bisericii. Că lucrurile stau într'adevăr aşa ne-au arătat întrucâtva îngenuncherea poporului şi cultul sfintei inimi de care ne-am ocupat la început şi care au adus cu sine şi învăţături dogmatice necunoscute bisericii ortodoxe.

Ţin să mai adaug în această ordine de idei, *principiar*, că toţi cei cari socotesc — şi de aceştia sunt ceva mai mulţi — că biserica unită poate să ia dela biserica romano-catolică *toată dogmatică*, iar dela biserica răsăriteană *cultul întreg*, se află într'o mare eroare. Sunt două mărimi străine unele de altele. Cultul răsăritean nu va putea acoperi nici când trupul dogmatic al bisericii catolice. Cu alte cuvinte, cine vrea să rămână pe lângă cultul răsăritean, trebue să păstreze numai decât şi dogmatica bisericii noastre în toată puritatea ei. Uniţii oridecâteori împlinesc formele cultului răsăritean fac simultan o mărturisire predică de credinţă ortodoxă, o mărturisire care stă în contrazicere cu dogmatica apuseană, pe care au început să o adopte. Aici zace rădăcina răului de care biserica unită nu se va putea tămăduì decât prin reîntoarcerea la dogmatica ortodoxă, aici zace cauza ultimă a situaţiei nefireşti şi hibride, în care se găseşte ea.

In sânul bisericii unite stau astăzi faţă în faţă două păreri opuse cu privire la problema cultului. Ambele sunt lipsite de caracterul strict oficial. Rămâne să vedem care va fi atitudinea ierarhilor ei. Ei au cuvântul ultim şi decisiv. Il aşteptăm.

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Catolicism politic înfrânt

Când guvernul e tare

Corul episcopatului catolic al Germaniei îş precizase, în bună înţelegere cu marxismul, atitudinea în combaterea naţionalsocialismului german şi a mişcării hitleriste, stabilind lămurit că programul cultural politic şi întreg «Weltanschauung»-ul naţionalsocialist nu poate fi admis de catolicism. Hotărârile, în acest senz, ale capilor bisericii papale din Germania, sânt aduse la cunoştinţa credincioşilor, spre orientare şi urmare, în pastorale şi circulare date în anul 1931, într'o foarte largă publicitate.

Insuşi Eminenţa Sa, cardinalul *Schulte*, arhiepiscopul de Colonia, în pastorala dela 5 Martie 1931, semnată de întreg episcopatul provinciei sale bisericeşti, face atenţi pe diecezanii din cler şi popor şi-i avertisează: ce pericol cuprinde în sine, pentru viaţa şi gândirea catolică, toată mişcarea naţionalsocialistă! De acord cu episcopatul Bavariei şi cu altă Eminenţă, care e cardinalul dela Breslau, episcopatul Coloniei, în frunte cu Schulte, osândeşte fără cruţare naţionalsocialismul, cât timp năzuinţele şi ideile culturale şi politice hitleriste sânt opuse catolicismului.

Pastoralele şi circularele amintite constată, cu lux de argumente, că reprezentanţii conducători ai partidului naţionalsocialist, şi însuş Hitler (care *nu* era, pe atunci, cancelarul Germaniei), stau în flagrantă contrazicere cu morala catolică, şi că ei trebue excluşi dela împărtăşirea cu Sfintele Taine; naţionalsocialiştii mai au şi alte defectuozităţi: nu recunosc primatul papei dela Roma, ei resping orice fel de concordat cu Vaticanul, şi celelalte.

Cardinalii, arhiepiscopii şi episcopii catolici din Germania porniseră, strâns uniţi, împotriva «duşmanului» intern, făcând declaraţii publice, că niciodată catolicismul german *nu se va lăsa împăcat cu vorbe de potolire şi cu asigurări în generalităţi*. S'a şi alcătuit o serie precisă de cereri catolice, pentru a fi realizate de partidul hitlerist, aflător în opoziţie.

Aşa s'a prezentat atitudinea politică a catolicismului german — *înainte de cancelariatul lui Hitler* — osândind cu ultima energie «aberaţiile hitleriste».

Dar, eată că Hitler ajunge cu partidul său la putere şi ia atitudine energică în contra partidului catolic — centrul — din Germania.

Răspunzând şefilor acestui partid, noul cancelar în cuvântările ţinute în decursul campaniei electorale, declară verde:

Nu se mai poate afirma, pe dreptate, că partidul catolic al centrului ar fi, de sine înţeles, antimarxist, când voi aţi fost, vreme de 14 ani de zile, aliaţii **marxismului**, *şi strâns uniţi unii cu alţii aţi hotărât asupra viitorului Germaniei. Spuneaţi că noi, naţionalsocialiştii, primejduim creştinismul, ameninţăm credinţa catolică. Eată, astăzi stau în fruntea Germaniei bărbaţi creştini şi nici un ateu internaţional. Eu n'am să mă asociez niciodată cu partide care ţintesc la desfiinţarea creştinismului. Unde era creştinismul, pentru partidul catolic, în cei 14 ani,* **când umbla braţ la braţ cu ateismul?** *Repriviţi o clipă trecutul din urmă al acestui timp, în care duhul lui se înstăpânise în cultura noastră întreagă, în teatru, în literatură, în presă, în kino, şi îndeosebi în educaţia noastră. Creştinismului nu i s'a adus nici când o pagubă internă mai mare, decât în cei 14 ani, în care partidele teoretic creştine se găseau în practică alături de atei, în acelaş guvern. Astăzi avem să vă spunem un singur lucru: Lupta noastră, în contra marxismului ca personificare a nebuniei de clasă, a destrămării poporului, este implacabilă, şi orce mişcare ce i se asociază, va trece deasemenea sub roate...*

Aşa a grăit Hitler despre centrul, care se unise şi guvernase cu marxismul în deplin acord.

In calitate de cancelar, şeful guvernului german îşi păstrează mai departe conduita în raporturile sale cu catolicismul, care declarând pe hitlerişti — când aceştia erau în opoziţie — de apostaţi, îndeamnă pe Hitler şi pe un alt ministru catolic să lipsească dela un serviciu divin din Potsdam, unde la adecă trebuiau să fie prezenţi; au absentat însă, fiindcă episcopatul catolic nu revocase excomunicarea.

Şi totuş ce se întâmplă? In 23 Martie 1933 Hitler citeşte în parlament declaraţia guvernului său şi, pentru înfăptuirea problemelor grele ce-i stau înainte, cere parlamentului votarea *legii de autorizare*.

Toţi socialdemocraţii, consecvenţi trecutului lor, votează contra proectului; — partidul *centrului* însă, lăpădându-se de tovarăşi, declară prin, glasul prelatului Kaas, că *întinde mână de sprijin foştilor adversari şi primeşte legea autorizării cerută de guvernul Hitler...*

S'a schimbat vremea, — de ce să nu ne schimbăm şi noi, şi-au zis cei din partidul centrului.

Dar, catolicismul politic devine tot mai mlădios: la câteva zile, după adunarea parlamentului, Eminenţa Sa, cardinalul Schulte, luptătorul resolut împotriva hitleriştilor, vesteşte că o conferenţă episcopală dela Fulda a decis următoarele:

Episcopatul catolic al diecezelor Germaniei, deşì luase atitudine foarte potrivnică mişcării naţionalsocialiste, acum *nu mai consideră necesare interdicţiile şi avertismentele* date credincioşilor; ci din contră, recomandă tuturor catolicilor din Germania să fie supuşi şi ascultători guvernului naţionalsocialist ca deplin conştienţi ai împlinirii datoriilor cetăţeneşti...

Programul de activitate a noului cancelar nu este întocmit în armonie cu ceeace a cerut episcopatul catolic. Hitler n'a înlăturat nimic din tot ce a susţinut în opoziţie, — totuşi centrul şi episcopatul catolic german, în schimbul unor favoruri problematice, au manifestat o conduită, din care politiceşte au ieşit înfrânţi, — slăbind în acelaş timp opera creştinismului în misiunea sa de a contribuì la susţinerea păcii şi ordinei în statele Europei.

Catolicismul politic din Germania nu stă la îndoeală să închine steagul, încetând să mai opună categorică rezistenţă şi oferind colaborare amicală... «apostaţilor».

Cât valorează oferta, — este altă întrebare la care va răspunde vremea.

Deocandată a ieşit din nou la iveală un *cameleonism* al oamenilor ajunşi la o respântie a istoriei şi gata de compromisuri ieftine. In momente de hotărâri mari, — scrie Foerster despre felul politicei catolicismului german, — cei lipsiţi de caracter şi de culoare trebue să supoarte, pentru conduita lor, sentinţa necruţătoare. —

Rezumăm, drept concluzii, — *de sine înţeles, pe lângă toate rezervele noastre faţă de politica externă berlineză,* — următoarele:

1. Catolicismul, prin firea sa internaţională, vine în conflict cu naţionalismul; iar ca să-şi păstreze situaţiuni în stat a fost în

stare să între în alianţă chiar cu marxismul, găsindu-se alături cele două internaţionale: cea roşie şi cea neagră;

2. De câte ori catolicismul, cu pretenţiile sale politice, a întâlnit un guvern tare, — a cedat. Cazuri cunoaştem de-ajuns: amintim pe cel din Cehoslovacia, cu nunţiul Marmaggi, care, din pricina serbătoririi lui Ioan Huss, a părăsit ostentativ Praga, ca să revie, fără să fie rugat, la sentimente mai bune şi mai modeste. Preşedintele Masaryk al republicii cehoslovace n'a acceptat concordatul; ci scaunul papal, în faţa unui guvern care cunoştea interesele ţării sale şi avea energia să le apere, a trebuit să se mulţumească cu un vai de el «modus vivendi». La fel în Iugoslavia.

Numai guvernele române, de după războiu, s'au dovedit ***slabe până la laşitate*** faţă de catolici şi li-au făcut toate concesiunile în detrimentul ţării. Pentru 2½ milioane de suflete, de romano- şi greco-catolici, se susţin **zece** episcopii, dintre care cea dela Bucureşti şi dela Iaşi au ***abia câte 30—40 de parohii.*** La Baia Mare o episcopie nouă. Li se cedează averi, li se constitue fonduri ***din proprietatea statului nostru,*** strâmtorat şi sărăcit...

Când oare se vor emoţiona guvernanţii noştri la pildele ce ni le slujesc zilnic străinii de pretutindeni?

Legea de autorizare în Germania, despre care facem amintire în alt loc, învesteşte guvernul Hitler cu depline puteri. Reichstagul a primit-o cu 441 voturi, contra 94. A votat *pentru* şi partidul *catolic* german, — votul său n'a produs de altfel surprindere în cercurile conducătoare, unde se ştie că acest partid, mai înainte în strânsă colaborare cu marxiştii, n'a avut niciodată poziţie clară în politica sa.

Legea de împuternicire pune la dispoziţia lui Hitler drepturi cum n'a avut un guvern garman înainte sau după războiu: întreaga legislaţie germană este pusă, pe timp de 4 ani, în mâna actualului guvern, adecă a cancelarului. Guvernul german este autorizat să schimbe legile constituţionale fără a avea trebuinţă de hotărârea parlamentului.

Drepturile preşedintelui Reichului, deşi în lege se zice că „rămân neatinse", totuşi, prin plenipotenţa de legiferare a guvernului, aceste drepturi se pot restrânge ori când în timp de patru ani.

Opinia publică din Germania actuală cere acest regim.

Anunţ. *Aducem la cunoştinţa cetitorilor noştri că în zilele apropiate apare, în tipografia Arhidiecezană din Sibiu, valoroasa lucrare a teologului rus* Prof. Sergiu Bulgakoff: **Ortodoxia.** *Autorizaţia pentru traducerea acestei lucrări a primit-o bursierul arhiepiscopiei noastre* N. Grossu, *trimis la continuarea studiilor sale în străinătate.*

„F. O. R."

— Secţiile eparhiale. — Cum e întâmpinată asociaţia în alte eparhii. —

Conform statutelor asociaţiei For-*ului, urmează să se constitue câte-o secţiune în fiecare eparhie a mitropoliei Ardealului.*

Comunicatul central de direcţie din Cluj a hotărât într'una din şedinţele sale, să ia măsurile necesare, pentru ca aceste secţiuni să fie chemate la viaţă. In acest scop a trimis adrese tuturor centrelor noastre eparhiale, arătând ca termen potrivit pentru constituire Duminecа Samarinencii, *ziua când sânt convocate toate adunările eparhiale. Alături de fruntaşii mireni, membri ai acestor adunări, vor putea fi de faţă şi credincioşi din clasa cultă, cum şi din rândurile poporului, spre a da şi acestor intruniri caracterul unor frumoase afirmări a credinţii ortodoxe. Comitetul central a schiţat şi programul, după care se vor desfăşura adunările de constituire. Pentru a li se da solemnitatea cuvenită, au fost rugaţi P. S. Ierarhi să le onoreze cu prezenţa şi sfatul Lor înţelept, iar delegaţii comitetului central vor prezida, în fiecare centru, deschiderea adunărilor, ţinând şi câte-o conferinţă publică.*

Avem bune speranţe că şi aceste adunări locale vor dovedi interesul şi întreg devotamentul mirenilor pentru «F. O. R."

*

Păstorul Ortodox, *revista societăţii «Frăţia» a clerului din eparhia Argeşului, în Nr. din Martie a. c., are însufleţite aprecieri asupra înjghebării creştineşti dela Cluj. Dupăce remarcă discursurile ierarhilor noştri, între care «cea mai luminoasă cuvântare, care a străfulgerat inimile ascultătorilor, a fost magistralul discurs al I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului», revista argeşană scrie:*

«Frăţia Ortodoxă Română» a dat semnalul adevăratei orientări spre mântuire. «Şi dacă trâmbiţa dă un sunet încurcat, cine se va pregăti de luptă»? — zicea sfântul apostol Pavel. Dar trâmbiţa din Ardeal a dat, în ziua de 5 Martie a. c., un sunet destul de limpede şi puternic. Vorba este: A auzit-o toată lumea? A înţeles-o tot românul şi mai ales tot creştinul? Noi preoţii, mai cu seamă, aderăm la această mişcare de premenire morală a ţării, pe temelie de credinţă religioasă? O aprobăm măcar aşa pe tăcute? Că dacă nu suntem pentru, atunci suntem contra. „Cine nu e cu Mine, este împotriva Mea». Ori-ori. Calea mijlocie nu există.—

*

Drept răsunet, la vocea de pe Argeş, răspunde iniţiativa luată la sfârşitul săptămânii trecute în Constanţa, *unde un grup de intelectuali mireni, printre cari dl advocat Aurel Vulpe, Coriolan directorul liceului de băeţi, au hotărât creiarea în acel oraş a unei asociaţii a „Frăţiei ortodoxe române». La sfătuirile iniţiatorilor a fost invitat şi Pr. Arghir Vârnav, delegat de sfânta episcopie din Constanţa, spre a da lămuririle trebuitoare la organizarea asociaţiei, atât de necesare şi în Dobrogea în lupta comună de regenerare şi redresare morală a neamului.*

*

In Buletinul Episcopiei Huşilor, *P. S. Sa Arhiereul* Veniamin, *vicar episcopesc, scrie în fruntea acestui organ oficial al eparhiei, următoarele:*

Dea Dumnezeu ca acest început de solidarizare, această frăţie ortodoxă română, să fie buciumul de alarmă care să cheme, sub scutul bisericii ortodoxe româneşti, toată intelectualitatea română şi prin ea pe tot poporul dreptcredincios român, pentru a forma o singură armată de luptă, împotriva curentelor duşmane, a francmazoneriei şi a indiferentismului religios, cari stăpânesc multe suflete rătăcite, conduse de stihiile lumii acesteia, iar nu de credinţa cea dreaptă în Hristos, care este singura şi temeinica pârghie a adevăratei civilizaţii creştine.

Acordurile între România şi Iugoslavia

In şedinţa senatului dela 29 Martie 1933, — la discuţia generală asupra proectului de lege privitor la ratificarea convenţiilor, acordurilor şi protocoalelor semnate la Belgrad, între România şi Iugoslavia, — a luat cuvântul I. P. S. Sa Patriarhul *Miron*, constatând că în convenţiile încheiate se stabileşte o mulţime de înţelegeri între noi şi statul vecin. Cu toate acestea — continuă I. P. S. Sa Patriarhul — trebue să constat cu oarecare regret, că dintre convenţii lipseşte tocmai convenţia care priveşte biserica, anume: drepturile românilor rămaşi în Bănatul sârbesc şi drepturile sârbilor din Banatul românesc.

„Eu care am avut onoarea să prezidez, la ministerul de externe, comisiunea care a fixat principiile pe baza cărora să se încheie convenţiunea bisericească între aceste două state, am insistat dela început asupra principiului reciprocităţii şi egalităţii pe toată linia. Vasăzică, ceea ce dăm noi sârbilor, pretindem să ne dea şi ei nouă, bisericii. In rapoartele noastre cu statele vecine şi cu locuitorii români, cari au legături etnice cu statele vecine, totdeauna călcăm propria noastră demnitate omenească; eu aş cere dela conlocuitorii noştri minoritari din ţara noastră să recunoască tratamentul uman care noi îl împărtăşim. Regret însă că, totdeauna când noi dăm acest tratament minoritarilor, nu pretindem pe baza hotărârilor dela Trianon ca şi românii noştri din statele vecine să fie la fel trataţi. Aţi rămânea consternaţi dacă aş arăta suferinţele celor cinci sau zece parohii româneşti care se află în statul ungar, şi tratamentul dat fraţilor noştri români cari se găsesc dealungul Dunării începând dela Marea Neagră până la Bulgaria şi Sărbia.

„Rog pe dl ministru de externe să stărue în tratativele care s'au

FOIŞOARA

Cuvântare

rostită la înmormântarea dnei Veturia Lapedatu, în 1 April a. c., în Beiuş, de Gheorghe Faur, elev în cl. VII-a a Liceului „Gheorghe Lazăr", Sibiu.

Jalnici ascultători, — Vin, în numele elevilor beneficiari ai mesei studenţilor din Sibiu, condusă de dna Veturia Lapedatu, să-i aduc omagiile cuvenite.

Ca un fulger prin negura de nouri s'a răspândit vestea trecerii în lumea celor drepţi, în veşnicia morţii, a unui suflet nobil, cunoscut în cea mai aleasă societate românească, dar mai ales cunoscută în cercul elevilor săraci ai liceului «Gh. Lazăr», din Sibiu. Generaţii de elevi şi-au făcut studiile la acest liceu, ocrotiţi cu vorba şi fapta bună a dnei Veturia Lapedatu.

Câţi n'au gustat din bunătatea ei, câţi n'au învins greul vieţii prin cuvântul său scump, câţi nu se bucură astăzi pe urma faptelor ei de bună mamă sufletească a tineretului. Parc'o văd. Cu părul de argint, lăsat în şuviţe pe obraz, cu zâmbetu-i candid de mamă bună, păşind rar printre mese. Era atât de fericită şi mulţumită când se găsea în mijlocul nostru. Parc'o văd, în jurul focului, în fiecare an, când învioraţi de parfumul primăverii plecam cu şcoala la pădure, în aer liber ne pregătea masa pe iarba crudă a primăverii, ne vorbea blând, ne învăselea şi noi toţi priveam spre ea cu acea dragoste de copil şi respect de mamă. Biblioteca mesei se mărea întotdeauna cu câteva zeci de volume şi fiecare purta inscripţia: «Cumpărată cu ocazia zilei naşterii dnei Veturia Lapedatu».

Aureola recunoştinţii va înconjura întotdeauna imaginea rămasă încă vie în conştiinţele noastre. Ea a fost sufletul acestui institut de binefacere, ea a fost însăşi existenţa lui. Intervenţiile făcute pe lângă institutul «Albina», pe lângă comitetul şcolar şi pe lângă altele, ca din fondurile lor să susţină acest act umanitar, ne arăta problema vieţii sale.

In calitate de membră a comitetului liceului «Gh. Lazăr» din Sibiu, a continuat aceeaş problemă de viaţă de a lărgi cercul mesei, intervenind pentru scutiri de taxe şi ridicarea internatului.

Liceul «Gh. Lazăr» şi «masa studenţilor» nu vor uita nicicând faptele de caritate ale răposatei şi li vor transmite numele din generaţie în generaţie. Pentru eternizarea memoriei faptelor ei şi pentru aducerea aminte de neasemănata noblеţă a sufletului ei, masa studenţilor, vor înfiinţa un fond cu numirea de fondul «Veturia Lapedatu», la care sântem siguri că vor contribui toţi nenumăraţii tineri, cari au beneficiat de bunătatea sufletului ei nobil.

Plecăm genunchii în faţa Atotputernicului, rugându-l să odihnească cu drepţii pe binefăcătoarea atâtor tineri sârguincioşi!

încheiat şi care pe noi românii ne mulţumesc, ca să ajungă şi ele cât de curând înaintea noastră pentru a fi ratificate, căci fără de acestea fricţiunile nenumărate în toate statele sub raportul bisericesc se vor menţine în dauna consolidării definitive şi a frăţietăţii atât de scumpe şi nouă şi Iugoslaviei, care trebue să existe pe veci între aceste două popoare amice.

Probleme, fapte, comentarii

Părintele *profesor universitar şi academician, Ion Lupaş, a ţinut de curând, la fundaţia «Dalles» din capitală o conferenţă ascultată de select şi numeros public bucureştean. Neobositul conferenţiar s'a ocupat de rolul bisericii în rezolvarea problemelor de asistenţă socială. A expus partea de contribuţie însemnată a bisericii cu raport la întocmirile de asistenţă socială în trecut şi împrejurările care au îndemnat factorii vieţii publice să dea, după marele războiu, o atenţiune tot mai stăruitoare problemelor de asistenţă socială. Se poate însă foarte bine, ca toate aceste probleme să fie încredinţate* **bisericii,** *să le deslege în cadrele organizaţiilor sale şi să nu se improviseze societăţi care cer cheltueli, dar nu sânt nici sprijinite de ajuns, nici controlate suficient. Prin exemple şi cazuri din viaţă, conferenţiarul ilustrează rolul clerului atât în asistenţa familiei, cât şi în educaţia tineretului, precum şi în viaţa celor din spitale şi din închisori. Hotărârile luate de ministerul sănătăţii şi ocrotirilor sociale din 1926—27, în scop d'a se organiza o colaborare sistematică între medici şi cler, au deşteptat viu interes în acest senz, ear ministerul a putut constata câteva măsuri practice, luate în unele centre eparhiale, şi a premiat scrierea: Preoţimea în slujba operelor de ocrotire socială.*

*

Invierea morţilor. — Maghiarii din Ungaria, şi maghiarii din România, — aceşti din urmă poate mai mult decât cei dintâi — fac propagandă în favoarea dinastiei habsburgice, ca ea să-şi recâştige tronul pierdut, — dăinuind astfel mai departe vechea monarhie a vulturului cu două capete şi a coroanei cu cruce strâmbă.

Această monarhie însă a murit, şi dacă a murit, *ea nu mai învie,* — aşa o spunea, într'o şedinţă din urmă a camerei deputaţilor, preşedintele ei, dl Şt. Ciceo Pop.

Gazeta dela Oradea, *Erdélyi Lapok,* redactată de excelenţi catolici, în frunte cu dl senator Gyárfás, trebuia negreşit să ia în apărare monarhia răposată şi să spună dlui preşedinte Şt. Ciceo Pop, că n'are dreptate, când afirmă despre monarhia habsburghilor, că „a murit, ear morţii nu învie"; căci, după credinţa religioasă, toţi morţii învie, va să zică învie şi monarhia austro-ungară de jalnică pomenire.

Bunii credincioşi dela Oradea să fie liniştiţi: orce monarhie, ca alcătuire *omenească* poate să moară *fără a mai învia vreodată.* Invie făptura lui Dumnezeu, nu alcătuiala bieţilor muritori.

„Soluţiuni creştine ale problemei economice" *este titlul conferenţei ţinute de curând, în aula universităţii din Iaşi, de părintele profesor universitar* Valeriu Iordăchescu, *unul din membrii Cercului de studii social-creştine, înfiinţat anul trecut la Sibiu din iniţiativa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului. Sânt trei doctrine arată conferenţiarul: liberalismul economic, socialismul cu urmările lui, şi doctrina creştină. Cele două dintâi sânt doctrine diametral opuse; în faţa acestor extreme intervine concepţia creştină.* Capitalul *b. o. este:*

după socialism: consecinţa firească a proprietăţii individuale;

după liberalism şi comunism: un furt, efectul plusvalutei; singurul izvor de bogăţie este munca, numai ea are drept să fie răsplătită;

în concepţia creştină: capitalul înseamnă rodul muncei, al păstrării, al prevederii; el este justificat din punct de vedere economic şi moral.

Concepţia creştină este contra sistemului capitalist, când capitalul pretinde să se constitue într'o formă specială de capital monetă şi să i acorde un rol covârşitor. In concepţia creştină capitalul este mijloc onest de achiziţie, el fiind susceptibil de abuzuri. Lucrătorul e persoană morală şi are dreptul să-i fie garantat un minimum al condiţiilor de viaţă. Invăţătura creştină dă drept lucrătorului să se asocieze. Ea dă directive generale, principii în care soluţia economică îşi poate găsi resultat satisfăcător. Concepţia creştină porneşte dela respectul *persoanei omeneşti. O societate, organizată pe asemenea temeiuri, n'ar arăta în sânul el nici milioanele de şomeri, nici mulţimea nenumărată a potlogăriilor comise zi de zi.*

Meritate aplauze au răspuns părintelui conferenţiar Valeriu Iordăchescu, învăţatul profesor de teologie.

*

Credinţa e mântuitoare. — Ceeace disciplinează voinţa, ceeace pentru marea majoritate a oamenilor e unica garanţie de viaţă cinstită şi singurul punct de reazim în zile grele, este *credinţa.* Şi totuş, din câte conştiinţe nu s'a scos şi se scoate neîncetat tocmai credinţa! — exclamă, cu drept cuvânt, un preot într'una din gazetele noastre modeste provinciale, spunând: Să se termine însă astfel de scoatere: Refacerea sufletească poate să urmeze numai prin credinţă şi biserică: în acest scop conducătorii să meargă în frunte, din motive atât de religioase, cât şi naţionale şi sociale.

*

Cum să împiedecăm sinuciderea şcolarilor? — In suplimentul pentru tinerime al ziarului vienez *N. Fr. Pr.* s'a deschis o discuţie asupra acestei chestiuni ce preocupă în deosebi numeroşi părinţi.

O femee răspunde astfel, cu privire la valoarea educaţiei religioase: Pentruce aproape la toate propunerile şi cercetările, în cazuri de sinucideri, se lasă la o parte *momentul religios?* Educatorul înţelegător şi conştient ar trebui să ştie, că şi religia aparţine unui *drept* al tineretului. Dreptul, de-a avea un Dumnezeu, aparţine fiecăruia negreşit: tinerimea cu atât mai vârtos nu trebue despoiată de acest drept. Toţi aceia cari se simţesc aşa zicând zi de zi tot mai desiluzionaţi, mai neînţeleşi, respinşi şi izolaţi, se îndreaptă, înainte de a se prăbusi definitiv, spre ceva abstract, care să-i mântuească de chin. Acest ceva este *Dumnezeu.*

Pe ce fel de cale voeşti să te apropii de copilul duşmănit cu sine şi cu împrejurimea sa? Prin generalităţi filosofice, prin artă problematică, prin ştiinţă ce n'o pricepe? De sigur, nu va înţelege nici noţiunea de Dumnezeu, — şi totuşi numai această noţiune îl va face să cuprindă cu mintea, că viaţa în sine este *voinţă a lui Dumnezeu,* şi prin urmare nu trebue nici să ucizi, nici să te sinucizi.

Neapărat, sufere şi copilul religios, sufere profund, dacă împrejurimea sa îl tratează cu indiferenţă şi lipsă de înţelegere. Se ridică împotriva asprimei şi nedreptăţirii de care este împărtăşit; ştie însă în cotro să se îndrepte ca să găsească mângâere şi speranţă, curaj şi răbdare. Să dăm copiilor noştri dreptul de-a avea Dumnezeu!

*

De frica sărbătorilor Invierii. Cu prilejul sărbătorilor Paştilor, uniunea ateiştilor militanţi din Rusia porneşte, ca în anii precedenţi, campania sa ateistă. Conferenţe şi dispute, împotriva sărbătorilor creştineşti, se vor organiza în fabrici şi în gospodăriile colective; se vor deschide expoziţii ateiste; se vor distribuì broşuri de propagandă împotriva serbării Invierii, ş. a. — Credincioşii însă, este mai mult decât sigur, se vor întâmpina şi de astă dată, strigând, cel puţin în sinea lor, creştinescul salut: «*Cristos voscres!*».

*

Impotriva publicaţiilor desfrânate. — Ministerul de interne al Prusiei a luat măsuri serioase pentru stârpirea publicaţiilor desfrânate. In poliţia berlineză s'a înfiinţat un birou central întru a combate scrieri, tablouri şi inserţiuni de scandal. Biroul central e autorizat să se adreseze direct către toate oficiile publice din stat, însărcinate cu lucrarea de purificare şi să le comunice propuneri şi cereri.

Nu se mai tolerează, în chioşcuri şi în bibliotecile de împrumut, cărţi şi tipărituri menite să aţâţe pofte erotice în cetitori şi privitori. Toate vitrinele de acest fel au să fie strict controlate. Contravenienţilor li se dictează amende, care se pot repeta de câte ori cuprinsul vitrinelor nu corespunde cu ordinea publică. Privitor la bibliotecile cu cărţi de împrumutat, dispoziţiile se vor întregì cu îndreptăţirea autorităţilor de-a putea interzice funcţionarea unei biblioteci, care conţine scrieri scandalizatoare din punct de vedere moral sau religios. Când se vor lua şi la noi asemenea măsuri?

† Veturia I. Lăpedatu
n. Papp

In ziua de 1 April c., în Beiuş, a fost coborât în mormânt un suflet nobil, un suflet de elită, dna Veturia I. Lăpedatu, soţia dlui I. Lapedatu, a cunoscutului fruntaş ardelean, ministru, administrator delegat la Banca Naţională, ca să se odihnească pe vecie, lângă scumpul ei Ionel, pe care l-a pierdut, fără vreme şi pe care viaţa întreagă nu l-a putut uita. Liceul „Gh. Lazăr" şi „masa studenţilor" din Sibiu au fost reprezentate la înmormântare prin dl prof. Tr. Cucuianu şi elevul Gh. Faur, clasa VII-a.

Răposata în Domnul, descendentă din o veche şi distinsă familie din Bihor, trece la cele eterne în etate de 55 ani, lăsând în profund doliu pe neconsolatul soţ şi pe fiica sa Pica.

Conform dorinţei ei ultime înhumarea s'a săvârşit cu o simplitate potrivită sufletului ei ales. La mormânt a vorbit numai tânărul Gheorghe Faur, elev clasa VII-a dela liceul „Gheorghe Lazăr", reprezentantul elevilor adăpostiţi la „masa studenţilor", celei mai scumpe fiinţe a sufletului ei, pentru care a cheltuit atâta dragoste de mamă. (Vorbirea o publicăm în foişoară).

Tot Sibiul, — unde nu era acţiune filantropică sau socială, care să nu se fi bucurat de protecţia sufletului ei ales şi altruist, — cunoştea şi aprecia activitatea rodnică a adormitei în Domnul, dar mai ales era bine cunoscută, stimată şi toarte iubită în cercurile acelor sărmani, dar meritoşi elevi ai liceului şi ai altor şcoale din Sibiu, cari beneficiau de îngrijirea şi ocrotirea „mesei studenţilor". Da, „masa studenţilor" a fost instituţiunea, căreia ani dearândul i-a dăruit munca sa preţioasă, cu abnegaţiune şi dragoste părintească.

Masa studenţilor, înfiinţată în anul 1895, din partea Institutului financiar „Albina", a avut menirea să ajute cu prânz gratuit pe cei mai buni elevi români, cari frecventau şcoalele străine din Sibiu, purtând grijă, cu concursul doamnelor din societatea românească, pe lângă bunăstarea trupească, mai ales de educaţia sufletească şi naţională a tinerelor odrasle împrăştiate pe la diferitele şcoale străine din Sibiu.

După înfăptuirea României Mari, masa studenţilor şi-a reluat firul activităţii întrerupte de războiu. Acum începe **activitatea** frumoasă şi rodnică a dnei Veturia I. Lăpedatu.

Adormita în Domnul a pus toată priceperea, tot tactul şi toată căldura inimei ei nobile în slujba acestei instituţiuni caritative, interesându-se deaproape de toate păsurile şi greutăţile vieţii „copiilor săi". In calitate de membră în comitetul şcolar al liceului „Gh. Lazăr" avea ocaziunea să cunoască şi să ocrotească pe elevii sărmani şi meritoşi.

Pentru cinstirea şi eternizarea memoriei Adormitei în Domnul, direcţiunea liceului Gh. Lazăr, de acord cu comitetul de conducere al „mensei" a hotărât să înfiinţeze un fond de ajutorare, care să-i poarte numele.

Când fondul „Veturia I. Lapedatu al mesei studenţilor dela liceul Gh. Lazăr din Sibiu", va dispune de venituri suficiente spre a putea fi utilizate pentru scop public, ele vor servì la ajutorarea elevilor sărmani şi meritoşi ai liceului Gheorghe Lazăr, în cadrele „mensei".

Pentru realizarea acestui fond se va face apel la toţi foştii beneficiari ai „mesei studenţilor", atât la cei de dinainte de Unire, cât mai ales la cei din era nouă, ca să contribue cu obolul lor. Acest fond are să fie simbolul recunoştinţei generaţiilor, care au beneficiat de bunătatea inimei doamnei Veturia I. Lapedatu. Vărsând o lacrimă de recunoştinţă pe mormântul aceleia, care a trăit şi activat aşa de frumos, îi zicem: Dormi în pace, suflet nobil!

Circulară

Către toate Oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

In ziua de 9 April a. c. împlinindu-se 15 ani dela unirea Basarabiei cu Patria-Mamă, rânduim ca în toate bisericile din cuprinsul arhiepiscopiei noastre, după prealabila înţelegere cu autorităţile locale ale Statului, să se oficieze cuvenitul Te-Deum, urmat de predica ocazională asupra evenimentului serbat.

Sibiu, 3 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

O rectificare

Episcopul săsesc, Dr. Victor Glondys, a trimis ziarelor o rectificare, în legătură cu unele comunicate apărute în presa noastră, privitor la conferenţa ţinută de curând la postul de radio-difuziune din Berlin.

Rectificarea stabileşte, că episcopul n'a pomenit în această conferenţă despre „nedreptăţile" statului român faţă de saşi, ci numai a arătat că guvernele române au declarat: „dat fiind situaţia extrem de precară a statului, nu vor mai putea fi plătite subvenţiile". Episcopul n'a spus, că şcoalele şi bisericile săseşti nu primesc subvenţii dela stat, ci a remarcat numai insuficienţa lor. Deasemenea n'a spus că copiii saşi sânt siliţi să înveţe limba română, nici că saşii trebue să plătească statului impozite deosebit de mari, fapt prin care s'ar explica falimentul firmelor şi închiderea băncilor săseşti. „De altfel — sfârşeşte rectificarea — am subliniat credinţa cetăţenească a germanilor faţă de statul român, respingând categoric şi public toate presupunerile în ce priveşte atitudinea loială a minorităţii germane".

Notificare oficială

Discul dela Florii pentru fondul de pensie, şi discul dela sărbătorile Invierii Domnului pentru Internatul arhidiecezan, se vor purta şi în anul acesta în conformitate cu ordinile noastre Nr. 2962 şi 2963 din 1931.

Sumele incassate se vor trimite oficiului nostru de cassă, prin oficiile protopopeşti până la 15 Mai a. c.

Sibiu, 4 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

O serbare pioasă

In ziua de 1 April a. c. s'a făcut cu deosebită solemnitate în comuna Arpătac înhumarea osemintelor eroului Dionisie D. Nistor, fost profesor la liceul ortodox român „A. Şaguna" din Braşov, mort pe câmpul de luptă la Komarno (Polonia) în 4/17 Iunie 1915. Un membru al familiei a exhumat acum osemintele eroului din cimiterul dela Komarno şi le-a adus în patrie spre veşnică odihnă în pământul satului său natal. Cu această ocaziune s'au exhumat din cimitirul bisericii ortodoxe şi osemintele iubitului său părinte ale preotului Dionisie Nistor mort în 1901 şi ale surorei sale Elena şi au fost înhumate în aceeaş groapă în curtea bisericii.

La această pioasă serbare au luat parte pe lângă văd. preoteasă, mama eroului, împreună cu cei 5 copii ai ei şi cu familiile lor, o delegaţiune de elevi ai liceului «A. Şaguna" din Braşov, în frunte cu dir. liceului I. Moşoiu şi 5 profesori, G. Cuteanu, prefectul judeţului Braşov, Dr. Valer Bologa, prof. univ. Cluj, o delegaţie de 2 ofiţeri din Sf. Gheorghe, mai mulţi preoţi şi intelectuali din jur, prieteni şi cunoscuţi de-ai defunctului şi ai familiei, precum şi un mare număr de poporeni din Arpătac, în frunte cu întreg consiliul parohial.

Prohodul s'a săvârşit de un sobor de 5 preoţi în biserică, — unde au fost aşezate pe un catafalc cele 2 sicriaşe cu oseminte, — după terminarea sfintei Liturgii eară răspunsurile au fost date de corul elevilor liceului „A. Şaguna" din Braşov, sub conducerea profesorului catehet Ioan Brânzea.

La liturgie a rostit o frumoasă predică preotul A. Radu din Hăghig, eară după terminarea prohodului au ţinut cuvântări: preotul locului S. Josan în numele parohienilor, prof. Dr. I. Baciu în numele liceului „A. Şaguna" din Braşov, Dr. V. Bologa în numele prietinilor, ca cel mai bun prieten şi fost coleg al eroului, şi un căpitan în numele armatei române.

Veşnică să le fie pomenirea!

Un asistent.

Organizaţi Oastea Domnului

Meditaţii

Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară!

Aşa mirezmueşte unda cea sfântă a cântării bisericeşti întru a cincea săptămână a postului mare, spre aducerea aminte de biruinţa cea întru tot minunată ce au câştigat-o părinţii noştri întru credinţă, asupra puterii celei întunecate a neamului celui păgân al perşilor, schiţilor şi agarenilor. Oştitu-s'au atuncia puterile dumnezeeşti ce curgeau din cea făcătoare de minuni icoană a Precuratei cu pruncul în braţe, fugit-a vrăjmaşul dela vederea sfintelor slujbe, fugit-a şi s'a întors înapoi ca apele Iordanului. Biruitu-s'a necurăţia gândului celui păgân şi s'a întărit inima celor bine plăcuţi lui Dumnezeu. Glasuri de mulţumită s'au înălţat din gurile bunilor biruitori părinţi, întru aducerea aminte a căruia sfânta noastră biserică a aşezat această slujbă a privegherii împreunată cu cu neşedere, ce se chiamă Acatist.

•

Iubite creştine, n'ai scăpat şi tu din vreo primejdie ca aceea a părinţilor noştri? Nu ţi-a ajuns şi ţie piciorul obosit de greutatea umblatului şi a rătăcirii pe acest pat liniştitor şi odihnitor, care se chiamă ajutor dumnezeesc? N'ai naufragiat şi tu de atâtea ori pe întinsul mărilor cu ispite ce pândesc răspântiile tale? N'auzeai în întinsul acelor mări decât sirena îmbătătoare şi seducătoare a poftelor, nu vedeai decât valurile răutăţilor şi ale gândurilor rele ridicându-se ca nişte munţi gata să te înghită. Suflete al meu, n'ar sărăcit şi tu ca fiul cel risipitor? N'a slăbit duhul tău şi nu umblai, aproape căzând, toată ziua de mâhnire? Nu ţi-au fost şi ţie, ca şi psalmistului, lacrimile pâne, ziua şi noaptea? N'ai însetat după pace şi mulţumire sufletească întocmai ca cerbul ce se doreşte după apa izvoarelor?

Şi totuşi — de câteori scăpăta spre adâncimi fără fund piciorul tău, mâna cea tare a Domnului îţi era mai aproape. Tu ştii, suflete al meu, că această mână şi acest braţ înalt te-a scos din adânc pentru a nu ajunge hrană animalicelor păcate, tu ştii că El a fost cel ce te-a cercetat adesea şi tot El şi cel ce te-a scos dintre tâlharii patimilor. Suflete al meu, ai uitat de binefacerile ce ţi le-a hărăzit Dumnezeu? Ai uitat ajutorul şi apărarea ce ţi-a dat-o Maica lui Dumnezeu? Cetatea sufletului tău era să se dărâme sub asaltul barbarelor pasiuni, şi tu atunci ai chemat pe Domnul. El a venit. Nu trebue pentru aceasta să-i mulţumeşti? Apărătoarei Doamne nu trebue să-i repeţi:

«Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară». *T. B.*

Nr. 1991/1933

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Pr. Nicolae Ciocan din Bătălar, decedat la 1 Martie 1933, — în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 11 Martie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

INFORMAŢIUNI

Predică în catedrală. In a cincea Duminecă din Paresimi I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a predicat în faţa mulţimii de credincioşi, explicând în mod clar cuvintele pericopei zilei „Că şi fiul omenesc n'a venit, ca să-i slujească lui, ci ca să slujească El, şi să-şi dea sufletul Său răscumpărare pentru mulţi". Cuvântul arhieresc, ascultat într'o solemnă linişte, a impresionat profund credincioşii, cari au ieşit din sfântul lăcaş cu o bogată hrană duhovnicească.

Salariile pe April vor fi plătite, — după cum precizează un comunicat al ministerului de finanţe, — în a treia decadă a lunii, conform legii contabilităţii statului.

Implinindu-se anul acesta 25 ani dela înfiinţare, Universitatea populară „Nicolae Iorga" roagă pe toţi conferenţiarii cari i-au dat preţiosul concurs şi doresc să ţină şi anul acesta conferenţe la Văleni de Munte, să se anunţe până în ziua de 10 Mai 1933 la sediul universităţii populare (Bucureşti I, B-dul Schitu Măgureanu 1), indicând preciz titlul cursului sau conferenţei şi săptămâna în care este hotărât să vie la Văleni (între 15 Iulie şi 15 August). Inscrieri pentru cursuri se pot face de pe acum la secretariat (aceeaş adresă).

Concursurile de frumuseţe au să fie oprite şi în Turcia. Italia li-a oprit de mult. Pe când la noi?

ŞTIRI LOCALE

Parastas. Membrii corului bisericesc al „Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu" vor pune parastas Duminecă în 9 April c. în catedrală, după terminarea sfintei Liturghii, în amintirea preafericiţilor preşedinţi ai Reuniunii şi a membrilor răposaţi. — On. Familii ale răposaţilor sânt rugate a participa la acest act de pietate.

Membrii corului.

Dăruire. Dşoara E. Borcia dăruieşte 100 Lei la „Legatul Dr. I. Borcia", administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, ear dnul P. D. 20 Lei. — Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul.*

Aniversare. La data de 1 April a. c. funcţionarii telegrafo-poştal dela oficiul Sibiu 1 au sărbătorit printr'o agapă pe dl diriginte Costescu Dumitru din prilejul împliniri a 25 ani de activitate neîntreruptă în instituţia poştei.

CARŢI ŞI REVISTE

Catolicismul de după războiu. Despre această carte scrie *Calendarul:* — E o documentată lucrare de 200 pagini, scrisă cu un lucid şi adânc spirit de pătrundere a problemei, de către dnul *Dr. Dumitru Stăniloae*, profesor la Academia teologică „Andreiană". Lucrarea, precedată de o prefaţă, e împărţită în patru mari capitole: 1. Diplomaţia Vaticanului; 2. Mişcările de înoire spirituală; 3. Catolicismul şi cultura modernă; 4. Situaţia bisericii catolice în diferitele state. „Catolicismul de după războiu" e o lucrare de mare valoare şi interes nu numai pentru specialişti, ci şi pentru toţi cei doritori a se pune la curent cu starea şi nouile formule de activitate ale acestei ramure creştine. A apărut în frumoase condiţiuni tehnice, cu tiparul tipografiei Arhidiecezane din Sibiu. Costă 50 Lei.

Hotelul Bulevard din Sibiu

împreunat cu restaurant şi cafenea, întreprindere de prim rang — se închiriază pe termin de 6 ani începând din 15 Mai a. c.

Reflectanţii vor înainta oferte până la 20 April a. c. la Consiliul arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dau informaţiuni.

(23) 1—2 **Consiliul arhiepiscopesc.**

Ad. Nr. 113/1933. (22) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Baţălar,** cu filia **Bretea-română** din protopopiatul Haţegului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială înainte de reforma agrară 4 jug. arător şi fânaţ în materă şi cimitirile din materă şi filie.

Sesiune parohială prin reforma agrară 5 jug. în materă şi 5 jugăre în filie.

3. Adău, atât în materă, cât şi în filie câte o măsură (30 l.) porumb sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru de fiecare familie.
5. Venitele stolare uzitate în tract.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele şi autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc: iar, pe lângă prealabila încunoştiinţare, candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 18 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Haţeg în înţelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Nr. 109/1933. (19) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ştenea** cu filia **Boarta**, din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, în materă 9 jug. arător şi fânaţ, iar în filie 17 jug. primită prin reforma agrară.
3. Câte una ferdelă cucuruz sfărmat dela fiecare familie şi câte o zi de clacă.
4. Stola statorită pentru toate parohiile din tract.
5. De locuinţă se va îngriji viitorul preot dându-i-se voie a se stabili şi în filie în caz de necesitate.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termin, şi candidaţii se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Mediaş, 21 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaş în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 45/1933 Par. (6) 1—1

Publicare de licitaţiune

In urma hotărârii Consiliului parohial ortodox român din Dacia Ştena, prot. Cohalm, judeţul Târnavamare, din 29 Martie a. c. şi pe baza planului şi devizului aprobat de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de dto 14 Mai 1932 Nr. 3127, se dă în lucrare pe cale de licitaţiune publică minuendă renovarea şi adaptarea bisericii ort. române din Dacia Ştena, în ziua de 18 April a. c., a treia zi de Paşti, la faţa locului la ora 2 d. a.

Planul, devizul şi condiţiunile de licitare se pot vedea oricând până la data licitării la oficiul parohial ort. român din Dacia Ştena.

Preţul strigării este de Lei: 116613.

Lucrarea se poate lua şi deosebit, lucrul de zidărit deosebit de cel de tâmplărit.

Dela licitanţi se cere depunerea unei cauţiuni sau vadiu de 10% din suma strigării în bani sau acte de valoare, cari rămân ca garanţă după preluarea lucrării la epitropia parohială, până la terminarea lucrării la epitropia parohială, şi luarea ei de bună din partea consiliului parohial.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a preda lucrarea dintre cei trei minus oferenţi acelula, în care are mai multă încredere.

Din şedinţa Consiliului parohial ort. român ţinută la 29 Martie 1933.

Dacia Ştena, 29 Martie 1933.

Ieronim Buzea preşedinte. **Z. Cupea** secretar.

Văzut: 30 Martie 1933.

Alexandru Brotea,
protopresbiter.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediţia a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Nr. 65/1933 prot. (21) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua din **Sadu,** parohie de clasa I-a, din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 12 jug.

c) Stola uzitată.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român, Sibiu, în termin, şi candidaţii pe lângă încunoştinţarea acestuia se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Emilian Cioran
protopop.

Reclama este sufletul comerţului

Fondat: 1862

Fondat: 1862

Important pentru biserici!

Am onoare a oferi depozitul meu bogat asortat în

SOBE DE TERACOTĂ

din materialul chamotte garantat sigur contra focului ine xecuţia cea mai modernă, toate formele, mărimile şi culorile cu **preţuri de fabrică.**

Inainte ce cumpăraţi cereţi preţuri curente dela:

Prima industrie Ceramică din Ardeal

GUSTAV WILHELM

SIBIU, STRADA ROTARILOR Nr. 5

(7) 1—2 R. S.

Nr. 124/1933. (20) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sibiel,** protopopiatul Săliştе, devenită vacantă prin decedarea parohului Valeriu Popoviciu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Stola obişnuită în parohie.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi se vor prezenta în comună spre a cunoaşte poporul.

Sălişte, la 12 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul par. din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 16 April 1933 Nr. 32—34

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII"

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Nr. 3082 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia si Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos

„Iată a biruit Leul... din rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și să deslege cele șapte peceți ale ei".

Apocalips 5, 5.

Cu inima încinsă de flacăra iubirii părinteşti Vă trimit şi de astădată, iubiţii mei fii sufleteşti, vestea cea bună a minunatei şi izbăvitoarei învieri a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, pe care o prăznuim astăzi după rânduiala sfintei noastre Biserici şi după datinile cucernicilor noştri înaintaşi. Cu sufletul luminat de strălucirea cerească a acestui mare praznic cânt împreună cu Voi: «*Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!*»

Intr'adevăr, prilej de nemăsurată bucurie duhovnicească este, iubiţii mei, Invierea Domnului, căci ea e chezăşia învierii noastre din moartea în care ne-a pogorât păcatul celui dintâi om zidit de Dumnezeu. Ieşit din mâna Făcătorului a toate, acest om era la început bun şi fericit. Nici o picătură de sudoare nu-i brăzda faţa şi nici o osteneală nu-i încovoia trupul. Nici o mustrare nu-i tulbura cugetul şi nici o jale nu-i cernea inima. Sufletul îi era senin ca albastrul cerului şi se bucura de faţa lui Dumnezeu a cărui privire îl învăluia, iubitoare şi ocrotitoare ca a unui Părinte atotbun.

Ci şarpele ispitei nu l-a lăsat în pace. Gândul de a fi deopotrivă cu Ziditorul l-a prăvălit în păcatul neascultării. Prin el Adam s'a izgonit din raiu şi odată cu el — toţi urmaşii lui. Prin el, prin păcat, a venit în lume sudoarea, semnul ostenelii, prin el s'a încovoiat trupul omenesc sub povara năcazului, prin el s'a întunecat cugetul omului şi mintea lui a fost lipsită de lumina care să-i arate cărările adevărate ale vieţii. Prin el s'a despărţit cerul de pământ ca printr'un zid, prin el s'a desfăcut omul de Ziditorul său şi a toate.

Singur, cu sufletul învolburat de mustrare şi desnădejde şi cu trupul rătăcind pe întinsul fără de sfârşit... Vă puteţi închipui, iubiţii mei fii sufleteşti, o mai părăsită stare, o mai chinuită viaţă?

Şi totuşi această pedeapsă de care s'a învrednicit omul pe urma neascultării sale şi a răsvrătirii împotriva Părintelui său, nu i-a fost dată decât spre învăţătură. In mijlocul întunerecului care împresura pe om, bunul Dumnezeu a lăsat să cadă o rază de lumină — raza de lumină a nădejdii într'un Isbăvitor pe care-l va trimite, la plinirea vremii, spre a sparge zidul dintre pământ şi cer şi a lumina din nou cărările vieţii omeneşti şi a le îndruma către corturile fericirii vecinice. Trimişii lui Dumnezeu n'au lăsat să se stingă nici o clipă această rază de lumină şi de nădejde. Şi nădejdea nu a ruşinat, căci obârşia ei era însăşi voinţa atotiubitorului Părinte.

„La plinirea vremii" însuşi Fiul lui Dumnezeu s'a pogorât în lume «*chip de rob luând, întru asemănarea oamenilor făcându-se şi cu închipuirea aflându-se ca omul, s'a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte — şi încă moartea pe cruce*» [Filipeni, 2, 7—8]. Ascultător, faţă de cine? Faţă de Tatăl cel din ceruri, a cărui voinţă n'a călcat-o nici odată: Nici în clipa întreitei ispitiri, nici în clipele ispitirii de către jidovi, nici în clipa ispitirii de către Petru, nici în clipa în care i se întindea păharul jertfei celei mari a răstignirii pe Cruce. Viaţa Lui întreagă a fost ascultare şi slujire. Slujise lui Dumnezeu prin izbăvitoarea slujbă în care s'a pus faţă de oameni. Stăpânul a toate fiind — tuturora s'a făcut slugă, ca pe toţi să-i mântuiască. Fără de păcat fiind, a ispăşit păcatele lumii. Prin moartea sa pe cruce a ucis moartea «*ca tot celce crede întru El să nu piară, ci să aibă viaţă vecinică*» [Ioan 3, 16].

Nimeni să nu se poarte cu gândul, iubiţii mei fii sufleteşti, zicând întru inima sa: „Dumnezeu fiind Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos, i-a fost uşor să urce dealul căpăţinii şi să moară". Nu! — fiindcă El a fost şi om adevărat, cu simţuri ca ale noastre. Nepriceperea oamenilor l-a tulburat adesea, răutatea fariseilor l-a amărât de multeori, trădarea lui Iuda i-a învăluit inima în durere cumplită, l-au durut cuvintele de ocară şi sudalmele şi loviturile mulţimii întărâtate şi ale ostaşilor păgâni, a simţit durerea cununei de spini aşezată cu batjocură şi cruzime pe capul Său, s'a prăbuşit de mai multeori sub povara crucii pe care a fost silit s'o poarte pe drumul Golgotei şi trupul său sleit de puteri s'a cutremurat de străpungerea piroanelor bătute în mânile Sale, cu care a vindecat şi a binecuvântat noroadele, şi în picioarele Sale cari nu s'au mişcat în viaţa pământească decât pentru a duce mângâiere şi alinare suferinţelor omeneşti.

Ştiindu-şi de mai nainte tot drumul de suferinţe şi jertfe ale izbăvitoarei Sale vieţi, Fiul lui Dumnezeu nu s'a abătut o clipă din el, căci «*n'a căuta voia Sa, ci voia Tatălui celu ce l-a trimis*» [Ioan 5, 30]. Ve nise doar în lume pentru ce mai mare biruinţă: împăcare omului cu Dumnezeu, împre narea pământului cu cerul — într'o singură împărăţie. Ia pentru această biruinţă ştie c trebue să aducă cea mai mar jertfă. Căci: „*Grăuntele de grâ căzând pe pământ de nu v muri, el singur rămâne, ia de va muri multă roadă aduce*" [Ioan 12, 24].

Dar, iubiţii mei fii, pe urma jertfei Sale preacurate, „*Dumnezeu l-a şi prea înălţat pe dânsul şi i-a dăruit lui nume care este peste tot numele: ca întru numele lui Isus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor dedesupt şi toată limba să mărturisească, că Domn este Isus Hristos întru mărirea lui Dumnezeu-Tatăl*" [Filip. 2, 9—11].

Iar pe noi, ceice întru numele Lui ne-am botezat şi întru harul Lui ne-am îmbrăcat, prin moartea şi învierea Sa Hristos ne-a deslegat din cătuşile păcatului şi ne-a redat iubirii părinteşti a Tatălui care ne aşteaptă cu braţele deschise în corturile pline de căldură şi de lumină ale împărăţiei Sale.

Cu ce ne vom face vrednici de atâta îndurare a lui Dumnezeu şi cum ne vom face părtaşi bucuriei învierii Domnului? Cu iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni: „*Imbrăcându-ne în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate şi întru sfinţenie*" [Efes. 4, 24]. Nimeni să nu mai pizmuiască, nimeni să nu mai clevetească, nimeni să nu mai mintă, nimeni să nu mai fure, nimeni să nu se mai trufească, nimeni să nu mai facă

nedreptate. Ci cu sufletul său curăţit de patimi şi încins de flacăra iubirii frăţeşti să sărbătorească fiecare întru tot lăudata înviere a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, făcând din această sărbătoare hotar despărţitor dintre viaţa veche a omului păcătos şi dintre viaţa cea nouă, închinată pe dea'ntregul Domnului şi Stăpânului vieţii.

Mai ales acum se cuvine, iubiţii mei fii sufleteşti, să prăznuim Paştile cu sufletele înoite şi cu inimile curăţite. Căci Paştile anului acestuia alcătuesc peatra de hotar a celor nouăsprezece veacuri scurse dela preacurata patimă şi dela prealuminata înviere a Mântuitorului nostru Isus Hristos.

O lume nouă se cuvine să se nască din acest mare praznic; o viaţă nouă trebue să înceapă dela această peatră de hotar a timpului. O viaţă a *păcii, a bunei înţelegeri, a dreptăţii şi iubirii frăţeşti.* O viaţă nouă: în Hristos. Hotărându-ne bărbăteşte să ne înoim cugetele şi simţirile şi îndrumându-ne paşii către această viaţă, se va sălăşlui între noi împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia unui pământ nou sub un cer nou, pe care a visat-o prorocul Isaia, în clipele de Duhul Sfânt luminate ale vieţii sale. Abia când această împărăţie se va înfăptui, se vor putea bucura neamurile de toate rodurile biruinţii Leului care a deschis cartea şi a desfăcut cele şapte peceţi ale ei [Apocalips 5, 5].

Şi, iubiţii mei fii, vremile noastre sunt deosebit de potrivite pentru această înnoire lăuntrică. Fiindcă sunt vremi de cumplite năcazuri şi de cruntă încercare. Lovită de toate stâncile pierzării, lumea pare a se fi încredinţat de adevărul cuprins în cuvintele Celui ce a înviat: «*Fără de mine nu puteţi face nimic!*» [Ioan 15, 5]. Şi luminaţii fii ai neamului nostru din Mitropolia Ardealului au desprins porunca acestui adevăr şi au hotărât — toţi într'un gând mărturisind — să se înşire ca luptători devotaţi sub steagul Domnului Hristos şi al sfintei lui Biserici ortodoxe. In scopul acesta s'au întrunit în 5 Martie a. c. la Cluj într'o măreaţă adunare şi au alcătuit «*Frăţia ortodoxă română*» chemată să apere aşezământul sfânt al Bisericii noastre de loviturile vrăşmaşe, de ori unde ar veni ele, şi să le stee într'ajutor slujitorilor ei în lucrarea de înoire sufletească a neamului, pe care o desfăşoară aceştia.

Inima mea de părinte saltă de bucuria acestei înfăptuiri creştineşti a cărturarilor noştri. Cu cele mai bune nădejdi V'o vestesc şi Vouă, pentruca bucuria Voastră de sfintele Paşti să sporească şi prin bucuria acestei solii deschizătoare de zări spre nouă limanuri. Sprijiniţi şi Voi, cu toţii, această nouă tovărăşie de ostaşi ai Domnului şi fiţi încredinţaţi că făcând acest lucru staţi în cea mai bună slujbă a întregului nostru neam. Căci ceeace-i trebueşte mai ales astăzi acestui neam şi statului român, sunt caractere tari de creştini cari să nu se încovoaie în faţa greutăţilor, să nu se târguiască şi să cadă înaintea ispitelor, să aibă toată puterea morală închinată binelui obştesc cu acea răspundere profundă care izvoreşte din credinţa în Dumnezeu.

Cu aceste vestiri şi cu aceste îndemnuri împărtăşite din cea mai curată inimă părintească a mea, doresc ca praznicul Invierii Domnului să-l petreceţi cu toţii sănătoşi, întru duhovnicească reculegere şi întru frăţească dragoste şi să-l ajungeţi întru mulţi fericiţi ani.

Darul Domnului nostru Isus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu Voi cu toţi. Cu această apostolească salutare vă vestesc încă odată bucuria praznicului:

Hristos a înviat!

Dat în Reşedinţa noastră arhiepiscopească din Sibiu, la sărbătorea Invierii Domnului din anul 1933.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor:

Nicolae,
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Ziua Invierii

— Ieri... şi azi... —

Tăpşanul Golgota se aşează misterios în veşnicie între două lumi: ieri şi azi. Pe el răutatea oamenilor, ca să ajungă la desăvârşit, găseşte de cuviinţă ca, printre alte două cruci, să înalţe una şi Aceluia care este cel mai bun în lume; Aceluia care din iubire a venit să ne înveţe a ne iubi: Mântuitorul Hristos.

Această Cruce sfântă s'a înfipt odată în pământ ca lemn de ocară, cu scopul ca să se sprijinească deapururi în cer, iar cei cari o vor înţelege, prin credinţă şi fapte, — să se înalţe la Stăpânul ei, care «s'a făcut ascultător până la moarte»...

Oare cândva, prin lemnul cel de demult, Adam s'a izgonit din rai; iar azi, prin înţelepciunea Atotputernicului, lemnul menit spre umilire, înfrângere şi durere, a devenit mijloc de bucurie, triumf şi înălţare. Economia divină s'a realizat: dreptatea s'a restabilit după planul Celui de sus, iar noi am primit mântuirea.

Cele ce ni s'au socotit spre stricăciune, s'au schimbat în cele de folos: instrumentul de batjocură ieri, se face, azi, scară de urcat la cer.

Prefacerea minunată dintre ieri şi azi, cu logica înaltă care le îmbracă, o săvârşeşte Golgota prin Hristos Domnul. El a coborât această logică pe pământ ca să-l unească cu cerul.

Tăpşanul rămâne o taină cu înţeles adânc. Cu atât mai adânc cu cât doar trei zile trec, ca să se vadă înşelată în aşteptările ei, acea lume deacum două mii de ani, împotmolită în răutăţi, privată de o valoare spirituală înaltă, de un meteor înalt, — lume, ce părea un vulcan în erupţie când îşi aruncă focul mâniei şi al urei prin sbirii lui Caiafa şi ciracii lui Pilat.

Trei zile sânt lăsaţi să se bucure încununătorii cu spini, şleahta «omorâtorilor de proroci», ca la capătul lor, adevărul şi dreptatea sfântă să strălucească din camara sigilată, luminând în etern, cele mai tainice ascunzişuri ale minciunii ucigătoare de suflete.

Trei zile ca cel rău să-şi vadă împărăţia dărâmată, iar iubirea — începutul orcărei existenţe — să inundeze invidia şi mândria şi să transforme în bine pornirile inimii, de acum orientată în aşezămintele ei după alte obiective.

Măreaţă este Invierea. E timpul luminii spirituale, după o noapte funestă a păcatului. Al lacrimilor de bucurie, după cele de întristare şi durere. Al credinţei într'o viaţă spirituală, transcendentală, după o crasă necredinţă, după un eudaimonism şi hedonism condamnabil. E timpul înfrăţirii neamurilor prin iubire după o ură separatoare, al nădejdii într'un viitor fericit, după o desnădejde de milenii. Al mângâierii, după o lungă şi nemângâiată durere. Al mântuirii şi împăcării obiective cu Dumnezeu, după o prăpastie uriaşă săpată prin sămânţa aruncată pe pământ de către diavolul.

E ziua încoronării învăţăturii şi întregei opere efectuate de Mântuitorul cu pecetea Dumnezeirii Sale.

Prin ea Hristos se întrepune dealungul veacurilor în istoria umanităţii care se desparte în două: *ieri* şi *azi.* Două istorii, două vieţi, două ere mult deosebite între ele, împregnându-i celei din urmă, în toate domeniile vieţii, un caracter specific, cel creştin.

Pe acest caracter, duh de viaţă creştină, se zideşte şi va trebui deapururi să se zidească cultura şi civilizaţia umanităţii şi a fiecăruia în parte, ca să se poată ajunge scopul nobil, înaintându-se mereu spre «mai bine».

Ieri şi azi. Două contraste: Golgota cu strigătul de durere şi cu răsunetul de strălucitor şi concret în bucuria Invierii. Ieri, relativitatea şi moartea; azi, Absolutul şi Viaţa. Două aspecte care descopăr în una şi aceeaş persoană pe Dumnezeu şi Omul. Ambele sânt părţi integrante, adânc grăitoare, ale Personalităţii Domnului.

«Ieri», revelează o viaţă omenească demnă de admirat care a dovedit, faptic că, o luptă-i viaţa aici şi te pogoară în umbra morţii; «azi», arată triumful aceleiaşi vieţi în cer, prin Inviere.

Luptă şi triumf; întristare şi bucurie; întunerec şi lumină; moarte şi înviere. Sânt tot atâtea stări care însăilează o viaţă de om. Noţiuni corelative care-şi dau sprijinul reciproc, absolut necesar în vederea scopului înalt.

Raţiunea lor este evidentă: Mântuitorul Hristos o pune, prin viaţa Sa, în faţa tuturor şi oricând, ca să învăţăm şi să ne încurajăm căci avem trebuinţă: «In lume veţi avea necazuri, ci, îndrăzniţi, Eu am biruit lumea». (Ioan 16, 33).

Să ne pătrundem de eroismul Domnului. Să înţelegem că viaţa e o luptă cu noi înşine — şi cu lumea înconjurătoare, — pe care trebue s'o ducem după voia Lui, ca să înviem în ziua luminii.

După îngropare urmează înviere. Aşa vorbeşte de pretutindeni în aceste clipe natura înconjurătoare. Acelaş proces se urmează şi în domeniul spiritual: Sămânţa, de nu se va îngropa şi nu va putrezi, nu va aduce rod, a spus Domnul apostolilor Săi, vrând să concretizeze taina mare a răscumpărării neamurilor.

Glasul naturii în primăvară ne strigă, să ne primenim haina internă. El ne învită să năzuim spre o viaţă mai bună, mai sfântă.

Ne temem totuşi că unii nu vor înţelege nimic din vorbirea florilor cu podoaba lor, nici din zvâcnirile mugurilor. Aceştia au trecut şi trec încă fără să înţeleagă, să îngenunche şi să îngroape măcar un păcat la picioarele sfintei Cruci.

Hristos Domnul ne cheamă deapururi să ne schimbăm concepţia despre lume şi viaţă. Să ne lăsăm convinşi şi conduşi de El. Insuşi ne spune: «Veniţi de luaţi lumină»... «Eu sânt lumina lumii»...

Cu Hristos să ne îngropăm propria fiinţă de ieri cu toate gândurile, vrerile şi dorinţele inimii. Cu el să murim pentru păcatele noastre, ca să înviem la o viaţă stăpânită de dragostea

sfântă îndelung răbdătoare care iartă toate pentru Inviere. Numai atunci vom cânta cu folos cântarea mântuirii: «Ieri cu Tine m'am îngropat Hristoase, astăzi mă scol împreună cu Tine»...

In greul zilei care ne apasă, în faţa atâtor duşmani cari cresc şi ameninţă să ne piardă, în mijlocul atâtor decepţii cari le încercăm, găsim un singur sprijin neînşelător: Hristos.

Să ne întoarcem mintea şi inima spre învierea Lui. Să ne renaştem de sus ca să putem face viaţa mai uşoară.

Inviind Domnul, s'a pus în veşnicie ideal umanităţii. Şi a arătat că El este adevărul pe care lumea nu l-a înţeles. Căci: era om şi nu înţelegea să fie umilit ca toţi fiii ei. «La moarte!». Şi l-a ascuns sub peatră. Dar ce folos? Adevărul a rămas ca să grăiască şi să se arate în lumina tuturor: «Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând»... De acum pune pe un temei cu totul nou ordinea lucrurilor.

Duşmanii dezarmaţi au dispărut. Prin dreptatea Cerului şi-au luat pedeapsa care continuă să se umple cu vârf: Poporul hâdos, pârător şi criminal faţă de caracterele de elită ale omenirii, este osândit să fie veşnic rătăcitor în univers fără ţară şi un pământ al său, iar Romanii cari l-au ucis, în persoana lui Pilat cu zbirii şi ciracii săi, au dispărut de pe arena istoriei.

Hristos singur, azi ca şi atunci, luceşte mereu deasupra orcăror sisteme de gândire atât de contradictorii, deasupra curentelor sociale de stânga şi acelor de destrămare morală care îşi dispută prioritatea.

Hristos zice popoarelor «Veniţi la mine»... «Eu sânt calea, adevărul şi viaţa».

Azi şi deapururi ne înconjoară cu puterea iubirii şi a iertării care sânt la temelia jertfei Lui. Ambele, — iubirea şi iertarea, — constituesc pârghia inimei omeneşti cu care totul putem să ridicăm, cheia prin care putem să ne apropiem uşor şi cu efect de fericirea şi împăcarea lumii.

In Hristos găsim liniştea pe care o căutăm. El ne dă hrana necesară ca să scăpăm de amarul zilelor de azi. Să rămână cârmaciul vieţii până la sfârşit!

Biserica se împodobeşte azi cu cântări. «Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii lui»... Ascultându-le, şi stăpânindu-ne pornirile rele faţă deduşmani chiar, ei vor dispare şi vom fi înşine mulţumiţi. Vom trăi în linişte continuă cu noi, căci iubim cu iubirea creatoare şi edificatoare a lui Hristos.

Doamne, fă ca de acum mai grăitoare să ne fie în inimi ziua Invierii, care dorim să lumineze pe toţi fiii neamului nostru ca şi ai sărmanei omeniri! Fă ca toţi, într'un cuget si o simţire, să ne luminăm cu prăznuirea şi să ne îmbrăţişăm frăţeşte, ertând toate pentru strălucirea Ta!

Fă ca ţinta vieţii noastre să fie viaţa Ta până în clipa morţii pe Golgota! Ajută-ne s'o înţelegem şi s'o propovăduim prin faptă şi cuvânt, iar legea Ta, Bunule, să fie toată ziua gândirea noastră. Intr'un cuvânt: Fă ca să înviem înşine cu adevărat! Căci numai aşa ne vom putea bucura în etern de roadele pe care ni le oferă în fiecare an Ziua Invierii.

Simion Radu
profesor la şcoala normală din Cristur.

Organizaţi Oastea Domnului

Evocări de Paşti

Daruri noui de renaştere îmbracă natura şi sufletele noastre în haină de sărbătoare. Afară, primăvara a început să se reverse, tumultoasă şi regeneratoare, în culori vii şi forme variate. Inlăuntrul nostru, pe plan de realităţi superioare, o altă primăvară, o primăvară spirituală, învălue scene de pace şi de fericire biblică în bogăţii imaculate de lumină. Inima îşi cântă izbânda aspiraţiilor ei superioare.

Inainte de aprinderea candelelor şi de cântările de slavă, se aprind făcliile din suflet. Greutatea zilei este dată pentru o clipă la o parte. Sântem înconjuraţi par'că de o atmosferă nouă, senină; respirăm de bună seamă mai pur. Un fir de aur vine să brodeze pe stofa gri a zilelor noastre flori naive de poezie radioasă.

In momente date, de sub colţuri de cer, se lansează în depărtări g l a s u r i grele de aramă. Cărările conduc spre sfintele locaşuri mulţimi nenumărate. Colo, bătrâni sprijiniţi în cârji; dincolo, fecioare cu pasul svelt. O bunică întârziată îşi grăbeşte nepoţelul cu făclia în mână şi cu bucuria în ochi. Sânt Paştile...

Numai cât p r o n u n ţ ă m acest nume scump, şi ne apare în faţă, în toată puterea frumuseţii ei evocatoare, realitatea celui mai minunat praznic al creştinătăţii. Noi simţim însă prezenţa creiatoare a acestei realităţi nu numai prin nume; noi o trăim, ne bucurăm şi ne veselim în nesecata ei comoară de daruri; sufletele noastre se desfătează în cântul de triumf al Invierii biruitoare.

Este adevărat că, şi în acest an, puterile vrăjmaşe sânt multe şi înverşunate. Intunericul a câştigat teren şi suferinţele au încreţit frunţi şi au învârtoşat inimi. Puterea de renaştere a praznicului, care este »sărbătoarea sărbătorilor» se arată însă şi acum nebiruită. Bucuria sfântă, elanul şi inspiraţia Invierii nu se pot stinge, oricât de avansate ar fi fronturile principiilor n e g a t i v e. Idealurile ucise şi credinţele răstignite în desorientarea cumplită a veacului nostru, în acest haos al răsturnării tuturor valorilor, reapar totuş la suprafaţa vieţii, rup, în ciuda tuturor profanatorilor, peceţile mormintelor, răstoarnă pietrile fărădelegilor şi înviază în Invierea Mântuitorului lumii. In perspectivele «luminii lui Hristos», ele apar la orizont «să lumineze tuturor», mai puternice şi mai sclipitoare.

Puterile distructive au răstignit pe Hristos şi au nimicit totdeauna atitudinile de viaţă superioare. Să nu ne mirăm deci că o fac şi acum cu aceeaşi înverşunare. Unde însă instinctele, emancipate din autoritatea disciplinii spirituale, răstignesc prin ură, Dumnezeu înviază prin iubire. In bisericuţele păstrătoare de comori străbune, din satele cu case risipite printre pomi înfloriţi, şi dela altare ridicate, ca nişte făşii de lumină, în demoralizare de târguri şi de metropole, se descoper, în Invierea lui Hristos, izvoarele autentice ale vieţii şi fericirii. Bucuria trebue să fie şi este într'adevăr — în ciuda timpului — generală. Sufletele se înalţă şi acum în cântări şi expansiuni de veselie:

FOIŞOARA

Procesul Domnului nostru Isus Hristos

înaintea Sinedriului şi înaintea tribunalului roman.

Universitatoa din Cernăuţi a desfăşurat, în săptămânile premergătoare Sfintelor Paşti, un nou ciclu de conferinţe, în cadrul cărora, profesorii facultăţilor de ştiinţă laică au afirmat cu multă râvnă **primatul minţii.** *Alături de dânşii — şi în complectare — profesorii facultăţii de Teologie, în cadrul aceluiaş ciclu de conferinţe. au susţinut cu multă căldură şi convingere primatul sufletului.*

Astfel, Joi 30 Martie, dl Prof. **Dr. D. Spânu,** *a desvoltat subiectul: Valoarea socială a sfintei mărturisiri, iar Miercuri 5 şi Vineri 7 Aprilie, dl Prof.* **Dr. Vasile Gheorghiu,** *a vorbit trei ore întregi despre: Procesul Domnului nostru Isus Hristos înaintea Sinedriului şi a Tribunalului roman. Conferinţa era aşteptată cu mult interes. Un public numeros — din rândurile căruia n'a lipsit nici uniforme de clerici romano-catolici şi studenţi de confesiune mozaică — a venit să asculte conferinţa strălucitului magistru.*

Cuvinte de-o simplicitate apostolică, argumentare de apologet şi limpezime de părinte bisericesc, toate pătrunse de duhul unei convingeri calde şi sincere ce nu odată se exterioriza în emoţii izvorâtoare de lacrimi greu de ascuns, — iată o imagine palidă a ceeace a fost conferinţa numită. —

Tipărim aici, în linii mari, conţinutul ei, pentruca multora să le fie de folos, aşa cum s'a dovedit a fi celorce au ascultat-o, şi să ne îndemne să luăm Crucea şi să ne apropiem de **Cel care n'a săvârşit nici un păcat... ci a purtat păcatele noastre, în trupul său, pe lemn,** *pentruca noi murind faţă de păcate, să ne vindecăm prin rănile Lui* (comp. I Petru 2, 22—24).

*

In introducerea conferinţei Dsale, la care spaţiul ne constrânge să renunţăm, dl Prof. Dr. V. Gheorghiu a lămurit o problemă din cele mai dificile: dece a trebuit să vină însuşi Fiul lui Dumnezeu şi El să spele păcatele omenirii? Trece apoi la exegeza sumară a referatelor evanghelice (Matei 11. 1—26. 57 combinat cu Marcu 11, 1,—14, 53; Luca 19, 28,—22, 54 şi Ioan 12, 1,—18, 13) cari istorisesc faptele întâmplate în cursul săptămânii dela întrarea solemnă în Ierusalim şi până Joi, o zi înainte de Paşti, când Mântuitorul, după săvârşirea Cinei celei de taine, merge cu ucenicii Săi în Grădina Getsemani să se roage unde îl şi găsesc duşmanii săi de moarte. Dela acest loc, continuăm a rezuma conferinţa mai în amănunte:

După ce s'a dat legat în mâinile soldaţilor cari au venit la El „ca la un tâlhar", Isus e dus la arhiereul Ana, socrul arhiereului în funcţiune, Caiafa. Arhiereul Ana a funcţionat între anii 6—15 d. H. A fost ridicat la această demnitate de proconsulul Quirinus şi a fost destituit de urmaşul acestuia, Valerius Grachus. Cinci fii de-ai lui Ana i-au urmat ca arhierei. Pentru marea trecere de care se bucura şi acum, sinedriştii duc pe Isus la el. „Cine sânt învăţăceii tăi şi ce-ai învăţat?"... îl întrebă Ana. Isus îi răspunde că toată lumea ştie. Un servitor îl pălmueşte pentru aceste cuvinte, lucru nepermis până nu era judecat. „Dacă am vorbit de rău, mărturiseşte de rău; iar de-am vorbit de bine, de ce mă baţi?"... spune Domnul. Ana, recunoaşte greşala şi îl trimite la ginerele său Caiafa, care locuia distanţă cam 70 metri dela casa lui. Arhiereul Caiafa (în funcţie dela 26—36) convoacă pe cei 71 membri ai sinedriului, la sine acasă, căci era prea târziu să se mai întrunească în Lytostraton, la templu, unde se făcea judecata.

Procedura penală iudaică, la judecarea unui inculpat, prevedea următoarele: Arhiereul prezidează; sinedriştii sunt aşezaţi în semicerc, acuzatul, în mijloc, având la dreapta pe apărătorul său şi un secretar care scria depoziţiile martorilor favorabili acuzatului, iar la stânga, pe pârâş şi un secretar care scria depoziţiile nefavorabile acuzatului, precum şi martorii, în număr de cel puţin 2—3. Dupăce erau ascultaţi toţi, pe rând,

„Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim întru ea".

Să ne imaginăm o clipă: ce ar fi viaţa fără Paşti, fără semnificaţia lor metafizică şi fără darurile lor de bucurie. Am fi lipsiţi şi de singura temelie, şi de singura certitudine dela baza vieţii. N'ar exista idealuri supreme şi veşnice, în lumina cărora biata umanitate să-şi poată lămuri rostul existenţii. N'ar fi clopote de Înviere şi n'ar fi suflu de renaştere, care să treacă peste noi ca o înviorare. Nici scenele paşnice şi senine de viaţă familiară nu s'ar mai arăta, căci n'ar fi bucurie de Paşti ca să le însufleţească. Ar fi, în schimb, egoism mai mult, şi tristeţea din zilele noastre mai accentuată.

Să ne bucurăm că nu este aşa! Din vatra tradiţiunilor noastre duhovniceşti, răsare în fiecare an lumina Învierii şi cu ea restatornicirea perpetuă a noastră în înţelesurile adevărate ale vieţii. Avem o credinţă, care ne încălzeşte; avem un Ierusalim, care ne apără, când tâlharii invadează calea Ierihonului.

Clopotele de Paşti sună Învierea. Cu înţelesul lor, problemele grave ale vieţii — în ziua de azi, ca şi altădată şi ca întotdeauna — rămân mai puţin insolubile. Hristos a înviat şi nădejdile noastre nu sânt zadarnice. De n'ar fi înviat Mântuitorul nostru, zădarnică ni-ar fi credinţa, spune Sf. Apostol Pavel, iar noi trebue să adăugăm că umanitatea vremii noastre, care în multe privinţe a ajuns pe marginea prăpastiei, n'ar mai întrevedea nici o posibilitate de renaştere şi regenerare. O astfel de posibilitate există însă în Învierea şi lumină lui Hristos, dar numai acì.

Ţinând seama de atâtea răni cronice, de care sufere umanitatea, asistând la svârcolirile ei neputincioase, pentru a-şi deschide drumuri de scăpare, s'ar părea că scepticii, cari prezic prăbuşirea lumii noastre, au dreptate. Ţinând seama însă de Învierea lui Hristos, de înţelesul ei adânc şi de posibilităţile de renaştere, pe care ea le ofere şi celor mai putrede organisme, ei se dovedesc de minciună. Căci vremea noastră, obosită, desorientată şi blazată, se aseamănă cu acel doctor Faust, *pe care arta lui Delacroix, Rembrandt şi Goethe ni-l arată cufundat în cabinetul lui cu cărţi în desordine, pierdut printre instrumente de magie. Ca şi acesta, desamăgită, suprasaturată şi încurcată de o ştiinţă în care s'a încrezut prea mult, ea e gata să ducă la gură drogul blestemat, preparat de vastele-i laboratoare, pentru ca să se smulgă din plictiseala de a trăi fără credinţă, fără suflet, fără bucurie şi fără de nădejde... Dar deodată apare la orizont lumina Învierii... Se întrevede speranţa mântuirii... Clopotele pururi tinere de Paşti şi cântarea triumfală a îngerilor împiedică gestul disperat:*

«Christus ist erstanden! Selig der Lebende»...

München, Aprilie 1933.

N. Grosu.

Vor apărea în curând:

Ortodoxia, de Prof. Sergiu Bulgakoff. In românește de Nicolae Grosu.

Procanonul, lui Petru Maior.

Cateheze, de Profesorul Dionizie Făgărăşanu.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Incheind nouăsprezece veacuri

Bucuria cea mare

Cu adevărat, mare este taina creştinătăţii; Dumnezeu s'a arătat în trup, s'a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s'a propoveduit între neamuri, a fost crezut în lume, s'a înălţat întru mărire (1 Timotei 3, 16).

Anul acesta, an de sfântă comemorare, se împlinesc nouăsprezece veacuri pline de când au fost acestea. Fericiţi sânt cei ce l-au ajuns în pace şi curate fie simţămintele cu cari îl sărbătoresc în sufletele lor. O mie nouăsute de ani de când în 7 April, anul 33 (14 Nisan) Crucea cu trupul Celui ce era Dumnezeu-Om a fost înălţată pe culmea Căpăţânii în batjocurile iudeilor şi protestul tunetelor Cerului, ce au cutremurat pământul, au despicat stânci şi au frânt puternică catapeteasmă de templu. Omenirea întreagă de atunci, de când Dumnezeu a fost spânzurat pe lemn, s'a găsit îndrumată pe noui cărări: cărări de lumină, cărări de mântuire.

Sub semnul instrumentului de ocară şi fioroasă tortură, doisprezece pescari simpli, în sufletele cărora Duhul Sfânt s'a sălăşluit cu puterile lui ca în nişte temple ale graţiei divine, au dus în cele patru laturi ale lumii vestea cea mare, şi minuni nemaivăzute şi nemaiauzite săvârşeau cu credinţa lor. Doisprezece,... douămii,... cincimii,... şi de acolo înainte, istoria, pentru care nu mai era timp de a o scrie în atâta înfierbântare, e neputincioasă să mai spue cum a crescut valul celor prinşi în mreaja inofensivilor pescari de pe lacul Genezaretului decretaţi de Dumnezeu vase alese ale Lui şi trimişi să «pescuiască» oameni pentru împărăţia celor mai presus de fire.

De nouăsprezece veacuri, milioane de oameni de toate neamurile şi de toate categoriile, dela ceice au înspăimântat pământul cu braţul lor sau cu minţile lor au uimit o lume întreagă şi până la cel mai umil şi neştiutor sălbatec din cine ştie ce colţuri uitate de lume în imensitatea apelor oceanului sau în desişul pădurilor virgine, toţi împreună trăesc sub vraja semnului înălţat pe Golgota care i-a învăţat pilda vieţii noui ce-a dat-o Mântuitorul despre felul «cum trebue să petreci în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului Celui viu, stâlp şi temelie a adevărului (1 Tim. 2, 15).

Biruinţă mare, biruinţă aleasă, biruinţă fără seamăn în istoria lumii. Să umpli pământul cu învăţătura ta, să cucereşti omenirea şi să schimbi cursul unui val de osândiţi ce mergeau orbiş spre peire, iată ceace un om nu putea să facă nicicând. Iată acì formulată, prin contrast, condiţia izbânzii noastre, biruintii noastre care una este şi într'un singur fel este posibilă şi sigură: *pre noi înşine şi unul pre altul şi toată viaţa noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm.* De mult am condiţionat lucrul nostru în lume de acest adevăr; de mult am chemat într'ajutor numele Celui ce singur a biruit vreodată pentru deapururi. Dar, nu totdeauna şi la toţi invocarea aceasta, a numelui lui Isus, a fost păstrată cu grijă. Grijile lumii pe foarte mulţi i-au abătut din cale şi i-au târât în lume. Sânt semne trecătoare iar nu prilej de desnădejde. Sânt apariţii fireşti în urzeala planurilor de mari bătălii spirituale,

---

se proceda la votare. Dacă sentinţa era nefavorabilă, nu era voe să se rostească până peste o zi.

Procesul făcut Domnului nostru Isus Hristos, a fost viciat. Căci:

a) Prezidiul trebuia să anunţe chestiunea fără a fi părtinitor, ori noi ştim că Arhiereul Caiafa era acela care spunea Miercuri, 2 zile înainte de Paşti, că mai bine să moară un om decât să piară tot poporul.

b) Apărător nu i s'a dat Domnului.

c) Martor în favorul Domnului nu se ascultă, cu toate că dacă nu se găsea nimeni din popor să mărturisească nevinovăţia Lui, erau acolo Petru şi Ioan cari urmară pe Domnul şi atunci se încălzeau la foc, în curte, unde cel dintâi s'a şi lepădat de trei ori. Martorii contra, singurii cari au fost ascultaţi, mai erau şi mincinoşi căci nu erau de acord unul cu altul şi mărturisirile unuia asupra vinei Domnului („voiu surpa templul acesta etc...") nu se acopereau cu ale celuilalt („dacă veţi surpa templul cel făcut de mâini omeneşti, eu voiu ridica un altul, nefăcut de mâini omeneşti etc...").

d) Chiar de spunea Domnul în acest înţeles cele zise, nu era o crimă a surpa templul, aşa încât puteau aştepta trei zile până-l ridica din nou, când lui Irod i-au îngăduit să-l dărâme şi să-l refacă într'un an şi jumătate. Noi ştim însă că Mântuitorul vorbea despre trupul său, care era adevărata locuinţă a Dumnezeirii, spre deosebire de templul de marmoră care numai închipuia locuinţa lui Dumnezeu.

Arhiereul întreabă pe Isus că ce zice de spusele martorilor? Isus nu răspunde nimic, ştia doar tot poporul că mărturiile erau mincinoase. Arhiereul, pe astfel de mărturii — simpatice dealtfel — nu putea propune condamnarea. De aceea, voind să-I stoarcă o declaraţie Domnului, îl conjură să-i spună de este El fiul lui Dumnezeu. In faţa lui Dumnezeu provocat fiind să vorbească, Mântuitorul nu poate să tacă şi spune tot adevărul!.. A hulit!... spune Arhiereul, rupându-şi haina la gât (semn de mare întristare), care era plin de voe bună că a putut stoarce o declaraţie pe baza căreia să-l poată condamna. De aceea, când Arhiereul întreabă pe sinedrişti asupra vinovăţiei lui Isus, ei răspund într'un glas că vinovat este să moară. Sentinţa fiind defavorabilă şi Arhiereul neavând drept să pronunţe, până a doua zi, convoacă sinedriul pe ziua următoare, un ceas după răsăritul soarelui. Ieşind din casa lui Caiafa Isus vede pe Petru, care dându-şi seama că s'a lepădat de El, a plâns cu amar.

A doua zi, Isus e întrebat pentru a doua oară dacă e El fiul lui Dumnezeu. Răspunsul Lui e categoric. De aceea e condamnat la moarte. Isus, nu putea fi executat până ce sentinţa nu era aprobată de procuratorul roman. Viciile procesului se înmulţesc. Căci Iuda, aruncând banii între timp, înaintea Arhiereilor a mărturisit că a vândut sânge nevinovat. Potrivit legii, în faţă acestei declaraţii, ei trebuiau să revizuiască procesul. Puţin le mai păsa lor de aceasta. Ei voiau cu dinadinsul să-l piardă pe Isus.

Iuda, mustrat de conştiinţă, îşi pune capăt zilelor, spânzurându-se de un arbore înspăimântător de pe Muntele Sfatului Rău.

In ziua următoare, — era Vineri 14 Nisan şi seara trebuiau să mânce mielul pascal, — după răsăritul soarelui, iudeii aduc pe Isus la procuratorul roman Ponţiu Pilat (în funcţie dela 26—36). De teamă să nu se spurce întrând în pretoriul unui păgân, lucru care pe Pilat trebuia să-l fi jignit, a trebuit să iese el la ei afară şi să-i întrebe de ce-au adus pe Isus? Răspunsul brutal pe care-l dau iudeii lui Pilat, că dacă n'ar fi păcătos nu l-ar fi adus aici, lasă să se înţeleagă că Pilat nici nu ar mai fi avut dreptate să revizuiască procesul, ci pur şi simplu să confirme condamnarea. Pilat însă nu era omul care să renunţe cu atâta uşurătate la drepturile sale judecătoreşti. Insă acuzaţii grele se aud împotriva lui Isus: că răsvrăteşte poporul, că învaţă poporul să nu plătească bir şi

când părţi din ele se văd neîmplinite de comandanţi puţin destoinici şi şi mai puţin preocupaţi de răspunderea vieţilor ce le poartă pe conştiinţă. Bătălia aceasta, bătălia cea mare, menită să impună *primatul sufletului,* nu o vom pierde din pricina câtorva şefi de cohorte, nedesciplinaţi. Nu! Căci în fruntea celorce fac lucrul Lui, stă Celce a zis despre sine: Eu sânt Calea... Adevărul... Viaţa.. Eu sânt Lumina lumii...

Sânt şi epoci opace dealungul acestor nouăsprezece veacuri, dar nu e nimic! Sânt pete şi în soare, oricât luminează el de orbitor. Dar, răscolind istoria creştinismului, istoria celor nouăsprezece veacuri, istoria civilizaţiei şi a progresului, te izbeşti îndată de neputinţa de a spune ce-ai văzut?... ce-ai constatat?... Desigur o mână puternică şi nevăzută le împlineste toate — şi minunate sânt lucrurile mânilor sale.

Nouăsprezece veacuri... prilej de mare bucurie. Oricât ar fi rătăcit omenirea, oricât de strigătoare la cer vor fi fărădelegile ei, un lucru rămâne stabilit: *ea merge înainte...* Oricât de mulţi vor fi fost urmaşii apostolilor întru propoveduirea numelui lui Isus, cari s'au abătut de pe calea cea dreaptă, şi oricât de mari şi vinovate vor fi fost rătăcirile lor, un lucru să nu se uite: *prin oameni a venit păcatul în lume, prin oameni va fi alungat din lume.* Căzând mereu şi iar ridicându-se prin puterea darului de sus, ei vor confirma deapururi cuvintele apostolului care scria Filipenilor (1, 18): «Dar ce este? Nimic altceva decât că *în tot chipul,* **Hristos se propovăduieşte** *şi întru aceasta mă bucur şi mă voi bucura*". E unica noastră bucurie; cea mai mare dintre bucuriile celorce se găsesc în pragul Paştilor omienouăsute, propovăduind cuvintele Lui.

. . . . . .

Crucea lui Hristos, nebunie pentru ceice pier, — pentru noi însă puterea lui Dumnezeu cea mare (comp. 1 Cor. 1, 18) — străjueşte încă, pe Golgota mântuirii neamurilor, paşii noştri. La luminile ei, sub semnul ei, porni-vom pe cărările încurcate ale veacului douăzeci, rugând pe Dumnezeu să ne stea într'ajutor, astfel încât *„uitând cele ce sânt în urma noastră, să năzuim cât putem spre cele dinainte, alergând la semn, la răsplata dumnezeeştei chemări de sus, întru Hristos Isus* (comp. Filipeni 3, 14).

Grigorie T. Marcu.

La praznicul Invierii

«Săvârşitu-s'au».

Crucea, mormântul, viaţa şi învierea le vesteşte Cerul pământului în aceste sfinte zile, ca să înalţe pe om la o viaţă ideală, în care deslănţuit de lanţurile grijilor zilnice, să guste din îndestulirea şi fericirea, ce i-o dă chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, înseninat şi luminat prin dumnezeiasca lumină a Invierii.

Crucii Tale ne închinăm Stăpâne. Intr'însa vedem aşezată pentru veşnicie scara din vedenia prorocului Isaia, care înalţă pe om de pe pământ la Ceruri, ca să auzim glasul sfânt al îngerilor şi pacea şi împărăţia Cerului să se încetăţenească pe pământ.

Mormântul Domnului ne este chezăşia acestei vieţi ideale cereşti.

Viaţa, care răsare astăzi din mormânt, este izvorul vieţii, lumina, întru care am văzut lumina, ca bând beutură nouă nu din piatră stearpă, ci din Hristos izvorâtorul nestricăciunii, să mărim sfânta Sa Inviere, şi să luăm Duh sfânt, pentru o nouă viaţă.

Inălţaţi în aceste sfinte zile din lanţurile şi vârtejul vieţii trecătoare pământeşti ni se deschide Cerul — ca să-l vedem în adevărata Sa lumină; şi din această veşnică lumină să vedem şi să cunoaştem pământul dat nouă în stăpânire, să-l facem punte de trecere pentru o nouă viaţă, în care uzând de darurile ce le revarsă Cerul asupra noastră cu îmbelşugare, să putem înfrânge ispitele vrăjmaşului, şi să putem trăi o viaţă întru Hristos, şi prin aceasta să putem reda pământului bucuriile raiului pământesc de odinioară.

Inţelegem astăzi mai bine decât ori când sfinţenia, tăria şi puterea vieţii noastre întru Hristos, — pentrucă mare este în lume amărăciunea şi rodurile veninoase venite asupra noastră din viclenia vrăjmaşului, îmbrăcat în hainele mulţimii mari de proroci mincinoşi, cari năpăstuesc şi înveninează lumea.

Luptă grea luptăm astăzi cu aceşti proroci mincinoşi, dar luptăm luptă bună, luptă ce poartă pe steagul, sub care suntem grupaţi semnul biruinţii — pentrucă vie şi dătătoare de viaţă este credinţa noastră în puterea darului revărsat în inimile noastre, prin Crucea şi Invierea Domnului.

Ne-au prevestit Domnul în sfânta Sa Evanghelie, că vor veni asupra noastră prorocii mincinoşi de astăzi, şi ne-a învăţat în acelaş timp, cum să-i înfruntăm şi să-i reducem la neputinţă.

Armă de nebiruită biruinţă ne este în această luptă crucea şi evanghelia Domnului, armă lăsată nouă de moştenire prin multe şiroae de sânge de vrednicii noştri părinţi şi înaintaşi.

Această veşnic biruitoare armă ne întăreşte şi ne îndulceşte viaţa în aceste zile de grea restriste.

Crucea Domnului a biruit asupra morţii şi viaţa răsărită din mormânt prin lumina Invierii chiamă neamurile la nouă viaţă prin credinţa în Domnul cel răstignit şi înviat din morţi a treia zi.

Triumful acestui dumnezeesc act îl serbăm în aceste sfinte zile. Sărbăm astăzi inaugurarea legii celei nouă şi triumful credinţei noastre neclintite în Domnul şi Mântuitorul Hristos. Prin cruce s'a sigilat nu din voinţa omului, ci din ordin dumnezeesc: îndurarea cea nemărginită a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc; iar prin ruperea peceţilor de pe mormântul Domnului în actul sfânt al învierii s'a întărit pentru veşnicie credinţa în divinitatea evangheliei, credinţa în divinitatea Mântuitorului şi în divinitatea sfintei Sale biserici.

Această credinţă a fost în trecut razimul şi tăria bisericii şi poporului nostru în luptele seculare ale trecutului. Această credinţă constitue garanţa viitorului nostru.

Armaţi cu această credinţă vom putea lupta cu deplin succes contra prorocilor mincinoşi ai veacului şi vom putea să ne dăm tributul cu spor şi succes la opera mare a desvoltării şi înaintării bisericii şi poporului nostru.

Credinţa dă tărie şi răbdare muncitorului, care asudă sub presiunea zădufului zilei pentru a-şi câştiga pânea de toate zilele.

Credinţa dă mângâiere şi alinare celuice se găseşte în necazuri şi în dureri.

Credinţa dă celor slabi tărie, şi înalţă şi ridică pe cei smeriţi.

---

că s'a făcut pe sine rege. Pilat, pe baza acestor acuzaţiuni, ar fi putut să ia condeiul şi să semneze osânda dacă un principiu foarte just şi drept al jurisprudenţei romane: audiatur et altera pars nu l-ar fi împiedecat să fie uşuratic. El intră în pretoriu şi întreabă pe Isus: Eşti tu împăratul Iudeilor? Isus îi răspunde: Da!... împărat sunt eu!.., şi pentru a împrăştia ideile ce sinedriştii i le-au sugerat lui Pilat, adaugă... „dar împărăţia mea nu este în lumea aceasta " Bine, dar ce-ai făcut? îl întrebă Pilat. „Eu am venit şi pentru aceasta m'am născut ca să vorbesc adevărul, şi cel care este din adevăr, ascultă cuvintele mele!"... spune Domnul. Ieşind din nou înaintea poporului, Pilat spune că nici o vină nu găseşte dreptului acestuia. O ploaie de noui acuzaţii întimpină cuvintele lui. Isus e scos afară din pretoriu şi Pilat purcede la confruntarea Lui cu poporul. Invitat să răspundă, Domnul tace. De ce-ar mai răspunde când şi Pilat putea înţelege că acele acuze sunt mincinoase? Auzind Pilat că Isus a lucrat şi în Galileea, unde acum domnea tetrarhul Irod Antipa, fiul lui Irod Idumeul, şi cel ce ucise pe Sf. Ioan Botezătorul, îl trimise pe Isus la dânsul, căci tocmai se afla la Ierusalim. Irod nu-i găseşte lui Isus nici o vină. Drept aceea, îmbrăcându-l în haină albă (semnul nobleţei, vredniciei), îl trimite înapoi la Pilat, să-l judece a doua oară. Pilat a văzut îndată din acest semn de cinste ce Irod Antipa, — iudeu ca şi acuzatorii Domnului — l-a dat lui Isus, că este nevinovat. Dacă el era un judecător drept, putea spune: eu îl eliberez. Dar fiindcă avea nişte chestiuni personale cam gingaşe cari n'ar fi vroit să ajungă la urechile severului împărat Tiberiu, se temea de iudei pe deoparte şi pe de alta nu voia bucuros să condamne un nevinovat. Recurse atunci la un compromis. Cu prilejul Paştilor, în amintirea eliberării poporului ales din captivitatea Egipetului, Pilat slobozea pe un întemniţat pe care-l cerea poporul. Episodul dramatic ce urmează, se consumă curând; Varava, criminalul fioros, e preferat de vulg lui Mesia. Avură timp destul sinedriştii să îndemne poporul pe cine să aleagă, căci tocmai în vremea aceea un sol venit din partea Claudiei Procula, soţia lui Pilat, spunea acestuia că dorinţa ei este să nu-i facă nici un rău dreptului aceluia, din a cărui pricină a suferit mult în vis. Pilat, care nu se aştepta la această alegere, putea să-l dee pe Varava, dar şi pe Isus să-l elibereze. Insă, pierzându-şi cumpătul, întreabă pe popor ce să facă cu Isus. Aici e o nouă greşală, căci poporul n'avea dreptul să se amestece în judecată. Din toate părţile se aude strigătul: „Răstigneşte-l... Răstigneşte-l... Noi avem lege şi după legea noastră trebue să moară, căci s'a făcut pe sine fiu al lui Dumnezeu". In această situaţie dificilă, Pilat intră în pertoriu şi crezând că va domoli furia poporului umilindu-l pe Isus , porunceşte să-l bată. Il aduce din nou, aşa bătut şi plin de răni sângerânde, în faţa poporului. La vederea sângelui întărâtarea vulgului creşte: Răstigneşte-l... Răstigneşte-l... Din nou îl duce în pretoriu. Pilat, ca să aibă o justificare într'un fel sau altul îl întreabă: Eşti tu regele Iudeilor?... să ştiu! Domnul nu răspunde nimic. Doar Pilat singur a mărturisit că e nevinovat şi cu toate acestea a pus să-l bată. Un om nevinovat nu se bate. Ai trecut odată pe panta nedreptăţilor, cu greu te mai opreşti. Pilat, intrigat, îi spune: Au nu ştii că putere am să te slobozesc sau să te osândesc? Dar Domnul îi răspunde: Nu ai avea putere, de nu s'ar fi dat ţie de sus. Şi adaugă îndată (cu toate că ştie că şi Pilat e vinovat, dar nu cel mai mare vinovat): Mai vinovaţi sunt cei cari m'au dat ţie! Pilat iese din nou la popor. De data aceasta, sinedriştii îl terorizează: Nu eşti prieten Cezarului de nu-l răstigneşti!... Desnodământul tragic era aproape. Acuzat indirect ca conspirator împreună cu Isus împotriva Cezarului, Pilat încearcă o ultimă scăpare: Ce ziceţi voi, pe regele vostru să-l răstignesc? Ştia el doar cu câtă nerăbdare aşteptau iudeii pe Mesia. S'a înşelat însă. Po-

Credinţa este pavăză, scut şi îndelungă răbdare.

Credinţa dă credincioşilor curaj şi bărbăţie în lupta cea nesfârşită contra neçazurilor şi ispitelor lumii.

Credinţa face din duşmani prietini şi împreună lucrători întru ajungerea bunăstării şi fericirii vremelnice şi veşnice.

Credinţa este tăria şi podoaba bisericii.

Credinţa este viaţă şi izvor de viaţă.

«Săvârşitu-s'au» este cuvântul Domnului în momentul când adăpat cu oţet şi-a dat sufletul, — nu pentruca să se stingă o viaţă de om, ci pentruca să se rupă puterea morţii, să se încetăţenească pe pământ veşnica viaţă, şi Domnul să stăpânească prin sfânta lui biserică asupra modului de gândire şi acţiune al credincioşilor.

Această stăpânire a sfintei evanghelii, această putere şi tărie nebiruită a darurilor dumnezeeşti, ni-o înfăţişează serbătoarea sărbătorilor, care o prăznuim astăzi cu solemnitatea proprie acestei sfinte şi dumnezeeşti zile; şi însetaţi după bucurie, întrăm astăzi în sfânta biserică, ca gustând din bogăţiile Ceriului, să luăm în inimile noastre lumina evangheliei, ca să ne conducă pe calea cea necunoscută a acestei vieţi.

Hristos a înviat!

Din cercul colaboratorilor ziarului nostru ni se scrie, în legătură cu numărul de faţă, următoarele: **Dacă veţi risipi — pentru acest număr — hârtie şi lucru mai mult, noi colaboratorii, ceice scriem, vom risipi suflet şi mai mult, pentruca multora să folosească; ear organul, întemeiat de Şaguna, renăscut la nouă viaţă în zilele păstoriei I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, să respire din coloanele sale şi mai departe toată slava de odinioară. Acestea sânt nădejdile şi urările, aduse din partea tovarăşilor noştri de lucru, cu prilejul praznicului prea luminat al Invierii Domnului.**

Nr. 102/1933, M.

Un monument Mitropolitului Andreiu Şaguna

— Apel trimis dlor prefecţi de judeţe —

Este îndeoşte cunoscută activitatea uriaşă pe care a desfăşurat-o în veci neuitatul Mitropolit al Ardealului, Andreiu Baron de Şaguna, pe toate tărâmurile vieţii neamului nostru. Această binefăcătoare activitate a făcut o strălucită epocă în istoria strădaniilor noastre spre cultură şi libertate, iar celce-a săvârşit-o şi-a săpat numele în conştiinţa istorică a neamului românesc de dincoace de Carpaţi — ca un adevărat *„dătător de legi şi datini"*.

Drept recunoştinţă pentru înţelepciunea şi devotamentul cu care şi-a slujit Biserica şi neamul, cu ale cărui aspiraţii s'a identificat întotdeauna, — *Congresul naţional-bisericesc a hotărît, încă din 1878,* să ridice un monument marelui Arhipăstor.

S'a lansat chiar un apel către toţi credincioşii Bisericii noastre din Mitropolia Ardealului, pentru a se aduna suma de bani necesară ridicării monumentului, la Sibiu. Acest apel a găsit un viu răsunet în sufletele credincioşilor, cari s'au grăbit să-şi dea obolul pentru realizarea piosului gând.

Starea fondului destinat pentru monumentul Mitropolitului Şaguna este astăzi de Lei 160.000.

Gândul ridicării unui monument marelui Mitropolit Andreiu, în cetatea de reşedinţă a binecuvântatei Sale arhipăstoriri, este încă viu în preocupările cârmuirii noastre bisericeşti, ca şi în ale credincioşilor recunoscători. Mai mult: el trăieşte chiar şi în conştiinţa autorităţilor noastre administrative, dovadă frumosul gest al Consiliului judeţean — Sibiu, care a votat de curând, într'o şedinţă a sa din Martie 1933, suma de Lei 50.000 „pentru ridicarea unui monument Mitropolitului Şaguna".

Am fi deosebit de fericiţi aflând, că şi Consiliul judeţului ce cu onoare conduceţi a imitat laudabilul gest al Consiliului judeţean sibian, pentruca astfel cât mai multe, dacă e cu putinţă chiar toate judeţele nu numai din Ardeal — dar din întreg cuprinsul României, să contribue la eternizarea memoriei celuice a fost cu adevărat *„preot deşteptării noastre — semnelor vremii profet"*.

Sumele destinate acestui scop, Vă rugăm să le trimiteţi pe adresa *Consistorului mitropolitan din Sibiu.*

Primiţi, Vă rugăm, domnule prefect, odată cu arhiereştile Noastre binecuvântări, asigurarea deosebitei Noastre consideraţii.

Sibiu, la Sărbătorile Invierii Domnului, din anul 1933.

NICOLAE,
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Moartea şi Invierea Domnului

Cea mai mare parte din cântările bisericeşti dela sărbătorile Paştilor se rezumă în idea: „Când te-ai pogorât la Cela ce eşti fără de moarte, atuncia iadul ai omorât cu strălucirea dumnezeirii".

Ce poate fi mai paradoxal, ce poate fi mai contrazicător în sine pentru o minte ce nu vrea să-şi depăşească plafonul omenesc, decât ca Celce este viaţa fără de moarte să se scufunde în moarte, ca Celce e viaţă pururea fără de scădere şi fără umbră de întunerec să supoarte suprema lichidare de viaţă şi totala scufundare în întunerecul prăpăstios al morţii şi al iadului.

Şi ce poate fi mai neînţeles decât ca actul mântuirii noastre, fapta prin care sântem introduşi în adevărata viaţă, să fie moartea Celuice ne dă viaţă?

Sânt aci mistere atât de profunde, atât de streine de ceeace poate produce mintea şi fantazia omenească, atât de neepuizabile în interpretările ce li se pot da, încât chiar numai acest caracter al lor e o dovadă suficientă despre originea lor dumnezeiască.

N'a fost de-ajuns ca să vie soarele vieţii cu lumina să pună în obscuritatea în care ne aflăm noi, până la aceste prime trepte ale nefiinţii cari sânt suferinţele şi slăbiciunile noastre, ci a trebuit să se coboare şi mai jos, până în fundul prăpăstiei întunecoase, unde moartea stăpâneşte deplin, unde cei stăpâniţi de ea nu mai pot face nici o mişcare ca să scape de robia ei, unde nu mai văd nici o rază de lumină. A trebuit să se scoboare începătorul vieţii, izvorul ei, până acolo unde sfârşeşte cu totul viaţa, până în care şi-a întins zăbranicul întreg peste făpturile Ziditorului. A trebuit să moară ca om şi să lase aşa să se întindă şi peste El unda nefiinţii, porul acesta întărâtat, care ura de moarte pe Romani, arunca o ultimă minciună: Noi nu avem împărat decât pe Cezarul! Câtă perfidie în sufletele lor şi câtă făţărnicie! Nereuşind nici cu această ultimă încercare el vrea să steabilească un lucru: că el nu poartă răspunderea. Îşi spală mâinile pentru crima pe care o cerea poporul spunând: Nevinovat sunt de sângele dreptului acestuia; voi veţi vedea!... „Sângele lui asupra noastră şi asupra fiilor noştri"... răspunde poporul.

Şi astfel, Vineri 7 Aprilie, anul 33, ora 12 din zi (după ora noastră; 6 dimineaţa după ora orientală) Pilat se urcă pe scaunul de judecător şi pronunţă osânda. —

Un tremur a cuprins pe cei din sală când conferenţiarul, cu glas stins de emoţii, rostea cuvintele din urmă. *Căci tocmai atunci, în ziua aceea, se împlineau o mie nouă sute de ani decând s'a săvârşit cea mai grozavă crimă pe care o cunoaşte omenirea.* Celui mai nevinovat dintre cei ce au călcat pământul vreodată, i s'a dat cea mai crâncenă moarte şi nici măcar n'a fost cruţat de batjocura de a fi răstignit între doi tâlhari. Şi centurionul însărcinat cu execuţia şi natura întreagă strigau nevinovăţia Lui. Intunerecul a cuprins atunci pământul, nu poate fi explicat pe cale naturală, ca o eclipsă de soare, căci pe timp de lună plină e constatat ştiinţificeşte că nu se pot produce atari fenomene. Dar cea mai puternică dovadă despre nevinovăţia Lui, a dat-o Dumnezeu însuşi care nu l-a lăsat să stee în mormânt decât până Duminecă dimineaţa.

Iar a treia zi a înviat!

Grigorie T. Marcu.

Consulat românesc la Ierusalim se înfiinţează pe ziua de 1 Mai 1933, având ca circumscripţie întreaga Palestină. Titular al noului oficiu este dl Marcu Beza, consul general în misiune în Palestina.

Apoteoza...

(Un capitol din cartea de curând apărută, şi plină de gândire şi de inspiraţie, Schitul cu plopi, *fragmente creştine, de* Al. Lascarov-Moldovanu).

Incoronare a Sfintelor Patimi, Invierea Domnului şi Dumnezeului nostru Isus Hristos, este încheerea firească a Ciclului divin.

Privind armonioasa Viaţă, fără de nici o asemănare cu tot ce-a fost şi cu tot ce-a urmat după ea, este peste putinţă să nu simţim suflul divin dealungul ei.

Ea a fost cu veacuri înainte prevestită aproape în toate amănuntele ei. La împlinirea vremii Duhul sfânt s'a pogorât asupra Fecioarei neprihănite, zămislind pe Omul-Dumnezeu. Suprafirească naştere — suprafirească existenţă.

Pe urmă, pas cu pas, minunata viaţă s'a consumat pe meleagurile palestiniene, aducând cu sine cea mai fundamentală dintre revoluţiile sufleteşti şi sociale care puteau fi, atunci şi totdeauna. Omului vechi — i se opuse modelul perfect al omului nou, întruchipat, ca perfecţiune, în chiar acela care-l propoveduia. Omenirea îşi statornicea, prin El, adevărata ei naştere din nou, — începutul veridicei ei vieţi, — culegerea ei de pe toate prăpăstiile şi văgăunele unei existenţe arbitrare şi îndrumarea ei pe Calea cea mare, largă, luminoasă, care duce la Impărăţia Cerurilor.

Propoveduirii ii urma Patima, — necesara, sublima şi purificatoarea patimă...

Dar ne întrebăm: ce-ar fi fost Prorociile, Viaţa minunată, Patimile chiar, fără finalul grandios şi a toate justificator al Invierii?... De sigur că ar fi fost încă un sistem de filosofie umană, mai superior ca altele, dar tot atât de pieritor sau nevolnic ca toate... Ar fi fost încă o „experienţă" umană pe lângă altele, sute, pe care sărmana fiinţă omenească le-a încercat şi le încearcă, zădarnic şi trist...

Numai singură Invierea consfinţea pe vecie tăria inebranlabilă a Învăţăturii, — numai ea punea la temelii veşnicia, absolutul — pentru oameni,

ca fiind în sânul ei s'o împrăştie cu dumnezeirea sa dinăuntru înafară, s'o zdrobească în casa ei. A trebuit să se lase înghiţit în iad, ca să ţâşnească în mijlocul lui cu strălucitoarele raze ale nemărginitei sale vieţi, spărgând porţile iadului, dizolvând plafonul lui apăsător şi antrenând spre înălţimi pe toţi ceice s'au dorit în viaţa lor pământească după lumină. A fost necesar fluxul vieţii în nimic, ca în refluxul ei să ducă cu sine pe toţi ceice au oarecare compatibilitate cu viaţa.

S'a dus şi-a căutat pe cei credincioşi ai săi până în temniţele cele mai de jos, deslegându-i şi scoţându-i la lumină.

Mormânturi sânt şi inimele noastre. Unda întunerecului şi a nefiinţii, duhurile rele, fac din noi iaduri în care ardem şi ne svârcolim dureros. De s'ar fi coborât şi în noi Domnul murind, ca să germineze în inimele noastre viaţa cea primenită, luminoasă, curată şi bună. De-ar fi spart şi întunecimile din noi, de-ar fi împrăştiat cugetele rele ce ne chinuesc, de-ar fi spart plafonul ce ascunde privirii sufletului nostru, cerul cu frumuseţa lui. De-am înflorì şi noi cu învierea Domnului, în lumina soarelui dumnezeesc, la o viaţă nouă!

Dr. D. Stăniloae.

Anuarul XIII al liceului de stat «Gh. Lazăr» din Sibiu, 1931—1932 publicat de Dr. I. Bunea director. Cuprinsul: Câteva momente din istoricul anului şcolar 1931—32 de directorul liceului; Octavian Goga, cuvântare, de Aurel Cioran din cl. VII A; date şcolare. Sibiu 1933 Tip. Inst. de arte grafice «Dacia Traiană». — Constatările unele prea puţin îmbucurătoare, făcute în acest anuar, — în partea unde se vorbeşte despre *istoricul anului şcolar*, — se recomandă în deosebi atenţiunii forului conducător al învăţământului public conducător al învăţământului public din ţara noastră — for chemat să ia măsuri de îndreptare acolo unde i se arată şi unde trebue luate.

Slavă Ţie...

Slavă Ţie, nemărginită bunătate şi dar negrăit al cerului! Slavă Ţie, Dumnezeule, celce te-ai coborât pe pământ între muritori şi păcătoşi, şi de bună voie, ca un miel nevinovat, te-ai jertfit pentru viaţa şi mântuirea lumii. Prin viaţa Ta fără prihană şi prin suferinţa Ta negrăită ai ispăşit vinovăţia şi osânda omului.

Mesia, cu adevărat «Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melhisedec» (Ps. 109, 5). Tu eşti preotul cel veşnic, preot al celui Preaînalt, fără de început şi fără de sfârşit. Tu eşti Cuvântul cel viu şi creator al lui Dumnezeu, Tu eşti Mielul lui Dumnezeu, care ai ridicat păcatul lumii (Ioan 1, 29).

Drept aceea având Arhiereu mare, care a străbătut cerurile, pe Iusus Fiul lui Dumnezeu, să ţinem cu tărie mărturisirea (Evrei 4, 14) şi credinţa Cuvântului întrupat între noi plin de har şi de adevăr. Ştiind că nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau cu aur, am fost răscumpăraţi din felul nostru de viaţă cel deşert lăsat dela părinţi, ci cu scump sângele lui Hristos... El a purtat păcatele noastre, în trupul său pe lemn, pentruca noi murind faţă de păcate, să vieţuim dreptăţii. Cu rănile Lui ne-am vindecat (I Petru 1, 18—19 şi 2, 24).

O, Doamne, mare şi adâncă este taina întrupării şi a răstignirii Tale. Tu ai arătat prin viaţa Ta că suferinţa curăţă şi sfinţeşte pe om. Tu ai plătit cu sfânt sângele Tău datoria păcătoşilor în faţa lui Dumnezeu şi ai pătimit pentru noi cei nevrednici. Tu ai luat pe trupul tău patimile cele dătătoare de viaţă şi mântuitoarea cruce, piroanele, sulita şi moartea.

Umilire şi înjosire ai răbdat dela naştere şi până la moarte de acum omienouăsute de ani şi mai departe până astăzi. Ai făcut din toată viaţa Ta o ascultare a voiei Tatălui nostru din ceruri şi o continuă slujire, durere şi jertfă de curăţire, iertare şi împăcare, — toate făcându-le pentru noi cei nesupuşi, răzvrătiţi şi călcători de lege.

Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule, cerând iertare păcatelor noastre, căci de voie bună ai voit cu trupul a te suì pe cruce, ca să scapi din robia duşmanului pe ceice i-ai zidit. Pentru aceasta cu mulţumită strigăm Ţie: toate le-ai umplut de bucurie, Mântuitorul nostru, care ai venit să mântueşti lumea. Tu ne-ai răscumpărat din blestemul legii cu scump sângele Tău. Pe cruce fiind răstignit, nemurire ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ţie, slavă Răstignirii şi slavă Invierii Tale, Isuse, acum şi pururea... Pr. Il. V. Felea.

O carte bună

Al. Lascarov-Moldovanu: Schitul cu plopi, *Fragmente creştine. Editura Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1933. Pagini 193. Lei 60.*

Dnul Lascarov-Moldovanu este un scriitor consacrat. Nu numai atât. Domnia sa este un scriitor creştin. Fie că zugrăveşte privelişti, reînvie amintiri, sau comentează întâmplări cotidiane — scrisul său este învăluit într'o atmosferă creştină şi sugerează atitudini creştine faţă de viaţă.

Noul Dsale volum, apărut în excelente condiţii tipografice, ne confirmă odată mai mult această constatare. El dovedeşte, că autorul şi-a cristalizat definitiv concepţia despre lume şi viaţa omenească, şi anume în sensul pe care l-a desprins din întreaga Dsale îndeletnicire cu ispitirea Scripturilor sfinte, îndeosebi a Noului Testament.

Cartea «Schitul cu plopi» cuprinde o serie de patruzeci şi cinci de foiletoane, în care distinsul scriitor descrie privelişti patriarhale, comentează întâmplări şi fapte, laudă şi biciueşte viţii, sau meditează creştineşte asupra unor slove din Scriptura Sfântă. In deosebi ziditoare de suflet este seria de meditaţii din «Ciclul pascal» care încheie admirabilul volum.

Cartea dlui Al. Lascarov-Moldovanu va alcătuì — sântem siguri — cea mai plăcută şi folositoare lectură, pentru preoţi şi mireni deopotrivă. **N. C.**

Monument Mitropolitului Andrei Şaguna

Ideea de-a ridica un monument marelui Mitropolit Andrei în cetatea de reşedinţă a binecuvântatei Sale arhipăstoriri, este una din preocupările nu numai ale cârmuirii noastre bisericeşti, ci şi ale credincioşilor recunoscători, precum şi ale autorităţilor administrative din ţara noastră.

Dovadă este frumosul gest al Consiliului judeţean Sibiu, care într'o şedinţă recentă a votat suma de Lei cincizecimii: «pentru ridicarea unui monument Mitropolitului Şaguna».

După ce **Congresul naţional-bisericesc a hotărât, încă din 1878,** *să ridice un monument marelui Arhipăstor, Mitropolia Ardealului a şi adunat, în acest scop, un fond, care se urcă astăzi la suma de 160 mii lei.*

Pentru sporirea fondului necesar ridicării monumentului, I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului, a trimis, la sărbătorile Invierii Domnului din anul curent, un apel, către domnii prefecţi ai judeţelor din ţară, rugându-i să imiteze laudabila faptă a Consiliului judeţean sibian.

Apelul va fi întâmpinat, nu ne îndoim, cu bunăvoinţă şi însufleţire de toţi recunoscătorii credincioşi ai bisericii noastre.

---

pentru vreme, — pentru toate marginile pământului.

Orce, în afară de ea, este şi rămâne relativ, circumscris unei epoci sau unei porţiuni de pe terestra aşezare, — caduc, supus dialecticei filosofante, — deci ceva pur omenesc, întinat de păcat, ca tot ce porneşte numai dela om.

Ceeace a adus Isus, nu purcede dela oameni. Simţim cu toţii, peste orce consideraţii de relativism uman, că aici este vorba de altceva. Au afirmat-o chiar adversarii Mântuitorului. Unicitatea şi nerepetarea acestei vieţi de-o perfecţiune fără greş, a dat de gândit chiar celor mai îndârjiţi necredincioşi. Dar Stânca Bisericii lui Isus?!... O altă teribilă şi elocventă realitate, pe care numai inconştienţa sau nebunia omenească o pot nega sau ignora.

Dar să nu ne oprim asupra acestor amănunte, care nu pot clinti nimic din din tăria şi dragostea unui credincios.

Ceice cred, — cei care, renunţând la „înţelepciunea“ lor proprie, îşi lasă sufletul mângâiat de splendoarea fără seamăn a Invierii, — ei ştiu cu fermitate un lucru.

Şi anume: Ei ştiu că Isus este Dumnezeu, este încarnarea Cuvântului, este Alcătuitorul Sfintei Trinităţi. O simt aceasta prin tot ce-a făcut şi face Isus în viaţa lor, — o văd şi o culeg din învăţătura Lui, — o sorb şi o adoră în Biserica lui tradiţională...

Isus fiind Dumnezeu, — ei ştiu că El poate porunci legilor fireşti, întrucât de Dânsul au fost create. Isus, prin aceasta, este Stăpânul vieţii şi al morţii.

Ei mai ştiu că Isus a înviat, şi că deci şi ei vor învia: căci dacă Isus n'a înviat, la ce bune toate? — nici ei nu vor învia.

Mai ştiu că singur Isus poate, prin înviere, să aducă viaţa veşnică şi că sigur Isus, prin aceasta, a biruit, pentru ei, moartea izvorâtă din păcat.

Lanţul acesta este perfect logic şi desăvârşit unitar pentru acela care crede în Isus.

Şi trebue, cu cumplită îndurerare, să însemnăm aici, că acela care nu crede în dumnezeirea lui Isus, este, din nefericire, un om care rămâne mai înainte expus la bătaia tuturor vânturilor sărmanei filosofii omeneşti.

Pentru el nu este înviere, — deci pentru el nu este încă mântuire...

E păcat, — e trist, — e dureros...

Aceştia nu pot să se bucure la mormântul gol al lui Isus — şi nu pot hici să guste din fructul cel dulce al veşniciei. Pe ei, pământul îi ţine zălogiţi lui, — aripile înălţării nici odată nu li se adaugă duhului, pentru a ieşì din umana învolburare inutilă...

Cei credincioşi se roagă pentru ei...

Şi totuş, cât de strălucitoare şi evidentă este ridicarea din moarte a lui Isus triumfătorul asupra ei...

Ce superbă lumină pură joacă în preajma Crucii biruitoare! — Ce perspective fără zare de vremelnicie se întind, departe, înlături şi sus, dilatate la infinit prin imensa şi dulcea dragoste a lui Isus!...

Sfintei Invierii Tale, ne închinăm nevrednici, bunule Isus, şi Te rugăm să ne primeşti sub cortul îndurării Tale!...

Căci fără Tine, din nou am fi potopiţi de păcat.

Sfânt eşti Tu, Doamne, — şi mărire, închinăciune şi slavă Ţie se cuvine, acum şi pururi, şi în vecii vecilor. Amin.

Câte biserici s'au închis în Rusia? O revistă din străinătate comunică următoarele: In lipsa datelor oficiale sovietice, s'a stabilit totuşi în mod exact că: în oraşul Moscova nu mai există decât 10 procente rotund, din clădirile bisericeşti, care însă abea pe jumătate mai pot fi folosite. Capitala Ucrainei Carcovul, are «lichidate» rotund 70 la sută din bisericile sale. In oraşe au fost confiscate sau aruncate în aer, întâi de toate, catedralele dela centru; ear la sate s'a pus mâna pretutindeni acolo, unde se găseau două sau mai multe biserici. Cam jumătate din toate bisericile Rusiei au fost închise, aruncate în aer, sau întrebuinţate spre alte scopuri.

Organizaţi Reuniuni de femei

Aniversarea unirii Basarabiei

— In capitală. — In Chişinău. — In Sibiu. —

Ziua de 9 April (27 Martie) 1918 este zi de mare sărbătoare naţională nu numai pentru toată suflarea basarabeană liberată de sub stăpânirea rusească, după o robie de un veac şi ceva, ci este zi de bucurie obştească pentru toată suflarea neamului nostru întregit.

De aceea, cu prilejul împlinirii a 15 ani dela unirea Basarabiei cu ţara ei de baştină, marele eveniment s'a comemorat după cuviinţă, simplu şi impunător, în toate centrele însemnate ale ţării.

In *capitala ţării* s'a oficiat la Patriarhie un Tedeum în prezenţa M. Sale Regelui Carol II, a membrilor guvernului şi a capilor oştirii. Slujba religioasă a fost săvârşită de un sobor de preoţi în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul Miron, care după sfânta slujbă a citit o rugăciune prea frumoasă alcătuită pentru această zi a unirii.

La festivalul din teatrul naţional, la care a participat Suveranul, precum şi M. Sa Regina Maria, a conferenţiat dl Ion Inculeţ, zugrăvind în vii culori desrobirea românilor dintre Prut şi Nistru: ziua de 9 April 1918 înseamnă ziua renaşterii neamului, ziua începerii creării României Mari.

La *Chişinău* s'a ţinut o şedinţă comemorativă a Sfatului Ţării, în care dl Pelivan a descris marele act al unirii înlăptuit de moldovenii Basarabiei.

A vorbit, în numele parlamentului, dl preşedinte al camerei Şt. Ciceo Pop, pomenind cu evlavie şi numele marelui binefăcător Vasile Stroescu din timpurile grele pentru ardeleni. Dl ministru al instrucţiunii, D. Gusti, a făcut declaraţiuni în numele guvernului; alţi oratori, în numele Bucovinei şi Basarabiei, ear după conferenţa dlui prof. Marcovici, asistenţa s'a îndreptat spre catedrala Chişinăului, unde a slujit un Tedeum I. P. S. Sa Mitropolitul Gurie, rostind o cuvântare potrivită momentului.

In oraşul nostru, în *Sibiu*, s'a comemorat unirea în Dumineca Floriilor. La sfârşitul sfintei Liturghii I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a oficiat cu mare asistenţă doxologia, ridicând rugăciuni fierbinţi de mulţumire către Cel Atotputernic pentru readucerea Basarabiei la patria mamă.

In şcoale s'a făcut comemorarea unirii în cadrul unor instructive sărbători, conform dispoziţiunilor date de On. Minister al Instrucţiunii Publice, în ziua de 8 April.

Tinerimea şcoalelor secundare şi primare în frunte cu profesorii, la ora 11 din zi a participat la serviciul divin oficiat în biserica catedrală. Din acest prilej, I. P. S. Sa a adresat şcolarilor părinteşti cuvinte, subliniind faptul, că alipirea provinciei Basarabiei la patria mamă este pentru noi un deosebit dar al Provedinţei dumnezeeşti. Nici un tratat diplomatic nu cerea această alipire şi nimenea nu cuteza să ceară încorporarea Basarabiei acolo de unde pe nedreptul a fost răpită înainte cu 106 ani. Bunul Dumnezeu însă, care conduce destinele întregii lumi, ale tuturor popoarelor şi ale fiecărui individ, — s'a îndurat asupra fraţilor noştri basarabeni şi i-a readus între hotarele Ţării.

Cuvântul arhieresc, ascultat cu atenţiune, a făcut adâncă impresie asupra tinerelor mlădiţe.

Patru ani de stabilizare românească, de Leon Proca, Sibiu, 1933. Tip. Instit. «Dacia Traiană». — O broşură de 50 pagini.

Probleme, fapte, comentarii

Hristos şi problema artei. Conferenţa dlui *Nichifor Crainic* la fundaţia „Dalles".

In seria conferenţelor, de sub auspiciile consiliului central bisericesc, a vorbit, săptămâna trecută, dl Nichifor Crainic despre: Hristos şi problema artei.

Conferenţiarul aminteşte arta veche păgână înainte de creştinism, artă ce reprezintă ideea divinităţii. Creştinismul nu este ostil artei, frumuseţii; din contră, găseşte în frumos un mijloc de a-şi exprima adevărurile. Pentru creştinism, frumuseţea e atribut al dumnezeirii, care creind lumea a resfrânt în artă ideea de adevăr, de bine şi de frumos. Dacă artistul are concepţie înaltă despre frumos, arta lui va fi mare, va fi adevărată, Toată arta veche, Iliada, sculptura şi arhitectura greacă îş desfăşoară avântul spre zei, adecă spre ideea divinităţii. Literatura din epoca creştină de asemenea reflectă în ea senzul religiei, al noului Dumnezeu. Marile creaţiuni literare au acelaş profund spirit religios. Arhitectura evului mediu, marii pictori, muzica mai ales, au strânsă legătură cu religia. S'a zis că artistul urmăreşte o lume aparte, în care să evadeze. Fiecare voim să evadăm. Pare a fi un blestem. Poate să fie o amintire a unui Paradis pierdut, aşa cum defineà cineva scopul unei arte. Nu poate fi un înţeles mai nobil pentru artist, decât această evadare în largurile mântuitoare ale sufletului nostru, — sfârşeşte distinsul conferenţiar.

*

Biserica şi pacea a fost subiectul conferenţei, desvoltate Sâmbătă seara la fundaţia „Dalles", de dl profesor *I. Petrovici*, evidenţiând rolul covârşitor al bisericii întru promovarea ideii de pace şi înfrăţire universală:

Răsboiul este erezia socială modernă, contra căreia biserica este chemată să lupte. Astăzi e clipa supremă când biserica trebue să înceapă o cruciadă împotriva răsboiului, în care va avea şi asentimentelor celor pretinşi necredincioşi. Cu o biserică luptătoare, răsboiul va fi mai repede înlăturat.

*

Diagnoză îngrijorătoare. — Mărturisire frumoasă de dragoste, pentru Noul Testament, aduce scriitorul şi cugetătorul rus, astăzi în exil, *D. S. Mereşkovski*, în noua sa lucrare: „Isus, Necunoscutul".

„Il citesc zilnic — scrie Mereşkovsk despre Noul Testament — şi cât timp ochii mei vor vedea, îl voi citi la orce lumină izvorâtă din soare şi din inimă, în zilele cele mai luminoase, şi în nopţile cele mai pline de întunerec, fericit sau nefericit, bolnav sau sănătos, credincios sau necredincios, simţitor sau nesimţitor. Şi îmi pare, că totdeauna este nou ceeace citesc, ceva necunoscut, ceva ce nu se poate isprăvi de citit şi de a fi cunoscut până în sfârşit".

„Ar trebui", spune Mereşkovski despre exemplarul Testamentului său, ce-l are din 1902, şi este mult uzat, — „să-l dau la legător; dar îmi vine greu şi, ca să spun drept, mă înspăimântă gândul de-a mă despărţi, pentru câteva zile, de cartea aceasta".

Diagnoza îngrijorătoare a lui Mereşkovski e următoarea:

„Lumea, aşa cum este, şi cartea aceasta *nu pot să rămâie în armonie*. Ori una, ori alta: Lumea nu trebue să fie ceeace e, — sau această carte va trebui să dispară".

O revistă străină creştină comentează judecata lui Mereşkovski, — judecată foarte vrednică de luat în seamă, — zicând:

Noul Testament există deocamdată, ear noi credem, că de-asupra lui stă făgăduinţa: „Cerul şi pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece". Lumea a luat cunoştinţă, cu voie şi fără voie, de cartea aceasta. Şi de atunci lumea se aseamănă unui *bolnav* care a înghiţit un medicament, sau unui *sănătos* care a înghiţit otravă. Băutura lucrează, şi adecă aşa că: sau e primită şi consumată în organism, sau e aruncată earăş afară. Lupta aceasta s'a înteţit, în vremea din urmă, atât de cumplit, încât şi orbul poate observa: „Armonie, între dânsele, nu mai poate exista: ori lumea, ori cartea aceasta este ameninţată să piară". —

Rar s'a făcut o diagnoză, cu atâta agerime şi pătrundere, a situaţiei religioase din lumea actuală, cum o prezintă exilatul gânditor rus Mereşkovski, care s'a adâncit cu nesfârşită iubire în tainele sfintei cărţi.

*

Conferenţă preoţească în tractul Geoagiului. — *Despărţământul clerului «Andrei Şaguna» Geoagiu a ţinut adunarea de primăvară în 3 April a. c.*

După oficierea unui Te-Deum. preotul vicepreşedinte, P. Lula, în lipsa preşedintelui bolnav, deschide adunarea al cărei program între alte probleme cuprinde şi organizarea preoţimii pe judeţ, ca subsecţie a asociaţiei «A. Şaguna».

Problema sectară naşte şi întreţine vii discuţii pentru perfecţionarea metodelor de pastoraţie de până acum.

Se iau măsuri de organizare a colportajului creştin şi a misiunilor populare prin o nouă împărţire a cercurilor religioase.

Vigurosului ziar, Calendarul, *din Bucureşti, i se trimite, din această întrunire, o călduroasă adresă de felicitare şi adesiune.*

Se trece apoi la programul misiunilor interne. Părintele A. Băilă rosteşte meditaţia sa despre mărturisire.

A doua meditaţie, pentru împărtăşanie, a fost predată de părintele Doroga, având ca temă cuvintele Mântuitorului: «Rămâneţi întru mine şi eu întru voi».

Preşedintele închide apoi conferenţa, dorind preoţilor izbândă deplină în via Domnului.

Proiect *de lege, între cele multe, s'a depus zilele acestea, pe biroul parlamentului, în chestiunea* **pensionării preoţimii.** *In temeiul proiectului, preoţii şi diaconii şi cântăreţii bisericeşti, împlinind vârsta de 65 de ani, au să fie scoşi la pensie* **din oficiu,** *cum se scot şi funcţionarii statului.*

Parlamentul nostru e foarte productiv în proecte şi legi: s'ar putea zice că ţine recordul lor.

Privitor la preoţimea din mitropolia Ardealului însă, unde fiecare **eparhie** *îş administrează fondul ei de penziuni, n'are nici un înţeles proectul, care cere penzionarea «din oficiu» a preoţilor, diaconilor şi cântăreţilor, — aceşti din urmă lipsiţi, în general, şi de salar.*

Fiind apoi vorbă de măsuri ce privesc **preoţimea** *noastră, chestiunea are să fie întâi discutată* **în** Sfântul Sinod. *Aceasta e calea ce trebue urmată.*

Meditaţii

Culmea perfecţiunii în credinţa creştină

Să alergăm prin răbdare în lupta, care ne este poruncită, ne îndeamnă apostolul Pavel (epistola către Evrei 12, 1).

Noi ştim: fiica credinţei şi a smereniei este răbdarea, şi cine şi-a oţelit sufletul în răbdare, acela poate alerga, după îndemnul apostolului, în lupta vieţii care ne este poruncită. Un astfel de om nu se va plânge niciodată din pricina suferinţelor şi-a necazurilor, pentrucă îşi va da mereu seama zicând: «Cu cât mai cumplit suferit-a Mântuitorul pentru mine!».

Iată omul care a învăţat atâta, în şcoala suferinţei, în şcoala sfintei cruci! Acela este vrednic de-o diplomă mai înaltă, prin care să fie trecut într'o clasă superioară, într'o facultate de elită, pe frontispiciul căreia stă scris: ***Eu vreau să pătimesc, voiesc să sufer.***

Da, Tată ceresc, din adâncuri strig Ţie, pune povara crucii pe umerii mei, eu vreau s'o port, accept suferinţa de bună voie, pentru Tine. Dar nu precum voiesc eu, ci precum Tu voieşti, — aşa s'a rugat Domnul, începătorul şi desăvârşitorul credinţei noastre, cu desăvârşită lăpădare de sine şi ascultare.

Aici avem pildă, marele Învăţător Isus, ne stă cu viaţa Sa înainte; slujitori ai altarelor, vestitori ai evangheliei din zilele noastre, priviţi la Isus! Iată-l, în desăvârşită ascultare către Tatăl, pe sine însuş cu întreaga Sa voinţă, le jertfeşte pe altarul Dumnezeescului Său Părinte.

A voi ceeace Dumnezeu vrea, în aceasta constă perfecţiunea credinţei creştine. A voi ceeace Dumnezeu voieşte, chiar şi atunci, ***când trebue să trecem peste cele mai dragi doruri şi nădejdi ale noastre,*** chiar şi atunci când lacrimi multe şi dureri mari ni se cer. Fie voia Domnului, aşa voieşte El!

Şi creştinii cu viaţa cea mai curată au de învăţat din această lecţie, viaţa întreagă chiar se face o şcoală, până când în ora cea din urmă, care devenind ultima lecţie, învăţăm dela Isus cum să murim, după voinţa lui Dumnezeu. In acel moment trecem cu adevărat ultimul examen, şcoala se termină şi ne îndreptăm sus spre norul de martori, cari înaintea noastră s'au luptat şi drumul au săvârşit, — ne îndreptăm sus spre Acela, care

ni-a dat pildă de suferinţă şi prin suferinţă la slavă, prin cruce la cununa nevestejită a vieţii.

Prea cucernici părinţi şi fraţi, cu deosebire noi preoţii sântem chemaţi la această înaltă înţelegere a suferinţei de bună voie; facultatea în care *crucea* este înălţată, trebue s'o urmăm cu dragoste. — Să ne rugăm Domnului, să ne ajute spre a putea scăpa într'o deplină predare în sfânta Sa voie.

«Dar, nu voia mea, ci a Ta să fie, Părinte». Amin.

(După O. Armknecht).

Pr. *Gh. Secaş.*

Publicaţii apărute de curând

— Dări de seamă despre cărţi şi reviste —

Victor N. Popescu: *Problema religioasă în Ţara noastră* Bucureşti 1933, pag. 55. Preţul Lei 30.

Intr'o serie de observaţii asupra aspectului religios al ţării noastre, dl Victor N. Popescu, profesor la Seminarul Central şi bibliotecar la Internatul Facultăţii de Teologie din Bucureşti, ne atrage atenţiunea asupra răspunderii, ce o avem faţă de poporul, care în prezent «este în bătaia unor vânturi, răscolitoare de întunecimi sufleteşti». Vremea de azi cu zguduirile ei sociale prevesteşte radicale schimbări în sânul societăţii. Indeosebi lupta dintre sate şi oraşe, religiositatea rurală în conflict cu mentalitatea orăşenească are înfăţişare din cele mai dureroase. «Oraşele au asupra vieţii religipase a satelor o acţiune disolvantă». Viaţa lor sufletească se diferenţiază în proporţie cu mărimea lor. Şi fiindcă «toată problema sufletească a orcărui popor, e o problemă religioasă», este de sine înţeles că problema trebue pusă cu toată sinceritatea şi cu gravitatea pe care o comportă.

La răspântia vieţii noastre religioase, broşura de faţă este un avertisment. In zece capitole, ne înfăţişează raportul dintre prefacerile sociale şi fenomenele religioase, urmările războiului asupra vieţii religioase şi morale a satelor, conflictul religios dintre sate şi oraşe, aspecte din pietatea populară, riturile şi conştiinţa religioasă, configuraţia religioasă a oraşelor, viaţa religioasă a burgheziniii, sufletul rurarilor deveniţi orăşeni, încotro merge religiozitatea oraşelor, pentru ca să închee cu întrebarea răscolitoare de răspundere: *încotro mergem*:

«Incotro mergem? Acest lucru nimeni nu-l ştie, afară numai de Dumnezeu însuşi. Incotro *vrem* să mergem? Acest lucru *trebue* să-l ştim cu toţii».

Orientarea şi educaţia religioasă a neamului românesc este o problemă vitală pentru biserică, iar pentru conducătorii ei un subiect de serioasă luare aminte.

Un strigăt de alarmă nu e totdeauna binevenit, căci sperie sau încomodează. Dar, în general, e folositor. Rostul unui strigăt de mobilizare la muncă, de evanghelizare a poporului îl are cartea dlui Popescu. Deaceea o însemnăm pe răbojul cărţilor ce ţin *conştiinţa trează* in faţa unui lucru care aşteaptă tot devotamentul şi întreg entusiasmul nostru pastoral şi misionar. Pr. *Il. V. F.*

*

Anton Huonder: La picioarele Mântuitorului, în româneşte de prof. Ioan Moşoiu, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană. Lei 80.

Avem în româneşte aşa de puţine cărţi de introducere în viaţa duhovnicească, de formare a unei obişnuinţe de-a medita asupra propriei tale persoane şi asupra datoriilor tale. Iar literatură specială pentru preoţi, de această natură, n'avem mai deloc Şi totuşi ce e mai necesar pentru un preot ca meditaţia? Nu există pârghie aptă să ridice pe preot din tina cotidianului, nu există mijloc în stare să împedece asimilarea, absorbirea mentalităţii preotului în mentalitatea de suprafaţă a vieţii curente, afară de meditaţie. Când preoţii nu sânt personalităţi tari în atitudini spirituale, neabătute din calea lor continu ascendentă, dar abătând pe mulţi dela viaţa lor neserioasă şi păcătoasă, e semn că nu meditează decât poate accidental şi asupra unor lucruri fără legătură cu viaţa spirituală şi cu datoriile lor de preoţi.

Ceeace face pe preot, cu adevărat mângâietor al oamenilor şi luminător al lor, ceeace-l ajută să fie aşa cum îl vrea Mântuitorul, este meditaţia. Cine se obişnuieşte să mediteze măcar un sfert de ceas la zi asupra unei teme religioase în strânsă legătură cu persoana sa, făcându-şi reproşuri pentru scăderile ce le-a observat la sine şi propunându-şi să se îndrepte, acela a apucat pe calea cea bună. Altfel e preot doar prin actele exterioare de sine, pe care le îndeplineşte, prin slujbe, prin odăjdii. Ca să fie preot şi prin starea sa interioară, prin influinţa ce-o poate avea ca atare asupra celorlalţi oameni, trebue să fie un om al meditaţiei.

O carte care poate ajuta preoţilor să se obişnuiască să mediteze un sfert de ceas dimineaţa şi seara, o carte care-i învaţă să mediteze şi-i întovărăşeşte în meditaţie cum nu se poate mai bine, este cea anunţată în fruntea acestor rânduri. Meditaţiile din ea pornesc toate dela o faptă, dela un moment, dela un cuvânt al Mântuitorului, pentrucă preotul, care ţine locul lui Hristos, trebue să se silească a imita cât mai mult pe Hristos. Se pot face desigur meditaţii pornind şi dela alte motive: dela episoade din viaţa Sfinţilor, dela întâmplări din jur, dar cele mai multe trebue să se inspire dela modelul nostru al tuturor.

Din cartea lui Huonder va apare în curând în românește şi al doilea volum, tot la Sibiu, de acelaş traducător. Preoţii noştri cari au primul volum, şi toţi trebue să-l aibă, se vor îngriji să ajungă în posesiunea şi celui de-al doilea. Dar volumele acestea nu sunt făcute să se cetească într'o răsuflare, ci în fiecare zi, după împrejurări, câte o meditaţie din ele. E o carte pe care niciodată nu trebue s'o uiţi că o ai în casă.

D.

*

Tinerimea Creştină, revistă de educaţie religioasă morală, apare lunar, sub conducerea Diac. Dr. H. Rovenţa, prof. univ. şi Pr. Dr. M. Bulacu, docent universilar.

Nrul 4, din anul III, al revistei, apărut de sfintele sărbători ale Invierii Domnului, se adresează tinerimii noastre, dar în aceeaş vreme are darul, prin alese articole şi informaţii, nu mai puţin prin clişeele sale, s farmece toate vârstele. Orce bun creştin va găsi, în aceste bine îngrijite pagini, un izvor nesecat de nimerite aprecieri şi fericite inspiraţii, care se citesc şi cu plăcere, şi cu folos. Conducătorilor acestei reviste ortodoxe române le aducem felicitările noastre, ca unora cari înţeleg să deschidă cititorilor drumuri nouă spre a zidi viaţa la care îi cheamă sfânta noastră biserică.

*

Raze de Lumină, revista studenţilor în teologie din Bucureşti, Anul V. Nr. 1 din 1933.

Acest număr tratează despre: Ideal şi realităţi, de Teodor M. Popescu. Cei dintâi bursieri ai lui Eufrosin Poteca la Colegiul naţional din Bucureşti, de Gh. I. Moisescu; Misionarismul femenin în lumina Noului Testament, de Gabriela D. Nitzulescu, Paştile la Ierusalim, de At. Negoiţă; dări de seamă, o bogată cronică şi recenzii.

Razele de Lumină dau o aleasă lectură religioasă, preparând sufletele tinereşti pentru a fi mai doritoare de cuvântul Evangheliei. Revista trebue pusă în mâna tinerimii şcolare dela liceele noastre, ca să cunoască şi să pătrundă frumuseţea şi adevărul învăţăturilor bisericii. Aceasta cu atât mai vârtos, când ni se descopere «un colţişor din tabloul adânc întristător al învăţământului de azi». Se spune anume, în paginile unui *anuar* şcolar acum apărut, că «încât priveşte pe elevi — din liceu — ei sânt tot aceia pe cari i-am găsit în anii trecuţi, cu o doză încă şi mai mare de idiferentism şi cu o lipsă şi mai pronunţată de dragoste de carte şi cu un orgoliu şi o râvnă şi mai ui mitoare pentru posesiunea diplomei — nefericitoare, — înzestraţi cu ambiţii şi dorinţe irealizabile, prea puţin pregătiţi pentru viaţa ce-i aşteaptă şi lipsiţi de acea putere salvatoare, pe care ţi-o dă numai adevărata cultură câştigată în sudoarea feţei». Anuarul mai arată că «educaţia *morală*, abia introdusă în ansamblul studiilor, a fost *brevi manu* eliminată, ca să fie înlocuită cu lucrul *manual*, bun pentru cursul inferior, aproape inutil pentru cel superior». Va să zică, o îndreptare se aşteaptă şi aici în criza morală a şcoalei.

*

Lumina Tineretului, de curând apărută, sub patronajul P. S. Episcop Grigorie al Aradului, ar aduce bune servicii aceleiaşi tinerimi, dacă cercurile conducătoare îi vor acorda mai multă solicitudine.

*

Pentru sătenii plugari, pentru muncitorii dela oraşe şi sate, se găseşte bogat şi felurit material în: *Lumina Satelor* şi adaosul ei *Oastea Domnului,* publicaţii recunoscute şi respândite; în *Poporul Românesc,* din Chitila, Ilfov (apare de două ori pe lună); în *Neamul Românesc pentru popor,* sub auspiciile Ligii culturale; în *Satul,* revistă culturală, cu folositoare cunoştinţe, ilustrată, de cuprins foarte variat; nrul de Paşti cuprinde: De Invierea Domnului, Creştinismul şi comuniştii, şi alte articole, de interes economic şi igienic, (apare lunar, în Bucureşti III, prelungirea Polonă 13, abonamentul anual: 60 Lei); în *Libertatea,* reapărută în Orăştie, ş. a.

INFORMAŢIUNI

Urăm tuturor cetitorilor noştri sărbători fericite şi realizarea creştineştilor gândiri.

Hristos a 'nviat!

Suveranul nostru ţine posturile. La expoziţia recentă de artă culinară în Viena îş arată iscusinţa, între ceilalţi mulţi străini, şi bucătarul curţii regale din România, dl Hermann Edner, care ştie povesti unele lucruri interesante, observate în cursul unei lungi profesiuni de bucătar regal. Despre răposatul rege Carol spune, că lua o masă simplă totdeauna; ear actualul domnitor Regele Carol II trăeşte neasămănat mai modest, decât mulţi supuşi ai regatului Său. Regelui actual îi plac bucatele naţionale româneşti. Mămăliga nu lipseşte dela masa Suveranului nostru; ear posturile, rânduite de biserica ortodoxă, sânt ţinute din partea M. Sale cât se poate de strict. Cu şase săptămâni înainte de Paşti încep reducerile în listele de bucate ale curţii, — un fapt care a dat dlui Hermann, maestrului bucătar, nu puţină bătaie de cap.

Promovare. Dl Cornel Vraciu, absolvent al Academiei teologice «Andreiane» a fost promovat în 31 Martie a. c. licentiat în teologie la facultatea teologică din Cernăuţi.

Muzeu în Hagia Sofia. Cea mai mare şi cea mai frumoasă biserică în vechiul Bizanţ, una din vechile biserici ale imperiului roman de răsărit, ocupată de turci, după cucerirea Constantinopolului, a slujit drept moschee, ear acum, în urma ordinului dat de Mustafa Kemal Paşa, va fi transformată în muzeu pentru colecţiile de artă bizantină ale statului turcesc. Mândreţele de mozaicuri se scot la iveală de sub spoiala aplicată de musulmani: şi astfel, interiorul celebrului monument va străluci în curând earăş în vechea sa splendoare.

Suprimare de şcoale. In marile oraşe germane: Leipzig, Hamburg, Frankfurt, Berlin se găseau şcoale, înfiinţate prin constituţia dela Weimar, — şcoale având un număr de 100 mii elevi, dar neavând religie. Noul ministru de instrucţie al Prusiei, Rust, aplicând programul naţionalsocialist, a decis desfiinţarea tuturor acestor şcoale. Ceeace e curios acum, este faptul, că împotriva desfiinţării lor protestează chiar cercurile religioase, având în vedere că toţi elevii fără educaţie religioasă, între cari sânt mulţi comunişti, au să invadeze în şcoalele confesionale, înrâurind pe ceilalţi elevi.

ŞTIRI LOCALE

Sărbătoarea Florilor s'a celebrat şi anul acesta în catedrala noastră cu obişnuită solemnitate. Sfânta liturghie a fost oficiată din partea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae,* asistat de preoţimea din centru. In decursul sfintei liturghii I. P. S. Sa a hirotonit întru presbiter pe diaconul Nicolae Renţea, pentru parohia Lelese. Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al catedralei condus de prof. T. Popovici. La priceasnă a predicat păr. duhovnic al Academiei teologice, Mihail Neagu. La finea sfintei liturghii s'au împărtăşit cu sfânta taină a cumineăturii toţi funcţionarii consistoriali. I. P. S. Sa a oficiat apoi doxologie din prilejul comemorării unirii Basarabiei, despre care raportăm în alt loc din ziarul nostru. A sfinţit apoi şase rânduri de odăjdii preoţeşti procurate pentru serviciile din catedrală; şi în fine a distribuit mulţimii de credincioşi anaforă.

Răscumpărare. Părintele consilier, Dl *Dr George Proca,* şi-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică contribuind la fondul orfelinatului cu suma de 300 lei.

Sfinţire de clopot. In praznicul Floriilor, credincioşii parohiei de dincolo de linia ferată a Sibiului, au avut prilej de mare bucurie. Această parohie s'a născut de curând din grija I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, ca sufletele să nu rămână fără purtarea de grije cea duhovnicească. Pentru înjghebarea parohiei celei noua a fost trimis acolo un preot cu experienţă, acum câţiva ani, părintele Ştefan Morar. După multă luptă şi stăruinţă părintele Morar, este fericitul păstor al unei formaţiuni de peste 600 familii. Bine înţeles, această populaţie este fără consistenţă, e flotantă, încât te împedecă pentru o lucrare pozitivă mai mare, totuşi pentru viitor sunt garanţii că dincolo de linia ferată vom avea una din cele mai frumoase parohii ale Sibiului.

In Dumineca Floriilor, am serbat una din primele realizări: sfinţirea unui clopot. Iată toată averea parohiei. Biserică nu este, slujbele se fac la şcoala primară din str. Lupului, unde s'a înălţat provizor şi clopotul.

La sfinţirea clopotului a luat parte lume multă din parohie şi prietini din afară; patru preoţi şi un diacon dela Mitropolie; cuvântarea ocazională a ţinut-o preotul Gh. Secaş, mânecând dela cuvintele: ***Pe cei vii îi chem, pe cei morţi îi plâng, fulgerile le frâng.*** Clopotul poartă numele de: *Nădejde.* Au mai vorbit dl I. Stoia, dir. şcolar şi parohul locului.

In primele sunete duioase ale clopotului atunci înălţat, lumea s'a îndepărtat, lăudând pe Dumnezeu.

Pr. *Gh. Secaş.*

Toţi părinţii de pe teritorul oraşului Sibiu, ai căror copii nu au fost vaccinaţi sau revaccinaţi, au să se prezinte cu copii la vaccinare sau revaccinare în zilele de 19, 21, 22—29 April şi 2 Mai 1933, ora 3 după ameazi în sala mare a primăriei municipiului Sibiu. Contravenienţii vor fi amendaţi.

Hotelul Bulevard din Sibiu

împreunat cu restaurant şi cafenea, întreprindere de prim rang — se închiriază pe termin de 6 ani începând din 15 Mai a. c.

Reflectanţii vor înainta oferte până la 20 April a. c. la Consiliul arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dau informaţiuni.

(23) 2—2 **Consiliul arhiepiscopesc.**

Nr. 3068/1933. (25) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Raportel,** aparţinătoare protopopiatului Geoagiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Retribuţia cuvenită dela stat.
2. Casa parohială cu dependenţe.
3. Folosirea a 5 jug. sesiune parohială de prima calitate, arabil şi grădină.
4. Folosirea a două cimitire.
5. De fiecare familie (96) câte 3 dcl porumb sfărâmat.
6. Lemne necesare pentru foc.
7. Drept de păşunat în izlazul comunei.
8. Stola obişnuită în protopopiat.

Observăm că parohia e situată la distanţă de 5 km. de gara Simeria, într'o regiune frumoasă şi accesibilă pentru transport.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs adjustate conf. normelor în vigoare al Geoagiului oficiului protopopesc în termenul deschis, având a se prezenta în parohie, pe lângă prealabila încunoştiinţare de Consiliul arhiepiscopesc şi având spre a se încredinţa de referinţele locale.

Din şedinţa secţiei bis. ţinută la 6 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 187/1933. (24) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Berghin,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corespunzătoare.
2. 17½ jugăre cad. arător şi 2½ jugăre fânaţ.
3. Una zi de lucru de fiecare famili (120 fam.).
4. 2 stânjini lemne de foc din pădurea bisericii şi o soarte de lemne din pădurea comunală, puse la dispoziţie în curtea casei parohiale.
5. Salarul dela stat.
6. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român el Sebeşului în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre ă fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 26 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Ad. Nr. 113/1933. (22) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Baţălar,** cu filia **Bretea-română** din protopopiatul Haţegului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială înainte de reforma agrară 4 jug. arător şi fânaţ în materă şi cimitirile din materă şi filie.

Sesiune parohială prin reforma agrară 5 jug. în materă şi 5 jugăre în filie.

3. Adău, atât în materă, cât şi în filie câte o măsură (30 l.) porumb sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru de fiecare familie.
5. Venitele stolare uzitate în tract.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele şi autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc: iar, pe lângă prealabila încunoştiinţare, candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 18 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Haţeg în înţelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediţia a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Fondat: 1862

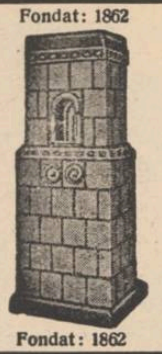

Fondat: 1862

Important pentru biserici!

Am onoare a oferi depozitul meu bogat asortat în

SOBE DE TERACOTĂ

din materialul chamotte garantat sigur contra focului în execuţia cea mai modernă, toate formele, mărimile şi culorile cu **preţuri de fabrică.**

Înainte ce cumpăraţi cereţi preţuri curente dela:

Prima industrie Ceramică din Ardeal

GUSTAV WILHELM

SIBIU, STRADA ROTARILOR Nr. 5

(7) 2—2 R. S.

Nr. 109/1933. (19) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Ştenea** cu filia **Boarta,** din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială, în materă 9 jug. arător şi fânaţ, iar în filie 17 jug. primită prin reforma agrară.
3. Câte una ferdelă cucuruz sfărmat dela fiecare familie şi câte o zi de clacă.
4. Stola statorită pentru toate parohiile din tract.
5. De locuinţă se va îngriji viitorul preot dându-i-se voie a se stabili şi în filie în caz de necesitate.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termin, şi candidaţii se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Mediaş, 21 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaş în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Crăciun
protopop.

Reclama este sufletul comerţului

Nr. 124/1933. (20) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sibiel,** protopopiatul Săliştе, devenită vacantă prin decedarea parohului Valeriu Popoviciu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Stola obişnuită în parohie.

Sesiune parohială de 1 jug. 785 st. □

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul legal şi se vor prezenta în comună spre a cunoaşte poporul.

Sălişte, la 12 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu consiliul par. din Sibiel.

Dr. Dumitru Borcia
protopop.

A APĂRUT:

Cântările Liturgiei

Sfântului Ioan Gură de aur
pentru 3 voci egale
compuse de
Timotei Popovici
editura V

Preţul 80 lei leg., plus spese de poştă 20 lei.

Anunţuri şi publicaţii se primesc cu preţuri cumpătate, la adminstraţia ziarului:

Telegraful Român

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot şi lecţii de înot

Pentru bărbaţi:

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m.
Joi:	dela 8—10 ore a. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m.
Duminecă:	dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m.
Vineri:	închis
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara pr. ur.
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbaţi:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	închis
Vineri:	închis
Sâmbătă:	dela 8—12 ore a. m., dela 1½—5 p. m., dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Duminecă:	dela 7—12 ore a. m. preţuri urcate

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Joi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 oie p. m.
Duminecă:	dela 7—10 ore a. m.

Pentru femei:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	închis
Mercuri:	închis
Joi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Vineri:	dela 1½—5 ore p. m. dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	închis

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Mercuri:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 22 April 1933 Nr. 35

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Prigonire și favoritism

Bugetul cultelor, pe anul 1933, se prezintă ca o încoronare a operei nefericite financiare înfăptuite de guvernele noastre de ieri și de astăzi.

Așa cum s'a votat, într'una din ultimele ședințe nocturne ale parlamentului, bugetul cultelor se poate mândri că a rămas întru toate credincios căilor apucate în bugetele din anii premergători, perfecționându-le: biserica noastră ortodoxă, în noul buget al cultelor, este tratată nu numai cu desconsiderare, ci și cu o adevărată brutalitate.

Bugetul bisericii ortodoxe, scăzut an după an, de astădată e din nou redus, *cu alte 50 de milioane lei.*

Cultelor minoritare, — ungurilor și sașilor, — li se taie bugetul în măsură neasămănat mai moderată; — ear bisericii greco-catolice sau unite *i se dau încă 20 milioane.*

Reducerile sânt aplicate cu lipsă completă de proporție, — în vreme ce fraților „din altă strană“ nu li se ia nimic, dimpotrivă, bugetul le mai acordă 20 milioane.

Eată, devenit sistem, de o parte favoritismul, de ceealaltă parte veritabilă prigonire.

Partidul dela cârma țării, cu fruntașii lui aparținători bisericii unite, ține să fie mai prevenitor atât față de uniți, cât și față de cei străini de neamul românesc, — și în acelaș timp cât se poate de dușmănos față de credincioșii ortodocși români.

Nu zicem, că rău s'a făcut când salariile celor șapte sute de preoți uniți s'au sporit cu milioanele amintite, — să li se dea, vor fi și între dânșii mulți preoți săraci; este însă revoltător în gradul suprem, când din bugetul de mizerie al bisericii ortodoxe se mai taie 50 milioane, păgubind și torturând viața celor șapte mii de preoți ortodocși.

Este profund regretabil, că nici demersurile dese și documentate ale chiriarhilor, nici intervenirile parlamentarilor ortodocși în ședințele corpurilor legiuitoare, n'au produs decât trecătoare impresie și n'au izbutit să facă să înceteze ilegalitatea și înjosirea adusă bisericii ortodoxe și clerului ei.

Guvernul vrea să realizeze economii subțiind mereu bugetele bisericii noastre, în loc să aibă curajul de-a porni la: desființarea sinecurelor, reducerea numărului ministerelor, încetarea subsecretariatelor de stat, oprirea diurnelor plimbăreților naționali, simplificarea formalismului biurocratic, controlul aspru al banului public, pedepsirea exemplară a tuturor defraudatorilor, șcl. mijloace necesare echilibrării bugetului și consolidării țării.

Nemulțumirile, generale și justificate, sporesc zilnic în șirurile credincioșilor ortodocși în deosebi, pe urmele unui astfel de tratament.

Unde e guvernul, care să-și țină de datorie să scutească în sfârșit biserica ortodoxă română de repetatele nedreptățiri și jigniri aduse demnității ei, și să dea clerului nostru ceeace este dreptul său?!

Pentru un institut românesc la Atena

E fapt cunoscut că teologia, filosofia și arta grecească au fost un izvor bogat din care s'au adăpat toate popoarele lumii. Acest izvor de bogăție spirituală nu este epuizat încă nici astăzi, și de aceea popoare cu o cultură mai avansată au căutat să înalțe pe locurile gloriei de odinioară câte un institut, care are menirea să servească la o mai bună cunoaștere și la o mai adâncă pătrundere a sufletului grecesc. Așa există astăzi în Atena institutul francez, german, italian etc.

Pentru ortodoxia noastră, pentru istoria românească, pentru știință și pentru artă în general, Grecia are o bogăție imensă de informații și inspirații. Patria sfinților Părinți, patria ortodoxiei, unde ar putea găsi ortodoxul un izvor mai autentic și în acelaș timp mai bogat, decât în ceeace alcătuește astăzi teologia grecească? Indreptarea sufletului nostru spre răsărit, spre izvorul original al ortodoxiei, dela care s'a împărtășit și poporul român, ar avea darul să facă ca și roadele teologiei noastre să fie mai originale și cu o profundă mireasmă ortodoxă. Comoara de simțire și de cugetare a bisericii noastre trebue asimilată și turnată în forme corespunzătoare cerințelor vremii. Dar bisericii ortodoxe române îi lipsește în mare măsură putința de a utiliza în original monumentele Tradițiunei, și numai o temeinică cunoaștere a limbii grecești și latinești ne poate da posibilitatea să folosim real acest izvor al revelației divine. Deci prima bază care trebue pusă științii teologice românești, este cunoașterea limbii sfinților Părinți pentru a se putea face traducerea lor în românește.

Aceeași însemnătate ar avea cunoașterea limbii grecești și pentru istoria patriei și istoria bisericii române. Influența pe care au exercitat-o grecii în Principatele române și raporturile reciproce din veacurile trecute, dacă ar fi studiate în amănunte, s'ar face lumină asupra multor probleme din trecutul național și creștin al poporului românesc.

Și ar fi in al treilea rând arta, arta bizantină cu diferitele ei forme de manifestare în creștinism.

Două persoane par'că au înțeles în timpul din urmă marea importanță ce ar avea, pentru cultura și arta românească, cunoașterea manifestărilor sufletești grecești. Dna și dl Langa Rășcanu, ministrul României la Atena, cari au ca problemă a vieții lor de a face tot ce le stă în putință pentru înființarea unui institut românesc în capitala Greciei. Acest institut, odată înființat, ar da posibilitatea de-a studia în Atena, deodată, mai multor români.

Dar, pe lângă folos, pe lângă faptul că ar ajuta multora la îmbogățirea lor sufletească, institutul ar fi și o mândrie națională și o frumoasă afirmare a românismului în sud-estul Europei. Institutul românesc din Atena ar fi încă o dovadă, că poporul român este sensibil culturii și că însetează după cât mai multe cuceriri spirituale. Ar fi dovadă că năzuim să ne găsim în tot locul alături de popoarele cu porniri nobile și cu aspirațiuni și drepturi la nemurire. Deaceea cei ce vor să fie părinții acestui institut, dna și dl Langa Rășcanu, nu cruță nici o osteneală pentru realizarea ideii. Cu înalta lor autoritate și cu neostenită stăruință au câștigat, prin donația unui român macedonean, terenul pentru zidirea institutului. Intr'unul din cele mai frumoase și mai igienice cartiere ale orașului, România a devenit proprietara terenului evaluat azi la mai multe milioane lei.

Rămâne acum ca statul român să înțeleagă gândul inițiatorilor, să-și înțeleagă datoria și să nu-și cruțe obolul când e vorba de o realizare atât de frumoasă. Socotesc că problema interesează atât de mult biserica ortodoxă română încât, dacă ar fi necesar, n'ar trebui să se cruțe nici jertfele ei pentru înfăptuire. Ba, odată ideea lansată, biserica ar trebui să ia contact cu inițiatorii și reprezentanții României la Atena și împreună să caute să facă tot posibilul pentruca institutul românesc din Atena să ia ființă cât mai neîntârziat.

Pr. *S. CÂNDEA.*

Serviciile divine în Catedrala Mitropoliei

Săptămâna Patimilor

Incepând cu Dumineca Floriilor în biserica noastră catedrală s'au oficiat după rânduiala bisericii deniile, la cari au luat parte numeroşi credincioşi. In această săptămână s'au spovedit şi cuminecat mulţime mare de credincioşi din oraşul nostru şi din comunele învecinate, iar în săptămânile de mai nainte s'au spovedit şi cuminecat elevii din diferitele institute de învăţământ precum şi soldaţii din garnizoană.

Incepând de Joi seara toate serviciile divine au fost oficiate de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, asistat de consilierii mitropolitani şi arhiepiscopeşti şi de preoţii catedralei. Joi, după cetirea evangheliei a zecea Rectorul Academiei noastre teologice Nicolae Colan a ţinut o mişcătoare cuvântare.

Vineri la ora 4 d. m. s'a oficiat vecernia cu luarea Mântuitorului de pe cruce. La cântarea «Pe tine cela ce te îmbraci cu lumina ca cu o haină» preoţii au ridicat de pe slăvitul prestol epitaful şi împreună cu sfânta Evanghelie şi cruce le-au aşezat pe masa din mijlocul bisericii care închipueşte mormântul Domnului, în sunetul jalnicei cântări: «Iosif cel cu bun chip»...

Vineri seara la ora 6½ s'a celebrat utrenia şi prohodul. Credincioşii din biserica arhiplină ascultau cuprinşi de duioşie, frumoasele tropare ale celor 3 stări dela mormântul Domnului: «Viaţă în mormânt»... «Cade-se să te mărim pe Tine»... «Neamurile toate»...

A urmat apoi ridicarea sfântului aier şi înconjurarea bisericii, mergând înainte corul, preoţimea cu sf. aier, I. P. S. Sa Mitropolitul, apoi Dl General V. Economu Comandantul Corpului VII Armată cu ofiţerii din garnizioană, reprezentanţii autorităţilor civile şi o mulţime de credincioşi.

In timpul ocolirii bisericii corul Academiei teologice a cântat: «Sfinte Dumnezeule» în sunetul armonios al clopotelor, iar trupa postată înaintea catedralei a dat onorurile. Era un aspect din cele mai feerice, fiindcă toate edificiile de vis-àvis din strada Mitropoliei erau iluminate precum şi casa Tipografiei din partea de meazăzi a catedralei. In cursul utreniei profesorul Academiei teologice Dr. Dumitru Stăniloaie a rostit o emoţionantă cuvântare.

Serviciul divin de Joi seara al Patimilor şi cel de Vineri al prohodului Domnului au fost adevărate manifestaţiuni de credinţă, dragoste şi pietate creştinească.

Slujba Invierii

La Praznicul Invierii Domnului dela ora 4 dimineaţa, cât şi la liturgie, a pontificat I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* asistat de preoţimea din centru.

La Inviere o companie din Reg. 90 Infanterie în frunte cu drapel şi muzică a fost postată înaintea catedralei, dând onorurile militare.

Ieşind I. P. S. Sa din altar rosti în mod solemn cuvintele: «*Veniţi de luaţi lumină*», şi dela lumina I. P. S. Sale şi-au aprins toţi credincioşii luminile.

S'a început apoi serviciul divin cu înconjurarea catedralei cântând corul: «Invierea ta Hristoase».

I. P. S. Sa ceti în faţa intrării principale Evanghelia, apoi a cântat: «Hristos a înviat», vestind tuturora înălţătorul moment al Invierii Domnului.

I. P. S. Sa urcă apoi treptele catedralei urmat de cler şi de credincioşi şi ajuns înaintea uşii bisericii cu voce înaltă rosteşte: «Deschideţi boieri porţile Voastre şi Vă deschideţi porţile cele veşnice şi va intra Impăratul măririi». Acestei alocuţiuni i-a urmat întrebarea din biserică: «Cine e acela Impăratul măririi»?.

I. P. S. Sa: «Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel tare în războaie, Domnul Puterilor, Acela este Impăratul măririi».

Dupăce de trei ori s'a repetat întrebările, uşile s'au deschis şi marea mulţime a credincioşilor a intrat în biserică în sunetul armonios al cântării Hristos a înviat.

S'a celebrat apoi frumoasa slujbă a Invierii la finea căreia I. P. S. Sa în sărbătoreşti cuvinte a făcut apoteoza Invierii Domnului, scoţând în relief faptul, că Invierea este cea mai puternică columnă pe care se bazează credinţa şi biserica creştină, arătând importanţa cea mare a Ei, care va rămânea veşnic deasupra tuturor evenimentelor din istoria lumii. Cuvântul arhieresc, ardresat cu deosebire păturei intelectuale, a făcut adâncă impresie asupra tuturora.

La serviciul divin de dimineaţa a luat parte Dl General Virgil Economu împreună cu Domnii Generali şi ofiţeri aflători în garnizoană, şefii autorităţilor civile în frunte cu Dnul prefect Dr. Coriolan Ştefan, şi un număr atât de mare de credincioşi încât spaţioasa catedrală nu i-a putut cuprinde pe toţi.

La finea slujbei I. P. S. Sa şi preoţimea celebrantă a împărţit credincioşilor sfintele Paşti.

La ora 9½ I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a fost condus din partea preoţimii în catedrală cu obişnuita ceremonie, celebrând sfânta liturgie, dând răspunsurile liturgice corul mixt al catedralei condus de Dl profesor T. Topoviciu.

La finea sfintei liturgii I. P. S. Sa citând cuvintele: «Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim într'însa»... a rostit o cuvântare plină de învăţături frumoase pe care mulţimea de credincioşi a ascultat-o cu deosebită luare aminte. A împărţit apoi anafora.

Orologiul arăta ora 12 când Inaltul Prelat a fost condus la reşedinţa Sa, cu aceeaş ceremonie, cu care a fost adus.

A doua zi de Paşti la sfânta liturgie a pontificat P. C. Sa părintele protoiereu Dr. Vasile Bologa asistat de mai mulţi preoţi.

La priceasnă părintele protoiereu Dr. Andrei Gâlea a citit Pastorala I. P. S. Sale, trimisă din prilejul Prasnicului Invierii tuturor fiilor săi sufleteşti din Arhiepiscopie, ascultată cu deosebită atenţiune din partea marei mulţimi de credincioşi.

Cuvinte arhiereşti

— La Invierea Domnului —

I

...In anul acesta, când lumea creştină prăznueşte amintirea alor 1900 ani dela învierea lui Hristos, la bucuria Paştilor creştine se adaogă o bucurie nouă, pe care v'o vestesc vouă. Cu câteva săptămâni în urmă, în Dumineca ortodoxiei din acest an, adunatu-s'au la sfat în cetatea Clujului cărturarii dreptcredincioşi din cuprinsul Ardealului, împreună cu preoţii şi vlădicii sfintei noastre biserici strămoşeşti, şi au făcut mărturie în faţa Dumnezeului părinţilor noştri, „să înfăptuiască în viaţa lor personală şi familiară învăţăturile Mântuitorului şi să determine domnia principiilor creştine-ortodoxe în toate domeniile sociale". Făcut-au legământ sfânt, „să apere şi să afirme în orce împrejurări credinţa ortodoxă, prestigiul şi drepturile ei în viaţa de stat şi să prevină şi să combată orce acţiuni dăunătoare bisericii ortodoxe şi statului român întregit". In scopul acesta au înfiinţat o societate denumită: „Frăţia românilor ortodocşi" aşa după cum voi, iubiţii mei credincioşi plugari, aveţi în satele voastre societatea „Oastea Domnului", unde vă adunaţi în dupăamezile din Dumineci şi sărbători la rugăciune, cântare şi sfaturi bune preamărind astfel toată ziua pe Domnul.

In aceste vremuri de mare săracia şi materială, şi sufletească, când „toţi s'au abătut şi nu este cine să facă bunătate, nu este până la unul", fiii voştri luminaţi, pe care voi i-aţi dat la învăţătură, pentruca să aibă un trai mai bun şi mai uşor decât voi care vă agonisiţi pânea de toate zilele aplecaţi din zori şi până 'n noapte asupra sapei, coasei şi plugului; oamenii învăţaţi ai neamului şi bisericii noastre mărturisesc cu inima deschisă, că toată învăţătura şi înţelepciunea, toată ştiinţa şi cunonştinţa dobândite cu trudă din cărţi, dacă nu sânt însufleţite de credinţa în Dumnezeu, sânt lucruri deşarte, care nu îmbogăţesc sufletul, ci îl lasă şterp şi gol. Fruntaşii poporului, oameni cu carte, pe cari viaţa i-a smuls din satele, în care au văzut întâia oară lumina soarelui, şi-au adus aminte de rădăcina din care au odrăslit, de bisericuţa de lemn cu pereţii şi icoanele înegrite de fumul luminărilor şi tămâii, şi-au deschis sufletul la chemarea Dumnezeului

FOIŞOARA

Cuvinte pentru vacanţă

Prietenului D. O. R.

Dragul meu prieten, — Citesc şi recitesc ultima ta scrisoare şi sânt neputincios să înfiripez pe hârtie mulţimea gândurilor prilejuite de nu mai mult decât patru cuvinte şi numele tău iscălit lângă ele.

«Sâmbătă dimineaţa plec acasă»... atâta doar mi-ai scris, împotriva obiceiului tău de totdeauna. Ţi-ai dat seama, desigur, cu gingăşia rară a sufletului tău minunat, că ele spun ceva mai mult decât că corespondenţa noastră încetează câtăva vreme, că ne schimbăm adresele pentru două săptămâni. Da, ştiai bine că o deciziune lustă acolo unde tu te reîntorci acum să îmbrăţişezi oameni scumpi şi scumpe locuri de prea mult timp părăsite, cu prea mult dor dorite, pe mine mă leagă de poruncile ei. Ascult de ele, căci eu mi le-am dat şi o icoană a Sfintei Fecioare Maria, înaintea căreia m'am prăbuşit covârşit de emoţiile despărţirii câteva minute înainte de-a îmbrăţişa pentru ultima oară un tată îndurerat şi-o mamă ce-şi ştergea pe furiş lacrimile dela colţul genelor, a binecuvântat hotărârea mea de a schimba însoritele bucurii ale unei vacanţe inteligent petrecute cu lucrul Celuice m'a chemat de mult să păşesc pe drumul lui de suferinţă ce urcă peste câteva zile culmea Căpăţinii, Golgota, — unde omenirea păcătoşită a răstignit nevinovăţia, dumnezeirea. Tu ştii, prietene bun şi drag toate acestea, tu ştii că orce clipă întrebuinţată pentru cunoaşterea slavei celei negrăite, mi-e tot atât de preţioasă ca însăşi viaţa mea. Şi punându-te în faţa acestei sincere mărturisiri, tu ai prilejul să te convingi că deşi laconica ta comunicare mi-a răscolit, împotriva voei tale, amintirea celorce fac Sfintele Paşti fără mine, nu-mi este atât de greu să le biruesc toate, îndreptând ochii minţii acum ca totdeauna când suferinţe mai grele sau mai lesne de îndurat încearcă sufletul meu, pe calea ce-o descrie o rază în mersul ei. La capătul ei, acolo, sus, în zarea imenselor împărăţii albastre, sufletul meu găseşte pe Dumnezeul căutat, care-i alină văpăile, îl consolează şi-l întăreşte.

Tu pleci acasă. Ai dreptul la odihnă, ai dreptul la puţin răgaz după atâtea luni de muncă continuă, al cărei greu îl vei fi simţit adeseori ostenindu-ţi tâmplele. E greul începutului şi tu ştii să-l birueşti, când ameninţă să te doboare, cu cuvintele apostolului: Toate le pot întru Hristos celce mă întăreşte (Filipeni 4, 13). Şi eu care îţi cunosc devotamentul de care eşti capabil în împlinirea slujbei tale de luminător al celor mici, încerc să-mi imaginez — comparând lucrul cu satisfacţie ce derivă din el — câtă mulţumire trebue să fi simţit tu în preajma plecării, când ceice te încunjoară şi primesc dela tine îndrumări alese, ţi-ar fi spus cu glasuri arginţiii ca nişte clopoţei, salutarea îndătinată: Sărbători fericite.

Adaug salutarea mea la salutarea lor, căci e sinceră ca spusă de-o inimă de copil. Şi încă ceva. Tu ştii cât suflet am pus amândoi în prietenia noastră; tu ştii câte sentimente alese au înflorit din schimbul de gânduri cu cari prietenia ne obligă să ne îndeletnicim; tu ştii câtă dragoste am risipit în drumul nostru şi câte lacrimi de suferinţă am şters uitând de prea multe ori şi cu prea mult drag de propriile noastre suferinţe.

Toate acestea şi multe alte pe pe care mintea ostenită la ceas târziu de noapte nu le mai poate culege

părinților noștri: „Intoarceți-vă la mine și mă voiu întoarce la voi" și s'au întors din vălmășagul vieții în liniștea odihnitoare a bisericii strămoșești, lângă voi, paznicii neclintiți ai legii din străbuni.

Știința și cunoștința, înțelepciunea și iscusința, fără frica de Dumnezeu, sânt ca nisipul, pe care nu poți clădi nici fericirea ta, nici pe a neamului tău, ci numai învățătura lui Hristos și Biserica cea întemeiată de El îmbie, în „marea vieții înălțată de viforul ispitelor, liman lin" sufletelor dornice de liniște, pace și fericire.

Cuvântul meu bătrânesc e prea slab, ca să poată spune întreaga bucurie, ce-mi luminează sufletul văzând, cum toți fii neamului meu, plugari și cărturari, se strâng în jurul bisericii strămoșești. La praznicul sfintelor Paști să ne îmbrățișăm cu bucurie unii pe alții. E ziua mare a învierii neamului românesc ortodox la o nouă viață creștină, de aceea să strălucim de bucurie și să ne dăm unul altuia sfânta îmbrățișare!

(Din pastorala P. S. Sale Episcopului ROMAN al Orăzii.

II

...Vremile în care trăim sânt atât de pline de greutăți și neajunsuri de tot felul, încât omul se sbate cu primejduirea vieții să-și poată duce amarul, grijile și durerile de pe o zi pe alta.

Această stare de lucruri, de scumpete, de frământare și sărăcie, este generală în lumea întreagă, și poate în măsură și mai mare în alte țări și la alte popoare.

Un om oropsit, înapoiat din Rusia, a adus de acolo cu sine două pâni, una pentru țărani și una pentru burghezi. Aceste pâni au fost expuse în o vitrină din Oradea, ca să le vadă lumea:

Pânea pentru țărani era din pleavă și din coceni de cucuruz, amestecată cu un fel de cenușă, deci neagră și fără putere de nutrire; pânea pentru burghezi, din aluat de făină de orz amestecat cu făină de cucuruz și cu tărâțe de grâu. — Cine a văzut aceste pâni, a rămas încremenit și nu mai pomenește nici de comunism, nici de raiul dela Moscova.

Trăind în stările acestea, omul devine un biet călător vâslind cu frică și șovăire printre valurile înfricoșate ale vieții și, precum călătorul pe mare, așteaptă cu înfrigurare să ajungă la mal și se bucură nespus când se vede ajuns pe uscat, — întocmai așa credinciosul creștin, după zile de sbucium și înfrânare, așteaptă și se bucură ajungând un prilej fericit de înviorare și repaus, ca cel de azi.

...De curând s'a pus chiar aici la Cluj temelia obștii credincioșilor mireni, din întreaga Mitropolie, sub titlul *Frăția Ortodoxă Română.*

Gândul lor bun și curat a găsit tot sprijinul și dragostea noastră.

E nevoie mare de a ne strânge rândurile în jurul bisericii strămoșești, mama noastră a tuturora, ca munca lor să dea roade frumoase și creștinești.

Urmați, iubiților, chemarea ce vi se face, cu ascultare și încredere. Ea purcede dela frații voștri mai luminați și mai învățați, ea are să fie farul care să vă lumineze calea vieții. Impărtășiți-vă de lumina ce vor să o răspândească din belșug în sufletele voastre.

Precum vă îndeamnă preotul în ziua de azi a Invierii: *„Veniți de luați lumină"*, astfel vă îndemn și eu cu sfat arhieresc să vă apropiați de izvorul de lumină al cărturarilor și îndrumătorilor voștri cu suflet dreptcredincios.

Hristos a înviat! Să nu-L căutăm niciodată între cei morți.

Cu ajutorul Lui pe care cu încredere, neîncetat în clipele de sbucium și încercare să-l cerem, vom înfrânge împotriviri, vom birui greutăți și vom dobândi împlinirea gândurilor noastre curate.

Deaceea nu pot încheia mai potrivit cuvântul pastoral de azi, decât exclamând cu Biserica: „Invierea lui Hristos văzând, să ne închinăm sfântului Domn Isus, unuia celui fără de păcat. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, să lăudăm Invierea Lui, că răstignirea răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a călcat, în veci, amin".

(Din pastorala P. S. Sale Episcopului NICOLAE al Clujului).

III

...Credincioși învățăturilor Mântuitorului, pe timpul apostolilor mulți dintre credincioșii avuți aduceau darurile lor, puneau averile lor la dispoziția apostolilor în scopuri de milostenie, de ajutorare a celor lipsiți. Intre creștinii dintâi n'a fost ura de clasă, ura între oameni de diferite stări sociale și de avere, și nimenea n'a dorit ca să se despoaie de avere cei avuți și să se dea săracilor; n'a fost comunism, ci s'a practicat milostenia, faptele milei trupești, pe baza iubirii frățești.

Aceasta se vede și de acolo, că între poruncile atinse de Isus, este și una referitoare la averea altuia, zicându-se *pe nimenea să nu păgubești.* De aceea, iubiții mei, am și atins în Pastorala mea dela începutul Postului obligământul replătirei împrumuturilor, negândindu-se nimenea la folosul material ce ar rezulta din neplătire.

...Care să fie mijlocul prin care să câștigăm învingere și prin învingere fericirea temporală și veșnică? Este, iubiții mei, un mijloc nemincinos, o armă puternică, pe care și în alte dăți am recomandat-o: Credința statornică și neclintită în Dumnezeu, îmbrățișarea cu căldură a învățăturilor Domnului nostru Isus Hristos în sânul și sub conducerea și ocrotirea sfintei noastre biserici. In aceasta constă „panaceea" adevărată, medicina miraculoasă contra tuturor boalelor molipsitoare sufletești și trupești. Cu aceasta vom birui, pentrucă Dumnezeu va fi cu noi.

(Din pastorala P. S. Sale Episcopului IOSIF al Caransebeșului).

IV

...Ca să ne bucurăm de Inviere trebue să facem să învieze credința în noi. Trei lucruri ni se cer în scopul acesta: 1. să întipărim în sufletele noastre învățăturile lui Hristos și să le răspândim după puterile noastre și între alții; 2. să ne hotărâm a face precum zice Hristos, și 3. să folosim mijloacele de sfințire, sfintele taine, dăruite nouă de Domnul.

...De aceea vă chem pe toți la luptă împotriva necredinței. Vă chem să vă înșiruiți în ceata acelor fii buni ai bisericii, cari în 5 Martie, anul acesta, în Cluj au înființat Frăția ortodoxă, ca să ajute cauza sfântă a credinței. Credința niciodată nu s'a răspândit fără jertfe. Cei dintâi creștini nu au atacat pe păgâni, dar s'au opus apucăturilor păgânești, ferindu-se de ele. Vă aduceți poate aminte, că în uriașul amfiteatru al împăratului Flavian oamenii se luptau cu animalele și erau uciși de animale. Zadarnic a oprit împăratul Constantin aceste jocuri, căci oamenii mergeau mai departe să se desfăteze văzând scene de omor în teatru. In anul 403 însă un simplu călugăr, cu numele Telemach, se duce în teatru și strigă lumii de acolo să înceteze cu priveala. Toți aruncă în el cu pietri, și sângele lui colorează țărâna, — dar de atunci au încetat luptele acelea ucigătoare și Telemach a biruit.

(Din pastorala P. S. Sale Episcopului GRIGORIE al Aradului).

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae în mijlocul credincioșilor la Cornățel, județul Sibiu

Vizitațiunile canonice arhierești, în mijlocul credincioșilor, sânt prilejuri înălțătoare de sufletească zidire, cu roduri neprețuite, după sămânța duhovnicească aruncată din izvorul de viață dătător al Evangheliei lui Hristos.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, — simțind nevoia de a sămăna cât mai multă sămânță duhovnicească între credincioșii din Arhiepiscopie și dorind să cunoască la fața locului viața religios-morală, culturală și socială a credincioșilor, cu partea ei luminoasă și întunecoasă, precum și realizările preoților și a organelor de conducere din parohii pe toate terenele prin activarea instituțiunilor bisericești organizate și îndrumate prin desele circulare, ca: «Oastea Domnului», societatea tinerimei «Sfântul Gheorghe», Reuniuni de femei, Casa culturală cu sala de lectură, biblioteca și Școala de Duminecă, — coboară adeseori cu diferite ocazii în parohiile din Arhiepiscopie.

O astfel de vizitațiune canonică a făcut I. P. S. Sa în ziua de Marți, 18 April, a treia zi de Paști, în parohia Cornățel. In dimineața zilei I. P. S. Sa a sosit în comună, însoțit de dl Bogdan-Duică profesor universitar și președintele secției Sibiu a «Frăției ortodoxe române», de consilierii arhiepiscopești Virgil Nistor și I. Grovu, diacon I. Dinu și de un cor al Academiei teologice sub conducerea profesorului Candid Popa.

---

din grădinile sufletului (las'că nici cuvintele, neputincioase cum sânt, nu le-ar putea grăi în toată deosebita lor frumsețe) au făcut din noi doi ***un singur suflet***. Despărțiți de datoriile noastre care ne mână să ducem greul vieții pe fronturi diferite, noi am simțit adeseori, în clipe de odihnă, când gândul hoinar rătăcea departe, că sântem asemenea unui copac plin de sevă despicat în două. Deaceea am ținut unul la altul și am suferit împreună, deaceea ne-am bucurat și am plâns amândoi atunci când biruia invidia celorce pizmuiau prietenia noastră. Din gândurile noastre pioase ne-am construit un refugiu de lume, când ea arunca noroi în inimile noastre albe ca spuma. Din dorurile noastre s'a înălțat o cruce ce amintește până astăzi, acolo pe colțul de hotar pe care au implântat-o cu pietate mâni cucernice, unitatea în dualitate a sufletelor ce se frământau ocrotite de semnul ei.

. . . . . .

Pun strajă gândurilor mele ce vor să umple, cum au pornit, fețe întregi, rugându-te să-ți însușești bucuria de a mă ști împăcat. Căci dincolo de lume cu ale ei dureri, noi am descoperit de mult realitatea unei fericiri negrăite și un rai fără margini. In pas măsurat, noi mergem mereu spre zările mai bune, a căror făgăduință am primit-o. Pe drumul nostru de triumf sânt adeseori spini mulți și de multe ori, sângerând, facem popasuri pentru vindecare. Sfintele Paști, dragă prietene, indiferent dacă le petrec sub ochii muiați de drag ai celor dragi mie sau între străini, demult sânt pentru mine cel mai reconfortant popas. Căci numai măsurând suferințele noastre cu suferințele Celuice a murit pe Cruce, ne dăm seama de puținătatea rezistenței noastre în dureri; numai comparând răbdarea fără margini a Celui care «ocărât fiind, nu răspundea cu ocară, dat la chinuri nu amenința, ci se lăsa în știrea Celuice toate le judecă cu dreptate (I Petru 2, 23), sântem în stare să socotim cât de puțin eroi sântem noi oamenii pe drumul în lume, cât de rnr «ne știm lua partea noastră de suferință, ca niște buni ostași ai lui Hristos» (comp. II Tim. 2, 3).

Noi spre aceeasta ne străduim. Deaceea am luat cu bucurie crucea Lui și am pornit pe urmele Sale. E cea mai mare și cea mai vrednică de rememorat din bucuriile noastre.

. . . . . .

Singur de astădată, fără de mine vei călca pământul prea mult și de prea multă vreme frământat de neastâmpărul meu, și la umbra Crucii, sub semnul isbăvitoarei arme, în clipe de sfântă reculegere, vei cugeta adânc la înțelesul creștinescului: ***Hristos a înviat!*** pe care bătrâni cu păr alb de povara anilor și femei cu chipuri vesele și guri vorbărețe și copiii cu ouă roșii ce i-ai întâlnit în cale, pe ulițele satului, ți-l spuneau în locul binețelor obișnuite. Vei înțelege atunci mai bine ca oricând valoarea netrecătoare a chemării ce pornește în noaptea Invierii din ușile sfântului altar în numele lui Isus: ***Veniți de luați lumină***! Cucerit de ele, vei simți puteri mari străbătând sufletul tău generos dăruit de Dumnezeu și îndemnuri puternice, îndemnuri sfinte te vor mâna mereu înainte, făcând din glasul tău glas de goarnă ce sună mereu cuvinte grele ca adevărul: Veniți după mine, veniți!

Iar eu, aici departe, mă voi gândi atunci cu drag și cu cutremur la minunea care a făcut să fiu în bucurii, în suferințe și în Isus Hristos împreună cu tine ***una***, deapururi.

Sabin Sibianu.

†

Adânc îndurerați aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților, că mult iubita noastră mamă, bunică și străbunică

Nina Blaga născ. Moga

văduvă de preot ortodox-român

în etate de 74 ani, a răposat în 19 April a. c. și va fi depusă Vineri, în 21 April 1933, în cripta familiară din cimitirul ortodox-român Sibiu la ora 3 d. a.

[8] 1—1 R. S. **Familia Dr. Lionel Blaga.**

Intreprindere de pompe funerare Paly și Möckesch, strada Faurului 11.

La ușa bisericii, unde se înalță o frumoasă poartă împodobită cu verdeață și covoare, înaltul prelat a fost întâmpinat de întreg poporul în frunte cu preotul M. Florea, care în scurte cuvinte binevintează pe I. P. S. Sa și-i imploară binecuvântarea arhierească. După o scurtă cuvântare de mulțumire pentru frumoasa primire, — s'a purces în sfânta biserică și celebrat sfânta liturgie. Răspunsurile le-a dat corul de curând înființat al societății tinerimei «Sf. Gheorghe», precum și corul teologilor.

In decursul sfintei liturghii a fost hirotesit preotul Valer Judele, din Mărgineni, întru protopresbiter pe seama tractului Oltul.

După terminarea sfintei liturghii I. P. S. Sa a ținut o minunată predică, tălmăcind în decurs de o oră rugăciunea domnească «Tatăl nostru», — cu pilde din viață și cu bogate și folositoare povețe și învățături pentru credincioșii noștri.

După terminarea sfintei liturghii I. P. S. Sa s'a interesat de aproape, dela preot și dela consiliul parohial și comunal, despre viața din comună, despre activitatea diferitelor instituții, dând sfaturi pentru îndrumarea lor pe calea cea bună, ca să se înfăptuiască opera de renaștere sufletească în spiritul evangheliei lui Hristos.

In uralele credincioșilor I. P. S. Sa a părăsit cu suita comuna, întorcându-se la reședința Sa.

Probleme, fapte, comentarii

Dela românii ortodocși din America. — *Ni se scrie din* Canton, *Ohio, o colonie fruntașă românească din America de nord, că în 19 Februar a. c. românii ortodocși din* parohia Canton, *compusă din români locuitori în Canton, Massillon, Louisville și Minerva, Ohio, au avut o zi de mare sărbătoare bisericească și națională. In această Duminecă s'a făcut instalarea nou alesului paroh, a preotului* Iuliu Holdăr, *în scaunul vacant al parohiei ortodoxe române «Sf. Gheorghe« din Canton, Ohio.*

La serviciul divin, săvârșit cu deosebită solemnitate, un cor mixt puternic bisericesc, purtând numele maestrului Gh. Dima, și condus cu pricepere de dnul Marcovici. a dat răspunsurile liturghice. Păr. Holdăr a rostit o predică frumoasă, cu îndemn pentru credincioși să stăruiască tot mai mult întru păstrarea și întărirea vechei credințe ortodoxe și a dragostei pentru neam și biserica strămoșească.

In hala unei societăți românești din localitate, Reuniunea femeilor ortodoxe române din Canton, condusă de prezidenta ei, dna Sălcăianu a pregătit «masa comună», cu numeroși invitați. In decursul mesei s'au rostit cuvântări ocazionale, potrivite momentelor sărbătorești. Au vorbit dnii: N. Savu, tost președinte al consiliului parohial, Gh. Mușat, actualul președinte, Pr. I. Holdăr, dna preoteasă Holdăr, oferind concursul său în special Reuniunii femeilor române ortodoxe din Canton, — și alți vrednici membri ai coloniei românești de acolo. Un program artistic, cu bucăți alese, pentru canto și pian, coruri și solo, recitări, toate împreună au contribuit și mai mult la însuflețirea publicului venit să asiste la instalarea noului paroh ortodox.

*

Sfintei biserici din Costești. — La marele praznic din anul acesta al Invierii Domnului, când se împlinesc trei ani dela dureroasă întâmplare, care în noaptea patimilor a mistuit cu foc biserica din *Costești* și a îngropat sub cenușă peste o sută de enoriași, Arhiepiscopia noastră de Alba-Iulia și Sibiu a trimis nou ziditei biserici din Costești ca dar două mari clopote unul de 563 kg., al doilea de 276 kg. Pe unul e imprimată inscripția: *Cercetatu-ne-ai pe noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit. Psalm 65, 9. Sfintei biserici din Costești. Dela iubitorii frați din Arhiepiscopia ortodoxă de Alba-Iulia și Sibiu.* Pe al doilea sânt cuvintele: *Doamne, buzele mele vei deschide, și gura mea va vesti lauda ta. Ps. 50, 16.*

Lucrările pentru înălțarea noului locaș, înfăptuit prin prinos dela săraci și bogați, sânt aproape complet terminate. Târnosirea sa se va face la sărbătoarea Sf. Ilie din anul acesta, în cadrul unor mărețe festivități.

Organizați Oastea Domnului

Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu

CONVOCARE

Membrii „Reuniunii culturale naționale a meseriașilor români din Sibiu“ se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ținea *Duminecă în 30 April* a. c., la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul general al comitetului și raportul despre încheierea socotelilor pe anul 1932.
4. Luarea la cunoștință a raportului general, aprobarea socotelilor și darea absolutorului comitetului.
5. Eventuale propuneri.
6. Alegerea comitetului.

In preziua adunării generale (Sâmbătă, 29 April a. c.) la ora 8 seara va avea loc în localul Reuniunii o consfătuire pentru alegerea comisiei de verificare a Raportului general și al Raportului cassei. Este de dorit să participe la această consfătuire cât mai mulți membri.

Sibiu, 7 April 1933.

Prot. **E. Cioran** prezident. **Stefan Duca** secretar.

Intrucât nu se prezintă membri în număr suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ține cu ori câți membri prezenți ar fi în aceeași zi și în același local la ora 4 d. a.

Propunerile din afară trebue trimise comitetului Reuniunii cel puțin cu cinci zile înainte de adunarea generală.

INFORMAȚIUNI

Conferențe pastorale. *I. P. S. Sa Mitropolitul nostru NICOLAE, dorind a lua contact mai apropiat cu preoțimea din întreaga Arhiepiscopie pentru a discuta împreună cu ea problemele bisericii noastre și ale misiunii preoțești în vremea de astăzi și pentru a chibzui asupra măsurilor necesare la intensificarea activității pastorale și la înlăturarea piedecilor ce se ivesc, va ține rând pe rând în diferite centre ale Arhiepiscopiei* **conferențe pastorale.**

Spre acest scop a convocat prima conferență pastorală pe zilele de Miercuri și Joi 26 și 27 April, în **Sighișoara,** *la care au fost invitați să ia parte toți preoții din protopresbiteratele: Agnita, Cohalm și Sighișoara.*

Manifestație studențească. Sibiul are, tocmai în piața *Regele Ferdinand,* o fântână care a fost botezată în război cu numele de ***«Falkenhein»***, fostul șef al armatei germane trimise împotriva României. Fântâna e împodobită cu un cuib de barză cu șarpe în cioc, simbolizând — cum se spune — armata germană (barza), și armata română (șarpele din cioc). Un grup de studenți, pentru a răspunde provocării, s'a apropiat, în rânduri strânse, — cântând cântări naționale, și strigând «Trăiască armata română», — de fântâna «Falkenhein», în ziua întâi de Pași, la amiazi, și a înlăturat barza din vârful ei. Sosind sergenții trimiși de chestură, studenții s'au dus la poliție, și au depus o declarație arătând, că fântâna, cu podoabele ei, jignește sentimentul național și cere înlăturarea acestor podoabe.

Fapte din străinătate. Guvernul austriac oprește funcționarii publici să facă politică de partid. — Guvernul din Bulgaria a hotărât să facă legea, care să înlăture pe comuniști de-a fi aleși membri ai parlamentului.

Numărătoarea mai nouă arată, că în Rusia trăesc 161 milioane de oameni, de 9-ori mai mulți decât în țara noastră. Aceste 161 milioane vorbesc însă 151 limbi deosebite. Așa zișii ruși mari sânt în număr de 77½ milioane; rușii albi 47 milioane; ucrainenii 23 milioane; urmează apoi uș-becii, tatarii, polonii, turcii, evreii, cerchezii, germanii ș. a.

Nr. 3068/1933. (25) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Raporțel,** aparținătoare protopopiatului Geoagiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Retribuția cuvenită dela stat.
2. Casa parohială cu dependențe.
3. Folosirea a 5 jug. sesiune parohială de prima calitate, arabil, și grădină.
4. Folosirea a două cimitire.
5. De fiecare familie (96) câte 3 dcl. porumb sfărâmat.
6. Lemne necesare pentru foc.
7. Drept de pășunat în izlazul comunei.
8. Stola obișnuită în protopopiat.

Observăm că parohia e situată la distanță de 5 km. de gara Simeria, într'o regiune frumoasă și accesibilă pentru transport.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile de concurs adjustate conf. normelor în vigoare oficiului protopopesc al Geoagiului în termenul deschis, având a se prezenta în parohie, pe lângă prealabila încuviințare dela Consiliul arhiepiscopesc, și a se face cunoscuți poporului.

Din ședința secției bis. ținută la 6 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 65/1933 prot. (21) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua din **Sadu,** parohie de clasa I-a, din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

a) Salarul dela stat conform coalei B.

b) Sesiune parohială: 12 jug.

c) Stola uzitată.

Candidații își vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român, Sibiu, în termin, și candidații pe lângă încunoștințarea acestuia se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial.

Emilian Cioran protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 29 April 1933 Nr. 36—37

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

In vizitațiune canonică

I. P. S. Mitropolit Nicolae a conceput un nou plan de vizitațiuni canonice, pe care l-a pus în aplicare, la Sighișoara în zilele de 25, 26 și 27 April c. unde a concentrat clerul pastoral din trei protopopiate, ca să confronteze cu Hristos viața de azi cu tot sbuciumul ei.

Arhipăstorul nostru a făcut însuși o demonstrație în fața clerului și a credincioșilor, propoveduind iubirea lui Dumnezeu și puterea ei de renaștere și ducând această solie în mijlocul gloatei școlărești a Liceului de băeți și a gimnaziului de fete, în biserică, la slujbă în sobor, în mijlocul clerului pastoral, la citirea biblică pentru popor și în recepția spirituală cu pătura intelectuală din Sighișoara.

In cadrul vizitației canonice arhierești, corul studenților dela Academie a dat un înălțător concert religios, în care dl director de liceu Horea Teculescu a ținut o splendidă conferință asupra *Preotului român în literatură*. Joi dimineața I. P. S. Sa a slujit un parastas pentru sufletele răposaților preoți și protopopi dela biserica noastră din Sighișoara.

Deși la această întâlnire, a fost chemată special numai preoțimea, totuși publicul, autoritățile și societatea din Sighișoara n'au pregetat a veni cât mai aproape de Inaltul Arhipăstor.

I. P. S. Sa a găsit prilejul potrivit să arate că sf. Biserică, dimpreună cu slujitorii ei n'au alt rost decât să descopere lumii pe Dumnezeu Creatorul, Mântuitorul și Sfințitorul, să-i conducă în prezența Lui și semnul acestei prezențe divine să-l regăsească la prestolul sacru al vieții, în tot locul și în tot timpul. Pentrucă nici un lucru în sine nu desparte pe om de Dumnezeu, ci numai lucrul ignobil, conceput fără har și fără o viziune sacră, acela separează pe om de Dumnezeu.

Arhipăstorul nostru ni-a reamintit că lui Hristos nu i-a cerut lumea lucruri mici.

—„Fiica mea este în agonie, grăbește-te să vii ca să întinzi mâna peste ea, ca să trăiască!“ — s'a rugat Iair.

— „Vindecă pe sluga mea“ — i-a zis sutașul.

— „Doamne, de ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit!“ — a zis Marta.

Și precum lui Hristos i-au cerut oamenii lucruri mari, tot astfel și slujitorilor Lui, căci Domnul n'are alte mâni decât mânile noastre, prin care lucrează la desăvârșirea operei Sale în lume.

Iar cât pentru neputințele noastre, să ne reamintim că pe cele slabe ale lumii le-a ales, ca să uimească prin puterea lor.

Că a cerut lui Hristos lucruri mari, aceasta era semnul încrederii și al puterii Mântuitorului. Dar și prin slujitorii sfintei biserici s'au săvârșit acte minunate, — și mai mari decât cele trecute avem să săvârșim. Cel mai mare este *actul renașterii morale* al neamului nostru, pentrucă Biserica noastră e singura rezervă nebiruită de mântuire a neamului.

Insă Mântuitorul Hristos n'a desconsiderat nici lucrurile mărunte, dar care nu erau lipsite de grație supranaturală.

A fost un lucru mic să ia în brațe un copilaș și lumea abia acum înțelege ce este copilul în lume.

Cât de simplă a fost pânea și beutura la cina cea de taină, și din acestea s'a născut merindea noastră pentru viața vecinică.

Și în foișor, a spălat picioarele ucenicilor, dar acest simplu act a devenit sacru pentru noi, pentrucă Domnul l-a făcut.

Orice lucru mic, făcut cu grație e prețios. Un mare actor declamează niște versuri, cari ți-au părut simple, și prin interpretarea actorului, vezi ceeace înainte nu bănuiai.

Această impresie și intuiție a stârnit în credincioși vizitația canonică a I. P. S. Nicolae în Sighișoara.

Că puterea Iubirii lui Dumnezeu e infinită și ea vindecă, îndreptează și transformă și azi.

Rutina vieții însă e o plagă și o piedică.

Și aceasta nu cruță nici slujba celor bisericești.

Hristos a fost un bun dulgher, pentrucă era *Dulgherul din Nazaret*, dar dulgheria n'a înăbușit sufletul Lui.

E necesar să ai concepția sacră a muncii ce o săvârșești.

O fabulă spune cum un

FOIȘOARA

La București, înainte de G. Lazăr

Ardeleanul pr. și ep. Ioanichie Stratonichia

Cunoșteam de mult un panegeric scurt, publicat în revista *Vestitorul bisericesc*, ce-l redactau, în Buzeu, Dionisie Romano și Gavril I. Munteanu. Și anume, în Nr. 49 din 9 Decemvrie 1839. Era vorba de † Ioanichie Stratonichia, ep. titular, *de origine din Ardeal*.

Acest om a fost o figură în București! Acolo descălecase fiind „băețandru“, înainte de anul 1782 (Februar) și murì în 1839, în Octomvrie.

Dacă, la moarte, va fi fost de vreo 80 de ani, cum afirmă panegeristul Eufrosin Poteca, atunci Ioanichie se născuse pela 1759—1760. Dacă va fi ajuns în București, cum tot E. Poteca spune, în vremea lui Alexandru Ipsilanti (Sept. 1774—Faur 1782), ca „băețandru“, atunci la 1782 ar fi fost de 57 ani † vârsta de „băețandru“, iar la 1777 de 62 ani † vârsta de „băețandru“. Insă dela 62 de ani până la 80 de ani sunt 18 ani; vârsta de „băețandru“ ar fi fost, deci, vreo 18 ani. Putem consimți, cu E. Poteca, că Ioanichie era de vreo 18 ani, când a ajuns în București, pela 1774 (să zicem)!

Pe-atunci Școala dela mănăstirea Colțea exista. „Dorirea sa se vede că a fost spre învățătură“, zise Poteca despre Ioanichie. Ca să poată învățà, el plecă la București, la Colțea. Plecă *din Ardeal* cu acel scop, cred eu. Pentrucă școala era cunoscută și în Ardeal.

Școala dela Colțea fusese întemeiată de spătarul Mihail Cantacuzino. Ea se susținea din dijma dela Ocna-Slănicului. *Școalele mănăstirești primiau, ca elevi, și străini*, (V. A. Ureche, *Istoria Românilor*, tomul I (1891), p. 92/93). In *Istoria învățământului* de N. Iorga, p. 115, se află certificatul dat pe atunci de *„Ion, dascălul dela Colțea“*, unui *Ardelean*, care, terminând cartea dela Colțea, se întorcea acasă, în Transilvania.

Intâmplarea cu mergerea lui Stratonichia la București se poate incadra în istoria ardelenească astfel: In tinerețele lui, uniții dădeau ortodoxiei un răsboi turbat. Silviu Dragomir l-a descris în *Istoria desrobirei religioase a Românilor din Ardeal* (1920 și 1930). Cruzimile suferite de ortodocși erau grozave. In luptele acelea comuna de naștere a lui Stratonichia *(Săsciorii)* și-a avut rostul său de — martiră; despre aceasta cetește pe S. Dragomir, vol. II, p. 64, 65, 69, 70. In luptele acelea suferiau și copiii, și tinerii. Deci nu-i mirare ca un tinăr isteț, cum *trebue* să fi fost Stratonichia, să plece într'o zi la București, la carte mănăstirească.

Ce în Ardeal *nu* se putea, acolo s'a putut: Stratonichia a făcut o frumoasă carieră călugărească; dar a și fost om odată!

Cariera-i reese din panegiricul ce-l reproducem:

*

Cuvânt la îngroparea Preasfințitului arhiereu IOANICHIE STRATONICHIA, zis de cuviosul arhimandrit EFROSIN POTECA, la 30 Octomvrie.

„Și vor ieși cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții“... Și c. l.

După apostoleasca învățătură a bisericii noastre, tot celce lucrează cele bune, se slăvește și se cinstește, ori din ce țară și neam va fi.

Acesta ce ne zace înainte, fără suflare, adus cu atâta cinste spre

om oare care a intrat odată într'o carieră de peatră şi a întâlnit acolo mulţime de muncitori, cu care a stat de vorbă.

— „Ce faci tu aici?“ — a întrebat pe unul şi i-a răspuns:

— „De, să câştig câteva parale la zi, cu trudă.“

— „Dar tu ce lucrezi? — întreabă pe al doilea.

— „Cioplesc aceşti blestemaţi bolovani, — îi răspunse.

— Ce faci tu, omule? — zise către al treilea.

Şi-i răspunse:

— „Eu dau mână de ajutor la clădirea unei catedrale!“

Deci trei răspunsuri: Parale să trăiesc, piatră să cioplesc, *catedrală croiesc!*

Vizitaţia canonică de la Sighişoara a I. P. S. Mitropolit Nicolae ne-a făcut să simţim că împărăţia lui Dumnezeu a mobilizat la lucru pe toţi credincioşii sfintei noastre biserici din acea regiune. *S.*

Noua lege de organizare a Bisericii ortodoxe eline

Se împlineşte anul acesta tocmai *una sută* ani, de când în regatul Eladei s'a dat din partea puterii politice prima lege de organizare bisericească. La 1833 protestantul Maurer, ca delegat al regelui Otto, a făcut întâia lege de organizare a Bisericii ortodoxe eline. La 1850 patriarhatul de Constantinopol recunoaşte Biserica Eladei ca biserică ortodoxă autocefală şi cu această ocazie se alcătuesc, la 1852, cele două legi fundamentale bisericeşti, numite până azi, legile Sigma şi Sigma-Alfa. Acestea au fost legile principale după care s'a condus Biserica Greciei până în anul 1932. Excepţie s'a făcut în intervalul 1923—1925, când guvernul revoluţionar de atunci dase o lege de organizare bisericească superioară din punct de vedere ortodox legilor anterioare şi superioară chiar legii de azi. Fiindcă legile Sigma şi Sigma-Alfa nu erau în deplină armonie cu canoanele bisericesti, şi fiindcă statul a subjugat biserica în tot cursul celor una sută ani, oameni cu bunăvoinţă faţă de Biserică au năzuit spre a obţinea o nouă lege bisericească, care să prevadă o canonică organizare, precum şi o deplină libertate a Bisericii faţă de stat. Idealul acesta nu s'a realizat integral nici prin noua lege de organizare bisericească din 1932; s'a făcut însă, în tot cazul, un mare progres pentru libertatea şi pentru organizarea canonică a Bisericii ortodoxe eline.

Articolul doi, din noua lege de organizare, stabileşte că autoritatea cea mai înaltă bisericească este sfântul Sinod al ierarhiei bisericeşti din Elada, *compus din toţi episcopii cari au eparhie şi sânt în funcţiune.* Drepturile acordate de acest articol sânt un mare câştig pentru Biserică; după legile anterioare Sfântul Sinod era compus numai din cinci, ulterior din şapte ierarhi, la alegerea cărora guvernul era dătător de ton. Reprezentant al Sf. Sinod al ierarhiei bisericeşti este Sf. Sinod bisericesc permanent, cu sediul în Atena, compus din doisprezece episcopi având ca preşedinte pe mitropolitul Atenei. Episcopii membri ai acestui sinod se aleg în fiecare an după vechimea hirotoniei şi nu după dispoziţiile guvernului.

Reprezentantul guvernului, aşa numitul epitrop al statului, are dreptul să ia parte la toate şedinţele ordinare şi extraordinare ale Sf. Sinod al ierarhiei, precum şi la şedinţele sfântului Sinod bisericesc permanent, nu are însă nici un drept de vot. Acest epitrop ascultă discuţiile sfântului Sinod *şi, dacă acestea nu se refer la credinţă sau cult,* epitropul are dreptul să-şi expună părerea, înainte de a se pune problema discutată la vot. Părerea lui însă nu este obligatorie pentru membrii sfântului Sinod nici atunci, când problemele discutate sânt de altă natură, adecă nu se refer la credinţă şi cult, iar la acestea din urmă n'are nici dreptul de a-şi expune părerea. Dacă epitropul statului este învitat legal la şedinţele sfântului Sinod şi el nu se prezintă, lipsa lui nu împiedecă sfântul Sinod de a aduce hotărâri valide Cu privire la acest epitrop, Biserica a câştigat mult faţă de trecut. In baza legilor de până acuma, reprezentantul guvernului avea drepturi mult mai mari. Aşa de ex. dacă epitropul statului nu era prezent la şedinţe, sfântul Sinod nu putea lucra, pentrucă munca săvârşită în lipsa epitropului nu era validă. S'au chiar dacă era prezent epitropul, însă din anumite motive nu subscria procesul verbal cu hotărârile aduse, toate acestea rămâneau invalide. Se cunosc cazuri când prin nesubscriere s'a anulat munca de zile întregi a Sf. Sinod. E uşor de înţeles deci că prin legea actuală Biserica a progresat mult, scăpând de tutela atotputernică a reprezentantului puterii politice.

Alegerea episcopului o face sfântul Sinod al ierarhiei bisericeşti. Aici nu s'a ajuns încă să se înlăture integral dreptul guvernului de ingerinţă. Sfântul Sinod alege dintre candidaţi, prin vot secret, trei, iar guvernul prin ministrul cultelor numeşte unul din cei trei aleşi de sfântul Sinod.

Un pas însemnat spre canonicitate s'a făcut desigur şi prin faptul că judecarea şi condamnarea episcopului o poate face numai sfântul Sinod compus din treisprezece membri şi nu din cinci sau şapte cum a fost până acuma. Prin această orânduire se respectă can. 1 al sinodului local din Constantinopol (394).

Cu tot progresul de emancipare bisericească, cei ce doresc deplina libertate a Bisericii nu sânt mulţumiţi cu legea actuală. Ei declară răspicat, că nu peste mult o nouă lege va lua locul celei de faţă, şi atunci Biserica va fi aşezată în drepturile ei istorice. Atunci se va ţinea seamă că Biserica este instituţe Divină şi prin urmare Ea nu poate fi supusă nici unei alte instituţii efemere.

Tendinţa aceasta din Grecia poate servì de exemplu instructiv pentru românii cari nu admit ideea că: *Biserica trebue să fie instituţie liberă în cadrele statului naţional.*

Atena, 1933.

Pr. S. Cândea.

Incheerea anului şcolar. Conform hotărârii ministeriale, încheerea cursurilor pentru clasele IV şi VII, dela gimnazii şi licee de băeţi şi fete, din toată ţara, se va face în ziua de 15 Iunie, ear pentru celelalte clase în ziua de 20 Iunie.

îngropare, fu născut într'un sat, anume Săsciori, *ce este* aproape de oraşul Sassebeş *în* Transilvania, *din părinţi pravoslavnici, rumâni de neam. El, după ale sale împrejurări, ieşind din patria sa, veni aicea in Bucureşti, într'acest loc milostiv, încă băieţandru fiind, în vremea domnului* Alecs. Ipsilant.

Dorirea sa se vede că a fost spre învăţătură, *pentrucă îndată ce şi-au aflat oarece adăpostire, s'au apucat de au învăţat carte rumânească în* şcoala dela Colţea: *acestea spuneà de dânsul răposatul* Mitropolit Grigorie. *Apoi cu această învăţătură se dete pre sine desăvârşit lui Dumnezeu; îmbrăcă haina monahicească cu numele Ioanichie; mai pe urmă dobândì şi darul preoţiei, şi mulţi ani, încă dela răposatul întru fericire Episcopul* Filaret, *slujì în metohul sfintei episcopìi Râmnicului, ca preot şi ca duhovnic, având acolea blagoslovit apărător pre acel Arhimandrit* Filotei, *vestit de bunătate, carele era Grec dela Trapezunda; fiind în ascultarea acestuia au învăţat dela dânsul şi ceva greceşte, slujindu-i şi folosindu-se dela dânsul mult şi la cele duhovniceşti, pentrucă era un bărbat îmbunătăţit şi bine învăţat.*

Apoi, după ce se făcu Mitropolit stăpânu-său, Episcopul Nectarie, *şi la episcopia Râmnicului puse pe văru-său* P. Galaction dela Morea, *atuncea se cinsti şi P. Ioanichiei cu rang de* episcop, *însă fără eparhie, pe numele gol al Stratonichiei (cel ce fusese pe vremile vechi cetate înflorită în părţile Răsăritului;) — aşa se cinstesc şi alţii, sau pentru vrednicie, sau pentru chiverniseală, după un obicei introdus în biserica Răsăritului...*

Cu toate acestea, P. Ioanichie Stratonichia, pentrucă era duhovnic cuvios şi milostiv, fu cinstit de dumnealui banul Dinul Creţulescul *cu biserica numită a Creţulescului, spre lăcaş al său cât va trăi, şi cu tot venitul ei, din care venit acest răposat* multe *îmbunătăţiri a făcut acestii biserici şi înlăuntru, şi afară împrejur, precum se văd,* multe *schituri au ajutat, precum este ştiut; în cea de pe urmă, cine nu ştie, şi biserica Sf. Gheorghe dela* Cernica *cu chiliile din prejur? Toată acea falnică zidire tot pe acest răposat P. Stratonichia îl cunoaşte de întâiul ctitor! Vedeţi şi această măreaţă biserică, Sf. Vineri, cu toată zidirea din nou şi înfrumuseţarea ei? Tot pe P. Stratonichia îl pune cel întâi între ctitorii săi!*

Dar milosteniile sale cu mărunţişul! Dar alte bunătăţi, câte a săvârşit în toată viaţa sa! Incât se vedea că ori ce-şi agonisea, tot păstra pentru milostenie şi în vederea oamenilor, numai pe sine nu se miluià, *pentrucă ştia să trăiască săracește, precum şade bine unui arhiereu cuvios, persoană duhovnicească, potrivit cu apostoliceasca, adevărata învăţătură. Aşa a trăit P. Stratonichia! Şi anii vieţii sale se socotesc a fi ajuns la optzeci.*

Iar că P. Stratonichia răposatul a fost apururea milostiv, blagocestiv, temător de Dumnezeu, cinstitor de stăpânire, supus adevărat la mai marii săi, iubitor de slujbele bisericeşti, postitor, înfrânat până la cele vrednice de iertare, ferindu-se de tot lucrul necuvios şi luxuros, aceste bunătăţi ale sale, în felul său, şi din faptele mai sus arătate se dovedesc, şi prin gura norodului se mărturisesc.

Iată dar, pentru acestea acum se slăveşte şi se cinsteşte. Aşa dar va ieşì întru învierea vieţii, pentru că a făcut cele bune precum învaţă Domnul Mântuitorul nostru Hristos. Ceice dintre fraţii săi arhierei vor putea să-i urmeze faptele cu asemenea laude, se vor slăvì şi se vor cinstì: Slavă şi cinste la tot ce lucrează binele, ori din ce ţară şi neam va fi! Aceasta cu P. Stratonichia se arată acum în fiinţă. El acum aude din cer: Bine slugă bună şi credincioasă! Şi întră întru bucuria Domnului Său.

Veşnica lui pomenire. Amin.

*

Episcop Stratonichia s'a făcut în vremea lui Nectarie; deci între anii 1813—1819. Deci cam la vreo 40 — 42 de ani după descălecarea în Bucureşti. Târzior; dar — *se făcu!*

G. B.-Duică.

In „Biblioteca Creştinului dreptcredincios“, întemeiată de I. P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei, a apărut Nr. 42: ***Invăţământul religios şi Invăţământul moral,*** de Fr. W. Foerster, traducere de Pr. I. Negoiţă, editura Secţiei culturale eparhiale Chişinău, 1933. — O broşură de 56 pag. Preţul 15 Lei.

Organizaţi Oastea Domnului

Răspuns din Sudul ortodox la o afirmație de prost gust

Din Nord dl Ernest Armeanca, de-a cărui liberă existență și gândire nu știam nimic, a primit un răspuns în *Renașterea* (a. c. 29 Ianuar) din partea dlui I. Mateiu.

Dsa, dl E. A., afirmase că, întrucât în sinodul ortodox se află și Gh. Ioanovici, statutul organic al bisericei ortodoxe este de origine masonică, fiindcă Gh. Ioanovici era — mason. Domnule Armeanca, între patru ochi și patru urechi, dar serios de tot, înțelege: Și Șaguna era mason!... —

Iar acum, într'adevăr *serios*...

Există o scriere românească, *Supplex libellus Valachorum*, a cărei glorie au monopolizat-o grecocatolicii: *Ar* fi scris o I. Meheș, în bună înțelegere cu călugării din Blaj și cu ambii episcopi și cu oculistul Molnar. Ortodocșii (după Bariț, *Părți*, I, p. 543) erau, Seci, Molnar și episcopul Adamovici; restul, grecocatolici.

Cu originea supplex-ului s'a ocupat dl Z Pâclișanu, care a indicat nume de bărbați politici și administrativi ce se interesară de *supplex*.

Câți erau masoni? —

Notă acum de sigur neplăcută prostimei, — nu intelectualității — grecocatolice «moderne»: Printre persoanele pomenite de dl Dr. Z. Pâclișanu în scrierea sa se aflau și *francmasoni* influenți.[1]

Dintre români, firește, numai unul, *Ioan Molnár de Müllersheim*, oculistul; el fusese primit la anul 1781 în loja din *Sibiu* (L. Abafi, *Geschichte der Freimaurerei in Oesterreich-Ungarn*, 1899, volumul V, p. 319).

Dintre străini contele *G. Bánffy* (*Eques a Framea*), care era maestru conducător dela 22 Octomvrie 1778.; și cavalerul *Rall* (*Eques a Tribus sagittis ligatis*). Vezi Abafi, vol. III, p. 233.

Marele regisor al «unirilor sfinte», cardinalul Kollonics, și nunțiul papal ținuseră să asiste la întâia cercetare contra francmasonilor vienezi (1743). *L. c.*, v. I, p. 104. Ca și Maria Theresia se vor fi mirat și ei văzând lista de nume înalte, cu faimă; și pe al soțului Mariei Theresiei!

În acea loje se află atunci și *Samuil de Brukenthal*, *sasul*, care fusese primit în 1742, apoi, plecând la Halle, întemeiase loja de acolo (1743) și fu primit și în loja din Berlin (2 Martie 1743). *L. c.*, v. I, p. 107.

Mult ajutor li-a dat și *Carol Anton cavaler de Martini*, propoveduitorul dreptului naturii și marele dușman al iezuiților. *L. c.*, v. I, pag. 149—150. Acesta-i Martini, pe care vicarul grecocatolic *Ciril Țopa-l cetia în... Hațeg!*

Constituindu-se lojile provinciale, conduse din Viena, toată lumea progresistă și de autoritate s'a înscris atunci în loji: A se ceti listele lui Abafi, în opera citată!

Din mulțimea de fapte eu mai reținu, însă, numai acestea: Călătorind prin Banat (1769) Iosif II era însoțit de frcm. *Ioh. Bapt. conte de Dietrichsteln*. *L. c.*, v. III, p. 298. Patenta frcm. scrisă de Iosif II, cu mâna proprie, în 11 Decemvrie 1785, a fost mai mult o protecție decât o constrângere. *L. c.*, v. IV, p. 52—69 și 145—149.

Scriitorii se înscriseseră numeroși, ai tuturor națiilor. Eu citez, însă, numai pe căpitanul auditor *Ioseph von Sulzer*, care a întemeiat loja din *Brașov* (1777), având printre membri și pe un *Eustathivios*, care a putut să fie gramaticul (român) Eustatievici. *L. c*, v. III, p. 261/2.

Dintre români sau grecoromâni pot însemnă pe macedoneanul *Dr. Nicolides a Pinto* (din Pind), *l. c.*, v. V, p. 200, și pe prințul aventuros *Alexandru Morusi*. Ivindu-se ideea ca francmasonii să reclame în Ungaria, Ardeal și Slavonia niște moșii care ar fi aparținut ordinului Templierilor, grecoromânul Morusi se oferise să recruteze din Muntenia 50.000 de oameni, ca să le cucerească cu sabia! *L. c.*, v. III, p. 242.

Prezența în luptă — pentru *supplex* — a celor două regimente românești de graniță mă îndeamnă a crede că și ofițerii români vor fi auzit câte ceva despre ideile *iosefiniste* ale *lojilor*. Pentrucă în aceste loji apar și ofițeri din citatele regimente. L. Abafi citează pe locotenentul Ios. Reissinger (reg. II), pe maiorul Ign. Stojanovich (reg. I), pe căpitanul Wenzel Szervaczek von Turnfeld (reg. II), pe auditorul Francisc Ios von Iosephi (reg I), pe locotenentul Georg von Fronius (reg. I), pe Benedict de Harsányi, sublocotenentul, din Beniaungurească (reg. I).

În loji se aflau destui ofițeri și din regimente sudice-slovace (Waraș-din, Lica etc.). Armata înțelese noul spirit al epocei raționaliste (de *Aufklärung*) și anticlericale, iosefiniste. Deci nu este nici o mirare că și ofițerii români petiționară motivând cu dreptul natural (in ipso *naturali jure* fundatae petitioni, la Z. Pâclișanu, *l. c.*, p. 93) citând pe «maximul» împărat Iosif II și, din opera lui, înlăturarea deosebirilor de religie (*sine discrimine religionis*) și concivilitatea (*religuis nationibus ppatas hulus adaequati concives facti sumus*).

Prin urmare, ceice cred că *Supplex*-ul a fost o scriere pur grecocatolică, să-și însemneze că a fost și ortodoxă, și francmasonică chiar, reflectând astfel *toată* epoca sa, nu numai o parte din ea. —

Dac'am fi atât de naivi, să admitem felul de argumentare al dlui Ernest Armeanca, am putea înlătura total pe onorabilii grecocatolici dela 1791 și-am zice: *Supplex*-ul a fost masonic (cu *Molnár* mai ales!), deci operă mefistofelică-grecocatolică.

Sânt singur acasă; scriu cu liniște; dar acuma râd, râd, râd...

G. B Dulcă.

[1] Și greco-catolicul *G. Bariț* era un «mult iubit și venerat prieten» al unui *francmason jidan*, din București; îl chemă B. V. Vermont și era redactor la *Pressa*. Vezi despre această prietenie, *Gazeta Transilvaniei* d n 1908, Nr. 146, în foileton. — Vermont a fost bunicul dnei Ventura, al actriței. *G.B.D.*

Probleme, fapte, comentarii

Problemele de natură religioasă au preocupat, în mare măsură, aproape exclusiv, presa noastră cotidiană, cu prilejul marilor sărbători ale Invierii din anul acesta. Spiritualitatea redeșteptată se menține și ideile nouă sânt respândite tot mai intensiv, în toată presa, fără deosebire de culoare politică.

Cetitorii vor fi remarcat de sigur întinderea acestor preocupări, care se anunță atât de însuflețite și de bogate.

De astă dată reținem aici, din multele și interesantele comentarii, următoarele rânduri semnate de dl Al. Lascarov-Moldovanu în *N. R.*:

„Primind Invierea, primim răspundera vieții noastre — și, prin aceasta, mântuirea, atunci când dând seama de faptele noastre, vom avea răspunsurile dorite de comandamentele religiei noastre.

Deoparte deci: lipsa unei morale intangibile, dăinuire în absurd, absență de ideal fix și înălțător, moarte; iar de partea ceealaltă: o morală intangibilă, o dăinuire în necotenită eflorescență spirituală, un ideal divin, neînșelător și veșnic, — viață, — viața plină de lumină și nestricată de germenii morții...

Noi, oamenii, avem de ales între aceste două țărmuri...

Respingând Invierea, primim moartea, — primind Invierea, respingem Moartea — și deci sântem dăruiți cu Viața cea fără de moarte"...

*

Profetul Daniel despre Hristos

In toate epocile istoriei, omenirea prețuia după cuviință dorirea de a desridica vălul ce acopere viitorul îndepărtat și de a ști înainte soartea ulterioară a omului. Așa b. o. arta de a ghici viitorul formă în Babilonia cea mai nobilă îndeletnicire științifică. Pe malurile râurilor Tigru și Eufrat, casta bătrânilor magi s'a pus timp de 2000 de ani, cu toate mijloacele empirice și speculative, în serviciul acestei științe. Oracolele Grecilor și Romanilor, științele oculte, teosofia, spiritismul, descântecele, ghicirea norocului și alte apariții sporadice, sunt toate o dovadă vie despre agitația spiritului omenesc de a-și face cele ascunse cunoscute lui.

Pentru scriitorii inspirați de Duhul sfânt, aceste practici sunt condamnabile. Profeția adevărată combate cu îndărătnicie aceste ieșiri neiertate ale spiritului omenesc. Astfel b. o. Moisi pune poporului său următoarele în vedere:

„Să nu se afle între voi fermecători
Și descântători,
Și care vrăjește după măruntae
Și care citește în stele,
Și care întreabă morții... căci uriciune este Domnului Dumnezeului tău". Vajnicul atlet al monoteismului, divinul profet Isaia anunță ruina împărăției babiloniene tocmai pentru motivul că se lasă amăgită, de clasa nobilă a magilor cu știința și înțelepciunea lor, lipsită de caracterul profeției adevărate:

„Coboară jos, șezi în țărână
fecioară fiica Babilonului,
Fără scaun de domnie,
fata Chaldeilor.
Șezi umilită întru întuneric
fata Chaldeilor.
Mai mult nu te vei chema
[împărătească...
Te-ai ostenit tot întrebând,
Să te scoale dar și să te scape,
Cei ce împart cerul,
Cei ce pândesc stelele,
Cei ce vestesc după lunile norii,...
Iată au ajuns ca mirиștea,
Focul i-a ars...".[1]

Diferitele oracole ale popoarelor nu sunt decât calculațiuni imperfecte întemeiate pe puterile spirituale foarte înguste ale individului. Profeția însă, se impune ca o întâmplare mare și cu rost divin în istorie. Adevărat că aflăm și în literaturile păgâne părți cari au devenit celebre prin caracterul conținutului lor profetic. Astfel în ecloga a IV-a, cap. IV—X, poetul Virgiliu anticipează nașterea unui prunc minunat, care inaugurează o eră de pace, „va fi rege a acelei epoci de aur, va îndeplini condiții divine, zădărnicește crimele, înfrățește fiarăle, distruge plantele și animalele veninoase; spinii vor produce struguri și copacii miere"...[1]

Insă aceste fragmente cari conțin preziceri despre Mântuitorul, nu sunt produse ale spiritului omenesc. Ele își au izvorul lor în revelația supranaturală, fie că s'au desvoltat sub revelația supranaturală sau sub cea naturală.[2] Scrisul lui Virgiliu b. o. este o imitație confirmată după Isaia (VII, IX, XI) și Ezechiel (XXXVII, XXXIX), pe cari îi va fi cunoscut din spusele Iudeilor, cari formau diaspora romană, sau chiar din literatura sfântă direct.[3]

Teosofia — „un bizar amestec de credințe și practici foarte diverse, de magism, ocultism, spiritism și mai ales de budism, după care nu există supranatural, nici miracol, nici revelație"[1] — noi îl respingem; iar **Spiritismul** „nu este propriu zis nici știință și nici religie"[2] toate dogmele spiritismului „stau sub bănuiala fraudei".[3] Cealaltă serie de apariții cu presupunere de adevărate nu se bucură de atâta cinste pentru a mai stărui cu oarecare credit asupra lor.

In istoria evoluției spirituale a omenirii profeția constitue însă un fenomen unic nu numai prin faptul că anunță înainte secretul sosirii lui Hristos, ci în genere prin suveranitatea caracterului profeților alături de ceilalți oameni. Profetul „nu-i domn, dar el nu-i nici slav, nu-i rege, nici prinț, nu-i filosof nici poet; e om simplu, fără avere, fără investitură și hirotonie, fără arme, fără discipoli, o voce solitară care uită și reprobă, chiamă la pocăință și promite, care opune corupției desăvârșirea, păcatului sfinția, materiei spiritul, trecutului steril viitorul strălucit. Profetul nu-i nici soldat, dar e gata oricând a se jertfi pentru acela în numele căruia grăește. Stă înaintea regelui și-l mustră, vrăjește plebea, bla-

[1] Cap. 47.

[1] Dennefeld L. Le Messianisme p. 284.
[2] Comoroșan I, p. 94.
[3] Vezi articolul nostru Luptătorul divin în Revista Teol. 1932.

[1] I. Gh. Savin: Iconoclaști și apostați pag. 18–20.
[2] Acelaș op. pag. 23.
[3] Acelaș op. pag. 25.

Organizarea mirenilor. — *Părintele arhimandrit Policarp Moruşca, egumenul Sfintei mănăstiri Hodoş-Bodrog, — într'un referat către conferenţa protopopească ţinută de curând în reşedinţa episcopească din Arad, — a vorbit despre mijloacele de consolidare ortodoxă. Drept întroducere a expunerii sale, Părintele arhimandrit constată următoarele :*

Prin strălucita adunare de constituire a «Frăţiei Ortodoxe Române», în Dumineca ortodoxiei, la Cluj, s'a pus în centrul preocupărilor noastre spirituale problema ortodoxiei româneşti în toată complexitatea ei.

Deodată cu strângerea rândurilor fiilor buni ai bisericii în jurul ierarhiei şi sub aripile ocrotitoare ale aşezământului sfânt, — care ni-a fost pavăza vieţii neamului în trecutul de răstrişte şi trecue să ne fie farul de lumină călăuzitoare în viitor, — ni se impun şi nouă, slujitorilor altarelor, îndatoriri de conştiinţă şi de acţiune, dela care nu putem absenta.

Organizaţia mirenilor noştri se cere inspirată, orientată şi alimentată, cu tot ce clerul poate pune în valoare din partea sa, în cadrele largi şi luminoase, ce s'au conturat în discursurile program, rostite de Inalţii noştri chiriarhi, cu prilejul acelui început de restaurare a ortodoxiei în ţara noastră scumpă.

Era timpul suprem să se pună problema ortodoxă şi să se afirme rostul bisericii strămoşeşti în frământările de viaţă ale neamului. O cerea spiritul vremii şi necesităţile actuale ale bisericii şi poporului nostru ajuns în bătaia atâtor curente, care îi ameninţă viaţa religioasă şi socială. O cere nevoia de apărare în faţa focului concentric, în care e prinsă biserica şi sufletul ortodox de vrăjmaşi vechi şi noi. Sus, asupra parapetelor, dau năvală indiferentismul primejdios, ateismul deghizat, francmasoneria, spiritismul, teosofia, — tot atâtea rătăciri ale spiritului vremii, care vor să strecoare, în sufletul păturei noastre intelectuale, o altă religie, decât a blândului Isus şi o altă concepţie de viaţă decât cea creştină ortodoxă. Eară jos temelia, massa mare a poporului, este izbită de ademenirile catolice, prin ramura uniată, şi de ispitirile unor rătăciri sectare, care pulverizează unitatea sufletească, viaţa românească cea într'un Duh, o credinţă şi un botez, păstrată prin tradiţia de veacuri sub ocrotirea aripilor bisericii ortodoxe.

*

Vice-cancelarul von Papen şi Goering la Vatican. — Călătoria vicecancelarului Papen şi a primministrului Goering la Roma a avut de scop în deosebi înlăturarea diferenţelor dintre biserica romano-catolică şi guvernul actual din Germania. In considerare, că numeroşi membri ai acestei biserici s'au alăturat partidului naţional-socialist, ear conducătorii Hitler şi Goering sânt catolici, nu mai poate fi sprijinit — după părerea acestor cercuri — un partid specific catolic — centrul — care stă în oarecare contrast cu mişcarea naţională. Papen avea să înainteze Vaticanului precizări de transformare a partidului catolic german. Ar fi vorbă ca membrii clerului să fie opriţi de-a primì funcţiuni politice, ca b. o. mandate în parlament ş. a., — raportează ziare berlineze.

*

Din gura papei orce cuvânt în care e vorba de unirea ortodocşilor şi a catolicilor e jignitor la adresa ortodocşilor, atâta timp cât se socoate infailibil şi urmaş al lui Petru în pretenţiile sale de înlocuitor al lui Hristos. Jignitoare sânt şi cuvintele adresate de el excursioniştilor români cari vizitând, din iniţiativa „Universului", Italia în sărbătorile Paştilor, au trecut şi pela papa. Un anumit simţ de delicateţă ar fi trebuit să-l oprească a ieşì din marginile dictate de legile ospitalităţii.

*

Bun obicei *şi vrednic de multă laudă este participarea tinerimii şcolare la concursurile anuale organizate în capitală din partea societăţii «Tinerimea Română».*

La concursurile din zilele acestea s'au adunat, sub conducerea profesorilor, elevi şi eleve dela numeroase şcoale secundare din patrie, dându-li-se prilej tuturor concurenţilor să cunoască frumuseţile pământului românesc, şi în deosebi ale capitalei, din intuiţiune proprie, nu numai din paginile cărţilor de acasă.

Partea **aceasta** *a excursiilor şcolare este poate chiar mai însemnată, decât lucrarea subiectelor pentru concursuri, — subiecte ce se repetă mereu cu aceeaş monotonie an după an, fără a lua mai mult în seamă cerinţele actuale ale vremii, mentalitatea tinerimii de după războiu, preocupările şi inclinaţiile ei bune sau greşite...*

Tinerii, elevi şi eleve, împreună cu dnii profesori conducători au vizitat: Patriarhia, Academia Română, Ateneul, Camera deputaţilor, Casa şcoalelor, Muzeele şi alte instituţii de cultură ale Bucureştilor. Pe mormântul eroului necunoscut (care îş aşteaptă crucea) s'a depus o mare coroană de flori în sunetele unui cântec religios executat de fanfarele şcolare, între care s'a distins şi fanfara şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu. Dl profesor Nae Dumitrescu, neobositul preşedinte al «Tinerimii Române», a rostit o scurtă cuvântare, apelând la sufletul cald la tineretului de a păstra şi întări solidaritatea naţională şi de a se educa în respectul şi dragostea bunelor noastre tradiţii.

Tinerimea, în deosebi aceea care a văzut întâia oară capitala ţării, s'a ales negreşit cu impresii de valoare şi durabile.

*

Prin o mişcare energică şi bine condusă, fraţii noştri bucovineni au reuşit să împiedece votarea nenorocitului proect de lege pentru etatizarea *fondului bisericesc,* **arătând neconstituţionalitatea acestui proect. Acelaş punct de vedere a fost susţinut şi de Sf. Sinod şi de Consiliul legislativ.**

Guvernele pot fi mulţumite, când li se recunoaşte cel mai larg drept de control, la gestiunea din trecut şi la cea actuală, a fondului bisericesc. Să se ştie însă, că toţi credincioşii ortodocşi ai Bucovinei, fără deosebire de vederi politice, sânt împotriva etatizării acestui fond şi deplin hotărâţi să apere autonomia lui cu toată energia şi cu toate mijloacele legale.

*

Din Orăştie. — *Intelectualii români din Orăştie şi jur au înregistrat un nou fapt cultural şi o nouă bucurie. In ziua de 23 l. c. a descins în acel orăşel corul studenţilor hunedoreni dela Academia teologică din Sibiu, şi a dat în seara zilei un concert, cu program frumos şi bogat. In cadrul programului a conferenţiat dl profesor Dr. Dumitru Stăniloae, cu subiectul:* **Intre individualism şi colectivism.** *Conferenţiarul, în faţa unui numeros public, a desvoltat concepţia creştină despre om şi rolul lui în problemele sociale, faţă de cele două aberaţii, curente în societatea contemporană, individualismul şi colectivismul. Conferenţiarul a fost viu aplaudat.*

---

meazâ preoţi, bruschează pe bogaţi, săracilor le anunţă mângăere, celor oprimaţi recompensă, robilor slobozenie, vulgului umilit sosirea Mântuitorului"...[1]

Nu pot fi incadrate în câteva rânduri variatele feluri de manifestare ale profeţilor, nici chiar cele ale lui Daniel. Care este însă cristologia profetului, acesta formează punctul de vedere principal în legătură cu subiectul acestui capitol de teologie biblică.

Locurile din cartea lui Daniel cari vorbesc despre Hristos, nu sunt prea numeroase:

1. Impărăţia veşnică,
2. Fiul omului şi
3. Cele 70 de săptămâni — formează principalele texte cu caracter mesianic. In fruntea locurilor de acest caracter stau celebrele cuvinte: „In zilele împăraţilor acelora va scula Dumnezeul cerului împărăţie, care în veci nu se va strica; şi împărăţia lui altui popor nu se va lăsa, mărunţi-va şi va vântura toate împărăţiile, iar aceea va sta în veci.[2] Aceste cuvinte descriu înainte fondarea împărăţiei veşnice aici pe pământ. Sfârşitul evoluţiei spirituale a omenirii îl formează realizarea împărăţiei veşnice. De aceea cuvântul în jurul împărăţiei veşnice formează fundamentul învăţăturii lui Hristos. Sub împărăţia veşnică înţelegem „acea stare a societăţii, când oamenii se vor pocăi de păcatele lor şi vor fi călăuziţi numai de tendinţa de a face fapte bune, drepte şi de adevărat folos".[1] Ea se numeşte împărăţie veşnică fiindcă fericirea ei va fi netrecătoare „ceiace se vor găsi vrednici de ea, vor avea viaţă veşnică".[2] Se mai numeşte „împărăţia cerului" fiindcă intronarea acestor principii sânt realizarea voinţei Părintelui ceresc şi fiindcă ele se vor realiza în mod desăvârşit abia în cer. Iar „împărăţia lui Dumnezeu" se numeşte această nouă societate de oameni, fiindcă ea se înfiinţează cu ajutorul lui Dumnezeu. Se mai numeşte şi „împărăţia iubirii" cu privirea la aceea că acolo este dreptate absolută, mulţumire şi bunăstare generală. Din ea orice ură e exclusă, iar invidia lipseşte. In sfârşit „împărăţia spiritului" i se zice, fiindcă în ea e desăvârşire deplină, vălul secretelor dispare, orice enigmă se rezolvă, iar „oamenii nu vor fi cu trupul" care ne duce la fel de ispite, ci vor fi ca îngerii.[1] Dar fiind că împărăţia veşnică cuprinde toate popoarele, fără deosebire de naţionalitate, ea se mai numeşte cu privire la acest aspect exterior şi social: „împărăţia universală".

Impărăţia veşnică fiind cel mai mare bun al omenirii, învăţătura despre ea nu poate fi străină Vechiului Testament, care este semânţa învăţăturii, ce trebue să se desăvârşească prin Hristos. In adevăr noi găsim astfel de indicaţii despre împărăţia veşnică în Vechiul Testament (II Imp. VII 16; III Imp. IX 5: Ps. II 6: Ps. VIII 6; Is. II 1—5; Ier. III 13—17; Ez. XXXVII 21—28; Dan. II 44; VII 9—14; Michea IV 1—4). In conformitate cu profeţia lui Daniel, împărăţia veşnică se va întemeia în „zilele împăraţilor acelora". E vorba de cele 4 imperii reprezentate prin statuia cu capul de aur, mâinile, peptul şi braţul de argint, pântecile şi coapsele de aramă, iar picioarele de fier (lut). Aceste 4 părţi ale statuei reprezintă 4 împărăţii:

1. Babilonia (Nabuhodonosor) capul de aur;
2. imperiul Medo-pers (peptul de argint);
3. monarhia greco-macedoneană (întemeiată de Alexandru cel Mare, reprezentată prin pântecile şi coapsele cele de aramă);
4. imperiul roman (închipuit prin picioarele de fier).

O stâncă sfarmă această statue, nimiceşte adică cele 4 imperii. Ea însă devine mare şi umple întreg pământul. Stânca închipue împărăţia veşnică pe care-o întemeiază Dumnezeu. Această împărăţie nu va mai fi desridicată de nimeni, ci mai vârtos împărăţiile terestre se vor feri lăsând loc liber extenziunii împărăţiei lui Dumnezeu. Caracterul genuin al acestei împărăţii este *universalitatea, spiritualitatea* şi *veşnicia.*

Şeful acestei împărăţii este numit „Fiul Omului". Acest text constitue al 2-lea loc de caracter mesianic. E vedenia profetului descrisă în versurile 13—14 din cap. VII prin cunoscutele cuvinte: „Văzut-am întru vedenia nopţii, şi iată cu nourii cerului, ca un fiu omenesc venea, şi

[1] G. Papini, Hristoire du Christ [ediţiă franceză] pag. 30—33.
[2] II, 44.

[1] Dr. V. Gheorghiu, Ev. după Matei pg. 191.
[2] Ioan X, 28.

[1] Luca V, 85.

La sfârşitul programului dl A. Demian, directorul liceului «Aurel Vlaicu», aduce conferenţiarului în numele orăştienilor calde mulţumiri, asigurându-l că toţi credincioşii din vechiul orăşel sânt gata a purcede în slujba apostolatului laic, sub oblăduirea înţeleaptă a I. P. S. Mitrovolit Nicolae al Ardealului.

Primirea călduroasă, făcută de localnici oaspeţilor, e încă o asigurare, că intelectualii din Orăştie sânt cu vorba şi cu fapta în slujba sfintei biserici, în numele căreia s'a făcut şi această descindere.

Asistent.

Galilei şi inchiziţia catolică

Sânt faimoase chiţibuşeriile de şiretenie advocăţească ale teologiei catolice, talmudismul şi alchimia distincţiilor şi sofismelor cu ajutorul cărora fac din alb negru şi din păcat virtute. Bunul simţ comun ştie că la aceste lucruri recurg numai advocaţii cari au de apărat cauze nedrepte, numai inşii cari se simt cu musca pe căciulă. Adevărul, dreptatea şi bunele intenţii, se strigă direct cu flacără în privire, cu încredere în biruinţa finală, împinse de un dinamism care nu le permite împletecirea printre distincţii şi sofisme. Nu există om convins de dreptatea cauzei sale, care să recurgă la şiretenii pentru a convinge şi pe alţii despre acest lucru.

Teologiei catolice i-a imprimat, în cursul veacurilor, conştiinţa nu tocmai neprihănită a bisericii catolice un caracter de şiretenie cusută în aţă albă, pe care îl poartă ca pe un stigmat. Şi evident şi mentalităţii teologilor.

Un caz ilustrativ: De curând profesorul de teologie, părintele E. Leményi, a ţinut la Cluj o conferinţă despre cazul Galilei, cercând să scoată, biserica catolică şi pe papa, basma curată, cu ajutorul unor savante distincţii.

Faptul condamnării lui Galilei şi a învăţăturii că pământul se mişcă în jurul soarelui, de către Sf. Oficiu al curiei papale, părintele Leményi îl reduce la o ceartă personală între teologii vremii şi Galilei; papii n'au iscălit decretele de condamnare în calitate de capi ai bisericii, ci numai ca prefecţi ai tribunalelor bisericeşti cari l-au condamnat.

Curios mai e şi cu papa ăsta: când e papă, când nu e; când e infailibil, când nu e. La fel şi oficiile curiale: când dau hotărâri în numele bisericii, când în numele personal al membrilor ce le compun.

Şi interesant că numai la sfârşit, după ce se văd efectele, îşi dau seama cei ce dau hotărârile, că ele au fost date în numele cine ştie cărei calităţi proprii lor.

Înţelepciunea aceasta prea e dela cel rău.

Pelerinajul dela Mănăstirea Brâncoveanu

S'a făcut şi în acest an obişnuitul pelerinaj, la mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de sus (j. Făgăraş)

Cu toată vremea rece şi ploioasă, în ziua de Vineri din săptămâna luminată au venit mulţi credincioşi pentru a asculta sfintele slujbe şi a duce cu sine apă sfinţită din izvorul de lângă mănăstire.

In dimineaţa zilei de Vineri, s'au slujit sfânta liturghie, s'a săvârşit apoi taina sfântului Maslu şi s'a făcut sfinţirea apei. Sfintele slujbe au fost conduse de P. S. Sa Vasile, arhiereul-vicar al Mitropoliei Ardealului, care a venit în acest scop dela Sibiu. P. S. Sa a fost înconjurat de un sobor de preoţi dela Sibiu şi din părţile Făgăraşului.

Pentru a se vedea cât este de legată populaţia de mănăstirea dela Sâmbăta de sus, amintesc faptul că la sfântul Maslu s'au făcut 960 de pomeniri. Această mănăstire va putea deveni cu vremea un puternic cetru de evanghelizare.

La sfânta liturghie a vorbit P. S. Sa Vasile, adresând cu căldură vestea bună a învierii lui Hristos, credincioşilor.

Răspunsurile liturgice le-a dat societatea „Sf. Gheorghe" din Făgăraş, în frunte cu inimosul profesor Tr. Ciocănelea.

Cu avânt a vorbit şi păr. Secaş în cuvântarea sa dela izvor. *S.*

INFORMAŢIUNI

Ziua mamei. Uniunea femeilor române se adresează către societăţile federate feminine cu rugarea să organiseze sărbatorirea *Mamei*, păzitoarea familiei. Serbarea se va ţinea în Dumineca de 7 sau 14 Mai, când după serviciul divin are să urmeze o şezătoare culturală publică, în care Mama va fi slăvită prin conferenţe, coruri, recitări, împrospătând astfel în sufletul tinerimii duioşia de mamă, căreia îi datoreşte recunoştinţă. Tinerimea şcolară va fi pregătită pentru Ziua Mamei.

Săptămâna copilului s'a fixat pentru zilele de 1—7 Mai. Ministerul instrucţiunii a trimis şcoalelor o circulară, în care se dau îndrumări de participare la serbările ţinute cu acest prilej.

Lucru cuminte. S'a renunţat la proectul, depus în camera deputaţilor, privitor la pensionarea din oficiu a preoţilor. Nici nu trebuia depus astfel de proect.

Crucea de pe vârful muntelui Caraiman, din Bucegii Carpaţilor, ridicată în amintirea celor opt sute de mii eroi, morţi pentru întregirea neamului, are să fie iluminată, începând dela 1 Mai a. c., de trei ori pe săptămână, seara, pe tot timpul verii.

Şcoala normală, conform legii învăţământului primar votat de cameră şi senat, va avea pe viitor opt ani. Elevii din clasa VII sânt îndatoraţi să urmeze şi clasa VIII în cursul anului viitor. Examene de capacitate, în anul şcolar curent nu se ţin. Examenele de definitivat şi înaintare, ţinute în anii 1932 şi 1933, se declară nule.

Cărţi distruse. La Berlin hitleriştii au început cu arderea cărţilor scrise de fraţii Thomas şi Enric Mann. Sânt distruse şi operele evreilor scriitori Ştefan Zweig şi Iacob Wassermann, precum şi ale lui Emil Zola, apărătorul de pe vremuri al lui Dreyfus. Metoda de combatere berlineză, cam învechită, cu greu va da rezultatul aşteptat.

Zece ruble! Refugiaţi sosiţi de curând la Chişinău, precum şi gazete sovietice ruseşti, aduc mereu ştiri despre războiul aprig contra religiei creştine în Rusia sovietică. Intre alte mijloace, de a turbura şi stinghera pe credincioşi, este şi impunerea unei taxe speciale asupra comunităţilor în care se trag clopotele de Paşti: pentru fiecare lovitură de clopot trebue să se plătească zece ruble! *Banul* îmblânzeşte şi pe bolşevici, ba mai ales pe ei.

Se duc unde pot. De când a ajuns la cârmă Hitler, jidovilor din Germania nu le merge prea bine. Şi de aceea pleacă mulţi în alte ţări. In Polonia s'au dus 17 mii de jidovi din Germania. Câţi vor fi venit în ţara noastră?

Numărul oamenilor de pe suprafaţa pământului se ridică astăzi la două miliarde. După religie sânt: 900 milioane creştini (între cari ortodocşi sânt 230 milioane); budişti 500 milioane; brahmani şi musulmani câte 250 milioane; mozaici 15 milioane; închinători la idoli 85 milioane.

---

până la cel vechiu de zile a sosit, şi înaintea lui s'a adus. Şi s'a dat lui stăpânirea, cinstea şi împărăţia, şi toate popoarele şi neamurile şi limbile, lui vor sluji, şi stăpânirea lui stăpânire veşnică, care nu va trece, şi împărăţia lui nu se va strica".

Persoana care va coborâ din cer este „Fiul Omului". Psalmul 8 vorbind despre Hristos, foloseşte acelaş titlu de „Fiul Omului".

Nici chiar la Ezechiel nu se referă epitetul acesta la un om de rând, ci cel puţin la un profet ca dânsul. Din descrierea pe care-o face Daniel, rezultă că „Fiul Omului" nu este un om oarecare, ci o fiinţă superioară oamenilor de rând, ea coborând doar din cer pe pământ. De numirea „Fiul Omului" face deasă întrebuinţare Mântuitorul însuşi. Dovadă ne pot servi în privinţa aceasta evangheliile sfinţilor Matei, Marcu, Luca şi Ioan, unde expresia „Fiul Omului" obvine de peste 80 ori şi intotdeauna cu referire la Hristos. Poate pentru a dovedi natura sa omenească, Mântuitorul s'a bazat pe Daniel VII. In acest înţeles zice: „Fiul Omului n'are unde să-şi plece capul",[1] „a venit Fiul Omului să mântuiască pe cel perdut",[2] „Fiul Omului va fi înălţat pe cruce, când veţi înălţa pe Fiul Omului, atunci veţi cunoaşte cine sunt eu",[3] „putere are Fiul Omului" pe pământ a ierta păcatele". Mântuitorul nu s'a numit pe sine fiu al omului, ci Fiul Omului. Articulând substantivul nominal, lasă El să se înţeleagă că-i vorba despre un om care trebue deosebit de ceialalţi oameni. Aceeaş sumă a înţelesului ni-o dă constatarea ce-o face diaconul Ştefan în Faptele Apostolilor VII şi în sfârşit întrebuinţarea ce-o face dumnezeescul Pavel de titlul „Fiul Omului". Iată deci motivele pentru care sfinţii Părinţi identifică numele „Fiul Omului" cu expresiile „Fiul lui Dumnezeu".

Daniel a văzut, cu mintea sa luminată de Duhul Sfânt, cum se prezintă Fiul Omului înaintea Celui Bătrând de Zile pentru a primi din partea Lui stăpânirea peste împărăţia cea universală şi veşnică. Fiul primeşte conducerea nu numai a unui singur popor, ci neamurile pământului toate sunt încredinţate conducerii sale. Cel Bătrân de Zile e, după interpretarea unanimă, Dumnezeu. Profeţia anticipiază deci dubla natură a Fiului. In viziunea sa *Daniel vede pe Hristos Dumnezeu şi om totodată.*

Dintre profeţiile lui Daniel cea care are un rol mai precumpănitor în fixarea epocii Mântuitorului, este însă cea cunoscută sub numele de „cele 70 de săptămâni". Această profeţie face parte din minunatele revelaţii ale Vechiului Testament.

Imprejurările istorice în cari s'a făcut profeţia, sunt următoarele: Daniel medita asupra profeţiei lui Ieremia (25, 11), privitor la sfârşitul exilului babilonic. In timp ce se ocupa cu fixarea ultimului termin de exil, primeşte o revelaţie mult mai importantă decât aceea care avea în vedere desrobirea trupească a lui Israil. Sunt celebrele cuvinte prin cari îngerul Domnului vorbeşte lui Daniel:

„Şaptezeci de săptămâni s'au tăiat preste poporul tău şi preste cetatea cea sfântă, ca să se sfârşească păcatul, şi să se pecetluiască păcatele, şi să se şteargă fărădelegile, şi să se curăţească nedreptăţile, şi să se aducă dreptate veşnica, şi să se pecetluiască vedenia, şi prorocul, şi să se ungă Sfântul Sfinţilor" (vers. 24),

Să ştii şi să cunoşti, că dela eşirea cuvântului, ca iarăşi să se zidească Ierusalimul, până la povăţuitorul cel uns, săptămâni şapte şi săptămâni şasezeci şi două şi se va întoarce, şi se va zidi uliţa şi zidul, şi se vor deşerta vremile (vers 25).

Şi după cele 62 de săptămâni va pieri ungerea, şi judecată nu va fi întru dânsa; iar cetatea şi biserica o va strica cu povăţuitorul cel viitor, şi se vor tăia întru potop, şi după sfârşitul războiului celui tăiat, rânduit-a pustiire (v. 26).

Şi va întări legătura la mulţi o săptămână, şi în mijlocul săptămânii va înceta jertfa şi turnarea, şi în Biserică va fi uriciunea pustiirilor, şi până la sfârşitul vremii nu va înceta pustiirea" (v. 27).

Iată explicarea: *„Şaptezeci de săptămâni..."*... Numărul 7 şi derivatele lui (70) sunt misterioase şi sfinte, de aceea se folosc des în cărţile Vechiului Testament: Zilele se împart într'un period de 7, sunt 7 zile ale azimelor, la 7×7 zile după Paşti e sărbătoarea cincizecimii, după 7 ani urmează anul sabatic, la 7×7 ani e anul jubilar, candelabru are 7 lumini, sărbătoarea colibelor durează 7 zile, Iacob a slujit 7 ani, Iosif a văzut 7 vaci, 7 spice, sânt 7 fraţi Macabei; fiii lui Israil cari au coborât în Eghipet au fost 70, doliul după Iacob durează 70 zile, Ezechiel cunoaşte 70 de idolatri, 70 de regi sunt încătuşaţi, 70 de preoţi (de ai lui Baal) sunt ucişi, Tyrul e condamnat la 70 ani, exilul durează 70 ani etc.

(Sfârşitul urmează).

[1] Luca IX, 56.

[2] Matei XVIII, 11.

[3] Ioan VIII, 28.

Nr. 187/1933. (24) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Berghin,** din protopopiatul Sebeşului cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corespunzătoare.
2. 17½ jugăre cad. arător şi 2½ jugăre fânaţ.
3. Una zi de lucru de fiecare familii (120 fam.).
4. 2 stânjini lemne de foc din pădurea bisericii şi o soarte de lemne din pădurea comunală, puse la dispoziţie în curtea casei parohiale.
5. Salarul dela stat.
6. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român el Sebeşului în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 26 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Ad. Nr. 113/1933. (22) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Baţălar**, cu filia **Bretea-română** din protopopiatul Haţegului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială înainte de reforma agrară 4 jug. arător şi fânaţ în materă şi cimitirile din materă şi filie.

Sesiune parohială prin reforma agrară 5 jug. în materă şi 5 jugăre în filie.

3. Adău, atât în materă, cât şi în filie câte o măsură (30 l.) porumb sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru de fiecare familie.
5. Venitele stolare uzitate în tract.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele şi autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc: iar, pe lângă prealabila încunoştiinţare, candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 18 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Haţeg în înţelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Reclama este sufletul comerţului

Nr. 3068/1933. (25) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Rapolţel,** aparţinătoare protopopiatului Geoagiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Retribuţia cuvenită dela stat.
2. Casa parohială cu dependenţe.
3. Folosirea a 5 jug. sesiune parohială de prima calitate, arabil, şi grădină.
4. Folosirea a două cimitire.
5. De fiecare familie (96) câte 3 dcl porumb sfărâmat.
6. Lemne necesare pentru foc.
7. Drept de păşunat în izlazul comunei.
8. Stola obişnuită în protopopiat.

Observăm că parohia e situată la distanţă de 5 km. de gara Simeria, într'o regiune frumoasă şi accesibilă pentru transport.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs adjustate conf. normelor în vigoare oficiului protopopesc al Geoagiului în termenul deschis, având a se prezenta în parohie, pe lângă prealabila încuviinţare dela Consiliul arhiepiscopesc, şi a se face cunoscuţi poporului.

Din şedinţa secţiei bis. ţinută la 6 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A APĂRUT

Cântările Liturgiei
Sfântului Ioan Gură de aur
pentru 3 voci egale
compuse de
Timotei Popovici
editura V

Preţul 80 lei leg., plus spese de poştă 20 lei.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

Cântările bisericeşti
după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de
Dimitrie Cunţan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediţia a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot şi lecţii de înot

Pentru bărbaţi:

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m.
Joi:	dela 8—10 ore a. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m.
Duminecă:	dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m.
Vineri:	închis
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara pr. ur.
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbaţi:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	închis
Vineri:	închis
Sâmbătă:	dela 8—12 ore a. m., dela 1½—5 p. m., dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Duminecă:	dela 7—12 ore a. m. preţuri urcate

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Joi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 oie p. m.
Duminecă:	dela 7—10 ore a. m.

Pentru femei:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	închis
Mercuri:	închis
Joi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Vineri:	dela 1½—5 ore p. m. dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Sâmbătă:	închis
Dumineçă:	închis

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10- 12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Mercuri:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 6 Mai 1933 Nr. 38—39

Telegraful Român

Organ național-bi

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Misiune diplomatică

Pentru limpezirea chestiunilor pendente între statul nostru și statul vecin Iugoslavia, prin consenz comun a Ministerelor de externe, s'a esmis o comisiune compusă din reprezentanții ambelor state, care în iarna trecută întrunită la Belgrad, după discuțiuni îndelungate, în decurs de mai multe săptămâni, a încheiat o serie de convenții între România și Iugoslavia, cari s'au supus spre ratificare Corpurilor legiuitoare a statelor respective, iar convenția referitoare la chestiunile bisericești și școlare, sfintelor Sinoade a celor două țări.

Constatând sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe române, că convenția bisericească încheiată de comisiunea română-jugoslavă, a fost numai parafată, în deplin acord cu Excelanția Sa Domnul Ministru al Afacerilor Străine, a decis esmiterea unei delegațiuni din partea Sa la Belgrad, care împreună cu reprezentanții sfântului Sinod ai Bisericii sârbești și cu cei ai autorității de stat jugoslav, să perfecteze convenția privitoare la regimul bisericesc din Banatul român și jugoslav.

Sfântul Sinod a încredințat această misiune unei delegațiuni constătătoare din I. P. S. Sa Mitropolitul nostru **Nicolae** *ca Președinte, P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului și dnul Profesor universitar Dr. Silviu Dragomir din Cluj.*

Terminul pertractărilor delegațiunei noastre cu reprezentanții sfântului Sinod al Bisericii sârbe s'a fixat pe ziua de 2 Mai a. c.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru a plecat din Sibiu spre Belgrad Luni în 1 Mai la ora 2¼ dimineața și împreună cu ceilalți membrii ai delegației, Marți dimineața în 2 Mai au ajuns în Belgrad.

Dorim delegațiunei noastre deplină isbândă, spre a găsi o soluțiune norocoasă, ca fraților noștri rupți dela sinul bisericii și patriei mame, să li se poată oferi cel mai sigur razim, ca în marginile hotarului țării jugoslave, prin biserică să-și salveze credința și sufletul românesc.

„F. O. R.“

Secțiunea eparhială Sibiu

Noua asociație, „Frăția Ortodoxă Română“, cheamă, în cuvinte de iubire și nădejde, la harnică muncă, sub ocrotirea bisericii, pe toți intelectualii noștri mireni; îi cheamă să se organizeze pentru lupta comună de regenerare morală, în viața socială privată și publică, și întru asigurarea unui viitor mai bun și mai cu rost pe seama tuturor credincioșilor bisericii noastre.

Se apropie ziua *de constituire a secțiunii eparhiale Sibiu*, conform dispozițiilor cuprinse în statutele acestei asociații.

Mișcarea însuflețită creștinească dela 5 Martie 1933, ca afirmare a credinții ortodoxe, am văzut că este întâmpinată cu multă satisfacție și înțelegere nu numai în mitropolia ardeleană, ci în toate cercurile ortodoxe din cuprinsul țării.

Prea Cucernicii părinți protopopi din arhiepiscopia noastră, convinși de necesitatea organizării, vor continua cu atât mai ușor a face propagandă, în cercul lor de activitate, nu în frazeologie declamatorică; ci cu o propoveduire mai adâncă și mai convinsă, vor arăta, cum la întrunirea de constituire a secțiunii eparhiale se cade să fie de față, afară de membrii asociației, și alți credincioși intelectuali, precum și persoane din pătura poporului, doritoare de-a se orienta și a se închega sub scutul credinței ortodoxe, în vederea unei vieți noui și neprihănite ce va izvorâ dintr'un organism viu și conștient de vitalitatea sa, cum trebue să fie Frăția noastră.

Cu cât activitatea creștinească a tinerei asociații va pătrunde mai adânc în massele poporului român, cu atât roadele ei bune și folositoare vor fi mai învederate și mai bogate; ear biserica noastră, în misiunea ei de evanghelizare și de întărire a ortodoxiei, va avea puternic sprijin în înfrățirea credincioșilor mireni, stăruitori „pentru afirmarea principiului creștin ca temelie a vieții noastre de toate zilele“.

Munca de propagandă să ne fie tot atât de serioasă, pe cât de serioasă și importantă este instituția ce voim s'o organizăm și în arhiepiscopia noastră.

In problemele ce ating această instituție e necesar să se înstăpânească dela început păreri clare și solidare; este necesar în deosebi să susținem biserica, nu cum se întâmplă

FOIȘOARA

Profetul Daniel despre Hristos

(Sfârșit)

Nu numai în Biblie, ci în genere la cei vechi numărul 7 joacă un rol important. Așa zice Solon „ora a 7-a după naștere arată ori de va viețui pruncul, după ziua a 7-a îi da cei bătrâni numele, după 7 luni încep a-i crește dinții, după de 2 ori 7 luni șade el tără teamă de-a cădea, după de 3 ori 7 începe a vorbi,... în asemenea mod domnește numărul 7 în lumea stelelor. In de 4 ori 7 zile își împlinește luna cursul, iară soarele tot cu al 7-lea semn își schimbă cursul, trecând dela solstițiu de iarnă la cel de vară și în asemenea mod dela cel de primăvară la cel de toamnă“.[1] Pe simbolismul numărului 7 se bazează în sfârșit și cele 7 laude ale bisericii noastre.

In profeția lui Daniel e vorba despre săptămâni de ani. Calculul acesta era în uz nu numai la Evrei, ci și la alte multe popoare antice. O săptămână de ani are 7 ani, 70 de săptămâni sunt de 70×7=490 ani. *„490 ani s'au tăiat...“* adecă s'au hotărât, s'au fixat. *„Poporul...“* este poporul ales, *„cetatea sfântă“* e Ierusalimul. Sub *„viziune și proroc“* se înțelege orice profeție, privitor la Hristos. *„Să se ungă Sfântul sfinților“* = Ungerea închipue împărtășirea duhului sfânt. In V. Testament se ungeau preoții, profeții, regii. Intrucât Hristos este preotul, profetul și regele prin excelență, se aplică în special la El expresia „a unge“, „unsul“. Mântuitorul este numit „Unsul“, ceeace înseamnă că în El își ajuge împărtășirea duhului sfânt desăvârșirea (prin împreunarea naturii dumnezeești cu cea omenească). Precum superlativele „deșertăciunea deșertăciunilor“, „regele regilor“, „cântarea cântărilor“ indică deșertăciunea în gradul cel mai înalt, pe domnitorul cel mai puternic, cântarea cea mai aleasă între toate, așțel și formația „Sfântul sfinților“ ne spune, că nu este vorba de un Sfânt oarecare, ci de Sfântul cel mai Sfânt între Sfinți, despre Hristos. Ințelesul textului de până acum (v. 24) este: Peste 490 de ani începe era bunurilor mesianice când se vor șterge (prin sacrificiul Mântuitorului) păcatele, fărădelegile și nedreptățile oamenilor. Versul acesta (24) face un rezumat al profeției pe care v. 25, 26, 27 o desvoltă în detail. Versurile 25, 26, 27 împart profeția în trei părți: 1. 7 săptămâni=49 ani; 2. 62 săptămâni=434 ani; 3. 1 săpămână=7 ani, 70 săptămâni=490 ani. Versul 25 fixează data când începe calculul celor 70 de săptămâni. Calcularea începe deodată cu („eșirea cuvântului...“) darea unui decret important. Prin acest decret se acordă poporului libertatea de a-și zidi orașul Ierusalim, dărâmat prin Chaldei. Decrete în favoarea Evreilor s'au dat patru: Intâiul este al lui *(Cyrus)* Kir. Puțin timp după întrarea triumfală în Babilon (539 a. ch). Kir permite Iudeilor a se rentoarce în patrie. In conformitate cu concepțiile sale religioase Kir nu numai că dă edictul de eliberare, ci

[1] La Mitrofanovici, Liturghia pag. 420.

de obicei, adecă mai mult din considerații oportuniste, sau din interese particulare, ci să-i dăm sprijin din adevărată convingere religioasă.

Cu cât organizarea va fi pusă pe baze mai largi și mai solide, cu cât sentimentul de solidaritate se va întipări mai profund în sufletele înfrățite, cu atât va fi mai desăvârșită biruința ortodoxiei și a dreptății pentru care suferim și ne luptăm cu stăruință neînfrântă.

Unui preot tânăr

Mă iartă, iubite frate, că îți răspund de astădată pe calea aceasta publică. Problema pe care ai ridicat-o în scrisoarea din urmă, — nu de dragul de-a scorni cu mintea probleme, ci fiindcă te zbați în ea împreună cu toți frații întru preoție, — depășește cadrul personal, pentru a se integra în lipsurile și neajunsurile noastre de caracter general.

Te plângi, iubite frate, că «preoții noștri ieșind din Academie și intrând în parohie se despersonalizează, identificându-se pe deaîntregul cu glasul pământului de care nu-i despart decât cei 12 ani de școală orășenească».

Frăția ta n'ai ajuns încă în acest stadiu, căci ești doar așa de tânăr și lupți din răsputeri împotriva adormitorului abur ce se ridică din monotonia simplei și materialei vieți sătești, dar simți pericolul și te alarmezi. Știi că altul este destinul preotului decât acela de-a se confunda în noianul preocupărilor unei vieți de suprafață, în grijile, fără orizont larg spiritual, de-a adauge în toată ziua încă ceva la patrimoniul material al familiei, în ritmul fără respirație al alergăturii întregei lumi din sat. Îți dai seama că nu poți fi sare pământului pururea aplecat spre stricăciune și lumină lumii întunecate de îngustimea orizontului în care trăește, decât neidentificându-te în masa pământului și neînșirându-te între umbrele ce orbecăe prin întunerec; că trebue să-ți păstrezi o conștiință senzibilă la realitățile vieții spirituale, trăind în ele, lărgindu-ți privirea asupra lor, ca prin ele să pătrunzi în sufletele celorlalți și să le atragi privirile, împrăștiate în extern, spre ele.

Și tocmai pentrucă îți dai seama că aceasta trebue să fie calea preotului prin lume, ai văzut bine și obstacolul ce închide de cele mai multe ori această cale, silind pe preot să se încurce pe cărări ce nu-l avansează cu nici un pas, ba chiar îl regresează. Acest obstacol este, cum spui, lipsa de cărți. Cartea este «cel mai însemnat sprijin al activității preotului». Fără ea preotul cade «în acea moleșală a impersonalității caracteristică atâtora dintre ei».

Această despersonalizare, această destrămare a duhului de preot, crezi apoi că este cauza faptului într'adevăr ciudat, că afară de foarte rari excepții «contactul» foștilor studenți cu profesorii lor se termină brusc la poarta Academiei».

Frăția ta ai simțit foarte just, că, pe lângă lipsa cărții, un alt mare neajuns în viața preotului este lipsa de contact a lui cu foștii lui profesori și în general cu oameni cari i-ar putea ajuta să-și țină privirea spre cer.

Ca să iau amândouă laturile problemei, la lipsa cărții aș spune: chestiunea s'ar simplifica mult, dacă ar fi numai o lipsă materială a cărții. Ceeace-i cu mult mai grav, e lipsa dragostei de carte la foarte mulți. Impotriva acesteia trebue să luptăm cu toate puterile, și înlăturarea acestui neajuns nu se face de azi pe mâne. Impotriva lipsei materiale a cărții, când e dragoste pentru ea, ne putem ajuta relativ ușor. Frăția ta însuți propui o soluție care nu știu întru cât ar putea fi realizabilă chiar în forma în care o propui, dar într'o formă apropiată ne poate ajuta mult. Propui să se înființeze o bibliotecă centrală bine înzestrată cu tot ce-a creat spiritul omenesc mai frumos și mai sublim. Te gândești probabil la o mare bibliotecă la Sibiu, creiată și alimentată din cotizații de-ale preoților și din alte contribuții. Poate că e greu să se realizeze această idee, din foarte multe motive. Să n'amintesc decât greutatea cu care ar circula cărțile, toți cari le împrumută fiind împrăștiați în toate părțile; și cartea e bine s'o ai cât mai aproape de tine, atunci când vreai.

Eu cred că cea mai mare ușurare ce se poate aduce în această privință, este ca pe lângă cărțile capitale pe cari trebue să le aibă fiecare preot pe masă — — și din acestea ies 2—3 la an — preoții fiecărui cerc pastoral să stabilească anual o listă de 20 cărți pe care să le împartă obligator între ei spre cumpărare. Cum întâlnirile între preoții vecini sânt dese, ei își vor schimba reciproc cărțile spre cetire. In felul acesta se va creia între ei și o atmosferă de mai înaltă intelectualitate și de mai strânsă comunitate sufletească, hrănindu-se din aceleași cărți și discutându-le împreună. Foarte important este ca aceste liste anuale să cuprindă cărțile cele mai alese și mai necesare. Desigur că aceste 20 de cărți trebue să fie fiecare dela 100 pagini în sus. Broșuri de 20—30 pagini pot fi socotite 5—6 pentru o carte. Comanda, pentru siguranță, s'o facă președintele cercului din ședință chiar, pentru fiecare preot.

Notez, ceeace ar putea împiedeca realizarea acestui lucru, este, să mi se conceadă, puțina dragoste de carte. Aceasta complică problema. —

Orice preot va fi altfel în situația să cetească 20—30 cărți la an, ceeace e suficient, cel puțin pentru timpul nostru. —

Cât privește lipsa de contact a foștilor studenți cu profesorii lor, eu cred că nu e numai efectul rustificării. Doar însuți frăția ta spui că acest contact «se rupe brusc la poarta Academiei», deci înainte de a fi avut tânărul când să-și tocească reliefurile personalității spirituale. Oricare ar fi cauza acestui fapt, el poate înceta și ar fi bine să înceteze. Nici noi, cari avem dela Dumnezeu marea misiune de-a fi patru ani îndrumători viitorilor preoți, nu ne bucurăm când vedem că cei cu cari am legat legături de suflet, cei cari ne-au devenit părți integrante, necesare ale ființii noastre, dispar după examen, fără un rămas bun măcar, pentru toată viața din intimitatea sufletului nostru. Pentru noi este chiar o durere aceasta. Noi am dorì ca măcar în momentele grele ale vieții lor să ne socotească și pe noi între ceilalți sfătuitori ai lor. Să ne adreseze și nouă câte o scrisoare și să fie siguri că dacă nu vom nimerì totdeauna un sfat potrivit, va găsì totdeauna la noi o mângâiere, o încurajare, un îndemn, o inimă înțelegătoare. Și eu știu

---

el dispune totodată restituirea odoarelor sacre răpite de Nabuhodonosor; dăruiește pe Iudei cu aur, argint și alte ajutoare materiale și-i învită în mod special a lua parte la zidirea casei Domnului. Ce-i reîntorși în număr de aproape 30.000 se dedică cu tot sufletul zidirii casei Domnului. Desele incidente cu Samaritenii îngreuiară mult progresul lucrărilor. Disperarea a ajuns până într'acolo încât fruntașii poporului renunțară a mai contribui cu ajutoarele materiale necesare. In acest timp nu e vorba despre o reconstruire a orașului Ierusalim. Decretul lui Cyrus, cuprins în Esra 1 1—4, prevede zidirea căsii Domnului, a templului, el nu autorizează întărirea cetății Ierusalimului prin netezirea drumurilor și ridicarea zidurilor dărâmate. Prin urmare textul nostru n'are în vedere edictul regelui Cyrus.

Al 2-lea edict este cel al lui Dariu Histaspe prin care se permite desăvârșirea lucrărilor la templu. Prin acest edict care este o reînoire a edictului precedent, se zădărnicește întreruperea mijlocită cu atâta îndârjire de comunitatea Samariteană. Edictul s'a dat la 520. Iudeii încurajați și prin predicile lui Aghen și Zaharia reușesc a duce la sfârșit clădirea templului, către finea anului 516. Timpul Iudeilor mai trebuia sacrificat și pentru cultivarea pământului și pentru grija de traiul zilnic, așa că în afară de clădirea templului nu-și mai puteau asuma altă răspundere. Nici acest decret nu are în vedere alte lucrări afară de cele din jurul templului.

Al treilea edict se dă prin Artaxerxe I (Longimanul), care a domnit între anii 465—424. Prin acesta, dat în anul 457, sau după calculul prof. univer. V. Gheorghiu în 458,[1] „împăratul împăraților", dă voe ca tot celce dorește dintre cetățenii imperiului fiind, preoți sau leviți din poporul lui Israil, să meargă împreună cu Esra la Ierusalim. Monarhul însărcinează în mod oficial pe Esra să viziteze pe cei reîntorși în patrie și să raporteze despre îndeplinirea celor ordonate. Esra mai avea menirea să ducă din partea domnitorului diferite daruri, argint și aur, pe seama templului și i-se dă totodată mână liberă în vederea organizării sociale a poporului reîntors din împrăștiere. Cu acest prilej anunță împăratul o mulțime de gratificări. Astfel face cunoscut „că asupra preoților, leviților, cântăreților, portarilor... bir să nu se pună"... Ceeace s'a pus privitor la cele două decrete de mai nainte, se potrivește și la acesta. Nu se vorbește nici aici despre construirea zidurilor Ierusalimului. Dl profesor Dr. V. Gheorghiu ce e drept conclude că un popor nu poate primi organizație solidă de stat fără să aibă un centru sigur de gravitate culturală și națională, iar din cadrul acestei organizații ar face poate și zidirea zidurilor Ierusalimului, învoire pe care trebue s'o fi primit Esra din partea regelui Artaxerxe I Longimanul. Insă în mod direct nu se face vorbă despre decret, ci s'ar putea doar deduce din Esra IX 8. Decret direct se dă în privința aceasta abia la 445.

Bărbați Iudei sosiți la Susa, în capitala Persiei, prezintă lui Neemia un raport detailat asupra stării deplorabile în care se află cetatea Ierusalim: „zidurile sunt dărâmate și porțile sunt arse de foc". Ca unul care a fost paharnicul curții imperiale, Neemia avea mare trecere la împărat. El intervine la domnitor în favoarea patriei sale. Rezultatul intervenției lui Ncemia a fost edictul din 458. Acest firman cuprindea permisiunea lui Neemia de-a călători în Iudeea și-a lua măsurile necesare pentru clădirea *cetății* părinților. Firmanul prevede totodată o recomandație către Asaf, mai marele pădurilor, care este îndrumat a pune Iudeilor lemne pentru grinzi și porți la dispoziție.

Al 4-lea se dă prin acelaș rege la 445. Și cu acest prilej Neemia joacă un rol principal. Neemia combate mulțimea de abuzuri introduse între timp în mijlocul conaționalilor și alungă pedecile cari s'au pus deacurmezișul acelora cari au îmbrățișat cu entuziasm rehabilitarea societății după exil. Decretul din urmă cuprinde dispoziții privitor la edificarea cetății Ierusalim, dar întrucât este *numai o repetire a celui dat la 458, se ia ca punct de plecare în calculul săptămânilor întâiul edict al lui Artaxer-*

[1] Anul și ziua morții Domnului p. 11.

că aceasta face foarte mult pentru orice om care de atâtea ori e întristat de sentimentul singurității, al părăsirii. Noi am dorì ca foștii noștri studenți să ne viziteze când vin pe la Sibiu. Fie siguri că nu vor găsì uși închise, nici aere preocupate și grăbite.

Frăția ta socoți că noi profesorii putem «prilejuì înodarea acestui fir rupt și sesiza printr'o *formulă* nouă reluarea acestei *legături organice*». Ceeace propun eu e formula eternă a frăției și a dragostei, singura care trebue să stea la baza oricărei legături între noi. Numai așa se pot încadra luptătorii singuriți în grosul unitar al armatei lui Hristos, numai așa sub legăturile externe dintre ei pulsează o inimă, un gând, un avânt.

Dr. D. STĂNILOAE.

Dela vizitațiunea canonică din Sighișoara

Intr'o singură corespondență e cu neputință a expune pe larg cele ce s'au petrecut în vizitațiunea canonică a I. P. S. Mitropolit Nicolae în decurs de trei zile.

Marți seara I. P. S. Sa a ținut o exhortație pe seama elevilor de liceu și a elevelor gimnaziului din localitate. Corul liceului a executat frumoase cântări ocazionale înainte și după exhortațiune. Subiectul exhortației a fost luat din sfânta Evanghelie: Tinărul bogat, care a întrebat pe Hristos cum poate dobândi viața de veci. Exhortația s'a lărgit și a tratat rostul religiei creștine pentru formarea caracterului religios-moral al tineretului de azi. La sfârșitul conferenței, dl director H. Teculescu a adus omagii înaltului ierarh care în calitatea de Mitropolit este preceptorul iscusit al tineretului de azi. —

Miercuri în 26 April c. I. P. S. Sa a început conferența cu preoțimea în capela ortodoxă dela liceu, după ce la ora 8 dim. în biserică a slujit sfânta liturgie în sobor, și a predicat despre renașterea religioasă, în fața unui public numeros din localitate și din parohiile învecinate, care nici pe departe n'a putut intra în lăcașul dumnezeesc.

Misiunea clerului *în ziua de azi a fost analizată din multe laturi:* **teologică**, *arătând nevoia studiului neîntrerupt;* **sacramentală**, *despre legătura cu Mântuitorul prin meditație, rugăciune și disciplină internă;* **socială**, *ca preotul să nu peardă contactul cu realitatea și frământările vieții;* **națională**, *ca diferitele curente de dezagregare de azi să nu pericliteze unitatea sufletească a neamului.*

După amiazi s'a continuat conferența studiind în concret activitatea preotului în parohie, la amvon și pe terenul păstoririi individuale.

S'au cercetat prefacerile, prin care a trecut viața poporului în războiu și dela războiu încoace. Aceste prefaceri sunt tot atâtea probleme nouă în păstorire, și ceice nu și-au înnoit metodele de păstorire riscă să peardă din mână frânele conducerii spirituale a credincioșilor. Preoțimea și-a arătat experiențele pastorale.

Seara a urmat o cetire biblică cu poporul, strâns în număr mare la capelă. I. P. S. Sa a mânecat din textul evangheliei despre Ospățul Impăratului, demonstrând prin iscusite pilde și asemănări că singură religia creștină este în stare a reda fericirea vieții. La sfârșit s'a cântat cântarea: Cu noi este Dumnezeu.

Ziua de 26 April s'a încheiat cu concertul religios al studenților Academiei teologice, în care a fost intercalată frumoasa conferență a dlui Teculescu: **Preotul în literatură.**

Joi, în 27 April, după parastasul oficiat de I. P. S. Sa în biserică, pentru preoții și protopopii Sighișoarei, s'a continuat conferența preotească în capela liceului. I. P. S. Sa a pus în discuție: Rostul catehizației preoțimii. Biserica în școală are să restabilească idealul educației și al culturii naționale. Un ideal adevărat de educație nu poate exista cu înlăturarea religiei noastre. A demonstrat că în veacul trecut acest ideal al educației a fost stabilit prin școala șaguniană. Acest ideal era în conformitate cu tradițiile nobile ale bisericii noastre și cu postulatele științei pedagogice. Acest ideal rămâne în vigoare și azi. In legătură cu catehizația, I. P. S. Sa a arătat rostul educativ al așezămintelor sociale religioase: Oastea Domnului, Societatea Sf. Gheorghe, Reuniunea de femei, Case culturale. La sfârșitul conferenței preotești s'a ținut conferența cu intelectualii din localitate în vederea constituirii secției Frăției ortodoxe. Cei prezenți, în număr însemnat, s'au angajat a trimite delegați la întrunirea secției care se va constituì la proxima adunare eparhială în Sibiu. **Corespondent.**

Probleme, fapte, comentarii

„Casa Calendarului". Ziarul *Calendarul*, care servește, cu devotament și curaj, cauza bisericii noastre și a preoțimei ei, își va avea casa proprie în strada Domnița Anastasia din capitală. Punerea pietrei fundamentale, la această casă, s'a făcut cu toată solemnitatea în ziua de 1 Mai 1933, la sărbătoarea muncii și a primăverii. Va fi o clădire impozantă, ridicată după planurile arhitecților Enescu și Marinescu.

La solemnitatea punerii pietrei fundamentale s'au rostit frumoase și adevărate cuvinte în fața unui numeros public.

Directorul ziarului, dl profesor *Nichifor Crainic*, a zis următoarele:

Punând azi piatra fundamentală a casei „Calendarului" realizăm a doua etapa în desvoltarea acestui ziar. După ce i-am dat un sediu moral în conștiința românească, îi dăm un sediu domiciliar adâncit în pământul pe care l-a ales odinioară, instinctiv, legendarul Bucur ciobanul să fie creerul României. Românul, care nu e din neamul vagabonzilor, se simte tare când se știe adăpostit în coliba lui, de bucata lui de pământ. Legământul lui cu neamul și țara e mai întâi legământul lui cu pământul. Și dacă privește cu încredere cerul, e fiindcă se știe cu călcâiul înfipt în țărâna ce-i aparține.

Nu propagăm idei personale și nu luptăm pentru interese particulare. Ideile „Calendarulu" sânt ideile cardinale ale neamului românesc, așa cum se desfac din istoria lui de durere și de slavă, idei pe care, prin scrisul nostru zilnic, voim să le transformăm în pânea și vinul sfintei împărtășanii, pentru a o îmbia generației tinere, în vigoarea căreia germinează marele viitor al patriei noastre.

Aceasta e credința noastră în a cărei dogoare trudim și vom trudi până când „Calendarul" va fi una cu țara românească. Ridicând aici o casă și voind să așezăm o tiparniță modernă cu concursul tuturor celor cari gândesc și simt ca noi, năzuim să facem o cetate creștină a românismului de totdeauna. Așa să ne ajute Dumnezeu! —

Părintele Pr. *P. Partenie*, a vorbit în numele clerului, zicând:

In ce ne privește pe noi pe cler — și biserica în deobște — sântem bucuroși de a constata că acest

---

xes I, deci anul 458. Cele 7 ¸ 62 săptămâni sunt a se adauge. Obținem: 7 ¸ 62=69 sau 49 (ani) ┐ 434 = 483. După 483 ani urmează deci evenimentul realizării [profeției]. Partea ultimă a versului 25 are în vedere zidirea orașului Ierusalim, care în urma intrigilor [samaritene] se va face cu mari greutăți și întreruperi. La durata zidirii se referă 7 săptămâni, nu și restul de 62.

Versul 26 anunță ceva nou. El anticipează peirea celui uns, a lui Mesia, deși vină [„judecată..."] nu se află într'însul. Moartea lui Mesia va avea loc după trecerea timpului de 62 săptămâni [bine înțeles plus cele 7 anterioare]. Urmarea morții lui Hristos va fi distrugerea orașului și dărâmarea templului. Moartea anunțată în v. 26 este determinată în 27 mai de aproape, prin indicarea timpului. In săptămâna ultimă va încheia cu mulți legământul cel nou, iar după 3 ani și jumătate [în mijlocul săptămânii] prin jertfirea lui Hristos sacrificiile Vechiului Testament [jertfă și turnare = jertfă sângeroasă și libațiunea, adică toate jertfele, ansamblul cultului vechiu] vor fi abrogate. Intrucât mulți vor refuza legământul nou, va continua încă la templu cultul care însă deacum nainte va fi o „uriciune". Deci dela anul 458 până la moartea lui Hristos sunt [70 de săptămâni de ani] 490 ani. Această profeție generala din versul 24 se precizează în v. 25, 26, 27 astfel: Dela anul 458 până la moartea Mântuitorului sunt:

49 ani sau 7 săptămâni plus
434 „ „ 62 „ „
7 „ „ 1 săptămână.
490 „ „ 70 sapt.

sau mai precis 486½ ani, întrucât în conformitate cu v. 27 moartea are loc în mijlocul săptămânii a 70, astfel că din suma de 490 va trebui să sustragem ½ de săptămână, deci 3 ani și ½. Astfel obținem 29½, respective anul 30 al erei noastre, în care după prorocia lui Daniel, se va ucide Isus-Hristos Mântuitorul lumii.

Aceasta este interpretarea mesianică a săptămânilor lui Daniel. O exigeză științifică până azi nu s'a format asupra textului, astfel nu poate fi mirare dacă comentatorii nu sunt de aceeaș părere în interpretarea lui. După informația pe care ne-o dă Schulte, în Die Messianischen Weissagungen la pag. 167, deja în anul 1663 se cunoșteau peste 30 de feluri de interpretări la Daniel IX 24—27. Citând b. o. părerile unor Sfinți Părinți se poate vedea câtă diversitate există în interpretarea săptămânilor chiar și la sfinții scriitori. Astfel **Clement Alexandrinul** referindu-se la textul nostru formulează următoarea concluzie: „Că în 7 săptămâni s'a zidit templul, e lucru evident... în 62 săptămâni au avut liniște Iudeii, iar Domnul nostru Isus Hristos venind a plinit „viziunea" și „profeția". In săptămâna din urmă, în jumătatea primă a ei, domnește Nero și introduce pustiirea în cetatea Ierusalimului. In partea ultimă a săptămânii din urmă domnește Vespasian. El ocupă Ierusalimul și dărâmă pentru totdeauna templul".[1] **Origen,** ocupându-se, în lucrarea sa περὶ ἀρχῶν, de profețiile Vechiului Testament plasează între ceice au prevăzut evenimentul mare al încorporării Domnului și pe Daniel. „S'au plinit, zice el, 70 de săptămâni până la Hristos, precum a văzut înainte Daniil profetul".[2] In comentarul său la Matei[3] se ocupă mai cu dinadinsul la textul danielic, face o explicare largă a săptămânilor aplicând titlul „Sfântul Sfinților" la Hristos pe care „l-a cunoscut înainte Daniel. **Ciril al Ierusalimului** se ocupă în cateheza a 12-a despre întruparea Domnului, și ne dă să înțelegem că „dela eșirea cuvântului și până la zidirea Ierusalimului și până la Hristos sunt 7+62=69 de săptămâni de ani, laolaltă 483 de ani".[3] **Eusebiu din Cesarea** consideră, în a sa isforie bisericească cartea I, săptămânile lui Daniel „cea mai limpede vedere înainte a Mântuitorului",[4] iar în comentarul său la „părți alese din profeți" face un mic calcul al săptămânilor cari vorbesc despre „cel mai mare preot" sub care evident că înțelege pe Hristos „sfântul sfinților".[5] **Hieronim** tâlcuește și el scrisul profetului nostru și pune în fruntea comentarului său

[1] Migne G VIII 856—857.

[1] Migne tom. XI 349—352.
[2] Migne tom. XIII 1656—1658.
[3] Migne tom. XXXIII 748.
[4] Migne tom. XX 89.
[5] Migne tom. XXII 1184.

ziar *Calendarul*, şi-a impus şi a izbutit să fie un adevărat amvon pentru problema noastră religioasă şi pentru moralizarea vieţii de obşte, nu numai în rubrica specială săptămânală de Dumineca, dar nefiind lipsit aproape zilnic de foiletonul sau articolul bisericesc. De sigur că toate ziarele româneşti trebue să se întreacă în a deveni şcoalele ce ne trebue pentru desvoltarea simţului naţional şi religios şi întrucât o fac, ele bine merită dela naţiune.

In deosebi „Calendarul" şi-a tras această deviză, nu fără suspectări, nu fără boicoturi şi cumplite asupriri, — spre marea noastră durere. „Calendarul" a ieşitînsă biruitor, din toate astea, fiindcă a fost condus de un om de nădejde care nu se lasă aşa de uşor intimidat, când este vorba să arate metehnele de care suferim.

El crede în însuşirile bune ale naţiei lui, în tradiţiile ei de cultură şi de religie pe care le apără vajnic, împotriva oricui". —

Directorul ziarului *Calendarul* a primit din toate unghiurile ţării telegrame de calde felicitări şi deplin succes în nouă casă a ziarului.

*

Vedem, în actul dela 1 Mai, un eveniment de cea mai mare însemnătate pentru destinele nu numai ale „Calendarului", ci în general pentru ale curentu'ui creştin şi naţionalist în ţara noastră. Ziarul „Calendarul" dacă va creşte şi se va consolida ca să devină marele ziar nu numai al intelectualilor, ci şi al păturii mijlocie şi mai de jos a ţării noastre, luând locul acelei prese, din nefericire foarte răspândite, care sapă pe nesimţite, sub masca unui fals umanitarism şi raţionalism, temeliile morale ale neamului nostru, — va fi însemnat cel mai important şi mai binecuvântat factor în istoria românească. Misiunea „Calendarului" este să schimbe direcţia opiniei publice în toate acele mari şi mici chestiuni care stau la baza vieţii. Această misiune, pe care şi-o va putea împlini pe de-antregul numai dacă îşi va săpa o alvie durabilă şi tot mai largă în conştiinţa publică, permanentizându-se şi întărindu-se, o vedem de acum, prin crearea acestei puternice baze materiale, care este palatul său, apucată ferm pe drum sigur.

Cele mai călduroase felicitări ziarului „Calendarul" şi directorului său, dlui Nichifor Crainic!

*

Societatea *ortodoxă naţională a femeilor române s'a întrunit, la 29 April a. c., în congres la Galaţi, unde societatea înfiinţase o şcoală a ortodoxiei, în care o seamă de eleve se desvoltă sub aripa bisericii noastre. După serviciul religios, congresul s'a deschis în amfiteatrul Academiei de export din palatul şcoalelor comerciale, în prezenţa delegatelor din toate centrele ţării.*

Prezidenta comitetului central, dna Alexandrina Cantacuzino, salutând pe reprezentanţii bisericii la acest congres şi mulţumind autorităţilor locale pentru primirea însufletită adusă congresistelor, face o scurtă şi grăitoare dare de seamă a activităţii societăţii. Arată că preocuparea de căpetenie a direcţiunii şcoalelor întemeiate de societatea ortodoxă a femeilor este: alegerea duhovnicului; organizarea în şcoale a serviciilor religioase; concursuri şi premii de religie, întocmite din 3 în 3 luni; întemeerea Ligii bunătăţii, *în toate şcoalele, ca să permită copiilor să pună în practică sentimentele lor creştine. Dna prezidentă anunţă, că societatea ce o conduce, va serba peste doi ani,* jubileul de 25 ani, *cu participarea direcţiunilor dela toate şcoalele şi grădinile de copii înfiinţate de societate, şi a delegaţiilor de profesori şi eleve. Se va organiza, cu acest prilej, o mare expoziţie de grafice, care se va deschide în Mai 1935 la Bucureşti.*

In şedinţa de după masă, prezidentele filialelor societăţii fac dări de seamă asupra lucrărilor ce au săvârşit în slujba creştinismului ortodox.

In aceeaş zi, seara, elevele institutului societăţii ortodoxe din Galaţi au dat un reuşit festival, cu muzică şi recitări, ear dl advocat Tudor Popescu a ţinut o frumoasă conferenţă în aplauzele numeroasei asistenţe.

Viitorul congres, al societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române, urmează să se ţină la Sibiu.

*

La noua chemare, adresată de ziarul *Universul*, către asociaţiile culturale, patriotice şi profesionale, pentru intensificarea acţiunii antirevizioniste, s'a ţinut Joi d. a. o consfătuire în sala de festivităţi a numitului ziar. Au răspuns chemării aproape 70 de asociaţii şi organizaţii din toate părţile ţării. Au venit delegaţi şi dela românii de peste hotare.

Şedinţa a deschis-o dl Stelian Popescu, mulţumind celor prezenţi pentru însufleţirea, cu care au răspuns la noua chemare în scop de a continua acţiunea începută cu şase luni în urmă, când s'au organizat impunătoarele adunări, dincoace şi dincolo de Carpaţi, care au avut puternic răsunet şi în cercurile din străinătate. Problema revizionistă s'a discutat şi se mai discută în lumina adevărului istoric. Campania antirevizionistă română, continuă oratorul, a produs impresie din cele mai puternice în ţări ca Italia, Franţa şi Anglia. In clipele de faţă se impune intensificarea acţiunii, pentru a se face deplină lumină. Simultan se vor organiza mari întruniri antirevizioniste în Praga, Belgrad şi Bucureşti, cu participarea delegaţiilor din celelalte ţări. Scopul demonstraţiilor este lupta fără răgaz până la încetarea agitaţiilor.

După vorbirea dlui Stelian Popescu, au luat cuvântul mai mulţi reprezentanţi şi reprezentante din asociaţiile care au luat parte la consfătuire, şi au cerut să se refacă frontul antirevizionist cu puteri nouă în marea acţiune de apărare naţională.

S'a făcut propunere, între altele, ca Patriarhia să fie rugată să întocmească o predică, ce urmează a fi citită pe amvonul bisericilor în zilele fixate pentru adunările antirevizioniste.

Adeziuni numeroase din provincie s'au trimis şi până acum iniţiativei dela Bucureşti. Din Cluj, „Frăţia ortodoxă română", prin preşedintele, dl Sextil Puşcariu, luând cunoştinţă de dorinţa continuării acţiunii pentru combaterea propagandei revizioniste, trimite aderarea ei deplină, cu hotărârea de colaborare însufleţită. —

Un meeting naţional, de proporţii neobişnuite, se ţine in Bucureşti, la Arenele Romane, în ziua Eroilor, la 25 Mai.

*

„Ce este Biblia?" — Sub titlul acesta a apărut în tipografia „Oastea Domnului", Sibiu, 1933, o preţioasă cărticică, publicată, din încredinţarea Preotului Iosif Trifa [aflător încă tot în Davosul Elveţiei], de către Pr. *Gheorghe Secaş*, predicator al Catedralei noastre mitropolitane. Publicaţia [care costă 4 Lei şi se poate cere dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu] cuprinde învăţăturile unui renumit vestitor al Bibliei, adaptate şi întregite după împrejurările noastre de viaţă. Cărticica trebue citită şi respândită între toţi iubitorii „Oştii Domnului", cărora, în capitolul despre „Puterea Bibliei", li se adresează următoarele cuvinte:

„Veniţi împreună cu mine, să-i examinăm literile: iată cum strălucesc de slavă; veniţi să-i ciuim capitolele; ele sunt pline de adâncă înţelepciune şi de taine ne mai auzite; veniţi să-i urmărim proorociile: acestea ne desvăluesc lucruri

---

la Daniel următoarea caracterizare preţioasă de altcum: „Multe şi admirabile sunt cele ce cetim în săptămânile lui Daniel; nu încape nici o îndoială că-i vorba despre sosirea lui Hristos, care a apărut în lume după 70 de săptămâni".[6] Se pare că cu calculul săptămânilor porneşte dela Cyrus. **Theodoret** socoteşte 29 săptămâni până la activitatea publică a Domnului. Calculul îl începe cu anul 20 al regelui Artaxerxe fiul lui Xerxe. „Sf. Gabriel a anunţat doar pe Hristos până la care dela zidirea Ierusalimului sunt 7+62 săptămâni". Controlând scrisul sfinţilor **Vasile cel Mare, Hrisostom, Atanasie** etc., von obţinea acelaş rezultat, că adică stăm în faţa unui text care vorbeşte despre Hristos, scriitorii sfinţi diferă însă în unele detailuri, adică atunci când e vorba de-a fixa începutul şi sfârşitul săptămânilor.

Rezumatul celor spuse: Pe pământ se va întemeia o nouă societate de oameni, împărăţia lui Dumnezeu. Impărăţia aceasta va fi universală, cuprinzând toate popoarele din toate timpurile şi locurile pământului. Şeful ei vizibil, învestit de Dumnezeu cu conducerea pentru totdeauna al popoarelor, este Mesia, care va fi Dumnezeu-om. Data acestui eveniment mondial o fixează cu preciziune profetul Daniel.

Prof. **Dr. Nicolae Neaga.**

[6] Migne tom. XXV 542.
[7] Migne tom. LXXXI 1475.

Educaţia şi părinţii

Temelia educaţiei este familia. Aci se sădesc cele dintâi şi mai trainice însuşiri bune, sau defecte, care vor rămânea hotărâtoare toată viaţa. Lucrul s'a dovedit pe cale ştiinţifică. Deci, nu poate fi pus la îndoială.

S'au făcut numeroase chestionare cu privire la influenţa familiei, şcoalei, bisericii şi mediului social asupra formării caracterului religios-moral al omului, şi s'au trimis la tot felul de oameni, spre completare.

Din răspunsurile, date la întrebări, s'a constatat, că atmosfera de viaţă din familie determină mai mult formaţiunea sufletească a individului, începând cu pruncia şi până la maturitate.

In majoritatea absolută a cazurilor: cum e familia, aşa va fi şi caracterul vlăstarului crescut în familie.

Cei dintâi educatori sânt părinţii: mama, apoi tata. Rolul lor nu poate fi înlocuit nici cu dascălul, nici cu preotul, nici cu agentul stăpânirii şi al forţei publice, decât în cazuri rare şi extraordinare.

La orele de catehizaţie se dă posibilitatea fiecărui preot, ca să constate cât de mult este uşurat în munca sa, când într'o familie se ştie de Dumnezeu, — şi cu câtă greutate se face catehizaţia cu copiii ai căror părinţi trăesc în nepăsare religioasă.

Luăm un exemplu. Un preot învaţă cu şcolarii rugăciuni şi le pune la inimă ca să se roage regulat seara şi dimineaţa şi la masă, etc. Nu trece înainte până ce constată că toţi şcolarii au memorizat rugăciunile. Peste câtva timp preotul face repetiţii. Ei bine: aici se convinge preotul de ce poate face el *singur, fără concursul familiei*, — şi ce poate face atunci, *când este înţeles şi sprijinit de familie.*

Când părinţii de acasă se roagă cu copiii lor, preotul în şcoală aruncă sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu într'un pământ bun; ear când părinţii nu au grija creşterii copiilor lor şi nu se roagă cu ei, copiii din trimestru în trimestru şi din an în an uită rugăciunile şi nu se lipeşte de ei nimic din ceeace constitue instrucţia lor şcolară.

In astfel de cazuri preotul are şi trăeşte adevărate momente de mâhnire. Ce poate face preotul într'o oră două de catehizaţie, când copilul trece într'o atmosferă morală otrăvită?

Ca să avem copii mai buni, ne trebue părinţi mai buni, părinţi conştienţi de răspunderea lor şi de importanţa rolului de crescători ai fiilor lor. A renunţa la această misiune sfântă sau a nu o îndeplini în toată vremea cu răbdare, înseamnă a face o neiertată neglijenţă, pe care o răsbună înainte de toate copiii împotriva părinţilor.

Îşi îndeplinesc părinţii de azi cu sfinţenie chemarea de educatori ai fiilor lor? Este o întrebare, care mai

dumnezeeşti de îngeri neştiute. O, Carte a cărţilor! Tu eşti lucrarea şi scrisoarea lui Dumnezeu! Mă plec înaintea ta, Evanghelie Sfântă! „Cu înţelepciune drepţi!".

*

In plin vis *se află episcopia unită din Lugoj când trimite epistolă pastorală ce însoţeşte enciclica papei despre «Anul sfânt 1933» unui inexistent «M. on. oficiu protopopesc rom.-unit Curechiu, p. Criştior, jud. Hunedoara». In respectiva comună nu numai că nu există nici un protopopiat unit, dar nu mai există nici măcar picior de unit, afară de zidirea goală a bisericii unite.*

Clarissimii dela Lugoj trebue scoşi din lumea basmelor, căci e periculos să se creadă vrăjitori în stare să urzească printr'o epistolă pastorală, ca printr'o baghetă, un protopopiat din neant. Sau poate i-a scârbit atât de mult realitatea crudă a destrămării uniaţiei de pe valea Crişului, încât au hotărât să se retragă într'o lume de basme?

*

Sfinţire de drapel. Societatea Sf. Gheorghe a tinerimii adulte din parohia Rapoltul mare, protopopiatul Geoagiului, şi-a serbat, în ziua patronului ei, sfinţirea drapelului societăţii donat de dl Pavel Petru din Braşov.

Drapelul, sosit la ora 8 dimineaţa cu trenul din Braşov, în gara Simeria este aşteptat de membrii societăţii. Dela gară drapelul e dus de un grup de falnici călăuşeri până în sfânta biserică din Rapoltul-mare, unde s'a oficiat serviciul religios de către preoţii V. Florea şi Romul E. Iacob din Bretea-Murăşană. Răspunsurile liturghice le-a dat corul societăţii, condus cu destoinicie de dl R. Florea, student la conservatorul din Cluj, fiul parohului din loc.

Naşul drapelului a fost dl Dr. Petru Groza, fost ministru. Părintele V. Florea mulţumeşte în cuvinte calde donatorului, dlui Pavel Petru din Braşov, — (drapel în valoare de 20 mii de Lei), — tot asemenea mulţumeşte pentru odăjdiile şi alte obiecte de preţ şi folositoare sfintei biserici, dăruite de dsa, în valoare de circa 30 mii Lei.

Donatorul, fiu sărac al comunei Rapolt, după ani de muncă onestă şi cruţare, învrednicit de bunătăţile celui Atotputernic, n'a uitat nici de satul său natal.

Dl Dr. Petru Groza, îndemnând credincioşii la păstrarea credinţii strămoşeşti, predă stegarului drapelul, dorind, societăţii Sf. Gheorghe spor la muncă, întru realizarea scopului ei măreţ.

După masă, la ora 4, a urmat un festival constătător din coruri şi recitări potrivite momentului.

Sărbarea a lăsat bune impresii în publicul numeros, din loc şi jur.

R. I.

Adunarea generală

a vechei noastre Reuniuni de meseriaşi români din Sibiu, de sub înaltul patronaj al I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, a avut loc în 30 April c. la ora 4 p. m., în localităţile Reuniunii, fiind deschisă şi condusă de dnul prezident Em. Cioran, protopop.

S'a cetit Raportul general şi încheierea socotelilor pe anul 1932 prin secretarul St. Duca, cari au fost luate cu aprobare şi mulţumită la cunoştinţă.

Din Raportul general reţinem că Reuniunea este condusă pe baza vechei şi frumoasei tradiţii, continuând cu ţinerea probelor de cant, de teatru, plasează ucenici la meserii, pe cari la sărbătorile Crăciunului îi ajută. In iarna trecută s'au ţinut Cursurile de Universitate populară din partea Desp. „Astra", Sibiu. Se cetesc cărţi bune şi folositoare; tinerii meseriaşi români sunt educaţi în spirit românesc şi creştinesc, etc.

Dl N. Colan, Rectorul Acad. teologice din Sibiu, a fost proclamat ca membru de onoare al Reuniunii, drept recunoştinţă a muncii depuse ca prezident al ei în anii 1925—1930.

Răposatul în Domnul, G. Poponea, fost prezident şi membru onorar al Reuniunii, împreună cu ceilalţi membri răposaţi, au fost parentaţi după vrednicie.

Urmând ca în anul curent să se aleagă nou comitet pe 3 ani, adunarea generală cu aclamaţiune a reales în întregime vechiul comitet.

Cu toate greutăţile zilelor de azi, Reuniunea îşi continuă activitatea spornică pe toate terenele.

S.

† Adela Reissenberger-Umling

In Vinerea Paştilor din anul acesta 1933, Vinerea patimilor, cam pela aceeaş oră de seară mohorâtă, când divinul Christ a strigat de pe Cruce: „S'a săvârşit" — s'a stins din viaţă în oraşul Sibiu, şi profesoara de canto Adela Reissenberger-Umling.

Moare la vârsta de abia 51 ani şi cu moartea ei prematură atât lumea muzicală de aici, cât şi lumea iubitoare de muzică, îndură o mare pierdere.

Născută şi trăită între români, a apreciat şi pe români. Sufletul ei de artistă a ieşit din cadrele comunului şi a privit pe om, fără deosebiri, prin unghiul de vedere al artistei desăvârşite. Elevele române s'au bucurat înaintea ei de aceeaş dragoste, interes şi stimă ca oricare altele. Ca elevă a dânsei am văzut cât iubea cântecele noastre, şi melodiile noastre bisericeşti o trapau cu dulceaţa lor religioasă. Cunoştea bine limba românească, şi caracterizările duioase asupra situaţiilor ca şi aprecierile de fond ce făcea în toate domeniile vieţii şi culturii, erau de o formă impecabilă şi de un profund sentiment de iubire umană.

Multe fete române şi-au primit cultura şi educaţia muzicală dela dânsa şi progresul lor îi inundau ochii în lacrimi de bucurie. In elita românească lasă eleve, prietene şi colege, cărora le-a folosit şi care o iubeau cu sinceritate.

O lacrimă, un salut ce se dă morţilor, dar şi o amintire neştearsă în sufletele celor ce au cunoscut-o! Dormi în pace! Sibiel, 30 April 1933. *Maria Bembea*, învăţătoare.

INFORMAŢIUNI

ADUNAREA EPARHIALĂ a Arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu, nu se va ţinea anul acesta la terminul reglementar (Dumineca a cincia, a Samarinencei), ci s'a amânat pentru o dată ce se va statori şi aduce la cunoştinţă ulterior, din motivul că I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, după cum anunţăm în fruntea numărului de astăzi al ziarului nostru, este absent din ţară.

Ziua cărţii. Ultima Sâmbătă a a lunii Mai, în fiecare an, este instituită ca ziuă a cărţii. In această zi se fac: expoziţii de cărţi, vânzări de cărţi în pieţe şi pe stradă, conferenţe, statistice, congrese de bibliotecari, de cărţi pentru premierea tinerimii şcolare, inaugurări de biblioteci populare ş. a. Organizarea zilei cărţii se face în colaborare cu societăţile culturale.

Pelerinaj spre Sf. Munte porneşte din Bucureşti în 22 Mai, sub călăuzirea profesorului universitar, păr. Gala Galaction, spre a cunoaşte vechile aşezăminte ale ortodoxiei, ctitoriile ridicate de voevozii români şi splendorile cetăţii monahale. Costul pelerinajului, cu toate cheltuelile de călătorie şi întreţinere completă, este 4850 Lei.

In contul impozitelor, datorite către stat, se primesc, la percepţii şi la administraţiile de încasări, monetele de 20 lei cu efigia marelui Voevod Mihai, al căror termen de preschimbare a expirat cu ziua ultimă din April a. c.

Moartea unui ţăran cărturar. In Bradul fostului Zarand a răposat zilele acestea, în vârstă de 62 de ani, folcroristul *Adam Bolcu*, însufleţit iubitor de neam şi lege, membru zelos al consiliului parohial din partea locului. A scris povestiri, apărute în Libertatea dela Orăştie şi în broşurile Asociaţiunii culturale. Câteva caete rămase în urma lui vor merita să fie cercetate şi date la lumină. Decedatul lasă după sine o întristată soţie cu 7 orfani. Bunul Dumnezeu să-l primească în locaşurile drepţilor.

Se desfiinţează pe ziua de 1 Septemvrie 1933: şasesprezece şcoale *normale*, 8 de băeţi, 8 de fete; între aceste şcoale sânt şi cele din Năsăud, Sighet, Făgăraş, Lugoj, Oradea; *seminariile* din Curtea de Argeş, Galaţi şi Roman; patru şcoale *profesionale* de fete, din Făgăraş, Hunedoara, Lugoj şi T. Neamţ; patru şcoale de *meserii*, 2 pentru fete, 2 pentru băeţi.

Urcarea tarifului poştal desfiinţează aproape total corespondenţa cu *ilustrate* şi întreg negoţul lor. Direcţia poştelor va trebui să revie, scăzând tariful. Măsuri pe jumătate, nu îndreptează răul.

---

ales *părinţii* au să şi-o pună în fiecare zi.

Paralel cu neglijarea educaţiei copiilor din partea părinţilor, astăzi străbate un curent al slăbirii simţului de familie. Cel mai trist spectacol al acestei mode nenorocite, ni-l ofer statisticele din anii trecuţi, din care se constată existenţa — în Rusia — a 750.000 de copii schilozi şi vre-o 200.000 de copii vagabonzi. Amar te doare inima, când auzi de atâţia copii schilozi şi vagabonzi! Copii nefericiţi, copii rătăcitori!... Unde sânt *părinţii* voştri?...

Copii şi părinţi! Mai este dragoste între voi? Mai simţiţi voi farmecul şi căldura căminului creştin de altă dată?

Apropiaţi-vă din nou şi vă iubiţi mai mult, ca bucuria neamului şi a bisericii să fie deplină.

Pr. *Il. V. Felea.*

Organizaţi Oastea Domnului

Intoarcere

Razele arzătoare ale soarelui distruseră aproape toate podoabele firii.

Linţoliul de praf ce acoperea natura, îi da un aspect de tristeţe. La umbra rară a unui copac se odihnea un tânăr. Ultimile resturi de haine, cari îi acopereau corpul istovit, grăiau pentru el. Se găsea în armonie cu natura ce-l înconjura, cu deosebirea că în el mocneà un foc ascuns: cel al fărădelegilor.

Până acum nu s'a gândit serios niciodată la rostul lui în această viaţă. Gândul său fugar îşi luă drumul spre trecut, şi vedea cum viaţa şi-a cheltuit-o înzadar în petreceri ce răsfăţau trupul cu toate capriciile lui.

Tresare... pentrucă firul amintirilor îl duce în faţa tatălui său, căruia îi ceruse moştenirea ce i se cuvenea şi pe care a cheltuit-o... — Isbucneşte în plâns cu hohote...

...După această ploaie binefăcătoare, în sufletul, cuprins până acum de mărăcinii desnădejdii, ia loc floarea nevinovată a speranţei. Îşi aduce aminte de privirea iubitoare a tatălui său, şi de braţele calde care îl strângeau la piept cu drag şi de sărutările mamei.

— Se putea ca tata să nu-l ierte?

— S'a hotărât: «Scula-mă-voi, şi mă voi duce la tatăl meu şi voi zice lui: tată, greşit-am la cer şi înaintea ta»...

*

Tu suflete, ce rătăceşti prin deşertul unei vieţi sterile, nu eşti asemenea fiului rătăcit? Sub povara păcatelor, ce apasă trupu-ţi slăbănog, eşti dus pe drumul pierzării.

O lumină străbate prin întunerecul ce te-a cuprins şi aprinde în tine candela nădejdii.

La lumina ei o nouă cărare se arată pe care nu poţi merge cu chipul tău desnădăjduit.

Vino-ţi în fire! Setea şi foamea ta nu o poate astâmpăra nimeni, în afară de Hristos.

Gheorghe Şerbu.

Organizaţi Reuniuni de femei

CARŢI ŞI REVISTE

„Poporul Românesc“, anul II Nr. 9, dela 1 Mai 1933, cuprinde articole semnate de DD. Costin Gh. Sturza, I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, Const. Lozincă, I. Gr. Oprişan, Const. L. Hristea, V. Lovinescu-Rădaşeni, Iancu Mihailescu, ş. a. Redacţia şi administraţia: Gara Chitila, jud. Ilfov.

Poşta redacţiunii

M. M. în *C.* Impresii frumoase pentru început. Mai încercaţi.

Nr. 2906/933.

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Pr. Ioan Hâprian din Berghin, decedat la 20 Martie a. c. în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană în numerar fără nici o reţinere ajutorul preoţesc de Lei 30.000 (Lei treizecii mii).

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 3053/933.

Se aduce la cunoştinţă că, erezii după Pr. Ioan I. Bena, din Pianul de jos, decedat la 14 Martie a. c. în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au ridicat dela Cassa Arhidiecezană, în numerar fără nici o reţinere ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Consiliul arhiepiscopesc.

Compactoria

L. Zacharides

s'a mutat

din strada Tribunei Nr. 19

în [9] 1—2

Strada Mitropoliei Nr. 25

Lucru solid. ■ Preţuri moderate

Nr. 187/1933. (24) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Berghin,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corespunzătoare.
2. 17½ jugăre cad. arător şi 2½ jugăre fânaţ.
3. Una zi de lucru de fiecare familii (120 fam.).
4. 2 stânjini lemne de foc din pădurea bisericii şi o soarte de lemne din pădurea comunală, puse la dispoziţie în curtea casei parohiale.
5. Salarul dela stat.
6. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român el Sebeşului în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 26 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan

fost profesor la seminarul „Andreian“

Ediţia a III-a

îngrijită de

Timotei Popovici

preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Reclama este sufletul comerţului

A APĂRUT

Cântările Liturgiei

Sfântului Ioan Gură de aur

pentru 3 voci egale

compuse de

Timotei Popovici

ediţia V

Preţul 80 lei leg., plus spese de poştă 20 lei.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

„FRUMOASA“ Intreprindere industrială de lemne s. a. din Petreşti

Convocare

Domnii acţionari ai s. a. «FRUMOASA», intreprindere industrială de lemne din Petreşti, prin aceasta se convoacă la a

IX-a adunare generală ordinară

care va avea loc la sediul societăţii din Petreşti în ziua de *29 Mai 1933, la ora 3 p. m.*, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Bilanţul pe anul 1932.
3. Raportul Consiliului de Administraţie.
4. Raportul Comitetului de Cenzori.
5. Darea absolutorului.
6. Alegerea întregului Consiliu de Administraţie.
7. Alegerea Comitetului de Cenzori.
8. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari vor să participe la adunarea generală, sunt invitaţi a depune acţiile la cassieria societăţii din Petreşti, cel puţin cu 3 zile înainte de adunare.

Petreşti, la 26 April 1933.

(10) 1—1 **Consiliul de administraţie.**

Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1932

Activa		Pasiva	
Cassa în numerar	594.321·—	Capital societar	900.000·—
Fabrica de cherestea şi instalaţiuni	784.485·—	Fond de rezervă	119.125·—
Imobile	100.000·—	Rezervă specială pentru creanţe dubioase	86.976·—
Inventar	1·—	Creditori	15.189.413·—
Marfă fasonată conform invent. de depozit.	4.070.488·—		
Lemn rotund „ „ „ „	3.009.469·—		
Lemne de foc „ „ „ „	115.815·—		
Materiale de uzine	65·885·—		
Debitori	7.533.021·—		
Perdere	22.029·—		
	16.295.514·—		16.295.514·—

Contul Profit şi Perdere

Cheltueli		Venite	
Cheltueli generale	960.444·—	Beneficiu brut	1.089.075·—
Abscrieri	150.660·—	Perdere	22.029·—
	1.111.104·—		1.111.104·—

Petreşti, la 31 Decemvrie 1932.

Pentru contabilitate: **Toma Preiss** m. p.

DIRECŢIUNEA:

August Höcker m. p., preşedinte. **Herzfeld Victor** m. p. **Dr. Aurel Muntean** m. p. **Dr. George Măcelar** m. p. **Dr. Lionel Blaga** m. p. **Dr. Ioan Oniţiu** m. p. **Dr. Emanuil Stern** m. p. **Dr. Petru Nicolaus** m. p.

Verificat şi găsit conform cu registrele.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan Rebega m. p., preşedinte. **Aurel Bojiţia** m. p. **Juliu Gazdik** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 13 Mai 1933 Nr. 40

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

UN CENTENAR

— La o sută de ani dela nașterea lui VISARION ROMAN —

(=) In vara anului curent 1933 se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui Visarion Roman, care, pe la mijlocul veacului trecut, fusese unul dintre cei mai valoroși fruntași ardeleni și oameni de încredere ai marelui nostru Mitropolit Șaguna.

Ca semn al considerației și cinstei de care se bucura în fața Arhipăstorului dela Sibiu, Visarion Roman, fiul dascălului sătesc din Săuca Târnavelor, este însărcinat cu o catedră la seminarul pedagogic din Sibiu, e numit contabil și supraveghiător la tipografia arhidiecezană înființată de Șaguna și, câtva timp, redactor la *Telegraful Român.*

Preocuparea sa de căpetenie era emanciparea economică a poporului nostru ardelean prin întemeerea de institute financiare.

Optimist, spirit clar, inteligență pătrunzătoare, conștient de valoarea puterii acelei pături în care își avea originea, Visarion Roman în cursul carierei sale, în câteva decenii, a respândit, în cercuri largi și în folos obștesc, sănătoasele sale idei și mijloacele potrivite de-a le înfăptui.

Ca luptător al vremii lui Șaguna, Visarion Roman, dascălul dela Rășinari, profesorul și redactorul dela Sibiu, ca și directorul de mai târziu al băncii al cărei întemeetor și suflet fusese, s'a afirmat totdeauna ca sămănător de gândiri și nădejdi, lucrând cu dor de muncă, și cu simțul răspunderii, și cu nesfârșit idealism.

Realizarea, izvorâtă din lumina lui și din dragostea pentru țară și neam, este falanga aceea de institute, mai mari și mai modeste, cu atâta rost, excepțional, în viața economică ardeleană înainte de întregirea hotarelor patriei de astăzi. Rostul lor, din țară robită, ar putea să fie îndemn și învățătură și pentru timpul de față, și pentru cel viitor, când va înceta falșa interpretare ce se atribue tocmai băncilor noastre ardelenești în unele cercuri din capitală, care nu vreau să admită, pentru aceste așezăminte, rolul lor dătător de viață în mișcarea economică a țării de azi și de mâne. Să mai sperăm însă în îndreptarea lucrurilor și în revenirea la calea bună; ear, din felul de a fi al celuice n'a râvnit la onoruri trecătoare, să păstrăm, pentru noi și pentru posteritate, icoana luminoasă a binefăcătorului Visarion Roman, care a muncit cu duh de jertfă și cu disciplină în folosul întregului nostru neam.

*

VISARION ROMAN
(1833—1885)

Cu prilejul comemorării centenarului de care pomenim aici, preotul nostru din Cerbăl, protopopiatul Hunedoarei, părintele Augustin Băilă, redă din tinerețele lui Visarion Roman un interesant episod, din care publicăm următoarele:

Tatăl lui Visarion era dascălul din satul Dârlos, Andrei Roman.

Dascălul Andrei a fost tipul dascălului gândit de Octavian Goga; dascăl ce împletea alături de Popa Chendi — tatăl criticului H. Chendi, — slova cu cântarea bisericească, învățătura profană cu cea creștină: un dascăl format în preajma altarului.

Era în primăvara anului 1849. Armatele ungurești au reușit pe unele locuri să înnăbușe acțiunea naționalistă, și aceasta mai ales în regiunea Târnavei.

Populația românească, valahii răsvrătitori, și mai ales conducătorii ei au avut să sufere de pe urma curajului și a îndrăsnelii lor. Husarii urmăreau cu înverșunare cetele de luptători români, îi măcelăreau pe capete, semănând teroarea prin satele românești.

«Eram în preajma sfintelor sărbători ale Paștilor", îmi povestea mama de multeori, „și dorul după tatăl meu și fratele Visarion ne ardea sufletele".

Nu-i mai văzusem de multă vreme, și mama se ruga mereu la sfintele icoane să-i ocrotească Domnul, soțul și copilul la cari ținea atât de mult. Sfintele Paști sosiră și, în noaptea Invierii, când clopotele din turnul bisericii își cerneau metalica ființă în înviorătoarea răcoare a primăverii, cineva bătu la ușe. O bătaie energică, urmată de cuvintele: „deschide Paraschivo, sunt eu, Andrei; ungurii ne urmăresc de aproape și nu pot să zăbovesc prea mult"...

„Băiatul se află la „Stejarul" din pădurea Busului, acolo mă așteaptă pe mine. Am venit să duc pasca Invierii, să ne împărtășim și noi de bucuria acestei zile mari!"

Urmară îmbrățișările. Bucuria a fost de nedescris, și apoi... plecă. In zorii zilei se afla iar lângă feciorul său, Visarion, și în lumina înviorătoare cu care un soare mănos de April inundă natura de curând întinerită, tatăl și fiul, cu capetele descoperite, rostiră o mică rugăciune și se împărtășiră apoi cu sfintele Paști; după această creștinească împărtășire, tatăl întinse sarica (șuba) lui Visarion pe iarbă și deșertă traista cu merinde. De mult nu mai mâncaseră de acasă, și acum în fața bunătăților întinse, pe improvizata lor masă, sufletele lor se umplură de bucurie.

Fericirea lor fu însă de scurtă durată.

... Niște foșnete de frunze și sunete de arme, îi făcură să stea câteva clipe încremeniți. Cu urechea încordată la sgomotul ce se

mărea din ce în ce, bănuiră numai decât că sânt înconjurați de unguri, și un fior de groază puse stăpânire pe ei.

Gândul către Cel de sus le întări însă puterile și închinându-se grăbit cu semnul sfintei Cruci, se aruncară pe caii ce păsteau alături și ca fulgerul se afundară în desișul pădurii, pierzându-se printre crengile care în urmă închideau calea lor de pribegi revoluționari...

N'a mai rămas la locul de odihnă de cât merindele întinse și sarica lui Visarion Roman. Cu aceasta s'au ospătat fălcoșii husari. In zăpăceala fugii din fața ungurilor, tatăl și fiul s'au rătăcit unul de altul. Andrei s'a întors acasă, după ce revoluția se mai potoli prin părțile Târnavei; iar tânărul Visarion, urmărit mereu de urgia revoluției înăbușite în sânge, ia toiagul pribegiei, așa singur și tânăr cum era, — și trecu în România.

Aici încearcă cele mai grele clipe ale vieții sale, departe de părinții săi dragi, cu durerea strânsă în suflet pentru soarta românilor din nou îngenunchiați, el sufere ca un adevărat erou.

Reușì să fie primit ca secretar la un administrator de moșie și așteptă timpurile fericite, care să-l reîntoarcă în satul său din înstrăinatul Ardeal.

Intr'o zi de toamnă, fusese informat că o armată rusă este în drum spre Ardeal, pentru a veni în ajutorul împăratului. Visarion își legă multe nădejdi de această întorsătură a evenimentelor, și se înrolă și el în armata rusă, primind chiar o unitate de conducere...

Tatăl său mai trăi încă dăscălind în comuna Dârlos (unde se mutase încă înainte de sfârșitul revoluției) 40 ani împliniți. Pe mormântul lui și al soției sale Paraschiva din fața bisericii ortodoxe din Dârlos se află așezate două frumoase cruci de peatră, ridicate de fiul lor Visarion Roman, care le va flutura decenii dearândul memoria lor.

Pe peatra îmbătrânită a crucilor trecătorul poate citì piosul epitaf: „Dormiți în pace, părinții mei iubiți!".

Serbarea de 10 Mai în Sibiu

(—) Zece Mai, ziua tuturor sărbătorilor naționale de peste an, «ziua de aur a neamului nostru», comemorată anul acesta poate cu mai profundă evocare a faptelor trecutului de glorie și suferințe, a fost prilej, în vârtejul grijilor și necazurilor de astăzi, să ne înălțăm sufletele la sentimentele curate de iubire, venerație și admirare în fața jertfelor aduse de părinții, moșii și strămoșii noștri, ca și în fața Tronului regal, strâns legat de viața națională a țării, pe care este chemat s'o apere și s'o conducă pe drumul progresului și al consolidării.

Neatârnarea dela 1877, regalitatea dela 1881, și unirea națională pe veci, *după cumplita plată a jertfirii celor opt sute de mii ostași, morți în marele răsboi al popoarelor, sânt biruințe ce se perindează într'o măreață operă, care își așteaptă desăvârșirea.*

Un deceniu și jumătate a trecut, de când năzuim și trudim pentru închegarea și fortificarea unirii naționale, care a fost atât de scump răscumpărată și care, după semnele vremii noastre, va cere alte și nouă sacrificii. Le vom da însă și pe acestea, cu voința hotărâtă să ne apărăm, dârzi și neînfrânți, frontierele naționale cu toate bunurile dobândite prin vrednicia, înțelepciunea și eroismul înaintașilor noștri.

Ceice încearcă să ne atingă hotarul și să ne strice pacea, fie dușmani din afară, fie cei din lăuntru, vor fi întâmpinați de tăria și puterea unui neam solidar, strâns unit în jurul idealului său, pentru care nici o jertfă nu ne va slăbì și nu va descuraja.

Zece Mai este ziua mare a reculegerii sufletești și a speranței unui viitor mai prielnic și mai fericit al neamului dintr'un stat unitar românesc. Milostivul Dumnezeu să-l ocrotească!

*

Serviciul divin

In orașul nostru s'a serbat această memorabilă zi cu deosebită solemnitate. La ora 10·30 s'a săvârșit în Catedrala noastră serviciul divin din partea P. S. Sale Arhiereului Vasile, asistat de preoțimea catedralei; au participat, toți ofițerii din garnizoană în frunte cu Dl General V. Economu Comandantul Corpului VII al Armatei, șefii autorităților civile în frunte cu Dl Prefect Dr. Coriolan Ștefan și un mare număr de credincioși.

Cuvântarea ocazională a fost rostită de protoiereul militar Ioan Dăncilă.

In fața catedralei era postată o companie de onoare a elevilor școalei militare de infanterie, în frunte cu drapelul și muzica.

Defilarea

După ieșirea din sfânta biserică, pe un timp admirabil, a urmat defilarea trupelor în piața Ferdinand, privită de autorități și oaspeții invitați din tribunele împodobite cu verdeață și drapele naționale, iar mii de cetățeni cari au admirat ofițerii și ostașii trupelor din garnizoana sibiană erau postați pe trotuar.

Recepțiuni

Recepțiunile, în sala mare a Prefecturii județului, s'au făcut din partea Dlui General Economu și a Dlui Prefect Dr. Coriolan Stefan.

Prima deputațiune a fost a bisericii noastre. Părintele consilier Traian Petrișor arată marea bucurie a bisericii noastre ardelene din prilejul praznicului de 10 Mai și accentuiază iubirea de lege și de neam a poporului nostru românesc, biserica noastră identificându-se totdeauna cu aspirațiunile și idealurile neamului; de aceea, după căderea lanțurilor de robie, biserica împărtășește bucuria praznicului de azi. Roagă pe bunul Dumnezeu să ne ocrotească țara și pe Majestatea Sa Regele Carol II, și să ajute Inaltului guvern să-și poată îndeplini greaua și înalta misiune.

S'au prezentat apoi, rând pe rând, celelalte confesiuni din orașul nostru; reprezentanții armatei, corpul didactic, reprezentanții administrației și justiției etc.

Tuturora li-au răspuns dnii General Economu și Prefectul Dr. Coriolan Stefan.

La ora 4½ p. m. s'a ținut la teatrul orășenesc *festivalul* de 10 Mai, organizat de Asociațiunea culturală și Federația corpului didactic din Sibiu, cu concursul Reuniunii de muzică Gh. Dima. Punctul culminant al acestui festival a fost interesantul și temeinicul discurs al distinsului profesor dela Universitatea din Cluj, Dl Alexandru Lapedatu. Domnia Sa cu competența-i cunoscută a scos în relief însemnătatea cea mare a acestei zile. Dnul conferențiar, urmărit cu încordată atențiune de numerosul public, la fine a fost viu aplaudat.

Sărbătoarea s'a sfârșit cu obișnuita retragere cu torțe și muzică militară la ora 9 seara.

Organizați Oastea Domnului

FOIȘOARA

Mici studii istorice

Vechiul grecocatolicism antiromânesc

(Momente uitate)

I

Depelângă ep. Ioan Bobb cetire

1. Istoriografia grecocatolică *nouă* — cu prea puține excepții, de ex. a dlui Z. Pâclișanu — este tendențioasă.

Și nu-i o plăcere, dar este o *necesitate istoriografică*, astăzi, ca ea să fie controlată *moment* cu *moment*.

Ca să dispară, în sfârșit, orice *minciună*, oricât de mică, din știință!

2. Pe G. Bariț, de pildă, îl voiu controlà eu. Nu-l mai cetește aproape nimeni pe acest literat, istoric, etc., dar chestia lui, rămasă *pur-istorică*, merită totuși atenția; pentrucă a fost *cinevà*.

3. Despre Bobb, G. Bariț a avut cuvinte pe care acel episcop nu le-a meritat. Iar când nu-i convenià, Bariț știà să tacă. De ex., în *Gazetă* [1869, nr. 74, p. 2]: „Cele câte mai adaoge Petru Maior în [partea II, cap. 6] § 3 despre epi-

	De loc din
D. *Caian* [sen.]	Feneș [Cluj]
Avr. *Miheși*	Mănăștur [Cluj]
I. *Pora* [Nemeș]	Silvașul de jos [Hunedoara]
V. *Filipan*	Cicud [Cluj]
I. *Nobili*	Jibot [Orăștie]
D. *Vaida* de- [Nemeș]	Glod [Solnoc]
D. *Caian* [jun.]	Feneș [Cluj]

Acești sub-șefi de biserică, sufletește se formaseră, așadar: în Viena, *patru*; iar în Pojon, Agria și Cluj *câte unul*.

Acele orașe și instituțiile ce-i formau, nu vor fi alimentat chiar de loc sentimentul de ură contra ortodoxiei românești; de *înstrăinare?*

scopul Ioane Bobu și avuțiile lui, „nu corespund la *scopul* nostru" — *Ergo*, ne oprim la „scop".

4. Când și-a întemeiat capitolul său, Bobb a făcut numirile ce apar din tabloul următor:

Studii	Profesori
Viena	Al moraliștilor care numai românește învățau
Cluj [La Iezuiți]	
Viena	
Agria *Leov* [Lemberg]	Istorie bisericească și Filosofie
Viena	
Pojon	Retorica și Poética
Viena	Filosofie și Teologie

Ba bine că nu!

Urmează proba.

4. Când Bobb și-a întemeiat capitolul său de Români cu [arătata] educație străină-catolică, s'a publicat și o carte: *Cuvântări în cinstea Ecselenții sale Ioanu Bobb* [1813; tipografia seminarului din Blaj].

Firește Bobb și-alesese capitulari «*pe unii ca aceia carii știà că vor fi mai plecați, mai ascultatori și mai următori cugetelor sale*» — [Pagina 4].

5. Prefața cărții citate a scris-o D. *Vaida de* Glod; repede [dela p. 11], plângându-se că cei din *Țară* nu-i cunosc pe Blăjeni și, că, deci, „foarte rău îi judecă"!

Deși spune și el, aiurea, că de „*un* neam și *un* sânge suntem" [p. 63 și 100], clerical-catolic, combate contra *Țării* [p. 106 și107].

Anume: D. Vaida *regretă că ortodocșii Ardealului au simpatii pentru «cei din Țară»; și scoteà la iveală ce i-ar fi deosebind* pe unii de ceilalți; deci și ce *trebue* să-i mai deosebească conștient. Precum se vede din ce urmează, căci el mai zice:

«*Neuniții Ardeleni tare* să întăresc *și de cătră cei din țară; lor cu mult mai lesne și mai tare cred, decât nouă, cându-i învățăm*». — «*Cei din țară, fiind osebiți de Ardeleni* cu lăcuința, *sâmțirea* aceea care trebue să fie întru noi cu atâta

Probleme, fapte, comentarii

Consiliul Eparhial ortodox român din Cluj anunţă cu bucurie realizarea apropiată a dorinţei credincioşilor ortodocşi, de-a avea, în capitala Ardealului desrobit, o biserică catedrală, în locul bisericuţii zidite, pe vremuri grele, de comercianţii macedoromâni, în afară de zidurile cetăţii. Noua catedrală va putea fi sfinţită, şi dată destinaţiei sale, la sfârşitul lui Octomvrie 1933. Până atunci zidurile sfântului locaş vor fi terminate. Mai trebue însă înzestrarea bisericii cu cele necesare cultului nostru. De aceea Consiliul Eparhial face apel la inimile creştineşti şi cu dare de mână, să dea pentru înzestrarea acestei biserici catedrale odoarele: şi utenziile trebuitoare împodobirii bisericii. Ceice doresc să-şi eternizeze numele în analele de ctitorie ale acestei catedrale, să aviseze despre darurile ce le pot face, pe P. S. Sa Episcopul Nicolae, Cluj, ca să le indice obiectele de care mai ales se simte trebuinţă.

Astfel se nădăjdueşte că locaşul Domnului, în urma dărniciei bunilor şi evlavioşilor credincioşi, iubitori ai altarelor ortodoxiei române, va strălucì de podoabele necesare înfrumuseţării sale lăuntrice.

Daţi pentru catedrala vechei ctitorii reînfiinţate a marelui Voevod moldovean, ziditor de biserici şi mănăstiri!

*

Numărul copiilor morţi este mare, în ţara noastră, cu deosebire la sate. Din acest motiv societăţile de asistenţă socială şi sanitară, care fac parte din aşezământul „Principele Mircea", respândesc de câţiva ani în „săptămâna copilului", din primele zile din Mai, sfaturi şi cunoştinţe folositoare cu raport la creşterea necesară copiilor.

Organizarea „săptămânii copilului", pentru ocrotirea celor mici şi reducerea mortalităţii înspăimântătoare în rândurile lor, s'a făcut şi anul acesta, în numeroase locuri, cu multă şi creştinească râvnă şi pricepere.

*

Ziua de 15 Mai, *praznicul pomenirei marei adunări naţionale de pe Câmpia Libertăţii dela Blaj, era împreunată, în deosebi după războiu, cu serbări naţionale organizate în cadre neobişnuite. In anii din urmă serbările s'au întrerupt; ear în anul de faţă, la dorinţa mitropolitului dela Blaj, vor fi reluate. Tineret şi popor, din apropiere şi din depărtări, vor participa, Luni, în 15 Mai, la manifestaţia naţională de pe Câmpia Târnavelor, tocmai în vremea când revizionismul de peste Tisa îndrăzneşte a lua nou avânt.*

Turburătorii păcii europene au trebuinţă neapărată de a fi treziţi la simţul realităţilor. In consecinţă, manifestaţiile naţionale sânt în mers şi vor continua, la noi şi în alte ţări, până la domolirea celor ce se joacă cu focul revizionist. —

In legătură cu sbuciumul revizionist dela Budapesta, înregistrăm ceea ce spune un ungur neaoş dela Arad, dl Dr. Varjassy, care în cartea sa de curând apărută arată că scopul acţiunii revizioniste maghiare este de caracter mai mult intern, decât extern: propaganda urmăreşte în deosebi scopul menţinerii cu orce preţ la putere a latifundiarilor, a claselor dominante, şi o deviaţiune constantă pe terenul sentimental, spre a evita izbucnirea claselor asuprite şi resturnarea sistemului politic reacţionar. Cartea aceasta cuprinde multe interesante date dela sfârşitul marelui războiu. Ea ar trebuì să fie citită şi înţeleasă mai ales de acei revizionişti, cari vreau să cheme la viaţă trecutul mort al sclăviei popoarelor, în vreme ce aceste popoare vreau să trăiască viaţă nouă şi liberă.

*

Tineretul universitar din ţările Micei Înţelegeri, întrunit la Belgrad în congres, în zilele prime din Mai, declară în rezoluţia adoptată, că este solidar în a apăra, cu toată energia şi cu orce jertfe, *statu quo* teritorial din Europa centrală. Congresul Micei Înţelegeri se pronunţă în unanimitate pentru pace prin respectarea tratatelor.

Hotărârea congresului studenţesc este salutată cu mare însufleţire în ţările aliate.

Majestăţile Lor Regele Alexandru şi Regina Maria ai Jugoslaviei au primit Sâmbătă în 6 l. c. în audienţă pe I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului şi de dl profesor universitar Silviu Dragomir. In aceeaş zi înaltul prelat şi însoţitorii săi s'au înapoiat la Carloveţ, unde sânt oaspeţii patriarhiei.

RUGĂCIUNE

întru pomenirea eroilor României-Mari, căzuţi pe câmpul de luptă.

— Se cetește la ziua Eroilor, Inălțarea Domnului. —

Doamne Dumnezeul nostru, dătătorule de legi şi urzitorule de veacuri;

Care ai făcut din lupte mijloace de viaţă, şi din dureri şi lacrimi mijloace de tărie;

Care ai aşezat cârmuirea vieţii pe datorii şi sarcini, şi ai zidit înălţarea şi cinstea omenească din împlinirea lor;

Care li-ai dat la neamuri patrii, şi limbi, şi datini zidite pe dreptate, şi ai pus în dreptatea chipului omenesc toată vlaga puterii şi împodobirea lui;

Care ai sfărâmat moartea prin puterea credinţei şi ai aşezat, în jertfirea de sine, chezăşia izbândei şi semnul nemuririi;

Care ai legat deapururi prin văpaia iubirii şi prin credinţa în Tine pe cei vii cu morţii lor;

Care prin sfânta Inviere a Paştilor creştine ni-ai insuflat tăria nădejdii învierii şi, prin «Inălţarea» sărbătorită astăzi, ni-ai arătat prin Fiul Tău iubit, care ne este calea şi unde ne e destinul. —

Tu Doamne, slăvit să fii în veci, căci ni-ai înflorit neamul şi ai împlinit cu noi acea ce ai grăit prin marele Isaia, căci iată cum ai vorbit cândva prin profetul acesta, către popoarele care şi-au plâns robia, dar te-au iubit pe Tine şi şi-au hrănit nădejdea întru dreptatea ta:

«Scutură praful tău şi te ridică acum... ţară ce ai cunoscut robia. Căci iată întunerec va acoperì pământul şi neguri peste neamuri, iar peste tine se va arăta Domnul, şi mărirea Lui întru tine va strălucì în vederi... Ridică împrejurul tău ochii tăi şi vezi adunaţi pe toţi fiii tăi întru tine; venitu-ţi-au feciorii din locuri de departe... şi se vor deschide porţile tale pururea; ziua şi noaptea nu se vor închide, ca să vină întru tine puterea neamurilor şi împăraţii lor să se ducă. Şi vor merge la tine, smerindu-se fiii celor ce te-au smerit pe tine şi se vor pleca la urmele picioarelor tale toţi ceice te-au necăjit şi te vei chema cetatea Domnului... Pentrucă ai fost părăsită şi urâtă şi nu era cine să-ţi ajute; şi te voi pune pe tine bucurie veşnică, veselie neamurilor... că va fi ţie Domnul lumină veşnică, şi se voi sfârşì zilele plângerilor tale. Şi poporul tău drept va fi, şi în veac va moşteni pământul, păzind sădirea mânilor lui spre mărire».

Aceste înălţătoare prorocii, spuse prin Isaia, Tu le-ai dat nouă astăzi; căci după binecuvântarea încercării şi a certării îndurate de veacuri ne-ai acoperit astăzi tot neamul românesc, cel bine plăcut de Tine, cu binecuvântarea îndurărilor tale de limbă românească, azi nu mai sânt hotare, şi toţi strămoşii noştri azi hodinesc în pace în acelaş pământ avându-şi drepturi înfrăţite, şi înaintea Ta şi în iubirea noastră, mormânturile lor, Ţie slăvite Doamne, îţi datorim aceasta;

Ţie şi scumpilor ostaşi, cari întăriţi de Tine şi-au jertfit pentru unirea şi desrobirea noastră sângele, viaţa şi tinereţa lor.

Pe aceşti scumpi ostaşi cu care un neam întreg şi-a plătit dreptul lui la viaţă, odihneşte-i în pace; căci înaintea Ta ei sânt tăria noastră, şi înaintea noastră ei sânt podoaba virtuţilor creştine şi pilda răstignirei Mântuitorului lumii; lupta cea bună au luptat, calea au săvârşit, credinţa au păzit şi au adormit în Domnul, veşnicind în mânile unui neam, libertatea şi dreptul la unire, întemeindu-ne

---

mai puţin o pot aveà, cu cât *ei sânt în* **stat** *cu mult mai osebit de al nostru* şi supt altă stăpânire şi îndreptare". — „Iară noi, lăcuind într'un loc, învăţând la aceeaşi dascăli, fiind împreunaţi cu căsătoriile şi legaţi cu legăturile sângelui şi *fiind supuşi aceluiaş* **împărat,** *cu aceleaşi* **legi** *îndatoraţi,* nu numai putem, ci şi sântem datori mai mare dragoste şi milă să avem unii către alţii; şi pre care adevărat îl iubeşti nu bucuros îl celueşti". — „După aceea, pentru apropierea şi amestecarea care iaste între noi, lesne putem cunoaşte unii pe alţii ce credem şi ce obiceiuri avem". — „Dară cei din ţară, fiind depărtaţi *şi având cu noi mai rară şi mai scurtă însoţire,* nu aşà lesne vine, şi fără greşală pot a cunóaşte credinţa şi învăţătura noastră, precum din cuvintele celor ce pentru neguţătorie sau pentru alte treburi trec şi umblă pe *aici* şi mai vârtos *din unele fapte ale lor să văd tocma a nu şti, în ce stă unirea noastră cu biserica Romii vechi*». —

D. Vaida îşi sprijinea argumentarea pe faptul că unitatea de simţire o impuneà acelaş stat, acelaş împărat, aceleaşi legi — austro-ardeleneşti. Dar erau Români, mai ales în Sud, care nu voiau să admită argumentul stat-împărat-lege şi ţineau morţiş la vechia lege nemodificată, la solidaritatea în credinţă cu cei din ţară.

6. Viena, Clujul, Agria şi Leovul, Pojonul înfiltrau vederi ca cele spuse de D. Vaida.

Judecându-le din punct de vedere românesc-*actual,* deşì, *in rè,* cuvântul nu se poate aplicà trecutului, acele vederi le putem numì «*antiregăţeneşti*»!

7. Interesantă mai este şi ideea de-a începe distrugerea nepriceperei munteneşti...

Vaida cereà ca *Ţara* să înveţe *latineşte;* să întroducă latineasca în mănăstiri (pagina 122/3 şi 126); pentrucă *grecească* (adecă pe ortodoxie) ştiau mulţi. (Pagina 141 şi 144).

7. Astfel de vechi idei „antiregăţeneşti" sânt destule în scrierile ardeleneşti. Pentru a le arătà originea şi desvoltarea lor, nevoie este a cetì slove şi a aveà bunăvoinţa de-a le evidenţià şi altora, ceea ce eu voiu şì face, din când în când.

G. Bogdan-Duică.

Ziua cărţii. Programul zilei, alcătuit de un comitet prezidat de dl ministru al instrucţiei, D. Gusti, cuprinde: congres, expoziţie, şi afişul de propagandă. *Congresul* cărţii, — la care participă scriitorii, societăţile culturale, librarii şi toţi ceice se interesează de problemele cărţii, — se deschide Sâmbătă, în 20 Mai, la ora 11 a. m., la Fundaţia universitară Carol I, sub patronajul M. Sale Regelui. După amiazi vor urma comunicări şi desbateri. *Expoziţia* cărţii se face în Bucureşti, Iaşi, Cluj şi în alte oraşe. Librarii organisează vitrine şi chioşcuri numai cu cărţi româneşti originale. Afişul de propagandă a cărţii va fi respândit, pentru ziua cărţii, în toată ţara. In şcoalele secundare se fac lecţii despre circulaţia cărţilor, cu vizite la biblioteci.

România întregită pe mucenicia şi vitejia lor.

Fă ca sufletele noastre, din tată în fiu, să înalţe înaintea Ta rugăciuni încolţite din dragostea de ei; iar tot întinsul ţării, pe unde au căzut şi îşi au acum mormântul, să odrăslească flori din tinereţa lor în orce primăvară, ca să le ştim schimbate: moartea în veselie, şi jertfa întru podoabă. Dă-ne putere, Doamne, să le cinstim jertfirea, făcând dreptate în ţară; căci Tu ai zis, că «Dreptatea înalţă neamul, iar păcatele împuţinează seminţia lumii», şi că «începutul drumului celui bun este a face dreptatea, căci primită este la Dumnezeu dreptatea, mai mult decât aducerea de aur».

Iar copiilor lor şi nouă tuturor celor ce le-am cules roada şi le păstrăm cinstea, dă-ne darul de a fi asemeni prin pilda datoriei. «Cel credincios să-şi lase, după cuvântul Tău, căile sale, şi omul cel fărădelege sfaturile sale şi să se întoarcă la Domnul».

Căci România întregită trebuie încununată cu România întărită şi sfinţită prin muncă şi virtuţi, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Compusă de P. Sf. Sa Episcopul
Dr. Vartolomeu Stănescu,
al Râmnicului.

INFORMAŢIUNI

Dna Maria Baiulescu din Braşov, venerabila matroană, prezidenta Reuniunii femeilor, a fost sărbătorită în 7 l. c., în sala festivă a liceului «Andrei Şaguna». Omagiul meritat i s'a adus, cu ocazia când a împlinit 25 ani de rodnică şi stăruitoare muncă socială, culturală şi naţională. Au luat cuvântul la această sărbătorire: dna Maria Popescu-Bogdan, secretara Reuniunii femeilor române din Braşov, apoi P. C. Sa, protopopul Dr. Iosif Blaga, din partea bisericii noastre, şi alţi vorbitori. Adânc emoţionată, dna Maria Baiulescu a mulţumit tuturor pentru simpatiile şi calda manifestaţie ce i s'a făcut.

Decorarea dlui V. Goldiş. Ministrul afacerilor străine, dl N. Titulescu, a adresat dlui V. Goldiş o telegramă, în care arată că M. Sa Regele, apreciind marile servicii aduse cauzei unităţii naţionale, a binevoit să aprobe decorarea dlui Goldiş cu ordinul Ferdinand I, în gradul de Mare cruce. Felicităm, cu această ocazie, pe vajnicul luptător dela Arad pentru meritata dinstincţie şi-i trimitem calde urări de sănătate.

Cu începere dela 15 Mai se reîntroduc trenurile de sezon şi pentru staţiunile balneare şi climaterice. Odată cu punerea în vigoare a măsurii acesteia, nu se spune că se reîntroduce şi *tariful de sezon.* Până atunci, trenurile de sezon pentru băi vor circula mai mult goale, — spre deosebire de autobuze, cărora trenul nostru generos nu le face multă concurenţă.

ŞTIRI LOCALE

Ziua Mamei se va sărbători prin un festival organizat de Societatea naţională ortodoxă a femeilor, secţia Sibiu, Duminecă, în 14 Mai, ora 11½, în sala prefecturii judeţene. Programul conţine: conferenţă rostită de P. C. protopop-militar Ioan Dăncilă, şi cântări executate de corul şcoalei normale «A. Şaguna» şi al Academiei teologice andreiane. Intrarea liberă.

Compactoria
L. Zacharides
s'a mutat
din strada Tribunei Nr. 19
în [9] 2–2
Strada Mitropoliei Nr. 25
Lucru solid. ■ Preţuri moderate

(26) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ la parohia-filială, **Păpăuţ,** ce aparţine materei Zagon, protopopiatul Oituz, judeţul Treiscaune, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în şedinţa consiliului parohial dela 21 April a. c. şi anume:

1. Folosirea casei cantorale, cu dependenţe, în stare bună şi grădină în jurul casei de circa 900 st. □.
2. O grădină la marginea comunei de circa 1¼ jugăr. O altă grădină de 200 st. □.
3. ½ ferdelă (12½ litri) porumb strujit dela fiecare familie (100 familii).
4. Venitele stolare obişnuite, şi anume ⅙ (a treia parte).

Reflectanţii îşi vor trimite cererile de concurs oficiului protopopesc Oituz, însoţite de diploma de cântăreţi dela şcoala de cântăreţi din Sibiu, şi se vor prezenta în parohie cu prealabilă încuviinţare a parohului nostru din Zagon, pentru a-şi arăta dexteritatea în cântare şi a face cunoştinţă cu poporul.

Păpăuţ, din şedinţa consiliului parohial dela 21 April 1933.

Dumitru Dia
epitrop I.

Pr. **Ioan Ciora**
preş. cons. par.

Ioan Rafiroiu
protopop

Au apărut:

Schitul cu plopi
de
Al. Lascarov-Moldovanu
Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Catolicismul de după războiu
de
Dr. Dumitru Stăniloae
profesor la Academia teologică „Andreiană"
Preţul Lei 50·—, plus porto Lei 10·—

Tânărule, Ţie-ţi zic, scoală-te!
de
Dionisie Făgărăşanu
Indemnuri creştineşti către tineretul de azi
Vol. I
Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Se pot procura dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, trimiţându se preţul şi spesele de poştă, prin mandat postal.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—
Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.
Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.
Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).
Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).
Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).
Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).
Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).
Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.
Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).
Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).
Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).
Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).
Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.
Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.
Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.
Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N Terchilă. Lei 15.
Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.
Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.
Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.
Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.
Cântarea cântărilor. Lei 28.
Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).
Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.
Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.
Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.
Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.
Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.
Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.
Istorioare biblice, de N. Crismarin. Lei 22.
Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.
Catehism, de acelaş. Lei 20.
Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).
Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.
Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.
Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prof. Dr. C. Popescu. Lei 130.
Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.
Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Tot felul de
STAMPILE
din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliţe emailate, tăbliţe din alamă cu inscripţii gravate, în orice dimensiuni, precum şi tot felul de **Imprimate** furnizează pe lângă preţuri modeste

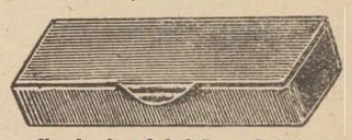

(17) — 6

Tipografia şi prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc şi la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

A apărut
în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17
scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană
de
Ioan Moşoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de
Dimitrie Cunţan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediţia a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna
Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 20 Mai 1933 Nr. 41—42

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

„Morala eroică“

Intr'o revistă scoasă de-o falangă de tineri, am avut bucuria să cetesc sub acest sugestiv titlu, rânduri grave, sfânt de grave, despre cum își înțelege tineretul de azi datoriile sale față de neam, față de societate.

In vuetul de tarabă al universalei venalități, în mijlocul unui târg josnic în care deodată cu conștiința de mult adormită fiecare se întrece să vândă cât mai multe din bunurile ce nu-i aparțin, pentrucă sunt ale obștei românești, în mijlocul unei societăți a cărei deviză e «învârteala» și care taxează de prost pe omul cinstit, altruist și conștiincios — am avut, în sfârșit, fericirea de necrezut să aud formulat curajos, în numele generației tinere, crezul unei morale fără Eu, crezul unei morale în care totul gravitează spre neam, spre aproapele, crezul unei morale de sacrificiu.

E o minune resurecția aceasta a spiritului. E o minune, pentrucă nu-și are nici o cauză în cele ce se văd. Ardoarea tineretului acesta de-a se sacrifica n'a avut de unde-o învăța din jur. Intre mentalitatea aceasta și a celor din jur e o prăpastie, e un hiatus. Spiritul s'a renăscut din sine. S'au deschis zăgazurile adâncului, inundând din ele viață primenită.

«Morala eroică», iată condiția eternă a viabilității oricărei societăți, iată chiagul care face posibilă conviețuirea armonioasă a oamenilor, iată piatra de temelie a statelor. Ea e tot una cu atracția centripetală a părților unui întreg; când această „morală eroică“ încetează, când atracția centripetală face loc celei centrifugale, când fiecare se gândește să acapareze cât mai mult din cele comune, când fiecare nu mai are dragoste spre cei din afară de sine, și se gândește numai la sine, atunci acea societate se destramă.

Numim această morală «eroică», sau „de sacrificiu“, sau altfel, pentrucă patimile omenești cari și-au căutat o justificare onorabilă, au compromis cuvântul simplu *morală*. In realitate nu există altfel de morală decât eroică. Nu e morală cântăreala grijulie a tot ce dai și faci pentru altul ca să nu dai vreun gram din ceeace ți-ar fi în paguba îndestulării tale. Nu e morală împărțirea hapsână a sfertului de leu, când dacă l-ai da tot, ai aduce o mică perturbare în situația ta. Nu e morală savantul și complicatul sistem cu infinite distincții și cazuri, izvorât mai mult din grija de comoditatea eului propriu decât de ajutorarea aproapelui. «Morala» aceasta o lăsăm iezuitismului, fie catolic sau de altă natură.

Morala în senzul curat al cuvântului este binele și dragostea în acțiune. Ori acestea nu se lasă drămuite, vămuite, cumințite. Ele nu se balansează între eu și tu, ci merg întregi, fără grijă de mine, spre tine, spre aproapele meu. Va fi fiind o nebunie aci, un lucru care pare absurd înțelepciunii lumii acesteia, dar să mi se arate vreo mare personalitate religioasă, vre-un sfânt, care și-a împărțit grija între el și alții. Toți au fost aplecați întregi spre alții. Cuvintele: „Cine își va perde sufletul pentru mine, și-l va afla pe el“, acest înțeles îl au.

Omul bun își află bucuria sa în bucuria altora; trebue să iasă din sine, trebue să se dăruiască altora, să-i facă fericiți pe alții, ca să-și găsească mulțumirea și fericirea. Dar nici măcar această intențiune n'o are omul bun: ca să-și găsească fericirea în fericirea altora. El n'are alt scop, nu urmărește cu iubirea sa altceva decât fericirea altuia. Iubirea nu e mijloc spre altceva, ci e în sine scopul suprem. Numai așa rămâne întreagă, curată și naivă.

Desigur că morala aceasta nu se poate impune; nu poți impune, se va zice, tuturor oamenilor să se sacrifice. E drept, dar tocmai de aceea e morală în senzul plin al cuvântului, că nu se poate impune, ci rămâne act spontan, iubire. Căci ceea ce se poate impune, și se impune, nu mai e morală, ci drept, obiectul legii. Iar morală e cu totul altceva decât drept și lege, face parte dintr'un domeniu neamăsurat mai înalt, din domeniul sfânt peste care se poartă Duhul lui Dumnezeu. Moral în senzul nefalsificat al cuvântului nu poate fi și nu e, de aceea, decât omul religios, profund religios. Să înceteze burghezul ateu și egoist și formalistul cu atitudini solemne, toți acei cari țin să apară în fața lumii că sunt milostivi, dacă dau o sfărâmitură dela masa lor și altora, — de-a se mai numì morali. Morala este eroismul uitării integrale a eului tău, sacrificarea lui pe altarul dragostei deaproapelui.

Cinste tineretului care vrea să restaureze morala în senzul sincer al cuvântului, care ia pe umerii lui crucea ei. Numai tineretul trist și îndurerat de ceeace vede și sufere, al zilelor de azi, numai acest tinerat care e la vârsta lui fragedă mai grav decât atâtea generații cari zburdă încă la o vârstă cu mult mai înaintată, — e în stare să realizeze această cea mai mare revoluție. **D. S.**

Răspuns pentru „Unirea“ în chestiunea epiclezei

In preajma sfintelor sărbători ale Invierii Domnului m'am ocupat în coloanele «Telegrafului Român» cu inovațiile pe care voiesc să le introducă în cult câțiva desrădăcinați ai bisericii unite. Am făcut-o aceasta nu de dragul de-a mă amesteca în treburile interne ale bisericii unite, ci pentru a apăra cultul răsăritean — care este al nostru — de maltratările și falșificările cărora începe a fi supus.

«Unirea» dela Blaj a ținut să-mi răspundă — ascunsă ca de obicei în dosul telefonului — la o singură chestiune din cele tratate și anume la aceea a epiclezei. In acest răspuns — care-i un monument al ignoranței și un semn neînșelător al plinei decăderi în care se găsește teologia blăjană — se spune, că învățătura bisericii ortodoxe despre prefacerea darurilor prin rugăciunea invocării Duhului Sfânt, numită epicleză, este o dogmă «neobizantină» scoasă din «molozul vremurilor» de după Fotie și că noi neavând intenția de-a sfinți darurile prin cuvintele Domnului: «Acesta este trupul meu» și «Acesta este sângele meu», nu avem prefacerea și prin urmare nici sfânta împărtășanie.

Cetind aceste prăpăstii teologice din «Unirea» m'a cuprins un adânc sentiment de compătimire față de cumplita sărăcie duhovnicească a celui ce le-a așternut pe hârtie și m'am hotărît ca — pe cât îmi vor îngădui cadrele înguste ale acestui articol — să citez câteva mărturii liturgice și de ale părinților, menite să arate vechimea cea mare a epiclezei, universalitatea ei în epoca patristică și prefacerea darurilor la rostirea ei.

Cel mai vechiu text care ne redă integral partea centrală a liturgiei este rugăciunea euharistică a lui Serapion episcop de Thmuis, descoperită la sfârșitul veacului trecut — la noi puțin cunoscută — și a cărei origine învățații o plasează, unii în veacul III, iar alții cu mai multă dreptate într'al II. In cadrul acestei rugăciuni avem o epicleză a

Logosului, prin care se cere de tot limpede prefacerea darurilor. Iată cuvintele ei: «*Dumnezeule al adevărului să vină Cuvântul Tău cel Sfânt peste pânea aceasta, pentruca să se facă pânea trupul Cuvântului şi peste păharul acesta, pentruca să se facă păharul sânge al adevărului*». (G. Wobbermin: Altchristliche liturgische Stücke aus der Kirche Aegyptens, Leipzig 1898, pg. 6).

In didascalia apostolilor care a fost redactată în veacul III se spune lapidar (VI, 21_2), cu *euharistia se sfinţeşte prin Duhul Sfânt* (gratiarum actio per Sanctum Spiritum sanctificatur). Când? De sigur că atunci când El este chemat anume. Ori acest lucru se întâmplă numai la epicleză, după cum ni se spune într'alt loc (VI 22_2): ...*panem mundum praeponentes, qui... per invocationem sanctificatur*». (Fr. X. Funk. Didascalia et Constitutiones apostolorum Paderbornae 1905 vol. I pg. 370 şi 376)

Trec sub tăcere toate liturgiile răsăritene mai cunoscute (ca cea a lui Iacob fratele Domnului, a lui Marcu, a Constituţiilor apostolice, a lui Vasile cel Mare şi Ioan Gură de aur) şi mă mulţumesc să mai citez epicleza liturgiei armene şi a unei liturgii siriace. Liturgia armeană care datează chiar de pe vremea introducerii creştinismului în Armenia are următoarea epicleză explicită:

«Pe tine te rugăm Dumnezeule milostive, te implorăm şi cerem ca să trimiţi Duhul tău cel Sfânt şi de o fiinţă peste noi şi peste aceste daruri.

Preotul face de 3 ori semnul crucii peste pâne şi zice de 3 ori:

Binecuvintează pânea şi o fă pe ea trupul Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Diaconul zice de 3 ori: Amin.

Preotul binecuvintează la fel vinul zicând de 3 ori:

Binecuvintează vinul ce este în acest păhar si-l fă sângele adevărat al Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Diaconul zice de 3 ori: Amin.

Preotul binecuvintează pânea şi vinul de trei ori, zice:

Prefă această pâne şi acest vin în adevăratul trup şi în adevăratul sânge al Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, *prefăcându-le cu Duhul tău cel Sfânt*».

Diaconul de 3 ori: Amin». (H. A. Daniel: Codex liturgicus Lipsiae 1853, tom. IV, pagina 465—466).

Celce mai are vreo umbră de îndoială despre puterea sfinţitoare a epiclezei să asculte epicleza liturgiei siriace a lui Marutas. *Diaconul* avertizând poporul, nemijlocit înainte de epicleză, zice: «Cât este de înfricoşat ceasul acesta! Cât este de îngrozitor timpul acesta! când Duhul cel viu şi sfânt vine, coboară şi cade din înălţimile prea sublime ale cerului peste euharistia aceasta pusă pe altar şi o sfinţeşte pe ea. Fiţi cu frică şi cu cutremur, stând şi rugându-vă. Pacea şi liniştea Dumnezeu Tatălui nostru al tuturor să fie cu noi. Să ne rugăm, să strigăm şi să zicem de trei ori: Doamne miluieşte-ne».

Preotul: Milostiv fi mie Dumnezeule iubitorule de oameni şi trimite peste mine şi peste darul acesta Duhul Sfânt, Duhul care... plineşte în mod esenţial toate tainele bisericii şi să se odihnească peste daruri şi să le sfinţească pe ele... Şi să *prefacă pânea aceasta simplă* (panem hunc simplicem) şi să o facă însuşi trupul care s'a jertfit pentru noi pe cruce, însuşi trupul care a înviat cu mărire şi care n'a văzut stricăciunea, trupul pregătitor de viaţă, trupul Cuvântului lui Dumnezeu şi al Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Poporul: Amin.

Preotul: Şi vinul care este în acest păhar să-l prefacă şi să-l facă însuşi sângele care s'a vărsat pentru noi pe culmea Golgotei, însuşi sângele care a picurat pe pământ şi l-a curaţit pe el de păcat, sângele pregătitor al vieţii, sângele Domnului, Dumnezeu-Cuvântului şi Mântuitorului Isus Hristos însuşi.

Poporul: Amin». (E. Renaudot: Liturgiarum orientalium collectio, Parisiis, 1716. vol. II, pg. 264—265).

Epicleza nu o întâlnim numai în liturgiile răsăritene ci şi în cele apusene. Acest lucru este astăzi îndeobşte recunoscut. «Im V. Jahrhundert — zice teologul romano-catolic G. Rauschen — war die Epiklese auch im Abendland *allgemein;* sie fand sich sowohl in der gallikanischen und mozarabischen, als auch in der ambrosianischen und römischen Liturgie. Darin stimmen alle überein» (Euharistie und Busssakrament, Freiburg i. Br. 1910, pg. 112).

Epicleza a fost scoasă din ele încetul cu încetul pe măsură ce câştiga teren învăţătura cea nouă despre prefacerea darurilor prin cuvintele Domnului, învăţătură exprimată mai întâi în nişte scrieri din veacul V şi atribuite lui Ambrosie şi Augustin, dar a căror autenticitate e foarte controversată până astăzi.

Existenţa epiclezei romane o mărturisesc — pornind dela cuvintele limpezi ale papilor Gelasie şi Grigorie cel Mare, cari vorbesc despre prefacerea darurilor prin Duhul Sfânt — următorii teologi: E. Bishop, W. C. Bishop, I. Braun, F. Cabrol, P. Cagin, I. Corblet, L. Duchesne, L. Eisenhofer, G. Esser, F. X. Funk, L. Hoppe, E. Lingens, H. Lietzmann, P. de Puniet, S. Salaville, P. Schanz, R. Stapper. V. Thalhofer, J. B. Thibaut şi A. de Waal.

Buchwald a încercat chiar să refacă epicleza romană de odinioară. După părerea lui ea ar fi avut forma următoare: «Te igitur clementissime Pater, per Iesum Christum Filium tuum supplices rogamus et petimus, uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata, supra quae propitio ac sereno vultu respicere et *mittere digneris Spiritum sanctum tuum, ut fiat panis corpus et vinum sanguis unigeniti tui* et quotquot sacrosanctum Christi corpus et sanguinem sumpserimus, omni benedictione coelesti et gratia repleamur» («Die Epiklese in der römischen Messe», Weidenauer Studien», 1906, pg. 51 şi 55).

Iată şi o epicleză galicană şi una mozarabă dintre cele care au putut ajunge până la noi:

«Inoind şi păzind poruncile celui Unul-născut, ne rugăm Părinte atotputernice ca să reverşi peste aceste făpturi puse pe altarul tău Duhul sfinţirii, ca prin a tainei celei cereşti şi nevăzute prefacere, această pâne să fie schimbată în carne, iar păharul trecut în sânge» (Migne, Patr. Lat. 138 col. 869).

«Doamne... cu umilinţă te rugăm pe tine Domnul, Stăpânul tuturor ca să binevoieşti a trimite cu mare grăbire — de pe scaunul majestăţii tale — puterea Duhului Sfânt peste acest altar pregătit ţie şi binecuvântând + să binecuvintezi şi sfinţind + să sfinţeşti această pâne şi acest păhar» (M. Férotin: Le Liber Ordinum, Paris, 1904, pg. 370).

Nu poate fi vorba prin urmare nicidecum de întroducerea unei învăţături noui în sânul bisericii ortodoxe, sau de o dogmă «neobizantină» cum a afirmat cu atâta inconştienţă «Unirea» blăjană, ci mai de grabă de părăsirea vinovată a unei învăţături vechi din partea bisericii apusene şi de primirea în locul acesteia a uneia noui, necunoscute în primele veacuri creştine.

Să ascultăm acum şi graiul câtorva părinţi ai bisericii cu privire la această chestiune şi să vedem ce ne spun ei.

Ciril, episcopul bisericii-mame din Ierusalim, tâlcuind liturgia sfântului Iacob fratele Domnului, în părţile ei principale, zice — după ce a explicat în prealabil imnul serafic «Sfânt, Sfânt, Sfânt» — următoarele: «Apoi după ce ne-am sfinţit prin aceste imne duhovniceşti, *rugăm pe iubitorul de oameni Dumnezeu să trimită pe Sfântul Duh peste darurile cele puse înainte, pentruca să facă pânea trupul lui Hristos, iar vinul sângele lui Hristos. Căci ceeace atinge Sf. Duh aceea este întru toate sfinţit şi prefăcut*» (Cat. XXIII, Migne, Patr. Gr. 33 col. 1113 şi 1116).

Cuvintele acestea nu sunt altceva decât o parafrazare prescurtată a epiclezei, despre a cărui putere sfinţitoare vorbeşte el într'alt loc şi mai lămurit: «După *invocarea Duhului Sfânt pânea euharistiei nu mai este pâne simplă, ci trupul lui Hristos*» (Cat. XXI_3 Migne, Patr. Gr. 33 col. 1089 şi 1092)

Episcopul *Fulgenţiu de Raspe* († 533) din Africa, unul din cei mai mari teologi ai vremii sale, îşi pune în cadrul unei scrieri a lui două întrebări din care rezultă cu o evidenţă decât care mai mare nu se poate pretinde, că Duhul Sfânt cel invocat în epicleză este acela care sfinţeşte darurile. «Dacă jertfa este adusă întregei Treimi, *pentruce dară se cere pentru sfinţirea proaducerii noastre numai trimiterea sfântului Duh?* (Migne, P. L. 65 col. 184). «Când poate cere biserica — care este trupul lui Hristos — mai cu tărie şi mai potrivit venirea Duhului Sfânt, *decât la sfinţirea jertfei trupului lui Hristos?* Ea care ştie, că capul ei s'a născut după trup dela Duhul Sfânt». (Migne, P. L. 65 col. 186).

Ioan Damaschin într'ale cărui scrieri se cuprinde quintesenţa învăţăturii părinţilor din primele opt veacuri creştine zice şi el, că «pânea punerii înainte şi vinul şi apa se prefac în chip mai presus de fire în trupul şi sângele lui Hristos, *prin invocarea şi venirea Duhului Sfânt*» (Migne, P. G. 93 col. 1145).

Explicând terminul *τὰ ἀντίτυπα* (=cele ce închipuesc) dela începutul epiclezei lui Vasile cel Mare spune tot el limpede, că sfintele daruri se numesc cu acest termin numai *înainte,* iar *nu şi după* sfinţirea lor (Migne P. G. 94 col. 1152—1153). Dacă prin terminul *ἀντίτυπα* nu se arată decât darurile încă nesfinţite, atunci aceasta însemnează că la începutul epiclezei din liturgia lui Vasile — unde găsim încă acest termin — prefacerea nu este săvârşită. Şi lucrurile stau într'adevăr aşa. Ea se întâmplă prin epicleza propriu zisă, care urmează abia după el şi care cere anume acest lucru.

Ar însemna să merg prea departe, dacă aş mai cita şi mărturisirea sinodului al VII ecumenic privitoare la epicleză. Ţin să spun numai atât, că prin interpretarea pe care a dat-o acest sinod terminului *ἀντίτυπα* — interpretare obligatoare pentru biserica întreagă, inclusiv cea catolică — se confirmă literalmente adevărul învăţăturii ortodoxe despre prefacerea darurilor prin epicleză.

Puţinele mărturii pe care le-am desprins până aici — din mulţimea cea mare a acelora care ar mai putea fi încă citate — sunt luate toate din epoca patristică. Am văzut că ele spun limpede oricărui om care judecă normal, că sfinţirea darurilor o săvârşeşte Duhul Sfânt, când preotul îl cheamă — prin cuvintele epiclezei — anume spre acest scop.

Cum rămânem atunci cu afirmaţia, că epicleza este o dogmă neobizantină?... Nu epicleza este *nouă*, dlor dela «Unirea»; *nouă* este desorientarea şi zăpăceala în care aţi ajuns de când aţi început să împrumutaţi cu nemiluita lucruri dela «maica» Romă! Lăpădaţi-le pe toate! Rămâneţi credincioşi tradiţiilor în care au trăit toţi strămoşii noştri! E singurul drum adevărat!

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru NICOLAE s'a întors Joi în 18 Mai cor. din misiunea diplomatică din Jugoslavia, obţinând în tratativele ce s'au purtat la Carlovitz cele mai bune condiţii pentru viaţa bisericească a Românilor din Banatul jugoslav. O dare de seamă despre decursul tratativelor şi despre cuprinsul Acordului încheiat vom publica în Nr. viitor.

Mari manifestaţii antirevizioniste în România, Cehoslovacia şi Jugoslavia

In Ziua de 28 Mai 1933 se vor ţinea, în cele trei state ale Micii Inţelegeri, precum şi în Polonia, mari manifestaţii antirevizioniste menite să concretizeze solidaritatea celor patru popoare contra agitaţiilor de revizuire a tratatelor.

Cu prilejul acestor manifestaţii se va face un schimb de oratori între cele patru state, astfel încât la fiecare manifestaţie vor lua cuvântul şi reprezentanţi ai celorlalte trei state.

Manifestaţiile nu vor fi îndreptate împotriva vre-unui stat sau a unor persoane, ci împotriva principiului revizionist în sine.

„F. O. R."

Constituirea secţiilor eparhiale în Mitropolia Ardealului

I. In Eparhia Clujului

Comitetul de iniţiativă al secţiei eparhiale Cluj, a societăţii „F. O. R." a invitat la adunarea de constituire, din Dumineca de 14 Mai 1933, pe românii ortodocşi, cari convinşi de importantanţa bisericii noastre în evoluţia spirituală a neamului, se obligă a lupta pentru propăşirea şi întărirea ei. Prin constituirea secţiei eparhiale, se începe adevărata activitate apostolică în rândurile credincioşilor noştri.

Sâmbătă, ziua premergătoare adunării, s'a ţinut la ora 6 d. a. slujba privegherii în amândouă biserici le ortodoxe din Cluj.

Duminecă, la ora 4 d. a. a urmat în sala festivă a prefecturei adunarea de constituire a „Frăţiei Ortodoxe Române" secţia eparhială Cluj. La adunare a participat public extraordinar de numeros.

Adunarea a deschis-o dl profesor Victor Papilian, preşedintele comitetului de iniţiativă, care arată necesitatea acestei constituiri, cerând solidaritatea tuturor credincioşilor pentru întărirea bisericii noastre.

A luat apoi cuvântul P. S. Sa Episcopul Nicolae, care îşi exprimă dorinţa, ca „Frăţia Ortodoxă Română" să înregistreze cât mai multe şi mai îmbelşugate succese, dând binecuvântarea arhierească tuturor celor prezenţi.

Dl profesor Sextil Puşcariu, preşedintele organizaţiei generale a „Frăţiei" a expus punctele programului general de activitate. [Vorbirea sa o publicăm la alt loc al ziarului nostru. Red.].

Dna Sofia Meteş, în numele „Societăţii femeilor ortodoxe", salută înfiinţarea acestei ordanizaţii şi cere o colaborare cât mai intensă între „F. O. R." şi „Societatea femeilor".

Dl V. Papilian, mulţumind tuturor pentru frumoasele cuvinte, propune alegerea unui comitet în fruntea organizaţiei. Lista propusă de dl Papilian e proclamată aleasă, cu unanimitate. Preşedinte a fost proclamat dl profesor universitar *Valeriu Moldovan*, vicepreşedinţi dnii *Sebastian Bornemisa* şi *Victor Papilian*, secretar dl *Gh. Stănescu*. Comitetul este compus din cele mai distinse persoane ale eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Noul preşedinte, dl Valeriu Moldovan, mulţumeşte asistenţilor pentru demnitatea ce i s'a încredinţat şi îşi exprimă convingerea, că în munca ce o va avea de îndeplinit va fi ajutat de toţi membrii F. O. R. Programul de activitate al societăţii va fi îmbogăţit cu iniţiative utile. Noul preşedinte încheie exprimându-şi dorinţa că actualul tineret va fi educat într'un spirit creştin. F. O. R. va aduce pe toţi cei rătăciţi la sânul bisericii ortodoxe-române, ear mirenii ortodocşi vor fi conduşi în activitatea lor de legea dragostei creştineşti.

Discursul preşedintelui a fost primit cu însufleţire şi îndelung aplaudat. In cursul adunării corul societăţii studenţilor teologi a executat cântări religioase de toată frumuseţea.

Modesta şi trainica operă istorică a ortodoxiei româneşti

Conferinţă rostită la şedinţa de constituire a „Frăţiei ortodoxe române, secţia Cluj, de prof. Sextil Puşcariu.

Precum călătorului trudit, care nu-şi mai găseşte drumul prin locuri necunoscute, sunetul de clopot al unei biserici apropiate îi dă orientare, şi-i umple sufletul liniştit de nădejde nouă, — astfel a sunat chemarea noastră.

De pe poteci încâlcite, pe care mergeam desorientaţi şi fără călăuze sigure, ne adună la un loc clopotul conştiinţei noastre de creştini, de ortodocşi şi de români.

Sub acest întreit aspect se prezintă programul «Frăţiei ort. române».

Voim, înainte de toate, să deschidem larg uşile Mântuitorului; să ascultăm iarăşi cu evlavie cuvântul lui în care e cuprins adevărul veşnic, întăritor de suflete, născocitor de avânturi şi plin de mângâiere; de filosofia cuprinsă în Evanghelie, divină şi în acelaş timp adânc umană, avem nevoie mai mult decât ori când; în învăţăturile ei voim să ne creştem copiii.

Niciodată, poate, în cursul istoriei omenirea nu s'a găsit la o întorsătură de drum mai repede decât în zilele noastre. Nouă ne e dat să îngropăm un secol şi să începem un veac nou. Temeliile pe care societetea clădea înainte de războiu s'au dovedit şubrede; tot ceeace părea tare şi sigur a devenit labil şi problematic; acolo unde ni se părea că trebue să căutăm fericirea, descoperim un gol cumplit şi iluzii sfărâmate.

Tot mai puternic se vădeşte în noi trebuinţa să evadăm din lanţul materialismului, să trecem dincolo de hotarul mărginit al rationalismului. Tot mai fierbinte simţim, în mijlocul ruinelor unui veac robit maşinismului, nevoia să realizăm o lume nouă şi mai bună, al cărui idoli să nu mai fie confortul sterp şi vana prosperitate materială.

Dar să începem o viaţă nouă, ne lipseşte tăria sufletească, pe care n'o poate da decât o credinţă sinceră, tare şi neşovăitoare.

Deaceea, ascultând glasul conştiinţei noastre de creştini, am înscris în statute ca prim punct de program să realizăm în viaţa personală şi familiară a membrilor «Frăţiei» învăţăturile Mântuitorului, generatoare de optimism, izvor de nădejdi mereu înnoite.

FOIŞOARA

Mici studii istorice

Vechiul grecocatolicism antiromânesc

(Momente uitate)

II

Umilitul dela anul 1843

Cu data de 18 Martie cineva a scris, iar **Gazeta de Transilvania** *a publicat în numărul 25, din 29 Martie 1843, un articol iscălit* **Un Român din Sibiu.**

Eu nu-l prea cred din Sibiu, dar...

1. Acel român declară că limba oficială («diplomatică», precum se ziceà pe-atunci) tot cea maghiară va fi; şi că-i mai bine ca românul să înveţe o limbă, nu — trei diplomatice.

2. Românul să fie blând, „să păzască strâns neutralitatea în lucrurile politiceşti, *unde, până acum, ca naţie deosebită, n'au direpţ a vorbi cevà».*

3. Să fim credincioşi milostivului monarh, care credinţă „de o mie de ani *au păzit-o întreagă către stăpânitorii din* toate *dinastiile stăpânitoare».*

Până aici, treacă-meargă, deşi umilirea este chiar prostească.

Dar Românul din Sibiu (?) mai scrie cevà, cu data 10/22 April 1843 şi — Gazeta *(naţionalistă?!) publică în numărul 32 (din 22 April) următorul text «antiregăţenesc», precum am zice astăzi:*

„— Românul din Transilvania nu are altă patrie desât — Transilvania; el nu priveşte către Italia, de unde au venit aici; în Transilvania va trăi *şi* murì; *nici* nu priveşte peste Carpaţi, după ajutoriu străin. *Ştie Românul transilvan bine că* cei de dincolo de Carpaţi, *încât vor puteà,* vor cercà înbunarea sorţii lor, nu a noastră de aici, *şi nu vor venì să mature la uşile noastre, până au ei de ajuns a mătura dela uşile lor; că nu este omul datoriu a iubì pe deaproapele mai mult decât pe sine. Românul transilvan, cu faţa plecată la pământ, îşi ridică privinţa sa numai către c(institele) staturi, ca părinţii patriei, şi către preasfinţita Mărire împărătească, ca către părintele cel prea milostiv al tuturor supuşilor săi;* numai de acolo aşteaptă milă şi dreptate, nu de dincolo de Carpaţi. Cei de dincolo de Carpaţi, cu poziţia lor şi religia sânt Românului transilvan numai spre pagubă, că dau prilej concetăţenilor din Ardeal de fac Românului imputări, de care nu s'au făcut el vinovat. *Românul din Transilvania aici va pătimì până va perì, ori va venì la dreptul concetăţeniei din mila şi îndurarea acelora carii au puterea în mâni;* ajutoriu dela cei din afară nu aşteaptă".

«Românul din Sibiu» (sau deaiurea?) a fost un — grecocatolic; *dacă ar fi fost ortodox, n'ar fi spus, n'ar fi* putut *spune că pricina suferinţelor ardeleneşti este —* religia *de peste Carpaţi, adecă religia ortodoxă. Vorba* religia *l-a tradat.*

Aşadar el trebue să fi fost vreun elev (cel puţin literar) de-ai lui — D. Vaida, din Blaj, despre care am vorbit în articolul anterior sau al altui gânditor identic, tot de pe-acolo; cu o deosebire: D. Vaida, dela 1813 a vorbit mai puţin categoric, decât păcătosul dela 1843, care vorbià după 30 ani de desvoltare.

Păcătosul stabilià un principiu: De peste Carpaţi nu aşteptăm şi nu primim nimic; *cu cei de peste*

Această realizare nu ni-o putem imagina însă decât în cadrele ortodoxiei.

Daţi-mi voie ca asupra acestui punct să insist ceva mai mult, căci din nenorocire noi nu avem încă o concepţie şi o ideologie ortodoxă. A o crea e unul din punctele de căpetenie ale programului nostru.

Nu de mult un învăţat profesor al Universităţii din Zagreb a spus că între toate neamurile, din sud-estul Europei, românii sunt singurul popor fără istorie.

E adevărat că documentele vorbesc târziu şi rar despre români. Cu atât mai elocvent vorbeşte însă limba noastră. Ea ne arată că dela stingerea vieţii romane în oraşele înfloritoare de la cursul inferior al Dunării şi până la întemeierea principatelor, strămoşii noştri au dus o viaţă patriarhală de păstori şi mici agricultori. In neamurile de cuceritori de alt graiu, care s'au aşezat peste ei, ei au izbutit să-şi păstreze individualitatea etnică, mulţumindu-se să stăpânească munţii, pe care nimeni nu-i râvnea, de la Pind şi Olimpicul unde odată sălăşluiau zeii grecilor antici, până în Alpii Dinarici şi în Carpaţii cehoslovaci şi polonezi. Stăpânitorii şesurilor, adesea schimbători, lăsau neturburaţi, cu vechile lor instituţiuni de drept, pe aceşti valahi plătitori de dijme, iscusiţi fabricanţi de brânzeturi şi preţioşi furnizori de lână, cari, pe caii lor mărunţi, făceau transporturi pe drumuri lungi şi anevoioase, cunoscute numai de ei, şi dădeau soldaţi viteji pentru apărarea hotarelor.

Autohtoni aşezaţi aci totdeauna, dreptcredincioşi din clipa când s'au pomenit, neavând în mijlocul lor aventurieri ambiţioşi, care să râvnească coroană domnească, ei au trecut prin aproape întregul eviu mediu nerelevaţi de cronicari. Căci aceştia erau deprinşi să pomenească numai evenimentele anormale, erau impresionaţi de năvăliri, de războaie şi de cuceriri cu arma brutală, şi, în chiliile lor monahale, urmăreau deci cu atenţie izbânzile călugărilor misionari plecaţi să convertească pe «schismatici» la catolicism.

Dar, fără să lase dâre de foc în urma lor şi fără să înscrie pagini stropite de sânge letopiseţe, vechii români au îndeplinit o importantă misiune istorică: s'au păstrat cu limba lor latină şi cu calităţile lor de rasă pe locurile unde fură aşezaţi. Mai mult decât atâta: ei au dus romanitatea dincolo de limitele până la care ajunsese puterea de expansiune a Romei.

Căţi din stăpânitorii lor vremelnici se puteau lăuda cu o astfel de faptă istorică? Ce a rămas de pe urma unui Atila, pomenit pe atâtea pagini ale vechilor istoriografi?

Dacă strămoşii noştri au putut împlini misiunea lor istorică, aceasta se datoreşte ortodoxiei lor, cea mai tolerantă între religii, recomandând blândeţea şi supunerea, nerâvnind mărirea, şi păstrând neschimbate formele creştinismului originar. Acestea se potriveau de minune cu felul patriarhal de trai al strămoşilor noştri, pentru care preotul-ţăran, ieşit din sânul lor, era «părintele» care le cunoştea durerile şi le dădea sfaturi, iar credinţa ce-o propovăduia era «legea românească». Codul acestei legi, pe care nu-l votau şi nu-l schimbau parlamentele, avea numai douăsprezece articole, cele douăsprezece «încheieturi», care începeau cu «cred într'unul Dumnezeu Tatăl» şi sfârşeau cu «şi aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să vie».

Ori unde strămoşii noştri s'au abătut dela această lege strămoşească, în Dalmaţia, în Istria, în Moravia şi Galiţia, şi în atâtea cazuri în Ardealul nostru, ei şi-au perdut şi limba fiind înghiţiţi de popoarele catolice în mijlocul cărora trăiau.

Ortodoxia a fost în toate vremile pavăza naţionalităţii noastre. Precum, invers, poporului român i-a fost dat să devină, curând după consolidarea lui în state naţionale, scutul bisericii dreptcredincioase.

Falnica cetate a lui Constantin căzând în mâinile turcilor, popoarele balcanice, greci, bulgari, sârbi şi albanezi, au ajuns în câteva decenii, unul după altul, sub stăpânirea turcească. Numai la Dunăre se izbi furtunosul Baiazid de rezistenţa lui Mircea, iar Moldova dădu, în Ştefan cel Mare, pe eroul creştinătăţii.

La mănăstirile româneşti îşi găsise loc de adăpost cultura bizantină, atât de înfloritoare odinioară. Darnicii şi evlavioşii Domni strângeau la curţile lor pe cei mai învăţaţi călugări şi din tipografiile lor trimiteau hrana sufletească a cărţii sfinte, până în Georgia depărtată popoarelor dreptcredincioase subjugate de semilună. Iar când, în vecinătatea noastră, a început să crească împărăţia moscovită, un vlăstar de Domn moldovean, Petru Movilă, deveni marele organizator al bisericii ortodoxe din Rusia.

Numai celce nu cunoaşte literatura noastră veche, desvoltată într'o atât de organică legătură cu biserica ortodoxă, numai celce n'a admirat minunatele opere de artă născute în incintele mănăstirilor, poate vorbi despre obscurantismul ortodox şi nefasta lui influenţă asupra desvoltării noastre culturale.

Dacă o face un tânăr învăţat din Budapesta, într'o nouă revistă maghiară scrisă în limba franceză, nu ne mirăm; că o susţin învăţaţi de ai noştri, e o erezie.

Românismul şi ortodoxia sânt indisolubil legate între sine; legăturile de veacuri cu biserica ortodoxă a răsăritului a picurat necontenit în structura noastră sufletească şi intelectuală elemente, care, printr'o fericită îmbinare cu fondul moştenit, ne facem să apărem cu o notă originală, cu o cultură a noastră, între popoarele lumii.

Dacă până acum ni-am împlinit menirea, izbutind să ne păstrăm şi să întindem cucerirea latinităţii în răsărit, în viitor vom avea să ne afirmăm cu vrednicie. Acesta e idealul spre care trebue să tindem de-acum înainte, după ce idealul părinţilor noştri, întregirea naţională, a fost ajuns, şi după ce dreptatea cerească a făcut ca să ne putem desvolta în deplină libertate.

Nu o vom putea face decât ca neolatini ortodocşi. Intărirea bisericii noastre dreptcredincioase intră deci în misiunea noastră viitoare. Ea este însăşi raţiunea de a fi a «Frăţiei» pe care am întemeiat-o.

O vom ajunge dacă vom şti să fim solidari, vigilenţi şi activi întru apărarea drepturilor noastre.

Am scris deci, între punctele programului nostru, solidaritatea ortodoxă, care-si află expresie în însuşi numele de «Frăţie», pe care ni l-au dat. Această solidaritate, căruia trebue să i se subordoneze orce consideraţii de club sau partid, devine o obligaţiune morală pentru orcine face parte din asociaţia noastră. Ea n'ar fi fost posibilă poate în trecutul apropiat, când Ardealul se arunca întâia oară, cu toată patima tinereţii începătoare, în vâltoarea politicei militante. Dar un deceniu de viaţă politică ne-a făcut şi pe noi să introducem în limba noastră termenul de «adversar» şi ne-a învăţat să facem deosebire între un «adversar» şi un «duşman».

Biserica românească din Ardeal a ştiut totdeauna să unească, atunci când interesele naţionale o cereau, în aceeaşi tabără pe toţi fiii săi. E datoria ei s'o facă şi de aici înainte cultivând acest teren neutru de colaborare rodnică şi frăţească între toţi fiii ei.

Căci toţi împreună trebue să apărăm drepturile ei. Fără să ne atingem de credinţa altora, sântem hotărâţi să nu mai lăsăm să se încalce drepturile noastre. Comitetul central şi comitetele eparhiale vor căuta, printr'o amplă documentare, să fie informate asupra stărilor reale şi vor fi prezente ori de câte ori interesele ortodoxiei o vor cere. Dar atâta nu ajunge. Fiecare membru al «Frăţiei», în sfera sa de activitate, va contribui ca prestigiul Bisericii ortodoxe să crească, va deveni un apărător hotărât al ierarhilor şi preoţilor, ori de câte ori aceştia vor fi atacaţi, şi nu va suferi ca ortodoxul să continue să fie minoritar în ţara sa. Cu toţii vom cere ca Statul să aibă toată solicitudinea pentru Biserica dominantă şi ca autonomia ei să rămână neştirbită.

Să veghem mai ales ca un spirit de castă rău înţeles să nu se încuibe la noi în Ardeal, unde spiritul marelui mitropolit Andrei trebue păstrat cu sfinţenie.

Azi, când atei, sectari, francmasoni, comunişti, revizionişti şi eterodocşi coalizaţi, atacând Biserica ortodoxă, caută să submineze însăşi existenţa Statului român, e nevoie de o apărare neodihnită din partea preoţilor şi laicilor.

Cât mă priveşte pe mine, dau asigurarea solemnă că atâta timp cât voiu sta la locul la care încrederea Dumneavoastră m'a ridicat — încredere, pentru care abia azi am prilejul să vă exprim toată mulţumirea mea — nu voiu uita că port numele celui ce a avut marea cinste da a fi fost unul din colaboratorii de căpetenie ai fericitului Şaguna la alcătuirea Statutului organic.

Precum şcoala nu o alcătuiesc profesorii singuri, ci profesorii şi elevii, precum armata e formată din ofiţeri şi din soldaţi, tot astfel Biserica cuprinde în sine pe preoţi şi pe mireni.

Deşi prin număr reprezintă forţa, mirenii să nu uite însă că ei sânt elementul vremelnic şi trecător, iar continuitatea o reprezintă ceice au primit harul ceresc ca să slujească la altar.

Intrând în organizaţia noastră bisericească cu suflete primenite în credinţă şi cu inima încălzită de dragoste şi respect pentru legea strămoşească, noi, elementul mirean din «Frăţia ortodoxă», repetăm cuvintele poetului:

Preoţi cu crucea 'n frunte!...

Prof. **Sextil Puşcariu**
Preşedintele comitetului central al «Frăţiei ortdoxe române»,

---

Carpaţi (vecini periculoşi şi ortodocşi) nu voim sta de vorbă!

«Antiregăţenism» în toată regula! —

*

Dar acolo, în Muntenia, la 1843, ideea dacoromană apăruse, *în Bucureşti şi* aiurea *în capete distinse şi în literatură. «Românul din Sibiu», om cu carte (deşi cu condei nătâng), va fi ştiut că ideea apăruse; aşà cred eu; şi de-aceea* apăsà *el aşà de puternic asupra* principiului *său antipanromânesc.*

Dar G. Bariţ publică la loc de frunte, ca articol de fond, *insanităţile acestea!*

Sibiu, 27 April 1933.

G. Bogdan-Duică.

Organizaţi Oastea Domnului

Congresul creştinismului practic

In sala rectoratului universităţii din Bucureşti şi-a început lucrările Luni congresul creştinismului practic „Life and Work", în prezenţa P. S. Mitropolit Paisie al Vraţei (Bulgaria), P. S. Episcop Vuici Iugoslavia) lucrările fiind conduse de către profesorul Adolf Keller, dela Geneva.

Au luat parte reprezentanţi din Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Paris, Geneva, Statele Unite, ear din România dnii: profesorul Oteteleşanu dela facultatea de drept din Bucureşti, profesorul Dr. V. G. Ispir, profesorul Mihălcescu, arhimandritul Scriban, N. Colan, Dr. Bogdan, profesorul Nichifor Crainic etc.

După serviciul divin profesorul Keller deschizând şedinţa salută pe marele misionar american Dr. John Mott, pe reprezentanţii celorlalte ţări şi stabileşte programul de lucru al acestui congres, în domeniul creştinismului practic.

Arhimantritul Scriban salută pe oaspeţi în numele delegaţiei române.

Pr. Mauritakis, în numele delegaţiei greceşti, arată că pacea este idealul suprem al creştinismului şi speră că această conferinţă va lucra cu succes pentru pacea omenirii.

P. S. Episcop Vuici, în numele delegaţiei iugoslave, arată că răsboiul e cea mai grozavă catastrofă care distruge omenirea şi că numai prin intronarea principiilor lui Hristos, prin pacificarea lumii, se poate înlătura.

Dl profesor N. Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu, salută congresiştii în numele I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care nu poate lua parte la aceste lucrări fiind reţinut în Iugoslavia.

După aceea s'a luat în discuţie tema: Basele biblice şi dogmatice ale eticei sociale şi îndatoririle bisericii creştine.

Dl Dr. Tsirintaris ceteşte referatul dlui Alivizatos, profesor la facultatea de teologie din Atena, asupra problemei de mai sus.

Dl profesor Zankov vorbeşte despre atitudinea bisericii ortodoxe faţă de monarhism, faţă de stat, capitalism şi diferitele probleme ale activităţii omeneşti.

Dl profesor Lieb vorbeşte despre ideea creaţiei şi despre importanţa revelaţiei divine în rezolvirea problemelor sociale, aşa de complexe din vremurile actuale.

Dl profesor Şerban Ionescu vorbeşte despre individ şi societate în concepţia creştină.

Dl profesor Mihălcescu a vorbit despre raportul dintre biserică şi stat, despre preoţi care fac această legătură, şi susţine că în momentul de faţă biserica este singura temelie a statului. Asupra aceleaş chestiuni au mai luat cuvântul profesorii Zancov, Tsirintaris şi Lieb.

După masă dl profesor Oteteleşanu a desvoltat o conferinţă despre problema agrară în România, istoricul acestei probleme, contribuţia bisericii atât înainte cât şi după războiu. In aceeaş ordine de idei vorbeşte şi despre şomaj, care la noi n'a apărut decât după războiu, şi despre importanţa împroprietărirei care a diminuat şomajul.

In şedinţele următoare s'au prezentat interesante şi documentate referate despre rolul istoric naţional şi activitatea bisericilor şi s'au discutat chestiunile ridicate prin aceste referate ale delegaţilor bisericilor participante.

Probleme, fapte, comentarii

Inaugurându-se *în 12 l. c. localul* Monitorului Oficial, *s'au serbat, în prezenţa Suveranului,* o sută de ani *dela înfiinţarea primei foi oficiale româneşti. Evenimentul, de naţională însemnătate, a fost subliniat în cuvântarea M. Sale Regelui şi a dlui ministru al finanţelor V. Madgearu. Cu toate că Monitorul Oficial nu este decât o rece publicaţie oficială, a zis Suveranul, totuşi răsfoindu-i foile îngălbenite, se poate vedea tot sbuciumul, toată lupta de toate zilele a întregului nostru popor.*

*

Protopopul Braşovului, Eustatie Grid. — Pr. Candid C. Muşlea, profesor al liceului „A. Şaguna" din Braşov, a întreprins o faptă merituoasă, vrednică de remarcat: a scoate din întunerecul uitării viaţa şi activitatea unei serii de protopopi de altă dată ai Braşovului, „oameni învăţaţi, cu frica lui Dumnezeu, buni români şi pricepuţi organizatori şi administratori".

Inceputul seriei se face cu: *Prot. Eustatie Grid,* lucrare publicată acum în broşură, ca extras din revista *Ţara Bârsei,* unde apă ruse mai întâi. Cei doritori să cunoască viaţa unui puternic stâlp al ortodoxiei din Braşov şi Ţara Bârsei, care înainte cu două veacuri a fost luptător de seamă pentru drepturile unui popor prigonit, vor găsi, pe temei de documente, informaţiuni exacte, bine rânduite şi bine spuse, în broşura de 20 pagini a autorului dela Braşov, Aşteptăm continuarea. Broşura de acum se vinde cu 15 Lei. Ea va putea fi şi îndemn la muncă, de acelaş fel, pentru preoţimea purtătoare de condei.

*

Misiuni religioase la Balşa. — *In ziua de 7 Mai a. c. s'a ţinut în Balşa, tractul Geoagiului. o frumoasă misiune religioasă, organizată de cercul religios al preoţilor din această parte a protopopiatului.*

Programul bogat în slujbe, rugăciuni şi meditaţii, s'a desfăşurat în faţa unui imens număr de credincioşi. Sfânta Liturgie, sfântul Maslu etc. s'au oficiat în sobor de 12 prooţi, iar cuvântările preoţilor P. Triff, T. Glodean şi R. Scrobote, au fost sorbite cu multă căldură de ceice au alergat cu râvnă spre Vitezda zilelor noastre, să profite de activarea sfântului Duh în apele credinţei lor.

Ca şi altădată, în faţa binefăcătoarelor daruri ale rugăciunii, orbii, ologii, nefericiţii veacului şi tot felul de bolnavi s'au înşiruit, istoviţi de suferinţă, sub patrafirul mângâietoarelor nădejdii.

Bucurie şi plăcere a stârnit şi râvna dlui Aron Damian, directorul liceului din Orăştie, care, împreună cu un grup de elevi, a descins în mijlocul nostru să ne delecteze sufletul cu câteva coruri şi recitări frumoase.

Insufleţirea cu care acesta a vorbit poporului despre legea noastră strămbună ortodoxă, despre rostul şcoalei şi bisericii în educaţia sufletului nostru, a format conştiinţa în sufletul credincioşilor, că acestea două ni-au păstrat neamul, ni-au lărgit şi întărit hotarele ţării.

Să nu se uite că dl A. Damian este un propoveduitor dela «F. O. R.»

La sfârşit, părintele A. Băilă, preşedintele cercului, în numele credincioşilor şi al preoţilor prezenţi, a mulţumit dlui Damian pentru frumoasa manifestare şi l-a rugat să onoreze şi alte misiuni ale cercului nostru cu nepreţuitul său concurs.

Cor.

*

Invăţământul în şcoala primară şi secundară urmăreşte ţinta — spune pedagogia — de a da generaţiei şcolare o cultură generală.

Dar ce-i cultura generală? — Este deprinderea ce se obţine prin instrucţie şi prin educaţie în senzul de-a participa psihic şi multilateral la viaţa istorică a neamului şi a timpului în care trăim.

Concepţia despre lume şi vocaţiunea fiecărui om se determină prin împrejurările sale istorice. „Cult este acela care ştie să ia poziţie faţă de concepţiile, ideile, tendintele şi formele vieţii cu înţelegere limpede şi cu judecată sigură" (Paulsen).

Cultura productivă o va avea cel care şi-a câştigat capacitatea necesară, să poată nimeri pururea realitatea ori unde l-ar svârli soarta; să fie de acord cu sine însuş ori unde şi-ar desvolta activitatea. Căci nu mulţimea cunoştinţelor însuşite formează cultura, ci aptitudinea cu care cineva e capabil sa aplice logic cele ştiute la înţelegerea şi judecarea celor ce-i stau înainte.

Intrebarea e: Cum poate să-şi realizeze această problemă şcoala? Ea poate servì scopul religios-moral al culturii atât prin concursul religiei, cât şi prin celelalte obiecte de învăţământ.

Obiectele de învăţământ primar şi secundar, puse în serviciul educaţiei morale a tinerimii, au să fie folosite spre a da sentimentului direcţie nobilă; voinţei vigoare; judecăţii claritate şi siguranţă. —

Să stăm şi să ne gândim acum la actuala societate a noastră, — şi să ne întrebăm: De ce ea ne ofere tot mai nenumărate exemple de fiinţe ce nu aparţin acestei categorii de oameni? **Pr. P.**

INFORMAŢIUNI

Apropiindu-se **Ziua Eroilor,** *preoţimea este învitată ca, în conformitate cu îndrumările date dela centru în anii precedenţi, ziua aceasta să o serbeze cu demnitatea cuvenită.*

In Azilul de orbi, Vatra luminoasă «Regina Elisaveta» din Bucureşti se primesc ***orbi*** din toate părţile ţării, sânt îngrijiţi părinteşte şi instruiţi în diferite meserii. On. Preoţime din Arhiepiscopie este învitată prin circulara (Nr. 4849) a sta în ajutor, ca cei orbi, aflători în parohie, să fie primiţi în Azilul amintit. Afară de aceasta, în Dumineca orbului (20 l. c.), preoţii noştri, în predica ce o vor ţinea, au să vorbească credincioşilor şi despre ***Vatra luminoasă***, arătând însemnătatea creştinescului aşezământ, ear după predică se va purta un disc în sf. biserică în scop ca fiecare credincios să contribue după putere în folosul Vetrei luminoase. Banii adunaţi se trimit fără amânare, pe lângă raport, oficiului protopopesc căruia aparţine parohia.

Monumente în Alba-Iulia. Vechiul plan de-a se ridica, în cetatea lui Mihai Viteazul, un monument eroilor dela 1784, lui Horia, Cloşca şi Crişan, se apropie de a fi realizat. La fondul de peste un milior lei, adunat până acum, se vor adăoga colecte nouă în toată ţara şi se va deschide concursul artistic pentru planul construirii monumentului. — Statuia lui Mihai Viteazul, din piaţa universităţii dela Bucureşti, va fi aşezată tot la Alba-Iulia, după-ce în capitală se va ridica un monument mai mare.

Moartea scriitorului Eugen Botez (Jean Bart). In capitală s'a stâns din viaţă, Vineri dimineaţa, în vârstă de 59 ani, scriitorul Jean Bart. Fiu al generalului Ion Botez, al eroului din războiul neatârnării, la început el însuşi militar, a făcut parte dintre fruntaşii scriitori. Fire împăciuitoare, purtată de duhul dragostei şi al creştineştii bunătăţi, a desfăşurat o activitate marinară, literară şi de asistenţă socială, luptând pentru luminarea şi celor mulţi şi nenorociţi şi înapoiaţi. Un om al datoriei bine împlinite. Odihnească cu dreptii!

Examenele de capacitate la şcoalele normale. Ministerul instrucţiunii a hotărât să se ţină examene de capacitate la şcoalele normale, întrucât înfiinţarea clasei a VIII-a la aceste şcoale nu s'a mai făcut, proiectul de lege respectiv nefiind votat. Vor participa la acest examen absolvenţii actuali ai clasei a VII-a, cei respinşi de două ori în sesiunile anterioare, şi licenţiaţii cărora li s'a admis să facă practica pedagogiei la şcoalele de aplicaţie.

Manifestaţie culturală în comuna ***Dobârca***, judeţul Sibiu, s'a desfăşurat sărbătoreşte în Dumineca din 14 l. c. In «Casa naţională» a satului, de curând renovată, au sosit trimişii despărţământului Mercurea al Asociaţiunii culturale dela Sibiu, salutaţi de reprezentanţii bisericii şi ai şcoalei din comuna aceasta. După coruri şi recitări executate de şcolari, şi după cuvântul dlui primpretor P. Bratu, s'au ţinut două prelegeri pentru sătenii din localitate, întruniţi în mare număr. Au vorbit: dnul Dr. Vraciu, medic de circumscripţie în Apoldul de jos, despre bolile molipsitoare şi modul d'a ne apăra împotriva lor; ear dl Dr. A. Creţu, advocat în Miercurea, despre conversiunea dela ordinea zilei, explicând legea pe înţelesul celor mulţi. Conferenţiarilor li-a mulţumit, în numele poporului, preotul Ioan Nicoară.

Indemnăm *pe cetitorii noştri să folosească ocazia din zilele 20—27 Mai a. c., cumpărând cu preţuri reduse cărţi bune, care se vând, în* **săptămână a cărţii,** *în toate librăriile din ţară.*

O punere la punct. In ziarul «Universul» din 9 Mai a. c. a apărut o scurtă informaţiune în care se spunea că învăţătorul Gheorghe Ivinţa din Budila (jud. Braşov) a fost bătut de 2 oameni, puşi la cale de preotul deacolo, Iordan Curcubătă. Ancheta din 14 Mai a stabilit că respectivul învăţător, după ce-a băut în acea noapte la cârciumă cu doi cunoscuţi până la ora 11, s'a dus acasă beat, a făcut soţiei serenadă, iar a doua zi, pentrucă într'o căzătură se zdrelise la nas, s'a gândit să înscneze povestea cu bătaia pusă la cale de preotul pe care îl duşmănea.

Vrednicia preotului Iordan Curcubătă şi simţul datoriei, pe care o cere împlinită şi de alţii, se vede că nu place învăţătorului Ivinţa, pentru motive ca acela care i-a atras şi degradarea din postul de director şcolar.

Noua statistică a corpului didactic, dela liceele şi gimnaziile din ţara întreagă, arată că sânt în total 3371 membri, din cari 2079 profesori, 1295 profesoare. Suplinitorii nu intră în aceste date. Numărul tinerimii, în anul şcolar în curs, este 79.693, din care 54.029 elevi, 25.664 eleve.

Suma cea mai mare, cu care călătorii cu paşaport individual pot ieşi din ţară, fără autorizarea Băncii naţionale a României, este ***trei*** mii de lei, din care una mie în bancnote româneşti, restul de două mii în valute efective străine, sau cu întreaga sumă de lei trei mii numai în valute străine efective.

O expediţie arheologică a universităţii din Oxford lucrează de mai mult timp, condusă de profesorul Crawford, în Palestina. Se vesteşte, că de curând s'ar fi descoperit locul unde a fost îngropat capul Sfântului Ioan Botezătorul. Mormântul se găseşte pe muntele Samaria, aproape de Ierusalim, nu departe de ruinele palatului lui Irod. Mormântul a fost descris, în anul 1185 de călugărul Ioan Phocas; ear desgropările de acum se fac exact după descrierile acestui călugăr grec.

Pedeapsă cu închisoare dictată pentru sacrilegiu. Curtea cu juraţi dela Dessau, capitala statului Anhalt din Germania, a osândit, pentru sacrilegiu, pe tânărul de 23 de ani, Bauer, culegător tipograf, la închisoare de un an şi nouă luni.

„Femeile să nu fumeze". Comisarul stratului, în oraşul german Ulm, a dat ordonanţă, prin care toţi proprietarii de restaurante sânt îndatoraţi să afişeze în localurile lor placate perfect vizibile cu inscripţia: «Femeea germană nu fumează!»

Ţara ţiganilor. Problema ţiganilor se crede că o va rezolvì — Societatea naţiunilor. Guvernul austriac adecă a luat iniţiativa, ca ţările, unde trăesc cei mai mulţi ţigani nomazi, şi unde majoritatea jandarmeriei rurale este ocupată cu urmărirea ţiganilor nomazi făptuitori de furturi şi alte rele, să se adreseze printr'un memoriu comun către Societatea naţiunilor, căreia i se va face propune-

rea: să designeze o insulă, pe care să fie deportaţi şi colonizaţi toţi ţiganii nomazi din aceste ţări. Şi aşa ţiganii îşi vor avea ţara lor.

ŞTIRI LOCALE

„Concert Sabin V. Drăgoi" în Sibiu. Iubitorii de muzică şi artă naţională vor avea prilejul să asiste în seara zilei de 24 Mai la o manifestaţie de primul rang: maestrul nostru bănăţean *Sabin V. Drăgoi*, compozitorul apreciat şi iubit va dirija în persoană un concert cu compoziţii proprii. Autorul operei muzicale atât de bine primite de cercurile muzicale dela noi şi din străinătate: «Năpasta», compozitorul, care ne-a dat atâtea lucrări muzicale meritoase între cari şi un oratoriu: «Brâncoveanu» şi Liturghii bisericeşti — suntem siguri că va avea o sală plină, fiind primit de întreg publicul sibian cu braţele deschise. Concertul se dă în folosul «Mormintelor Eroilor» («Cultul Eroilor», Regionala Sibiu) societate, în fruntea căreia e, precum se ştie I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi di comandant de corp de armată V. Economu.

CARŢI ŞI REVISTE

Apostolatul laic. A apărut în Biblioteca creştinului ortodox, Nr. 106: Apostolatul laic, cuvântarea P. S. Sale Episcopului Dr. Grigorie Comşa, ţinută în 5 Martie 1933, în sala teatrului naţional din Cluj cu prilejul organizării Frăţiei ortodoxe române. — Preţul 3 lei. Tiparul tipografiei diecezane, Arad, 1933.

Mersul trenurilor

— **Gara Sibiu** —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{32}, 17^{20}, 22^{55}
Braşov, Făgăraş	5^{20}, 12^{55}, 19^{20}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{31}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copşa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{54}, 23^{32}	4^{32}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{01}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{18}, 19^{30}	9^{00}, 12^{15}, 20^{35}
Peatra-Olt, Buc.	9^{05}, 15^{00} (ac.), 17^{30}, 20^{00} (ac.)	16^{30}(ac.), 22^{45}, 9^{58} (ac.), 12^{07}
Sighişoara Agn.	5^{55}, 17^{40}	16^{55}, 8^{08}
Vurpăr	17^{40}	8^{08}

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană

de

Ioan Moşoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan

fost profesor la seminarul „Andreian"

Ediţia a III-a

îngrijită de

Timotei Popovici

preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Pentru Hotelul Bulevard din Sibiu

se caută următoarele persoane:

pe ziua de

1 Iunie a. c.

Un administrator,
Doi portari,
Doi servitori,
O supraveghetoare,
Şase servitoare,
Doi băieţi (piccolo).

[27] 1—1

Reflectanţii se vor adresa la

Hotelul Bulevard în Sibiu.

(26) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ la parohia-filială, **Păpăuţ,** ce aparţine materei Zagon, protopopiatul Oituz, judeţul Treiscaune, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în şedinţa consiliului parohial dela 21 April a. c. şi anume:

1. Folosirea casei cantorale, cu dependenţe, în stare bună şi grădină în jurul casei de circa 900 st. □.

2. O grădină la marginea comunei de circa 1¼ jugăr. O altă grădină de 200 st. □.

3. ½ ferdelă (12½ litri) porumb strujit dela fiecare familie (100 familii).

4. Venitele stolare obişnuite, şi anume ⅓ (a treia parte).

Reflectanţii îşi vor trimite cererile de concurs oficiului protopopesc Oituz, însoţite de diploma de cântăreţi dela şcoala de cântăreţi din Sibiu, şi se vor prezenta în parohie cu prealabilă încuviinţare a parohului nostru din Zagon, pentru a-şi arăta dexteritatea în cântare şi a face cunoştinţă cu poporul.

Păpăuţ, din şedinţa consiliului parohial dela 21 April 1933.

Dumitru Dia
epitrop I.

Pr. **Ioan Ciora**
preş. cons. par.

Ioan Rafiroiu
protopop

Au apărut:

Schitul cu plopi

de

Al. Lascarov-Moldovanu

Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Catolicismul de după războiu

de

Dr. Dumitru Stăniloae

profesor la Academia teologică „Andreiană"

Preţul Lei 50·—, plus porto Lei 10·—

Tânărule, Ţie-ţi zic, scoală-te!

Indemnuri creştineşti către tineretul de azi

Vol. I

de

Dionisie Făgărăşanu

Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Se pot procura dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, trimiţându se preţul şi spesele de poştă, prin mandat poştal.

Reclama este sufletul comerţului

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

Cărţi acum apărute:

Sinodul III Ecumenic
din Efes (431)
de
Pr. Ioan Mihălcescu
profesor la Facultatea Teologică, Bucureşti
Preţul Lei 65·—

Priviri istorice
asupra învăţăturii şi duhului bisericii ortodoxe
de
Alexandru de Sturdza
boer moldovean, Consilier de stat
Traducere din limba franceză şi cea germană
de
I. I. Beleuţă
profesor la Academia Teologică „Andreiană", Sibiu
Preţul Lei 60·—

Contribuţii
la Revizuirea Liturghierului român
de
Pr. Petre Vintilescu
profesor la Facultatea de Teologie, Bucureşti
Preţul Lei 100·—

Şcoala Exegetică Biblică
din Antiohia
de
Pr. Dr. Mihail Bulacu
docent universitar
Preţul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra ramburs.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—
Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.
Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.
Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).
Cartea misionarului, de Mugur şi Voicuculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).
Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).
Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).
Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).
Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.
Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).
Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).
Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).
Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).
Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.
Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.
Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.
Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.
Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.
Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.
Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.
Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.
Cântarea cântărilor. Lei 28.
Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).
Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.
Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.
Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.
Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.
Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.
Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.
Istorioare biblice, de N. Crişmariu. Lei 22.
Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.
Catehism, de acelaş. Lei 20.
Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).
Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.
Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.
Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.
Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.
Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 27 Mai 1933 — Nr. 43—44

Telegraful Român

Organ naţional bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marţia şi Vineria.

Corespondenţele să se adreseze Redacţiei Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile să se adreseze Administraţiei ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Mare meeting antirevizionist

Indemnăm şi sfătuim clerul şi poporul din întreaga noastră Arhiepiscopie să răspundă la chemarea ce i se face pentru ziua de Duminecă 28 Mai 1933, participând în număr covârşitor la marea adunare antirevizionistă dela SIBIU şi din celelalte centre, spre a protesta demn şi cu tărie împotriva celor ce ţintesc să schimbe hotarele firesti ale ţării noastre.

Chemarea comitetului organizator, alcătuit din fruntaşii vieţii noastre publice, în frunte cu Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului, glăsueşte precum urmează:

ROMÂNI!

Dumnezeul dreptăţii şi al iubirii de oameni ne-a ajutat să ne aşezăm viaţa naţională între marginile aceleiaş patrii şi sub sceptrul aceluiaş rege.

De cinsprezece ani trupul neamului nostru se înzdrăveneşte vieţuind în aerul libertăţii politice şi de cincisprezece ani sufletul românesc creşte hrănindu-se din belşugul culturii sale naţionale.

Biruinţa a fost grea. La temelia ei e aşezată jertfă scumpă, jertfa milenară a suferinţelor înaintaşilor noştri, cari, ucişi, mişeleşte, traşi pe roată, spânzuraţi sau împuşcaţi, s'au pogorât în groapă pentruca prin moartea lor mucenicească să zidească o viaţă mai bună pentru urmaşii lor.

Dar tocmai fiindcă la temelia unităţii şi libertăţii noastre naţionale sunt jertfe atât de mari, această unitate este pecetluită pe vecie.

Suntem un popor iubitor de dreptate şi libertate. Pentru noi şi pentru alţii deopotrivă. Prea mult cunoaştem ce este suferinţa şi robia; deaceea, neam născut creştin, cum suntem, nu ne ispiteşte nici un gând de subjugare a altor neamuri. Din pricina noastră nu va suferi nici un neam, nici înlăuntrul nici înafară de hotarele ţării noastre întregite. **Vrem să trăim în bună pace cu toate neamurile pământului.**

Ci vrăşmaşii noştri de veacuri nu-şi dau pace. Se tulbură şi uneltesc împotriva izbânzii dreptăţii noastre. **Vor să ne destrame din nou şi să ne răpească din pământul stropit cu sângele părinţilor şi fraţilor noştri.** Vor revizuirea tratatelor de pace prin care s'a făcut noua şi dreapta aşezare a hotarelor ţării noastre şi a altor neamuri. Lacomi de sânge vor să deslănţue un nou război şi mai cumplit decât acela care a cernit lumea, de curând, patru ani de zile şi ale cărui răni adânci nu s'au închis încă.

Dar străjerii păcii şi ai dreptăţii încă n'au murit. Şi ei sunt hotărâţi să apere eroic pacea lumii şi dreptatea neamurilor prea mult năpăstuite în trecut, împotriva oricui şi cu orice jertfe.

Pentru a protesta împotriva hrăpăreţilor tulburători ai păcii şi pentru a mărturisi răspicat, că suntem hotărâţi să ne apărăm cu orice jertfe libertatea noastră naţională şi hotarele scumpei noastre ţări întregite cu atâtea jertfe, **Duminecă, 28 Mai 1933, ora 11 înainte de amiazi se vor ţinea adunări în toate oraşele din cuprinsul ţării.** Glasul nostru se va uni cu al aliaţilor noştri Sârbi, Cehoslovaci şi Poloni, cari încă vor ţinea în aceeaş zi tot atât de impunătoare adunări — ale căror proteste se vor auzi până la marginile lumii.

ROMÂNI!

Veniţi cu toţii la adunarea cea mare care se va ţinea la Sibiu în ziua de 28 Maiu 1933, ora 11 înainte de amiazi, în Piaţa Regele Ferdinand. Veniţi să mulţămim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ne vedem înfăptuită unitatea noastră naţională şi să-l rugăm să ne'ntărească sufletele şi să ne oţelească braţele, ca să putem apăra pacea lumii şi pământul strămoşilor noştri.

Sibiu, 22 Mai 1933.

COMITETUL DE ORGANIZARE:

Preşedinte: I. P. S. Sa **Dr. Nicolae Bălan,** Mitropolitul Ardealului.

Vicepreşedinte: **Dr. Gh. Preda,** vicepreşed. „Astrei".

Membrii: **Dr. Octavian Russu,** senator. **Dr. Lucian Borcia,** senator. **Nicolae Bratu,** senator. **Dr. V. V. Tilea,** subsecretar de stat. **Dr. Eugen Piso,** deputat. **Dr. P. Simonetti,** deputat. **Dr. Nicolae Comşa,** medic. **Dr. Gh. Bărbat,** secretarul general al municip. Sibiu. **Ilie Muţiu,** directorul prefecturii j. Sibiu. **Dna Eugenia Tordăşianu,** profesoară. **Ioan Popa,** profesor, preşed. Federaţiei corpului didactic. **Silviu Ţeposu,** preşedintele „Astrei" desp. Sibiu. **Nicolae Colan,** rectorul Academiei teologice. **Ioan Isaicu,** protopop gr.-cat. **Nicolae Mărtin,** preşed. Sfatului negustoresc. **Stefan Duca,** secretarul Reuniunii cult. naţ. a meseriaşilor români. **Dr. Iosif Stoichiţia,** inspector sanitar. **Teodor Bodogae,** preşedintele stud. dela Academia teologică, Sibiu.

Convenţia bisericească cu Iugoslavia

— Cum au decurs tratativele. — Care este cuprinsul Acordului încheiat. — Interview acordat de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului. —

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru NICOLAE al Ardealului, întorcându-se din misiunea diplomatică ce-a avut-o în Jugoslavia, a binevoit să ne acorde un interview asupra tratativelor purtate în Carlovitz şi asupra Acordului care s'a încheiat acolo.

— *«Care a fost, Inalt Prea Sfinţite, obiectul precis al acestor tratative? După cât ştim nu e mult de când o comisiune mixtă româno-iugoslavă a rezolvat toate chestiunile litigioase între România şi Iugoslavia».*

— *«Intr'adevăr, a răspuns înaltul Ierarh, astă iarnă s'au încheiat asupra tuturor chestiunilor în litigiu convenţii între guvernul nostru şi cel iugoslav; o parte din aceste convenţii au şi fost ratificate de parlamentul român. Mai rămăsese însă de reglementat situaţia bisericească a Românilor din Banatul iugoslav şi a Sârbilor din Banatul românesc. Pentru rezolvarea acestei chestiuni în bună înţelegere cu vecinii şi aliaţii noştri Jugoslavi, Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe române şi ministrul nostru de externe ne-au delegat pe noi împreună cu P. S. Episcop Grigorie al Aradului şi cu dl profesor al universităţii din Cluj, Silviu Dragomir».*

— *«Cum au decurs tratativele»?*

— «*Cu bunăvoință și dintr'o parte și dintr'alta. Dar fiindcă era vorbă de-a stabili în întregime, dela principii până la detalii, un regim de viață bisericească pentru condiții politice cu totul noui, evident că discuțiile s'au prelungit binișor, ținând aproape două săptămâni. Am ajuns în Belgrad în 1 Mai, având a doua zi o intrevedere cu Dl ministru de externe Jeftici. Ne-am dus apoi la Carlovitz, la sediul Patriarhiei, unde s'au și purtat discuțiile, începute în 3 Mai, tot timpul. Delegația sârbă a fost prezidată de I. P. Sf. Mitropolit de Scoplje, Iosif, făcând parte din ea I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie dela Tusla, PP. SS. LL. episcopii Maximilian și Veniamin, iar din partea Ministerului de externe, dl Milencovici.*

La 15 Mai am putut iscăli un Acord acceptat cu deplină satisfacție de ambele părți».

— „*Ni-ați putea comunica ceva din cuprinsul Acordului?*“

— „Conform acestui Acord se va înființa o episcopie românească cu sediul în Vârșeț, constituită din parohiile ortodoxe românești rămase în Banatul jugoslav și una sârbească cu sediul în Timișoara, pentru sârbii ortodocși rămași în Banatul românesc. Fiecare va fi condusă de câte un vicar episcop. Acestor două eparhii li s'a garantat prin Acord o largă autonomie, în virtutea căreia vor putea să-și conducă exclusiv prin organele lor toată viața bisericească. Eparhia românească din Banatul jugoslav se va conduce după statutul Șagunian, partea referitoare la eparhie, cu mici adaptări la noile împrejurări, iar eparhia sârbească din Timișoara se va conduce după constituția Mitropoliei din Carlovitz dinainte de războiu. Eparhia românească va avea două corporații bisericești: Adunarea eparhială și Consiliul eparhial. Adunarea eparhială constă din 2/3 mireni și 1/3 clerici și este cel mai înalt for în chestiunile cari nu privesc dogmele. Ea alege pe episcop. Pentru chestiunile dogmatice și spirituale se va constitui o comisiune compusă din câte doi delegați ai Sf. Sinoade ale celor două țări. Această comisiune se va întruni de câteori se va ivi trebuința, și anume în Vârșeț pentru chestiunile cari privesc episcopia românească de acolo, fiind prezidată de un membru sârb, și în Timișoara pentru chestiunile episcopiei sârbești prezidând un membru român. O chestiune care cade în competința acestei comisiuni este bunăoară să cenzureze pe episcopii aleși ai celor două eparhii. Până la înființarea unei școli teologice la Vârșeț, preoții vor putea studia în instituțiile teologice din România.

Acordul exclude exercitarea unilaterală a dreptului numai dintr'o parte, din partea sârbească sau românească, a jurisdicției asupra acestor două eparhii, ci numai în solidum, fiind întrunite ambele părți în comisie. Este creat prin aceasta un sistem de cooperație, pentru jurisdicția în colaborare a unor fragmente naționale existente pe teritorii streine. De sigur că această soluție e conformă cu spiritul canonic, întrucât principiul cooperației stă în linia canoanelor. Totuși, trebue să recunoaștem că s'a făcut prin aceasta un pas înainte în evoluția dreptului canonic.

— «*Cu ce impresii ați venit, Inalt Prea Sfințite, din Jugoslavia, mai ales cu privire la starea Bisericii ortodoxă de acolo*».

— «*Cu impresii foarte bune. Am fost pretutindeni întimpinați cu multă atențiune. M.M. Lor regele Alexandru și Regina Maria ne-au primit în audiență în ziua de 6 Mai. Cu acest prilej M. Sa Regele Alexandru s'a interesat de aproape de mersul tratativelor și și-a manifestat dorința de-a se ajunge la un rezultat cât mai mulțumitor pentru ambele părți. Am fost găzduiți tot timpul cu multă dragoste la patriarhia din Carlovitz de Prea Fericirea Sa Patriarhul Varnava. Duminecă în 14 Mai am servit sfânta Liturghie în biserica patriarhală din Carlovitz îmbrăcat în odăjdiile fostului patriarh din era austro-ungară, Rajacici. In săptămâna din urmă se adunase în Carlovitz și Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe sârbești, având ocazia să convenim zilnic cu Prea Sfinții Ierarhi sârbi și să discutăm cu ei o mulțime de probleme ce se pun azi întregei Biserici ortodoxe. Au organizat și o recepție în onoarea ierarhilor români cu care ocazie am schimbat cuvinte calde. Rugat de Prea Fericirea Sa Patriarhul și de toți ierarhi sârbi, am expus cu această ocazie principiile Legii de organizare a Bisericii române.*

Am convenit între altele cu ierarhii sârbi să facem schimburi de studenți teologi și să ne vizităm reciproc mai des.

Biserica ortodoxă sârbă și instituțiile sale au făcut după războiu frumoase progrese. Facultatea teologică din Belgrad și Institutul teologic din Carlovitz cresc un cler cultivat și activ. Episcopii, cea mai mare parte au făcut studii frumoase în străinătate în Atena, în Rusia, în Apus, și se prezintă într'un mod demn de toată lauda. Viața bisericească a poporului manifestă un înalt grad de intensitate, cercetând biserica în număr mare și cu multă evlavie.

Am convingerea că acea Comisie de episcopi români și sârbi creată prin Acordul încheiat acum, va da ocazia la o mai mare strângere de legături între Biserica română și cea jugoslavă, profitând din aceasta mult alianța și amiciția ce există între cele două țări vecine“.

*

Am mulțumit I. P. S. Sale pentru prețioasele comunicări ce-a binevoit să ni le facă, retrăgându-ne cu convingerea că delegația noastră la Carlovitz și-a împlinit cu succes mandatul, stabilind pentru românii din Banatul jugoslav condiții de viață în stare să-i apere de pericolul desnaționalizării și să le asigure libertatea națională prin Biserică.

Inălțarea

Solemnele liturgii ale creștinismului antic pun Invierea Domnului în centrul cultului public. Inălțarea Domnului nu este însă de mai redusă importanță pentru religia creștină și pentru viața noastră religioasă.

Cheia de înțelegere a doctrinei Inălțării este exprimată prin cuvântul: «mărire», dar cugetarea religioasă de azi a lăsat în umbră ideea măririi.

Lumea de azi s'a obișnuit să așeze mai bucuros în lumina conștiinței pe Hristosul suferinței decât pe Hristosul măririi. S'a obișnuit să creadă că e mai aproape de noi Mântuitorul „Cel după istorie“ decât Hristosul teologiei dogmatice.

Pentru noi Hristos este Celce a biruit moartea și a înviat. Dar prin înviere nu înțelegem numai redobândirea măririi, pe care o avea în umilința nașterii și a vieții vremelnice pământești, care-o acoperia pe pământ, cum acopere norul soarele pe cer.

Invierea I-a redat mărirea dumnezeească. Prin Inălțare a trecut «de-adreapta Tatălui» de unde stăpânește ca Rege, până ce va supune pe toți vrăjmașii Săi sub așternutul picioarelor Sale.

Această doctrină e de o supremă influință pentru aprecierea naturii omenești.

Hristos e Dumnezeu adevărat și Om adevărat. In unitatea persoanei Lui amândouă naturile sunt îmbinate. Unirea cu Dumnezeu e în acelaș timp o unire cu omenirea. Iar când mărturisim că Hristos s'a înălțat la cer ca să ne pregătească loc, noi credem că vom fi părtași întru mărirea Lui. Prin meritele Lui ne învrednicim de mărire cerească.

Intrebarea cea mai arzătoare a zilelor noastre nu este dacă lumea poate crede în Dumnezeu, ci dacă mai poate avea credință în om.

Pentrucă în mod inperceptibil știința veacului a detronat pe om de pe culmile creațiunii și l-a coborât în rândul vietăților lumești. Ipoteza evoluționistă a creat o antropologie nouă prin care toată gloria cerească a omului și toată demnitatea omenească e coborâtă în pulbere.

O astfel de ființă, precum și-o imaginează știința naturală cu anevoe mai poate invoca azi că e croită după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, că Dumnezeu a luat trup omenesc, că Dumnezeu a murit pe cruce pentru neamul omenesc, că omul ar mai putea nădăjdui să-și redobândească mărirea sa primordială.

Iată de ce Inălțarea Domnului, cu semnifiația ei, se înalță de-asupra antropologiei științei și religia creștină e o forță divină de inspirație, prin care omul se ridică până la treptele Tronului ceresc.

Praznicul Inălțării este praznicul refacerii omului. Inălțându-se Hristos la cer, a trimis pe Duhul Sfânt, Duhul Creator al Dumnezeirii să ne refacă întru asemănarea Lui. „Omul cel vechi s'a înlăturat și cel nou s'a trezit în noi“.

Acesta este senzul dogmatic al Inălțării. Misticii din toate vremile mărturisesc că mântuirea este înlăturarea vechiturei, iar când omul ajunge la mântuire: nu mai viețuește el, ci Hristos care trăiește în el, ori cu alte cuvinte, că identificarea mistică cu Hristos este rostul final al creștinismului.

T. S.

In zilele marelui praznic, al Pogorârii Duhului Sfânt, se va ține în Sibiu, ca în anul trecut, o serbare a *Oaștii Domnului*, serbare patronată și condusă de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului. La această duhovnicească prăznuire vor lua parte frați și surori ale Oștii Domnului din toată țara.

La ziua Eroilor

Sărbătoarea Inălțării Domnului, a fost și acum, ca în fiecare an, împreunată cu evlavioasa amintire a miilor de eroi dispăruți în războiul cumplit, a vitejilor fără nume, cărora le datorăm întreaga noastră recunoștință și admirare pentru moștenirea sfântă ce ni-au încredințat.

Ne-am închinat memoriei lor și am făgăduit să păstrăm cu orce jertfe această moștenire care ne aparține în virtutea dreptății, a jertfelor aduse și a drepturilor istorice ale neamului nostru.

*

Ziua cinstirii memoriei eroilor, morți pentru întregirea neamului, s'a sărbătorit și în anul acesta, în întreaga țară cu deosebită solemnitate.

Orașul Sibiu a îmbrăcat haină de sărbătoare. Toate edificiile publice erau pavoazate cu drapele naționale.

Sf. liturgie a fost oficiată în catedrala noastră de un sobor de preoți în mod solemn, asistând I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Arhiereul Vasile, toți dnii ofițeri din garnizoană în frunte cu dl General V Economu, Comandantul Corpului VII Armată Sibiu, funcționarii publici în frunte cu dl prefect județan Dr. Coriolan Ștefan și un număr mare de credincioși.

După terminarea sfintei liturgii întreaga asistență din catedrală a mers la cimitirul eroilor, unde se aflau postați elevii tuturor școalelor, împreună cu profesorii, precum și toate trupele garnizoanei.

Solemnitatea s'a încaput prin celebrarea parastasului, oficiat de P. S. Sa arhiereul Vasile, asistat de preoțime, iar cântările dela parastas au fost executate de corul Academiei teologice.

După terminarea slujbei dumnezeești, s'au rostit cuvântările comemorative.

Din partea bisericii noastre a vorbit părintele protoereu Iosif Serafim, din partea bisericii evanghelice preotul Wagner, din partea armatei dl general Skeleti, iar în numele corpului didactic prof. Dumitru; mormintele erau acoperite cu flori, din partea tinerimii școlare.

După terminarea vorbirilor, a urmat defilarea tinerimii școlare și a armatei primită de I. P. S. Sa și dni Generali. In decursul defilării muzica militară a intonat imnul «Soldatului necunoscut»

Această duioasă sărbare s'a desfășurat în mod demn pe un timp admirabil.

Cuvântarea

Rostita de I. P. Sfințitul Mitropolit NICOLAE în Carlovitz, la despărțirea Sa de ierarhii sârbi

Inainte de despărțirea noastră, rog pe Prea Fericirea Sa să-mi îngăduiască să mai spun câteva cuvinte.

In timpul cât am avut fericirea să fiu oaspele Prea Fericitului Patriarh Varnava, și să am zilnic schimb de informațiuni și idei cu frații ierarhi ai bisericei sârbești, am experiat în concret și am simțit profund unitatea noastră în ortodoxie. Când spun ortodoxie, spun unitate în credință, unitate in iubire și unitate în nădejdea care ne dă aripi sufletelor noastre spre țintele supranaturale ale vieții. Am văzut și unitatea noastră în sfintele slujbe și în organizațiunea bisericească. Bisericile noastre surori sunt părți din una, sfânta, sobornicească și apostoleasca biserică a lui Hristos.

Dar în acelaș timp am fost fericit să pot constata și prietenia și alianța strânsă în care se găsesc cele două națiuni și state ale noastre. Istoriografii noștri — între cari și dl profesor Dragomir — ne spun că în tot trecutul lor, între cele două națiuni, română și sârbească, nu s'au ivit nici când conflicte sângeroase, iar prietenia lor s'a afirmat în repetite rânduri prin faceri de bine reciproce. Acest trecut de netulburată prietenie între cele două națiuni constitue pentru prezent și pentru viitor un mare obligament moral. In decursul tratativelor noastre aveam simțemântul, că șirul lung de generațiuni a înaintașilor noștri se găsește cu pilda prieteniei lor în mijlocul nostru, și gândindu-mă la cuvântul marelui Apostol că **„având împrejurul nostru atâta nour de martori"** *(Evrei 12, 1), ne simteam datori să ajungem la prietenească și creștinească soluțiune pe care o dorim.*

Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să găsim această soluțiune. Ea va face de aici încolo și mai strânse legăturile între cele două biserici ortodoxe surori, cari sunt chemate ca alianța pe care bărbații noștri de stat o aștern pe hârtie, să o înscrie adânc în inimile celor două națiuni.

Rog pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze opera pe care am îndeplinit-o.

Mulțumind Prea Fericirii Sale luminatului și înțeleptului Patriarh Varnava pentru ajutorul ce ni l-a acordat în decursul sfătuirilor noastre, cum și pentru calda și îndatoritoarea primire de care ne-a împărtășit; asemenea mulțumind și tuturor fraților ierarhi sârbi pentru simțemintele de iubire ce ni le-au arătat, le urez ani îndelungați de rodnică păstorire, ca să conducă biserica ortodoxă sârbească la prosperitate pe drumul pe care ne cheamă evanghelia Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Preoțimea noastră și adunarea dela Sibiu din 28 Mai 1933

Biserica ortodoxă română își face o datorie firească stând în fruntea mișcării îndreptate împotriva celor ce caută să tulbure pacea lumii și să dărâme unitatea noastră națională realizată cu jertfe și suferințe de mucenici.

Pentru ziua de Duminecă, 28 Mai 1933, — când întreg poporul românesc va fi în picioare, pentruca în întrunirile ținute în toate orașele țării să-și ridice cuvântul de protestare contra uneltirilor vrăjmașilor milenari ai românismului, preoțimea din Jud. Sibiu primește însărcinarea de a da tot concursul ca poporul satelor, să vină în număr cât mai mare, la adunarea dela Sibiu, din 28 Mai 1933.

In acest scop va lucra preoțimea întregei arhiepiscopii, pentru adunările județene.

De asemenea vor fi îndemnate și societățile culturale și profesionale din parohii, să participe la adunare, cu muzici și drapele.

Vom dovedi încă odată și cu toții dragostea noastră nesfârșită patriotică pentru pământul țării, desrobite din îndurarea lui Dumnezeu, și hotărârea neclintită de a ne jertfi pentru pacea lumii și dreptatea popoarelor eliberate.

Veniți dar cu toții, în grupuri compacte și disciplinate, la măreața adunare antirevizionistă, ce se pregătește la Sibiu, sub conducerea Inaltului Chiriarh al bisericii noastre din Ardeal!

O nouă plagă a reducerilor bugetare

Echilibrarea bugetară din anul acesta condamnă parohiile vacante să rămână un an întreg fără preoți. O dispoziție luată de către ministerul finanțelor a scos din buget plata dela stat din parohiile vacante, a căror întregire e zădărnicită. Sărmanii credincioși, cari n'au preoți să le slujească sfânta liturgie, să le propoveduiască, să-i cuminece și să le catehizeze copiii de școală, n'au nici atâta mângâiere ca din contribuțiile ce le plătesc la stat, să se asigura bruma de salar pe seama unui preot la îndemâna lor. In contra acestei dispoziții nefaste s'a remonstrat energic. Deodată cu Biserica și cu clerul ei, acum vine rândul credincioșilor să simtă năpasta reducerilor bugetare.

Și aceasta se întâmplă sub oblăduirea unui guvern al maselor, care n'ar trebui să uite că și aceste masse au un suflet, care pretinde îngrijire iar nu desconsiderare.

Organizați Oastea Domnului

FOIȘOARA

A cui este vina?

Iată o întrebare căreia, atunci când ni se pune, căutăm să-i dăm răspuns într'un mod egoist, aflând vina *înafară* de noi.

Facem acest lucru destul de des, fiindcă nu prea obișnuim să stăm de vorbă cu noi înșine; și atunci când mai facem acest lucru, avem o rezervă față de persoana noastră, supra aprecliind-o.

Când vedem că viața morală din jurul nostru lasă de dorit, găsim justificare — numai subiectivă — condamnând preoțimea noastră ca nefiind la chemarea ei și nelucrând destul în ogorul Domnului.

Nu vreau să spun că nu vom avea un dram de adevăr în judecata noastră, dar vreau să evidențiez faptul că prin aceasta ne arătăm fideli urmași ai lui Adam.

Procedura de a găsi, prin o soluție superficială, cauzele suficiente unui rău, eschivându-ne propria persoană când nu-i locul, este cea mai condamnabilă și cea mai fără rod, fiindcă prin ea n'am pus capăt răului, ci l am intensificat.

Cum? Foarte ușor, — dacă ne gândim la mândria ce se întinde peste sufletul nostru, atunci când ne credem mai buni decât semenii noștri.

Peste sufletul nostru se depune un strat de mândrie, care oprește orce introspecțiune.

— Ești un orb pentru viața cea adevărată, omule, fiindcă în sufletul tău nu vor pătrunde niciodată razele dătătoare de viață.

Sufletul tău se va lipsi de ceea ce are el mai neapărată trebuință, fiindcă soarele este acela care oprește delăturarea ce duce spre moarte întreaga natură.

*

— Până unde mă vei duce însă, trufie, pe drumul răutăților?

Până când vei căuta să faci din mine aramă răsunătoare și-un chimval răsunător?

Uite, lumina înțelegerii te chiamă la limanul mântuirii.

Oprește-te din mersul tău de slăbănog și te îndreaptă spre Dumnezeu.

— Doamne și stăpânul vieții mele, înlătură acea zgură de pe sufletul meu. Lasă să pătrundă în casa sufletului meu razele soarelui Tău, când mă sufocă atmosfera încărcată cu păcate.

Dă-mi putere spre a mă îndeletnici cât mai des cu antrenamentul duhovnicesc de a sta de vorbă cu mine însumi.

Fii doctorul casei mele, intră la mine și-mi ajută. Nu întoarce fața Ta de către mine, pentrucă sânt unul din aceia cari înmulțește răul în lume, ci ajută-mi să fiu unul din aceia cari se silesc pentru lucrul Domnului.

Mâna-mi slăbită și tremurândă se întinde spre Tine, cere untul de lemn duhovnicesc pentru a nutri din el candela sufletului meu.

Ajută-mi să ard numai pentru Tine.

Șerbu Gheorghe,

„F. O. R."

Constituirea secţiilor eparhiale în Mitropolia Ardealului

II. In Eparhia Oradea

In sala festivă dela reşedinţa sfintei episcopii ortodoxe române Oradea s'a ţinut Duminecă, în 14 l. c., d. a., adunarea generală de constituire a „F. O. R." pentru secţia Oradea.

Delegatul Prea Sfinţiei Sale Episcopului Roman, P. S. Sa Arhiereul Andrei Crişanul salută, în numele comitetului pregătitor, pe numeroşii credincioşi ortodocşi veniţi la adunare, şi prezintă pe dl profesor universitar V. Stanciu ca delegat al comitetului central din Cluj.

Dl profesor V. Stanciu, ocupând scaunul prezidial, expune istoricul asociaţiei „F. O. R." şi programul ei de lucrare.

Adunarea generală a ales, la propunerea comisiunii de candidare: de preşedinte al secţiei Oradea pe dl *Dr. Petru Popovici*, prefectul judeţului Bihor; vicepreşedinţi pe dnii *Gavril Cosma* notar în Beiuş şi *Teodor Neş*, directorul liceului Gojdu; secretar pe dl *Dr. Nicolae Mocanu*, advocat în Oradea, precum şi 15 membri ordinari în comitet şi 7 supleanţi.

Dl profesor V. Stanciu a ţinut, în sala teatrului „Regina Maria" o conferenţă mult aplaudată de auditor. Concertul religios a stârnit asemenea vii aprobări.

III. In Eparhia Caransebeş

In aceeaş zi, în Dumineca Samarinencei, s'a constituit şi secţia eparhială Caransebeş.

Delegatul comitetului central, dl profesor universitar Dr. Valer Moldovan, împedecat de împrejurări neprevăzute să sosească la Caransebeş, adunarea generală de constituire a condus-o dl Dr. Cornel Corneanu, care în prezenţa P. S. Sale Episcopului Iosif al Caransebeşului, a deschis adunarea prin o cuvântare primită cu mare însufleţire de mulţimea ascultătorilor.

Cuvântul rostit, la acest prilej, de P. S. Sa Episcopul diecezan, cu frumoase şi înţelepte îndemnuri şi sfaturi, a fost de asemenea urmat de călduroase aplauze.

Impresie profundă a făcut asupra adunării vorbirea ţinută de dl Dr. Mihail Gropşanu, fost procuror general la Curtea de apel din Timişoara, acum advocat în acelaş oraş. Vorbitorul, un distins bănăţean, a cerut, într'o emoţionantă expunere, mai multă şi mai pronunţată dragoste şi grijă şi recunoştinţă pentru biserica noastră, mântuitoarea sufletelor într'un lung trecut al neamului românesc. Adunarea a hotărât cu mare bucurie să proclame pe dl Dr. M. Gropşanu de membru onorific al secţiei eparhiale Caransebeş a „For"-ului.

Ca organe de conducere a secţiei au fost apoi aleşi:

Dr. Cornel Corneanu preşedinte; *Dr. Victor Mercea* advocat şi colonelul *Romul Boldea*, vicepreşedinţi; *Nicolae Cornean*, consilier referent eparhial, secretar. Comitetul este alcătuit din persoanele cele mai cu trecere din eparhie.

Luând cuvântul părintele consilier referent, R. G. Ancuşa, aduce salutul clerului pentru frumoasa înfăptuire a mirenilor. Corul catedralei a dat seara un concert reuşit, executând minunate cântări religioase.

IV. In eparhia Arad

Constituirea, făcută în sala Palatului cultural, în prezenţa unui public numeros venit din Arad, Timişoara şi alte localităţi, a fost condusă de dl Dr. I. Matei, ca delegat al comitetului central.

P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului deschizând şedinţa dă cuvântul dlui delegat I. Matei, care face o expunere luminoasă despre ceeace însemnează, pentru neam şi ţară, F. O. R.

Făcându-se constituirea, P. S. Sa Episcopul Grigorie este proclamat preşedinte de onoare. Au fost aleşi: preşedinte dl Iosif Moldovanu, vicepreşedinţi dnii Dr. Dr. Anton Bogdan şi Dr. Emil Velici, precum şi membrii comitetului.

Alianţa pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică

— Conferinţa din Bucureşti —

Secţia balcanică-ortodoxă, a Alianţei pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică, s'a întrunit, în zilele săptămânei trecute, în conferinţă, ţinută la Bucureşti.

Au venit, în capitala ţării noastre, reprezentanţi de seamă ai bisericilor din Balcani, sârbi, greci şi bulgari, cu mitropolitul Paisie din Vraţa Bulgariei, episcopul Vuici din patriarhia jugoslavă, prof. Ţancov ş. a, precum şi reprezentanţi eterodocşi nu mai puţin însemnaţi ai comitetului central al alianţei, ca profesorul Lieb dela Bonn şi profesorul Keller dela Geneva. Desbaterile conţin referate şi propuneri care, înfăptuite, vor fi de cel mai mare folos pentru scopul urmărit de alianţă.

In cuvântarea sa, ţinută spre sfârşitul conferinţei, I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* a arătat ce s'a făcut din partea bisericii ortodoxe române predicând pacea şi lucrând pentru înfăptuirea ei. Inaltul ierarh a expus apoi, în linii mari, cum se poate lucra mai cu spor şi mai cu efect pentru infiltrarea spiritului creştin în toate acţiunile vieţii practice, fie sociale, culturale, artistice, fie politice şi de stat.

Organizatorii *români* ai acestei conferenţe au fost profesorii Iuliu Scriban, Ioan Mihălcescu, Vasile G. Ispir şi Şerban Ionescu.

In *referatul* său, — asupra mijloacelor pentru desvoltarea activităţii bisericilor ortodoxe, în ceeace priveşte pacea şi relaţiile prieteneşti interbalcanice — profesorul V. G. Ispir spune următoarele:

Istoria ne arată că ţările balcanice au fost într'o continuă legătură din punct de vedere etnografic, doctrinar, cultural, canonic, legătură consolidată prin civilizaţia Bizanţului şi printr'o presiune comună din partea turcilor. Biserica trebue aşa fel organizată dincolo de cadrele naţionale, ca centrul ecumenic al Constantinopolului să fie forţa conducătoare. Se simte necesitatea unui Sinod la care, în anumite epoci, să se discute anumite probleme, şi hotărârile luate să poată fi normative pentru fiecare biserică în parte. Trebue creeat în acest scop şi un Institut Academic Teologic internaţional, cu un secretariat, prin care s'ar putea organiza conferinţe, studii, reviste, excursiuni ale studenţilor în toate ţările balcanice, etc. Cunoaşterea ţărilor vecine, a moravurilor, idealurilor lor, e cel mai puternic mijloc, alături de biserică, pentru a aduce frăţia şi pacea. Spiritul de prietenie interbalcanică mai poate fi promovat şi prin conferinţe între episcopi, profesori de teologie, studenţi, cari ar discuta diferite probleme actuale de interes religios şi social, ca de pildă: comunism, mişcare fără Dumnezeu, care ne ameninţă ţările. E momentul în care Biserica ortodoxă din Balcani să facă front comun contra bolşevismului. Ne trebue o înţelegere internaţională, camaraderie frăţească pe care numai bisericile o pot realiza prin lucrări, cărţi, reviste, jurnale, etc., prin societăţi şi agenţii de misionari, cari au o dublă problemă de rezolvat: de defensivă contra sectelor cari slăbesc biserica şi statele, şi de ofensivă contra credinţei timpului şi contra relelor sociale, care distrug statele. Bisericile, în epoca contimporană, trebue să privească nu atât spre trecut în care ele se pot separa, dar mai ales spre viitor în care au datoria să se unească pentru a realiza împărăţia lui Dumnezeu pe pământ.

Către slujitorii bisericii ortodoxe din Ardeal

Facultatea de teologie din Cernăuţi a fost, dealungul vremilor, şcoala unde Ierarhii ardeleni trimiteau, an de an, numeroşi studenţi, fii ai eparhiilor lor, pentru desăvârşirea studiilor teologice.

Anii de după războiu n'au potolit acest pelerinaj al tinerilor dornici de îndrumări alese, ci dimpotrivă, l-au înteţit. Astăzi, ea adăposteşte zeci de studenţi din toate colţurile Mitropoliei Ardealului. Departe de căminul lor şi primiţi cu frăţească dragoste în mijlocul vieţii bucovinene, ei n'au uitat o clipă măcar, că şederea lor aici are un rost, acela de a fi solii sufletului ardelenesc pe aceste plaiuri.

Din trecutul studenţilor ardeleni la Cernăuţi, — pe care l-am răscolit cu pasiunea unor căutători de virtuţi, — noi ni-am făcut un cult şi am culeş pilde.

Atenţi pe de altă parte la ascensiunea luminoasă a înaintaşilor, pe cari vredniciile lor i-au urcat sus pe scara valorilor sociale, am combinat astfel chemările trecutului cu pildele prezentului şi am desprins îndemnul unei mobilizări care aştepta doar ocazia nimerită ca să devină fapt împlinit.

Organizaţi Reuniuni de femei

Electrocuţiunea. — *Răposând de curând inventatorul scaunului electric, Dr. Alfonso Rochwell, opinia publică americană se ocupă de problema:*

Care este modul cel mai uman al executării unui criminal?

Ştim că America este unica ţară, care a întrodus pedeapsa cu moarte prin scaunut electric, în vreme ce statul Nevada face executarea cu ajutor de gaz otrăvitor; în Utah condamnaţii au libertatea să aleagă între a fi împuşcaţi ori spânzuraţi; ear în opt dintre Statele unite americane s'a desfiinţat pedeapsa cu moarte.

Inventatorul scaunului electric era, în anii din urmă ai vieţii sale, adversar hotărât al invenţiei, care fusese întrodusă încă dela 1889 în penitenciarul oraşului Auburn.

Cum se face de Dr. Alfonso Rochwell se declară deodată împotriva invenţiei proprii şi cere înlăturarea scaunului electric? Atitudinea sa se explică prin faptul, că executarea prin curentul electric, fie şi cel mai puternic, este departe d'a fi lipsită de dureri. Dimpotrivă, se poate vorbi fără nici o exagerare de torturele executării prin scaunul electric. Statele americane, unde se întrebuinţează pedeapsa cu moarte prin electricitate, au retăcut până acum toate înfiorătoarele tragedii petrecute în scaunul electric. Insuşi inventatorul acestui fel de executare a trebuit să lămurească publicul american şi să-i spună ce invenţie afurisită a pus la dispoziţia Statelor unite.

Dr. Rochwell a dovedit în numeroase cazuri, că moartea prin scaunul electric nu se poate asămâna nici cu totura cea mai cumplită medievală. A descoperit lucruri, care au pus in uimire şi pe cei mari aderenţi ai pedepsei cu moarte.

S'a întâmplat adecă, nu odată, că cel executat şi-a supravieţuit „moartea". *In deosebi se aminteşte cazul unui triplu asasin, care abea la a treia intercalare a curentului s'a sfârşit de-o groaznică moarte. Osânditul a fost torturat nu mai puţin de 15 minute. Medicii de renume au protestat energic împotriva acestui fel de torturări condamnabile.*

Inainte cu vreo trei ani, medicul vienez, profesorul Dr. Iellinek a descoperit şi a comunicat, că n'a reuşit să ucidă maimuţe prin curent electric de mare tensiune. Când vestea a străbătut în America, s'a procedat la exhumări, care au dat motive să se tragă la îndoeală moartea sigură prin curentul electric. Au fost desgropaţi cinci muncitori executaţi prin scaunul electric, şi s'a statorit că unul dintre executaţi zăcea cu faţa întoarsă în sicriu, ear altul îş muşcase degetul mare dela o mână, — dovadă că morţii s'au trezit, pentru scurtă vreme, în sicriile lor.

Cazuri asămănătoare nu sânt puţine.

Congresul din 1930 dela San Francisco, cercetat de specialişti di-

Ocazia s'a ivit curând. Cruciada pornită în Ardeal, pentru reînviorarea spirituală a neamului şi restabilirea vremurilor lui Şaguna, ne-a angajat la lucru şi pe noi.

Astfel, la 26 Ianuar 1933, ocrotiţi într'una din sălile de curs ale Facultăţii de teologie, studenţii teologi ardeleni aninau, în istoria superbei reşedinţe mitropolitane a Bucovinei, o cunună în care fiecare dintre noi îşi recunoştea floarea împletită acolo cu suflet din sufletul său: *cel dintâi cerc* al studenţilor teologi ardeleni dela Cernăuţi. Am chemat amintirea înaintaşilor, şi sufletul ne spunea că ei binecuvântă pasul nostru. Am invocat numele marelui Mitropolit şi l-am pus cu cinste în fruntea înfăptuirii noastre. Am cerut ocrotirea Capului Bisericii din Ardeal şi a PP. SS. LL. Episcopi diecezani să ne fie sprijin şi îndrumători spirituali şi am simţit atunci că temelia ce-am pus cu curate simţeminte şi însufleţite doriri de bine, nimic nu o va clătì din loc până ce nu-şi va împlinì rostul cu care a fost chemată la viaţă.

Rostul ei? Din chemările trecutului şi pildele prezentului să învioreze şi să îndrumeze modestele noastre năzuinţi.

Năzuinţele noastre? Acelea ale tuturor tinerilor conştienţi de îngerească chemare a slujbei Domnului şi de rostul mare şi sfânt pe care-l au studenţii teologi în mijlocul studenţimii române.

Pe măsură ce le vom împlinì, vom încresta la răbojul activităţii noastre, cu aleasă mulţumire, pe tot câte una din ele.

Dornici de a ne afirma în cadrul vieţii cernăuţene, — ca şi la noi acasă — vrem să punem în valoare calităţile ardeleneşti de muncă, de energie şi caracter, aşa cum au făcut înaintaşii noştri la Cernăuţi, ca I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Prot. Gh. Ciuhandu, profesorii: V. Loichiţă, Silviu Dragomir, Pavel Roşca, R. Cândea, Dumitru Stăniloae, Nic. Neaga, N. Popoviciu şi atâţia alţii, ale căror nume ne scapă aici, dar le avem adânc săpata în sufletele noastre.

Lor ne adresăm în primul rând; lor le deschidem mai întâi şi îndeosebi inimile noastre, şi tot dela ei aşteptăm un cuvânt de îmbărbătare şi o mână de ajutor în acţiunea noastră. Cunoscând marile lor suflete ce le risipesc cu atâta generozitate în slujba Bisericii care ne creşte, noi credem hotărât că ne vor auzì şi ne vor înţelege.

De încheere, ne simţim îndatoraţi să aducem mulţumiri recunoscătoare dlui profesor Dr. D. Spânu, Pro-Rectorul Universităţii din Cernăuţi şi Decan al Facultăţii de teologie, precum şi dlui Prof. Dr. N. Cotos, cari cu părintească înţelegere au binevoit a facilita recunoaşterea legală a Cercului nostru de către Onoratul Senat universitar.

Preşedintele cercului:
Grigorie T. Marcu.

---

stinşi, a stabilit, că execuţiile prin scaunul electric sânt cele mai inumane, cele mai dureroase, şi, din punct de vedere medical, foarte greşite.

Inventatorul amintit avea prin urmare nu numai dreptate, ci mai avea şi datoria să-şi combată cu tărie invenţia adoptată în multe state ale ţărilor de peste Ocean.

„Pământ Sfânt“, un volum de cuvântări ocazionale, rostite de Arhiereul *Nifon Criveanu-Craioveanu.* Râmnicul Vâlcii, tip. «Cozia» a Sfintei Episcopii, 1933. Preţul 40 Lei. — Cuvântările acestui volum sânt publicate în nădejdea, că vor putea prilejui şi cetitorilor câteva clipe de popas sufleteac pe drumul sbuciumatei vieţi pământeşti. Il recomandăm călduros atenţiunii cetitorilor noştri.

Probleme, fapte, comentarii

Să se tipărească Scripturile! — Biserica de 1900 ani este lucrul lui Dumnezeu pe pământ. In acest interval de timp a răspândit cuvântul lui Dumnezeu cu un devotament pe care numai credinţa îl poate da. Ea a fost aluatul care a dospit frământatura vieţii particulare şi publice, prin harul şi cuvântul Cărţilor sfinte.

Popasul ce-l facem sărbătorind trecutul bisericii, ne dă prilejul să mărturisim o dorinţă, care de multă vreme frământă viaţa noastră bisericească: *să se dea preoţilor şi poporului Biblia şi Cazania vremii.*

Nu se mai poate aştepta, nici admite, ca un popor atât de numeros să nu-şi aibă la îndemână cartea adevărului şi a vieţii.

Să se tipărească o ediţie portativă a Bibliei, — ideal ar fi ca să aibă şi mici note sublineare, lămuritoare ale textului sfânt, — care să poată face concurenţă şi ca formă, şi ca preţ ediţiilor răspândite de editurile străine. Cu un Testament Nou, vândut cu o sută de lei, să se ştie că nu se va putea crea nici un fel de posibilitate de vânzare şi desfacere mai mare a Scripturilor în massele largi ale poporului.

Când ţara poartă pe spinarea ei atâta sumedenie de experţi şi masoni, cari înghit ca trântorii milioanele din bogăţiile ţării, se vor afla şi fondurile necesare, cu care să se tipărească odată ediţia Sfintei Scripturi, sau cel puţin N. T., pe care o aşteaptă cu atâta sete şi nerăbdare poporul şi educatorii lui.

La fel stăm şi cu Cazania, de lipsa căreia vorbea în perfectă cunoştinţă de cauză dl *Octavian Goga* în Congresul naţional bisericesc din anul trecut. Cazania formează un capitol special în istoria predicei la români, precum şi în structura sufletească a poporului nostru.

De aceea cerem din nou cu toată stăruinţa: *să se dea poporului Sfânta Scriptură, în deosebi Noul Testament şi Cazania vremii!*

Pr. Il V. Felea.

*

La concursul *din primăvara aceasta al «Tinerimii române» studenţii noştri, cari s'au prezentat în număr de 4, au obţinut 2 din cele 5 premii destinate tuturor celor 8 şcoale teologice (Facultăţi şi Academii) la un loc. Unul l-a obţinut studentul T. Bodogae din anul IV, altul V. Coman din anul III. — Şi totuşi studenţii Academiei noastre teologice sânt împedecaţi dela examenul de capacitate de anumiţi dni profesori ai Facultăţii din Bucureşti.*

*

Suveranul şi respândirea cărţii. — M. Sa Regele, prezidând, în „Ziua Cărţii, festivitatea dela Fundaţia Caròl din capitală, a spus în aplauzele unanime ale auditorului:

In răspândirea cărţii avem toţi o datorie: fără a fi moralişti excesivi, avem totuşi datoria de a încuraja în prim rând acele cărţi care pot slujì spre ridicarea morală a poporului şi care pot să împrăştie în întreaga naţiune cunoştinţele de care are neapărat navoe.

*

Bibliografie. A ieşit de sub teascurile „Tipografiei Arhidiecezane“ un prim volum din exortaţiunile regretatului profesor de religie dela Braşov, Dionisie Făgărăşianu († 1907), întitulat „Tânărule, ţie-ţi zic scoală-te“. Volumul începe cu o prefaţă a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi cuprinde 12 temeinice exortaţiuni, concurgând toate în a curăţi sufletul tânărului de diversele prejudecăţi şi patimi şi în a-i arăta o ţintă şi un drum nobil în viaţă. In atmosferă rapidă şi iritată de după războiu nu cred să fi apărut, nici măcar de sub condeiul celor bătrâni, pagini atât de aşezate, de cu răgaz, analizând succesiv şi integral o problemă de ordin sufletesc, un moment de viaţă religioasă. Meditaţiile noastre scurte, felul nostru de-a ne exprima condensat şi fragmentar urmăresc mai mult sugestionarea omului decât convingerea şi luminarea lui din toate laturile cu privire la o faptă, la o chestiune. Noi lucrăm mai mult asupra efectelor; exortaţiunile acestea, cu clasica lor deplinătate şi armonie, se adresează omului care şi cugetă.

Dacă vrem să punem o frână neastâmpărului agitat al sufletului de azi, fie el al tineretului sau al nostru al tuturor, să cetim această carte, să grijim să cetească toţi tinerii ce ne stau sub conducere. *D*

*

„După modelul celei din Ardeal“. — In Buletinul Episcopiei Cetăţii Albe-Ismail, Nr. 5 din Mai a. c., se aduc cuvinte de laudă unei conferinţe a profesorului dela facultatea teologică din Chişinău, Dr. Constantin N. Tomescu, care vorbind în oraşul Ismail despre neam şi despre lege, a amintit şi de rolul însemnat, la care e chemată tinera asociaţie „F. O. R.“ Buletinul face următoarea observare: „cât de salvator ni s'a părut gândul ce ni l-a sugerat distinsul conferenţiar, dnul C. N. Tomescu, de a ne reunì într'o societate de „Frăţie Ortodoxă“, după modelul celei din Ardeal, cu hotărârea fermă de a introduce în viaţa noastră zilnică principiile morale creştine.

*

Un habsburg „poet“. Intr'un volum de versuri revizioniste, publicat de *Pesti Hirlap* dela Budapesta, sub titlul de „O sută de făclii“, poporul maghiar este îndemnat să lupte, cu toată ura de care e capabil, împotriva României, Iugoslaviei şi Cehoslovaciei, pentru desfiinţarea frontierelor acestor ţări. Toate versurile volumului sânt fructul unei imaginaţii năbădăioase, care cere nu numai recucerirea Ardealului, Slovaciei, Banatului, ci şi distrugerea, sau cel puţin alungarea, nemaghiarilor din aceste locuri. Un habsburg, arhiducele Iosif, mare latifundiar, a crezut că e nimerit să-şi aducă, la acest prilej, contribuţia de „poet“, prin un „Cântec naţional“, în care scrie: „Pretindem hotarele noastre milenare, pretindem munţii cari au înconjurat patria maghiară; vom murì, dacă va trebuì, dar nu vom avea linişte, până ce nu ne vom recâştiga ţara“.

Luăm act despre ieşirea arhiducală, ca şi despre toate agitaţiile şi ameninţările dela vestul *ţării noastre*, afirmându-ne voinţa hotărâtă de-a o apăra şi păstra aşa cum există ea astăzi şi cum cere dreptul nostru, care este mai tare decât fantazia iredentistă a turburătorilor de pace şi progres.

INFORMAŢIUNI

Telegrama trimisă de Consiliul central al Frăţiei ortodoxe române I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* în cursul tratativelor dela Carlovitz:

In numele F. O. R. dorim deplină izbândă în misiunea ce Vi s'a încredinţat în interesul consolidării legăturilor sufleteşti ale creştinilor ortodocşi din cele două ţări aliate şi amice, cari au ştiut apăra cu eroism admirabil ortodoxia în trecut şi vor fi chemate a-i înălţa prestigiul şi a o duce la biruinţa şi în vârtejul frământărilor din prezent şi viitor. Obştea română-ortodoxă urmăreşte cu viu interes tratativele dorind din suflet ca opera Domniilor Voastre să fie încununată cu succes deplin. Preşedinte: **Sextil Puşcariu** *m. p., Secretar:* **Ioan Mateiu** *m. p.*

Desvelire unui monument în Beluş. Comitetul de iniţiativă invită publicul românesc, pentru ziua de 11 Iunie 1933, la desvelirea festivă a monumentului înălţat în memoria neuitaţilor luptători martiri *Dr. Ion Ciordaş* şi *Dr. Nicolae Boleaş.* Cu acest prilej se va face şi o manifestaţie antirevizionistă spre a demonstra, că la graniţa de vest a ţării este vie conştiinţa naţională a românilor.

† **Pr. Ioan Stan** din parohia Socet, protopopiatul Hunedoara, a răposat în Domnul, în ziua de 12 Mai 1933, în al 22-lea an de preoție, și la vârstă de 63 de ani. Odihnească cu drepții!

Cercul studenților teologi ardeleni „Andrei Șaguna" dela universitatea din Cernăuți, constituindu-se, și-a ales următorul comitet: Președinte: *Grigorie T. Marcu;* vicepreședinți: Liviu Buzdug și Petru Deheleanu; secretar general: Ionel Bocșa; cassier: Ioan Pop; secretari de ședință: Ioan Roman și Cornel I. Sârbu; econom-bibliotacar: T. Ghiuriță; cenzori: Sorin Nistor și Ioan Chioaru, apoi Octavian Jula. — Prin adresa Nr. 469 din 6 April a. c. On. Senat universitar din Cernăuți, a dat cuvenita aprobare de funcționare.

O închegare a bisericilor luterane din Germania se vestește, în vederea unei viitoare unități bisericești.

In temeiul statutului încheiat, bisericile luterane din Germania și-au ales un directoriu de 6 persoane, autorizat să reprezinte aceste biserici și să statorească principiile generale pentru ordinea vieții lor. Bisericile acestea luterane reunite sânt din: Bavaria, Würtemberg, Saxonia, Thuringia, Hannovra, Mecklenburg, Schleswig-Holstrein și Braunschveig,

STIRI LOCALE

Apelul primăriei din Sibiu. Din prilejul manifestării antirevizioniste pregătite în stil mare pentru ziua de 28 Mai c., populația orașului nostru este rugată să împodobească clădirile și locuințele spre stradă prin drapele, covoare și cu verdeață sau flori, spre a da și prin exterior expresiune cuvenită însemnătății deosebite a acestei manifestări.

Poșta redacțiunii

Mai multora. Ne bucurăm, că Rugăciunea dela praznicul Înălțării, publicată în Nr. 40, a făcut asupra credincioșilor, cari au ascultat-o, atât de profundă impresie.

N. 3148 Bis. (28) 1—3

Concurs

Fiind vacantă catedra de studiul biblic al Vechiului Testament (Introducere, Exegeză, Arheologie și L. Ebraică), de profesor la Academia teologică «Andreiană» din Sibiu, conform Art. 11 al. 5 din Regulament pentru ocuparea ei se publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Licența și Doctoratul în Sf. Teologie luate la o Facultate Teologică ortodoxă.
4. Lucrări tipărite.
5. Alte eventuale certificate de serviciu și documente recomandatoare.

Sibiu, din ședința bisericească a Consiliului Arhiepiscopesc, ținută la 23 Mai 1933.

Consiliul Arhiepiscopesc.

Nr. 3609/1932. (12) 1—1

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică că în baza deciziunii Nr. 5728/1925 și Nr. G. II. 16168 1932 a judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Ioan Avrigean, reprez. prin advocatul Dr. Gheorghe Măcelar, pentru încassarea creanței de 4.500 Lei și accesorii se fixează termen de licitație pe 7 Iunie 1933 ora 16 p. m., la fața locului în com. Mohu, Nr. 113 unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară 2 boi, pinzgau de 3—4 ani și o bivolă de 2 ani, în valoare de 7.500 Lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat, face 4.500 Lei, capital, dobânzile cu 8% socotind din 27 Maiu 1932, iar spesele până acum stabilite de 1.441 Lei.

Întrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost sechestrate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul art. LXI: 1908, § 20.

Sibiu, la 24 Maiu 1933.

KALMAN, portărel.

(26) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreț la parohia-filială, **Păpăuț,** ce aparține materei Zagon, protopopiatul Oituz, județul Treiscaune, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în ședința consiliului parohial dela 21 April a. c. și anume:

1. Folosirea casei cantorale, cu dependențe, în stare bună și grădină în jurul casei de circa 900 st. □.
2. O grădină la marginea comunei de circa 1½ jugăr. O altă grădină de 200 st. □.
3. ½ ferdelă (12½ litri) porumb strujit dela fiecare familie (100 familii).
4. Venitele stolare obișnuite, și anume ⅛ (a treia parte).

Reflectanții își vor trimite cererile de concurs oficiului protopopesc Oituz, însoțite de diploma de cântăreți dela școala de cântăreți din Sibiu, și se vor prezenta în parohie cu prealabilă încuviințare a parohului nostru din Zagon, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și a face cunoștință cu poporul.

Păpăuț, din ședința consiliului parohial dela 21 April 1933.

Dumitru Dia epitrop I.

Pr. **Ioan Ciora** preș. cons. par.

Ioan Rafiroiu protopop

A APĂRUT

Cântările bisericești

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese și aranjate de

Dimitrie Cunțan
fost profesor la seminarul „Andreian"

Ediția a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la școala normală A. Șaguna

Prețul 120 lei frumos legată. Porto poștal 20 lei

Mersul trenurilor

— **Gara Sibiu** —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²⁵, 17²⁰, 22⁵⁵
Brașov, Făgăraș	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁵⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19³¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copșa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13⁰¹, 16⁵⁴, 23²²	4³², 7²¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁹, 19³⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20²⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17³⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16³⁰(ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁸ (ac.), 12⁰⁷
Sighișoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁸
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁸

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

Cărți acum apărute:

Sinodul III Ecumenic
din Efes (431)
de
Pr. Ioan Mihălcescu
profesor la Facultatea Teologică, București
Prețul Lei 65·—

Priviri istorice
asupra învățăturii și duhului bisericii ortodoxe
de
Alexandru de Sturdza
boer moldovean, Consilier de stat
Traducere din limba franceză și cea germană
de
I. I. Beleuță
profesor la Academia Teologică „Andreiană", Sibiu
Prețul Lei 60·—

Contribuții
la Revizuirea Liturghierului român
de
Pr. Petre Vintilescu
profesor la Facultatea de Teologie, București
Prețul Lei 100·—

Școala Exegetică Biblică
din Antiohia
de
Pr. Dr. Mihail Bulacu
docent universitar
Prețul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra ramburs.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicațiile următoare:

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Prețul Lei 50·—

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poșta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci și aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de același. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de același. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de același. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Introducerea în sfintele cărți ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi. Lei 225.

Istorioare biblice, de N. Crișmariu. Lei 22.

Istorioare bisericești, de același. Lei 20.

Catehism, de același. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Stilistică și Poetică* și Carte de cetire, de același, cu preț *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de același, cu preț *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 3 Iunie 1933 Nr. 45—46

2 ex. (Of.)
Asociațiune literatura română și

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 3930 Pres. 1933.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu si Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm și declarăm convocată **Adunarea eparhială** a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Duminecă 18 Iunie a. c. ora 9 dimineața,** în biserica Catedrală din Sibiu, când se va oficia sf. liturghie și Invocarea Duhului sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în localul designat spre acest scop.

Dat în Sibiu, la 27 Mai 1933.

[ss] Nicolae,
Arhiepiscop și Mitropolit.

Oastea Domnului în al doilea congres

Societatea religioasă **„Oastea Domnului“,** *sub patronajul și conducerea I. P. Sale* Mitropolitului **Nicolae** al Ardealului, *organizează mari serbări în praznicul Cincizecimii din acest an, din prilejul celui de* al doilea congres *al său, ce se va ținea în orașul de reședință al mitropoliei.*

Cu duhovnicească dragoste sânt invitați ostașii Domnului, din toată țara, frați și surori, să participe în număr cât mai mare la aceste serbări de profundă înviorare sufletească.

Dacă întâia adunare a ostașilor, dela Rusaliile anului trecut, a avut clipe de măreție și s'a întipărit neuitată în sufletele celorce au luat parte la dânsa, adunarea fraților și surorilor, în zilele Pogorârii Duhului Sfânt din acest an, nu trebue să rămâie cu nimic îndărătul celei dintâi; ear zidurile bătrânești ale Sibiului să răsune și de astă dată de cântările noastre pline de pietate și de lauda smeriților ostași înălțată spre Domnul.

Este datorie sfântă pentru frați de a se întruni în acest al doilea congres al „Oștii Domnului“ la praznicul Rusaliilor.

Cucernicii preoți vor sta, ca totdeauna, în fruntea grupărilor, sfătuind și pe alți buni credincioși spre a lua parte la serbările mari religioase, ocrotite și conduse cu înțeleaptă râvnă de Inaltul nostru Ierarh.

Dumnezeu să binecuvinteze congresul Oștii Domnului!

Sărbătoarea Bisericii

Se împlinesc 1900 ani dela întemeerea bisericii. Ziua Pogorârii Duhului sfânt este prima zi de propoveduire a Evangheliei, prima zi a predicii și a convertirilor, și prima zi a celei dintâi comunități creștine: Ierusalimul.

Nici o societate omenească nu poate să înscrie la activul ei un trecut atât de glorios. Câte societăți, câte popoare și câte lucrări omenești nu s'au răsturnat și nu au putrezit în acest interval de viață a bisericii!

Numai omenește să vorbim. Dar un așezământ care durează *una-mie-nouă-sute* de ani fără întrerupere, fără odihnă și fără îmbătrânire, un așezământ generator de energie sufletească și de suport neclintit al vieții religioase, morale și culturale, individuale și sociale, nu reprezintă în el nimic din ceeace este trecător, pământesc și omenesc. Sufletul ei, ca și al omului, vine dela Dumnezeu, duce la El și merge spre El.

Biserica, afară de rolul ei religios și moral, de mântuire și sfințire prin Taine a membrilor ei, a dat semnul celui mai mare binefăcător al omenirii. Nu e nici o mirare că popoarele creștine sânt cele mai evoluate în știință și cultură, căci Biserica a fost totdeauna primul și cel mai puternic *factor al progresului.*

Biserica a dat primul imbold și primul exemplu de ***azistență socială și sanitară.*** In èra creștină nu se cunosc așezămintele spitalicești și filantropice care să nu-și fi avut ființa și originea în duhul și sub aripile bisericii.

Biserica a fecundat cultura. Nu există astăzi popor creștin, care să nu-și fi început *literatura* prin scrierea sfântă a Bibliei sau a celorlalte cărți sfinte, păstrate în depozitul sacru al Bisericii și împărțită ca pânea cea de toate zilele fiilor ei spre lumină și mângâiere.

La fel și *artele,* în èra creștină au fost un produs al geniului bisericii.

Astăzi omenirea are un aparat foarte bogat și complicat de școale și, probabil, în viitor desvoltarea lui va fi și mai mare. Nici nu ne mai putem închipui cultură și civilizație fără mijlocirea școalei. Dar câți știu și recunosc că ***cea dintâi școală a deschis-o biserica*** și cei dintâi dascăli au fost slujitorii bisericii. Biserica a făcut din școală fiica sa, de care totdeauna a fost mândră. Că laicismul și-a însușit școala, — e altceva. Judecata dreaptă însă păstrează tot respectul și meritul ce se cuvine începătorilor, în speță bisericii. Biserica a fost precursorul și protectorul școalei și al cărții, fără de cari e imposibilă și moartă orce cultură și civilizație. Aceasta este una din perlele ce alcătuesc cununa de victorie și glorie a bisericii, pe care nime n'a avut-o și nime nu i-o mai poate răpi.

Să mai amintim noua mentalitate pe care a creiat-o creștinismul cu privire la ***viața familiară și socială,*** îndeosebi cu privire la femee, copii și sclavi, — și contrastul ei cu lumea antică, și avem destule și justificate motive să concludem la o concepție logică și dreaptă despre biserică și misiunea ei unică, necesară și infalibilă în orientarea destinelor omului în lume.

Eată deci câteva considerații generale asupra rolului și a roadelor bisericii, pe care le subliniem cu prilejul comemorării celor 1900 ani dela întemeerea ei. Ele ne dau dreptul să constatăm încă odată, ceeace ierarhia și tradiția ei a susținut totdeauna: ***Biserica nu este creație omenească.***

Biserica este așezământ divin, care întrupează veșnica tinereță a Duhului. Biserica are puterea tainică a neîncetatei întineriri, ca și natura, și păstrează în sine forța de a fi mereu în expansiune și etern biruitoare.

Prin ființa, firea și destinația sa, biserica este luptătoare și triumfătoare.

Pentru preotul de astăzi, prins în lanțul succesiunii harului

preoţiei apostolice, împlinirea celor 1900 ani de luptă şi biruinţă a bisericii trebue să fie o mângăere, un izvor de fecundă înviorare a credinţii şi a elanului duhovnicesc.

Să te ştii legat prin punerea mânilor de firul preoţiei apostolice, şi să te simţi încadrat într'o tradiţie de aproape două milenii, este într'adevăr o rară şi covârşitoare fericire...

Să cânte deci slugile lui Dumnezeu... Să cânte de bucurie. Să cânte toţi cei cu inima bună. Toată suflarea să laude pe Domnul. Căci mari şi minunate sânt lucrurile lui Dumnezeu!

Pr. Il. V. Felea.

In slujba păcii

Marele meeting antirevizionist dela Sibiu

Adunarea naţională, întrunită la chemarea Inaltului nostru prelat dela Sibiu şi a comitetului de organizare, a fost o puternică manifestaţie naţională a populaţiei din judeţul Sibiului.

In grai înţelept, hotărât şi cumpătat, cum şade bine românului cu frica lui Dumnezeu, s'a desfăşurat întreg mersul acestei întruniri de intelectuali şi ţărănime, venită în număr de cca 20.000 de suflete în frunte cu preoţimea în exemplară ordine.

Un lung cortej de bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni, conduşi de preoţi, de învăţători şi de notari, societăţi cu steagurile şi fanfarele lor, purtând placarde cu inscripţii tălmăcitoare, au defilat voioşi şi senini pe lângă toată ploaia şi vitregimea vremii. Şirurile strânse şi disciplinate, călăreţii falnici şi întreaga mulţime s'au postat în Piaţa Regele Ferdinand şi în străzile vecine.

*

La ora 11½ I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de cler şi de alţi fruntaşi sibieni, urcă tribuna şi, în ovaţiile publicului, rosteşte următoarea cuvântare:

Vă mulţumesc din tot sufletul, că aţi dat ascultare chemării noastre şi aţi venit în număr atât de covârşitor să mulţumim, împreună, bunului Dumnezeu pentru strălucita izbândă cu care a încununat silinţele şi jertfele înaintaşilor noştri, să ne oţelim sufletele pentru marile lupte şi jertfe ce ne mai aşteaptă pe noi — şi să trimitem un hotărât cuvânt de protest celorce cu viclenie şi ură vor să tulbure din nou pacea lumii şi să surpe noua aşezare a statelor, aşezare dreaptă, pecetluită şi prin tratatele de pace — şi să despartă din nou ceeace a împreunat Dumnezeu: pe fiii neamului nostru.

Prin glasul meu vorbeşte conştiinţa — provocată — a neamului românesc, conştiinţa trează, hotărâtă, eroică, a Voastră cari sunteţi aici şi a celor de acasă; a celor dela sate şi a celor dela oraşe; a celor de azi, a celor de ieri şi a celor de mâine: conştiinţa românismului de pretutindeni şi de totdeauna. Fiindcă'n clipa aceasta măreaţă sunt de faţă cu sufletul lor şi moşii şi strămoşii noştri, cari s'au săvârşit cu viziunea profetică a idealului care — înfăptuit — ne luminează şi ne încălzeşte pe noi.

Am venit, iubiţii mei, să facem o românească şi creştinească mărturisire de credinţă, care să ne călăuzească pe noi şi pe urmaşii noştri în viaţă. Şi — dacă se poate — şi pe vrăşmaşii noştri. Mărturisirile de credinţă, în chip sărbătoresc, se fac rar. Dar când se fac, se fac sincer şi eroic. Aşa ne-o facem şi noi pe a noastră, în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Suntem un popor pacinic şi iubitor de dreptate. Aşa ne-a plămădit sufletul credinţa creştinească întru care ne-am născut. Istoria noastră glorioasă nu este ţesută din răsboaie de cuceriri nedrepte. Noi nu ne-am păstrat sufletul naţional cu pă- catul robirii altor neamuri. In- schimb am suferit atâta în decursul veacurilor, cât toate celealalte neamuri împreună. Pentru propria noastră libertate şi pentru a altora deopotrivă.

Noi nu stăpânim nici astăzi, după biruinţa idealului nostru milenar, decât pământul românesc frământat cu sudoare şi sânge de Român. Şi nu vrem să trăim nici în viitor din sudoarea, din suferinţa şi jertfa altor naţii. Dar tocmai fiindcă suntem între hotarele noastre etnice şi istorice cari ni se cuvin, tocmai pentrucă biruinţa noastră este biruinţa dreptăţii lui Dumnezeu făcută pe seama unui neam ce-a suferit şi s'a jertfit pentru libertatea şi dreptatea noroadelor — această biruinţă a dreptăţii *rămâne în veac* şi nu se va clăti, dar duşmanii ei se vor risipi ca pulberea.

Ştim: Vecinii noştri dela Apus îşi trâmbiţă în largul lumii dreptul istoric asupra Ardealului pe care l-au stăpânit o mie de ani. Dar nu-şi dau seamă că tocmai această stăpânire se întoarce împotriva lor ca cea mai gravă osândă: fiindcă ea a însemnat huzur şi voe bună pentru o ceată de grofi, iar pentru marea mulţime a neamurilor nemaghiare, şi în special pentru noi Românii, a însemnat robie şi întuneric, obidă şi suferinţă şi moarte.

Dacă ei nu vor să-şi uite stăpânirea de o mie de ani — cu atât mai puţin ne vom uita noi vre-odată *dreptul* nostru care e de **două** mii de ani, asupra Ardealului românesc pe care îl vom şti păstra cu orice jertfe, conştienţi că 'n felul acesta plinim porunca lui Dumnezeu şi a strămoşilor noştri. Din moştenirea noastră care ni se cuvine pe bună şi sfântă dreptate *întreagă*, nu vom ceda nimănui nici o palmă de pământ! Statul nostru — între hotarele lui de astăzi *una* cu trupul neamului nostru — se sprijineşte pe conştiinţa trează şi neînduplecată a întregului nostru popor. Şi nu există în lumea 'ntreagă atâtea arme, ca să fie în stare să destrame ori să biruiască această conştiinţă!

Iar dacă-i vorba de vre-o revizuire în interesul păcii şi al dreptăţii neamurilor, ar fi cuminte ca vecinii noştri să-şi revizuiască propria lor conştiinţă şi să se căiască de toate păcatele cu care s'au îmbogăţat prin robirea milenară a naţiilor din cuprinsul fostei Ungarii. Noi? Om fi având — oameni cum suntem — alte scăderi. Dar nu ne simţim conştiinţa încărcată cu povara împilării neamurilor sau a stăpânirii pământului altuia! Din această conştiinţă curată izvoreşte puternicul, nestăpânitul nostru protest împotriva celor ce se încumetă să revizuiască dreptatea lui Dumnezeu pentru a o înlocui nu nedreptatea oamenilor. Această conştiinţă a fost şi este tăria noastră.

Ea ne împreună şi astăzi, făcând din noi un zid de care se vor sfărâma neputincioase toate lovirile vrăşmaşilor noştri, oricât de viclene ar fi ele.

O spun aceasta în numele sfintei Biserici ortodoxe pe care o păstoresc în laturea ei ardelenească, şi — spre nemărginita mea bucurie — şi în numele Bisericii fraţilor noştri uniţi: *ca să ştie toată lumea că noi «ne iubim unii pe alţii», «într'un gând mărturisind» la toate răscrucile istoriei noastre naţionale!* O spun aceasta în numele sfântului aşezământ care şi-a împletit totdeauna silinţele şi jertfele sale nemăsurate, cu silinţele şi jertfele neamului şi care va povăţui acest neam şi în viitor, pe drumul marilor lui biruinţe.

O spun aceasta în numele şcoalei, ai cărei dascăli înţelepţi — alături de preoţi — au zidit conştiinţa generaţiilor trecute, pregătindu-le pentru marele praznic al învierii neamului, şi cari vor pregăti şi întări generaţiile viitoare pentru luptele ce ne mai aşteaptă.

O spun aceasta în numele tuturor partidelor politice, cari când e vorba de marile interese ale neamului nu cunosc decât cuvântul de ordine: „Pe-al nostru steag e scris unire!“ Ele mi-au dat încredinţarea, pe care să Vi-o comunic, că în lupta de apărare a drepturilor sfinte ale ţării se contopesc toate în aceeaş caldă simţire românească.

O spun aceasta în numele ziarului „Universul“ şi a directorului său, care a dat semnalul de alarmă antirevizionistă şi — întovărăşit de întreaga presă românească — a chemat şi cheamă pe fiii neamului la o frăţească solidarizare pentru apărarea pământului şi a libertăţii naţionale.

Şi — o spun aceasta în numele tuturor fraţilor noştri cari cred românește.

Din mijlocul adunării noastre trimitem caldul nostru salut de prietenie aliaţilor noştri: naţiunii ceho-slovace, naţiunii sârbo-croato-slavone, şi naţiunii polone, cu cari ne găsim astăzi într'un gând şi în caz de nevoie umăr la umăr, în lupta de apărare a păcii şi a drepturilor noastre.

Insufleţiţi de profundă iubire trimitem înţeleptului nostru Suveran şi marelui Căpitan al scumpei noastre oştiri, cuvântul nestrămutatului nostru devotament către Tron şi Ţară, pe cari le preţuim mai presus de vieţile noastre.

Cu credinţă în Dumnezeu şi încrezători în puterile neamului românesc, încheiu zicând:

„Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi Vă plecaţi!“

*

Dl *Dr. Gh. Preda*, vicepreşedintele Asociaţiunii culturale, desvoltă în cuvinte grăitoare o icoană fidelă a trecutului acestei ţări, de o parte cu năzuinţele şi manifestaţiile înaintaşilor noştri pentru o cultură proprie şi libertate, de altă parte cu prigonirile, întemniţările şi chinuirile ce răspundeau acestor năzuinţe atât de îndreptăţite. Jertfele aduse pentru izbândirea luminii şi dreptăţii, au fost cu mult prea grele, ca să mai putem renunţa la ceea ce am dobândit odată: hotarele firești ale ţării noastre rămân, vremile de asuprire şi robie nu se readuc.

Dna *Eugenia Tordăşianu* a vorbit ca reprezentantă a femeilor române, protestând cu tărie sufletească împotriva uneltirilor revizioniste.

Mai vorbeşte dl *Dr. H. Gutt*, în numele populaţiunii săseşti din judeţ, declarând că saşii sânt pătrunşi de ferma dorinţă ca ţara românească să se desvolte organic şi în continuitate, ca să-şi împlinească misiunea de a fi stâlp al culturii şi progresului în sudostul Europei.

Intr'o avântată cuvântare dl *Dr. Stoichiţa*, prim medic judeţean, a dat expresie drepturilor poporului românesc la libertate.

Au mai vorbit frumos dl *Tiu* în numele voluntarilor şi dl *P. R. Popescu* în numele celor întemniţaţi sub stăpânirea ungurească.

Domnul *Dr. N. Comşa* făcând o caldă întroducere, citeşte textul *moţiunii* şi al telegramelor ce urmează să se trimită: M. Sale Re-

gelui, dlui ministru Titulescu, secretariatului Societăţii Naţiunilor, legaţiunilor cehoslovace, iugoslave, polone.

Moţiunea votată este următoarea:

Cetăţenii judeţului Sibiu, întruniţi în ziua de 28 Mai 1933 într'un număr covârşitor de mare în Piaţa Regele Ferdinand din Sibiu, ascultând cuvântul luminat al fruntaşilor vieţii noastre publice din toate păturile sociale, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, protestează cu ultima energie împotriva propagandei revizioniste ce-o fac duşmanii noştri de veacuri şi împotriva uneltirilor ce le ţes aceştia pentru schimbarea graniţelor ţării noastre lărgite pe urma unor jertfe nemăsurate şi consfinţite şi prin tratatul de pace din 1919.

Conştienţi de dreptul inalienabil de a stăpâni pământul din hotarele actualului Regat al României şi solidari cu toată suflarea românească de pe acest pământ — şi într'un glas cu aliaţii lor din vremi de grea cumpănă — ei declară, că sunt gata să aducă orice jertfe pentru pace şi pentru dreptatea neamurilor.

Trăiască Majestatea Sa Carol al II-lea, Regele României întregite pe veci!

Trăiască Ţările aliate!

In urmă, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, încheind adunarea rosteşte jurământul în faţa cerului, că vom apăra, cu supremul sacrificiu, pământul străbun şi libertatea întregului neam. Zeci de mii de români au ridicat mâna pentru jurământ. A fost într'adevăr înălţătoare clipa acestui jurământ, după care mulţimea a cântat versul profetului deşteptării noastre: **Murim mai bine 'n luptă...**

Al doilea răspuns pentru „Unirea"

Reflecţiile pe care le-a făcut Preotul Octavian Popa catehet unit la liceul din Făgăraş — în Nrii 16—17 din Unirea — pe marginea articolului meu «Reformatori falşi în biserica unită», mă obligă să dau acest al-doilea răspuns pentru a-l lămuri cu privire la punctul de vedere ortodox faţă de problema celibatului, a primatului lui Petru, a purcederii Duhului Sfânt «şi dela Fiul» (Filioque) şi a purgatorului, pe care le-a sulevat. Despre cele trei din urmă Cucernicia Sa a afirmat, că s'ar găsi exprimate limpede în cărţile noastre liturgice şi că noi, oridecâte-ori folosim aceste cărţi, am fi făcând în mod public o mărturisire de credinţă catolică. Să le luăm pe rând şi să vedem cum stau lucrurile mai de aproape.

I. Celibatul

In biserica unită se fac astăzi încercări de-a introduce celibatul. Am criticat aceste încercări. Părintele Popa crede, că critica a fost nedreaptă pentrucă de o vreme încoace şi biserica ortodoxă «admite» celibatul. Această părere este cum nu se poate mai greşită! Practica de astăzi a bisericii ortodoxe — care lasă alegerea între starea de căsătorie sau necăsătorie la voia liberă a celui ce vine la hirotonie — se află în cea mai desăvârşită armonie cu doctrina şi cu practica canonică a bisericii primare în care întâlnim alături de preoţii căsătoriţi şi pe preoţii necăsătoriţi. In canonul 26 apostolesc se zic următoarele: «Dintre ceice au intrat în cler **neînsuraţi,** vrând să se însoare, îngăduim numai ceteţilor şi cântăreţilor». (Vezi Dr. Nicodim Milaş: Canoanele bisericii ortodoxe, traduse de U. Kovincici şi N. Popovici, Arad 1930, vol. I. p. II. pg. 224). Şi în vechime erau prin urmare unii cari intrau în cler însuraţi, iar alţii **neînsuraţi.** Canonul decide pentru aceştia din urmă să nu mai poată contracta căsătoria după hirotonie — afară de cazul că sunt din treptele inferioare. Sinodul VI ecumenic repeteşte, înoieşte şi interpretează în canonul 6 al său deciziunea din canonul apostolic citat mai sus şi scoate la iveală de tot limpede libertatea candidatului, care-i singură dătătoare de ton la alegerea între cele două stări. «Dupăcum s'a zis în canoanele apostoleşti, că dintre ceice au întrat în cler **necăsătoriţi** numai citeţii şi cântăreţii se pot căsători; şi noi păzind aceasta, dispunem ca de acum înainte nici ipodiaconul, nici diaconul, nici presviterul, după ce s'a hirotonit nici de cum nu are voie să între în legătură de căsătorie... Dar dacă **ar voi** vreunul din ceice intră în cler să se împreune cu o femeie prin căsătorie legală, să facă aceasta înainte de hirotonia ipodiaconului, sau a diaconului, sau a presviterului» (o. c. partea II. pg. 321).

Dacă biserica ortodoxă are în sânul ei o seamă de preoţi cari au renunţat de bună voie la taina căsătoriei, aceasta nu înseamnează că ea ar avea, sau ar «admite» celibatul. Nu! Celibatul este o lege generală care opreşte pe toţi preoţii să se căsătorească. Ori, biserica ortodoxă n'a adus, n'a cunoscut şi n'a practicat nicicând o asemenea lege. Preoţii ei necăsătoriţi au avut — înainte de hirotonie — toată libertatea să se decidă fie pentru căsătorie, fie pentru necăsătorie. Altfel stau lucrurile la catolici unde candidaţii la preoţie sânt constrânşi să accepte unica posibilitate care le este dată, aceea de a se hirotoni necăsătoriţi.

Biserica ortodoxă rămânând credincioasă tradiţiei vechi şi atitudinei părinţilor dela Niceea respinge celibatul şi astăzi cu hotărâre. Se ştie că la sinodul I. ecumenic a fost pusă la ordinea de zi introducerea celibatului — probabil la propunerea lui Osiu al Cordovei. Impotriva lui s'a ridicat cu toată tăria Pafnutie, venerabilul ascet şi mărturisitor al bisericii egiptene. El a apărat cinstea căsătoriei, a cerut să nu se pună pe umerii preoţilor un jug greu (*μὴ βαρὺν ζυγὸν ἐπιθεῖναι*) pe care neputându-l purta toţi, mai mult strică bisericii. Şi tradiţia veche a bisericii este aceasta ca cei cari sunt necăsătoriţi să nu se mai căsătorească, iar cei cari sunt căsătoriţi să nu se despărţească. Sinodul dând ascultare lui Pafnutie a lăsat lucrurile şi pe mai departe la buna chibzuire a fieştecăruia în parte (*τῇ ἑκάστου γνώμῃ τὸ πρᾶγμα .. ἔθετο.* Vezi mai pe larg Migne: Patrologiae cursus completus, series graeca, tomul 67 col. 101—104 şi 925).

Câtă dreptate a avut în această chestiune Pafnutie cunoscătorul nevoinţelor celor de tot felul! Istoria a verificat mai târziu de nenumărate-ori afirmaţia, că nu toţi pot purta jugul greu al vieţii trăite în afară de căsătorie... Iubirea frăţească mă împiedecă să dau la o parte vălul care acopere viaţa morală a clerului celibatar şi care mi-ar putea furniza din belşug dovezi dintre cele mai palpabile şi mai elocvente pentru a arăta falşitatea punctului de vedere catolic.

Principiul călăuzitor al bisericii ortodoxe în această chestiune a fost şi este să păzească neatinsă libertatea voinţei celor ce vin la hirotonie. Amăsurat acestui principiu ea a primit şi primeşte fără nici o rezervă pe toţi ceice se hotăresc pentru căsătorie, dar nu respinge nici pe aceia cari deslusind în ei glasul tainic al unei chemări mai înalte, se decid — din motive etice superioare — să trăiască o viaţă de necăsătorie. Aceasta este soluţia fericită care, ţinând seamă de toate realităţile vieţii nu pune jugul greu şi pe umerii acelora cari nu l-ar putea purta, şi scuteşte preoţimea bisericii ortodoxe de păcatele preoţimii celibatare a bisericii romano-catolice.

Una este prin urmare, Părinte Popa, starea preoţilor ortodocşi, cari nu se căsătoresc din voia lor liberă şi cu totului tot alta starea preoţilor catolici, cari nu se căsătoresc din cauza dispoziţiilor unei legi proibitive. La noi stăpâneşte libertatea alegerii, la catolici proibiţia legiferată.

II. Primatul lui Petru

Mai interesant este Părintele Popa când începe să vorbească de primatul lui Petru şi de celelalte două chestiuni amintite la început. Citând cuvintele mele: «Intre dogmă şi cult există o legătură indisolubilă. Aceasta din urmă este expresiunea adecvată a celei dintâi. Cultul bisericii răsăritene este însaşi dogmatica acestei biserici în forme concrete, este o mărturisire de credinţă făcută în forme văzute. Cine se atinge de acest cult... se atinge de neschimbabilele şi netrecătoarele comori dogmatice ale bisericii» — zice în continuare cu emfază: «Sunt de perfect acord, părinte diacoane! De aceea nici nu aflu necesar a cita mai departe, ci te iau frăţeşte de mână, să ne preumblăm puţin în frumoasa şi curata grădină înflorită a cultului bisericii răsăritene... Să vedem ce găsim în această grădină». Citând apoi mai multe stihiri, dela slujba zilei de 16 Ianuarie şi 29 Iunie, în cari Petru este numit «verhovnic», «mai marele apostolilor», «mai mare şi mai întâi decât apostolii», «căpetenia apostolilor» — trage triumfător şi cu o vădită bucurie încheierea: «Cunoaşte şi vezi, părinte diacoane, că Petru a fost pus de Domnul căpetenie, mai mare, temeiu al bisericii Sale şi al Apostolilor Săi».

Nu mă îndoiesc că în clipa în care a scris Părintele Popa aceste rânduri, era de bună credinţă şi socotea că a dovedit aievea chiar cu cărţile noastre liturgice primatul lui Petru. Fără a voi să-l jignesc, trebue să fac însă dela început constatarea, că cunoştinţele Cucerniciei Sale privitoare la cuprinsul cărţilor noastre liturgice sunt de tot superficiale. Altfel, n'ar fi putut afirma ceeace a afirmat. Eşti slab grădinar, Părinte Popa! Nu cunoşti grădina în care ai voit să mă călăuzeşti. Ai spus că Petru a fost pus de Domnul căpetenie, mai mare, temeiu al bisericii, al apostolilor şi că cuvintele verhovnic, corifeu, etc. arată această situaţie privilegiată a lui Petru. Dă-mi voie să te iau acum eu de mână şi să te port puţin mai departe prin grădina duhovnicească a cărţilor noastre liturgice, ca să vedem cum stau lucrurile mai de aproape cu aceste numiri.

La slujba zilei de 29 Iunie cetim, că Petru şi Pavel sunt **mai marii adunării prietenilor** Domnului (stihira II dela vec. mică); că Petru şi Pavel sunt **„temelia apostolilor"** (stihira III a stihoavnei dela vec. mică); că Petru şi Pavel sunt

„mai marii apostolilor“ (*τοὺς κορυφαίους πέτρον καὶ παῦλον*. Stihira II dela litie) şi că Pavel este **„pe scaunul apostolilor întâi şezător“** (*πρωτόθρονος τῶν ἀποστόλων*. Stihira IV dela litie). Svetilna aceleiaşi zile ne îndeamnă ca «pe **mai marii apostolilor** toţi să-i lăudăm (*τῶν ἀποστόλων ἅπαντες τὴν κορυφὴν ὑμνήσωμεν*), pe dumnezeeştii Petru şi Pavel»; condacul cântă: «pe propoveduitorii cei tari şi de Dumnezeu vestitori, pe **căpetenia ucenicilor** (*τὴν κορυφὴν τῶν μαθητῶν*)... Doamne **i-ai** primit»; iar sedealna de după polileu zice: «Pe ceice s'au arătat **căpetenii ucenicilor** (*κορυφαίους τῶν μαθητῶν*)... pe Petru să-l lăudăm şi pe Pavel înţeleptul... După vrednicie s'au arătat şi **împreună-şezători pe scaunul harului** (*ἀξίως ἐδείχθεισαν καὶ τῆς χάριτος σύνθρονοι*). Autorul stihirei I dela vecernia zilei de 30 Iunie, întreabă: «Cu ce cununi de laudă vom încununa pe Petru şi pe Pavel, pe **mai marii propoveduitorilor** lui Dumnezeu»?

Cântarea bisericească zice într'alt loc despre Iacob al lui Zevedeiu, că şi el a fost numărat în ceata celor mai mari dintre apostoli. Aceasta în svetilna zilei de 30 Aprilie, ziua pomenirii lui: «Cuvântului celui ce s'a întrupat pentru milostivire, apostol ai fost Iacove, **cu ceata celor mai mari** arătându-te **împreună numărat** (*ὤφθης κορυφαίων συναρίθμιος*). Stihira III dela vecernie şi a II de după peasnă VIII ne spun, că Iacob a fost pus **Domn peste tot pământul** (*ἄρχων κατεστάθης ἔνδοξε .. ἐπὶ πᾶσαν τὴν γὴν*); iar stihira II dela hvalite îl preamăreşte astfel: «Strălucirea Duhului s'a pogorât peste tine în chip de foc.. şi cu lumina cuvintelor tale celor prea înţelepte ai luminat lumea grăitoriule de taine, **vârful apostolilor...** Iacove».

Dacă cuvintele «căpetenie», «verhovnic», «corifeu», «mai marele apostolilor» din cărţile noastre liturgice vizează într'adevăr o întâietate, aşa cum susţine Părintele Popa, atunci — date fiind mărturisirile de mai sus — trebue să se admită numai decât şi aceea, că această întâietate nu-i revine exclusiv lui Petru, ci cel puţin la încă doi din apostolii Domnului, lui Pavel şi lui Iacob, pentrucă cuvintele respective sunt date nu numai lui Petru, ci şi acestora.

In tabăra catolică se face adese-ori provocare şi la alte numiri, care se dau lui Petru şi despre care se zice că ar arăta pretinsa lui întâietate. Folosesc acest prilej pentru a face pomenire şi de ele. Petru este numit «stâlpul bisericii» şi «piatra credinţei»... Dar nici aceste numiri nu-i revin exclusiv lui Petru. Cântarea bisericească numeşte pe Clemente al Romei şi Petru al Alexandriei turnuri neclătite şi dumnezeeşti, **stâlpi tari** şi îndumnezeiţi ai creştinătăţii (condacul zilei de 25 Noemvrie); pe Atanasie cel mare **„temeiu neclătit al bisericii lui Hristos“** (Ianuarie 18, stihira II dela vecernie), **„întărirea bisericii“** (Stihira V de după peasna VIII); pe Ioan Gură de Aur **„stâlp şi temeiu bisericii lui Hristos“** (Stihira VII de după peasna I a canonului zilei de 27 Ianuar), „**întărirea bisericii**“ (*τῆς ἐκκλησίας τὸ στήριγμα* (Ianuarie 27, stihira I dela vec. mare); iar pe Vasile cel mare, Grigorie de Nazianz şi Ciril al Alexandriei **„stâlpul cel neclătit“** (Ianuarie 30, mărirea dela litie), **„stâlp al bisericii“** (Ianuarie 30 Sedealna II dele utrenie), **„stâlpul şi întărirea bisericii“** (Iunie 9, Mărirea dela stihoavnă).

Numirea de «piatra credinţei» a dat-o biserica şi lui Petru al Alexandriei. «Bucură-te, o Petre, **piatra credinţei“**, (*ἡ πέτρα τῆς πίστεως* (Condacul zilei de 25 Noemvrie).

Ţin să amintesc în treacăt şi aceea că cântările noastre liturgice interpretează toate textele biblice pe care îşi bazează catolicii primatul lui Petru, în senz contrar acestui primat. Aşa se spune b. o. de tot limpede (In ziua de 29 Iunie la stihira II de după peasna III), că Mântuitorul n'a zidit biserica sa pe Petru, ci pe teologia lui. «Pe piatra **teologiei** tale a întărit Stăpânul, Hristos biserica neclătită» (*ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς σῆς θεολογίας ἐπήξατο ὁ Δεσπότης Ἰησοῦς τὴν ἐκκλησίαν ἀκλόνητον*). Quintesenţa teologiei lui Petru este credinţa în divinitatea Mântuitorului, credinţă mărturisită în numele apostolilor la Cesareia lui Filip. Prin urmare pe credinţa în această divinitate a întărit Domnul biserica sa.

Incântat de succesul argumentărilor sale privitoare la primatul lui Petru — argumentări de al căror caracter fictiv idee n'avea — Părintele Popa a trecut plin de însufleţire mai departe, ca să arate că acest primat ar fi trecut şi la urmaşii lui Petru, la episcopii Romei. In acest scop Cucernicia Sa a citat câteva stihiri dela slujba zilei de 2 Ianuarie, ziua pomenirii episcopului Silvestru al Romei, stihiri în care se spune, că el a adăpat tot pământul cu râurile dogmelor şi că a împodobit, a întărit şi mărit biserica cu dogme dumnezeeşti.

Dacă Părintele Popa — în naivitatea sa — a crezut că prin expresiunile citate biserica ortodoxă ar fi recunoscând lui Silvestru primatul, atunci îl rog să mai vină puţin cu mine şi să asculte, dela aceeaşi biserică, alte expresiuni cevaşi mai tari, date altor bărbaţi sfinţi — expresiuni care judecate în lumina criteriilor Cucerniciei Sale ne constrâng să recunoaştem acestora un primat nu numai egal, ci chiar mai mare decât al lui Silvestru. Consecvenţa pe care a cerut-o Părintele Popa dela mine, îl rog să o aplice dânsul personal şi să se plece în faţa concluziilor la care îl duce această consecvenţă.

Despre Iacob fratele Domnului cetim următoarele: «Lui Hristos începătorului păstorilor frate ai fost şi **următor** (*διάδοχος*) **scaunului** (Mărirea stihoavnei dela vecernia din 23 Octomvrie), apoi auzim că el **a legiferat şi a aşezat „legea vieţii bisericii lui Hristos“** (*τὸν νόμον τῆς ζωῆς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χριστοῦ τέθεικας... σὺ νομοθετων καὶ φθεγγόμενος*. Vezi Mărirea dela peasna III a canonului). Atanasie cel Mare şi Ciril al Alexandriei sunt prezentaţi laolaltă ca aceia cari **„au îmbogăţit** şi foarte **au împodobit biserica** cu credinţa» (Troparul zilei de 18 Ianuarie). Despre Atanasie se mai zice, că i s'au încredinţat **„cârmele bisericii“** (Stihira VIII de după peasna IV), iar despre Ciril auzim că este **„moştenitorul lui Dumnezeu“** (Mărirea dela stihoavna utreniei din 9 Iunie) şi **„mai marele scaunului bisericii celei dumnezeeşti“** (Stihira I de după peasna IV a canonului). Ioan gură de Aur este numit **„noianul dogmelor cel nedesertat... păharul** cel cu totul de aur **carele varsă** din sine **râuri de învăţături** curgătoare de miere **şi adapă făptura“** (Stihira I dela vecernia mare din 13 Nov. şi stihira I dela vecernia zilei de 27 Ianuarie) şi **„steaua** cea neapusă **care** cu razele învăţăturilor **luminează toată partea cea de sub soare“** (Stihira II dela vecernia zilei de 13 Nov.). Despre Grigorie Teologul ne spun cântările zilei de 25 Ianuarie, că este **„mai marele păstorilor“** (Mărirea dela vecernia mică), **„păstorul păstorilor“** (Mărirea stihoavnei dela vecernia mare), **„arhipăstorul“** (Mărirea dela hvalite), «ierarhul cel prea înalt şi **marele învăţător al bisericii lui Hristos“** (Stihira III dela vecernia mică).

Mă opresc aici şi întreb pe Părintele Popa: Cum se poate să mai existe şi alţi următori de drept ai scaunului lui Hristos — căci aceasta însemnează cuvântul *διάδοχος* luat în înţeles strict — afară de Petru? Cum se poate ca alţii, în afară de Petru şi urmaşii lui, să legifereze şi să aşeze legea vieţii bisericii? Cum să poate să fie încredinţate şi altora, afară de urmaşii lui Petru, cârmele bisericii lui Hristos? Cum se poate să fie şi alţii afară de Petru mai marii scaunului bisericii lui Hristos? Şi mai presus de toate cum se poate, Părinte Popa, ca să existe, alături de urmaşii lui Petru, un alt păstor al păstorilor şi un alt învăţător al bisericii? Aud???

Părinte Popa! Să sfârşim cu lămurirea acestor lucruri. Repet, dacă expresiunile pe care le-ai invocat în favorul primatului lui Petru ar avea într'adevăr sensul pe care li l-ai dat Cucernicia Ta, atunci ar trebui — dupăcum rezultă din cele expuse până acum — ca acest primat să fie dat numai decât şi altora, căci şi despre alţii se vorbeşte exact în aceeaşi formă ca şi despre Petru. Ori avem mai multe primate, ori niciunul. Tertium non datur. Fiindcă prima posibilitate cade, rămâne numai a doua. Iar dacă Petru nu l-a avut, atunci este evident, că nici urmaşii lui nu-l pot avea.

Toate expresiunile pe care le-am discutat nu sunt în fond altceva decât **laude**, pe care biserica le-a împletit cu bucurie şi recunoştinţă în cinstea fiilor ei celor mai aleşi. Acest lucru îl spune lapidar unul dintre cei mai mari ai bisericii unite, unul cu care vă lăudaţi adese ori, Petru Maior. «Iar când vei auzi dând titluri Sf. Petru şi laude care se văd a însemna lui Petru a fi dată mai mare putere decât celorlalţi apostoli, **zi că acestea sunt laude, iar nu dogmă“** (cap. XIII din Procanonul lui Petru Maior publicat de C. Erbiceanu Bucureşti, 1894, pg. 35).

(Sfârşitul urmează).

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Programul serbărilor „Oastei Domnului“

Ziua întâi, de Rusalii:

Ora 9: Liturgie arhierească în catedrala mitropolitană. Va predica I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

După terminarea sfintei Liturghii, concentrarea tuturor ostaşilor în curtea Academiei teologice, unde se vor da îndrumări cu privire la plecarea spre Răşinari.

Ora 3 p. m.: In Răşinari: Pelerinajul ostaşilor la mormântul Marelui Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei Şaguna.

Numărul mare al ostaşilor va porni cu tramvaiul până în Dumbravă de unde 7 km. va merge pe jos. Un număr mai restrâns va porni cu autobusul. In comună, sutele de răşinăreni, vor aştepta la Casa culturală, de unde se va forma procesiunea până la mauzoleu. După slujirea unui parastas, coloanele de fraţi se vor întoarce'n Casa culturală, unde va avea loc o adunare a Oastei.

Fr. Oprişan va vorbi acolo despre: Voluntariatul Oastei; vor mai fi şi alte cuvântări şi comunicări.

Ora 10—12: Adunare de rugăciune, în biserica cea mare din Răşinari; se vor face şi scurte comunicări şi cuvântări.

Pentru fraţii cari vor fi rămas în Sibiu, atât după masă cât şi seara va fi program deosebit.

Ziua a doua, de Rusalii:

Ora 9: Sosirea ostaşilor rămaşi spre găzduire în Răşinari şi participarea tuturor la Sf. Liturghie.

In decursul Sf. Liturghii se vor face rugăciuni pentru tămăduirea din suferinţă a păr. Iosif.

Va predica părintele arhimandrit I. Scriban.

Ora 11: In sala Thalia. Cuvântul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Al. Lascarov-Moldovanu: Metodele Oastei şi ţintele ei.

Arhim. I. Scriban: Cuvântare.

Pr. A. Nanu: Anul Sfânt.

Pr. P. Chirica: Canonicitatea mişcării.

Pr. Gh. Secaş: 10 ani de Oaste.

Pr. V. Ouatu: Suflarea Duhului Sfânt în zilele noastre.

Cuvântul Oaspeţilor.

Alte cuvântări şi comunicări.

Ora 3 p. m.: Adunarea de despărţire a fraţilor în curtea Academiei teologice, cu cântări şi cuvântări.

*

Direcţia C. F. R a acordat reduceri tarifale tuturor congresiştilor cari vor călători în grup mai mare de 7 inşi. Beneficiază de 20 la sută reducere o grupă de 8—25 congresişti; de 25 la sută până la 50 de congresişti; de 33 la sută până la 100 de congresişti şi de 50 la sută dus şi întors grupa ce numără peste 100 de călători.

Nr. 5217/953

Notificare oficială

Atragem atenţiunea oficiilor noastre parohiale asupra ordinului nostru circular Nr. 4373/929, prin care se dispune purtarea unui disc în Dumineca Rusaliilor, în favoarea societăţii pentru „Profilaxia tuberculozei“, şi asupra ordinului nostru circular Nr. 8070/923, pentru purtarea unui disc în favoarea fondului de pensiuni, a doua zi de Rusalii.

Sumele incassate se vor trimite prin oficiile protopopeşti până la 25 Iunie a. c. oficiului nostru de cassă.

Sibiu, 26 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Organizaţi Oastea Domnului

Instalarea Episcopului Dr. Victor Glondys în Sibiu

Poporul săsesc şi biserica sa au avut, în 29 Mai a. c., cu prilejul instalării noului episcop, o zi de îndreptăţită şi mare bucurie şi, în acelaş timp, şi de o nouă afirmare a puterii lor de viaţă în statul căruia aparţin şi în mijlocul poporului nostru românesc.

La festivităţile instalării episcopului Dr. Victor Glondys, al bisericii evanghelice de confesiune augsburgică în România, au fost de faţă: dl ministru al instrucţiei şi cultelor D. Gusti şi dl subsecretar de stat Mihai Şerban, reprezentând pe M. Sa Regele şi guvernul ţării; numeroşi delegaţi ai autorităţilor eclesiastice şi civile; trimişii străinătăţii, contele de Schulenburg şi suita sa din partea Germaniei; van Rappard din partea Olandei şi baronul de Alström din partea Suediei. Numărul credincioşilor saşi, veniţi la serbări, a fost cât se poate de impunător.

Pe la ora 9 se desfăşură imposant cortegiul festiv. Sânt banderiile călăreţilor, în număr de peste o mie, din toate satele împrejurimii, purtând în frunte tricolorul statului, urmat de culorile săseşti şi de o fanfară călăreaţă. In cupeul episcopal, decorat cu flori şi tras de şase cai, au luat loc episcopul Dr. Glondys şi soţia sa. Cortegiul, aclamat de mulţimea privitorilor, a parcurs oraşul de-alungul străzilor împodobite, până la palatul episcopesc din Piaţa Ferdinand.

La ora 11 s'a început serviciul divin în biserica parohială din Piaţa Huet. Asistă notabilităţile invitate: dl ministru Gusti, cu dl subsecretar de stat M. Şerban şi directorul general Caliani, delegaţii din străinătate amintiţi, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, P. S. Sa Arhiereul vicar Vasile Stan, dl general V. Economu, comandant de corp, mai mulţi înalţi ofiţeri, reprezentanţi bisericeşti ş. a.

După celebrarea liturghiei, urcând amvonul, Episcopul Dr. Glondys rosteşte predica sa pornind din cuvântul biblic: «*Isus Hristos ieri şi astăzi acelaş, şi în veci*« (Evr. 13, 8). Oratorul arată, că educaţia viitoare *a* unui popor are să fie aşezată pe *temelie creştină:* la această temelie nu poate renunţa nici un popor. Ne trebue o mişcare de înoire; însă, pentru acest scop nu avem alt conducător, decât pe Isus Hristos, şi numai *Lui* ne închinăm.

După rugăciunea domnească şi un imn bisericesc, s'a făcut apoi ceremonia întronării episcopului.

La ora 2½ oaspeţii, cinci sute de persoane, s'au întrunit, în Casa societăţii, la masă festivă, deschisă prin rugăciune, zisă de Episcopul sărbătorit. La ora 3½ s'a început seria cuvântărilor.

Noul Episcop închină în sănătatea M. Sale Regelui, — cuvântul, ascultat în picioare, e acoperit de lungi aplauze şi urmat de imnul regal.

Vicarul episcopesc Müller vorbeşte în cinstea guvernului, reprezentat prin dl ministru Gusti şi subsecretarul de stat M. Şerban.

Mulţumeşte în numele Suveranului, cât şi al guvernului, dl ministru D. Gusti, urând noului episcop o fecundă activitate şi adresându-i cuvintele următoare:

„Luaţi în primire această sarcină grea în vremuri de încordare spirituală, în care viaţa socială a indivizilor şi a neamurilor e zguduită de concepţiile cele mai contradictorii. Menirea bisericii e să preîntâmpine primejdiile ce se pot ivi astfel, ferind omenirea de urmările concepţiilor spirituale eronate. Marea misiune ce revine bisericilor prezentului şi conducătorilor lor, e să ducă într'o frăţească colaborare lupta comună împotriva desdumnezeirii vieţii şi împotriva încercărilor de a răsturna rânduelile sociale, prin păstrarea adevărurilor veşnice ale Evangheliilor, izvorul viu al omenirii, la care se găseşte îmbărbătare în ceasurile de ispită, mângâiere în ceasurile de desnădejde şi, totdeauna, încredere, curaj şi bucurie de viaţă. Guvernul ţării ştie că bisericile ţării sânt stâlpi-sprijinitori puternici ai statului, prin munca lor pentru credinţă, prin acţiunea lor socială şi prin acţiunea lor educativă. Ştie în deosebi că bisericile nu-şi pot desfăşura acţiunea lor binefăcătoare decât ajutate de autoritatea statului. Pentru aceasta guvernul nu-şi precupeţeşte autoritatea, spre a le ajuta şi apăra. Biserica evanghelică din România a fost în toate veacurile trecutului ei multisecular unul din factorii culturali însemnaţi ai ţării. Dacă această biserică rămâne fidelă şi pe mai departe tradiţiilor ei respectabile, continuând să semene învăţătura Evangheliei în suflete şi înrădăcinând, prin şcolile ei şi prin îndrumarea dată vieţii de toate zilele, respectul faţă de Dumnezeu, supunerea faţă de tron şi iubirea de ţară, ea-şi va împlini cu prisosinţă menirea şi binecuvântarea Domnului va fi desigur cu ea“.

După aceasta, dl ministru înmânează serbătoritului, din Inalta încredinţare a M. Sale Regelui, Marea cruce a ordinului Coroanei României.

Episcopul Dr. Glondys mulţumeşte în expresiuni adânc simţite pentru înalta distincţie acordată şi, la propunerea sa, se trimite din mijlocul adunării o telegramă omagială Suveranului.

In seria vorbirilor, luând cuvântul I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, spune în românește cam următoarele:

Biserica ortodoxă română ia parte din toată inima la bucuria bisericii evanghelice săseşti, care şi-a instalat astăzi în mod solemn pe noul său conducător. Intre ambele biserici există, deasupra deosebirilor produse de evoluţiunea istorică a lor, multe puncte comune. Avem, înainte de toate, identificarea acestor biserici cu popoarele ce le păstoresc şi cu aspiraţiunile lor.

Oraşul nostru a fost, ieri şi astăzi, martorul alor două manifestaţiuni foarte caracteristice în ce

FOIŞOARA

Din cuvântarea

rostită la marea adunare poporală din Braşov, în contra revizionismului, de Dr. I. Blaga, protopop.

Iubiţi şi preţuiţi fraţi, — Am venit aici, în această măreaţă adunare românească, să vă vorbesc, în numele bisericii ortodoxe române, purtat de simţul adevărului şi dreptăţii, ca şi de simţul demnităţii naţionale, care fac temelia vieţii superioare omeneşti, aşa cum a aşezat-o însuşi Isus Hristos prin învăţăturile sale sfinte, — care toate însă: adevăr, dreptate şi demnitate naţională, se găsesc azi atăcate de oameni fără Dumnezeu.

Noi, toţi românii, prin lumina lui Hristos, în care am crezut şi nădăjduit cu tăria sufletului nostru românesc, avântat şi eroic, veşnic înflăcăraţi de scânteia sădită de Dumnezeu în sufletul omenesc, cu toate puterile ei, ni-am creat şi întărit o conştiinţă naţională puternică şi vie.

Cu această forţă măreaţă a sufletului nostru, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns, la împlinirea vremei, să înfăptuim cea mai înaltă virtute românească, realizarea idealului naţional român.

Am meritat acest dar dumnezeesc, căci noi românii am fost întemeetorii creştini ai Daciei, ai ţinuturilor pe care trăim şi azi, îndeplinind aici o operă de civilizaţie, prefăcând provincia aceasta în: «Dacia felix», «Dacia fericită», numire unică găsită în istoria popoarelor.

Eată, fraţilor, un drept sfânt istoric, care nu ni se poate nici odată contesta.

Sufletul mare românesc, după îndelungate silinţe, lupte şi jertfe eroice, a ajuns să întemeeze o ţară românească, cu hotarele ei fireşti, un stat chemat să fie paza păcei, ordinei şi progresului în acest colţ al Europei. Când aici se pun toate silinţele pentru desăvârşirea acelei opere consfinţite de marii înţelepţi ai lumei, iată duhurile negre ieşite din vremurile apuse, cari nu pot suferi razele binefăcătoare ale luminei, ale adevărului şi dreptăţii; vin aceste duhuri, cu noui încercări, să strice opera măreaţă şi binecuvântată de Dumnezeu.

Fraţilor, trebue să reprezinţi, o spunem aceasta în auzul tuturor, un suflet de veche şi redusă valoare morală, nesimţilor pentru adevăr şi dreptate, lipsit de puterea încreştinării, nerespectător al concepţiei vieţii de azi, ca să te pretezi la idei şi la fapte, de care mereu dau dovadă aşa zişii revizionişti.

Biserica ortodoxă română, biserica neamului şi a statului român, susţinătoarea făcliilor credinţei şi nădejdei în sufletul românesc în lupta lui pentru biruinţa adevărului, suferind şi ea, alături cu poporul, nedreptăţile trecutului, se ridică azi, alături de toată suflarea românească, şi, cu toată căldura şi puterea sa duhovnicească, sprijineşte mobilizarea întregii conştiinţe româneşti şi protestează cu energia, ce i-o dă puterea lui Dumnezeu, în contra tuturor încercărilor ce tind să primejduiască ordinea şi pacea care s'au stabilit în Europa acum 15 ani...

Trăiască şi înflorească România întregită, trăiască Majestatea Sa Regele nostru iubit, Carol al II lea!

«Cu noi este Dumnezeu». «Înţelegeţi neamări şi vă plecaţi!»

Organizaţi Reuniuni de femei

priveşte raportul celor două biserici cu popoarele lor. In mijlocul adunări antirevizioniste de ieri, numărând multe mii de Români, eram şi noi toţi de astă dată **protestanţi** [Ilaritate] *şi — cu gândul la intangibilitatea graniţelor ţării, — am repetat cuvântul lui Luther al Dvoastră:* **Hier stehe ich, ich kann nicht anders** [Aici stau; nu pot altfel]. *Stând în fruntea acelei adunări, aveam sentimentul că îmi continuu slujba dumnezeească din catedrală binecuvântând drepturile şi implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra aspiraţiunilor naţionale ale poporului meu.*

Inălţătoarea zi de astăzi, a introducerii Episcopului Dvoastră, este dovadă nouă despre identificarea desăvârşită dintre biserică şi dintre viaţa poporului săsesc, care vede în biserica sa ocrotitoarea nu numai a credinţei religioase, ci şi a comoarei sale naţionale.

Două cărţi ne sunt sfinte nouă: Biserica şi sufletul poporului nostru, ambele de Dumnezeu inspirate şi de sus dăruite.

Dar, temelia noastră comună străbate şi mai adânc, şi mai departe. Ne întâlnim unii cu ceilalţi, când privirile ni le îndreptăm spre Domnul nostru Isus Hristos.

Sub acest raport diferitele confesiuni şi culte din ţară noastră se aseamănă cu nişte călători cari au să urce un munte înalt, pornind din diferite părţi. Până ce se găsesc la poalele lui, ele stau departe unele de altele, dar cu cât înaintează mai mult spre culme, cu atât mai mult se apropie unele de altele, iar când vor ajunge în vârful muntelui, se vor întâlni, şi îşi vor putea întinde mâna frăţeşte unii lângă alţii. Cu cât mai mult ne vom apropia cu toţii de idealul evangheliei, cu atât mai mult ne vom înfrăţi gândurile şi simţemintele.

Biserica ortodoxă română priveşte cu dragă inimă la propăşirea celorlalte confesiuni din ţara noastră.

Ea nici în trecut nu a fost condusă, nici odată, de spiritul prigonirii. Ear dacă dl decan Piringer aminteşte Ardealul ca ţară a toleranţei, eu cred că trebui să ne ridicăm şi mai sus şi să înfăptuim din acest Ardeal **o ţară a dragostei frăţeşti** [Aprobări puternice]. *Pe terenul unei iubiri active şi a creştinismului practic, ne vom găsi pururea alături.*

Din toată inima urez Episcopului Glondys ani mulţi de rodnică păstorire pentru binele bisericii şi al poporului.

[Oratorul termină cu următoarele cuvinte în limba germană]:

In numele bisericii mele ortodoxe române din această ţară, precum şi în numele I. P. S. Sale Patriarhului Miron, ca şi în numele meu, Vă rog, Preasfinţite Domnule Episcop, să primiţi cele mai bune urări pentru persoana Preasfinţiei Voastre, pentru biserica şi poporul săsesc. [Lungi aplauze însoţesc cuvântul oratorului].

Şirul cuvântărilor, multe şi însufleţite, s'a continuat şi s'a terminat prin discursul de mulţumire, adresat de noul episcop, tuturor celor de faţă la această sărbătoare strălucită şi demnă.

Probleme, fapte, comentarii

Problema culturii. — M. Sa Regele, în vizita Sa recentă din Bucovina, — unde ca principe al casei regale se închinase la căpătâiul marelui voevod dela mănăstirea Putna, — a rostit o cuvântare la universitatea cernăuţeană, dând luminoase îndemnuri la muncă şi alcătuind un adevărat program de cultură.

Consecvent declaraţiilor făcute la alte ocazii, — când Suveranul nostru spunea: «*Ne trebue o cultură naţională biruitoare mai presus de biruinţa armelor*», — în ziua în care universitatea din Cernăuţi a promovat pe „Voevodul culturii noastre" *doctor honoris causa*, M. Sa a zis:

Pe Mine, personal, care Mi-am făcut din întărirea culturei patriei Mele o credinţă, distincţia ce Mi-aţi conferit va fi veşnic un imbold la o mai stăruitoare muncă pentru cultură, acest factor fără de care un neam n'are dreptul la viaţă.

Pe zi ce trece scopul institutiunilor de învăţământ superior începe a se modifica; eri, ele aveau, înainte de toate, menirea de a pregăti slujbaşii treburilor obşteşti; azi, au înainte de toate datoria de a desăvârşi ostaşii purtători ai flamurii gândirii româneşti şi ai zidirii adevăratei culturi naţionale, dincolo de hotarele României întregite pe veşnicie.

Până acuma, am fost o ţară mai mult de import intelectual; este timpul de a deveni una de export. Aceasta este de azi înainte menirea primordială a universităţilor noastre.

România trebue, deacum înainte, să păşească pe un nou drum. Ea trebue să-şi afirme entitatea ei naţională şi intangibilitatea graniţelor, prin alte mijloace decât numai pietrele de hotare şi piepturile vitejilor săi ostaşi.

Să ridicăm deci cu toţii, îndemnaţi de o nespusă dragoste de patrie, stindardul culturii româneşti şi falnic susţinut de braţele sdravene ale intelectualităţii noastre, să-l facem să fâlfăie mândru la locul ce-l merită.

Viaţa reală a unul popor nu se poate întemeia decât pe trecutul său, ori de unde ar izvorâ, acest trecut. Sigur că, nici inimile, nici urechile celor conştienţi, nu trebue să rămâie încuiate progresului real al umanităţii, ori din ce colţ al lumii ar venì el. Dar, acest progres nu trebue să fie în viaţa naţională un import sau o pastişare de pură formă, ci o adaptare reală la nevoile reale ale patriei.

Ear adresându-se către studenţi, Regele a spus:

Pentru viitor voi veţi fi acei ostaşi ai culturii româneşti, pe cari Eu, Regele Vostru, vreau să mă sprijin pentru întărirea şi progresul iubitei noastre Românii.

Să o ştiţi aceasta, şi când veţi fi întrat în lupta reală a vieţii să păstraţi tinereţea şi entuziasmul susufletesc, căci ele sânt cele mai sigure îndemnuri la înfăptuirea marilor realizări.

Ovaţii prelungite au răspuns cuvintelor regale.

*

De ziua cărţii şi de ziua copilului. — *In vremea curentelor de materialisme, internaţionalisme, masonisme şi alte multe «isme», se mai ivesc şi glasuri care îndrăznesc să rostească îndrumări contrare: spre o viaţă sufletească superioară, luminată şi îndreptată prin creştineşti învăţături.*

Un astfel de glas cuminte şi spus la vreme găsim în gazeta săptămânală de curând apărută, **Cuvântul Femeilor.** *In numărul său din urmă, în legătură cu sărbătorirea* zilei cărţii, *dna Claudia Millian, cunoscuta scriitoare, spune:*

„Aş fi dorit însă din toată ardoarea inimii mele convinse, ca odată cu sărbătoarea talentului scriitoricesc şi pentru înălţarea cuvântului scris, cartea lui Dumnezeu să fie prezentă, aşa cum El, omniprezent este! In bibliotecile lumilor, Biblia *îş deschide paginile înţelepte, scrise de degetul divin. O corespondenţă sufletească între El şi om, o intimă şi caldă convorbire ni-o acordă în orce clipă, când sufletul nostru e trist sau e gol. Adunând, în jurul acestui uriaş val de lumină şi de viaţă, tot ceea ce s'a scris şi s'a gândit în acord cu planul divin al lui Dumnezeu, deschizând porţile sufletului nostru ca să primească duhul îmblânzitor de pace şi de iubire, însemnează că ne-am deşteptat cu un ceas mai de vreme din adânca uitare a omenescului întârziat în noi... Biserica să-şi lase uşile de-*

O carte şi o problemă

Gânduri pe marginea unei cărţi

In zilele acestea a văzut lumina zilei o carte, — socotesc de mare actualitate, — în tipografia Arhidiecezană. Cartea intitulată: «*Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te*», cuprinde o serie de exortaţii care le-a ţinut «bunul profesor" *Dionisie Făgărăşanu* (†1907), elevilor liceului «Andrei Şaguna» din Braşov.

Nu se poate ca un suflet tânăr citind acest rod sufletesc, să nu şi-l închipue aevea pe bunul creştin şi eminentul profesor D. Făgărăşanu. Aceste meditaţii sânt icoana sufletului autorului lor, suflet de jertfă, căci acest rod al muncei lui nu l-a ţinut în cadrele minutarului, nu din o datorie prevăzută de regulament, ci, peste acestea, din dragostea ce o avea faţă de odraslele tinere ce le vedea crescând sub ochii lui. Şi, tot ce e în afară de oficiu, e viaţă, e icoana sufletului, e creaţie într'un anumit senz.

In cele următoare nu ne vom opri asupra conţinutului cărţii, pentrucă ea se adresează inimii, şi scrisul nu poate înregistra toate vibraţiile în cara pulsează inima, la cetirea acestor fel de lecturi. Dar vrem să ne oprim asupra unui alt lucru. Şi anume: să stăruim, în cadrele spaţiului limitat, dacă nu şi tinerimii de azi îi sânt de folos cuvintele sfinte: «Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te», sau cum zice autoru, undeva: «Tinere, când stai, ia seamă să nu cazi». Dacă psihologia acestei tinerimi, care «n'a avut copilărie» şi, în loc de cântece de leagăn, a auzit bubuitul tunurilor, nu reclamă tot atâta grijă şi tot atâta jertfă în îndrumarea ei? Dacă n'are nevoe, fie pe băncile liceului, fie în universitate, de câte un duhovnic, care să-i ţese durabil în suflet un astfel de catehism al purtării de tânăr creştin? Pentru aceasta punem în faţa celor tineri câteva întrebări, pe care, acum sânt câteva decenii, le punea scumpilor săi elevi autorul cărţii de faţă. Pentrucă profesorul Dionisie Făgărăşanu — cartea aşa îl arată, şi celelalte volume îl vor arăta şi mai desluşit — a fost dintre aceia cari ştia, că o pace între războae şi după războae, cere măcar tot atâta luptă pe teren sufletesc mai ales, câtă cere, pe celalalt teren, războiul.

Exortaţiile prezente voesc să arate tânărului, că impulsiunea lui spre viaţă intensă trăită, că bucuriile legate de tinereţe, că entuziasmul tineresc nu sânt stingherite de cerinţele religiei, dar că ele, fără o concordanţă cu legea morală, nu sânt decât salturi zadarnice, lipsite de orce continuitate şi distrugătoare fiinţii tinereşti. De o astfel de mentalitate trebue convinsă şi tinerimea de astăzi, pentru a se putea declara, odată cu majoratul juridic, ajunsă la maturitate morală, căci numai sub auspiciile şi ajutorul harului se poate forma tăria caracterului. Şi tinărul de azi are să ducă o luptă grea; are să «îmblânzească doi şoimi», care-i sânt ochii; are să «păzească doi epuri» care-i sânt picioarele; are să învingă «un balaur» care-i limba ce veşnic trebue ţinută în frâu, şi să lupte cu «un leu», cu inima cea iute la mânie.

In aceste frământări şi desorientări tânărul are nevoe de o busolă, care să-l orienteze în haos, şi despre această busolă — despre conştiinţa trează — tratează exhortaţia a douăsprezecea. Câte prejudiţii nu stăpânesc şi azi viaţa tinerească. De câte ori nu e tentat un tânăr să vadă greşit onoarea în «mărire deşartă», fără să ştie că, «cine îşi caută onoarea în haine... i-o mănâncă moliile».

Dar situaţia cea mai precară, în care se găseşte un suflet tânăr astăzi

schise, ca la înţelepciunea altarului gândul să se scuture de durere şi de nenţelegere! Sunaţi clopotele deşteptării sufleteşti în dimineaţa bunelor înfăptuiri!... Daţi copiilor Cartea sfântă şi învăţaţi-i să înţeleagă înţelepciunea lui Dumnezeu! Chemaţi săracii să guste din fărămăturile mesei voastre şi vestiţi harul spiritului împăciuitor. Iertaţi şi împăcaţi-vă cu voi şi cu El! Uniţi-vă mânile cu dragoste şi din ele îndindeţi leagăn lui Dumnezeu».

In săptămâna închinată **copilului**, — *viitorului*, — *o altă scriitoare, dna A. Voinescu, cu o rară pătrundere a problemelor religioase, tălmăceşte sentimentul de* **Evlavie** *în conştiinţa românească. Evlavia este o «moştenire legitimă, agonisită cinstit de strămoşi». Să ne folosim mai mult de această moştenire, care se ofileşte nu de cugetare, nici de ştiinţa creatoare, ci numai «din lipsa de adâncime în suflete».*

Este mare păcat, ca atitudinea de evlavie să fie redusă în conştiinţa generaţiei tinere. Evlavia nu se poate dărui ori cui: Ea e răspunsul adâncimilor posibile într'un suflet, ce se trezesc la chemarea pornită din culmile luminate ale altui suflet. Să nu uităm s'o deşteptăm în sufletul copiilor noştri, pentru ca să nu se ridice, mai târziu, împotriva noastră, cu învinuirea că le-am luat dreptul cel mai sfânt: **Credinţa în mai bine!**" —

Acestea sânt cuvintele înţelepte ale femeilor în slujba culturii şi moralei creştine.

*

Licenţiatele în teologie nu pot ocupa posturi de profesoare de religie în şcoalele secundare. Impotriva acestei măsuri, luate de Sf. Sinod, cele 5 licenţiate ale facultăţii teologice au înaintat un memoriu către ministerul instrucţiunii; ear ministerul li-a răspuns să se adreseze Sfântului Sinod, care singur poate dispune legal în această chestiune, — şi care va da, negreşit, o soluţionare echitabilă cererii femeilor licenţiate în teologie.

*

FRAŢIA ORTODOXA ROMÂNA — SECŢIA SIBIU

CONVOCARE

Credincioşii Bisericii ortodoxe române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu sânt învitaţi să participe la adunarea de constituire a «Frăţiei Ortodoxe Române» secţia Sibiu, care va avea loc *Duminecă 18 Iunie 1933* cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Ora 9·30: Participarea la Sfânta Liturghie şi la deschiderea Adunării Eparhiale în Catedrala Mitropolitană.

2. Ora 15: (sala «Thalia») Deschiderea adunării de constituire a FOR-ului.

Alegerea biroului.

Cuvântul Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae.*

Cuvântul soc. Femeilor ortodoxe (eventual alte cuvântări).

Cetirea statutelor Frăţiei.

Alegerea organelor secţiei eparhiale (consiliu, comitet de direcţie, comitet de cenzori).

Raport despre membrii înscrişi.

Inchiderea adunării de constituire a FOR-ului Sibiu.

3. Ora 20·30: Concert religios dat de corul Mitropolitan sub conducerea părintelui prof. Timotei Popovici, în Catedrala Mitropolitană. In cadrul concertului va fi o conferinţă religioasă.

* * *

In ziua adunării va avea loc în hollul sălii „Thalia" o expoziţie de cărţi religioase, la care cărţile se vor vinde cu un rabat de 20%.

Credincioşii îş vor anunţa participarea, Consiliului arhiepiscopesc, cel puţin cu 5 zile înainte de ziua adunării pentru a li se putea reţinea locuri la şedinţa de deschidere şi la concert.

Participanţii vor anunţa dacă vor să li se reţină cameră.

La gara Sibiu participanţii vor fi aşteptaţi de o comisie care le va da toate lămuririle necesare în legătură cu programul amănunţit al adunării Frăţiei Ortodoxe Române.

Sibiu, la 23 Mai 1933.

Comitetul pregătitor.

Un semicentenar. — *Marele cotidian de sub direcţia dlui Stelian Popescu,* Universul, *îş sărbătoreşte Duminecă, în 4 Iunie, o jumătate de veac de existenţă.*

Ziarul care stă în serviciul neamului românesc, apărându-i neclintit naţionalitatea şi credinţa religioasă, şi-a început activitatea, înainte cu 50 de ani, ca o prea smerită gazetă, scrisă atunci mai mult pentru periferiile capitalei.

Ear astăzi?

Intr'un palat admirat de toţi străinii cari trec pe la Bucureşti, se tipăreşte în câteva sute de mii de exemplare şi în condiţii cu totul superioare, ca cel mai respândit organ de publicitate românesc, citit în întreg cuprinsul ţării noastre.

Urăm marelui şi valorosului confrate dela Bucureşti, şi să fie mai departe mândria presei din ţara întreagă, dând mereu mulţimii cetitorilor săi hrana sufletească necesară.

La mulţi ani!

INFORMAŢIUNI

Ştiri personale. *Pentru a lua parte la serbările de instalare ale episcopului luteran, au sosit în Sibiu în 29 Mai la ora 7 dimineaţa, D-nul Ministru al Instrucţiunii Publice şi al Cultelor Dimitrie Gusti, D-nul Subsecretar de stat Mihai Şerban, şi D-nul director general al învăţământului, Caliani.*

In onoarea distinşilor oaspeţi I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, a oferit Luni seara o masă, la care au luat parte pe lângă susnumiţii domni, D-nul General Economu Comandantul Corpului VII Armată, P. S. Sa vicarul Vasile, D-nul Prefect Dr. C. Ştefan, Dl vice-preşedinte al „Astrei" Dr. G. Preda, Inspectorii şcol. P. Petrescu şi C. Stan şi D-nii directori Dr. I. Bunea, N. Colan şi I. Sandu.

In aceeaşi seară, la ora 11'20, D-nii miniştrii au părăsit oraşul nostru, întorcându-se la Bucureşti.

Premiaţi. Prea Cucernicia Sa, păr. prot. consilier episcopesc în Cluj, *Dr. Sebastian Stanca,* a obţinut dela Academia Română premiul de 7000 lei pentru lucrarea sa în manuscris: „Monografia geografico-istorică a comunei Petroşani din Valea Jiului, judeţul Hunedoara". Raportor a fost dl Al. Lapedatu. — Marele premiu „Năsturel" de 12.000 lei este decernat dlui *Sabin Drăgoi* pentru scrierea sa: „303 colinde cu text şi melodie, culese şi notate". Raportor a fost noul academician maestrul Gh. Enescu.

† **Ana Gan** născ. **Petean,** soţia venerabilului protopop stravrofor din Baia de Arieş, Vasile Gan, a vechiului şi osârdiosului nostru colaborator, — a răposat după grele suferinţe, în 25 Mai 1933, împărtăşită cu Sf. Taine ale mormântului, în etate de 63 ani şi după o fericită căsnicie de 45 ani, ca vrednică gospodină şi model de matronă. A fost înmormântată în 28 Mai ora 2 d. m. în cavoul familiar din Baia de Arieş.

Exprimăm îndureratului soţ şi familiei sale sincerele noastre păreri de rău, şi rugăm pe Cel Atotputernic să aşeze sufletul răposatei în locaşul aleşilor Săi!

S'a stâns, zilele acestea, în Sibiu unul dintre puţinii luptători rămaşi în viaţă şi grupaţi în jurul vechei *Tribune* de altă dată: modestul scriitor, *Gheorghe Moldovan,* fost contabil al Institutului tipografic şi redactor responsabil al „Foii Poporului", pentru care a suferit, ca şi ceilalţi redactori ai publicaţiilor acestui institut, temniţa vremurilor de atunci. După războiu a publicat o interesantă broşură, în 1919, în tipografia „Libertatea" din Orăştie, şi a zugrăvit în vii culori viaţa internaţilor smulşi dela vetrele lor de slujbaşii unguri şi duşi în pământuri străine, de unde cei mai mulţi, dacă au scăpat cu viaţa, s'au înapoiat acasă, după ani de

e asistarea lui la aspectele acestei polichrome societăţi. Câţi dintre tinerii de azi nu se lasă duşi de valvârtejul acestei lumi şi dezolaţi li se pare că toate piedicile din calea vieţii sânt pietri de moară în faţa cărora trebue să capituleze? De câte ori condiţiile externe, materiale, nu sânt în stare să tae tot avântul de care e capabil un suflet tânăr! In momente de acestea, o exortaţie, ca cea de a noua, unde e vorba despre «foloasele tinereţelor petrecute în sărăcie», poate să însenineze sufletul tânărului. Să-i arăţi bucuriile vieţii în necazuri, în sărăcie, să-i explici cum ele, privite sub unghiul valorilor veşnice, sânt izvor de virtuţi şi de întărire sufletească. Aici Evanghelia are exemple, câte nu are o altă carte pe lume. In aceste momente să simtă sufletul tânărului, că, dacă n'a avut noroc de o hrană pământească aşa de abundentă, are posibilitatea unei hrăniri sufleteşti, de dorul căreia să se aprindă. Şi în câte alte ipostaze nu se află sufletul tânărului, în câte îndoieli nu cade, câte deziluzii nu-l copleşesc, la câte răscruci nu se află, câte mărturisiri nu face un tânăr mai marilor săi, în toate aceştia nici nu se poate un balzam mai alinător, ca o exortaţie în care să vorbeşti inimii celei mai înfocate.

Epoca de jertfă, care să reclame viaţă interioară intensă, cum o fost cea a profesorului Dionisie Făgărăşanu, nu s'a sfârşit. Ea a fost doar întreruptă prin o furtună, ca apoi să necesiteze o şi mai vie atenţie faţă de sufletele tinerilor. Acest fel de muncă, exortaţiile, nu vor îngreuia deloc programul şcolar, ele sânt doar o corelaţie a exerciţiilor fizice. Pentrucă numai împreună făcute vor da omul armonic. Sufletul tânărului nu e numai un vas care trebue umplut, ci el e o cameră ce trebue încălzită, şi cei mai bun mijloc de încălzire a inimilor sânt exortaţiile, meditaţiile. In această misiune s'a făcut vrednic profesorul Dionisie Făgărăşanu şi e premergător ce trebue urmat. Aceasta e problema ce am voit să o înodăm de apariţia cărţii prezente.

Vasile Coman.

Adunare şi expoziţie. In comuna Nocrich judeţul Sibiu, se va ţinea Luni, în 5 Iunie a. c., adunarea generală a despărţământului plasei *Nocrich* al Asoţiaţiunii culturale, la care cu dragoste sânt învitaţi să participe membrii despărţământului şi toţi iubitorii de cultură şi progres. Cu această ocazie se vor acorda premii în bani şi diplome: Corurilor, cântăreţilor celor mai buni, precum şi la 3 inşi din fiecare sat cari au cetit cele mai multe cărţi din bibliotecă. Se organisează, în aceeaş comună, pentru aceeaş zi, o *expoziţie* de stupi, galiţe şi vite de prăsilă, expuse de locuitorii români ai satelor din plasa Nocrich, dându-li-se astfel prilej de a fi distinşi cu premii şi diplome.

suferință, cu sănătatea zdruncinată. A fost bun creștin și muncitor harnic și cinstit Gheorghe Moldovanu. Odihnească în pace!

ȘTIRI LOCALE

Reuniunea română de muzică „Gh. Dima" va da Sâmbătă, în 3 Iunie 1933, ora 9 seara, în sala dela Unicum, un concert de cântece poporale românești. Dirig. dl prof. I. Delu. Bilete la Librăria „Foaia Poporului" și seara la cassă.

Mulțumită. Dl Dumitru Sârbu, exploatator de păduri, a dăruit Lei 200 Legatului George Poponea pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu. — Pentru prinos mulțumește:

Comitetul.

Nr. 4315/1933.

Comunicări

Se aduce la cunoștință că erezii după Pr. Avram Glava din Dealul mare, decedat la 14 Martie 1933, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa arhidiecezană, în numerar fără nici o reținere ajutorul preoțesc de Lei 30.000·—

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 5187/1933.

Se aduce la cunoștință că, erezii după Pr. Ioan Stan din Socet, decedat la 12 Mai 1933, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană în numerar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de 30.000·—

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4785/933 Școl.

Concurs

La școala normală ortodoxă „Andrei Șaguna" din Sibiu, secția de băeți, sânt vacante, cu începutul anului școlar 1933/34, următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 4 Limba franceză,
2. Catedra Nr. 5 Științele pedagogice,
3. Catedra Nr. 7 Științele agricole,
4. Catedra Nr. 18 Violina, cu cântarea bisericească.

Deritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale și de studii, până cel mult la 15 Iulie c. *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din ședința secției culturale a Consiliului arhiepiscopesc dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

Nr. 4961/933 Școl.

Concurs

La liceul ortodox român *«Avram Iancu» din Brad* sânt vacante cu începutul anului școlar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 2. Româna-Latina,
2. „ „ 3. Româna-Filosofia,
3. „ „ 5. Limba franceză,
4. „ „ 6. Limba germană,
5. „ „ 8. Geografia-Drept,
6. „ „ 9. Matematica,
7. „ „ 11. Științele naturale,
8. „ „ 13. Desemn-Caligr.,
9. „ „ 14. Educația fizică.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale și de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din ședința secției culturale din 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4861/933 Școl.

Concurs

La liceul ortodox român *«Andrei Șaguna» din Brașov* sânt vacante cu începutul anului școlar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 1. Religia
2. „ „ 2. Rom.-Latina
3. „ „ 3. Limba franceză.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale și de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din ședința secției culturale dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4979 Epitr.

Concurs

Pentru executarea lucrărilor de reparare a podelelor dela Casele Mănăstirei Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus se publică concurs cu termin de 5 zile. Ofertele se vor înainta până la 6 Iunie a. c. Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. Sibiu, de unde se pot lua informațiunile necesare.

Consiliul arhiepiscopesc.

N. 3148 Bis. (28) 1—3

Concurs

Fiind vacantă catedra de studiul biblic al Vechiului Testament (Introducere, Exegeză, Arheologie și L. Ebraică), de profesor la Academia teologică «Andreiană» din Sibiu, conform Art. 11 al. 5 din Regulament, pentru ocuparea ei se publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Licența și Doctoratul în Sf. Teologie luate la o Facultate Teologică ortodoxă.
4. Lucrări tipărite.
5. Alte eventuale certificate de servicin și documente recomandatoare.

Sibiu, din ședința bisericească a Consiliului Arhiepiscopesc, ținută la 23 Mai 1933.

Consiliul Arhiepiscopesc.

Cărți acum apărute:

Schitul cu plopi
de
Al. Lascarov-Moldovanu
Prețul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Catolicismul de după războiu
de
Dr. Dumitru Stăniloae
profesor la Academia teologică „Andreiană"
Prețul Lei 50·—, plus porto Lei 10·—

Tânărule, Ție-ți zic, scoală-te!
Indemnuri creștinești către tineretul de azi
Vol. I
de
Dionisie Făgărășanu
Prețul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—
Se pot procura dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, trimițându se prețul și spesele de poștă, prin mandat postal.

A apărut
în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea
„La picioarele Mântuitorului"
Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană
de
Ioan Moșoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov
Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.
In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A APĂRUT
BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI
Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român
de
Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit
Prețul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

A APĂRUT
Cântările Liturgiei
Sfântului Ioan Gură de aur
pentru 3 voci egale
compuse de
Timotei Popovici
ediția V
Prețul 80 lei leg., plus spese de poștă 20 lei.

Anunțuri și reclame
Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este
Telegraful Român
Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

MEDIC PRIMAR
Dr. Ilie Iancu
consultă și prescrie băi dela 5 Iunie la «Băile Ocna Sibiului» zilnic dela 9-12 și 4—6 în Hotelul Statului Camera Nr. 8.
(14) 1—1

Sobe de teracotă

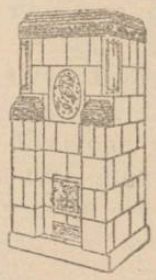

execută prompt și conștiențios, cu prețuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales
A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piața Prințul Carol 24
AVIZ! Aduc la cunoștința On. Public din oraș și împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în **Piața Prințul Carol 24**
Rog binevoitorul sprijin! (13) 1—10

ANUNȚ
Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie
Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.
Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.
Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT
Cântările bisericești
după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese și aranjate de
Dimitrie Cunțan
fost profesor la seminarul „Andreian"
Ediția a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la școala normală A. Șaguna
Prețul 120 lei frumos legată. Porto poștal 20 lei

Mersul trenurilor
— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²³, 17²⁰, 22⁵⁵
Brașov, Făgăraș	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁶⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19³¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copșa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13³¹, 16⁵⁴, 23²²	4²², 7²¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁸, 19³⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20³⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17³⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16³⁰(ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁸ (ac.), 12⁰⁷
Sighișoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁸
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁸

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 10 Iunie 1933 Nr. 47—48

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII"

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

A treia aniversare a urcării pe tron

Ziua de 8 Iunie 1933, a treia aniversare a urcării pe tron a Suveranului nostru Carol al II-lea, a fost serbătorită de toți supușii Săi, cu tradiționala dragoste și neclintita alipire ce o purtăm monarhiei și Regelui nostru de astăzi.

Gândul clerului și al poporului nostru ardelean s'a îndreptat și de astădată, cu încredere și omagial respect, spre tinerul și vigurosul monarh, nădejdea noastră de mai bine, urându-i dela Dumnezeu: lungă, binecuvântată și strălucită domnie!

In timpul de trei ani, de când doritul Stăpân a fost redat țării Sale, M. Sa Regele Carol II a luat parte la bucuria și la greul zilelor poporului Său credincios, în mijlocul căruia s'a născut, a crescut și s'a inspirat, după cuvintele Sale, rostite înainte cu 3 ani: „Hrana mea sufletească a fost hrana sufletului vostru, durerile voastre au fost durerile Mele, idealurile neamului Meu au fost idealurile Mele".

Identificându-se astfel cu toate aspirațiile națiunii, M. Sa Regele este o chezășie temeinică și tare, că greutățile prin care trece țara întreagă, vor fi biruite și viitorul ei va fi consolidat și asigurat.

Dela o margine până la alta, în tot întinsul patriei române, a răsunat din nou ura rea tuturor cetățenilor: Trăiască Regele!

*

Din prilejul aniversării a treia a suirii Majestății Sale Regelui nostru *Carol al doilea,* pe tronul fericiților Săi înaintași, Sibiul a îmbrăcat haină de sărbătoare. Autoritățile au sistat lucrul; iar edificiile publice și casele particulare, au fost pavoazate cu drapele naționale. A prăznuit această zi întreg Sibiul.

Serviciul divin

La ora 11 a. m. în Biserica noastră Catedrală, s'a oficiat din partea Prea Sfinției Sale Arhiereului *Vasile,* asistat de preoții Catedralei, un solemn serviciu divin, ridicându-se rugăciuni fierbinți către Cel Atotputernic pentru îndelunga viață și sănătate a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea.

Cântările au fost executate din partea corului mixt al Catedralei, condus de profesorul Timotei Popovici.

La slujba dumnezeească au luat parte: I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae,* Corpul ofițeresc din localitate în frunte cu dl general Sârbu, autoritățile civile în frunte cu dl prefect județean, Dr. Coriolan Ștefan, elevii institutelor de învățământ, sub conducerea profesorilor și numeroși credincioși.

După terminarea serviciului divin, părintele protoiereu militar, Iosif Serafim, a rostit o cuvântare scoțind în relief bucuria mare de care au fost cuprinși toți locuitorii Țării înainte cu 3 ani, când actualul Suveran a luat, în viguroasă mână, frânele guvernării scumpei noastre patrii.

Corul a intonat „Imnul Regal".

După ieșirea din biserică dl general Sârbu a trecut în revistă trupa din fața Catedralei.

Oastea Domnului = Oastea Bisericii

De sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt s'a ținut la Sibiu al doilea congres al „Oștii Domnului". Ziua în care s'a coborât peste apostoli și dela ei s'au transmis la alți 3000 de oameni harurile Duhului Sfânt, ziua din care datează începutul renașterii omenirii, nu putea fi mai potrivit mărită de oamenii recunoscători și de însuși Duhul Sfânt ca prin impunătoarea manifestare duhovnicească a societății religioase care și-a câștigat indiscutabile merite în readucerea atâtor suflete sub bătaia flacărilor Duhului Sfânt. Iar orașul care în ordinea celor văzute s'a învrednicit să fie izvorul acestui râu de apă vie, mama care a născut, hrănește și ocrotește acest preafrumos copil duhovnicesc, metropola «Oștii Domnului», nu putea fi de nimic altceva făcut să tresare de atâta sfântă bucurie, ca de mulțimea de suflete curățite în Domnul, cari întâmpinau cu lacrimi în ochi și cu dulceață în inimă cuvintele propoveduite de preoții Bisericii. Atâtea suflete curate într'un oraș, nu se întâlnesc de multe ori în istoria lui.

Manifestarea aceasta a «Oștii Domnului» a fost din toate punctele de vedere o dovadă, par'că anume făcută, că nu-i permis să fim pesimiști cu privire la viitorul ei, că sunt exagerate temerile că am putea-o vedea într'o bună zi ruptă dela sânul bisericii.

In prima zi de Rusalii s'a făcut un pelerinaj la Rășinari, la mormântul mitropolitului de fericită memorie Andrei Șaguna. Prin acest act pios «Oastea Domnului» a adus cuvenitul prinos de cinste și recunoștință luptei necurmate pentru ridicarea bisericii strămoșești, pe care a purtat-o viața întreagă nemuritorul ierarh. Cinstindu-ți pe marii bărbați din trecutul neamului și al bisericii, te declari solidar cu neamul și cu biserica pentru cari au ostenit aceia.

Prin cinstirea marilor figuri din trecut ale neamului și ale bisericii, mărturisești că-ți sunt idealuri vrednice de urmat și de tine, că aprobi întru totul felul cum au lucrat ei.

Duioasa predică rostită a doua zi în catedrală de părintele Ouatu și cuvântările pline de putere duhovnicească, de limpezime și de adevăr, ținute după aceea în sala Thalia de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, de dl Alex. Lascarov-Moldovanu, de I. P. C. Sa Părintele arhimandrit Scriban și de ceilalți iscusiți și vrednici preoți-misionari, au creat și în neostași convingerea că trebue să ajute cu toții această mișcare pornită în mijlocul bisericii de Duhul Sfânt.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a spus între altele: Oastea Domnului este Oastea Bisericii, pentrucă și Biserica este a Domnului. Ostașii primesc pe Domnul în Biserică, de pe altar din sfânta taină a Euharistiei și din celelalte taine. Părintele Ouatu a vorbit dealungul întregii predici despre legătura cu Hristos de pe altarul bisericii, despre închinarea în fața *acestui* Hristos, de primirea *acestui* Hristos. Talentatul scriitor Alex. Lascarov-Moldovanu într'o remarcabilă cuvântare a redus țintele „Oștii Domnului" la două: *apărarea Bisericii* și *iubirea lui Isus Hristos.* In legătură cu apărarea bisericii a numit «Oastea», „Garda Bisericii", care asemenea Gărzii imperiale moare dar nu se predă. Ostașii mor pe pragul bisericii apărându-o, jertfindu-se pentru ea, pentru crucea, pentru altarul, pentru preoții, pentru tot ce e al bisericii. Ostașii știu că afară de biserică nu există mântuire, că cine crede că se poate mântuì singur fără sau în afară de biserică, e cel mai păcătos din-

tre păcătoşi, e fariseul pentru care nu există iertare nici în veacul de-acum, nici în veacul viitor. Domnul a iertat pe desfrânata, pe tâlharul, pe vameşul, dar n'a iertat pe farisei, pe ceice cred că se pot mântui fără biserică.

Lumea care a auzit aceste cuvântări a plecat raţionând aşa: Dacă toţi preoţii vorbesc ostaşilor la fel, putem fi siguri că această mişcare va cuprinde lume tot mai multă, păstrându-se în acelaş timp în cadre strict bisericeşti, nici o nedumerire nu trebue să ne mai stăpânească.

*

Congresul al doilea al «Oştii Domnului» a afirmat aceste lucruri ca să le ştie toată lumea. „Preoţi în fruntea Oastei", cum a spus I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae; în fruntea ei cu aceste sănătoase îndrumări.

Oastea Domnului

— Marea adunare dela Sibiu. — Festivităţile dela Rusalii. —

In zilele praznicului Pogorârii Duhului Sfânt, în 4 şi 5 Iunie 1933, s'a ţinut în Sibiu a doua mare întrunire a societăţii religioase *Oastea Domnului*.

Au venit fraţi din toate părţile ţării, din 33 de judeţe, în număr de peste 2500 suflete: din provinciile de dincoace de Carpaţi, din vechiul regat, din Bucovina şi din depărtata Basarabie.

O parte însemnată dintre ei a sosit încă de Sâmbătă după amiazi, 3 Iunie, şi s'a întrunit în aula Academiei teologice.

Ziua primă

In ziua mare a praznicului, în catedrala noastră, sfânta liturghie a fost celebrată de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, asistat, pe lângă preoţii catedralei, de preoţii Joja (Oradea), N. Popovici (Orhei), P. Grosu (Chişinău), Gh. Ionescu (Olt), I. Rădulescu (Teleorman), I. Stupcanu (Iaşi), şi diaconii I. Dinu şi I. Circov.

In decursul sfintei liturghii I. P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe absolventul Academiei teologice, Dumitru Ciulei. La finea serviciului divin I. P. S. Sa a ţinut mulţimei de credincioşi o minunată predică, arătând necesitatea înoirii forţelor noastre cu ajutorul de sus.

Pelerinajul ostaşilor la mormântul Mitropolitului Şaguna

Conform programului serbării „Oştii Domnului", în ziua întâi de Rusalii, după Liturghia arhierească din catedrală, ostaşii s'au îndreptat spre comuna Răşinari, ca să-şi plece genunchii la mormântul aceluia care prin viaţa şi faptele lui a fost cu adevărat ostaş al Domnului.

Pâlcuri de pelerini îşi iuţeau pasul să ajungă la vreme în Răşinari. In capul comunei ostaşii localnici primiau cu dragoste pe cei veniţi cu steagurile din depărtări. La Casa culturală aşteptau sutele de răşinăreni convoiul de pelerini, în frunte cu P. S. Sa Vicarul arhiereu Vasile, preoţimea locală, protopopul, autorităţile locale ş. a. Ordinea a fost susţinută de pompierii comunali. Aci prot. onor. M. Lungu bineventeză pe P. S. Sa şi pe ostaşii veniţi la mormântul marelui Şaguna. P. S. Sa Arhiereul-vicar, arată celor prezenţi ce rol a avut comuna Răşinari ca cetate a credinţei şi a ortodoxiei noastre.

Dela Casa culturală se îndreaptă toţi spre biserica cea mare unde a făcut o rugăciune P. S. Sa vicarul Vasile, împreună cu preoţii locali, apoi în procesiune iau parte la parastasul oficiat la mausoleul marelui Andrei. Răspunsurile le dau elevii liceului A. Şaguna din Braşov, sub conducerea profesorului I. Brânzea, depunând şi o frumoasă cunună la mormânt. Aci rostesc cuvântări de comemorare studentul Gh. Paschia, în numele studenţimei ortodoxe creştine, apoi profesorul I. Brânzea în numele liceului A. Şaguna din Braşov.

Participanţii în frunte cu P. S. Sa se îndreaptă spre Casa culturală, unde se ţine adunarea Oştii.

P. S. Sa Vicarul arhiereu — deschide adunarea în numele I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, ia cuvântul apoi Gh. Oprişan şi arată ce este „Oastea Domnului". Pr. Ioja aduce salutul celor dela Oradea. Urmează declamări, cântece religioase, — mulţumind tuturora părintele I. Brote din Răşinari.

Ziua doua

Mulţi dintre ostaşii Domnului au sosit în Sibiu abia în această zi. A fost în deosebi mişcător faptul venirii „apostoleşti" (pe jos) a unui grup de moldoveni de prin Tecuci (350 km) şi a altui grup din Vidra munţilor apuseni (180 km).

In a doua zi a praznicului sfânta liturghie în catedrală s'a oficiat din partea P. S. Sale Arhiereului *Vasile*, asistat de preoţii: E. Cioran prot. (Sibiu), I. Radulescu (Teleorman), Gh. Ionescu (Olt), N. Popovici (Orhei), Gh. Joja (Oradea), P. Grosu (Chişinău), V. Ouatu (Bucureşti), N. Şerpoianu (Buzău) şi diaconii I. Dinu şi N. Popovici.

In decursul liturghiei P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe absolventul Academiei teologice Ioan Chiuari, iar întru presbiter pe diaconul Dumitru Ciulei.

In decursul sfintei liturghii s'au ridicat rugăciuni fierbinţi către cel Atotputernic pentru însănătoşarea părintelui Iosif Trifa, sufletul acestei mişcări religioase.

La priceasnă a rostit părintele *V. Ouatu* din Bucureşti o frumoasă predică despre adevărata viaţă în Hristos.

Prin prapori, steagurile şi pancartele ce vesteau pe reprezentanţii Oştii din diferitele părţi ale ţării, catedrala prezinta un aspect măreţ şi mişcător.

După terminarea sf. liturghii şi ieşirea din sfânta biserică, s'a format cortegiul mare în faţa bisericii. Ostaşii în frunte cu steagurile străbat strada Mitropoliei şi a Reginei Maria, în armonioase cântări religioase.

La ieşirea din strada Tribunii în strada Regina Maria, convoiul era aşteptat de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, înconjurat de preoţime, primind defilarea ostaşilor şi apoi urmând convoiul.

Ajunşi în marea sală dela Thalia, după cântarea rugăciunii Impărate ceresc, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a rostit cuvântul pe care îl redăm în următorele:

Inaltul ierarh salută pe ostaşi cu cuvintele sfinte: „Hristos în mijlocul nostru".

Iată-ne, pentru a doua oară, adumbriţi de praznicul Duhului sfânt, ca să ne rugăm împreună, să ne împărtăşim gândurile unii altora şi să aducem mulţumiri lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale.

„Oastea Domnului" e în mijlocul ţării noastre un val puternic de înoire sufletească care se face prin biserică şi prin puterile spirituale ale ei.

Biserica are şi astăzi aceleaşi daruri şi lumini cari s'au revărsat în ziua Pogorârii Duhului Sfânt peste sfinţii apostoli.

Iar „Oastea Domnului" e aceea, care chiamă pe toţi la acest isvor de apă vie care e în biserică. Ea este un răsad al Duhului sfânt, pentrucă din isvoarele supranaturale ale Duhului sfânt se adapă. „Oastea Domnului" nu-i în afară de biserică, ci ea e una cu biserica. Din această măreaţă sărbătoare răsare îndemnul de-a ne întări şi mai mult în rugăciunile noastre. A fi creştin însemnează nu numai a încunjura unele lucruri, ci înseamnă a primi în suflet pe Domnul şi a trăi împreună cu El. Aceasta e laturea pozitivă a creştinismului adevărat. Şi, această menire o are „Oastea Domnului", ca sub razele binefăcătoare ale soarelui lui Hristos să facă să răsară o nouă ţărănime, cum a spus I. P. C. Arh. Scriban. Ea are să fie chiagul de înfrăţire al tuturor în credinţa noastră străbună.

O întristare ne paşte bucuria noastră de astăzi: e lipsa părintelui Iosif, dar rugăm pe Domnul să-l aducă în mijlocul nostru, iarăş sănătos.

Sărbătoarea de astăzi să fie atât pentru cei prezenţi, cât şi pentru ceice n'au putut veni, întărirea din nou a legământului de-a sluji lui Dumnezeu.

Indemnând preoţimea la muncă în ogorul Oastei si al bisericii, împărtăşesc adunării înalta binecuvântare arhierească. Dumnezeu să ne ajute, Dumnezeu să ne ocrotească!

Urmează citirea, de către dl *Oprişan* din Bucureşti, a unei duioase scrisori din partea părintelui Iosif Trifa, scrisă de departe, de pe patul său de suferinţe.

Dl *Alex. Lascarov-Moldovanu*, scriitorul creştin de mare talent, un adevărat maestru al cuvântului, zugrăveşte în linii mari: care sânt tainele şi metodele „Oştii Domnului". Ţânta şi metodele ei sânt cele *ale bisericii*, pentrucă Oastea e una cu biserica. Ostaşii vreau să fie creştini nu după vorbe, ci cu fapta, luptând contra păcatului. Altă datorie a ostaşului e aceea de-a apăra biserica de bârfitorii ei, de-a aduce pe credincioşi la picioarele slujitorilor altarului, de-a umplea bisericile, de-a le face şi pline şi vii. „Oastea Domnului" va fi *garda nebiruită* care va apăra biserica. Pentru împlinirea acestei datorii trebue să stăm strânşi uniţi de biserică şi să avem dragostea Mântuitorului. Metoadele Oastei sânt înţelese şi de copii. Iar ceice au văzut în ele, ceeace nu există, n'au făcut decât să-şi desvelească sufletul gol de dragoste de muncă, — încărcat în schimb cu dorul de a nu munci. Dacă Oastea are duşmani, aceştia nu sânt decât unelte în mâna celui rău, care mişună totdeauna în forme savante în jurul unei mişcări frumoase.

I. P. C. Sa Arhimandritul *Iuliu Scriban* îşi exprimă bucuria ce o simte ca lucrător în ogorul Domnului, când vede că acest ogor aduce roade bogate, întărind puterea de viaţă a creştinului şi făcând din ţăranul nostru om harnic şi curat, — dintr'un soldat, un ascultător, cinstit de superiori, — dintr'un slujbaş un om vrednic. „Protivnicii mişcării noastre religioase vor trebui să desarmeze în faţa acestor rezultate. Am toată nădejdea în Oastea Domnului, şi lupt pentru ea. Sânt în mijlocul nostru şi duşmani, cari însă trebue să desarmeze în faţa acestor roade".

N'a lipsit nici cuvântul oamenilor de ştiinţă pură. Aşa, a vorbit dl *Dr. M. Suciu Sibianu* dela Braşov, arătând legătura între ştiinţă şi între datoria de a fi creştin adevărat.

Urmează apoi cuvântul de salut, de bucurie, şi de asigurare la munca sfântă în ogorul Domnului, din partea reprezentanţilor Oastei, sosiţi din apropiere şi depărtări:

Din încredinţarea P. S. Sale Episcopului Roman dela Oradea vorbeşte dl *Pompilin Dan*. După

FRAŢIA ORTODOXA ROMANA — SECŢIA SIBIU

CONVOCARE

Credincioşii Bisericii ortodoxe române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu sânt invitaţi să participe la adunarea de constituire a «Frăţiei Ortodoxe Române» secţia Sibiu, care va avea loc *Duminecă 18 Iunie 1933* cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Ora 9·30: Participarea la Sfânta Liturghie şi la deschiderea Adunării Eparhiale în Catedrala Mitropolitană.

2. Ora 15: (sala «Thalia») Deschiderea adunării de constituire a FOR-ului.

Alegerea biroului.

Cuvântul Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae.*

Cuvântul soc. Femeilor ortodoxe (eventual alte cuvântări).

Cetirea statutelor Frăţiei.

Alegerea organelor secţiei eparhiale (consiliu, comitet de direcţie, comitet de cenzori).

Raport despre membrii înscrişi.

Inchiderea adunării de constituire a FOR-ului Sibiu.

3 Ora 20·30: Concert religios dat de corul Mitropolitan sub conducerea părintelui prof. Timotei Popovici, în Catedrala Mitropolitană. In cadrul concertului va conferenţia dl profesor universitar Ştefan Bogdan (Bucureşti) despre „Biserica şi viaţa socială".

*

In ziua adunării va avea loc în hollul sălii „Thalia" o expoziţie de cărţi religioase, la care cărţile se vor vinde cu un rabat de 20%.

Credincioşii îş vor anunţa participarea, Consiliului arhiepiscopesc, cel puţin cu 5 zile înainte de ziua adunării pentru a li se putea reţinea locuri la şedinţa de deschidere şi la concert.

Participanţii vor anunţa dacă vor să li se reţină cameră.

La gara Sibiu participanţii vor fi aşteptaţi de o comisie care le va da toate lămuririle necesare în legătură cu programul amănunţit al adunării Frăţiei Ortodoxe Române.

Sibiu, la 23 Mai 1933.

Comitetul pregătitor.

---

cuvântul îmbărbătător dela *Vestul* ţării, grăeşte vorba aşezată, dela părţile de *Răsărit* ale pământului românesc, de unde părintele *P Grosu* aduce salutul şi binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Gurie al Basarabiei.

Cald şi cu avânt cuvintează: dnii *Lazăr* în numele părintelui P. Chirică dela Iaşi, *Andronic* în numele ostaşilor bucovineni, ca şi părintele *Popovici* din Orhei; la sfârşit părintele profesor *A. Nanu* despre anul Domnului.

Părintele *Gh. Secaş* a arătat roadele materiale îmbucurătoare, obţinute de Oastea Domnului şi aduce mulţumiri I. P. S. Mitropolit Nicolae, ocrotitorului Oastei.

I. P. S. Mitropolit, de încheere, mulţumeşte tuturor vorbitorilor, din cuvântul cărora s'a desprins convingerea că „Oastea Domnului" e o lucrare a Duhului Sfânt. Adversarii noştri n'au decât să vină şi să vadă cum lucrează Duhul Sfânt prin oameni, şi că acolo unde e Domnu', acolo e ortodoxia.

Cu cântarea troparul praznicului „Bine eşti cuvântat", adunarea ia sfârşit.

La despărţire

Seara, pe la 7 ore, s'a ţinut în aula Academiei teologice adunarea de despărţire, unde prin rostul edificator al părintelui Iuliu Scriban, al fratelui Oprişan şi Al. Lascarov-Moldovanu s'a insuflat curaj şi s'a dat merinde duhovnicească pentru drumul pe care îl au de făcut la casele lor ostaşii Domnului.

Al doilea răspuns pentru „Unirea"

[Continuare]

III. Filioque

Cărţile noastre bisericeşti nu ne lasă neorientaţi nici cu privire la problema purcederii Duhului Sfânt, care încă a fost sulevată de Părintele Popa. Cucernicia Sa a crezut, că cu ajutorul ecfonisului al doilea de după Tatăl nostru: «Cu mila şi cu îndurările unuia născut Fiului tău... etc.» şi cu troparul «Doamne, cela ce ai trimis pe preasfântul tău Duh, în ceasul al treilea apostolilor Tăi, pe acela, Bunule, nu-l lua dela noi, ci ne înoieşte pe noi, cari ne rugăm ţie», a reuşit să mă convingă, că Duhul Sfânt ar purcede nu numai dela Tatăl, ci şi dela Fiul. Căci, altfel nu s'ar putea numi Duhul Fiului. Ingăduie-mi, te rog, Părinte Popa să te iau din nou de mână şi să-ţi arăt mai departe ce spun cărţile noastre şi cu privire la această chestiune. Ai să te miri de preciziunea cu care ele deosebesc actul purcederii vecinice a Duhului Sfânt de actul trimiterii Lui în lume. Pe cel dintâi îl atribue exclusiv Tatălui, pe al doilea Fiului. In cele următoare voiu da mai întâi câteva texte care vorbesc numai de purcedere, apoi altele care vorbesc deodată şi de purcedere şi de trimiterea în lume.

Stihira IV de după peasna VII a canonului din 26 Sept. — referindu-se la cele ce le-a scris sf. apostol şi evanghelist Ioan despre purcederea Duhului Sfânt — zice: «Fiind strălucit cu dumnezeească revărsare de lumină, arătat ai vorbit de Sfântul Duh, **cel ce purcede din Tatăl cel fără început** (*τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ ἀνάρχου πατρὸς*) şi nedespărţit **se odihneşte în Fiul**, ca cel ce este **de o fiinţă**». Stihira II de după peasna VII a canonului din 8 Maiu, făcând aluzie la învăţătura despre Duhul Sfânt pe care Mântuitorul a împărtăşit-o apostolilor săi, zice: «Pe Duhul Sfânt **celce purcede din Tatăl cel fără de început** şi se socoteşte a fi de tine **nedespărţit,** Cuvinte al lui Dumnezeu, unule născut, apostolilor l-ai vestit». In stihira II de după peasna VI a canonului Duhului Sfânt, canon care se cântă la pavecerniţa din Dumineca Cincizecimii, se imploră venirea acestui Duh prin cuvintele: «Vino la noi Duhule Sfinte, fă-ne părtaşi sfinţeniei Tale... că Tu eşti Duhul adevărului, **Carele dela Tatăl purcezi**". «Duhule Sfinte — se zice mai departe în stih. I de după peasna VIII a aceluiaşi canon — **Celace purcezi dela Tatăl**, dă tuturor sfinţenie celor ce cred întru Tine». In canonul Rusaliilor, stihira II de după peasna IV, cetim: «Semnul Dumnezeirii purtând Duhul s'a împărţit apostolilor în foc şi prin limbile cele străine au arătat, că este putere dumnezeiască, **carele dela Tatăl** (*παρὰ θεοῦ*) **vine**, singură prin sine poruncitoare» iar în stihira II de după peasna VI găsim rugăciunea: «Duhul cel drept şi dorit nouă, **purces dela Tatăl** şi petrecător totdeauna cu noi... înoeşte-l Atotţiitorule».

La locurile din categoria a doua amintesc mai întâi «Mărirea» dela vecernia mare din Sâmbăta Rusaliilor, de o frumseţă, claritate şi profunzime dogmatică rară. «Veniţi popoare să ne închinăm dumnezeirii celei în trei ipostasuri, Fiului în Tatăl, împreună cu Sfântul Duh... O putere, o fiinţă, o dumnezeire, căreia toţi închinându-ne zicem: Sfinte Dumnezeule, Cela ce toate le-ai făcut prin Fiul, cu împreună lucrarea Sfântului Duh. Sfinte tare, **prin Carele** pe Tatăl am cunoscut şi **Duhul Sfânt a venit în lume** (*δι' οὗ... τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον*

FOIŞOARA

Cuvântare

rostită de P. C. Sa protopopul Braşovului, Dr. IOSIF BLAGA, la a treia aniversare a suirii pe tron a Majestăţii Sale Regelui Carol II

Nu este numai o frază obişnuită, care se întrebuinţează la ocazii festive, că poporul românesc este *dinastic.*

Aceasta este convingerea cristalizată în sufletul poporului nostru, în mod firesc, în urma structurii sufletului lui şi în urma felului concepţiunii ce şi-a creat trăind în organizaţia de stat.

Ştim că poporul românesc are un suflet pronunţat poetic.

Cu acest suflet al său poporul românesc ştie aprecia puterile naturii ca şi pe cele active şi conducătoare, ori şi numai determinative în desfăşurarea vieţii omeneşti, ca sublimităţi naturale şi morale, admirându-le şi venerându-le în senz mai înalt şi contopindu-se sufleteşte mai intim cu ele, decât multe alte popoare europene.

Din aceste admirări, venerări şi contopiri sufleteşti s'au creat de către sufletul poetic poporal admirabilele noastre poezii poporale, în proză şi în vers, ca poveştile, epopeele, baladele, legendele ş. a., având toate ca subiect sublimităţile alese, naturale şi morale.

Dintre sublimităţile morale, reprezentând puterile sufleteşti ale personalităţilor omeneşti, cele mai iubite şi mai apreciate sânt *împăraţii şi regii,* deci monarhii, şi mai plăcute cele ale fiilor acestora.

Cu aceste producţii şi-a hrănit sufletul său poporul românesc.

Iată, iubiţilor, şcoala cea mai aleasă, cea mai curată şi mai firească a cultivării sentimentelor dinastice, ce stăpânesc sufletul poporului românesc.

Şi noi, intelectualii, cari reprezentăm adevăratul popor românesc, tot cu asemenea duh şi sevă de curată simţire ne-am alimentat fiinţa sufletească, şi pe lângă aceasta mai nutrind şi convingerea, că monarhia este garanţa unităţii de stat şi columna tăriei ţării, ba că chiar şi întregirea noastră de neam avem să o aducem în strânsă legătură cu sufletul marilor şi fericiţilor regi, Carol I şi Ferdinand; noi toţi deci popor şi intelectuali avem şi mai puternice motive să fim *dinastici,* să ne încălzim şi entuziasmăm de ideea aceasta, să ne iubim şi venerăm regele nostru, în consecinţă să şi prăznuim fazele istorice ale desfăşurării vieţii, ce i-a hărăzit Dumnezeu.

Noi, generaţia de azi, am fost fericiţi să urmărim cu credinţă şi cu nădejde desvoltarea vieţii iubitului nostru Suveran, nu numai cu sentimentele firesti, pentru sublimitatea morală ce a reprezentat-o în faţa sufletului nostru, ca fiu de mare crai, ci şi pentru înalta chemare pe care, cu deosebire noi ardelenii, o simţeam că o poartă în sufletul său de pe când era Prinţul Carol.

Noi l-am privit pururea prin miracolul unui înălţător epos, ca pur-

ἐπεδήμησεν ἐν κόσμῳ). Sfinte fără de moarte, Duhule Mângăitorule, **Cela ce din Tatăl purcezi şi în Fiul te odihneşti** (τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ ἐν Υἱῷ ἀναπαυόμενον). Treime sfântă, slavă ţie». Trimiterea Duhului Sfânt în lume prin Mântuitorul Hristos, este arătată limpede în stihira II de după peasna IV, a canonului ce se cântă la pavecerniţa din Dumineca Cincizecimii şi în svetilna din aceeaş zi. In cea dintâi se zice: «Pe scaunul părintesc şezând, Hristoase, **ai trimis pe Mângăitorul ucenicilor tăi,** precum te-ai făgăduit Mântuitorule şi ca un Dumnezeu venind cu putere i-a întrarmat pe dânşii, ca unul ce este împreună lucrător şi **dela Tatăl se purcede**»; iar într'a doua care-i mai concentrată, cetim: «Prea Sfinte Duhule Celce din **Tatăl purcezi** (τὸ προϊὸν ἐκ τοῦ πατρὸς) şi **prin Fiul ai venit la ucenicii cei necărturari**, pe ceice te-au cunoscut pe Tine, Dumnezeu mântueşte-i şi-i miluieşte pe toţi». Stihira I de după peasna V, a canonului Rusaliilor descrie pe Cel pogorât peste apostoli prin cuvintele: «Puterea care s'a pogorât astăzi este Duhul cel bun, Duhul înţelepciunii lui Dumnezeu, **Duhul cel purces din Tatăl şi arătat prin Fiul nouă credincioşilor** (πνεῦμα ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευθὲν καὶ δι' Υἱοῦ πιστοῖς ἡμῖν πεφηνὸς μεταδοτικὸν).

Stihira ultimă de după peasna VIII a canonului Rusaliilor zice cu privire la problema noastră următoarele: «Lăudat-a gura proorocilor cea purtătoare de Duhul, a ta venire, o, împărate şi **Duhul tău Celce ţese din sânurile părinteşti,** cel nezidit, împreună făcător, împreună pe scaun şezător, **pe Carele ai trimis credincioşilor spre cinstea întrupării**». Incheiu seria acestor mărturii cu o stihiră (a II-a dela stihoavna vecerniei din 26 Septemvrie) pe care o cântă biserica în cinstea sfântului evanghelist şi apostol Ioan, stihiră care începe astfel: «Cu lumina Mângăitorului fiind luminat, ai mărturisit, că **Duhul din Tatăl a purces şi prin Fiul s'a arătat**" (ἐκ τοῦ πατρὸς προερχόμενον, δι' Υἱοῦ δὲ τῇ ἀνθρωπότητι φανερούμενον).

Sper, că părintele Popa s'a putut edifica îndeajuns din cele de mai sus, cu privire la ceeace mărturisesc într'adevăr cărţile noastre liturgice despre purcederea vecinică a Duhului Sfânt şi despre trimiterea Lui în lume. S'a putut convinge, că purcederea este atribuită dela început şi până la sfârşit numai şi numai Tatălui, iar trimiterea în lume, Fiului. Despre Filioque nici urmă! Duhul Sfânt purcede din Tatăl şi se odihneşte în Fiul. Aşa spun cărţile. Aceasta însemnează, că Duhul îşi are principiul existenţei sale în Tatăl şi că El petrece — în baza identităţii şi unicităţii fiinţei divine — în Fiul. Cât de minunat au ştiut să exprime cărţile noastre liturgice două din actele intertrinitare, acela al purcederii şi acela al locuirii într'olaltă, al întrepătrunderii celor trei persoane — al perihorezei trinitare! Dacă imnologul de odinioară ar fi crezut într'adevăr şi ar fi voit să arate, că şi Fiul este principiu al Duhului Sfânt, că şi Lui i-ar reveni o parte — fie şi în mod neîmpărţit — din spiraţiunea activă, atunci el s'ar fi exprimat cu totului tot altfel. Mărturia penultimă pe care am citat-o mai sus zice apriat, că Duhul Sfânt este al Fiului. Aceasta însă nu l-a împiedecat de loc pe imnolog ca în continuarea uneia şi aceleiaşi propoziţii — venind vorba de actul vecinic al purcederii — să spună, că acest Duh iasă din sânurile Tatălui. Prin urmare nu şi dintr'ale Fiului! Care este raportul dintre Fiul şi Duhul Sfânt ni-o spune sfârşitul aceleiaşi stihiri. **Fiul** este acela care **trimite pe Duhul Sfânt** credincioşilor. Mărturisim şi noi, că Duhul Sfânt este Duhul Fiului, dar aceasta pentrucă Fiul este acela care — în puterea nemărginită a jertfei pe care a adus-o pe Golgota — ne-a trimis pe Duhul Sfânt în lume. Duhul Sfânt este Duhul Fiului pentrucă fără jertfa Fiului El n'ar fi venit în lume. Duhul Sfânt se mai numeşte Duhul Fiului pentrucă este de o fiinţă şi nedespărţit de Fiul, pentrucă se odihneşte în Fiul.

Dacă mărturiile citate nu ar fi suficiente pentru luminarea părintelui Popa, atunci îi recomand să citească — pentru o mai amplă informaţie — monografia lui Adam Zoernikav, intitulată: Tractatus theologici ortodoxi de processione Spiritus Sancti a solo Patre, din anul 1682, şi tipărită la Regiomonti în 1775 — monografie care până astăzi a rămas fără de răspuns din partea catolicilor. (Vezi A. Pichler: Geschichte der kirchlichen Trennung, München 1864 vol. I, pag. 29, nota 6). In partea a doua a acestei monografii se află un tractat special despre problema aceasta, al XI, «In quo demonstratur, Spiritum Sanctum esse Spiritum Filii, non esse argumentum processionis Spiritus S. ex Filio» (pag. 598 sq.). (Sfârşitul urmează).

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Probleme, fapte, comentarii

Jubileul *de 50 de ani al ziarului* Universul *n'a fost numai o sărbătoare a presei române, ci şi o prea frumoasă comemorare adusă marelui ziar din partea întregului nostru neam iubitor de cultură şi înaintare.*

Ce a însemnat Universul *în 50 de ani ai existenţei sale, se oglindeşte clar grăitor din cuprinsul unui splendid* număr festiv *al ziarului, în care şi-au dat întâlnire contribuţiile celor mai de seamă personalităţi din ţară şi câteva din străinătate.*

Despre acest număr de Duminecă, în format excepţional de 132 pagini, parte mare în culori, se poate cu adevărat spune, că „reprezintă cel mai voluminos cotidian ce a apărut vreodată în Europa". *Dar, nu numai ca volum se distinge această publicaţie ziaristică. Cetitori ardeleni, cari s'au grăbit să ia în mână* Universul *jubilar, au rămas surprinşi şi încântaţi de forma şi conţinutul bogat, instructiv şi interesant, al acestui număr festiv, redactat cu aşa de rară pricepere şi îngrijire, sub probata conducere a directorului său, generos şi neobosit, dl Stelian Popescu.*

Cu acest prilej ne exprimăm din nou nădejdea, că marele confrate bucureştean, credincios tradiţiilor noastre bisericeşti şi naţionale, va fi şi mai departe sprijinitorul şi apărătorul călduros al intereselor preoţimii ortodoxe române, care, deplin recunoscătoare, nu poate să uite serviciile bune ce i le-a adus sărbătoritul ziar.

— Cu ocazia sărbătoarei Universului, *I. P. S. Sa Mitropolitul* Nicolae *al Ardealului a trimis directorului acestui ziar, dlui Stelian Popescu, următoarea telegramă:*

Cu prilejul împlinirii unei jumătăţi de veac dela fundarea ziarului *Universul*, recunoscători pentru tot binele ce l-a adus în viaţa neamului şi pentru apărarea sfinţelor drepturi ale lui, rog primiţi, odată cu arhiereşii binecuvântări pentru dvoastră şi pentru opera ce îndepliniţi, caldele mele urări de prosperitate pentru marele ziar *Universul*.

Un început bun. — In parohia ortodoxă-română din Mediaş, în urma unui apel adresat femeilor ortodoxe de către părintele protopop I. Crăciun, avem o Reuniune a femeilor ortodoxe române, cu peste 120 membre şi un comitet de 20.

Deşi de curând înfiinţată, a organizat un concert cu concursul corului Academiei teologice din Sibiu în seara zilei de 28 Mai. Corul a fost dirijat de părintele profesor Nic. Top.log, executând mulţumitor un bogat program cu cântece religioase, naţionale şi populare. Cu acest prilej, a conferenţiat părintele profesor Dr. D. Stăniloae despre „Comunism şi creştinism", despre cele două concepţii extremiste, cea individualistă-egoistă şi cea colectivistă, fără voinţă şi libertate de acţiune, punându-se în faţa lor concepţia creştină bazată pe dragoste şi libertate.

La sfârşitul concertului, părintele protopop I. Crăciun aduce în numele Reuniunii femeilor ortodoxe mulţumiri conferenţiarului şi corului pentru adevărata sărbătoare sufletească prilejuită.

Tânăra Reuniune merită toată lauda pentru felul cum s'a organizat manifestaţia aceasta culturală.

Venitul net e destinat pentru pictarea bisericii ortodoxe din Mediaş, ceeace ridica valoarea gestului femeilor române.

---

tător al sfintei şi istoricei chemări, ce va avea să o îndeplinească în timpul domniei Sale, să ne realizeze adecă visul secular.

Dumnezeu a săvârşit această mare minune mai curând, de cum ne aşteptam noi, prin măreţul său părinte, Regele Ferdinand I.

Dar, dragostea şi veneraţia ni le-am reţinut vii în suflet pentru Prinţul moştenitor al fericitului Rege, măritor de ţară; şi ne ţinearn necontenit îndreptate gândurile şi simţirile la acela, cu care trăiam desăvârşit uniţi sufleteşte.

Că la plinirea vremii l-a adus Dumnezeu în ţară tot potrivit cu elementele unui epos şi cu miraculosul propriu eposului, răzbind prin văzduh acasă, şi făcându-se văzut primadată în Ardeal, ni-a mărit idea sublimităţii, prin care vedeam pe viitorul nostru rege firesc.

Restauraţia care s'a îndeplinit de parlamentul ţării, în 8 Iunie 1930, a rezolvit o mare dramă în viaţa noastră de stat, nu numai a unei personalităţi regeşti, ci şi a înseşi vieţii noastre de stat, conform legilor eterne ale omenimii şi ale moralului, restabilindu-se ordinea spre mulţămirea obştească şi sănătoasă a cetăţenilor României şi spre consolidarea şi progresul adevărat al statului românesc.

Iată, iubiţilor, importanţa sărbătoririi de azi.

Biserica noastră, apreciind această importanţă, ia parte cu osârdie şi cucernicie deplină la desfăşurarea ei, fiind încredinţată că această se întâmplă întru preamărirea voiei lui Dumnezeu, şi întru adâncirea în sufletul credincioşilor noştri a actului săvârşit în 1930, în 8 Iunie.

Şi acum noi toţi, iubiţilor, cu inima înălţată şi curată, să mulţumim bunului Dumnezeu pentru binele revărsat asupra statului românesc, prin actul aşezării pe tronul României a Regelui nostru slăvit, Carol al II-lea.

Cu sufletul înţelegător al actului din 8 Iunie 1930, şi pătrunşi de sentimentele de credinţă vie şi de nădejde puternică pentru desvoltarea desăvârşitoare a statului nostru prin domnia slăvitului Rege, ne închinăm, azi şi totdeauna, sufletului măreţ al Majestăţii Sale, Regelui Carol al II-lea, dorindu-i sănătate şi domnie îndelungată şi glorioasă.

Creştinism şi naţionalism.— Ziarul de sub direcţia dlui Nichifor Crainic, *Calendarul*, organ ce reprezintă sinteza între *naţionalism şi creştinism*, se ocupă, sub iscălitura directorului său, de întrebarea: Există incompatibilitate principială între creştinism şi naţionalism?

Unul, creştinismul este iubire *universală*; al doilea naţionalismul, este iubire *naţională*, adică mărginită la neamul din care faci parte: va să zică, de o parte *universalism* creştin, de altă parte *particularism* naţional.

Autorul, pornind dela faptul miraculos, petrecut la marea sărbătoare a Cincizecimii, arată în mod ingenios, că naţionalismul şi creştinismul nu s'au diferenţiat şi că nu se pot desface de-olaltă prin nici un fel de operaţie psihologică. Articolul dlui N. Crainic încheie astfel:

«Naţiunea, nu e un scop în sine, ci un mijloc particular, un instrument consacrat în calea omului spre mântuire. Iubirea naturală şi spontană pentru naţiunea din care faci parte — naţionalismul — se spiritualizează pe măsură ce se confundă în actul religios, cu iubirea creştină. Nu poţi iubì pe Dumnezeu dacă nu-ţi iubesti aproapele. Iar aproapele e în primul rând cel de un sânge şi de o credinţă cu tine.

Când fiecare şi-ar iubì realmente, în spirit creştin, naţiunea din care face parte, vom fi realizat fără să ne dăm seama, armonia supremă a universalismului creştin care, într'un fel, e suma tuturor naţionalismelor încreştinate».

* *

Ca semn *al preţuirii şi al dragostei pentru cântecul poporului românesc, Reuniunea sibiană «Gh. Dima» a organizat, pentru seara de Sâmbătă, înainte de Rusalii, un concert cu program ales exclusiv din bogăţia folclorului nostru muzical: o muzică uşoară, dar variată şi expresivă şi, înainte de toate, românească.*

Cântecele armonizate de vechii şi noii compozitori români, de vrednici desgropători ai comorilor de artă poporală, au fost executate de corul mixt al Reuniunii, sub buna conducere muzicală a dlui profesor Ion Delu, spre mulţumirea auditorului destul de numeros.

Astfel de concerte,—ca şi cel de colinde din ajun de Crăciun, — constitue totdeauna contribuţie valoroasă pentru conservarea şi respândirea cântecului românesc, apreţiat ca muzică şi idei.

*

Manifestaţie naţională şi culturală, în protopopiatul Oituzului, s'a desfăşurat, zilele acestea, şi anume în oraşul *Tg. Săcuesc*, unde, mai ales, este necesar să se afirme conştiinţa naţională românească.

Cercul cultural-religios al învăţătorimii din circumscripţia plăsii Tg. Săcuesc, şi despărţământul local al Asociaţiunii culturale, împreună cu şcoala primară, au pregătit festivităţile, care şi-au luat începutul cu un serviciu divin, săvârşit înainte de amiazi în bisericuţa-monument din Tg. Săcuesc, în asistenţa celor peste 150 învăţători şi alţi intelectuali. Prea Cucernicul protopop, păr. Ioan Rafiroiu, a rostit o cuvântare ocazională, primită cu deosebită căldură.

După amiazi s'a ţinut o conferenţă „Săcuii şi românii în ţinutul săcuiesc", de Dr. V. Bidu, medic şef al spitalului din loc, care constată că Săcuii sânt, după datele istorice, după obiceiuri, după numele lor, cel puţin 50 la sută de origine românească. Spre seară a urmat apoi manifestaţia antirevizionistă, în mijlocul pieţii, cu patriotice cuvântări şi imnuri naţionale. Au participat la festivităţi reprezentanţii tuturor autorităţilor din loc şi mult public.

Meditaţii

Viaţa în Hristos

«De trăim, *trăim Domnului*, iar de murim, *murim Domnului.* *Romani 14, 8.*

Isuse Hristoase, ţie viețuim. Privind în lume, întâlnim mai multe feluri de oameni, între cari putem deosebì: oameni egoişti cari trăiesc loruşi, şi oameni altruişti, cari trăiesc Domnului. Oameni cari zic pururea *eu*, şi oameni cari spun cu smerenie *Ei*.

Egoiştii nu trăesc Domnului, ci loruşi; *eu-ul* lor este pentru ei punctul central în jurul căruia se învârte totul. Oamenii închinaţi lui Isus zic: Nici unul dintre noi nu trăeşte pentru sine. Puterea nefastă a egoismului se află surpată în inimile lor printr'o altă putere; prin dragostea lui Isus, şi pentru astfel de oameni punctul central al vieţii lor s'a făcut Hristos, încât cu privire la ei se poate spune: Eu prefer, în loc de-a mă gândì la mine, la persoana mea, la dorinţele mele, mai bine a mă adâncì în marea dragostei lui Isus.

Nu vrem să spunem că astfel de oameni ar fi şi desăvârşiţi în iubirea cerească, facem doar constatarea că ei aleargă spre această ţintă de sus.

Iată aici o problemă pentru conştiinţa orcărui slujitor al altarului. Ce fel de oameni suntem noi preoţii, cărei categorii aparţinem? *Cui trăim?* Suntem noi oameni cari vorbesc mereu la persoana întâi, sau prefacerea tainică s'a săvârşit în noi?

Inima preotului trebue să fie ca sfintele daruri de pe altar, cari într'un moment dat în decursul sfintei Liturghii se prefac, din elemente naturale: pâne şi vin, în daruri suprafireşti: cinstitul trup şi sfântul sânge al Domnului. *Preotul trebuie să fie el însuşi o taină!* **După arătare om, iar după duh: Hristos!**

Viaţa preotului o Sfântă Liturghie, în care se slujeşte ne 'ncetat, cu evlavie şi cu desăvârşită sfinţenie şi dragoste lui Dumnezeu.

Numai în felul acesta putem adeverì cuvintele dumnezeescului Pavel: De trăim, trăim Domnului!

Te întreb, preacucernice întru Hristos frate, care este punctul central al gândurilor tale, al grijilor tale, al dorirorilor şi nădejdilor tale, al durerilor şi al bucuriilor tale? Este cumva sărăcăciosul tău eu? Sau este Domnul tău şi Dumnezeul tău? Este lucrul trecător care se surpă sau, te-ai legat cu putere de lucrul neperitor şi veşnic?

Isuse Hristoase, Ţie murim; aceasta va să zică: predarea noastră în voinţa unui stăpân credincios şi atotmilostiv.

Intr'adevăr, dacă ne-am obişnuit, a urma glasului lui Isus, de am trăit Lui, atunci putem zice când cea din urmă strigare se va face către noi: De murim, murim Domnului, cu înălţarea privirii noastre pline de credinţă la El, căci ştim, că prin moartea Sa, morţii noastre is'a luat puterea vrăşmaşă şi prin învierea Sa ni s'a hărăzit viaţă şi sufletului nostru lumină pentru vecie.

Mântuitorule preabune al sufletelor noastre, caută cu milostivire asupra robilor tăi slujitori ai altarelor tale sfinte şi ne învredniceşte, Ţie Stăpânului vieţii noastre să viețuim şi Ţie Invingătorului morţii să murim, ca întru noi cuvintele iubitului Tău apostol să se plinească şi să se adeverească. Amin. Preotul **Gh. Secaş.**

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

In munţii Răşinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu şi 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de sgomotul satelor şi oraşelor şi încunjurat de pace. In apropierea lui o bisericuţă frumoasă din lemn, unde oaspeţii se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părţile pornesc poteci îngrijite. Oaspeţilor le stau la dispoziţie diferite distracţii, ca tenis, popice, radio, pian etc. Baie de putină şi acid carbonic.

Natura prin poziţiile ei variate şi pitoreşti îţi înalţă sufletul, iar aerul curat bogat în ozon, îţi întăreşte plumânii.

In zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din ţară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanţa dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie.

Prospecte şi informaţiuni cereţi dela Consiliul arhiepiscopiei ort. rom. din Sibiu.

Poporul Românesc, foaie pentru muncitorii dela sate şi oraşe; a apărut, anul al 2-lea Nr. 11, dela 1 Iunie, cu bogat sumar. Colaborează dnii Gl. S. Leonte, Dr. I. Gheorghiu, Dr. C. Samson, I. Gr. Oprişan, C. Hristea, I. Mihailescu etc. Abonamentul 120 lei pe an. Redacţia şi administraţia: gara Chitila-Ilfov.

Organizaţi Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

Constituirea Secţiei Sibiu. *Asociaţia culturală religioasă F. O. R., se înalţă d'asupra deosebirilor de vederi profesionale şi politice. Ea nu poate să ne desbine, ci numai să ne adune şi să ne călăuzească spre renaşterea morală prin biserica noastră.*

Sântem în preajma adunării de constituire a secţiei sibiene.

Adunarea se ţine Duminecă, în 18 Iunie 1933, conform programului publicat în alt loc al ziarului nostru.

Congresnl al 11-lea, al Uniunii femeilor române, ţinut Duminecă şi Luni în sala Ateneului din capitală şi la fundaţia Carol, a fost deschis de prezidenta uniunii, venerabila dnă Maria Baiulescu. In cuvântarea sa, dna prezidentă salută distinsa asistenţă, venită la congres în frunte M. Sa Regina Elisabeta a Greciei şi cu elita vieţii publice din capitală, asistenţă care s'a întrunit cu prilejul când această folositoare federaţie a femeilor din întreaga ţară îş serbează 20 de ani de vechime, în care cele peste 100 de societăţi de femei au avut rol atât de însemnat în viaţa de familie şi în viaţa socială a neamului. La cuvântul dnei prezidente au răspuns reprezentanţii autorităţilor. A vorbit din partea patriarhiei I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban; ear Păr. Dr. A. Crăciunescu a adus binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, urând congresului spor la muncă spre binele neamului.

Faptă pilduitoare. Dl Dr. D. G. Boroianu, distinsul profesor de drept canonic la facultatea teologică din Bucureşti, a dăruit de curând acestei facultăţi o *întreagă bibliotecă*, alcătuită din mii de volume, unde studenţimea va putea găsì luminile ştiinţei şi isvorul spiritualităţii.

Act de mulţămire. Cu prilejul concertului din 28 Mai a. c., dat la Mediaş de corul Academiei teologice din Sibiu sub patronajul Reuniunii femeilor ortodoxe din Mediaş, s'au incassat suprasolviri dela următorii domni: Ambrosi Mihail, primarul oraşului Mediaş 500 lei; Dr. Ioan Moldovan advocat 100 lei; Preot Dionisie Filimon din Dârlos 450 lei; Nicolae Miuţă, director şcolar, Mediaş 30 lei; Ioan Opriş, director şcolar, Mediaş 30 lei; Traian Stana, şeful poliţiei Mediaş 30 lei; N. Todor 20 lei; în total Lei 1160. — In numele Reuniunii femeilor ortodoxe române le exprim cele mai calde mulţumiri pentru sumele dăruite: *Cornelia* prot. *I. Crăciun*, prezidentă.

ŞTIRI LOCALE

Teatru. Tinerimea şcolară dela internatul liceului Gh. Lazăr şi dela liceul Domniţa Ileana, va da, cu concursul actorului G. Tarcea, o reprezentaţie teatrală Duminecă, în 11 Iunie, la 9 ore seara, în sala teatrului comunal. Se reprezintă piesa lui Mo-

l'ère, Vicleniile lui Scapin, în 3 acte. Bilete la Librăria Săteanului, strada Pintenului Nr. 1.

Şedinţă literară va ţinea Societatea scriitorilor români, Duminecă, în 11 Iunie, ora 6 d. m., în sala prefecturii judeţene. Distinşi scriitori vor citi, din lucrările lor, versuri şi proză. Intrarea liberă.

CARŢI ŞI REVISTE

Un volum de predici şi alte cuvântări. A apărut: **Spre zările veşniciei,** de Dr. Grigorie Gh. Comşa, Episcopul Aradului, Arad, 1933. — 204 pagini. Preţul 45 lei, plus porto poştal recomandat lei 18. Acest volum cuprinde 55 predici, cuvântări ocazionale şi articole ale P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului, vădind intenţiunea P. S. Sale de a birui prin o cumpănită apărare asupra vrăjmaşilor mântuirii sufletelor. Cuvântări şi predici, despre creşterea pruncilor, învierea şi suferinţa, reînvierea credinţei, spălarea păcatelor, excelează prin note de actualitate; iar cuvântările despre apostolatul laicilor, morala fără religiune, însemnătatea societăţilor religioase pentru biserică etc. sânt perle ale gândirii creştine. Volumul are şi cuvântări patriotice. Toate cuvântările şi articolele sânt dovadă stăruitoare despre necesitatea credinţei, şi pot fi aplicate la multe împrejurări ale vieţii.

Nr. 4785/933 Şcol.

Concurs

La şcoala normală ortodoxă „Andrei Şaguna" din Sibiu, secţia de băeţi, sânt vacante, cu începutul anului şcolar 1933/34, următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 4 Limba franceză,
2. Catedra Nr. 5 Ştiinţele pedagogice,
3. Catedra Nr. 7 Ştiinţele agricole,
4. Catedra Nr. 18 Violina, cu cântarea bisericească.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la la 15 Iulie c. *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4861/933 Şcol.

Concurs

La liceul ortodox român *«Andrei Şaguna» din Braşov* sânt vacante cu începutul anului şcolar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 1. Religia
2. „ „ 2. Rom.-Latina
3. „ „ 3. Limba franceză.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 4961/933 Şcol.

Concurs

La liceul ortodox român *«Avram Iancu» din Brad* sânt vacante cu începutul anului şcolar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 2. Româna-Latina,
2. „ „ 3. Româna-Filosofia,
3. „ „ 5. Limba franceză,
4. „ „ 6. Limba germană,
5. „ „ 8. Geografia-Drept,
6. „ „ 9. Matematica,
7. „ „ 11. Ştiinţele naturale,
8. „ „ 13. Desemn-Caligr.,
9. „ „ 14. Educaţia fizică.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale din 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4979 Epitr.

Concurs

Pentru executarea lucrărilor de reparare a podelelor dela Casele Mănăstirei Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus se publică concurs cu termin de 5 zile. Ofertele se vor înainta până la 6 Iunie a. c. Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. Sibiu, de unde se pot lua informaţiunile necesare.

Consiliul arhiepiscopesc.

N. 3148 Bis. (28) 3—3

Concurs

Fiind vacantă catedra de studiul biblic al Vechiului Testament (Introducere, Exegeză, Arheologie şi L. Ebraică), de profesor la Academia teologică «Andreiană» din Sibiu, conform Art. 11 al. 5 din Regulament pentru ocuparea ei se publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Extras de naştere.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Licenţa şi Doctoratul în Sf. Teologie luate la o Facultate Teologică ortodoxă.
4. Lucrări tipărite.
5. Alte eventuale certificate de serviciu şi documente recomandatoare.

Sibiu, din şedinţa bisericească a Consiliului Arhiepiscopesc, ţinută la 23 Mai 1933.

Consiliul Arhiepiscopesc.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului"

Scurte meditaţii pentru preoţi, prelucrate după **A. Huonder,** din limba germană

de

Ioan Moşoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Preţul Lei: 80.

In zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă şi preţioasă, tuturor preoţilor din arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat şi oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Cărţi acum apărute:

Schitul cu plopi

de

Al. Lascarov-Moldovanu

Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Catolicismul de după răsboi

de

Dr. Dumitru Stăniloae

profesor la Academia teologică „Andreiană"

Preţul Lei 50·—, plus porto Lei 10·—

Tânărule, Ţie-ţi zic, scoală-te!

Indemnuri creştineşti către tineretul de azi

Vol. I

de

Dionisie Făgărăşanu

Preţul Lei 60·—, plus porto Lei 10·—

Se pot procura dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, trimiţându se preţul şi spesele de poştă, prin mandat postal.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Sobe de teracotă

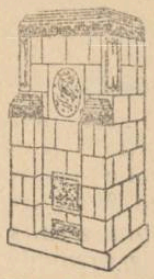

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN

măestru sobar

SIBIU

Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 2—10

Au apărut:

Sinodul III Ecumenic

din Efes (431)

de

Pr. Ioan Mihălcescu

profesor la Facultatea Teologică, Bucureşti

Preţul Lei 65·—

Priviri istorice

asupra învăţăturii şi duhului bisericii ortodoxe

de

Alexandru de Sturdza

boer moldovean, Consilier de stat

Traducere din limba franceză şi cea germană

de

I. I. Beleuţă

profesor la Academia Teologică „Andreiană", Sibiu

Preţul Lei 60·—

Contribuţii

la Revizuirea Liturghierului român

de

Pr. Petre Vintilescu

profesor la Facultatea de Teologie, Bucureşti

Preţul Lei 100·—

Şcoala Exegetică Biblică

din Antiohia

de

Pr. Dr. Mihail Bulacu

docent universitar

Preţul Lei 60·—

Se pot comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** contra rambură.

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan

fost profesor la seminarul „Andreian"

Ediţia a III-a

îngrijită de

Timotei Popovici

preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Reclama este sufletul comerţului

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{33}, 17^{20}, 22^{55}
Braşov, Făgăraş	5^{20}, 12^{55}, 19^{20}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{31}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copşa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{54}, 23^{22}	4^{22}, 7^{27}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{04}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{18}, 19^{30}	9^{00}, 12^{15}, 20^{35}
Peatra-Olt, Buc.	9^{05}, 15^{00} (ac.), 17^{30}, 20^{00} (ac.)	16^{30}(ac.), 22^{45}, 9^{58} (ac.), 12^{07}
Sighişoara, Agn.	5^{35}, 17^{40}	16^{55}, 8^{08}
Vurpăr	17^{40}	8^{08}

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI Sibiu, 17 Iunie 1933 Nr. 49—50

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Adunarea eparhială

(=) Sesiunea ordinară a Adunării eparhiale din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu se deschide, anul acesta, într'un timp, când biserica ortodoxă română stă în fața unor imense greutăți materiale, de care au învrednicit-o legiuirile ultimilor ani, stânjenind în mare grad lucrările administrative ale organelor bisericești, în cursul anului precedent, în toate eparhiile bisericii ortodoxe române.

Ce s'a lucrat, un an de zile, în Arhiepiscopia noastră?

Rapoarte amănunțite, întocmite de Consiliul arhiepiscopesc, dau seamă exactă și fidelă despre activitatea din 1932, — o activitate respectabilă și temeinică din orce punct de vedere, — pe lângă toate piedecile de natură materială ce i-au stat în cale.

Dacă, privit din *această* latură, a materiei, anul precedent a fost unul dintre anii vitregimii, lăsând și urmașului său o tristă perspectivă, cu atât mai promițătoare de nădejdi bune se anunță viața *spirituală*.

S'au ivit și s'au înmulțit semnele unei vremi de *renaștere religioasă creștină*, tocmai în anul în care se împlinesc 19 veacuri, de când neamul omenesc a fost rescumpărat prin sângele Domnului nostru Isus Hristos, vărsat pe Golgotha. Asupra acestor semne am stăruit la alte ocazii.

*

Ziua întrunirii Adunării eparhiale este, de astă dată, cu atât mai remarcabilă, cu cât tot atunci — ca semn al vremii — se ține adunarea de constituire a secției Sibiu a *Frăției ortodoxe române* din mitropolia Ardealului.

Un pas hotărâtor, spre întărirea unității neamului prin biserică, va însemna activitatea intelectualilor noștri, grupați în jurul societății Frăției ortodoxe române, menite să desvolte o intensivă muncă, cerută de toți bunii români și bunii ortodocși. Cu atât mai vârtos, când o muncă analogă se desprinde și din neînfrânta mișcare, cevaș mai veche, a *Oștii Domnului*, ale cărei progrese, atât de binefăcătoare pentru neam și lege, s'au putut earăș constata chiar în zilele acestea.

Semnificativă este manifestarea tinerească a societății „Sfântul Gheorghe", respândite aproape în toate parohiile Arhiepiscopiei.

In legătură cu situația actuală a eparhiei și a căilor pe care avem să îndrumăm viața bisericească, mai amintim: *cercurile religioase* preoțești care, în urma dispozițiilor date de Consiliul arhiepiscopesc, au îngrijit, și urmează a îngriji cu râvnă, viața poporului dela țară.

Pentru desvoltarea și întărirea așezămintelor bisericești și culturale în parohii, s'a avut o deosebită solicitudine, luându-se măsuri pentru o mai bună înfățișare a *bibliotecilor parohiale*, care au să fie înzestrate cu cele mai necesare cărți, în scop ca preoțimea să-și poată intensifica propaganda în popor prin ajutorul tiparului. In cadrele *Reuniunilor ortodoxe a femeilor*, lucrarea pastorală în domeniul carității, al educației, al igienei, al combaterii plăgilor sociale etc., deși întâmpină greutăți de multe feluri, ea începe a se închiega și a-și face drumul în tot mai multe parohii.

Adunarea eparhială, formată din intelectualitatea fruntașă a Arhiepiscopiei, va avea prilej să vadă, să constate, să chibzuească și să judece tot ce s'a realizat în mersul unui an.

Ziarul nostru, la rândul său, salută cu bucurie pe ceice se adună la Sibiu, în duhul nou, și totuș vechi, al bisericii noastre ortodoxe ardelene, pe domnii deputați mireni și clerici, purtați de gândul ca, — prin sfat înțelept și îndrumări luminate izvorâte din largă experiență, — să aducă pe Hristos în mijlocul credincioșilor sfintei noastre biserici!

In atențiunea Adunării eparhiale

Duminecă în 18 Iunie *a. c.* se întrunește reprezentanța legală a Clerului și a poporului credincios din Arhiepiscopia noastră pentru a examina activitatea bisericească, culturală și administrativă a Bisericii din Arhiepiscopia de Alba-Iulia si Sibiu.

Grija de căpetenie a conducerii bisericești este de a asigura Bisericii un loc de frunte în viața obștească, potrivit misiunii sale și a împrejurărilor, cari variază dela un an la altul.

Actualizarea pietății tradiționale, apropierea de biserică a păturii intelectuale, raporturi normale cu factorii vieții publice etc. etc., condițiile interne ale vieții bisericești sunt tot atâtea chestiuni vitale, asupra cărora adunarea eparhială e chemată a-și spune cuvântul său.

Mai presus de toate biserica se simte datoare în împrejurările grele prin care străbatem ca să scoată în evidență misiunea sa de a ajuta lumea să întrevadă printre norii grei ai vieții soarele Iubirii lui Dumnezeu față de sfânta Sa instituție. Aici la Sibiu mai mult decât în oricare alt centru eparhial, Adunarea eparhială are o responsabilitate morală specială de a dovedì că sistemul nostru constituțional e cel mai corăspunzător spiritului democratic al Bisericii noastre naționale și are la activul său însemnate merite neperitoare, cari actualizate pot asigura Bisericii progresul dorit.

Nu este numai o reminiscență istorică, frumoasă, că sesiunile eparhiale constituiau evenimentul cel mai însemnat în viața noastră publică anuală. Așa erau adunările eparhiale înainte de războiul întregirii.

Atunci se socotea un act memorabil înființarea unei școli confesionale, instituirea unui preot într'o localitate. Ce e drept după războiu astfel de fapte nu mai atrag atenția publică în acea măsură, în care erau socotite înainte vreme.

Cu toate acestea noi susținem că și azi zidirea unei biserici, înființarea unei case culturale într'un sat, instituirea unui preot tinăr, idealist, care-și consacră viața în slujba bisericii în orice localitate, sunt acte importante pentru viitorul Bisericii și al poporului nostru.

Ne reamintim cu drag aportul prețios ce-l aduceau în adunările eparhiale venerabilii mireni: Virgil Onițiu, directorul liceului dela Brașov, profesorul A. Barseanu, D. Barcianu, P. Șpan, D. Comșa, filantropul I. Mihu, protopopul Damian etc. etc.

Răsfoim Protocoalele sinodale din acele vremuri, rapoartele consistoriale ne putem face o idee clară despre progresul pe care l-a făcut sistemul nostru constituțional.

La începutul erei constituționale, fericitul Mitropolit Șaguna fixase ca țintă supremă a activității corporațiunii reprezentative: Libertatea religioasă și disciplina bisericească. Aceeași țintă și astăzi o urmărim, cu acea deosibire că înaintașii noștri au tras brazdele, în care cei de azi sunt chemați să samene și să cultive sămânța Adevărului mântuitor.

Pe temeliile înaintașilor se clădește spornic fortăreață sufletului colectiv.

Al doilea răspuns pentru „Unirea“

(Sfârşit)

IV. Purgatorul.

A rămas să ne mai ocupăm de purgator. Părintele Popa crede, că şi doctrina despre purgator s'ar găsi exprimată în cărţile noastre liturgice şi anume în mărturisirea de credinţă pe care toţi luteranii şi calvinii trebue să o facă atunci când voiesc să fie primiţi în sânul bisericii ortodoxe. Această mărturisire în partea care ne interesează sună astfel: «Mărturisesc trei cete ale sufletelor ce s'au mutat din această viaţă: **Intâia** este a sfinţilor, cari împărăţesc cu Hristos, pe cari se cuvine a-i cinsti şi a-i chema prin rugăciune, ca pe mijlocitorii noştri la Dumnezeu, ale cărora şi moaştele se cuvine a le cinsti. **A doua** este a sufletelor necredincioşilor şi a creştinilor ce au trăit păgâneşte şi au murit fără pocăinţă, a cărora parte este iadul şi focul gheenei. **A treia** ceată de suflete este a acelora ce au murit întru pocăinţă dar grăbindu-i moartea, n'au apucat a-şi face canonul pentru păcatele lor şi a dovedi cu faptele îndreptarea lor. Pentru aceştia sfânta Biserică, prin jertfa cea fără de sânge a Răscumpărătorului lumii, Dumnezeu-omului Isus Hristos, prin rugăciuni, prin milostenie şi prin alte binefaceri în numele lor, le mijloceşte dela Dumnezeu iertare» (Euhologiu bogat, ediţia V Bucureşti, 1926, pg. 542—543).

Părintele Popa a identificat ceata a treia cu purgatorul, zicând: «Noi, cinstite diacoane, la ceata a treia îi zicem — **Purgator**». Prin această identificare s'a pus şi Cucernicia Sa în rândul acelora cari pornind dela faptul, că biserica noastră se roagă pentru cei morţi, au tras încheierea, că ea ar admite purgatorul. Nimic mai greşit şi mai abuziv decât această încheiere.

Biserica ortodoxă învaţă, că omul dupăce moare nu mai poate face **personal** absolut nimic pentru mântuirea sufletului său. Biserica catolică la rândul ei învaţă dimpotrivă, că omul poate lucra la această mântuire personal şi efectiv, **chiar şi dincolo de moarte.** Cum? Aşa, că el sufere chinurile unui foc şi prin aceste suferinţe îşi curăţă sufletul de păcatele cu care a trecut pragul veciniciei.

Acest foc se cheamă foc curăţitor sau purgator. Este evident pentru orişicine, că biserica ortodoxă respingând meritul de după moarte, respinge în mod implicit şi purgatorul, care nu-i nimic altceva decât mijlocul prin care omul poate dobândi acest merit. Deosebirea dintre cele două biserici zace tocmai aici...

Rugăciunile pentru cei morţi sunt un argument împotriva ideei purgatorului ca atare. Aceste rugăciuni, pe care le-a păstrat şi biserica apuseană, vor fi şi vor rămâne o dovadă nemincinoasă a înoirii de care s'a făcut vinovată.

Noi ortodocşii ne rugăm pentru cei morţi, cerând dela Dumnezeu iertarea păcatelor lor, tocmai pentrucă ştim absolut sigur că ei nu mai pot face nimic pentru mântuirea lor sufletească, pe când catolicii se roagă doar ca să le scurteze durata petrecerii lor în purgator, din care în cele din urmă tot ies, **chiar şi fără ajutorul acestor rugăciuni.** La noi apar rugăciunile pentru cei morţi ca absolut necesare, pe când la catolici ca cel mult binevenite.

Cărţile liturgice desvălesc pas de pas şi într'o formă răpitor de frumoasă şi plastică învăţătura bisericii noastre, schiţată mai sus. Voiu cita câteva din cântările dela înmormântare, cari se ocupă în mod firesc mai de aproape de acest [illegible]. Una din ele cere ca Dumnezeu să primească ultima rugăciune de lacrimi a celui mort. Aceasta însemnează, că cel trecut din viaţă nu mai poate face după aceea nimic pentru sine. «Chemării celei de sus, Mântuitorule arată-l împreună moştenitor pe acesta ce cu credinţă s'a mutat, primind rugăciunea lacrămilor lui **cea mai de pe urmă**». (*προσδεχόμενος αὐτοῦ τὴν τελευταίαν εὐχὴν τῶν δακρύων.* Mărirea dela peasna III a canonului pentru înmormântarea preoţilor mireni). Intr'o altă cântare (Mărirea dela sfârşitul rânduielii pentru înmormântarea mirenilor) cel mort se adresează celor rămaşi în urmă cu următoarele cuvinte mişcătoare: «Văzându-mă zăcând fără glas şi fără suflare, plângeţi toţi pentru mine, fraţilor şi prietenilor, rudeniile şi cunoscuţii! Că ieri vorbeam cu voi şi fără de veste mi-a venit asupră înfricoşat ceasul morţii... de acum nu voiu mai umbla cu voi, nici voi mai vorbi! Că la judecătorul mă duc, unde nu este făţărie... Ci vă rog pe toţi şi mă cuceresc vouă, să vă rugaţi neîncetat lui Hristos Dumnezeu pentru mine, ca să nu fiu rânduit după păcatele mele la locul cel de muncă, ci să mă aşeze unde este lumina vieţii». Unica nădejde care i-a mai rămas prin urmare mortului sunt rugăciunile celor vii pe cari îi imploară să le facă neîncetat. Ele singure îi mai pot ajuta.

Cei vii cer într'altă cântare (Mărirea dela peasna IV a canonului înmorm. mirenilor) ca Dumnezeu să-l cureţe pe cel mutat de ceaţa păcatului. «Pe cel mutat de pe pământ, care laudă puterea ta cea dumnezeească primeşte-l, făcându-l fiu luminii şi curăţeşte-l de ceaţa păcatului, mult îndurate» (*τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀχλὴν ἐκκαθαίρων*). Prin urmare nu cel mutat se scapă pe sine prin suferinţe personale de păcatele pe care le are, ci Dumnezeu singur îl curăţă, iertându-l.

Biserica şi credincioşii se apropie de Mântuitorul cu cereri de iertare pentru cei morţi nădăjduindu-se exclusiv în adâncul cel nedeşertat al milostivirii lui, arătat prin jertfa de pe cruce. «...Ca cela ce eşti adâncul cel nedeşertat al îndurării şi izvorul bunătăţii, sufletul robului tău acesta ce s'a mutat dela noi odihneşte-l» (Stihira I a glasului VII dela rânduiala înmormântării călugărilor). «Ca un împărat mi-ai scris mie slobozire, cu văpsele roşii încruntându-ţi degetele tale Stăpâne şi roşindu-le cu sângele tău. Şi acum cu credinţă te rugăm, cu cei întâiu născuţi ai tăi numără şi bucuria dreptilor tăi a dobândi învrednicește pe acesta ce s'a mutat la fine cel milostiv» (Stih. I a glasului VIII dela înmorm. călugă- izbaveşte de greşeli cu pe robul tău, Mântuică **nimenea nu se** teză **din faptele** oameni, Iubitorule de oameni» (Mărirea dela peasna VI a canonului înmorm. preoţilor mireni).

Ceice n'au întrat după moarte întru viaţa cea fericită sunt ţinuţi în muncile cele înfricoşate ale iadului. Credincioşii roagă cu multă căldură pe Maica Domnului, ca ea să se roage Fiului Său pentru izbăvirea lor din aceste munci. «Dintru tine s'a născut Izbăvitorul după firea omenească, mai presus de fire, pe carele Fecioară nenuntită cu osârdie **roagă-l, să scoată pe toţi** din muncă şi din nevoi şi **din muncile cele înfricoşate ale iadului** şi mântueşte pe acesta ce s'a mutat dela noi acum cu credinţă» (*ἱκέτευε τοῦ ῥυσθῆναι .. κολάσεως καὶ δεινῶν καὶ φοβερῶν τοῦ ᾅδου κολαστηρίων.* Şi acum, dela peasna V a con. pentru înmorm. preoţilor).

Din muncile iadului nu se poate mântui nimeni pe sine singur. «...Nimenea în iad nu se va mântui **pe sine** dar voi pentru toţi vă rugaţi». (*οὐδεὶς ἐν ᾅδῃ λυτροῦται ἑαυτόν.* Stih. I de după peasna a 9 a can. pentru înmorm. preoţilor mireni), pentrucă «în iad nu este pocăinţă» (*οὐ γάρ ἔστι εἰς ᾅδην μετάνοια.* Stih. X de după condacul aceluiaş canon). Numai Fiul lui Dumnezeu «mântueşte din munci pe cei cari voieşte» (*σώζει τῶν βασάνων οὓς δέλει.* Şi acum, de după peasna VIII a aceluiaş canon).

Mă opresc aici. Dacă Părintele Popa ar fi cetit cât de cât diferitele rânduieli de înmormântare ale bisericii noastre ar fi văzut îndată, că nimica nu îi este mai străin acestei biserici decât învăţătura despre purgator — acel pretins loc mijlociu între raiu şi iad, în care ar petrece sufletele acelora cari prin suferinţe personale, plus rugăciunile bisericii au să se mântuiască. Dacă Părintele Popa ar mai fi cetit în sfârşit mărturisirea de credinţă pe care biserica noastră o cere dela papiştaşii cari se reîntorc la ortodoxie ar fi găsit în ea şi următorul text foarte limpede: «Crez şi mărturisesc, că rugăciunile şi milosteniile celor vii pentru cei adormiţi în credinţă şi mai ales întrunite fiind cu jertfa cea fără de sânge a Răscumpărătorului lumii, ajută sufletelor trecute din această viaţă, mijlocind pentru ei iertare dela Dumnezeu. Iară **dogma despre purgator sau focul curăţitor, o recunosc de născocire netemeinică**» (Euhologiul citat pg. 541).

Părinte Popa! Cuvintele pe care le-ai citat vorbesc exclusiv de rugăciunile bisericii, nu şi de suferinţele curăţitoare pe care le-ar îndura cei morţi. De aceea ele nu dovedesc de loc afirmaţia Cucerniciei Tale, că biserica ortodoxă ar admite şi ea învăţătura despre purgator. Faptul că le-ai citat cum le-ai citat mi-au arătat două lucruri şi anume: Intâi că nu eşti în clar cu noţiunea de purgator şi 'n al doilea rând că nu cunoşti cuprinsul cărţilor noastre liturgice. Ar fi bine să le studiezi mai de aproape pe amândouă şi să tragi apoi Cucernicia Ta toate consecinţele pe care ţi le impune doctrina cărţilor noastre liturgice şi să te întorci — dimpreună cu toţi aceia în milocul cărora trăieşti şi catehizezi — la staulul bisericii celei adevărate a lui Hristos.

De încheiere dau dlui redactor dela «Unirea» un sfat binevoitor. Pe viitor să cearnă mai bine articolele care i se trimit spre publicare. Aceasta în interesul bine priceput al foii pe care o conduce şi şi în al D-sale personal.

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Organizaţi Oastea Domnului

Bugetul cultelor pe 1933

— Prigonire şi favoritism —

Din bugetul tipărit al Cultelor pe 1933 — primit numai zilele acestea, — constaţi cu multă durere şi indignare, că guvernanţii noştri de eri şi de azi, nu numai că poartă un vădit desinteres faţă de Biserica ortodoxă, dar fac o operă sistematică de prigonire şi distrugere a ei. Şi cum aceşti guvernanţi, în numele «democraţiei integrale» nu o pot desfiinţa deodată, voesc să-şi ajungă ţinta prin sărăcirea ei şi prin desfiinţarea sistematică rând pe rând a organelor ei. Azi desfiinţează şcoli, seminarii, suprimă posturile organelor centrale eparhiale, considerându-le prea costisitoare, mâne desfiinţează apoi din o trăsătură de condei toţi paraclisierii, şi aproape jumătate din cântăreţii bisericeşti, fiind ei prea oneroşi pentru bugetul statului, iară tuturora le amputează retribuţiunile până aproape la desfiinţare. Dar această prigonire se face numai faţă de Biserica ortodoxă, a majorităţii covârşitoare a locuitorilor ţării, zisă şi «dominantă», pe când celelalte culte sunt menajate şi protejate. Aceasta supără şi indignează. Pe când la ortodocşi se fac reduceri, tot atunci la celelalte culte, fie la românii uniţi, fie la ungurii romano-catolici sau reformaţi, ori chiar la mohamedani, nu li s'a redus aproape nici o persoană, nu li s'a desfiinţat nici o şcoală, nu li s'a redus nici o organizaţie de fast moştenită dela asupritorii noştri unguri de eri. Din contră acestora li se acordă an de an noi şi noi favoruri şi noi organizaţiuni, cari se plătesc din cruţările făcute pe pielea ortodocşilor. De pildă de curând s'a dat bisericii unite pe lângă cele 4 episcopii existente una nouă, cu tot aparatul administrativ, celor 2000 de romano-catolici armeni o episcopie nouă, iară Arhiepiscopiei romano-catolice din Bucureşti 5 canonici etc.

An de an am constatat aceste favorizări şi am protestat contra acestui tratament maşter faţă de Biserica ortodoxă, dar înzadar. Sistemul inaugurat în 1919 se continuă cu aceiaş brutalitate şi nedreptate şi cu totala desconsiderare a bisericei ortodoxe, care şi anul acesta iese batjocorită, sărăcită şi umilită. E foarte dureros şi umilitor, că în raport cu Biserica ortodoxă cultele minoritare se bucură de o escesivă dotaţie din bugetul statului, ceea ce a trezit deapururi nemulţumiri şi sensibilităţi, mai ales astăzi, când visteria ţării sufere de grele lipsuri financiare, încât se reduc funcţionarii, se amputează salariile şi pensiile şi se suprimă atâtea şi atâtea şcoli şi alte instituţii culturale.

Constatăm cu durere, că reducerile se fac fără nici o proporţie, căci pe când din bugetul de mizerie al bisericei ortodoxe se face reducere de aproape 44 milioane lei, iară unelor culte minoritare reduceri mult mai moderate, abia de 13 milioane, atunci din banii luaţi dela ortodocşi se dau uniţilor încă aproape 20 milioane, iară ungurilor unitari peste 1 milion lei.

Partidul naţional-ţărănesc dela cârma ţării, având mulţi fruntaşi uniţi, arată atâta favoritism faţă de uniţi şi faţă de străinii de altă lege, iară faţă de ortodocşi în acelaş timp numai prigoană şi ostilitate. Se arată din partea statului deoparte o sgârcenie neexplicabilă şi suspectă faţă de Biserica ortodoxă, de altă parte o largă protejare faţă de celelalte culte şi în special faţă de uniţi. Cu ocazia discuţiei bugetului, un fruntaş al partidului naţ.-ţăr. profesorul univ. N. Ghiulea, fost raportorul bugetului general al statului, ne a dat să înţelegem, că ideologia acestui partid faţă de biserică tinde spre o separaţie a ei de stat, deoarece a afirmat, că cultele ar trebui să rămână un capitol de conştiinţă individuală, fără nici un drept la bugetul public al statului, şi că statul n'ar trebui să aibă nici o obligaţie faţă de Biserică.

In şedinţa camerei dela 28 Martie 1933 dl Ghiulea a spus:

«Ar fi bine ca noi să fixăm cari sunt funcţiunile fundamentale ale statului — simple, — 5—6, câte sunt — şi să facem un buget care să satisfacă aceste funcţiuni; iar restul funcţiunilor, de civilizaţie, de cultură, sociale şi economice, să le lăsăm la subvenţiile pe cari noi le-am dat instituţiunilor, administraţiilor sau chiar asociaţiilor de particulari, cărora le-am încredinţat funcţiunile, *pe cari statul în situaţiunea de azi nu le mai poate împlini*», (Mon. Oficial p. III Nr. 75/1932 p. 2927).

Şi ce-i mai dureros, că nimeni nu s'a găsit să ceară o lămurire dela banca ministerială. Ce se poate aştepta dela un partid «democratic» cu o astfel de ideologie?

Acest guvern a arătat ostilitate faţă de Biserica ortodoxă şi favoritism faţă de cea unită şi în guvernarea trecută. Deşi a recunoscut încă din 1931 nedreptăţile făcute numai Bisericii ortodoxe şi apoi preoţilor prin aplicarea la salariile lor a două curbe speciale — totuşi în loc să repare acum greşala făcută, — a consfinţit cele făcute de guvernul Iorga-Argetoianu şi a adaos o nouă curbă, mărind astfel nedreptatea.

Este cunoscută atitudinea faţă de Biserică a guvernării Iorga-Argetoianu, pe urma căreia preoţii au rămas neplătiţi pe 6—8 luni. Multe lucruri pe cari nu le-am dorit a făcut acest guvern, dar un lucru de dreptate a făcut dl Iorga, la intervenţia stăruitoare şi vrednică de laudă a unui devotat sfetnic, dând decizia Consiliului de miniştri Nr. 1762/1931 (Mon. Of. 282/1931) conform căreia la repartizarea ajutorului de stat pentru culte, şi până la constatarea averilor şi nevoilor reale, va avea *să se aplice principiul proporţionalităţii*, avându-se în vedere numărul sufletelor, în conformitate cu articolul 31 din legea Cultelor. Conform acestui jurnal s'a făcut repartizarea ajutorului de stat aşa cum se cuvine diferitelor culte. Dar repartizarea a rămas numai pe hârtie, căci în bugetul pe 1932, faţă de această repartizare s'au prevăzut tuturor cultelor neortodoxe sume în plus, numai Bisericii ortodoxe o reducere de peste 13 milioane lei, care s'a atribuit bisericei unite.

Dar nu numai atât. Actualul guvern a acordat cu multă munificenţă din bugetul pe 1932 *bisericei unite un ajutor extraordinar de 15 milioane lei* pentru completarea lefurilor preoţilor pe lunile August—Noemvrie şi ulterior *încă 5 milioane lei*, pe timpul din Decemvrie 1932 până la 1 Aprile 1933 (vezi Monitorul Of. 199/1932 pag. 5178). La votarea acestui spor de întregire la salariile preoţilor uniţi s'a invocat egalitatea de salarizare cu a preoţilor ortodocşi. Ar fi justă această pretenţie, dacă nu am şti, că această deosebire provenea din faptul, că în 1931, când ministerul finanţelor a cerut reducere de personal, uniţii au preferat acest plus de reducere la salariile preoţilor, numai să rămână cu personalul dela centrele eparhiale intact. Şi precum în 1931 le-a reuşit să rămână cu personalul intact, aşa în 1932 au rămas cu salariile egale cu ale ortodocşilor, cărora li s'au tăiat şi din salarii şi din personal, — ceea ce am prevăzut înainte cu 2 ani. Nu ne supără, că s'a uşurat prin această sporire viaţa celor 1500 preoţi uniţi, dar ceea ce ne doare este, că acolo unde s'au găsit 20 milioane pentru a spori salariile preoţilor uniţi, se puteau găsi cu oarecare bunăvoinţă şi cele 44 milioane pentru a nu spori mizeria celor peste 7000 de preoţi ortodocşi şi pentru a nu lăsa pe drumuri cei 2504 cântăreţi ortodocşi. Şi aceasta se putea cu atât mai uşor, cu cât a stat în puterea uniţilor dela cârma ţării, cari s'au arătat mai cruţători şi mai darnici faţă de unguri, decât faţă de fraţii lor români. Principiul proporţionalităţii a fost abandonat şi în locul lui s'a înstăpânit *bunul plac* şi consideraţiunile confesionale şi politice.

*

Premise aceste consideraţiuni generale, — spre a le dovedi — vom arăta pe scurt nedreptăţile de 3 ani încoace faţă de Biserica ortodoxă şi favoritismul faţă de celelalte culte şi în special faţă de cel unit şi rom.-catolic. Pe când Bisericei ortodoxe i se taie cu nemiluita din personal şi i se reduc orice ajutoare, ce erau asigurate în bugetele anterioare pentru nevoile ei indispensabile, în acelaş timp în special bisericii unite i se acordă noi favoruri, din cruţările rupte dela ortodocşi.

1. Astfel în 1929, la Consistorul unit din Blaj s'au avansat în leafă şi încă destul de bine — fără excepţie — toţi funcţionarii, şi s'au creiat 4 posturi nouă, cari în 1928 nu erau, (vezi buget 1929, pag. 104) iară Bisericei ortodoxe, care încă a cerut majorarea lefii unor funcţionari cu vechime, aceasta i s'a refuzat categoric, ba ce e mai mult s'au şters din buget toţi secretarii episcopilor ortodocşi, cari în anul precedent erau luaţi în buget.

2. In 1931 i s'au şters Bisericii ortodoxe — fără învoirea ei — sub motivul economiilor bugetare, toţi misionarii, revizorii eparhiali, paracliserii şi s'a redus numărul consilierilor şi protopopilor, în total peste 1100 persoane, iar în 1933 s'au şters din buget 2504 cântăreţi ortodocşi (vezi art. 50 pag. 209). Bisericei unite i se reduc abia câteva persoane din diurnişti şi funcţionari inferiori, dar în acelaş timp se înmulţesc episcopiile cu cea din Maramureş şi cu 10 persoane la aceea episcopie. Ce e mai revoltător, că celorlalte culte minoritare în loc să li se reducă personalul, li se înmulţeşte. Aşa d. e. până în 1931 la Arhiepiscopia rom.-cat din Bucureşti nu erau luaţi în buget canonicii, iar în bugetul pe 1932—33 găsim 5 canonici, dintre cari 4 cu leafă şi gradaţii. La o Arhiepiscopie cu vre-o 25000 suflete şi cu *abia 21 preoţi*, centrul-episcopal cu un buget de 1.311,780 Lei la 12 persoane, e un lux de neiertat în criza de astăzi (vezi stat. 356 din 1933). Iată unde se dau banii luaţi dela cântăreţii ortodocşi. La episcopiile ortodoxe — cu credincioşi dela 300—800,000, statul nu voeşte să dea leafă decât la 3 consilieri, iară la episcopiile unite şi rom.-cat. cu credincioşi mult mai puţini plăteşte câte 4—6 şi 10 canonici.

3. Până în 1932 era luată în buget o sumă, ce-i drept mi-

nimală, pentru orele suplimentare dela Academiile teologice ortodoxe şi catolice. In acest an s'a şters suma dela Academiile teologice ortodoxe şi *s'a lăsat numai la cele catolice.* (Stat 363—4).

4. In bugetul pe 1933 nu s'a prevăzut salarul episcopilor dela cele 2 eparhii ortodoxe vacante, Huşi şi Ismail, însă pe seama *episcopului rom.-cat. armean*, care are de păstorit 2000 (două mii) credincioşi se prevede salar în regulă. — Este interesant de ştiut, că legea Nr. 2812 din 31 VIII 1931 publicată în Mon. Of. Nr. 259—1931 prin care se recunoaşte sub guvernul Iorga pe seama cultului catolic armean un episcop se spune precis: »*cu derogare dela art. 31 din Legea Cultelor statul nu e obligat la nici un ajutor*«. Această dispoziţie e anulată la câteva luni de acelaş guvern prin decretul regal Nr. 3697 din 14 XI 1931 (Mon. Of. 271—1931), prin care s'a deschis cu mare grabă un credit extraordinar de 200,000 Lei pentru plata salarului episcopului pe timpul Martie—Decemvrie 1931. Pe când pentru lefurile preoţilor ortodocşi, cari rămân neplătiţi 3 luni din 1931 şi 3 luni din 1932 nu se găsesc bani, se găsesc bani pentru salarul retroactiv al episcopului acestui minuscul cult. In bugetul pe 1932 găsim pentru armeni 363,360 Lei, iar în 1933 suma de 314,400 Lei (pag. 222).

5. O altă dispoziţie dăunătoare Bisericii este *neluarea în buget a salariilor preoţilor dela parohiile vacante.* S'a protestat contra acestei nedrepte dispoziţii, dar până acum nu s'a revenit asupra ei. Ministerul Instr. şi Cultelor cu adresa din 13 IV a. c. Nr. 45280—5362 răspunde, că nu poate reveni asupra dispoziţiei de sus. Prin această dispoziţie multe sute de altare (numai în Arhiepiscopia Sibiului sunt 92 parohii vacante) rămân pustii şi zeci de mii de credincioşi trăesc în întunerec fără preot, fără mângăerea sufletească necesară, expuşi tuturor curentelor ucigătoare de suflet. Multe din aceste parohii sunt în regiuni muntoase, bântuite de sărăcie şi foame, greu de administrat fără preot în loc, iară altele în regiuni miniere expuse propagandei primejdioase socialiste şi comuniste. Unele din ele sunt în regiuni săcueşti, unde elementul românesc e ameninţat cu maghiarizarea. Prin obligativitatea catehizaţiei prin preoţi această dispoziţie face ca multe mii de elevi să rămână fără instrucţia şi educaţia religioasă-morală.

*

6. In anii precedenţi prin cele 2 curbe de sacrificiu aplicate preoţilor ca şi celorlalţi funcţionari publici şi prin *cele două curbe speciale aplicate numai preoţilor* s'au redus salariile preoţilor atât de mult, încât au ajuns cu salariile în urma celor mai inferiori slujbaşi ai statului. Când preoţimea aştepta să i se repare nedreptăţile făcute, ştergându-se cele două curbe speciale, atunci prin noile dispoziţii ale Min. de Finanţe *i se aplică a cincia curbă.* In urma acestor multe curbe preoţii noştri au ajuns în Ţara românească codaşii slujbaşilor, căci *cele mai multe salarii nu trec de 2000 Lei lunar.* Un preot cu bacalaureat şi 4 ani Academie teologică, fără gradaţii, primeşte salar lunar abia 1600—1700 Lei — iară unul cu 4 gradaţii, ceva peste 3000 Lei, pe când un picher ori cantonier dela C. F. R. cu 4 clase primare primeşte vre-o 2000 Lei lunar, iară un sergent dela poliţie tot atât, pe când servitorii dela ministere au 3000 Lei. La aplicarea curbei a 5 a trebuia făcută excepţie cu preoţimea. Dar această excepţie nu s'a făcut decât cu armata şi magistratura, cari au lefuri bunişoare. Deci pe când faţă de preoţime lipsă de echitate, atunci armatei şi magistraturei privilegii. Prin această totală desconsiderare a drepturilor preoţimii i se aduce o neiertată umilinţă, pe care nu o merită.

Dar s'a adus ca motiv la refuzul aplicării aceluiaşi tratament, că preoţimea are şi alte venituri afară de salar. E vechea poveste a veniturilor dela popor, cari însă au fost odată calculate la statorirea salariilor preoţilor, *cari sunt mult mai mici decât la oricare categorie de funcţionari cu aceeaşi pregătire.* Astăzi, când sătenii nu-şi pot plăti nici impozitele nici datoriile, aceste venituri nu mai există. Pot fi excepţii la unele biserici dela oraşe şi din capitală, unde înseamnă ceva veniturile dela epitrafil, dar acestea rămân tot numai excepţii. Te întrebi cu oarecare îngrijorare şi durere, ce-i rămâne bietului preot după reţinerea de 10% la fondul de pensii, după impozitul global şi cel de 4 şi 8%? Poate abia ceva peste 1000 Lei. Cum va putea el oare să trăiască, să-şi crească copii la şcoală conform obligaţiilor sociale ce le are din acest salar? Şi totuşi Dl Madgearu, Ministru de finanţe, a afirmat în cameră cu ocazia discuţiei bugetului, că «cu toate reducerile nu există în ţară slujbaş să primească un salar sub 2500 Lei lunar». Curios că la această afirmare nu s'a găsit nici un preot parlamentar să-i răspundă.

7. O altă favoare se face de actualul guvern bisericii unite prin decizia Ministerului Cultelor Nr. 106,764—1932 prin care «cu începere dela 1 X 1932 *se acordă Academiei teologice din Blaj dreptul de a libera diplome de licenţă* egale în grad şi echivalente cu diplomele de licenţă liberate de Facultăţile teologice ortodoxe din Bucureşti, Cernăuţi şi Chişinău, întrucât această Academie se conformează legii învăţământului superior în ce priveşte condiţiile de înscriere şi durata studiilor. (Mon. Of. Nr. 192—1932). Acest drept s'a cerut în repetite rânduri şi pe seama Academiilor teologice ortodoxe, dar a fost refuzat, deşi împlinesc întru toate condiţiile cerute de lege. Cum se poate numi o astfel de procedură dacă nu arbitrară şi nedreaptă?

In senat I. P. S. Sa Patriarhul Miron şi alţi ierarhi şi-au ridicat glasul lor în repetite rânduri arătând nedreptăţirea Bisericii ortodoxe, au protestat contra tratamentului maşter al preoţimii şi au arătat «ostilitatea vădită pe care a constatat-o la unii dintre membrii guvernului». — S'au făcut dese memorii din partea eparhiilor, din partea Asociaţiilor preoţeşti şi intervenţii personale din partea multor chiriarhi pentru îmbunătăţirea sorţii preoţilor şi pentru delăturarea nedreptăţilor, dar înzadar. Actuala guvernare făgăduise la început repararea nedreptăţii faţă de curbele speciale, dar am rămas numai cu făgăduiala. Din contră, pentru a mări şi mai mult nedreptatea a scos din buget 2504 cântăreţi ortodocşi, al căror salar făcea vre-o 13 milioane Lei, ca să aibă de unde da celorlalte culte eterodoxe.

*

Am putea continua cu nedreptăţile, dar renunţăm, deoarece ele au fost adeseori sulevate în diferite ziare, reviste şi broşuri.

Pentru a putea aprecia cum la repartizarea ajutoarelor acor-

FOIŞOARA

Mici studii istorice*

III

Doi iezuiţi

1.

Ioan Teofil Delpini

A fost, în secolul XVIII, o figură remarcabilă în Sibiu.

Dela Viena fusese trimis să contribue la catolicizarea anabaptiştilor din Vinţul de jos (cca 1765).

Gândind social şi catoliceşte; aducând cu sine o idee social-şcolară, realizată în Austria de *pater*-ul Parhammer, Delpini întemeiè orfanotropiul catolic-terezian din Sibiu. Cu ceva carte, cu câte-o meserie ieşiau din el elevi şi eleve (şi Români, şi Romînce), putând trăi.[1]

Generosul iezuit era, însă, un catolic perfect-iezuitic. W. Schmidt se miră de unde şi cum îşi va fi procurat el documente săseşti rezervate. Două documeute ni-l arată cum laborà şi contra Românilor, precizând idei vrednice de-a fi mereu readuse în memoria lor. Aşadar iată-le!

*

I Despre neuniţi:[2] Numirea unui *episcop neunit* ar fi o pagubă mare; chiar numele de episcop ar fi o înălţare (*Zawachs*).

Cheştiunea este şi *politică.* Pentrucă valahii sunt devotaţi episcopului şi deci de mai temut, dacă vor avea un cap. Nici episcopului nu i s'ar puteà acordà încredere: din cauza cunoscutei infidelităţi greceşti (*Untreyheit*), mai ales în împrejurările de faţă, când vorba este ca între schismatici şi catolici să se decidă chestia, cel puţin precum crede plebea *rusească.* «Mi-este greu să cred că episcopul va închina mai mult spre Curtea noastră, decât spre cea de-o credinţă cu el, (spre aceea) care înzestrează pe preoţii săi cu pensiuni din belşug, care îngrijeşte imperial şi anual de trebuinţele bisericelor sale de reşedinţă, precum se întâmplă la *Braşov*, unde este vorba ca episcopul să-şi aibă scaunul».[1] Chiar fidei fiind, episcopul rămâne totuşi schismatic şi la popor, oricând, mai primejdios, dacă va avea un cap.

Stinţirea de preoţi nu este necesară, pentrucă: 1. se sfinţesc, ca supt Dionisie,[2] *schlechte Kerl* (lichèle!), care fug de muncă şi se sfinţesc în provincii străine;[3] şi 2. pentrucă sunt atât de mulţi încât, fără exagerare, pot zice că preoţi vor fi de-ajuns chiar dacă în zece ani nu se va mai sfinţi nici unul.

Mai multă atenţie merită gravaminele prezentate contelui Hadik.[1] Căci, ştiindu-se că unii popi din Ungaria corespondează cu Ruşii, este o întrebare dacă şi aceştia (preoţii ardeleni) nu vor deveni mai îndrăzneţi. Cuminte este temerea că aceşti Valahi vor emigrà în Valahia şi fără a fi primit vreun episcop; dar eu mă tem că golirea (de oameni) a ţării se va atribuì nenumirei episcopului. Deci episcopul poate fi numit, dar cu adaosul de *taină* că, îndată ce se va simţi, că ei totuşi emigrează ori corespondează cu Ruşii, contele O'Donel[2] să-l poată suspenda (pe episcop) imediat.

Ca *loc de reşedinţă*, cel mai primejdios este Braşovul, fiindcă: acolo locuesc pensionarii Rusiei; de-acolo se face comunicaţia cea mai mare cu Valahia şi cu negustorii greci; iar (acolo) catolici cari ar putea priveghia[3] sunt mai puţini, învremece prinprejurul bisericelor şi caselor (depe acolo) locuesc numai schismatici foarte

---

* *Dle redactor,* — **Micile studii istorice** — *în capul meu o* **salbă** *lungă de momente istorice nelămurite, rău explicate, uitate ori necunoscute — vor apărea pe sărite; venindu-le vremea şi putinţa să le adun în volum ele vor evidenţiă şi necesitatea lor, şi ideea că amănuntul* **caracteristic** *trebue să completeze şi la noi, în Ardeal, povestirea seacă, a unei istorii monotone. Deci, deocamdată,* **pe sărite,** *cu voia Dtale şi a cetitorilor. —* *G. B. D.*

[1] Lupta pentru întemeerea orfanotropiului a descris-o Wilhelm Schmidt în volumul *Die Stiftung des Katolischen Theresianischen Waisenhauses bei Hermannstadt,* Hermannstadt, 1869.

[2] W. Schmidt, p. 86.

[1] Evident, un *denunţ*, în toată regula!

[2] Novacovici

[3] Muntenia şi Moldova.

[1] Fost comandant general în Ardeal (după Buccow).

[2] Comandant general după Hadik.

[3] Spionaj în toată regula!

date Cultelor în bugetul pe 1933 au fost favorizate celelalte biserici în paguba Bisericii ortodoxe va trebui să dăm un tablou al populaţiei după statistica oficială din 1930. După această statistică sunt în total 17.820,000 suflete în România, din cari revin în cifre rotunde pe:

ortodocşi	13.000.000	suflete	sau 73%
uniţi (gr.-cat.)	1.300.000	„	„ 7·3%
romano-catolici	1.100,000	„	„ 6·2%
reformaţi	660.000	„	„ 3·6%
luterani	300.000	„	„ 1·7%
unitari	75.000	„	„ 0·5%
musulmani	160.000	„	„ 0·8%
mozaici	1.000.000	„	„ 5·7%
alţii	250.000	„	„ 1·2%

Proporţia numerică între ortodocşi şi uniţi este de 10:1. In Ardeal sunt circa 2 mil ortodocşi, deci raportul dintre aceştia şi uniţi este de 3:2. Deci şi ajutoarele ce le acordă statul ar trebui să fie, şi până la statorirea situaţiei materiale, în proporţie cu numărul sufletelor, neţinând seamă de averile mult mai considerabile ale cultelor eterodoxe, înzestrate cu multă munificenţă de fosta monarhie austro ungară, care s'a arătat atât de vrăjmaşe Bisericii ortodoxe, precum nici de nevoile reale, conform art. 31 din legea cultelor.

Pentru evidenţiarea nedreptăţii Bisericii ortodoxe şi favorizarea celorlalte culte vom arăta comparativ situaţia tuturora.

A) Personalul diferitelor biserici se prezinta astfel:

	Ortodocşi	Uniţi	Rom.-cat.	Reformaţi	Unitari	Evang. lut.
Episcopi	18	5	6	1	1	1
Consilieri (canonici)	54	31	17	—	—	—
Protopopi	73	75	28	25	4	8
Preoţi	7825	1569	696	836	113	282
Secretari eparhiali	1	10	9	—	—	—
Spirit. la Acad. teol.	—	3	—	—	—	—
Secr. la Acad. teol.	—	3	—	—	—	—

Ţinând cont de proporţia credincioşilor **Biserica ortodoxă ar trebui să aibă** faţă de:

B)

	Uniţi	Rom.-cat.	Reformaţi	Unitari	Evang. lut.
Episcopi	50	78	20	170	43
Consilieri	310	221	—	—	—
Protopopi	750	364	460	680	344
Preoţi	15690	10166	16720	192000	12126
Secretari eparhiali	100	117	20	170	—
Spirit. la Acad. teol.	30	—	—	—	—
Secr. la Acad. teol.	30	—	—	—	—

Având în vedere ***situaţia actuală din Biserica ortodoxă*** în proporţia credincioşilor, **celelalte culte ar trebui să aibă numai**

C)

	Uniţi	Rom.-cat.	Reformaţi	Unitari	Evang. lut.
Episcopi	2	2	1	—	—
Consilieri	5	4	—	—	—
Protopopi	7	6	4	0·4	2
Preoţi	782	602	360	46	180

După situaţia actuală se vine la fiecare episcop

D)

	Preoţi	Protopopi	Consilieri
la ortodocşi	460	4	3
„ uniţi	323	15	6
„ romano-catolici	100	4	3
„ reformaţi	836	25	
„ unitari	113	4	
„ evanghelici luterani	228	8	

E) iară ***la un protopop se vin***

la ortodocşi	115	preoţi şi	175.000	credincioşi
„ uniţi	21	„ „	17.000	„
„ rom.-cat.	25	„ „	39.000	„
„ reformaţi	33	„ „	28,500	„
„ unitari	28	„ „	18,750	„
„ evang. lut.	35	„ „	37.000	„

F) Un ***preot păstoreşte***

la ortodocşi	circa	1700	credincioşi
„ uniţi	„	860	„
„ romano-catolici	„	1500	„
„ reformaţi	„	750	„
„ unitari	„	660	„
„ luterani	„	970	„
„ mohamedani	„	520	„

Oricine poate uşor constata disproporţia enormă înte situaţia de inferioritate a condiţiilor de viaţă a Bisericei ortodoxe faţă de celelalte culte. Şi în vechiul regat au fost până în 1930 în fiecare judeţ mai mulţi protopopi, dar s'au redus, lăsându-se numai câte unul de judet, pe când la uniţi s'au lăsat toţi cei 75 protopopi, aşa că astăzi au cu 2 mai mulţi decât întreaga Biserică ortodoxă. Tot aşa s'a întâmplat cu consilierii şi cu celălalt personal dela centrele eparhiale.

De pildă Arhiepiscopia rom.-catolică din Bucureşti are consistoriu la 21 preoţi, iar episcopia dela Iaşi la 34 preoţi, cea din Satumare la 59 şi cea din Orade la 65 preoţi, mai puţini decât un protopopiat ortodox din vechiul regat. ***Episcopia armeană are abia 6 preoţi.*** Pentru aceste centre eparhiale statul plăteşte în criza de azi sume considerabile, egale sau mai mari decât la centrele eparhiale ortodoxe, cu preoţi şi credincioşi înzeciţi. ***Numai Arhiepiscopia ortodoxă din Bucureşti are aproape atâţi credincioşi cât*** **toate** ***episcopiile unite.*** Biserica ortodoxă în repetite rânduri a cerut acordarea ajutorului bănesc pentru personalul necesar la funcţionarea normală a instituţiunilor sale: ca protopopi, consilieri, secretari, misionari, revizori eparhiali şi spirituali la Academiile teologice, dar a fost consecutiv refuzată, pe motiv de economii. Foarte frumos a amintit I. P. S. Sa Patriarhul Miron într'un discurs la senat, că în împrejurările anormale de azi, Biserica ortodoxă este nevoită să iasă la lucru în ogorul înţelenit al sufletelor ***cu un singur plug***, pe când celelalte culte cu 3, 4, 5 pluguri, deci cum va putea să aibă cu mijloace mai reduse acelaşi spor şi rezultat ca şi cultele neortodoxe?

*

Să cercetăm acum cifrele bugetului pe 1933 să vedem cum se prezintă.

Bugetul cultelor pe anul bugetar dela 1 April 1933 până la 1 April 1934 este de 505.778,157 Lei, cu o scădere faţă de 1932 de 35.878,435 Lei.

Din suma de sus primesc:

ortodocşii	369.861,532	Lei
uniţii	63.492,042	»
rom.-cat.	28.167,440	»
ev. luterani	9.234,070	»
reformaţii	18.222.890	»
unitarii	3.598,600	»
mozaicii	7.570,000	»
mohamedanii	5.631,593	»

Faţă de anal trecut 1932 **primesc mai puţin**

ortodocşii cu	43.880,658	Lei
rom.-cat. cu	6.657,299	»
reformaţii cu	2.680,347	»
ev.-luter. cu	2.596,461	»
mozaicii cu	1.036,250	»
mohamedanii	103,749	»

Faţă de anul 1932 **primesc mai mult**

uniţii cu	Lei 19.750,586	
unitarii »	» 1.325,740	
total	**Lei 21.076,329**	

Se taie deci din leafa de mizerie a preoţilor ortodocşi şi se ia leafa alor 2504 cantareţi, în suma de aproape 44 mil. Lei, ca să se dea uniţilor şi unitarilor maghiari.

Ţinând cont de proporţia sufletelor credincioşilor şi de sumele ce primesc diferitele culte, **Biserica ortodoxă ar trebui să primească** (în cifre rotunde) în loc de ce primeşte azi următoarele sume:

---

numeroşi. Fiind aşadar siguri de credinţa episcopului care se va numi, acest loc ar fi cel mai potrivit, dacă nu ar fi cel mai primejdios.

Privitor la ***instrucţiune*** (pentru episcop): I s'ar putea interzice orice vizitare a credincioşiior, deoarece, din cauza Ruşilor vecini,[1] orice aglomerare a poporului este de evitat, căci vizitaţiunile lor adună totdeauna până pela 100 de capete; şi dacă se va găsi vreun conducător, se va rescula tot poporul, ca pe vremea lui Sofronie.[2]

Fără de înştiinţarea contelui O'Donel să nu se ţină nici o adunare.

Popii ai căror popor va emigrà (*entweichen*) să se tunză, toţi.

Popii sfinţiţi pe-aiurea să se anunţe contelui O'Donel.

*

Despre ***uniţi*** (*de Unitis*). Memoriul este mai lung;[3] şi pledează pentru un progres mai grăbit al unirii.

I. Intâia piedecă a progresului: ***Primum quod officit, est toti Principatui cognita inscitia unitorum Valachorum et Sacerdotum:*** cunoscuta neştiinţă a poporului ***şi a preoţilor uniţi.*** Se cer deci preoţi mai învăţaţi, ca să poată instrui plebea. Ar fi călugării, dar ei nu pot sta mult timp la sate şi trebue să se'ntoarcă la mănăstire; ei pot avea însă regiuni, unde (la nevoe) să plece ca misionari, ca oratori elocvenţi. Deci, ca să fie mai învăţaţi, ***preoţii să fie crescuţi printre cler de rit latin,*** ca de exemplu în dieceza de Muncaciu, în Sâmbătamare (Tyrnau).

Ca mijloc de-a combate ***inscitia*** se recomandă ***congrua,*** pentruca prin ea să se 'nlesnească preoţilor creşterea la studii a fiilor lor.

Se mai recomandă ca moştenirea (de avere) după ep. ortodox Dionisie să fie întrebuinţată pentru clerul unit (***in alimentationem Cleri uniti impendatur***) şi anume pentru teologi studiind la: Viena, Tyrnau, Alba-Iulia, Cluj. La Cluj, pentruca să nu se cheltuească prea mult cu drumurile; şi fiindcă în seminarul din Alba-Iulia nu erau suficiente încăperile.[1]

Iar *Blajul?* Ca să nu fie o zădărnicie (***ne vero fundatio frustranea existimetur***) să propună — ritul şi cântările şi teologia morală.

II. Calomniile poporului şi preoţilor schismatici să se interzică, pedepsindu-se prin directorul cauzelor fiscale,[2] pe care episcopul unit să-l informeze: ***Cui Episcopus Unitus hoc patefacere de occasione in occasionem posset.***

III. ***Cărţile eretice*** şi pline de ură contra catolicilor, cetite numai de preoţi şi cantori, nu şi de popor, se pot confirma. De exemplu:

1. Simon Tesalonicenul, tradus din greceşte şi publicat în Bucureşti, 1765;

2. Nilus, tradus şi publicat tot acolo, 1760;

4. Maxim din Peloponez, din 1699.[3]

In sfârşit, consideraţiile ***politice:***

I. ***Legăturile de sânge*** cu schismaticii din Valahia vecină: ***Qui*** (nexus) ***ut tollatur, primo necessum est ut vere Uniti tormentur, quod efficietur unice, si populus in rebus fidei instructior fuerit.***[1]

II. ***Limba: Hoc omnino necesse est ut Germanicum*** (idioma) ***condiscant:*** Să înveţe nemţeşte Românii! Călugării lor (uniţi) nu ştiu nemţeşte; dintre ei nici unul nu vorbeşte corect nemţeşte (***nemo unus germanicum correcte loquitur***); deci să se aleagă întâi dascăli care să ştie bine limba germană, cel puţin ***in Militaribus locis***; iar clerului tinăr să i se fixeze ore de germană! Efectul va fi că dela aceştia (militari şi clerici) tot poporul va învăţà nemţeşte: ***Ab his cum tempore totus populus hoc lingua*** (germanica) ***informari potest.***

*

Documentul acesta are o importanţă deosebită prin faptul că dovedeşte tendinţa catolică-austriacă de-a slăbi legăturile de sânge dintre Ro-

---

[1] Chiar vecini!?!

[2] Călugărul agitator dela 1759—1760.

[3] W. Schmidt, p. 90.

[1] Principiul înstrăinării prin educaţie a fost o fatalitate practicată pe-o scară întinsă de greco-catolici. Practicarea lui ar merita un studiu întins.

[2] Un fel de procuror general, al cărui poliţai să fie episcopul greco-catolic!

[3] Persecutarea literaturii ortodoxe a fost un fapt cu urmări grele; iezuitismul ca censor al ei apare şi 'n Delpini.

[1] Unirea temeinică ca adversară a *sângelui* românesc!

faţă de uniţi circa 634 mil. Lei
» » rom.-cat. » 390 » »
» » reformaţi » 390 » »
» » ev.-luth. » 396 » »
» » unitari » 612 » »
» » mohad. » 448 » »

Celelalte culte — având în vedere suma ce o primeşte Biserica ortodoxă, păstrând proporţia sufletelor **ar trebui să primească numai:**

uniţii 37 mil.
rom.-cat. 27 „
reformaţii 17 „
ev.-lut. 8.5 „
unitarii 2.1 „
mohamed. 4.5 „

Din aceste cifre rezultă destul de evident nedreptăţirea Bisericii ortodoxe şi favorizarea celorlalte culte. Astfel statul *ar trebui să dea Bisericii ortodoxe* de 10 ori mai mult decât primeşte Biserica unită, deci cu **265 mil. Lei mai mult** decât primeşte azi. Luând de bază suma ce o primeşte Biserica ortodoxă — *uniţii* ar trebui să primească numai a 10-a parte, deci **cu 26 milioane Lei mai puţin de cât primeşte astăzi,** iară celelalte culte cu multe mil. mai puţin, ca să fie echitate.

*

1. Să vedem cum sprijineşte statul nostru *român* diferitele instituţii de educaţie ale clerului. Institutul teologic *reformat maghiar* din Cluj primeşte 1.211,160 Lei (stat 360) iară cel *ortodox român* din Cluj numai 1.000,800 (stat 296) deci cel din urmă primeşte, *fiindcă e românesc, cu 156,360 Lei mai puţin* decât cel maghiar. Institutul teologic unitar din Clnj primeşte 1.048,800 Lei (stat 476) deci numai cu ceva mai puţin ca cel român.

2. Statul plăteşte pentru uniţi 75 protopopi cu 2250 Lei diurnă lunară, în total 2.025,000 Lei (pag. 213), iară pentru ortodocşi 73 protopopi cu suma de 2,001,000 Lei (art. 50), deci cei *uniţi primesc cu 24,000 Lei mai mult* decât cei ortodocşi, deşi în proporţie **n'ar trebui să primească mai mult de 200,000 Lei.**

In Ardeal avem *numai 28 protopopi ortodocşi bugetaţi*, aproape câte unul pe judeţ, ca în vechiul regat, deşi de fapt funcţionează 83 protopopi, împărţindu-se între toţi suma ce o dă statul, aşa că un protopop primeşte *lunar numai vre o 750 Lei*, iar **cel unit 2250 Lei**. Este acest lucru legal şi admisibil — ca în acelaş loc — fiind doi protopopi să fie plătiţi atât de diferit?

3. Mult lux de cheltuieli se face şi cu centrele eparhiale ale celorlalte culte şi în special cu retribuirea alor 31 canonici uniţi şi 17 canonici rom.-cat., aproape toţi celibatari, câte 4—6—10 de eparhie, iară la ortodocşi abia câte 3 consilieri. Păstrând proporţia ar trebui reduşi la a 4-a parte.

Dar cu salariile consilierilor ortodocşi câtă vâlvă nu s'a făcut de vre-o câţiva ani? De câte ori se discuta bugetul se punea problema să li se acorde sau nu gradaţiile avute, un drept câştigat în Ardeal de mult înainte de războiu şi provăzut apoi şi în Legea de armonizare a salariilor funcţionarilor publici din 1927 la articolul 15, 17, 19, 21. Anexa VII tablou B, până ce cu greu s'au putut salva într'o formă redusă. Este adevărat, că la acordarea gradaţiilor nouă celor din Ardeal ne-au cauzat mari dificultăţii unii consilieri din vechiul regat şi în special cei din Bucureşti. cari pretindeau şi gradaţiile, cu toate că aveau şi parohie cu casă parohială, alţii pe lângă parohie aveau şi catedră de profesor de religie, ceeace nu e cu dreptate. In Ardeal consilierii nu au nici o altă slujbă retribuită.

4. Tot asemenea s'ar putea face mari economii prin reducerea numărului prea mare de preoţi uniţi, rom.-cat. şi ai celorlalte culte, cari au foarte multe parohii cu foarte puţini credincioşi, cu 10—30 suflete şi sute de parohii cu mai puţin de 100 suflete şi protopopiate cu mai puţin de 10 parohii, pe când la ortodocşi atât parohiile cât şi protopopiatele au mult mai mulţi credincioşi. Toate aceste parohii minuscule ale uniţilor sunt tot atâtea infiltraţiuni forţate de sub regimul ungar în mijlocul masselor compacte de ortodocşi, biserica unită fiind avantpostul eatolicismului agresiv şi prozelitistic printre români. Or aceste infiltraţiuni cu tendinţe prozelitistice nu trebue să fie menţinute şi subvenţionate de statul român în împrejurările schimbate de azi. Fiind condiţiile de păstorire identice pentru ortodocşii şi uniţii din Ardeal, cum îşi vor face slujitorii bisericii la fel îndatoririle, când unii sunt şi mai mulţi şi mai bine înzestraţi decât ceilalţi.

Şi dacă e vorba să se facă economii bugetare, atunci să se înceapă cu reducerea subsecretarilor de stat, a sinecuriştilor şi a altor cheltueli de prisos. Căci din bugetul redus al ţării nu e îngăduit să se întreţină luxul episcopal şi de preoţi al catolicilor şi al ungurilor. Dacă e vorba de reduceri ele să se facă mai întâi la catolici, căci cele 10 episcopii cu peste 100 protopopi la 2 mil. de suflete apasă mult mai greu bugetul ţării, decât cele 18 eparhii ortodoxe cu 73 protopopi la 13 milioane suflete.

5. Dar nici salariile ce le primesc diferite categorii de slujbaşi nu sunt la fel. De pildă dăm pe două coloane lefurile dela consistoriile: ortodoxe şi unite:

	la ortodocşi:	la uniţi:
casier	4250 Lei	5950 Lei
controlor	4250 „	4450 „
arhivar	3500 „	3800 „
impiegat	2500 „	2700 „
servitori la Inst. teol.	1300 „	1500 „
econ. la Inst. teol.	2300 „	2850-2050 „

6. Ia cele 3 Institute teologice unite găsim câte 1 spiritual cu leafă de 4400—4500 şi 5500 Lei lunar şi câte un secretar cu diurna de 750 Lei lunară, pe cari la Institutul teologic ortodox nu-i găsim.

La toate Institutele teologice ortodoxe sunt bugetaţi câte 3 servitori cu 1300 Lei leafă lunară, pe când la cel unit din Blaj sunt şase (6) cu 1500 Lei leafă lunară.

7. Mai amintim, că la ortodocşi găsim în buget un singur secretar la Patriarhie, pe când la uniţi la Blaj 4 (patru) cu leafă de 5950—6600, iar la celelalte 4 episcopii unite în total 6 secretari cu leafă dela 3650—6200 Lei.

8. Cu toate averile considerabile ale unor episcopii unite cum e cea dela Oradea, care a avut moşii întinse de peste 130,000 jugăre, şi care după expropriere primeşte anual rentă de mai multe milioane, din cari putea să susţină întreg personalul dela centrul eparhial şi Institutul teologic, totuşi această episcopie primeşte dela stat vre-o 2 mil. Lei, din cari se *scade venitul local*, ridicola sumă *de 3623 Lei.* Cu această sumă şi cu leafa episcopului contribuie fondurile episcopale la susţinerea organelor sale centrale, iar statul, restul îl dă darnic faţă de unii şi sgârcit faţă de alţii.

---

mâni şi a-i *germanizà*, având ca instrument militarii greco-catolici şi preoţimea greco-catolică. *

2.
Pater Grieb

Germanizarea trebuia să fie sprijinită, între altele, de-o şcoală normală, din care să iasă şi dascăli după dorinţa lui I. T. Delpini şi a — împărătesei.

Impărăteasa, voind să respândească şi noua metodă şcolară (Felbiger, Şincai etc.) a decis, în Septemvrie 1773 ca *abbé* Grieb (scris şi Grib) să plece la Sibiu, ca să întemeeze acea şcoală normală în orfanotropiul teresian. Episcopul greco-catolic, greco-ortodox şi piariştii din Mediaş şi Bistriţa au primit ordin, să trimită câte un candidat, care să ştie nemţeşte, căci Grieb nu ştia nici ungureşte, nici româneşte.[1] Şcoala nu s'a putut înjgheba, însă, din lipsă de cărţi, care ar fi trebuit să fie traduse.

Mai apoi şi din altă cuuză, mai picantă.

Abatele Grieb făcuse cunoştinţă cu contele (săcuesc) Nemes. Contele avea o fată. *Abbe*-ul se amorează de ea şi (se pare) ea de el. Iezuitul o seduse. Scandalul resună până 'n palatul împărătesei, în Viena.

Contele era neodihnit şi căută o răsbunare; şi despre neodihna aceasta auzi împărăteasa. Dar ea-l ocroti pe iezuit!

Un funcţionar înalt căpătă ordin să intervie, şi astfel I. F. von Reischach îi scrise gubernatorului Samuil Brukenthal — cu data 4 Iulie 1780: «Maiestatea Sa împărăteasa m'a însărcinat să scriu Excelenţei Tale c'a înţeles că, prin vorbele sale nechibzuite, contele Nemes redeşteaptă mereu *nenorocita* afacere a fetei sale cu abatele Grieb, şi că ar fi spus chiar că acum, neavând ce face în ţară, are de gând să meargă în Elveţia, pentruca acolo să-i ceară *seducătorului* socoteală pentru *fapta-i mizerabilă*. Voinţa Maiestăţii Sale este că, dacă aşa este, Excelenţa Ta să-l îndemni pe contele Nemes spre o atitudine mai modestă şi mai ales să îngrijeşti ca numitul conte să nu iasă din ţară».

Scrisoarea aceasta s'a publicat în *Vereinsarchiv*, vol. XXXI, p. 389.

Orice comentar este de prisos.

G. Bogdan-Duică.

* *Deşi n'are nici o legătură cu conţinutul articolului, mai opresc din W. Schmidt p. 87, o informaţie. După Delpini, ep. Dionisie avea de gând să recomande succesor pe unul dintre următorii preoţi: Ieromonahul* Iosif Savics *din Siklos;* Demetru Eustatievici, *Român din Braşov;* Atanasie Demetrovici, *preot din Raab (Györ);* Visarion, *egumen în Sâmbăta mare; ieromonahul* Isaia, *fost preot în Ohaba (Făgăraş);* Marcu Rokics, *preot în Strigoniu (sârb). Acestor însemnări li se pun datele: 22 Februarie 1766 şi 3 Martie.*

[1] W. Schmidt, p. 78, 13, 114.

Postscript

Dintr'un izvor rar (*Békefi emlékkönyv*, 1912), care se ocupă şi cu *Delpini*, din articolul *Az erdélyi felekezeti viszonyok Bajtay püspöksége alatt* (de Dr. Miskolczy István) mai comunic (după *documente*):

Buccow era bănuit de simpatii pentru acatolici; iar comandantului (după O'Donel) Auersperg, Maria Theresia îi poruncia (1771) să ridice pe catolici *ad potiorem numerum.* Iezuitului-popă din Sibiu Anton Pettauer ea îi cerea chiar liste de *copii* născuţi catolici, dar crescuţi protestanţi! Tot ea poruncià lui Bajtaj (membru în guvern) să excludă dela slujbe pe unitari; şi să-i facă un plan amănunţit pentru misionarii carolici.

Despre ep. Dionisie, Buccow scrie (1761) că «prin purtarea sa modestă contribue mult la potolirea poporului»; pe uniţi Buccow îi critică: *Ich bin überhaupt mit denen Uniten, derer Bischofen und Popen nicht zufrieden.*

Din acest studiu toată partea privitoare la Români ar merita o traducere exactă. **G. B. D.**

Un indicator. A apărut „Indicatorul de *CARIERE şi PROFESIUNI*", întocmit de *Vasile Vlaicu.* Conţine indicaţiuni sumare despre şcolaritatea alor peste 200 cariere şi profesiuni, — un auxiliar al tinerimii şcolare, mai ales la încheierea anului şcolar. Cartea are 88 pagini, se poate procura dela librăriile din ţară, şi direct dela autor, Cluj, Strada Paris Nr. 9, cu preţul de 25 Lei, plus 2 Lei porto. Costul se trimite prin mandat postal sau cu ramburs.

Ne punem întrebarea, dacă e legal şi omenos lucru acest tratament maşter faţă de unii şi favorizarea faţă de alţii? Noi nu cerem ca să se ie dela celelalte culte cele ce li se cuvin, dar pretindem, ca atunci când statul luptă cu aşa de mari greutăţi financiare, să sprijinească în aceaş măsură toate bisericile, iară când este vorba să se facă economii, atunci să le facă deopotrivă, dar nu pe unii să-i înbuibe, iar altora să le ia şi strictul necesar.

*

Sunt foarte dureroase aceste constatări pentru noi. E regretabil însă, că toate intervenţile dese şi documentate ale Chiriarhilor şi ale unor parlamentari ortodocşi nu au isbutit să facă să înceteze inegalitatea, nedreptatea şi umilirea Bisericii ortodoxe şi a clerului ei, şi favoritismul celorlalte culte eterodoxe. Dl Ministru Madgearu a recunoscut în faţa unei delegaţii nedreptăţirea Bisericii ortodoxe, dar a răspuns, că nu poate face nimic. Tot asemenea, un ministru la întrebarea unui parlamentar, de ce favorizează într'atâta Biserica unită, a răspuns: „pentrucă această Biserică este *aderenta ei politică*". Fără comentar.

In urma acestor constatări **revendicările Bisericii ortodoxe** sunt:

1. Ştergerea celor 2 curbe speciale.

2. Menţinerea tuturor posturilor avute în bugetul pe 1930, cu toate drepturile de salarizare înscrise în acel buget.

3. Salarizarea preoţilor la fel cu a celorlalţi slujbaşi conform cvalificaţiei lor.

4. Aplicarea proporţionalităţii la repartizarea ajutorului de stat pentru culte, avându-se în vedere numărul sufletelor, averea ce o posed şi nevoile reale, conform art. 31 din Legea Cultelor.

Numai îndeplinirea acestor juste desiderate pot pune sfânta Biserică a Neamului în condiţiile cele mai favorabile de afirmare în slujba naţională, iară pe preoţii ortodocşi, în condiţii mai omeneşti, de a-şi putea îndeplini misiunea lor sfântă cum se cuvine. Apostolat nu se va putea face de o preoţime săracă şi mereu chinuită de grija zilei de mâine. Cum se vor putea ruga cu inima liniştită aceşti preoţi pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sf. lui Dumnezeu Biserici, pentru prosperarea Tronului şi a Patriei şi a Neamului, când văd în aceeaş vreme fenomene de disensiuni şi de nedreptăţi aşa de păgubitoare în consecinţele lor sufleteşti, ca acelea pe cari le-am arătat.

Este nevoe să se asigure condiţiile exterioare de viaţă, pe cari le necesită sf. Biserică, pentru a se putea achita de misiunea sa duhovnicească şi patriotică în mijlocul contingentelor materiale, pe cari legislaţia şi cârmuirea ţării n'a reuşit să le reglementeze într'un mod din care să rezulte o înzestrare şi o preţuire a Cultului ortodox la fel cu celelalte culte. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât cultele minoritare, prin dogma, prin originea, fiinţa şi tendinţele lor specifice, nu au stat şi nu se pot ridica pe aceeaş treaptă de slujire către Tronul României, către pământul Patriei şi către aspiraţiile noastre obşteşti ca Ortodoxia românească. Această Ortodoxie în Ardeal a dat mucenici în aşteptarea de veacuri a împărăţiei româneşti de astăzi, iar în vechiul Regat se măguleşte de a fi fost factorul duhovnicesc, care a binecuvântat şi promovat în cursul veacurilor toate străduinţele de organizare şi de consolidare a Statului român.

Pentru realizarea acestor revendicări trebuiesc făcute toate eforturile de forurile cu cădere şi se cere ***unanima solidaritate a chiriarhilor, a întregei preoţimi şi a parlamentarilor ortodocşi***, preoţi şi mireni deopotrivă, fără considerare la coloarea politică. Fără această solidaritate — care uneori a lipsit — nu se poate face nimic, şi orice eforturi rămân zadarnice.

Am dori să vedem, în sfârşit, restabilindu-se pacea confesională prin încetarea agresiunilor şi sporind acţiunile politice şi de Stat, potrivite pentru fixarea unui drept echilibru în toate privinţele, în viaţa publică, între cultele acestei Ţări. Şi o facem aceasta mai presus de toate, pentrucă am dori să vedem sfânta Biserică ortodoxă a Neamului dimpreună cu slujitorii săi, reînălţată la locul de prestigiu şi aşezată în toate condiţiile, nu numai morale dar şi materiale, potrivite a-i asigura o strălucire culturală, socială şi naţională, pe care în Vechiul Regat a mai avut-o şi care trebue să devină, pentru viitor, forţa ei peste întreagă întinderea pământului strămoşesc. **V. Nistor.**

In lupta împotriva alcoolismului, Elveţia înregistrează mare succes prin un mijloc foarte simplu: *sucul de fructe sterilizat*, numit de poporul de acolo „pomol" şi devenit băutură obişnuită. In vremea recoltei de struguri, mere ş. a., aparatele anume întocmite sânt duse la casa recoltatorului unde sterilisează şi pune în sticle sucul de fructe, ear vin şi cidru nu se mai fabrică. Toată lumea consumă acest suc, care se vinde cu preţ moderat. Oraşul Zürich are în 18 restaurante, pomolul ca unica băutură, care a luat locul vinului, al berei şi al licherului de tot felul. — De ce nu se face şi la noi aceaş lucru?

FRAŢIA ORTODOXA ROMÂNA — SECŢIA SIBIU

CONVOCARE

Credincioşii Bisericii ortodoxe române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu sânt învitaţi să participe la adunarea de constituire a «Frăţiei Ortodoxe Române» secţia Sibiu, care va avea loc *Duminecă 18 Iunie 1933* cu următoarea

ORDINEA DE ZI:

1. Ora 9·30: Participarea la Sfânta Liturghie şi la deschiderea Adunării Eparhiale în Catedrala mitropolitană.

2. Ora 15: (sala «Thalia») Deschiderea adunării de constituire a FOR-ului—Sibiu prin dl profesor univ. Sextil Puşcariu, preşedintele «Frăţiei ortodoxe române».

Alegerea biroului.

Cuvântul Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae.*

Cuvântul soc. Femeilor ortodoxe (eventual alte cuvântări).

Cetirea statutelor Frăţiei.

Alegerea organelor secţiei eparhiale (consiliu, comitet de direcţie, comitet de cenzori).

Raport despre membrii înscrişi.

Inchiderea adunării de constituire a FOR-ului Sibiu.

3. Ora 20·30: Concert religios dat de corul mitropolitan sub conducerea părintelui prof. Timotei Popovici, în Catedrala mitropolitană. In cadrul concertului va conferenţia dl profesor universitar Ştefan Bogdan (Bucureşti) despre „Biserica şi viaţa socială".

*

In ziua adunării va avea loc în hollul sălii „Thalia" o expoziţie de cărţi religioase, la care cărţile se vor vinde cu un rabat de 20%.

Credincioşii îş vor anunţa participarea, Consiliului arhiepiscopesc, cel puţin cu 5 zile înainte de ziua adunării pentru a li se putea reţinea locuri la şedinţa de deschidere şi la concert.

Participanţii vor anunţa dacă vor să li se reţină cameră.

La gara Sibiu participanţii vor fi aşteptaţi de o comisie care le va da toate lămuririle necesare în legătură cu programul amănunţit al adunării Frăţiei Ortodoxe Române.

Sibiu, la 23 Maiu 1933.

COMITETUL PREGĂTITOR.

Probleme, fapte, comentarii

Cuvinte bune despre adunarea religioasă din Sibiu, ţinută în cele două zile de Rusalii, au tipărit, dintre cotidianele noastre, ziarele *Calendarul* şi *Neamul Românesc.* Acest din urmă, în numărul său din 11 Iunie, aduce o dare de seamă făcută de dl *Al. Lascarov-Moldovanu,* scriitorul şi publicistul cu sufletul bun şi bogat de iubire creştinească pentru ostaşii Domnului.

Dl Al. Lascarov-Moldovanu scrie:

«Cele două zile cât a ţinut adunarea, au fost zile de înălţare, de mare tencuire curăţitoare de suflete, de întărire pentru greaua luptă pe care tovărăşia aceasta o duce împotriva păcatelor care au invadat, în fel şi chip, viaţa noastră românească.

Cele două sfinte liturghii, slujite una de Inaltul mitropolit, cea de-a doua de către Prea Sfinţitul vicar, au fost ceasuri de atâta sfântă reculegere şi înălţare, încât nu vor fi uitate niciodată de către cei cari le-au gustat. Atâta binecuvântare s'a revărsat peste imensul popor care umplea până la cel din urmă loc marea catedrală sibiană, încât, cu adevărat, am stat faţă la pogorârea Sfântului Duh deasupra învăţăceilor lui Isus Mântuitorul.

In afară de acestea, cetele nesfârşite de ostaşi, găzduiţi cu dragoste de fraţii lor din Sibiu, au ţinut necurmat adunări de cântări şi vorbiri, căutând fiecare să-şi sădească în suflet cât mai multe flori de viaţă creştină. Vorbitori populari s'au ridicat, şi, sub inspiraţia duhului de sus, au grăit minunat către fraţii lor, — vorbiri care erau învrâstate cu minunate cântări de slavă către Dumnezeu.

Adunarea dela Sibiu a fost încă o dovadă de ceea ce poate Isus Mântuitorul în lume, când oamenii coboară în viaţa lor învăţătura — singura — care poate cu adevărat înălţa şi curăţi».

*

Academiile teologice din Ardeal. — Se anunţă din Bucureşti, că prin o hotărâre dată de ministerul instrucţiunii, vor trece la *direcţia învăţământului superior* academiile teologice ortodoxe din Sibiu, Cluj, Oradea, Arad şi Caransebeş, precum şi academiile greco-catolice

din Blaj, Cluj-Gherla, şi Oradea. Toate aceste academii erau, până acum, dependente de direcţia cultelor, având caracter de şcoale pregătitoare pentru clerici; de aici încolo vor primi o organizare de învăţământ superior. Ministerul instrucţiunii, în acord cu Sf. Sinod, va întocmì, în acest scop, un proect de lege.

*

In ziua Cincizecimii *din anul curent s'au organizat însufleţite şi demne manifestări, culturale şi religioase, în multe centre din Arhiepiscopia noastră.*

Astfel, în cetatea de veghe a lui Ştefan cel Mare, în **Cetatea de Baltă**, *tinerètul societăţii «Sfântul Gheorghe» din comună, cu supravegherea parohului local Pr. Vasile Ţetcu, şi în faţa unui număr considerabil de ţărănime, a dat o reprezentaţie teatrală şi corală, din cele mai reuşite, al cărei venit curat era menit bisericiii ortodoxe din loc. S'a remarcat, şì la această ocazie, disciplina, cuviinţa, cumînţenia celor grupaţi în societatea tineretului «Sf. Gheorghe», — ca un rezultat al bunei îngrijiri, ce se dă acestei societăţi, din partea părintelui Vasile Ţetcu şi a dnei preotese Nuţi Ţetcu.*

— Frumoasă manifestaţie religioasă şi naţională ni se mai vesteşte din protopopiatul **Geoagiu.**

Poporul nostru, din comuna Geoagiu şi împrejurime, a ascultat cu interes şi mare plăcere desfăşurarea unui program cultural, la care a contribuit şcoala primară şi şcoala de agricultură din localitate; ear dela Orăştie a venit directorul liceului, dl **Aron Demian**, *cu mai mulţi liceani, şi a ţinut celor întruniţi o cuvântare avântată, instructivă şi potrivită vremii de astăzi, vorbind, la înţelesul auditorului, despre:* **naţionalism şi creştinism.** *Au mai cuvântat: părintele protopop V. Goron, părintele Teodor Glodeanu şi alţi intelectuali, ale căror vorbiri au avut deosebit efect asupra mulţimii întrunite, doritoare de-a se luminà.*

*

Ermeneutica Biblică. — A apărut, cu arhierească binecuvântare, cartea *Ermeneutica Biblică*, sau ştiinţa interpretării Sfintei Scripturi, pentru institutele teologice şi pentru uzul particular, scrisă de un temeinic cunoscător al Cărţilor sfinte, Arhim. Dr. Iustin I. Suciu, profesor la Academia teologică din Arad. Se poate cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

*

Problema românilor de peste hotare. — *Uniunea naţională a studenţilor creştini urmăreşte şi scopul de-a realiza comuniunea sufletească şi legătura de cultură cu fraţii noştri de peste hotare. Din acest motiv Uniunea îşi împlineşte o datorie să răspândească în extras expunerea făcută de dl* **Constantin Brânzeiu**, *despre: Organizarea românilor din Iugoslavia. Broşura de 14 pag. conţine: «O nouă viaţă pentru românii din Banatul iugoslav», şi «Uniunea studenţilor români din Iugoslavia — un izvor de viaţă naţională», cu date, informaţiuni şi juste observări.*

*

Fundamentul necesar. — **Conducătorii fruntaşi ai regimului actual din Germania au făcut declaraţia, că** *religia este fundamentul necesar* **în Germania nouă.**

Această declaraţie este primită cu toată mulţumirea într'o pastorală dată de curând din partea conferenţei dela Fulda a episcopatului catolic german.

*

Vizitatorii români la Vatican. *Am înregistrat, zilele trecute, felul jignitor al cuvintelor papei adresate excursioniştilor români, cari din iniţiativa* Universului, *vizitând Italia, s'au abătut pe la Vatican; ear papa, în dorinţa de a spune vorbe bune pentru ţara românilor, a cuvântat excursioniştilor şi despre* **„unirea"** *ortodocşilor cu biserica papală... Indelicateţa era evidentă, — (pe lângă toată opinteala monitorului blăjan,* Unirea, *de-a o drege prin vorbe de «spirit»).*

Dar eată că bruscarea românilor la Vatican **se continuă.** *Din Oradea adecă, s'au înscris şi câţiva români, domni şi doamne din localitate, în pelerinajul la Roma, organizat recent de conducătorii ziarului catolic* Erdélyi Lapok *dela Oradea.*

Când pelerinii, unguri şi români, s'au prezentat la «sfântul scaun», papa li-a ţinut o vorbire latinească; preotul greco-catolic luga începând s'o tălmăcească în româneşte, a fost întrerupt de vociferările ungurilor, cari strigau, în faţa papei, să li se vorbească ungureşte, şi — li s'a împlinit voinţa: un preot ungur a tradus vorbirea pe ungureşte în aplauzele demonstrative ale fiilor lui Árpád... Bruscarea aceasta adusă românilor, în prezenţa papei, va avea, cum se afirmă, şi unele urmări, dacă nu la Roma, cel puţin în patria noastră.

O carte de căpătâi

— „Ortodoxia", de Arhipresbiterul Sergiu Bulgakoff, prof. la Institutul de teologie ortodoxă din Paris —

Spre nemărginita noastră bucurie vestim pe iubiţii noştri cetitori, că a ieşit de sub tipar cartea savantului profesor rus Sergiu Bulgakoff: „Ortodoxia".

Această lucrare de sinteză, în care sânt expuse cu o rară luciditate şi erudiţie toate comorile şi frumuseţile legii noastre, a apărut în franţuzeşte abia anul trecut. Traducerea românească, autorizată, se datoreşte harnicului tinăr Nicolae Grosu, care ca bursier al Arhiepiscopiei noastre îşi desăvârşeşte studiile teologice în Franţa şi Germania.

Ediţia românească a „Ortodoxiei" este onorată de autor cu o prefaţă, iar de I. P. S. Mitropolit Nicolae — cu un luminos cuvânt către cititori.

Sântem convinşi, că nici un preot şi nici un intelectual distins al sfintei noastre Biserici nu va întârzia să-şi procure această carte de căpătâi, apărută la „Arhidiecezana" în condiţii tehnice deadreptul excepţionale.

Preţul unui exemplar — de aproape de 300 pagini: Lei 120.

Nr. 419/1933 (35) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregrea parohiei vacante de cl. II-a din Sebeşul de sus, protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc din 6 April 1933 Nr. 2737 B. se publică al treilea concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

2. Folosinţa pământurilor bisericeşti de 1 jugăr 136 st. şi anume 366 st. arător, 1100 st. fânaţ şi 270 st. cimitirul bisericesc.

3. Sesiune parohială primită prin legea agrară 20 jug. fânaţ, pământ puţin productiv.

4. Stola parohială uzitată în parohie.

5. Casă parohială nu există.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare împreună cu concesiunea dela Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc că pot candida la această parohie, la oficiul protopopesc în Avrig (poşta Avrig, judeţul Sibiu) până la termenul sus indicat având a se prezenta, cu prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 24 Aprilie, 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig.

Ioan Cândea
prootpop.

Citiţi şi răspândiţi ziarul
Telegraful Român

Biserica ortodoxă română Şugag

Nr. 60/1933. (16) 1—1

Publicaţiune

Biserica ort. rom. Şugag, jud. Alba, vinde prin licitaţiune publică conf. art. 94, 106 a legii noi a Contabilităţii publice, materialul lemnos din pădurea bisericească aşa numită «Dosul Mărtiniei» în cantitate de 8837 m. steri lemn de fag.

Preţul de strigare este 20 Lei pentru metrul ster, care se va plăti bisericii numai după tăiatul pădurii, dar înainte de a se începe transportul lemnului. Tot atunci s'a încuviinţat de forurile competente să se depună şi garanţa de împădurire.

Vadiul de 5% se va depune la reprezentantul bisericii, numai după aprobarea licitaţiunei de către Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu.

Licitaţia se va ţinea la oficiul parohial din Şugag în ziua de 29 Iunie 1933 ora 11 a. m.

Celelalte condiţiuni de licitaţie se pot vedea în orele oficioase, atât la oficiul parohial din Şugag, cât şi la Ocolul silvic Sebeş.

Pentru biserică:
Gh. Perian,
paroh ort. rom.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{23}, 17^{20}, 22^{55}
Braşov, Făgăraş	5^{20}, 12^{55}, 19^{30}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{31}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copşa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{54}, 23^{33}	4^{32}, 7^{21}, 14^{12}, 19^{04}, 0^{04}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{19}, 19^{30}	9^{00}, 12^{15}, 20^{35}
Peatra-Olt, Buc.	9^{05}, 15^{00} (ac.), 17^{30}, 20^{00} (ac.)	16^{30}(ac.), 22^{45}, 9^{38} (ac.), 12^{07}
Sighişoara Agn.	5^{35}, 17^{40}	16^{55}, 8^{09}
Vurpăr	17^{40}	8^{08}

Allo! **Hotel „BULEVARD"** Allo!

[15] 1—2

din frumoasa staţiune climaterică Sibiu, **complet renovat, nou şi elegant mobilat, s'a deschis din nou** şi oferă publicului vizitator cel mai desăvârşit confort

Bae în hotel! ■ Serviciul ireproşabil! ■ Preţuri modeste!

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 24 Iunie 1933 Nr. 51—52

a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vineria.

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45.

Se desvăleşte iarăşi slava Ortodoxiei

Spuneau mai înainte anumiți teologi din occident că ortodoxia e petrificată și incapabilă să mai producă din sine o mare mișcare spirituală. Judecând din afară și deci fatal ținând cont în judecata lor numai de elementele spațiale, cantitative, netrăind în ortodoxie și prin urmare nesimțindu-i puterea condensată în forme strâmte și umile — dar reala și nesfârșit de adânca putere — era ușor să facă astfel de afirmații.

La eroare mai contribuia și faptul că se aprecia numai ceeace li se păreau lor că e valoare, pentrucă o aveau și ei în confesiunea lor, pe când valorile specifice, adevărate, ale ortodoxiei nu le vedeau. Până azi protestanții de duzină și sectarii, își închipue că atunci când omul *ascultă* rugăciunea și n'o spune *el*, când *ascultă* citindu-i-se Evanghelia și n'o ceteşte *el*, nu poate avea trăire religioasă, nu poate avea mișcare de credință în sufletul său. Ei nu-și pot închipui că credința și experiența religioasă e cel puțin tot așa de puternică — dacă nu cu mult mai mult — la ortodox când i se ceteşte *o molitvă* de preot, pe cât e la sectar când se roagă singur sau în grupă. Știe și ortodoxul să se roage singur și-o face în casa sa, dar rugăciunea aceasta el știe că păstrează încă ceva din lumea aceasta, ceva omenesc, ceva dela el, — pe când rugăciunea făcută de preot e cu totul din altă lume (das ganz Andere); ortodoxul vede la auzul ei direct realitatea dumnezeească. E absurd ce se spune de sectar că ortodoxul trăeşte în întunerec și necunoștință de Dumnezeu, că abea când se face sectar devine religios. Sânt aci două feluri de religiozități: una orientată subiectiv, numai la rugăciunile *lui*, numai la cântările *lui*, cealaltă orientată mai mult *obiectiv*: vede pe Dumnezeu prezent mai ales în rugăciunea bisericii, în cuminecătura de pe altar, în icoane, în cruce etc. De-aci provin și mari deosebiri psichologice între reprezentanții unei religiozități și ai celeilalte. Unii vor mereu să simtă în ei pe Dumnezeu și în nerăbdarea lor se pare că-l simt de câteori li se mișcă puțin sângele mai nefiresc; ceilalți mai mult *văd*, contemplează pe Dumnezeu și nu fac nici o sforțare pentruca să aibă firesc această experiență de câte ori sânt în legătură cu cele ale bisericii. Protestantul, sectarul — catolicul chiar, pentrucă și el e înclinat să țină liturghia și cultul bisericesc drept rit — vede în slujbele bisericești *forme* omorâtoare de duh; ortodoxul vede în ele însă realități dumnezeești mai reale ca propria sa persoană.

Cu un cuvânt credința, experiența religioasă, conștiința prezenții lui Dumnezeu a fost în ortodoxie și în timpurile grele prin cari a trecut biserica ortodoxă, puternică, vie, a fost o stâncă de care s'au sdrobit toate tentativele adversare, a fost o putere înălțătoare și îndumnezeitoare de suflete. Dar Dumnezeu a vrut în adânca Sa înțelepciune, care nu e înțeleasă decât târziu, ca ortodoxia să poarte un timp îndelungat vestmântul umilinții, a vrut ca slava ei să se ascundă, să se deșerte, asemenea celei a dumnezeescului ei întemeetor, poate pentru a face nebună înțelepciunea învățaților cari judecă cu criterii din lumea aceasta externă, cari atribue realitate numai la ceeace se vede mare — catolici, protestanți, sectari.

Dar iată că puterea dumnezeească a ortodoxiei, comoara duhovnicească ce-a lucrat ascuns în cele mai mari adâncimi, ale sufletului ortodox, — începe să-și arunce razele unei străluciri mult promițătoare și nebănuite de străini peste o lume dezorientată și prinsă în vârtejul agitat al tuturor crizelor.

Ortodoxia păşeşte pe arenă pentrucă i-a sosit ceasul ei. Glasul ei încep toți să-l simtă că e glasul veridic al lui Dumnezeu; luminile ce încep să iradieze din ea simt toți că nu sânt lumini false venite din izvoare de dincoace de limita lumii acesteia. In glasul acesta, în manifestările ortodoxe din ultimul timp, se simte putere nesfârșită, se simte că grăeşte un duh care a meditat în sine multă vreme și care are de spus multe și de rostit judecăți inapelabile. Mișcarea ortodoxiei are în ea accentul desfășurării unei vitalități de tenziune maximă. Coloratura ei spirituală cuprinde delicatele frumuseți și gingășii ale florilor cari germinează sub zăpezile sfârșitului de iarnă.

Spiritele de elită ale lumii își întorc privirile spre ortodoxie. Scrierile teologilor ruși din împrăștiere sânt căutate cu aviditate și-au produs o adevărată panică în pătura conducătoare a catolicilor și a protestanților. La lumina ce se revelează din aceste scrieri, pălesc toate măruntele argutii și ifoasele filozofice ale neotomismului, iar desperata filosofie religioasă protestantă se retrage la colț.

Una dintre aceste scrieri, o succintă sinteză a forțelor spirituale ale ortodoxiei, un concis rezumat al cuvântului ce are să-l spună ortodoxia mai tuturor tragicelor întrebări de azi, al cuvântului înseninător și plin de vraja rezonanței divine, — a ieșit și în românește din tipografia mitropolitului Andrei Șaguna. Este «Ortodoxia» arhipresbiterului Sergiu Bulgakoff, carte care resurecționează nădejdile și optimismul oricărui ortodox ce-o ceteşte.

Ce să spunem apoi de acea viguroasă rază de lumină ce-a țâșnit din adâncurile sufletului ortodox sub forma «Frăției ortodoxe române». Conștiințele creştine ortodoxe ale intelectualilor noștrii, conștiințe ce păreau iremediabil amorțite, s'au scuturat dintr'odată de toată cenușa așternută peste jarul dumnezeesc din ele de fanfaronada unei științe care limita privirile la ceeace se vede, dându-ne acest curent pe care-l vedem cum creşte și se animează continuu.

Cuvântarea dlui prof. Sextil Pușcariu, ținută la constituirea F. O. R.-ului, secția Sibiu, un imn serafic, fermecat, ca și ortodoxia pe care a cântat-o, a fost ea însaşi duh din duhul ortodoxiei, duh de frumusețe duhovnicească, de dreaptă chibzuială, de dulce omenie, de adâncă privire în tainele vieții românești.

Coloratura sufletului românesc, vraja divină a ortodoxiei românești, încă nu e, nici ea, precipitată în concepte și închegată în sistem. Dar o intuim ceice o trăim și-am trăit-o la vatra părinților din sat, și cei mai buni dintre noi o cântă în imaginile poeziei. A sosit însă vremea s'o elaborăm ideologiceşte ca s'o vadă și ceice n'o trăesc direct.

S'o vadă atât cât se poate vedea de unul care n'o trăeşte. Aceasta a spus-o și dl Sextil Pușcariu: «Noi n'avem încă o ideologie ortodoxă. Unul din punctele principale ale F. O. R.-ului e s'o creeze».

Procesul puternic ce s'a început de revelare a slavei Ortodoxiei, va da realitate și acestei dorințe.

Ortodoxia a intrat în faza «preaînălțării».

D. S.

Adunarea eparhială

Adunarea eparhială, a reprezentanților clerului și poporului din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu, s'a întrunit în primele zile ale acestei săptămâni.

Duminecă, în 18 l. c., s'a ținut sf. Liturghie, săvârșită de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, asistat de I. P. C. Sa Arhimandritul Policarp, starețul sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog, protoiereii Dr. Iosif Blaga Brașov, Ioan Cândea Avrig, I. Duma Petroșani și de preoțimea bisericii catedrale. — In decursul liturghiei a hirotonit întru presbiter pe diaconul Ioan Chioariu. La finea sfintei liturghii, I. P. S. Sa a oficiat slujba invocării Duhului sfânt, rostind după aceasta o înălțătoare predică în legătură cu pericopa zilei: *Veniți după mine și Eu vă voi face pescari de oameni* (Mat. 4, 18):

I. P. S. Sa a demonstrat că Biserica s'a răspândit prin propoveduire și trăiește prin apostolat.

Apostolatul nu se restrânge numai la Cler, ci privește pe toți fiii bisericii. Universalitatea apostolatului este gloria Bisericii lui [illegible] prem[illegible] latul în [illegible] familie, în școală și în societat[illegible] întreagă. Apostolatul Clerului trebue sprijinit prin apostolatul mirenilor. Frăția ortodoxă română care a luat ființă la 5 Martie a. c. în Cluj, este semnul mobilizării sufletești a întregei suflări ortodoxe. Fericiți sunt toți aceia, cari au prilejul a se înscrie în Oastea Bisericii, în apostolatul mântuitor.

Cuvântul arhieresc a impresionat adânc întreg publicul credincios.

La finea cuvântării I. P. S. Sa a împărțit anaforă și a fost condus în procesiune la reședință.

După o pauză de 25 minute la ora 12 I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, invitat prin o deputațiune, stătătoare din membrii D. Borcia, I. Gigurtu, I. Ionică, Al. Lucescu, Iosif Morariu, I. Simian și Toma Vasinca, să binevoiască a deschide și a conduce adunarea eparhială, I. P. S. Sa vine în catedrală, ocupă locul prezidențial și rostește cuvântul de deschidere a adunării.

In vorbirea de deschidere I. P. S. Sa a arătat că majoritatea credincioșilor și a poporului nostru având ocupație principală agricultura, prin firea lor religioasă sunt conservativi, țin la obiceiurile religioase străbune și sunt atașați de biserică și de credința în Dumnezeu. Dar începem să avem și o clasă muncitorească, iar aceasta se orientează în altă direcție. De aceea Clerul și autoritatea bisericească trebue să se intereseze de sufletul muncitorimii. Face o largă interpretare cuvântării Majestății Sale Regelui Carol al II-lea cu prilejul inaugurării Casei muncii la București.

Biserica noastră n'a fost în legătură cu clasele capitaliste ca alte biserici. Această situație a Bisericii noastre e favorabilă pentru a îmbrățișa cu toată sinceritatea și îndrăzneala cauza muncitorimii și a o ancorà sufletește în Biserica noastră. Cercul de studii social-creștine are menirea să studieze problemele sociale.

Recomandă adunării să fie cu atențiune la rapoartele destinate acestei adunări și declară sesiunea deschisă.

I. P. S. Sa numește apoi notari interimari. Citindu-se apelul nominal, se constată că sânt prezenți 47 membri.

*

Alegându-se biroul și comisiunile, s'au prezentat actele intrate la Adunarea eparhială și s'au distribuit, după natu[illegible] iunilor alese.

*

După ședință[illegible] ării s'au prezent[illegible] reședința mitropo[illegible] P. S. Sale pentru [illegible] dragostea și vene[illegible] față de Inaltul Prelat.

In numele membrilor, domnul *Dr. Gheorghe Dubleș* a adresat I. P. S. Sale următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sfințite Părinte,

Nu numai pentru a satisface unei vechi și frumoase tradiții, ci din imboldul unui sentiment de profundă dragoste și stimă față de I. P. S. Voastră ne-am prezentat aici deputații adunării eparhiale ca să Vă aducem omagiul nostru.

Cele două vorbiri magistrale ale Inalt Prea Sfinției Voastre mă scutesc de a mai aduce și cu grai viu nouă admirații. Totuși să-mi îngăduiți ca unuia dintre cei mai vechi deputați ai adunării eparhiale să fac o constatare.

Viața constituțională a adunărilor eparhiale, pulsațiunea lor, întreaga evoluție a lor se caracterisează, când prin preponderența elementului mirenesc, când prin aceea a clerului, când prin preponderența președintelui. Adunările eparhiale de după războiu, se caracterisează prin preponderența personalității proeminente a Președintelui. [Voci: așa-i!]

Intensificarea vieții religioase la elementul mirenesc al bisericii noastre a fost primul obiectiv al I. P. S. Voastre. Și aceasta prin intermediul corporațiunilor bisericești.

Pe noi cei ce am luat parte după războiu la toate adunările eparhiale, ne-ați cucerit, și ne-am dat silința să găsim în noi pe cei ce îi căutați pentru răspândirea ideilor creștine ortodoxe. Astăzi suntem convinși, că adevăratul inițiator al FOR-ului, ați fost I. P. S. Voastră dela care a pornit ideia.

Noi mirenii cari ne îndeletnicim și cu politica, am văzut și vedem că I. P. S. Voastră ați înțeles să păstrați conștiința națională care n'a lipsit nici odată din pragul bisericii și apoi să o clarificați și să s intensificați.

Acesta a fost al doilea mare obiectiv. Este acesta cel mai mare serviciu pe care l-a putut aduce biserica statului.

Statele din Europa, în marea prefacere a lumii, se orientează spre dreapta. Orientarea statului nostru tot numai spre dreapta poate să fie.

Marea deosebire între noi și alte state va fi, că până când Mussolini și Hitler a trebuit să caute ulterior o platformă de conciliațiune între biserică și curentul reprezentat de ei, la noi însași biserica ortodoxă determină curentul.

Și noi rugăm pe bunul Dumnezeu cu această ocazie, să Vă dea multă sănătate, pentruca cu tăria de voință de care ați dat atâtea exemple, să înfăptuiți acea ce prevedem prin perspectiva deschisă de munca uriașă ce ați desfășurat până acuma.

Intru mulți ani Stăpâne!

[Urări de „Să trăiască" la [illegible]esa I. P. S. Sale].

I. P. S. Sa răspunde membrilor adunării următoarele:

Prea Stimaților și Prea Iubiților Domni și Frați!

Sentimentele pe cari mi le tălmăciți în numele poporului credincios îmi sunt foarte prețioase și-mi servesc ca un îndemn mai mult pentru a-mi pune toate puterile în slujba sfintei noastre biserici.

Biserica trebue să stea într'ajutor neamului și țării în mijlocul frământărilor prin cari trec astăzi.

Bucuria mea este mare când văd angajat elementul mirenesc la o entuziastă luptă de apărare a bisericii.

E într'adevăr înălțător să vezi un popor întreg apărându-și comorile sufletești ale credinței sale strămoșești. Aceasta este tradiția de glorie a poporului nostru în alipirea sa către biserica ortodoxă.

Continuând cu dragoste caldă tradiția, privim cu încredere viitorul.

Cu aceste cuvinte mulțumindu-Vă încă odată, Vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierească.

Entuziaste aclamări de „Să trăiască".

*

La ora 1½ p. m. I. P. S. Sa a întrunit la ospitala Sa masă pe membrii Adunării eparhiale.

*

Ședința a II-a Luni, 19 Iunie a. c.

In sala prefecturii, la ora 4 p. m., sub prezidența I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae.

După citirea și verificarea sumarului ședinței prime, se intră ordinea de zi. Comisiunea organizatoare, prin raportorul ei, dnul N. Colan, prezintă raportul secțiilor-unite ale Consiliului arhiepiscopesc. Cheea spirituală a acestui raport este cuvântul sfântului apostol Pavel: „Socotiți drept aceea, cum să umblați cu pază, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, că zilele sunt grele" (Efes. 5, 15—16).

Raportul cuprinde următoarele capitole:

1. Cu privire la dinasticismul bisericii noastre și cu privire la vizita, pe care a făcut-o *Majestatea Sa Regele Carol al II-lea* în centrul Arhiepiscopiei noastre în zilele de 24 și 25 Iulie 1932, — la propunerea I. P. S. Mitropolit Nicolae, se trimite M. Sale Regelui *Carol al II-lea* o telegramă omagială.
2. Religiositatea tradițională.
3. Apropierea de biserică a păturii intelectuale.
4. Cercul de studii social-creștine.
5. Viața bisericească constituțională.
6. Relațiile dintre biserică și stat.
7. Viața bisericească administrativă la centrul eparhial și în protopopiate.

Se constată că sbuciumul vieții și criza nu se pot remedia prin mijloace materiale, ci spirituale.

Evanghelia e neschimbată iar lumea trebue să se acomodeze ei. Convertirea la Hristos e soluția unică și sigură. Biserica se străduește să pregătească această convertire, prin actualizarea pietății vechi, în Oastea Domnului și în Frăția ortodoxă.

Legăturile multiple ale bisericii cu factorii vieții publice și științifice e justificată prin rolul, ce-l are religia în plămădirea vieții celei nouă.

Propunerile comisiunei au fost primite cu aclamațiune. —

Urmează raportul secției bisericești. Referent protopopul I. Duma. Raportul se împarte în următoarele capitole:

1. Activitatea ierarhică.
2. Activitatea Consiliului arhiepiscopesc.
3. Clerul pastoral.
4. Disciplina.
5. Condițiile morale ale vieții credincioșilor.
6. Academia teologică.
7. Școala de cântăreți.
8. Date statistice.

In concluzie se arată că din an în an avem în biserică schimbări de pozițiuni în general, și în raport cu agendele proprii, și în raport cu lumea. Din trecutul îndepărtat biserica a fost una cu poporul, mai ales în parohie.

Problema educației, a catehizației, misiunei, propagandei nu se

restrânge la parohie, ci priveşte întreagă biserica.

La discuţia în general, dnul Rauca Răucean s'a ocupat de stările bisericeşti din Săcuime. A luat cuvântul deputatul Dr. V. Gl̂jar, arătând opera pozitivă în săcuime prin biserică. Dă lămuriri protopopul A. Nistor, Dr. Ştirbeţ, Horea Teculescu şi pe urmă I. P. S. Mitropolit Nicolae îşi arată deplina mulţumire cu rezultatele activităţii clerului şi cu trezirea conştiinţei ortodoxe în săcuime, îndemnând pe toţi la unire şi la dragoste.

Şedinţa a III-a Marţi, 20 Iunie a. c.

In sala prefecturii la ora 9 a. m., sub prezidenţia I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae.

Notarul şedinţei citeşte sumarul, care se aprobă.

Raportorul Ion Duma citeşte concluziile comisiunei bisericeşti. Cele mai multe primite în întregime şi fără discuţie; la p. 5 despre *divorţ*, se cere prin deputatul Şuiaga o intervenţie la forurile în drept ca deodată cu unificarea codurilor de legi să se facă şi armonizarea legii civile cu dreptul canonic în chestia căsătoriei şi a divorţului. Iau cuvântul în această chestie deputaţii: Dr. P. Groza, A. Lucescu, Dr. Ştirbeţ, Dr. Filimon, prot. Oana şi alţii.

I. P. S. Sa rezumă discuţiile şi atfel se completează propunerile comisiunei, enunţându-se ca concluz.

Plecând din principiul constituţional că actului civil al căsătoriei trebuie să-i urmeze şi actul bisericesc al căsătoriei, şi cum în legile speciale de drept comun acest principiu încă n'a fost întrodus, deşi el trebuie să fie nelipsit într'un stat creştin şi ortodox, cât şi considerând că plecând din ideea de importanţă pe care jurământul trebuie să-l aibe şi ca fond dar şi ca forma solemnă ori unde el este luat, dar îndeosebi în justiţie, — adunarea îşi exprimă via sa dorinţă ca aceste probleme să fie tratate de organele legislative şi administrative ale ţării cu toată importanţa ce o reclamă, sufletul unei populaţiuni credincioase — şi ca atare roagă pe I. P. S. Sa să fie interpretul acestor sentimente în faţa sf. Sinod şi în faţa guvernului ţării.

Urmează raportul secţiei culturale, citit de dl profesor Baboie.

Raportul are următoarele capitole:

1. Centenarul naşterii lui I. Popescu.
2. Problema educaţiei:
   a) Preoţi catiheţi,
   b) Conferenţe catihetice,
   c) Catehizaţia în şcoala secundară.
3. Aşezămintele religioase eparhiale, licee, şcoala normală, orfelinat.
4. Edificiile şcolare.
5. Subvenţia culturală a universităţii săseşti.

La discuţia generală profesorul A. Popa în o cuvântare mai lungă şi bine documentată arată primejdia ce ameninţă şcoala de stat şi educaţia naţională. Se închid şcoli în regiuni cu populaţie ortodoxă şi se înmulţesc şcoli printre minoritari.

Domnia Sa prezintă o moţiune ca biserica ortodoxă prin Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei să intervină în adunări, ca guvernul ţării să cruţe biserica de toate jignirile ce i s'au adus până azi.

Să se achite toate restanţele pe Octomvrie, Noemvrie şi Decemvrie 1931, cât şi pe Februar, Martie şi April 1932.

Protopopilor ortodocşi prezenţi în serviciu azi să li se recunoască drepturile câştigate, achitându-li-se tuturora aceleaşi diurne şi aceeaşi leafă ca şi protopopilor confesiunii greco-catolice, fiindcă e inadmisibil ca azi, protopopul greco-catolic să fie plătit cu Lei 2250 lunar iar protopopul ortodox român abia cu Lei 700 lunar.

In toate serviciile publice, precum şi în învăţământul de toate gradele din Ardeal să se numească şefii acestora cum şi funcţionarii publici dintre fiii bisericii ortodoxe române în raport cu numărul sufletelor.

Arată nesocotirea legii numindu-se profesori de religie ortodoxă fără avizul prealabil al autorităţii superioare bisericeşti, şi relevă încă multe gravamine ce se fac în dauna bisericii noastre şi a slujitorilor ei.

In faţa acestor metode de guvernare Adunarea eparhială a hotărât a lupta în cadrele legii ţării, uzând de mijloacele dictate de prestigiul bisericii, pentrucă biserica noastră nu cere favoruri, ci cere a fi tratată cu aceeaş măsură cu care sunt tratate şi celelalte confesiuni din ţară.

Şedinţa IV s'a ţinut în 20 Iunie la ora 4 p. m.

După autentificarea procesului verbal al şedinţei a III-a, comisiunea organizatoare prin raportorul N. Colan prezentează literile fundaţionale, precum şi regulamentul eforiei *Fundaţiunii culturale „Dr. Ioan Mihu"*.

La propunerea comisiunii adunarea aprobă atât literile fundaţionale cât şi regulamentul fundaţiunii Dr. Ioan Mihu; ia cu aprobare la cunoştinţă bilanţul despre gestiunea fundaţiunii pe anii 1927—1932 şi dă descărcare cuvenită eforiei fundaţiunii pentru această gestiune.

Adunarea decide totodată să se scrie şi să se tipărească biografia fericitului fundator Dr. Ioan Mihu şi să fie răspândită în cercuri cât mai largi.

I. P. S. Sa rosteşte următoarele:

In clipa aceasta când s'au aprobat literile fundaţionale şi regulamentul fundaţiunii Dr. Ioan Mihu, lăsată bisericii noastre, e momentul solemn să ne gândim la sufletul mare de român şi ortodox al fericitului Dr. Ioan Mihu.

Biserica păstrează numele binefăcătorilor săi şi va pomeni cu pietate recunoscătoare întotdeauna faptele şi numele lui Dr. Ioan Mihu.

Dumnezeu să binecuvinteze gândul şi opera fundatorului!

Să ne înălţăm sufletele către Dumnezeu şi să-L rugăm să aşeze sufletul fundatorului Dr. Ioan Mihu între cei buni şi drepţi.

Dumnezeu să-l odihnească!

Adunarea eparhială ridicându-se, a ascultat cu multă pietate cuvintele Inaltului Ierarh. —

Adunarea eparhială s'a ocupat apoi exclusiv cu partea financiară. Comisiunea financiară prin raportorul S. Olariu a citit temeinicul raport general al senatului epitropesc, precum şi mai multe rapoarte speciale, scoţând în relief faptul, că Comisia financiară a făcut un sever control la Cassa arhidiecezană, unde s'a aflat totul în cea mai bună ordine, convingându-se despre administrarea şi chivernisirea exactă şi corectă a averii bisericeşti.

A făcut bună impresie faptul, că şi în această nemaipomenită criză financiară simţul de jertfă al credincioşilor noştri este încă viu.

Donaţiunile mai însemnate în anul trecut au fost următoarele:

	Lei
Societatea minieră „Mica" pentru biserica din Brad .	250.000
Prefectura jud. Târnava mică pentru biserica din D. Sânmărtin	200.000
Soc. minieră „Mica" pentru biserica din Baia de Criş	70.000
Dl Atanasie Popovici, pentru biserica din Mediaş . . .	50.000
Dl D. Floru, pentru biserica din Brad	50.000
Primăria Diciosânmărtin pentru biserica din Diciosânmărtin	50.000
Prefectura jud. Treiscaune pt. biserica din Arini . . .	42.000
Comuna politică Brad, pentru biserica din Brad	30.000

I. P. S. Sa a exprimat şi din partea Sa în numele Adunării eparhiale mulţumiri tuturor donatorilor şi în deosebi celor prezenţi, dlui Ioan Gigurtu directorul general al societăţii „Mica" din Brad, dlui Alexandru Lucescu consilier la comitetul de revizuire din Bucureşti, fost prefect al judeţului Târnava-mică, stăruind pentru ridicarea bisericii din Diciosânmărtin, precum şi actualului prefect al Târnavei-mici, Dr. Ilarie Holom.

Cu acestea fiind terminate toate agendele aparţinătoare competinţei adurii eparhiale. —

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* adresează membrilor adunării următoarele cuvinte:

On. Adunare Eparhială!

Fiind la sfârşitul lucrărilor şi a chestiunilor cari au fost avizate sesiunii din anul acesta ai Adunării Eparhiale, daţi-mi voie să fac mărturisirea îmbucurătoare pentru mine că membrii adunării eparhiale au dovedit un deosebit interes faţă de chestiunile dela ordinea zilei.

Au fost lămurite din toate punctele de vedere şi îndrumate în calea lor de realizare. Ele vor contribui la progresul sf. noastre biserici.

Personal mă simt dator să vă mulţumesc pentru acest interes arătat şi pentru ajutorul ce mi l-aţi acordat ca activitatea noastră să fie rodnică pentru biserică.

Eu binecuvintez lucrările şi pe membrii Adunării Eparhiale, dorind să vă întoarceţi acasă cu pace în mijlocul credincioşilor.

La cuvintele I. P. S. Sale Părintelui Arhiepiscop şi Mitropolit, în numele membrilor adunării eparhiale a răspuns dl I. Gicurtu următoarele:

Inalt Prea Sfinţite,

Onorată Adunare eparhială,

Să-mi fie îngăduit mie, poate contrar obiceiului, să vorbesc în calitate de cel mai tânăr, nu de ani, ci ca membru al acestei adunări; doresc aceasta pentru ca să fac şi o mărturie. Am venit în mijlocul Dvoastre cu conştiinţa, că mi-am făcut şi în ultimul timp, şi mai dinainte datoria faţă de biserica noastră ortodoxă. Am asistat cu emoţiune crescândă la aceste interesante şi înălţătoare desbateri şi smerit vreau să mărturisesc, că ceea ce am făcut, nu este nici cât o picătură din un puternic torent, faţă cu marile îndatoriri sufleteşti ce ni-a arătat că avem I. P. S. Sa, şi faţă de greutăţile materiale şi de tot felul prin care trece şi cari se pun bisericii noastre ortodoxe.

Inalt Prea Sfinţite, Vă rugăm să primiţi toată mulţumirea şi recunoştinţa noastră pentru înţelepciunea şi bunăvoinţa cu care aţi condus aceste desbateri. I. P. S. Voastră aţi ştiut să faceţi din aceste desbateri, mai mult cu caracter administrativ şi material, o adunare îndrumătoare în ale bisericii, directivele sufleteşti şi calea ce se deschide în faţa credincioşilor să iasă din cadrul Arhiepiscopiei noastre şi să potă servi întregei ortodoxii. Ne rugăm bunului Dumnezeu, să Vă dea o viaţă lungă pentru înfăptuirea scopului ce v'aţi propus, şi nouă să ne dea puterile necesare, să păşim plecând de aici pe calea arătată de Inalt Prea Sfinţia Voastră.

Din tot sufletul repetăm mulţumirile noastre şi Ţi urăm Inalt Prea Sfintite mulţi ani să vă ţie Dumnezeu în mijlocul păstoriţilor Tăi!

(Urale de „Să trăiască" la adresa I. P. S. Sale).

*

Nu putem încheia acest scurt raport al nostru despre decursul sedinţelor adunării eparhiale, fără a sublinia nivelul înalt, atmosfera sărbătorească, armonia şi buna înţelegere care a domnit în tot decursul şedinţelor.

Interesantele discuţii, frumoasele vorbiri, rostite de mai mulţii deputaţi la diferite chestiuni interesul viu cu care s'a urmărit, mersul discuţiilor şi cu deosebire marcantele şi luminoasele deslusiri şi directive date de I. P. S. Sa, — vor contribui desigur la progresul şi inaintarea bisericii noastre; pentrucă viitorul ei atârnă de modul cum vom şti pune în aplicare vecinicile principii ale Evangheliei Domnului.

„F. O. R."

Constituirea Frăţiei ortodoxe române, secţia Sibiu

Credincioşii bisericii ortodoxe române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu, învitaţi în centrul mitropoliei Ardealului, s'au întrunit, în 18 Iunie 1933, în număr mare, la constituirea secţiei sibiene a Frăţiei ortodoxe române.

Dupăce, înainte de ameazi, au participat la Sfânta Liturghie şi la deschiderea adunării eparhiale în catedrala mitropolitană, după amiazi, la ora 3, s'au adunat în sala teatrului oraşului. Aici s'a făcut deschiderea adunării de constituire, premergându-i cântarea rugăciunii cucernice, executate, dulce şi mişcător, de corul studenţilor Academiei Andreiane.

In discursul său, plăzmuit cu măestria savantului recunoscut şi des întrerupt de aprobările auditorului, preşedintele Frăţiei ortodoxe române, dl profesor *Sextil Puşcariu*, care n'a uitat că poartă numele unui colaborator cu mare trecere al fericitului Şaguna, a precizat *programul* Frăţiei ortodoxe române, insistând în deosebi asupra concepţiei şi ideologiei ortodoxe. Oratorul cere ca fiecare membru al Frăţiei, în sfera sa de activitate, să contribue ca prestigiul bisericii noastre să crească; fiecare membru să fie un apărător hotărât al ierarhilor şi preoţilor, ori de câte ori aceştia vor fi atacaţi, şi să nu sufere ca ortodoxul să continue a fi minoritar în ţara sa. Să cerem cu toţii ca statul român să aibă toată solicitudinea pentru biserica dominantă şi ca autonomia ei să rămână neştirbită. Duhul marelui mitropolit Andrei trebue păstrat cu sfinţenie. Cu aceste sentimente, izvorâte din dragoste şi respect pentru legea străbună, elementul mirean a intrat în F. O. R.

Lungi şi însufleţite aplauze însoţesc cuvintele preşedintelui societăţii.

La propunerea sa, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* este proclamat preşedinte de onoare al adunării.

Se trimite, din adunare, următoarea telegramă omagială *M. Sale Regelui:*

Secţia eparhială din Sibiu a Frăţiei ortodoxe române, constituindu-se astăzi sub preşedinţia de onoare a I. P. S. Mitropolit Nicolae, îşi îndreaptă întâiul gând cu profund devotament către Majestatea Voastră, urmaş al marilor Voevozi dreptcredincioşi, cari întemeind puterea lumească pe harul ceresc au adus în toate vremile purtare de grijă şi sprijin bisericii şi iubirea legii strămoşeşti.

SEXTIL PUŞCARIU
preş. «Frăţiei ortodoxe române».

Şi următoarea telegramă I. P. S. Sale Patriarhului Miron:

Secţia eparhială sibiană a „Frăţiei ortodoxe române", constituindu-se astăzi sub preşedinţia de onoare a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, trimite capului bisericii asigurarea celei mai devotate iubiri şi imploră binecuvântarea Inalt Prea Sfinţiei Tale pentru drumul pe care porneşte cu hotărârea de a lucra pentru binele şi mărirea bisericii strămoşeşti.

SEXTIL PUŞCARIU
preş. „Frăţiei ortodoxe române".

Luând cuvântul I. P. S. Sa, Mitropolitului *Nicolae*, a spus, în rezumat, următoarele:

Mulţumesc, în numele acestei adunări, dlui profesor Sextil Puşcariu, preşedintele «Frăţiei ortodoxe române», atât pentrucă a venit să prezideze adunarea de constituire a secţiei arhiepiscopiei noastre, cât şi pentru luminoasa cuvântare ce a rostit, zugrăvind, cu atâta pătrundere, rolul salvator al ortodoxiei *în istoria poporului românesc. Acest rol îi revine şi astăzi ortodoxiei, în deplină măsură. Această convingere o mărturiseşte «Frăţia ortodoxă română».*

In drumul propovăduirii acestei convingeri, întâlnim glasuri răslеţe, de curând ivite şi printre noi, cari pretind să fie isgonită credinţa religioasă din viaţa publică şi să rămână cel mult o inofensivă «chestiune particulară».

Teza îi aparţine socialismului şi ceice o susţin vreau să scoată statul, societatea, viaţa economică şi cea spirituală de sub influenţa religiunii.

Dar ea e greşită, ca orce idee care-şi are sorgintea în necredinţă. Religiunea este un fenomen universal în omenire şi atât de organic legat de sufletul omenesc încât în mod firesc îşi resfrânge acţiunea ei în toate domeniile vieţii.

Este religiunea, de sigur o chestiune — nu particulară. ci — personală, *căci cum comunică credinciosul cu Dumnezeu, în cămara intimă a sufletului său, nu-l poate controla statul şi poliţia. Dacă am trăi ca Robinson, religiunea ar rămânea izolată în cadrele unei existenţe personale. Dar noi trăim în societate, în sânul neamului nostru, care este un organism viu, cu anumite condiţii de viaţă. Constitue o condiţie de viaţă pentru neamul nostru, nu poate rămânea la buna dispoziţie «particulară» a orcui. Cine va putea trage la îndoială adevărul, verificat în tot trecutul neamului românesc, că ortodoxia este primordiala condiţie şi forţă spirituală a lui? Şi cum ar putea ea să fie ascunsă în unghierul unei chestiuni de natură particulară? Şi mai ales aici la noi în Ardeal, unde am trăit prin ortodoxie şi sub scutul bisericii ne-am organizat întreaga viaţă naţională? Dar oriunde credinţa religioasă trăieşte într'un suflet, acel suflet se manifestă prin credinţa sa în mijlocul familiei, a statului, a societăţii, în orce domeniu de viaţă al lor. Criza de astăzi, care nu este numai politică şi economică, ci în primul rând e o criză sufletească, nu poate fi remediată decât prin puterile de prefacere şi înoire ale credinţii religioase.*

Din acest punct de vedere se deschid orizonturi largi pentru religiune în viaţa publică. Biserica noastră trebue să stee astăzi, poate mai mult ca oricând, în ajutorul neamului, ca să răsbească cu forţe înoite deasupra frământărilor şi greutăţilor prin cari trece.

Iată dece ne bucurăm că intelectualitatea noastră din Ardeal a înţeles semnele timpului când s'a organizat în „Frăţia ortodoxă română". Dar problemele la a căror înfăptuire s'a angajat ea, există în tot cuprinsul ţării şi prin urmare ea va trebui organizată pretutindenea.

Dl preşedinte, desfăşurând programul Frăţiei, a declarat că ea va apăra biserica şi autonomia ei.

I. P. S. Sa arată în legătura aceasta că autonomia este o condiţie esenţială pentru desvoltarea bisericii. Noi nu înţelegem sub autonomie separaţia dintre biserică şi stat. Aceasta ar fi o rătăcire păgubitoare pentru viaţa naţiunii. Dar o biserică robită, este o biserică slăbită în funcţiunile ei, o biserică care ş'a rupt legătura cu scopurile supranaturale pe cari are să le propovăduiască, iar o astfel de biserică nu poate fi folositoare nici din punct de vedere naţional.

Am redat pe scurt cuprinsul acestei cuvântări, care — sperăm — va fi publicată în întregime. —

Dna *Eugenia Tordăşianu* salută adunarea în numele societăţii Femeilor ortodoxe, care a avut şi are un rol de căpetenie în toată mişcarea ortodoxiei; cu atât mai ales va colabora această societate alături de F. O. R.

Prot. *I. Duma*, din Petroşani, a vorbit în numele preoţimii ardelene, care cu mare plăcere şi bucurie a luat act despre F. O. R. cu un program de muncă atât de grăitor, întemeiat pe învăţăturile Mântuitorului.

Un răsunet viguros al tinerimii noastre din Valea Jiului a fost, după aceasta, interpretat, prin cuvinte spuse cu toată verva tinerească, din partea dlui profesor Ghiţă, puternic aplaudat.

Studentul în teologie, dl *V. Coman*, a vorbit ca reprezentant al studenţilor Academiei teologice „Andreiane", asigurând comitetul eparhial, că aceşti tineri au să fie buni cercetaşi ai Frăţiei, slujindu-o cu tot devotamentul generaţiei tinere din Uniunea naţională a studenţilor creştini români. —

Se face alegerea organelor secţiei eparhiale. Sânt aleşi în: Comitetul general al „Frăţiei Ortodoxe Române" din eparhia Sibiu: Preşedinte: Gh. Bogdan-Duică; vicepreşedinţi: Dr. Gh. Preda şi N. Colan; secretar: Ioan Sandu.

Membri:

Ordinari: Dr. L. Borcia Sibiu, A. Demian Orăştie, Şt. Demian Făgăraş, Dr. Gh. Dubleş Hunedoara, Dr. I. Culcă Covasna, N. Gavrilescu Petroşani, Prof. Ghiţă Petroşani, Dr. Glăjar Braşov, Dr. Il. Holom Dumbrăveni, V. Lazăr Sibiu, Dr. M. Lupaş Săliste, H. P. Petrescu Sibiu, I. Moşoiu Braşov, I. Praznicu Miercurea-Ciuc, H. Teculescu Sighişoara, Dna Eug. Tordăşianu Sibiu, S. Ţeposu Sibiu, Dr. A. Vlad Orăştie, preşedintele stud. teologi Sibiu de prezent student V. Coman.

Suplenţi: I. Brânzea Braşov, Pant. Bratu Miercurea-Sibiu, V. Bologa Sibiu, I. Vulcuţiu Diciosânmărtin, Gh. Dragoş Făgăraş, Ioan Dragomir Sibiu, V. Langa Agnita.

Cenzori: Ing. Eug. Comşa Sibiu, Dr. I. Mafteiu Sibiu, I. Rebega Sibiu.

Cassier: R. Perian Sibiu.

Comitetul de direcţie: Gh. Bogdan Duică preşedinte, Dr. Gh. Preda, N. Colan, S. Ţeposu, Prof. V. Lazăr, I. Sandu, dna E. Tordăşianu, preşedintele stud. în teologie, de prezent student V. Coman.

Dl *Dr. Gh. Preda*, vicepreşedintele secţiei eparhiale Sibiu, mulţumind — în absenţa dlui Bogdan-Duică, — pentru onoarea ce se face aleşilor în comitet, constată că înfiinţarea societăţii Frăţiei a fost în adevăr o necesitate a vremii. Exprimă elogii intelectualilor dela Cluj, iniţiatorilor şi înfăptuitorilor acestei societăţi creştine, amintind raportul de armonie între ştiinţă şi religie. In legătură cu aceasta, insistă asupra viitoarei activităţi a Cercului de studii social-creştine, întemeiat de Inaltul Chiriarh dela Sibiu.

Dl *N Colan*, rectorul Academiei, raportează despre membrii înscrişi, urmând ca lista prezentată să se completeze.

La sfârşit, dl preşedinte, S. Puşcariu, aduce mulţumiri tuturor celor întruniţi, pentru interesul viu manifestat şi la această ocazie, şi declară închisă adunarea de constituire a Frăţiei ortodoxe române secţia Sibiu.

*

Seara, la ora 8½, s'a ţinut în biserica mitropoliei *concertul religios*, dat de un cor excepţional, stătător din 150 persoane, sub conducerea probată şi neobosită a vechiului profesor, T. Popovici, şi în prezenţa unui foarte numeros auditor. Erau corurile mitropoliei

şi al şcoalei normale „Andrei Şaguna", întărite cu membri din Reuniunea „Gh. Dima" şi cu studenţi ai Academiei teologice „Andreiane".

S'au cântat: irmoase (de Gh. Dima), cântări din liturghie (de T. Popovici), alte cântări bisericeşti (de Gh. Cucu şi G. Muzicescu), cu accente de măreţie, care au stârnit în auditori momente de înviorări creştineşti, clipiri de gene la unii, oftări fără voie la alţii, şi întărire sufletească la toţi. Voci de măestre puteri, ca ale solistelor, dna Mioara Stroia şi dşoara Claudia Ivan, şi ale soliştilor C. Popa, Ion Neamţu, P. Viţelariu, merită toată lauda noastră şi a altora.

O savantă conferenţă a cetit, în cadrul acestor producţii, dnul profesor universitar *Ştefan Bogdan* despre: Biserică şi viaţa socială, demonstrând ce va să zică învăţăturile creştineşti ale Mântuitorului — şi întâi de toate *caritatea* — coborâte în viaţa socială a ori cărui neam. Dl prof. Ştefan Bogdan, care face parte din Cercul de studii social-creştine, a stăruit şi de astă dată asupra superiorităţii religiei creştine şi asupra culturii pătrunse de credinţă. A fost o prelegere care, cetită de cât mai mulţi fraţi în ortodoxie, ar da roade bune şi folos tuturora.

*

In ziua adunării F. O. R.-ului s'a făcut, la întrarea teatrului, o expoziţie de *cărţi religioase*, care s'a şi bucurat de atenţiunea deosebită a publicului. S'au desfăcut exemplare în preţ de câteva mii de lei, în această expoziţie, organizată de Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Al treilea răspuns pentru „Unirea"

Seria articolelor, pe cari le public în «Telegraful Român» pe seama «Unirii» dela Blaj, am început-o cu unul care trata chestiunea epiclezei. Un teolog dela Blaj făcuse afirmaţia absurdă, că epicleza — adecă învăţătura despre prefacerea sfintelor daruri prin chemarea Duhului Sfânt şi binecuvântarea preotului — ar fi dogmă «neobizantină». Această afirmaţie trebuia pusă la punct. Cele ce le-am scris atunci despre epicleză au determinat pe dl Dumitru Neda, profesor al academiei teologice din Blaj şi redactor al «Unirii», să-mi răspundă (vezi Nr. 22 din 3 Iunie, a. c.). Răspunsul dânsului este de aşa natură încât nu poate rămânea fără de răspunsul cuvenit din partea mea. In articolul de faţă îl voiu urmări pas de pas şi voiu discuta separat fiecare afirmaţie pe care a făcut-o. Examenul căruia îl voiu supune va arăta limpede orişicui, cât de neorientat şi de superficial este dl redactor în materia pe care a tratat-o şi cât de gratuite sunt afirmaţiile aşternute pe hârtie, sub haina unei ştiinţificităţi *părute*.

Cea dintâi constatare pe care trebue să o fac este aceea, că articolul meu a rămas aproape în întregime **fără de răspuns**. Dl Neda a evitat sistematic să între în discuţia propriu zisă a argumentelor pe care le-am adus eu în favorul epiclezei, le-a ocolit, le-a trecut sub o tăcere, care — personal — nu-l cinsteşte de loc. Acolo unde a încercat să discute ceva s'a dat de gol cu lipsa de pregătire a Dsale în această chestiune. A lăsat neatinse mărturiile din didascalia apostolilor, din cele două liturgii, armeană şi siriacă, din Ciril al Ierusalimului, Fulgenţiu de Ruspe, Ioan Damaschin şi din actele sinodului VII ecumenic. Acesta este felul de-a discuta al teologilor dela Blaj. Când nu le place ceva, sau când nu pot răspunde la ceva direct — pentru a nu tăcea ca peştele — deplasează problema, mistifică lucrurile, ironizează persoanele, spun cu trufie vorbe late, crezând că în forma aceasta ieftină se pot achita de datoria lor. După aceste lămuriri prealabile să trecem acum la analizarea obiecţiilor dlui Neda, precum şi la aşa zisele argumente aduse de dânsul în favorul tezei catolice şi să vedem cum stau lucrurile mai de aproape.

D-Sa şi-a exprimat mai întâi nemulţumirea pentru tonul cam aspru pe care l-aş fi avut în articolul meu privitor la epicleză. Ţin să spun, că de orice se putea plânge dl redactor, numai de acest lucru, nu. Stilul şi tonul în care sunt scrise articolele din «Unirea» şi mai ales «telefoanele» ei, îi iau dlui redactor în mod apriori absolut orice drept de-a ne face nouă cap de acuză pe această chestiune. Cum adecă? Dta să ne împroşti pe noi fără nici un scrupul şi noi să nu avem nici măcar dreptul de a-ţi răspunde după cuviinţă?... Să nu merg mai departe decât la «telefonul», care m'a făcut să răspund în chestiunea epiclezei. In acel telefon se spunea, că noi ortodocşii neadmiţând prefacerea prin rostirea cuvintelor Domnului: «Acesta este trupul meu» şi «Acesta este sângele meu»... nu am mai avea prefacerea şi deci pe Hristos cel euharistic şi, mai departe, că neavând pe Hristos cel euharistic suntem acolo unde sunt protestanţii şi sectarii. Cu alte cuvinte am fost băgaţi într'o căciulă cu protestanţii şi sectarii. Mărturisesc, că am cetit multe cărţi catolice scrise cu ură împotriva ortodocşilor, dar asemenea absurdităţi nu am găsit în nici una din ele. O prostie aşa de mare nu o putea scrie decât un unit dela Blaj, care nu mai vede şi nu o putea suferi să fie tipărită decât o hârtie care rabdă totul, cum este aceea a «Unirii». Dle redactor! După ce foaia pe care o conduci ne-a făcut pe noi ortodocşii — nici mai mult nici mai puţin decât — protestanţi şi sectari, nu eram oare în drept să răspund aşa cum am răspuns? Nu eram în drept să-mi apăr — cu argumentele pe care le cunoşti şi pe care le-ai lăsat neatinse — punctul de vedere al bisericii mele? Nu eram în drept să înfierez uşurătatea fără pereche cu care s'a făcut o asemenea afirmaţie gravă? De sigur, că, da. Atunci te rog să nu mai învinueşti pe nimeni, căci te afli exact în situaţia lupului din fabulă, care deşi stătea mai sus decât mielul, îl învinuia pe acesta că i-ar tulbura apa. — Ai secerat numai aceea ce ai semănat. Aceasta este o lege valabilă nu numai în natura fizică, ci şi în domeniul vieţii spirituale.

I. Epicleză romană.

Dl redactor Neda a contestat în continuare adevărul celor ce le-am scris despre epicleza liturgiei romane, spunând, că sunt «afirmaţii pripite». Argumentele aduse?? Niciunul, absolut niciunul. Dupăce a citat o parte din cuvintele mele, referitoare la scoaterea epiclezei apusene, zice textual: «Păcat numai că n'are nimica de-aface cu adevărul. ***Supplices te rogamus*** când a fost scos din liturgia romană? Şi de ce să fie un diacon sibian mai straşnic decât însuşi Nic. Caboşiloş, care în a să *Ἑρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας* (cap. XXX) nu poate să nu vadă în ea rugăciunea epiclezei?». Cu această frază goală crede, că a pus la punct o chestiune pentru D-Sa aşa de neplăcută.

Drept răspuns voiu căuta să arăt în cele următoare pe scurt, că astăzi este un adevăr recunoscut — de toţi ceice sunt bine'nţeles la curent cu ştiinţa teologică — deoparte, că liturgia romană a avut epicleza, iar pe altă parte, că urmele acestei epicleze retuşate sau modificate pot fi recunoscute şi astăzi încă în unele rugăciuni din canonul roman şi cumcă nu numai Nicolae Cabosila şi eu vedem în ***Supplices te rogamns*** vechea epicleză, ci şi alţi teologi apuseni, la a căror studiu îl voiu îndruma pe dl redactor.

Existenţa unei epicleze romane vechi o susţin între alţii: *E. Bishop* într'o disertaţie publicată în «The liturgical homilies of Narsai» Cambridge 1909 pg. 132—134; *W. C. Bishop* în lucrarea «The primitive form of consecration». Vezi Revue du Clergé Français, Paris 1908, pg. 645; *I. Braun* în al său «Liturgisches Handlexikon» din 1924 pg. 92; *F. Cabrol* în articolul «Anamnèse» din Dictionaire d'Arhéologie chrétienne et de Liturgie, Paris 1924, tom. I. col. 1885; *P. Cagiu* «Paléographie musicale», Solesmes 1896 tom. V pg. 88 sq.; *L. Duchesne* în scrierea «Origines du culte chrétien» ed. V. Paris 1925 pg. 187 şi 192; *F. X. Funk* în «Kirchengeschichtliche Abhandlungen und Untersuchungen», Paderborn 1907. pg. 86 din vol. III. El zice: Es steht fest dass der heutige römische Messkanon ***nicht ursprünglich ist;*** es kann auch keinem Zweifel unterliegen, ***dass er ehemals die Epiklese enthielt»; L. A. Hoppe*** în monografia «Die Epiklesis der griechischen und orientalischen Liturgieen» Schaffhausen 1864 pg. 141, 149, 155, 167, 197, 200—203 şi 209; *H. Lietzmann* în scrierea «Messe und Herrenmahl» Bonn 1926 pg. 121; *S. Salaville* în articolul său «Épilèse eucharistique» din Dictionnaire de Théologie catholique, tom. V. col. 219 şi *V. Thalhofer — L. Elsenhofer* în «Handbuch der katholischen Liturgik», ed. II Freiburg i. Br. 1912, vol. II. pg. 145—146.

Cei cari susţin anume, că urmele vechei epicleze romane pe care o mărturisesc atâţia — ar fi în rugăciunile ***Supra quae*** şi ***Supplices te rogamus***, de după referatul cinei, sunt: Salaville, l. c.; F. Cabrol, l. c.; L. A. Hoppe, l. c.; F. Probst în monografiile «Liturgie der drei ersten Jahrhunderte», Tübingen 1870 pg. 397 şi «Die abendländische Messe vom V—VIII. Jahrhundert», Münster i. W. 1896 pg. 178; P. Cagin l. c.; E. Lingens în articolul «Zur Erklärung der eucharistischen Epiklese» din Zeitschrift für katholische Theologie, 1896 pg. 745; L. Duchesne l. c. şi J. B. Thibaut în scrierea «La liturgie romaine, Paris, 1924 pg. 112—116. Toţi aceştia sânt catolici. Cum rămânem atunci cu afirmaţia făcută de dl redactor, că numai Nicolae Cabasila şi un diacon sibian ar susţine asemenea lucruri? Nu eu, ci dta dle redactor eşti acela care nu numai că te-ai «pripit», dar te-ai şi «fript» cu afirmaţiunile pe care le-ai făcut.

Fireşte, că toţi autorii amintiţi mai sus şi-au avut motivele lor pentruca să admită existenţa epiclezei romane. Din motivele acestea amintesc mărturiile a doi episcopi din Roma. Unul este Gelasie (492—496), celalalt Grigorie cel Mare (†604). Intr'o epistolă adresată de Gelasie, episcopului Elpidiu de Voltera zice, că liturgia care se face după rânduiala catolică revendică pen-

tru sine o reverinţă atât de mare, încât nime nu îndrăzneşte să vină la ea fără constiinţa curată. Căci cum să vină jos la sfinţirea tainei dumnezeeşti Duhul ceresc cel invocat, dacă preotul care se roagă ca El să fie de faţă, este osândit ca plin de fapte criminale («Nam quomodo ad divini mysterii consecrationem caelestis Spiritus invocatus adveniet, si sacerdos, qui eum adesse deprecatur criminosis plenus actionibus reprobetur». Vezi A. Thiel: Epistolae Romanorum pontificum genuinae. Bamberg 1868, vol. I. pg. 486, Fragmentul 7). In acest text se vorbeşte foarte limpede despre un **Duh ceresc**; acest Duh este **invocat**; invocarea se face **de către preot, pentru a consacra, pentru a sfinţi taina.** Au nu sânt acestea elementele esenţiale ale epiclezei?

Gelasie mai vorbeşte şi'ntr'un al doilea loc despre prefacerea elementelor euharistice prin Duhul sfânt şi anume în scrierea sa «De duabus naturis, tractatus III n. 14.

Grigorie cel mare zice şi el, că Domnul preface pâinea şi vinul amestecat cu apă prin Duhul Sfânt, la rugăciunea obştească, întocmai aşa dupăcum şi-a format sieşi tot prin lucrarea Duhului Sfânt trup din trupul Pururea Fecioarei Maria. Iată textul original: «Praescius conditor noster infirmitatis nostrae ea potestate, qua cuncta ex nihilo, et corpus sibi ex carne semper virginis, operante Sancto Spiritu, fabricavit, panem et vinum aqua mixtum manente propria specie, in carnem et sanguinem suum ad catholicam precem ob reparationem nostram Spiritus sui sanctificatione convertit» (Migne, Patrologiae cursus completus, series lat. tom. 75 col. 53). Au nu este epicleza acea rugăciune, care tratează despre prefacerea elementelor euharistice prin Duhul Sfânt? De sigur că, da.

Dacă liturgia romană veche a avut epicleza cu cererea pentru prefacerea darurilor prin lucrarea Duhului Sfânt, iar rugăciunile *Supra quae* şi *Supplices te rogamus* în forma lor de astăzi nu o mai cuprind, aceasta însemnează ca partea centrală şi esenţială a epiclezei a fost *modificată* şi anume într'un timp care — date fiind nenumăratele modificări prin cari a trecut canonul roman — cu greu poate fi stabilit în mod precis. Această modificare stă însă la tot cazul în legătură cu teoria nouă din scrierile atribuite lui Ambrosie şi Augustin. Teoria aceasta — mulţumită autorităţii mari a acelora dela cari se credea că vine — a câştigat teren şi a ajuns într'un moment dat la inevitabilul conflict cu învăţătura veche a liturgiei. In acel moment epicleza a fost modificată şi făcută inofensivă. Acest lucru îl recunoaşte şi F. Cabrol în l. c. unde spune, că forma ei a fost modificată uşor («dont la forme a été légèrement modifiée»).

Sper, că prin lectura operelor pe care i le-am indicat, dl redactor se va putea edifica pe deplin cu privire la chestiunea aceasta. Ea va avea poate şi darul de a-l tămădui, pentru viitor, de uşurătatea afirmaţiilor goale şi gratuite, dându-i o doză cât se poate de mare de prudenţă ştiinţifică. (Va urma)

Diacon **Nicolae I. Popoviciu.**

Probleme, fapte, comentarii

Ce este ortodoxia? — La această întrebare răspunde un savant mirean, dl Prof. *Dr. Victor Papilian,* dela universitatea din Cluj. In cuvântarea, rostită la adunarea de constituire a secţiei eparhiale clujene a F. O. R.-ului, dl Dr Papilian a făcut, între alte bine primite declaraţii, şi următoarele:

„Ortodoxia, cu a ei înfinită spiritualitate, oferă o atmosferă prielnică, desvoltării insului, desvoltării colectivităţii şi desvoltării oricărei idei, care în mod paşnic tinde la progres şi armonie socială.

Ea nu contrazice dobândirile ştiinţei, nu condamnă sistemele de cercetare, căci depozitară a adevărului ultim, ştie că dincolo de frământul gândului, mintea ajunge altcum decât prin preciziunea nesigură a balanţei şi viziunea opacă a microscopului. Ea nu afurisește, nici nu arde, nu disprețuește și nici nu respinge, ci cu aceeaşi bucurie primeşte în sânul ei, pe umilul credincios, fericit de neştiinţa sa, cât şi pe nefericitul savant, care în clipa de desnădejde, vede cât e de sărac cu duhul.

Ortodoxia nu e legată de clasă; ea nu e nici aristocrată, nici burgheză, nici proletară, ea e a tuturor, a întregei colectivităţi, cumpănind greul societăţii, când aceasta vrea să strivească individul, şi potolind individul, când se ridică împotriva societăţii. In felul acesta, ortodoxia ne asigură, moral, cel mai mare bun posibil: libertatea... oprind violenţa, distrugând ura şi frânând cupiditatea.. Ortodoxia deşi atât de tăcută şi de modestă, este o forţă vie a umanităţii. După cum, sângele, în organism, circulă fără sgomot şi fără conştiinţa noastră şi totuşi, pe suportul lui, ne întreţine vieaţa, aşa şi ortodoxia, constitue reazimul dinamic pe care se bizue întreaga noastră activitate sufletească individuală şi morală colectivă".

După aceasta, oratorul citează cuvintele frumoase ale învăţatului cărturar rus **Bulgacoff,** a cărui celebră carte, **Ortodoxia**, a apărut tocmai acum în traducere românească autorizată, cum am anunţat-o în numărul nostru precedent, sub titlul „o carte de căpătâi", — o publicaţie care s'a bucurat, cu ocazia adunării de Duminecă a Frăţiei, de mare trecere spre bucuria şi plăcerea celor ce o cetesc.

*

Organizarea mirenilor ardeleni, în cadrele bisericii, cu mijlocirea societăţii F. O. R., este întâmpinată, în *Calendarul* de Duminecă, într'un editorial semnat de dl director al ziarului, Nichifor Crainic, în următoarele aprecieri:

Pentru vremea actuală, de mari învrăjbiri sociale, când instituţiile unei democraţii fără Dumnezeu s'au arătat incapabile să creeze o coheziune socială, când omul cu toată bunăvoinţa lui, nu se dovedeşte în stare să găsească o nouă formă de organizaţie prin care haosul social să fie captat şi redus la ordine, eminenţa spiritului bisericesc reapare ca singurul drum al unei noi solidarităţi unanime a categoriilor sociale. Căci acesta e caracterul social al bisericii ca organizaţie: totalitatea sau unanimitatea.

Neocrotind pe cei bogaţi împotriva celor săraci, neasmuţind pe cei săraci împotriva celor bogaţi, dând exemplu tuturor pe cei virtuoşi, fără să disgraţieze pe cei păcătoşi, ea vrea să facă din cei tari scut al celor slabi, mistuind ghimpii dintre oameni în flacăra dumnezeească a universalei iubiri creştine. Acesta e înţelesul nouii acţiuni pornite de intelectualii ardeleni şi care trebuie neapărat generalizată. F. O. R. înseamnă formula socială a iubirii creştine universale.

*

Preotul şi politica. — Tot mai există preoţi neînscrişi în partide politice. «*Cinste lor!*» exclamă ziarul *Calendarul* într'un număr mai nou, unde prezintă imaginea reală, — prin câteva pilde copiate din experienţe dureroase — a preotului în politică. «Cu cât mai mulţi preoţi s'au înscris în partide, şi cu cât clerul a dat mai mulţi deputaţi de club, cu atât biserica noastră a pierdut mai mult din sărmanele ei beneficii de stat»... Fireşte chestiunea, preotul şi politica, are multe părţi ce pot să ademenească; de aceea orce discuţie lămuritoare poate să fie de folos multora dintre cei nedumeriţi în această problemă de natură politică.

*

Ideea de Neant. — *Dl profesor universitar,* I. Petrovici, *a făcut despre ideea de Neant o comunicare, ascultată cu mult interes, la academia de ştiinţe morale şi politice din Paris, în şedinţa dela 4 Martie 1933. Această comunicare este publicată acum, în numărul mai nou al revistei bucureştene* Gândirea *(Nr. 5, din Mai 1933).*

In memoriul, înfăţişat academiei amintite, despre o temă atât de abstractă, dl profesor I. Petrovici a reuşit totuşi să facă o expunere îngrijită, scurtă şi lămurită, mărginindu-se să judece «valoarea logică a ideii de Neant, drepturile pe care le are pentru a fi socotită ca o idee valabilă, cât şi consecinţele sale filozofice».

Se fac citaţii de păreri din operele cugetătorilor, cari se pronunţă pentru şi contra ideii de neant; — autorul analizându-le obiectiv, găseşte că ideea neantului este contradictorie şi himerică, dacă e luată în senzul unei negări totale şi absolute a existenţei.

In concluziune, studiul dlui I. Petrovici preconisează ideea de **Dumnezeu**: *ideea de Neant este o etapă către ideea de Dumnezeu, — un «punctus terminus», un ţărm unde gândirea obosită poate să ajungă la odihnă. «Dacă ea — ideea de Neant, cu ademenirile sale vremelnice — ne-a îndepărtat de Dumnezeu, tot ea ne readuce spre dânsul, şi graţie ei încercăm a urcà din nou în paradisul pierdut».*

*

Inrâuririle spectacolelor de sporturi ale vremii noastre, ca semne ale decadenţei noastre, şi nu ale renaşterii, sânt arătate astăzi de doi domni profesori universitari şi scriitori cu prestigiul de mult recunoscut.

Domnii *N. Iorga* şi *Nichifor Crainic* se declară, în ziarele ce dirigează, cu totul împotriva spectacolelor sportive comercializate şi cu influenţe din cele mai dezastruoase în psihologia tineretului. Astfel de spectacole, ce produc delirul mulţimii, ar trebui, din contră, să ne întristeze; căci ele — o vedem cu toţii — sustrag tinerimea dela pregătirea solidă pentru realitatea vieţii.

Decadenţa epocei noastre „sportive" este caracterizată şi prin câteva cuvinte ale savantului profesor, *Dr. G. Marinescu,* sărbătorit zilele trecute la fundaţia Carol, unde a spus: „Mă voi adresa şi reprezentanţilor presei, rugându-i să acorde mai mult interes problemelor ştiinţifice în momentul de faţă, când mulţimea se interesează cu pasiune de luptele brutale de box. Cultul bicepsului trebue tocmit prin cultul adevărului şi al ştiinţei».

Este o primejdie, fără îndoeală, — în faţa căreia şi alţi domni profesori, mai puţin iluştri, ar putea avea ceva de zis şi de făcut.

*

Cuvântul de îmbărbătare al unui om de stat. — Ilustrul preşedinte al republicei cehoslovace venerabilul *Masaryk,* într'o convorbire acordată de curând trimisului special al unui ziar parizian, spune, între alte lucruri de însemnătate, următoarele: „Trăim, nu aş putea spune propriu zis, în *haos*; însă ceeace reprezintă acest haos este o stare intermediară. Privesc lucrurile cu resemnare şi le observ. Fireşte nu mă bucură ceea ce văd; dar cred că alături de mine sânt mulţi oameni, cari mai speră în îmbunătăţirea ce va fi în viitor, şi îmi zic cu resemnare, că tot Dumnezeu care a creiat aceste lucruri acestor oameni, nu va lăsa să peară opera sa şi o va îndrepta aşa cum trebue. Omul de stat ce poate face? Să lucreze în acest senz, socotind cu aceste lucruri pe care totuşi nu le acceptă, le judecă şi face ceeace poate, rămânând credincios principiilor sale morale şi concepţiei sale de progres".

*

Incă un cuvânt. *Episcopatul romano-catolic al Germaniei declară, în scrisoarea pastorală dată după conferența episcopilor în Fulda, că:*

Noi, episcopii germani, nu ne gândim nici pe departe să desconsiderăm sau chiar să împiedecăm deșteptarea națională. Noi, catolicii germani, n'avem nevoie de-a lua o nouă atitudine față de popor și patrie. Tocmai noi, cei aparținători bisericii catolice, în care autoritatea are un rol deosebit, știm să apreciem o accentuare mai puternică a autorității noului regim german și să ne supunem acestei autorități; așteptăm însă, ca autoritatea statului să nu reteze din libertatea umană mai mult decât cere binele obștesc. Scrisoarea pastorală cere dreptate atât în politica internă a statului, cât și în cea internațională a națiunilor biruitoare, spunând, că accentuarea exclusivă a rasei și a sângelui, când e vorba de-a face parte din ființa unui stat, provoacă nedreptățiri. La sfârșit episcopii mărturisesc că nu vreau, cu nici un preț, să refuze statului puterile bisericii, pentru care însă cer scutul statului.

In această scrisoare a episcopatului catolic german nu mai găsim accentele războinice din circularele prin cari au tunat mai anii trecuți împotriva lui Hitler.

*

Misiuni religioase. *Comuna Almașul-mare, însemnat centru minier, în apropierea Zlatnei, a fost, Dumineca trecută, sediul unor înviorătoare manifestări religioase, organizate de cercul religios Balșa.*

Serviciul divin, oficiat în sobor de 12 preoți, este ascultat de asistența evlavioasă a sutelor de munteni, atrași de proporțiile neobișnuite ale serbării. Centrul preocupărilor misionare era problema muncitorească și sectantă.

Părintele A. Băilă, vorbind despre «Sfinții în biserica noastră», înfățișează credincioșilor figurile marilor sfinți și mucenici ai bisericii ortodoxe. Părintele Codrin vorbește, la vecernie, despre «Jertfa de seara», ear părintele V. Glodeanu, despre «Geneza și combaterea baptismului», — clară și temeinică revelare a rătăcirilor sectanților.

După amiazi credincioșii au avut bucurie să audă un program ales, de recitări, coruri și orchestră, predat de elevii liceului din Orăștie sub conducerea dlui director A. Demian, care a ținut apoi o interesantă cuvântare despre stâlpii de temelie ai unității naționale... Relevă însemnătatea ortodoxismului, ca prim factor în consolidarea noastră ca neam cu o limbă unitară, o cultură proprie și o istorie plină de învățăminte.

Serbările, de soiul acesta, aduc multă seninătate și întărire în sufletul sbuciumat al muntenilor săraci și necăjiți.

Organizați Oastea Domnului

Când e rea-credință!

Un redactor al ziarului «Cuvântul» comentează cu hazul unui «Mitică al naibii» cererea preoțimii din eparhia Clujului «ca sf. Sinod în baza dreptului său de supremă căpetenie spirituală în patriarhia noastră, autonomă și independentă, să binevoiască a ***șterge o stare dureroasă și chiar rușinoasă din sânul bisericii noastre***, aducând o lege care să admită recăsătorirea preoților văduvi în toată patriarhia, ***cu atât mai vârtos că în unele parohii este deja pusă în practică***» (Renașterea din 14 Mai 1933).

«Mitică» dela «Cuvântul» care a intrat la ideea că preoțimea ardeleană nu-i ca cea dala București și pace, n'ar mai fi băiatul «deștept» care ține să fie, dacă n'ar putea-o aduce acolo pentruca să dovedească mă rog, că și de astădată ungurenii ăia nu sunt rumâni.

Și să vezi cum o scoate deșteptul Mitică! Se face a uita că cererea e adresată Sf. Sinod și pune în loc Parlamentul, mai accentuiază de vre-o două ori că preoții din vechiul Regat ortodocși, nu ca boanghenii, sunt departe de astfel de preocupări, și iată ce teribil contrast a ticluit între ortodoxia preoțimii vechiului Regat și burghezia preoțimii Ardealului, care cere Parlamentului să-i legifereze chestiunile spirituale.

Dragă Mitică, vei fi mătăluță băiat șmecher, da las'o asta pentru înveselirea la o țuică. Fă bine și află că între preoții din Ardeal nu e nici unul care să se fi căsătorit a doua oară, pe când între cei din vechiul Regat sânt sute căsătoriți civil și tolerați de autoritatea bisericească. Ia observă bine moțiunea preoților dela Cluj și vezi motivul cererii lor: «pentru a șterge o stare dureroasă și chiar rușinoasă din sânul bisericii noastre», așadar în primul rând nu să se căsătorească ei, ci ca să le facă o situație demnă acelor preoți din Vechiul Regat cari se căsătoresc și fără a mai cere voie prin moțiuni.

Noi n'am fi vrut să-ți amintim aceste lucruri, și nu vrem în nici un caz să jignim prin această marea majoritate a preoțimii din Vechiul Regat, care e la înălțimea chemării ei și care știm că nu se solidarizează cu reaua credință și cu «fandacsia» matale de băiat hazliu.

Sanatorul dela Schitul Păltiniș

In munții Rășinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu și 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de sgomotul satelor și orașelor și încunjurat de pace. In apropierea lui o bisericuță frumoasă din lemn, unde oaspeții se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părțile pornesc poteci îngrijite. Oaspeților le stau la dispoziție diferite distracții, ca tenis, popice, radio, pian etc. Baie de putină și acid carbonic.

Natura prin pozițiile ei variate și pitorești îți înalță sufletul, iar aerul curat, bogat în ozon, îți întărește plumânii.

In zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din țară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanța dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie.

Prospecte și informațiuni cereți dela Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu.

INFORMAȚIUNI

Comemorarea lui Zaharie Boiu. Duminecă, în 11 l. c., s'a făcut la Sighișoara comemorarea merituosului fiu al bisericii și al neamului nostru, *Zaharia Boiu*, dela a cărui moarte se împlinesc 40 de ani. Născut în Sighișoara, în anul 1834, Zaharia Boiu a lucrat ca profesor seminarial în Sibiu, ca redactor al Telegrafului Român în 1863—1865, apoi ca protopop și asesor consistorial. A publicat un număr însemnat de cărți didactice, cuvântări ținute la diferite ocazii, traduceri ș. a. In Ardeal era considerat, ca o rară podoabă în materie de predică. Orașul său natal, Sighișoara, l-a serbătorit acum prin o procesiune, condusă de părintele protopop din localitate, Em. Stoica, asistat de alți preoți, până la noua casă parohială, unde s'a pus o placă comemorativă, și unde s'a ținut parastasul. In cuvântări îngrijite, rostite de fruntași locali, s'au pomenit cu recunoștință frumoasele însușiri sufletești ale fostului cărturar și luptător bisericesc și național din Ardealul de pe vremuri.

Pentru orfelinatul Arhidiecezan. Cu ocaziunea sesiunii Adunării eparhiale din anul acesta, dl deputat *Ioan Gigurtu*, directorul societății «Mica» din Brad a binevoit a dona diurnele sale în sumă de 1321 Lei pe seama Orfelinatului Arhidiecezan. I se exprimă mulțumită. Oficiul de cassă consistorial.

Aviatorul mult regretat, ***Aurel Vlaicu***, va fi comemorat, în cadrul unor însuflețite serbări, atât la Orăștie, cât și în satul de naștere, Binținți, al aviatorului. In 24 Iunie, Sâmbătă, se celebrează parastas în biserica ortodoxă română din Orăștie, unde vor lua cuvântul reprezentanții înaltelor autorități. Cuvântul bisericii noastre îl va rosti, în numele I. P. S. Sale Mirtopolitului Nicolae al Ardealului, P. S. Sa Arhiereul vicar Vasile Stan. Pentru serbările dela Orăștie și Binținți și-au anunțat participarea numeroase persoane din toate clasele sociale ale țării.

Impotriva atacurilor aduse reprezentanților cultului ortodox prin articole și gravuri de prost gust. apărute în unele publicații sau afișate în vitrine, patriarhia a intervenit la parchetul general și a cerut să se aplice dispozițiile legilor care prevăd pedepse pentru asemenea fapte.

50 de ani de preoție. Preotul nostru din comuna Zlești, prot. Hunedoarei, părintele *Leontin Ungar*, și-a serbat, a doua zi de Rusalii din anul curent, jubileul preoției sale de o jumătate de veac. A fost o serbătoare modestă, dar cu atât mai impresionantă. Colegi prieteni și cunoscuți au felicitat, călduros pe bătrânul și vrednicul slujitor al altarului.

La adunarea poporală, de curând ținută în *Dumbrăveni*, jud. Târnava mică, au luat parte, în mare număr, popor și cărturari, spre a manifesta împotriva năzuințelor revizioniste de peste hotare. Sentimentele naționale creștinești ale asistenței din această adunare au fost tălmăcite, în cuvinte alese și demne, prin vorbirea rostită de tinerul preot din comuna Alma, Terente Radu, care a știut găsi termeni potriviți în apărarea dreptului nostru asupra granițelor firești și istorice ale patriei române de astăzi.

Cursurile universității populare «Nicolae Iorga» din Vălenii de munte se țin între 15 Iulie—15 August. In timpul cursurilor va funcționa o cantină și căminuri pentru băeți și fete. La sfârșitul cursurilor se va face o excursie în Italia. Inscrierile pentru cursuri se fac pe adresa: *Universitatea populară «Nicolae Iorga», Bulevardul Schitu Măgureanu Nr. 1 București I*

Examenele de bacalaureat se încep în 25 Iunie și se țin în 69 de centre.

Convocare. On. membri ai Asociației pentru literatura română și cultara poporului român, aparținători despărțământui *XXIX Mediaș*, sânt convocați în adunare generală care se va ținea Duminecă, în 25 Iunie 1933, ora 4 d. a. în localul școalei primare Nr. 1 din Mediaș.

Fidanțare. Domnișoara Aurelia Soare (Porumbacul de sus) s'a fidanțat cu dl Vasile Isacu (Sibiu). Iunie 1933.

Jocurile pasionale, în felul reprezentațiilor din Germania, dela Oberammergau, comună vestită prin teatrul ei poporal, se introduc și în comuna șvăbească Budaörs din Ungaria. Șvabii de aici, bărbați și femei, au luat adecă hotărârea să imiteze întocmai pe cei din Germania și se reprezinte Patimile lui Isus. Vor fi de față la reprezentații, potrivite pentru meditații creștine, nu numai germani din Ungaria, ci și maghiari dela Budapesta, — cu cât mai mulți, cu atât mai bine pentru ei, și pentru alții.

Luați și citiți cartea acum apărută: ORTODOXIA, de *Sergiu Bulgakoff*, **în românește de Nicolae Grosu.**

Se vinde la Librăria Arhidiecezană Sibiu. Prețul cărții, de 245 pagini, 120 Lei.

STIRI LOCALE

Serbare câmpenească. Reuniunea culturelă națională a meseriașilor români din Sibiu, Reuniunea femeilor meseriașilor români din Sibiu pentru ocrotirea neputincioșilor, Societatea națională a meseriașilor, industriașilor și comercianților patroni români din Sibiu, Parohia ortodoxă română din Sibiu II inferior, invită la ***serbarea câmpenească***, (maialul), ce se va ținea Duminecă, în 25 Iunie 1933 în Dumbrava orașului. — (La caz de timp nefavorabil maialul se ține Duminecă în 2 Iulie). Plecarea dela localul «Reuniunii», strada Brukenthal Nr. 17, la ora 8½ dimineața.

Muzică în parcul Sub arini. Orchestra orașului Sibiu va da, și în vara ce începe, mai multe concerte în frumosul parc de Sub arini. Intâiul concert, cu program ales și variat, în care se cuprinde și muzică românească, se ține Joi, în 29 Iunie 1933, ora 8·30 seara.

Poșta redacțiunii

Dlui *D.* în *D.* Primăvară școl. nepublicabile.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²⁸, 17²⁰, 22⁵⁵
Brașov, Făgăraș	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁴⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19⁸¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copșa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13²¹, 16⁵⁴, 23³²	4³², 7³¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁸, 19³⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20³⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17⁸⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16³⁰(ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁸ (ac.), 12⁰⁷
Sighișoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁸
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁸

Allo! **Hotel „BULEVARD“** Allo!

[15] 2—2 R. S.

din frumoasa staţiune climaterică Sibiu, **complet renovat, nou şi elegant mobilat,**
s'a deschis din nou şi oferă publicului vizitator cel mai desăvârşit confort

Bae în hotel! ■ Serviciul ireproşabil! ■ Preţuri modeste!

Nr. 249/1933 (36) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate, din protopopiatul Geoagiu, toate de clasa III-a, se publică concurs repeţit cu termin de 15 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat, şi anume:

1. **Almaşul Mare Brădet,** una ferdelă de cusuruz sfărâmat dela fiecare casă, stola obişnuită.

2. **Bulbuc** cu filia **Curpeni,** una ferdelă de cucuruz sfărâmat dela fiecare casă, casă parohială, stola obişnuită.

3. **Ceru-Băcăinţi,** una ferdelă de cucuruz smicurat de casă, casă parohială, stola obişnuită.

4. **Cheile Cibului,** stola obişnuită, 27 jugăre sesiune parohială şi locuinţă.

5. **Folt,** salarul dela stat conform coalei B, locuinţă în natură, sesiune parohială 6 jugăre de I-a calitate, circa 2 jugăre cimitir, stola stabilită în şedinţa consiliului parohial ţinută la 2 Ianuar 1933, drept de lemne de foc şi păşunat.

6. **Homorod-Joseni,** parohie fruntaşă, 17 jugăre sesiune parohială, stola obişnuită, casă parohială şi câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat dela fiecare fum.

7. **Mada,** 14 jugăre sesiune parohială, casă parohială, câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat de fiecare casă, stola obişnuită în protopopiat.

8. **Valeaiepii,** una ferdelă de cucuruz smicurat de casă, stola obişnuită.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc, în terminut deschis şi pe lângă prealabila încuviinţare a Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor prezenta în parohie spe a face cunoştinţă cu credincioşii şi referinţele locale.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înţelegere cu consiliile parohiale.

Geoagiu, la 28 April 1933.

V. Goron
protopop.

Nr. 171/1933. (37) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întrngirea parohiei de cl. III **Boz,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

1. Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

2. Sesiune parohială de 20 jug. (15 jug. arătură, 5 fânaţ).

3. Una ferdelă cucuruz de fiecare familie.

4. Cvartir corespunzător.

5. Folosirea grădinei parohiale de lângă cimitir.

6. Stola stabilită în tract.

Concurenţii îş vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal şi se vor prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 19 April 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înţelegere cu cons. parohial din Boz.

Avram S. Pecurariu
protopop

Nr. 807 (31) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II **Vulcan,** protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Cele fasionate în coala B.
3. Locuinţă parohială corăspunzătoare.
4. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliul Arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze, în termin, cererile, provăzute cu toate documentele necesare, Oficiului protopopesc Bran, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 25 Mai 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 370/1933 (30) 1—3

Concurs

Bazat pe ordinul Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2975 Bis. a. c. şi în înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei a doua, de cl I **Poiana Mărului,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. 6 jugăre sesie parohială.
3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare, şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 20 April 1933.

Vasle Stoicanea
protopop.

Nr. 4785/933 Şcol.

Concurs

La şcoala normală ortodoxă „Andrei Şaguna“ din Sibiu, secţia de băeţi, sânt vacante, cu începutul anului şcolar 1933/34, următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 4 Limba franceză,
2. Catedra Nr. 5 Ştiinţele pedagogice,
3. Catedra Nr. 7 Ştiinţele agricole,
4. Catedra Nr. 18 Violina, cu cântarea bisericească.

Deritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la la 15 Iulie c. *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscópesc dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4861/933 Şcol.

Concurs

La liceul ortodox român «*Andrei Şaguna*» *din Braşov* sânt vacante cu începutul anului şcolar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 1. Religia
2. „ „ 2. Rom.-Latina
3. „ „ 3. Limba franceză.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 4961/933 Şcol.

Concurs

La liceul ortodox român «*Avram Iancu*» *din Brad* sânt vacante cu începutul anului şcolar 1933/34 următoarele catedre:

1. Catedra Nr. 2. Româna-Latina,
2. „ „ 3. Româna-Filosofia,
3. „ „ 5. Limba franceză,
4. „ „ 6. Limba germană,
5. „ „ 8. Geografia-Drept,
6. „ „ 9. Matematica,
7. „ „ 11. Stiinţele naturale,
8. „ „ 13. Desemn-Caligr.,
9. „ „ 14. Educaţia fizică.

Doritorii de a ocupa vreuna dintre aceste catedre vor înainta cerere, împreună cu actele personale şi de studii, până cel mult la 15 Iulie 1933 *Consiliului Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu.*

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale din 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Tot felul de
STAMPILE
din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliţe emailate, tăbliţe din alamă cu inscripţii gravate, în orice dimensiuni, precum şi tot felul de **imprimate** furnizează pe lângă preţuri modeste

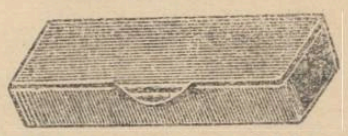

(III) 1

Tipografia şi prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc şi la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

Nr. 102/1933 (34) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Dealul-mare,** cu filia Gruelaci, protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conform coalei B.

2. Dela matera Dealul-mare folosinţa sesiunii parohiale în mărime de 3 jug. 348 st. p. arător.

3. Dela filia Grudaci, folosinţa sesiunii parohiale în mărime de 1 jug. 540 st. p. arător.

4. Venitele stolare obicinuite în parohie.

Reflectanţii la acest post vor înainta în termin cererile de concurs, instruite conform conform normelor în vigoare, la care vor adnexa autorizaţia de a concura eliberată de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, subsemnatului oficiu protopopesc Băiţa, şi cu prealabila încuviinţare a acestuia se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul.

Băiţa, la 12 Mai 1933.

Oficiul protopopesc ort.-rom. Băiţa în înţelegere cu comitetul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXXXI — Sibiu, 1 Iulie 1933 — Nr. 53

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
...nea pentru literatura română și
...cultura poporului român
8 Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mit...
APARE SAPTAMANAL

Către cetitorii noștri

Cu numărul de față, cel dintâi în a doua jumătate a anului curent, ne prezentăm, cetitorilor noștri, în haină înoită, într'un timp când tipărirea publicațiilor periodice românești întâmpină piedeci tot mai considerabile.

Gazetele noastre, fără excepție, în comparație cu cele din străinătate, și chiar cu ale minoritarilor dela noi, au un număr cu totul neînsemnat de cetitori. Adăogând la acest neajuns prețurile urcate ale hârtiei, scumpetea lucrului de mână în anii răi de criză financiară, ne vom putea da seamă cât mai lămurit de uriașele greutăți ale presei române, în special ale presei provinciale.

Administrația ziarului Telegraful Român, forțată de împrejurări, a trebuit să reducă numerele și formatul în care apăruse acest organ de publicitate înainte de războiu.

La dorința exprimată din mai multe locuri, administrația acestui ziar a hotărât totuși ca, aducând jertfe nouă bănești, *să mărească formatul* foii, să întrebuințeze caractere tipografice nouă și să apară deocamdată săptămânal, și apoi, în măsura ajutorului material ce ni se va acorda de publicul cetitor, să tipărim foaia în două sau mai multe numere pe săptămână.

Sprijiniți și încurajați de clerul nostru și de toți oamenii de bine, cari apreciază menirea culturală, națională și bisericească a foii întemeiate de nemuritorul marele mitropolit Șaguna, vom urma cu stăruință drumul indicat de acest luminat și îndrăzneț fruntaș între fruntași, care a creiat o epocă de renaștere culturală în Ardealul veacului trecut.

Convinși că bătătorim numai drumul dreptății, al adevărului și al iubirii de neam și lege, și având colaborarea unor scriitori de seamă în această epocă de prefaceri și aspirații mari, vom găzdui în coloanele foii noastre tot ceeace frământă sufletele evlavioșilor cetitori în dorința lor de idealism și în setea lor de-a-și perfecționa cultura sufletească națională, creștină și ortodoxă.

Stând neclintiți în apărarea și în promovarea intereselor superioare ale preoțimii și ale poporului credincios, le cerem, și la acest prilej, sprijin și bunăvoință spre a duce cât mai departe lucrarea căreia ne consacrăm.

Redacția și Administrația Telegrafului Român.

Raporturile dintre biserică și stat. — Desprindem din conferența dlui Dr. I. Tenchea, advocat, câteva idei din expunerea sa făcută în 14 Iunie 1933, în cadrele „Cercului juridic bănățean", de sub președinția dlui Dr. Alex. Marta, primpreședintele curții de apel din Timișoara:

Problema raporturilor dintre biserică și stat are să preocupe în gradul cel mai înalt pe conducătorii popoarelor de astăzi. Societatea religioasă, ca și cea civilă, corespunde unor nevoi indestructibile ale omului. Biserica și religia sânt realități care nu se pot nesocoti. Biserica este expresia puterii spirituale ce trăește alături de cea vremelnică, pe care o reprezintă statul. A nega biserica nu poate fi o bună politică de stat. Membrii celor două societăți sânt aceleași persoane, legate de biserică prin orientările lor supranaturale, și de stat prin interesele și trebuințele lor pământești. E necesar să găsim o formulă juridică de coexistență a puterii spirituale eterne, cu cea vremelnică.

Biserica și statul trebue să trăească sub un regim de uniune cordială cu respectul următoarelor princìpii:

1. In materiile aparținătoare resortului lor exclusiv, biserica și statul se vor bucura de independență desăvârșită;

2. In materiile mixte (proprietatea, familia, instrucția etc.) cele două societăți trebue să fie de acord;

3. *Statul are să respecteze drepturile bisericii de înaltă ocrotire morală a societății.*

Pr. Il. V. F.

Reorganizarea Facultăților de Teologie

Odată cu sfârșitul anului școlar și probabil nu fără legătură cu anumite indicații din bilanțul în cauză, Cucernicia Sa părintele V. Radu revine în ziarul «Cuvântul» din 28 Iunie c. asupra acestei probleme atinsă în altă ordine de idei de dl profesor G. I. Savin deunăzi într'un articol din «Calendarul».

Părintele V. Radu, profesor de Testamentul Vechiu și de limba ebraică la Facultatea de Teologie din Chișinău și cunoscător remarcabil al limbilor semite, constată că Facultățile noastre de Teologie în situația de-acum nu-și pot îndeplini îndeajuns de satisfăcător menirea. Și aceasta, crede Prea Cucernicia Sa, nu din alte motive, ci din acela că programul sau numărul catedrelor este insuficient. Prea Cucernicia ar avea două proecte pentru înlăturarea acestui neajuns: unul prin care preconizează îmbogățirea programului tuturor celor 3 Facultăți teologice existente și al doilea prin care cere contopirea Facultății din Chișinău cu cea din București pentruca astfel să se poată înmulți catedrele la București fără noui alocații bugetare. Proectul al doilea, în care Facultatea de Teologie din Cernăuți e lăsată la starea veche, deci inferioară față de cea la care se tinde pentru Facultatea din București, ar fi cel mai ușor realizabil în condițiile bugetare actuale și de aceea autorul îl accentuiază în mod deosebit.

Din lista catedrelor pe care autorul proectelor o prezintă constatăm că din 25, 10 sunt istorice, 3 filologice, vreo câteva biblice și numai câte 1 pentru Dogmatică, Apologetică, Morală, iar Filozofia creștină aproape lipsește constituind la un loc cu Pedagogia o catedră. Pastorala iarăși numai cu Omiletica formează o catedră, iar Sectologia, Sociologia, Ascetica, Catichetica lipsesc cu desăvârșire. Cel mai gras reprezentat e «orientalismul». Părintele V. Radu îi dedică, afară de limba ebraică, nici mai mult nici mai puțin decât 3 catedre: 1. Limbile semite orientale, 2. Arheologia și arta orientală și 3. Istoria popoarelor vechi: Asirieni, Babiloneni și Egipteni. Să nu uităm că Arheologia biblică e reprezentată aparte, plus încă vreo câteva Arheologii. Dar și din restul articolului păr. V. Radu se vede că centrul reformei preconizată de Prea Cucernicia Sa e «o mai mare extenziune a studiilor orientale: de istorie orientală: asiriană, babiloneană și egipteană» și un studiu mai larg «al limbilor semitice corăspunzătoare: ebraică, asiriană, arameiană, siriaca și araba».

Numai cu un astfel de program, spune părintele Radu «vom avea preoți pregătiți anume pentru poporul care cere și altceva dela preot decât slujbă religioasă» (sic!).

Este firesc ca părintele Radu, profesor îndrăgit de specialitatea Sfinției Sale, să exagereze peste limitele cuvenite filologia orientală și să nu mai vadă decât mici de tot celelalte studii. Dar tocmai de aceea proectele Sfinției Sale au lipsă de rectificări ample. Cu voia sau fără voia Sfinției Sale într'o Facultate de Teologie trebue să troneze teologia. Iar teologia nu e nici filologie, fie ea chiar aramaică sau arabă, nici istorie, nici arheologie, ci ***reflexiune asupra vieții religioase creștine cu scopul de-a intensifica și de-a planta această viață și unde nu e. E concepție trăită***, e expresia unei experiențe religioase și tinde să producă o experiență religioasă. Acesta e centrul spre care trebue să graviteze toate studiile și preocupările dintr'o Facultate de Teologie: clarificarea și intensificarea vieții religioase creștine. Cred că nu e necesar să fac eclatantă absurditatea tezei că teologia e știință ce n'are nici în clin nici în mânecă cu viața religioasă, că poți

---

FOIȘOARA

Din cuvântarea

P. S. Sale VASILE, vicarul Mitropoliei Ardealului, la parastasul lui A. Vlaicu în Orăștie

Purtarea lui Dumnezeu de grije, — pentru om nu se odihnește nici o clipă, ci lucrează prin aleșii Săi și în sânul neamului nostru. Cine ar putea fi atât de orb, ca să nu vadă deasupra poporului românesc scutul provedinței dumnezeești, acoperindu-l ocrotitor în cursul veacurilor?! Sau cine ar putea să nege suflarea necurmată a Duhui lui Dumnezeu, lucrător în felurite chipuri prin organe alese, prin oamenii noștri mari până ne-a închegat ca neam tare și ne-a împreunat într'o mândră crăie numai a noastră?!

Dumnezeu a fost bun cu noi, nu ne-a lipsit de povățuitori, nu ne-a lăsat fără spirite iscoditoare, purtătoare a luminei și binecuvântării Sale.

Chiar astăzi ne-am adunat aci într'un număr atât de impresionant, ca să ne plecăm cu pietate și să ne cucerim în fața unui inspirat al Domnului, în fața unui spirit cuceritor al văzduhului, ing Aurel Vlaicu, vulturul din Binținți.

Oare nu face și el parte din ceata aleșilor, care ridicându-se cu gândul mai sus decât contimporanii săi, a prins din cer scânteia genialității, a adus-o pe pământ, și a întruchipat-o într'o mașină sburătoare elegantă și sprintenă ca o libelulă și cu ea apoi s'a înălțat aievea în seninul cerului, planând maiestos deasupra plaiurilor românești. Și aceasta când?... Arta sborului, la cele mai înaintate popoare, era abia la începuturile sale timide, când Aurel Vlaicu uimește lumea cu o creațiune în acest gen remarcabilă, originală, cu o creațiune românească, ce rămâne fala spiritului inventiv al neamului nostru.

Se înțelege, astăzi, când sborul oamenilor a ajuns atât de obișnuit și sigur, ca și plutirea pe apă, creațiunea lui A. Vlaicu nu ar mai impresiona poate așa de sguduitor ca în momentul când mulțimile adunate pe Câmpul libertății dela Blaj îi aplaudau, îmbătate de însuflețire, sborul.

Orice creațiune trecută în uzul comun se banalizează, își pierde din impresionabilitate. Dar acolo la temelia ei rămâne totdeauna luminoasă scânteia genialității care a produs-o, — și când ne luăm oboseala, să suflăm puțin de pe ea stratul de colb al vieții de rând, dintr'odată fulgeră privirii noastre cu strălucirea din clipa creațiunii.

Aurel Vlaicu, ca băiat de țăran fără avere, dar cu suflet mare, cu posibilități intelectuale nebănuite, și cu voință de stâncă, a luptat eroic, a luptat cu dârzenia convingerii cu tot felul de obstacole, până și-a văzut realizat gândul: să sboare cu aeroplanul său. Toată energia și toată înflăcărarea tinereții le-a pus în această luptă; toate bucuriile vârstei de aur le-a jertfit pentru triumful acestui ideal. A luptat și a învins. A voit să sboare ca o libelulă și a sburat, frumos, maiestos. Ce pildă captivantă de voință, de energie și de curaj pentru tineretul nostru din toate timpurile!

Dar parecă e o fatalitate, ca toate cuceririle mari să fie răscumpărate prin sacrificiu. Aurel Vlaicu n'a fost cruțat de această fatalitate. Triumful idealului său, sborul său de cuceritor al văzduhului l-a plătit cu cea mai de preț jertfă: cu sacrificiul tinerei sale vieți. Și prin acest sacrificiu sublim își câștigă loc de cinste în rândul mucenicilor ideilor mari și generoase.

Astăzi, Aurel Vlaicu rămâne pentru neamul nostru un scump simbol, simbolul avântului sufletului românesc și al năzuințelor spre înălțime, simbolul do-

fi cel mai mare teolog şi totodată cu desăvârşire ateu şi imoral. Cine n'are experienţă religioasă, nu e nici teolog; pentrucă nu înţelege cuprinsul formulelor pe cari le mânueşte.

Dacă-i aşa, programul părintelui V. Radu departe de a ridica nivelul Facultăţilor noastre de Teologie şi de-a le face în stare să dea *teologi* şi preoţi (ceeace, să mi se ierte, nu-i un lucru chiar aşa de deosebit), înăbuşe aproape cu totul accesul spre teologie deviind pe tânăr spre cojile teologiei, spre filologism şi istorism. Dacă-i vorba de-o reformă şi a programului Facultăţilor de Teologie — mie mi se pare că în alte privinţe trebuesc reformate Facultăţile de Teologie — această reformă trebue să fie orientată într'o direcţie tocmai contrară: descongestionarea Facultăţilor de Teologie de materiile parazitare cari răpesc timpul şi atenţia şi irosesc energiile tinerilor inutil.

Să se dea desvoltare studiilor de concepţie, de mistică şi de practică creştină. Să se lărgească studiul dogmatic, să se creeze catedre de Filosofia creştină, de Apologetică, de Mistică creştină, catedre pentru studiul problemelor actuale în lumina creştinismului ortodox. Să se studieze doctrina şi spiritul curentelor spirituale necreştine, spiritul celorlalte confesiuni şi secte creştine în opoziţie cu spiritul ortodoxiei, să se lărgească în adevărate institute studiul pastoral şi catichetic. Azi nu ne cere lumea aramaică, ci atitudine în problemele vieţii şi caractere ce pot transforma societatea.

Să nu mi se spună că trebue să desvoltăm studiile orientale pentru a atrage pe ortodocşii din Orient. Căci sau e vorba de nişte limbi moarte şi atunci orientalii au tot atât de puţină lipsă de ele ca şi noi, sau dacă e printre ele vre-una şi mai vie, aceea o învaţă orientalii respectivi şi acasă la ei. Dacă vom atrage pe orientali prin ceva, aceasta nu vor fi limbile orientale, căci dacă va vrea cineva să le studieze anume, tot în Apus se va duce, ci prin scrierile şi profesorii iluştri în domeniul concepţiei de viaţă ortodoxă. Căci acestea nu se găsesc în Apus.

În această privinţă nu mai putem fi maimuţele Parisului sau ale Berlinului, ci trebue să începem a sta pe picioarele proprii. Cât priveşte limbile semite, ele sânt tot una la Paris sau la Bucureşti, şi nu te atrag în mod deosebit la Bucureşti.

Nici lupta cu viitoarea Facultate catolică nu se va da pe terenul studiilor orientale. Lasă-i pe catolici să tot facă studii orientale; când studentul va trece dela o oră în care şi-a frânt limba într'un verb aramaic la una de fermecătoare concepţie ortodoxă, în Facultatea ortodoxă, putem fi siguri că va fi cu desăvârşire al nostru.

Studiile orientale cari pot fi cel mult o introducere, nu absolut necesară în teologie, să luptăm să ş capete o catedră la Facultatea de litere Dacă părintele Radu se provoacă la practica din Franţa, mă provoc şi eu la cea din Germania — dar chiar şi la cea din Franţa. — Aşa e mai rezonabil. Dacă vre-un student teolog simte deosebită atracţie spre filologie orientală — aceştia sânt rari excepţii şi pentru teologie sânt ca şi perduţi — n'are decât să-şi desvoalte îndrumările introductive ce i se dau într'o oră săptămânală la Teologie, la Institutul de orientalistică dela Litere.

Cât priveşte desfiinţarea Facultăţii de Teologie din Chişinău pentru a se contopi cu cea din Bucureşti (fie vorba între noi, dar precum se străvede, mai mult dintr'o nostalgie după Bucureşti), apoi să-mi dea voe părintele V. Radu să-i spun că cererea aceasta e nedelicată, iar pentru interesele româneşti deadreptul periculoasă Să ceri mai întâi cu toată puterea o Facultate de Teologie pentru o provincie alipită, iar după ce ajungi profesor la acea Facultate şi trăeşti oarecum ca un oaspe onorat şi iubit între acei oameni, să ceri ca acea Facultate să se desfiinţeze pentru a putea merge Dta la Bucureşti, e cam nu ştiu cum. Şi la urma urmelor dece să centralizăm tot studiul Teologiei la Bucureşti? Unde ai văzut Sfinţia Ta acest lucru? Germania are în oraşele mici Universităţi ce rivalizează cu cea din Berlin; şi fiecare cu caracteristicele ei. Dece n'ar fi reprezentat şi la noi spiritul fiecărei provincii în Facultatea ei?

Iar epitetele cu cari gratifică părintele V. Radu Academiile din Ardeal şi pe profesorii lor, sânt aşa de rău alese încât nu credem să se simtă onorat că le-a spus. Academiile teologice din Ardeal sânt rezultanta unei evoluţii istorice îndelungate, nu numai a învăţământului teologic, ci a întregii vieţi ardelene. Ele se integrează perfect în spiritul Ardealului, şi un alt sistem de şcoală teologică în Ardeal ar produce perturbări incalculabile. Să nu se mai împedece oricine în ele, aşa tam-nesam, căci nici noi din Ardeal nu ne împedecăm în şcolile teologice din Vechiul Regat. Nu aceasta este metoda împretinirii şi unificării sufleteşti. Şi dacă-i vorba să ripostăm şi noi cu un cuvânt dispreţului cu care se trezeşte oricine vorbind de Academiile teologice din Ardeal. Iată-l: Acaeemii e teologice din Ardeal primesc concurenţa cu Facultăţile teologice. Să vedem cine va face mai mult, d-voastră cari vă opriţi la tot pasul şi aruncaţi cu noroiul insultelor la adresa lor, sau ee cari îşi fac datoria în muncă încordată.

Iar ca să revenim din nou la chestiunea reformei Facultăţilor de teologie, în speţă a celei din Bucureşti, mai adăugăm următoarele. E vorba să se purceadă în curând la construirea cetăţii Universitare la marginea Bucureştilor, în direcţia Văcăreştilor. E momentul cel mai potrivit ca Facultatea de teologie din Bucureşti să reclame vechea mânăstire Văcăreşti — profanată acum printr'o destinaţie josnică — şi vre o 100 de hectare de pământ în jurul ei pentru a aşeza acolo Facultatea. Biserica Mânăstirii va deservi trebuinţele duhovniceşti ale studenţilor, iar în jur vor trebui ridicate internate. Căci internatul de 60 persoane dela Radu Vodă e neîndestulitor. Viitorii preoţi (şi *teologi!*) nu se pot forma în mahalalele Bucureştilor, cari numai mediu potrivit pentru formarea de preoţi nu sânt. Aceste internate cari vor trebui conduse de biserică, vor cuprinde pe toţi studenţii teologi. Nu se poate concepe preot care să nu fi primit pe lângă instrucţia din Facultate şi o îndrumare bisericească, duhovnicească, pas de pas, într'un internat care să-i permite să se adune din împrăştierea la care îl îndeamnă un oraş ca Bucureştii.

Inalt Prea Sfinţite Părinte Patriarh, Te rugăm scoate Facultatea de teologie din Bucureşti din situaţia actuală. Dă-i internate cari să permită o bună manifestare şi cultivare a vieţii religioase a viitorilor preoţi şi ia împreună cu Sf. Sinod hotărârea de-a nu mai admite la hirotonie pe unul care n'a trăit ca student teolog într'un internat în care să se fi rugat mult, să se fi obişnuit să mediteze, să-şi fi examinat zilnic conştiinţa şi faptele, ca să poată veni vas pregătit pentru primirea harului dumnezeesc. Căci nu verbul aramaic şi hieroglifa egipteană fac pe om vas ales al harului. Nu prin acestea «se va ridica Biserica». Aceasta e o credinţă greşită a părintelui filolog semit V. Radu, deşi în această privinţă altfel trebue să-l fi învăţat Institutul catolic din Paris. **Dr. D. Stăniloae.**

Nr. 6140—933 Bis.

COMUNICAT

Din mai multe părţi ni se fac plângeri, că fostul preot, Ioan Cetean din Ţichindeal, împrumută diferite sume de bani dela preoţi şi autorităţi bisericeşti, dându-se de paroh al parohiei Ţichindeal, aparţinătoare Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu.

Cum numitul preot este depus din preoţie, de mai mulţi ani, şi deci nu mai este în slujba Arhiepiscopiei noastre, se aduce aceasta la cunoştinţă pe cale ziaristică, ca buna credinţă a creditorilor să nu mai fie înşelată sub pretextul, că autoritatea bisericească îi va mai putea reţinea din salar datoriile pe care le face.

Sibiu, 22 Iunie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Psaltirea în versuri. — *In Tipografia cărţilor bisericeşti, Bucureşti, (str. Principatelor unite, 60) a apărut* **Psaltirea** *Impăratului şi proorocului David, versificată de merituosul scriitor,* **Vasile Militaru.** *(Un volum de 336 pagini. Preţul 100 Lei).*

Ca să poţi stihui cu măestrie versurile religioase ale împăratului şi proorocului David, se cere şi talent poetic, şi cunoaştere temeinică a literaturii bisericeşti. Un scriitor, cu asemenea însuşiri, nu va avea sarcină extrem de grea întru a ieşi biruitor în stihuirea românească a Cărţii Psalmilor sau a «Bibliei Mici», dând versurilor o formă literară şi păstrând neapărat, în tâlmăcirea lor, limba «veche şi 'nţeleaptă» a cărţii bisericeşti.

Dl Vasile Militaru, sprijinit şi călăuzit, cum spune, de persoane cunoscătoare ale sfintei Scripturi, — a izbutit să ne prezinte o stihuire frumoasă şi, în general, fidelă textului în proză a celor 151 psalmi.)*

«Biblia Mică» în versuri, datorite talentului poetic al dlui Vasile Militaru, o recomandăm cetitorilor noştri, ca o lucrare vrednică de tot sprijinul publicului românesc, iubitor de carte bună şi cinstită. —

— In proporţii mai smerite se prezintă cărticica: **Psalmi** *versificaţi de profesorul* **Mihail Pricopie,** *după psaltirea tâlmăcită de P. S. Episcop Nicodem, neobositul cărturar dela Mânăstirea Neamţ, şi tipărită în Biblioteca Revistei «Credinţa» din Huşi. Conţine primii 42 de psalmi, cu o introducere către cetitori, semnată de Pr. Anton I. Popescu din Huşi. Broşura, care costă numai 4 Lei, aduce hrană sufletească sănătoasă celor ce o caută.*

*] Imbunătăţiri, la o nouă ediţie, se vor putea aduce. B. o.: In stihuirea Psalmului 89, versurile 10 şi 11, cari se depărtează prea mult de acelaş psalm şi aceleaşi versuri ale psaltirii în proză.

rului nostru întraripat de a sbura în atmosfera senină şi curată a idealului.

In uscăciunea vieţii de astăzi prea materialiste, stăpânită de dorinţi uşoare şi de multe pofte, contemplarea caracterului acestui nobil vlăstar ţărănesc, care a fost inginerul Aurel Vlaicu, este o adevărată binefacere şi un popas recreator pentru toate sufletele ce năzuesc spre spiritualitate.

Dă, Doamne, neamului nostru cât mai mulţi oameni întregi ca el, mari la suflet, tari în speranţă, însufleţiţi în misiunea lor, gata să pună frână tuturor dorinţelor, tuturor tendinţelor ce se împotrivesc nădejdilor neamului nostru şi chemării sale! Dă-ne, Doamne, bărbaţi insuflaţi de Duhul Tău, cari să deschidă zări largi sufletului românesc!

Iar pe neuitatul nostru Aurel Vlaicu odihneşte-l cu fericiţii bineplăcuţi Ţie! Amin.

Luaţi şi citiţi cartea acum apărută: ORTODOXIA, de *Sergiu Bulgakoff,* **în româneşte de Nicolae Grosu.**

Se vinde la Librăria Arhidiecezană Sibiu. Preţul cărţii, de 245 pagini: 120 Lei.

Mici studii istorice

IV

Paralelă confesională

[1748—1810]

Ignoranţa crasă a vechilor preoţi ruteni — deşi de mult erau uniţi — a fost constatată mereu.

De aceea episcopul titular M. Olsavszky a deschis o şcoală primară în *Munkács,* cu un ajutor bănesc aprobat de împărăteasa Maria Theresia (1748), din *Cassa Parochorum.*

Peste vreo şase ani (1754), adecă *exact în anul în care şi la Blaj se întemeează şcoalele lui P. P. Aron,* se întemeiè, la Munkács, gimnaziul (până la syntaxis, fără poesis şi rhetorica); cu două clase mai puţin decât la Blaj. Profesori erau, ca şi la Blaj, călugării basilitani, care propuneau religie, limbă latină, limbă maghiară, nemţească şi ruteană; şi ceva aritmetică.

Prin acest gimnaziu treceau preoţii de viitor ai rutenilor, preoţii aceia pe care-i aştepta seminarul pe-atunci numai proectat şi aprobat de împărătească.

Fenomenul şcolar din Munkács este identic cu cel din Blaj; se petrecea în acelaşi timp cu acesta; în culisele lui, astăzi deschise oricui, se află tot Maria Theresia; s'ar putea crede că ea a lipsit din culisele fenomenului şcolar din Blaj?...*

Fináczy continuă:* „Afară de şcoala dela Munkács, Maria Therezia a voit să înfiinţeze o şcoală de rang mai înalt în *Sighetul Maramureşului»:* Ar fi apărut acolo o şcoală religioasa, de *theologia moralis.* Pentruca să fie admişi la teologia morală, candidaţii ar fi trebuit să treacă întâi prin gimnaziul piarist din Sighet, şi să dea un examen de aritmetică şi din limbi. Dar planul nu s'a realizat. Episcopul dela Munkács s'a opus (1766) pe motivul că în Sighet *influenţa schismaticilor s'ar putea manifestà şi ar fi o primejdie* pentru acei clerici, al căror loc potrivit de educaţie, era, după el, numai la Munkács. După acel episcop era de-ajuns ca în Maramureş să se înfiinţeze câteva şcoale *triviale,* în Sighet, Hust, Teceu, Câmpulung; şi, mai încoace, în Baia-Mare.

Cancelaria aulică şi-a dat părerea următoare, prezentată împărătesei: Viitorii preoţi greco-catolici din Maramurăş să înveţe întâi cartea *gimnaziului piarist,* unde să li se dea prilej a-şi însuşi trei limbi: *ruteană, română* şi *nemţească;* şi de unde să treacă apoi la teologia din Munkács. Propunerea cancelariei, Maria Theresia a primit-o.

Fináczy, cunoscătorul exact al vremii şi al actelor din arhivele epocei, adauge:* Scopul acestor întemeeri nu a *fost un scop de cultură generală, ci confesională;* tendinţa era ca unirea, fragedă încă, să fie *consolidată,* ca între *schismatici* şi catolici (sau catolicizaţi) să se aşeze bariere despărţitoare, definitive; aceasta a fost scopul *principal.*

Şi aici s'a adeverit, aşadar, acel adevăr istoric că în trecut cel mai puternic motor al culturii a fost interesul confesional şi religios.

Paralelismul fenomenelor contemporane Munkács (1754) — Sighet — Blaj (1754) ne obligă să admitem că şi la Blaj motorul a fost acelaşi; fiind pus în mişcare de aceleaşi autorităţi, de acelaşi factor de stat; nici la Blaj el nu a putut să funcţioneze în *alt* sens; nici la Blaj nu a putut întrebuinţa *alte* mijloace.

De aceea cinstit este să înceteze cuvântul, ajuns reclamă, că la Blaj ar fi fost vorba de *naţionalism!*

*

Relativ la unificarea catolicizătoare prin şcoale, Fináczy mai însemnează (în altă ordine) un raport al episcopului de Oradea (Moise Dragoş), aflător în arhiva

* Despre Munkács vezi scrierea lui Dr. Fináczy Ernő, *A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában,* 1899, volumul I, pag. 167/8.

* Paginile 168/9.

Al treilea răspuns pentru „Unirea“

[Continuare]

II. Momentul prefacerii la cina cea de taină

A doua afirmaţie categorică pe care a făcut-o dl redactor Neda în articolul d-sale este aceasta: «Învăţătura despre prefacerea Darurilor prin cuvintele Domnului a fost fixată în foişorul Cinei celei de taină de Preotul-Dumnezeu Hristos, cu prilejul celei dintâiu sfinte liturghii».

Prin aceste cuvinte d-sa a pus în discuţie — fără a stărui asupra lui de loc — momentul prefacerii la Cina cea de taină. Vom vedea în cele următoare, că acest moment nu concade cu rostirea cuvintelor «Luaţi mâncaţi, acesta este trupul meu“ etc., dupăcum susţin catolicii, ci cu actul binecuvântării, dupăcum învaţă biserica noastră ortodoxă.

Din cele patru referate pe care le avem despre cina cea de taină (Mt.26_{26}; Mc 14_{22}; Lc. 22_{19} şi Pavel I Cor. 11_{23}) rezultă, că lucrurile s'au petrecut în felul următor: Domnul Isus a luat pâne, a binecuvântat-o, a frânt-o, a dat-o învăţăceilor, zicând: Acesta este trupul meu. Apoi a luat păharul, a mulţumit, l-a dat lor zicând: Acesta este sângele meu, al legii celei nouă.

Să analizăm mai deaproape acest referat închegat numai din părţile comune tuturor celor patru referate amintite şi să vedem la ce rezultat ajungem. Este evident pentru orişicine, că după legile stricte ale gramaticei Domnul a «frânt» ceeace a «luat». După aceleaşi legi ale gramaticei este evident şi aceea, că cuvintele «Acesta **este** trupul meu», pe care El le-a rostit, nu s'au putut referi şi n'au putut fi înţelese decât despre ceeace a «dat»; de unde rezultă, că trupul Domnului **era** deja prezent la «dare». Dar fiindcă această «dare» a fost mijlocită de actul material al «frângerii», urmează, că trupul Domnului a fost prezent şi *înainte* de «frângere». Dacă este aşa atunci urmează că apariţia lui trebue localizată, ca timp, între «luarea» pânii — care într'adevăr atunci n'a fost decât pâne — şi între «frângerea» ei. Singurul act însă care mai cade în intervalul de timp dintre «luare» şi «frângere» este actul «binecuvântării». Deci numai în el mai poate zăcea cauza apariţiei trupului Domnului.

Exact aşa stau lucrurile şi la păhar. Sângele Domnului a fost prezent în păhar încă *înainte* de «dare», ceeace rezultă iarăşi din cuvintele pe care le a rostit: «Acesta **este** sângele meu» — cuvinte care numai la ceeace le-a «dat» s'au putut referi. Dacă în păharul pe care l-a «luat» Domnul a fost vin simplu, iar în păharul pe care l-a «dat» a fost — după propria Lui mărturisire — deja sângele său, atunci urmează cu necesitate, că şi sângele a fost produs exclusiv prin actul binecuvântării, respective al «mulţumirii», amintit între «luare» şi între «dare».

Dacă cuvintele «Luaţi mâncaţi, acesta este trupul meu» şi «beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele meu» nu au avut putere sfinţitoare, putere operativă, atunci ce alt rol le-a revenit? Domnul a pus prin ele pe ucenici în cunoştinţă de cauză cu privire la minunea întâmplată, le-a arătat că pânea pe care le a dat-o de data aceea, nu a fost pâne obişnuită — cum ar fi putut crede dacă s'ar fi lăsat conduşi exclusiv de sensurile lor — ci însuşi trupul său şi nici vinul vin simplu, ci însuşi sângele său. Ele au avut rolul să informeze, să vestească, să lămurească.

Cumcă această interpretare a referatului cinei celei de taină este cea naturală şi cea adevărată ne arată şi ne confirmă pas de pas liturgiile bisericii, cari sânt tot atâtea mărturii nemincinoase ale credinţei sale venerabile. Toate liturgiile redau referatul cinei într'o formă amplificată. Cele mai preţioase din aceste amplificări sunt făcute tocmai în jurul actului binecuvântării, pe care-l interpretează cu cuvinte cari exprimă sfinţirea direct, sau cel puţin o vizează. Bazaţi pe aceste amplificări concludem cu certitudine, că biserica veche considera şi ea prefacerea ca săvârşită din partea Mântuitorului, în momentul binecuvântării, numai în el. Iată câteva exemple, din şirul celor multe cari s'ar putea aduce:

Liturgia sf. Iacob fratele Domnului. «Luând pânea... şi căutând la cer şi arătându-o Ţie Dumnezeului şi Tatălui, mulţumind, **sfinţind,** frângând a dat... etc. Asemenea după cină luând păharul şi căutând la cer şi arătându-l Ţie Dumnezeului şi Tatălui, mulţumind, **sfinţind,** binecuvântat, **umplându-l de Duh Sfânt** l-a dat zicând»...

Liturgia sf. Marcu. «Luând pânea... căutând la cer la Tine propriul Lui Părinte... mulţumind, binecuvântând, **sfinţind,** frângând, a împărţit etc. Asemenea luând şi păharul... căutând la cer la Tine propriul Lui Părinte... mulţumind, binecuvântând, **umplându-l de Duh Sfânt** a împărţit»... etc.

Liturgia sf. Vasile. «Luând pâne... şi arătându-o Ţie Dumnezeului şi Tatălui mulţumind, binecuvântând, **sfinţind,** frângând etc. Asemenea luând şi păharul... mulţumind, binecuvântând, **sfinţind** l-a dat»... etc.

Aceeaşi interpretare o găsim la Irineu, Efrem Sirul, Gaudenţiu de Brixia, Teodor de Mopsuestia, Ciril al Alexandriei şi la o serie întreagă de teologi scolastici. Teodor de Mopsuestia scoate foarte bine la iveală rolul *didactic* al cuvintelor Domnului, precum şi prefacerea prin binecuvântare, respective prin mulţumire. «(Domnul) n'a zis: «Acesta este simbolul trupului meu şi acesta al sângelui meu ci: «Acesta este trupul meu şi sângele meu, **învăţându-ne** (διδάσκων) să nu ne uităm la firea a ceeace stă înainte, ci la trupul şi sângele prefăcut prin **mulţumirea întâmplată**“ (Migne: Patr. Cursus Compl. ser. gr. tom 66 col. 713). După Ciril cuvintele Domnului încă nu au alt rol decât să lămurească pe cei cărora se adresează. «In mod **demonstrativ** a zis: «Acesta este trupul meu» şi «Acesta este sângele meu», pentruca să nu socoteşti că cele văzute sunt tip, ci că **sunt prefăcute** în trupul şi sângele lui Hristos» (Migne, tom. 72 col 452).

Din evul mediu amintesc la noi pe Teofilact al Bulgariei, iar în apus între mulţi alţii pe Odo de Cambray († 1113), Abatele Rupertus († 1135), Petru de Poitiers († 1205) şi Papa Inocenţiu III. Teofilact zice că cuvintele Domnului «Acesta este trupul meu» **arată** (δειχνύει), cumcă sfânta pâne este însuşi trupul Domnului (Migne, tom. 123 col. 444) Odo de Cambray făcând analiza gramaticală a referatului a ajuns, precum este şi firesc la concluzia, că la cina de taină prefacerea s'a săvârşit prin binecuvântare. Dacă pânea nu s'ar fi prefăcut prin binecuvântare, atunci Domnul n'ar fi zis după ea: «Acesta este trupul meu». Iată cuvintele lui: «*Accepit panem*», adhuc panem, nondum carnem. «*Et elevatis oculis in coelum ad te Deum Patrem omnipotentem tibi gratias agens benedixit*». Benedixit, **suum corpus fecit. Qui prius erat panis benedictione factus est caro...** Non enim post benedictionem dixisset: «Hoc est corpus meum», **nisi in benedictione fieret corpus suum“.** (Migne, seria latină tom. 160 col. 162). Abatele Rupertus zice că Domnul a prefăcut pânea printr'o binecuvântare *lungă*. «Coenantibus itaque.. accepit panem et benedixit. Panem comunem accepit, **sed benedicendo longe in aliud quam fuerat transmutavit,** ut veraciter diceret sic: Hoc est corpus meum... Item vini substantiam accepit, sed itidem **gratias agendo vel benedicendo sic in aliud vertit,** ut diceret Veritas, quae non mentitur: «Hic est sanguis meus» (Migne s. lat. tom. 167 col. 1662). Petru de Poitiers a ajuns la aceeaş concluzie prin interpretarea literală a referatului cinei. «Legitur enim in Evangelio hic ordo verborum: Accepit Iesus panem et benedicens fregit et dedit illis et ait: Sumite, Hoc est corpus meum. Secundum hunc ordinem verborum **prius** videtur accepisse panem, **postea** benedixit et dedisse illis, **demum** dixisse: «Hoc est corpus meum» etc. Sed istud **ulterius** dixit quod videtur ex serie verborum Evanghelii, et **antequam** hoc diceret **facta erat transsubstantiatio, in benedictione** scilicet quae iam erat **praemissa.** Ergo non ad prolationem istorum verborum facta est transsubstantiatio, ne sit bis facta» (Migne, ser. lat. tom. 211 col. 1244). Papa Inocentiu III, teologul de greutate al evului mediu, zice lapidar, că Mântuitorul a prefăcut atunci când a binecuvântat». «Christus confecit, **cum benedixit**“ (Migne, ser. lat. tom. 217 col. 868).

Concluzia, care rezultă din expunerile sumare de mai sus este, că momentul prefacerii la cina cea de taină concade cu momentul binecuvântării — nicidecum însă cu acela al rostirii cuvintelor «Luaţi, mâncaţi etc., cum le place catolicilor interesaţi să susţină. Biserica noastră dreptmăritoare urmând întru toate poruncii date de Mântuitorul de-a săvârşi taina sfintei euharistii aşa cum a suvârşit-o El, a îndeplinit întotdeauna şi îndeplineşte şi astăzi prefacerea *prin binecuvântarea preotului,* binecuvântare însoţită de chemarea în mod special a Duhului Sfânt pentru acest scop.

(Va urma)

Diacon **Nicolae I. Popoviciu.**

Cancelariei aulice (Nr. 602 din 1778 şi Nr. 3300 din acelaşi an), spunând că cu traducerea catehismului şcolar (în sfârşit fixat) s'a însărcinat pentru români episcopul de Făgăraş; iar pentru ruteni episcopul de Munkács. Insă la anul 1778 episcop la Blaj era Grigore Maior: Oamenii treceau, *paralelismul* confesional rămânea!

Pentru legătura directă între Agria-Munkács-Ungvár şi români mai vezi, din Fináczy, şi *documentul* cancelariei aulice (1776) citat în notă. Despre seminarul dela Sfânta Barbara din Viena (cu clienţii săi români şi ruteni), vezi p. 137 şi notele, din care reese că intenţiile vieneze se rezumau în vorbele: *eine vollständige Gleichförmigkeit* (unificare deplină).

Paralelismul afirmat mai sus a fost, desigur, o tendinţă esenţială a epocei.

*

Deoarece, adus de amintiri, am pomenit şi de Ungvár, profit de prilej să atrag atenţia şi asupra scrierii lui Meszáros Károly, *Ungvár története a legrégibb idöktől maig (1861),* care cunoaşte, ca dascăli *români* de seminar, acolo, pe Grigorie *Tarkovics* şi Dumitru *Ivaskó* (1778). Pe Ivaskó l-a înlocuit (1780) Toma *Hajnal.* In anul 1803—4 dascălii români au fost Ilie *Vultur* şi Vasile *Kövári,* cari se găsesc notaţi şi pentru anul 1807. Insă acest „românesc“ — de sigur plăpând — s'a sfârşit în anul 1810, când limba latină i-a luat locul, din cauză că teologii din Sâmbăta mare (Tyrnau), ameninţaţi de oştirile lui Napoleon I, s'au retras la Ungvár, unde, în continuarea studiilor, trebuiau să înveţe — latineşte. (Mészáros, p. 101—104).

G. Bogdan-Duică.

Revista Teologică anul XXIII Mai—Iunie 1933 Nr. 5—6. Cuprinde: Episcopul Grigorie: Insemnătatea societăţilor religioase pentru biserică. Diacon Nicolae I. Popoviciu: Inceputurile nestorianismului. Preot Terente Radu: Alegere sau numire? Preot Ştefan Meteş: Lămuriri nouă privitoare la revoluţia lu Horia. Prof. N. Colan, Arh. P. M., Dr. N. T., Pr. N. B. şi Pr. S. Cândea: Mişcarea literară: Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Tinere, ţie-ţi zic scoală-te. Lectura tineretului. Dumnezeu, patrie şi rege. Schitul cu plopi. Predici pentru popor. Spre zările veşniciei. Lecturile particulare în liceu. Pentru educaţia religioasă a copiilor. Ce este Biblia? Celibatul crerical. Profetul Daniel despre Hristos. Cântece patriotice şi şcolare. Teodor Bodogae, Preot N. Belea: Cronică: Un gând frumos. Acordul bisericesc româno-jugoslav. Alianţa mondială pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică. Congresul creştinismului practic. „Oastea Domnului“ la Sibiu. N. C.: Note şi informaţii.

Comemorare. In 24 Iunie a. c. s'au aranjat impozante serbări comemorative în Orăştie, din prilejul a două decenii dela moartea aviatorului Aurel Vlaicu.

Serbările cu caracter şcolar au luat proporţiile unei manifestaţii naţionale, participând: Biserica, prin P. S. Sa arhiereul vicar Vasile, ministerul instrucţiunii prin dl Gusti, universitatea din Cluj şi Academia prin dl Dr. I. Lupaş, ş. a.

Serbarea s'a început în sfânta biserică, unde a slujit P. S. Sa Vasile, vicar arhiepiscopesc, cu un sobor de preoţi. P. S. Sa Vasile a slujit parastasul şi a rostit o frumoasă cuvântare ocazională, din care publicăm partea ultimă, care priveşte personalitatea lui Aurel Vlaicu, în foişoara numărului de astăzi.

Dl profesor păr. Lupaş a reîmprospătat amintiri duioase din viaţa studenţească a eroului: legătura sa cu satul său, cu părinţii, suişul spre glorie şi moartea năpraznica a aviatorului...

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

In munţii Răşinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu şi 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de sgomotul satelor şi oraşelor şi încunjurat de pace. In apropierea lui o bisericuţă frumoasă din lemn, unde oaspeţii se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părţile pornesc poteci îngrijite. Oaspeţilor le stau la dispoziţie diferite distracţii, ca tenis, popice, radio, pian etc. Baie de putină şi acid carbonic.

Natura prin poziţiile ei variate şi pitoreşti îţi înalţă sufletul, iar aerul curat, bogat in ozon, îţi întăreşte plumânii.

In zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din ţară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanţa dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie.

Prospecte şi informaţiuni cereţi dela Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu.

Probleme, fapte, comentarii

Inainte cu 30 de ani. — Foaia dela Orăştie, *Solia Dreptăţii*, în Nr. din 22 Iunie 1933, publică scrisoarea omagială, adresată dlui *Dr. Aurel Vlad* de către cetăţenii dela *Dobra*, unde înainte cu 30 de ani (în ziua de 7 Iunie), alegătorii români, părăsind rezistenţa pasivă, au trimis deputat în parlamentul ungar, împotriva tuturor presiunilor guvernului dela Budapesta, pe tinerul şi activul fruntaş ardelean de atunci, dnul Dr. Aurel Vlad.

Ziarul nostru, *Telegraful Român*, care luptase totdeauna pentru reintrarea ardelenilor în politica activă, poate sta astăzi cu atât mai ales alături de recunoscătorii alegători dela Dobra, cari aduc, la această aniversare, omagiul meritat, neînfricatului luptător, de atunci şi de acum, al poporului românesc.

*

„Ermineutica biblică" de Arhim. Dr. I. Suciu. — S'au scurs câţiva ani de când venerabilul profesor Dr. I. Suciu dela Arad a promis teologiei româneşti scrierea cu titlul de mai sus. In primăvara anului curent promisiunea aceasta deveni realitate prin publicarea acestui manual, pentru ştiinţa interpretării Sfintei Scripturi. Lucrarea are menirea de-a servi pe studenţii institutelor teologice, dar şi pe particulari. A apărut într'o extindere de 169 pagini, în editură proprie, cu preţul de Lei 50. In fruntea scrierii aflăm prefaţa iscălită de vlădica Grigorie al Aradului, în care se arată necesitate „mai mult ca oricând a acestui manual, al unui bun cunoscător al Sfintei Scripturi". Prefaţa este urmată de cuvântul autorului.

P. C. autor evidenţiază în pagina introductivă pricina pentru care s'a hotărât a scoate această călăuză „pentru dreapta înţelegere a Sfintei Scripturi". — Tratatul propriu zis se împarte în Introducere şi trei părţi principale.

Introducerea este dedicată chestiunilor de ordin general, astfel dă definiţia acestei discipline (disciplina care cuprinde legile pentru orientarea ştiinţifică spre adevărata interpretare a cărţilor Sfintei Scripturi), arată obiectul, vorbeşte despre necesitatea şi folosul Ermineuticei, face istoricul în scurt al disciplinei, fixează limita interpretării şi vorbeşte apoi despre felurile interpretării.

Introducerea este urmată de cele 3 părţi principale: 1. Noetica, 2. Euristica, 3. Proforistica.

Partea primă expune teoria diferitelor sensuri pe care le are Sfânta Scriptură. Astfel vorbeşte autorul despre înţelesul literal, simbolic şi tipic. Bogată este partea aceasta în exemple luate atât din vechiul cât şi din noul Testament.

Euristica ne învaţă să aflăm diferitele sensuri pe care le au cărţile Sfintei Scripturi în diferitele lor părţi. Se inzistă aici asupra uzului de vorbire în Biblie şi asupra contextului.

Proforistica, care se ocupă de formele de expunere ale sensului sfintei Scripturi, se opreşte mai cu dinadins la: parafrază, glosă, scholii, comentar, tratatul exegetic şi omilie, iar calităţile interpretului biblic formează ultima secţiune a acestui capitol.

In „adaosul" cuprins între paginile 155—169 se face istoricul interpretării Bibliei la iudei şi creştini (în timpurile primare, patristice, în evul mediu, în timpul mai nou *a)* la catolici, *b)* la protestanţi, *c)* la răsăriteni — români, greci, ruşi, sârbi şi bulgari).

Lucrarea este fructul unei munci asidue, bazată pe-o îndelungată şi rodnică experienţă didactică, dar P. C. autor ţine totodată samă de cele mai alese lucrări cari s'au scris în acest domeniu. Astfel sânt consultaţi rând pe rând autorii Hilber, Székely, Ianovici, Berthmayr, Kohlgruber, Mader, Kortleitner, Chiricescu, König, Scriban şi alţii.

Recomandăm cu toată căldura acest volum practic. Pentru student este un manual folositor, pentru preot un ghid indispensabil la introducerea în meşteşugul interpratării sfintei Scripturi. Puţinele erori strecurate în text se vor evita, asemenea se va întregi literatura omisă, cu prilejul unei ediţii pe care de sigur o vor cere cititorii scrisului Prea Cucerniciei Sale.

N. Neaga.

*

O mănăstire mocănească în judeţul Tulcea. — **Puţini vor fi cari să cunoască existenţa mănăstirii Cocoş din judeţul Tulcea; şi mai puţini vor fi ştiind că această mănăstire dobrogeană este** *o ctitorie a ciobanilor noştri din părţile Sibiului şi Făgăraşului.*

Din notele, scrise de curând, despre această mânăstire, în *Calendarul* **din Bucureşti şi semnate de dl N. Vonica, aflăm că ceice au pus temelia primei biserici a mănăstirii au fost, pe la anul 1835, trei călugări ardeleni: Visarion, Gherontie şi Isaia, veniţi, dela sf. Munte. Visarion, primul stareţ al mânăstirii Cocoş, era din părţile Făgăraşului şi avea rang de Arhimandrit, sfinţit de un arhiereu grec din Tulcea. După câţiva ani s'a călugărit acolo târlaşul** *Nicolae Ghişe* **din Poiana Sibiului şi a dăruit mânăstirii toată averea lui: 500 oi şi 15 mii de galbeni, cu care s'a construit o nouă biserică, mai mare şi din peatră. După Hagi Nicolae Ghişe Poenarul, au îmbrăcat haina călugăriei, la aceeaş mânăstire, şi alţi ciobani: sălişteni, săceleni, rodeni, sibieleni, dăruindu-şi mânăstirii averile lor. Astăzi mai sânt acolo numai doi călugări dintre ciobanii ardeleni. Inainte cu o jumătate de veac şi mai bine, se găseau la mânăstirea Cocoş 20 de călugări numai din Sălişte, foşti târlaşi şi ciobani. Dintre ei mai trăeşte doar Nichifor Mosora, bătrân şi orb, „dar ştiind psaltirea şi toate acatistele pe dinafară"...**

Meditaţie

Florile câmpului înfloresc, timpul cântecelor a sosit.
(Cântarea cântărilor 2, 12.)

E vorba de primăvară, de frumoasa epocă în care ca prin farmec toată natura se trezeşte la viaţă nouă şi se îmbracă în vestmânt de sărbătoare.

De această venire a florilor şi-a cântecelor nimenea nu se oboseşte; în fiecare an la vederea aceasta inimile toate tresar. Să-şi aibă şi sufletul nostru primăvara. Ca să putem zice: Florile ne încolţesc în suflete, timpul cântecelor a sosit.

Prin natură, sufletul nostru nu cunoaşte nici aceste flori, nici aceste cântece; este efectul căderii în păcat. Dar iată un suflu umed trece peste sufletele noastre; este sufletul Duhului sfânt; mânecă dela Hristos, principiul etern al orcărei primăveri duhovniceşti. Sub înrâurirea acestor revărsări calde, sufletul se trezeşte, începe prin a-şi cânta goliciunea, apoi simţindu-se îmbrăcat în Hristos, cu har şi frumuseţă, el cântă de mai înainte florile bunătăţii, ale păcii şi ale credinţei, pe care le vede încolţind în adâncul său. Aceasta este prima mare primăvară a sufletului. Sufletul creştin trăi-va oare de-acum sub efectul forţei primite, o primăvară perpetuă, făcută din flori şi cântece? Durere, nu.

Iarna se va întoarce, sufletul nostru va mai cunoaşte îngheţul şi somnul. Să încercăm însă, ca aceste întoarceri să fie scurte, somnul repede şi în Hristos, mereu sub eficacitatea aceluiaş suflu primăvăratic, să ne deşteptăm adesea, să rămânem cât mai mult posibil în stare de veghe şi-atunci viaţa noastră va rămânea, în pofida a orce, ceeace trebue să fie: o primăvară, un răstimp de flori şi cântece.

[Din limba franceză].

Pr. **G. Secaş.**

Parastas pentru Visarion Roman

In 5 Iulie 1933 se împlinesc 100 ani dela naşterea lui *Visarion Roman*, iniţiatorul şi primul director executiv al institutului de credit „Albina".

Consiliul de administraţie al „Albinei" a decis, ca din prilejul acestei aniversări să se celebreze Duminecă în 9 Iulie ora 11 a. m. *în catedrala din Sibiu un parastas.*

Acest parastas va fi oficiat din partea I. P. S. Sale Mitropolitul *Nicolae* asistat de preoţimea bisericei catedrale. La finea parastasului dl profesor universitar *Dr. I. Lupaş*, membru al acelui consiliu, va rosti un panegiric festiv, eventual şi alte discursuri.

După celebrarea parastasului se va face un pelerinaj la mormântul fericitului fondator al primului nostru institut de credit aflător în cimitirul central, unde va rosti un discurs directorul general al institutului.

La ora 2 va avea loc o masă comună în restaurantul Bulevard.

Contribuiri cucernice

Colecta Nr. 399 *pentru zidirea bisericii ortodoxe române din Blaj*, judeţul Târnava-mică, colectă încredinţată profesorului *Aurel Popa* din Oradea, deputat eparhial de Sibiu, s'a închis cu următorul rezultat:

Au contribuit: Teodor Neş director de liceu 100 lei, prof. Ioan Cotruş 500, profesor Aurel Popa 500, prof. Dr. Popon Dumitru 100, prof. Hâncu Eugen 50, prof. Vasile Peta 100, prof. Mauriţiu Cătana 100, prof. Moga Cornel 200, prof. Anastase Mavrodin 100, prof. Dr. Iosif Pogan 100, prof. Dr. Virgil Păcală 100, prof. Victor Felea 100, prof. Nicolae Irimie 100, secretară de şcoală dşoara Ana Doboş 50, Dr. Teodor Popa deputat 200, director de bancă Gh. Dumitrescu 50, Ionel Seitan director de bancă 200, Ioachim Marta director de bancă 100, Iosif Fildan şef de serviciu 100, Popescu Laurenţiu 100, Dr. Nicolae Mocan advocat 100, Dr. Teodor Roxin deputat 250, Dr. Cornel Pop notar public Beiuş 100, Victor Popescu judecător la tribunal 40, Dr. Ilie Rău inspector general de poliţie 100, Augustin Barna publicist 100, V. Udrescu judecător la tribunal 100, Dr. Leontin Munteanu inspector general sanitar 100, Pătcaş Alexandru director de bancă 50 lei, Dr. Ioan Matei senator 100, Nicolae Firu director şcolar pensionar 100, general Anastase Negulescu 100, prof. Adela Stroescu 100, Paul Voştinar director de liceu 50, prof. Maria Manoilescu directoare de liceu 200, prof. Maria Valunga 100, profesor S. Boicean 100, prof. F. Tănăsescu 75, prof. M. Vasilescu 40, prof. A. Stamate 100, A. Crainic secretară de liceu 20, prof. P. Necşeşti 20, prof. E. Tămaş directoare de gimnaziu 50, prof. N. Panuţescu 50, prof. A. Timotin 100, dna Gabriela Lupancea 100, o anonimă 100, prof. C. Sara 100, Dr. D. Mototolescu profesor univ. 200, Dr. Moise Coşiu Salonta 100, Dr. Ioan Pelle advocat 100, inginer Alexandru Gavra 100, Dr. Nicola Turla advocat 100, Ion Filip insp. adm. 100, Eftimie Costescu director de poliţie 100, Nicolae Mihulin directorul şcoalei superioare comerciale 100, Dr. Teodor Iluţa medic 100, Gh. Moldovanu director de bancă 100, M. Suciu directorul Băncii Naţionale 200, Dr. Zeno Dumitreanu primmedic judeţean Bihor 100, Desideriu Tibor art. al teatr. naţional 50, Dr. Dumitru Berariu medic legist 100, Nicolae Bucurenci lt. invalid 50, A. Sorescu institutor 20, G. Vornicu director de gimnaziu 50, dna Aurelia Filip 100, Dr. Dimitre Mangra advocat 300, Alexandru Popescu notar Lăzăreni 500. In total deci s'a colectat suma de 8065 lei.

Dl profesor Aurel Popa mulţumeşte pe această cale tuturor acelora care au contribuit pe menţionata listă cu obolul lor la clădirea bisericii ortodoxe române dela Blaj.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a cercetat în 28 Iunie a. c. pe credincioşii noştri din Sighişoara, designând locul pe care va avea să se ridice în acest oraş noul Sion al credinţei şi legii noastre strămoşeşti.

Credincioşii din această fruntaşă parohie s'au îngrijit de ani de zile să adune mijloacele necesare zidirii lăcaşului dumnezeesc, — astfel, cu ajutorul bunului Dumnezeu, în curând vor putea lăuda pe Domnul în noua biserică.

Incheere de an şcolar. In 24 Iunie a. c., la sărbătoarea Naşterii Sf. Ioan Botezătorul, s'a făcut încheerea festivă a tuturor şcoalelor poporale de stat din oraşul Sibiu. Cei 700 de elevi ai acestor şcoale au fost conduşi de învăţătorii lor la biserica mitropoliei, asistând la sfânta liturgie şi la rostirea rugăciunii de mulţumită. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, văzându-se înconjurat de mulţimea tinerilor şcolari, li-a adresat o părintească şi instructivă cuvântare, ilustrată cu exemple alese şi ascultată cu toată atenţiunea din partea tinerelor mlădiţe. Din biserică, şcolarii s'au adunat în sala şcoalei primare din strada Avram Iancu, unde a urmat încheerea festivă a anului şcolar.

† Iuliana Dragolea, soţia protopopului nostru Ioan Dragolea, din Dumbrăveni, prot. Târnava mare, a încetat din viaţă împărtăşită fiind cu Sf. Taine, în ziua de 27 Iunie 1933, în etate de 38 ani şi în al 17-lea an al fericitei sale căsătorii. Inmormântarea defunctei s'a făcut în 29 Iunie în cimitirul ort. rom. din Dumbrăveni. Odihnească cu drepţii!

ŞTIRI LOCALE

In aceste zile, din 25 Iunie până în 15 Iulie, stă deschisă în strada Regina Maria 49, din oraşul nostru, *expoziţia de pictură* a cunoscutei artiste, d-na M. Drăgan-Cabadaiev. Pentru vremurile, când economicul îşi întinde tot mai mult stăpânirea peste suflete, gestul acesta e mult grăitor: El ne spune că nu numai cu bunăstare materială şi cu bani trăeşte omul, ci mai ales cu idealuri înalte pe care sufletul le exprimă artistic. Privind cele vre-o 67 de tablouri expuse, din care vre-o 10 sânt peisagii, restul studii şi întrupări fericite de expresii, sufletul încearcă o plăcută senzaţie: aceea a evadării din cadrele strâmte ale contingenţii, pentru a se desfăta în frumuseţi pure. Se cade să mulţumim d-nei Drăgan-Cabadaiev care ne îmbie, în vremurile de azi, aşa desfătare sufletească. *T. B.*

Nr. 153/1933 prot. (40) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) Cristur, protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. 20 jugăre clasa I-a, arător, pe malul Târnavei-mari.

2. 15 jugăre fânaţ în hotarul comunei Beteşti ca relut de cvartir până la zidirea casei parohiale.

3. Salarul dela stat.

4. Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sighişoarei în termenul indicat, provăzute cu toate documentele necesare între cari şi permisiune de candidare dela Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Vor fi preferaţi concurenţii cari au şi pregătirea de profesori de religie, întrucât în Cristur este şi şcoală normală. Pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică la serviciul divin cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc.

Cristur, la 10 Mai 1933.

Preşedinte:
(ss) Constantin Medrea

Secretar:
(ss) Dr. Eugen Poştoiu

Am văzut:
Sighişoara, la 22 Mai 1933.
Emilian Stoica
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXXXI — Sibiu, 8 Iulie 1933 — Nr. 54

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

La sfârșit de an școlar...

(=) Ziarele noastre raportează, deodată cu sfârșitul anului școlar, cazuri aproape zilnice de sinucideri în lumea, care ar trebuì să fie albă și veselă, a tinerimii școlare fără deosebire de sex.

Stăm în fața unei fel de boale epidemice, care provoacă groază și îngrijorări atât la părinți, cât și la autoritățile chemate să conducă instrucția și educația tinerei generații.

Care sânt cauzele că tinerii, în vârstă încă fragedă, sânt cuprinși de slăbiciunea sufletească de a-și suprima viața? Unde să căutăm pe vinovații, pricinuitori de moarte timpurie în rândurile tineretului?

Sânt poate de vină domnii profesori și doamnele profesoare cu asprimea nepedagogică a notelor? Ori sânt vinovați părinții pedepsitori, de a căror frică elevul sau eleva nu se încumătă să mai vie acasă?

Vor fi existând cazuri să confirme presupunerea și de-o parte, și de alta. Chestiunea este însă prea complicată, ca să poată fi lămurită numai din laturea aceasta singură.

Străinătatea, unde starea aceasta bolnăvicioasă de spirit bântue în grad și mai îngrijorător, a deschis discuții publice asupra chestiunii, care ar trebuì să ne preocupe pe toți deopotrivă.

S'a cercetat și s'a aflat că între copiii cari îș pun capăt vieții, mai puțin de jumătate s'a sinucis din motivul notelor slabe și de frica pedepsei părinților; majoritatea copiilor a luat funesta hotărâre, d'a se extermina, din cauze cu totul mărunte: bună oară, un școlar de 16 ani s'a sinucis fiindcă părinții l-au oprit să se ducă la cinematograf...

Gestul desperării tinerești, în asemenea cazuri, nu este alt ceva, decât lipsa disciplinării voinței: tinerului nu i s'a dat punctul de reazim, în ceasuri de nemulțumire și de mâhnire, *credința.*

Femeea vieneză avea toată dreptatea să răspundă următoarele, celorce caută felul și chipul de-a îndrepta gândurile negre în mințile tinerești spre zări mai senine:

„Pentruce aproape la toate propunerile și cercetările, în cazuri de sinucideri, se lasă la o parte *momentul religios?* Educatorul înțelegător și conștient ar trebuì să știe, că și religia aparține unui drept al tineretului. Dreptul, de-a avea un Dumnezeu, aparține fiecăruia negreșit: tinerimea cu atât mai vârtos nu trebue despoiată de acest drept. Toți aceia cari se simțesc așa zicând zi de zi tot mai desiluzionați, mai neînțeleși, respinși și izolați, se îndreaptă, înainte de a se prăbuși definitiv, spre ceva abstract, care să-i mântuească de chin. Acest ceva este *Dumnezeu.*

Pe ce fel de cale voiești să te apropii de copilul dușmănit cu sine și cu împrejurimea sa? Prin generalități filosofice, prin artă problematică, prin știință ce n'o pricepe? De sigur, nu va înțelege nici noțiunea de Dumnezeu, — și totuși numai această noțiune îl va face să cuprindă cu mintea, că viața în sine este *voință a lui Dumnezeu,* și prin urmare nu trebue nici să ucizi, nici să te sinucizi.

Neapărat, sufere și copilul religios, sufere profund, dacă împrejurimea sa îl tratează cu indiferență și lipsă de înțelegere. Se ridică împotriva asprimei și nedreptățirii de care este împărtășit; știe însă în cotro să se îndrepte, ca să găsească mângâere și speranță, curaj și răbdare. Să dăm copiilor noștri dreptul de-a avea Dumnezeu!“ —

Factorii răspunzători, societatea, familia și școala, au datoria să gândească asupra gravei probleme, ce ni s'a pus din nou la sfârșit de an.

In deosebi se gândească ceice, la ministerul instrucțiunii, *lucrează tocmai acum la redactarea definitivă a programei analitice pentru gimnazii și licee,* ear această programă va intra în vigoare odată cu începutul anului școlar 1933—1934.

Să nu treacă prilejul acesta, fără a-i trage folosul în măsură cât mai însemnată!

Al treilea răspuns pentru „Unirea“

[Continuare]

III. Sfinții Părinți

Biserica apuseană a căutat întotdeauna să-și justifice înoirile doctrinale, de care s'a făcut vinovată dealungul istoriei, cu ajutorul sfintei Scripturi și al sfintei Tradițiuni. Acest lucru l-a făcut și-l face cu un scop îndoit. Deoparte caută să-și ascundă cât mai bine — sub haina unei argumentări aparente — aceste înoiri, cari reprezintă punctele vulnerabile ale sistemului ei dogmatic, iar de altă parte să facă impresia — cu toate aceste părți slabe — că acest sistem dogmatic ar fi inatacabil și că prin el ea s'ar găsì în toate chestiunile pe drumul cel drept și adevărat. Aceste lucruri îi reușesc firește numai în cercul celor neorientați în asemenea chestiuni.

Și când a fost vorba de taina cea mare a prefacerii, respective a rugăciunii prin care se săvârșește această prefacere, ea a procedat la fel. A încercat să arate, că la cina cea de taină Mântuitorul ar fi prefăcut pâinea și vinul prin cuvintele pe care le-a adresat apostolilor: «Luați mâncați, acesta este trupul meu» etc. întocmai așa cum face ea astăzi și că și sfinții părinți ar fi atribuit putere operativă, putere sfințitoare acestor cuvinte.

In numărul premergător al «Telegrafului Român» am arătat pe scurt, că la cina de taină Mântuitorul a prefăcut pâinea și vinul prin *binecuvântare,* nu prin cuvintele pe care le-a adresat apostolilor. Urmează acum să arăt mai departe, că nici părinții la cari s'a provocat în mod special dl redactor Neda nu-i sprijinesc afirmațiile pe cari le-a făcut.

Incep cu *Iustin* filosoful și martirul. Dacă DSa ar fi cetit *tot* ceeace a scris Iustin despre liturgia baptismală și duminicală ar fi văzut, că el atribue sfințirea darurilor «rugăciunilor» și «mulțumirilor» pe cari le înalță lui Dumnezeu «înaintestătătorul fraților» — ori, cuvintele Domnului singure nu pot purta la nici un caz aceste numiri; dacă Dsa ar fi căutat să interpreteze expresiunea *τὴν δὶ εὐχῆς λόγου τοῦ παρ᾽αὐτοῦ εὐχαριστηθεῖσαν τροφὴν... κτλ.* în lumina textelor paralele din opera lui Iustin — căci așa era logic și firesc — ar fi văzut că aceste texte nu-i îngăduesc interpretarea siluită pe care ia dat-o, deoarece unul din ele are expresiunea înrudită și explicită *λόγῳ εὐχῆς καὶ εὐχαριστίας* (I Apol. 13_1) care nu poate fi identificată nicidecum cu cuvintele Domnului; dacă în sfârșit DSa ar fi citit literatura catolică mai nouă ar fi văzut cum înșiși teologii din apus au început să părăsească unul câte unul explicarea tradițională, la care s'a atașat. F. Cabrol crede, că prin cuvintele citate se face aluzie la o epicleză a Logosului. Așișderea Dölger. O. Casel susține, că *λόγος εὐχῆς* este canonul liturgic întreg în centru cu cuvintele Domnului, pe când G. Bardy vorbește numai despre o prezență *probabilă,* a cuvintelor Domnului în liturgia de atunci.

Dl redactor Neda a citat în al doilea rând pe *Irineu* episcopul Lugdunului. Dar spre a DSale nenorocire, căci Irineu nu numai că nu dovedește teza catolică, dar el este acela care a folosit și ne-a dat mai întâi terminul de *epicleză,* în înțelesul de invocare a lui Dumnezeu cu scopul ca să prefacă elementele euharistice. Pentru a DSale edificare și orientare îl rog să citească între altele din *Contra haereses* lib. IV cap. 18_5 și lib. I cap. 13_2 (Migne, seria greacă 7 col. 1028—1029 și 580). In locul prim va vedea, că pâinea comună se face euharistie, adecă trupul și sângele Domnului, numai dupăce a primit *invocarea lui Dumnezeu,* iar într'al doilea se vorbește de un eretic cu numele Marcu, care *imita* liturgia creștină, făcându-se că sfințește un pahar de vin amestecat cu apă. Despre acest eretic spune Irineu, că lungia **epicleza** pentruca să aibă timp să facă din vin alb vin roșu și astfel să se creadă că unul din eonii lui și-ar fi picurat sângele în pahar... Marcu știa că biserica face sfințirea darurilor printr'o rugăciune specială numită *epicleză* și a imitat-o și el, cu singura deosebire, că a lungit-o pentruca să aibă timpul fizic necesar pentru împlinirea șarlataniilor lui. Exemple de epicleze lungite avem mai ales în actele apocrife ale apostolilor. Pe vremea lui Irineu biserica sfinția darurile prin epicleză.

Al treilea sfânt părinte la care s'a provocat dl redactor Neda este Grigorie de Nissa despre care susține că ar fi «și mai limpede» decât primii doi. «Pâinea, precum zice apostolul (aluzie la 1 Tim. 4_5) se sfințește prin *cuvântul lui Dumnezeu și rugăciune;* se preface *numai de cât* în trupul Cuvântului, dupăcum a spus-o Cuvântul: «*Acesta este trupul meu*». Citatul acesta nu dovedește nimic pentru teza catolică. Dl redactor a uitat să facă în legătură cu el două lucruri importante și anume: Intâi n'a cetit propozițiile care-i premerg și care-i urmează pentruca din context să vadă care este ideia centrală tratată în ele și în al doilea rând n'a reprodus în întregime, nici chiar în corpul citatului însuși, cuvintele lui Grigorie, ci a lăsat o parte din ele afară — tocmai pe acelea care i-ar fi putut arăta sensul adevărat al citatului. Grigorie a voit să dovedească pe cale speculativă ceeace se cheamă astăzi în teologie *instantaneitatea prefacerii.* Cu alte cuvinte a voit să arate că prefacerea euharistică nu este un proces de trecere *lentă* a substanței pâinii și vinului în substanța trupului și a sângelui Domnului, ci unul care se săvârșește, se consumă într'o clipeală de ochi. El zice: «Pâinea precum zice apostolul, se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și rugăciune, devenind trupul Cuvântului nu prin mâncare și beutură, ci prefăcându-se **îndată** în trupul Cuvântului, dupăcum s'a zis de către Cuvântul, că acesta este trupul meu» (Migne, ser. greacă 45 col 97). Cine nu vede, că aici ideia dominantă este cea redată prin cuvântul «îndată» (*εὐθύς*) — deci ideia instantaneității prefacerii, care a fost pregătită prin tot ceeace s'a spus mai înainte. Cât privește în special expresiunea «prin cuvântul lui Dumnezeu» sunt mai multe de spus. Dacă cineva ar voì să înțeleagă sub ea, cu orice preț, exclusiv cuvintele Domnului dela cină, atunci să mi-se spună ce înțeles au cuvintele «și prin rugăciune», care încă sunt acolo? Despre ce rugăciune este vorba?... Grigorie n'a voit să arate prin ea *cuprinsul* formulei prefacerii. Și că lucrul stă într'adevăr așa ne arată Grigorie în alte locuri ale catechezei lui. La sfârșitul capitolului în care e locul din discuție, ne spune el limpede că firea celor văzute, adecă a pâinii și a vinului, se preface în trupul și sângele Domnului «prin puterea binecuvântării» (*τῇ τῆς εὐλογίας δυνάμει*). A cărei binecuvântări? Ne-o spune într'o cuvântare dela botezul Domnului: *a binecuvântării Duhului Sfânt.* Ea este aceea care face dintr'o piatră simplă un jertfelnic sfânt, din unt de

lemn obicinuit unt de lemn sfânt, **iar din pâine trupul lui Christos**. (Migne s. gr. 46 col. 581). In rezumat: Grigorie stă, prin tot ceeace spune, pe punctul de vedere al bisericii ortodoxe.

Dl redactor Neda a citat în original cuvintele celor trei părinţi de care m'am ocupat. Felul în care a făcut această citare mă determină să cred, că se luptă greu de tot cu limba greacă. In câteva rânduri de text are nu mai puţin de 14 greşeli. Iar ca dovadă a *măsurii* în care a înţeles originalul avem citatul din Grigorie de Nissa. Voind să redea grecește în notă subliniară ceeace a spus românește în cadrul articolului, DSa încheie citatul din notă cu o.... conjucţie, cu ὅτι, după care a pus punct. In viaţa mea n'am cetit un text aşa de rău batjocorit prin neştiinţa oamenilor ca acesta! Bieţii părinţi! Cât se vor fi tulburat cu duhul văzându-şi cuvintele aşa de rău maltratate!!

(Va urma)

Diacon **Nicolae I. Popoviciu.**

Probleme, fapte, comentarii

Anuarul IX, 1932—1933, al Academiei teologice „Andreiane" ortodoxe române din Sibiu, publicat de *Nicolae Colan*, rector. Tipografia Arhidiecezană Sibiu, 1933. — Alcătuit cu deosebită îngrijire, anuaral conţine, afară de datele şcolare, următoarele lucrări: *Două tratate ale Sfântului Grigorie Palama*, cu o întroducere de Prof. Dr. D. Stăniloae, şi *Problema religioasă-morală a căsătoriei*, de Prof. Iosif Vinţan, cu următoarele capitole: originea căsătoriei, instituirea ei ca taină, scopul căsătoriei, caracteristicele ei, unitatea dintre căsătorie şi biserică, iubirea. — Din activitatea extraşcolară, a profesorilor şi studenţilor, remarcăm contribuţia ce o dau, an de an, la ridicarea morală şi culturală a poporului credincios. Profesorii au ţinut conferenţe în diferite centre ardelene; studenţii, la invitaţiile ce li s'au făcut, au dat numeroase concerte în diferite părţi ale Arhiepiscopiei. In special sânt subliniate festivaturile date la: Orăştie, Băiţa, Diciosânmărtin, Mediaş, Sighişoara şi Agnita. — Activitate frumoasă a desfăşurat şi societatea „A. Şaguna" a studenţilor academiei. Societatea dispune de o bibliotecă ce sporeşte în fiecare an. Astăzi are peste cinci mii de volume.

*

Politica militantă pricinueşte nespuse greutăţi în activitatea pastorală a preoţimii.

Eată un adevăr care se recunoaşte în cercuri tot mai largi.

Un glas de preot se exprimă în acest senz, într'un număr recent al ziarului *Calendarul*, făcând o nimerită comparaţie între politica de pe vremuri, şi între cea actuală: preoţii din Ardeal *făceau* politică, în èra maghiară, şi bine făceau, căci luptau pentru neam şi lege, erà lupta sinceră de-a trimite la conducere elemente viguroase şi demne românești, fie în parlament, fie la comună.

Dar astăzi? Făcând politică înseamnă *a te lupta cu celelalte partide*, — de care slavă Domnului avem de ajuns! Şi nu e lucru mai neplăcut şi mai degradant pentru un preot, chemat să adune credincioşii în jurul altarului, decât a face politică militantă şi, implicit, a se răsboi cu o parte din credincioşii săi.

Putem constata, că se găsesc tot mai mai mulţi preoţi tineri neînregimentaţi în partide politice. Numărul lor se va spori, căci observă cu toţii că „politica" mai mult le strică, decât le ajută.

Este foarte de dorit, ca domnii candidaţi să nu mai alerge, în preajma alegerilor, pe la casele preoţeşti, încercând să adune voturi pe socoteala parohului.

Ar fi apoi echitabil ca şi preotul, întocmai ca medicul, să fie membru *de drept* în consiliul comunal, şi să fie astfel scutit de-a figurà pe cutare listă, atrăgându-şi dușmănia celorlalte.

*

Procesul „statusului" romano-catolic din Ardeal s'a desbătut Marţi în faţa tribunalului din Cluj. Statusul a pornit, cum ştim, acţiune împotriva ministerului agriculturii pentru punerea în posesiune a unor clădiri şi întinderi de pământ — azi proprietatea statului român — folosite de academia de agricultură din Cluj. — Tribunalul a respins acţiunea. Hotărârea aceasta a făcut bună impresie în cercurile românești de pretutindeni.

*

Conferenţă pastorală. — Preoţimea tractului *Ilia* şi-a ţinut conferenţa pastorală de vară la 29 Iunie 1933, ziua sfinţilor apostoli Petru şi Pavel, în parohia Tătăreşti.

După serviciul religios în sobor a urmat o şezătoare culturală, morală şi educativă, cu credincioşii, în special cu societatea Sf. Gheorghe din parohie. A vorbit P. C. Sa Iuliu Josan, protopop, îndemnând credincioşii, prin cuvinte împreunate cu pilde, la păstrarea credinţei strămoşeşti. Mai vorbesc părintele R. E. Iacob şi învătorul local, D. Simeria, despre subiecte instructive şi potrivite poporului.

A urmat desfăşurarea programului conferenţei în localul şcoalei. Părintele protopop deschide conferenţa prin cuvinte bine simţite, arătând onoratei preoţimi rolul ei ideal ca factor cultural şi educativ. Indeamnă la muncă, autoinstrucţiune şi zel la îndeplinirea conştiencioasă a chemării preoţeşti.

Au urmat susţinerea elaboratelor părinţilor Ioan Popovici, Simeon Păcurariu şi Romul Em. Iacob care, temeinic lucrate, au produs clipe de reculegere şi de sporire a cunoştinţelor pastorale.

După discuţii şi propuneri votate, a urmat cuvântul de încheere şi agapa colegială în casa ospitalieră a părintelui Longhin Popa. — **R. E. I.**

CONCURS

La *secţia de fete a Şcoalei normale ortodoxe române „Andrei Şaguna* din Sibiu, cu începerea anului şcolar 1933/34 *este vacant postul de medică.*

Medicele, doritoare de a ocupa acest post, vor înainta cerere *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu până la 15 Iulie c.* cu dovada că sânt de confesiune ortodoxă română.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Concurs

Pentru ocuparea postului de pedagog la Internatul arhidiecezan, Sibiu, se publică concurs cu termin până la 31 Iulie a. c. Pedagogul, în schimbul serviciului, va avea întreţinerea gratuită.

Vor fi preferiţi absolvenţii de teologie cu bacalaureat.

Cererile se vor înainta Consiliului arhiepiscopesc.

Consiliul arhiepiscopesc.

Organizaţi Oastea Domnului

Propagandă şi prozelitism

— In atenţiunea celor chemaţi —

Un protoiereu şi fost senator în parlamentul ţării noastre, găsindu-se în trecere prin Roma, a binevoit să ne trimită zilele trecute numărul din 19—20 Iunie a. c. al ziarului «*L'Osservatore Romano*», organul oficial al Vaticanului, care publică, în acest număr, un mic articol sub titlul: «*Alla chiesa nazionale romena*« (La biserica naţională română). Se vorbeşte, în articolul pomenit, despre o ceremonie dela biserica românilor greco-catolici din Roma, în decursul căreia s'au săvârşit două treceri la catolicism. Persoanele în chestiune sânt două supuse românce, şi adecă: dşoara Susana Cermac, născută în Seleuşul mic (Transilvania), şi dna Victoria Radulescu, cea dintâi fostă evangelică-luterană, ear a doua ortodoxă din Bucureşti. Faptul în sine al convertirii n'ar prezenta nimic excepţional: liber este fiecare asupra forului intern al conştiinţei sale ca să aparţină unuia sau altuia dintre culte.

Ceea ce prezintă totuşi un interes special, meritând să fie adus la cunoştinţa opiniei publice şi a autorităţilor chemate din România, este faptul că preotul celebrant, Monseniorul Emil Iuga, rectorul bisericii greco-catolice române din Roma, care a oficiat ritualul convertirii şi, după toate semnele, a şi provocat această trecere, este totodată şi *consilierul ecleziastic al Legaţiunii României* dela Vatican, prin urmare un funcţionar figurând în cadrele ministerului de externe şi plătit din bugetul statului român. Ear acest funcţionar face propagandă şi prozelitism catolic spre a trece pe credincioşi la „staulul adevărat". Este cam ciudat, că statul român, în situaţia sa financiară strâmtorată, dispune de mijloace băneşti pentru activarea la Roma a propagandei papistaşe.

Dar, în general, ce caută la Vatican un consilier ecleziastic catolic, căruia, prin firea lucrurilor, — în calitatea sa dublă de funcţionar şi de preot unit, — îi revin îndatoriri pe care nu le poate satisface fără a cădea în conflict de conştiinţă. „Nimeni nu poate servi, în acelaş timp, la doi stăpâni", zice evanghelia. Statele mari, Anglia şi Germania, ca să preîntâmpine orce conflicte de conştiinţă de această natură, au fixat prin legile lor, ca nici un ministru sau ambasador catolic să nu poată fi numit de reprezentant la Vatican.

La legaţiunea României pe lângă Vatican, s'a făcut, — este evident, — o anomalie, pe care opinia publică a ţării noastre trebue să o cunoască, insistând ca ministerul de externe să n'o treacă cu vederea, ci să ia măsurile necesare de îndreptare.

* FOIŞOARA *

„Ortodoxia" — în românește

Tinerii, — despre ei şi despre hărnicie

Apariţia ediţiei franţuzeşti a cărţii Păr. Bulgakoff — *Ortodoxia* — în librăriile românești, întâmplată înainte cu câteva luni, a fost o adevărată revelaţie. Mi-aduc aminte, la congresul de constituire al F. O. R.-ului, la Cluj, încercând să o cumpăr dela filiala „Cărţii Românești", mi s'a spus că stocul apreciabil ce-l aveau în depozit, a fost pur şi simplu „svântat" de participanţii la evenimentul epocal din Dumineca Ortodoxiei. Un fapt mărunt, dar prea semnificativ ca să mai stăruim asupra lui. Puţină vreme după aceea „Telegraful Român" şi „Calendarul" anunţau apariţia ei în românește. Surpriza a devenit fapt împlinit când, odată cu sfârşitul anului academic, întorcându-mă la Sibiu, am putut să-mi desfătez ochii pe cartea de-o execuţie tehnică superioară, proaspăt ieşită din teascurile „Arhidiecezanei" şi gata să plece la propovăduire şi întărire duhovnicească în rândurile preoţimii şi a intelectualităţii ortodoxe românești recent organizată. Şi ceva mai mult. In faţa numeroaselor cărţi apărute în ultimul timp la Sibiu — cărţi despre cari va mai fi vorbă multă vreme — gândul meu s'a întors o clipă visător spre binecuvântaţii şi migăloşii călugări „sfinte albine ale vechei noastre cărturării mănăstireşti" ale căror manuscripte sârguincioase robesc necontenit admiraţia noastră.

Trecând peste ostenelele apreciabile ale celor ce au pus la cale această frumoasă activitate cărturărească pe care o vedeam înşiruită cu gust „la isvor" — osteneli pe cari luminosul cuvânt către cititori din fruntea „Ortodoxiei" le descopere şi istoria le va discuta şi însemna altfel decât un modest şi ocazional articol de ziar, — citeam, cu sârguinţă şi cu emoţii generatoare de nădejdi bune şi îndemnuri la lucru năprasnic şi fără odihnă, câteva nume tinereşti ce împodobesc adeseori publicistica bisericească sibiană cu hărnicia minţii lor şi a penelor lor iscusite.

Mă gândesc acì la tinărul meu coleg, Teodor Bodogae, al cărui nume a apărut de o săptămână pe ultima publicaţie din „Problemele vremii" de sub diriguirea dlui Rector al Academiei teologice „Andreiane", profesorul Nicolae Colan. Şi apoi, îndeosebi la valorosul ostenitor cu tălmăcirea în românește a cărţii «*Ortodoxia*», dl **Nicolae Grosu.**

Obişnuit să mă închin mai ales lucrului văzut şi pildei concrete decât frumoaselor cuvinte de îndemn de care cărţile sânt pline, fără ca să se lucreze totuşi aşa de intens precum ele recomandă, fie-mi îngăduit, ca unul care cunosc bine pe dl N. Grosu şi care îi datoresc ceva din scrisul meu de astăzi, să strecor aici câteva cuvinte despre tinărul şi mult promiţătorul tălmaciu al „Ortodoxiei", care a lucrat şi lucrează aşa de mult şi despre care se ştie totuşi atât de puţin.

In toamna anului 1929, fiind trimis la studii teologice în Bucureşti, la internatul teologic Radu-Vodă, printre numeroşii studenţi din toate părţile ţării şi chiar de peste hotare, dl Nicolae N. Grosu, student în ultimul an, curând mi s'a arătat a fi colegul senior ridicat de muncă şi alesele-i însuşiri în fruntea tuturor. La acea vreme, Telegraful Român şi Revista Teologică dela Sibiu, purtau demult în coloanele lor cuvântul său cald şi cuminte. Scria mult! Scria fiindcă simţea mult. Simţea că simpla împlinire a datoriilor studenţeşti, pentru trecerea examenelor, nu era deajuns unui suflet ce se ridică mai repede decât anii.

Internatul teologic petrecea pe acea vreme clipe de vădită înviorare, alimentate poate de duhul vremilor apuse ce grăiau prin morminte de voevozi adormiţi pentru vecie în preajma aşezământului domnesc. Acolo apărea revista studenţilor teologi „Raze de lumină". Acolo, profesorul universitar, Dr. Ioan Mateiu, directorul internatului, un animator şi organizator, a a pus rânduială: „Biblioteca cercurilor religioase" înfiinţată de Dsa, pe seama studenţilor din internat, oferea celor sârguincioşi prilejul de a-şi putea tipări roadele muncii extraşcolare. Dl N. Grosu a devenit curând oaspe devotat şi apreciat al publicaţiilor amintite. Plecat la studii în străinătate, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului l-a luat curând sub înalta-i ocrotire. Cercetător pasionat al marilor culturi occidentale, dnul N. Grosu n'a uitat să ne împărtăşească şi nouă din satisfacţiile sufleteşti ce avea pretutindeni pe unde-l purta dorul de a se instrui. Mă gândesc acì îndeosebi la acea minunata afirmare a Ortodoxiei la universitatea din Strasbourg (Telegraful Român, Nr. 1—2 din 1 Ianuar 1933) care a dat bisericii ortodoxe pe Fräulein Pfarer Siegel, o primă cucerire a cărţii „Ortodoxia", pe care convertita o citise în manuscris. Pentru studenţii teologi ardeleni dela Cernăuţi, rămaşi în vacanţa de Crăciun la datorie, această comunicare discutată mult şi însufleţit, a fost cel mai frumos dar de sărbătoarea Naşterii Domnului. Iar numele tinărului sol, al bisericii ortodoxe din centrele Apusului luminat, a circulat mereu pe buzele tuturor,

Meditaţie

Inconjuraţi de un nor de martori.
[Evrei 12, 1].

Acel pământ de glorie, de pace, de care Evanghelia toată vorbeşte, unde e situat?

Este departe sau aproape de noi?

Iată întrebări pe care vi le-aţi pus de multeori, fără îndoială, mai ales în a doua zi după plecarea unei fiinţe iubite.

Răspunsul Evangheliei e precis: acest pământ al Duhului, al sfinţilor, al răscumpăraţilor este aproape, foarte aproape de noi.

Hristos intră sub privirile discipolilor miraţi şi vrăjiţi.

Mucenicul Ştefan murind îl salută cu privirea. Credinciosul din Apocalipsă îl contemplează. Pavel în extaz este ridicat în el. Autorul epistolei către evrei îl descrie ca înconjurându-ne.

Acest pământ, mulţi creştini de fapt l-au atins oarecum cu degetul. Priviţi cetele de sfinţi cari, deşi pe pământ, duceau o viaţă ca şi când ar fi în cer. Şi cu toate acestea totul se petrecea normal în viaţa lor, nimic exagerat, nimic alterat.

Sufletul lor însă se înalţa cu uşurinţă în acele regiuni înalte, suprapământeşti. Şi de multeori când erau doi prieteni, — istoria pustiului populat de asceţi ni-o spune — după trecerea la cele veşnice a unuia, prietenul rămas comunica cu sufletul celui care intrase în împărăţia Duhului.

Sânt aceste, daruri speciale, fără îndoială, dar ne pot fi acordate şi nouă.

Să ne ridicăm sufletele în Hristos, spre nevăzutul atât de-aproape de noi.

Să mărturisim în duhul bisericii ortodoxe: cred în comuniunea sfinţilor.

Şi fie ca această credinţă chiar, să ne ducă spre sfinţenie, să ne călăuzească spre Hristos, spre cel Nevăzut, dar plin de mărire.

[După text francez]

Pr. **G. Secaş.**

Protagonist al muzicii noastre bisericeşti a fost neuitatul compozitor *Gavril Muzicescu*, dela moartea căruia (întâmplată în 6 Decemvrie 1903) se împlinesc anul acesta 30 de ani. Corul bisericii Amza din Bucureşti a hotărât cu acest prilej să înfiinţeze societatea corală artistică „G. Muzicescu“, alegându-şi ca patron al său pe autorul clasicelor liturghii şi imnuri bisericeşti, cari au respândit pe la sfârşitul veacului trecut faima cântecelor noastre departe peste hotarele ţării. In fruntea societăţii „G. Muzicescu“ este părintele Arhimandrit *Iuliu Scriban*, omul de inimă şi stăruitorul întru înfăptuirile celor bune şi frumoase. Corul este condus de un harnic maestru, dl Ştefan Stoicescu.

---

legat de un îndemn ales ce viza înfăptuiri viitoare de mare preţ.

Noi, cei tineri, întâmpinăm cu bucurie alegerea pe care I. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut-o când a însărcinat cu traducerea „cărţii de căpătâi“ acum apărute pe dl N. Grosu. Cuvintele cu cari I. P. S. Sa trimite la propovăduire cele 2000 de exemplare tipărite, pentru noi sânt un mesaj mult promiţător, adresat direct celei mai frumoase dorinţe ce fierbe în fiecare suflet tineresc: *aceea de a se da posibilitatea de întrecere a forţelor tinere la care biserica ne cheamă prin glasul Capului ei: «Intr'adevăr, astăzi avem puteri de muncă, avem mijloace de muncă, avem teren de muncă, — dar munca însăşi trebue încurajată şi organizată ca să-şi reverse efectele ei binefăcătoare în valuri cât mai largi»* — spune I. P. S. Sa în cuvântul din fruntea traducerii româneşti.

Iată cuvinte în faţa cărora sufletele noastre se „renasc ca florile în soare“, aripile însufleţirii cresc şi marile nădejdi ale progresului de mâne se încheagă. Iată cadrul în care hărnicia tuturor are să depună, cu aleasă râvnă, roadele ei. Inceputul s'a făcut. Frumos şi spontan, — spre binele bisericii şi mulţumirea celor ce se ostenesc cu creşterea noastră.

Grigorie T. Marcu.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a plecat Vineri d. a. la Curtea de Argeş, pentru a participa la parastasul ce se va ţinea Sâmbătă, în 8 Iulie, întru pomenirea Marelui Rege Ferdinand I.

Profesor titular. Vineri, în 30 Iunie a. c. a avut loc examenul Cucerniciei Sale părintelui *Dr. N. Neaga*, profesor suplinitor la Academia teologică „Andreiană“, pentru înaintarea la gradul de profesor titular-provizor la aceeaş şcoală. Comisiunea, conform regulamentului şcoalei, a fost prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, referent fiind P. S. Sa părintele Dr. Gh. Popovici, profesor la Academia teologică dela Arad, ear membri dl rector al Academiei teologice din Sibiu Nicolae Colan şi profesorii aceleiaşi Academii Ilie Beleuţă şi Dr. D. Stăniloae.

A murit în Bucureşti cel mai bătrân academician, venerabilul *Mihai C. Şutzu* în vârstă de 93 de ani, în ziua de 3 Iulie 1933. A lucrat cu multă osârdie pentru desvoltarea ştiinţei monetelor vechi. Ultima ca comunicare, la Academia Română, a fost anul trecut asupra tezaurului dela Pietroasa, care, contrar părerilor de mai nainte, nu este decât o urmă a cultului religios din vremea dacilor. Regretatul savant e înmormântat în cavoul familiei la Călineştii Prahovei.

Marele Voevod Mihai va pleca, însoţit de dl ministru al instrucţiunii şi cultelor, D. Gusti, să viziteze, în cursul acestor zile, mănăstirile istorice din Bucovina.

Se comunică cucernicului popor credincios, că la sărbătoarea sfântului proroc Ilie, 20 Iulie a. c., se va face obişnuitul pelerinaj la sfânta mănăstire dela Izvorul Miron, din hotarul comunei Romăneşti, protopopiatul Făgetului. Cu acest prilej se va celebra sfânta liturghie în sobor, cu predică ocazională, iar lângă izvorul tămăduitor se va face sfântul maslu cu 7 preoţi şi se vor ceti rugăciuni după trebuinţa fiecărui. Cei pregătiţi se vor putea împărtăşi cu sfânta cuminecătură. — Prot. *Sebastian Olariu.*

Act de buni creştini. Din Agnita ni se comunică: Fiind actuala biserică, a credincioşilor noştri din Agnita, neîncăpătoare, consiliul comunal pentru a veni în ajutorul parohiei la ridicarea unui nou lăcaş dumnezeesc, i-a votat materialul de lemn de pe un teritor de 160 jugăre, evaluându-se la suma de 1.500.000 Lei. Acest concluz a obţinut aprobarea tuturor forurilor superioare, în urma stăruinţelor puse de vrednicul primpretor al Agnitei, dl Valeriu Langa.

Vacanţele în ţară, nu în străinătate! Guvernul german a hotărât ca să oprească funcţionarii statului să-şi mai petreacă vacanţele în străinătate. Motivele: 1. Cetăţenii să-şi cunoască mai bine ţara; 2. Banii să nu iasă cu nemiluita din ţară. — Măsură înţeleaptă, — şi bună şi pentru alte ţări.

Nr. 119 port. 1933 (17) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 9350 933 şi Nr. G. II 594 933 a judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Rudolf Meltzer Sibiu reprezentat prin advocatul Dr. Gheorghe Măcelar, pentru încassarea creanţei de 5050 lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe *15 Iulie 1933* ora 3 p. m., la faţa locutui în Sibiu strada Rosmarin Nr. 13, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară mobile de casă şi alte obiecte în valoare de 5160 lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimaze.

Pretenziunea, care e de încassat, face 5000 lei capital, dobânzile cu 8 % socotind din 1 Iulie 1932 iar spesele până acum stabilite de 1688 lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, § 20.

Sibiu, la 24 Iunie 1933.

Baku, portărel.

Nr. 6621 [43] 1—3

Şcoala de cântăreţi

absolvenţii ei şi condiţiile de primire pentru anul şcolar 1933—34

Adunarea eparhială din anul acesta ascultând rapoartele Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc în chestia şcoalei de cântăreţi din Sibiu, care fiinţează de şase ani, a hotărât ca această instituţie să fie continuată şi desvoltată spre a pregăti corpul ales de cântăreţi bisericeşti de care are trebuinţă biserica noastră.

Când există şcoala noastră confesională, ea avea învăţători cari nu se îngrijeau numai să dea copiilor cunoştinţele necesare din sfânta Scriptură, să-i înveţe rugăciuni şi să le dea cunoştinţele religioase ale legii noastre strămoşeşti, ci conduceau şi strana în biserică la slujbele dumnezeeşti. De când nu mai fiinţează şcolile confesionale de învăţători-cantori, în multe parohii nu mai avem nici cantori, cari să atragă la biserică mulţimea închinătorilor prin frumseţea cântărilor sfinte. A fost de lipsă deci să înfiinţăm şcoala de cântăreţi, ca tinerii evlavioşi şi cu vòce bună să înveţe rânduelile sfintelor slujbe şi prin pregătire corespunzătoare să poată sămăna în sufletele închinătorilor comorile simţirilor şi cugetelor cucernice din cărţile bisericeşti.

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, cu un curs de doi ani, pregăteşte şi conducători de cor şi-i înzestrează şi cu alte multe cunoştinţe religioase şi naţionale, ca să poată deveni fruntaşii comunelor noastre.

Avem de gând să introducem la şcoala de cântăreţi şi cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi o ramură de meserie, care poate deveni o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă nu numai frumoasă, ci şi rentabilă.

Absolvenţii şcoalei de cântăreţi beneficiază la armată de termen redus, iar conform hotărârii Ministerului instrucţiunii şi al cultelor din 30 Mai 1932 Nr. 71940/7919, întru cât vor permite împrejurările financiare ale ţării, vor fi trecuţi în bugetul anului viitor cu salar dela stat în rând cu cântăreţii bisericeşti din vechiul regat.

Şi până atunci dispunem ca parohiile cari angajează absolvenţi ai şcoalei de cântăreţi din Sibiu să le asigure din cassieria parohială *salar lunar minimal de 500 lei pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară.*

Cântăreţii cu diplomă din parohiile cari au cântăreţi bătrâni, vor fi angajaţi imediat ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale.

La bisericile, unde postul de cântăreţi devine vacant, dacă între concurenţii la acel post vacant se va găsi un absolvent al şcoalei de cântăreţi, *acesta va fi angajat, cu preferinţă necondiţionată* faţă de alţi concurenţi fără de şcoala de cântăreţi. Aceştia nu vor putea fi instituiţi în nici un caz, când vor fi candidaţi cu şcoala de cântăreţi.

Se interzice oficiilor protopopeşti a mai elibera diplome de cântăreţi, iar diplome valabile sânt în viitor numai cele eliberate de şcoala de cântăreţi şi aprobate de chiriarh.

In ce priveşte condiţiile de primire în această şcoală pentru anul şcolar 1933/34, se face cunoscut că:

Ceice doresc să fie primiţi la această şcoală, vor avea să-şi înainteze până la 15 Septemvrie cererile lor direcţiunii şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez şi certificat de naştere.
2. Certificat şcolar [cel puţin 4 clase primare].
3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul local.
4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale. —

Examenele de primire se ţin în 29 şi 30 Septemvrie. Pot fi primiţi români ortodocşi de 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au absolvat şcoala primară şi au prestat examenul de primire.

Elevii primiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi şi haine de pat: saltea sau străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor plăti următoarele taxe:

La primire din taxa de înscriere de Lei 8000 anual, rata primă cu Lei 3000, rata II Lei 2500 la Crăciun, ear rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile vor începe la 1 Octomvrie a. c.

Cursul durează 2 ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului şi după examene se eliberează diploma de cantor.

Cereri e intrate după termen nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 4 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 6162 Şcol. (42) 1—2

Concurs

pentru primirea elevilor în internatul arhidiecezan din Sibiu

Pentru primirea elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul şcolar 1933—34 se publică concurs.

Vor fi primiţi în prima linie în mod *gratuit* orfanii de preoţi, săraci şi silitori, iar ca solvenţi copii de preoţi şi ai altor părinţi mireni.

Orfanii de preoţi cu spor mai slab în studii vor fi supuşi la plătirea unei taxe dnpă situaţia materială a lor.

Taxa Internatului va fi pentru solvenţi: la fii de preoţi 8000 lei şi pentru copiii mirenilor 9000 lei şi 1000 pentru stricăciuni, baie, spălat etc. Taxa Internatului se va plăti în 4 rate egale şi anume: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februar şi 1 April, iară taxa de 1000 lei la înscriere, care nu se va restitui în caz de repăşire.

Cererile de primire vor avea să fie înaintate Consiliului arhiepiscopesc ortodox din Sibiu, până *la 1 August* a. c. însoţite de următoarele acte:

1. Certificat şcolar.
2. Certificat de sărăcie.
3. Certificat familiar.

Aceste acte se vor înainta numai de orfanii de preoţi.

Elevii primiţi în internat vor fi obligaţi să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingerie de corp şi pat, tacâmuri şi veselă pentru masă, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria va trebui să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a plăti diferenţa la terminul statorit de Consiliul arhiepiscopesc.

Fetiţe nu se primesc în internat ci numai băeţi.

Preacucernicii preoţi vor pune în vedere atât orfanilor de preoţi, cât şi altor elevi cari voesc să fie primiţi în internat, să-şi înainteze cererile la timp şi însoţite de toate actele cerute în concurs.

Cererile înaintate fără actele numite nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 28 Iunie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Luaţi şi citiţi cartea acum apărută: ORTODOXIA, de *Sergiu Bulgakoff*, **în românește de Nicolae Grosu.**

Se vinde la Librăria Arhidiecezană Sibiu. Preţul cărţii, de 245 pagini: 120 Lei.

Nr. 249/1933 (36) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate, din protopopiatul Geoagiu, toate de clasa III-a, se publică concurs repetit cu termin de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea dotației dela stat, și anume:

1. **Almașul Mare Brădet,** una ferdelă de cucuruz staramat dela fiecare casă, stola obișnuită.

2. **Bulbuc** cu filia **Curpeni,** una ferdelă de cucuruz sfărâmat dela fiecare casă, casă parohială, stola obișnuită.

3. **Ceru-Băcăinți,** una ferdelă de cucuruz amicurat de casă, casă parohială, stola obișnuită.

4. **Cheile Cibului,** stola obișnuită, 27 jugăre sesiune parohială și locuință.

5. **Folt,** salarul dela stat conform coalei B, locuință în natură, sesiune parohială 6 jugăre de I-a calitate, circa 2 jugăre cimitir, stola stabilită în ședința consiliului parohial ținută la 2 Ianuar 1933, drept de lemne de foc și păsunat.

6. **Homorod Joseni,** parohie fruntașă, 17 jugăre sesiune parohială, stola obișnuită, casă parohială și câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat dela fiecare fum.

7. **Mada,** 14 jugăre sesiune parohială, casă parohială, câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat de fiecare casă, stola obișnuită în protopopiat.

8. **Valeaiepii,** una ferdelă de cucuruz smicurat de casa, stola obișnuită.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc, în terminul deschis și pe lângă prealabila încuviințare a Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii și referințele locale.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înțelegere cu consiliile parohiale.

Geoagiu, la 28 April 1933.

V. Goron
protopop.

Nr. 102/1933 (34) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Dealul-mare,** cu filia Gruelaci, protopopiatul Băița, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conf. coalei B.
2. Dela matera Dealul-mare folosința sesiunii parohiale în mărime de 3 jug. 348 st. p. arător.
3. Dela filia Gruelaci, folosința sesiunii parohiale în mărime de 1 jugăr 540 st. p. arător.
4. Venitele stol. obicinuite în parohie.

Reflectanții la acest post vor înainta în termin cererile de concurs, instruite conform conform normelor în vigoare, la care vor adnexa autorizația de a concura eliberată de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, subsemnatu ui oficiu protopopesc Băița, și cu prealabila încuviințare a acestuia se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Băița, la 12 Mai 1933.

Oficiul protopopesc ort.-rom. Băița în înțelegere cu comitetul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 807 (31) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II **Vulcan,** protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Cele fasionate în coala B.
3. Locuință parohială corăspunzătoare.
4. Venitele stolare aprobate de Ven. Cons. Arhiep. cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poftiți să-și înainteze, în termin, cererile, provăzute cu toate documentele necesare, Oficiului protopopesc Bran, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual celebra și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Zărnești, 25 Mai 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 171/1933. (37) 2—3

Concurs repetit

Pentru întrugirea parohiei de cl. III **Boz,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

1. Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.
2. Sesiune parohială de 20 jug. (15 jug. arătură, 5 fânaț).
3. Una ferdelă cucuruz de fiecare familie.
4. Cvartir corespunzător.
5. Folosirea grădinei parohiale de lângă cimitir.
6. Stola stabilită în tract.

Concurenții îș vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal și se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 19 April 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înțelegere cu cons. parohial din Boz.

Avram S. Pecurariu
protopop

Nr. 370/1933 (30) 2—3

Concurs

Bazat pe ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2975 Bis. a. c. și în înțelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei a doua, de cl I **Poiana Mărului,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. 6 jugăre sesie parohială.
3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiep. cu ord. Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare, și cu autorizația de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenții se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Zărnești, 20 April 1933.

Vasle Stoicanea
protopop.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 107/1933 prot. (38) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Meșindorf,** protopopiatul Sighișoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Teleg. Rom.».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conf. coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, și 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul comunei Țelina (fânaț și păsunat).
4. Câte-o ferdelă (20 l.), bucate de familie.
5. Șase stânjini lemne de foc.
6. Stola obișnuită în tract.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în terminul fixat. Concurenții, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru cânta, predica, servi și a face cunoștință cu credincioșii. Candidații vor anexa la documente, permisiunea dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, de a concura.

Sighișoara, la 11 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial din Meșindorf.

Emilian Stoica
protopop.

Sobe de teracotă

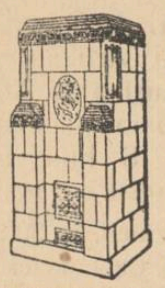

execută prompt și conștiențios, cu prețuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piața Prințul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoștința On. Public din oraș și împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piața Prințul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 3—10

Nr. 155/1933 prot. (39) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) **Odorheiu,** protopopiatul Sighișoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariție a acestei publicațiuni în Tel. Rom.

Venitele acestei parohii sânt:

1. Intregirea dela stat conform coalei B.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Locuință în natură prin contribuția enoriașilor.
4. Sesiunea parohială de 32 jugăre arător, fânaț pădure.

Preotul va servi și de confesor militar și duhovnicul închisorii tribunalului local.

Reflectanții îndreptățiți își vor trimite subsemnatului petițiile de concurs provăzute cu toate documentele necesare, dintre cari nu va lipsi permisiunea de candidare dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta până la fixarea alegerii în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Oficiul protopopesc al Sighișoarei în înțelegere cu consiliul parohial din Odorheiu.

Sighișoara, la 22 Mai 1933.

Emilian Stoica
protopop.

Ad. Nr. 141/1933 (33) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Vălcelele-bune,** din protopopiatul Hațegului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 5¾ jugăre pământ arător și fânaț.
3. Până la edificarea caselor parohiale, chiria o plătește parohia.
4. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat.
5. Câte o zi de lucru de fiecarefamilie.
6 Venitele stolare uzitate în tract.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele și autorizația de a concura dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc; iar pe lângă prealabila încunoștiințare, candidații se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică, să fie cunoscuți de credincioși.

Hațeg, 2 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Hațeg în înțelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Nr. 500/1933 (32) 1—3

Concurs

In conțelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile, dela prima apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III **Șirnea,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Taxele stolare oficiale, obligatorii în toate parohiile protopopiatului.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta cererile — la cari vor anexa toate documentele, precum și autorizația dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc — în termenul deschis, oficiului protopopesc Bran, Zărnești, jud. Brașov, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, cu observarea normelor reglementare spre a celebra, a cuvânta, și a face cunoștință cu enoriașii dreptcredincioși

Zărnești, 15 Iunie 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Tot felul de
STAMPILE
din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăbliță emailate, tăbliță din alamă cu inscripții gravate, în orice dimensiuni, precum și tot felul de **Imprimate** furnizează pe lângă prețuri modeste

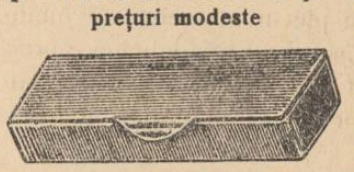

(11) 2—

Tipografia și prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc și la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

Nr. 5923/933 (41) 1—3

Concurs repetit

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. asa a III-a **Lupșa,** din protopopiatul Oltul.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaț și 9 jug. pădure.
3. Câte 8 (opt) cofe de bucate dela fiecare familie (dela văduvi jumătate).
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Șercaia, până la terminul fixat.

Concurenții sânt invitați să se prezinte în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuți de credincioși.

Șercaia, la 10 Iunie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înțelegere cu consiliul parohial din Lupșa.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Nr. 153/1933 prot. (40) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) **Cristur,** protopopiatul Sighișoara, se publica prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. 20 jugăre clasa I-a, arător, pe malul Târnavei-mari.
2. 15 jugăre fânaț în hotarul comunei Bețești ca relut de cvartir până la zidirea casei parohiale.
3. Salarul dela stat.
4. Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sighișoarei în termenul indicat, provăzute cu toate documentele necesare între cari și permisiune de candidare dela Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Vor fi preferați concurenții cari au și pregătirea de profesori de religie, întrucât în Cristur este și școală normală. Pentru a face cunoștință cu enoriașii se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică la serviciul divin cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc.

Cristur, la 10 Mai 1933.

Președinte:
[ss] **Constantin Medrea**

Secretar:
[ss] **Dr. Eugen Poștoiu**

Am văzut:
Sighișoara, la 22 Mai 1933.

Emilian Stoica
protopop.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{33}, 17^{20}, 22^{55}
Brașov, Făgăraș	5^{20}, 12^{55}, 19^{20}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{31}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copșa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{54}, 23^{22}	4^{32}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{04}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{15}, 19^{30}	9^{00}, 12^{15}, 20^{35}
Peatra-Olt, Buc.	9^{05}, 15^{00} (ac.), 17^{30}, 20^{00} (ac.)	16^{20}(ac.), 22^{45}, 9^{35} (ac.), 12^{07}
Sighișoara Agn.	5^{35}, 17^{40}	16^{55}, 8^{08}
Vurpăr	17^{40}	8^{08}

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI | Sibiu, 15 Iulie 1933 | Nr. 55

Telegraful R

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Episcopul IOSIF al Caransebeșului

[1858—1933]

Biserica noastră dreptmăritoare a pierdut în ziua de Marți, 11 Iulie 1933, pe venerabilul Episcop al Eparhiei Caransebeșului, *Dr. Iosif Traian Badescu*.

Trecut la cele veșnice în vârstă de 75 de ani, cu moartea Sa dispare din rândurile arhiereilor bisericii ortodoxe române unul dintre cei mai vrednici și devotați slujitori ai sfântului altar.

Cu unanimitate de voturi și cu mare însuflețire fusese ales în 1909 episcop al diecezei, dar *neconfirmat* în vremurile guvernului ungar. Nedreptatea s'a putut repara abea în 1920, în al doilea an al desrobirii de sub asupritoarele stăpâniri.

Sinodul electoral din acel an a și trimis o telegramă omagială gloriosului domnitor și izbăvitor din robia seculară, Regelui Ferdinand I al românilor.

Părintele Episcop dela Caransebeș, ales cu entuziasm și mai mare, s'a bucurat, în decursul întreg al păstoririi Sale, de profundă venerație și multă dragoste și stimă în cercurile bisericești și în deosebi în mijlocul fiilor Săi sufletești, pe cari i-a povățuit cu duhovnicească iubire de adevărat părinte; li-a dat mereu pildă de muncă și trai neprihănit, propoveduind neobosit cuvântul Domnului și respândind la tot prilejul încurajări în cele bune pentru toți eparhioții Săi.

Plecat dela smerite începuturi, din mijlocul unui sat bănățean, a terminat facultatea teologică din Cernăuți, obținând titlul de doctor în sf. teologie.

A luat cârma eparhiei bănățene, dupăce înaintașul Său a urcat scaunul de Mitropolit primat din București și apoi de Patriarh.

Episcopul Iosif a dus mai departe, cu mare sârguință, lucrarea preconizată de predecesorii săi episcopi ai Caransebeșului: Ioan Popasu, Nicolae Popea și Miron Cristea, toți trei continuatori merituoși ai operei nemuritorului Șaguna. Răposatul în Domnul, Episcopul Iosif, a prețuit și a cultivat cu sfințenie moștenirea prețioasă primită.

Pătruns de adevărurile, de frumusețea și de superioritatea credinței ortodoxe, în graiul și în scrisul Său a stăruit ca poporul și clerul să adâncească această credință străbună.

Om de adevărată cultură, caracter tare într'o inimă simțitoare pentru ceea ce e bine și adevărat, conștient de valoarea cuvântului și a faptei, era gata totdeauna să-și manifesteze și să și susțină, fără șovăiri, convingerea în orce împrejurare.

Pastoralele sale arhierești, la marile sărbători ale anilor, proslăveau viața morală creștină și reprobau părintește greșelile și păcatele observate, îndemnând pe credincioși la credință mai conștientă, la cruțare cuminte, la cumpăt și la necurmată muncă cinstită.

Activul, prea vrednicul și destoinicul Arhiereu Iosif, părăsindu-ne, a putut zice:

„Acum slobozește mă, Stăpâne!"

Unindu-ne cu jalea și durerea Eparhiei Caransebeșului, aducem prinos de venerație și recunoștință amintirii regretatului decedat Episcop, cu rugăciunea către Cel Atotputernic să-l odihnească în corturile drepților Săi!

*

Date biografice. — Dr. Iosif Traian Badescu, s'a născut în anul 1858 în comuna Șopotul vechi, valea Almășului, în Bănat, din o familie veche preoțească, — unde tatăl său a funcționat ca învățător, iar mai târziu a trecut ca preot în Ogradena. Școala primară a învățat-o în Orșova. Studiile gimnaziale le-a urmat în Caransebeș, Lugoj și Seghedin, unde a făcut examenul de maturitate (bacalaureat).

După terminarea studiilor gimnaziale s'a înscris la universitatea din Pesta, la filosofie. După un an trece la facultatea iuridică și termină drepturile la anul 1884. Ca iurist absolvent a intrat în serviciul statului, însă vocațiunea îl face să se retragă de sgomotul lumii și să se dedice bisericii.

Fericitul episcop Ioan Popasu îl trimite la Cernăuți, unde în anul 1889 ia doctoratul în teologie. In acelaș an intră în serviciul diecezei caransebeșene ca secretar consistorial. In această calitate, dupăcum s'a practicat la noi, a fost plin de însuflețire și cu inimă încălzită pentru biserica noastră strămoșească. Conștient de importanța oficiului său și plin de simțul de datorință a lucrat totdeauna cu conștienționzitate rară și cu zel neobosit, zel care adeseori l-a îndemnat să se supună unei munci, ce întrecea forțele sale fizice.

In anul 1890 e hirotonit întru diacon și în 1893 întru protodiacon.

In 6 Ianuar 1899 întru presbiter.

In anul 1902 intră în tagma monahală, primind numele iubitului său părinte Iosif, iar în anul 1903, a treia zi de Sf. Paști, fericitul episcop Nicolae Popea îl hirotonește întru protosincel.

După moartea asesorului referent Ion Ionaș a împlinit agendele senatului școlar cu pricepere și mult succes, pe lângă agendele secretariale.

Timp mai îndelungat a împlinit și funcția de cassier diecezan.

La anul 1903 sinodul eparhial l-a ales de al doilea asesor ordinar în senatul bisericesc. Ca asesor referent în acest senat a desvoltat o activitate neîntreruptă și cu o conștienționzitate nemărginită.

Exposeurile lui erau întocmite până la minuțiositate și propunerile așa de motivate încât provocau admirație.

Adeseori venea în schimburi de vorbe cu Preasfințitul episcop Dr. M. E. Cristea pentru referadele lungi, făcute cu mult aparat științific, cunoștințe de legi, regulamente și instrucțiuni.

La toate și întotdeauna răspundea calm și cu sânge rece: Preasfințite! am depus jurământul că în calitate de referent și asesor voi fi credincios și conștienționzos. „Am păstrat și voi păstra totdeauna sfinția jurământului".

In 29 Iunie 1909 sinodul eparhial l-a ales primadată de episcop al Caransebeșului. Alegerea n'a fost confirmată de regele Ungariei, pentrucă ministrul de culte de atunci, contele Albert Apponyi, n'a voit să-l propună coroanei spre întărire, privit fiind de un om primejdios statului. Mai târziu tot acel conte — astăzi răposat — a regretat că nu l-a propus spre întărire.

In 25 Decemvrie 1919 a fost înaintat la treapta de arhimandrit, în biserica catedrală, prin I. P. S. Sa mitropolitul primat de atunci Dr. Miron Cristea.

*

Rămășițele pământești ale decedatului Episcop au fost depuse în biserica catedrală a Caransebeșului.

Prin fața cosciugului, păzit de o gardă de preoți și elevi ai seminarului, au trecut mii de credincioși veniți din toate colțurile provinciei.

In testamentul lăsat, aproape întreaga sa avere a fost testată instituțiunilor bisericești și culturale. Ultima dorință exprimată în scris este ca înmormântarea sa să fie cât mai simplă, să aibă loc în cimitirul comunei Ieșelnița, pe malul Dunării, unde se găsesc înmormântați și părinții lui, iar slujba religioasă să o oficieze un singur preot, călugărul Macarie Gușcă dela mănăstirea Izvor de lângă Bocșa. Testamentul mai exprimă dorința de a nu se ține la înmormântare nici un discurs.

*

Funeraliile

Joi dimineața la ora 9 P. S. Sa Arhiereul Andrei Crișanul asistat de I. P. C. Lor Arhimandriții Policarp, Morușca, Dr. Iustin Suciu și Dr. Vasile Lăzărescu precum și de un mare număr de preoți din dieceza văduvită a celebrat Sfânta Liturgie. Răspunsurile liturgice le-a dat admirabilul cor mixt din Caransebeș.

Inalt Prea luat parte Mitropolitul nostru *Nicolae* a Sfinția Sa la sfânta liturghie.

Printre numeroșii asistenți s'au remarcat toți ofițerii garnizoanei din Caransebeș, prefectul județean Dr. Tit Olariu, reprezentanții P. S. Sale episcopului romano-catolic din Timișoara, ai P. S. Sale episcopului greco-catolic din Lugoj, reprezentanții celorlalte confesiuni din Caransebeș, membrii Consiliului eparhial în număr mare de protoerei și preoți și o mulțime de credincioși cari au mai putut întra în biserică.

Prohodul

Conform dorinței adormitului în Domnul prohodul este oficiat numai de P. C. Sa Ieromonahul Macarie, Sfânta slujbă face adâncă impresie prin duioasele cântări executate de preoții Mihuț Jigoria din Lugoj, Gheorghe Simeon din Răcășdia, Ioan Daicovici din Prisaca și diaconul Tiberiu Roșca din Caransebeș, precum și prin răspunsurile date de corul mixt al Catedralei.

După terminarea serviciului divin sicriul este ridicat de 6 preoți și scos din biserică.

In fața catedralei aștepta mult public care n'a încăput în biserică, precum și o companie de onoare. Muzica intonează spre rugăciune. Apoi se formează un lung conduct.

In fruntea conductului un preot purta sfânta Cruce. Urma preotul cu Mitra și Toiagul, al treilea cu decorațiile, urma apoi steagurile îmbrăcate în negru, învățătorimea din eparhie, Reuniunea de cântări, apoi preoții neîmbrăcați în odăjdii, Consiliul parohial din localitate, douăzeci preoți îmbrăcați în ornate luminate, Reuniunea de cântări a plugarilor, Corul catedralei, Ministranții după care urma, P. C. Sa Ieromonahul Macarie, apoi sicriul care conținea corpul neînsuflețit al decedatului dus din partea preoțimii.

După sicriu urma I. P. Sfințitul Mitropolit Nicolae, P. S. Sa Arhiereul Andrei Crișanul, reprez. On. Minister al Cultelor E. Bucuția, delegații eparhiilor din metropolia Ardeleană; Corpul ofițeresc, reprezentanții autorităților civile în frunte cu prefectul Dr. Olariu, reprezentanții confesiunilor, Membrii Consiliului și Adunării Eparhiale ai Caransebeșului.

Un numeros public și în fine muzica militară și o companie de onoare.

Impozantul convoi plecând dela Catedrală a parcurs străzile: Episcop Popea, Traian Doda, Regele Carol și Str. Orșovei până la locuința de vară a decedatului Episcop, de unde sicriul de metal a fost pus, într'un alt sicriu de stejar și așezat într'un furgon a fost transportat în comuna Eșelnița de lângă Orșova, unde după un scurt serviciu divin a fost pus în cripta familiară lângă părinții săi.

Odihnească în pace!

In amintirea Regelui Ferdinand I

Ca în fiecare an, tot așa și de astădată națiunea întreagă, în veci recunoscătoare, s'a plecat cu smerenie în fața memoriei întâiului Suveran al tuturor românilor, a gloriosului Rege Ferdinand I, evocându-L pentru marile Sale virtuți în timp de răsboi și pace, cu gândul și hotărârea de a ne strânge cu atât mai vârtos în jurul Urmașului Său, chemat să desăvârșească opera măreață a unității neamului.

La parastasul din 8 Iulie, dela Curtea de Argeș au asistat M. Sa Regele, M. Sa Regina Maria, Marele Voevod Mihai și ceilalți membri ai Familiei regale.

Serviciul religios a fost săvârșit de I. P. S Sa Patriarhul Miron, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, P. S. Sa Episcopul Nichita al Argeșului și un sobor de preoți. De față erau, la impresionanta slujbă, afară de Familia regală, reprezentanții armatei, ai bisericii și membrii guvernului.

*

In aceeași zi s'au ținut parastase pentru Regele Ferdinand în toate sfintele noastre biserici din țară. In catedrala Mitropoliei noastre din Sibiu, serviciul religios a fost săvârșit din partea P. S. Sale arhiereului Vasile, cu asistența preoțimei din localitate.

In fața Catedralei a fost postată o companie de onoare a Reg. 90 Inf. în frunte cu drapelul și muzica militară.

La pioasa solemnitate au participat reprezentanții tuturor autorităților civile și un număr însemnat de ofițeri din garnizoană, în frunte cu Dl Gen. Economul, comandantul corpului 7 de Armată.

După terminarea slujbei și eșirea din biserică Dl Gen. Economu a primit defilarea armatei.

Cu aceasta pioasa serbare a luat sfârșit.

cu parastasul din catedrala mitropoliei, săvârșit de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru NICOLAE al Ardealului, asistat de un sobor de preoți. In aula Academiei teologice Andreiane s'au întrunit apoi numeroși și distinși reprezentanți ai vieții noastre publice, cari au adus prinos de recunoștință și gratitudine neuitatului luptător și patriot.

I. P S. Sa Mitropolitul Nicolae, în cuvântarea Sa, subliniază idealismul și credința creștină, două puteri nebiruite care au condus pe Visarion Roman în munca sa rodnică și îndrumătoare.

Au mai vorbit, impresionant și cu multe amănunte interesante, dnii D. Gusti, ministrul instrucțiunii și al cultelor, Ion Lupaș în numele Academiei Române și al băncii Albina, Ion Lapedatu ca reprezentant al Băncii naționale, Dr Gh. Preda și C. Pop.

S'a făcut după aceasta un pios pelerinaj la mormântul lui V. Roman în cimitirul central, unde au vorbit: reprezentantul cooperației; în numele funcționarilor Albinei, dl I. Vătășanu, directorul general al băncii, ear la sfârșit dl G. Lungulescu dela Universul.

Comemorarea lui Visarion Roman

Serbarea comemorativă desfășurată în Sibiu, Dumineca trecută, întru pomenirea idealistului și a bunului creștin VISARION ROMAN, dela a cărui naștere s'au împlinit de curând o sută de ani, a pus din nou în lumină și mai vie activitatea și sacrificiile aduse de acest neobosit și priceput muncitor pe terenul vieții spirituale a neamului nostru.

Ziarul nostru a comemorat, prin elogioase cuvinte (publicate în Nr. 40 din acest an), activitatea fostului său redactor.

Serbarea de Duminecă s'a început

Probleme, fapte, comentarii

Ortodoxia și românismul în trecutul nostru, de *Dr Grigorie Comșa*, Episcopul Aradului, volum de 227 pagini. Prețul 50 lei Tipografia Diecezană, Arad 1933.

E cea mai recentă lucrare a P. S. Episcop Grigorie al Aradului: o apologie documentată a rolului național al ortodoxiei noastre dela începuturile ei și până în ziua de azi.

Muncă stăruitoare a depus autorul pentru a fi de ajutor oamenilor credinței, precum și științei, ori de câte ori este vorba să arate rolul național al ortodoxiei.

Captivante sânt expunerile despre menținerea românismului prin vlădici persecutați, despre românismul mitropolitului Varlaam și al altor mitropoliți ai Moldovei, despre ortodoxie ca isvor al dreptului românesc. Autorul se ocupă pe larg și de epoca lui Șaguna, de rolul național al școalelor ortodoxe.

*

Despre un scriitor creștin, de mare valoare literară, despre dl Alexandru Lascarov-Moldovanu, scrie câteva nimerite cuvinte Inalt Prea Cuvioșia Sa Arhimandritul *Scriban*, în revista societății Tinerimea Română, cu prilejul unei dări de seamă asupra cărți de curând apărute: *Schitul cu plopi* [Sibiu, 1933. Tip. Arhidiecezană. Prețul 60 lei]. Reținem următoarele observări:

De va cetì cineva întâia bucată, *Schitul cu plopi*, sub care trebue să înțelegem Schitul Icoana din București, îndată se va simți ca într'o lume senină, cu verdeață și apă limpede, smulsă din înfierbântarea și praful obișnuit al vieții de oraș. Este acolo viață de pace, de gândire închinată lui Dumnezeu, care stă ca un popas cu altă mireasmă, în mijlocul Bucureștilor. Scriitorul a fost mișcat de atmosfera de pace pe care a găsit-o la călugării schitului, a pus aceasta pe hârtie, și noi sântem răpiți de aceeaș simțire, când cetim acum rândurile sale. In 46 de bucăți, avem tot priveliști de felul acesta. Totdeauna gândul creștinesc plutește pe deasupra scrisului, și prin aceasta, avem un punct de reazăm, care face din această scriere o cetire sănătoasă. Eată-ne deci cu un scriitor creștin, de care trebue să fim bucuroși că-l avem. Noi am gustat darurile lui, și fiindcă bucuria nu ni-ar fi deplină, dacă am păstra-o numai pentru noi, am ținut să scriem aceste rânduri, pentruca și alții să întindă mâna spre carte și să se desfăteze sufletește cu ea.

*

Liceul nostru „A. Iancu" dela Brad. — Dintr'o corespendență, primită zilele acestea, aflăm următoarele:

In anul școlar expirat, corpul profesoral dela acest liceu, condus la începutul anului de vechiul său director, dl Dr. I. Radu, apoi, după pensionarea sa, de dl prof. C. Ciocan, numit director din partea Consiliului Arhiepiscopiei noastre, a desfășurat o intensivă și harnică muncă, ale cărei roade s'au putut constata și cu ocazia încheerii festive a anului școlar trecut, când în noua și marea sală de gimnastică a liceului s'a executat un reușit program din partea tinerimii școlare, ear dl director a făcut o amănunțită dare de seamă despre îmbucurătorul progres al institutului. Elevilor diligenți și cu bună purtare li s'au dăruit, cu acest prilej sărbătoresc, cărți de cuprins educativ, între cari și mai multe exemplare din Psaltirea în versuri, întocmite de scriitorul cu bun renume, Vasile Militaru. Examenul de bacalaureat, la comisiunea din Orăștie, a fost trecut cu succes de 21 elevi dintre 22 ai liceului brădean, astfel unul singur a fost respins. Sala de gimnastică a liceului s'a înzestrat cu o scenă potrivită; un parc, de toată frumusețea, a fost plantat în jurul institutului, cu lucrările făcute sub îngrijirea pricepută a profesorului diacon, Valer Fugătă. Aplicarea *noului* regulament școlar va da putință corpului profesoral dela Brad să desvolte o activitate tot mai rodnică în bunul mers al acestui așezământ cultural, întemeiat cu mari jertfe în Zarandul dârz de pe vremuri aproape uitate...

*

Număr festiv. — *Organul săptămânal de informații,* **Secuimea,** *dela Odorhei, a apărut, cu multe și interesante articole, în ziua de 8 Iulie 1933, când a ieșit de sub tipar* **Nrul 100** *al acestei gazete mici, dar viguroase, care, începând dela 1 Martie 1931, duce o luptă grea și cinstită în redeșteptarea românilor din părțile expuse ale țării.*

Dorim ca publicul cetitor să aprecieze după cuviință truda și resultatele bune ale celor grupați în jurul acestui organ de publicitate și să-i acorde toată încurajarea meritată, ca să-și poată serbà multe asemenea evenimente în viața ziaristicei românești din partea loçului, menite să afirme cu demnitate interesele obștești ale patriei române.

*

Burii și bibliile. — *Coloniștii olandezi, oameni foarte religioși,* **burii,** *din Africa de sud, au susținut, cum poate ne aducem aminte, aproape trei ani (1890—1902) lupte eroice, pentru neatârnare, împotriva Angliei.*

Din acel răsboi soldații englezi au adus acasă, în Anglia, și câteva „amintiri", între care se găseau multe biblii bătrâne, moștenite în casele burilor din generație în generație, și slujindu-le și ca letopisețe sau cronice de familie.

Incă pe timpul înainte de răsboi, răposatul Lord Roberts, om nu mai puțin religios, luase măsuri să se caute exemplarele din aceste biblii, pentru a fi înapoiate adevăraților proprietari. Până acum s'au găsit 130 de biblii de felul acesta, care, expedate pe vapoare spre Africa de sud, au să fie restituite foștilor proprietari buri sau urmașilor lor.

Studiu despre catolicismul de după răsboi

«*Catolicismul de după răsboi*» de *Dr. Dumitru Stăniloae,* profesor la Academia teologică „Andreiană", Sibiu, 1933. 202 pagini Lei 50. —

Teascurile Tipografiei Arhidiecezane din Sibiu au dat lumină unui studiu extrem de interesant și educativ al tânărului și distinsului cercetător, dl Dr. D. Stăniloae, profesor la Academia teologică „Andreiană". Autorul, cu râvna-i cunoscută, a cercetat literatura cea mai recentă, aducând prin studiul său un serviciu real istoriei.

Precum însuși spune în prefața lucrării dsale, aducând răsboiul mondial cu sine o mulțime de schimbări atât în viața sufletească, cât și în raporturile social-economice ale omenirii, se impune o examinare a atitudinii pe care au luat-o diferitele ramuri ale creștinismului față de nouile referințe în care se desvoaltă viața omenească. Și această datorie pe care și-a luat-o autorul asupra sa, a și executat-o cu mare conștiințiozitate.

După ce lasă să defileze înaintea ochilor noștri „Diplomația vaticanului" în decursul marelui măcel al popoarelor, trece

FOIȘOARA

Mici studii istorice

V

Dela Ungvár

In articolul IV am pomenit ceva despre Ungvár. Ce va fi fost acest oraș cu nume barbar? *Rendezett tanácsú város* cu vreo 1500 de case și 17.000 de suflete, înainte de răsboi: unguri, slovaci, ruteni, nemți; romano-catolici, greco-catolici, reformați (calvini) și reformați (augustani), jidani. Miniatură austro-ungară! Acolo mergeau să studieze — teologi români greco-catolici.

Din șematismul mitropoliei de Alba-Iulia (1900) reese că ea chiar mai aveà pela 1900 preoți cu studii dela Ungvár:

1. *Nistor Iuliu,* născut la 1859 și elev în seminarul romano-catolic din Oradea, și 'n cel greco-catolic din Ungvár.

2. *Vancea Iosif* de Buteasa, născut la 1847, făcând primul curs teologic la Ungvár.

Amândoi erau bihoreni.

Din șematismul pe anul **1900** al episcopiei Gherlei (scris latinește!) reese că în acel an episcopia mai avea pe următorii ungvárieni:

3. *Berinde Alexe,* n. în 1844, făcând gimnaziul în Ungvár.

4. *Cioboli Ioan,* n. în 1832, făcând teologia acolo.

5. *Dragoș Vasile,* n. 1831, f. teologia.

6. *Gyenge Vasile,* n. 1831, f. teologia.

7. *Kiss Vasile,* n. 1824, ordinat din Ungvár.

8. *Lazar Vasile,* n. 1836, f. teologia.

9. *Pop Iacob,* n. 1836, teolog de U.

10. *Pop-Leményi Iosif,* n. 1822, teolog de U.

11. *Szerbák Anton,* n. 1831, ordonat din U.

Chiar și numele: Szerbák, Kiss și Gyenge, cu scris ungurit, caracterisează regiunea.*

Până să se hotărască vreun „erudit" popșor din Blaj să scrie monografia *datorită nației* despre *Români la Ungvár*, eu pot da aici numai ce-mi oferi — din *manuscripte* locale — istoriografia austriacă; un fragment de psihologie.

Doi (distinși) istorici austriaci, profesori (la Innsbruck și Graz) ni-au comunicat de mult câteva știri interesante despre *spiritul* dela Ungvár. Știrile se găsesc într'o lucrare de Krones (Graz), căruia i le-a dat I. H. Bidermann.* Iar Bidermann le-a cules la fața locului, din manuscriptele *iezuiților.*

Insemnările collegiului** iezuitic — scrise de Rogács — sună:

„Cele două aberații principale ale Rutenilor sânt jignirea misterului trinității prin faptul că ei clădesc câte — 3 turnuri bisericești, dintre care unul este totdeauna mai înalt decât celelalte; și-apoi refuzul cuminecăturei într'o față.

„Aceste aberații le-ar fi mărturisit gimnaziștii ruteni ai iezuiților din Ungvár; și minune nu-i, deoarece *în majoritate ei sânt feciori de popi, o generație total dură (überaus rohe Nachkommenschaft), în toate asemenea părinților ei.* In cazuri dese obiecția despre duritate *(Rohheit)* va fi fost îndreptățită — continuă Krones. Căci știm în ce tristă stare se află popimea rutenească pe timpul ep. lui Camelis, care se silià să vindece stările acelea.

„Unul dintre cazurile cele mai caracteristice s'a întâmplat atunci în localitatea Porács. Preotul locului, Helczmanocz, un bărbat primordial-aspru, fiind vizitat (oficial) de delegații episcopului, nevoind să-i recunoască dreptul la vizitație, i-a dat pe ușe afară; apoi aruncă în ei cu un pistol; în sfârșit puse mâna pe un băț sdravăn și-i îmblăti".

Notița-i scoasă din cronica collegiului iezuitic; să nu se uite.

Krones continuă: Iezuiții ai căror elevi gimnaziali, în Ungvár, erau pela a. 1761 vreo 200, își dau toată silința să-i desvoalte romano-catolicește, pentruca apoi, deveniți apostoli vrednici, să ridice poporul lor din decădere. Predicatorul iezuit se luptà cu închipuirea că cuminecătura fericitoare ar fi necesară în două fețe. Ca scop principal al școalei din Ungvár se dă doară expres convertirea junimei acatolice și uniunea Rutenilor".

* Până s'apară în volum aceste mici studii seria va fi [cred] completată din trecutul mai depărtat și din celelalte 2 episcopii greco-catolice.

* *Ungarn unter Maria Theresia und Ioseph II,* 1871. Paginele 83 etc.

** Rogács a fost profesor de retorică și poetică la liceul iezuitic din U.

la „mişcările de înoire spirituală“ a sufletului adevăratului catolic de azi, care, sătul fiind de izolarea în eul său propriu, caută mai multă viaţă religioasă. Spre realizarea acestui scop, porneşte mişcarea liturgică, cea a tineretului şi exerciţiile spirituale.

Vorbind de mişcarea liturgică a cărui iniţiator a fost papa Pius X, aminteşte de decretul acestuia „Quam singulari“ şi de toate nedumeririle pornite din el, nedumeriri, cari în decursul timpului au fost înlăturate, şi de cari se lapădă azi toţi catolicii.

Ca o aplicaţie practică a acestor idei — cum spune autorul la pagina 27 — au întemeiat călugării iezuiţi aşa numita „Liga euharistică a Naţiunilor în Duhul Sfânt pentru unirea creştinătăţii“.

Face apoi o expunere a acestei mişcări, arătându-ne activitatea ei în felurite ţări.

A doua mişcare, cea a tineretului, este după cum ne arată autorul, pornită din criza culturii moderne. Făcând istoricul acestei mişcări, ne oferă o icoană clară şi fidelă a felului cum ştie să muncească biserica catolică.

A treia cale prin care caută catolicismul o reîmprospătare sufletească în rândurile credincioşilor, sunt aşa numitele „exerciţii spirituale“. Autorul ne familiarizează în termeni scurţi dar precişi cu cele 5 tipuri de astfel de exerciţii.

Capitolul trei, din lucrarea profesorului Stăniloae, tratează despre catolicismul şi cultura modernă, iar spaţiul dintre pagina 112—202, este rezervat expunerii extrem de interesante şi edificatoare asupra situaţiei bisericii catolice din 20 diferite state.

Lucrarea dlui Dr. Stăniloae aşa cum ni se prezintă, prin admirabilul său studiu cât şi privită sub raportul conţinutului ei bine documentat, este foarte folositoare studenţilor cât şi preoţilor noştri. Eu nu găsesc decât cuvinte de laudă autorului, recomandându-o cu toată căldura tuturora.

(Ren.) **Gesu.**

Meditaţie

Şi a zis Isus: Voieşti să fi sănătos? [Ioan 5, 6].

Intrebarea aceasta din evanghelie ni-o adresează Mântuitorul, în fiecare moment, fiecăruia din noi.

De această imprudenţă, de această infirmitate, de această deformaţiune recentă, de cutare pasiune veche, voieşti să fii vindecat?

Vei răspunde poate: Nu?

O! atunci e foarte probabil, ca Hristos, Cerescul doctor, cu toată afecţiunea ce-o are pentru tine, va trece mai departe, la cazuri mai interesante, mai grabnice, lăsându-te pe tine pradă infirmităţilor în sânul cărora ai nenorocul de-a te complace.

Dar, am auzit rău; tu zici: „Da, doresc să fiu sănătos“.

Inţeleg bine de astădată, dar a dori numai nu este îndestul pentru Cerescul vindecător.

Intocmeşte-ţi răspunsul potrivit întrebării sale. El zice: Voieşti? Răspunde: Voiesc, şi pune în acest: Voiesc întreg sufletul tău, întreaga ta voinţă.

Fă mai mult, această voinţă manifesteaz-o.

Indreptează-te spre Mântuitorul, spune-i necazurile tale şi însuţi pansează ranele uşoare pe care ştii că le poţi vindeca singur...

In felul acesta, gura şi faptele tale strigă: „Voiesc să fiu vindecat“.

Şi iată vindecarea vine: se îndeplineşte. Te simţeşti iertat, spălat, purificat, liberat. Nu este de altfel decât prima etapă.

Lucrarea se va urma până la capăt. dacă vei voi mereu, bineînţeles: dar vei voi de acum înainte. N'o uita niciodată: viaţa creştină e făcută din sănătate. In domeniul moral, duhovnicesc, sănătatea este starea obişnuită, normală a creştinului. De altfel şi fericirea fără sănătate sufletească nu poate fi concepută.

Trimite-ne, Doamne, bucuria sănătăţii în curăţenie, în dreptate, în adevăr şi în credinţă.

[După text francez].

Pr. **G. Secaş.**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, îndată după primirea tristei ştiri, despre trecerea la cele eterne a P. S. Sale Episcopul Iosif al Caransebeşului, în ziua de 11 Iulie d. m. a dispus tragerea clopotelor la biserica Catedrală din Sibiu, iar Miercuri dimineaţa, 12 Iulie c., însoţit de consilierul Dr. G. Proca şi diaconii Ioan Dinu şi Nicolae Popoviciu, a plecat la Caransebeş spre a participa la înmormântarea răposatului Episcop, şi a luat dispoziţiuni cu privire la conducerea eparhiei în timpul sedivacanţei.

După terminarea funerariilor I. P. S. Sa a prezidat şedinţa plenară a Consiliului Eparhial.

Luând însuşi conducerea Eparhiei în chestiunile duhovniceşti, iar cele administrative le va îndeplini Consiliul Eparhial, prezidat de venerabilul protoereu Andrei Ghidiu.

I. P. S. Sa s'a interesat apoi amănunţit de toate chestiunile Eparhiei.

A cercetat Institutul Academiei teologice şi a Internatului teologic, Librăria, Tipografia şi Compactoria diecezană.

Bustul *ridicat la Sibiu, în amintirea lui GEORGE COŞBUC, se va desvelì Duminecă, în 16 Iulie 1933, în cadrul unor imposante manifestări culturale. După serviciul religios, la ora 11 şi jumătate, urmează desvelirea bustului în Piaţa Unirii şi cuvântul reprezentanţilor autorităţilor, conform programului.*

Licenţiaţii Academiei Andreiane din Sibiu. Din 23 studenţi ai Academiei teologice din Sibiu, cari au terminat anul al patrulea, 20 inşi au prestat examenul de calificaţia preoţească în zilele de 26—28 Iunie, iar Zian-Valean Boca, Veturia Moşoiu şi Elisaveta Popa au luat licenţa în teologie cu lucrările: Incercări asupra vieţii duhovniceşti, Femeea în biserică, şi Educaţia creştină a femeii, tustrele susţinute cu succes în faţa comisiei de examinare, în ziua de 26 Iunie 1933.

In programul cursurilor de vară, dela universitatea populară „Nicolae Iorga“ din Vălenii de Munte, sânt cuprinse şi prelegeri de conţinut religios şi bisericesc. Vor ţinea prelegeri în vara aceasta: Pr. Nicolae Popescu, profesor universitar; Pr. A. Crăciunescu; domnii: Alex. Lascarov-Moldovanu, (despre tragedia muncii); E. Găvănescu (despre Mitropolitul A. Şaguna în lumina unor scrisori inedite, — la 60 de ani dela moartea lui); Gh. Moisescu, profesor; Atanasie Popa (din iconografia bisericilor de lemn din Ardeal); A. Sacerdoţeanu (Lupta catolică în faţa ortodoxiei noastre în secolul 13 şi 14 şi acum); Dr. M. Suciu Sibianu (Supranaturalul în terapeutică); Avram P. Todor profesor (Tema din Mănăstirea Argeşului la alte popoare) ş. a.

Parastas. In Iulie a. c. împlinindu-se 4 ani dela moartea absolventului Academiei teologice din Sibiu, Iosif Bularca, colegii lui preoţi, ca pioasă aducere aminte pentru iubitul şi bunul lor coleg de şcoală, vor face pomenirea lui, prin parastasul ce se va oficia în comuna Intorsura-Buzăului (judeţul Braşov) în Dumineca din 23 l. c. Intâlnirea va fi Duminecă dimineaţa ora 8 la Braşov (Promenadă), de unde se va pleca cu maşina.

ŞTIRI LOCALE

Dela primăria municipiului Sibiu. Tinerii, născuţi în Sibiu în anul 1915, urmează a se prezenta, între 17—22 Iulie, la primăria municipiului Sibiu, camera Nr. 21, în orele oficiale dela 8—13, pentru a fi înscrişi pe tabela de recensământ a clasei 1937. Informaţiuni la primărie, aceeaş cameră.

Orchestra oraşului Sibiu concertează, cu program variat şi ales, în ziua de *Miercuri*, 19 l. c., ora 5 şi jumătate în Promenada de jos, ear Vineri, în 21 l. c., ora 8 seara, în Parcul de sub arini.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică Nr. 7—8 din 1933 cuprinde: Prot. V. Nistor: Biserica ortodovă din Polonia. Preot Ştefan Meteş: Lămuriri nouă privitoare la revoluţia lui Horia. Pr. V. Nichifor: Bugetul cultelor şi biserica ortodoxă. Diacon N. I. Popoviciu: Inceputurile nestorianismului. Sanda I. Mateiu: Suprema importanţă a citirii sfintei Scripturi. Pr. Il. Felea, D. S., Gr. Marcu şi N. Neaga: Mişcarea literară: Ce este un Concordat cu Vaticanul. Documente istorice privitoare la moşiile brâncoveneşti din Transilvania şi Oltenia 1651—1823. Ortodoxia. Ortodoxia văzută de un protestant. Ermineutica biblică. Grigorie Marcu şi Neculce: Cronică: Gospodăria comunistă se prăbuşeşte. Constituirea Frăţiei Ortodoxe Române, secţia Sibiu. Centenarul naşterii lui Visarion Roman. Adunarea eparhială a arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu. N. C.: Note şi informaţii.

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

In munţii Răşinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu şi 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de sgomotul satelor şi oraşelor şi încunjurat de pace. In apropierea lui o bisericuţă frumoasă din lemn, unde oaspeţii se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părţile pornesc poteci îngrijite. Oaspeţilor le stau la dispoziţie diferite distracţii, ca tenis, popice, radio, pian etc. Baie de putină şi acid carbonic.

Natura prin poziţiile ei variate şi pitoreşti îţi înalţă sufletul, iar aerul curat, bogat în ozon, îţi întăreşte plumânii.

In zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din ţară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanţa dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie.

Prospecte şi informaţiuni cereţi dela Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosesce dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{25}, 17^{20}, 22^{55}
Braşov, Făgăraş	5^{20}, 12^{55}, 19^{30}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{31}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copşa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{54}, 23^{22}	4^{22}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{04}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{18}, 19^{30}	9^{00}, 12^{15}, 20^{25}
Peatra-Olt, Buc.	9^{05}, 15^{00} (ac.), 17^{30}, 20^{00} (ac.)	16^{20}(ac.), 22^{45}, 9^{58} (ac.), 12^{07}
Sighişoara Agn.	5^{35}, 17^{40}	16^{55}, 8^{08}
Vurpăr	17^{40}	8^{08}

Pentru a mai prinde o lumină despre Ungvár mai citez din Krones (pag. 79): „Numărul convertiţilor districtului Homonna-Ungvár până la 1747 a fost 388. Ca scop al şcoalei iezuitice din U. în 1764 se dă: concentrarea tinerimei catolice; ca al doilea scop: romanizarea bisericei greco-unite sau *uniunea rutenilor*, în sens strict“. Deci catolicizare energică.

Ceice se vor ocupà amănunţit cu tema *Ungvár şi Românii*, nu vor putea evità scrierea lui Krones.

VI
Culegere de mărunţişuri

I

Despre ep. Pataki

R. P. Michael Bonbardi e Societate Jesu a tipărit în anul 1718 scrierea *Topographia magni regni Hungariae* etc. Viennae Austriae.

In *Appendix* a scris *De reliquis Populis Transylvaniae;* pe Români i-a cunoscut ca respândiţi *(sparsim degentibus);* arătând că li s'a creat episcopia iezuitul aminteşte intimitatea sa cu ep. Pataki (la p. 359):

„Primo omnicum Antistite designato Illustrissimo ac Reverendissimo D. Joanne Pataki, quem virum pietatis, doctrinae, atque imprimis exquisitae humanitatis ornamentis illustrem eò libentius nomino, *quò mihi propriùs cum Viennae colere licuit*». Deci printre iezuiţii vienezi, cari îl vor fi întărit pe Pataki în stăruinţa de-a lucrà precum a lucrat, trebue(?) să adaugem şi pe Bonbardi, pe care Nilles nu-l cunoaşte. *Colere licuit* indică intimitatea cu iezuitul italian.

II

Iosif II şi ep. Moise Dragoş

Intr'o carte ce nu se prea ceteşte la noi: *Krónika Magyarország polgári és egyházi közéletéből a XVIII-dik század végén*, cronică scrisă de preotul protestant *Iosif Keresztesi* (Pesta; publicată abia la 1868), privind anii 1748—1809, autorul pomeneşte de câteva ori şi despre români.

Textul scurt dela pagina 91 îl priveşte pe Horia şi este scris după moartea lui Horia.

Celelalte texte (2) îl privesc pe episcopul Moise Dragoş, care-a fost îngropat în 19 Aprilie 1787 (p. 159).

Anterior (p. 134) Keresztesi raportase despre sosirea lui Iosif II în Oradea-mare. Pe Teleki (Samuil) împăratul îl primeşte atunci într'o lungă audienţă, de două ore, cu promisiuni pentru confesiunea lui. Pentru ep. Dragoş i-a rămas împăratului o — singură minută: *Ezután az oláh püspök Drágosi Mozes volt vele egy minutáig.* De-altfel şi episcopului catolic (un Kolonics) Iosif II i-a dat tot numai o minută!

Aşa în 1786, pe când împăratul erà în drum cătră Sibiu.

III

Buturuga mică...

Pe când preaevlavioasa împărătească Maria Theresia se amestecà în prea multe afaceri mari şi mici religioase, vienezele catolice (mai cuminţi decât ea) îşi vedeau de amarurile lor; şi cu — schismaticii ortodocşi.

O picantă de-acest fel a fost domnişoara *Clara Torffinger*. Amorezându-se de Petru Nicola, negustor grec neunit, Clara a fugit cu el la Iaurin (Győr). De ajutor li-a fost alt schismatic, Constantin Popovici, şi el negustor vienez. Popa din Iaurin i-a cununat fără să-i mai întrebe dacă au testimoniu dela parohii lor.

Nicola se însură acum a doua oară. Intâia soţie fusese tot catolică şi el o prefăcuse şi pe-aceea schismatică!

Maiestatea sa, alarmată, a decis, şi în 3 Septemvrie 1767 s'a dat poruncă aspră ca aşa ceva să nu se mai întâmple, ca hotărârile vechi, grave, privitoare la apostaţi, acatolici, sau oameni de ritul grecesc să se practice exact etc.

Ordinul se află tipărit în colecţia *Mandata regia* etc. din 1775 (tipărite în Vaţ), p. 137—139.

Totuşi, eu nu pot crede că Torffingerina nu a avut demne succesoare.

Buturuga mică răsturnà carul mare.

G. Bogdan-Duică.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de A ex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Nr. 563—933. (45) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: 1. **Blăjeni-Criş,** 2. **Blăjeni-Grosuri,** 3. **Bulzeştii de jos,** cu filiile: **Străuţ, Ticeri,** 4. **Grohot,** 5. **Ribiciora de sus,** 6. **Tomnatecul de jos,** 7. **Tomnatecul de sus,** 8. **Zdrapţi,** toate de clasa III-a, 9. **Ţebea,** de clasa I-ia, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea lor dela stat şi stola obişnuită. La parohia Ţebea e şi sesiune de 3 jugăre.

Cererile de concurs însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad, în timpul terminului fixat de concurs.

Concurenţii sânt poftiţi, pe lângă prealabila încuviinţare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc, a se prezenta în parohie şi a se face cunoscuţi poporului.

Brad, la 6 Iulie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 451—933 (44) 1—3

Concurs

Conform ordinului Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc Nr. 5666/933, pentru întregirea parohiei de clasa I-ia **Mercurea-Ciuc** şi filiile, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială cu dependinţe.
3. Sesie parohială 32 jugăre, primită prin reforma agrară (arător şi fânaţ).
4. Venitele stolare.

Parohul ales este şi catihet la gimnaziul din loc şi confesor al garnizoanei.

Reflectanţii vor înainta cererile lor de concurs, însoţite de documentele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oituz, la Poiana-Sărată, judeţul Treiscaune, şi cu prealabilă încuviinţare se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii şi a-şi lua informaţiuni. Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi permisie de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Poiana-Sărată, la 4 Iulie 1933.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Nr. 6162 Şcol. (42) 2—2

Concurs

pentru primirea elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu

Pentru primirea elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul şcolar 1933—34 se publică concurs.

Vor fi primiţi în prima linie în mod *gratuit* orfanii de preoţi, săraci şi silitori, iar ca solvenţi copii de preoţi şi ai altor părinţi mireni.

Orfanii de preoţi cu spor mai slab în studii vor fi supuşi la plătirea unei taxe dupâ situaţia materială a lor.

Taxa Internatului va fi pentru solvenţi: la fii de preoţi 8000 lei şi pentru copiii mirenilor 9000 lei şi 1000 pentru stricăciuni, baie, spălat etc. Taxa Internatului se va plăti în 4 rate egale şi anume: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februar şi 1 April, iară taxa de 1000 lei la înscriere, care nu se va restitui în caz de repăşire.

Cererile de primire vor avea să fie înaintate Consiliului arhiepiscopesc ortodox din Sibiu, până *la 1 August* a. c. însoţite de următoarele acte:

1. Certificat şcolar.
2. Certificat de sărăcie.
3. Certificat familiar.

Aceste acte se vor înainta numai de orfanii de preoţi.

Elevii primiţi în internat vor fi obligaţi să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingerie de corp şi pat, tacâmuri şi veselă pentru masă, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria va trebui să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a plăti diferenţa la terminul statorit de Consiliul arhiepiscopesc.

Fetiţe nu se primesc în internat ci numai băeţi.

Preacucernicii preoţi vor pune în vedere atât orfanilor de preoţi, cât şi altor elevi cari voesc să fie primiţi în internat, să-şi înainteze cererile la timp şi însoţite de toate actele cerute în concurs.

Cererile înaintate fără actele numite nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 28 Iunie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 249/1933 (36) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate, din protopopiatul Geoagiu, toate de clasa III-a, se publică concurs repeţit cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat, şi anume:

1. Almaşul Mare Brădet, una ferdelă de cucuruz sfărâmat dela fiecare casă, stola obişnuită.

2. Bulbuc cu filia **Curpeni,** una ferdelă de cucuruz sfărâmat dela fiecare casă, casă parohială, stola obişnuită.

3. Ceru-Băcăinţi, una ferdelă de cucuruz smicurat de casă, casă parohială, stola obişnuită.

4. Cheile Cibului, stola obişnuită, 27 jugăre sesiune parohială şi locuinţă.

5. Folt, salarul dela stat conform coalei B, locuinţă în natură, sesiune parohială 6 jugăre de I-a calitate, circa 2 jugăre cimitir, stola stabilită în şedinţa consiliului parohial ţinută la 2 Ianuar 1933, drept de lemne de foc şi păşunat.

6. Homorod-Joseni, parohie fruntaşă, 17 jugăre sesiune parohială, stola obişnuită, casă parohială şi câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat dela fiecare fum.

7. Mada, 14 jugăre sesiune parohială, casă parohială, câte 2 dcl. cucuruz sfărâmat de fiecare casă, stola obişnuită în protopopiat.

8. Valeaiepii, una ferdelă de cucuruz smicurat de casa, stola obişnuită.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc, în terminul deschis şi pe lângă prealabila încuviinţare a Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii şi referinţele locale.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înţelegere cu consiliile parohiale.

Geoagiu, la 28 April 1933.

V. Goron
protopop.

Nr. 102/1933 (34) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Dealul-mare,** cu filia Gruelaci, protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conf. coalei B.
2. Dela matera Dealul-mare folosinţa sesiunii parohiale în mărime de 3 jug. 348 st. p. arător.
3. Dela filia Gruelaci, folosinţa sesiunii parohiale în mărime de 1 jugăr 540 st. p. arător.
4. Venitele stol. obicinuite în parohie.

Reflectanţii la acest post vor înainta în termin cererile de concurs, instruite conform conform normelor în vigoare, la care vor adnexa autorizaţia de a concura eliberată de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, subsemnatu ui oficiu protopopesc Băiţa, şi cu prealabila încuviinţare a acestuia se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul.

Băiţa, la 12 Mai 1933.

Oficiul protopopesc ort.-rom. Băiţa în înţelegere cu comitetul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 807 (31) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II **Vulcan,** protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Cele fasionate în coala B.
3. Locuinţă parohială corăspunzătoare.
4. Venitele stolare aprobate de Ven. Cons. Arhiep. cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze, în termin, cererile, provăzute cu toate documentele necesare, Oficiului protopopesc Bran, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor regiementare, spre a cânta, eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 25 Mai 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

CONCURS

La *secţia de fete a Şcoalei normale ortodoxe române „Andrei Şaguna* din Sibiu, cu începerea anului şcolar 1933/34 *este vacant postul de medică.*

Medicele, doritoare de a ocupa acest post, vor înainta cerere *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu până la 15 Iulie c.* cu dovada că sânt de confesiune ortodoxă română.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 23 Mai 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 171/1933. (37) 3 - 3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl. III Boz, protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

1. Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Sesiune parohială de 20 jug. (15 jug. arătură, 5 fânaţ).
3. Una ferdelă cucuruz de fiecare familie.
4. Cvartir corespunzător.
5. Folosirea grădinei parohiale de lângă cimitir.
6. Stola stabilită în tract.

Concurenţii îş vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal şi se vor prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 19 April 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înţelegere cu cons. parohial din Boz.

Avram S. Pecurariu
protopop

Nr. 370/1933 (30) 3 - 3

Concurs

Bazat pe ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2975 Bis. a. c. şi în înţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei a doua, de cl I **Poiana Mărului,** protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. 6 jugăre sesie parohială.
3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiep. cu ord. Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare, şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 20 April 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 107/1933 prot. (38) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Meşindorf,** protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Teleg. Rom.».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conf. coalei B.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, şi 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul comunei Ţelina (fânaţ şi păşunat).
4. Cate-o ferdelă (20 l.), bucate de familie.
5. Şase stânjini lemne de foc.
6. Stola obişnuită în tract.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în terminul fixat. Concurenţii, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru cânta, predica, servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii. Candidaţii vor anexa la documente, permisiunea dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, de a concura.

Sighişoara, la 11 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox Sighişoara în înţelegere cu consiliul parohial din Meşindorf.

Emilian Stoica
protopop.

Sobe de teracotă

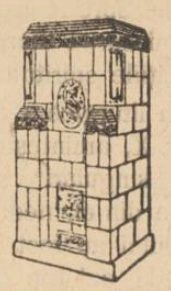

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 4—10

Nr. 155/1933 prot. (39) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) Odorheiu, protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariţie a acestei publicaţiuni în Tel. Rom.

Venitele acestei parohii sânt:

1. Intregirea dela stat conform coalei B.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Locuinţă în natură prin contribuţia enoriaşilor.
4. Sesiunea parohială de 32 jugăre arător, fânaţ pădure.

Preotul va servi şi de confesor militar şi duhovnicul închisorii tribunalului local.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului petiţiile de concurs provăzute cu toate documentele necesare, dintre cari nu va lipsi permisiunea de candidare dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta până la fixarea alegerii în parohie şiîn biserică la serviciul liturgic.

Oficiul protopopesc al Sighişoarei în înţelegere cu consiliul parohial din Odorheiu.

Sighişoara, la 22 Mai 1933.

Emilian Stoica
protopop.

Ad. Nr. 141/1933 (33) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Vălcelele-bune,** din protopopiatul Haţegului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 5¼ jugăre pământ arător şi fânaţ.
3. Până la edificarea caselor parohiale, chiria o plăteşte parohia.
4. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat.
5. Câte o zi de lucru de fiecarefamilie.
6. Venitele stolare uzitate în tract.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele şi autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc; iar pe lângă prealabila încunoştiinţare, candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică, să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 2 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Haţeg în înţelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Nr. 500/1933 (32) 2 - 3

Concurs

In conţelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III Şirnea, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Taxele stolare oficiale, obligatorii în toate parohiile protopopiatului.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta cererile — la cari vor anexa toate documentele, precum şi autorizaţia dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc — în termenul deschis, oficiului protopopesc Bran, Zărneşti, jud. Braşov, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, cu observarea normelor reglementare spre a celebra, a cuvânta, şi a face cunoştinţă cu enoriaşii dreptcredincioşi

Zărneşti, 15 Iunie 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 22 Iulie 1933 Nr. 56

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Dela Casa M. S. Regelui

I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a primit, dela Casa M. Sale Regelui, pe lista Nr. 439, a colectei pentru zidirea bisericii ortodoxe din Blaj, suma de zece mii Lei donată de M. S. Regele CAROL II, şi suma de cinci mii Lei donată de M. S. Regina MARIA. Lista aceasta poartă autografele MM. LL.

Prea iubitul nostru Suveran şi marea noastră Regina Maria, după pilda cucernicilor Voevozi ai ţărilor româneşti, îş înveşnicesc numele Lor ca ctitori ai bisericii ortodoxe din Blaj, al cărui sfânt altar va înălţa, pentru MM. LL., evlavioase rugăciuni de lungă şi fericită viaţă, binecuvântată de crucea ortodoxă.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ocrotească în veci Tronul şi glorioasa noastră Dinastie!

Forţele umane în raport cu cele divine

de Dr. GH. PREDA
medic primar, director superior.

Religie şi ştiinţă

Cu ocazia adunării generale a secţiei eparhiale a *Forului* din Sibiu, am sugerat ideea ca organizaţiile centrale să caute (în colaborare cu oamenii de ştiinţă) studierea mijloacelor prin care s'ar strânge şi mai mult raporturile între ştiinţă şi religie.

Cred că atât credincioşii mireni cari nu se pun pe principiul că orce organizaţie sau aranjament sânt în afară de Dumnezeul etern şi veşnic, cât şi intelectualişti neexclusivişti, cari admit că dincolo de principiul de relaţiuni există un intens domeniu ce încă aparţine religiei şi credinţei religioase, pot face sforţări ca să rezolve pe calea raţiunei raporturile dintre religie şi ştiinţă atât pentru binele lor comun, cât şi pentru o mai bună jalonare a celor ce doresc să lucreze în spiritul „*Frăţiei Ortodoxe Române*".

Prin cele cuprinse în acest articol se aduce, cred, o contribuţie mai mult, la apropierea raporturilor dintre ştiinţă şi religie.

Sforţări omeneşti

Dacă observăm de aproape cele ce se petrec în jurul nostru, ceea ce noi avem, ceea ce contribue să înlesnească satisfacerea atâtor trebuinţe şi plăceri, putem vedea cum transformările din natură executate de om, sânt plecate din necesitatea de modificări, din aspiraţia spre bine, din dorinţa de a perfecţiona viaţa.

Aceste transformări au loc în anumite limite şi situaţia omului, în raport cu divinitatea, este tragică. Tragedia vine tot atât prin contrastul imens între opera ce o visează şi mijloacele de care dispune, cât şi prin disproporţia mare dintre instrumentele de care dispune, faţă de forţele relativ infime pe care poate să le utilizeze.

Nu intenţionez ca om de ştiinţă să depreciez rezultatele sforţărilor omeneşti.

Omul a parvenit în adevăr să măsoare pământul, să cântărească lumea, a mers cu studiul său asupra materiei încât să o poată descompune, a întrezărit aspectele evoluţiei universale, a adus în serviciul său aerul, apa, lumina, focul, electricitatea, undele etc. Mai mult, îşi face iluzii de reforme cosmice, precum ar fi: creearea unei primăveri eterne, redresând axa terestră pe un plan eliptic şi derivând Gulfstreamul. Jumătate serios, jumătate în glumă omul se gândeşte la călătorii în aştri. Nu este vorba numai de voiajul în stratosferă al lui Piccard, dar la Institutul din Franţa un premiu aşteaptă pe fericitul cercetător, care ar face şi ar primi vre-un semn dela un astru ceresc (Planeta Marte este exclusă ca una ce — probabil — se crede mai bine cunoscută).

Alte noui orizonturi şi noui probleme

Dar oare aceste preumblări prin aştri, oare civilizarea — să zic, — a căii laptelui, nu ni-ar deschide noui orizonturi, noui aspiraţiuni? Am fi mai fericiţi şi mai schimbaţi în natura noastră intimă prin aceste descoperiri? Nu am vedea ca şi în prezent că descoperirea este utilizată de om chiar contra omenirei? Cine ar putea oare să spună dacă — de exemplu — viitoarea descoperire a forţelor captate prin disociaţia interatomică, nu ar servì chiar la exterminarea umanităţii?

Ceea ce putem spune pentru un moment este că fiecare descoperire, fiecare cunoştinţă nouă, lărgeşte din ce în ce mai mult câmpul necunoscutului. Savantul se simte astăzi mai departe de ştiinţa perfectă ca ignorantul, iar omul virtuos se simte mai puţin apropiat de idealul moral, ca ticălosul vulgar.

Probleme noui se ridică mereu, la fiecare pas în calea omului. De abia eşim din un segment de necunoscute şi intrăm în altul şi mai mare, şi mai puternic. Cine poate şti câte sânt şi cine poate avea cheia enigmei lor?

A. Comte a vroit cu pozitivismul său să bareze calea cercetărilor, dar nu a reuşit. Omul a lucrat şi va lucra mereu cu profit sau perderi în chestiuni care par (pentru un moment) absurde. Şi aşa trebue să fie căci, dacă ar lucra altfel, atunci cu adevărat ar însemna că se dirijează spre animalitate, iar dacă s'ar lăsa în pasivitate nu ar putea avea mulţumirile, şi satisfacţiile sufleteşti ale activităţii sale.

Mergând mereu înainte

Este dat însă omului să vadă, că toate resursele utilizate de el, toate cele adunate, sânt limitate şi îndreptate chiar contra lui. Toate par puse în slujba negativului şi formează o operă contrară aceleia ce dorea să o îndeplinească. Acest fapt constitue odată mai mult dovada relativităţei resurselor omeneşti şi a faptului că toate transformările ca şi tot progresul dirijat în vederea perfecţiunei are loc între anumite limite. Transformarea indefinită însă în limite finite, relativitatea resurselor omeneşti, ne mai indică cum forţe necunoscute, forţe supraumane s'au amestecat, au dirijat sau dirijează pe cele umane. Umanitatea precum se arată astăzi, este atât de avansată pe calea pe care a apucat, încât prin forţele umane nu se poate nici opri în loc, nici îndrepta pe altă cale şi nici nu se poate întoarce îndărăt. Această umanitate se prezintă întocmai ca un călător care a luat drumul îngust pentru a se înfunda în pădure. El întâlneşte în calea sa văgăuni, stânci, mărăcini care-l fac să sângereze, bestii care-l fac să lupte. Dar, prin această luptă şi împrejurări, el şi-a exercitat muşchii, şi-a lărgit gândirea. A putut alături de privelişti teribile să admire şi pe cele grandioase. Alături de nemulţumiri a putut avea şi mulţumiri. Nu a putut găsì nicăeri un azil definitiv. S'a oprit ici şi colea sub acoperişuri slabe, ameninţătoare, nu mai poate însă revenì de unde a plecat şi merge mereu înainte plin de speranţe şi de aspiraţiuni. Poate nu va găsì paradisul visat, dar regiuni mai ospitaliere, poate va rătăcì tot atât cât pământul îi va permite să trăiască, poate va murì curând. El va avea mulţumirea de a se fi oţelit împrejurărilor şi în acelaş timp de a fi putut zări din când în când cerul imens şi strălucirea stelelor, dacă aceasta nu consitue o consolare pentru aştri zăriţi, pentru el este un reconfort şi un stimulent.

Orice s'ar spune, umanitatea rămâne în situaţia acestui călător (neputincios pot zice faţă de forţele supraumane, faţă de Cel atotputernic), veşnic în mişcare, veşnic în acţiune, veşnic în tatonare, veşnic în adaptare, ne renunţând un singur moment nici la gândirea sa vastă nici la speranţa sa infinită.

Pe un fond omenesc identic şi prin crize mai mult sau mai puţin acute, va continua deci să înflorească şi să se ofilească civilizaţii diverse, fiecare din ele profitând de resursele moştenite dela ascensori şi aceasta va merge tot atât cât viaţa nu va dispare pe pământ. Dacă dorim să ne bucurăm de plăcerile vieţii, trebue să acţionăm, să luptăm ca şi turistul din pădure, să căutăm să ne adaptăm cât mai satisfăcător.

In criza de azi apel la morala religioasă

Din respect pentru raţiunea clară şi pentru experienţa unită la un înţelept scepticism, ar trebui şi în criza de astăzi să lucrăm astfel ca partea animalică din noi să o facem să fie cât mai robustă, cea socială cât mai disciplinată, iar cea psihică aşa fel în cât, purtând ea cârma asupra celorlalte, să ocrotească sănătatea celei dintâi şi soliditatea celei de a doua.

In adaptaţia noastră trebue să urmărim mai multe princìpii, care nu pot fi tratate în cuprinsul acestui articol, atenţiunea noastră însă trebue îndreptată asupra regulelor noastre de conduită, care pot deriva din natura noastră, dar şi din un drept superior pe care ni-l dă legea sacră morală.

Această lege formează trunchiul comun ştiinţei şi religiei şi în el poate să găsim argumentele apropierei dintre credinţa religioasă şi cea ştiinţifică.

In discursul de deschidere a adunării generale a «Astrei» din 1931, arătam în detaliu criza morală de astăzi, şi, pentru realizarea echilibrului între forţele noastre psihice, făceam apel la morala religioasă.

Am constatat mai târziu cu plăcere cum mulţi sociologi (dintre care J. Luchaire) ajung la aceleaşi concluzii, iar biserica a luat atitudinea cuvenită. O alianţă universală pentru o amiciţie internaţională prin biserică (în care sânt reprezentanţii tuturor bisericilor creştine) lucrează pentru o pregătire morală între indivizi şi popoare, iar congresul internaţional al religiilor în vederea soluţionărei problemelor actuale ce va avea loc anul acesta la Chicago, sperăm că va găsì mijloace pentru o dezarmare a instinctelor reacţionare.

Să fim foarte atenţi, căci astăzi prin amestecul moralei în toate chestiunile (mai ales în cele politice) s'a ajuns din nefericire să se decoreze, cu pretexte morale, jocul intereselor.

Din toate părţile se aude apelul la simţul moral. Nu mai poţi distinge pe cel de bună credinţă, de cel de rea credinţă. Toţi s'ar simţì uşuraţi să vadă odată pe scena oficială pe adevăraţii factori morali, căci *nu trebue să se uite faptul că în mintea poporului nostru prosperitatea materială ca şi cercetarea progresului social, nu se separă niciodată de cercetarea virtuţilor şi de divinitate.*

Obiecţiuni

Mulţi mi-ar putea obiecta că dezarmarea imoralităţei nu este leacul care să suprime criza economică de astăzi (şomajul, frontierele, vămile, prohibiţia etc.) sau cea culturală (de care am vorbit cu altă ocazie). Acestora le răspund că dacă greutăţile zilelor epocei prezente ni-au adus: neîncredere şi frică, este foarte adevărat că această neîncredere s'a dublat de greutăţile vieţii. Greutatea apoi dublată a vieţii a desvoltat şì mai mult neîncrederea, încât o face să apară ca răul cel mai principal care trebue atacat.

Pesimismul otrăveşte astăzi, mai mult ca oricând viaţa, şi se pare că disperarea şi defăimarea întrece duşmănia şi ura. Profeţii nenorocirilor s'au mutat în toate ţările. Pretutindenea există o literatură care caută să demonstreze că umanitatea este bolnavă şi condamnată la convulsiuni spăimântătoare.

Ei bine, nu vom eşi din cercul vitios de mai sus cu văicăreli şi oftări. Dar prin bărbăţie şi privind calm faptele.

Viaţa o considerăm eternă, formele se schimbă continuu. Şi în viaţa omului ca şi a umanităţei avem epoci mai grele, altele mai uşoare. Fiecare din ele are importanţa pentru mulţumirea noastră, pentru destinul ţării noastre, pentru civilizaţie.

Cât timp viaţa există pe pământ şi cu ea omul, umanitatea nu poate să dispară prin mizerie, prin dezordine, prin neputinţă sau războiu.

Umanitatea apare astăzi, este drept, în o criză puternică. Dar va eşi din ea aşa precum a eşit altă dată prin forţe umane şi prin cele supraumane.

Ce este F. O. R.?

Pentru aceasta sântem datori să acţionăm, şi *Frăţia Ortodoxă Română* (pe care tocmai vremurile o creiază) este una din tovărăşiile prin care creştinii mireni răspund chemării lor în aceste vremuri.

Păşind mereu în viitor, trebue din când în când să ne întoarcem privirea şi la trecut şi la civilizaţiile moarte care ne ajută să corijăm defectele civilizaţiilor vii.

Trecutul ne spune că în crize identice, ascendenţii noştri îşi împreunau forţele întărindu-şi *voinţa şi credinţa*, şi înainte de a medita la o organizare a instituţiilor omeneşti se gândeau la reorganizarea mentalităţii omeneşti.

O astfel de organizare nu o putem concepe astăzi, de cât prin o muncă depusă în princìpiile creştine ortodoxe, în principiul moral şi de adaptaţiune la realităţile vremurilor. O astfel de muncă va putea în împrejurările actuale să ridice cu adevărat intelectualismul la nivelul cerut de necesităţile societăţii, de interesele neamului şi ale umanităţii.

In sinodul din 1895 a fost ales asesor consistorial ordinar în senatul bisericesc.

Inmormântarea răposatului asesor se face astăzi, Sâmbătă, în Cluj.

Indureratei familii trimitem sincerile noastre păreri de rău, rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să aşeze sufletul răposatului în ceata aleşilor Săi!

*

După aflarea dureroasei ştiri, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a dispus arborarea steagului negru pe edificiile Consiliului arhiepiscopesc şi Academiei teologice, tragerea clopotelor la catedrală, a exprimat familiei condoleanţele şi a delegat la înmormântarea defunctului, la Cluj, pe consilierul Tr. Scorobeţ. Repausatul se retrăsese după trecerea în bine meritatul stat de pensiune la fiica sa, dna Ana Vladimir Nicoară, profesoară la Conservatorul de muzică.

Dela F. O. R. Sibiu

Marţi, 11 Iulie a. c. a avut loc şedinţa comitetului de direcţie al Frăţiei Ortodoxe Române, secţia Sibiu. Au fost prezenţi vicepreşedinţii Dr. Gh. Preda şi N. Colan, precum şi dnii V. Lazar şi I. Sandu. S'a discutat chestiunea organizării despărţămintelor protopopeşti şi planul de activitate al secţiei.

Comitetul de direcţie a adresat un apel către P. C. Protopopi din Arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, rugându-i să ia cât mai grabnice măsuri pentru constituirea despărţămintelor protopopeşti ale F. O. R. Şedinţele de constituire a acestor despărţăminte vor fi prezidate — după putinţă — de câte un delegat al comitetului secţiei care va ţinea cu acest prilej şi o conferinţă. Toate protopopiatele îşi vor organiza despărţămintele până la 1 Octomvrie a. c., întrucât la 15 Octomvrie urmează să se ţină la Sibiu congresul general al F. O. R.-ului.

Dnul profesor V. Lazar a prezentat un temeinic şi amănunţit program de muncă pentru despărţămintele ce se vor întemeia, program care a stârnit o amplă discuţie între membrii comitetului de direcţie.

S'a mai hotărât să se coopteze în comitet câte-un membru din fiecare protopopiat care nu are reprezentant în comitetul eparhial.

Comitetul de direcţie a făcut centrului din Cluj al F. O. R.-ului propunerea, ca membrii fondatori, pe viaţă, şi activi ai Frăţiei să primească gratuit toate broşurile cari vor apărea în biblioteca acestei asociaţii.

† Mateiu Voileanu

(1852–1933)

(=) Dela Cluj ni se împărtăşeşte jalnica ştire a trecerii la cele veşnice a fostului asesor consistorial ordinar în Arhidieceza noastră, *Mateiu Voileanu*, răposat în ziua de 20 Iulie 1933, în vârstă patriarhală de 81 de ani.

Cu moartea sa se răreşte tot mai mult numărul bărbaţilor din vechea generaţie ardeleană, care a stăruit cu necurmate sacrificii întru regenerarea culturală şi naţională a neamului, înălţându-l, din întunerec şi umilire, la lumină şi conştiinţă de sine.

Intrat în slujba bisericii noastre în anul 1883, şi-a făcut până în capăt toată datoria şi, după o muncă de aproape o jumătate de veac, asesorul consistorial în retragere, Matei Voileanu, coboară în mormânt dupăce a străbătut lungul drum al unei activităţi publice purtate în duh bisericesc, cu multă abnegaţie şi gata de-a servì în ori ce vreme pe ceice se adresau inimii sale de o largă milă şi bunătate.

Biserica, şi şcoala noastră de altădată, cele două aşezăminte dela care atârnă toată viaţa sufletească a neamului, au fost slujite de regretatul Mateiu Voileanu, cu toată râvna şi înţelegerea bunului creştin, care pune interesele obşteşti mai pe sus de ori ce alte preocupări.

Câţiva ani din viaţa sa au fost legaţi, la diferite intervale, de paginile acestui ziar, lucrând cu mare zel la redactarea lui.

Prin facultăţile şi însuşirile sale de trudnic lucrător, zilnic risipind energiile sale, atât în cercetarea trecutului nostru bisericesc, cât şi în deslegarea problemelor împreunate cu administrarea unei întinse arhiepiscopii, conduse de un şir de patru arhierei, Mateiu Voileanu îşi înscrie o luminoasă pagină în istoria bisericii ortodoxe din Ardeal.

Din datele biografice, ale celui ce a fost o putere extraordinară de muncă, reţinem următoarele:

Mateiu Voileanu, s'a născut în Şoimuşul-român, judeţul Târnava-mică, la 17 August 1852.

Studiile elementare şi gimnaziale le-a făcut în Murăş-Oşorhei.

Studiile teologice în Sibiu, în anii şcolari 1876/77—1878/79.

După terminarea cursurilor teologice a absolvat facultatea juridică în Viena.

Din 1 Septemvrie 1883 a fost funcţionar consistorial, şi redactor la Telegraful Român din 8/20 Octomvrie 1883 până la 1 Ianuar 1887.

In sinodul din 1886 a fost ales asesor consistorial ordinar în senatul şcolar.

Bustul poetului Coşbuc în Sibiu

In colţul de sus, pe un loc potrivit, în Piaţa Unirii, din oraşul adăpostitor de memorabile congrese naţionale şi bisericeşti, s'a făcut Duminecă desvelirea bustului unui mare poet al Ardealului, a maestrului George Coşbuc.

Solemnitatea sibiană a fost înălţată şi mai mult prin prezenţa unor prea distinse persoane ale vieţii bisericeşti şi civile. In frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, cu P. S. Sa Arhiereul-vicar Vasile, şi cu mai mulţi domni miniştri, un public enorm s'a adunat, cinstind cu floarea admirării şi a recunoştinţei pe poetul ţărănimii româneşti, al cărui bust este lucrat, din iniţiativa grupului de tineri dela societatea „Acţiunea românească", de iscusitul sculptor *Medrea*, trăit câtva timp în casa poetului la Bucureşti.

P. S. Sa Arhiereul vicar Vasile a celebrat cu un sobor de preoţi un scurt serviciu divin, rostind o măeastră caracterizare a poetului. [Cuvântarea o publicăm în foişoara de astăzi].

La serbare şi-a dat concursul corul format de părintele profesor Tim. Popovici din învăţătorii întruniţi din toată ţara în Sibiu la cursurile de vară organizate de Asociaţia generală a învăţătorilor. Corul compus din 160 învăţători şi învăţătoare a cântat la sfinţirea apei răspunsurile şi troparul *Mântuieşte, Doamne, poporul tău,* tropar compus de profesorul T. Popovici anume pentru această serbare. In partea a doua a serbării corul a cântat două cântece cu texte din poeziile lui Gh. Coşbuc: *Sus inima, români,* compoziţia de o puternică expresiune românească a lui N. Oancea, fost profesor la liceul Gh. Lazăr din Sibiu, şi *La oglindă* de T. Popovici pentru cor mixt şi sólo de sopran, cântat de dşoara Ana Horhoiu, învăţătoare din comuna Guşteriţa, compoziţie în gen popular, minunat potrivită cu conţinutul textului.

Au urmat discursuri, multe şi frumoase, ţinute de dnii: Voicu Niţescu, ministru; păr. I. Lupaş în numele Academiei Române, Dr. Gh. Preda, reprezentantul Asociaţiunii; Adrian Maniu care aduce cuvânt de închinare din partea scriitorilor; şi alţi oratori. La sfârşit dl Coriolan Ştefan, prefectul judeţului, a mulţumit exprimând felicitări celor ce au muncit pentru realizarea planului de-a se ridica acest frumos monument în oraşul de pe malurile Ţibinului.

După masa, luată la Bulevard, s'au făcut excursiuni în comunele învecinate.

FOIŞOARA

Cuvântarea

P. S. Sale Arhiereului-vicar VASILE ţinută în Sibiu, 16 Iulie 1933, la desvelirea bustului poetului Gheorghe Coşbuc

Inalt Prea Sfinţite, Domnilor Miniştri, Domnule General, Onorată Asistenţă!

Este o axiomă întrată deja în cugetarea noastră comună, că poeţii, primind în sufletul lor puterile mari ale neamului şi tălmăcindu-le mulţimilor, cristalizate în forme neperitoare, sunt cele mai alese organe de exprimare, de exteriorizare a sufletului acelui neam.

Ideile, simţirile, năzuinţele, aspiraţiile, idealurile ce trăesc latent în sufletul poporului, prin graiul întraripat şi înflorit al poeţilor, îşi primesc expresiunea cea mai completă, cea mai fascinantă şi mai cuceritoare. Din opera poeţilor apoi se revarsă ca o mană, ca o binecuvântare cerească asupra tuturor, fermecând, nobilitând, înălţând, împregnând putere şi valoare vieţii.

Prin această funcţiune dinamică, poeţii prefac viaţa naţiunii în putere istorică, ce influinţează asupra omenirii întregi, aducându-le stimă şi glorie.

Privind prin această prizmă pe poetul Gheorghe Coşbuc, a cărui amintire o învie astăzi pentru noi atât de covârşitor chipul său turnat în bronz, el ni se înfăţişează ca expresiunea cea mai vie, cea mai veritabilă, cea mai sinceră a sufletului românesc. Poezia sa este o erupţiune de flacări calde şi luminoase din subconştientul etnic al neamului românesc, din acea visterie fără sfârşit de sentimente virgine, de credinţe intime, de aspiraţiuni comune întregului nostru neam, cari alcătuesc marea simfonie a sufletului său poetic. Dar în această simfonie Gheorghe Coşbuc introduce o notă personală, o notă ce vibrează cu mai mare rezonanţă în inima românilor din cununa Carpaţilor, o notă ce desăvârşind armonia simfoniei poetice, îi dă totuşi un timbru specific ardelenesc. Prin această coloratură specific ardelenească, ce o mai întâlnim tot atat de impresionantă numai în poeziile dlui Octavian Goga, sufletul poetic al Ardealului îşi dă contribuţia sa remarcabilă la poezia neamului.

Specificul ardelenesc în poezia lui Gheorghe Coşbuc este de nuanţă ţărănească, cu centrul de gravitaţie în viaţa satului, de care poetul, fecior de popă dela sate, se simţeşte legat şi fermecat.

Gama sufletească, pe care se mişcă activitatea sa poetică, este mai bogată în note decât „Scara" sa buclucaşă în fuştei. Dela gluma sănătoasă până la melancolia doinei şi la răsvrătirea setei nepotolite de pământ; dela simţirea ce încolţeşte şăgalnic în inimi tinere până la drama cumplită a iubirii moarte pe care o plânge şi firea; dela nunta plină de voie bună, de hori şi de soare până la problema transcendentă a destinului vieţii şi a morţii ce turbură şi revoltă simţirea, ca să o împace apoi prin filozofia blândă a resemnării; dela iubirea duioasă de mamă până la sublima iubire de ţară ce naşte cântece şi fapte de vitejie: toată această bogăţie de simţire, de gândire, de energie acumulată defilează în faţa noastră din „Balade şi idile", din „Fire de tort", din „Ziarul unui pierde vară" şi din „Cântece de vitejie", în versuri de o încântătoare limpezime, cu ritm şi alcătuiri de strofă originale ce zugrăvesc frumos şi sugestiv stările sufleteşti. Chiar şi natura ia parte la bucuriile şi durerile eroilor săi, şi acompaniând cu glasul ei simţirea omenească, îi dă o mai pronunţată vigoare.

Aceste rari calităţi, prin care se rosteşte plastic sufletul ţăranului în tovărăşia fenomenelor naturii încunjurătoare, fac din Gheorghe Coşbuc poetul clasic al vieţii dela ţară şi-i dau un nimb de strălucire plin de farmecul originalităţii.

E cu neputinţă, ca în cadrul redus al minutelor ce-mi stau la dispoziţie, să dau un portret complect colorat al unei personalităţi poetice atât de fecunde şi originale, cum este poetul Gheorghe Coşbuc. Totuşi spre întregirea schiţei ce am creionat-o numai în trăsăturile cele mai caracteristice, voiu mai adaoga, că concepţia de viaţă a poetului Gheorghe Coşbuc este profund creştinească. In caracterul şi manifestările vieţii sale se îmbină generozitatea şi umorul românului cu bunătatea şi simţirea creştinului, ca o sinteză fericită a sufletului românesc.

De aceea întreagă biserica românească, fără deosebire de confesiune, fericindu-l, se asociază cu bucurie la omagiul recunoştinţii ce-i închină cu onestă însufleţire tinerii grupaţi în „Acţiunea românească" prin acest bust, în oraşul unde şi-a strunit

Al treilea răspuns pentru „Unirea“

III. Sfinţii Părinţi. [Continuare din Nr. 54]

Dl redactor Neda a citat dintre părinţii răsăriteni încă pe Ioan Gură de Aur, ca pe unul care ar sprijini teza bisericii catolice despre prefacerea darurilor prin cuvintele Domnului. Spaţiul — pe care l-am angajat până acum într'o măsură aşa de mare — nu-mi permite să arăt cu extensiunea cuvenită marea nedreptate care i se face acestui sfânt părinte atunci când este luat drept martor pentru un lucru de care totdeauna a fost străin. Voiu face poate acest lucru nu peste multă vreme într'alt loc şi într'altă formă.

Cine citeşte cu băgare de seamă şi cu oarecare spirit de pătrundere locul pe care l-a citat dl redactor Neda — din omilia I. despre trădarea lui Iuda [Migne, seria greacă, tomul 49 col. 380] — vede îndată, că în realitate el *respinge* **repeţirea liturgică** *cu caracter operativ* a cuvintelor Domnului. In acel loc se spune foarte limpede, că dupăcum cuvintele: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul“ au fost rostite *o singură dată* [ἅπαξ] şi cu toate acestea dau oamenilor putere spre naşterea de prunci, aşa şi cuvintele: „Acesta este trupul meu“ rostite *o singură dată* [ἅπαξ λεχθεῖσα] îndeplinesc taina până la venirea Domnului. Acest citat accentuiază cu toată tăria posibilă **unicitatea** rostirii cuvintelor Domnului. Ori, această unicitate este **antipodul repeţirii** pe care o reclamă cu necesitate absolută învăţătura catolică. Dupăcum din cuvintele: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul“, rostite odată pentru totdeauna, se desprinde voinţa neclintită a lui Dumnezeu ca oamenii prin împreunarea trupească, în cadrul tainei căsătoriei, să se înmulţească şi să umple pământul — aşa şi din cuvintele Domnului rostite **odată pentru totdeauna** desprindem voinţa Lui imutabilă ca atunci când preoţii se vor ruga la altar, pâinea şi vinul de pe altar să se prefacă de fapt şi în mod absolut sigur în trupul şi sângele Lui.

Teologia apuseană mai nouă a început să accepte această interpretare naturală şi raţională prin scrisul marelui savant A. Baumstark. Noi va trebui să avem probabil încă multă răbdare până când va răzbi şi se va încetăţeni şi pela Blaj această interpretare.

Nu pot trece cu vederea faptul, că dl redactor Neda ocupându-se de învăţătura lui Ioan Gură de Aur privitoare la prefacerea darurilor a lăsat la o parte — din ce cauză o va şti D-Sa singur, n'o mai spun şi eu aici — o mulţime de texte cari arată limpede şi foarte plastic, că Duhul Sfânt este acela care îndeplineşte actul mare şi dumnezeesc al prefacerii şi că fără harul Lui n'am putea avea nicicând trupul şi sângele mistic. Ce bine era dacă D-Sa ar fi cetit cel puţin pe acelea cari se află în scrierea „Despre preoţie“ şi cari cutremură şi înfioară orice conştiinţă preoţească. Oridecâte-ori a voit Ioan să arate sublimitatea preoţiei a recurs cu deosebire la descrierea vioaie a puterii pe care o are singur preotul, de-a chema prin rugăciune pe Duhul Sfânt, ca să îndeplinească taina cea mare a prefacerii. „Voieşti să vezi sublimitatea acesteia [=a preoţiei] şi dintr'o altă minune? Inchipuie-ţi pe Ilie înaintea ochilor şi poporul nesfârşit stând împrejur şi jertfa aşezată pe pietri şi toţi ceilalţi fiind în linişte şi în mare tăcere, singur profetul rugându-se. Apoi flacăra aruncată subit din ceriuri peste jertfă. Treci de acolo la cele ce se fac acum şi nu vei vedea numai lucruri minunate, ci de acelea cari depăşesc toată mirarea. Căci preotul stă coborând nu foc, ci pe Duhul cel Sfânt“ [Migne, seria greacă, tomul 48 col. 642].

Să trecem acum la cei trei scriitorii apuseni: Tertulian, Ambrosie şi Augustin. Teologul romano-catolic Gerhard Rauschen a dovedit în scrierea sa: „Eucharistie und Busssakrament“, ed. II. Freiburg i. Br. 1910, pag. 123, că textul lui Tertulian „Acceptum panem, et distributum discipulis, corpus illum suum fecit: Hoc est corpus meum, dicendo“ — pe care l-a citat dl Neda în favorul tezei catolice — este caduce. De aceea eu mă dispensez de a-i mai face aici combaterea.

La cele ce le-am scris despre Ambrosie şi Augustin, ţin să mai adaug pe seama dlui redactor Neda — care face pe marele patrolog — că oricât de iniţiat se ţine D-Sa într'ale patrologiei totuşi i-a scăpat din vedere un lucru esenţial şi anume, că autenticitatea scrierii „De mysteriis“ atribuită lui Ambrosie *nu este în afară de orice discuţie.* Ea este contestată de teologi apuseni cari au un nume consacrat în ştiinţă. Aşa b. o. de Loofs, Drews, Rietschel şi alţii.

Chiar dacă am admite — pentru moment — autenticitatea scrierii „De mysteriis“ şi al altora cari ar mai putea cădea aici în combinaţie şi atunci poziţia catolică nu poate apărea în faţa ştiinţei imparţiale aşa de tare şi aşa de neclătită cum îi place să creadă „patrologului“ nostru dela Blaj, dlui redactor Neda. Atât la Ambrosie cât şi la Augustin se poate vedea bine tranziţia dela învăţătura veche a Bisericii la cea nouă, care s'a încetăţenit apoi în biserica apuseană. O parte din textele lor sunt şi rămân tot atâtea mărturii ale învăţăturii vechi dela care s'au abătut în primul rând ei şi apoi după ei încetul cu 'ncetul urmaşii lor. Ambrosie atribue prefacerea — în scrieri cu caracter prin excelenţă dogmatic — odată tainei unei rugăciuni sfinte [„per sacrae orationis mysterium“, Migne, seria latină, tom. 16 col. 641], altădată Duhului Sfânt care este chemat peste sfintele daruri [„qui... in oblationibus invocatur“, Migne, tom. 16 col. 803].

Augustin vorbeşte odată de rugăciuni liturgice cari se rostesc când se *binecuvintează* şi se *sfinţeşte* [„orationes, cum benedicitur et sanctificatur“, Migne, tom. 33 col. 636], altădată vorbeşte despre o *rugăciune mistică,* care sfinţeşte şi în decursul căreia lucrează în mod nevăzut Duhul Sfânt [Migne, tom. 42 col. 874].

Expresiunile acestea vizează limpede epicleza. Numai ei i se potrivesc — atât din punctul de vedere al formei şi al fondului, cât şi din punctul de vedere al felului în care este rostită — caracterizările de mai sus. (Va urma)

Diacon **Nicolae I. Popoviciu.**

---

harfa şi şi-a încununat întâiaoară fruntea cu trandafirii inspiraţiei şi ai gloriei poetice.

Acest bust va fi de azi înainte locul de pelerinaj, unde admiratorii operei nemuritoare a poetului şi mai ales tinerii din şcoalele secundare şi din universităţi, vor veni să ia inspiraţie şi duh românesc, pentrucă apogeul gloriei acestui clasic iscoditor de suflete şi făuritor de stihuri nu a fost — ci va fi.

Familiile *sau urmaşii preoţilor răposaţi în Arhiepiscopia noastră sânt invitaţi să trimită, la adresa* **Redacţiunii Telegrafului Român,** *Sibiu, câte-o fotografie de a decedatului lor preot, însoţită de o notiţă biografică, spre a fi publicată în Calendarul Bunului Creştin pe 1934, pus sub presă.*

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Probleme, fapte, comentarii

Societăţile „Sf. Gheorghe“ ale tinerimii din protopopiatul Sighişoara. Pentru înviorarea activităţii acestor societăţi şi pentru a le trezi sentimentul de nobilă emulaţie, preoţimea tractuală a hotărât un pelerinaj la Sighişoara, ear la această ocazie să se facă şi inaugurarea lor festivă şi sfinţirea drapelelor.

Pelerinajul s'a ţinut Duminecă, în 2 Iulie 1933.

Des de dimineaţă au sosit societăţile din parohii în Sighişoara, întâmpinate de dnii Dr. V. Ştirbeţiu şi Dr. A. Căpăţină.

Sfânta liturghie s'a servit la biserică şi capelă, răspunsurile liturgice le-a dat corul tinerimii din Saschiz, condus de dl Voiculescu. După serviciul divin marea mulţime de popor s'a îndreptat spre capelă în curtea liceului Principele Nicolae.

Preoţimea tractului în sobor, în frunte cu părintele protopop Emilian Stoica, a slujit sfinţirea apei şi a drapelelor. In potrivite şi calde cuvinte, atât părintele protopop, cât şi dl advocat Dr. V. Ştirbeţiu, tălmăcesc rostul societăţilor religioase „Sf. Gheorghe“, dragostea cu care biserica se îngrijeşte de creşterea tinerimii, azi mai cu seamă, când curente rele şi multe bântuie în lume.

Au urmat apoi primirea steagurilor pentru societăţi şi defilarea lor în centrul oraşului, — o privelişte admirată de mulţimea privitorilor.

A doua parte din program a fost sărbarea culturală de după masă: concurs de coruri, recitări şi jocuri naţionale.

S'au remarcat corurile din: Saschiz, Albeşti, Vânători, Şaeş, Şapartoc, Daia, Şoard, şi Videcut, conduse de învăţătorii: Voiculescu, Doctor, Roman, Goga şi Muntean. Seria corurilor a închis-o corul tinerimii din Sighişoara, condus de dnul Ioan Marin, cântând „Pe tine te lăudăm“ de Gică Comăneşti. Mulţimea s'a ridicat, ascultând cu evlavie cântarea sfântă.

De încheere preotul Aurel Stoicovici adresează tinerimii preţioase povăţuiri, zicând că această întrunire să fie nu numai o frumoasă amintire, ci şi un îndemn de a continuà calea de până acum.

Părintele protopop, Emiiian Stoica, mulţumeşte preoţilor şi învăţătorilor pentru munca depusă, al cărei rod a fost această frumoasă manifestare.

Partea a treia a programului zilei a fost un reuşit concert, dat de societatea tinerimii din Sighişoara, cu concursul fanfarei române din Sighişoara, conduse de dl I. Marin. **Coresp.**

*

Societatea „Sf. Gheorghe“ la Braşov. — *Elevii liceului «Andrei Şaguna», constituiţi în societatea religioasă «Sf. Gheorghe», sub conducerea dlui profesor de religie,* **Ion Brânzea,** *în anul şcolar 1932/33, au continuat să desfăşoare o intensă propagandă religioasă, în serviciul evanghelizării elevilor şi a îndrumării tinerelor vlăstare spre idealurile vieţii creştine.*

In afară de şedinţele săptămânale şi de exortaţiile religioase duminecale, elevii, tot sub conducerea profesorului de religie, au fost iniţiaţi şi pregătiţi să dea răspunsurile liturgice pe trei voci egale, studiind şi cântările funebrale. Corul liturgic al elevilor, din iniţiativa dlui Brânzea, în acest an, în ziua de Rusalii, a fost la Răşinari în preajma mormântului patronului liceului, ducând, alături de Ostaşii Domnului, omagiu de recunoştinţă marelui dispărut. Cu acest prilej corul elevilor a dat răspunsurile la slujba arhierească din biserica răşinărenilor şi la parastasul ce s'a oficiat.

Dar societatea «Sf. Gheorghe» a devenit pentru oraşul Braşov şi o pâlpăitoare vatră de lumină cerească, o şcoală de evanghelizare şi a marelui public.

In ciclul conferenţelor publice, aranjate în sala festivă a liceului şi în cadrul societăţii «Sf. Gheorghe», s'a putut constata că la unele din conferenţe sala era neîncăpătoare pentru cei însetaţi după înţelepciunea ce se pogoară de sus. Nu vor putea fi uitate conferenţele ţinute de: preotul Toma Chiricuţă, dnii Al. Lascarov-Moldovanu scriitor, I. Gr. Oprişan scriitor, şi Tudor Popescu advocat, toţi din Bucureşti, apoi conferenţa preotului Gh. Secaş, predicatorul catedralei mitropolitane dela Sibiu, ca şi conferenţa tânărului preot A. Radu din Hăghig şi cele ale prof. Brânzea.

Ultima manifestare din acest an şcolar a fost în 11 Iunie, când ciclul conferenţelor s'a încheiat cu festivalul aranjat de societăţile «Sf. Gheorghe» din **protopopiatul Braşovului.** *Programul bine întocmit a dovedit publicului tot ce poate crea un tineret conştient de chemarea lui. Au participat dintre membrii societăţilor aproape o miie de tineri, flăcăi şi fete, veniţi în frunte cu părinţii lor sufleteşti din comunele: Herman, Prejmer, Feldioara, Bod, Turcheş, Cernat, Sânpetru, Stupini, Baciu, Braşov-Tocile, plus liceul Şaguna. S'au executat coruri religioase de societatea Braşov-Tocile şi liceul de fete. A surprins plăcut şi corul de ţărani al părintelui Greceanu din Herman. S'au recitat poezii de elevii liceului Şaguna, ear profesorul Brânzea, din încredinţarea protopopiatului, a vorbit despre:* **„Indrumarea vieţii tinereşti spre Hristos“.**

Activitatea societăţii noastre onorează şi conducerea liceului, care ne dă tot sprijinul atunci când e vorba de o acţiune aducătoare de roade binecuvântate. **Cor.**

Inlocuirea unui episcop? Consiliul de miniştri, întrunit Miercuri d. a., sub preşedinţia dlui prim-ministru Alex. Vaida-Voevod, s'a ocupat şi de cazul episcopului romano-catolic al diecezei Oradea-Satu Mare.

Faţă de atitudinea episcopului, care patronează în dieceza sa agitaţiuni iredentiste, consiliul a hotărât să se ia măsuri energice împotriva episcopului Fiedler.

Este vorba să se facă un demers pe lângă Vatican, cerându-se înlocuirea sa din scaunul episcopiei de Oradea.

Intru pomenirea lui Horia, Cloşca şi Crişanu. Biserica ortodoxă română din *Cărpiniş,* satul de naştere al lui Cloşca, a hotărât să ridice, an de an, la sărbătoarea sf. Apostoli Petru şi Pavel, parastas pentru pomenirea eroilor naţionali dela 1784. La parastasul din anul acesta au participat autorităţile din vecinul Abrud, civile şi militare, precum şi o mare mulţime de ţărani. In memoria celor trei eroi se va înălţa o *cruce* în Cărpiniş şi o *şcoală* primară purtând numele lor.

Concertele orchestrei oraşului Sibiu se ţin, cu programe alese şi bogate, *Miercuri* în 26 Iulie, ora 5·30 în Promenada de jos; *Vineri* în 28 Iulie, ora 8 seara în parcul sub arini.

Nr. 6576—1933 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană"

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de licee cu bacalaureatul și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1933/1934 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1933, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de naștere dela ofițerul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificat medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Studenții sânt obligați toți a locui în internatul Academiei, unde vor avea toată întreținerea, contribuind cu suma de cel mult 9500 Lei anual.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigență, anuale și fundamentale) încep Luni 18 Septemvrie 1933.

Inscrierile în Academie se vor face în zilele de 22 și 23 Septemvrie; deschiderea anului academic, Duminecă 24 Septemvrie, iar începerea cursurilor va avea loc Luni 25 Septemvrie, ora 8 dimineața.

Cei ce nu se vor prezenta la timp, nu vor mai fi inmatriculați, ci vor fi considerați ca retrași din Academie.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (un costum de haine negre), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri și o plapomă sau țol cu două cerceafuri. Celelalte haine de pat (perină, fețe de perini și învelitoare de pat), studenții le vor primì dela internat.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 2500 ca prima rată din taxa de întreținere în internat plus Lei 200 didactru. Rata doua și a treia de câte 3500 Lei se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a sf. Paști. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, iar studenții anului II—IV taxa de Lei 790.

Inmatricularea se face la Rectoratul Academiei după ce studenții vor dovedì cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de intreținere și că și-au procurat dela librăria arhidiecezană manualele de lipsă. Tot la înscriere studenții anului I sânt obligați să prezinte o declarație că după absolvirea cursurilor teologice vor intra în clerul arhiepiscopiei ori, în caz contrar, se obligă să restituiască ajutoarele de cari au beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică de către Consiliul arhiepiscopesc vor fi supuși înainte de inmatriculare, în ziua de 21 Septemvrie a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sânt invitați a sfătuì pe tinerii buni, ieșiți din școalele secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om.

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 11 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 7033—933 Ep. (47) 1—2

Concurs

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor: Academia teologică ortodoxă, Școala ortodoxă de cântăreți și Internatul arhidiecezan din Sibiu, pe anul școlar 1933—934 cu următoarele alimente:

1. Carne de vită, porc, viței, oaie, untură topită, slănină crudă și slănină afumată.
2. Pâne de calitatea primă.
3. Pâne din făină integrală de grâu curat.
4. Făină pentru gătit și gris.
5. Patru vagoane de grâu de prima calitate cu cel mult 5% corpuri străine, predabil loco gara Sibiu.
6. Coptul pânii din făina ce i-se va pune la dispoziția brutarului.
7. Coloniale necesare la bucătărie.

Reflectanții vor înainta oferte în scris până la *20 August a. c.* Consiliului arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, care își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți.

Informațiuni se pot lua la Consiliul arhiepiscopesc ortodox din Sibiu.

Sibiu, din ședința epitropească ținută la 15 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

---

(46) 1—3

Concurs

La cererea bătrânului paroh Moise Greceanu din **Băcel,** și cu avizul conform al consiliului și adunării eparhiale se publică concurs cu termin de 30 zile pentru instituirea unui capelan personal. Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe cu toate documentele necesare.

Capelanul va beneficia de:

1. jumătate din leafa dela stat a actualului paroh,
2. jumătate din sesia parohială,
3. jumătate din veniturile stolare, casă parohială, grădină și apartamentele și le rezervă actualul paroh pentru sine.

Candidații își vor exopera încuviințare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Sf. Gheorghe, la 27 Iunie 1933.

Aurel Nistor
protopresbiter.

Nr. 65—933 (19) 1—1

Publicațiune

Epitropia bisericii ortodoxe române din Orăștioara de sus dă, prin licitație publică, renovarea bisericii, cu termin până la *30 Iulie a. c.*

Renovarea fiind parțială poate costa circa 30.000 lei.

Condițiile de licitație și prospectul se află în acest interval la oficiul parohial.

Orăștioara de sus, la 15 Iulie 1933.

Epitropia.

Nr. 451—933 (44) 2—3

Concurs

Conform ordinului Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc Nr. 5666/933, pentru întregirea parohiei de clasa I-ia **Mercurea-Ciuc** și filiile, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială cu dependințe.
3. Sesie parohială 32 jugăre, primită prin reforma agrară (arător și fânaț).
4. Venitele stolare.

Parohul ales este și catihet la gimnaziul din loc și confesor al garnizoanei.

Reflectanții vor înainta cererile lor de concurs, însoțite de documentele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oituz, la Poiana-Sărată, județul Treiscaune, și cu prealabilă încuviințare se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu enoriașii și a-și lua informațiuni. Candidații vor anexa la cererea de concurs și permisie de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Poiana-Sărată, la 4 Iulie 1933.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Nr. 6621 (43) 2—3

Școala de cântăreți

absolvenții ei și condițiile de primire pentru anul școlar 1933—34

Adunarea eparhială din anul acesta ascultând rapoartele Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc în chestia școalei de cântăreți din Sibiu, care ființează de șase ani, a hotărât ca această instituție să fie continuată și desvoltată spre a pregătì corpul ales de cântăreți bisericești de care are trebuință biserica noastră.

Când există școala noastră confesională, ea avea învățători cari nu se îngrijeau numai să dea copiilor cunoștințele necesare din sfânta Scriptură, să-i învețe rugăciuni și să le dea cunoștințele religioase ale legii noastre strămoșești, ci conduceau și strana în biserică la slujbele dumnezeești. De când nu mai ființează școlile confesionale de învățători-cantori, în multe parohii nu mai avem nici cantori, cari să atragă la biserică mulțimea închinătorilor prin frumsețea cântărilor sfinte. A fost de lipsă deci să înființăm școala de cântăreți, ca tinerii evlavioși și cu vòce bună să învețe rânduelile sfintelor slujbe și prin pregătire corespunzătoare să poată sămăna în sufletele închinătorilor comorile simțirilor și cugetelor cucernice din cărțile bisericești.

Școala de cântăreți din Sibiu, cu un curs de doi ani, pregătește și conducători de cor și-i înzestrează și cu alte multe cunoștințe religioase și naționale, ca să poată devenì fruntașii comunelor noastre.

Avem de gând să introducem la școala de cântăreți și cursuri de învățătură pentru albinărit, pomărit și o ramură de meserie, care poate devenì o ocupație laterală profitabilă.

Școala de cântăreți se recomandă atenției fiilor de credincioși, cari doresc să-și creeze o carieră de viață nu numai frumoasă, ci și rentabilă.

Absolvenții școalei de cântăreți beneficiază la armată de termen redus, iar conform hotărârii Ministerului instrucțiunii și al cultelor din 30 Mai 1932 Nr. 71940/7919, întru cât vor permite împrejurările financiare ale țării, vor fi trecuți în bugetul anului viitor cu salar dela stat în rând cu cântăreții bisericești din vechiul regat.

Și până atunci dispunem ca parohiile cari angajează absolvenți ai școalei de cântăreți din Sibiu să le asigure din cassieria parohială *salar lunar minimal de 500 lei pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obținut din reforma agrară.*

Cântăreții cu diplomă din parohiile cari au cântăreți bătrâni, vor fi angajați imediat ca auxiliari pe lângă vechii cântăreți, având consiliul parohial obligația a le asigura remunerație corespunzătoare și parte la uzufructul sesiei cantorale.

La bisericile, unde postul de cântăreți devine vacant, dacă între concurenții la acel post vacant se va găsì un absolvent al școalei de cântăreți, *acesta va fi angajat, cu preferință necondiționată* față de alți concurenți fără de școala de cântăreți. Aceștia nu vor putea fi instituiți în nici un caz, când vor fi candidați cu școala de cântăreți.

Se interzice oficiilor protopopești a mai elibera diplome de cântăreți, iar diplome valabile sânt în viitor numai cele eliberate de școala de cântăreți și aprobate de chiriarh.

In ce privește condițiile de primire în această școală pentru anul școlar 1933/34, se face cunoscut că:

Ceice doresc să fie primiți la această școală, vor avea să-și înainteze până la 15 Septemvrie cererile lor direcțiunii școalei de cântăreți din Sibiu, însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez și certificat de naștere.
2. Certificat școlar (cel puțin 4 clase primare).
3. Certificat de moralitate și recomandare dela parohul local.
4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase și că nu are nici alte defecte corporale. —

Examenele de primire se țin în 29 și 30 Septemvrie. Pot fi primiți români ortodocși de 15 ani împliniți, dar nu trecuți de 30 ani, cari au absolvat școala primară și au prestat examenul de primire.

Elevii primiți vor fi obligați să aducă cu sine: două rânduri de schimburi și haine de pat: saltea sau străjac, țol, perină și cuvertură de pat, 2 ștergare, cuțit, furculiță, lingură și ceașcă pentru ceai.

Toți elevii vor plătì următoarele taxe:

La primire din taxa de înscriere de Lei 8000 anual, rata primă cu Lei 3000, rata II Lei 2500 la Crăciun, ear rata din urmă de Lei 2500 la Paști.

Cursurile vor începe la 1 Octomvrie a. c.

Cursul durează 2 ani de teorie și unul de practică.

După absolvirea cursului și după examene se eliberează diploma de cantor.

Cererile intrate după termen nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 4 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 563—933. (45) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: 1. **Blăjeni-Criș,** 2. **Blăjeni-Grosuri,** 3. **Bulzeștii de jos,** cu filiile: **Străuț, Ticeri,** 4. **Grohot,** 5. **Ribiciora de sus,** 6. **Tomnatecul de jos,** 7. **Tomnatecul de sus,** 8. **Zdrapți,** toate de clasa III-a, 9. **Țebea,** de clasa I-ia, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea lor dela stat și stola obișnuită. La parohia Țebea e și sesiune de 3 jugăre.

Cererile de concurs însoțite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad, în timpul terminului fixat de concurs.

Concurenții sânt poftiți, pe lângă prealabila încuviințare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc, a se prezenta în parohie și a se face cunoscuți poporului.

Brad, la 6 Iulie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 35—933 par. (48) 2—3

Concurs

Parohia ortodoxă română din Mediaș, publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român pentru următoarele lucrări:

1. Trepte, pardoseală de mozaic și parchet la biserica cea nouă.
2. 60 bucăți strane de stejar sau molift, după desemn.

Concurenții pot oferta și pentru lucrări separate.

Condițiunile de plată și ofertele tip se pot vedea la oficiul parohial.

Mediaș, 16 Iulie 1933.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 500/1933 (32) 3—3

Concurs

In conțelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termin de 30 zile, dela prima apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III Șirnea, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.

2. Taxele stolare oficiale, obligatorii în toate parohiile protopopiatului.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta cererile — la cari vor anexa toate documentele, precum și autorizația dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc — în termenul deschis, oficiului protopopesc Bran, Zărnești, jud. Brașov, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, cu observarea normelor reglementare spre a celebra, a cuvânta, și a face cunoștință cu enoriașii dreptcredincioși.

Zărnești, 15 Iunie 1933.

Vasile Stoicanea
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 29 Iulie 1933 — Nr. 57

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

BIBLIOTECA ... „ASOCIAȚIUNII" ... SIBIU

Soartea credincioșilor noștri din America

Un mare număr de frați de-ai noștri trăesc resfirați prin țări îndepărtate, iar aici în țară avem locuitori de diferite limbi și religii. Ii tratăm pe aceștia cu respect și omenie, și așteptăm ca și frații noștri îndepărtați să fie tratați la fel. Dar mulți dintre românii de peste hotare duc o viață grea. Datoria noastră e să ne interesăm de soartea lor și să-i ajutăm în lupta grea pe care o poartă pentru păstrarea graiului și a credinții, care sânt singurele legături cu frații lor din patrie.

O elementară datorie față de frații îndepărtați este să le cunoaștem referințele vieții și nevoile lor.

Presa națională își îndeplinește această datorie, dar uneori publică și știri eronate despre frații de peste hotare.

Mai recent este cazul marelui ziar național: *Universul* din București, cu articolul: *Episcopatul român din America de nord*, dela 2 Iulie a. c.

Se amintește în acel articol că parohiile ortodoxe din Statele unite au ținut un congres bisericesc la 30 Octomvrie 1932 în Cleveland. Preotul misionar Ioan Stănilă a făcut acolo propunere, că deoarece românii americani în anul 1918 au rupt legăturile bisericești cu Mitropolia Sibiului și au recunoscut pe mitropolitul Ungrovlahiei de șef suprem bisericesc, coloniile bisericești cari mai există azi în Statele unite, să treacă sub jurisdicția canonică a I. P. S. Patriarh Miron, având a lua prin aceasta și titlul de «Episcop al Americii» și să le trimită un delegat autorizat care să-i păstorească.

Autorul anonim al articolului din *Universul* comentează această propunere, menită a salva sufletele credincioșilor noștri și prestigiul zdruncinat al bisericii noastre dela credincioșii de peste Ocean.

Congresul dela Cleveland dela 30 Octomvrie 1932 s'a ținut la două săptămâni după Congresul național bisericesc dela București, unde s'a decis că, potrivit canoanelor și legii bisericești, Mitropolitul Ardealului se va îngriji și mai departe în calitate de Ierarh canonic de parohiile noastre din Statele unite până la instituirea legală a unui episcop misionar pentru credincioșii din America de nord.

Astfel stând lucrurile, ultimul cuvânt în chestia jurisdicției în America îl are decizia Congresului național bisericesc din București, iar nu propunerea preotu ui Ioan Stănilă, cum crede autorul anonim al Universului, care încearcă o mistificare vădită.

Dar e cazul să lămurim rostul și înțelesul hotărârii dela Joungstown din anul 1918.

Atunci ne găsiam în toiul războiului mondial. Legăturile bisericești ale Mitropoliei Ardealului cu parohiile din America erau întrerupte. Statele unite au întrat în război cu lozinca desrobirii popoarelor asuprite.

Atunci românii americani, urmând exemplul polonezilor, al slovacilor și al altor naționalități încătușate, fiind încurajați de refugiații ardeleni și de reprezentanții cauzei naționale din Vechiul regat, s'au întrunit la Joungstown în 1918 și au declarat că nu mai recunosc legăturile cu stăpânirea maghiară, nici cu biserica ardeleană câtă vreme aceasta se mai găsește în Ungaria.

In: *Petiția Episcopiei ortodoxe din Statele unite ale Americei de nord către președintele Woodrow Wilson*, la pagina 16 se scrie:

«Prima ședință a Congresului se ține în 9 Martie, în biserica Sfintei Treimi din Joungstown. Imputernicții și trimișii poporului, după un scurt sfat, într'un glas și simțire hotăresc ruperea legăturilor politice și bisericești cu Mitropolia și guvernele din Austria și Ungaria și în fața sfântului altar depun jurământ de credință României și iscălesc hrisovul, prin care toate bisericile din America se închină și supun Mitropoliei din București — *până când Tranvilvania mai stă sub stăpânirea ungurească*".

Iar Hrisovul de închinare și supunere a Românilor ortodocși din Statele unite ale Americei de nord către sfânta Mitropolie a Ungrovlahiei spune textual:

«Noi mai jos iscăliții preoți și mireni, trimișii și împuterniciții poporului și bisericii ortodoxe din Statele unite ale Americei de nord, întruniți în sobor obștesc, pătrunși de simțământul dreptății și al dragostii de neam;

Socotind că toți suntem din ținuturile românești, robite de unguri

Hotărâm

că nimeni dintre noi, fiii bisericii române ortodoxe din America, nici preot, nici mirean, de azi înainte să nu mai fie supus și nici să mai aibă nici un soi de legătură cu Mitropolia ortodoxă din Ungaria și Transilvania, legăturile ce au fost să se rupă *și numai atunci să fie statornicite iarăși, când Transilvania și ținuturile românești din Ungaria vor fi desrobite, făcând parte din Regatul liber al României*". (Op. citat pagina 24).

Laudă și recunoștință românilor americani pentru această hotărâre!

Hotărârea atât de categorică și explicită, e tradusă și în limba engleză și orcare cercetător al referințelor emigranților români din Transilvania se poate încredința că numai motive politice și naționale au determinat pe coloniștii noștri din America să declare că se rup de mitropolia lor mamă din Ardeal, *condiționat*, adecă până când Ardealul va fi desrobit și unit cu Regatul liber al României. Această hotărâre de ordin politic *n'a fost dusă la îndeplinire nici când*, fiindcă la câteva luni după votarea ei, Ardealul a fost desrobit și prin adunarea națională dela 1 Decemvrie 1918 a fost alipit la patriamamă. Deodată cu acest eveniment, hotărârea congresului din 9 Martie din Joungstown a încetat de a avea vreo valoare, întrucât condiția de care a fost legată n'a mai existat.

Sfântul Sinod trebuia să respecteze acel act istoric și să nu tolereze abuzul călcând canoanele și legătura sufletească dintre coloniștii noștri și Mitropolia ardeleană.

Cu Mitropolia din București, parohiile noastre din America de nord nici o clipă n'au stat în legături canonice. Această mitropolie n'a înființat în Statele unite nici o parohie, iar numărul credincioșilor ei și astăzi este disparent.

Dar Mitropolia Ardealului, după ce s'a sfârșit războiul, a continuat legăturile canonice cu parohiile sale din America. Li-a trimis mai multe serii de preoți misionari, iar în toamna anului 1928 a avut acolo un delegat special, să studieze referințele locale, în scopul unei organizațiuni bisericești corespunzătoare.

La 2 Februar 1929, în conferența preoților misionari dela Cleveland, toți preoții din patrie au reînoit legăturile canonice cu Mitropolitul Ardealului ca Ierarh canonic și la fel au recunoscut jurisdicția acestuia și preoții, hirotoniți în America, printre cari unii se găsiau în legături canonice cu Ierarhi străini.

In Congresul bisericesc dela Detroit din 1929, coloniile bisericești și-au exprimat dorința să se înființeze pe seama lor o Episcopie misionară în legătură cu Biserica din patrie, iar titularul ei să fie membru de drept al Sfântului Sinod din București.

Corpurile legiuitoare n'au înarticulat în lege această Episcopie misionară, și o comisie interimară, aleasă de Congresul din Detroit, se îngrijește de afacerile parohiilor din Statele unite, după instrucțiile date de Mitropolia Ardealului ca delegată a Sfântului Sinod, după cum coloniile bisericești din Canada se conduc prin Mitropolia Moldovei.

I. P. S. Sa Patriarhul și Consiliul central bisericesc, în contra dispozițiilor sfintelor canoane, a legii de organizare și a deciziilor Congresului național bisericesc, și-au atribuit drepturi jurisdicționale asupra coloniilor bisericești din Statele unite.

Dar arhiepiscopia Sibiului și ierarhul ei nu pot ține seamă de abuzuri, cari sunt cu atât mai con-

---

FOIȘOARA

Matei Voileanu

1852—1933

Secțiunea istorică a „Asociațiunii", al cărei membru corespondent a fost adormitul în Domnul consilier arhiepiscopesc Matei Voileanu, exprimă prin rostul meu sincere condolențe familiei întristate, precum și Arhiepiscopiei ortodoxe române din Transilvania cu prilejul trecerii la cele eterne a fostului ei sfetnic timp de patru decenii.

Născut în Șoimușul român (județul Târnava mică) la 17 August 1852 Matei Voileanu a urmat școala secundară la Târgul Mureș, iar cursurile teologice la Sibiu în anii 1876—1879. După terminarea lor s'a înscris la facultatea de drept a universității din Viena. Intors la Sibiu în toamna anului 1885, a intrat în funcțiune la Consistorul arhidiecezan ortodox, unde i s'a încredințat și redactarea ziarului Telegraful Român (1883—1887). La 1886 a fost ales asesor în senatul școlar, iar cu 9 ani mai târziu în senatul bisericesc a acestui consistor, împlinindu-și în toate aceste funcțiuni, cu râvnă și abnegație, serviciul fie de ordin administrativ sau ziaristic, fie școlar sau bisericesc.

Oricât de numeroase și grele erau îndatoririle împreunate cu funcțiile sale administrative, Matei Voileanu a căutat și a găsit răgazul necesar, spre a se îndeletnici și cu cercetări istorice. El a moștenit dragostea cărții și pasiunea scrisului românesc dela un îndepărtat înaintaș al său, dela „logofătul Matei Voileanu grămăticul" care în jumătatea 1-ia a secolului XVIII scria „în Țara Oltului, la Mănăstirea Drăgușului... pe hârtia părintelui Rafail" (Husea, ieromonahul mănăstirii) versuri ca acestea:

Precum de demult Israil în robie
Cu mult dor trăia nevăzând a lor moșie
Și în Carmil munte cu deasă pustie
Nemernicind cu trudă prorocul Ilie:
Așa și ticălosul străin cu jale
Își petrece-a vieții amărâtă cale
De-oparte cu mult dor fiind cuprins,
De-altă parte de necazuri fiind strâns,
Dor mare având pentru a lui moșie,
Necaz greu de străinata ticăloșie.
De carea prea cu asupră fiind cuprins
Eu străinul Matei, celce acestea am scris,
Rog pe Dumnezeu ca să nu mă lipsească
De cea prea dorită moșie cerească...

Manuscrisul prețios al scriitorului copleșit de dorința creștinească a moșiei cerești s'a păstrat la urmașii săi, în familie, până la 1891, când strănepotul său omonim l-a tipărit la Sibiu sub titlul: „Codicele Mateiu Voileanu. Scrieri din prima jumătate a veacului trecut".

Cu doi ani înainte de tipărirea acestui codice primind dela tânărul preot Vasile Iosof din Tilișca (județul Sibiu) originalul protocolului redactat în cursul vizitației canonice a episcopului Ghedeon Nichitici în anii 1787—1788, l-a transcris și publicat în colecția lui Dr. Ilarion Pușcariu: Documente pentru limbă și istorie (Sibiu 1889) volumul I pagina 83—154.

Continuându-și cercetările, a putut sporì materialul documentar publicând la 1902 o nouă contribuție cu titlul „Momente din viața bisericească a românilor ortodocși din Transilvania 1780—1787", în întroducerea căreia face această mărturisire sinceră: „Este o modestă, prea modestă părticică, cu care contribuesc eu prin publicarea actelor acestora la luminarea diferitelor fase, prin care a trecut istoria bisericii noastre... Suntem datori să lucrăm cu toții, fiecare în cercul ce i s'a dat, cu mijloacele cari îi stau la dispoziție, să lucrăm, sine ira et studio, pentru luminarea cestiunilor istorice".

Acesta a fost gândul, care l-a călăuzit pe asesorul consistorial Matei Voi-

damnabile cu cât sunt săvârşite de cei întâi chemaţi să respecteze ordinea din biserică.

O seamă de preoţi misionari şi multe colonii au găsit că strămutarea dreptului de jurisdicţie dela Sibiu la Bucureşti a produs acolo o confuzie anarhică între preoţi şi credincioşi, de care profită mulţi aventurieri, spre cumplita decepţie a celor ce au dragoste de biserică şi respect faţă de prestigiul autorităţii bisericeşti.

Stavilă acestor stări anarhice nu se poate pune după cum preconiseză autorul anonim al articolului din *Universul*, ci respectându-se aici în ţară cât şi dincolo de Ocean dispoziţiile sfintelor canoane, legea de organizare şi hotărârile legale ale Congresului naţional bisericesc.

Anghira sfintelor canoane şi a legilor e singura scăpare a bisericii în vreme de sbucium, şi de înaintare în timpuri paşnice.

Popas la încheerea unui an

S'a strecurat, în ceaţa vremii, un an de când preoţii au intrat din nou în şcoala neamului. Ar fi revelatoare o cât de succintă dare de seamă asupra rezultatelor şi asupra condiţiilor sub auspiciul cărora se proectează munca acestui prim an de catehizaţie. Căci am putea culege ce e bun, am evita ce e dăunător, şi am trasa frumoase îndreptarii pentru viitor.

Trebue încrestat întâi faptul că, intrarea în şcoală a oamenilor anume chemaţi spre a instruì şi educa tineretul în duhul creştin ortodox, a prilejuit, dintru început, o atmosferă prielnică pentru studiul religiunii Copiii satelor şi ai oraşelor noastre s'au găsit zilnic în preajma adevăratului lor îndrumător duhovnicesc, în faţa omului-preot, propoveduitor al modestiei, sfinţeniei şi bunei cuviinţe în noianul frământărilor cotidiane. Ei s'au simţit mereu povăţuiţi de fiul şi reprezentantul autentic al permanentei instituţiuni, care este biserica. Şi s'au îmbrăcat în haina corespunzătoare. Au lepădat hlamida unui prea accentuat intelectualism şi au primit, cu umilinţă si 'n purpura credinţei strămoşeşti, **cuvântul cel veşnic al Domnului.**

Şi afirmaţiile de mai sus n'au doar scăderea de a plutì în spaţiu teoretic, nici nu se pot recomanda ca nişte vagi figuri de stil. Căci faptul s'a documentat, pe sine, cu prisos. Aşteptările bisericii s'au împlinit.

La examenele speciale de religie, examene cari s'au ţinut pe întreg cuprinsul protopopiatului Sebeş, în centrul căruia am avut onoarea să catehizez, s'a constatat că elevii îşi fixaseră, în timp de un an, ţinuta lor faţă de preot. Din ochii lor poporul a desprins încrederea şi siguranţa în materialul de religie, împărtăşit de preot. Din gesturile lor şi din ţinuta ce-o păstrau la rugăciune, întreaga asistenţă a marcat progres şi închinare către vrednica tradiţie creştină ortodoxă. Iar din răspunsurile ce au dat, mărturisim că a mai dispărut limbajul nepoftit în povestirea scenelor din sfânta Carte. Elevii folosiau, la fiecare pas, cuvântul autentic al Scripturii. Ori, şi acesta este un însemnat câştig pentru biserică. Doar prea departe alunecasem, cu învăţământul ei, în făgaşul de exagerată laicizare. Şi prea mult semăna acest învăţământ cu un ogor lucrat după temperamentul individual al fiecărui şef de clasă.

Intrarea preotului în şcoală a ridicat prestigiul învăţământului religios şi desbrăcându-l de haina falsă l-a înfăşat în haina corespunzătoare, puindu-i temelie solidă credinţa, iar pavăză şi îndreptar autoritatea sa şi-un duh mai sfânt.

A determina însă numai cu-atât câştigul obţinut în primul an de-apostolat, ar însemna o sigură diminuare a unei munci şi o apropiată lovitură în trupul acţiunii ce s'a început acum abia un an. Căci am marca doar un profit extern, profit formal. Şi-acesta n'ar fi de-ajuns, mai ales când este la mijloc învăţământul religios.

De-aceea trebue accentuat, că nici partea dogmatică, nici cea educativă n'au întârziat în desvoltarea lor. Căci majoritatea covârşitoare a elevilor şi-a însuşit, cu claritate, dogma creştină ortodoxă şi s'a luminat în duhul educativ al moralei. Progresul în această direcţie este, desigur, mult mai important decât cel accentuat mai sus.

Nu trebue pierdut din vedere nici faptul că elevii şcoalelor noastre au învăţat, cu ajutorul preotului, cântările bisericeşti. Este suficient să amintim acest lucru, căci însemnătatea lui e de mult cunoscută.

Consideraţiile acestea sumare ne îndreptăţesc să afirmăm că, într'un an de învăţământ religios, biserica a câştigat nebănuit. Dar că în multe direcţii se proectează umbră şi că destule piedeci au întâmpinat preoţii în munca lor, nu este de tăgăduit. Intr'un articol viitor vom încresta şi partea negativă a problemei.

Catehet **D. Călugăr.**

Aniversarea revoluţiunii lui Horia

La finea lunii Octomvrie 1934 se împlinesc 150 de ani, decând Horia, după dese pelerinagii la Impăratul din Viena, spre a cere dreptate Moţilor, văzând că aceasta întârzie, îşi înarmează cu ce poate fraţii săi oropsiţi şi porneşte acea revoluţiune, cu care se afirmă puternicul spirit de libertate al poporului nostru.

Acum, când problema Moţilor preocupă orice suflet românesc curat, cinstirea memoriei eroilor dela 1784, cari prin sângele lor au scris visul de libertate al Românilor ardeleni, vine ca o complectare.

Ideia comemorării acestui eveniment a plecat dela Corpul profesoral al liceului ort. rom. „Avram Iancu" din Brad. Directorul liceului, dl Dr. Ioan Radu, după o activitate de profesor şi naţionalist de 41 de ani (azi pensionat), ca un corolar al muncii sale frumoase, aduce şi expune problema către colaboratorii săi, profesorii liceului — şi într'un consiliu profesoral din 1 Nov. 1932 o desbat pe larg. Atunci se stabileşte propunerea directorului, de a se ridica, în localităţile cari grăiesc mai mult de vitejia înaintaşilor noştri, câte o troiţă, cu un chiosc şi o fântână, loc de popas şi închinare pentru Moţii, cari îşi plimbă greul vieţii prin ţară.

In acest scop, profesorii liceului admit demersurile directorului şi iscălesc contractul cu Şcoala de Arte şi meserii din Zlatna, pentru executarea troiţelor, dintre cari câteva sunt terminate,

Se vor ridica troiţe la Mesteacăn, locul de unde au plecat ostaşii lui Horia, sub conducerea lui Crişan, în Brad, Crişcior, Mihăleni, Buceş, Vălişoara şi Iosăşel. Unele din aceste localităţi sunt legate de evenimentele din 1848—49 şi 1919.

Nu putem trece sub tăcere numele dlui ing. I. Gigurtu, directorul general al soc. „Mica", de a cărui suflet generos se leagă multe chestiuni culturale ale Zarandului şi să nu amintim donaţia de 50,000 lei, făcută de soc. „Mica" la dispoziţia Dsale.

Cu această ocazie, a fost rugat să scrie o Monografie a revoluţiei dl prof. univ. I. Lupaş, care şi-a luat angajamentul. Monografia va fi tipărită pe spesele personale ale dlui I. Gigurtu.

Pentru acoperirea cheltuielilor, cu ridicarea acestor monumente comemorative, pe lângă fondul de 50.000 lei dela „Mica", se va face apel la Prefecturile judeţelor interesate şi se vor deschide liste de subscripţie.

Cum teatrul luptelor a fost ţinutul Zarandului, corpul profesoral al liceului a făcut apel la toţi intelectualii din regiune, convocându-i în adunare generală în ziua de 6 Iulie a. c. când s'a ales următorul comitet executiv, care de pe acum să întocmească planul serbărilor şi să ia măsurile dictate de acest mare eveniment:

Preşedinte de onoare: dnul inginer I. Gigurtu.

Preşedinte activ: dl Dr. Ioan Radu.

Vicepreşedinţi: dnii Ioan Ghişa dir. băncii „Crişana", Dr. N. Oncu deputat de Baia de Criş, şi Ştefan Bogdan protopop în Hălmagiu.

Secretar general: dl Candin Ciocan, dir. lic. „Avram Iancu" Brad.

Secretar de şedinţe: dl Nestor Lupei, profesor la lic. „Avram Iancu".

Casier: V. Fugătă, profesor la lic. „Avram Iancu".

Cenzori: dnii Traian Berbeciu şef judecător Brad, păr. Aron Roman din Luncoiul de sus, Dr. C. Glava adv. Brad.

Membrii: 80 de intelectuali din părţile fostului Zarand.

Corespondenţa se va adresa: Biroului serbării dela liceul ortodox român „A. Iancu", BRAD, judeţul Hunedoara. N. L.

Doliul clerului nostru

Preoţimea de azi din Arhiepiscopia noastră se va simţi plăcut îndemnată să rostească dela sfântul altar o rugăciune cucernică pentru răposatul Mateiu Voileanu, care la 22 Iulie a. c. s'a coborât în mormânt în cimitirul din Cluj. Vreme de 55 de ani a trăit în slujba Consiliului arhiepiscopesc dela Sibiu şi rar s'a întâmplat în acest timp să lipsească dela biserică, pentrucă mai înainte de toate el era preot şi la sfântul prestol a căutat şi a aflat inspiraţie, mângăiere şi orientare.

Şi setea sufletului său şi-o stâmpăra în adâncirea sfintei Scripturi, în minee şi în bogata noastră literatură de edificare. In limbajul sfintei Scripturi îşi ţesea conversaţiile sale cu prietenii şi cunoscuţii şi aridele rezoluţii oficiale le presăra cu sarea înţelepciunii din Scripturi, ceeace îl făcea simpatic şi-i asigura respectul tuturora. Arsenalul lui nu era din pretenţioasa ştiinţă omenească, pe care totuşi n'a despreţuit-o ci din acele comori nesecate, din care s'a adăpat cucernica preoţime tradiţională, al cărui exemplar şi reprezentant tipic era, chiar şi în zilele de azi cu grave prejudiţii faţă de ce e tradiţie şi obicei bătrânesc.

Matei Voileanu a murit bătrân dar nu învechit.

*

Inmormântarea venerabilului consilier arhiepiscopesc a avut loc Sâmbătă la ora 5 p. m. Slujba funerară s'a făcut în capela cimitirului din Cluj de către P. C. Tr. Scorobeţ şi protopopul Vasiu al Clujului cu protodiaconul I. Dinu dela Sibiu.

Un cor improvizat al preoţimii ortodoxe din Cluj au cântat duioasele cântări funebrale.

Vorbirea ocazională a rostit-o P. C. Tr. Scorobeţ, delegatul I. P. S. Mitropolit Nicolae şi al Consiliului arhiepiscopesc.

Din partea Astrei, dl profesor universitar Dr. I. Lupaş a apreciat activitatea cărturărească a defunctului. Vorbirea aceasta se publică în foişoara ziarului.

Au însoţit la locul de odihnă pe răposatul pe lângă îndureraţii membrii ai familiei: văduva Octavia, fiica Ana cu soţul Vladimir Nicoară şi fiii Teodor şi Ionel, — P. C. Dr. S. Stanca consilier eparhial şi Dr. A. Curea secretar consistorial, profesorul Dr. I. Lupaş cu dna, profesorul Panaitescu, Dr. Virgil Ciobanu cu dna, Ionel Crişan, precum şi numeroşi cunoscuţi ai familiei şi membri ai Societăţii române din Cluj.

leanu până la adânci bătrâneţe. Cercetările sale istorice au adus contribuţii lămuritoare în deosebi pentru situaţia românilor ardeleni din jumătatea a 2-a a secolului al XVIII-lea şi dela începutul secolului următor.

La 1908 a apărut în Sibiu publicaţia festivă: «Biserica catedrală dela Mitropolia ortodoxă română — Istoricul zidirii 1857—1906». Matei Voileanu a colaborat la această publicaţie arătând fazele acestui istoric în timpul păstoririi mitropolitului Miron Romanul (1874—1898).

Iar după-ce, în «Anuarul Institutului de istorie naţională» din Cluj a apărut la 1925 Statistica românilor ardeleni din anii 1760—1762, nu a întârziat a publica un interesant comentar asupra acestei statistici, dându-i titlul: Să se facă lumină! Biserica Românilor din Ardeal în veacul al XVIII-lea, (Sibiu 1926).

Oricât de nepretenţioase ar fi aceste studii şi contribuţiuni, ele au darul a servi ca tot atâtea mărturii despre interesul viu şi activ, al asesorului Mateiu Voileanu pentru chestiunile de istorie românească, — interes pe care o viaţă întreagă nu i l-au putut stânge nici numeroasele îndatoriri de ordin administrativ, nici povara adâncilor bătrâneţe.

De aceea secţiunea istorică îi va păstra cu recunoştinţă amintirea, rostindu-i acum la despărţirea din preajma mormântului cuvintele din Apocalips: Fericiţi sânt ceice mor întru Domnul, căci se vor odihnì de ostenelile lor..

De odihnă şi fericire veşnică să aibă parte sufletul părintelui Matei Voileanu în „prea dorita moşie cerească"!

Prof. **I. Lupaş.**

Mici studii istorice

VII

Din vremea lui I. Bobb: Chiril Ţopa

Pentru a da o dovadă mai puţin cunoscută despre ce se petreceà şi se *puteà* petrece 'n acea vreme, voi povestì cazul Chiril Ţopa, vicar de Haţeg, în legătură cu o afirmaţie a lui G. Bariţ.

1. Afirmaţiunea lui B., că în procesul Bărnuţiu (1843—1846) era vorba şi de violarea autonomiei bisericii greco-catolice este exactă; greşit era că acea autonomie era pusă 'n joc, atunci, *întâia* oară.

Intr'un caz *asemănător* — a pus-o în joc Chiril Ţopa (1758—1811), cel de 2 ori preot în Sibiu (1786 şi 1799), cel judecat — la Blaj! — „pentru păcate ce nu erau" — ce *nu* erau păcate, precum chiar un blăjan zice, fostul profesor Dr. Ioan Raţiu.* Contra Blajului pe Ţopa l-a restabilit în drepturile sale — Strigoniul.

2. Ţopa a fost un om interesant. A fost un liberal, deci om de-o concepţie adversă concepţiei ultramontane-iezuitice a lui Bobb; a fost din şcoala cinstită a lui Petru Maior, a prelungirilor iosefiniste într'o epocă de recădere în leopoldism.

3. Este, aşadar, un noroc că Dr. Iacob Radu, canonicul, a publicat testamentul lui Ţopa.**

Dacă dăm la o parte cărţile necaracteristice, din catalogul de cărţi rămase dela el: *Libri* (pag. 391), aflăm că Ţopa cetià gramatică românească (*Elementa linguae daco-romanae;* desigur ale lui Micul-Şincai); morală (romaneşte, nemţeşte şi ungureşte); cuvântări (latineşti, ungureşti, româneşti; şi pe profesorul Vajda); dar cetià şi drept, şi istorie ardelenească: Astfel cetise *Breviarium juris transilvanici*, care a fost desigur cartea lui I. C. Eder; tot Eder îl va fi interesat în *Supplex libellus Valachorum Tran(silva)niae.* L-a interesat şi alt învăţat sas, pentrucă *Poveşti despre neamul Dakilor nemţeşte* poate fi numai scrierea *Lebrechi, Geschichte der dacischen Völker.**

Articuli dietales anni 1791 dovedesc că toată mişcarea politică a ţării îl interesase. Il interesase şi politica Ungariei: *Articuli dietales Posonienses.*

Şi-acum ajung la ce mai ales îmi trebueşte: Şi din Franţa-i cursese lumină până 'n Sibiu şi 'n Haţeg; *Le grande dictionnaire* şi *Avis au peuple* erau publicaţii 'n duh nou; *Avis*, de sigur revoluţionar.

Pe-aşa cetitor voia să-l suprime iezuiticul episcop Bobb?

Şi în fine vin la titlul care pentru istoriografii blăjeneşti a fost (poate) o enigmă: *Carolii Antonii de Martini*; titlul nu-i complet; şi-i păcat; dar autorul este bine cunoscut: Martini era un mare jurist, om influent la curtea vieneză, unde fusese dascăl arhiducesc, şi mai era — *un mare francmason.*

Deci: Ţopa luase contact şi cu ideile revoluţiei franceze, şi cu luminele masonilor austriaci.

Pe-aşa om voia să-l suprime marele popă iezuitic din Blaj?

* In broşura *Dascălii noştri.*

** *Istoria vicariatului greco-catolic al Haţegului*, Lugoj, 1913, p. 389.

* Cartea lui Lebrecht a fost tipărită [1797] de Martin von Hochmeister, tipograf, mare editor, apoi şi primar al Sibiului; dar şi mare *francmason* în loja din Sibiu [Sfântul Andrei], care se întrunia în casele lui, *auf der Wiese.*

Probleme, fapte, comentarii

Biserica şi bugetele comunale. — *Cu sentiment de mâhnire sufletească prind condeiul, pentru a înregistra o neprietenească manifestaţie, faţă de biserică, din partea conducerii noastre politico-administrative.*

Ori ce biserică pentru a face faţă multelor îndatoriri ce se cer, are trebuinţă de sprijin material. E natural, ca ea să se razeme pe credincioşii păstoriţi. O cale acomodată, pentru ajutorul în favoarea bisericii, este perceperea unei sume corespunzătoare, pe seama ei, — în bugetele comunale, *de unde, — după incasările executate, — suma se predă epitropiei bisericeşti. Unde nu sânt mai multe confesiuni, lucrul e uşor de executat.*

Dacă consiliul comunal votează bucuros astfel de ajutor; dacă în parohie nu sânt alte confesiuni ca să se opună; dacă poporul, în general, nu se arată contrar acestui ajutor: oare ce motive poate avea conducerea noastră politico-administrativă — oprind luarea în bugetul comunal a unei sume pentru biserică?

Cu ocazia stabilirii bugetului comunal din acest an, în comuna mea Nădăştia inferioară, prot. Hunedoara, ni s'a denegat înscrierea unui ajutor bisericesc obişnuit: Aşa e porunca — de sus.. Dar, chiar şi sub regimuri străine primeam câte o modestă sumă, dată bisericii, din bugetele comunale. Sub regimul românesc şi democrat, instituţia bisericească e tratată cu oprelişte. De ce această persecuţie? Căci, de fapt este persecuţie, *când opreşti bunul mers al bisericii în activitatea ei, prin nedrepte măsuri. Demagogia politicianistă pare că ţinteşte la viitoarele voturi, pe care se teme să să nu le mai aibă?*

Dar, această demagogie, căutând să-şi satisfacă egoismul nu loveşte numai în biserică, ci şi în însuşi organismul statului, care are neasămănat mai mult folos de munca rodnică a bisericii, decât de satisfacţia trecătoare a unor organe cu idei înguste şi nenorocite.

Pr. **George Rain.**

*

Icoane sfinte. — Cultul icoanelor, în biserica noastră, se bucură de veche tradiţie.

Dreptcredincioşii şi-au concretizat credinţa în acele comori de infinite simboluri, forme şi acţiuni liturgice, care constitue fiinţa cultului ortodox.

Picturile din vechile noastre mănăstiri dovedesc în deajuns preocuparea sufletului creştin pentru frumos. Amintim doar minunatele scene eternizate pe zidurile mănăstirii dela Argeş, Cozia, Probota etc. ca să pricepem în raport cu vremurile noastre, că pictura bisericească şi-a avut odată o culme chiar la poporul român.

Inainte vreme, credinciosul cu dragoste spre făpturile sfinte, mai găsea prin târguleţe, cruciuliţe şi iconiţe, lucrate în duh ortodox, din care îşi împodobea bisericuţa şi căsuţa din sat.

Dela o vreme încoace, în locul iconiţelor veritabile, găsesc altele, care te impresionează ciudat, pentru pretinsul lor caracter de sfinţenie.

Sânt cunoscutele icoane, lucrate din interes bănesc şi comercializate de colportori cari colindă târgurile noastre.

Unele sânt de nuanţă catolică, altele fără o notă creştină şi cu o sumedenie de scene profane deadreptul eretice, — probabil făcute de speculanţi interesaţi în comerciul de icoane. Iconarii aceştia n'au în deobşte nici o autorizaţie pentru desfacerea de icoane sfinte. Figurile divinului Mântuitor, ale Fecioarei Maria şi peste tot ale celorlalţi sfinţi diferă de chipurile ortodoxe, care dela început păstrează idealitatea, evlavia şi vraja înfăţişării de sfânt, caractere pe care le cultivă biserica noastră prin toate mijloacele de realizare artistică.

Nu mai vorbim de resentimentele stârnite de icoane care înfăţişează pe Isus şi Fecioara Maria, cu inimi săgetate şi sângeroase... icoane contrare credinţii bisericii noastre, colportate cu mult spirit negustoresc de ambulanţi iconari, cari le vând cu preţuri aproape de nimic.

Faţă de această mişcare avem să reacţionăm în chipul cel mai serios.

Plugarul credincios cumpără icoanele potrivit posibilităţilor sale materiale. El are neapărată trebuinţă de aceste icoane ca de nişte permanente înviorări ale subconştientului său profund ortodox.

Să înlăturăm, din biserici ortodoxe şi din casele credincioşilor noştri, icoanele profanatoare.

Pr. A. Băilă.

*

Preot romano-catolic iredentist — *se declară el însuşi: cuviosul* Ladislau Kajaba *din Tileagdul Bihorului. Despre acest preot, care nu ne poate suferi ţara, a dat de curând câteva lămuriri dl deputat* Ghiţă Popp *fostul subsecretar al cultelor minoritare şi cunoscător exact al situaţiei lor. Dl Gh. Popp destăinueşte următoarele:*

«Cu prilejul arestării preotului catolic Ladislau Kajaba din Tileagd (Bihor) poliţia a găsit între hârtiile celui arestat o cerere adresată episcopiei catolice din Oradea prin care solicita superiorului său un concediu „până la revizuirea tratatelor de pace". *In loc să suspende pe solicitator şi să-l pedepsească cu asprime, episcopul Fiedler i-a aprobat concediul, nu până la termenul cam nesigur propus de preot, ci pe o vreme determinată».*

«Am conştiinţa clară a gravităţii cuvintelor ce întrebuinţez afirmând categoric că această dieceză catolică este un focar periculos de uneltire sistematică împotriva statului român şi împotriva ordinei stabilite prin tratatul de pace dela Trianon. Declar că susţin aceasta în mare parte în baza observaţiilor personale făcute la faţa locului, că îmi asum răspunderea acestei afirmaţiuni şi că sânt gata să fac dovada în faţa organeloc oficiale ale statului român».

Consiliul de miniştri, cum am anunţat în numărul precedent, a hotărât să facă un demers la Vatican împotriva celor petrecute în dieceza romano-catolică Oradea-Sătmar, unde episcopul Dr. Ştefan Fiedler stă în fruntea revizioniştilor preoţi.

Ce efect va avea demersul, rămâne de văzut.

*

Posturile *ocupate în învăţământ să fie luate dela preoţi! Aşa se scrie, la 14 Iulie a. c., în* Curentul, *care vrea să rămâie consecvent în politica sa duşmănoasă preoţimii. Cere anume, în coloanele sale atât de primitoare celor ce grăesc de rău biserica şi slujitorii ei, ca „celor 7500 de învăţători să li se dea posturile ocupate de preoţi", — trei sute cu totul. — Cum se vor distribui aceste* 300 posturi *ale preoţilor între* 7500 *învăţători, aşa ca să nu mai fie şomeri cu miile, aceasta e taina nepătrunsă a domnilor dela* Curentul. *— Cum se vor destitui acei 300 preoţi, când îşi împlinesc datoria ce li s'a încredinţat, aceasta, spre norocul lor, atârnă de alţii.*

*

Vine o generaţie mai creştină? — La Grădiştea, pe malul Argeşului, s'au adunat învăţători să asculte prelegeri menite a ridica nivelul examenului pentru definitivat.

In acele prelegeri se accentuiază deosebit ideea *vieţii creştine.*

Invăţătorii, atât de puţin consideraţi, în timpul mai nou, din partea celor de sus, se întorc astfel de bună voie către ideea creştină a pedagogiei. Semn că seminţele nu cad toate pe peatră, nici în vremea de azi cu multă umbră.

Politica şi confesionalismul

I

— In legătură cu bacalaureatul —

Constatări, prea departe de-a fi îmbucurătoare, făcute deodată cu încheerea examenelor de bacalaureat, ne trimite dl *Aurel Popa,* profesor la liceul „Em. Gojdu" dela Oradea.

Din aceste constatări vedem, cu mult regret, că politica de partid şi confesionalismul şi-au făcut intrarea şi în numirea *comisiunilor* pentru examenele de bacalaureat. Glasul de protest al profesorilor, spune dl A. Popa, „moare fără răsunet, lovindu-se de zidul capitonat în dosul căruia lucrează *oculta* politicianilor regionalişti şi confesionalişti".

Cu raport la numirea comisiunii dela *Oradea,* dl profesor A. Popa scoate la iveală următoarele:

„Populaţia de azi a Bihorului, după ultimul recensământ din 1930, ne dă 240.000 ortodocşi *şi numai 40.000 greco-catolici.* Prin urmare, principiul echitabil şi normal ar fi să se ţină seamă de proporţionalitatea confesională a şcolarilor, şi juriile examinatoare să se numească după aceeaş proporţie. La Oradea însă *cinci* membri din şapte au fost *uniţi* (Pr. Man, păr. C. Pavel-Beiuş, păr. P. Suciu-Turda, A. Fritea-Oradea, dna V. Bozac). Unită a fost şi secretara, dşoara Gheţie, nepoata păr. Man. Drept şi proporţional ar fi fost să fie *un singur* membru *unit,* şi şase ortodocşi, (240.000:40.000 6:1).

„Dacă situaţia populaţiei şcolare a Bihorului ar prezenta procentul invers pentru ortodocşi şi catolici, iar membrii ortodocşi ai comisiei ar fi fost în aceeaş proporţie uniţii din actuala sesiune, atunci uniţii nu ar fi pregetat să facă procesiuni demonstrative şi ar fi protestat prin predici ţinute în biserică contra „samovolniciei guvernanţilor".

„Găzduirea precum şi banchetele ce se dau la episcopia unită din Oradea în cinstea comisiilor de bacalaureat e o tradiţie, deşi Asociaţia profesorilor secundari din Oradea a protestat şi anul trecut împotriva acestui procedeu menit să oblige pe invitaţi, stimulându-i în favoarea candidaţilor uniţi. Dacă această incompatibilitate n'o înţeleg politicianii fără scrupul, ar trebui s'o înţeleagă părintele episcop Frenţiu, care se cuvine să aibă alte criterii morale pentru interpretarea şi executarea legilor şcolare.

„La Sibiu, într'o regiune eminamente ortodoxă, toţi trei membri ai comisiei examenului de înaintare pentru învăţători ţinut în toamna anului 1932, au fost uniţi (dnii Gherman, Şuteu şi Megieşanu). La acelaş examen ţinut la Cluj în primăvara acestui an, cu candidaţi din 19 judeţe ardelene, doi membri din trei au fost uniţi (păr. Cosma dela Oradea şi păr. Megieşanu dela Blaj) şi amândoi cursişti. Acelaş preot Cosma şi în acelaş an a fost comisar al guvernului la examenul de capacitate pentru învăţători, ţinut la şcoala confesională unită din Oradea. Iar când într'un an a fost numit delegat al guvernului profesorul ortodox Bota, episcopia unită a protestat şi n'a desarmat până când nu s'a revocat delegaţia acestuia, numindu-se un greco-catolic".

Vom continua.

INFORMAŢIUNI

Inginerii noştri îş bat mintea — până acum în zadar — cum să stângă marele foc dela Copşa mică, unde gazul metan s'a aprins şi de două săptămâni (din ziua de 13 Iulie 1933) arde fără încetare. Din craterul larg cu un diametru de vreo 10 metri, ies flacări năprasnice de 200 metri înălţime. Paguba zilnică este de trei milioane de lei. La locul dezastrului vine lumea din mari depărtări. Satele din împrejurime, fiind la distanţă de cel puţin 5 km, nu sânt primejduite. Ţara însă are enormă pagubă.

† **Pr. Ioan Manica,** cucernicul paroh al comunei Cerişor, protopopiatul ortodox român al Hunedoarei, a încetat din viaţă în 7 Iulie 1933, în al 20-lea an de preoţie, şi în vârstă de 53 de ani. Odihnească în pace!

Peterinajele la sfânta mănăstire H.-Bodrog, în dieceza Aradului, vor fi împreunate, ca şi în trecut, cu misiuni religioase pentru popor şi încep cu praznicul Schimbării la faţă (6 August) continuându-se la Adormirea Maicii Domnului (15 August) Naşterea Născătoarei de Dumnezeu (8 Sept.) şi la Inălţarea sfintei cruci (14 Septemvrie). P. C. Părinţi ai satelor sânt rugaţi stăruitor să pregătească pe pelerini, să aibă atitudine cuvioasă pe drum şi în preajma sfintei Mănăstiri, păstrând ordinea şi respectând bunul sfintei Mănăstiri.

Cărţile şcolare pentru învăţământul primar, care e obligator şi gratuit, se vând cu preţuri de speculă: b. o. un abecedar costă 35 de lei, o carte de cetire 50—70 de lei, o geografie 40—50 de lei, — astăzi când şcoala cere dela părinţi tot mai multe cheltueli. Ministerul instrucţiunii n'are nimic de zis în faţa preţurilor de mai sus?

Noul bilet de una mie lei, care va fi pus în circulaţie dela 15 Septemvrie c., este lucrat în *patru* culori, combinate armonios şi făcând deosebit de grea falsificarea. Biletele actuale de una mie au să fie retrase din circulaţie pe măsură ce vor intra în posesia Băncii naţionale şi înlocuite cu cele nouă.

Maicele dela Notre-Dame de Sion din Galaţi — institut romano-catolic unde elevele ortodoxe n'ar avea ce căuta, — s'au aflat vinovate pentru intoxicare în massă a elevelor şcoalei de menaj dela acest institut. S'au intoxicat cu alimente stricate 30 eleve, una a murit. Acum, după câteva săptămâni, parchetul a deschis contra maicelor acţiune publică pentru omucidere.

Convocare. Membrii despărţământului judeţului Sibiu, ai „Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român" se convoacă la adunarea generală ordinară, ce se va ţinea la *Râul-Sadului,* Duminecă, 30 Iulie 1933, ora 3 d. m.

Dela oficiul reşedinţă P. T. T. Sibiu 1. Livretele vechi ale Cassei de depuneri, emise de administraţiile financiare, vor fi preschimbate în livrete noui emise de Cassa naţională de economii şi *cecuri poştale,* până la data de 1 Ianuar 1934. Titularii sânt rugaţi a se prezenta cu livretul şi toate chitanţele la oficiul poştal, ghişeul respectiv, unde li se va face preschimbarea.

ŞTIRI LOCALE

Şedinţa consiliului comunal, al primăriei municipiului Sibiu, se va ţinea, cu o importanţă ordine de zi, Joi, în 3 August 1933, ora 17 (5).

Concertele orchestrei oraşului nostru, mult apreciate de sibieni, se ţin *Miercuri* în 2 August, ora 6, în Promenada de jos; *Vineri* în 4 August ora 8 seara în parcul Sub arini.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Mişcarea populaţiei României. A apărut „Buletinul Demografic al României" Nr. 7 (Iulie) cuprinzând datele mişcării populaţiei pe Martie 1933. Numărul născuţilor a fost de 55.412 în întreaga ţară (35·2 la mia de locuitori). Morţi au fost 33.014 (21·0 la mie) rămânând un excedent natural de 22.398 suflete (14·2 la mie). Dintre provincii, Dobrogea are natalitatea cea mai mare (48.7 la mie), iar cea mai mică *Banatul* (19·6 la mie). Mortalitatea este în ambele provincii aproape egală, ceea ce face ca Dobrogea să aibă un excedent de populaţie de 26·1 la mie, iar Banatul o *scădere de populaţie* de minus 0·7 la mie. Din cei 33.014 morţi în cursul lunei Martie numai 8497 sânt în vârstă de peste 65 ani, ceilalţi 24.517 au murit la vârsta de sub 65 ani, adecă la o vârstă la care moartea este evitabilă. Cauzele principale ale mortalităţii au fost: tuberculoza, bolile cordului, pneumonia şi bolile primei copilării.

Contactul cu acele idei Ţopa l-a realizat (de sigur) în Sibiu, unde loja masonică funcţiona de mult, unde loja avea, ca membri buni, şi *militari,* ofiţeri; „capelanul *militar*» Ţopa nu vorbia şi cu ei?!

Pentru preoţii uniţi liberalismul lui Ţopa remâne un exemplu, ca şi al lui Petru Maior, al elevului lui Febronius.

4. Şi Dr. I. Radu este de părere că Bobb a fost nedrept cu Ţopa (pag. 118); Radu spune că «*procesul a fost condus cu puţin simţ de dreptate de către oamenii consistoriului din Blaj*». Nu-i de zis: oamenii, derivând vina în abstract; ci: de către episcop!

Petru Maior a povestit bine chestiunea!

Dreptate-i făcu lui Ţopa scaunul din Strigon şi primatele Ungariei. Ţopa a făcut rău că şi-a căutat-o?

G. Bogdan-Duică.

In biblioteca poporală a Asociaţiunii culturale au apărut următoarele numere mai nouă: Nr. 199 Ioan Pop-Reteganul: *Odinioară şi acum.* Amintiri din copilărie. Cu o întroducere de Horia Petra-Petrescu: Cine a fost Ioan Pop-Reteganul. Nr. 200 Holberg: *Nu-ţi băga nasul unde nu-ţi fierbe oala.* Comedie în 3 acte. După Holberg, de Horia Petra-Petrescu. Nr. 201 Victor Popa: *Poezii* poporale şi chiuituri din ţara Oltului. — Preţul unui număr 5 Lei.

Nr. 6576 – 1933 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană“

In Academia teologică „Andreiană“ din Sibiu se primesc absolvenți de licee cu bacalaureatul și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1933/1934 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1933, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de naștere dela ofițerul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificat medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Studenții sânt obligați toți a locui în internatul Academiei, unde vor avea toată întreținerea, contribuind cu suma de cel mult 9500 Lei anual.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigență, anuale și fundamentale) încep Luni 18 Septemvrie 1933.

Inscrierile în Academie se vor face în zilele de 22 și 23 Septemvrie; deschiderea anului academic, Duminecă 24 Septemvrie, iar începerea cursurilor va avea loc Luni 25 Septemvrie, ora 8 dimineața.

Cei ce nu se vor prezenta la timp, nu vor mai fi inmatriculați, ci vor fi considerați ca retrași din Academie.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (un costum de haine negre), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri și o plapomă sau țol cu două cerceafuri. Celelalte haine de pat (perină, fețe de perini și învelitoare de pat), studenții le vor primì dela internat.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 2500 ca prima rată din taxa de întreținere în internat plus Lei 200 didactru. Rata doua și a treia de câte 3500 Lei se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a sf. Paști. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, iar studenții anului II–IV taxa de Lei 790.

Inmatricularea se face la Rectoratul Academiei după ce studenții vor dovedì cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de intreținere și că și-au procurat dela librăria arhidiecezană manualele de lipsă. Tot la înscriere studenții anului I sânt obligați să prezinte o declarație că după absolvirea cursurilor teologice vor intra în clerul arhiepiscopiei ori, în caz contrar, se obligă să restituiască ajutoarele de cari au beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică de către Consiliul arhiepiscopesc vor fi supuși înainte de inmatriculare, în ziua de 21 Septemvrie a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sânt invitați a sfătuì pe tinerii buni, ieșiți din școalele secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om.

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 11 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 6621 (43) 3—3

Școala de cântăreți

absolvenții ei și condițiile de primire pentru anul școlar 1933—34

Adunarea eparhială din anul acesta ascultând rapoartele Preaveneratului Consiliu arhiepiscopesc în chestia școalei de cântăreți din Sibiu, care ființează de șase ani, a hotărât ca această instituție să fie continuată și desvoltată spre a pregăti corpul ales de cântăreți bisericești de care are trebuință biserica noastră.

Când există școala noastră confesională, ea avea învățători cari nu se îngrijeau numai să dea copiilor cunoștințele necesare din sfânta Scriptură, să-i învețe rugăciuni și să le dea cunoștințele religioase ale legii noastre strămoșești, ci conduceau și strana în biserică la slujbele dumnezeești. De când nu mai ființează școlile confesionale de învățători-cantori, în multe parohii nu mai avem nici cantori, cari să atragă la biserică mulțimea închinătorilor prin frumsețea cântărilor sfinte. A fost de lipsă deci să înființăm școala de cântăreți, ca tinerii evlavioși și cu vòce bună să învețe rânduelile sfintelor slujbe și prin pregătire corespunzătoare să poată sămăna în sufletele închinătorilor comorile simțirilor și cugetelor cucernice din cărțile bisericești.

Școala de cântăreți din Sibiu, cu un curs de doi ani, pregătește și conducători de cor și-i înzestrează și cu alte multe cunoștințe religioase și naționale, ca să poată devenì fruntașii comunelor noastre.

Avem de gând să introducem la școala de cântăreți și cursuri de învățătură pentru albinărit, pomărit și o ramură de meserie, care poate devenì o ocupație laterală profitabilă.

Școala de cântăreți se recomandă atenției fiilor de credincioși, cari doresc să-și creeze o carieră de viață nu numai frumoasă, ci și rentabilă.

Absolvenții școalei de cântăreți beneficiază la armată de termen redus, iar conform hotărârii Ministerului instrucțiunii și al cultelor din 30 Mai 1932 Nr. 71940/7919, întru cât vor permite împrejurările financiare ale țării, vor fi trecuți în bugetul anului viitor cu salar dela stat în rând cu cântăreții bisericești din vechiul regat.

Și până atunci dispunem ca parohiile cari angajează absolvenți ai școalei de cântăreți din Sibiu să le asigure din cassieria parohială *salar lunar minimal de 500 lei pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obținut din reforma agrară.*

Cântăreții cu diplomă din parohiile cari au cântăreți bătrâni, vor fi angajați imediat ca auxiliari pe lângă vechii cântăreți, având consiliul parohial obligația a le asigura remunerație corespunzătoare și parte la uzufructul sesiei cantorale.

La bisericile, unde postul de cântăreți devine vacant, dacă între concurenții la acel post vacant se va găsì un absolvent al școalei de cântăreți, *acesta va fi angajat, cu preferință necondiționată* față de alți concurenți fără de școala de cântăreți. Aceștia nu vor putea fi instituiți în nici un caz, când vor fi candidați cu școala de cântăreți.

Se interzice oficiilor protopopești a mai elibera diplome de cântăreți, iar diplome valabile sânt în viitor numai cele eliberate de școala de cântăreți și aprobate de chiriarh.

In ce privește condițiile de primire în această școală pentru anul școlar 1933/34, se face cunoscut că:

Ceice doresc să fie primiți la această școală, vor avea să-și înainteze până la 15 Septemvrie cererile lor direcțiunii școalei de cântăreți din Sibiu, însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez și certificat de naștere.

2. Certificat școlar (cel puțin 4 clase primare).

3. Certificat de moralitate și recomandare dela parohul local.

4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase și că nu are nici alte defecte corporale. —

Examenele de primire se țin în 29 și 30 Septemvrie. Pot fi primiți români ortodocși de 15 ani împliniți, dar nu trecuți de 30 ani, cari au absolvat școala primară și au prestat examenul de primire.

Elevii primiți vor fi obligați să aducă cu sine: două rânduri de schimburi și haine de pat: saltea sau străjac, țol, perină și cuvertură de pat, 2 ștergare, cuțit, furculiță, lingură și ceașcă pentru ceai.

Toți elevii vor plătì următoarele taxe:

La primire (din taxa de înscriere de Lei 8000 anual, rata primă cu Lei 3000, rata II Lei 2500 la Crăciun, ear rata din urmă de Lei 2500 la Paști.

Cursurile vor începe la 1 Octomvrie a. c.

Cursul durează 2 ani de teorie și unul de practică.

După absolvirea cursului și după examene se eliberează diploma de cantor.

Cererile intrate după termen nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 4 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 35—933 par. (48) 3—3

Concurs

Parohia ortodoxă română din Mediaș, publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român pentru următoarele lucrări:

1. Trepte, pardoseală de mozaic și parchet la biserica cea nouă.

2. 60 bucăți strane de stejar sau molift, după desemn.

Concurenții pot oferta și pentru lucrări separate.

Condițiunile de plată și ofertele tip se pot vedea la oficiul parohial.

Mediaș, 16 Iulie 1933.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 153/1933 prot. (40) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) Cristur, protopopiatul Sighișoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. 20 jugăre clasa I-a, arător, pe malul Târnavei-mari.

2. 15 jugăre fânaț în hotarul comunei Betești ca relut de cvartir până la zidirea casei parohiale.

3. Salarul dela stat.

4. Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sighișoarei în termenul indicat, provăzute cu toate documentele necesare între cari și permisiune de candidare dela Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Vor fi preferați concurenții cari au și pregătirea de profesori de religie, întrucât în Cristur este și școală normală. Pentru a face cunoștință cu enoriașii se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică la serviciul divin cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc.

Cristur, la 10 Mai 1933.

Președinte:
(ss) Constantin Medrea

Secretar:
(ss) Dr. Eugen Poștoiu

Am văzut:
Sighișoara, la 22 Mai 1933.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 155/1933 prot. (39) 8—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) Odorheiu, protopopiatul Sighișoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariție a acestei publicațiuni în Tel. Rom.

Venitele acestei parohii sânt:

1. Intregirea dela stat conform coalei B.

2. Stola uzitată în parohie.

3. Locuință în natură prin contribuția enoriașilor.

4. Sesiunea parohială de 32 jugăre arător, fânaț pădure.

Preotul va servì și de confesor militar și duhovnicul închisorii tribunalului local.

Reflectanții îndreptățiți își vor trimite subsemnatului petițiile de concurs provăzute cu toate documentele necesare, dintre cari nu va lipsi permisiunea de candidare dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta până la fixarea alegerii în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Oficiul protopopesc al Sighișoarei în înțelegere cu consiliul parohial din Odorheiu.

Sighișoara, la 22 Mai 1933.

Emilian Stoica
protopop.

Ad. Nr, 141/1933 (33) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Vălcelele-bune, din protopopiatul Hațegului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat conform coalei B.

2. Sesiune parohială 5¼ jugăre pământ arător și fânaț.

3. Până la edificarea caselor parohiale, chiria o plătește parohia.

4. Adău de fiecare casă 2 măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat.

5. Câte o zi de lucru de fiecarefamilie.

6 Venitele stolare uzitate în tract.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele și autorizația de a concura dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc; iar pe lângă prealabila încunoștiințare, candidații se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică, să fie cunoscuți de credincioși.

Hațeg, 2 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Hațeg în înțelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Nr. 107/1933 prot. (38) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante le cl. III Meșindorf, protopopiatul Sighișoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Teleg. Rom.».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat conf. coalei B.

2. Casă parohială.

3. Sesie parohială 4 jug. (la 3 hotare necomasat) pe hotarul comunei, și 18 jug. primite prin reforma agrară pe hotarul comunei Țelina (fânaț și pășunat).

4. Câte-o ferdelă (20 l.), bucate de familie.

5. Șase stânjini lemne de foc.

6. Stola obișnuită în tract.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în terminul fixat. Concurenții, cu prealabila învoire a protopopului, se vor prezenta în parohie pentru cânta, predica, servì și a face cunoștință cu credincioșii. Candidații vor anexa la documente, permisiunea dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, de a concura.

Sighișoara, la 11 April 1933.

Oficiul protopopesc ortodox Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial din Meșindorf.

Emilian Stoica
protopop.

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 5 August 1933 — Nr. 58

Telegraful R

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Pentru sfinţenia vieţii

După Pogorârea Duhului Sfânt, apostolii au vestit cu o râvnă fără păreche pe Isus şi Evanghelia sa. Din sămânţa cuvântului lui Dumnezeu propovăduit de ei au răsărit creştinii, iar dintre creştini strălucesc ca nişte făclii aprinse: sfinţii, cari au întrupat până la desăvârşire viaţa şi învăţătura Mântuitorului.

Dela aceşti oameni învăţăm noi cele mai alese însuşiri: cunoaşterea, lăpădarea şi jertfa de sine de o parte, ear de altă parte iubirea necondiţionată şi nelimitată faţă de Dumnezeu. Ei sânt exemple de viaţă sfântă, viaţă de ajutorare a nenorociţilor şi de mucenicie, icoane vii şi luminoase, care ne arată cum trebue să trăim ca adevăraţi creştini şi cum să alegem între iubirea de lume şi iubirea de Hristos Domnul nostru.

Căci sânt două lucruri deosebite, care stau faţă în faţă: Hristos şi lumea. între aceste două realităţi este o prăpastie. Nu le poţi slujì pe amândouă cu aceeaş credinţă curată. Nu poţi servì la doi domni deodată.

Creştinii cei dintâi au ales şi au iubit pe Isus. Işi vindeau averile şi trăiau în comun. Nime nu ducea lipsă de nimic şi erau toţi o inimă şi un suflet (Fapte, 4. 32).

In mare contrast faţă de ei stau creştinii de astăzi, cari au îndrăgit atâta de mult lumea, păcatul şi păgânătatea, încât a le mai vorbì despre sfinţenia vieţii, înseamnă a le cere ceva aproape peste putinţă de îndeplinit.

Ne rugăm mereu «Tatăl nostru... sfinţească-se numele tău»... Dar cum se sfinţeşte numele lui Dumnezeu, dacă noi *nu năzuim spre sfinţenie?* Prin sfinţenia faptelor noastre se sfinţeşte numele lui Dumnezeu. Prin dragostea şi prin credinţa noastră. Ori, noi facem tocmai contrarul. In loc să mărturisim cu credinţă şi cu dragoste pe Isus, ne lepădăm de El. In loc să iubim mai mult pe Dumnezeu, iubim lumea cu desfătările, grijile şi amăgirile ei. In acest chip am rămas creştini numai cu numele, şi din această cauză lucrează în mijlocul nostru cu atâta putere «taina fărădelegii» (2 Tes. 2 7).

In Nürnberg, un muncitor a făcut din lemn chipul Mântuitorului şi apostolilor săi, în aşa chip, că atingând sau răsturnând persoana Mântuitorului, toate chipurile se răstoarnă Răsturnând în schimb pe toţi apostolii, Isus stă pe loc.

Isus e centrul vieţii şi mântuirea sufletelor noastre. El trebue să stea drept în mijlocul vieţii noastre. Răsturnându-l pe El, toate se răstoarnă. Păstrând icoana vieţii Lui trează în mijlocul nostru, vom avea mulţumirea şi liniştea, care acum ne lipseşte.

Mântuitorul ne spune: Tot cel ce mă va mărturisì pe mine înaintea oamenilor, şì eu îl voiu mărturisì pe el înaintea Tatălui, carele este în ceruri. Iar celce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, mă voiu lăpăda şi eu de el înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri (Matei: 10, 32).

Acì nu este târguială: Ori cu Hristos, ori împotriva Lui. Cu Hristos, vânzându-l la fiecare pas, ne atragem osânda binemeritată şì aci pe pământ, şì dincolo, în cer.

De aceea să ne aducem aminte fără încetare de cuvintele Mântuitorului nostru şi să le trăim, mărturisindu-l cu credinţă şi cu dragoste; să ne aducem aminte că sântem creştini şi trebue să trăim creştineşte. Să ne privim viaţa în lumina şi în oglinda vieţii lui Isus Hristos, să ne înoim firea şi să trăim după sfânta Evanghelie. Căci după cum trăim astăzi, foarte mulţi dintâi vom fi *pe urmă*, şi cei de pe urmă *dintâi*. (Matei 19, 20).

Să nu ne luăm după gura lumii şi după moda nelegiuită a vremii care luptă în contra lui Dumnezeu, ci după Hristos şi sfinţenia Lui, căci *El* e bucuria, mângăierea şi mântuirea noastră în vecii vecilor.

Pr. Il. V. Felea.

Al treilea răspuns pentru „Unirea“

[Urmare şi sfârşit]

IV. Obiecţiuni liturgice

A rămas să mă mai ocup în acest număr al «Telegrafului Român» cu câteva obiecţiuni de natură liturgică pe cari a ţinut să mi le facă dl redactor Neda, pentruca cu ele să încheiu acest al treilea răspuns pentru «Unirea».

Pentru a-mi dovedi teza, că prefacerea se întâmplă printr'o rugăciune specială, numită epicleză — în care Duhul Sfânt este invocat anume spre acest scop — m'am provocat între altele, ca la un argument de natură liturgică, şi la rugăciunea euharistică din euhologiul lui Serapion de Thmuis, în cadrul căreia se află o foarte explicită şi veche epicleză a Logosului. Dl redactor aşa scurt de vedere cum este a crezut, că poate găsi o contrazicere între afirmaţia mea principiară şi între argumentul adus în favorul ei. Se poate, ca deoparte să vorbesc despre o prefacere a darurilor prin Duhul Sfânt, iar de altă parte să citez o epicleză a Logosului? Este Logosul = cu Duhul Sfânt? Asta DSa n'o pricepe şi «s'ar bucura dacă l-ar putea lumina cineva. Fie chiar şi ceva diacon sibian».

Voiu încerca să-l lămuresc pe dl redactor în cele ce urmează cu privire la această chestiune, cu toatecă felul ironic în care DSa şi-a exprimat această dorinţă lasă pe oricine să înţeleagă, că personal consideră acest lucru de foarte greu, dacă nu chiar imposibil. Pentruca lucrurile să poată fi urmărite în cunoştinţă de cauză, dau încăodată textul epiclezei din discuţie. «*Dumnezeule al adevărului să vină Cuvântul Tău cel sfânt peste pâinea aceasta, pentruca să se facă pâinea trupul Cuvântului şi peste păharul acesta, pentruca să se facă păharul sânge al adevărului*». Epicleza aceasta dovedeşte sau teza catolică, sau pe cea ortodoxă. Tertium non datur. Dacă prefacerea se întâmplă într'adevăr prin cuvintele Domnului, atunci cum se poate dle redactor ca în această liturgie din euhologiul lui Serapion să mai existe — **după** *aceste cuvinte* — o rugăciune în care să se ceară ca Logosul să se coboare şi să facă pâinea trupul Său, iar păharul sângele Său? Nu ţi se pare, că în acest caz invocarea Logosului este *superfluă*, ca să nu zic absurdă?... Liturgia din euhologiul lui Serapion este o liturgie pe care eu aş numi-o a Logosului, pentrucă dela început şi până la sfârşit Logosul stă pe planul întâi. Dacă teoria catolică ar fi adevărată atunci ar trebuì ca importanţa cuvintelor Domnului să fie reliefiată şi accentuată — aici mai mult decât în ori care altă liturgie. Ori, nu este cazul. Rostul acestor cuvinte se reduce şi aici la aceea, să *justifice* aducerea pâinii şi a vinului pe sfântul altar. Nimic mai mult... Apoi dacă cuvintele Domnului nu apar ca având importanţă mai mare, nici chiar într'o liturgie a Logosului, cum este cea de faţă, atunci este evident, că *nu ele sunt acelea cari prefac*, ci rugăciunea care urmează după ele, adecă epicleza. Imprejurarea, că în epicleza de faţă este invocat Logosul, nu Duhul Sfânt, mie nu-mi dă prea mult de gândit. Dle redactor! Chestiunea despre care se tratează în primul rând, nu este aceea a persoanei invocate ca atare, ci aceea dacă prefacerea se întâmplă prin *repeţirea cuvintelor* Domnului, sau prin *epicleză* peste tot. Alternativa este: Sau cuvintele Domnului, sau epicleza! Liturgia de faţă — ca şi toate liturgiile de altfel — este pentru cazul din urmă, pentru epicleză. Că în epicleza ei este invocat Logosul şi nu Duhul Sfânt este ceva de tot accidental. Numărul epiclezelor Logosului — în treacăt fie zis — este disparent de mic faţă de acela al epiclezelor Duhului Sfânt. Pentru mine o

FOIŞOARA

O carte nouă

Nu de mult a ieşit de sub teascurile tiparului o carte nouă: «*Pidalion*»-ul. Doi preoţi tineri, unul Arhimandrit Zosima Tărâlă şi altul preot de mir, Haralambie Popescu din Bucureşti, şi-au unit puterile de muncă şi pricepere, dând la iveală o colecţie de canoane, umplând prin aceasta o parte din golul ce-l avem noi în Biserica Ortodoxă Română. Ce urmăreşte această colecţie, lămuresc autorii în „Cuvântul“ cu care încep cartea. Pe lângă folosul practic, mărturisit de autori, acest „mânelnic“ de canoane, prezintă şi o altă însemnătate. Dă putinţă creştinilor, — cler şi popor — să facă cunoştinţă apropiată cu „Tocmelile Bisericii“, care precum zice Mitropolitul Ştefan, (Indreptarea legii, Târgovişte, 1652) „pun lege, legătură şi hotar împăraţilor şi domnilor, patriarşilor şi mitropoliţilor, egumenilor şi călugărilor, preoţilor şi diaconilor, boerilor şi bogaţilor, stăpânilor şi slujilor, celorce oblăduesc şi celorce se oblăduesc, părinţilor şi ficiorilor, bărbaţilor şi muierilor, însuraţilor şì celor neînsuraţi, celor posnici şi celorce nu postesc, înţelepţilor şi celor nedomeriţi. Acestea învaţă şi pre împăratul şi domnul să le ţină şi să le cinstească cu toată puterea şi pre Mitropoliţi şi Episcopi“.

Prin urmare „Tocmelile Bisericii“, având o viaţă vecinică şi o obligaţie universală, e necesar să fie cunoscute cât mai mult şi mai bine nu numai de cler, ci şi de mireni. Dar „cum să se audă, dacă nu se predică şi cum să se citească, dacă nu se tipăreşte?“ Iată aici meritul autorilor! Pidalionul tipărit la 1844 în mănăstirea Neamţu de mitropolitul Moldovei, Veniamin Costache, este foarte rar; apoi tradus fiind într'un limbagiu greoiu şi tipărit cu litere chirilice, îl face şi mai greu de folosit. Nu mai vorbesc de colecţiunea de canoane a Mitropolitului Andrei Şaguna dela 1871: „Cartea manuală de canoane“... cu comentarii, o prelucrare scurtă a Pidalionului cu comentarii, unele fiind extrase din Pidalion, iar altele adăogate de Şaguna — de asemenea fiind foarte rară, — apariţia Pidalionului astăzi face un mare serviciu bisericii noastre.

Cuprinsul Pidalionului îl formează:

1. Canoanele sfinţilor Apostoli.

2. Canoanele celor şase sinoade ecumenice.

3. Sinoadele particulare în ordinea următoare: *a)* Canoanele sinodului din Constantinopol 861, *b)* ale celui din Constantinopol 879, *c)* ale celui ţinut sub Ciprian în Catargina 257, *d)* ale celui din Ancira 314, *e)* din Neocezareea, *f)* din Gangra, *g)* din Antiohia, *h)* din Laodicea, *i)* din Sardica, *j)* ale celui din Constantinopol 394, şi *l)* ale celui din Catargina 419.

4. Canoanele sfinţilor Părinţi: Dionisie, Grigorie din Neocezareea, Petru, Atanasie cel Mare, Vasilie cel Mare, Grigorie cel Mare, Grigorie Teologul, Amfilohie, Timoftei, Teofil, Ciril, Ghenadie, Ioan Ajunătorul, Tarasie, Nichifor Mărturisitorul, şi Nicolae al Constantinopolului.

In ce priveşte aşezarea sinoadelor şi a sfinţilor Părinţi, autorii au urmat odinea Pidalionului tipărit la 1844. Limba este neaoş românească.

Materia din Pildalion e împărţită, după obiectul ei, în capitole, iar canoanele provenite din orice sinod, sau date de oricare din sfinţii Părinţi şi care se referă la acelaş obiect, sânt aşezate sub acelaş capitol în ordine cronologică.

Având în vedere că lucrarea formează un singur volum, consultarea devine foarte uşoară, întrucât un singur comentar lămureşte *„stricto sensu“* canoanele de sub acelaş capitol, fără să fii nevoit a răsfoi sute de file pentru fiecare canon în parte. In ce priveşte explicaţiile sânt extrase parte din tălmăcirile Pidalionului, la care s'au mai adăogat date din istorie şi din opera

epicleză a Logosului este de altfel un argument mai puternic împotriva teoriei catolice, decât o epicleză a Duhului Sfânt. Şi aceasta pentrucă cea dintâi îmi arată în mod palpabil — *prin însaşi existenţa ei* — ineficacitatea, caracterul inoperant al cuvintelor Domnului. Dacă acestea din urmă ar săvârşì ele de fapt prefacerea, atunci — logic vorbind — invocarea Logosului, făcută cu cuvinte cari cer tot prefacerea darurilor, ar deveni ceva absolut imposibil. Eficacitatea cuvintelor Domnului şi epicleza Logosului sunt două lucruri cari se exclud cu desăvârşire. Aplicând consideraţiile acestea la cazul nostru special vom spune, că liturgia din euhologiul lui Serapion respinge — prin epicleza pe care o conţine — teza, că cuvintele Domnului ar săvârşì prefacerea şi respingându-o confirmă pe cea ortodoxă.

O altă obiecţiune a dlui redactor are în vedere papirusul dela Dêr-Balyzeh din Egipet, descoperit de Flinders Petri la 1907 şi care cuprinde fragmentele unei liturgii. Textul acestui papirus este foarte vechiu, se urcă până prin veacul II. Despre acest text susţine dl redactor că nu ar avea epicleza *după* cuvintele Domnului, ci *înaintea* lor şi pune întrebarea: Dacă teza ortodoxă despre sfinţirea darurilor prin epicleză este adevărată, cum se poate ca în acest text foarte vechiu să avem epicleza *înainte* de cuvintele Domnului? Prin această întrebare Dsa mi-a dovedit cu vârf şi 'ndesat, că nu are nici ideie despre structura liturgiilor din familia alexandr nă, căci dacă ar fi avut, ar fi ştiut că toate aceste liturgii au câte două epicleze — o quasi-epicleză înainte de referatul cinei şi o epicleză formală şi explicită după acest referat. Şi papirusul dela Dêr-Balyzeh a avut epicleza de după referat. Acest lucru este astăzi îndeobşte recunoscut. Doar Blajul dacă mai are ceva de obiectat!! Dovada ne-o face manuscriptul însuşi. Lipsa ei nu este o lipsă iniţială, originală şi reală, ci una provenită exclusiv din cauze externe, din cauza *deteriorării* filelor. Textul n'a putut fi descifrat decât până la cuvintele «şi ne rugăm», cari se află tocmai la începutul epiclezei şi cari ne dau să înţelegem, că textul se *continua*. Afară de aceea, mai la vale a putut fi descifrată *în parte* rugăciunea pentru împărtăşirea rodnică. Această rugăciune vizează şi ea existenţa epiclezei care a premers. Nu mai vorbesc de asemănările mari cari există între liturgia aceasta şi cea a sfântului Marcu, asemănări cari ne duc la concluzia şi mai precisă a existenţei unei epicleze a Duhului Sfânt. Dacă dl redactor doreşte să fie mai amplu informat cu privire la această chestiune, îl rog citească din «Échos d'Orient», două studii ale lui Salaville întitulate: «Le nouveau fragment d'anaphore égyptienne de Deir-Balyzeh» (1909) şi «La double épiclèse des anaphores égyptiennes» (1910).

Deadreptul ridicolă este întrebarea referitoare la cuvântul ἔτι, din liturgia sfântului Marcu. Dle Redactor! Spune-mi pe conştiinţa de preot a Sf. Tale: Cetit-ai cel puţin odată în viaţă această liturgie? Aici îmi este imposibil să-ţi arăt, în toată a ei splendoare, epicleza liturgiei sfântului Marcu pe care Cucernicia Ta o consideri aşa de grăbit drept «un apendice oarecare». Ţi-o voi arăta însă într'alt loc, unde acest lucru este posibil şi tot acolo vom vedea şi istoria cu acel ἔτι, pe care eu l-am găsit înfipt drept în mijlocul cuvintelor Domnului.

Ce rău ai făcut dle redactor, că ne-ai pus pe noi sibienii sub anatema patriarhului Gherman II (1222—1240) din Constantinopol! Şi prin aceasta ne-ai arătat că nu ai nici un contact direct cu izvoarele originale şi că aduni frânturi de texte de pe unde poţi şi cum poţi şi scoţi fără nici un simţ critic nişte concluzii, de-i stă omului mintea'n loc. Şti unde se află pretinsa anatematismă a lui Gherman? Iţi spun eu. In epistola dogmatică îndreptată contra bogomililor cari respingeau tainele. Eu citesc în aceeaşi epistolă cu totului tot alte lucruri cu privire la sfinţirea darurilor. Duhul cel preasfânt şi atotputernic este acela care preface pâinea şi păharul, puse pe masa tainică şi sfântă. Vezi această epistolă în cartea lui G. Ficker întitulată: «*Die Phundagiagiten*», Leipzig 1908, p. 122.

Propaganda catolică printre ortodocşi a fost în veacul XVII mai mare decât oricând. Urmarea acestei propagande a fost, că unii dintre teologi au fost influinţaţi de anumite doctrine catolice. Aşa s'au găsit teologi — mai ales în Rusia — cari au profesat între altele şi învăţătura catolică privitoare la sfinţirea darurilor. Dl redactor s'a provocat la aceştia pentru a-şi întări punctul Dsale de vedere catolic. Nu ştiu dacă Dsa ştie, că sinodul bisericii ruseşti — care era singurul for competent să judece chestiunile acestea şi să dea mărturie solemnă despre ceeace se crede şi trebue crezut — şi-a spus foarte limpede cuvântul în această chestiune. Şi şi l-a spus altfel decât crede poate Dsa. In 1690 a dat anatemei pe cei câţiva teologi latinizanţi şi a spus, că «prefacerea trupului şi sângelui lui Christos se săvârşeşte în dumnezeeasca liturgie — aşa dupăcum învaţă dascălii răsăriteni *şi ai noştri cei mai vechi ruşi* — prin venirea şi lucrarea Duhului Sfânt, prin invocarea episcopală sau preoţească în cuvintele rugăciunii către Dumnezeu Tatăl: «Fă adecă pâinea aceasta scump trupul Christosului Tău, iar ce este în potirul acesta scump sângele Christosului Tău, prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt».

Dl redactor bătătoreşte drumuri foarte înguste de ale teologiei medievale atunci când afirmă, că «Spiritul Sfânt e invocat nu ca să prefacă darurile, ci ca să ajute ca cele Sfinţite să ni-să facă *nouă* în trupul Domnului, adecă să ne fie spre sfinţire şi mântuire». Teoria aceasta inventată de Ioan Turrrecremata — pentru a răstălmăcì sensul limpede ca lumina soarelui, pe care-l are epicleza — este cea mai monstruoasă siluire care s'a adus vre-odată textelor liturgice. Nu vei găsì în toată lumea un om normal căruia, cetind epicleza, să-i treacă prin minte gândul, că prin ea s'ar cere ca cele sfinţite să ne fie nouă spre sfinţire şi mântuire. Pentruca cineva să poată găsi asemenea înţelesuri trebue să fi făcut mai întâi cunoştinţă cu apucăturile cele de multe feluri ale scolasticei. Ţin să-ţi aduc aminte dle redactor, că epiclezele vorbesc despre pâine şi vin **simplu** şi cer ca acestea să fie prefăcute. Ascultă b. o. liturgia siriacă a lui Marutas şi spune-mi la urmă, dacă poţi găsì în ea înţelesul preconizat de cucernicia Ta mai sus? Preotul se roagă aşa: «Milostiv fi mie Dumnezeule iubitorule de oameni şi trimite peste mine şi peste darul acesta Duhul Sfânt, *Duhul care... plineşte în mod esenţial toate tainele Bisericii* şi să se odihnească peste aceste daruri şi să le sfinţească pe ele. *Şi să prefacă* **pâinea aceasta simplă (panem hunc simplicem)** şi să o facă însuşi trupul care s'a jertfit pentru noi pe cruce, însuşi trupul care a înviat cu mărire... însuşi trupul Cuvântului lui Dumnezeu şi al Mântuitorului nostru Iisus Christos»: Poporul răspunde: Amin. Lucrurile se repetă şi la păhar. Vezi colecţia de liturgii a lui Renaudot, vol. II, pg. 264—265.

Dacă teoria aceasta ar fi adevărată şi în epicleză nu s'ar cere decât roade ale împărtăşirii atunci ar trebuì ca epicleza să existe şi în liturgia darurilor mai 'nainte sfinţite, pentrucă şi în ea se împărtăşesc credincioşii şi şi pentru aceştia ar trebuì să se ceară aceste roduri. Dar nu găsim nici urmă despre ea. Găsim în schimb alte rugăciuni foarte frumoase în cari preotul cere — ca şi în celelalte liturgii — daruri pentru ceice se împărtăşesc. Şi ce limpede este graiul acestor rugăciuni!! Le înţelege şi cel mai simplu ţăran.

Mă opresc aici. De încheiere încă un cuvânt. Dl redactor a spus la sfârşitul articolului Dsale, că la tratarea problemei epiclezei se cere «mai multă seriozitate» şi că atunci când este vorba de soluţionarea ei, nu se poate recurge «la fel-de-fel de chiţibuşerii ţesute cu aţă albă, de marcă ştiinţifică». Cred, că după toate cele expuse în acest al III răspuns sunt în drept să trag încheierea, că nu eu, ci dl redactor are nevoie de o doză cât mai mare de seriozitate şi că dânsul este cel care umblă cu «chiţibuşerii ţesute cu aţă albă de marcă ştiinţifică», pentruca să poată salva în felul acesta cel puţin aparenţele discuţiei. Dle Redactor! Lucrul cel mai bun pe care-l poţi face este să te apuci să citeşti zi şi noapte, nu ce spun teologii de mâna a zecea despre epicleză, ci ce spun înşişi părinţii şi liturgiile Bisericii despre ea. Sunt absolut sigur, că dacă vei face acest lucru cu toată buna credinţă vei ajunge să-ţi revizuieşti singur şi pe deantregul afirmaţiile pe cari le-ai făcut cu atâta uşurinţă.

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Politica şi confesionalismul

II

— Câteva aspecte şi constatări —

Directorii şcolilor din Ardeal sânt în majoritate gr. cat. In comune pur ortodoxe învăţătorii sânt uniţi, câtă vreme în comune gr. cat. aceştia nu admit niciun învăţător ortodox.

Guvernanţii naţional-ţărănişti, prin acest sistem inaugurat pentru Ardeal şi urmat metodic, urmăresc, într'un viitor nu prea îndepărtat, cotropirea elementului ortodox. Prin indulgenţa părtinitore sugerată de clubul politic, la diferitele examene se strecoară cu medii exagerate elementele greco-catolice. Acestea ori se plasează, în baza mediilor dela examene, în posturi bune, ori obţin burse pentru continuarea studiilor. Ortodocşii, ajunşi în coada listei de clasificare, şomează, ori din lipse de ajutoare trebue să renunţe la continuarea studiilor.

Rezultatul poate fi întrezărit de pe acuma, dar consecinţele ultime pot fi de o gravitate nebănuită. De aceea nu putem rămânea indiferenţi faţă de ofensiva catolică, oricât de anacronice ar părea discuţiile confesionale între românii de acelaş sânge din România de astăzi. Trebue să le aducem aminte fraţilor din vechiul regat suferinţele ortodocşilor din Ardeal, martirajul bisericii ortodoxe, ai cărei fii au fost victimele iesuitismului catolic. Fără a ne opri la numeroasele cazuri arătate cu preciziune în istoria bisericii noastre a dlui prof. S. Dragomir dela universitatea din Cluj, nu vom aminti decât un singur fapt care va edifica şi pe cei mai sceptici:

In arhiva curţii şi a casei statului (Hof-Haus und Staatsarchiv) din Viena, secţia actelor consiliului de stat (Staatsrathakten) avem actul no. 65 din 8 Ianuar 1782, privitor la progresele unirii. Episcopul *Maior*, dela Blaj, informează pe împăratul Iosif II şi cere:

1. Preoţii neuniţi să fie reduşi ca număr, mănăstirile călugărilor ortodocşi să fie dărâmate, călugării alungaţi peste graniţă, iar uniţii să fie ajutaţi sub toate formele;

2. Să se publice în toate satele că Maestăţii Sale nu-i plac ortodocşii;

3. Prea uşor li se permite ortodocşilor să-şi facă alte biserici în locul celor luate ori sigilate;

4. Preoţii hirotoniţi în afară de graniţele împărăţiei habsburgice să fie făcuţi iobagi. —

E de prisos, cred, să mai însoţim de vreun comentar manifestarea de intoleranţă faţă de neamul său a acestui episcop.

---

lui Nicodim Milaş pe unde s'a văzut că este absolut necesar.

O altă latură practică mai are lucrarea şi prin „tabla de materii", şi mai ales prin „indicele alfabetic" dela sfârşitul operii, aşa că prin aceasta cetitorilor li se oferă o foarte mare uşurare, aflând imediat ceeace doresc. Lucrarea conţine 484 pagini, format mare. Costă 350 Lei, iar dela autori: Haralambie Popescu, str. Sfinţilor Voevozi nr. 4 cu 300 Lei, iar pentru Eparhii dela 100 exemplare în sus 250 Lei.

Am făcut această mică dare de seamă, atrăgând atenţiunea onoratei preoţimi, ca să-şi îmbogăţească bibliotecile proprii, precum şi cele parohiale, cu această operă de mare necesitate şi valoare. O fac aceasta, întrucât nu s'a tipărit într'un număr prea mare, aşa că sântem siguri, că în cea mai scurtă vreme va fi epuizată.

Prof. **Dr. A. Buzdug.**

*Rugăciune**

de DUMITRU OLARIU

1.

In faţa Ta ne închinăm, Părinte,
Prinosul să-ţi aducem azi venim;
In faţa Ta ne închinăm, Părinte,
Dar nu avem nici imnuri, nici cuvinte
Puterea Ta 'ndeajuns s'o preamărim.

2.

Că nu ne-ai dat uitării niciodată,
Şi-alăturea cu noi mereu ai fost.
Că nu ne-ai dat uitării niciodată,
Credinţă 'n piept ni-ai pus — nestrămutată
Şi scut ni-ai fost, Părinte, şi-adăpost.

3.

Tu ai văzut cumplita nedreptate,
Durerea picurată strop cu strop;
Tu ai văzut cumplita nedreptate
Şi lacrimile noastre prea-curate
Şi sângele ce-a curs la noi — potop.

4.

Te-a 'nfiorat cum gem îngenunchiaţii,
Pe sfântul lor pământ înstrăinat,
Te-a 'nfiorat cum gem îngenunchiaţii,
Şi 'n pulbere-ai sfărâmat atunci Carpaţii
Şi Milcovul şi Prutul le-ai secat.

5.

Pe nouă temelii ai pus o Ţară
Şi soare nou aprins-ai pentru ea;
Pe nouă temelii ai pus o Ţară,
Aşa precum strămoşii o visară
Şi-a noastră 'n veci va rămânea...
— — — — — — — — — —

6.

Din slava ce Te 'nconjură, Stăpâne,
Intoarce-Te o clipă înapoi;
Din slava ce Te 'nconjură, Stăpâne,
Ascultă glasul mucedei ţărâne
Şi-al celor ce-Ţi vorbesc acum prin noi.

7.

Cântare-Ţi vom aduce şi mărire
Nu 'n trâmbiţi poleite cu argint:
Cântare-Ţi vom aduce şi mărire
Prin dragostea de jertfă — şi iubire,
Prin stropii de sudoare ce nu mint.

8.

O candelă va fi în noi credinţa
Aprinsă la altarul unui schit,
O candelă va fi în noi credinţa
Şi 'n ea pluti-va 'n veci recunoştinţa,
Iar Tu vei fi, Stăpâne, prea-mărit.

9.

Primeşte fumul jertfei noastre sfinte
Şi rugile ce azi Ţi se proştern.
Primeşte fumul jertfei noastre sfinte
Şi harul Tău asupră-ne, Părinte,
Şi pacea Ta, revars'o în etern.

* „Rugăciunea" ce publicăm aici, am găsit-o într'un manuscris original, printre hârtiile mele. Notele mele zilnice m'au ajutat să-i reconstituesc istoria — pe cât de simplă, pe atât de mişcătoare. In anul 1929, la ziua de 10 Mai, când liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu sădea în curtea sa STEJARUL UNIRII în cadrul unei serbări vioae - de faţă fiind şi domnul general C. Gâvănescul pe-atunci comandant al corpului VII armată — autorul, elev în clasa VII de liceu, a compus şi rostit poezia ce se vede aici. „Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă". Cei patru ani trecuţi de-atunci, au deschis talentatului meu coleg coloanele unor publicaţii de seamă ca: Gândirea, Ţara Bârsei etc.

Pentru gingăşia simţemintelor patriotice pătrunse de suflul divin al unei pietăţi sincere ce le cuprinde, o public, convins că ea poate onora pe-un favorit al muzelor oricât de avansat în dibăcia închegării rimelor măiastre. N'a mai fost publicată nicicând. Ceva mai mult: după câte îmi amintesc, autorul nu mai posedă nici cópia ei. **GRIGORIE T. MARCU.**

Vrem să se ştie că ceeace a fost îngăduit în trecut sub Habsburgii catolici, — sau dela 1919 până astăzi, de dragul întregirii ţării, — nu se va mai tolera în viitor.

România trebue să fie aceeaş mamă bună pentru toţi Românii cinstiţi, fără deosebire confesională; iar prăpastia ce o sapă între fraţi conducătorii uniţilor, trebue nivelată, ca nu cumva aceasta să devină armă de propagandă la îndemâna duşmanilor noştri, care ne pândesc atenţi voind să ne surprindă greşelile pentru a profita de slăbiciunile noastre ce nu pot fi scuzate în epoca în care trăim.

Prof. **Aurel Popa.**

Generalul: Cristea Vasilescu

I

Sibiul nostru cultural are cinstea să trimită spre estul ţării, spre Basarabia, pe un probat ambasador al conştiinţei strămoşeşti, pe generalul Cristea Vasilescu, nou numitul comandant al diviziei, cu reşedinţa la Bălţi.

14 ani a trăit şi a muncit generalul Vasilescu Cristea între noi; timp în decursul căruia, acest mare român, om superior şi ostaş desăvârşit, şi-a încopciat sufletul lui de sufletul nostru al tuturora, cucerindu-ne admiraţia noastră sinceră şi obiectivă.

Viaţa şi opera carierii lui de ostaş s'ar putea concentra într'un singur ideal, acela de a demonstra generaţiilor mai tinere adevărul inmutabil, că: Evanghelia şi drapelul oştirii, că crucea şi spada, sunt şi vor rămânea acele două centre ale solidarităţii noastre naţionale, din care izvorăsc pentru noi, pentru toţi, toate energiile creatoare de caractere superioare, capabile să înţeleagă imperativele categorice ale prezentului.

Generalul Cristea Vasilescu, deşi ne este nouă, ardelenilor, prea-bine cunoscut, totuşi doresc a fixa la plecare, personalitatea şi opera lui, — pentru ca urmaşii noştri, din cadrele oştirii, să înţeleagă la rândul lor datoria de a perpetua munca înţeleaptă şi de a bătuci cărările indicate de acest vrednic înaintaş al lor.

Mamă ardeleancă, tatăl ialomiţan, să trudesc a da o creştere aleasă odraslei lor, Cristel, care ajungând în liceul militar din Iaşi nu se remarcă numai prin inteligenţa şi prin râvna lui după lumina cărţii, nici numai prin puterea lui de muncă — care puse în uimire pe toţi profesorii şi pe toţi instructorii săi — ci se remarcă în deosebi prin fondul lui sufletesc, din belşug binecuvântat de Dumnezeu cu daruri şi cu virtuţi din rodnicia cărora se ţese în jurul personalităţii, în jurul elevului Cristel Vasilescu, o aureolă, care apreciată în întregime de înţeleptul rege Carol I, îi deschide elevului din Iaşi, după absolvirea liceului militar, drumul spre universităţile militare ale Germaniei de eri.

Reîntors din apus sublocotenentul Vasilescu este apreciat şi îmbrăţişat de toţi comandanţii de elită ai oştirii, astfel încât i se dă posibilitatea în curând ca în cadrele şcoalei militare de infanterie din Bucureşti, în calitate de comandant de companie şi batalion, să-şi desfăşoare întreaga sa personalitate şi să-şi valorifice spre binele oştirii toate comorile lui sufleteşti şi intelectuale.

O mare parte dintre entuziaştii şi tinerii comandanţi ai infanteriei, ce intră în răsboiul pentru întregirea neamului, au purtat pe sufletul şi pe caracterul lor de luptători viteji şi de comandanţi prudenţi, pecetea personalităţii şi a caracterului fostului lor comandant şi educator.

In răsboiul cel mare, conducerea superioară a armatei îl învredniceşte cu unele dintre cele mai delicate misiuni, de rostul şi de prompta executare ale cărora depindea de multeori forţa morală a întregii noastre armate.

Este destul să amintesc, că şeful biroului operaţiilor armatei ce ocupă Budapesta, a fost locotenent-colonelul de atunci Cristea Vasilescu.

In anul 1920 — când în ţara întregită şi mărită ia fiinţă în Sibiu — a doua şcoală militară pregătitoare de ofiţeri de infanterie, — spre norocul oştirii şi spre binele neamului, marele patriot, ministru de răsboi pe atunci, generalul Răşcanu, îl numeşte comandant la această şcoală, avansându-l la gradul de colonel, abea la etatea de 34 ani, pe distinsul ofiţer de stat major, Vasilescu Cristea.

In calitate de comandant al unei universităţi militare, colonelul Vasilescu Cristea, crucea lui Hristos o a ridicat şi înfipt în inima şi în cugetarea corpului profesoral şi a elevilor acestei şcoli, drept simbol de entuziasm şi de ocrotire şi drept izvor de inspiraţie pentru formarea caracterelor ostăşeşti şi creştineşti capabile să înţeleagă noul apostolat al ofiţerului din ţara întregită.

Intre primii colaboratori ai săi, în acele timpuri de uriaşe prefaceri, am avut marele noroc şi rara cinste să fiu şi eu rămânând azi purtătorul şi vestitorul ideilor şi a metodei de educaţie prin iubire, prin credinţă şi prin însufleţire, inaugurate şi fixate în conştiinţa şcolii de către primul comandant al acestei „Alma Mater" al infanteriei României întregite.

Şi nu mă sfiesc să mărturisesc un adevăr, că alături de el şi prin el, privind noi problemele ce am avut de rezolvat, fiecare prin catedra sa am isbutit să atingem un ideal comun, numai privind din faţă obiectivul comun, prin prisma personalităţii şi trecând energiile şi vibraţiile sufletului şi a creerului nostru prin retorta deapururi clocotindă a personalităţii comandantului nostru de atunci, colonelul Vasilescu Cristea.

„Amvon trebue să faceţi din catedră, domnilor profesori! Hristos şi virtuţile neamului trebue să vorbească prin graiul Domniilor voastre, convingându-vă şi însufleţindu-vă de adevărul, că numai apostolii desăvârşiţi pot creşte şi pot cuceri pentr'un apostolat greu pe tinerii, cari au fericirea să treacă pragul unui sanctuar, cum trebue să devie această universitate a silinţelor militare". Cu aceste cuvinte lapidare îşi întroduce cuvântul său de inaugurare, în 1920, cu ocaziunea sfinţirii şi a deschiderii şcoalei militare de infanterie „Principele Carol" din Sibiu, comandantul Vasilescu Cristea.

Şi de atunci — până la anul 1928 — când trece cu strălucit succes examenul de general şi când după 8 ani de zile de muncă comună bărbatul cu o înfăţişare agreabilă şi captivantă, ostaşul înzestrat cu maniere mai mult decât alese, apoi românul de o intransigenţă naţională ce-i face cinste, Vasilescu Cristea este prezent zi cu zi şi ceas cu ceas în mijlocul nostru îmbărbătând şi entusiasmând, corpul ofiţeresc, profesori şi elevi deopotrivă.

La 1928 bunul nostru destin ni-l fixează în fruntea comandamentului şcolilor militare de infanteria din întreagă ţara, iar apoi, la 1931, când este avansat la gradul de general, i se încredinţează comanda brigăzii 18 infanterie din Sibiu, unde îl ajunge ordinul să se prezinte la un nou examen, care deschide drumul celor vrednici spre divizie, corp de armată şi inspectorate de armată.

După trecerea cu strălucit succes şi a acestui de tot greu examen, generalul Vasilescu Cristea primeşte ordinul care-l fixează la comanda diviziei din Bălţi.

Cred că în ziua plecării lui dintre noi este de a mea datorie morală ce izvoreşte dintr'un profund sentiment de recunoştinţă pentru prietenia sinceră ce mi-a arătat în decurs de 14 ani, apreciind prin mine valoarea şi importanţa moralei creştine în cadrele învăţământului militar, să subliniez ceeace a crezut şi crede Ardealul, apoi istoricul nostru oraş Sibiu, despre activitatea generalului Cristea Vasilescu din decursul celor 14 ani trecuţi, privind această activitate din punct de vedere ostăşesc, social şi naţional românesc.

Şi, asigur pe toţi cetitorii acestui prea serios ziar, că nu voi permite conştiinţei mele nici un cuvânt de măgulire şi nici un act de curtoasie, obişnuit la astfel de ocaziuni; întrucât dorinţa mea este ca în nordul Basarabiei, generalul comandant al diviziei din Bălţi să fie cunoscut şi apreciat după valoarea exactă a personalităţii şi a caracterului său de ostaş şi de român.

(Sfârşitul urmează).

Protopopul Locotenent-colonel:
I. Dăncilă.

Probleme, fapte, comentarii

Dumnezeu, Patrie şi Rege, de protopopul Lt. colonel *Ion Dăncilă*. Sibiu, 1933. Lei 80.

Prea Cucernicia Sa părintele protopop militar Ion Dăncilă s'a impus după război ca un vrednic şi înzestrat ostenitor al Domnului într'o parte de vie pentru care n'am avut şi nu avem nici astăzi toată grija cuvenită. E vorba de armata ţării, acel vast stadion prin care trece întregul tineret al României şi a cărui influenţă e dătătoare de ton pentru toată viaţa de după aceea a ţăranului şi a intelectualului român. E ştiut câţi ficiori de-ai satelor noastre nu vin dela cazarmă cu credinţa părăsită pentru cine ştie ce sectă şi câţi alţii nu se întorc cu moralitatea iremediabil destrămată de relele pilde şi urâtele vorbe sub influenţa cărora a stat în timpul în care caracterul lui abia se formează. De câteori nu ne-a fost dat să vedem cum îşi descarcă câte un plutonier tot ligheanul de sudalme asupra câte unui soldat, uneori iaca aşa ca să-şi arete autoritatea. Câte lucruri urâte nu va fi învăţând apoi bietul ficior curat al satului, dacă are nenorocul să fie ordonanţă la un ofiţer (poate fi chiar căsătorit ofiţerul) la care nu se întrerup zaiafeturile şi nu aude o vorbă care să samene a rugăciune De câte ori nu suntem siliţi să ne punem întrebarea: este cazarma românească o şcoală bună pentru tineretul ţării? Pleacă tinerii noştri din ea oameni serioşi, iubitori de ordine şi de bunăcuviinţă? Şi răspunsul pe care ni-l dăm este: cum sunt ofiţerii, aşa va fi întreaga atmosferă din cazarmă. Nicăiri, ca la armată, nu e atât de mare influenţa superiorului. O ofiţerime care să dea o pildă bună în puterea ei morală, care să se ferească de-a folosi cuvinte greţoase, care să arete cel mai mare respect pentru principiile morale şi religioase ale poporului, ne va da o tinerime serioasă. Educaţia moral-religioasă a ofiţerilor e o parte capitală din problema formării tineretului.

Aici ţinteşte activitatea P. C. Sale părintelui Dăncilă. Profesor la şcolile de aplicaţie Infanterie şi Cavalerie şi la şcoala pregătitoare de ofiţeri Infanterie, P. C. Sa „a bătucit, cum spune în prefaţă, cărări necunoscute în domeniul duhovniciei militare". Volumul acesta e al 7-lea între publicaţiile P. C. Sale şi cuprinde un număr de 27 exortaţiuni în care e îmbinată foarte potrivit partea religioasă cu preocupările şi cu caracterul unui tânăr ofiţer român. Caracteristic scrisului şi predicei părintelui Dăncilă este o vânjosenie românească şi tinerească — aşa de atrăgătoare pentru tineri — împletită cu o mireasmă de cea mai pură şi intensivă religiozitate. Fără a cădea în grandilocvenţa goală a frazelor patriotice sau în laicismul fad al mediului căruia i se adresează, dar nici în clişeele uzate ale predicii pentru bătrâni, P. C. Sa ştie să fie de-un naţionalism palpitant, de-o actualitate ce ţine tinărului interesul mereu treaz, vărsând peste ele balsamul unei religiozităţi ce atinge uneori dulceaţa misticei. Sânt pagini ce pot sta cu cinste într'o antologie literară, reprezentând clasic genul căruia i s'a dedicat P. C. Sa părintele Dăncilă.

Dr. D. Stăniloae.

*

Oastea Domnului în Bucureşti. — *Puterea de viaţă a Oştii Domnului s'a afirmat cu tărie în cea mai nouă adunare a ei, ţinută în capitala ţării, în ziua praznicului sfântului proroc Ilie, când fraţi ostaşi din 18 judeţe, începând dela Orhei şi până la Severin, în număr de peste o mie de credincioşi, s'au strâns la Bucureşti, la adunarea secţiei centrale.*

Cuvinte pline de frumoase şi folositoare învăţături pentru ostaşi, au rostit şi la această ocazie: I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban, preşedintele adunării, Pr. Vasile Ouatu, Pr. Gh. Secaş dela Sibiu, fr. I. Gr. Oprişanu. Ostaşii în mare număr au luat parte la slujbele din sfintele biserici dela Ghencea şi Kalendaru. Adunarea Oştii Domnului ţinută în marea sală a Căminului cultural din Cărămidarii de jos, a trimis o telegramă către părintele Iosif, la Davos, în Elveţia, cu «dor înaripat de revedere pe fronturile de luptă».

Adunarea Oştii Domnului în inima ţării a avut darul să cucerească şi inimile multora, cari până atunci nu vedeau cu ochi buni mişcarea pornită dela Sibiu.

*

Tot episcopul Fiedler. — *Ne-am ocupat, în câteva notiţe, de atitudinea episcopului romano-catolic dela Oradea-Satu-mare, Dr. Fiedler, faţă de statul în care episcopul pusese jurământ să-i fie cetăţean credincios în toate împrejurările. Felul cum înţelege acest slujitor al bisericii să-şi ţină jurământul şi să fie propagator de pace şi bunăînţelegere între cetăţeni, se învederează şi din ordinul mai nou dat de episcop învăţătorilor maghiari şi şvabi dela şcolile confesionale să nu prezinte matricolele spre verificare organelor de control ale statului, aşa cum prevede legea învăţământului primar.*

Românii sătmăreni, cari cunosc fapta de mai sus a episcopului, — şi mai cunosc şi altele la fel, — au hotărât convocarea unei adunări a românilor în Satu-mare şi redactarea unui memoriu, unde vor informa organele chemate despre felul de activitate politică a episcopului numit, activitate redusă la revizuirea tratatelor de pace. Preotul chemat să fie purtător al cuvântului de pace şi împăcare, încurajează acţiunea revizionistă dela Budapesta.

Nr. 7512—1933.

Notificare oficială

Cererile de lichidarea creanţelor (salariilor restante pe 1931) prin *bonuri de impozite* le-a făcut Consiliul arhiepiscopesc pentru Cucernicii preoţi ai Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu.

Sibiu, 4 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Jubileu semicentenar

Protopopul nostru în retragere, venerabilul părinte *Teodor Herman* din Dej, şi-a serbat zilele acestea jubileul de 50 ani al preoţiei sale.

Din viaţa şi activitatea acestui vrednic slujitor al bisericii, ajuns la frumoasa vârstă de 78 de ani, reţinem următoarele date:

S'a născut în 31 Decemvrie 1855 în comuna Văleni din judeţul Someş. Studiile liceale şi teologice le-a făcut cu distincţie. In 10 Iulie 1883 a fost hirotonit de preot şi numit administrator parohial în parohia din oraşul Dej, şi — după alegere — a fost hirotesit întru protopop la 26 Octomvrie 1885 şi instituit de paroh al Dejului şi de protopop al *protopopiatului ortodox român Dej*. Aici avea şi misiunea să oprească curentul de trecere la biserica greco-catolică, în comunele ortodoxe din nordul Ardealului, — curent pus la cale de episcopul greco-catolic Ioan Szabó din Gherla.

Protopopului nostru i-a şi succes să stavilească acel curent, întărind în credinţa ortodoxă poporul nostru de acolo.

In Decemvrie 1900 a înfiinţat parohia ortodoxă română în comuna Săcel, în Februar 1903 altă parohie în comuna Dragomireşti, ambele situate în judeţul Maramureş, unde azi avem un protopopiat cu sediul la Sighet.

Protopopul Teodor Herman a lucrat în întreagă viaţa sa, cu zel şi cu abnegaţie apostolică, pe terenul public, ca deputat sinodal, congresual şi senator în parlamentul român, până când, în Iulie 1928, a trecut în stare de pensiune bine meritată.

Ii urăm, şi la acest prilej jubilar, ca Dumnezeu binecuvântând străduinţele sale, să-l învrednicească cu lungi şi senine bătrâneţe ferite de amărăciuni.

Familiile *sau urmaşii preoţilor răposaţi în Arhiepiscopia noastră sânt invitaţi să trimită, la adresa* **Redacţiunii Telegrafului Român,** *Sibiu, câte-o fotografie de a decedatului lor preot, însoţită de o notiţă biografică, spre a fi publicată în Calendarul Bunului Creştin pe 1934, pus sub presă.*

INFORMAŢIUNI

La mănăstirea Putna. M. Sa Regele, însoţit de Marele Voevod Mihai, a venit Luni la mănăstirea Putna în scopul de a vizita ctitoria şi mormântul lui Ştefan cel Mare. De aici M. Sa Regele şi Voevodul Mihai au plecat la mănăstirea Sucevița, renumita ctitorie a Movileştilor.

Sfintele Paşti în 1934. Sf. Sinod comunică: Sărbătoarea Sfintelor Paşti în anul 1934 se va prăznui în ziua de Duminecă 8 April.

Intre concursurile pentru premiile Academiei Române sânt şi următoarele: Premiul „Eufimia şi Ioan Andrei profesori", de 4000 lei (divizibil) se va da în 1935 celei mai bune scrieri conţinând *predici* bisericeşti duminecale şi ale sărbătorilor sfinţilor prăznuiţi de sf. biserică ortodoxă. — Premiul episcopiei Argeşului de 10.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1934, pentru cea mai bună lucrare cu subiectul: Monografia mănăstirii şi episcopiei din Curtea de Argeş. — Premiul Ministerului Cultelor şi Artelor, de 50.000 lei, se va da în sesiunea generală din 1934, pentru cea mai bună lucrare cu subiectul: Chipuri de vlădici şi scriitori bisericeşti români din veacul al XVII-lea. Termenul depunerii manuscriselor la concurs este până la 31 Decemvrie 1933. — Premiul At. Toncoviceanu, de 1000 lei, se va da în sesiunea generală din 1935, celei mai bune lucrări tratând subiectul: Istoria unei mănăstiri din România.

† **Pr. David Voniga,** din parohia Ghiroc, prot. Timişoarei, unul dintre preoţii cei mai muncitori în via Domnului, ziarist într'o vreme, şi autor al multelor broşuri şi cărţi tipărite, a încetat din viaţă şi a fost înmormântat în 10 Iulie a. c. în cimitirul din comuna Ghiroc. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Liturghie nouă. Prof. Liviu Tempea, dela Academia de muzică şi artă dramatică în Cluj, a publicat Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur pentru cor mixt, după melodiile vechi bisericeşti, notate de vrednicul D. Cunţan, dela seminarul Andreian. Simplitatea şi originalitatea sentimentului de pietate şi-au găsit interpretul căutat; de aceea compoziţia liturgică a prof. L. Tempea constitue un eveniment rar pentru iubitorii cultului ortodox. Preţul unui exemplar e Lei 200 şi se poate comanda la: Librăria Arhidiecezană Sibiu.

Premiu muzical. Asociaţia Patriarhul Miron", în dorinţa de a răspândi cântul religios în straturile largi ale poporului, înfiinţează un premiu de 5000 lei, ce se va decerne pentru cele mai frumoase compoziţii de muzică religioasă, pe Psalmii Proroculuí David puşi în versuri de poetul Vasile Militaru. Textele muzicale realizate, se vor trimite, cel mai târziu, până la 1 Octomvrie a. c., pe atresa: Protosinghel *Teofil Ionescu*, Sfânta Patriarhie, *Bucureşti*.

Sfânta Sofia din Constantinopol, celebra biserică transformată în moschee, ameninţă să se prăbuşească. Aşa declară specialistul parisian pentru arhitectură, Alex. *Reymond*, care susţine că unul dintre cei patru stâlpi uriaşi pe care se razimă marea cupolă, este subminat şi slăbit de apa unui izvor. Splendida operă arhitectonică dela Constantinopol, Sfânta Sofia, îş va serba, în Decemvrie 1937, *unamie patrusute* de ani ai existenţei sale.

Universitate nouă în Londra. Regele Angliei a participat, zilele acestea, la actul festiv al punerii pietrei fundamentale pentru o nouă universitate londoneză. Timpul, în care se vor construi clădirile necesare acestei universităţi, va dura cam *treizeci* de ani. — La noi? Cetatea Universitară vreau s'o dea gata în 1—2 ani!

Cei de-o sută de ani. In vederea întocmirii unei statistice, ministerul de interne a cerut prefecturilor din ţară, să i se comunice numele acelor persoane din judeţ cari au vârsta de 100 de ani şi mai mare, înaintând câte o fotografie însoţită de biografia persoanei respective.

I s'a luat gradul de ofiţer. Locotenentul Emilian Nicolaescu din marină, aparţinând bazei navale Constanţa, trecuse la adventism. Din cauza aceasta a fost pedepsit cu pierderea gradului de ofiţer. Numitul locotenent adventist a atacat sentinţa făcând recurs, — care însă a fost respins, menţinându-se pedeapsa înlăturării din armată.

Se vorbeşte mereu că sporeşte starea de „sărăcie", „criză", „dezastru", chiar în lumea de astăzi. Este totuşi o bună exagerare la mijloc, când pe de altă parte ni se spune, că în vara aceasta s'au eliberat paşapoarte pentru străinătate *cinci mii* mai mult ca în anul trecut. Criză, necriză, — dar avem la îndemână şi bani grei. Păcat că-i trecem la străini.

Mulţumită

Mulţumim din inimă tuturor acelora, cari au luat parte la adânca noastră durere pentru pierderea prea iubitului nostru soţ şi părinte

MATEIU VOILEANU.

Cluj, Iulie 1933.

Văd. **Octavia M. Voileanu**
şi copiii.

(50) 1—2

De închiriat

1. In str. Regina Maria 7 o locuinţă din 3 camere şi bucătărie în etajul II îndată.

2. In str. Carmen Sylva 5 o locuinţă din 3 camere, bucătărie, baie în etajul II pe 1 Octomvrie a. c.

3. In Tg. Peştelui Nr. 11 două locuinţe cu câte două camere îndată.

4. Un local de prăvălie în casa Ferencz Str. Regina Maria Nr. 49 îndată.

Sibiu, din şedinţa secţiei epitropeşti ţinută la 29 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 522 (49) 1—3

Concurs

Pentru alegerea unui cantor ajutător al parohiei III Zărneşti, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Emolumentele şi drepturile împreunate cu acest post sânt cuprinse în concluzul consiliului parohial Zărneşti, Nr. IV dela 24 Iunie a. c. care se poate vedea în orele oficioase.

Concurenţii vor înainta cererile în termenul deschis oficiului parohial Zărneşti instruite cu următoarele acte:

1. Extras din matricola botezaţilor.
2. Certificatul ultimului an şcolar.
3. Diploma de cantor dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.
4. Certificat de moralitate dela oficiul său parohial.
5. Certificat de serviciu.

Concurenţii sânt obligaţi să se prezinte la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a conduce singuri strana şi a face cunoştinţă cu poporul.

Zărneşti, 7 Iulie 1933.

Prot. **Vasile Stoicanea**
preş. consiliului parohial.

Nr. 5923/933 (41) 2—3

Concurs repetit

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. asa a III-a Lupşa, din protopopiatul Oltul.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaţ şi 9 jug. pădure.
3. Câte 8 (opt) cofe de bucate dela fiecare familie (dela văduvi jumătate).
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Şercaia, până la terminul fixat.

Concurenţii sânt invitaţi să se prezinte în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Şercaia, la 10 Iunie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial din Lupşa.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Sobe de teracotă

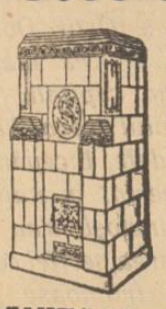

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 5—10

Nr. 6576 - 1933 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană"

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenţi de licee cu bacalaureatul şi absolvenţi cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1933/1934 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1933, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de naştere dela ofiţerul stării civile;

2. Extras din matricola botezaţilor;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificat medical despre starea sănătăţii dela medicul de circumscripţie;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Studenţii sânt obligaţi toţi a locuì în internatul Academiei, unde vor avea toată întreţinerea, contribuind cu suma de cel mult 9500 Lei anual.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigenţă, anuale şi fundamentale) încep Luni 18 Septemvrie 1933.

Inscrierile în Academie se vor face în zilele de 22 şi 23 Septemvrie; deschiderea anului academic, Duminecă 24 Septemvrie, iar începerea cursurilor va avea loc Luni 25 Septemvrie, ora 8 dimineaţa.

Cei ce nu se vor prezenta la timp, nu vor mai fi inmatriculaţi, ci vor fì consideraţi ca retraşi din Academie.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (un costum de haine negre), precum şi hainele de pat şi anume: o saltea, două cearceafuri şi o plapomă sau ţol cu două cerceafuri. Celelalte haine de pat (perină, feţe de perini şi învelitoare de pat), studenţii le vor primì dela internat.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 2500 ca prima rată din taxa de întreţinere în internat plus Lei 200 didactru. Rata doua şi a treia de câte 3500 Lei se plătesc în prima zi de şcoală după vacanţa Crăciunului şi a sf. Paşti. La rectorat studenţii anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925, iar studenţii anului II—IV taxa de Lei 790.

Inmatricularea se face la Rectoratul Academiei după ce studenţii vor dovedì cu chitanţe că au achitat rata 1 din taxa de întreţinere şi că şi-au procurat dela librăria arhidiecezană manualele de lipsă. Tot la înscriere studenţii anului I sânt obligaţi să prezinte o declaraţie că după absolvirea cursurilor teologice vor intra în clerul arhiepiscopiei ori, în caz contrar, se obligă să restituiască ajutoarele de cari au beneficiat în Academie.

Cei primiţi în Academia teologică de către Consiliul arhiepiscopesc vor fi supuşi înainte de inmatriculare, în ziua de 21 Septemvrie a. c. ora 9 dimineaţa, unei vizite medicale şi unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcţie de rezultatul favorabil al acestei vizite şi al acestui examen.

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sânt invitaţi a sfătuì pe tinerii buni, ieşiţi din şcoalele secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească.

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 11 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 7033—933 Ep. (47) 2—2

Concurs

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor: Academia teologică ortodoxă, Şcoala ortodoxă de cântăreţi şi Internatul arhidiecezan din Sibiu, pe anul şcolar 1933—934 cu următoarele alimente:

1. Carne de vită, porc, viţel, oaie, untură topită, slănină crudă şi slănină afumată.
2. Pâne de calitatea primă.
3. Pâne din făină integrală de grâu curat.
4. Făină pentru gătit şi gris.
5. Patru vagoane de grâu de prima calitate cu cel mult 5% corpuri străine, predabil loco gara Sibiu.
6. Coptul pânii din făina ce i-se va pune la dispoziţia brutarului.
7. Coloniale necesare la bucătărie.

Reflectanţii vor înainta oferte în scris până la *20 August a. c.* Consiliului arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, care îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Informaţiuni se pot lua la Consiliul arhiepiscopesc ortodox din Sibiu.

Sibiu, din şedinţa epitropească ţinută la 15 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

(46) 2—3

Concurs

La cererea bătrânului paroh Moise Greceanu din **Băcel,** şi cu avizul conform al consiliului şi adunării eparhiale se publică concurs cu termin de 30 zile pentru instituirea unui capelan personal. Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe cu toate documentele necesare.

Capelanul va beneficia de:

1. jumătate din leafa dela stat a actualului paroh,
2. jumătate din sesia parohială,
3. jumătate din veniturile stolare, casă parohială, grădină şi apartamentele şi le rezervă actualul paroh pentru sine.

Candidaţii îşi vor exopera încuviinţare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Sf. Gheorghe, la 27 Iunie 1933.

Aurel Nistor
protopresbiter.

Nr. 563—933. (45) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: 1. **Blăjeni-Criş,** 2. **Blăjeni-Grosuri,** 3. **Bulzeştii de jos,** cu filiile: **Străuţ, Ticeri,** 4. **Grohot,** 5. **Ribiciora de sus,** 6. **Tomnatecul de jos,** 7. **Tomnatecul de sus,** 8. **Zdrapţi,** toate de clasa III-a, 9. **Ţebea,** de clasa I-ia, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea lor dela stat şi stola obişnuită. La parohia Ţebea e şi sesiune de 3 jugăre.

Cererile de concurs însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad, în timpul terminului fixat de concurs.

Concurenţii sânt poftiţi, pe lângă prealabila încuviinţare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc, a se prezenta în parohie şi a se face cunoscuţi poporului.

Brad, la 6 Iulie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakóff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Redactor responsabil: Dr. George Proca

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 12 August 1933 — Nr. 59

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Desființarea Centrului catolic

Intre marile evenimente cari s'au petrecut în ultimul timp în Germania, ca urmare a instaurării regimului național-socialist, autodisolvarea partidului catolic al Centrului deține un loc de frunte. Căci nimic nu poate indica atât de bine marile prefaceri ce-au intervenit în mentalitatea publică germană decât această disolvare, iar urmările ei sânt din cele mai importante atât pentru viața politică germană, cât și pentru catolicism.

Centrul era mai mult decât un partid între celelalte. Pe când celelalte partide stau deplin în lăuntrul statului și îmbrățișează în concepția lor despre organizarea statului toată națiunea cu diversele ei straturi și categorii, Centrul își primea impulsurile și inspirațiile pentru acțiune dinafară și urmărea avantagii pentru catolicism, neinteresându-l organizarea integrală, armonică a tuturor categoriilor cari constituesc națiunea. Pe când celelalte partide sânt pentru națiune și au o concepție politică, socială-economică, pe care vreau s'o realizeze pentru fericirea națiunii, Centrul era pentru catolicism (nu totdeauna pentru catolicii din Germania) și sprijinea concepțiile politice și economice cele mai contradictorii, după cum era la putere un partid sau altul cu care Centrul se alia pentru salvarea intereselor catolicismului.

Ce însemnează catolicismul în activitatea lui politică, am cem simțit și noi prin propria experiență: cea mai cinică exploatare a puterii în favoarea proprie și în paguba armonicei convețuiri și organizări a întregei națiuni. Catolicismul activând politicește e deadreptul un ferment disolvant pentru stat, căci nu caută să armonizeze și să echilibreze categoriile din stat, dând fiecăruia ce i se cuvine, ci răpește totul pentru sine.

In politică se actualizează întreg internaționalismul catolic care exploatează și îngenunche (când poate) un neam și un stat pentru mai marea glorie a catolicismului de pretutindeni. O practică istorică de veacuri a înrădăcinat în spiritul catolic mentalitatea că drumul spre câștigarea de prozeliți duce peste faza robirii lor materiale, peste momentul îngenuncherii lor forțate. Credincios acestei mentalități catolicismul suge vlaga oricărui organism pe care se așează cu scopul ca să-l poată stăpâni. Iar mijlocul cel mai potrivit pentru aceasta e politica. Nu există în creștinism confesiune care să se ocupe nici măcar a zecea parte așa de mult de politică, cum se ocupă catolicismul. Numai la religiile necreștine — cum e mohamedanismul cu misionarismul iataganului — mai găsim atâta considerație pentru forța materială ca organ de misiune.

Catolicismul nu poate trăi fără politică în senzul acesta pejorativ al cuvântului. Chiar unde nu e organizat vizibil în partid, catolicismul desfășoară o febrilă acțiune politică subterană, uneori cu mult mai primejdioasă unui stat decât cea vizibilă. E o politică de intrigă și șantaj, de amenințări și promisiuni, o practică pe care greu o egalează cea a francmasonilor cari au învățat doar dela școala iezuiților, contra cărora s'au și ivit.

Ideea națională se vede că s'a trezit atât de puternică în massele germane, sub cuvântul de foc al propagandei hitleriste, încât nu mai poate încăpea în viața publică a Germaniei un partid care nu se integrează în idealurile națiunii, ci folosește aparatul statului împotriva națiunii respective. Un partid care a fost în tot răstimpul celor 83 de ani de existență neclătinat în simpatia catolicilor germani, recoltând totdeauna același număr de voturi indiferent cu ce alt partid s'ar fi aliat, se vede silit acum să se disolve singur pentruca membrii săi să se poată integra în frontul național al Germaniei celei nouă.

Că nu se repudiază prin aceasta numai un simplu partid ca oricare altul, ci întreg politicianismul catolic, întreagă această latură esențială a activității catolicismului, ne-o spune faptul că deputații prelați ai Centrului au fost siliți să dimisioneze din parlament, iar ierarhii catolici au dat ordine preoților să excludă cu desăvârșire din preocupările lor activitatea politică. Ne-o spune încă faptul că în noul concordat încheiat de Germania naționalistă cu Vaticanul, interzicerea activității politice a clerului catolic este punctul cel mai important.

Un stat naționalist, în sensul de independent față de orice heghemonie externă și de organ stând cu totul în slujba națiunii care l-a produs, nu mai poate admite în cadrele lui o politică a cărei tendință este aservirea lui unor interese dinafară, sau unei anumite părți din populație.

Biserica e liberă să-și îndeplinească misiunea religioasă printre credincioșii săi, nobilitându-i cu ajutorul harului dumnezeesc, dar n'are voie să se folosească de ei ca de cuiul lui Pepelea, pentru a slăbi restul națiunii, pentru a exploata statul, produs și susținut de ea, împotriva ei.

Este, desigur, mare acest eveniment în viața Germaniei și a catolicismului. Vizibil, catolicismul politic e suprimat. Nu știm dacă prin aceasta se va suprima din viața Germaniei și politica ocultă a catolicismului. Aceasta ar fi într'adevăr un fapt epocal.

Un catolicism fără preocupări politice — sună cam contradictoriu, — redat exclusiv activității religioase, ar fi un catolicism infinit mai simpatic decât cel actual.

Dr. D. Stăniloae.

Centenarul curentului de Oxford

— Mișcarea de Oxford. — Tratatele. — Scopul mișcării. — Serbările centenare. — Succesul lor moral. — Țintele de urmărit. —

Centenarul curentului de renaștere a bisericii anglicane a creat o bogată literatură teologică, angajând mulți savanți teologi, istorici, apologeți, esegeți, dogmatiști, misionari și asceți.

Curentul de Oxford s'a revărsat departe de hotarele bisericii anglicane provocând un puternic reflux în catolicism, în comunitățile protestante și a trezit ecouri simțite și în ortodoxia noastră.

Se cade să avem, în acest ziar, măcar un articol de interpretare românească a serbărilor centenare din Anglia.

Mișcarea de Oxford

Mișcarea de Oxford își are obârșia în „cuvântarea universitară", rostită la 14 Iulie 1833 de către profesorul I. Keble din Oxford, despre *Apostasia națională*. I. Keble e imnologul bisericii anglicane. In predica sa celebră face un afront sguduitor liberalismului, manifestat în revoluția franceză, care e rodul Contractului social al lui Rousseau.

Liberalismul francez, devenind fenomen universal, a inundat toate domeniile vieții și n'a cruțat nici biserica, pe care a încercat să o reformeze în senzul concepțiilor sale. I. Keble a opus un categoric veto spiritului secularist, care a avut darul să mobilizeze o pleiadă întreagă de profesori și preoți, dornici de o premenire morală în sânul bisericii.

Tratatele

La 9 Septemvrie 1833 a și apărut primul tratat al lui I. H. Newman, tinăr profesor de teologie în Oxford, care uimea pe colegii săi prin vasta sa cultură și zelul său de apostol. In jurul lui Newman s'au raliat îndată alți profesori, printre cari cel mai respectat era Pusey, bărbat integru și teolog de o cultură masivă.

Tratatele de Oxford au apărut la scurte intervale, trezind o adevărată revoluție spirituală. Problemele de actualitate ale vieții bisericești au stârnit un entuziasm extraordinar în sânul bisericii, dar ele au adus în perplesitate ierarhia înaltă a bisericii. Episcopii anglicani se recrutau după criterii și considerațiuni politice. Ei nu erau priviți ca urmași ai apostolilor, ci ca aderenți utili ai celor două partide politice, liberal sau conservator, și nu era de mirat că episcopii reprezentau interesele patronilor lor, privind cu nepăsare ordinea și autoritatea bisericii.

Episcopii se interesau de privilegiile lor materiale și politice și e natural că nu puteau rămânea indiferenți față de acțiunea lui Newman, care cerea episcopilor să renunțe la privilegiile, dăruite de stat, și să prefere lupta și mucenicia.

Tratarienii luptau pentru independența spirituală a bisericii și pentru validitarea demnă a succesiunii apostolice a celorce cârmuiau biserica.

Episcopul Sumner din Chester, denunță mișcarea ca o operă diavolească. Spre onoarea bisericii însă o seamă de episcopi în frunte cu episcopul Wilberforce, care a cerut în parlament desființarea sclaviei, s'a înscris în legiunea de onoare a mișcării de Oxford.

Scopul mișcării

Scopul inițial al mișcării a fost să reînvieze credința moștenită a bisericii din epoca veacurilor primare cu toate comorile ei date uitării și să redea bisericii independență deplină. Ei declarau că sânt gata să apere biserica de orce persecuții și atrocități din partea statului și anunțau că biruința finală va fi a lor. Ca teologi și-au propus să restabilească doctrina integrală și nealterată a bisericii dinainte de schisma cea mare a Apusului, dela 1054.

Marea operă de revizuire n'a putut fi terminată de o singură generație de pionieri, numai prin cele 90 de tratate, care s'au continuat până la 25 Ianuar 1841.

Intr'o luptă uriașă sânt și învingători, și învinși. Insuși corifeul I. H. Newman, hărțuit și atacat că vrea să ducă biserica anglicană în apele catolicismului Romei, a fost destituit din post în 1843, a stat doi ani ca laic, iar în Octomvrie 1845 a trecut de fapt la biserica catòlică.

La fel persecutat, bătrânul Pusey și suspendat din funcție, a rămas apărând până la biruința deplină principiile tratarienilor.

Mișcarea de Oxford a dovedit că anglicanii reprezintă biserica catolică pe pământul Angliei, că pot exista catolici și fără a fi papiști, și că Roma nu posede monopolul liturgiilor solemne, nici al ceremoniilor și al sfintelor taine.

Curentului acestuia au să mulțumească anglicanii apropierea de biserica ortodoxă și de tradițiile ei venerabile.

Serbările centenare

La serbările centenare din Londra au participat numeroși delegați ai bisericilor ortodoxe, iar mitropolitul grec Germanos a slujit o liturgie solemnă în amintirea corifeilor serbătoriți.

In ziua de 8 Iulie a. c. la începerea serbărilor s'au cuminecat 50.000 de credincioși. Arhiepiscopul primat și arhiepiscopul de York au rostit cuvântări memorabile. S'au organizat pelerinaje la mormintele teologilor creatori ai curentului. S'au consacrat episcopi și preoți misionari în cadrul acestor festivități centenare. S'au inaugurat expoziții, cu obiecte, cărți și manuscrise istorice. S'au ținut conferențe publice în prezența veteranilor, cari au apucat în viață pe tratarieni, printre cari se găsia lordul Halifax de 96 ani, care-și reamintește de Pusey, primul preot care i-a dat lecții de catehizație și la care pentru întâia dată s'a mărturisit și cuminecat. Printre bătrânii, cari și-au făcut studiile sub tratarieni, era la serbările centenare și episcopul Talbot, care de 20 ani a renunțat la episcopie și în liniștea retragerii a compus și publicat multe volume de teologie și istorie bisericească contemporană, cu Newman și Pusey.

Succesul moral

Succesul moral al centenarului mişcării de Oxford a fost preparat mai ales prin aranjarea săptămânii teologice din Octomvrie 1931. Cu acea ocazie au apărut în ediţii critice cele 90 tratate şi operele principale ale lui Newman, Pusey şi Keble, despre care un teolog contimporan a spus sentenţios că ar putea fi lectură de recreaţie pentru arhangelii din cer.

Curentul de Oxford nu s'a stins de-odată cu iniţiatorii lui. A stârnit unde proaspete de mişcări viguroase până în prezent. A avut şi antagonişti temuţi, printre cari cel mai temut este Dr. Inge dela St. Paul. Acesta a imputat mişcării tratariane că a exteriorizat viaţa spirituală în forme arheologice, neglijând ţişnirile nesecate ale spiritului liber creştinesc.

Arhiepiscopul de York a spus în vorbirea sa dela 8 Iulie c. în catedrala Westminster: Tradiţia sobornicească a cunoscut adese-ori eclipse, mecanizând concepţiile sale dogmatice şi prefăcând tainele în uzuanţe magice, dar nici proteîn sentimentalism şi în antinomianism stanţii n'au fost mai norocoşi, căzând pe chestii morale. Biserica anglicană se năzueşte să păstreze ce este bun din catolicism şi protestantism".

Ţintele de urmărit

In concluzie se fixează următoarele ţinte de urmărit în Biserica anglicană, la intrarea în a doua sută de ani a mişcării tratariane:

1. Asigurarea libertăţii religioase, a cărei bază nu stă în legi, nici în aşezăminte, ci în respectul pentru valoarea creştinului;

2. Combaterea tiraniei, a cărei obârşie e în ignorarea valorii omului şi în lipsa de respect a acestuia;

3. Creştinismul trebue aplicat la viaţă, dar aceasta nu se poate realiza câtă vreme biserica nu cunoaşte structura vieţii sociale;

4. Menirea bisericii e să perfecţioneze raporturile dintre oameni, ca aceştia să poată ajunge la o viaţă cât mai bogată, spirituală şi morală.

Aceste lecţii sânt valabile pentru întreagă creştinătatea de azi.

Tr. Scorobeţ.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

După un an de catehizaţie

Intr'un articol trecut (Nr. 57 al T. R.) schiţasem laturea pozitivă, care se evidenţiază la capătul unui an dela intrarea preoţilor în şcoala primară.

Vom înfăţişa acum şi laturea *negativă* a problemei.

Mai întâi accentuăm neajunsul ce rezultă din *lipsa unei programe analitice* a învăţământului religios. Mulţi preoţi şi cateheţi nu vor fi ştiut de unde să îşi înceapă munca şi până unde să o extindă la fiecare clasă în parte. Programa analitică, moştenită dela stat, are evidente lacune. Cine ar putea produce, conform respectivei programe, un tablou complet asupra lecţiunilor ce trebue tratate, într'un an întreg, la clasa I primară? Ori, poate fi cineva satisfăcut de felul în care este repartizat materialul religios la clasele IV şi V primară? La clasa a IV-a legislatorul a încărcat prea mult, la a V-a prea puţin şi, în parţea întâia, prea uşor material.

Există apoi şi alt defect: mulţi propunători au dat dovadă de exces de sârguinţă. Au introdus în capul elevilor noţiuni prea grele pentru etatea şi pentru puterea lor de pricepere. Astfel de lucruri am observat, în special, din răspunsurile elevilor de clasa I primară. Şi nu sânt vinovaţi prelegătorii. Ei n'au avut de unde şti, mulţi intrând pentru întâia dată în şcoala primară.

Pentru stârpirea acestui neajuns se impune, alcătuirea unei programe analitice din partea Sf. Sinod.

Din lipsa programei a izvorât, în anul expirat şi va continua, probabil, pentru viitorul an şcolar, altă lipsă: *a manualului.* Numai acei cari muncesc în ogorul şcoalei îşi pot da seamă de importanţa manualului. Dl Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu, a accentuat şi analizat această problemă într'un număr al „Revistei Teologice" şi a preconizat paşii ce sânt de urmat. Dar, timpul s'a scurs şi înfăptuiri nu am putut remarca. Cauza întârzierii trebue căutată iarăşi în lipsa programei analitice, care e normativul absolut necesar.

Neavând manuale de catehizaţie, prelegătorii s'au orientat după lecţiile de religie, tipărite până acum, cum sânt b. o. ale dlui Nisipeanu.

Dar în lecţiile de religie, din volumul „Religia pentru copii" — o carte după care s'au orientat mulţi preoţi în predarea materialului — s'au strecurat multe greşeli, şi de formă, şi de dogmatică. Istorioarele biblice sânt redate sub aspectul unor povestiri inventate, lipsite de ideea religioasă.

Materialul — de religie trebue să rămână îmbrăcat în haina lui demnă şi serioasă, păstrând accentul şi atmosfera de sfinţenie biblică.

Eroare dogmatică: In lecţia „Cina cea de taină": Isus a dat ucenicilor *azimă,* nu pâne dospită. Poate fi, această carte, normativ în predarea religiei *ortodoxe?* Dl Nisipeanu a tradus aici după autor *catolic.*

Se impune dar alcătuirea unor manuale adecvate pedagogiei, ferite de greşeli formale şi dogmatice.

Am atins aici pe scurt două greutăţi cu care s'a luptat, în primul an de catehizaţie, preoţimea noastră. Ele sânt esenţiale, şi din pricina lor suferim nu puţin în desvoltarea operei de catehizaţie.

Intr'un articol viitor vom schiţa alte câteva lacune, ca rezultat al primelor două.

Catehet **D. Călugăr.**

Generalul: Cristea Vasilescu

[Sfârşit]

II

Credinţa noastră a sibienilor care am urmărit activitatea fostului comandant al şcoalei de infanterie din Sibiu — creată înainte cu 14 ani — de către ostaşul Vasilescu Cristea, este: că această şcoală a cimentat şi a cristalizat, prin felul ei de a activa, încrederea cetăţenilor din Ardeal, şi voi sublinia că a tuturor cetăţenilor, fără deosebire de naţionalitate şi de religie, în trăinicia şi în forţele armatei române, faţă de care în urma rezultatelor arătate de şcoala de infanterie din Sibiu cetăţenii noştri simţesc şi nutresc o încredere neclintită, o încredere de granit.

Noi spunem şi mărturisim, că această şcoală indirect a pecetluit verdictul dela Alba-Iulia, asigurând şi garantând încrederea neşovăelnică a celor din Ardeal, în scumpa noastră Românie eliberatoare, a cărei forţă de consolidare şi de unificare sufletească s'a desfăşurat în şcoala de infanterie de sub comanda înţeleptului comandant, Vasilescu Cristea, sub ochii scrutători ai prietenilor şi ai duşmanilor, deopotrivă, într'un chip strălucit.

Prin ofiţerii crescuţi sub înţeleapta oblăduire a comandantului ce conducea destinele şcolii lui spre isbândă, celce pleacă din mijlocul nostru, a contribuit la refacerea autorităţii morale şi sociale a corpului nostru ofiţeresc din arma infanteriei, care astăzi se poate mândri cu vaza şi cu autoritatea de care se bucură în mijlocul populaţiei civile, care azi îi înconjoară cu dragoste şi cu respect.

Dar să cercetăm din punct de vedere social, prin doctrina inaugurată şi aplicată în şcoala sa, la ce rezultate precise a dus munca colonelului de atunci Vasilescu Cristea.

Este mult şi măreţ ceiace a realizat el şi din acest punct de vedere. Ascultând de vocea chemătoare a timpului şi a sbuciumului sufletesc de atunci, care a găsit un ecou viu în conştiinţa lui, el a înglobat şi a cointeresat corpul nostru profesoral şi elevii crescuţi de noi, la marea operă a refacerii noastre morale, atât de necesară marei reforme sociale, de fericita rezolvire a căreia depinde soartea ţării.

Vasilescu Cristea a isbutit în această privinţă, pentrucă el sa pus în fruntea factorilor morali şi moralizatori din cadrele şcoalei sale, servind însuşi *de exemplu* tuturora, prin viaţa lui publică şi privată, ca ostaş, ca cetăţean, ca soţ, ca tată de familie şi camarad, care comanda.

Elementul lui de comandă, era iubirea, înţelepciunea şi înţelegerea firii şi a sufletului omenesc. A comandat fără să pedepsească, căci cei vinovaţi şi cei incapabili să-l înţeleagă şi să pătrundă rosturile idealului servit de el şi de şcoala lui, se pedepseau singuri, plecând din mijlocul nostru.

Privind activitatea generalului Cristea Vasilescu din punct de vedere românesc, trebue să constatăm că pe acest teren el a săvârşit un adevărat apostolat.

Stând în mijlocul celor comandaţi de el, sufletul lui din acest punct de vedere, era făclia din mâna arhiereului în dimineaţa Invierii, din care el împrăştia în sufletele atâtor generaţii tinere, continuu dragostea de neam, astfel încât azi aceste luminiţe aprinse de el în sufletul ofiţerilor de infanterie de pe cuprinsul României întregite, coboară prin el o nouă lumină de orientare în sufletul mulţimii, lumină numită dragostea ofiţerului faţă de ostaşul român.

La razele acestei lumini, poporul românesc, cu massele lui imense de ostaşi simţeşte revărsatul zorilor închegării marelui suflet românesc, printr'un şopot curat de dragoste şi de iubire, ce va sta deapururi la temelia educaţiei mulţimii adunate în cazarmele României-întregite.

Generalul Vasilescu Cristea a fost şi în această privinţă pedagogul iscusit care ştiut să evanghelizeze întâi sufletul apostolilor şi apoi să-i trimită să propoveduiască în mijlocul atâtor generaţii de ostaşi iubirea lui Hristos înfrăţită cu iubirea de neam şi de dinastie, acest miraculos cheag dintre comandanţi şi cei comandaţi.

Iată din ce isvor ne adăpăm noi sufletul când voiam să coborâm lumină, credinţă, iubire şi devotament în sufletul apărătorilor României întregite.

Acesta este generalul, care are azi misiunea să descreţească fruntea şi să toarne entusiasm şi iubire de ţară în sufletul apărătorilor României, înşiraţi pe malul drept al Nistrului — şi apoi să facă să vibreze din nou ca, pe vremurile marilor voevozi, sufletul unei populaţii pe care soarta după războiu prea puţin o a favorizato.

Nici că se putea trimite un comandant mai nimerit cu o misiune mai importantă pe care să o rezolve în nordul Basarabiei, din toate punctele de vedere, decât trimiţând înţeleptul ministru al armatei, pe generalul Vasilescu Cristea, la comanda diviziei din Bălţi.

Cultura românească va găsi în cuvântul îndrumător al generalului Vasilescu, un sprijinitor însufleţit şi animat de cele mai curate intenţiuni. „Astra Basarabeană" să nu uite că în generalul Vasilescu Cristea va găsi pe membrul din comitetul „Astrei despărţământul Sibiu" care a fost sufletul şi animatorul acestui comitet.

Suntem siguri că Voevodul culturii, care prin cultură vrea să asigure libertatea şi viitorul poporului Său, va avea profunda mulţumire să găsească în devotatul său general din Bălţi, un executant harnic al dorinţelor regeşti în ceeace priveşte culturalizarea masselor prin oştire.

FOIŞOARA

Savantul creştin, prof Dr. N. C. Păulescu

In zilele trecute s'au implinit 2 ani dela moartea marelui savant creştin, doctorul N. C. Păulescu, fost profesor la universitatea din Bucureşti. Despre acest cugetător, — afară de dnii Nichifor Crainic şi Toma Vlădescu, — în indiferenţa noastră specifică, pentru tot ce iese din cadrul materiei şi al intereselor, presa nu a avut nimic de spus.

Doctorul N. C. Păulescu ni-e este cunoscut din tratatele sale de medicină şi fiziologie medicală, din viaţa sa de patriot şi ascet creştin, care luptând cu oameni şi doctrine materialiste, propagă cu vorba lui caldă, cu scrisul său bine controlat, din bogăţia gândirii sale olimpice, de pe o catedră universitară, pe care cu numele, caracterul şi cultura sa adâncă a cinstit-o, ideile de Dumnezeu şi suflet.

Intr'o broşurică de 93 de pagini, având titlul „Ideile de suflet şi Dumnezeu în fiziologie", cuprinzând trei lecţiuni făcute la facultatea de medicină, avem ocazia să cunoaştem pe acest exponent al geniului românesc. Se îmbină, acì, într'un tot armonios cultura omului de ştiinţă şi gânditorul, care orce lucru, orce problemă o trece prin laboratorul inteligenţei sale, căutând ca în mod raţional, ştiinţific, să se ridice dela efecte la cauze.

In aceste lecţiuni se ocupă de deosebirea dintre corpurile brute (neînsufleţite, materiale) şi fiinţele vieţuitoare şi de cauza vieţii.

Conchide, că marca distinctivă dintre cele două grupe de corpuri, este finalitatea morfologică şi fiziologică a fiinţelor vii. Orce fiinţă este construită după un anumit plan, care există „in potentia" în oul fecondat şi care după anumite faze de desvoltare, ajunge la forma specifică, definitivă, pe care embrionul sau animalul în creştere nici nu o bănueşte. Fiinţa îndeplineşte, apoi, o serie de funcţiuni conştiente, reflexe sau instinctive, toate având caracterul de finalitate.

Loveşte în „darwinism", în „generaţia spontanee", în transformism şi în doctrinele materialiste, dintre care cele din urmă pun fiinţele vii alături de cadavrele lor, sau de materia neînsufleţită.

Agentul conducător al fiinţei, către un scop determinat este sufletul, agentul instinctelor şi al actelor psihice voluntare, care deşi nerelevat de simţuri, se impune prin fenomenele pe cari le determină. „In ce mă priveşte —spune Păulescu — afirm sus şi tare, că sânt tot atât de sigur de existenţa sufletului, cât şi de orcare adevăr bine stabilit de ştiinţa experimentală. Şi această siguranţă nu este o simplă credinţă, ci o convingere profundă, căpătată în mod ştiinţific".

Sufletul fiind legat de viaţă, nu putea fi efectul materiei şi al energiei, ci trebuia să nască odată cu viaţa, aşa că trebue să fi avut loc intervenţia unei cauze primare, cauză divină, care conduce dependenţa dintre fiinţe şi mersul minunat al astrelor.

„Este o cauză nematerială, unică, înţeleaptă, este Dumnezeu".

„Prin urmare nu „cred în Dumnezeu" trebue să zică omul de ştiinţă, ci „ştiu că Dumnezeu este".

Pentru frumuseţea şi sinceritatea textului să lăsăm pe doctorul Păulescu să ne repete câteva fraze din încheerea acestor lecţiuni:

„Materialismul ateu a năpădit societatea modernă, care l-a primit orbeşte, pentrucă el s'a dat drept expresia ştiinţei, drept rezultatul sau sinteza descoperirilor ei cele mai recente. El s'a servit de prestigiul ştiinţei, — el, care, ca sistem, este negaţia ştiinţei, — ca să impună mulţimei demi-savanţilor, incapabili de a-i pricepe ipocrizia. Printr'înşii el s'a introdus în şcoli, unde în mod laş a exploatat şi exploatează candoarea şi naivitatea copiilor şi a tânărilor neexperimentaţi, cari nu au nici cunoştinţă suficientă, nici spirit critic destul de desvoltat pentru a deosebì minciuna de adevăr, — şi a otrăvit astfel cu doctrinele sale, răufăcătoare, mai multe generaţii".

„Ca orce eroare, materialismul înseamnă ignoranţă, fie prin lipsă de cultură, fie prin lipsă de inteligenţă, ... fie prin pasiune".

... „Adepţii materialismului au repetat de atâtea ori, că ştiinţa modernă a isgonit definitiv din domeniul său ideia de Dumnezeu, — ei au ştiut să manipuleze atât de bine, că astăzi multora li-e ruşine să pronunţe cuvântul „Dumnezeu" faţă de martori".

„Şi totuşi, marii savanţi, creatorii şi gloriile ştiinţei, au admis cu toţii şi au proclamat existenţa lui Dumnezeu". —

Există deci, după profesorul Păulescu, o forţă creatoare, un Dumnezeu atot înţelept, care a creiat şi conduce firea integrală.

Faţă de materialismul distrugător al secolelor trecute, care reducea totul la simple jocuri de forţă, cu savanţii şi filosofii secolului curent, se simţeşte mai mult o revenire la spiritualitate. Cu cât telescopul şi microscopul se perfecţionează mai mult, cu cât ne ridicăm peste ceeace putem

Noi, deşi afectaţi sufleteşte pentru inevitabila despărţire şi pentru perderea, pentru un timp, mai scurt sau mai lung, al unui prieten fără pereche, ne bucurăm totuşi, cugetând la opera ce are de îndeplinit pentru binele oştirii, pentru fericirea neamului, şi pentru întărirea sentimentului dinastic acolo, unde sufletul mulţimii aşteaptă un vestitor şi realizator al înfrăţirii şi al încrederii în marele viitor al neamului nostru.

Apropiaţi-vă cu încredere, fraţi basarabeni din nordul ţării, de noul vostru comandant de divizie şi priviţi cu ochi sinceri în lumina ochilor lui, cari vor scânteia numai pentru binele oştirii chemate să vă apere pe voi, ogorul şi avutul vostru. El nu are să vă vorbească multe, pentrucă este ostaş conştiu de misiunea sa, are însă să vegheze ca legile ţării să fie respectate şi fericirea voastră, din ordinul Marelui Său Căpitan, să fie asigurată.

Noi, cei cari l-am stimat şi l-am iubit pentru sufletul lui discret şi pentru sentimentele lui profunde şi superioare, de care a dat dovadă că este condus în viaţă, ca creştin, ca ostaş şi ca român, îi încredinţăm soarta lui şi a lor săi în mâna ocrotitoare a lui Dumnezeu căruia el cu atâta devotament i-a servit şi Care suntem siguri că-l va ocroti şi-l va ajuta şi în calitatea lui de comandant al diviziei din Bălţi.

In sufletul Sibiului cultural şi în sufletul Arhipăstorului şi al clerului ardelean i se va păstra generalului Vasilescu Cristea, locul de cinste, ce l-a binemeritat.

Protopopul Locotenent-colonel:
I. Dăncilă.

Probleme, fapte, comentarii

Au trecut *în August a. c. 14 ani dela ocuparea capitalei maghiare de trupele române, şi 16 ani de când s'a desfăşurat epopeea neamului nostru la Mărăşeşti. Solemnităţile, pentru comemorarea acestor strălucite şi neperitoare făptuiri, s'au ţinut şi de astă dată cu multă pietate şi recunoştinţă, aduse către făuritorii contribuitori la desăvârşirea patrimoniului naţional şi la desrobirea celor asupriţi de veacuri.*

La Mărăşeşti a venit însuşi Suveranul, — pentru întâia oară de când a urcat tronul, — şi a decorat oraşelul vestitei biruinţe româneşti cu «Virtutea militară de răsboi cl. I.».

In cuvântarea Sa, în faţa Mausoleului, Suveranul nostru spune despre bătălia dela Mărăşeşti:

Victoria cea mai strălucită, a acestui mare răsboi pentru întregirea neamului nostru, nu este o victorie în care am lovit noi, ci este o victorie în care noi am răspuns loviturilor celorlalţi.

Aceasta este un simbol al credinţei noastre şi al întregii politici a neamului românesc: România niciodată nu va ataca, dar România va răspunde oricând va fi atacată (urale puternice).

Inchinându-ne cu evlavie astăzi în faţa acelora cari au fost făuritorii acestei mari victorii, să asigurăm sufletele lor că nimeni dintre locuitorii acestei ţări nu va uita ceeace au făcut ei pentru neamul lor. (Urale prelungite). —

Dl general Samsonovici, ministrul apărării naţionale, a zis în discursul său, următoarele:

Imnuri de slăvire se ridică astăzi de lângă această Biserică a Neamului, *monument neperitor, pe care gânduri pioase şi suflete iubitoare de ţară, sufletele de femei creştine ortodoxe, cu trudă şi nădejde l-au înălţat, spre fala neamului. Aceste imnuri preamăresc pe acei cari cu mintea sau cu braţul lor ni-au dat strălucitoarea izbândă de acum 16 ani.*

Generaţiile viitoare, în clipe de mari încercări, să vină aci să-şi plece genunchii şi să înveţe din veac în veac, ce este jertfa, ce este idealul, ce este patria! —

Dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, vrednica prezidentă a societăţii femeilor, a zis în cuvântul său către Rege:

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, care prin pietatea atâtor buni credincioşi creştini a fost învrednicită să ridice acest locaş de veşnică odihnă pentru ostaşii făuritori ai unităţii naţionale, societatea ortodoxă, care a putut aici, în aceste ziduri, să întruchipeze recunoştinţa cucernică a poporului întreg, pentru ceice pe veci au cinstit humele de român, a aşteptat 9 ani ca să-i fie dat să primească în această biserică pe Regele tuturor românilor la praznicul de slăvire a celor mai scumpi fii ai ţării.

Biserica Neamului cu sufletele ce plutesc în jurul ei Te binecuvintează, Rege, ca să fii mai înţelept decât Carol I, drept, bun şi de norod iubitor ca Ferdinand cel Mare.

— Din iniţiativa dnei Al. Gr. Cantacuzino, mausoleul dela Mărăşeşti va fi mărit.

*

Dela studenţii teologi ardeleni din Cernăuţi. — *In solia ce am trimis, prin Telegraful Român (Nr. 43—44 din 27 Mai a. c.) către slujitorii bisericii ortodoxe din Ardeal, din prilejul constituirii cercului nostru care poartă numele bărbatului providenţial al bisericii noastre, fericitul mitropolit Andrei Şaguua, spuneam că unul din rosturile prezenţei noastre la studii în Cernăuţi. este acela de a fi „solii sufletului ardelenesc pe acele plaiuri". Următori pe de altă parte dorinţei noastre de a rămânea până la sfârşit în dragostea fraţilor noştri bucovineni, când căminul nostru spiritual a luat fiinţă, nu am părăsit celelalte societăţi academice, în sânul cărora studenţii teologi ardeleni au lucrat aşa cum se vede în cele ce urmează:*

La 6 Mai a. c. societatea academică „Arboroasa" organizează o şezătoare externă (publică) în cadrul căreia conferenţiază binecunoscutul profesor dl Constantin Loghin despre Gh. Coşbuc şi opera sa. In corul societăţii cântă studenţii teologi ardeleni: Ardeleanu, Chioaru, Doroga, Dăian, Enoiu, Limbianu, Petrescu, Sabău şi Tomescu. Tot atunci, colegul Limbianu Ioan, înzestrat cu excepţionale calităţi vocale, a cântat mai multe bucăţi de Brediceanu, Kiriac etc.

La 25 Mai a. c. «Societatea femeilor române» din Cernăuţi, aranjează, cu concursul societăţilor studenţeşti, o serbare artistic-culturală. Studentul ardelean Limbianu Ioan cântă solo şi în octetul vocal.

La 5 Iunie a. c., alături de «Societatea pentru cultură din Bucovina», corul societăţii studenţilor «Arboroasa» unde ardelenii sânt în număr apreciabil, ia parte la progaganda culturală din Cuciurul-mic. Studentul Limbianu Ioan cântă doine româneşti.

La 11 Iunie a. c. «Arboroasa» dă un mare festival la Teatrul naţional din Cernăuţi. Conferenţiază dl profesor Dr. D. Spânu, decanul facultăţii de teologie despre: «Ideea naţională în creştinism». Studenţii ardeleni Enoiu Ioan şi Limbianu Ioan cântă ca solişti bucăţi din Brediceanu, Brătianu, Monţia etc.

La 18 Iunie a. c. propagandă culturală în comunele rutenizate de peste Prut: Hliniţa şi Căbeşti. Studentul teolog Limbianu conduce corul şi, la dorinţa publicului, — cântă doine ardeleneşti.

Ultima manifestare a fost în ziua de 25 Iunie a. c. la frontieră (Grigorie Ghica-Vodă) Studentul Limbianu conduce corul.

Notez că vicepreşedintele societăţii academiei studenţeşti «Arboroasa» este un talentat coleg al nostru, studentul ardelean Chioaru Ioan, absolvent de anul II.

Activitatea desfăşurată în sânul celorlalte societăţi academice ca «Academia Ortodoxă» etc. va urma.

Cercul nostru, recent înfiinţat, cu astfel de elemente valoroase pentru manifestaţiile religioase, culturale şi patriotice, anul viitor când va porni în lume, după ce ultimile luni ale anului academic încheiat şi primele momente ale vieţii lui au fost ocupate cu consolidarea internă va fi un nucleu generator de românism mai mult în laturea înstrăinată de miazănoapte-răsărit a ţării.

Gr. T. M.

*

De la anatema la sărut mâna. Acesta-i drumul parcurs vertiginos de episcopatul catolic din Germania în atitudinea lui faţă de Hitler. De unde cu puţin înainte de-a veni la putere Hitler, episcopii germani opreau sub anatemă pe credincioşi de-a vota cu naţional-socialiştii şi-i oprea pe aceştia dela cuminecătură, iată că acum, după ce Hitler e la putere şi se poartă ca un adevărat stăpân, aceiaşi episcopi germani îi mulţumesc că li-a interzis să mai facă politică desfiinţându-le Centrul şi realizând un concordat prin care se trimit prelaţii germani la misiunea lor religioasă. Cine s'a schimbat, în răstimpul acesta scurt, aşa de radical?

Hitler în nici un caz nu. Il vedem că nu umblă cu mănuşi cu catolicismul politic, iar rasismul lui, marea vină de care îl acuzau episcopii germani, nu numai că n'a dispărut, ci a început să fie pus în practică cu toată vigoarea. S'ar fi căzut ca episcopii catolici să protesteze măcar în contra proectului naţional-socialist de sterilizare a celor nedeplin sănătoşi, — dar energia lor a dispărut ca prin farmec. Spinările lor se pleacă surprinzător de elastic. E aceasta diplomaţie, sau laşitate? Şi una, şi alta e rea, pentrucă însemnează în consecvenţă şi trădarea unor mari principii.

*

Protecţia animalelor. — Buna îngrijire şi compătimire faţă de animale trebue deşteptate şi întreţinute mai mult decât s'a obişnuit până acum.

Un ordin al ministerului de interne învită, din acest motiv, autorităţile să sprijinească insistent activitatea *Societăţii pentru protecţia animalelor* (S. P. A.), de sub înaltul patronaj al M. Sale Reginei Maria. Unele din faptele ce ar trebui să fie împedecate sau prevenite, sânt: Bătaia abuzivă, munca peste puterile animalului, mânarea repede la urcuş, lipsa de îngrijire, staţionarea lungă pe la cârciume, distrugerea cuiburilor de paseri folositoare, prinderea lor cu clei sau momeli ş. a.

Societatea, urmărind un scop umanitar, educativ şi utilitar, este vrednică de întreg sprijinul publicului şi al autorităţilor.

*

măsura cu centimetrul sau cântări cu gramul, cu atât creşte setea de Dumnezeu, pe care îl găsim în marile sale opere: natura şi viaţa noastră interioară.

In epoca în care trăim, când defetismul moral a depăşit orce închipuire, când criza de sentimente, idealism, respect şi datorie sânt boale endemice, oameni de talia profesorului N. C. Păulescu sânt o revelaţie.

Şi pentru aceasta se impune ca pe mormântul uitat al acestui apostol să aşternem laurii recunoştinţei şi admiraţiei noastre, iar acum la doi ani de când sufletul său nobil a trecut într'o lume mai bună, memoriei sale să-i închinăm câteva momente de reculegere.

Nestor Lupei
profesor la liceul ortodox rom. din Brad.

Vie mişcare stăpâneşte într'un oraşel francez din munţii Ardeni, unde se spune că mai mulţi copii din localitate au văzut, zilele acestea, într'o apariţie pe Maica Domnului, care a săvârşit o vindecare miraculoasă. O comisiune de medici şi preoţi, care a ieşit la locul unde s'a produs minunea, va publica un raport despre cele auzite.

Organizaţi Oastea Domnului

Rugăciunile în învăţământul primar

Lăsaţi să se răsfrângă gândul pe coasta anilor şi-l zăboviţi apoi în uliţa copilăriei. Prin sâta vremii ce s'a dus, veţi deslusi cum învăţam, în vremile acele, citaniile sfinte. Măicuţa răsfoia Ceaslovul vechi, cu scoarţe mucezite, şi din cuprinsul lui ne îndemna să învăţăm rugăciunile pioase, purtate, cu prisos de înţelepciune şi sfinţenie, dela străbuni, pe aripa credinţei. La şcoală, dascălul, ori mai adesea preotul, ne învăţa aceleaşi rugi din moşi-strămoşi. Şi le rosteam apoi în faptul zilei, la sfânta liturghie şi 'n pragul somnului. Dar nu se pomenea să scălciem cumva vreun cuvânt, nici vreo înfloritură să adăugăm în textul sfânt al rugăciunii. Aşa se moştenise. Cu adevărat frumoasă moştenire!

Astăzi împrejurările mărturisesc schimbare şi părăsirea vechei moşteniri. Nu facem această constatare numai fiindcă am fi obişnuiţi să păstrăm vremilor trecute aureola bună şi să trecem cu buretele uitării peste tot ce a fost rău atunci. Nu! Ci *realitatea* mărturiseşte despre ceeace a fost, despre ceeace avem.

Cercetaţi manualele didactice de curs primar! Ascultaţi rugăciunile ce se fac la începutul, ori la sfârşitul lecţiunilor! Asistaţi la un examen, chiar de religie! Şi veţi rămânea edificaţi. Din gura pruncilor, în extrem de multe cazuri, nu veţi auzi rugăciunile bisericii. Ci veţi asista la reproducerea unor „poezii", — zise rugăciuni — bucăţi pe care le-au memorizat elevii ani dearândul prin grija dascălilor, şi 'n anul ultim chiar prin sârguinţa preotului. Ele nu aduc nici pe departe cu acele pe care le ştim noi. Nu sânt luate din cărţile bisericii. Autorii de manuale didactice *au fabricat* rugăciuni după chibzuinţă proprie. Şi erau în dreptul lor să facă acest lucru. Erau suverani pe munca lor. Ba, mulţi au strecurat, drept rugăciuni, poezii religioase culese din „Lumea copiilor", „Universul copiilor", etc. Dintre rugăciunile adevărate abia s'au furişat „Tatăl nostru" şi „Ingerelul". Doar în cărţile de curs primar ale P. Sf. Dr. Ioan Stroia de se află multe din frumoasele şi nepieritoarele perle, cari sânt rugăciunile bisericii. Altfel, pustiu...

Ori, acest sistem este fundamental greşit. Poeziile religioase îşi au rostul lor. Dar ele nu pot figura drept *rugăciuni* în învăţământul bisericii. Ideea din ele este mult inferioară în comparaţie cu aceea din rugăciunile adevărate, iar stilul lor este un veşmânt de toate zilele. Apoi câtă vreme în aceste compoziţii, mai mult stilistice decât altfel, este exprimat doar sentimentul unui om de rând faţă de divinitate, în rugăciunile bisericii se cuprinde dogmă şi morală creştină. Luaţi drept exemplu: „Prea sfântă Treime", „Rugăciunea lui Efrem Sirul", etc. şi comparaţi cuprinsul lor cu al unei poezioare:

„Doamne, Doamne ceresc tată,
Noi pe tine Te rugăm" etc.

veţi constata o accentuată deosebire din toate punctele de vedere.

Ceeace este mai grav în această chestiune, nu stă numai în cele amintite. Unde este autoritatea divină, care trebue să planeze, în măreţia ei, deasupra fiecărei fraze din învăţământul religios? Unde este siguranţa elevului, că „rugăciunea" învăţată îşi are un izvor mai înalt, o temelie adâncă în sfânta Scriptură, ori în sfânta Tradiţie? Căci dacă, pentru completa edificare şi pentru cimentarea credinţei, elevului i se arată, că pildele Mântuitorului sânt scrise în Biblie, apoi acelaş lucru trebue luat în considerare şi când este vorba de rugăciune. Elevul trebue să afle neîntârziat, că rugăciunile învăţate de dânsul îşi au pecetea divinităţii, că ideea lor este specificată în sfânta Scriptură şi că, în sfârşit, alcătuirea lor se datoreşte unei proeminente autorităţi creştine, unui sfânt părinte.

In modestia mea propun dar: înlăturarea din învăţământul religios a acestor alcătuiri ocazionale, zise „rugăciuni". Folosească-se la ora de limba română, la serbări şcolare, — dar la ora de catehizaţie nu.

In programa analitică a învăţământului religios să se specifice şi rugăciunile ce trebue învăţate. Căci avem destule. Astfel ne-am întoarce la trecutul nu prea îndepărtat şi am reclădi, în duhul lui, ce s'a dărâmat prin vertiginoasele prefaceri din ultimul timp. Iar biserica s'ar bucura din nou de fiii, cari să fie buni şi corecţi rugători în toate împrejurările vieţii.

Catehet **D. Călugăr.**

De ce nu s'ar face aşa şi în ţara noastră? — In Germania de astăzi, sub guvernul cancelarului Hitler, s'a distrus — o constată un cotidian creştin din capitala României, «*Calendarul*» — *politicianismul din biserică*, redând bisericile rostului lor sacru de educatoare ale poporului. Acest guvern, în manifestul dat în primele sale zile, a pus în fruntea preocupărilor sale: regenerare prin creştinism. Acelaş guvern a distrus marxismul subambele lui forme politice, socialismul şi comunismul: în locul urii criminale dintre fiii aceleiaşi naţiuni, armonia şi iubirea între fiii aceleiaşi naţiuni, întemeiată pe rasă şi pe credinţă religioasă. E o viziune nouă a vieţii şi această viziune corespunde cu aceea a creştinismului. —

Problema complicată a *înlăturării* politicianismului din biserica dela noi ar trebui să preocupe mai mult cercurile noastre şi bisericeşti, şi mireneşti.

*

Psihologia religiei este una dintre cele mai noi ramuri ale psihologiei generale. Ea studiază trăirile religioase sub forma credinţelor, sentimentelor şi manifestărilor religioase, ca fenomene psihice ale naturii umane. S'au studiat şi stabilit: forma credinţelor religioase în evoluţia lor, dela copil la omul matur, felul şi natura emoţiilor şi sentimentelor, care modifică trăirea religioasă dela etate la etate, dela sex la sex, dela individ la individ, atitudinile religioase manifestate de diferitele practici oficiale sau neoficiale. A cercetat natura îndoelilor şi sguduirilor religioase, evlavia, fenomenul pocăinţei, împrejurările în care apar toate acestea etc.

Această atitudine a psihologiei religioase nu atacă, nici nu schimbă nimic din adevărurile stabilite de teologie, deşi inverteşte metoda de a studia problema religioasă, pentrucă ea nu se preocupă de existenţa sau neexistenţa lui Dumnezeu, nu ia atitudine faţă de valoarea morală a învăţăturilor şi practicilor religioase. Psihologia religioasă nu pleacă dela adevărurile eterne ale religiei, ci dela celce trăeşte aceste adevăruri, *dela om*. Pe el vrea să-l cunoască în toată intimitatea lui religioasă cu scopul de a-i explica diferitele atitudini religioase.

Prea mult s'a neglijat tocmai elementul pe care s'a încercat zidirea credinţei religioase. De aici şi multiplele insuccese ale muncii pastorale şi catehetice. Dacă vrei să înalţi pe om la principiile religioase cele mai sublime, trebue să te cobori în sufletul lui, să vezi ce are el acolo şi care sânt elementele pe care poţi zidi.

Munca aceasta de fundamentare psihologică a teologiei, în special pe laturea practică, a catiheticei şi pastoralei, a început de mult în America şi în ţările apusene ale Europei. Rezultatele la care a ajuns în domeniul învăţământului, educaţiei şi misionarismului religios, sânt din cele mai edificatoare.

Un început s'a făcut şi la noi. Institutul de psihologie al universităţii din Cluj, urmărind studierea problemei religioase pe laturea psihologică, a iniţiat o serie de cercetări referitoare la această chestiune.

Prima lucrare din acest ciclu este lucrarea dlui Dr. L. Bologa, «*Psihologia vieţii religioase*». Materialul pe care se bazează acest studiu, este cules din mărturisirile credincioşilor noştri, aşa că de fapt aici avem studiată psihologia vieţii noastre religioase, şi cuprinde 3 părţi.

A doua lucrare care atinge problema religioasă, pe laturea psihologică în mod indirect, a apărut în seria publicaţiilor aceluiaş institut. Lucrarea întitulată «*Lectura tineretului*» se datoreşte tot dlui Dr. L. Bologa.

In acest studiu, bazat pe o anchetă făcută asupra 2935 elevi şi eleve de curs primar şi secundar, se urmăreşte stabilirea evoluţiei interesului pentru lectură faţă de diferitele genuri de lectură, în copilărie şi adolescenţă. Un capitol special se ocupă cu lectura *religioasă* a tineretului, arătând măsura în care ea este răspândită, factorii cărora se datoreşte această răspândire, făcând şi o analiză psihologică a acestei probleme.

Familiile *sau urmaşii preoţilor răposaţi în Arhiepiscopia noastră sânt invitaţi să trimită, la adresa* **Redacţiunii Telegrafului Român,** *Sibiu, câte-o fotografie de a decedatului lor preot, însoţită de o notiţă biografică, spre a fi publicată în Calendarul Bunului Creştin pe 1934, pus sub presă.*

Meditaţie

Voi scrie legea mea în inimile lor.
[Ieremia 31, 33].

Când studiezi această ştiinţă contimporană, numită istoria religiunilor, afli religiuni imorale. In anumite ţări ale Orientului erau asociate fără nici-o teamă, la cultul divinităţilor, acte pe cari conştiinţa noastră le desaprobă categoric. Ce amestec odios!

Alte forme religioase nu sunt nici morale, nici imorale; ele exaltează frumseţa, misterul, frica. Conştiinţa, obligaţiunile morale, ocupă loc puţin sau nicidecum.

Cu Isus, dimpotrivă, legea morală ocupă locul de frunte, Totul pleacă din conştiinţă şi în ea mânecă. Istorie, învăţătură, viaţa creştină, Cruce şi convertire, totul îşi adânceşte rădăcinile în viaţa morală. Creştinismul, pe lângă marile principii de credinţă pe care se întemeiază, este prin excelenţă o religie morală; religiunea morală şi marele cugetător creştin, Vinet, a putut numi cu dreptate pe Isus Hristos „Conştinţa conştiinţelor noastre".

Astfel cu Hristos, după cuvântul său, legea nu este stricată. Ea este transformată doar. De pe tablă de peatră sau din codici ea este trecută prin harul Duhului în inimile noastre. Avea aici mereu un loc; dar în inima curată, înoită, ea domneşte absolut. Când îşi face auzit glasul, fie pentru a condamna, fie pentru a aproba, totul tace. Ea vorbeşte cu autoritate, căci este Hristos, viu în etern, preamărit în cer, glasul chiar al lui Dumnezeu.

Conştiinţa în mine e Dumnezeu, pe care-l am ca oaspe (V. Hugo).

Să fim creştini, creştini prin credinţă şi creştini asemenea prin viaţa noastră morală. Această lege, scrisă în inimile noastre, să o scriem în viaţa noastră.

[După text francez].

Pr. **G. Secaş.**

INFORMAŢIUNI

Membrii „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român — Astra" se convoacă la *Adunarea generală*, ce se va ţinea în oraşul *Braşov*, în zilele de Vineri 8 Septemvrie, Sâmbătă 9 Septemvrie, şi Duminecă 10 Septemvrie 1933.

Dată fiind marea personalitate, pentru ştiinţă şi biserica noastră, a regretatului profesor Dr. N. C. Păulescu, publicăm în foişoara de astăzi articolul: *„Savantul creştin, prof. Dr. N. C. Păulescu"*. Un astfel de bărbat trebue să fie cunoscut cât mai mult în rândul preoţimii şi a poporului nostru.

Bieţii oameni din iadul bolşevic rusesc fug mereu spre Basarabia. Ştiri din Chişinău spun, că pe mulţi dintre refugiaţi îi împuşcă grănicerii sovietici, alţii ajung răniţi la noi. Cei mai mulţi sânt aşa de slăbiţi de foame, că e numai pielea şi osul pe ei.

La şcoala comercială superioară de fete, din Sibiu, se primesc înscrieri pentru toate clasele. Taxele şcolare sânt mult reduse faţă de anul trecut. Inscrierile încep la 20 August.

La şcoala de Contabilitate şi Educaţie cooperatistă din comuna *Luduş*, judeţul Turda, sânt vacante 50 de locuri. Cursurile încep la 1 Octomvrie. Taxă de învăţământ şi internat 4800 Lei anual. Alte informaţii se pot primi dela direcţia şcoalei.

La şcoala comercială elementară şi superioară de băeţi din Sibiu înscrierile încep la 20 August. Taxele şcolare s'au redus simţitor. Inscrierile se pot face şi prin corespondenţă. Şcoala are internat, confortabil şi igienic, situat în cel mai frumos cartier al oraşului. Taxa de intreţinere foarte redusă. In clasa II-a superioară se primesc mai mulţi elevi bursieri. Informaţiuni se pot cere dela şcoală.

Direcţiunea şcoalei profesionale de fete gr. I din Dumbrăveni jud. Târnavamare, face cunoscut, că înscrierile se fac în fiecare zi, având locuri libere pentru toate clasele. Plata este de 6500 lei la internat, iar pentru orfane 4500 lei. In clasa III se primesc eleve cu cel puţin 2 clase secundare.

ŞTIRI LOCALE

Orchestra oraşului Sibiu concertează: *Miercuri*, în 16 August, ora 6 d. a., pe Promenada de jos; *Vineri*, în 18 August, ora 8 seara, în parcul Sub arini, — totdeauna cu bogat şi îngrijit program.

---

(50) 2—2

De închiriat

1. In str. Regina Maria 7 o locuinţă din 3 camere şi bucătărie în etajul II îndată.

2. In str. Carmen Sylva 5 o locuinţă din 3 camere, bucătărie, baie în etajul II pe 1 Octomvrie a. c.

3. In Tg. Peştelui Nr. 11 două locuinţe cu câte două camere îndată.

4. Un local de prăvălie în casa Ferencz Str. Regina Maria Nr. 49 îndată.

Sibiu, din şedinţa secţiei epitropeşti ţinută la 29 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

ANUNŢ

La şcoala normală de băeţi „Andrei Şaguna" din Sibiu sânt libere pentru anul şcolar 1933/34, următoarele locuri:

Clasa I 10 burse, 20 solve; clasa II 17 solve; clasa III, 8 burse, 22 solve; clasa IV 13 solve; cl. V 4 burse, 9 solve; cl. VI 5 solve; cl. VII 10 solve.

Elevii solvenţi plătesc anual 6000 Lei, taxă de întreţinere la internat şi 1500 Lei taxă de inscriere.

Orce alte informaţiuni se dau zilnic la direcţiunea şcoalei.

Direcţiunea.

ANUNŢ

La şcoala normală de fete „Andrei Şaguna" din Sibiu sânt libere în anul şcolar 1933/34, următoarele locuri:

Clasa IV 30 locuri; clasa V 5 locuri; clasa VI 2 locuri; clasa VIII 3 locuri.

Elevele solvente plătesc o taxă anuală pentru întreţinere de 6500 Lei, plus o taxă de înscriere de 1850 Lei.

Orce alte informaţiuni se dau zilnic la direcţiunea şcoalei.

Direcţiunea.

Nr. 522 (49) 2—3

Concurs

Pentru alegerea unui cantor ajutător al parohiei III Zărneşti, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Emolumentele şi drepturile împreunate cu acest post sânt cuprinse în concluzul consiliului parohial Zărneşti, Nr. IV dela 24 Iunie a. c. care se poate vedea în orele oficioase.

Concurenţii vor înainta cererile în termenul deschis oficiului parohial Zărneşti, instruite cu următoarele acte:

1. Extras din matricola botezaţilor.
2. Certificatul ultimului an şcolar.
3. Diploma de cantor dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.
4. Certificat de moralitate dela oficiul său parohial.
5. Certificat de serviciu.

Concurenţii sânt obligaţisă se prezinte la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a conduce singuri strana şi a face cunoştinţă cu poporul.

Zărneşti, 7 Iulie 1933.

Prot. Vasile Stoicanea
preş. consiliului parohial.

Nr. 451—933 (44) 3—3

Concurs

Conform ordinului Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc Nr. 5666/933, pentru întregirea parohiei de clasa I-ia **Mercurea-Ciuc** şi filiile, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială cu dependinţe.
3. Sesie parohială 32 jugăre, primită prin reforma agrară (arător şi fânaţ).
4. Venitele stolare.

Parohul ales este şi catihet la gimnaziul din loc şi confesor al garnizoanei.

Reflectanţii vor înainta cererile lor de concurs, însoţite de documentele necesare, în termin, oficiului protopopesc Oituz, la Poiana-Sărată, judeţul Treiscaune, şi cu prealabilă încuviinţare se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii şi a-şi lua informaţiuni. Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi permisie de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Poiana-Sărată, la 4 Iulie 1933.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Artritici, Reumatici, Gutoşi nu uitaţi

BĂILE GOVORA

ale căror ape iodurate şi sulfuroase sânt binefăcătoare. Cu preţurile reduse din anul acesta, faceţi cura fără mare cheltuială. Hotelele societăţii ofere tot confortul.

Băile Călimăneşti

cu climatul lor admirabil, băile de pucioasă, plaja la Olt şi în deosebi

Apa de Căciulata

cu minunatele ei efecte ofer artriticilor, suferinzilor de rinichi, ficat, gută şi persoanelor obosite, vindecare, alinare şi întremare.

Informaţiuni şi tarife la societatea
GOVORA CĂLIMĂNEŞTI
Bucureşti, strada Brezoianu Nr. 62.

Nr. G. 1454 port. 1933. (20) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă judecătoria Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 1770/1932 şi Nr. G. II. 1454/1933 a Judecătoriei rurale Mercurea-Sibiu în favorul reclamantei Ana Rău născ. Staicu, reprez. prin advocatul Dr. Aurel Creţu, contra locuitor în Gusu, pentru încassarea creanţei de 2514 Lei şi accesorii se fixează termin de licitaţie pe 12 August 1933 ora 17, la faţa locului în com. Gusu, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 2 boi în valoare de 6000 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de încassat, 2514 Lei capital, iar spesele până acum stabilite de 100 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii, şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, § 20.

Mercurea-Silbiu, la 1 August 1933.

I. Dragomir, delegat.

Nr. G. 1615 port. 1933. (21) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Judecătoria Mercurea prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 1615/933 şi Nr. G. II. 1615 a Judecătoriei mixte rurale Mercurea Sibiu în favorul reclamantului Radu Precup dom. în Gârbova, reprez. prin adv. Dr. Aurel Creţu, contra dom. Gârbova Nr. 260 pentru încassarea creanţei de 800 Lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe 17 August 1933 ora 17 p. m. la faţa locului în comura Gârbova Nr. 260, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 1 vacă, 2 porci, lemne de foc, în valoare de 3600 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de încassat, face 800 Lei capital, dobânzile cu 8% socotind din 1 Februarie 1932, iar spesele până acum stabilite de 967 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, § 20.

Mercurea-Sibiu, la 27 Iulie 1933.

N. Rădoi, portărel.

Nr. 5923/933 (41) 3—3

Concurs repetit

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. asa a III-a Lupşa, din protopopiatul Oltul.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaţ şi 9 jug. pădure.
3. Câte 8 (opt) cofe de bucate dela fiecare familie (dela văduvi jumătate).
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Şercaia, până la terminul fixat.

Concurenţii sânt invitaţi să se prezinte în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Şercaia, la 10 Iunie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial din Lupşa.

Valeriu Judele
adm. protopopesc

Citiţi şi răspândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI | Sibiu, 19 August 1933 | Nr. 60

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Credința care mântue

Se vorbește atât de des despre credință. Și e firesc să fie așa. Căci mare este și taina și puterea credinței.

Credința lărgește marginile cunoașterii, credința este razimul vieții, credința mântue. Acesta este adevărul, marele adevăr, pe care l-a rostit Mântuitorul Hristos, l-au verificat apostolii și aleșii săi și-l confirmă zilnic cercetările științei, care în concluziile ei nu-i altceva, decât tot o credință. Și la temelia științei stă tot credința.

Necredința este o *modă*, care se imită de pe stradă, ca orce obicei rău. Și-a dat cineva o părere, sau a lansat o ipoteză, și lumea l-a urmat, nu din convingere, ci din imitație. Apoi precum o părere greșită duce la necredință, tot așa mai este și păcatul, care face pe om să fugă dela fața lui Dumnezeu și să se cufunde în mocirla necredinții. Celce iubește întunerecul păcatului, fuge de lumină, ca să nu se arate faptele lui că sânt rele (Ioan 3, 20). Îi place dulceața păcatului și traiul în amăgiri de sine prin ipoteze și păreri, în loc ca să se ridice cu viața din minciună la lumina adevărului, sau să se coboare dela mândrie la smerenie.

Nime nu crede în liniștea sufletească a necredinciosului. Avem atâtea exemple de necredincioși, cari pe patul morții, chinuiți de conștiință, au cerut împăcarea cu Dumnezeu. Dar nu numai în ceasul morții, ci și în viață sânt oameni necredincioși, cari se întorc la Dumnezeu. Am avut prilejul ca să ascult conferința unui medic savant, profesor universitar, care vorbea despre neexistența sufletului. Spunea că nu are nici un motiv să creadă în suflet deosebit de trup. — Mare mi-a fost surprinderea, când după un scurt interval de timp, 4—5 ani, l-am auzit vorbind cu cele mai mari elogii despre biserica ortodoxă și despre bogăția și frumusețea învățăturii sale. Savantul, necredincios de ieri, s'a schimbat în credinciosul convins și în apărătorul devotat al bisericii, dela care nu are nimic de așteptat sau de primit, decât iertarea păcatelor. Omul a adâncit taina credinții și săpând mai adânc a aflat aurul adevărului. Aurul nu se găsește ușor, decât săpând în adâncuri. Așa e și credința... Un adânc de umilință și o înălțime de lumină și adevăr.

Un frumos exemplu de înălțime a gândului și a vieții smerite ne dă sutașul păgân, care se ruga umilit înaintea lui Isus: Doamne, sluga mea zace în chinuri cumplite. Nu sânt vrednic să întri sub acoperemântul casei mele. Zi numai cu cuvântul și se va tămăduì sluga mea!... (Matei, 8, 5...). Câtă credință și mai ales câtă umilință în cererea lui către Isus... Nu se putea ca Domnul nostru să nu-i asculte rugăciunea, care isvora dintr'o inimă atât de curată și dintr'o încredere atât de desăvârșită.

Credința e strâns legată de smerenie. Căci și dracii cred și se cutremură, zice sfântul apostol Iacob, — dar nu se smeresc. — Se spune că pe când sfântul Macarie se întorcea obosit dela munca zilei, i-a răsărit în cale diavolul și i-a grăit: «Tot ce faci tu, sfinte Macarie, fac și eu. Tu postești, eu nu mănânc nimic. Tu veghezi, eu nu dorm de loc. Tu alergi după suflete, și eu tot așa. Numai ceva ai tu, ceeace eu nu pot avea, și asta mă doare foarte». — Ce anume? întrebă sfântul. «Smerenie» strigă diavolul și dispăru (I. Trifa: 200 Istorioare... p. 66).

In civilizația strălucită a vremii noastre lipsește tocmai această virtute: smerenia. De aceea ne lipsește credința și, împreună cu ea, liniștea și mângăerea.

Trăim în sezonul crinilor și al grădinilor înflorite. Priviți-le! Solomon, în toată slava și bogăția lui, nu s'a îmbrăcat mai frumos decât un crin. Puțin credincioșilor!... Dacă de iarba câmpului, care astăzi este și mâne nu-i, se grijește Dumnezeu, cu cât mai mult nu se va grijì El și de noi! Credință ne trebue. Credință vie și activă, credința muncii și a vieții cinstite.

Nu vom spune că nu sânt și oameni credincioși. Aproape nu este om care să nu spună când se scoală: «Doamne, ajută-mi». Poate își face și cruce. Orice păgân cu nume de creștin îți răspunde că el crede. Așa spune slujbașul necinstit, negustorul înșelător, bețivul, mincinosul, desfrânatul, vorbitorul de cuvinte urâte, și alții. Zice «Doamne ajută-mi» dimineața, ca să păcătuiască toată ziua. Dar, acest fel de a trăi, nu mai este creștinism. «Depărtați-vă dela mine ceice lucrați fărădelegea», zice Domnul.

Credința se razimă pe smerenie și angajează mai ales conduita vieții zilnice, purtarea morală, faptele. Sfințenia vieții e nedeslipită de un creștin, precum nedeslipită a fost de persoana și de învățătura Mântuitorului. Creștinul se deosebește de lume prin fapte, — ca și pomul nobil de lemnul pădurii prin fructe, — prin credința sa lucrătoare, prin iubire de Dumnezeu și de oameni.

Aceasta e credința creștinului, credința care mântue: harul, virtutea din care izvorește smerenia, modestia și fapta bună, — și spre aceasta ne îndeamnă sfântul apostol Pavel, când ne spune: «*Crede în Domnul Isus și te vei mântuì tu și casa ta*», (Fapte 16, 31).

Pr. Il. V. Felea.

Duhul renașterii religioase

Cuvântare la deschiderea conferenței preoțești în protopopiatul Geoagiu

La începutul acestei luni s'a trimis la Sibiu programa acestei conferențe însoțită de un raport, prin care se arată că P. C. Valer Goron, protopopul locului, fiind bolnav de mai multe luni de zile, ar fi bine să se trimită un delegat dela centrul eparhial la această conferență. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae mi-a dat această delegație.

E un prilej fericit de a-mi verifica anumite vederi asupra necesității întrunirilor preoțești, făcute cu scop de rugăciune, de sfat și de comunicări reciproce.

La centrul eparhial sosesc zilnic rapoarte cu toptanul despre viața religioasă din Arhiepiscopie. Trecute însă prin filiera organelor bisericești, ecourile vieții devin din ce în ce mai slăbite, de aceea simțim nevoia la centru de a cunoaște prin intuiție directă sbuciumul vieții preoțești și al vieții credincioșilor.

In scopul de a cunoaște realitatea vieții, se organizează și vizitațiile canonice ierarhice.

Aici, în protopopiatul Geoagiului, ați avut o astfel de vizitație canonică în vara anului 1924, la care am participat ca însoțitor al I. P. Sf. Nicolae.

Această vizitațiune canonică a avut darul de a mobiliza sufletele credincioșilor din această regiune, și ar fi de interes să cercetăm influința spirituală, bisericească și socială a acestei acțiuni misionare, cum s'a întipărit în memoria credincioșilor și a clerului.

Noi, la centrul eparhial, credem că vizitațiile canonice arhierești vor putea realiza maximul de influință pregătind, înainte de a descinde Ierarhul în mijlocul credincioșilor, terenul printr'o lucrare pe îndelete a unor delegați speciali, iar după vizitația canonică arhierească, utilizând achizițiile spirituale, bisericești și sociale spre o înnoire a vieții religioase.

Planul acesta ne preocupă de multă vreme și face parte din proectele de activitate ale centrului nostru arhiepiscopesc.

La sfârșitul vizitațiunii canonice din 1924, I. P. S. Sa a întrunit clerul pastoral din protopopiat într'o conferență intimă. Nu voiu uita părerea de bine a preoțimii acestui protopopiat că a putut să slujească împreună cu Ierarhul ei la sfintele altare de aici, care străjuesc de veacuri credința strămoșească. In biserici modeste, credincioșii din această regiune au înfruntat urgiile trecutului, iar azi dupăce ne-am învrednicit de libertate, avem datoria de a păstra vechile comori sufletești, în biserici înoite printr'o viață religioasă împrospătată.

Avântul de înnoire, manifestat acum nouă ani, a fost pus la grea încercare prin criza financiară și morală, care s'a năpustit asupra noastră.

FOIȘOARA

Monografii de-ale parohiilor

Din trecutul parohiei Crișan, în protopopiatul Zarand

Parohia Crișan (mai înainte Vaca) e situată pe țărmul drept al râului Crișul-alb, departe de 5 km de orășelul Brad.

Bisericește aparține arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu și protopresbiteratului Zarand cu sediul în Brad; politicește se ține de județul Hunedoara, plasa Brad.

E o comună mică, are 210 familii cu 835 suflete. Bărbați 432, femei 403. Știu scrie și ceti 320 bărbați și 290 femei, la olaltă 620.

Toți locuitorii sânt români ortodocși.

Parohia e situată între dealuri, pe ambele maluri ale văii, numite „Valea-vacii“, care isvorește din muntele Strâmba și se varsă în Crișul-alb.

Parohia Crișan e legată de Brad cu drum comunal binișor întreținut, lung de 2 km, are legătură cu șoseaua națională Brad—Baia de Criș—Deva. La marginea comunei trece linia ferată C. F. R. Brad—Arad.

Locuitorii parohiei sânt oameni evlavioși, cari țin cu sfințenie la vechile datini. Cercetează regulat sfânta biserică, iar la serviciul divin aproape toți, bărbați și femei, citesc din cărțile lor de rugăciuni.

Divorțuri, în decurs de 15 ani, au fost în 2 cazuri; convietuiri nelegitime sânt 2 cazuri.

Ocupația principală a sătenilor e plugăritul; se ocupă și cu pomăritul și grădinăritul. Pentru desfacerea fructelor și a zarzavaturilor, cercetează piața Bradului, piețele din Crișcior, Deva, Abrud, Roșia și Câmpeni. Inainte vreme se îndeletniceau și cu cioplirea din peatră a unor cuptoare în formă conică, numite *țesturi*, care se mai găsesc în casele bătrânilor. Și azi există dealul numit la «*țestărie*» de unde se scotea materialul țesturilor.

Locuitorii sânt, în general, harnici și muncitori, mulți dintre ei intră ca mineri la minele de cărbuni dela Țebea, și la „steampurile“ dela Țărățel-Bana, proprietatea societății «*Mica*» din București. Azi lucrează aici vreo 80 de credincioși.

In timpul din urmă mulți băeți au îmbrățișat diferite meserii, plasați la căminurile de ucenici din Timișoara.

Alcoolismul, în partea locului, este cam greu de combătut: când e recoltă bună de prune, se produc 7—9 vagoane de țuică (vinars, „pălincă“) dintre cari vreo 2 se consumă în sat, restul se transportă la Brad, Deva, Arad.

Statul ar putea, prin camerile de agricultură, să construească cuptoare moderne pentru *uscatul prunelor*, cazane pentru fabricarea *marmeladei*, — fapte ce ar contribuì la micșorarea consumului de alcool și la îmbunătățirea materială și morală a locuitorilor. —

Inceputurile parohiei, se confundă în negura vremii. Parohia Vaca a existat din vechi timpuri. Ea e în nemijlocită apropiere de parohia Ribița, a cărei biserică datează dela anul 1400.

Se știe că înainte de anul 1700 erau în Vaca 2 biserici, una de peatră, care la acest an era pustie, și alta de lemn unde se țineau serviciile divine și care apoi a fost distrusă în revoluția dela 1848.

Biserica părăsită, după anul 1700 când o parte dintre români s'a unit cu Roma — a fost ocupată pe la 1760 de 2 călugări uniți, cari încercau să convertească pe românii rămași statornici în legea străbună. Bisericii i-au zis *mănăstire*. Locul pe care a fost zidită, se numește „Părâul mănăstirii“. Fundamentul ei, în multe locuri, se vede, la o adâncime de 20—30 cm. Locul bisericii până la 1924 era „iclejia“ bisericii unite din satul București, o comună lângă Crișcior, și era folosit de protopopul unit din Baia de Criș, care apoi l-a vândut pentru 24.000 lei unui credincios din parohie.

Caracteristica vremii se exprimă prin cuvântul **criză**, *care pentru noi preoţii nu trebue să ne deprimeze.*

Ea este menită să pună în evidenţă virtuţile noastre apostoleşti, curajul nostru neclintit şi perseverenţa noastră de a ne îndeplini misiunea cu tot devotamentul.

La centru avem o suprafaţă mai largă de observaţie, decât fenomenele dintr'o singură parohie, sau dintr'o regiune mai mică. Cunoaştem condiţiile generale ale vieţii religioase obşteşti şi sântem convinşi că în ciuda tuturor asperităţilor vieţii de azi, există un duh de **renaştere religioasă** *fără precedent în istoria noastră religioasă.*

Cum s'a stârnit acest duh nou? Prin cine şi prin ce? Iată întrebarea pe care doresc să o lămuresc. Poate vi se pare că acest duh este sălăşluit într'un număr restrâns de credincioşi, ori la o infimă parte din biserica noastră.

Acest duh se trezeşte şi în mulţime. Nu e deslusit totdeauna, mijeşte însă şi acolo, unde se pare că sufletele sânt moarte, apatice şi nepăsătoare.

Duhul acesta se păstrează uneori ca viul vieţii în rădăcinile nevăzute ale unui pom, pe o iarnă grea şi viforoasă. Când pomul şi-a lăpădat frunza, vestitoarea vigoarei în timpul verii, el nu e mort, ci aşteaptă sosirea primăverii.

Tot astfel există o seamă de credincioşi şi în vremile cele mai crâncene, care aşteaptă cu încredere o înnoire.

Când? Cum? Credincioşii în toate vremile au dorit condiţii mai prielnice de vieţuire religioasă, şi în loc de bine, s'au trezit cu plăgi crude.

Lumea aşteaptă să răsară, din orice parte, duhul înnoirii. Şi se înşală amarnic. „Duhul suflă acolo, unde e cine să asculte şi nimenea nu poate spune de unde vine şi încotro se îndreaptă".

Renaşterea nu vine cu arătare externă, ci pe neobservate. Istoria bisericească e plină de curente, pe care lumea nu le-a bănuit. Renaşterea nu e glas în pustie. Dar când se iveşte, lumea îşi dă seamă de valoarea ei. In epocele de criză sufletească, dorul de renaştere este general şi multă lume e aplicată a vedea renaşterea şi acolo, de unde nu poate veni.

Un curent de renaştere am avut în epoca mitropolitului Şaguna. Ideile de libertate naţională n'au putut triumfa atunci. Mitropolitul Şaguna a canalizat în biserică acel curent. Dar clerul fără şcoală şi poporul abia scăpat din iobăgie n'au putut realiza aspiraţiile înalte ale conducătorului providenţial. Infiinţarea Telegrafului Român, tipărirea unei cărţi de ritual se considerau mari evenimente în acea epocă. Zidirea unei biserici, a unei şcoli, erau monumente de biruinţă şi de progres.

Astăzi însă aşteptăm să facem alţi paşi de progres. Construcţiile de peatră sânt necesare, dar aspirăm la realităţi spirituale, mai trainice decât opera zidarilor şi a meşterilor arhitecţi.

Renaşterile spirituale pornesc din Adevărul divin, manifestat în viaţă, cu care se identifică organic fiii bisericii şi slujitorii ei. Duhnl renaşterii e duhul jertfei personale şi al identificării cu Hristos. Meşterul Manole din legendă şi-a zidit în opera sa ce avea mai scump. Slujitorii bisericii să închine lui Hristos, sufletul. Iar, fără astfel de slujitori, pregătiţi pentru jertfa supremă, renaşterea întârzie.

Duhul renaşterii e duhul misionar, care va insufla viaţă acelor suflete care tânjesc de moarte stau nepăsătoare şi în rătăcire. Indeplinirea mecanică a slujbelor religioase nu e renaştere.

Nici predica fără unctiune divină nu e în stare a aduce credincioşii la înnoire religioasă. Ea nu poate înlocui catehizaţia sistematică şi instrucţia religioasă a poporului. Predicele vor avea efectul dorit, când credincioşii îşi vor însuşi elementele religiei creştine.

Aspiraţia noastră în momentele de azi e ca atunci când Duhul renaşterii va sosi, biserica să-l întâmpine unită organic într'un gând şi într'o simţire, gata să lapede toate păcatele şi neglijenţele trecutului şi să pornească în rânduri compacte la marea acţiune mântuitoare. **T. S.**

O biografie a preoţimii din generaţia unirii

Incredinţaţi că puterea morală în societate are ca fundament puterea morală a familiei, ne gândim la întocmirea unei lucrări, care să cuprindă în ea valoarea faptelor săvârşite de vechii preoţi pentru sporirea credinţei în jurul altarului cu desăvârşirea moralei în parohie şi în mijlocul familiei, în scopul de a creşte copiii în frica lui Dumnezeu şi în iubirea de neam.

Generaţia de preoţi dinainte de războiu, aproape întreagă, este adormită întru Domnul. Dela această generaţie a rămas puterea morală covârşitoare pe care noi, urmaşii ei, o simţim la fiecare pas că ne stăpâneşte în toate acţiunile. A rămas mirosul de tămâie viu, dătător de energii, în aşezămintele unde mâna preoţilor a lucrat statornic.

Dela vechii preoţi, cu barbă mare şi cu plete lungi, au rămas copii mulţi şi buni. Ei au dus mai departe zestrea nepieritoare sufletească a părinţilor, formând fără exagerare, în toate faptele săvârşite, piatra morală din capul unghiului, a zidirii patriei noastre. Acestora li se datoreşte în mare parte coheziunea morală a tuturor biruinţelor vădite şi laturea de cinste neştirbită din viaţa patriei actuale.

Lucrarea ar cuprinde în ea biografia, descrierea faptelor, foarte sumară, a preoţilor din generaţia veche şi a feciorilor de preoţi în curgerea celor două decenii dinainte de războiu până după întregirea neamului, şi ar însemna mărturia vremurilor doveditoare, că vechea generaţie de preoţi şi urmaşii direcţi ai acestei generaţii au săvârşit fapte în viaţă, pentru familie şi pentru neam, numai în puterea educaţiei *morale*, sporită şi moştenită, ca singura tărie biruitoare. Lucrarea va fi un îndreptar moral pentru generaţia tinără de astăzi, cât şi pentru cele ce vor urma,

Pentru aceasta, cu dragoste frăţească, rog pe toţi preoţii şi feciorii de preoţi, şi pe acei cari au bunici, unchi şi fraţi preoţi, din tot cuprinsul României, să-mi trimită până la 1 Decemvrie 1933 date sumare asupra vieţii preoţilor, cuprinzând numele lor, locul şi anii de păstorire, faptele săvârşite şi în special date asupra copiilor lor, câţi la număr, numele lor, insistând asupra felului cum li s'a făcut educaţia, în ce şcoli şi care sânt faptele săvârşite pentru binele obştesc dinainte de războiu, în timpul războiului şi după războiu. Se pot trimite şi fotografii.

Datele se vor trimite pe adresa de mai jos:

Volbură Poiană Năsturaş
Cercul de Recrutare, Timişoara.

Probleme, fapte, comentarii

Alăturându-se *unui protest al cetăţenilor Argeşului, cu privire la desfiinţarea seminarului din Curtea de Argeş, profesorul din capitală, Dr. Ştefan Minovici, intervine prin motive temeinice, publicate în ziare, în favoarea* păstrării *instituţiilor dela Curtea de Argeş, unde primii voevozi şi-au manifestat credinţa prin ctitoriile lor, cele mai de seamă monumente de artă: Biserica Domnească şi Mănăstirea Curtea de Argeş, şi unde odihnesc întru Domnul marii regi Carol-Inţeleptul şi Ferdinand cel Loial, făuritorii României de astăzi. «Curtea de Argeş ar trebui să fie o* Meca *pentru românism», căreia trebue să-i consacrăm cel mai mare interes pentru propăşirea sa. Este imposibil ca guvernul să suprime un aşezământ secular, identificat cu tradiţiile oraşelului. Dnul profesor D. Gusti, ministrul instrucţiunii şi al cultelor, prieten şi cunoscător al chestiunilor de morală şi idealism, va da, credem, ascultare cererii argeşenilor şi nu va desfiinţa seminarul «Neagoe Vodă», construit în condiţii superioare pentru desvoltarea morală şi fizică a seminariştilor săi.*

*

Moartea unui mare savant. — **Profesorul universitar din Iaşi, filologul şi istoricul *Alexandru Philippide*, a încetat din viaţă în 12 l. c., la vârsta de 74 ani.**

A trăit retras şi modest o viaţă de studii şi cercetări.

Politica şi manifestările ei n'aveau întrare în biblioteca sa bogată de cărţi şi manuscrise.

A publicat o serie întreagă de opere, unele în limba germană.

Ca profesor era adevărat prieten şi părinte al studenţilor, pe cari îi ajuta şi sfătuia.

Cu profesorul Philippide dispare unul dintre marii învăţaţi ai neamului nostru.

*

Studenţi italieni, aflători într'o călătorie de studii în România, s'au oprit zilele acestea în Sibiu, Sălişte, şi în alte comune. Primiţi de reprezentanţii autorităţilor şi de un mare public, oaspeţii au vizitat catedrala mitropoliei, muzeele şi alte instituţii.

La sate au fost întimpinaţi de ţărani, conduşi de preoţi, primari şi alţi intelectuali.

După tradiţia păstrată, aceşti 2 călugări dela mănăstire ţineau şcoală cu tinerimea din sat.

Pe lângă toate sforţările lor, ajutaţi de alţi misionari uniţi, totuş nu li-a succes să câştige pe săteni pentru unaţie.

In cartea „Statistica Românilor din Ardeal", făcută de administraţia austriacă la anul 1760—1762 şi copiată din arhiva de războiu din Viena de dl Dr. V. Ciobanu, la pagina 54 se arată că în parohia Vaca între anul 1760—1762, la 115 suflete curat ortodoxe, erau 2 preoţi uniţi, şi nici un preot ortodox. Era o biserică cedată ortodocşilor, iar mănăstirea a rămas uniţilor. „Iclejia" era 16 jugăre arător, 6 fânaţ, 2 vie. Mai erau şi 2 case parohiale.

In 21 August 1820 s'a dresat un proces verbal, a cărui còpie e la oficiul parohial. Se constată aici că în Vaca s'au aflat atunci 120 de familii, dintre cari vreo 80 de familii erau iobagi la domnii de pământ, fireşte toţi unguri, ca groful Gyulai Ferenc, baronii Radok şi Nalátzi, groful Bethlen Farkas, Bartsai ş. a.

Din datele arătate se poate constata la ce biruri cumplite erau supuşi românii iobagi şi ce muncă supraomenească trebuiau să desfăşoare, pentru a putea plăti dările către domnii lor de pământ... Nu e de mirare că, din munţii aceştia necăjiţi, au pornit răscoalele mari în contra nemeşilor unguri.

In satul acesta prigonit s'a născut pe la 1733 al 3-lea căpitan al revoluţiei dela 1784, *Gheorghe Crişan*. Din părinţi s'a numit *Marcu Giurgiu*. In actul pomenit, între juraţii comunali iscălitori, figurează şi un Petru Giurgiu. Azi nu mai există nici un membru din această familie. Marcu Giurgiu, mutându-se în comuna Cărpeniş de lângă Abrud, unde s'a căsătorit, locuitorii de acolo, fiindcă el era de pe Valea Crişului, i-au zis Gheorghe Crişan. Născut pe „Părăul Goldeştilor", vechea casă unde a văzut lumina zilei a fost incendiată de unguri în 1848. Pe locul acela erau 2 case; în 1848 casa lui Crişan a ars complet, ceealaltă numai pe jumătate, aşa că în 1849 s'a reparat, şi azi se poate ceti pe o grindă de sus anul *1849*, tăiat în goron.

Intru amintirea eroului Crişan s'a ridicat un bust în bronz, lucrare executată de prof. Marcel Olinescu din Arad. Din 1929, când s'a inaugurat bustul, comuna şi-a schimbat numele în *Crişan*.

In revoluţia din 1848 parohia a avut să sufere mult din partea ungurilor nemeşi, cari şi-au răsbunat, fiindcă aici au fost omorâţi cei 13 membri ai familiei nemeşeşti Brády din Brad. A fost distrus jumătate din sat, cu biserică cu tot, care a ars până în temelie. Pe atunci păstoreà păr. Ioan Manea, om binevăzut în tot ţinutul.

Membrii familiei Brády s'au refugiat la el, cerându-i scutul, şi promiţând că după revoluţie vor termina actuala biserică. Preotul Manea i-a ţinut ascunşi mai mult timp; dar într'o zi, când era dus la slujbă în parohia Potingani, au năvălit mai mulţi iobagi resculaţi din Grohot, Bulzeşti şi Tomnatec, sub conducerea unui şef căruia îi ziceau „domnul maior". Aceştia au prins pe nemeşii ascunşi, şi ducându-i în capătul comunei, la „părăul mănăstirii", i-au omorât şi îngropat. După potolirea revoluţiei, membrii familiei rămaşi în viaţă i-au exhumat şi i-au înmormântat în cimitirul unguresc din Baia de Criş. „Maiorul" care a dat porunca să fie ucişi, a fost osândit la moarte în anul 1850 de tribunalul din Alba-Iulia. Ca martor în proces a figurat din parohie Ioan Brana — azi mort — tatăl comerciantului Al. Brana, şi care mi-a comunicat acest fapt. —

In parohie, după cât ştim, au fost 3 biserici, una care pe la 1760 a fost ocupată de 2 călugări uniţi. Aceasta a fost părăsită, fiindcă era slabă şi prea departe de comună; în locul ei s'a zidit alta, de lemn. In locul acesteia credincioşii, înainte de anul 1845 au zidit din peatră actuala biserică, ce în 1848 era sub acoperiş. S'a terminat complet, cu turn cu tot, numai la anul 1867.

Biserica, — după datele aflate în protocolul din 25 Martie 1874 dresat după moartea preotului Manea, de protopopul Nicolae Mihălţan, — a costat, pe lângă ceea ce au dat credincioşii 7533 florini, bani împrumutaţi pentru biserică de păr. Manea, dela mai mulţi zărăndeni.

Pentru acoperirea sumei din partea parohiei, credincioşii fiind foarte săraci, din protocolul amintit se vede că prin oficiul protopopesc au cerut ca P. V. Consistor Arh. „să slobozească" o chetă în arhidieceză.

In anul 1924 biserica a fost renovată radical şi acoperită cu ţiglă, precum şi pictată. Lucrările de adaptare au costat 120.000 lei.

In 1925 luna Mai 22 în urma unei furtuni un trăznet a lovit în turnul bisericii, cauzând moartea credinciosului Ioan Iezan, care se urcase în turn să tragă clopotele... Instalarea unui parafulger a costat 45.000 lei.

In 1919 parohia a cumpărat dela erezii fostului preot I. Costea pentru suma de 28.000 cor. (14.000 lei) casele lor, pentru case parohiale, mai spesând cu adaptarea lor 40.000 lei şi anume 30.000 lei din banii bisericii şi 10.000 lei ajutor dat de P. V. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu.

Matricolele parohiei sânt în bună stare, şi datează cele:

a)	ale botezaţilor	din 1792—1933	5 Tom.
b)	ale cununaţilor	1811—1933	2 „
c)	ale morţilor	1811—1933	4 „
d)	Protoc. bunei învoiri	1855—1933	3 „
e)	Jurnalele de casă	1881—1933	
f)	Protoc. de exhibite	1900—1933	
g)	Arhiva parohială	1863.	

In decursul timpului în parohie au păstorit următorii preoţi:

Ilieş Dănilă dela 1780—1816;
Iob Manea „ 1819—1839;
Ioan Manea „ 1839—1874;
Iosif Costea „ 1876—1918.

Numele celorlalţi cari au păstorit înainte de 1780, nu se cunoaşte.

Dela 1920 parohia o păstoreşte subsemnatul. Din 1913—1920 am fost în parohia Blăjeni-Plai; în 1916—1918, în decursul războiului mondial, am fost înrolat

La Sălişte a vorbit preşedintele uniunii fasciilor studenţilor italieni, dl Righetti, zicând, în aplauzele generale ale mulţimii:

«*Sânt impresionat de latinitatea constatată în aceste regiuni. Românii pot fi fericiţi acum că şi-au văzut visul naţional realizat, realizare făcută cu atâtea sacrificii şi* de care nimeni nu se va putea atinge".

Intr'o caldă şi însufleţită prietenie, oaspeţii italieni îş urmează călătoria în ţara noastră.

*

Festivităţile cercetăşeşti din Gödölö, de lângă Budapesta, pe lângă toată năzuinţa şoviniştilor maghiari de-a le exploata în scopurile lor, au avut şi partea *bună*, când cercetaşii unguri s'au străduit a intra în legături de prietenie cu cercetaşii ţărilor vecine. Astfel, jamboreea internaţională din August 1933 dela Gödölö însemnează oarecare progres, ce răspunde spiritului pacifist al mişcării cercetăşeşti. Acest progres ar putea neapărat să şi sporească repede, dacă educatorii, dnii profesori şi învăţători maghiari, ar mai slăbi, în lecţiile lor de patriotism, cu propagarea urei nemărginite faţă de acei vecini, cari desfăcându-se de Ungaria veche, au dat putinţă Ungariei de astăzi să ajungă un stat *naţional*, în hotare firesti.

Cuvintele mari, de ură şi răsbunare, rostite de bieţii băeţi unguri, duşi să manifesteze lângă statuea iredentistă dela Budapesta şi să strige mereu un jurământ banalizat, răsună fals cu desăvârşire în vremea nouă a secolului, în care vrem să trăim ca popoare libere şi respectându-ne împrumutat ca adevăraţi oameni şi creştini.

*

Propagandă catolică *se vesteşte dela Lugoj. In azilul de bătrâni şi în spitalul* judeţean *din acel oraş fac serviciul surorilor de caritate 23 călugăriţe franciscane; dar pe lângă serviciul caritătii mai fac, zi de zi, propagandă printre bolnavi pentru a-i trece la catolicism.*

Interesant e că cele 23 călugăriţe sânt cetăţene străine, plătite de stat; ear surorile de caritate titrate şi române — şomează.

Se mai spune apoi, că pomenitele călugăriţe franciscane locuesc un pavilion cu mult confort, carè nu prea cadrează cu starea prea modestă ce stăpâneşte în restul spitalului lugojan. Unul dintre bolnavi, un biet bătrân, se plânge, că în fiecare zi călugăriţele îl sfătuesc să se lapede de religia ortodoxă.

Autorităţile în drept vor intervenì?

Intregirea scaunului episcopesc dela Caransebeş

Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul NICOLAE, — pătruns de simţământul răspunderii ce avem înaintea lui Dumnezeu ca sfânta noastră biserică ortodoxă să se conducă conform normelor canonice şi a legii ei, avându-şi pretutindenea în eparhii păstorii legitimi, — a făcut la începutul lunii August a. c. demersul necesar înaintând I. P. Sfinţitului Patriarh Miron adresa în chestiunea convocării colegiului electoral, care are să facă alegerea noului episcop al eparhiei de Dumnezeu scutite a Caransebeşului.

Atât ca locţiitor al Episcopului, cât şi în calitatea Sa de Mitropolit, capul bisericii noastre conformându-se normelor canonice şi Articolului 121 al Statutului de organizare bisericească, a luat măsurile ca această alegere să se facă neapărat în interval de trei luni, cu atât mai vârtos că şi interesele speciale ale eparhiei cer ca alegerea de episcop să se îndeplinească în cel mai scurt timp.

Sântem în aşteptarea răspunsului I. P. S. Sale Patriarhului.

Sub titlul de propagandă religioasă-culturală pe sate, studenţii teologi greco-catolici dela Blaj au descins, în vara aceasta, în mai multe comune cu credincioşi, în mare parte, ortodocşi. Intr'una din comunele cercetate, la Mociu, preotul greco-catolic în predica sa din faţa altarului a zis, de faţă fiind şi creştini ortodocşi, următoarele: «*Ni-a luminat bunul Dumnezeu minţile acum douăsute de ani, că am lăpădat legea cea rătăcită şi am îmbrăţişat pe sfânta noastră maică Roma*».

Astfel, cu prilejul venirii studenţilor teologi blăjeni în mijlocul poporului, preoţii greco-catolici fac cel mai pronunţat prozelitism sămănând ură şi vrajbă între fraţi, în loc să lumineze şi să mângâe sufletele credincioşilor ţărani, povăţuindu-i în căile păcii şi ale iubirii de oameni.

Nr. 7708/1933.

Notificare oficială

In baza ordinului ministerului instrucţiunii şi cultelor din 28 Iulie a. c. Nr. 102.409 cucernicii preoţi sânt invitaţi să trimită Consiliului arhiepiscopesc în decurs de 3 zile dela primire chitanţele de salarii, semnate şi de percepţie pentru achitarea impozitelor, căci altcum nu se vor lua în state pe luna următoare. Se atrage atenţiunea cucernicilor preoţi asupra acestei dispoziţii, deoarece *nu se va ordonanţa sălarul pe luna următoare, până nu se justifică cel anterior* prin trimiterea chitanţelor.

Netrimiterea la timp a chitanţelor va avea de urmare neordonanţarea salarului.

Sibiu, 12 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Linie nouă ferată: Râmnic V.—Curtea de Argeş. Judeţele interesate, Sibiu, Alba, Vâlcea şi Argeş, au înaintat ministerului de comunicaţii un documentat memoriu, prin care cer înfiinţarea acestei linii ferate. Se afirmă că noua lucrare, atât de importantă din multe puncte de vedere, va fi adusă în discuţia corpurilor legiuitoare îndată la începutul sesiunii de toamnă, pentru ca opera plănuită să se înceapă neîntârziat.

INFORMAŢIUNI

Aniversarea *de 50 de ani, dela ridicarea palatului Peleş din Sinaia, va avea, conform dorinţei Suveranului, caracterul unei sărbătoriri naţionale. Festivităţile, care vor dura 2 zile, în luna lui Septemvrie, se vor inaugura prin serviciu religios, la mănăstirea din Sinaia, săvârşit de I. P. S. Sa Patriarhul Miron, înconjurat de toţi Mitropoliţii şi Arhiereii bisericii noastre, şi se vor încheia cu o procesiune la Curtea de Argeş. Un volum comemorativ va revela viaţa marilor Regi Carol I şi Ferdinand I.*

Protecţia naturii. S'a constituit acum *Comisiunea Regională* a Monumentelor naturii din Transilvania, cu sediul în Cluj, str. Regală Nr. 28 [Grădina Botanică]. Atribuţiunile acestei comisiuni sânt specificate în legea pentru protecţia naturei, unde se arată şi pedepsele, care se vor aplica celor contravenienţi.

Sfinţirea catedralei episcopale dela Bălţi se va face în 17 Septemvrie 1933. Peatra fundamentală a clădirii fusese pusă de M. Sa Regele Carol II când era principe moştenitor al tronului. Vor participa la solemnitate înalţi ierarhi ai tuturor bisericilor ortodocse. Va sosì şi Patriarhul Alexandru al III-lea al Antiohiei.

Patriotică hotărâre au luat, zilele acestea, românii braşoveni: să adune un fond, din care să se ridice un vrednic monument lui Andrei Murăşanu în oraşul dela poalele Tâmpei, unde a trăit şi lucrat multă vreme cel ce ni-a dat pe „Deşteaptă-te, române!"

Biserica nouă din Costeşti, Argeş, — ridicată în locul celei de lemn, mistuită de groaznicul foc din noaptea Sfintei Invieri, acum doi ani, când au căzut jertfă numeroşi credincioşi, — se va sfinţi în 27 August 1933. La solemnitate va lua parte şi M. S. Regele.

† **Mihail Stoica,** locotenent-colonel în p., Ofiţer al ordinului Coroana României ş. a., a încetat din viaţă în Sibiu în 13 August a. c., după lungi şi grele suferinţe, împărtăşit fiind cu Sfintele taine. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au înmormântat în 15 August, ora 5 d. a. din capela cimitirului central din Sibiu. Odihnească în pace!

Moartea unui inspector-revizor şcolar. Funcţionarii revizoratului şcolar din Lugoj, şi învăţătorii din jud. Severin, aduc la cunoştinţă trecerea la cele eterne a valorosului lor şef *Ion Mărilă*, Inspector-revizor şcolar al judeţului Severin, membru în Consiliul Eparhial, etc., întâmplată Joi la 10 August 1933, în etate de 50 ani. In 12 August rămăşiţele pământeşti ale regretatului s'au transportat la Reciţa, jud. Caraş, pentru a fi depuse spre veşnică odihnă în cimitirul ort. rom. Odihnească în pace!

Din Germania, unde se simt prigoniţi de guvernul Hitler, au plecat până acum vre-o sută de mii de jidovi, şi sânt gata de plecare tot cam atâţia. Cei plecaţi se stabilesc în Franţa, Austria, America şi, de sigur, — şi în ţara noastră, aşa de primitoare...

Vechi picturi bisericeşti s'au descoperit de curând la renovarea bisericii noastre ortodoxe din Braşovul Vechiu. Ridicându-se straturile de vopsea, s'a văzut că întreg altarul e împodobit cu picturi bisericeşti de valoare: sfinţi şi scene biblice în stil bizantin, bine păstrate. Se aşteaptă ca un membru din comisiunea monumentelor istorice să fie trimis la Braşov şi să facă necesarele cercetări.

---

ca preot militar la corpul III de armată din armata austro-ungară. —

Biserica, şi-a zidit cu mari jertfe în 1882—1883 o frumoasă şcoală din piatră, în locul celei de lemn, zidită înainte de anul 1850. In tot timpul, până la 1919, salarul învăţătoresc se plătea lunar din cassa bisericii, ear epitropia incassa şi alodiul comunal.

Pentru suportarea cheltuelilor din trecut şi până azi, atât pentru biserică cât şi pentru şcoală, biserica s'a folosit de banii ce intrau an de an din arânzile după locurile bisericii. Aceste locuri biserica parte le-a cumpărat în decursul timpului, parte le-a primit ca donaţie dela fostul adm. parohial, Nicolae Tulea, fost preot în Valea-Brad, şi dela soţia sa Sofia, cu îndatorirea ca an de an, în ziua sf. Nicolae, să li se ridice un parastas.

La şcoala confesională, cu începere din 1850 şi până la preluarea învăţământului de statul român, au funcţionat următorii învăţători:

1. Ioan Buşa până la 1860.
2. Simeon Muntean până 1875.
3. Spiridon Ignaton 1876—1878.

Apoi dela 1878 şi până la 1919 au mai funcţionat Pr. I. Costea, Ioan Albu, Gherasim Clej, Teodor Groza, Nicolae Crăciun azi înv. pensionat în Stănija, Andron Bogdan azi preot în Ţărăţel, Ioan Clej, Al. Florea azi înv. pensionat în Cărăstău, Ioan Bârus, Valer Damian azi înv. în Arad, şi Ioan Micu azi înv. în Baia de Criş. —

In decursul marelui răsboi ni s'au luat de către armata ungară 2 clopote dela biserică. In anul 1921 au fost cumpărate alte 2 clopote, cum şi 2 rânduri de odăjdii, din banii trimişi de credincioşii aflători în America. —

In arhiva parohială am mai aflat un protocol „pentru conscrierea circularelor" începând dela 1 Septemvrie 1871—8 Februar 1885. In prima circulară întrodusă, având Nr. 613—871, se comunică preoţimii şi credincioşilor întroducerea de protopop al Zarandului a păr. Nicolae Mihălţan.

In circularele date de acest activ protopop, între 1871—1881, se cuprind bune sfaturi şi îndrumări pastorale pentru preoţi. Ii îndeamnă să aboneze şi citească cu drag Telegraful Român. Cere ca preoţii să se prezinte la scaunul protopopesc, pe ziua de 25 Septemvrie 1871, cu toate protocoalele.

In circulara Nr. 6—872 şi Nr. 17—872 se pune în vedere preoţimei să administreze cu sfinţenie Sf. Taine şi mai ales Sf. Botez, fiindcă a aflat că mulţi preoţi nu au Sf. Mir.

Referitor la Taina căsătoriei le pune în vedere „să nu o administreze tinerilor cari nu au trecut din al III-lea clasă de etate, adecă înainte de ar fi sfârşit anul 23 sau acelora cari n'au fost de 3 ori la cătănie, fie cătane fie civile". „Cel ce nu va respecta acest ordin să va pedepsì: tinărul cu 1000 fl. v. a., iar preotul cununător cu 300—600 fl. v. a.".

Tot aici sânt îndemnaţi, că ori seara, ori în dumineci şi sărbători, să ţină şcoală cu adulţii, şi să se facă catehizaţia regulat, arătând apoi că „de fie care om pe care-l va învăţa a ceti şi a scrie, va căpăta o remuneraţie de 3 fl. v. a. dela stat".

In vederea alegerilor, de deputaţi pentru „dieta viitoare" a dat circulara Nr. 73—872 şi Nr. 115—872.

In prima circulară preoţii sânt invitaţi a lua parte la consfătuirile ce vor avea loc, în zilele dela 6/18—19/31 Mai în casele lui Tulea, îndrumând ca toţi credincioşii să se înscrie în listele de alegători, „fiindcă grea răspundere zace asupra fraţiilor voastre, şi toată naţiunea se uită asupra voastră".

In al 2-lea circular li se pune în vedere tuturor să se prezinte la locul de alegere în Brad, în ziua de 1 Iulie st. v. Să ordonă ca toţi preoţii să vie cu credincioşii la alegere „purtând pretutindeni *steaguri naţionale*». In biserică şi azi se păstrează acel steag ce poartă cuvintele: «*Trăiască Dr. Iosif Hodoş*". Acest steag până la 1918 a fost ascuns în turnul bisericii, iar în 1919 a împodobit poarta triumfală făcută pentru primirea M. S. Regelui Ferdinand şi a Reginei Maria, veniţi după unirea naţională în părţile Zarandului. „Ca deputaţi se vor alege: la Brad dl Dr. Iosif Hodoş, şi la Hălmaj dl Sigismund Borlea „ambii iluştrii şi binemeritaţii bărbaţi ai naţiunii iubite".

In alte circulare se ordonează, ca sub pedeapsa de 20 fl. v. a. (Nr. 26/872) să trimită la scaunul protopopesc consemnările despre feciorii şi fetele cari în anul trecut au cercetat catehizaţia, despre cei vaccinaţi, şi despre aruncul bisericii.

Pentru gimnaziul din Brad protopopul Mihălţian (circulara Nr. 168/872) îndeamnă preoţimea „să adune banii întru fundarea gimnaziului gr. ortodox român din Brad", — aceasta fiindcă „guvernul nostru cu hotărârea Naltului ministeriu de finanţe din 10 August Nr. 11.991/1872, care n'a aprobat rugarea reprezentanţei de a se ierta taxele de schimbare a obligaţiunilor donate de comune pe numele fondului gimnazial, ci pretinde categoric în restimp de 30 zile suma de 4242 fl. v. a"...

Roagă preoţimea să arate tot zelul pentru cauza gimnaziului brădean, „ca nu cumva stângându-se lumina cea de abia aprinsă, din nesprijinirea noastră, să râdă duşmanii noştri, şi să se bucure că li-a succes a pune cea mai mare pedecă prosperării culturei poporului român din aceste ţinuturi". Preoţimea Zarandului din acel timp în frunte cu protopopul său şi-a îndeplinit perfect chemarea.

In timpul colerei din 1872 protopopul dă preoţimii sfatul ca înmormântările să le facă sub cerul liber, pe răcoare, ear taxele să le ceară în vremuri mai bune, — pentru ca nime să nu moară fără sfânta cuminecătură.

Celelalte circulare arată că, înainte cu 40—50 de ani, biserica a luat măsurile folositoare pentru creşterea tineretului în spiritul românesc şi ortodox.

Firul s'a continuat şi s'a desăvârşit: Astăzi avem înfiinţate Societatea Sfântul

Rugare. Oficiul parohial ort. rom. din comuna Bucureşti, prot. Băiţa, cu tot respectul roagă Onoratele oficii parohiale cari au primit liste de subscripţie pentru edificarea bisericii din satul Bucureşti, jud. Hunedoara, să binevoiască a ni le retrimite până *la 15 Sept.* a. c. deoarece la 1 Oct. a. c. listele trebue prezentate On. Prefecturi a jud. Hunedoarei, spre a constata rezultatul bănesc incurs. Intrucât On. oficii n'ar putea să ne ajute cu nimic, rugăm a se restituì listele chiar şi în alb. Pr. *Ioan Demian.*

Direcţiunea şcoalei miniere din Baia-mare aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la această şcoală în anul şcolar 1933—1934 nu vor funcţiona cursurile anului I şi II, ci numai cursurile anului III cu elevi promovaţi de această şcoală din anul II.

Direcţiunea şcoalei de arte şi meserii, Sibiu. Str. Spinarea Cânelui Nr. 3, primeşte înscrieri de elevi pe anul şcolar apropiat. In cl. I se primesc elevi absolvenţi a 4—7 clase primare; etate 12—15 ani. Inscrierile se fac la cancelaria şcoalei între 15 August şi 10 Septemvrie 1933. La înscriere se plăteşte o taxă de 200 Lei. Taxa pentru internat — solvă — este de Lei 3000·—, pe întreg anul şcolar. Alte informaţii se pot primì la direcţiunea şcoalei.

Pentru istoricul legiunii române din Sibiu din anul 1918/1919. Rog pe foştii comandanţi ai secţiilor acestei Legiuni cu reşedinţa în comunele Boiţa, Bungard, Cornăţăl, Cristian, Ilimbav, Porceşti, Poiana, Porumbacul de jos, Mercurea, Sălişte, Săsciori, Sebeş-Alba, Slimnic şi Răşinari, să binevoiască a-mi comunica cât mai urgent posibil domiciliul lor actual. Ceice locuesc în comunele respective, sunt rugaţi cu insistenţă a-mi trimite şi câte un tabel nominal de foştii gardişti-legionari de sub comanda d-lor. Tabelul va cuprinde următoarele date: Numele şi pronumele, gradul militar de atunci şi de azi, data şi locul naşterii, starea civilă şi numărul copiilor, ocupaţiunea, domiciliul actual cu strada şi Nr. casei, dacă posedă decoraţiuni şi ce anume. Tabelul va fi certificat de autorităţile comunale şi va conţinea în câteva cuvinte ceva despre activitatea gărzii respective, data înfiinţării şi desfiinţării ei. Acestea îmi sunt necesare pentru întocmirea unui istoric al *Legiunii române din Sibiu judeţ,* istoric care tot în interesul foştilor legionari reclamă urgenţă. — Căpitan *Berghia Ioan,* Regimentul 90 inf. Sibiu.

ŞTIRI LOCALE

Strada „Visarion Roman". Municipiul oraşului Sibiu în ultima sa şedinţă a decis cu unanimitate, ca strada Bayer să poarte numele decedatului Visarion Roman, primul director al institutului de credit şi de economii «Albina» din Sibiu. Această stradă face legătura dintre strada Mitropoliei şi strada Spinarea cânelui şi în colţul ei spre strada Mitropoliei se află edificiul institutului «Albina». S'a decis totodată, ca pe edificiul casei din strada Livezii, unde a locuit neobositul financiar şi economist, Visarion Roman, să se pună o tablă comemorativă.

Concertele orchestrei sibiene se ţin: *Luni* în 21 August în parcul Sub arini, ora 7 seara; *Miercuri* în 23 August pe Promenada de jos, ora 6 d. a.; *Vineri* în 25 August, ora 7 seara, în Parcul sub arini.

Poşta redacţiunii

Pr. *Il. V. F.* în *A. Ş.* Urmează pe rând, unul eventual în calendarul nostru.

T. B. în *C. de B.* Trimiteţi continuarea.

Nr. 522 (49) 3—3

Concurs

Pentru alegerea unui cantor ajutător al parohiei III Zărneşti, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Emolumentele şi drepturile împreunate cu acest post sânt cuprinse în concluzul consiliului parohial Zărneşti, Nr. IV dela 24 Iunie a. c. care se poate vedea în orele oficioase.

Concurenţii vor înainta cererile în termenul deschis oficiului parohial Zărneşti instruite cu următoarele acte:

1. Extras din matricola botezaţilor.
2 Certificatul ultimului an şcolar.
3. Diploma de cantor dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.
4 Certificat de moralitate dela oficiul său parohial.
5. Certificat de serviciu.

Concurenţii sânt obligaţisă se prezinte la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a conduce singuri strana şi a tace cunoştinţă cu poporul.

Zărneşti, 7 Iulie 1933.

Prot. **Vasile Stoicanea**
preş. consiliului parohial.

Sobe de teracotă

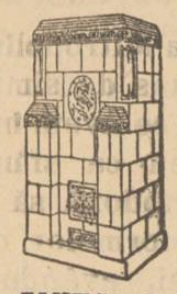

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 6—10

(46) 3—3

Concurs

La cererea bătrânului paroh Moise Greceanu din **Băcel,** şi cu avizul conform al consiliului şi adunării eparhiale se publică concurs cu termin de 30 zile pentru instituirea unui capelan personal. Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe cu toate documentele necesare.

Capelanul va beneficia de:

1. jumătate din leafa dela stat a actualului paroh,
2. jumătate din sesia parohială,
3. jumătate din veniturile stolare, casă parohială, grădină şi apartamentele şi le rezervă actualul paroh pentru sine.

Candidaţii îşi vor exopera încuviinţare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Sf. Gheorghe, la 27 Iunie 1933.

Aurel Nistor
protopresbiter.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Artritici, Reumatici, Gutoşi nu uitaţi

BĂILE GOVORA

ale căror ape iodurate şi sulfuroase sânt binefăcătoare. Cu preţurile reduse din anul acesta, faceţi cura fără mare cheltuială. Hotelele societăţii ofere tot confortul.

Băile Călimăneşti

cu climatul lor admirabil, băile de pucioasă, plaja la Olt şi în deosebi

Apa de Căciulata

cu minunatele ei efecte ofer artriticilor, suferinzilor de rinichi, ficat, gută şi persoanelor obosite, vindecare, alinare şi întremare.

Informaţiuni şi tarife la societatea
GOVORA CĂLIMĂNEŞTI
Bucureşti, strada Brezoianu Nr. 62.

Nr. 3633 port. 1930. (22) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunei Nr. 8109/1929 şi Nr. 13.926/1930 a judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Dr. Eugen Piso, advocat în Sibiu, contra locuitorului în Sibiu, pentru incasarea creanţei de 20.000 lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe *31 August 1933, ora 9 a. m.,* la faţa locului în strada Posen Nr. 32, unde se vor vinde prin licitaţie publică judiciară un şezlon, noptiere, dulap, toaletă, masă, perdele, covor, stelaj, bufet şi ceas în valoare de 10.200 lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de incasat, face 20.000 lei capital, dobânzile cu 10% socotind din 4 Mai 1929 iar spesele până acum stabilite de 4573 lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţiii, şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, § 20.

Sibiu, la August 1933.

Kálmán, portărel.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²⁵, 17²⁰, 22⁵⁵
Braşov, Făgăraş	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁵⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19⁵¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copşa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13⁵¹, 16⁵⁴, 23²²	4²², 7²⁷, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰¹
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁸, 19³⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20²⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17³⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16³⁰(ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁸ (ac.), 12⁰⁷
Sighişoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁸
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁸

Gheorghe, cu 40 membri şi cu avere de 2000 lei; Reuniunea de femei; Oastea Domnului, toate trei organizate solid în parohie. Mai sânt şi trei biblioteci, şi anume: *a)* Biblioteca administrată de societatea Sf. Gheorghe, cu mai bine de 800 cărţi. A luat fiinţă la 1890 prin zelul preotului I. Costea, înv. I. Bârna, ambii morţi, şi a comerciantului Al. Brana. Cărţile au fost dăruite de Academia Română din Bucureşti. In 1925 a fost augmentată cu mai bine de 100 cărţi, de către Societatea studenţilor dela universitatea din Cluj, prin mijlocirea dlui Emil Fugătă, azi profesor la liceul din Brad. Biblioteca oficiului parohial, cu 25 cărţi, şi biblioteca şcolară cu 150 de cărţi.

In ce priveşte cărţile rituale, ele sânt în număr complet, toate în câte 3 exemplare: 2 exemplare cu litere latine, 1 ex. cu cirile.

Afară de acestea, mai sânt vreo câteva scoase din uz, *cărţi vechi,* păstrate în sfântul altar. Aşa avem:

1. *Ciaslov,* acum întâiaoară tipărit din greceşte, în zilele luminatului oblăduitor a toată ţara românească Ioan Constantin Basarab Voevod, fiind mitropolitul ţării kr. Teodosie, cu osteneala şi cheltueala kr. Antim Ivireanul, episcopul Râmnicului, la *1706;*

2. *Biblia* dela Blaj, *1793;*

3. *Ciaslov,* dela Ep. Râmnicului, de către Ioana Monahul, la 10 Mai 1768 (prefaţa lipseşte);

4. *Trebnic,* dela Episc. Râmnicului, 1730, (defectuos);

5. *Triodul,* dela Blaj, 1831;

6. *Antologia,* ce se zice Floarea Darurilor, (Minei pe 12 luni), acum întâiaoară tipărit românește sub stăpânirea Preaînalt M. Sale împărat al Romei Carol al VI-lea, fiind diregător ţării Ardealului şi a Valahiei Ex. Sa grof de Walles, cu blagoslovenia şi cheltuiala Pr. Sf. Kir. Clement Episcop al Râmnicului la 1717 şi tipărit de Dimitrie Pandevici şi Laurenţiu Ieromonah dela sf. Mănăstire a Horezului;

7. *Pentecostariu,* tipărit sub domnia lui Dom. Io Mihail Racoviţa Voevod, cu blagoslovenia P. Sf. Mitropolit Neofit dela Crit în oraşul Bucureşti, de cucernic între preoţi Popa Stoica, *1743;*

8. *Apostol,* de pela 1760, (defectuos);

9. *Evanghelie,* sub domnia lui Domn a toată ţara românească Io Scarlat Grigorie Ghica Vodă, cu blagoslovenia şi toată cheltuiala lui Kr. Gregorie Mitropolit a toată ţara românească şi exarhul plaiurilor, în tipografia Mitropoliei, *1760;*

10. *Cazanie,* tipărită sub domnia lui Scarlat Ghica Vodă cu blag. Mitr. Gregorie în Bucureşti, de Popa Constantin, *1768;*

11. *Predici,* de Petru Maior, Buda, *1810;*

12. *Ciaslov,* a douaoară tipărit în zilele Domnului a toată ţara românească, Constantin Nicolae Mavrocordat Voevod, cu blagoslovenia mitropolitului Ungrovlahiei Kr. Neofit Criteanul, la *1748;*

13. *Liturghier,* tipărit sub domnia lui Dom. Io Alex. Scarlat Ghica Vodă, cu blagoslovenia lui Kr. Partenie ep. al Râmnicului, *1668;*

14. *Catavasier,* Blaj, *1782.* —

Existenţa acestor cărţi dovedeşte şi vechimea respectabilă a parohiei. —

In arhiva parohială se mai află protocoalele şedinţelor, cu date interesante referitoare la activitatea desfăşurată în parohie. In procesul verbal dela 12 Mai 1868, de faţă fiind Moise Lazar protopop, Pr. I. Manea şi Simeon Băcilă ca notar, cum şi membrii comitetului parohial, s'au discutat modalităţile pentru acoperirea speselor avute cu terminarea bisericii. Fiecare familie e obligată să dee 10 fl. Pr. I. Manea din partea sa, tot în scopul amintit, dăruieşte pe seama bisericii: 1 cireş, 1 măr altoit, 1 păr, 1 nuc, 2 pruni, unul roşu altul bistriţ; iar pe seama şcoalei dă 4 pruni bistriţi şi roşii. Mai dărueşte dreptul său din arânda pentru beutura de vinars, ½ pe seama bisericii, şi ½ pe a şcoalei, venitul să incurgă în lada bisericii până să va plăti datoria bisericii (care după cum am arătat este de 7533 fl.). Mai cedează dreptul său din vânzarea de sare, cum şi competinţa sa anuală numită „adău" — pentru plătirea unui rând de odăjdii.

Tot în această şedinţă s'a pus bază unui magazin de bucate, care a existat până pe la 1885, „pentru ca oamenii să cumpere bucatele dela biserică şi nu dela străini". Bucatele s'au dat tot de păr. I. Manea, — şi magazinul a luat fiinţă la 1 Ianuar 1869 — depunându-se în el deocamdată 200 măsuri de cucuruz, cum şi 20 fl. v. a.

Tot numitul preot, pentru păstrarea banilor, mai dărueşte o cassă mare ferecată, în preţ de 20 fl.

Din procesele verbale se mai constată că acest magazin înfiinţat se ocupa nu numai cu vânzarea bucatelor, ci a adus şi râmători de prăsilă, şi cari apoi „să fie împarţiţi oamenilor binepricepători, spre creştere".

La 25 April 1870 se pune bază unui fond aşa zis „de înmormântare a oamenilor săraci". In acest scop din lada bisericii se iau 40 fl., — iar 24 fl. să iau tot din banii bisericii pentru a se cumpăra „grâu frumos pentru colaci", cum şi pentru scânduri. Acest fond, sub controlul preotului era condus de credinciosul Onica. El avea să dea cele de lipsă la înmormântare, „dar numai pentru cei răposaţi din comuna Vaca şi cari sânt de religiunea greco-răsăriteană şi a acelor religiuni cari se ţin de religia căpătată prin sf. Botez".

In protocolul din 29 Iunie 1870 s'a hotărât pedepsirea celor ce lucrează în Dumineci şi în praznice, precum şi crâşmarul care vinde vinars în crâşmă „până când nu iese preotul din serviciul dumnezeesc, din sf. biserică":

Se decide ca ceice lucră la câmp cu pălmile, să se amendeze cu 1 fl., crâşmarul cu 5 fl., ceice fac clăci 5 fl., şi tot cu 5 fl. să fie pedepsiţi şi ceice dau boii. —

Pentru sporirea averii bisericii, preotul în şedinţa din 7 Ianuar 1874 propune ca fiecare credincios să planteze 200 fire de floarea soarelui. Sămânţa se dă gratuit de preot.

In şedinţa din 5 Iunie 1877 se amendează ceice au fost prinşi că au lucrat în Joia-Mare şi la Constantin şi Elena, cu câte 20 creţari. —

La anul 1880, în protocolul din 1 Ianuar 1880, se face controlul averii bisericii şi a şcoalei. Se constată că biserica nu mai are nici o datorie, în schimb dispune de pământuri şi de bani gata, şi anume biserica are capital de 1026 fl. 38 cr., iar cassa şcoalei are o avere de 287 fl. 20 cr. Se hotăreşte ca aceşti bani să se dea ca împrumuturi la particulari cu dobândă potrivită. Azi biserica, cu toate spesele avute în ultimii zece ani cu repararea bisericii, şi cumpărarea casei parohiale şi adaptarea ei, mai dispune de vreo 30.000 lei. —

Am ţinut de datorinţă să arăt pe scurt datele importante din trecutul acestei parohii din protopopiatul Zarandului.

Pr. **Alex. Fugătă.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 26 August 1933 Nr. 61

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

La școală...

(=) Toamna nu mai e departe și deschiderea școalelor, de toate categoriile, bate la ușă în împrejurări, când nu numai muncitorii fără carte sânt șomeri, ci zeci de mii de oameni, trecuți prin școale înalte, fac parte din numărul intelectualilor fără lucru.

Șomajul intelectual — la noi și în străinătate — a luat proporții nebănuite.

Vara aceasta ni-a dat peste cinci mii de bacalaureați, cari vor asalta în toamnă porțile universităților, sporind ceata enormă a șomerilor zilei de mâne.

Intelectuali șomeri în țara noastră, după date publicate în ziare, avem, în cifre aproximative: 10 mii învățători, 7 mii profesori de liceu, 3 mii medici, 1500 advocați, 4 mii farmaciști, 30 mii studenții în diferite ramuri, — afară de funcționari comerciali și alți slujbași administrativi. In număr cevaș mai redus, avem și teologi șomeri.

Lumea caută remedii împotriva situației, care devine în fiecare an tot mai îngrijorătoare.

Statele străine, chiar mai mici decât al nostru, ne întrec în luarea de măsuri, la timp, pentru lecuirea răului amenințător.

Astfel o țară mică, Bulgaria vecină, pentru a combate șomajul intelectual, luase înainte cu câțiva ani o măsură destul de aspră, dar sănătoasă, *închizând* universitatea sa pe timp de un an, și oprind prin acest mijloc sporirea excesivă a numărului de intelectuali fără ocupație.

La noi, în binecuvântata patrie, se ține cu tărie la *tradiții*, — deși nu toate tradițiile ar merită cinstea ce li se atribue.

Așa, bunăoară, tinărul român, absolvent al unei facultăți, se socotește foarte îndreptățit, ba și pretinde, să primească o slujbă de stat. Pentrucă, din bătrâni, așa este obiceiul pământului: *„Românul se naște bursier, trăește funcționar și moare pensionar“*...

Impotriva acestui fel de tradiție, se vestește abia astăzi o mișcare vrednică de încurajare: licențiați universitari basarabeni, din părinți agronomi, au cerut nu de mult ministerului agriculturii să fie împroprietăriți pe o singură moșie, pentru a întocmi o bună stare gospodărească. Intoarcerea la glie a celor cu studii mai înalte, — luminând în acelaș timp țărănimea, — devine unul din mijloacele pentru a ușura greutățile șomajului. —

Preoțimea noastră, arătând credincioșilor că nu e consult astăzi să pătrundă mereu cu fiii lor la universități și în clasele superioare de liceu, va îndemna părinții cu atât mai vârtos *să-și dea odraslele la școala primară*, a cărei însemnătate trebue să o înțeleagă orce plugar, dacă poartă dragoste pentru viitorul său și al neamului.

Dictatura disciplinei

Toată lumea se plânge că a slăbit puterea legilor, Adevărul în această privință este, că avem o mulțime de legi, *dar nu se respectă*. De pildă: legea repausului duminecal. Există o lege a orelor de lucru și de odihnă, cu sancțiuni severe împotriva celor ce o calcă. Dar cine și cât o respectă?

E un abuz și o mare nenorocire neaplicarea strictă a legilor. In această nepăsare își face culcuș anarhia, pe care o condamnă toată lumea cu judecata sănătoasă. Căci dacă astăzi se calcă o lege, mâne se calcă alta, și cu călcarea legii se subminează și se coboară și autoritatea în general. Aici zace marea primejdie a neaplicării riguroase a legilor. Slăbește legea, slăbește și autoritatea dela care emanează legea.

De acest rău nu ne plângem numai noi, preoții, dar îl condamnă ca pe o mare slăbiciune a clasei conducătoare însuși poporul, care mereu se întreabă și ne întreabă, de ce nu se respectă legile?

Un țăran, revoltat împotriva celor ce lucrează în zilele de sărbători, întreabă pe un preot, de ce tolerează preoții și episcopii noștri să se calce legile? Că *ei* ar trebui să intervină pe lângă guvern și în casa țării, ca să se dea porunci, prin care să se oprească munca în sărbători. — Ca și când *clerul* ar fi de vină, că nu se aplică legile, care există dar nu se ascultă.

In asemenea împrejurări e necesară o intervenție energică, pentru a readuce legilor cinstea cuvenită. Să nu se mai îngădue cu atâta ușurință călcarea legilor! Toleranța, în această privință, ascunde slăbiciune și păcat de moarte.

Așteptăm rehabilitarea respectului față de legi nu numai dintr'un simțământ de răspundere, religios și moral, dar și civic și patriotic. E în primul rând în interesul statului și a națiunii, ca legile pe care le votează parlamentul și le promulgă regele, să fie ascultate cu supunere și respectate cu sfințenie și cu tărie.

Dacă se calcă o lege, să fie sancționată imediat, cu obiectivitate. Ear împotriva celor ce sânt chemați să aplice legile și să supravegheze aplicarea lor, să se ia cele mai aspre măsuri disciplinare, când nu sânt la datorie.

Intr'o epocă sătulă de anarhie și demagogie ca a noastră, națiunile nu refuză dictaturile luminate. Popoarele se simt mai sigure, când sânt conduse cu mână tare, și atunci prosperează, când legile se bucură de respect religios.

Avem în stat atâtea legi bune și în biserică atâtea canoane, de aplicarea cărora se simte atâta lipsă. De ce nu dau roade? *Fiindcă nu sântem disciplinați.* Nu sântem destul de corecți ca să le aplicăm cu mai mult curaj.

De aceea, este de dorit o dictatură a disciplinei... pentru cinstea și respectul legilor și a canoanelor.

Pr. Il. V. Felea.

Politica și confesionalismul

Sub acest titlu, publicând de curând, în Nr. 57 și 58, două articole, datorite dlui Aurel Popa, profesor la liceul „Em. Gojdu“ din Oradea, — am ținut să constatăm faptul că politica de partid și confesionalismul și-au făcut intrarea și *în numirea comisiunilor pentru examenele de bacalaureat*, și drept pildă am adus cazul dela Oradea, ilustrându-l cu cifrele lămuritoare ce ni s'au pus la dispoziție.

Am mai pomenit și cazul dela Sibiu, când în această regiune eminamente *ortodoxă*, toți trei membri ai comisiei examenului de înaintare pentru învățători, ținut în toamna anului 1932, au fost *greco-catolici:* dnii Gherman, Șuteu și Megieșanu; — al treilea caz era la examenul dela Cluj, în primăvara anului curent, cu candidați din 14 județe ardelene, când *doi* membri, din trei, au fost earăș greco-catolici — păr. Cosma dela Oradea, și păr. Megieșanu dela Blaj, și, — cum ziceam atunci, — «*amândoi cursiști*».

Primim acum, dela dnul *Teodor Megieșan*, profesor în Blaj, o scrisoare, unde sântem rugați să rectificăm afirmația că dsa ar fi «*cursist*». Dl Megieșanu nu este cursist, dsa arată că a dat examen de maturitate, a luat absolutor teologic, afară de acestea are și examen de capacitate în pedagogie și filosofie dela universitatea din București. Luăm act despre această rectificare: dl Megieșanu e deplin calificat pentru a face parte din comisiunile examinatoare numite de minister. Incolo, în articolele noastre nu s'a tras la îndoeală cinstea și bunele sentimente românești nici ale dlui Teodor Megieșanu, nici ale colegilor săi profesori, ci s'au scos la iveală unele *nedreptățiri*, mari și repetate, aduse ortodocșilor din partea guvernanților și a politicianilor regionaliști și confesionaliști.

N'am discutat și nu discutăm: «*întâietatea*» ortodoxiei noastre, cum ne spune dl profesor dela Blaj, ci am constatat și constatăm, cu regret, jignirile ce se hărăzesc acestei ortodoxii.

FOIȘOARA

An de spornică muncă

— Câteva spicuiri —

Darea de seamă despre un an de muncă, 1932—1933, publicată din partea despărțământului *Sibiu* al „Astrei“, face multă cinste conducătorilor acestui despărțământ, care în munca sa, săvârșită fără nici o remunerație bănească, contribue an de an la opera morală și socială a ridicării și însănătoșirii poporului din satele noastre.

Cu un buget destul de modest, la care prefectura județului vine în ajutor cu 30.000 de lei, instituția, în frunte cu pricepători și însuflețiți iubitori de cultură, a desfășurat rodnică și promițătoare activitate.

Darea de seamă, acum apărută, arată ntre altele, că: în anul trecut, la Sibiu s'au ținut, în număr de 19, obișnuitele conferențe pentru intelectuali și tinerimea claselor superioare dela școalele din Sibiu. Conferențele au fost ținute de intelectuali din Sibiu și de intelectuali oaspeți din afară de Sibiu.

Pentru corpul ofițeresc și reangajații armatei s'a ținut un ciclu de 16 conferențe, cele mai multe în legătură cu armata, sufletul și menirea ei. Deosebit succes au avut anul acesta cursurile Universității populare, dela 16 Ianuar—6 April 1933, dându-se sfaturi practice, cunoștințe folositoare din domeniile: religiei, istoriei naționale, educației cetățenești, etc. Sala festivă a „Reuniunii culturale a meseriașilor români din Sibiu“ n'a putut, în nici o seară, cuprinde pe cei dornici să le asculte. Conferențele au fost imbinate cu cântări corale, declamațiuni, proecțiuni luminoase, iar la sfârșitul fiecăreia s'au împărțit, prin tragere la sorți, broșuri din Biblioteca populară a „Astrei“, cu totul nouă sute de exemplare.

Bibliotecile înființate la sate anul trecut, au fost augmentate în parte anul acesta. Sarcina de bibliotecar o poartă preoți și învățători, în unele locuri chiar plugari cu iubire mai mare de carte. Din rapoartele acestor bibliotecari rezultă, că gustul cetitului se respândește tot mai mult.

La sate s'au continuat conferențele, ținute mai ales de medici, în privința prevenirii boalelor, a boalelor medico-sociale, a îngrijirii copiilor mici. S'a continuat și anchetă sanitară a dlui Dr. Iosif Stoichița, acum inspector sanitar, în patru comune ale județului.

In 24 sate din județ s'au înființat coruri de plugari, care au organizat întreceri în câteva centre județene. Din aceste 24 coruri, cultivă muzică bisericească 15 coruri. Este de recomandat, ca și celelalte coruri să se deprindă în cântările bisericești și, în Dumineci și alte sărbători, să cânte în biserică.

Duh nou...

Iar pe el, adecă pe inima mea, primește. [Filimon 1, 12.]

Neobosit întru lucrul Domnului, apostolul Pavel recrutează mari succese pentru Evanghelie chiar în Roma, când lanțurile stăpânirii îi măreau suferințele pentru Hristos cel răstignit.

Printre aceste succese se numără și convertirea lui Onisim, sluga lui Filimon.

Fugit din Asia mică la Roma, pentrucă nu fusese credincios în cele gospodărești față de stăpânul său, rătăcea pe drumul fărădelegilor, neavând tăria sufletească necesară îndreptării.

Dar grija Tatălui ceresc nu-l părăsise. Privirea lui tulbure, ce trada o stare sufletească puțin curată, a avut fericirea să întâlnească pe a lui Pavel, care era limpede și în acelaș timp plină de înțelegere pentru cei rătăciți și gata ori când să-i aducă la calea cea adevărată.

Probleme, fapte, comentarii

Manifestaţii religioase la Geoagiu. *In protopopiatul Geoagiului au avut loc în 14—15 August c. evenimente bisericeşti însemnate. La şedinţa protopopească s'a ţinut de dimineaţă adunarea generală a protopopiatului, de astă dată bine cercetată. S'a examinat raportul general al gestiunei pe 1932, constatându-se progrese: închiderea totală a cârciumelor în câteva comune şi deschiderea de case culturale. Propaganda culturală a câştigat în intensitate prin colaborarea preoţimii cu membrii corpului didactic. Apostolatul laic prin societăţile religioase e binevenit mai ales pentru parohiile vacante, al căror număr e mare aici.*

După amiazi s'a deschis conferenţa preoţească la Geoagiu-băi. Clerul pastorul a ascultat cuvântarea de deschidere a delegatului arhiepiscopiei, P. C. Tr. Scorobeţ, despre viaţa harică a preotului. Punând în discuţie această problemă, s'au formulat o seamă de subiecte, dându-se îndemn preoţimei să le studieze şi să mediteze asupra lor:

1. Puterea lui Hristos în individ.

2. Slujirea personală şi locul ce-l ocupă în viaţa creştinului.

3. Biserica şi puterea ei socială.

4. Rugăciunea ca armă în contra ispitelor.

5. Sfânta liturghie ca centru al vieţii credincioşilor.

Tot în această conferenţă s'a stabilit programul pelerinajului la biserica nouă dela băile Geoagiului. Sfinţirea acesteia s'a amânat până la anul viitor, când biserica va fi terminată în interior. La sfânta Mărie s'a slujit în sobor. Pe lângă preoţimea din protopopiat, au participat P. C. Tr. Scorobeţ şi P. C. C. Turicu, dela Arad. Acesta din urmă a condus serbarea populară religioasă a Oastei Domnului, al cărei program bogat a ocupat întreaga după amiaza zilei.

Pentru a preface localitatea Băile-Geoagiului în loc de pelerinaj al protopopiatului, se va construì un paraclis ca monument al Eroilor de răsboi din judeţul Hunedoarei. *Corespondent.*

*

La un pelerinaj. — Mănăstirea H.-Bodrogului, care se bucură de-o excelentă organizare, datorită stareţului său P. C. Sale arhimandritului Policarp, a fost vizitată şi în anul acesta de mulţi pelerini din toate părţile ţării, până şi din Ungaria. Au venit, conduşi de preoţi, credincioşi din Bihor, din Bănat, şi din părţile învecinate ardelene.

Impresionantă a fost sosirea celor de peste graniţă, făcând cea mai mare parte a drumului pe jos, ca să audă în sfârşit slujbă şi predică în limba lor maternă.

La pelerinajul de acum s'a petrecut minunea, că *o fetiţă mută şi-a căpătat graiul îndată ce a fost supusă la slujba sfântului maslu.* Fetiţa este din Bihor, din Roit, cu numele Maria Ardeleanu, fiica unei văduve; copila ei de 11 ani, nedesvoltată, nu scosese din gură decât sunete nearticulate, fără înţeles, până în ziua de 14 August, când dintr'odată i s'a deslegat limba, ear faţa ei s'a transfigurat de-o negrăită bucurie. Lumea s'a adunat în jurul copilei ca la o adevărată minune.

*

Braşovul *face întinse pregătiri în vederea* **adunării generale** *a Asociaţiunii pentru zilele de 8—10 Septemvrie.*

Se organisează: cortegii etnografice, în care se vor arătà obiceiurile caracteristice ale ţinutului; teatru şi concert cu strălucit program; o interesantă expoziţie etc. Vechiul oraş al culturii româneşti depune toată stăruinţa în scop ca manifestările împreunate cu festivităţile «Astrei» să fie cât mai impunătoare.

Participanţii beneficiază de 50 la sută reducere (Braşovul, oraş climateric, are acest avantaj). Oaspeţii sânt rugaţi să se anunţe până cel mai târziu la 2 Septemvrie. Adresa biroului de incartiruire este: Emil Socaciu, Braşov, strada Prundului 25. Informaţiuni dă: „Astra", Braşov, b-dul Regele Ferdinand 14.

*

Impotriva extremiştilor. — In unele părţi ale ţării se constată înmulţirea propagandiştilor în favoarea curentelor extremiste de stânga.

Emisari, de felurite năzuinţe păgubitoare statului şi bisericii, ţin satele, în deosebi în ţinuturile moldoveneşti ale ţării, în necurmată frământare.

Guvernul s'a simţit îndemnat ca, luând unele măsuri administrative, să se adreseze autorităţilor bisericeşti, să acţioneze întru liniştirea spiritelor şi menţinerea ordinei.

In conferenţe preoţeşti ce se vor ţinea, zilele acestea în capitala moldoveană, se vor discuta pe larg mijloacele de combatere a extremiştilor. In Dumineci şi sărbători, sătenii vor fi întruniţi în localuri potrivite, unde li se vor da lămuriri de caracter moral şi cu sfaturi de bună înţelegere între oameni. De altă parte, din sânul clerului, un număr de misionari va vizita comunele bântuite de curente subversive, îndrumând lumea satelor în căile drepte ale păcii şi dragostei creştineşti.

*

Nu aşteptaţi totul dela stat. — *Preotul şi învăţătorul din comuna Români, pentru a răspunde trebuinţelor obşteşti ale satului, au îndemnat pe locuitori să dreagă şoseaua, fără nici o plată, pe o întindere de 6 km.*

Conducătorii vrednici sânt ascultaţi de toţi bunii şi înţelepţii credincioşi cari nu aşteaptă ca toate să le facă «statul».

*

In partea de jos a oraşului *Sibiu* **s'a înfiinţat o societate culturală-economică sub numirea:** *Frăţia românească de pe malul stâng al râului Ţibin, Sibiu»*, **[F. R. S.]. Un fel de vecinătăţi a locuitorilor, cu un comitet de conducere [în frunte cu învăţătorul Izidor Dopp, preşedinte, şi funcţionarul Alexandru Baciu, secretar].**

Scopurile societăţii sânt: Inchegarea rândurilor locuitorilor români; aservirea intereselor economice, culturale, sanitare, morale şi materiale ale membrilor; înfiinţarea unei biblioteci, a unei reuniuni de înmormântare, construirea unei case culturale; ajutorarea membrilor ajunşi în suferinţă etc.

Societatea are până acum un număr de 250 familii ca membri.

Străzile sunt împărţite în 5 grupe şi în fruntea fiecărui grup se află câte 2—3 membri din comitet, care conduce. Taxele de înscriere sânt benevole.

In sânul societăţii nu se discută chestiuni politice de partid, — lucru vrednic de imitat şi în alte locuri.

Programul de lucru al societăţii în anul 1933—1934, *în toamnă:* **un curs de albinărit, o expoziţie;** *în earnă:* **mai multe conferenţe şi şezători culturale ce se vor ţinea cu ajutorul unor bărbaţi luminaţi din localitate;** *în primăvară:* **o expoziţie de zarzavat [legume] şi un curs de pomărit.**

*

Intre zidurile mănăstirii. — *Personalităţi de seamă, din cercurile politice conducătoare ale Germaniei, s'au retras în vremea din urmă la mănăstiri.*

Acum se anunţă că şi fostul cancelar Brüning părăseşte rândurile profane ale lumii, căutând adăpost între ziduri de mănăstire, unde totuşi este incomparabil mai multă libertate personală decât în — lagările de concentrare.

*

Şi totuş se închină lui Dumnezeu! — Un fost prisonier de răsboi, Constantin Munteanu, după 19 ani de robie în Rusia, s'a întors acum acasă, în Sita-Buzăului. Zugrăvind stările cum se trăeşte în „paradisul" bolşevic, fostul prisonier de răsboi spune, despre *biserică*, următoarele:

Biserica a avut mai mult de suferit de pe urma regimului comunist în Rusia. Şi a fost şi explicabil. Bandele inconştiente întotdeauna se luptă cu morala, pe care vor s'o distrugă.

Bisericile, partea cea mai mare, au fost arse, dărâmate, iar cele cari au rămas au fost transformate în săli de adunări, cinematografe şi grajduri de vite. Pe preoţi i-au omorât comisarii, tătari şi evrei, iar cei cari au putut scăpa de furia haitelor bolşevice, au fugit pe unde au putut.

Odoarele şi icoanele din biserici au fost arse, iar obiectele de aur şi argint le-au furat. Clopotele le-au sfărâmat şi le-au transportat la fabricile de muniţii.

Slujbă nu se mai face. In loc de slujbă sânt obligaţi ţăranii să meargă la adunări comuniste. Copiii nu se mai botează din anul 1920. Cununiile nu se mai fac la biserică, ci numai în faţa comisarilor. Şi dacă cuiva nu-i mai place nevasta, o lasă fără nici o altă formalitate, şi ia alta.

Poporul ţine însă mult la credinţa strămoşească şi la biserică; oamenii se roagă în ascuns pe acasă, **fiindcă se tem că dacă îi surprinde rugându-se, îi închid şi îi omoară...**

*

Apare în curând şi se vinde la Librăria Arhidiecezană, Sibiu, *Calendarul Bunului Creştin* (calendarul arhidiecezan) pe anul 1934, al 83-lea dela apariţie.

Conţine lectură aleasă şi interesantă, cu numeroase *ilustraţii* de actualitate; în ediţie *cu* şi *fără* tabloul statistic al bisericii noastre dreptmăritoare.

Calendarul apare cu multe îmbunătăţiri, care vor face de sigur mare plăcere cititorilor săi.

Nu ne îndoim, că acest calendar, creştinesc cu adevărat, va fi primit, ca şi în anii precedenţi, cu toată dragostea de toţi cei cu simţire românească şi ortodoxă din arhiepiscopia noastră şi din alte părţi ale ţării.

Preţul calendarului va fi cât se poate de moderat.

Organizaţi Oastea Domnului

Şi Onisim a privit la Pavel, acel azil de virtuţi, şi l-a urmat ataşându-i-se cu toată fiinţa, convins fiind că numai acesta îi poate da sănătate sufletului obidit de păcate.

Tratamentul lui Onisim reuşise şi, gata fiind de reîntoarcere la fostul lui stăpân, Pavel îi înmână o scurtă scrisoare către Filimon, în care se pot ceti următoarele cuvinte:

„Pe care l-am trimis înapoi la tine; iar tu pe el, adecă pe inima mea, primeşte".

Intre Pavel şi Onisim se stabilise un raport de intimitate, isvorât dintr'o prietenie adevărată, la adăpostul căreia Pavel, cel tare, revărsà zi de zi duh în inima slăbită a robului Onisim. Din această întrepătrundere, un *nou fel* de a se comporta în viaţă rezultă, pentru Onisim.

Inima lui s'a făcut, dacă nu identică cu a lui Pavel, cel puţin asemenea.

Câtă mângăere nu s'a revărsat şi de data aceasta în sufletul lui Pavel, văzând cum nu înzadar s'a ostenit!

Fericit omul care poate da naşteri de natura aceasta!

*

— Eu ca unul care m'am înrolat în rândul celor ce au această misiune, am destulă dragoste pentru aproapele?

Am eu inimă sănătoasă, formată după Evanghelia lui Hristos, pentru a putea filtra din ea Duhul lui Dumnezeu în sufletele oamenilor?

Sânt eu format în aşa fel, ca să pot forma şi pe alţii?

Răspunsul îmi este hotărâtor pentru felul cum voi îndeplini misiunea ce mi-am ales. Un lucru e cert: numai cu răspuns afirmativ voi putea păşi în ogorul Domnului, altfel îmi desmint singur chemarea.

— Doamne, un Duh nou sălăşlueşte întru mine, cu ajutorul căruia să-mi fac o inimă sănătoasă ce însetează după Tine!

Intăreşte-mă în năzuinţe spre bine şi-mi ajută să pot gusta cât mai des din bucuriile, pe care le-au avut ceice au născut suflete pentru Domnul...

Gheorghe Şerbu.

Anuarul învăţământului primar, ce-l va publica ministerul instrucţiunii, zilele acestea, va arăta exact numărul posturilor învăţătoreşti în fiecare judeţ şi pe deţinătorii lor. Se va putea astfel constata câte locuri vacante există în realitate, dar nedeclarate.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Gândeşte-te la cele mai de pe urmă ale tale!

In toate cuvintele tale adu-ţi aminte de cele mai de pe urmă ale tale, şi în veac nu vei păcătui.

Sirah 7, 38.

Avem multe cuvinte pentru expunerea unei tânguiri: n'am noroc; aşa mi-i soartea; mi-i teamă de viaţă; dacă n'ar fi cutare împrejurare, n'aşi fi nemulţumit ş. a. — fraze, auzite zilnic în graiul prietenilor şi cunoscuţilor.

Nimeni nu face secret din faptul, că nu e mulţumit şi că i-au rămas dorinţe mărunte neîmplinite.

Dintre mii şi mii de indivizi însă nici unul nu va recunoaşte adevărul, zicând: cauza nemulţumirii mele nu e nici Dumnezeu, nici deaproapele, ci însaşi acţiunea *mea:* prin modul meu de gândire, prin mândria mea nesocotită, prin egoismul meu sânt *eu însumi* pricinuitorul stării mele de om nemulţumit.

Pe unul îl apasă gândul datoriilor sale băneşti, făcute poate în mod uşuratic; cutare se gândeşte la urmările altui pas nesocotit, mustrându-l conştiinţa.

Sânt mii, cari zic: „De ce să-mi scot peri albi pentru lucruri de nimic? Fac ce pot. Alte timpuri, alte mijloace de ajutorare! Fiecare zi îşi are povara, fiecare an îşi are supărările. Deci: a trece cu picior uşor peste toţi spinii traiului, — aceasta e înţelepciunea vieţii".

Dar, este oare cu adevărat înţelepciune felul, cum crezi tu? Iţi poate clădi frivolitatea o fericire adevărată? Este oare o cuminţie şi socoteală bună? E fructul experienţei? — O, atunci viaţa fără griji a copilăriei ar fi cea mai bună înţelepciune a vieţii...

Experienţa ta şi a altora să-ţi fie învăţătoarea vieţii. Pentru aceea, cei bătrâni să fie sfătuitorii celor tineri.

Trezvia e farul bărbatului prudent. Celce are experienţă, trezvie în spirit creştinesc, acela nu se teme de răul nenorocirilor.

Ne prinde mirarea, că oamenii doresc bucuria zilnic, de dimineaţa până seara, — şi totuş nu fac nimic pentru dobândirea ei.

Sfânta Scriptură ne dă sâmburele adevăratei înţelepciuni a vieţii, în cuvintele: *Gândeşte-te la cele de pe urmă ale tale! Depărtează-te dela nedrept şi se va abate* (răul) *dela tine,* (Sirah, 7, 2).

Toate, chiar şi cele mai neînsemnate părţi din acţiunile noastre, îşi au urmările lor, — pe care nu le putem schimba; urmări, care devin earăş cauzele unor efecte nouă.

In atenţia regiei C. F. R.

Cetim cu plăcere ştirea din ziare, că regia C. F. R. face propuneri pentru: *noua linie ferată* R. Vâlcea—Curtea de Argeş, — anume constată că pentru realizarea acesteia se cere întâi de toate construirea *variantei* dintre Mercurea [„Gh. Lazăr"] la Ocna-Sibiului de circa 15 km, ca să se realizeze apoi cea mai scurtă linie între Bucureşti şi Europa centrală, între poalele Munţilor apuseni şi trecerea Carpaţilor de sud-ost, formându-se astfel şi cea mai scurtă legătură între centrul Ardealului şi Bucureşti.

Ideea e salutară, dar pentru realizarea ei nu e aceasta cea mai norocoasă *modalitate*, ci următoarea: In locul *variantei* dela Mercurea la Ocna Sibiului, să se facă *varianta* dela Teiuş la Ocna Sibiului, anume linia: Teiuş—Mihalţ—Roşia de Săcaş—Păuca la Ocna Sibiului.

Adevărat, că această *variantă* ar fi ceva mai lungă, cu vreo 5—6 km, decât *varianta* Mercurea—Ocna Sibiului, dar este neasămănat *superioară* din toate punctele de vedere. Din punct de vedere economic, pentrucă s'ar provedea cu linie ferată unul din cele mai *rodnice ţinuturi* din Ardeal: Valea Săcaşului. Din punct de vedere strategic, pentrucă legătura firească, cu cel dintâi *nod de căi ferate* dela Teiuş, ar fi cea mai mare binefacere pentru toate interesele noastre publice de stat, de economie şi strategie, de scurtare de drum spre occident, de legătura centrului adevărat al Ardealului şi a poalelor Munţilor apuseni de sub Abrud, cu capitala ţării: Bucureşti.

Ar fi un păcat neiertat, să se încunjure din această linie *nodul de căi ferate* dela Teiuş, când dela acest nod avem linii ferate în toate direcţiunile posibile: spre Cluj, Dej, etc., spre T.-Mureş, Reghin, Galaţi etc., spre Blaj, Braşov, Sinaia etc., spre Alba-Iulia, Arad, Timişoara etc. Azi-mâne dela Teiuş direct şi spre Abrud, punct de mare importanţă pentru noi, şi dacă nu cale ferată, cel puţin o *şosea* corespunzătoare, pentru a cărei întregire, astăzi nu se mai cere, ca construcţie nouă, decât cel mult 15—16 km pe Valea Teiuşului în sus.

Propunem deci, să se abandoneze ideea cu *varianta* dela Mercurea [„Gh. Lazăr"] la Ocna Sibiului şi să se realizeze *varianta* dela Teiuş peste Săcaş la Ocna Sibiului, pentru interesele noastre generale de astăzi şi de mâne. Linia de astăzi, dintre Vinţ şi Sibiu, să rămână nealterată pentru trebuinţele sale locale, cum şi-au creat-o stăpânii de ieri, iar, pentru interesele noastre de astăzi şi din viitor, să se facă legătura cu Bucureştii din centrul adevărat al Ardealului, din Teiuş, cu clasicul său *nod de căi ferate*, mai ales că distanţa dintre Vinţul de jos şi Teiuş, nu e decât 22—23 km, cu cel mai solid terasament de căi ferate pe ţermul Mureşului. — Binecuvântată va fi memoria celorce vor realiza această idee! **X.**

O altă carte de căpătâi

[N. Berdiaeff: Esprit et liberté, traducere din ruseşte, Ed. „Je sers", Paris 1933, p. 378, 24 fr.]

Pentru cel care urmăreşte mai de-aproape activitatea profesorilor ruşi, refugiaţi pela universităţile apusene (Paris, Berlin, Praga) şi răsăritene (Varşovia, Königsberg, Belgrad, Sofia etc.) un lucru apare extrem de isbitor: toţi scriu şi activează în stil creştinesc, cu alte cuvinte toţi sânt creştini convinşi şi trăesc un creştinism de o structură experimentală deosebită.

Iată, de pildă, marele şi profundul cugetător *Nicolae Berdiaeff*, azi profesor de filosofie creştină la facultatea teologică rusă din Paris. Un om integru, cu o talie într'adevăr de filosof. Inainte vreme, sub regimul imperialist, făcuse parte din pleiada de tineri independenţi, formaţi în şcoala vestitului Fedor M. Dostoievski. Cugetător liber, atăca cu vehemenţă autorităţile bisericeşti şi ale statului pentru formalismul, venalitatea şi decadenţa lor. A fost exilat şi întemniţat de multeori, dar rechemat din nou şi cinstit cu catedra de filosofie la universitatea din Moscova. Sub bolşevici, afirmându-şi cu tărie convingerile religioase, a fost expatriat (1922) fără ca înfăţişarea şi cugetările lui să încerce cumva deprimările pesimismului. De atunci a întemeiat la Berlin şi apoi la Paris o „Academie de filosofie religioasă", redactând pe rând revistele „La voie", „Orient und Occident", contribuind la „Cahiers de la nouvelle journée" (în al VII-lea an de vechime) etc.

El este întemeetorul mişcării pneumatice din diaspora. Dintre operile sale marcăm pe cele mai însemnate: „Un nouveau moyen âge", „L'esprit de Dostoievski", „Philosophie de la liberté, „Le Sens de l'acte createur", „Le sens de l'histoire" (aceste 2 în l. germană), „Le christianisme et la lutte de classe", „Le marxisme et la religion" etc. Capod'opera sa o formează însă „Esprit et liberté", tradusă anul acesta în franţuzeşte (de I. P. şi H. M.) abia în optulea an de când e scrisă, şi în al 3 sau 4-lea dela traducerea în nemţeşte.

Apariţia ei, puţină vreme după cea a „Ortodoxiei" lui S. Bulgakoff, e o dată tot aşa de epocală ca şi a acesteia. Dacă Bulgakoff a reuşit să sintetizeze atât de neîntrecut, specificul ortodoxiei într'un stil atât de departe de rigiditatea dogmaticei, dar epuizând grosso modo toată materia ei (dogmaticei), Berdiaeff a încercat aici o dialectică a spiritului în direcţia adâncimii sufletului, dându-ne astfel o filosofie religioasă nouă şi făcându-ne să gustăm adevărate bucurii intelectuale.

O dare de seamă despre ceeace cuprinde această operă masivă, şi încă în marginile strâmte ale unui foileton de ziar, e sigur, o încercare ce trece peste smeritele mele puteri. Totuşi voi încerca să cuprind în câteva aliniate scheletul concepţiei autorului, rămânând ca — într'un număr viitor — să redau în româneşte, ca pildă, un capitol din carte. (Cartea se împarte în următoarele capitole: Introducere (24 pag.), I. Spirit şi natură (25—73), II. Simbol, mit şi dogmă (73—106), III. Revelaţia, credinţa şi gradele de conştiinţă (107—134), IV. Libertatea spiritului (135—174), V. Răul şi mântuirea (175—204), VI. Dumnezeu, omul şi Dumnezeu-Omul (205—254), VII. Mistica şi calea duhovnicească 255—284), VIII. Theosofia şi gnoza (285—319), IX. Desăvârşirea spirituală şi problema eshatologică (319—344), X. Biserica şi lumea (344—378).

In prefaţă (pag. 10), autorul spune că filosofia sa aparţine tipului filosofiei existenţii, dar nu o filosofie a cunoaşterii, nici metafizică raţionalistă, ci o filosofie a „vieţii" (în sensul cum e luat acest cuvânt în Evanghelie) şi nu o viaţă luată biologic ca la Bergson şi Nitzsche, ci o viaţă în sens religios, o viaţă în înţelesul ei superior, o viaţă ce ţâşneşte din Dumnezeu şi adapă toată făptura, om şi cosmos. In această privinţă, autorul e realist, mai bine zis, e îndreptat spre concret. Acest concret, sesizat prin intuiţie şi mai ales prin experienţă spirituală, e un şuvoi ce curge de sus adăpând văile acestei lumi, e pânea ce s'a pogorât din cer spre viaţa lumii (Ioan 6, 58). Dumnezeu este izvorul existenţii. Dragostea Sa a inundat din sine creind cosmosul, întruparea cea mai puţin spiritualizată a dumnezeirii, şi pe om, un alter-ego al Său. Omul avea acea libertate iraţională ce se află la originea lumii şi care e înrădăcinată în adâncul nimicului, adâncul din care ţâşnesc torentele vieţii şi în care sânt date toate posibilităţile (pag. 177). Omul a încercat atunci această iraţionalitate a libertăţii de direcţie egocentristă şi din acel moment s'a anchilozat spiritualiceşte, şi-a subţiat existenţa, a marcat un minus crescând de viaţă. Venirea lui Hrisios echivalează cu reîntruparea omului în chip şi asemănare a lui Dumnezeu. Ea e o nouă creare, ontologic vorbind, deoarece ne-a făcut din nou Dumnezei. Insă nu fără voia noastră, — şi aici e nodul întregii filosofii religioase a autorului nostru, — ci din voia noastră, cu concursul nostru. In privinţa aceasta problema libertăţii spirituale şi-a primit soluţia ei optimă (vezi cap. IV).

Pe baza voii libere, omul ajutat de har poate urca culmi de sfinţenie, până la transfigurarea cosmosului (vezi problema eshatologică), dar poate împietrindu-se, închizându-se în sine, să se şi exileze în nimicul nefiinţii.

Acesta este, în general, nervul acestei opere care te face mai bun, mai creştin, care propovedueşte un creştinism personal, adecă aşa cum trebue să trăiască creştinismul în fiecare suflet credincios. De multe ori rămâi uimit în faţa afirmărilor masive ale autorului, dar se cade să ne punem cât mai des în această problematică a spiritului, căci e singura cale ce ne scapă de superficialitatea creştinismului care pactizează prin tot felul de concesiuni cu duhul lumii.

T. Bodogae.

Nr. 7708/1933.

Notificare oficială

In baza ordinului ministerului instrucţiunii şi cultelor din 28 Iulie a. c. Nr. 102.409 cucernicii preoţi sânt invitaţi să trimită Consiliului arhiepiscopesc în decurs de 3 zile dela primire chitanţele de salarii, semnate şi de percepţie pentru achitarea impozitelor, căci altcum nu se vor lua în state pe luna următoare. Se atrage atenţiunea cucernicilor preoţi asupra acestei dispoziţii, deoarece *nu se va ordonanţa sălarul pe luna următoare, până nu se justifică cel anterior* prin trimiterea chitanţelor.

Netrimiterea la timp a chitanţelor va avea de urmare neordonanţarea salarului.

Sibiu, 12 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

ANUNŢ

Se publică concurs pentru aprovizionarea celor două internate ale şcoalei normale „Andrei Şaguna", *Sibiu* (băeţi şi fete) cu *alimentele* necesare în anul 1933—934.

Informaţii se primesc dela economatul şcoalei. Doritorii îşi vor înainta oferte închise, pe adresa direcţiunii şcoalei, Piaţa Lemnelor Nr. 6, până în seara zilei de 31 August 1933. **Direcţiunea.**

Starea de azi a lumii, a popoarelor, a familiilor, e o urmare a unor acţiuni ale trecutului.

Totul, în creaţiune şi în destin, e motiv şi efect, lanţ de întâmplări, dintre care una e totdeauna isvorul pentru alta. In curentul acesta de efecte a orelor trecute înnoată viaţa omenească şi devine cauză pentru noui întâmplări.

Prudenţa vieţii constă în a ne asigura contra efectelor acţiunilor străine şi a ne păzi de paguba faptelor noastre proprii.

Pentru aceea gândeşte-te la sfârşitul fiecărui lucru ce-l faci! Şi nu numai la cel al faptei exterioare, ci şi la dorinţele ascunse în inima ta.

Gândeşte-te, — înainte de a aduce în rugăciunile tale dorinţele înaintea lui Dumnezeu, — la *urmările* posibile ale lor în cazul, când ţi s'ar împlini!

Poate ţi-ai dorì bogăţie mai mare, ca să poţi trăì fără griji. Dar, bogăţia îţi va scormonì pofte nouă, pe care acum, — spre norocul tău — nu le ai.

Ca să fim fără griji, nu e nevoe de bogăţie, ci de înfrânare.

Pară-ţi-se dorinţele cât de nevinovate, cât de drepte: să te gândeşti la urmările lor.

O zi nu e la fel cu ceealaltă. Ceeace ţi se pare azi binele suprem, mâne poate nu mai are valoarea de ieri.

Pentru aceea, socotind urmările posibile ale dorinţelor tale, vei devenì cumpătat în dorinţe; vei fi mai mulţumit cu soarta, ce ţi-a dat-o Tatăl din ceruri; vei fi mai încrezător în înalta înţelepciune a lui Dumnezeu, cu recunoaşterea slăbiciunii tale; vei adauge la toate, pentru cari te rogi: Părinte, nu voia mea să se întâmple, ci voia Ta!

Celce izbuteşte a fi modest în dorinţele sale, plin de încredere în ceeace-i va fi spre bine, celce supune totul Provedinţei diriguitoare şi e mulţumit cu o resignare nobilă, acela stă la poarta adevăratei fericiri; — acela e înţelept creştin, care trăeşte în spiritul lui Isus.

Gândeşte-te la sfârşit! Şi nu vei cădea prin propria-ţi nesocotinţă.

Nici când să nu avem consideraţii mai serioase pentru urmările intenţiunilor noastre, ca atunci, când voim să le executăm. Odată fapta săvârşită, cuvântul odată exprimat, mersul odată făcut, — nu-ţi rămân decât regrete târzii.

Gândeşte-te la sfârşit: examinează onestitatea *mijloacelor*, de care voeşti să te serveşti, pentru a-ţi ajunge scopul. Poate chiar *acestea* sânt cele mai mari obstacole ale intenţiunilor tale; poate ele sânt acelea, care te îndepărtează de ţintă. Câţi n'au devenit cerşetori prin ceeace sperau să se îmbogăţească!

Nu scopul, — ci *mijlocul* i-a făcut nenorociţi; nimeni nu poate fi mântuit — cu vorba că: „am avut foarte bune intenţiuni"...

Gândeşte-te la sfârşit! Faptele tale au urmări. Efectele să nu fie de natură, ca se roşeşti pe urmele lor.

Nu te-au făcut oare înţelept fructele amare ale paşilor greşiţi de până acum?

Gândeşte-te la sfârşit, tu celce prin încăpăţinare, prin spiritul de contrazicere, ai slăbit pacea casei tale!

Nu face din nimicuri lucruri importante.

Gândeşte-te la sfârşit, jucătorule care găseşti în cărţi şi loterie plăcere şi patimă, în dorul de a-ţi îmbunătăţi situaţia — în dauna altora.

Vei avea soartea jucătorilor, cari cu puterile trupeşti şi sufleteşti zdruncinate, cu ultimul ban pierdut, ajung la băţul pribegiei.

Gândeşte-te la sfârşit, celce pentru a străluci înaintea semenilor tăi, lucrezi astfel, încât devii obiectul compătimirii lor.

Ce răsplată vei avea, silindu-te să apari mai bogat, decum eşti?

Pentruce măreşti pericolul căderii tale cu împrumuturi, şi te răscumperi din o perplexitate, plătindu-o cu alta.

Gândeşte-te la sfârşit, funcţionarule înşelător, care nu vorbeşti după lege şi datorie, ci după favoruri şi privilegii: care dai dreptate aceluia, dela care aştepţi avantagii; care nu preferi pe cel merituos, ci pe cel recomandat de alţii.

Opreşte-te!

Gândeşte-te la sfârşit, seducător al nevinovăţiei, care te gândeşti la comiterea de fapte urâte. Reculege-te! Liniştea, cinstea, pacea vieţii tale sânt în joc.

Gândeşte-te la sfârşit: Aceasta să fie deviza la ce intreprinzi, şi atunci nu vei săvârşì lucruri rele.

Astfel acţiunile nobile, cu patimile ce le suprimăm în noi, vor umplea inimile cu speranţa înviorătoare. Astfel vom devenì capabili pentru o pace internă şi pentru o elevare sufletească, după care alţii însetează înzadar; astfel vom câştigà o veselie, care e reflexul cerului liniştit, pe care virtutea şi evlavia îl reclamă în inimile noastre.

[După: hours for mediation].

Pr. **Gh. Henţia.**

Cursuri de medicină se deschid la mănăstirea Neamţ pentru călugări şi călugăriţe din mănăstirile moldovene. Ceice urmează cursurile, vor fi consideraţi ca misionari sanitari şi ataşaţi pe lângă Crucea Roşie. In diverse mănăstiri se vor creia spitale pentru săteni bolnavi din regiunile respective.

Meditaţie

Celce îşi iubeşte fiul mai mult decât pe mine, nu este mie vrednic. [Matei 10, 37].

Iubirea unui tată, a unei mame pentru copilul lor este simbolul celei mai mari iubiri omeneşti ce imaginà se poate. Da, fie vorba de un fiu, de un prieten, nu iubeşti niciodată prea mult, dar iubeşti de multeori greşit.

Evanghelia fiind făcută din dragoste mai înainte de toate, exaltează afecţiunile, cu condiţia însă ca ele să fie binefăcătoare şi nu dăunătoare. Câte odată o afecţiune prea puternică orbeşte. Iubeşti atât încât sfârşeşti prin a iubi rău. Adevăratul mijloc de-a nu se perde în afecţiunile sale, este de-a iubi pe cei cari-i iubim pentru binele lor, pentru sănătatea şi mântuirea sufletului lor.

Din fericire, alături de mamele şi de prietenii cari strică şi pervertesc pe cei pe cari pretind a-i iubi, sunt alţii cari nu vor să iubească decât pentru bine, pentru Dumnezeu.

O mamă care-şi iubia fiul cu pasiune, îi spunea uneori: cu toate acestea prefer moartea trupului tău, decât pe cea a sufletului tău.

Asemenea s'au purtat eroic multe mame în decursul persecuţiilor creştine.

Aşa un tânăr pentru credinţa sa în Hristos a fost urmărit, persecutat; în decurs de mai multe zile a fost biciuit şi chinuit în prinsoare pentru a se lăpăda de Mântuitorul; într'altă zi într'o piaţă publică a fost marcat cu fer roşu pe frunte pentru a fi batjocorit. Dar în momentul când călăul îi însemna fruntea cu focul, o voce a răsunat în mulţime, strigând: „Mărire ţie Hristoase şi fericiţi ceice te mărturisesc". Era glasul mamei. Cu toată dragostea sa, în loc de-aşi păstra fiul pentru sine, a preferat să-l dea Mântuitorului, Stăpânului Hristos, ca martor al adevărului. O minune a iubirii adevărate, spirituale, creştine!

[După text francez].

Pr. **G. Secaş.**

ANUNŢ

La şcoala normală de băeţi „Andrei Şaguna" din Sibiu sânt libere în anul şcolar 1933—34, următoarele locuri: cl. I 10 burse, 20 solve; cl. II 17 solve; cl. III 8 burse, 22 solve; cl. IV 13 solve; cl. V 4 burse, 9 solve; cl. VI 5 solve; cl. VII 10 solve.

Elevii solvenţi plătesc anual 6000 lei taxă de întreţinere, şi 1500 lei taxă de înscriere.

Concursul pentru ocuparea locurilor cl. I se începe la 9 Septemvrie ora 8 dimineaţa. Actele necesare sânt: cerere timbrată legal, la care se adaugă: extractul de naştere şi botez, un certificat de naţionalitate, un certificat dela perceptor despre dările plătite de reprezentantul legal al candidatului către stat, judeţ, comună; actul de vaccină. **Direcţiunea.**

Nr. 6871—933.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Pr. Iosif Noja din Bozeş, decedat la 26 Iunie 1933, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa arhidiecezană, în numărar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 10 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Organizaţi Reuniuni de femei

INFORMAŢIUNI

Amânat. Patriarhia română face cunoscut, că sfinţirea bisericii dela Costeşti, ce era să se facă în 27 l. c., s'a amânat. Data sfinţirii se va anunţa ulterior.

Pentru înfrumseţarea bisericii. In cadrul activităţii reuniunii femeilor ortodoxe din Ţebea, membrele Maria Rusu prezidentă, Maria Tisu vicepreşedintă, Elisaveta Trifan, Elena Dragoş şi Raveca Clej au făcut şi dăruit sfintei biserici 4 ţesături alese în motive româneşti, pentru împodobirea iconostasului la cele 4 icoane şi uşile împărăteşti. Pe lângă caracterul ei creştinesc, fapta acestor vrednice enoriaşe se ridică din comun şi prin lucrarea măeastră a ţesăturilor, care le dă o valoare artistică. Sfinţirea lor s'a făcut la ziua hramului bisericii, Adormirea Maicei Domnului, când preotul Iosif Tisu, în faţa numeroasei asistenţe a răsplătit, în cuvinte de laudă binemeritată, preţiosul dar.

Act de mulţămire. Dnul *Nicolae I. Cheşcă* şi soţia *Elena*, cu dl *Dimitrie I. Cheşcă*, mari comercianţi în Câmpina, ca dovadă despre dragostea ce o poartă pentru locurile copilăriei şi pentru biserica unde s'au închinat cu evlavie scumpii lor părinţi, au binevoit a dărui bisericii din *Baciu-Braşov* doi prapori frumoşi, în valoare de circa 20.000 (douăzeci mii) lei. Fie, ca fapta lor frumoasă să le fie socotită de Domnul ca o peatră preţioasă în comoară cerească de fapte bune. Pr. *Vic. Marin.*

Expoziţie industrială se deschide în Sibiu, Duminecă, în 27 August, şi va dura până în 10 Septemvrie. Va fi o manifestare a puterii economice din Sibiu şi judeţul Sibiului. Meseriaşii şi industriaşii noştri, din acest judeţ, — dar şi din alte judeţe, — au prilej potrivit de-a se afirma, expunând mărfurile lor şi cerând stăpânirii ocrotire mai multă, de cât până acum, pentru produsele lor industriale care s'au bucurat totdeauna de un bun renume. Expoziţia-târg e organizată în Promenada de lângă Cazarma infanteriei. Informaţiuni se pot primì dela *Camera* de comerţ şi industrie din Sibiu, care organisează această expoziţie-târg.

Pentru a înlesnì vizitarea sondei de gaz metan în flacări din Mediaş, judeţul Târnava-mare, direcţiunea generală c. f. r. a aprobat călătoria din orce parte a ţării la Mediaş, pe baza de bilete dus şi întors valabile 30 de zile, întocmai ca la staţiunile climaterice. Posesorii, unor astfel de bilete, vor viza la înapoere legitimaţiile numai la staţia c. f. r. Mediaş, fără să mai prezinte vreo altă adeverinţă din partea vreunei autorităţi. Această reducere se va aplica tot timpul cât va dura arderea sondei.

Un congres sionist s'a ţinut săptămâna aceasta la Praga. Comunicatul dat de congres declară că s'au decis următoarele: Guvernul din Palestina este învitat să nu pună piedeci la dobândirea terenurilor de evrei, nici la emigrarea evreilor din Palestina. Sioniştii cer ca evreimea să fie tratată ca poporaţie baştinaşă dominantă în Palestina. Comunicatul mai arată că dacă evreii, expulsaţi din Germania, găsesc închise porţile în majoritatea ţărilor, nu le rămâne deschisă numai Palestina.

Este uzual în toate ţările ca, atunci când trece drapelul, sau se execută imnul naţional, sau se fac alte ceremonii asămănătoare, cetaţenii — şi cei străini — să se descopere. O declaraţie, publicată de guvernul german, adaogă la acestea, că totuş nu se poate cere străinilor să întrebuinţeze „salutul german" ridicând mâna dreaptă.

Către foştii legionari din Legiunea Sibiu oraş din anul 1918—1919. Toţi foştii legionari, în Legiunea din Sibiu, posânt rugaţi a-mi trimite cât mai urgent posibil o *declaraţie*, în care vor arăta: numele şi pronumele, gradul militar, data şi locul naşterii, ocupaţiunea, domiciliul actual, decoraţiile ce posed, data întrării şi data ieşirii din legiune. Declaraţiile sânt necesare pentru întocmirea unui istoric al legiunii şi pentru facerea tablourilor în vederea demersurilor ce se vor face pentru obţinerea „Medaliei Ferdinand I". Declaraţiile se trimit pe adresa: adm. căpit. rez. *Simtion Aurel*, strada Şaguna Nr. 11, sau se predau personal în fiecare zi înainte de masă la Banca Americană, strada Pintenului Nr. 27, în Sibiu.

Inscrierile şi reînscrierile la liceul de fete „Domniţa Ileana" din *Sibiu* încep la 25 August, ear examenele de corigenţă şi particulare se ţin între 1—10 Septemvrie a. c. Elevele pot locuì în internatul Asociaţiunii „Astra" în condiţiunile cele mai favorabile. Pentru prospecte a se adresa direcţiunii internatului de fete al Asociaţiunii „Astra" Sibiu, strada Şaguna Nr. 8.

La gimnaziul de stat, cu internat, pentru băeţi „P. Şpan" din *Baia de Arieş*, judeţul Turda, ţinutul Moţilor din Munţii apuseni, mai fiind locuri libere atât în cele 4 clase, cât şi în internat, se primesc înscrieri pentru toate clasele. Printr'o cartă postală se pot cere dela direcţiunea şcolii toate lămuririle necesare.

Cursuri practice de bucătărie fină în Internatul de fete al Asociaţiunii „Astra" Sibiu. In cursul de bucătărie care începe cu data de 15 Septemvrie 1933 se primesc numai eleve care au împlinit 15 ani. Elevele acestor cursuri pot învăţa tot ce se ţine de gospodărie fără ca sănătatea tinerelor fete să sufere prin lucrări prea grele, care le învaţă, dar care se execută de servitoarele internatului. Pentru informaţiuni a se adresa direcţiunii internatului Asociaţiunii „Astra", Sibiu strada Şaguna Nr. 8.

Aviz şcolar. Din partea direcţiunii şcoalei primare de stat Nr. 1. băeţi din Sibiu (strada Avram Iancu Nr. 13), se aduce la cunoştinţă publică, că înscrierile la această şcoală se fac din 1—10 Septemvrie a. c. zilnic dela ora 8—11 a. m. şi 3—5 p. m. în cancelaria şcoalei. Invăţământul fiind obligator este gratuit.

Dna Lt.-Col. **Stoica Mihail** cu copiii mulţumeşte pe această cale tuturor cari au luat parte la profunda lor durere.

ŞTIRI LOCALE

O doamnă văduvă de funcţionar, fără membri de familie şi mai înaintată în etate, primeşte pentru anul şcolar 1933/34 cu începere dela 1 Septemvrie a. c. eleve dela şcoalele de fete din Sibiu, în completă întreţinere pe lângă taxe foarte moderate, dând copilelor îngrijire de adevărată mamă. Conversaţia în casă în limba germană, dna posedă însă perfect şi limba română şi maghiară. Adresa: Amalia Körösi, Sibiu, strada Avram Iancu 35.

Dela primărie. Tabloul Nr. 8 al percepţiei I Sibiu, despre impunerea proprietăţilor agricole pentru proprietarii aparţinători acestei percepţii, stă la dispoziţie spre vedere publică la perceptoratul municipal, camera Nr. 41, timp de 20 zile.

Concertele orchestrei oraşului se ţin: *Luni*, în 28 August, ora 5 jumătate, în parcul Sub arini; *Miercuri*, în 30 August, ora 5½, pe Promenada de jos; *Vineri*, în 1 Septemvrie, ora 5½, în parcul Sub arini. Programe variate şi alese de muzică naţională şi clasică.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosesţe dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²⁸, 17²⁰, 22⁵¹
Braşov, Făgăraş	5²⁰, 12⁵⁵, 19³⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁵⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19⁵¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copşa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13³¹, 16⁵⁴, 23³³	4³², 7²¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰¹
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁵, 19³⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20³⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17³⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16³⁰(ac.), 22⁴⁵, 9⁵³ (ac.), 12⁰⁷
Sighişoara, Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁸
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁸

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi, orientări programatice pentru «Frăţia ortodoxă română» de Dr. Nicolae Bălan, Arhiepiscop şi Mitropolit, Lei 8.

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—

Schitul cu plopi, de Alexandru Lascarov-Moldovanu. Preţul 60 lei, plus porto 10 lei.

Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te! Indemnuri creştineşti către tineretul de azi, volumul I, de Dionisie Făgărăşanu. Preţul 60 lei, plus por o 10 lei.

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copci şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Braşov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Introducerea în sfintele cărţi ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Vieţile Sfinţilor, cu complectări, însemnări şi cu chipurile sfinţilor. Cartea întâi. Lei 225.

Istorioare biblice, de N. Crişmariu. Lei 22.

Istorioare bisericeşti, de acelaş. Lei 20.

Catehism, de acelaş. Lei 20.

Vino după mine, meditaţii pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (şi poşta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Stilistică şi Poetică* şi Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaş, cu preţ *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoş. Partea I A, şi Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi şi artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broşate, pentru parohii, bănci, particulari ş. a. Preţuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 2 Septemvrie 1933 Nr. 62

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Anul bisericesc

La 1 Septemvrie începe un nou an bisericesc. Cele 365 zile în șir sânt pentru credincioși o solemnă defilare pe dinaintea «norului de mărturii», cari ne-au dat exemplul slujirii lui Hristos aici pe pământ și ale căror rugăciuni în cer ne ajută să urmăm lui Hristos. Zi de zi, săptămână de săptămână și în fiecare anotimp, viața creștinului este împreunată prin infinite băeri nevăzute de persoana Mântuitorului. Soartea omenească stă sub crugul veșnicelor schimbări. Succese și înfrângeri, sănătate ori boală, viață și moarte se încrestează la răbojul vremii; dar, peste toate aceste schimbări se desfășură înaintea credincioșilor, istoria vieții Celuice s'a născut în Vifleem și s'a înălțat la cer pe muntele Maslinilor.

Centrul creștinismului e Hristos, viața Lui, jertfa Lui și darurile Lui. Intreagă viața omenească e reprezintată prin viața Lui, care în infinite senzuri a trăit pentru noi toți, în ale Cărui experiențe, toate experiențele omenești își găsesc cheea și deslegarea, care desăvârșit a fost ceeace însine suntem, ca să putem devenì asemenea Lui.

Columnele pe care stă anul bisericesc sunt: Nașterea, Invierea și Pogorârea Duhului Sfânt. Ele corespund Iubirii, Credinții și Speranței creștine.

Conducătorul spiritual își alcătuește programul activității sale în conformitate cu aceste princìpii fundamentale ale religiei creștine.

Toamna și earna până la Crăciun este sezonul cel mai potrivit pentru a pregătì pe credincioși prin lecțiile profeților și ale Vechiului Testament pentru primirea Mântuitorului.

Perioada misionară acum începe. «Cursurile biblice» întocmite cu pricepere pot demonstra, că nu numai azi a bântuit criza pe pământ, desmățul și lipsa de ideal.

Sfânta Scriptură este călăuza care trezește senzul Prezenței lui Dumnezeu în conștiința oamenilor și a popoarelor.

Nașterea Domnului cu *Familia Sfântă* deschide o nouă perioadă a activității pastorale pentru consacrarea vieții familiare, a raporturilor dintre soții tineri și bătrâni și a legăturilor dintre copii și părinți.

Anotimpul de primăvară coincide cu sfintele Păresimi. Biserica a consacrat acest anotimp pentru instrucție individuală, pentru examinarea conștiinței, prin pocăință, milostenie și rugăciune. Mărturisirea păcatelor, înfrânarea patimilor și intrarea prin ușile umilinței sânt treptele, pe care ne urcăm în grădina Gethsimani și ne apropiem de Crucea Domnului.

Prasnicul Invierii Domnului ne strămută într'un nou domeniu de experiențe sufletești.

Mulți preoți socotesc că după Paști pot întra în răpaus. Insă Dumineca lui Toma necredinciosul este un avertisment pentru toți, că Mântuitorul înviat nu se arată decât acelora, cari au obținut convingere religioasă personală și biruesc toate îndoelile.

Prasnicul Pogorârii Duhului Sfânt coincide cu vremea secerișului în Palestina. Este recolta duhovnicească a tineretului instruit spre a intra în șirul credincioșilor bisericii.

Este încheerea anului școlar, în care biserica așteaptă să nu plece nimenea dela școală fără deplină orientare religioasă.

Timpul de vară din punct de vedere religios și pastoral e cel mai potrivit pentru a pune în evidență splendoarea lui Dumnezeu în natură reflectată prin măreția cerului și prin minunățiile naturii.

Sânt multe suflete cari mai lesne pot fi atinse de senzul prezenței lui Dumnezeu, când aud cântecul paserilor, ori când se delectează privind florile câmpului sau azistă înfiorat la desfășurarea unei precipitațiuni atmosferice.

Tainele creșterii, ale întocmirii naturii și ale universului stârnesc o profundă admirație pentru Dumnezeu și nu e conducător spiritual acela, care nu le simte și nu le știe utiliza pentru trezirea sufletelor.

Ideea că anul evanghelic începe în mijlocul tuturor frământărilor sociale, economice și naționale din ziua de azi să ne aducă aminte că avem o singură țintă supremă, spre care avem să tindem: Hristos și Impărăția Lui!

Cu ochii sufletului ațint ți la Hristos și la Impărăț a Lui, să continuăm cu încredere munca noastră la prestolul sacru al vieții de toate zilele.

T. S.

La datorie

Omul crede și trăiește după voința lui Dumnezeu în măsura, în care se simte dependent de Creatorul său.

Acest simț de dependență al omului de Dumnezeu este pentru oameni și popoare factorul de căpetenie pentru viață și desvoltare, fiindcă de simțul și de tăria simțului de dependență a omului de Dumnezeu depinde spiritul și pecetea întregei vieți a omului pe pământ.

Și omul se simte dependent de Dumnezeu și dela măsura, în care după timp și împrejurări lucrează și poate să lucreze biserica neconturbată la desvoltarea și întărirea credinței în Dumnezeu, precum și dela modul, cum popoarele ascultă de glasul bisericii, ca instituție și organism cu menirea de a desvolta și alimenta în popor *simțul de pietete creștinească.*

Aceasta a fost în trecut totdeauna motivul hotărâtor în viața și lupta pentru existență și viață la poporul nostru.

Poporul român s'a plămădit și a trăit veacuri multe de durere și suferințe pe plaiurile Carpaților ca creștin; — și numai ca creștin cu legea și limba strămoșească voiește și lucrează și astăzi, să-și asigure trăinicia și să-și făurească și întărească o soarte demnă în concertul popoarelor.

Viața și viitorul nostru este strâns legat de creștinătatea și ortodoxia neamului nostru. Chiar pentru aceasta momentul principal pentru desvoltarea noastră ulterioară îl formează *simțul și alipirea către legea și biserica strămoșească.*

Este mult dușmănit și supus la multe cercări și ispite ale veacului simțul de care vorbim, pentrucă multe sunt astăzi împrejurările nefavorabile simțului de pietate creștinească. Avem însă mare mângăiere în faptul, că poporul nostru, talpa casei și stâlpul țării, zilnic înaintează în conștienta situațiunei grele în care ne găsim, și zilnic distinge și judecă mai bine lucrurile, dela care depinde viața și viitorul nostru.

In viața noastră bisericească aflăm astăzi momente multe, cari mărturisesc de însuflețirea poporului nostru pentru biserica sa strămoșească.

Biserica este mama dulce, care ne-a adăpostit în trecut, care ne dă viață și putere de viață astăzi, și care ne garantează o stare în viață mai bună pentru viitor. Purcezând din acest punct de vedere, viața și viitorul nostru depinde în prima linie dela modul, în care vom cultiva în popor simțul de viața noastră bisericească națională.

Pentru cultivarea în măsură tot mai mare a acestui simț, arma cea mai puternică este: blândețea și răbdarea și interesul faptic ce-l va dovedi preoțimea noastră față de greutățile de astăzi ale poporului. Are multe necazuri și poartă grele sarcini astăzi poporul nostru; iar omul necăjit așteaptă dela conducătorii săi naturali mângăiere și sfat în necazurile și durerile sale. Faptul acesta nu este permis să-l pierdem nici odată din vedere, ci să căutăm a-l satisface cu adevărată iubire evanghelică, — cu scopul ca prin această iubire, tradusă în fapte, să-i întărim în măsură tot mai mare simțul pentru viața bisericească, — pentrucă întărindu-l, promovăm și întărim simțul de dependență al omului față de Dumnezeu, iar prin aceasta promovăm întreaga viață a poporului.

De aceea aflându-ne la începutul unui an școlar, ținem să atragem atențiunea preoțimei, care prin catehizație, este chemată a face educațiunea tinerelor mlădițe, să caute a sădi în elevi simțul de dependență față de Părintele nostru cel ceresc, și a intra în contact cu învățătorimea inzistând, ca prin toate obiectele de învățământ să se ajungă la cunoașterea lui Dumnezeu și a voinței Lui, și astfel a sădi în inimile fragede ale elevilor acel sentiment de dependență față de Creator și a realiza astfel scopul educației, de a crește generații cu un caracter religios-moral.

D. Ilie.

FOIȘOARA

O broșură interesantă

Neîntrecutul și minuțiosul scrutător „al celor trecute vremi", academicianul nostru *Gh. Bogdan-Duică* a scris un succint studiu apărut în Nr. 5 al Bibliotecei Asociației Mirenilor *Frăția Ortodoxă Română* despre *Petru Maior și Iustinus Febronius* sau *P. Maior ca vrășmaș al Papei.*

In această broșură dnul G. Bogdan-Duică ne spune că a cetit de mai multe ori procanonul lui P. Maior ca istoric literar; nu s'a făcut însă până acuma o interpretare serioasă a lui și de aceea s'a simțit dânsul dator să o facă acuma.

Regretă că Petru Maior n'a ajuns să-și sfârșească lucrarea și să o publice illo tempore.

Greco-catolicismul românesc ar fi avut în ea un isvor bun de orientări creștinești, dogmatice, morale și constituționale; și ar fi rezistat, poate mai mult, acelui ultramontanism, care mai ales dela 1870, îl invadează.

Petru Maior datează procanonul din anul 1783 și Dnul Bogdan constată că pe acel timp P. Maior se afla în Blaj; scrierea lui antipapală a fost gândită și formulată în Blaj.

Această scriere nu-i o inspirație ci o lucrare bazată pe scrierile contimporane ale literaturii teologice, semn că P. Maior avea ochii întorși și spre Apusul literar care nu îi era foarte simpatic.

Petru Maior era o fire profund cinstită, morală. Viața ce-l înconjura, el o judeca cu inimă obiectivă, nu din poruncă; era un teolog liberal din tinerețe încă! De aceea el era și drept cu acel Răsărit, de a cărui tradiție se vedea înconjurat din toate părțile. Despre această față a chestiunei câteva probe sunt necesare imediat.

„Părinții cei bătrâni, mai ales Apusenii, când vrea să arete cine sunt adevărați creștini pravoslavnici, și care este învățătura cea adevărată, aleargă la bisericile ceale apostolești în care apostolii petrecură".

Apusenii, de acest fel de biserici apostolești, „una avea, care era în Roma".

In acelaș capitol (XVI), discutând începătoria Papei, Petru Maior este de părere că „în pricea despre începătoria Papei mai mare autentie au părinții cei dela răsărit decât cei dela apus; și cu zisele lor mai tare să ne îndreptăm decât cu a celor dela apus!

Interesant este, că vorbind despre corectitatea istorică a Răsăritului, Petru Maior și-aduce aminte de un mare falsificator apusean. Anume: După desfacerea unității imperiale din Apus (Verdun, a. 843) clericalismul se ridică energic pentru o unitate prin Papa. Un oarecare Izidor Mercator, falsificator, oferi acestei direcțiuni decretaliile pseudo-izidoriane (pe la mijlocul veacului IX). Petru Maior îl cinstește cu fraza aceasta: „Mărturie (despre niște proaste lucruri. G. B. D.) îmi sunt însuși latinii, în veacurile trecute când învățătura cea blăstămată a lui Izidor Mercatorul tot Apusul îl cuprinsese, pe Papa monarh și în biserică, și în cetate, îl înălțase" și „răsăritului prilej de despărțire dela biserica apusului dădu".

Simpatia răsăriteană-universală a lui Petru Maior devenea mai caldă, când era vorba despre Români, în special despre cei din Ardeal. Nu le vindea numai cărțile sale, ci îi și cerceta, d. e. în Sibiu, la instalarea episcopului G. Adamovici. Dar Românilor neuniți Petru Maior le doria o constituție grandioasă, este drept, nu în Procanon, ci în Istoria bisericei. El le doria: „Să aibă Românii neuniți, cei dincoace de Tisa, episcopi de neamul lor și între dânșii un mitropolit, de carele să se țină și episcopii, cei din Ardeal și cei din Bucovina, asemenea Români, ca să nu atârne întru nimica dela

Probleme, fapte, comentarii

Dela F. O. R. — *Adunările de organizare, ale cercurilor protopopeşti din admirabila asociaţie a intelectualilor mireni* **F. O. R.,** *se continuă cu multă râvnă în eparhiile mitropoliei noastre.*

Din numeroase centre ortodoxe, unde s'au ţinut aceste întruniri, se vestesc rezultate îmbucurătoare, atât morale, cât şi materiale.

Se înscriu membri în număr tot mai considerabil, făgăduind să colaboreze din răsputeri şi în armonie deplină la scopurile frumoase pentru care a luat fiinţă F. O. R.

*

Statul, sectele şi biserica. *„Monitorul Oficial" a publicat săptămâna trecută regulamentul pentru funcţionarea sectelor religioase, recunoscute prin legea cultelor.*

Din acest prilej, ziarul «Calendarul» publică, prin directorul lui, dl **Nichifor Crainic,** *două articole:*

Sectele religioase, şi Biserica şi sectele.

In primul articol demască fărămiţarea unităţii sufleteşti a neamului, opacitatea cârmuitorilor politici în faţa primejdiei sectare, precum şi ostilitatea politicianismului din ţara noastră faţă de biserica lui Hristos şi motivele tolerării sectarilor, anume: «dintre toate aberaţiile sectare, au fost declarate libere acelea, care au mai multă putere peste hotare şi au putut să dicteze de acolo politicianilor români şi inconştienţi».

In articolul al doilea: **Biserica şi sectele,** *autorul se întreabă: «Ce înseamnează existenţa sectelor în sânul poporului românesc»? Şi răspunde:*

„Ca ortodox, mi-e aproape ruşine să răspund la această întrebare.

„Dar cine poate spune cu mâna pe inimă că existenţa sectelor s'ar datorì excesului de zel apostolic al trimişilor lui Hristos?

„Ori unde există secte, aceasta presupune neapărat o flacără stinsă în vatra ortodoxă. O parohie cu sectari e o parohie, care nu are preot adevărat, ci un individ care simulează în batjocură preoţia... Prin urmare existenţa sectei într'o parohie este osânda definitivă şi fără apel a preotului respectiv. Preotul acela e decăzut din demnitatea apostolică şi trebue exclus din cler".

Astfel de constatări, astfel de glasuri respicate ar trebuì să aibă urmări imediate, în capitală, cu sute de preoţi, cu politiciani atei şi cu sediile de propagandă ale tuturor sectelor care sfidează şi disprefuesc sacra operă de veacuri pentru Hristos a acestui neam românesc.

Dar aceste constatări şi strigăte de alarmă nu pot fi glasuri în pustiu, începând dela Palat şi până la cel din urmă sălaş omenesc. Ele trebue să pună îndeosebi în mişcare conştiinţa slujitorilor bisericii noastre. Ei nu pot aştepta ca statul să îndeplinească ceeace numai biserica şi slujitorii ei pot să ducă la îndeplinire.

Destul cu denunţări, — să pornim la fapte!

*

Sectele religioase. Ministerul cultelor a întocmit regulamentul care statoreşte dispoziţiile privitoare la organizarea şi activitatea sectelor religioase din ţara noastră.

Regulamentul face deosebire între asociaţii religioase *interzise,* şi asociaţii religioase *admise.*

S'a interzis cu desăvârşire, din partea ministerului cultelor, activitatea următoarelor asociaţii religioase:

Asociaţia internaţională a studenţilor în biblie, Milenistii, Martorii lui Iehova (sau martorii lui Dumnezeu, sau Martorii lui Dumnezeu-Iehova), Penticostaliştii, Biserica lui Dumnezeu apostolică, Nazarenii, Inochentiştii, Hliştii (Hlâstâii), Adventiştii reformişti, şi Secerătorii, — *«întrucât doctrinele lor aduc atingere legilor şi instituţiilor statului, ear practicele lor contravin ordinei publice şi moralităţii».*

Acelaş lucru se poate spune şi despre celelalte secte religioase, cărora însă li se acordă drepturi şi libertăţi ce nu li se cuvin. Şi adecă:

Se bucură de drepturile şi libertăţile, acordate de constituţie asociaţiilor în genere, şi *asociaţiile religioase-adventiste de ziua 7-a, baptiştii* şi *«Creştinii după Evanghelie».*

Regulamentul precisează funcţionarea, organizarea şi propaganda sectelor admise, acordându-le libertăţi, pe lângă unele restrângeri, — care însă nu vor putea nici pe departe rezolvì chestiunea sectelor în statul român.

*

Din punct de vedere doctrinal, — după cum arată şi ziarul *Calendarul* — sectele religioase, libere sau nepermise, sânt deopotrivă de aberate; din punct de vedere al unităţii noastre de credinţă sânt deopotrivă de primejdioase, şi din punct de vedere al unităţii de stat sânt deopotrivă de centrifugale şi de ostile.

Deşi organizaţia baptistă ne vine din Anglia, de altă parte însă tocmai *«Anglia prin biserica ei anglicană, caută unirea cu ortodoxia noastră dându-ne, prin aceasta, argumentul religios-politic cel mai puternic pentru interzicerea baptismului în România».*

„Fiindcă România, ca ţară ortodoxă, poate să ocrotească diferitele credinţe religioase ale minoritarilor ei, dar nu poate îngăduì ca sufletul ortodox al poporului ei să fie fărămiţat şi anarhizat de monstruozităţile sectare infiltrate de peste hotare, prin presiuni politice şi prin cumpărări de conştiinţe. Puterea unui stat naţional e sufletul naţional care îi stă la temelie, iar acest suflet nu poate fi unul decât contopindu-se în aceeaşi credinţă religioasă! Sectele, duşmane ale ortodoxiei, sânt deopotrivă duşmane ale statului român naţional".

Astfel, cererea ca statul român *să suprime* sectele, este îndreptăţită.

*

Serbările *culturale naţionale ce se vor desfăşura la Braşov în zilele de 8—10 Septemvrie a. c., cu prilejul adunării generale a Asociaţiei «Astra», vor fi distinse* şi cu prezenţa M. Sale Regelui Carol II, *Preşedintele de onoare al Asociaţiunii.*

Oaspeţi din toate părţile ţării, în frunte cu arhierei ai bisericii noastre, şi-au anunţat sosirea la Braşov, ca împreună cu poporul şi carturarii localnici să sărbătorească munca făptuită întru luminarea celor mulţi şi să chibzuească asupra mijloacelor prin care propaganda culturală să primească avânt şi mai simţitor.

Românii din Braşov şi din judeţ fac totul, ca manifestările din acest an dela adunarea Asociaţiunii să fie cât mai reuşite şi strălucite.

*

Tot mai îndrăzneaţă se prezintă propaganda catolică în mijlocul ortodocşilor bisericii noastre dreptmăritoare din mitropolia Ardealului.

Abia sânt câteva zile, de când am înregistrat, în aceste coloane, felul în care a predicat un „părinte profesor de teologie" dela Blaj; — acest cucernic a grăit în faţa creştinilor ortodocşi, în 9 Iulie 1933, la Mociu, despre „sfânta noastră maică Roma", spunându-le, că: „Ni-a luminat bunul Dumnezeu minţile acum două sute de ani, că am lăpădat *legea cea rătăcită* şi am îmbrăţişat pe sfânta noastră maică Roma"

Am încrestat apoi, tot la acel prilej, propaganda dela Lugoj a călugăriţelor franciscane, cetăţene străine, plătite de stat. Aceste propagandiste îş desfăşoară activitatea în spitalul judeţean şi în azilul de bătrâni dela Lugoj, sfătuind pe ortodocşii români de-acolo să se lase de religia ortodoxă.

Cel mai recent caz de prozelitism catolic, se anunţă dela Cluj, unde călugărul Simeon Chiş dela seminarul teologic, într'una dintre Duminecile din August a. c. s'a prezentat în biserica greco-catolică din Răchiţele, unde după terminarea slujbei a rostit o predică în faţa poporului făcând propagandă împotriva bisericii ortodoxe şi îndemnând pe ortodocşi să treacă la catolicism...

Autorităţile chemate vor continua să menajeze îndrăznelile acestor propagandişti, sămănători de vrajbă şi neînţelegere între cetăţeni?

*

Revizionismul maghiar este patronat de catolicism. Episcopi şi prelaţi romano-catolici maghiari din ţara noastră îş permit să facă propagandă împotriva integrităţii statului român, al cărui guvern a şi făcut demersurile cuvenite pe lângă Vatican, atrăgându-i atenţiunea asupra conduitei episcopului *Fiedler* dela Oradea, cunoscutul propagandist al iredentismului dela Budapesta.

Opinia publică din ţară voeşte să afle: care este rezultatul demersurilor guvernului român făcute la Vatican în legătură cu activitatea episcopului indezirabil în România?

Dacă guvernul n'a avut tăria, ci a dovedit slăbiciunea de a curma propaganda ostilă statului pe care o fac ierarhii catolici - mereu cu permisiunea papei...!

*

„Săptămâna Sfântului Ştefan" la Budapesta s'a organizat, ca în anii precedenţi, tot sub semnul revizuirii tratatelor de pace şi al catolicismului.

Biserica romano-catolică dela Budapesta nu face secret din amestecul său în tendinţa revizionistă şi războinică a guvernelor maghiare; ear Vaticanul este departe de-a protesta împotriva acestui amestec politic al slujitorilor săi, ci l-a tolerat şi îl tolerează.

Guvernele maghiare se pot felicita că au izbutit să pună catolicismul în remorca revizionismului.

*

---

mitropolitul cel sârbesc din Carloviţ; care nu e cu neputinţă a se dobândi dela preamilostivul împărat al Austriei. Cât bine ar putea Românii dela părinţii şi arhipăstorii cei de sângele lor nădăjdui"!

Situaţia sentimentală a lui Petru Maior nu era de origine proaspătă; ceeace se poate dovedi într'un chip foarte interesant.

Pe ultramontani Petru Maior de când era la Roma nu-i putuse suferi. Reese aceasta din cap. IX, unde, pregătind o critică, afirmă că „va aduce înainte cealea ce am auzit însuşi cu urechile meale dela dânşii, petrecând nu puţină vreame cu dânşii, tocma acolo unde **se văd a fi ceva, în ceale ce scrise cel mai vestit între tâlcuitorii italieni".**

La Roma învăţaseră însă, şi alţi Români, mai mărginiţi; pe aceştia Petru Maior îi judecă acum sever: „Ba şi acum se află unii şi prin părţile noastre, cari, învăţând la Roma teologia, socotesc că numai acelea sunt adevărate, care le-au auzit la Roma şi doar şi sângele şi l-ar vărsa pentru monarhia Papei. O! de-ar fi apărat Dumnezeu neamul Românesc de-acest fel de oameni învăţaţi şi teologi! O vremi! O obiceiuri!"

La Roma Petru Maior a studiat în anii 1774—1779. De-atunci până la Pro-canon trecuseră, deci, vre-o 26 de ani de observări şi de păţanii proprii. De câteori Petru Maior îşi va fi adus, între timp, aminte de întâiele impresii jignitoare dela Roma?

Cu o răbdare şi scrupulozitate demnă de admirat urmăreşte dnul Bogdan în lucrarea sa, capitol de capitol al valoroasei scrieri rămase dela P. Maior, arătând autorii de cari s'a folosit la compunerea ei.

Prin această interpretare dl Bogdan face un real serviciu marelui public, care va avea ocaziune să citească Procanonul ce va ieşi din tiparniţa Tipografiei noastre arhidiecezane, cu toată dorinţa exprimată în „Cultura creştină" a clarissimilor din Blaj, — ca Procanonul să nu se mai retipărească.

Dr. G. Proca.

Teosofia şi gnoza*]

I

Cuvintele adeseori provoacă asociaţii de idei greşite, cari nu mai corespund sensului lor ontologic. E ceeace s'a întâmplat cu cuvântul „teosofie", cuvânt care poate avea însemnări diferite. Mişcările „teosofice" de azi l-au deformat cu totul şi ne fac să uităm că există o teosofie într'adevăr creştină, o înţelepciune de fapt dumnezeească. Tradiţia teosofică străluceşte în toată istoria creştinismului. Cel dintâi teosof, in înţelesul cel mai adânc al cuvântului, primul reprezentant al gnozei creştine, spre deosebire de pseudo-gnostici, a fost apostolul Pavel. Clement Alexandrinul şi Origen au fost şi ei teosofi şi gnostici creştini. Scrierile Areopagitului şi mistica medievală, ale marelui Boehme, deşi cu unele rătăciri, cuprind o teosofie autentică creştină, cu un punct de vedere cu totul deosebit de cel pe care-l revendică Steiner şi Annie Besant. Pentru o epocă mai apropiată de a noastră acelaş lucru se poate spune despre Baader şi Solovieff. Şi Cabala e teosofică, întrucât a exercitat o influenţă foarte mare asupra misticei creştine. Heraclit şi Plato au fost marii teosofi ai lumii antice, care, în perioada sa de declin, a mai cunoscut şi pe Plotin. Aceştia au fost, dacă ne putem exprima astfel, cei îmbătaţi de înţelepciune dumnezeească. Teologia mistică, nu cea scolastică, a fost totdeauna o teosofie, dupăcum e de altfel şi orice contemplaţie în care se sintetizează filosofia cu religia.

Dar e evident că teosofia de azi se deosebeşte de cea veche. Spiritul doamnei Blavatsky şi A. Besant se deosebeşte prea mult de al lui Heraclit şi Plotin, de al lui Origen şi Pseudo-Dionisie Areopagitul, de al magistrului Eckart şi al lui Iacob Boehme, de al lui Baader şi Solovieff. E o formaţie cu totul deosebită; unii şi alţii nu aparţin aceleiaş rase. Pecetea inspiraţiei creatoare şi dumnezeeşti lipseşte în scrisul teosofilor de azi. Nici un talent nu se manifestă în el: sunt plictisitori, stilul lor este acela al manualelor de mineralogie şi de geografie şi aproape nu poţi să-i citeşti. Elevii teosofiei moderne învaţă de rost termenii acestei geografii şi sunt siliţi să facă totdeauna cercetări prin aceşti Baedekeri, căci riscă astfel să confunde munţii şi râurile din lumea spirituală. E uşor să te înşeli în succesiunea întrupărilor de pe pământ, să confunzi pe Iupiter cu Venus şi cu Mercur, deoarece e greu să traduci avatarele (reincarnările) acestea în limbaj de experienţă spirituală vie. Cei mai mulţi dintre teosofi şi antroposofi n'au originalitate. Ei nu văd cu ochii lor o evoluţie cosmică în lume, ci au recurs la o carte a lui Steiner „Cronica akashică" sau la alta, pe care le învaţă de rost. In felul acesta se creiază o orientare de viaţă spirituală, în care însuş punctul de plecare este greşit.

Teosofia abusează de cuvinte pe care nu le poate susţine. E tot aşa de greu să găseşti pe Dumnezeu în teosofia doamnei A. Besant, ca şi a găsì pe om în antroposofia lui Rudolf Steiner. Deschideţi cărţile teosofice şi veţi găsì tratate pe larg formarea şi evoluţia cosmosului, structura complexă a omului derivat din această

*] Cap. VIII din „Esprit et liberté" de N. Berdiaeff.

O veche biblie. — *Ziare străine vestesc descoperirea unei biblii din veacul* **al treilea**, *găsită acum trei ani într'o mănăstire de lângă Faryum din Egipt, descoperire adusă abea în anul 1933 — după cercetarea temeinică a codexului — la cunoştinţă publică.*

Codexul scris pe papyrus, în formă de volum, este de mare însemnătate pentru studiul bibliei.

Se compune din 14 codicile, între cari 3 din N. T. Primul conţine părţi din cele 4 evanghelii şi din istoria apostolilor, două bucăţi din scrisorile sfântului Pavel, al treilea capitol din apocalipsul sfântului Ioan, şi în sfârşit părţi din apocalipsul lui Enoch, carte pierdută din textul grecesc.

Dela congresul studenţesc

Congresul studenţilor transilvăneni din Bucureşti, sub scutul Federaţiei „Avram Iancu", ţinut zilele trecute la Arad, a votat o chibzuită moţiune, în care se declară solidar cu întreaga activitate studenţească de până acum a organelor superioare ei; Centrul studenţesc Bucureşti şi U. N. S. C. R., şi e hotărâtă să lupte şi pe mai departe împreună cu ele, pentru izbânda deplină a deziderateloi studenţimii şi a ideii naţionale creştine.

Cere rezolvirea problemei minoritare în conformitate cu interesele statului român, iar în chestia evreiască cere „numerus clausus".

In faţa agitaţiunilor revizioniste inspirate de peste hotare, studenţimea ridică protest energic.

In problema culturală *şi religioasă*, studenţimea ardeleană îşi manifestă hotărârea de a se integra tradiţiei cărturăreşti şi religioase a Ardealului, şi reluând firul acţiunii de culturalizare a masselor, *să se promoveze în primul rând ideia religioasă creştină*, pentru a risipi atmosfera dăunătoare a materialismului de azi, şi pentru a pregăti teren prielnic activităţii de creaţie culturală, religioasă şi filozofică originală.

In orientarea internă, studenţimea ardeleană trebue să se ridice într'o perfectă împletitură de vederi şi simţăminte, cu toţi camarazii celorlalte ţinuturi, creind unitatea de luptă şi rezerva de totdeauna a naţiuni, formând creerul diriguitor al celor mulţi ce năzuesc spre o organizaţie potrivită desfăşurării viitoare a forţelor creatoare româneşti.

Congresul se solidarizează cu Moţii în revendicările lor.

Privitor la noua orientare politică a minorităţilor germane din România, studenţimea ardeleană îi aprobă fondul de naţionalism şi creştinism ce stă la baza mişcării ei, credinţe ce se găsesc ca punte generatoare de luptă şi sacrificiu şi în programul studenţimii române, dar cere cu hotărâre acestei minorităţi, să vină la realitate, ori de câte ori, prin manifestările ei politice, ar prejudicia românescul şi românismul, de ori şi unde.

Congresul îşi exprimă dorinţa de a vedea unificate toate forţele naţionaliste şi toate organizaţiile cari militează pentru ideea naţional-creştină într'un singur front al ideii naţional creştine române.

Incheindu-şi lucrările primului congres general, studenţimea ardeleană cheamă la fapte şi realizare pe toţi camarazii de vârstă şi mentalitate.

Pornind dela adevărurile istoriei noastre, studenţimea ardeleană are datoria să se aplece spre aspiraţiile neamului, pentru a lupta întru promovarea lor.

Nr. 45—1933.

APEL

pentru terminarea bisericii ortodoxe române din Mediaş

Trecând prin sate şi oraşele din Ardeal, ochiul călătorului se opreşte mai întâi asupra bisericuţelor de lemn, cari cu smerenie îşi înalţă modestele turle din vârful dealurilor şi colinelor, unde le-au aşezat evlavia părinţilor noştri.

Privind aceste bisericuţe de lemn cari au fost adevărate cetăţui de apărare şi adăpost puternic al legii, al limbii şi a celor mai scumpe tradiţii strămoşeşti, pare-că auzim din sunetul cristalin al clopotelor desprinzându-se cuvintele: «*Români de lege creştinească, treziţi-vă şi urmaţi în fapte pe strămoşii voştri, şi reclădiţi, la loc de frunte, noui locaşuri de închinare lui Dumnezeu atotputernicului, ştergeţi jalnica stare de umilinţă în care se găsesc şi azi bisericile româneşti faţă de bisericile conlocuitorilor minoritari, cari stau şi azi ca o veşnică sfidare, în mijlocul satelor şi oraşelor din Ardeal*».

Inspiraţi de această tainică poruncă şi luminaţi de principiul că credinţa este fundamentul tuturor virtuţilor şi că numai un popor cu frica lui Dumnezeu poate deveni un stâlp neclătit al conservării etnice şi moralităţii, credincioşii bisericii ortodoxe române din Mediaş au început şi terminat zidirea unei monumentale biserici în centrul oraşului.

Pentru lucrările de zidărie a bisericii noui, s'au cheltuit până în prezent *5.800.000 Lei*, iar pentru terminarea lucrărilor interioare: pictură, catapeteasma, pardoseala, mobilier, candelabre, chivot, sfeşnice ş. a. ne mai trebuesc cel puţin *400.000 Lei*.

Pentru augmentarea fondului de zidire al bisericii enoriaşii precum şi alte instituţiuni publice şi particulare şi-au dat contribuţia lor, iar parohia a trebuit să vândă edificiul fostei şcoale confesionale, epuizându-şi astfel toate rezursele de venit. Asemenea sunetului armonios al clopotelor, cari cheamă creştinii la ruga sfântă, subsemnatul îmi îndrept glasul de chemare către toţi credincioşii şi bunii români de pretutindeni, către înalţi demnitari ai ţării, şi către toţi cetăţenii cu dare de mână, ca să binevoiască a-şi oferi obolul lor pentru terminarea lucrărilor dela biserica ortodoxă din Mediaş. Deşi trecem cu toţii prin grele încercări de criză financiară, totuşi apelez la simţul de jertfă al tuturor oamenilor de bine, rugându-i să ne dea o mână de ajutor, pentru că în toamna anului curent biserica cea nouă să poată fi terminată şi predată destinaţiunii sale, cu atât mai mult că vechea biserică fiind aproape o ruină, ameninţă pe fiecare zi cu prăbuşirea. «*Fiecare să dea precum se îndură cu inima, nu dintru mâhnire sau de silă; că pe dătătorul de voie bună iubeşte Dumnezeu*». (II Cor. 9, 7).

Darurile benevole se vor trimite pe adresa oficiului parohial ortodox Mediaş, strada Forcăş 20.

Numele donatorilor şi dăruirile primite vor fi cvitate cu mulţumită publică şi vor fi consemnate în «*Cartea de aur*» a parohiei.

Mediaş, 14 August 1933.

Ioan Crăciun
protopop paroh.

Stihari...

Dangăt de clopot vesteşte 'nchinare...
Păcatul se 'ngroapă în faptul de seară,
Când magul bătrân în sfinte odăjdii
Işi tremură glasul.. prin fumul de ceară.

In sfântul lăcaş, prin locuri umbroase,
Genunchiul şi-l pleacă cucernici creştini
Când sarcina crucii... mai greu îl apasă
Pe Cel ce-a purtat cununa de spini.

Prinos de 'nchinare se 'nalţă sfielnic,
Ca fumul din jertfa lui Avel cel blând,
Şi 'n inimi trudite de multe păcate
Se vede Satana... cum moare plângând.
. . . . . .

Inserarea îmbracă Golgota 'n pustiu;
Spre Tronul iertării credinţa se sue
Şi singure 'n noapte rămân mărturie
In colţuri de cruce... însângeratele cue.

Nicolae Nuoa a-Dobârceanu.

Meditaţie

Luptă lupta cea bună [1 Timotei 6, 12].

Purtăm cu toţii în noi, în măsură diferită, un instinct combativ. In anumite momente de forţă, de virilitate, de plenitudine de viaţă, ni se pare că auzim trimbiţa de luptă sunând.

In zilele de prăznuire a faptelor strămoşilor, ca cea de azi, se cuvine însă a canaliza aceste energii; să le punem în slujba luptei celei bune, căci există lupte de cinste şi lupte rele. Cugetându-se la lupta cea bună a zis Mântuitorul: „N'am venit s'aduc pace, ci sabie". Să încingem bărbăteşte această sabie. Şi-apoi în înaintarea noastră, cu sabia în mână, să nu ne temem nici de zgomotul învălmăşelii, nici de lovituri.

Ascultaţi: o luptă eternă se urmăreşte între rău şi bine, nedreptate şi dreptate, între îndoială şi credinţă.

In timpurile de faţă, armata inimică este puternică, disciplinată şi ne vizează ameninţător...

Fii ai României şi ostaşi ai lui Hristos, putea-vom sta, purtaţi de alte ambiţii, cu sabia în teacă?

Dacă aţi acţiona, ziceţi că ameninţaţi pacea? Dimpotrivă; nici când pacea nu este mai abundentă ca în învălmăşeala luptelor pentru o cauză dreaptă.

De rane vă temeţi? Mâna generalului însuş le leagă îndată.

Sacrificiile? Nu eşti fericit a te sacrifica pentru acela pe care-l iubeşti şi care şi-a dat viaţa pentru noi?

In fine, cu toate dificultăţile aparente, victoria e sigură. Din toate luptele vieţii e singura de care se poate spune că va fi câştigată.

Să ne luptăm deci lupta bună a credinţei ca creştini şi ca români.

[După text francez].

Pr. **G. Secaş.**

INFORMAŢIUNI

I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei *împlinind de curând 80 de ani ai vârstei, clerul din Iaşi şi alţi numeroşi intelectuali i-au adus călduroase urări de fericită şi lungă păstorire. — Dorim, şi din partea noastră, mulţi ani şi multă sănătate înaltului şi venerabilului chiriarh. — Cu prilejul acestei aniversări, I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen a împărţit între credincioşii săraci suma de 10.000 Lei.*

Intrunire de foşti colegi. Absolvenţii liceului „Andrei Şaguna" din Braşov, cari au luat bacalaureatul în 1903, sânt invitaţi să se întrunească la Braşov, în 8

---

evoluţie, reincarnarea, — dar numele lui Dumnezeu nicăiri nu-i menţionat. Teosofia s'ar putea întitula cu tot dreptul cosmosofie, învăţătură relativă la formarea şi desvoltarea cosmosului, căci ea nu recunoaşte nimic altceva (decât cosmosul) — şi din acest punct de vedere ea este perfect monistă. După ea nu există Dumnezeu, nu există decât divinul, pe care-l formează tocmai cosmosul cu multiplele sale aspecte. In el, omul e disolvat, el e cu totul supus proceselor cosmice.

Teosofia de azi poartă pecetea neştearsă a epocii intelectuale în care s'a născut. Ori aceasta a fost aceea, când au triumfat naturalismul, evoluţionismul, raţionalismul şi materialismul. Mişcarea teosofică de azi, întemeiată de dna Blavatsky, a voit s'afirme în acelaş timp un naturalism şi un evoluţionism spiritual deosebit. Ea nu s'a ridicat contra mentalităţii omului din secolul XIX-lea, ea nu a cerut acestui om nici un act de credinţă, nici o schimbare sufletească. Lumea spirituală trebue să fie cucerită paşnic, prin evoluţie. Intelectualismul omului de azi, cu mentalitatea lui, e justificat astfel. Cunoaşterea teosofică trebue să se asamene naturalismului, evoluţionismului şi chiar şi materialismului ştiinţei contemporane.

Steiner e un elev de-al lui Haeckel, pe cere-l cinsteşte ca pe un magistru. Conştiinţa teosofică adoptă monismul cel mai vulgar, pe care şi o cugetare filosofică mai rafinată l-a depăşit. E interesant să constaţi că teosofia s'a legat de mişcările filosofice cele mai simpliste şi că a evitat pe cele mai complexe şi mai adânci; ea a primit prin urmare un caracter popular. Ea se adresează sufletelor contaminate de evoluţionism, de pozitivism şi naturalism, adecă de curentele cele mai inferioare din cugetarea filosofică de azi, din cultura spirituală a epocii noastre. Teosofii încearcă, tocmai prin aceasta, vulgarizarea literaturii lor. Uneori poţi chiar auzi spunându-se de antroposofi că Steiner, cel mai mare dintre teosofi, şi-a scris operile sale pentru nebuni, dar că pentru cei iniţiaţi a rezervat cuvinte cu mult mai adânci.

Şi, cu tot nivelul scăzut al literaturii teosofice populare, cu tot şarlatanismul ce se ascunde în ea, totuşi nu poţi vorbi despre teosofie cu uşurătate; trebue să recunoşti în ea un fapt semnificativ. Popularitatea sa crescândă e strâns legată de criza ştiinţei şi a creştinismului. Acest simptom denotă la omul zilelor noastre o adâncă nelinişte şi o întoarcere spre lumea spirituală. Căci ştiinţa şi biserica oficială nu dau destulă importanţă teosofiei şi ocultismului ce se iveşte. Popularitatea teosofiei se explică uşor în epoca noastră sincretistă. Teosofia alege în evoluţie drumul cel mai uşor pentru a trece dela ateismul de azi, dela materialism şi dela naturalism la recunoaşterea şi cunoaşterea lumii spirituale. Teosofia duce pe om dincolo de prăpastia ce desparte cele două lumi. Ea predică perfecţionarea, cultivarea de noui organe de receptivitate, dar învăţăturile sale diferă radical de acele ale căii religioase sau mistice. Teosofia nu cere să te lipseşti de înţelepciunea lumii acesteia. Ea se conformează instinctelor omului de mijloc, căruia i ar plăcea ca numai atingând în treacăt lumea spirituală, să-şi mărească bogăţia.

Nicicând ea nu va putea potoli setea spirituală a popoarelor, căci acestea nu pot trăi decât dintr'o sete religioasă. Cat despre o aristocraţia spirituală adevărată, ea lipseşte cu totul din teosofia de azi.

Teosofia populară e bazată pe contrazicerea înăscută unei comportări exoterice a unui pretins esoterism. Preocuparea sa esenţială e revelarea esotericului. Ea nu trezeşte nici un simţământ de neastâmpăr în faţa a ceeace-i misterios. Esoterismul ei o mai curând un secret decât un mister (o taină). Esoterismul adevărat nu ascunde nimic şi nu închide nici o enigmă, ci afirmă misterul ce se descopere la o adâncime mai mult sau mai puţin mare, după dar, după nivelul spiritual atins. Deosebirea dintre esoteric şi exoteric există într'adevăr, ea e veşnică şi se află şi la apostolul Pavel. Există în acelaş timp o înţelegere mai adâncă, şi una mai la suprafaţă, a creştinismului. Esotericul în creştinism e aproape acelaş lucru cu misticul. Misticii creştini au fost adevăraţii esoterici. Dar contemplaţiile lor, inaccesibile creştinilor simpli, n'au nimic enigmatic. Pentru a putea să-i înţelegi în întregime, trebue doar să fi trăit o experienţă asemănătoare cu a lor. Pentru a percepe esoterismul creştinismului, trebue să aibi o conştiinţă îndreptată spre lumea de dincolo. Dar în teosofie şi în ocultism, cari au pretenţii religioase, esoterismul îmbracă un caracter echivoc.

Deosebirea dintre exoteric şi esoteric e relativă. Esoterismul pretinde că pune adevărul ascuns şi tainicul la adăpost de pângărirea şi de neînţelegerea masselor, neînstare să le asimileze. Dar ce poate fi esoteric în teosofia de azi? Inţelepciunea divină sau monismul naturalist? Căreia dintre confesiunile mai mari se opune acest esoterism? Bisericii creştine sau positivismului sau materialismului contimporan? Oare misterul constă în aceea că nu există Dumnezeu şi că există numai cosmosul infinit? Cărţile teosofice ne dau motive serioase ca să înţelegem în acest fel esoterismul ei. De aceea Blavatsky şi Steiner se deosebesc radical dn Iacob Boehme şi

Septemvrie a. c., cu ocazia adunării generale a Asociaţiunii.

La şcoala normală din Cristur-Odorhei, situată într'o regiune sănătoasă, se pot face înscrieri în toate clasele. Taxa va fi cea statorită de minister. La tot cazul nu mai mare de 6750 lei, cu întreţinerea întreagă în internat. Sânt vacante mai multe locuri de burse.

† Stella Ciocan. Duminecă, în 27 August c. s'a celebrat, în biserica ortodoxă română din Bretea-Română, parastasul de 6 săptămâni dela moartea eminentei eleve de clasa VII liceală, Stella Ciocan, fiica preotului Romul Ciocan din aceea parohie. Trista solemnitate, la carea a asistat popor şi intelectuali, în frunte cu părintele protopop al Haţegului, I. Ciocan, unchiul defunctei, — a deschis din nou rana cauzată prin moartea neaşteptată a acestei fiinţe de promiţător viitor. O minte ageră, o nobilă stăruinţă de a fi prima printre colegele ei, o bunătate de inimă şi smerenie şi mai pe sus de toate o religiositate adâncă împrumutau acestei fecioare, adevărate podoabe. Dar moartea i-a curmat zilele în 16 Iulie c. după un chin groaznic de 2 săptămâni, în frumoasa vârstă de 16 primăveri. Tristul ceremonial al îngropăciunii s'a făcut în 18 Iulie, de către preoţi celebranţi, în frunte cu protopopii: I. Duma din Petroşani şi Dr. C. Popescu din Bucureşti. A fost duioasă şi pătrunzătoare predica păr. protopop I. Duma. — *g. r.*

Măsuri foarte aspre se iau, — durere nu în ţara noastră, — ci în alte ţări, b. o. în Anglia, împotriva jocurilor de noroc. La curse de cai şi la diverse loterii se cheltuesc anual în Anglia câteva sute de milioane lire (peste 100 miliarde lei). Guvernul englez pregăteşte o nouă lege contra jocurilor de noroc.

ŞTIRI LOCALE

Expoziţia industrială. Duminecă în 27 August 1933 a fost sfinţită casa Camerii de industrie şi comerţ din Sibiu, în prezenţa reprezentanţilor guvernului şi a autorităţilor locale. Cu acea ocaziune s'a deschis şi o expoziţie industrială.

Expoziţia din promenadă se prezintă bogat înzestrată cu lucruri de preţ, artistice sau practice. Un lung şir de încăperi şi numeroase paviloane adăpostesc obiectele expuse cu pricepere şi gust în deosebitele ramuri de industrie şi comerţ. *Librăria şi tipografia noastră arhidiecezană* **îş are deasemenea un loc de cinste, unde se pot vedea tipăriturile ieşite din această veche tiparniţă, creiată de Şaguna, începând dela primele ei cărţi, cu cirilice şi până la cele mai nouă din zilele noastre... Este o istorie din cele mai grăitoare a acestui aşezământ bisericesc.**

Expoziţia sibiană se bucură, zi de zi, de cercetarea mulţimii vizitatorilor, veniţi din apropiere şi depărtare.

O doamnă văduvă de funcţionar, fără membri de familie şi mai înaintată în etate, primeşte pentru anul şcolar 1933/34 cu începere dela 1 Septemvrie a. c. eleve dela şcoalele de fete din Sibiu, în completă întreţinere pe lângă taxe foarte moderate, dând copilelor îngrijire de adevărată mamă. Conversaţia în casă în limba germană, dna posedă însă perfect şi limba română şi maghiară. Adresa: Amalia Körösi, Sibiu, strada Avram Iancu 35.

Poşta redacţiunii

T. B. Trimiteţi conform îngăduelii.

Nr. G. 1689/1933. (24) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă judecătoria rurală Mercurea-Sibiu prin aceasta public, că în baza deciziunei Nr. 4890/931 şi Nr. G. 1689/1933 a judecătoriei rurale Mercurea-Sibiu în favorul reclamantului Ioan Nan, reprezentat prin advocatul Dr. Aurel Creţu, contra... pentru incassarea creanţei de 5000 lei şi accesorii, se fixează termen de licitaţie pe ziua de *7 Septemvrie 1933, ora 16 p. m.*, la faţa locului în Dobârca Nr. 275, unde se vor vinde prin licitaţie publică judiciară: cadă, ciubere, mobile de casă ţărănească, butoaie de vin şi altele, în valoare de 1190 lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de incasat, face 5000 lei capital cu interesele legale socotite din 14 Decemvrie 1931, iar spesele până acum stabilite de 3508 lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii, şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, § 20.

Mercurea-Sibiu, la 21 August 1933.

Nicolae Rădoi m. p.
portărel.

Şcolari se primesc în cost şi cvartir la familie săsească. Se va oferi la Schochterus, Sibiu, strada Gusteriţii 39. [23] 1—1

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de A ex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar Arhidiecezan)

pe anul 1934

Al 83-lea dela apariţie

Cu bogată şi aleasă materie şi cu ilustraţiuni

Calendarul, pentru anul 1934, conţine următoarele:

Lectură:

Reprivire, ştiri, fapte, comentarii asupra anului expirat: Greutăţile. — Zece ani de activitate. — Presa bisericească. — Se jăluesc. — **F. O. R.** — Prelegeri religioase. — Intâmpinări. — Biserică ortodoxă în Blaj. Darul Regal. — Monument lui Şaguna. — Etatizare. — Vizitaţie canonică. — Inţelegere. — Adunările din 28 Mai. — La praznicul Cincizecimii. — Jubileul. — Academiile noastre teologice. — Adunarea eparhială din Sibiu. — Moartea unui episcop. — La sfintele mănăstiri. — Şcoală română la Atena. —

Urare, versuri.

Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaţilor preoţi.

Matei Voileanu, date biografice.

Câte religii sânt?

Pânea noastră, versuri.

Şase mii de cununii.

George Coşbuc în Sibiu, bustul, câteva amintiri.

Biblie. Viaţa omului se lungeşte?

Renaşterea monahismului.

Ctitoriile din alte vremuri: I. Mănăstirea Tismana, II. Mănăstirea Cocoş, III. Mănăstirea Hodoş-Bodrog.

Psalmul 148.

Biserica Sfânta Sofia din Constantinopol.

Cum a murit Constantin Brâncoveanu şi fiii săi.

FEL DE FEL: 1. Cuvântul luminos. — 2. Medicul şi preotul. — 3. Mânile. — 4. Răsbunarea. — 5. Cum e omul cel nou. — 6. Fapta întrece vorbăria. — 7. Cercetarea obligatorie a bisericii. — 8. Biserică ortodoxă în Japonia. — 9. Ce se povesteşte între ţăranii ruşi. — 10. Mari sânt minunile lui Dumnezeu. — Oastea Domnului. — 12. O Biblie veche. —

Pe copil, versuri.

GLUME. —

Târgurile. Anunţuri diferite ş. a.

CHIPURI: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în mijlocul preoţimii (la Sighişoara). — I. P. S. Sa în mijlocul tinerimii şcolare (în acelaş oraş). — I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban. — Alex. Lascarov-Moldovanu. — I. Gr. Oprişeanu. — Oastea Domnului în adunarea dela Sibiu. — Oastea Domnului în pelerinaj la Râşinari. — Matei Voileanu. — George Coşbuc. — Visarion Roman. —

In celelalte părţi ale Calendarului, după cronologie etc., se află următoarele: Adrese mai importante în capitală; Poşta; Taxele de timbru; Biserica autocefală a României: I. Mitropolia Ardealului; II. Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu; Evidenţa pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, pentru cateheţi şi clerici; Penzionarea; Asociaţia Clerului; *Tabloul statistic* (Şematism) al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu: III. Protopresbiteratele.

Calendarul s'a tipărit în ediţie **cu** şi **fără** şematism.

PREŢUL pentru ediţia cu şematism **50** Lei; pentru ediţia fără şematism **12** Lei, plus porto poştal 10 Lei, şi sânt a se trimite înainte, prin mandat poştal, la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. — Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat.

Tot felul de
STAMPILE
din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în **doze** sau **ceasornice** portative, frumos nichelate, **sigile** din metal pentru ceară, tăbliţe emailate, tăbliţe din alamă cu inscripţii gravate, în orice dimensiuni, precum şi tot felul de **Imprimate** furnizează pe lângă preţuri modeste

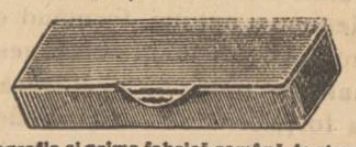

(11) — 3

Tipografia şi prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc şi la Libr. Arhidiecezană, Sibiu

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosesce dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²², 17²⁰, 22⁵⁵
Braşov, Făgăraş	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁴⁵
Cisnadie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19²¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copşa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁵, 13²¹, 16⁵⁴, 23²³	4²², 7²¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁵, 19⁵⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20⁵⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17²⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16²⁰ (ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁵ (ac.), 12⁰⁷
Sighişoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁰
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁰

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

---

de sf. Martin. In epoca politeismului păgân, monoteismul era esoteric; adevărul era ferit de massele neînstare să se ridice până la el. In epoca de dominare a creştinismului bisericesc, monismul naturalist era esoteric. Dar, că în veacul nostru tulbure şi confuz, lipsit de o credinţă comună, integrală şi dominantă, ar putea să mai existe esoretism, e un lucru ce rămâne încă să-l vedem.

Teosofia se pare că ascunde ceva faţă de conştiinţa bisericii şi de conştiinţa materialistă. Dar când pătrunzi până în adâncimile esoterismului său, totdeauna întâlneşti o formă spiritualistă de naturalism, evoluţionism şi materialism. Steiner e un monist ca şi Haeckel şi naturalizează tainele dumnezeeşti. Dar monismul său se leagă de un dualism manicheic deosebit.

Ceeace-i adevărat în ocultism, e că deosebirea ce există între esoteric e o funcţie a gradelor de conştiinţă; şi ceeace la fel e adevărat, e concepţia lui dinamică despre conştiinţă, căci starea statică, cu marginile sale neajunse, nu-i decât vremelnică şi trecătoare. Suntem înconjuraţi de puteri nevăzute şi necunoscute şi receptivitatea conştiinţii noastre nu le este închisă decât pentru un timp. Sfera ocultului şi a magicului există, lumea e străbătută de lucrarea lor. Aceasta trebue s'o înţelegem, independent de orice judecare de valoare asupra forţelor lor. Ştiinţa positivă însăş recunoaşte din ce în ce mai mult existenţa „metapsihicului.*) Dar ocultismul ştiinţific are puţină legătură cu pretenţiile religioase ale ocultismului şi ale teosofiei.

*] Vezi de pildă cartea lu Charles Richet: Traité de metapsyhique".

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane,**

Anul LXXXI — Sibiu, 9 Septemvrie 1933 — Nr. 63

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

In apărarea parohiilor

De obicei când vorbim de atitudinea neprietinoasă a cercurilor conducătoare din stat față de biserica ortodoxă, ne gândim aproape numai la efectul pe care-l are această atitudine în ce privește salariile preoțimii sau puțina stimă față de vechile instituții bisericești dela orașe; ne mai gândim la preferința ce se dă la ocuparea posturilor de răspundere elementelor de altă confesiune sau contrare creștinismului. Nu ne gândim însă aproape de loc că se duce o acțiune pozitivă pentru destrămarea credinței ortodoxe, pentru destrăbălarea morală a credincioșilor, pentru învrăjbirea lor cu preotul, chiar în parohiile satelor, pentru a zdrobi acest razim ultim și puternic al bisericii.

Nu e vorba de neintenționatele lovituri ce se dau bunelor și creștinești moravuri ale satelor de propaganda electorală a partidelor, de ridicarea prin partide a unor elemente lenețe și bătăușe la rangul de potentați în stare să țină sub teroare, prin creditul ce-l au la șeful de organizație din capitala județului, pe învățători și pe preot. Ne gândim la acele alianțe negre ce se închee între toate puterile vrăjmașe bisericii ortodoxe, pentru a zdrobì rând pe rând câte o parohie pe care își pun ochii.

Lucrurile se petrec uneori cam astfel: Prefectul unui județ, care poate fi întreg ortodox, se întâmplă să fie unit (și of! ce întâmplare sigură sub anumite guverne), iar șeful de organizație județeană, francmason; sau viceversa. Tot ca din întâmplare într'o parohie din județ descalecă într'o bună zi o moașă sectară. La un loc fac o așa de armonioasă tovărășie când e vorba de-a lovì în biserica ortodoxă. Primarul încă (aici nu mai e întâmplare) trebue să samene cu prefectul sau cu șeful de organizație; dacă nu poate fi unit sau francmason, să fie măcar un element de acela care să fi fost într'o continuă opoziție cu preotul și cu biserica. Ce face preotul? Se sbate ca într'o plasă. Pe de-o parte se pornește în sat o acțiune de ponegrire oribilă, i se atribue cuvinte și fapte, cari totdeauna găsesc naivi sau răuvoitori să le creadă, se face o demagogie inconștientă mai ales pe chestiunea bietelor taxe stolare pe cari le plătesc preotului. Pe de altă parte moașa propagă intensiv credința sa, îndeamnă pe femeile ce le grijește să nu-și boteze copiii; iar dacă acțiunea de ponegrire a preotului a găsit crezare la unii, e îndată prezentă între ei chemându-i la o religie în care nu vor mai trebui să plătească taxe preotului.

Dacă se adresează preotul autorităților de stat să ducă din sat pe moașa sectară, nu găsește decât urechi surde. Cu autoritatea din sat nu poate începe nimic. Este singur singurel în mijlocul acestei infernale deslănțuiri. Autoritatea bisericească până să poată da un ajutor eficace, trebue să împlinească o serie de inevitabile formalități, cu ocolișuri îndelungate pe la forurile civile, așa încât dacă mai poate da vre-un ajutor, el vine dupăce se înregistrează grave perderi ireparabile. Cu drept cuvânt bietul preot se simte izolat, avizat numai la ajutorul lui Dumnezeu și la dibăcia și norocul său, străin ca un misionar pe-o insulă a Pacificului.

Și nu sunt puține cazuri de acestea. Acì auzim de cutare parohie, acì de cutare, că în toiul unei vrajbe între anumiți parohieni și preot, vrajbă care nu e lipsită de substrat politic, și-au făcut apariția cu supralicitații de ordin material lupii îmbrăcați în piele de oae. Se simte că subteran e o legătură între toate acestea.

Cum să apărăm parohiile de alianțele acestor sumbri cavaleri apocaliptici? Credem că aici poate ajuta enorm tânărul nostru F. O. R. Secțiunile protopopești și din capitalele județelor, cuprinzând în ele o pleiadă de buni ortodocși din toate partidele și din afară de partide, vor putea avea un cuvânt hotărâtor în apărarea parohiilor din județ de loviturile ce un eventual prefect ar intenționa să li le dea prin instrumentele sale din sat. Credem că membrii acestor secțiuni vor putea fi uniți măcar pe această chestiune: păstrarea prestigiului preoțesc și respectarea bisericii ortodoxe în comunele județului respectiv. Să știe și preotul că are un sprijin în capitala județului, o asociație care veghează și abate pericolele cari pot venì de sus peste capul lui, un for la care să apeleze pentru intervenție la autoritățile civile atunci când e de lipsă. Numai atâta de-ar face secțiunile județene ale F. O. R.-ului, și ar binemerita dela biserică. **D.**

Preoțimea în școală

(=) Scăderile învățământului, în școalele noastre primare și secundare, fac obiect de meditație în cercurile direct interesate, atât oficiale, cât și profane.

Lipsele ce se descoper se pot rezuma în următoarele:

Absența unui suflu de viață mai pronunțat; școala a devenit un soi de birou, unde dascălii, în general, săvârșesc sarcina cam în felul slujbașilor dela un oficiu de simplă înregistrare; ear copilașii vin la școală mai ales din motivul ca părinții sau tutorii lor să nu fie supuși asprimii legilor care declară învățământul primar ca obligator, pe lângă sancțiunile necesare.

Lipsește, cu alte vorbe, școalei și conducătorilor săi duhul inițiativelor și al bunelor pilde, atât de trebuitoare în educația școlară.

Eată de ce am socotit cât se poate de salutară și de binevenită întrarea din nou în școală a *preoțimii* noastre, chemate să crească un tineret cu solidă credință în spirit creștin ortodox.

Primul an de catehizare — an scurt și greu — s'a terminat, după rapoartele ce am primit până acum, cu rezultate satisfăcătoare, din unele puncte de vedere chiar peste așteptare. Acestea s'au constatat la examenele de religie în diferite localități din Arhiepiscopia noastră.

Intrarea în școală a persoanelor anume îndatorate să crească tinerimea școlară în duh creștin ortodox, a prilejuit — cum am accentuat și la altă ocazie — o prielnică atmosferă pentru învățământul religiunii: copiii satelor și orașelor s'au găsit zilnic în preajma omului-preot, propoveduitor al modestiei, sfințeniei și bunei cuviințe în noianul sbuciumărilor vremii, și au primit cu drag și umilință *cuvântul cel veșnic al Domnului*. Din ochii lor, poporul asistent la examene a desprins încredere și siguranță în materialul de religie, împărtășit de preot.

Negreșit însă problema catehizației are, în situația actuală a școalelor, și numeroase neajunsuri. Se cer, în deosebi, îmbunătățiri în ceea ce privește: *manualele* de religie și statorirea *programei analitice* a învățământului religios. Și vor fi și alte lipsuri, care așteaptă îndreptare.

Izbânda deplină pe terenul catehizației reclamă, de sine înțeles, pe lângă aceste cerințe, și o continuă *pregătire* a catheților noștri, ale căror cunoștințe catehetice au să fie întregite an de an.

Preoții se vor interesa apoi, în acelaș scop, de viața familiară a credincioșilor, căutând să înlăture cât mai multe din greșelile părinților în creșterea odraslelor lor. Roadele învățământului religios întârzie de multe ori numai din pricina unor păreri greșite și obiceiuri rele ce stăpânesc în aceste familii.

Luptând cu pricepere și stăruință și dragoste în domeniul școlar, așezat pe temelii puternice, catheții noștri vor putea încresta la anul înfăptuiri tot mai însemnate și mântuitoare. Biserica, la rândul ei, nu va uita să-i aprețieze după merit.

* FOIȘOARA *

Sărbătoarea Inălțării sfintei Cruci

Istoricii contimporani ai împăratului Constantin cel mare, Eusebie, Lactanți și alții istorisesc evenimentul cel mare al convertirii Impăratului Constantin la creștinism.

Eusebie, părintele istoriei bisericești, în scrierea sa, „Viața lui Constantin" ne spune, că însuș Constantin i-a comunicat cele întâmplate, că având în anul 312 răsboi cu rivalul său la tron, Maxențiu, era foarte îngrijat de rezultat, fiind adversarul său mult mai puternic decât dânsul. Insă pornind la răsboi, deodată i s'a arătat ziua la amiazi deasupra soarelui o cruce strălucitoare pe care cetì cuvintele: τούτῳ νίκα, adecă „cu aceasta biruiește". In noaptea următoare i s'a arătat apoi Mântuitorul în vis și l-a sfătuit să ia acest semn ceresc ca semn de răsboi. Impăratul îndată porunci să se facă un steag în vârful căruia fu fixată o cruce și deasupra ei o coroană cu monografia Mântuitorului și porunci a se pune acest semn și pe coiful și scutul său precum și pe ale soldaților. Incepându-se lupta Constantin repurtă o victorie strălucită, deși armata lui era mai mică, — Maxențiu fu învins, și fugind s'a înnecat în Tibru.

Constantin întră triumfător în Roma și când romanii îi ridicară o statue, el demandă a-i pune în mână o lance în formă de cruce.

La anul 313 Constantin dădu împreună cu Liciniu în Milan un nou edict, în care acordà religiei creștine deplină libertate și porunci să se restituie creștinilor averile ce li se răpiseră mai înainte.

Din fericitul prilej al învingerii creștinismului asupra păgânismului, Impăratul Constantin dispune ridicarea unei biserici pe muntele Golgota, în locul unde a fost răstignit Mântuitorul. Mama lui Constantin, împărăteasa Elena, a luat asupra sa ducerea la îndeplinire a ridicării bisericii. Insă împăratul Adrian (117—138) din ură față de creștini, zidise pe locul unde fusese răstignit Mântuitorul un templu păgân. Spre a se afla crucea pe care a fost răstignit Domnul, împărăteasa Elena dispuse dărâmarea templului și în decursul dărâmării se aflară trei cruci de egală mărime precum și tăblița cu inscripția, pe care o pusese Pilat, după mărturia evangheliștilor, pe crucea Mântuitorului.

Dar fiind inscripțiunea desfăcută de cruce, nu se știa, care din cele trei este crucea Domnului.

Atunci episcopul Ierusalimului sfântul Macarie, le dădu sfatul, ca să atingă cu toate trei crucile pe o femee muribundă și când s'a atins femeea de crucea adevărată îndată s'a însănătoșat. Prin această minune s'a cunoscut care este crucea Mântuitorului și împărăteasa Elena s'a aruncat cu fața la pământ, nu înaintea lemnului, — după cum zice sfântul Ambrosie — ci înaintea Regelui măririi, care a fost răstignit pe acel lemn.

In locul, unde s'a aflat crucea, s'a zidit biserica proiectată de Impăratul Constantin și această biserică poartă numele de **biserica sfântului mormânt**. In această biserică s'a așezat lemnul cel mai mare al crucii, pus în un sicriu de argint, iar lemnul cel mic și inscripția în biserica numită a **sfintei cruci** zidită în Roma tot de împărăteasa Elena. Despre această întâmplare ne istorisește sfântul Ambrosiu († 397), Ciril din Ierusalim († 386), istoricii Socrat, Sozomen și Teodoret, cari au trăit în veacul al V-lea.

Cam 300 de ani a stat sfânta

Insemnări

Părinte

să nu-ți vină cu greu ocupația nouă în care zăbavnicile împrejurări se îndură a te chema astăzi cu mai multă inzistență. Ești preot și catehizarea trebue să-ți fie una dintre cele mai frumoase și mai rodnice lucrări ce le poți săvârși cu temeiul chemării tale. Și mai ales azi când arșița minților bolnave primejduește rădăcina religiei și prevestește furtună păgână în împărăția credințelor străbune!

Mie mi-a adus multă mângâere și binefăcătoare liniște sufletească. Doar și eu am fost catihet! Când intram în clasă și vedeam fețele îmbujorate, sănătoase dela țară, ochii de o limpezime cerească, plini de așteptare răsuflam mai ușor, pacea zărilor albastre mi se sălășluia în suflet, grijile și necazurile ce mă nelinișteau acasă, piereau ca negurile în fața soarelui și numai un singur gând, un singur dor mai stăruia să-mi lumineze mintea și să-mi încălzească inima: dorul de a trezi în sufletele tinere, prin mijlocirea cunoștinței, demnitatea de om și de fiu al lui Dumnezeu.

Da, e adevărat că predarea religiei e foarte anevoioasă, — doar e cel mai «dificil obiect»! Dar, dacă vrei ca munca ta să fie binecuvântată cu roduri vădite și spornice, atunci să nu cauți a preda religia! După părerea mea, „predarea" e aproape imposibilă. Ostenește-te în cuprinsul muncii tale să o descoperi și să o trezești în odraslele tinere. Religia trebue să o căutăm în noi, nu în afară de noi. Adevărul acesta trăește din vechime, și cu toate că l-a propovăduit cu atâta claritate divinul Plato și ilustrul său elev Goethe, nici un preot dascăl nu l-a luat în seamă.

Vorba, și mai mult fapta ta, să fie astfel ca să trezească în suflete moștenirea strămoșească în credință și porniri spre desăvârșire. Și apoi să te pătrunzi de convingerea că religia adevărată răsare din trei evlavii: evlavia față de tăriile cerului și toate câte sunt întrînsele, evlavia față de tot ce se află pe pământ, și evlavia față de semenii noștri; stima față de noi înșine o purifică și o sfințește. Numai cel învăluit în aceste evlavii sfinte se poate numi cu adevărat fiu al lui Dumnezeu.

De astfel de convingeri eram călăuzit în munca mea de catehizare, și cred că am nimerit calea cea bună. Să fi văzut, părinte, câtă însuflețire punea fiecare elev în răspunsuri; de multe ori îmi uitam de mine, ascultam nu numai la vorbe, ci și la graiul sufletului ce se răsfrânge atât de curat în ochii umezi și plini de reflexe ale luminii interioare. Și undele de lumină din ochii copiilor îmi trezeau simțăminte calde, pline de fericiri cerești!

Aveam doi băeți, pe cari nu-i voi uita viața întreagă. Nu puteau vorbi încă de tot limpede. Când îmi rosteau «Ingelelul» erau de o drăgălășenie îngerească. In ochii lor mari, negri, cari se pironeau cu încredere plină de dragoste în ochii mei, apăreau luciuri de lumină divină, pe care o dă numai credința și nevinovăția. O astfel de rază prinsă în ochii unui copil, mă făcea ziua întreagă fericit. Un simțământ de necunoscută binefacere îmi învăluia sufletul și simțeam cum îmi crește dorul și puterea de muncă în lumina credinții, trezită la viață în sufletele școlarilor mei.

Doresc din inimă să te împărtășești și Sfinția Ta de astfel de mângâeri sufletești!

Z. S.

Crucea Domnului

Lemn de ocară a fost odinioară lemnul cruciii; dar armă de neînfrântă biruință a devenit pentru lumea creștină crucea, prin răstignirea și moartea Mântuitorului pe dânsa.

Cu ajutorul crucii a învins împăratul Constantin pe rivalul său Maxențiu.

Ca primul act al recunoștinței sale către Mântuitorul cel răstignit pe cruce, — Constantin oprește pedepsele răstignirii pe cruce, atât de dese în imperiul roman.

Astfel crucea, până atunci semnul rușinii și al fricei, devine obiect de venerație.

Precum Dumnezeu-Omul răstignit pe cruce în chinuri cumplite, — prin învierea sa s'a preamărit, astfel și crucea, ca instrumentul morții sale se onorează și astăzi strălucește în locurile de frunte, pe turnurile bisericilor și pe pepturile multor oameni ca semn al meritelor lor.

Din bătrâni ne-am deprins a ne însemna cu semnul sfintei cruci când plecăm în călătorie, când ne așezăm și când ne sculăm dela masă și când începem orce lucru al nostru; iar poporul nostru din bătrâni s'a desprins a ridica sfinte cruci pe țarinele sale, pe uliți și la răspântii.

Ține mult poporul nostru la această sfântă datină, pentrucă crucea Domnului este semnul biruinții.

Crucea Domnului este unul din cele mai frumoase simboale ale vieții creștine.

Când ne facem cruce, dăm expresiune credinței noastre și în acelaș timp prómitem lui Dumnezeu a trăi și a lucra în deplină conformitate cu legea Lui.

Crucea este simbolul abnegațiunei, al iubirii și al îndurării nemărginite a lui Dumnezeu față de neamul omenesc; iar abnegațiunea și iubirea sunt pietrile fundamentale, pe cari poate omul clădi și ridica mulțumirea și fericirea sa vremelnică și veșnică.

Abnegațiunea și iubirea creștinească sunt pe deoparte armele prin cari ne putem câștiga toate acele bunuri, cari ne sunt neapărat de lipsă pentru viață și desvoltare; iar pe de alta tot ele sunt armele, cari ne fac existența aici pe pământ plăcută și înălțătoare de inimă.

Bogatul din evanghelie, căruia îi rodise țarinele a fost nefericit, pentrucă i-au lipsit virtuțile cardinale: abnegațiunea și iubirea.

El privea avĕrea ca mijloc pentru îmbuibare, iar nu pentru aceea ce este și trebue să fie: mijloc pentru desvoltarea și înaintarea noastră spre scopul suprem al vieții, perfecțiunea creștinească, și prin aceasta fericirea noastră vremelnică și veșnică.

Soartea bogatului din evanghelie îl așteaptă pe fiecare om, care privește averea ca scop al vieții sale și nu ca mijloc pentru perfecțiunea creștinească.

Spre a fi feriți de acest nefericit mod de gândire și acțiune, ne însemnăm cu semnul sfintei cruci; ridicăm și împodobim sfânta cruce a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Aceasta este însemnătatea sfintei sărbători a crucii Domnului pe care o vom prăznui peste câteva zile. Pentru aceasta numește sfânta noastră biserică crucea Domnului „lemnul cel de viață făcător", „podoaba bisericii", și „armă de nebiruită biruință", și toate bisericile vor resuna de duioasa cântare: «*Crucii Tale ne închinăm Stăpâne*»!

D. Ilie.

APEL

Pe granița de Nord-vest a patriei noastre întregite, în județul Satu-Mare, s'a înființat colonia *Principele Mihai*. Cele cincizeci familii ortodoxe române, concentrate aici de prin văgăunele munților, — după așezarea căminelor proprii — cel dintâi gând li-a fost să adune fonduri pentru ridicarea unei sfinte biserici.

La stăruința subsemnatului preot, și cu concursul bunilor credincioși din loc și jur, în vara anului trecut s'a pus temelia sfintei biserici, care până în prezent, cu ajutorul lui Dumnezeu, a ajuns sub acoperiș, urmând a se executa și restul lucrărilor. Din lipsa de fonduri, lucrările progresează încet. Greutățile actuale au sleit puterile materiale ale bieților coloniști.

Pentru adunarea fondului terminării bisericii, apelăm la toți ceice și-au păstrat sentimentele creștinești față de așezămintele dumnezeești, rugându-i să binevoească a contribui prin obolul lor la realizarea scopului nostru măreț, prin bani, obiecte sacre, cărți rituale, sau odăjdii, ca astfel biserica să o putem da cu o zi mai curând destinației sale, unde se vor educa viitorii buni creștini ortodocși și bravii grăniceri cari au menirea ca din piepturile lor să facă ziduri de oțel și să oprească dușmanul strigându-i: «*Pe aici nu se trece!*»

Ofrandele se vor expedia Oficiului parohial ortodox român în colonia: *Principele Mihai*, oficiul poștal *Doba*, județul Satu-Mare. Pr. **Valeriu Bărbosu.**

Cereți dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakóff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ție-ți zic, scoală-te,** de D. Făgărășanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

cruce în biserica din Ierusalim, fiind aici obiect de venerațiune al creștinilor. La anul 614 regele Perșilor Cosroes II, purtând războiu contra împăratului bizantin Eracliu, întră cu armata în Ierusalim, și între multele pagube cauzate creștinilor, răpește și vasele sfinte din biserica sfântului mormânt, precum și crucea Domnului. Patrusprezece ani a rămas crucea Domnului în Persia. La anul 628 atacând împăratul Eracliu pe regele Cosroes îl învinge și astfel ajunge crucea sfântă iarăș în posesiunea creștinilor. Eracliu îmbrăcat în haine strălucite, apropiindu-se conductul de Ierusalim, ia însuș crucea pe umere, dar ajungând la poarta Ierusalimului, o putere nevăzută îl reține de a întra în Ierusalim. Atunci îl face patriarhul Zaharia atent, că aceea putere nevăzută nu-l lasă a intra în Ierusalim, pentrucă Mântuitorul nu în haine strălucite și-a dus crucea pe muntele Golgota; împăratul desbracă haina domnească, depune coroana, și desculț și cu capul descoperit ridică crucea, iar puterea, care mai înainte îl reținea, nu îl mai oprește a intra în Ierusalim.

Pentruca întreg poporul, care cu atâta dor aștepta sfânta cruce, să o poată vedea, patriarhul Zaharia a ridicat-o la un loc înălțat, iar poporul s'a închinat înaintea ei.

Intru amintirea acestei întâmplări, precum și acelei amintite mai sus, s'a introdus în biserică sărbătoarea sfintei cruci, pe care o prăznuim în ziua de 14 Septemvrie.

Teosofia și gnoza*]

II

In concepția lor despre om, creștinismul și teosofia se deosebesc profund și radical unul de alta. Nu există nici o asemănare între antropologia creștină și cea a teosofiei populare. Trebue să urmărești, până la ultimele sale consecințe, conflictul dintre aceste două concepții despre menirea omului. Creștinismul este antropocentric și antroposofic, în sensul cel mai adevărat al cuvântului. Omul, după el, e supremul grad de existență, e superior chiar și ierarhiei îngerești. Fiul lui Dumnezeu s'a întrupat într'un om, nu într'un înger. Omul este din veșnicie și moștenește veșnicia; e creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, el nu apare, nu e absorbit din nou într'o evoluție cosmică; nu-i produsul acestei evoluții, nu-i copilul naturii, nici al proceselor ce se întâmplă în ea. Omul e „copilul lui Dumnezeu". Specia umană nu poate fi depășită de o altă rasă, de aceea a unui supra-om, a unui înger ori a unui demon. Nici o evoluție nu poate transforma o ierarhie într'alta. Planul dumnezeesc privitor la om nu se poate schimba, el nu poate fi decât realizat sau nimicit. Omul moștenește viața divină cea fără sfârșit: prin Hristos, Dumnezeu-Omul, e înrădăcinat chiar în adâncimea vieții divine. Omul se poate pune în legătură imediată cu Dumnezeu și nici o evoluție cosmică nu-i poate despărți. Dacă există ceva esoteric în creștinism, sigur că nu e noțiunea că omul e un produs al evoluției cosmice, că poate fi depășit de ea, un nou eon universal se va socoti ca o nouă rasă supraumană, ci ideea că omul e mai mult decât o simplă făptură, că a doua ipostază a sf. Treimi e Omul născut în veșnicie.

Există în Cabală o teosofie, o antroposofie și un esoterism autentice. Esoterismul acesta e străin teosofiei moderne; oricare ar fi formele și nuanțele sale, ea-și are un esoterism propriu ce lingușește orgoliul omenesc în temporalitate și micșorează pe om în veșnicie. Concepția creștină despre om este ierarhică și nu evoluționistă. Omul nu-i o parte îmbucătățită, trecătoare în lume, un grad în evoluția lumii, ci e superior ei, e independent de infinitatea ei și o cuprinde, principial, întreagă. Conștiința teosofică, deși admite subordonări cosmice, e în întregime evoluționistă; după ea orice grad ierarhic se poate transforma în alt grad. Curentele predominante ale teosofiei tăgăduesc din capul locului ideea creștină despre om. După ele, omul nu există din veșnicie și nici n'o moștenește. Cosmosul e veșnic, dar omul nu-i decât trecător și vremelnic, el nu corespunde decât unui singur eon din evoluția cosmică. El nu exista mai 'nainte și nu va mai exista după aceea. Omul e strâmtorit de infra-și supra-lumi. El n'are rădăcini decât în timp și nu în veșnicie, în cosmos, nu în Dumnezeu.

Conștiința teosofică e monistă, monofisită; ea nu recunoaște decât o singură natură: Cosmosul divin impersonal. Omul e produsul și instrumentul evoluției, se adună și se desface în procesul ei. El e o entitate compusă din trei corpuri: (psihic, eteric și astral) și din „eul" spiritual impersonal. El nu-i decât o sinteză vremelnică de forțe cosmice. Structura lui ți-aduce aminte de aceea a ouălor de Paști cari se îmbucă unele în altele; n'are un nucleu spiritual solid, și dacă are totuși unul, atunci nu-i omenesc, ci impersonal și cosmic. Antroposofia, a cărei numire derivă totuși din cuvântul „om", presupune că sub chipul omului există un singur eon universal și că și acesta va fi depășit. Perioada aceasta cosmică este întru câtva Antropos-ul desagregat, ale cărui fragmente compun lumea acestui eon. Dar această exagerare aparentă a valorii omului nu motivează semnificația sa absolută și veșnică. Nu-i decât un joc al forțelor cosmice. Epocele viitoare nu vor mai purta acest chip (omenesc), ci se va forma un altul care nu va mai fi omenesc. Există o ierarhie spirituală, care e superioară omului și care-l conduce.* Intre Dumnezeu și om există o gradație întreagă de îngeri și de demoni, cari fac imposibilă comunicarea lor imediată. Dar, dealtfel, nici Dumnezeu nu există; nu există decât o ierarhie cosmică îndumnezeită. Teosofia restabilește din nou vechea demonolatrie și omul stă sub puterea duhurilor.

Descătușarea în sens creștin a spiritului uman e departe încă, și de fapt asistăm la o reîntoarcere la vechiul gnosticism jumătate creștin, jumătate păgân. Omul se întunecă și dispare, chipul său se destramă în ierarhii și în evoluții cosmice,

*] Cap. VIII din „Esprit et liberté" de N. Berdiaeff.

* Vezi R. Steiner: „Die geistige. Führung und der Menschheit".

Probleme, fapte, comentarii

Societatea „Sfântul Gheorghe" din Poiana Sărată. — Sibiul, lăcaşul culturii româneşti de odinioară, nu şi-a uitat menirea, căutând ca şi 'n vremurile de după războiu să radieze, cu aceeaş intensitate, lumina sufletească, prin factorii de propagandă: gazete, reviste, societăţi culturale.

In cadrul normelor stabilite de arhiepiscopia ortodoxă şi 'n atmosfera plină de binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, a luat naştere societatea culturală „Sfântul Gheorghe" din Poiana Sărată, judeţul Treiscaune.

În acest sat izolat, în inima munţilor, cu poziţii pitoreşti, a început din anul trecut, când s'a întemeiat această societate, al cărei director e părintele protopop Ion Rafiroiu o eră nouă în viaţa culturală a tineretului adult.

Dumineca după ameazi, şi aproape în fiecare sărbătoare, tânării rămaşi la coarnele plugului, obosiţi de munca săptămânii, îşi delectează sentimentele în cadrul unei şezători însoţite de cântări şi-şi luminează mintea ascultând cuvinte rosfite de ceice s'au ridicat din mijlocul lor. —

În cadrul acestor norme, s'au ţinut mai multe serbări reuşite şi bine cercetate. Societatea dispune astăzi de-o avere de peste 42 mii Lei. *I. T.*

*

Cei-ce afirmă că societatea religioasă „Oastea Domnului" nu-i altceva decât un fel de „sectă", primesc un nimerit răspuns, din partea preotului Gh. Petraşcu, în coloanele din Dumineca trecută ale ziarului *Calendarul*. Din acest răspuns, care ar merită să fie reprodus în întregime, reţinem următoarele:

Oastea Domnului nu poate fi taxată drept una dintre secte. Ţinta şi activitatea Oştii Domnului este trezirea vieţii religioase-morale în cadrele ortodoxiei. Sectanţii refuză pe preoţi [ierarhia în genere], resping tradiţia, patria, naţiunea. Dimpotrivă, ostaşii Domnului primesc, respectă şi dau mână de ajutor preoţimii. Viaţa şi activitatea lor zilnică se deosebeşte de-a sectanţilor. Ostaşii Domnului stau în legătură cu preotul, pe care-l stimează ca pe un organ sfinţit al lui Dumnezeu. Ei nu sânt străini de ideea naţională, cum sânt sectanţii, ci au conştienţa valorii statului şi neamului românesc, pentru a cărui renaştere spirituală muncesc. Cântecele şi întrunirile în afară de biserică ale Oştii Domnului nu pot fi puse alături de-ale sectanţilor, căci scopurile pentru care se fac, sânt cu totul deosebite. Din moment ce se ştie şi cunoaşte, că societatea este ortodoxă şi că este îndrumată de preoţii noştri, ea trebue sprijinită şi încurajată să muncească mai departe pe calea cea bună. Ostaşii Domnului primesc orce îndreptare şi îndrumare din partea forurilor în drept ale bisericii.

*

Biserică ortodoxă în Mediaş. — *Apelul semnat de păr. protopop Ioan Crăciun şi publicat în numărul precedent al ziarului nostru, este întâmpinat cu bunăvoinţă din partea credincioşilor, cari încep a-şi trimite contribuirile în vederea terminării lucrărilor dela monumentala clădire a sfintei noastre biserici dela Mediaş, una din cele mai frumoase biserici din mitropolia Ardealului.*

Sfinţirea noului lăcaş se speră că se va face la sărbătoarea Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril din anul acesta.

*

Serie de conferenţe în diferite centre ale ţării, se anunţă din partea comisiei superioare de apărare pasivă, în scopul de a face cunoscute metodele de apărare contra atacurilor aeriene.

Ministerul de interne a publicat ordonanţa care semnalează pericolele bombardamentelor aeriene într'un viitor războiu, şi apelează la concursul populaţiei pentru preîntimpinarea şi micşorarea efectelor acestor bombardamente.

În legătură cu aceasta, anunţăm că de curând a apărut o broşură de propagandă intitulată: „Ce trebue să ştie orce român despre apărarea contra atacurilor aeriene".

Această broşură, indispensabilă cetăţenilor şi aşezămintelor publice şi private, se vinde cu preţul modest de 20 Lei exemplarul.

*

N'au reuşit. — *Cu toate pregătirile întinse, în vederea săptămânii «Sf. Ştefan» dela Budapesta, serbările naţionaliste din acest an s'au terminat cu un hotărât nesucces. Cum scriu ziarele maghiare, spectacolele, organizate cu participarea unui mare număr de organe publice şi poliţişti, n'au atras decât prea puţini oaspeţi. Publicul a rămas foarte rezervat în faţa ceremoniilor oficiale. Massa de popor se vede că are de lucru mai bun de isprăvit şi a rămas acasă, nedoritoare să mai asiste la reprezentaţii forţate şi fără folos.*

Meditaţie

Cât este de bine, de-a cânta numele Domnului. [Ps. 92, 2].

Alături de frumuseţa plastică a lucrurilor, o faţă frumoasă, un sublim apus de soare, există un alt fel de frumuseţe, frumuseţa vieţii plină de dragoste, frumuseţa vieţii creştine. Pentru sufletele cari ştiu s'o perceapă, s'o distingă, această frumuseţe este frumuseţa prin excelenţă.

Tradiţia creştină ne relatează o legendă interesantă care ilustrează acest mare adevăr; este legenda cunoscută sub numele „minunea trandafirilor".

Scena se petrece în anticitatea creştină la curtea unui patrician extrem de bogat. Iar eroina fica acestuia. Deşi copilă încă, era mişcată de mizeria în care vedea că trăiesc sclavii. Această înţelegere pentru nenorociţi i-a sporit-o cu vremea un sclav din curtea lor, care a semănat în sufletul nobilei copile credinţa în Hristos. In această calitate milosteniile ce le făcea, împărţind daruri şi alimente celor lipsiţi, nu mai conteniau.

Ai casei au certat-o, dar în deşert.

Odată cum se furişa cu şorţul plin de tot felul de daruri, la o cotitură a potecei din grădină întâlneşte pe tatăl său. Privirile aspre ale acestuia, care nu voise să creadă cele ce i se spuneau despre fata lui, se fixează asupra şorţului. «*Şi totuş fiica mea practică asemenea lucruri nevrednice de ea*»! Tatăl se apropie, fiica rezista fără teamă; la ordinul patricianului şorţul se desface şi, minune, în loc de daruri, o cunună de roze.

Da, în slujba lui Dumnezeu nu există ocupaţiune necinstită, josnică şi urâtă. Totul se transfigurează în lumina dragostei. Ocupaţiunile cele mai banale au astfel frumuseţa şi poezia lor.

Priveşte, la şcoala lui Isus, această frumuseţe, pe care-o seamănă pretutindenea slujirea Stăpânului.

Fă orce lucru bun, căci pretutindenea, unde Hristos este prezent, în harul său, frumuseţa străluceşte.

*

Am pus curcubeul în nori. [Facere 9_{13}].

Pentruce acest curcubeu? Pentru a afirma sus şi tare o alianţă contractată. Şi contractanţii sânt... Dumnezeu şi omul. Alianţă care-şi are istoria sa, progresele sale; cam formală şi laxă în decursul veacurilor, devine însă intimă în Hristos şi strânsă, asemenea unei alianţe a tatălui cu copilul său.

Alianţa care o simbolizează curcubeul este o alianţă harică, ceeace va să zică, că Dumnezeu face totul şi noi nimic. Unul dintre contractanţi dispune de toată forţa, celalalt nu este decât slăbiciune. Alianţa aceasta e numai şi numai defensivă.

Dacă ataci pe cineva, nu calcula cu ajutorul aliatului: ca creştin n'ai să ataci pe nimenea.

La ora pericolului însă, oricare-ar fi pericolul, şi oricare forţa inimicului, ispită, persecuţie, doliu, să ştii că Acela care este atotputernic luptă cu tine pentru tine; victoria este deci sigură.

Despre curcubeu, despre existenţa lui vorbesc cele mai vechi documente; străbunii noştri l-au contemplat, strănepoţii noştri îl vor mai vedea încă; atât cât vor fi oameni pe pământ, nori la orizont, acest brâu colorat va apărea pentru a mărturisi că alianţa în harul Domnului va fi eternă. Nu te teme deci, contractul semnat în Hristos, sigilat prin sacrificiul Său de răscumpărare, nu va fi rupt niciodată.

Curcubeul apare minunat, după furtună mai ales.., tot aşa ne apare alianţa harică, mai binefăcătoare şi mai radioasă după încercare.

Curcubeul e făcut din lumină, este o alianţă de lumină.

Precum Dumnezeu e lumină, să umblăm şi noi în Hristos în lumină, şi în cadenţa paşilor noştri ne va umplea de lumină.

[După text francez].

Pr. **G. Secaş.**

Organizaţi Oastea Domnului

într'un şir neîntrerupt de eoni. Teosofia şi antroposofia, oricare ar fi nuanţele lor, neagă personalitatea, luptă contra ei în numele comunismului cosmic. Ele încurcă problema prin aceea că nu ţin seamă de deosebirea ce există între personalitate şi individualitate. Pentru conştiinţa creştină, personalitatea e o categorie spirituală, în timp ce individualitatea e o categorie biologică. Personalitatea pentru teosofi, ca şi pentru şcoala filosofică a lui E. Hartmann, nu-i de fapt decât rezultatul întemniţării spiritului în materie, în corpul fizic, şi din acest motiv ea treabue să fie despărţită de o evoluţie ulterioară. Doctrina teosofică despre reîncarnare, adusă din India, distruge întreagă fiinţa. Sinteza vremelnică a forţelor cosmice, a fragmentelor planetare evolutive se desface în părţi constituante şi se formează astfel o nouă sinteză, o nouă coeziune. Dar unitatea şi integritatea personalităţii, unicitatea ei, dispare.

Teosofii au dreptate când susţin structura complexă a omului, prezenţa în el a suprapunerilor cosmice. Şi au dreptate şi când refuză să vadă în omul natural substratul neatins şi neschimbat al personalităţii. Personalitatea e ideea pe care o are Dumnezeu despre om, şi soarta sa veşnică e indisolubil legată de această unică idee divină. Chipul omului rămâne în Dumnezeu iar nu în lumea deaici, în substanţialitatea naturală. Dar pentru teosofi există, între fiinţa divină şi cea umană, o evoluţie nesfârşită de lumi spirituale. De fapt, această evoluţie nesfârşită constitue tocmai fiinţa dumnezeească.

Trăirea mistică a legăturii cu Dumnezeu e socotită de ei ca irealizabilă. Teosofia e silită să nege că chipul omului, integral şi unic, îşi are temeiul în Dumnezeu, că e ideea Lui însaş; ea îl socoate totdeauna ca pe un rezultat al proceselor complexe ce se desfăşoară în univers. Conştiinţa teosofică şi cea antroposofică nu cunosc pe om ca idee (ca intenţie) divină, ca nume veşnic. In privinţa aceasta se apropie de comunism. Teosofia populară e un naturalism strămutat în lumile spirituale, un monism naturalist de tipul lui Haeckel. Din această cauză îşi permite Steiner să afirme că Haeckel a îndreptat şi a desăvârşit pe Boehme. Dar dacă la acesta din urmă aflăm o doctrină creştină despre om, despre primul Adam, la Steiner, care e elev de-al lui Haeckel, nu aflăm nici o urmă despre aşa ceva. Schuré spune că omul purcede dintr'o fiinţă jumătate peşte, jumătate şarpe. Se vede clar că această antropogeneză nu mai are nici o legătură cu creştinismul. Evoluţionismul naturalist, al teosofilor e opus doctrinei lui Plato despre idei, despre genuri, despre ierarhia existenţei. Teosofia e anti-ierarhică, cum e de altfel orice evoluţionism, ea nu admite că o fiinţă a existat din veci şi va exista până'n veci. Ea neagă tot astfel şi pe om. E un fel de darvinism spiritual. Pentru conştiinţa creştină ierarhică omul nu provine din animal şi nu poate evolua în supra-om. El poate decădea, dupăcum poate să se şi desăvârşească şi să se perfecţioneze, dar va rămânea tot om, chiar şi în împărăţia lui Dumnezeu.*

* Deosebirea dintre teosofia dnei Blavatsky şi A. Besant şi antropologia lui Steiner, atât de exagerate şi una şi alta, nu-i esenţială în ce privesc principiile lor fundamentale, dar Steiner e mai interesant.

Am arătat cum variază antropologia noastră după christologie. Atitudinea noastră faţă de om e determinată de cea pe care o avem faţă de Hristos. Omul nu ajunge la o conştiinţă absolută prin el însuş, ci numai prin Hristos Dumnezeu-Omul. Christologia teosofică e elaborată în aşa fel, încât în mod necesar duce la negarea omului. Ori că teosofia e pe terenul antecreştin al conştiinţii indiene, care nu vedea în Hristos decât un iniţiat printre ceilalţi, ori dacă nu, ea crează o cristologie naturalistă şi vede în Hristos o necesitate cosmică. Dar toate nuanţele teosofiei despart în aceeaş măsură pe Isus de Hristos şi neagă Dumnezeu-omenirea. Dna Blavatsky nu putea suferi creştinismul şi socotea brahmanismul ca o formă de conştiinţă superioară lui. Teosofia mai nouă încearcă să se adapteze creştinismului.* In brahmanism a existat odată un adevăr religios antecreştin, de care e lipsită teosofia de azi. Steiner socoteşte că teosofia e creştină; el recunoaşte că dela venirea lui Hristos s'a început o nouă epocă universală şi e aproape gata să califice teosofia orientală drept reacţionară. Şi cu toate acestea christologia lui îmbracă un caracter naturalist, care influenţează apoi asupra antropologiei sale.

Omul e o adunătură, compusă din părţi de evoluţii planetare; el şi pământul nu sunt decât nişte etape în această desvoltare cosmică. Omul se reîncarnează, pierzându-şi chipul său, substratul personalităţii sale. Chiar şi pământul e supus acestor peregrinări; entitatea unică şi integrală, sâmburele ontologic lipseşte peste tot. Personalitatea se adună şi se împrăştie şi în urmă reapare în alte personalităţi. Întreagă omenirea trece printr'un astfel de proces, reincarnându-se într'una într'alt gen care nu mai este cel omenesc. Există în om un corp fizic ce corespunde mineralelor, unul eteric ce corespunde plantelor, unul astral ce corespunde animalelor şi un „Eu" spiritual ce îl apropie de Dumnezeu.* Toate părţile acestea constitutive se desfac şi atunci dispare şi personalitatea. „Eul" spiritual nu constitue el însuşi personalitatea; aceasta se formează numai prin unirea cu corpul fizic, eteric şi astral, ca sinteză evolutivă, trecătoare şi vremelnică a elementelor în stare de a se unì şi a se desface. Isus şi Hristos sunt deosebiţi unul de altul şi nu se unesc decât în clipa botezului, dar chiar şi chipul lui Isus se împrăştie, căci, după Steiner, există doi copii Isus. Hristos, ca Logos, iar ca agent cosmic se reîntrupează din Zoroastru în Isus. Christologia lui Steiner e o reconstituire originală şi modernizată a vechilor erezii, pe deoparte a manicheismului, iar pe de alta a nestorianismului, pentru care cele două naturi ale lui Hristos rămâneau deosebite. Steiner neagă misterul înomenirii lui Dumnezeu în Hristos, Chipul său întreg. Hristos nu-i o personalitate, ci-i o necesitate, un agent cosmic. Pentru alţi teosofi, Isus Hristos face parte din aceeaş linie cu Buddha, Zoroastru şi alţi mari iniţiaţi. Teosofia şi antroposofia nu privesc pe Hristos în Dumnezeu, în Sf. Treime, ci în natură, în procesul cosmic. Infinitul cosmic înghite Chipul lui Hristos, dar înghite şi chipul omului, părtaş la soarta Lui.

* Poţi afla în cartea dnei A. Besant, „Le christianisme ésotérique" o serie intreagă de adevăruri potrivite pentru interpretarea mistică a creştinismului, şi cartea aceasta e încă mai puţin anticreştină decât celelalte.

* Cf. Steiner: Die Geheimwissenschaft im Umrisse.

INFORMAŢIUNI

Ministerul sănătăţii, în scop de-a îmbunătăţi situaţia din regiunea Munţilor apuseni, ca primă hotărâre a dispus să se trimită îndată un transport de medicamente, trebuincios suferinzilor din partea locului. Ministrul sănătăţii va vizita regiunea Moţilor, ajutând populaţia fie direct, fie prin plasarea moţilor la întreprinderile de stat.

Inzestrarea sfintelor locaşuri din parohiile noastre se face, pe lângă toată vitregia vremii, cu multă osârdie. Drept pildă eată darurile făcute de enoriaşii parohiei ortodoxe române **Hunedoara** în anul 1933, pe seama Sf. Biserici: 1. Dl Valer Bejan, dir. băncii „Corvineana", a dăruit 1 Evanghelie în email, în preţ de 5000 Lei. — 2. Dl Alexandru Lupu, măcelar, a dăruit un potir din argint şi aur, în preţ de 4335 Lei. — 3. Dnele şi dnii: Maria Szadai Lei: 200, Hortenzia Dima, Lei: 200, Văd. E. Fărcaş, Lei: 100, dnii: I. Brâncoveanu, Lei: 1900, S. Chirca, Lei: 500, Nic. Ţintea, Lei: 500, Francisc Scurtu, Lei: 300 şi Petru Georgescu, Lei 100, — au contribuit cu aceste sume la cumpărarea unei cădelniţi de argint, în preţ de 3800 Lei. — 4. Dna Ing. Dr. Malvina Andrea din Sibiu cu dşoara Dorica Şoimoş, Hunedoara, au dăruit o cruce de argint de China, în preţ de 1880 Lei. — 5. Dna Olivia Murgu, profesoară a dăruit 2 icoane sfinte de argint, în preţ de 3034 Lei. — 6. Uzinele metalurgice din localitate asemenea a dăruit un dulap pentru păstrarea vestmintelor bisericeşti şi cărţilor de ritual, costând 6011 Lei. — 7. Dna Eugenia Cseh, dir. şc. profesionale de fete, a dăruit un epitrahil, lucrat de elevele şcoalei, în suma de 2000 Lei. — 8. Dna Maria Suciu, a dăruit vasele necesare pentru Sf. cuminecătură, în preţ de 500 Lei. — 9. Dnele şi dşoarele: Nina Dr. Dănilă, Const. Logel, Malvina Muntean şi Olimpia Nemet, au dăruit alte lucruri şi obiecte, în preţ de 1040 Lei. — Total 27.600 Lei. — Tuturor acestor iubitori de bună podoabă a Casei Domnului le aduce mulţumiri publice Preotul Nicolae Suciu, în numele epitropiei, a consiliului şi adunării parohiale a sus zisei biserici.

Dispensar. Sub conducerea dlui inspector general sanitar şi director al Ospiciului de alienaţi din Sibiu Dr. Preda, a luat fiinţă în Sibiu, Strada Trei Stejari Nr. 20, un *dispensar* pentru prevenirea boalelor mintale şi igiena mintală. În acest dispensar se vor da consultaţiuni gratuite în fiecare zi de lucru între orele 9—11½ pentru toţi bolnavii de boli mintale şi nervoase cari au nevoie de îndrumări, sfaturi şi tratament ambulatoric. Rugăm instituţiile publice şi pe particulari, cari cunosc astfel de bolnavi, de a-i îndruma la acest dispensar care are menirea de a le veni în ajutor, făcând astfel un mare bine atât celor bolnavi, cât şi societăţii. Prefectura judeţului şi primăria oraşului Sibiu dau tot sprijinul lor moral acestei instituţii sanitare nou înfiinţate, care nu are alt scop decât de a servi atât societatea, cât şi pe cei suferinzi. Consultaţiile la acest dispensar se vor face prin d-nii Dr. Vater Ernst şi Dr. Lungu Cornel. — Medic şef al Municipiului Sibiu: (ss) *Dr. Ioan Sturza.*

Posturi vacante. La municipiul Sibiu sânt a se întregi următoarele posturi vacante: Postul de *contabil*, cu salar brut lunar de lei 6020; postul de *administrator* la azilul infirmilor (impiegat), cu salar lunar brut de lei 5200. Informaţiuni mai de aproape dă serviciul personalului, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 2, camera Nr. 21.

Pleacă evreii din Germauia. Cercurile oficiale din Franţa şi din Anglia sânt tot mai îngrijorate de invazia refugiaţilor evrei din Germania. Guvernele ţărilor din apus nu văd cu ochi buni sosirea oaspeţilor nechemaţi, cari vor complica şi mai mult problema şomajului. Din acest motiv s'a început în Franţa şi Anglia o vie activitate împotriva marelui număr de refugiaţi evrei. Această emigrare nu constitue oare şi pentru România un mare pericol?

ŞTIRI LOCALE

O doamnă văduvă de funcţionar, fără membri de familie şi mai înaintată în etate, primeşte pentru anul şcolar 1933/34 cu începere dela 1 Septemvrie a. c. eleve dela şcoalele de fete din Sibiu, în completă întreţinere pe lângă taxe foarte moderate, dând copilelor îngrijire de adevărată mamă. Conversaţia în casă în limba germană, dna posedă însă perfect şi limba română şi maghiară. Adresa: Amalia Körösi, Sibiu, strada Avram Iancu 35.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Dascăli şi elevi, antologie, de *Constantin Iencica*, Cluj, editura revistei „Satul şi Şcoala", 1932. Preţul nu e indicat. — Este o cărticică de 96 pagini, cuprinzând o antologie întocmită, cu multă îndemânare, de zelosul şi iscusitul pedagog, dl Const. Iencică, mai de mult fost colaborator al ziarului nostru. Antologia sa merită să fie cetită. Ea ne dă pagini alese din opera scriitorilor cari proslăvesc munca smeriţilor dascăli şi descriu cu măestrie emoţiile elevilor în băncile şcoalelor.

Poşta redacţiunii

Pr. *Al. F.* în *Cr.* In care an şi unde s'a tipărit cartea despre originea nedeii? Numele exact al autorului?

T. B. Retipărirea ar costa cam 2500 Lei pe hârtie de gazetă. Se aşteaptă răspunsul.

Dlui *I. M. Blaj.* Te surprinde că «Unirea» şi celelalte surate gr.-cat. tac tăcerea peştelui şi nu iau notiţă de iredentismul episcopului Fiedler şi al celorlalţi episcopi şi prelaţi romano-catolici din ţara noastră, cari fac propagandă împotriva întregităţii statului român? Să nu te surprindă. Sânt mai toţi ejusdem farinae.

Se pot comanda

Profesorii de religie şi cateheţii noştri sânt îndemnaţi să pună în mâna elevilor Sf. Scriptură, Noul Testament şi Psaltirea. Librăria Arhidiecezană are în depozit traducerea N. T. de Gala Galaction şi P. S. Nicodim. La comande de câte 25 exemplare se dă rabat de 25%, dela preţul original de 100 lei pentru N. T. şi 50 lei pentru Psaltire.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 277/933. (51) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I-a **Ludoşul-mare** de cl. I, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele sânt:

1. Cele fasionate în coala B şi întregirea dela stat.

2. Sesie parohială 5 jug. fânaţ, pe hotarul comunei Gusu.

3. Stolă legală.

Reflectanţii la acest post au să-şi înainteze în termen cererile instruate cu documentele necesare la oficiul protopopesc al Mercurii, anexând încuviinţarea de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 27 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Nr. 60/1933. (25) 1—3

Concurs

Parohia ort. rom. din **Bulzeştii-de-sus,** publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român pentru următoarele lucrări:

1. Acoperirea turnului bisericii, cu tinichea.

2. Repararea caselor parohiale.

Concurenţi pot efecta şi prelucrări separate. Licitaţia se va ţinea în 24 Sept. c.

Condiţiile de plată şi efectele tip se pot vedea la oficiul parohial.

Bulzeşti, la 4 Septemvrie 1933.

Preot **Gavriil Simedrea.**

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

AVIZ

[26] 1—1

Se prezintă pe la unele On. familii un băiat înalt, etate 19 ani şi bine îmbrăcat, cerând bani împrumut pentru continuarea călătoriei spre casă.

Numitul e suferind, căutându-se internarea lui, — astfel să nu fie servit.

Rugăm a fi predat siguranţei din locul unde va apărea, iar aceia vor aviza telefonic „Oficiul notarial din Abrudsat", poşta Abrud, judeţul Alba, — căutându-l părinţii.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar Arhidiecezan)

pe anul 1934

Al 83-lea dela apariţie

Cu bogată şi aleasă materie şi cu ilustraţiuni

Calendarul, pentru anul 1934, conţine următoarele:

Lectură:

Reprivire, ştiri, fapte, comentarii asupra anului expirat: Greutăţile. — Zece ani de activitate. — Presa bisericească. — Se jăluesc. — **F. O. R.** — Prelegeri religioase. — Intâmpinări. — Biserică ortodoxă în Blaj. Darul Regal. — Monument lui Şaguna. — Etatizare. — Vizitaţie canonică. — Inţelegere. — Adunările din 28 Mai. — La praznicul Cincizecimii. — Jubileul. — Academiile noastre teologice. — Adunarea eparhială din Sibiu. — Moartea unui episcop. — La sfintele mănăstiri. — Şcoală română la Atena. —

Urare, versuri.

Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaţilor preoţi.

Matei Voileanu, date biografice.

Câte religii sânt?

Pânea noastră, versuri.

Şase mii de cununii.

George Coşbuc în Sibiu, bustul, câteva amintiri.

Biblie. Viaţa omului se lungeşte?

Renaşterea monahismului.

Ctitoriile din alte vremuri: I. Mănăstirea Tismana, II. Mănăstirea Cocoş, III. Mănăstirea Hodoş-Bodrog.

Psalmul 148.

Biserica Sfânta Sofia din Constantinopol.

Cum a murit Constantin Brâncoveanu şi fiii săi.

FEL DE FEL: 1. Cuvântul luminos. — 2. Medicul şi preotul. — 3. Mânile. — 4. Răsbunarea. — 5. Cum e omul cel nou. — 6. Fapta întrece vorbăria. — 7. Cercetarea obligatorie a bisericii. — 8. Biserică ortodoxă în Japonia. — 9. Ce se povesteşte între ţăranii ruşi. — 10. Mari sânt minunile lui Dumnezeu. — Oastea Domnului. — 12. O Biblie veche. —

Pe copil, versuri.

GLUME. — Gândiri şi îndrumări.

Târgurile. Anunţuri diferite ş. a.

CHIPURI: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în mijlocul preoţimii (la Sighişoara). — I. P. S. Sa în mijlocul tinerimii şcolare (în acelaş oraş). — I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban. — Alex. Lascarov-Moldovanu. — I. Gr. Oprişeanu. — Oastea Domnului în adunarea dela Sibiu. — Oastea Domnului în pelerinaj la Răşinari. — Matei Voileanu. — George Coşbuc. — Visarion Roman. — Sf. Mănăstire Tismana.

In celelalte părţi ale Calendarului, după cronologie etc., se află următoarele: Adrese mai importante în capitală; Poşta; Taxele de timbru; Biserica autocefală a României: I. Mitropolia Ardealului; II. Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu; Evidenţa pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, pentru cateheţi şi clerici; Penzionarea; Asociaţia Clerului; *Tabloul statistic* (Şematism) al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu: III. Protopresbiteratele.

Calendarul s'a tipărit în ediţie **cu** şi **fără** şematism.

PREŢUL pentru ediţia cu şematism **50** Lei; pentru ediţia fără şematism **12** Lei, plus porto poştal 10 Lei, şi sânt a se trimite înainte, prin mandat poştal, la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. — Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 16 Septemvrie 1933 Nr. 64

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Protestantismul la o mare răspântie

Noul spirit care animă Germania își exercită puterile de prefacere și în sânul protestantismului german.

Până la instaurarea noului regim protestantismul german era împărțit în nu mai puțin de 28 de biserici, pentru fiecare stat din Germania una sau două sau trei. Iar între ele absolut nici o legătură sistematică în ce privește organizația și viața bisericească în genere. Starea aceasta era moștenită de dinainte de războiu, de când principele sau regele fiecărui stat era summus episcopus al bisericei din acel stat. Schimbarea organizației, imediat după războiu, nu s'a putut referi la alt punct principal decât la acela al autonomizării de stat, dându-se puterea unor corporații alese de jos în sus. Cu toate că s'a încercat și realizarea marei și doritei uniri bisericești a tuturor acestor biserici, ceasul ei nu sosise. Deosebirile de tot felul ridicau în conștiințele atât de individualiste ale protestanților pedeci insurmontabile. «Ceasul unei fapte așa de mari, — spunea melancolic profesorul dela Breslau Dr. Hans Georg Haack în Die evangelische Kirche Deutschlands in der Gegenwart, 1929 pg. 47, — n'a sosit și poate nu va sosi niciodată».

Dar ceeace aproape nu se credea realizabil, s'a împlinit acum cu o repeziciune uimitoare. La câteva luni abia după ajungerea lui Hitler la cârmă, bisericile protestante ale Germaniei se constituesc în biserica cea una a Reichului, desăvârșindu-se și sub acest raport unitatea Germaniei. In constituția ce se dă acestei biserici se prevede că ea va da tuturor bisericilor cari stau sub ea (die Landeskirchen), legi unitare în limita permisă de mărturisirile lor de credință. Corporațiile cari conduc biserica acum nu mai sunt atât de multe, nu mai au un rol atât de important și nu mai provin atât de exclusiv de jos.

Nu mai au un rol atât de mare pentrucă primește atribuții mult mai largi *episcopul*. Și acì este al doilea și pentru noi, ca ortodocși, cel mai important punct nou de orientare în protestantismul german.

Până acum titlul de episcop nu-l aveau decât câteva și anume cele mai mici dintre bisericile protestante germane. Multe, între cari și cea mai mare, cea a Prusiei, aveau titlul de superintendent.

S'au purtat după războiu discuții pasionate în corporațiile și congresele protestante germane pentru înlocuirea titlului de superintendent cu cel de episcop. Sinodul general al bisericii din Prusia l-a respins ultimadată în 1926, cu toate argumentele puternice pe cari le aduceau mai ales partizanii curentului ecumenic și înalt-bisericesc. Totuși se simțea că chestiunea nu e definitiv clasată.

Vedem acum ce ușor s'a impus titlul de episcop.

Toată biserica Reichului e condusă de un *episcop al Reichului* alături de un ministeriu spiritual și de sinodul național care e convocat odată pe an de episcop.

Dar titlul de episcop nu s'a adoptat numai pentru biserica unitară, ci și de bisericile parțiale (Landeskirchen). Acum de curând biserica Prusiei și-a dat o nouă lege de organizare prin care superintendentul general e înlocuit cu episcopul țării și se mai înființează încă 10 episcopate.

Concepția de viață atât de entuziast propagată și acceptată azi de toată Germania, concepție care restabilește cu motivări noui cultul autorității, depășind disolvanta eroare a individualismului, a făcut să se primească atât de repede un titlu care înainte era respins pe motiv că se introduce în protestantism iarăși elementul clerical. Germania, care a sfășiat prin Luther cea dintâi mistica principiului ierarhic, se întoarce azi cu dorințe răscolite din adâncurile veritabile ale ființei omenești spre pilaștrii cari susțin etern societățile omenești. Ce este noua dogmă *totalitară*, în virtutea căreia individul contează numai ca parte deplin atașată națiunii, trăind pentru ea, dacă nu cea mai radicală — și desigur, minus oarecare exagerare, cea mai justă — repudiere a disolvantului individualism egoist? Dacă-i așa ce e mai firesc decât să vedem Germania actuală îndreptându-se și pe teren bisericesc spre o cât mai deplină atașare a individului totalității bisericii și persoanelor cari o reprezintă, organelor ei? De aceea titlul de episcop nu s'a adoptat numai ca un nou nume, echivalent cu al superintendentului, ci ca o instituție ce cuprinde și garantează mai multă autoritate. De fapt episcopului spre deosebire de superintendent, i se prevăd în constituția cea nouă atribuții largi cari merg uneori nu numai până la a împărți puterea bisericească cu corporațiile, dar i se acordă un rol de «Führer».

Dar ne întrebăm noi: Se va satisface oare puternica dorința germană după autoritate numai cu o instituție care n'are în realitate o temelie mai adâncă decât pământul, oricât ar vrea titlul să sugereze o astfel de temelie? O instituție fără ungere divină, așezată numai de voia omenească — fie această voie a unuia sau a tuturora, pentrucă în fond nu-i o prea mare deosebire — va inspira ea cu adevărat autoritate? Nu vor începe în curând iarăși desbinările și rătăcirile singulare?

Reformatorii au fost consecvenți cu ei înșiși. Afirmând dogma individualismului au frânt însași coloana vertebrală a ierarhiei: i-au luat suportul divin, au negat taina hirotoniei. Cine vrea să se întoarcă la autoritate, dacă vrea să fie consecvent, dacă nu vrea să se frământe între doi poli, să meargă până la capăt: s'o fixeze pe temelia care se prelungește până în Dumnezeirea nemărginită, pe temelia tainei hirotoniei. Altfel toată strădania e un joc de copil care înalță castèle plăpânde dărâmate la cea mai ușoară atingere; un joc în care dai păpușilor nume de lucruri reale.

E acelaș caz ca și cu încercările pasionate ale unor cercuri protestante (Die hochkirchliche Bewegung) de-a introduce ceremonii liturgice la adunările lor. Atâta timp cât ele nu se întemeiază pe prezența trupului lui Hristos, cât nu sânt iradierile ei, vehiculul puterilor cari se împărtășesc credincioșilor din ea, — n'au valoare mai mare ca orice lucru omenesc făcut cu intenție bună, dar putând fi înlocuit cu altul de-o intenție eventual și mai bună.

Protestantismul a făcut o mică mișcare înainte spre coborârea puterilor dumnezeești în comunitățile lor; sau mai bine zis se tot frământă pentru a se mișca dar li-e teamă. Să facă un pas hotărât, unul singur: recunoască hirotonia ca taină și-au ieșit din neliniște și din cadrul dorințelor nerealizate. E momentul care le pompează mai multă putere pentru acest pas. Nu se cere altceva decât să traducă în instituția concretă a tainei hirotoniei concepția despre originea divină a autorității din mentalitatea care a pus stăpânire pe Germania.

Făcând acest pas, unirea bisericilor creștine întră în stadiul lucrurilor realizabile. **Dr. D. Stăniloae.**

---

* FOIȘOARA *

Teosofia și gnoza

II

Aceasta e conștiința cosmosofică și-și arogă pe nedrept numele de teosofie și de antroposofie. Conștiința aceasta nu vrea să cunoască nici pe Dumnezeu, nici pe om, nici personalitatea, ci numai cosmicul impersonal identic cu divinul impersonal. Nu există limite ierarhice, granițe, distanțe, și prin urmare nu există nici integralitate pentru nici o ființă de pe lume; totul e amestecat, totul e în toate și trece prin toate. Aici reaflăm vechea conștiință a hindușilor, ea adapă conștiința teosofică. Adevărul mistic al unității, al adâncimii lumii spirituale aici e naturalizat și vulgarizat.

Teosofia e silită să nege valoarea veșnică a sufletului individual; ea nu poate recunoaște semnificația absolută a numelui „om".

Ea nu crede în revelația creștină a personalității, ci rămâne într'o perioadă antecreștină. Și chiar Steiner care vorbește bucuros de acțiunea lui Hristos, de epoca fără sfârșit ce-i poartă chipul Lui, nu cunoaște revelația aceasta. Creștinismul e personalist; pentru el orice ființă constitue o personalitate. Doctrina antroposofică despre „Eu"-l spiritual nu-i o doctrină a personalității. Acest „ego" e cu totul impersonal, el se formează din corpuri ce fac parte din alte planuri și apoi se desface de ele. Personalitatea omenească nu-i decât o coesiune trecătoare. Un colectivism interesant e caracteristic teosofiei; ea crede cumva într'un comunism antiierarhic al ființii. Chipul omenesc s'a întuneeat și s'a îmbucătățit de răul fără sfârșit al lumilor. Pentru aceea conștiința teosofică nu cunoaște taina dragostei creștine, dupăcum nici religia și filosofia hindușilor la fel n'o cunosc.

Taina dragostii e taina personalității, pătrunderea în identitatea unică a unui alt om neînstare să se reînoiască, e viziunea chipului său în Dumnezeu. Numai subiectul iubitor poate contempla fața (chipul) iubitului. Chipul omului e veșnic deformat și ascuns pentru cel care nu iubește. Numai prin dragoste putem vedea frumusețea chipului omenesc. Dragostea nu-i adeverirea identității, descoperirea unuia și aceluiaș principiu în mine și în altul, *tat twam asi*, cum spune conștiința religioasă a Indiei. Dacă „eu" și „tu" nu suntem decât una, atunci dragostea mea față de tine nu-i decât o dragoste față de mine însumi. Nu mai există unul și celalalt. Subiectul iubitor și dragostea lui implică totdeauna pe celalalt, implică ieșirea din sine spre un altul, taina unirii a două ființe ce se bucură de un acelaș lucru deosebit și independent. Chipul veșnic și absolut al dragostei ni-e dat în Treimea dumnezească și nu-l aflăm nici în monoteism, nici în panteism așa abstracte cum sunt. La dreptul vorbind, teosofia neagă pe „eu" și pe „tu". Ori dragostea e totdeauna o raportare a unei personalități către alta. Dacă nu există personalitate, nu poate exista nici dragoste. Nemurirea, învierea, veșnicia personalității, sunt tot revendicări ale dragostei, afirmări ale ființei pe care o iubești în Domnul, adecă veșnic.

E evident că pentru conștiința teosofică ce profesează adunarea și desfacerea cosmică a personalității, compusă și nestatornică, — pentru ea personalitatea nu se poate bucura de atributul veșniciei. Personalitatea, dragostea și nemurirea sunt unite și legate indisolubil în trăirea spirituală. Dragostea are un înțeles veșnic dacă e îndreptată spre ființa veșnică și dacă afirmă această veșnicie cu toată tăria sa. Taina unicității, a ceeace nu se poate repeta, e străină și neexistentă pentru teosofie, ca și pentru conștiința religioasă a Indiei. Teosofia crede că totul se reproduce, se înmulțește. Personalitatea unică a lui Isus Hristos nu există. Hristos s'a reîntrupat în repetate rânduri. Omul și pământul sunt supuși aceloraș peregrinări repetate. Nu există un eveniment unic în istorie, care să-și aibă, din acest motiv, înțelesul său unic. Înțelesul și individualitatea istoriei sunt legate totuși de această unicitate (particularitate) a evenimentelor sale și, mai întâi de toate, de venirea lui Hristos. Intreagă viața spirituală și concretă se bazează tocmai pe unicitatea aceasta. Conștiința pre-creștină a hindușilor, ca și teosofia, nu văd personalitatea și nu înțeleg istoria, tocmai pentrucă neagă acest fapt esențial.

Teosofia nu vrea să vadă sfârșitul, veșnicia dumnezeească, ce dă un sens la tot ce-i unic și personal. Negarea scopului divin, a sfârșitului absolut e strâns legată de tăgăduirea misterului absolut. Misterul ne implântă în absolutul dumnezeesc. Tă-

Asociaţiunea la Braşov

— Participarea Suveranului. — Serviciul divin. — Deschiderea adunării generale. — Salutul bisericii noastre. — Discursul Suveranului. — Cortegiul etnografic. — Scrisoarea fostului preşedinte V. Goldiş. — Număr festiv al Gazetei Transilvaniei. —

Intrunirea anuală, ţinută în 8 Septemvrie şi zilele următoare la Braşov, cu participarea M. Sale Regelui Carol II, a fost un eveniment din cele mai însemnate în viaţa culturală a neamului.

Bătrâna cetate de cultură veche românească, unde se adăpostesc vestite şcoale şi străvechi biserici ortodoxe, a organizat o serie de strălucite festivităţi pentru anul când Asociaţiunea culturală îş serbă 72 ani de rodnică activitate, şi când ea se întrunea a patra oară în acest oraş.

Serviciul divin *

In biserica Sf. Adormiri din Braşov-cetate, P. S. Sa Arhiereul Vasile, înconjurat de un imposant sobor de preoţi, a celebrat sfânta liturgie, în decursul căreia a hirotonit întru diacon pe absolventul Academiei noastre teologice, Traian Ciocănelea. Răspunsurile liturgice le-a dat bine disciplinatul cor mixt al acestei biserici.

La slujba dumnezeească a luat parte un însemnat număr de membri ai Asociaţiunii, în frunte cu domnii miniştri aflători în Braşov şi membrii comitetului central.

La sfârşitul sfintei liturgii, P. S. Sa a rostit o remarcabilă cuvântare, alcătuită anume pentru pătura intelectuală a credincioşilor noştri, ascultată de mulţimea credincioşilor cu deosebită luare aminte.

P. S. Sa a oficiat apoi un Tedeum, implorând ajutorul Cerului asupra lucrărilor Asociaţiunii.

In fine, a oficiat un parastas solemn pentru odihna sufletelor răposaţilor foşti preşedinţi ai „Astrei".

Şedinţa I

După terminarea serviciului divin, publicul s'a dus în sala cea mare a teatrului „Astra". Spaţioasa sală era ţixită de un ales şi numeros public din toate părţile Ardealului.

Preoţimea noastră, cu deosebire din Ţara Bârsei, era bine reprezentată în frunte cu protoereii.

La ora 12 din zi, *Maiestatea Sa Regele Carol II* îşi face apariţiunea în sală urmat de membrii comitetului central, în frunte cu dnul preşedinte Iuliu Moldovan şi dnii miniştri D. Gusti, V. Nitescu, E. Haţeganu şi V. Tilea. Maiestatea Sa a fost îndelung ovaţionat din partea asistenţei.

Maiestatea Sa, ocupând fotoliul prezidenţial, preşedintele Iuliu Moldovanu citeşte discursul inaugural, arătând misiunea din trecut şi cea de viitor a „Astrei" şi mulţumeşte Majestăţii Sale pentru bunăvoinţa şi viul interes ce-l arată faţă de vechea noastră instituţie culturală.

Dnul ministru al instrucţiunii şi al cultelor, D. Gusti, salută adunarea şi promite, în numele Inaltului guvern, tot sprijinul vechei instituţiuni culturale.

A urmat salutul bisericii noastre ortodoxe, rostit de P. S. Sa arhiereul vicar Vasile dela Sibiu, care aducând binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae asupra lucrărilor adunării, a zis următoarele:

Sire,
Domnule Preşedinte,
Domnilor Miniştri,
Onor. adunare generală!

Aduc salutul Bisericii Ortodoxe din Ardeal, cu binecuvântările I. P. S. Mitropolit Nicolae, acestei adunări generale, şi regretul sincer al I. P. S. Sale, că de astădată, prin forţa împrejurărilor, numai cu sufletul poate participa la actul solemn al deschiderii adunării şi la festivităţile culturale organizate cu acest prilej, sub înaltul patronaj al Maiestăţii Voastre.

Aderenţa sufletească a Bisericii române pentru «Astra», este deja o conştiinţă şi o tradiţie. Pornită la drum dela înfiinţare, acum 72 de ani, cu conlucrarea şi binecuvântarea înalţilor noştri prelaţi bisericeşti, a rămas statornic în dragostea acestora şi a clerului român. Şi, poate, nu e lipsă de modestie, dacă afirm, că puterea de extindere şi de pătrundere a «Astrei» a crescut, în trecut, în inima mulţimilor în proporţia muncii desinteresate a slujbaşilor bisericii: preoţi şi învăţători confesionali, şi este în bună parte şi meritul acestora, pe lângă al zeloşilor conducători după vremuri, că a ajuns în viaţa sufletească a satelor un factor general de cultură şi de înaltă moralitate socială.

Dar nici astăzi, când activitatea «Astrei» se mişcă pe un plan de acţiune mai vast, înglobând elitele intelectuale ale Ardealului, n'a încetat rolul preoţimii ca ferment valoros de muncă anonimă în propaganda culturală şi fără îndoială, preoţii îşi vor păstra cu sfinţenie această calitate, câtă vreme imperativele sufletului românesc profund creştin vor dicta şi direcţiona mersul culturalizării maselor poporului.

Faptul, că Maiestatea Voastră Vă scoborâţi din înălţimea tronului să prezidaţi adunările generale ale «Astrei», aruncă un reflex din purpura maiestăţii regale peste această asociaţie de cultură a poporului, şi sporindu-ne elanul pentru idealul cultural al neamului, ne dispune să oferim cu entuziasm pentru realizarea lui munca şi viaţa, sub comanda «Regelui Culturii».

Dumnezeu să binecuvinteze glorioasa domnie a Maiestăţii Voastre şi mult folositoarea activitate a Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român!

In numele bisericii gr.-cat, vorbeşte P. S. Sa episcopul Al. Niculescu din Lugoj.

Dl Sextil Puşcariu salută adunarea în numele Academiei Române, dl Iuliu Haţiegan în numele universităţii „Regele Ferdinand" din Cluj, primarul oraşului Braşov, dl Voicu, în numele braşovenilor, şi dl Căliman în numele despărţământului Braşov.

Terminându-se cuvântările, Majestatea Sa rosteşte următorul discurs, ascultat de cei prezenţi în picioare:

Am venit cu o vie bucurie la această şedinţă festivă a congresului anual al Asociaţiei „Astra". Am venit din imboldul sufletesc care mă mână întotdeauna spre mişcările culturale puternice ale acestei ţări, dar am venit mai ales cu o deosebită bucurie la această adunare generală a vechei Asociaţiuni ardelene, de oarece am constatat cu nespusă mulţumire că ea a priceput ce este în ziua de astăzi o problemă culturală.

Au trecut vremurile când cultura însemna, pur şi simplu, o răspândire a cărţii şi o întrunire de coruri şi cântece.

„Astra" a înţeles, perfect de bine că astăzi cultura însemnează un tot, în care intră — dacă aş putea întrebuinţa expresiunea — cultura integrală a unui neam.

Astăzi, când neamul nostru are fericirea de a fi unit în acelaş mănunchi, opera culturală este poate cea mai însemnată înfăptuire, căci ea este chezăşia supremă a menţinerii neamului nostru.

Privind îndărăt asupra istoriei, oricât ar fi strălucit neamurile, prin însuşirile lor vitejeşti şi războinice — şi printre aceste neamuri suntem şi noi — totuşi, neamurile cari au strălucit şi pe urma cărora au rămas cele mai adânci urme, au fost acelea care au strălucit pe tărâmul culturii, al civilizaţiei şi progresului omenirei. (Aplauze puternice).

Privind în trecutul nostru, cred că avem datoria de a fi mândri de ceeace a putut produce un popor hărţuit în fiece zi de atâtea invaziuni şi atâtea greutăţi.

Astăzi când neamul nostru este independent şi puternic — şi la care văd cu bucurie atâta îndemn şi atâta suflet avem datoria — Eu am convingerea — că vom putea sta într'o zi în capul naţiunilor civilizate. (Aplauze puternice).

Imi aduc aminte din decursul călătoriilor pe care le-am făcut peste ţări şi mări, de un cuvânt al unuia dintre stăpânitorii indigeni ai Indiei, care, vorbind de vitalitatea deosebită a naţiunii noastre, spunea: «Voi, acolo, în colţul vostru în loc neuzat, sunteţi un popor al viitorului». Am acea credinţă şi Eu, şi cred că împreună cu asociaţiile culturale vom putea duce poporul nostru acolo unde trebue să fie dus. (Aplauze prelungite). *Căci, pe deasupra sbuciumurilor, a certurilor şi a lucrurilor urâte, care se întâlnesc zilnic în viaţă, este totuşi ceva, care rămâne permanent viu şi puternic, este poporul nostru* (Aplauze furtunoase).

Deschizând adunarea generală a Asociaţiei culturale «Astra», fac calda urare ca ea să poată continua pe frumosul drum început, care duce la menţinerea vie şi întărirea veşnică a poporului nostru, pentru care veţi bine merita dela Patrie. (Ovaţiuni. Aplauze prelungite).

*

S'au ales apoi comisiunile pentru examinarea raportului general al socotelilor şi al înscrierilor de membri noui.

După şedinţa festivă, M. S. Regele a vizitat expoziţia retrospectivă din sala bibliotecii „Astrei" şi expoziţia de vânătoare din sala camerei de comerţ. La ora 1 jum. s'a dat un banchet la cercul militar unde a participat M. Sa Regele, dnii miniştri, precum şi reprezentanţii Astrei şi ai autorităţilor locale. La toaste dl profesor Iuliu Moldovanu a închinat în sănătatea M. S. Regelui.

Cortegiul etnografic

După banchet a avut loc în Piaţa Libertăţii un imposant cortegiu etnografic, unde au defilat şi Şoimii Carpaţilor. Dintre carele alegorice s'au remarcat cele ale comunelor Săcele, Râşnov, Zârneşti, Poiana-Mărului, Satu-Nou şi Stupini.

După defilarea carelor alegorice M. Sa Regele a plecat la Sinaia.

Şedinţa II-a

In ziua a doua a adunării generale, dl preşedinte Dr. I. Moldovanu a citit scrisoarea primită dela dl *Vasile Goldiş*, fost preşedinte al Asociaţiunii. Scrisoarea conţine următoarele:

* Aproape toate ziarele din Capitală au raportat în mod eronat despre serviciul divin dela biserica Sf. Adormiri din Braşov-Cetate, spunând «serviciul religios a fost oficiat de episcopul Niculescu al Lugojului, asistat de doi arhierei dela mitropolia din Sibiu»... Mai multă seriositate, iubiţi confraţi!

---

găduirea acestui mister ne scufundă în nesfârşitul procesului universal. Totul e strâns legat: personalitatea, unicitatea, veşnicia şi misterul. Afirmarea misterului nu însemnează agnosticism. In cunoaştere, e posibilă o mişcare nesfârşită spre adâncime. Dar orice gnoză (cunoaştere) ajunge la mister, ceeace însemnează că orice cunoaştere vine dela Dumnezeu. Ori Dumnezeu e o taină în care orice lucru-şi are scopul său.

Gnoza teosofică n'ajunge niciodată la Dumnezeu; ea e prea revărsată în lume, în evoluţia cosmică. Ori îşi găseşte lumea scopul său în Dumnezeu, ori dacă nu, lumea e fără sfârşit. Dacă lumea-şi are scopul său ultim în Dumnezeu, atunci ultimul răspuns îşi are rădăcina în mister, pe care trebue să-l priveşti cu o reculegere religioasă. Dacă lumea e nesfârşită, atunci nu există nici o soluţie, nici o taină ultimă, nici închinare religioasă. Teosofia, aşa cum o aflăm exprimată în literatura ei populară, afirmă nesfârşitul lumii, nu scoate pe Dumnezeu ca pe o ieşire din ea, nu cunoaşte taina, nu cunoaşte decât secretul. Ori când se întredeschide secretul, nu vedem în el decât evoluţii de lumi nesfârşite, îndumnezeire a lumii însăşi. Nu există nici personalitate omenească, nici dumnezeească, ci numai o divinitate cosmică impersonală şi neutră. Gnoza teosofică nu vrea să cunoască antinomia conştiinţii religioase, ci stabileşte o continuitate evolutivă. Creştinismul e înainte de toate istoric, el eliberează cunoaşterea lui Dumnezeu şi a omului de jugul strivitor al nesfârşitului cosmic, afirmă existenţa unei singure origini, nesupus repeţirilor, pe care se bazează istoria, ceeace o deosebeşte de natură.

Teosofia nu cunoaşte taina libertăţii. Libertatea, zicea ea, nu stă la temelia lumii. Deaceea ea nici nu înţelege răul; ea îl priveşte numai sub unghiu evolutiv. La începutul activităţii sale, Steiner a scris „Filosofia libertăţii". Dar în cartea aceasta nu-i nici o libertate sau, mai curând, aceea de care-i vorba, nu-i decât produsul necesităţii. Omul ajunge la libertate în urma evoluţiei, dar el nu purcede din libertate. Steiner nu cunoaşte libertatea iniţială. Simţi în operele lui influenţa pe care o exercită asupra-i Haeckel şi Max Stirner. Nici o carte teosofică nu menţionează de altfel această libertate iniţială. Spiritul uman e înlănţuit în evoluţia cosmică; el se eliberează prin ea, dar aceasta însemnează tocmai că libertatea nu-i decât rezultatul necesităţii. Omul nu-i creat după chip şi asemănare divină şi deaceea libertatea ca principiu iniţial şi veşnic nu i-e înăscut.

Omul e un făt al procesului universal; necesitatea e prin urmare forţa sa acţionară. E drept că Steiner spune că omul trebue să fie liber şi că va fi. Dar numai pentru o clipă în procesul cosmic, pentrucă omul e condamnat să dispară. El n'a existat totdeauna şi nici nu va exista, ci va fi înlocuit de ierarhii superioare; un nou eon va veni în locul lui. Cu această concepţie despre fiinţă, pentru care „eu"-l spiritual impersonal nu-i decât un element constitutiv, te întrebi de ce mai are omul lipsă de libertate.

Deoarece neagă libertatea, teosofia trebue să nege şi răul. Deaceea în ceeace o priveşte, ea a adoptat punctul de vedere evoluţionist, la care uneori mai lipeşte şi un fel de maniheism. Dacă libertatea nu există, răul cu atât mai mult. Teosofii oscilează între monismul evoluţionist şi naturalist şi între dualismul maniheic. Dar monismul şi dualismul sunt deopotrivă de incapabile, nu numai de a rezolva problema răului, ci chiar şi de a o pune. De fapt, şi dualismul concepe din punct de vedere naturalist, căci nu vede în el decât o sferă deosebită şi independentă de existenţă, o natură inferioară şi rea. Interpretarea spirituală a răului e legată totdeauna de libertate. Răul îşi are izvorul în libertate iar nu în natură, deaceea şi este iraţional. Acesta e punctul de vedere al creştinismului. Teosofia din contra derivă răul din evoluţia cosmică şi crede că prin ea se poate învinge. Problema răului, ca şi aceea a omului şi a lui Dumnezeu, se prăbuşeşte în nemărginitul cosmic. La urma urmei, nu există nici libertate, nici rău, nici om, nici Dumnezeu, ci numai un proces cosmic, o alternanţă nesfârşită de eoni, o adunare şi o împrăştiere de plane universale. Există un nemărginit în putere, dar nu un nemărginit dinamic, o infinitate cosmică, nu divină, nu veşnicie.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi**, de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te**, de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant**, de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Arad, 20 August 1933.

Onoratului comitet central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român „Astra"-Sibiu.

Mulţumesc pentru cinstea ce mi-aţi făcut, trimiţându-mi şi mie personal invitarea de a lua parte la adunarea generală a Asociaţiunii din anul acesta la Braşov. Fiind însă tot greu bolnav, regret că nu pot da urmare acestei invitări, deşi sufletul meu va fi acolo, mai ales la Braşov, unde în cursul vieţii noastre triste din jugul maghiar, 12 ani de zile mi-a fost hărăzit de soartă să fac parte din corpul profesoral al liceului „Andrei Şaguna" şi alături de ceilalţi buni colegi să picur în sufletele tineretului român idealul sfânt al neamului nostru, care spre negrăita noastră fericire s'a realizat în 1 Decemvrie 1918. Aş fi prea mulţumit să pot expune viaţa noastră din acele vremuri în oraşul plin de tradiţii scumpe româneşti al Braşovului, dar soarta mea tristă şi voia bunului Dumnezeu mă ţine acì legat în modestul meu cămin pradă durerilor şi suferinţelor, de care nu pot spera mântuire, decât tot prin milostivirea marelui Dumnezeu prin desnodământul firesc şi fatal. Cu toate acestea, sufletul meu se bucură în singurătatea sa de tot ce se face pentru progresul, înălţarea şi fericirea scumpului nostru neam românesc. Voi fi deci cu voi şi la Braşov, bucurându-mă de făptuirile voastre salvatoare şi trimiţându-vă de acì din depărtare urările cele mai sincere pentru munca voastră, ce veţi depune pe altarul scumpei noastre Asociaţiuni, acolo la izvorul atâtor bune ticluiri de sute de ani pentru neamul românesc şi unde astăzi un mănunchi de oameni cu zel şi dragoste neîntrecută munceşte în cadrele Asociaţiunii, din nou reînviată pentru aceleaşi nobile scopuri ale gloriei româneşti. In deosebi aş dorì ca, cineva din cei prezenţi, să facă cunoscută obştei, dulcea mea mângâiere, văzând, că „Astra" din Basarabia n'a lăsat în paragină sămânţa semănată de noi în acel scump colţ de ţară românească, ci din potrivă munceşte cu zel şi înfocare pentru scopurile ei. Şi azimâne poate că va întrece chiar năzuinţele venite dela Sibiu.

Mitropolia Chişinăului şi mitropolia Sibiului sânt chemate prin destin să îndrumeze pe o nouă viaţă neamul nostru. Se va pomeni odată acolo şi modestul meu nume, care cu multă râvnă, dar fără îndoială, cu puţin rezultat, a dat tot ce a putut produce energia sa pentru a lega tot mai strânse aceste două centre culturale româneşti. Dorul meu de bine şi dragostea mea cu voi.

V. Goldiş

Adunarea răspunde cu o telegramă de omagiu acestei scrisori.

Iată telegrama:

D-LUI VASILE GOLDIŞ-ARAD

Membrii adunării generale a «Astrei» aduc mult iubitului şi stimatului lor preşedinte din trecut cele mai distinse omagii şi călduroase urări de sănătate pentru a putea contribuì şi în viitor la binele şi progresul «Astrei». —

A urmat apoi raportul comisiunilor alese în ziua întâi. cari au dat prilej la discuţiuni interesante, terminându-se şedinţa la ora 12 şi jum. din zi.

*

Din prilejul adunării Asociaţiunii la Braşov, organul de publicitate *Gazeta Transilvaniei* a apărut în număr festiv, închinat amintirii generaţiei, care a pus temeiurile Asociaţiunii în toamna anului 1861.

„Ne-am adunat la praznicul luminii, — scrie talentatul poet I. Al. Bran-Lemeny despre **„Astra"**, — *rămâi în veci ce-ai fost întotdeauna! De câte-ori veni-vor pelerinii, binecuvinte-i duhul lui Şaguna!"*.

Probleme, fapte, comentarii

Noul regulament al sectelor religioase din ţara noastră, deşi le menajează mai mult decât ar merita, a stârnit mare indignare în rândurile *baptiştilor*. Secta aceasta a publicat în Dimineaţa din capitală, un protest din cale afară îndrăzneţ împotriva ministrului cultelor, pe motivul că secta baptiştilor, prin noul regulament, este scoasă din rândul cultelor recunoscute şi trecută în rândul asociaţiilor religioase în genere.

Ieşirile sectante ale baptiştilor noştri sânt puse la punct din partea ziarului creştin *Calendarul*, care găseşte totdeauna cuvinte de apărare energică, decâteori adversarii bisericii noastre ortodoxe îş desfăşoară acţiunea lor păgubitoare ţării şi neamului.

Adevărul este, că secta baptiştilor n'a fost niciodată recunoscută drept cult în ţara românească. Pentru ţara aceasta sectele rămân ceea ce sânt: *secte*, chiar şi dacă li se dă numirea de „asociaţii religioase" şi indiferent dacă vreuna din aceste secte ar fi recunoscută drept cult în vreo ţară străină. Conştienţi de sprijinul ce-l au la Londra, baptiştii dela noi au curajul să vorbească oficialităţii române în termini lipsiţi de bunăcuviinţă. Va lua ministrul vreo măsură disciplinară împotriva lor? Ori, — în cele din urmă, — îi va recunoaşte drept cult, primindu-i în bugetul României? —

De-o fi una, de-o fi alta, noi dela acest ziar, ne ţinem de datorie să îndreptăm atenţiunea preoţimii noastre asupra celor ce se scriu în coloanele neînfricatului cotidian **Calendarul** *şi să îndemnăm stăruitor pe fiecare slujitor al altarului să-şi abonèze acest harnic şi neobosit organ de publicitate, luptător pentru marile interese ale bisericii şi clerului nostru.*

*

Solemnitatea *sfinţirii catedralei ortodoxe române din capitala Ardealului se va face la sfârşitul lunei lui Octomvrie a. c. Catedrala este aproape terminată, lucrându-se acum la împodobirea ei cu pictură şi odoare, oferite în mare parte din cucernicia credincioşilor noştri.*

Preţioase donaţiuni s'au făcut şi de curând. Astfel, M. S. Regele Carol II a dăruit un candelabru, în diametru şi înălţime de cca 3 metri, pentru naosul bisericii. Alt candelabru, de cca 2 metri înălţime şi diametru, pentru pronaos, a fost dăruit de I. P. S. Sa Patriarhul Miron. Scaunul arhieresc, în valoare de 20 mii Lei, este donaţia P. S. Sale Episcopului Nicolae al Clujului.

S'au mai adus şi alte frumoase daruri atât în bani, cât şi în obiecte bisericeşti.

*

Pentru ceice vreau să fie lămuriţi. — Părerea noastră este, — scrie profesorul diacon C. Merişescu, în numărul mai nou al ziarului *Calendarul*, — că Oastea Domnului, spre cinstea bisericii ortodoxe, reprezintă *cel mai puternic curent de regenerare şi de viaţă cu adevărat creştină...* Numărul ostaşilor Domnului sporeşte din zi. Chiar unii dintre sectanţi s'au întors înapoi la biserică şi la adunările Oştii Domnului. S'au ridicat totuşi, din partea unor clerici, obiecţiuni împotriva acestei asociaţii creştine, din care cu timpul ar răsări (?) o nouă sectă... Dar, de altă parte, se găsesc mulţi, în frunte cu ierarhi valoroşi, cari sânt aderenţi şi sprijinitori ai Oştii Domnului, ear Sf. Sinod aprobă acţiunea ei, punându-o sub conducerea şi supravegherea preotului. Câtă vreme, spune acelaş profesor diacon, ostaşii Domnului ascultă şi se supun conducătorilor bisericii ortodoxe, nu pot fi învinuiţi; dacă ei voesc să cunoască mai bine învăţăturile religioase din Sf. Scriptură; dacă se roagă mai mult şi propoveduesc şi trăesc o viaţă creştină mai curată, n'avem dreptul să-i socotim sectanţi. Chestiunea se va lămuri şi mai mult, când reprezentanţii autorizaţi ai bisericii noastre îşi vor spune cuvântul şi vor da directive cu caracter obligator tuturor clericilor.

*

La moartea unui preot. — *In una din zilele trecute, a trecut la cele veşnice vrednicul veteran preotul Ioan Frâncu, în satul Cetea, de lângă Teiuş. A trăit 70 de ani şi a slujit sfintei biserici timp de peste 40 de ani.*

L-au deplâns şi-l vor deplânge multă vreme parohienii săi.

Prin virtuţile sale, izvorâte din dragoste către împlinirea chemării sale, a ridicat bună starea bisericii ortodoxe din comună.

Astăzi biserica noastră din această parohie dispune de o avere în bani de peste trei sute de mii. Mai are şi o vie în valoare de câteva zeci de mii.

Afară de acestea s'a edificat şcoala şi s'au adus multe îmbunătăţiri clădirii sfântului locaş al bisericii din sat.

Toate acestea s'au săvârşit din vrednicia preotului nostru, care a ştiut să se îngrijească şi de cele spirituale ale păstoriţilor săi.

Trebue să amintesc şi meritul stimatei sale soţii, a preotesei, care a pus la cale întemeerea unui fond bisericesc pentru înfrumseţarea bisericii; a ţinut la casa sa femei, de au ţesut odăjdii, precum şi perdele la uşile altarului ş. a.

Noi cei de astăzi şi urmaşii noştri vom pomeni cu pietate numele cucernicei familii Frâncu. *I. B.*

*

In „Cuvântul" *din 1 Sept. a. c. Dr. Const. S. Samson răspunde afirmaţiilor părintelui Al. N. Constantinescu că «Oastea Domnului» tinde să devină sectă. Dl Dr. Const. S. Samson arată roadele minunate ale «Oastei Domnului» atât pe terén moral, cât şi religios. Ostaşii Domnului cercetează biserica, se împărtăşesc cu sf. Taine, trăesc o viaţă curată, cât se poate de apropiată de idéalul creştin.*

Faţă de un astfel de răspuns care îmbrăţişează problema, rezumativ bine înţeles în tot cuprinsul ei, ne mirăm de ce redacţia ziarului «Cuvântul» găseşte de bine să facă adnotaţia că răspunsul dlui Dr. Const. S. Samson se referă numai la laturea morală, nu şi la dreapta credinţă şi că toată bătălia în jurul acestui adevăr se va da.

Bătălia vedem că se dă zi de zi, dar biruinţa e mereu a «Oastei», căci nici una din obiecţiunile care i se fac nu rezistă la o examinare serioasă.

*

Celor dela „telefon". *Deştepţii clarissimi dela «Unirea» au o apucătură vulgară, foarte puţin compatibilă cu vârsta şi cu obârşia pe care vor fi pretinzând că o au: De câteori îi strângem puţin cu uşa în coloanele acestei foi, de nu pot să răspundă cinstit şi pe faţă, dau fuga la aşa zisul telefon şi, cu iluzia că sunt mai la adăpost de privirile oamenilor, se strâmbă, scot limba, dau cu tifla, scuipă, într'un cuvânt îşi exibează toate manierele unei educaţii, care ar fi putut fi mai altfel chiar şi într'un sat de pe Târnave.*

Ne-clarissimi părinţi, faceţi bine şi vă duceţi acolo la Dvoastră la poştă şi vedeţi că telefonul e altceva. E un instrument prin care oamenii îşi vorbesc ales, cu politeţe, pentrucă mai sunt şi alţii de faţă şi nu şade frumos să uiţi de tine când eşti între lume. Canalul în care se aruncă murdăria, se numeşte altfel, nu telefon. Şi mai ales aflaţi că la oraş un astfel de obiect nu se întrebuinţează în văzul lumii. Pentrucă oricât vă închipuiţi, prea revendirissime feţe, că nu se vede, dacă-l atârnaţi pe spatele «Unirii» şi nu pe piept, el tot se vede şi bietul cetitor, neştiind ce-l aşteaptă când întoarce foaia, cade victimă.

Dacă nu depărtaţi cât mai grabnic de pe spatele bietei «Uniri» murdăria aceea care se lăfăeşte acolo permanent ca un blazon, lumea va crede sau că aveţi perverse pasiuni sadice, sau că n'aţi trecut încă peste vârsta „drăgălaşei" copilării.

Inălţarea Crucii Domnului

«Măreşte, suflete al meu, înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei, crucii Domnului».
(Pripeala zilei dela peasna 8-a).

Crucea lui Hristos, lemnul cel de viaţă purtător, pe care cu trupul s'a pironit, chemând pe toţi la mântuire, s'a înălţat.

Prin cruce s'a făcut legătura cerului cu pământul. Ea este scara pe care firea noastră pământească poate să se înalţe spre sferele unde pulsează Duhul lui Dumnezeu. Adunările pământeşti împreună cu cetele cereşti au prăznuit cinstind şi mărind înălţarea Sf. Cruci. Intreaga suflare creştinească s'a îndreptat spre braţele deschise ale lemnului vieţii, cel sădit în locul Căpăţinei, mulţumindu-i pentrucă a deschis uşile raiului.

Sufletul uimit nu se poate despărţi de icoana răstignirii şi cere să fie lăsat lângă Domnul nostru Isus Hristos, pe care mulţi îl părăsiseră alergând după utopiile veacului. Sufletul se apropie cu încredere de cruce, de limanul fericirii de toiagul ce duce la viaţa adevărată.

Cu asemenea gânduri acum 1600 ani Sf. Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, a pornit la Ierusalim pentru a-şi astâmpăra sufletul cu mireasmă stântă a locurilor pe unde şi-a petrecut viaţa pământească Domnul nostru Isus Hristos.

Buzele ei doriau să se atingă de lemnul, care ni-a odrăslit nouă nestricăciune. Sfânta Elena, din evlavie şi din râvnă dumnezeească, a pus să se scoată la lumină visteria ce se afla ascunsă în sinul pământului. In ziua de 14 Septemvrie anul 335, în noua biserică a învierii din Ierusalim, mânile episcopului Macarie au înălţat Crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul...

Din momentul ce adevărul, dreptatea şi iubirea au fost răstignite pe lemnul de ocară, el s'a sfinţit.

Crucea devine simbolul jertfei ce duce spre mântuire.

Din casa Părintelui ceresc a venit unul născut, Fiul Său, să arete omenirii rătăcite calea crucii, singura cale mântuitoare. Numai prin ea se poate ajunge la plinirea virtuţii şi la îndumnezeirea vieţii.

Domnul nostru Isus Hristos, purtând crucea, se îndreaptă blând şi rugător şi ne spune: „Oricine voeşte să vină după mine, să se lapede de sine, şi să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie".

Aceasta-i cinstea cea mai mare ce o putem da Sfintei Cruci. Să-şi răstignească fiecare poftele şi plăcerile, ce ţintesc să facă zădarnică năzuinţa de a urma lui Hristos.

Un singur sens are viaţa: a purta crucea de bună voie, pentrucă numai aşa te va purta şi ea pe tine spre limanul cel neînviforat al vieţii de veci.

Convinşi de mulţimea darurilor ce ni-au venit prin cruce, nu se mai poate să stăm departe de ea, ci cu toţii să ne închinăm şi să sărutăm lemnul cel de mântuire pe care s'a pironit Hristos, Mântuitorul lumii. **Gheorghe Şerbu.**

În curând va apărea în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane — şi ca Nr. 2 din **Seria Teologică** *— monografia Părintelui diacon* **Nicolae I. Popoviciu,** *întitulată:* **„EPICLEZA EUHARISTICĂ".**

Intâmplări în sânul catolicismului

Cu riscul de-a ne vedea trimiși mereu la ocnă de confrații dela „Unirea", mai servim cetitorilor noștri din când în când câte o întâmplare actuală din Germania, pentru a se vedea „consecvența" catolicismului dela o zi la alta și transformările radicale cari sunt în curs de realizare în sânul catolicismului german, transformări care credem că vor afecta tot catolicismul, iar la urmă de tot ca pe cel mai intransigent, pentrucă cel mai întârziat și mai anchilozat, și crâncenul pion de lângă valea Târnavei.

1. De curând un preot catolic, Dr. Iosef Klein, a făcut la o adunare din Würzburg cea mai teribilă apologie a național-socialismului, spunând că Hitler are o misiune dumnezeească. Pe Hitler l-a asemănat cu Fecioara din Orleans, care încă a fost mai întâi condamnată de episcopii catolici, pe urmă a fost declarată de sfântă. Bravos catolicism! Azi mâne auzim de sfântul Hitler.

2. De prezent episcopii germani întruniți în conferință anuală la Fulda hotărăsc introducerea salutului hitlerist în școalele confesionale catolice, dând ordin în consecință catiheților.

Ce hitleriști fanatici au devenit intransigentele eminențe, cari excomunicau anul trecut pe hitleriști fără îndurare!

Dar vom vedea că sunt în stare să meargă mult mai departe, spre cumplita desnădejde a confraților dela „Unirea", cari se pare că au rămas cei mai mari catolici ai vremei.

3. Căci iată: Guvernul jugoslav și scaunul papal reiau tratativele pentru concordat. Guvernul jugoslav — brav în toate pentrucă e jugoslav și are în țară jumătate populația catolică, nu ca al nostru, care are numai o cincime — a pus condiția preliminară: reîntroducerea limbii paleoslave la toți catolicii jugoslavi. Ce credeți cine răspunde mai întâi? Papa? Așa! Noua și adevărata „romă" de pe Târnave. Și cum răspunde? Conciliant, recunoscând valoarea limbii naționale în biserică, noroc de care se bucură și ei — fie și fără voia lor —? Da de unde? „Non possumus", acesta e răspunsul.

Te pomenești că de-o răspunde papa afirmativ jugoslavilor, Blajul îl declară schismatic, introduce limba latină la „Unirea" și se declară singura biserică catolică adevărată. **D. S.**

ANUNȚ

Societatea „Mărăști", care strânge fonduri pentru refacerea localității „Mărăști", a pus în desfacere o icoană artistică, reprezentând pe *Maica Domnului*.

Sf. Sinod a încuviințat ca din desfacerea acestei icoane să se augmenteze fondurile necesare pentru ajutorarea real locuitorilor năpăstuiți din „Mărăști".

Se îndeamnă On. preoțime să recomande credincioșilor procurarea acestei sfinte icoane, contribuind la realizarea unui scop creștinesc și patriotic. — Prețul icoanei e Lei 200.

Sibiu, 6 Septemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 7568—933.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii după părintele Ioan Manica din Cerișor, decedat la 7 Iulie 1933, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, au ridicat dela cassa Arhidiecezană, în numărar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 10 Iulie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Meditație

Celce vine după mine, să se lapede de sine. [Matei 16, 24].

In veacul trecut a trăit o cântăreață din cele mai celebre, Ana Lind. In scurtă vreme a obținut succese extraordinare la teatru în Anglia, patria sa, precum și în străinătate.

Dar iată, la apogeul gloriei sale, o Voce o cheamă; este glasul lui Dumnezeu. Trezită de acest glas, marea cântăreață și-a înțeles adevărata chemare, și-a dat seama că mărirea, succesul și aplauzele o tulbură. In acest cadru de veșnice serbări și de vanitate, viața duhovnicească pălește și pacea se risipește cu desăvârșire.

Inima tinerei femei se face în două. Din această luptă, partea cea bună învinge; cântăreața înțelege, cedează și renunță la ceeace constituia pentru dânsa viața ei întreagă. Este gata de a perde totul, de a părăsi totul, pentru a câștiga astfel pe Hristos și-a trăi liniștită și fericită în comuniune cu El.

De fapt marea artistă părăsește scena; n'avea decât 29 de ani. Mai cântă încă,— dar pentru Dumnezeu numai și pentru cei săraci.

Din ziua aceea viața Anei Lind a fost mai puțins gomotoasă, dar mai fericită, mai puțin egoistă și mai rodnică. Drept mărturie a admirației, rămășițele Anei Lind au fost depuse la Westminster, Panteonul Angliei.

Ca această artistă, fiecare creștin se formează, se desvoltă la școala renunțării. Renunțare la tot ceeace e rău, la tot ceeace este și îndoielnic numai; renunțare la tot ceeace constitue un obstacol pentru viața supranaturală; mai presus de toate lepădare de sine. Toate acestea, Cel care le-a rânduit, le-a îndeplinit dând exemplu, întru cât a renunțat la sine însuș până la moarte pe cruce.

[După text francez].

Pr. G. Secaș.

INFORMAȚIUNI

Ședință plenară. Consiliul arhiepiscopesc a ținut în 11 Septemvrie a. c. ședință plenară sub prezidiul I. P. S. Sale Mitropolitul *Nicolae*.

Inainte de a trece la ordinea de zi, I. P. S. Sa a adus la cunoștința Consiliului trecerea la cele eterne a consilierului arhiepiscopesc în retragere, *Matei Voileanu*, scoțind în relief distinsele calități ale defunctului, care a fost un adevărat slujitor al altarului Domnului și un conștiențios funcționar și care în timp de aproape o jumătate de veac s'a identificat întotdeauna cu interesele sfintei noastre biserici.

Consiliul arhiepiscopesc și-a exprimat durerea prin ridicare.

Dintre obiectele rezolvate în această ședință amintim că preotul Nicolae Suciu din Hunedoara a fost numit administrator protopresbiteral al protopopiatului Hunedoarei, iar presbiterul Dr. Nicolae Neaga a fost numit profesor titular al Academiei teologice „Andreiane" la catedra Testamentului Vechiu.

Congres în Sibiu. Societatea română, de psihiatrie, psihologie etc., își ține congresul anual în Sibiu, la 17—19 Septemvrie 1933. La deschiderea congresului, Duminecă, ora 11, în sala prefecturii județene, va fi serbătorit distinsul profesor, dl Dr. Gh. Marinescu. Publicul este învitat a lua parte atât la această sărbătorire, cât și la conferențele interesante ce se vor ținea, în aceeaș sală, Duminecă și Luni, ora 7 seara. Intrarea gratuită. Subiectul conferenței de Duminecă este: *Cura de slăbit*, al conferenței de Luni: *Psihologia tinereții*. Conferențiază domnii Dr. Minea și Dr. P. Tomescu.

Pe lângă elevii din anul trecut, clasa Marelui Voevod Mihai, în anul școlar 1933—34, va fi completată, conform hotărârii Suveranului, cu încă patru elevi: un moldovean, un bănățean, un ungur și un sas.

Pedeapsă cu închisoare. In considerare că baza noului stat german este căsătoria, care va trebui să fie apărată și prin pedepse aspre, tribunalul din Colonia a condamnat la șase săptămâni închisoare pe o soție infidelă și pe seducătorul ei.

Aviz. Se aduce la cunoștința On. Oficii parohiale, că s'a expediat Calendarul bunului creștin pe anul 1934, la Oficiile protopresbiterale, de unde se pot ridica.

Calendarul costă Lei 50·— cu Șematism, și Lei 12·— fără Șematism.

Poșta redacțiunii

I. B. în *C.* A apărut în Calendarul arhidiecezan din anul trecut, pag. 146.

Nr. 323—933. (52) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Lupu**, protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Sesie parohială 24 jugăre arător și fânaț.
3. Stola uzitată.

Reflectanții la acest post de paroh au să-și înainteze cererea instruată cu documentele necesare în terminul deschis, la oficiul protopopesc Mercurii, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul, după ce va fi primit autorizația dela I. P. S. Sa arhiepiscopul.

Mercurea, 5 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Nr. 277/933. (51) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I-a **Ludoșul-mare** de cl. I, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român".

Venitele sânt:

1. Cele fasionate în coala B și întregirea dela stat.
2. Sesie parohială 5 jug. fânaț, pe hotarul comunei Gusu.
3. Stolă legală.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze în termen cererile instruate cu documentele necesare la oficiul protopopesc al Mercurii, anexând încuviințarea de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc, și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 27 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Nr. 60/1933. (25) 2—3

Concurs

Parohia ort. rom. din **Bulzeștii-de-sus**, publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima apariție în Telegraful Român pentru următoarele lucrări:

1. Acoperirea turnului bisericii, cu tinichea.
2. Repararea caselor parohiale.

Concurenți pot efecta și prelucrări separate. Licitația se va ținea în 24 Sept. c.

Condițiile de plată și efectele tip se pot vedea la oficiul parohial.

Bulzești, la 4 Septemvrie 1933.

Preot **Gavriil Simedrea.**

Nr. 8582—933 Școl.

Concurs repetit

La secția de fete a școalei normale ortodoxe „Andrei Șaguna" din Sibiu, este vacant postul de medică.

Medicele doritoare de a-l ocupa, vor înainta cerere *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia și Sibiu*, în Sibiu, până la 1 Octomvrie a. c. cu dovada, că sunt romînce de religiunea ortodoxă.

Sibiu, 11 Septemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicațiile următoare:

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi, orientări programatice pentru «Frăția ortodoxă română» de Dr. Nicolae Bălan, Arhiepiscop și Mitropolit, Lei 8.

Catolicismul de după războiu de Dr. D. Stăniloae. Prețul Lei 50·—

Schitul cu plopi, de Alexandru Lascarov-Moldovanu. Prețul 60 lei, plus porto 10 lei.

Tânărule, ție-ți zic, scoală-te! Indemnuri creștinești către tineretul de azi, volumul I, de Dionisie Făgărășanu. Prețul 60 lei, plus por'o 10 lei.

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poșta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii și aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaș. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaș. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaș. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sftei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Introducerea în sfintele cărți ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi. Lei 225.

Istorioare biblice, de N. Crișmariu. Lei 22.

Istorioare bisericești, de acelaș. Lei 20.

Catehism, de acelaș. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Stilistică și Poetică* și Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaș, cu preț *redus* de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu:**

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistic executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemoiu. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 23 Septemvrie 1933 Nr. 65

Telegraful R[omân]

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu [Șaguna]

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

O mișcare actuală în sânul catolicismului german

Ideea națională, renăscută azi cu forțe nebănuit de puternice în câteva țări și pe cale de-a se impune în toată lumea ca idee centrală în jurul căreia să se organizeze viața de stat în toate domeniile ei, e menită să turbure grav liniștea catolicismului. In general catolicismul n'a dus niciodată casă bună cu ideea națională. Mediul lui favorabil este un internaționalism în care sentimentul național, ideea de distincție etnică, e adormită. Evul mediu a fost epoca de aur a catolicismului. Pe măsură ce-a început însă să se trezească sentimentul național în popoare, conflictele au devenit tot mai acute, în unele țări ducând la rupturi iremediabile.

Războaiele continue ale italienilor cu papa până la 1870 când i-a fost luată papii Roma, galicanismul francez, reforma din țările germanice au și un aspect naționalist. Iar conflictele din timpul mai nou între diferitele state și Vatican sunt mai toate ivite din motive de ordin naționalist. Vasta isbucnire a naționalismelor în veacul 19 a găsit în Vatican o piedecă tenace.

Catolicismul n'a înțeles niciodată ideea națională. In această privință logica lui e tot așa de greșită ca a oricărui sistem internaționalist; lui i-se pare că naționalismul e o pedecă în calea iubirii tuturor; că e ceva, dacă nu barbar, în orice caz inferior, treapta superioară fiind aceea în care omul nu mai face deosebire între neam și neam, ci toți îi sunt egali. Catolicismul uită acî de acele *paradigmata*, de acele idei divine după cari sunt făcute toate câte există: lucruri și vietăți. El se aseamănă acî cu unul care ar umbla să desființeze deosebirea între măr și păr, sau între porumb și rândunică, cu scopul ca să creeze între ele o mai mare afinitate. El vrea să simplifice bogăția infinită și minunată a creației lui Dumnezeu, sau în orce caz se opune (de ajutat nici pomenire) deplinei ei desvoltări.

In ordinea religioasă trei lucruri promovează mai mult calitățile unui neam: limba națională, conducerea de sine și contribuția proprie la formularea doctrinei religioase. Dacă nu i se permite uzul limbii naționale, nu se încordează în a-și exprima, prin urmare și în a-și clarifica prin cugetare proprie, ideile religioase; și nu-și perfecționează acest instrument de expresie. Dacă nu se conduce de sine, prin reprezentanții săi, nu se poate exercita în a-și găsi singur cele mai potrivite norme de viață publică și rămâne mereu un minor care primește de-a gata aceste norme. Iar dacă nu poate contribui la formularea doctrinei sale, nu se va îndemna să scruteze, să-și pună imaginația creatoare la lucru, să comunice și altora părerile sale și să le discute. Va rămânea și în această privință un minor, așteptând cu pliscul căscat să-i toarne altul grăuntele spiritual. Lipsind un popor de aceste trei drepturi, îi reduci la inactivitate cele mai vitale facultăți spirituale ale sale.

Și așa face catolicismul. In chestiunea limbii naționale e drept a mai trebuit să cedeze câte ceva. In evul mediu orice carte teologică trebuia să se scrie latinește; azi numai în cult o mai impune. Dar și atâta e prea mult.

In ordinea organizării și administrării, totul se face prin porunci de afară, dela Vatican. Trimișii Vaticanului îi stabilesc unui popor normele juridice de viață religioasă prin concordate ce le încheie cu guvernele; nunții papali se amestecă aproape în fiecare chestiune mai importantă din diecezele unei țări.

Iar în privința doctrinei, papa este infailibil și toți ceilalți sunt niște incapabili cari trebue să asculte formulele papei ca pe ale lui Dumnezeu.

E firesc deci ca atunci când se trezește puternică ideea națională la un popor catolic, el să tindă la o autonomizare în aceste trei domenii. E firesc ca în catolicismul german de astăzi, dată fiind amploarea în care e văzută azi acolo ideea specificului național, să aziștăm la un curent însemnat pentru crearea unei biserici catolice naționale sub un patriarh autocefal de Trier, care să nu întrețină cu Vaticanul alte legături afară de cele de credință și care să înlocuiască limba latină din cult cu cea germană. Acest patriarh ar urma să fie cu totul independent de papa, care va fi redus la rolul mărginit de patriarh al Italiei, chiar dacă ar păstra titlul istoric de papă și i s'ar recunoaște o întâietate pur onorifică între ceilalți patriarhi ai țărilor catolice apusene.

Un cleric catolic schița deunăzi într'un ziar toate perspectivele frumoase cari se deschid pentru spiritul german printr'o astfel de descătușare a lui din robia romană. Printr'o privire înapoi, în istorie, el arăta ce realizări importante ar înregistra azi spiritul german dacă împrejurările ar fi permis să aibă Germanii catolicismul mai

Să se convoace colegiul electoral

In ziua de 11 Octomvrie a. c. se împlinesc trei luni, decând fostul episcop Iosif al Caransebeșului a adormit întru Domnul.

Potrivit articolului 121 din Statutul de organizare a Bisericii ortodoxe române, orce scaun de episcopie vacant trebue întregit în termin de trei luni de zile. Și atunci întrebăm: de ce nu se respectă dispoziția legală și de ce nu se convoacă de urgență colegiul electoral chemat să aleagă pe noul păstor sufletesc al eparhiei văduvite?

Noi nu vedem nici o piedecă reală care s'ar pune în calea respectării legii. Din potrivă, interesele eparhiei Caransebeșului, căreia-i aparțin duhovnicește și frații noștri din Banatul jugoslav, ca și interesele întregii noastre Biserici pretind ca acestei eparhii să i se dea cât mai neîntârziat conducătorul bisericesc pe care-l așteaptă.

Deaceea cerem să se respecte dispoziția articolului 121 din Statutul de organizare a Bisericii ortodoxe române și să se convoace de urgență colegiul electoral bisericesc, chemat să desemneze pe noul episcop al eparhiei Caransebeșului.

Credincioșii eparhiei sunt foarte neliniștiți din cauza neexplicabilei întârzieri a convocării colegiului electoral și nu vor întârzia a chema factorii răspunzători la împlinirea datoriei.

* FOIȘOARA *

Momente din viața unui păstor sufletesc

Unul din prea puținii clerici aflători în viață, cari și-au făcut studiile teologice pe timpul fericitului adormit în Domnul, Arhiepiscopului și Mitropolituuil Andrei, — Venerabilul protoereu în retragere, Ioachim Munteanu, în respectabila etate de 87 ani, a scos zilele acestea de sub tipar cartea: *Crâmpeie din viața protopopului ortodox român Ioachim Munteanu, Sibiu, 1933.*

Intr'un stil ușor și captivant istorisește toate faptele vieții sale, începând cu referințele familiare ale părinților și fraților, apoi copilăria, școala din sat, școala din oraș, liceul și Seminarul.

Ca student al anului al treilea de teologie, în 1872/73, a ajuns în apropierea Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei. Iată cum descrie autorul ajungerea sa în apartamentele marelui prelat:

Prin luna Mai morbul de care suferea Marele Arhiereu Andrei Baron de Șaguna, s'a agravat așa că valetul său Simion, destul de tare, se prevedea că totuși va avea lipsă de ajutor.

La dorința Inaltului pacient directorul Hannia a desemnat câte 4 clerici din fiecare curs, de toți 12, cari câte 2 să străjuească câte 6 ore în apropierea bolnavului. Intre ei am fost numit și eu însoțindu-mă cu actualul protopop Andrei Ghidiu din Caransebeș. Acestui fenomenal bărbat îi voiu consacra, după cum mă va sluji memoria, mai multe capitole.

Șaguna și disciplina: Darul arhieresc l-a primit în Carlovit la Dumineca Tomii 1848, în memoria cărei zile s'a și dispus la Statutul organic din 1868 ca Sinoadele Eparhiale anuale să se convoace pe acea zi.

Trec peste marea adunare dela 3/15 Mai din Blaj, la care pe lângă S. Bărnuț, prin dibăcia și autoritatea Sa personală a exercitat un rol important.

Apreciind valoarea disciplinei, n'a ezitat să o introducă pe toată linia. La un moment dat, din cauza unei opoziții, l-a suspendat pe un timp scurt, chiar pe un asesor consistorial, Petru Bădilă.

Pe preoții, arătați cu greșeli, îi cita la reședință, le punea la dispoziție o chilie, și-i obliga să asculte prelegerile în Seminar. Un caz s'a întâmplat și pe timpul meu. Pe alt preot, după câteva zile de arest, chemându-l „ad audiendum verbum" l-a întrebat dacă promite că se va îndrepta. Răspunsul a fost acesta: Preasfințite! nu sânt Inger să nu greșesc, dar nici drac să nu mă pocăesc.

Marelui Arhiereu i-a plăcut răspunsul și l-a admis.

Șaguna avea două fraze predilecte. Când dojenea pe cineva cu aier de iertare, îi zicea „Du Kerl"; iar când îi arăta milă părintească, îl agrăia cu „fătul meu".

Șaguna și străinii: Sașii din Sibiu obișnuiți cu situația de umilință în care se aflau Românii alături de căpetenia bisericească, la inceput se purtau cu oarecare indiferență față de noul cap al bisericii românești. In curând atitudinea lor a trebuit să se schimbe în respect și admirație, mai ales după ce a dobândit și titlul de baron. Personalitatea maiestoasă, relațiunile sale de pretenie cu guvernatorul țării și cu generalii comandanți ai armatei, de regulă prinți, i-a ridicat autoritatea.

La anul 1857 s'a pus peatra fundamentală la Spitalul Public din Sibiu, la care act a participat și Impăratul Francisc Iosif I.

Se mai păstrează uneltele de zidărie: ciocanul și mistria, din metal prețios, de care s'a folosit împăratul. Atențiunea cu care l-a distins Impăratul cu ocaziunea acelei vizite în Sibiu pe Episcopul Șaguna, i-a mărit acestuia vaza.

De altcum și când călătorea la Viena, întreg orașul era anunțat prin ziare, iar Impărăteasa Elisabeta Il agrăia: „Vater Șaguna"!

Era un aspect de toată frumusețea când, mergând pe străzile principale, urmat la 3 pași de valetul său Simion, om robust, toată lumea i-se feria din cale, și dacă se întâlnea cu Primarul orașului, deasemenea voluminos, sau cu vre-un general, aceștia din depărtare se apropiau salutând pe Șaguna; iar sentinela dela Comanda generală, aflătoare atunci în piața mare, decum îl zăria, striga cât putea „Gewehr heraus" și se producea mișcare între soldați. Așa a fost Șaguna.

Șaguna bolnav: Aspectul intern din Reședință în acel timp a fost acesta: Dela intrarea în sala cea mare de primire, în partea opusă, între feresti, era așezată o masă cu 2—3 scaune. Pe ea se aflau două cărți voluminoase: Opul lui Simion Tesaloniceanu, și Biblia germană ilustrată de

la ei acasă, într'o limbă naţională, sub o conducere naţională; dacă n'ar fi fost înăbuşit catolicismul propoveduit de Columban care, venind din Irlanda, îi dădea o culoare mai naţională, încurajându-se apostolatul lui Bonifaciu, cel atât de aservit scaunului papal.

Curentul acesta din catolicismul german nu vrea altceva decât întoarcerea la vechea formă de organizare a bisericii care şi în apus a fost cum e acum în răsărit. Ştim că până spre veacul VIII existau în apus o serie de biserici independente, menţinând în aceasta vechea tradiţie apostolică. Abia dela Carol cel Mare încoace care şi-a întins domnia peste tot apusul şi cu care papa era aliat, aceste biserici sunt îngenunchiate cu desăvârşire de Roma, ajungând în situaţia în care sunt şi azi de a atârna în cele mai neînsemnate amănunte de instrucţiile dela centru.

Curentul acesta din Germania lui Febronius, Döllinger, Hefele şi a atâtor teologi mari cari au tins la o autonomizare a bisericii catolice germane, din Germania unde catolicismul a încetat de mult să mai fie atât de bigot aservit centralismului papal, nu e de altfel singurul. Guvernul iugoslav cere actual în tratativele pentru concordat cu scaunul papal, introducerea limbii naţionale în biserica catolică iugoslavă şi desigur o face aceasta cu asentimentul hotărât al catolicilor iugoslavi. In alte părţi se agită aceleaşi tendinţe.

Dacă mişcarea din sânul catolicismului german ajunge la roadele dorite — şi noi credem puternic în aceasta — vom asista la începutul unei noi epoci în istoria catolicismului: epocă în care se va face şi revenirea la matca veche în care s'a ţinut fără devieri biserica ortodoxă.

Dr. D. Stăniloae.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Cuvântarea M. Sale Regelui

Suveranul nostru, ctitor al culturii româneşti şi strajă neclintită a ţării, a rostit Duminecă seara, la inaugurarea aşa zisei Ora Naţiunii, la Radio, o cuvântare, vorbind dela Castelul Peleş din Sinaia.

Cuvântul regal, puternic îndemn la muncă, încredere şi optimism, menit să pătrundă adânc în sufletele tuturora, arată credinţele şi nădejdile poporului românesc, încercat atât de greu în cursul veacurilor.

M. Sa Regele grăeşte astfel:

„Sunt fericit că prin acest minunat mijloc modern al răspândirii gândului pot exprima întregului Meu popor toată nesfârşita Mea dragoste şi să afirm din nou că stau straje neclintită a intereselor României.

Multe şi nesfârşite griji apasă în fiece zi pe umerii acelora cari sunt sortiţi a veghia neîncetat la cârma Statului.

Este neîndoios că ţara noastră, ca mai toate ţările lumii, trece prin vremuri grele, — vremuri in cari se cere dela toţi, fără deosebire, răbdare şi încredere. Răbdare în decursul vremurilor poporul nostru a arătat că are; încredere, tot acest trecut atât de plin de zile de grea cumpănă, dar şi de zile de luminoasă glorie, ne arată că trebue să avem.

România este pornită pe calea ascendentă a desvoltării şi, ca în orce urcuş, sunt locuri în care povârnişul devine mai greu. Suntem astăzi la unul din aceste momente. Trebue să luăm dealul în piept şi să urcăm, să tot urcăm pe calea adesea grea a progresului.

De ce să ne uităm numai la lipsurile zilei de azi şi să nu ne aruncăm privirile asupra căii străbătute cu atâta trudă şi cu atâta muncă patriotică a acelora cari nu mai sunt între noi? Cu ochii aţintiţi asupra viitorului, să mai privim încă odată înapoi. Atunci sufletul oricărui român se va umplea de mândrie şi în ochii fiecăruia va sclipi lumina încrederii desăvârşite în destinele acestui neam.

Noi, aci, la marginea de răsărit a Europei, am fost zidul asupra căruia s'au prăvălit atâtea şi atâtea năvăliri şi noi am rămas aci neclintiţi, îndeplinindu-ne fără şovăire înalta misiune a destinului nostru istoric.

Poetul a zis: „Apa trece, pietrile rămân". Un lucru este cert: permanenţa poporului român.

Dar de aci nu trebue crezut că totul s'a făcut în ţara noastră. Sunt încă atâtea şi atâtea de îndeplinit pe toate tărâmurile.

Vreau încă să afirm că pe o temelie aşa de puternică, ca aceea a trecutului nostru, greutăţile de azi — şi oricâtă otravă s'ar răspândi, — nu pot să sape chiar fiinţa noastră.

Nu ai decât să treci ca fulgerul prin România şi îndată te isbesc nesfârşitele putinţi ale pământului. Datorla tuturor este de a munci fără preget pentru întărirea şi desvoltarea acestor bogăţii.

In această muncă trebue să domine doi factori: lipsa de gelozie între acei cari s'au înhămat la treabă, şi o sănătoasă ambiţie, nu pentru ei, ci pentru progresul ţării. Este atât de făcut, încât nu este îngăduit să se ciocnească interese personale, ci dimpotrivă în această operă de desvoltare, toate eforturile trebue să se pună umăr la umăr pentru un singur scop binecuvântat: desvoltarea şi întărirea patriei.

Din postul Meu de veghe nu cer altceva dela toţi decât ca fiecare să muncească cu cât mai puţin egoism pentru progresul ţării acolo unde el este convins că poate da cele mai folositoare roade.

Am mai spus-o odată: munca nu este numai suma unor energii cheltuite, ci este înainte de toate] o credinţă, o credinţă într'o realizare de folos obştesc.

Dacă neamul nostru a putut să treacă prin vitregia trecutului şi s'a putut spune că românul nu piere, acum, când greutăţile sunt cu mult mai mici decât acele pe cari ne învaţă istoria, cum să nu facem un progres rapid şi uimitor, când putem avea la îndemână atâtea mijloace moderne care să ne înlesnească munca?

Lozinca şi credinţa noastră a tuturor iubitorilor de ţară trebue să fie: muncă şi optimism. Căci să nu uităm „apa trece, pietrile rămân", greutăţile trec, şi realizările solide şi cinstite rămân".

Serbările semicentenarului Castelului Peleş. *M. Sa Regele exprimându-şi dorinţa ca membrii Sfântului Sinod să participe la sfânta slujbă de mulţămire de Luni 25 Septemvrie 1933, cu prilejul sărbărilor semicentenarului Castelului Peleş, I. P. S. Sa Patriarhul a învitat pe toţi PP. SS. membri ai Sinodului să ia parte, aducând fiecare odăjdiile arhiereşti.*

In protopopiatul Sf. Gheorghe a reînceput activitatea cercurilor pastorale.

In parohia Bătanii mari s'a ţinut, la 3 Septemvrie a c. cercul cultural preoţesc în cadrul unei frumoase sărbători. După sfânta liturgie a urmat sfântul Maslu pentru bolnavii veniţi din opt comune vecine. Răspunsurile la liturgie le-a dat corul tineretului din Augustin, condus, de învăţătorul Nicolae Săvuţ. La sfintele slujbe au luat parte pe lângă ortodocşi, mulţi reformaţi din partea locului. A predicat păr. Nicodim Belea despre credinţă. Corul şi-a dat concursul fără nici-o remuneraţie, numai cu scopul de a ajuta propaganda noastră. Membrii corului sânt români din comuna vecină, pe cari îi cheamă glasul sângelui, glasul fraţilor maghiarizaţi. A fost o zi de trezire a conştiinţei româneşti.

Pr. *I. G.*

Se pot comanda

Profesorii de religie şi cateheţii noştri sânt îndemnaţi să pună în mâna elevilor Sf. Scriptură, Noul Testament şi Psaltirea. Librăria Arhidiecezană are în depozit traducerea N. T. de Gala Galaction şi P. S. Nicodim. La comande de câte 25 exemplare se dă rabat de 25%, dela preţul original de 100 lei pentru N. T. şi 50 lei pentru Psaltire.

Consiliul arhiepiscopesc.

Organizaţi Oastea Domnului

Dorè. Spre dreapta era cabinetul de lucru, unde se afla Şaguna şi anume: dela uşe în stânga dealungul păretelui era biroul, astfel că lumina dela ferești venea, conform regulei din stânga. Dela uşă în dreapta era patul, iar la peretele din partea opusă dela uşă era aşezat un divan.

Ce faci fiule? Eu îmi pregătisem un caiet, pentru însemnări din cele două cărţi menite pentru noi. Tocmai isprăvisem explicarea Fericirilor, când şezând la masă cu dosul spre cabinet, mă trezesc cu o puternică apăsare de umăr şi cu o voce tot aşa de puternică întrebându-mă: Ce faci, fiule? Ridicându-mă am răspuns: îmi fac notiţe. Şi pentruce îţi faci notiţe? fu a doua întrebare. La care am răspuns: Fiindcă sunt convins, că în viaţa mea nu voiu ajunge să posed astfel de cărţi valoroase. Bine faci, fătul meu. — Atunci se mai putea purta pe picioare în ciorapi groşi, de aceea, călcând şi pe covoare groase nu i-am simţit apropierea. De atunci m'a mai chemat când şi când în cabinet.

Vezi domnule Doctor, ce copii am eu? Medic de casă îl avea pe Dr. Szabo, iar în timpul boalei l-a angajat şi pe Dr. Werner, cu bun nume în Sibiu. Ce medicamente şi ce alimente va fi folosit nu o ştiu, am văzut însă că I s'a servit ceai cu lapte. In ziua următoare, după cele descrise în capitolul anterior, când a venit Dr. Werner, am fost chemat în cabinet şi provocat să cetesc din notiţele ce le făcusem în ziua premergătoare din Biblie. Neamţ bun cum eram, notiţele deşi cu text prescurtat, totusi au eşit bine. Atunci Şaguna evident satisfăcut a zis: Vezi dle Dr. ce copii am eu?

Alte conversaţii: La mişcarea revoluţionară din 1848/9 dinastia monarhiei a părăsit Viena şi s'a retras la Olmütz. Adunarea din Câmpul libertăţii a ales mai multe deputaţiuni, dintre care cea care avea să se prezinte Impăratului, era să fie condusă de Şaguna.

Acesta nu cuteza să treacă prin Ungaria, fiindcă Koşuth declarase că pe toţi Românii cari au luat parte la revoluţie îi iartă, afară de Şaguna. Astfel acesta a luat drumul prin Principatele române. La o hulă caii n'au putut urca careta. Atunci câţiva Mărgineni cari mergeau la turmele lor de oi, aflându-se în apropiere, au ajutat cu caii lor de au scos trăsura deasupra. Povestind acest episod, Marele Arhiereu şi-a reamintit cazul şi cu mirare m'a întrebat de unde le ştiu acestea? I-am răspuns că dela un ţăran fruntaş din comuna mea natală Tilişca, care însuşi a dat ajutor cu calul lui şi îşi ţine de mare fericire că a văzut deaproape şi a putut să facă un mic serviciu Mai Marelui bisericii.

Altădată I-am povestit că eu auzind vorbindu-se de vestitul Dr. Grigorie Pantazi mi-am adus aminte că eu ca copilaş l'am văzut în Tilişca la înmormântarea unui fruntaş, ţinând o predică de rost.

Şaguna s'a înduioşat şi cu ochii scăldaţi în lacrămi arătând spre o poză pe părete, a zis: uite fătul meu, chipul lui. Am regretat şi regret şi acum că I-am împrospătat durerea, Mă gândesc că aşa a lăcrămat şi Domnul Hristos la mormântul prietenului său Lazăr.

Păstrez circulara Nr. cons. 37 din 25 Ian. 1845 prin care i-a format un Monument prin o Fundaţie cu 2000 flor. mon. conv. care să fructifice o sută de ani, apoi din camete să se ajute protopopii şi preoţii.

Altădată mi-a zis: Fătul meu, tu în vara aceasta vei termina studiile aici, apoi te voi trimite la şcoli mai înalte în străinătate. Dacă I-am răspuns, că părinţii mei n'au mijloace materiale ca să poată cheltui, şi fiind bătrâni aşteaptă să-i ajut eu. Atunci mi-a zis: Nu cheltuesc părinţii tăi cu tine, ci cheltuesc eu, că te ţin ca pe copilul meu. Apoi încât priveşte învoirea părinţilor, să vie tatăl tău să vorbesc eu cu el, că fericirea copiilor e şi a părinţilor. — Dar morbul a început să se agraveze...

Când am fost eu de gardă, afară de medic L-a cercetat odată căpitanul Stezar Inspectorul Seminarului şi secretarul Frateş.

Acesta i-a comunicat că ministrul preşedinte prin o scrisoare autografă îl roagă să intervină ca fiul său să răuşească a fi ales deputat în cercul Mercurei. Răspunde-i, i-a zis, că eu nu mă amestec în astfel de treburi.

Şaguna mort: In timpul din urmă morbul Inaltului pacient s'a agravat din zi în zi tot mai tare, astfel că nu s'a mai putut purta pe picioare şi a căzut bolnav la pat. Sâmbătă în 16 28 Iunie 1873 înainte de amiazi când am fost eu cu soţul meu de rând, intrase în agonie. Seara la ora 6 colegii cari ne-au succedat, au adus vestea că a sucombat.

O desnădăjduire generală, o presiune neobişnuită părea că domneşte în atmosferă şi apasă asupra tuturor, un simţ nedesluşit de părăsire a cuprins inimile noastre în zilele acelea: era nemărginitul gol ce l-a lăsat marele bărbat, stâlpul bisericii noastre, fala neamului românesc... In situaţie cam analoagă, îmi închipui eu, se vor fi aflat Apostolii, văzându-se singuri, fără ajutor, în mijlocul duşmanilor, după înălţarea Invăţătorului lor la ceriuri.

Incheiu acest capitol pecetluindu-l cu două lacrimi fierbinţi ca prinos pentru Acela, care voia să mă crească „ca pe copilul său".

Inmormântarea: După priveghiurile prescrise, Mercuri în 30 Iunie convoiul a însoţit pe mortul până la casarma cea mare. Aci s'a urcat călugărul Gherman în trăsură, iar coriştii, între cari eram şi eu, cu profesorul nostru D. Cunţan ne-am suit în căruţe şi am însoţit carul mortuar la Răşinar. Eu şi cu părintele Cunţan am fost încvartiraţi la părinţii prietenului meu, Ioan N. Ciucean, medicinist în Bucureşti.

In ziua următoare, Joi 21 Iunie (3 Iulie) 1873 s'a făcut înhumarea. Profeţia Sa: „Când vă veţi întoarce dela groapa mea, veţi cunoaşte pe cine aţi pierdut" s'a împlinit. Au cunoscut, cunoaştem şi acum după 60 de ani, şi vor cunoaşte şi urmaşii noştri din neam în neam! —

*

Am reprodus cele scrise de părintele Munteanu despre marele Arhiereu, pentrucă despre bărbaţii providenţiali, cum a fost Mitropolitul Şaguna, nici odată nu se scrie prea mult.

Probleme, fapte, comentarii

Sărbătoarea unui ilustru savant român. — La congresul de neurologie şi psihiatrie, ţinut Duminecă în Sibiu, în prezenţa unui mare număr de medici din ţară şi din străinătate, a fost sărbătorit renumitul profesor *Dr. Gh. Marinescu.* Preşedintele congresului, dl Dr. Gh. Preda, exprimă omagii călduroase sărbătoritului profesor, în numele congresiştilor. P. S. Sa arhiereul vicar Vasile aduce prinos de recunoştinţă ilustrului savant, în numele bisericii noastre ortodoxe, arătând analogia ce există între misiunea de preot şi aceea de medic, în domeniul social.

Mai vorbesc şi alţi oratori.

Tuturora le răspunde dl profesor Dr. Gh. Marinescu, zicând: Munca este o nobilă risipă de energii, ear rostul omului este să capteze aceste energii în folosul civilizaţiei. Dacă oamenii politici — spune sărbătoritul — ar depune în slujba *ştiinţei* o mică parte din ceeace depun în celalalt domeniu, progresul realizat de ştiinţă ar fi uimitor.

Congresiştii au discutat interesante probleme şi au ţinut instructive conferenţe.

*

Invăţământul religios în şcoalele secundare şi primare. — *Intr'o bogată expunere a dării de seamă, făcute de secţia culturală a consiliului eparhial al arhiepiscopiei Chişinăului pe anul precedent,*) la capitolul* **Invăţământul religios** *se arată că secţia culturală ţine strâns contact cu «Frăţimea profesorilor de religie din şcoalele secundare». Darea de seamă constată, că nu e de ajuns ca programa şcoalelor* **secundare** *să fie severă şi bogată pentru predarea învăţământului religios în şcoalele secundare, ci trebue ca şi profesorii cari o predau să fie plini de zel şi iniţiativă. Profesorul de religie este trimisul bisericii în şcoala secundară respectivă. El are o misiune de încredere şi onoare din partea bisericii. I se cere deci, să şi-o îndeplinească din toată inima, cu toată convingerea. Căci, să nu se uite, că dacă azi avem în ţară intelectuali în deminţăţi şi funcţii înalte, cari activează în rândul masonilor, ateiştilor sau sectarilor, precum şi dacă avem o însemnată grupare de indiferenţi religioşi, aceasta se datoreşte în parte, credem, unor defecte în mijloacele şi modul de predare al religiei în şcoala în care adulţii intelectuali de azi erau elevi ieri. —*

La învăţământul religios, în şcoalele **primare,** *se fac următoarele observări:*

Invăţământul religios în şcoalele primare a dobândit o deosebită însemnătate, prin câştigarea legală a punctului de vedere bisericesc, anume de a se preda obiectul religiei numai de către preot. Deşi preoţii predau religia în şcoli şi înainte de această lege, câştigul în votarea legii dlui profesor N. Iorga, fost prim-ministru şi ministru de instrucţie, pentru modificarea articolului 61 din legea învăţământului primar, are mare efect.

Modificarea articolului 61 din legea învăţământului primar a adus ca prin minune şi stingerea neînţelegerilor dintre preoţi şi învăţători, aceşti doi importanţi factori culturali începând a lucra în pilduitoare armonie pentru progresul bisericii şi al şcoalei; rarele neînţelegeri cari au mai dăinuit în 2—3 parohii izolate, secţia culturală s'a străduit şi a isbutit să le aplaneze pe cale paşnică, astfel că azi ne putem bucura de bunele raporturi dintre preot şi învăţător. Avem bună nădejde că întrarea preoţilor în învăţământul primar va aduce un mare serviciu bisericii. Se cere însă muncă şi abnegaţie din partea tuturor catehetilor.

*

Din protopopiatul Haţegului. — **In preajma sărbătorii „Inălţării sfintei Cruci", atât credincioşii parohiei centrale a Haţegului cât şi cei din tract, au avut clipe neuitate de reculegere sufletească.**

In zilele de 11—12 Septemvrie P. C. protopop I. Ciocan, în fruntea unui grup de 20 credincioşi din parohia centrală şi jur, au cercetat sfintele *mănăstiri* **din Lainici, Polovraci, Horezu, Bistriţa şi Curtea de Argeş, unde s'au închinat cu toată pietatea, în locaşuri ridicate de evlavioşii Domnitori ai ţărilor româneşti.**

Grupul, condus de P. C. protopop, în ziua de 13 l. c., vizitează apoi *catedrala* **mitropolitană din Sibiu, în centrul ortodoxismului din Ardeal.**

Intorşi acasă, la Haţeg, în ziua „Inălţării sfintei Cruci", după sf. liturghie păr. protopop cu toţi credincioşii înalţă rugăciuni fierbinţi Atotputernicului care i-a învrednicit să viziteze aceste sfinte locaşuri.

La chemarea părintelui protopop, în Dumineca de 17 Septemvrie des de Dimineaţă cete-cete din *«Oastea Domnului»* **sosesc cu steagurile în cântece cucernice la biserica din Haţeg. Preoţimea din partea locului a făcut mărturisirea ostaşilor. S'a slujit în sobor sf. liturghie, în cursul căreia, cu meditaţia rostită de păr. I. Buligan, toţi ostaşii s'au împărtăşit cu sfânta cuminecătură.**

In biserica plină de credincioşi, era de faţă şi tinerimea şcoalelor primare şi secundare din Haţeg. După sf. liturghie, s'a făcut serviciul divin de începutul noului an şcolar, cu potrivite cuvântări pentru şcolari şi părinţii lor.

La ora 3 d. a. s'a desfăşurat un cortegiu impresionant. Ostaşi şi alţi credincioşi în frunte cu preoţii liturghisitori au ieşit la crucea din marginea oraşului, aici după sfinţirea apei şi stropirea cu apă sfinţită, ostaşii execută frumoase cântări şi recitări religioase. Pr. Ilie Ştefanie vorbeşte despre „Cinstirea sfintei Crucii", ear de încheiere părintele protopop arată rolul şi chemarea Oştii Domnului, îndemnând poporul să se înscrie în număr cât mai mare în oaste; pe ostaşi îi îmbărbătează în activitatea lor şi-i îndeamnă la păstrarea neschimbată a credinţei strămoşeşti.

Sărbătoarea a lăsat adânci urme în mintea tuturor participanţilor cari au jertfit o zi pentru edificarea sufletelor lor.

Asistent.

*

Mişcarea *pornită la Sibiu, prin întemeerea Oştii Domnului, a prins în scurtă vreme puternice rădăcini şi în Basarabia, transformându-se într'o măreaţă clădire creştină ortodoxă.*

Despre această mişcare, ce ţinteşte la reînvierea vieţii creştineşti de odinipe temeiul sfitei Scripturi, sfintei Tradiţii şi operele sfinţilor Părinţi, conducătorii Oştii Domnului din Chişinău, Pr. P. Grosu şi Pr. M. Cercel, în darea de seamă despre activitatea societăţii religioase, raportează între altele:

«Oastea Domnului» este o înfrăţire creştinească în adevăratul înţeles al cuvântului; membrii ei sânt toţi deopotrivă ca creştini — şi tânăr şi bătrân, şi bogat şi sărac, şi învăţat şi neînvăţat. Aici se pot vedea stând de vorbă pe chestiuni duhovniceşti doctori în teologie, magistraţi şi funcţionari, până la ţăranul neînvăţat. Şi ce este mai de căpetenie, că «Oastea», cu îndemnurile şi îndeletnicirile ei, trezeşte în toţi setea de a învăţa să citească, pentruca să se poată mai apoi orienta în sfânta Scriptură şi alte cărţi. Şi acest lucru nu rămâne numai ca o dorinţă trezită şi atât, ci se înfăptueşte chiar. Aşa, fraţii ştiutori de carte îşi dau osteneala şi învaţă pe cel neştiutor. Şi aceasta cu ce scop? — „Pentru slava Domnului" vor răspunde ei la întrebare. Aici în mijlocul acestei „Oşti", se poate vedea că într'adevăr înaintea lui Dumnezeu toţi sântem la fel. Prin urmare, în rândurile „Oştii" poate intra ori şi ce creştin cu gând frumos, unindu-se întocmai celor cerute de rânduielile «Oştii».

Incă prin anul 1926—1927 centrul «Oştii» dela Sibiu număra în Basarabia, în diferite locuri, peste 50 de ostaşi.

Felul de a trăi al acestor câţiva ostaşi, de a fi altfel decât restul oamenilor în gesturi şi purtări, a făcut ca lumea să-i ia în seamă. Şi iată, în curând aceşti câţiva au început a avea urmaşi. Şi în sfârşit, pe la finele anului 1931, grupa, «Oştii» dela Chişinău număra un total de 10 membri cu făgăduinţe şi cam tot atâţia cari făceau ucenicia.

Ajunşi la aceasta, «ostaşii» de aici se întăresc şi mai mult în râvna lor, atunci când sfântul Sinod aprobă această mişcare, cu condiţia ca „ostaşii" să fie pretutindeni conduşi de preoţi.

Cu începere dela 1 Martie 1932, lucrarea „Oştii" din Chişinău porneşte cu paşi mai iuţi. Indată s'a căutat a se face o organizare a „Oştii" atât internă cât şi externă, lucru care sa isbutit în scurtă vreme, cu marele sprijin al conducătorilor binevoitori dela secţia culturală a consiliului eparhial, Chişinău.

Aşa s'a pus începutul conferinţelor la 4 April 1932 şi durează, cu voia lui Dumnezeu, până astăzi.

La început aceste conferinţe erau cercetate numai de către ostaşi, şi tocmai mai târziu au început a le frecventa în număr satisfăcător şi alţi creştini, aşa încât, începând cu câte 10 ascultători, am ajuns ca astăzi, în unele zile, sala cea mică să fie neîncăpătoare.

De multeori conferenţele acestea sunt vizitate de unii părinţi cari vin din pro-

**) A se vedea: Lucrările Adunării Eparhiei Chişinăului, sesiunea 22—23 Mai 1933. Un volum de 235 pagini.*

Autobiografia continuă apoi cu întrarea în viaţă ca învăţător, preot şi protopop, cu interesante amănunte şi închee cu următorul episod:

O distincţie rară: La audienţa din 24 Septemvrie 1928 I-am înmânat I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan două cărţi de onoare: Monografia comunei Gura-Râului, lucrată de mine, şi o colecţiune de Proverbe poporale, de secretarul consistorial Dr. Elie Cristea, acum Patriarhul Miron, la care colecţiune am colaborat şi eu. Le-a primit cu plăcere. Referitor la Monografie s'a exprimat că o cunoaşte din Biblioteca Arhiepiscopească. Lucrul se explică aşa:

In 23 Septemvrie 1900, preziua sfinţirii şcoalei din Gurarâului, săvârşită de I. P. S. Mitropolit Meţianu, I-am predat cartea, în aceiaşi zi o a şi cetit, fiindcă în ziua următoare, înainte de începerea actului sfinţirei, onorându-ne cu înalta Sa vizită, mi-a reprodus câteva date din ea: Atâtea jugăre de păşune, de pădure şi altele. Cărticica o va fi depus apoi în bibliotecă.

După scurtă discuţie asupra proverbelor ridicându-mă şi voind să ies, mi-a făcut semn să mai rămân, şi intrând în cabinetul de lucru s'a întors în curând cu un exemplar din cartea „Biserica neamului şi drepturile ei", clasicul discurs rostit de I. P. S. Sa în şedinţa din 27 Martie 1928 a Senatului la proiectul de lege a cultelor, şi sărutându-mă mi-a predat-o zicând: „Sfinţia ta eşti cel dintâi preot căruia îi fac un astfel de dar".

Ajuns acasă am cetit pe prima gagină următoarea dedicaţie:

„Iubitului meu protopop în p. Ioachim Munteanu, vrednicului slujitor la altarul Domnului. **Nicolae** m. p., mitropolitul Ardealului".

*

Recomandăm preoţimei noastre să-şi procure şi citească această autobiografie, căci va afla şi învăţa multe lucruri folositoare, demne de urmat.

Teosofia şi gnoza

III

Deosebirea fundamentală între creştinism şi teosofie constă în aceea că unul e religia harului, pe când cealaltă nu cunoaşte harul. Concepţia teosofică despre lume poartă pecetea legii, iar nu a harului. Calea pe care o mărturiseşte teosofia şi pe care o urmează teosofii, este numai aceea care duce de jos în sus. Omul natural face sforţări supraomeneşti pentru a ajunge în lumile spirituale; el urcă treptele unei scări întunecoase. Dar nici o rază nu-i luminează de sus acest drum croit prin beznă. Omul merge spre lumină prin prăpăstii întunecoase, fără să primească nici un sprijin.

Soarta omului e în mâna legii nu a harului. Acest naturalism atinge chiar adâncimea vieţii duhovniceşti şi a celei dumnezeeşti. Dreptatea se identifică cu legea aceasta naturalistă, cu legea naturii spirituale. Karma e tocmai una din legile acestea ale destinului omenesc, dinaintea căreia omul nu poate scăpa, trebuind să răscumpere prin reîncarnările sale fără sfârşit din viitor urmele reîncarnărilor sale din trecut. Trecutul se întinde până la nesfârşit înaintea omului, nu-l poate învinge. Karma e pedeoparte legea naturală a evoluţiei spirituale, care arată că destinul omului e sub puterea legii şi nu se bucură de har; iar pe de altă parte, e legea dreptăţii, răsplata cuvenită, recolta a ceeace ai semănat, ispăşirea a ceeace ai comis. Pentru conştiinţa teosofică, legea naturală se identifică cu cea morală.

Puteţi privi sub un unghiu sinistru şi şi deosebit de întunecos perspectiva acestor transmigraţiuni şi evoluţiuni; cu toate acestea doctrina teosofică însăş e bazată pe ipoteza optimistă ce admite în evoluţia naturală a lumilor spirituale manifestarea unei legi echitabile, triumful unei dreptăţi cosmice şi divine. Teosofia nu vede năvălirea răului liber şi iraţional în viaţa lumii; şi tot aşa nu vădeşte dorinţa de a fi eliberată prin har. Totul se câştigă prin muncă, nimic nu se acordă pe nimic. Harul e gratuit, un alt lucru neînţeles şi neadmis de teosofie. Dreptatea Karmică, subordonând pe om evoluţiei cosmice naturale, neagă şi prisosul creator. Natura omenească nu-i chemată la creare, ci la desvoltare, la evoluţie, la ispăşirea trecutului în viitor.

Creştinismul se deosebeşte în toate acestea de teosofie, căci el e religia harului prisositor şi gratuit. In taină mântuirii se depăşeşte legea şi dreptatea karmică a destinului uman. Creştinismul e religia dragostei; el birue şi legea naturii şi cea a dreptăţii. Omul care s'a comunicat cu taina mântuirii, care a primit pe Hristos în el şi care ia parte la înomenirea lui Hristos, nu mai poate fi supus legii karmice, nu mai poate fi constrâns să ispăşească trecutul, să-l depăşească prin transmigrări nesfârşite, printr'un proces lung de dreptate conform legii. Tâlharul de pe cruce, care a cerut într'un elan spontan ajutorul lui Hristos, nu mai e subordonat legii şi îndreptării karmice; el a ajuns dintrodată la capătul căii spirituale, pe care nu ar putea-o atinge altfel, după legea evoluţiei şi a dreptăţii, decât trecând printr'o serie nesfârşită de incarnări. El care a trăit o viaţă de păcătos şi criminal, va fi împreună cu Hristos în rai, în sânul Tatălui ceresc.

Din punct de vedere teosofic, soarta tâlharului din evanghelie nu se poate concepe, deşi teosofii întrelasă câteodată să se vadă posibilitatea unei reduceri din Karma. In soarta acestui tâlhar, legea aceasta se abroagă. Cea mai adâncă natură a creştinismului rezidă în această desfiinţare a Karmei, în triumful câştigat de har asupra sorţii omului supuse legii. Creştinismul scoate pe om de sub puterea timpului şi a proceselor trecătoare, în vreme ce teosofia îl menţine tot acolo. Nu există carte teosofică în care să afli, nu soluţia problemei relative la timp şi la veşnicie, dar nici măcar punerea acestei probleme. Teosofia ţi se pare că cunoaşte infinitul fără să cunoască însă veşnicia. Omul rămâne despărţit de Dumnezeu, de nesfâr-

vincie și cari, stând până la urmă, plecau convinși că „Oastea“ este o lucrare bună și sănătoasă.

Avem încrederea că dacă prin parohiile noastre s'ar înființa câte un grup al „Oștii“ — ea ar aduce un mare și real folos bisericii, țării și preoțimei. Chestiunea sectanților ar dispare treptat, fiindcă sectantul totdeauna ar vedea în fața sa un creștin convins, cu Biblia în mână apărându-și credința strămoșească. Este greu de redat pe hârtie, cu amănunțime, toate foloasele ce le poate aduce «Oastea», condusă cu chibzuință. De aceea credem că este nepotrivit să se asculte bârfelile unora, chiar în presă, și mai cu seamă să polemizăm cu ei.

Meditație

Fericiți cei drepți în calea lor. [Psalm 119, 1].

Indată ce lași răul pentru bine, inima, simțind spontan că și-a aflat calea, cântă cântarea de bucurie. Și ce cântare! Poți tot iubi muzica maeștrilor mari, Beethowen, Mozart, — există o muzică superioară acestora, mai dulce inimii omului, aceea pe care-o cântă vocea internă în ceasul când toate merg bine.

Adu-ți aminte. Odinioară rezistai ispitei, erai nesocotit de ceilalți și, seara, în timp ce te preumblai, stelele-ți păreau mai frumoase, aerul mai îmbalzamat, viața mai zimbitoare... era cântarea lăuntrică, cu refrenul său binecunoscut: E bine, e bine. Și această muzică — o minune! — nu obosește nicicând. Ea veselește pe moșneag și pe tânăr.

Și-apoi, acest izvor de bucurie, care este o conștiință curată, ne stă mereu la dispoziție, nimic și nimenea nu ni-l poate fura, nici a-i tulbura melodia, nici a-i diminua farmecul; da, conștiința dreaptă este refugiul sigur al fericirii omului,

Cunoști cu siguranță acest glas lăuntric și cântecul său. El este trăsătura de caracter a omului prin excelență. Dar tu suferi, și ai dreptate, de notele discordante și neclare pe care le dă adesea.

Iată: apropie-te de principiul său, Hristos, după cuvântul poetului: «Conștiință a conștiințelor noastre", și-atunci sufletul tău restaurat, refăcut, va fi progresat în gingășie, în fermitate, în desăvârșire.

Trimite-ne, Doamne, o conștiință nepătată, căci numai în măsura cât sufletul ne va fi curat, vom fi în stare să ne bucurăm de pace și de sfințenie.

(După text francez).

Pr. G. Secaș.

Nr. 7991—933.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că văduva după părintele Eremia Bucșa din Roadeș, decedat în 26 Iulie 1933, în baza § 5 din regulementul fondului de ajutorare preoțesc a ridicat dela Cassa arhidiecezană în numărar fără nici o reținere ajutorul preoțesc de Lei 30.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, va pleca Duminecă în 24 Septemvrie a. c. la Sinaia, spre a lua parte la serbările semicentenare dela Castelul Peleș.

Examenele de bacalaureat din sesiunea de toamnă se încep Luni în 25 Septemvrie,

Adunarea generală de constituire a *Asociației presei poporale* din Ardeal și Bănat e convocată pe ziua de 24 Septemvrie 1933, la Cluj, în sala Astrei, Calea Moților 76. Directorii și redactorii gazetelor populare sânt rugați a participa neapărat la adunarea de constituire, pentru a fi prezent numărul de fondatori cerut de lege.

Pe baze creștinești. Ministrul de răsboi al Austriei, Vaugoin, într'un discurs ținut de curând la Viena, a subliniat că noul stat austriac va fi clădit pe baze creștinești și corporative, și guvernat numai de austriaci. In concluzie ministrul spune, că Austria se pune sub protecția sfintei Fecioare, declarând că de aici înainte drapelele naționale vor fi împodobite cu panglici purtând imaginea Maicii Domnului.

† Susana Manițiu născ. Dumitru, soția parohului ortodox român Nicolae Manițiu, din Vurpăr, protopopiatul Sibiului, după lungi și grele suferințe și-a dat sufletul în mânile Creatorului în 14 Septemvrie 1933, în etate de 63 ani. Inmormântarea decedatei s'a făcut în 16 Septemvrie în comuna Vurpăr. Odihnească în pace.

CĂRȚI ȘI REVISTE

„Poporul Românesc“. A apărut: Nr. 14 din 15 Septemvrie a. c. cu bogat material pentru cultura generală a sătenilor și muncitorilor dela oraș. Semnează articole dnii Dr. I. Gheorghiu profesor universitar, Dr. C. Samson, I. Gr. Oprișan, Ilie Gheorghiu profesor, ș. a. O rubrică bogată de știri felurite complectează numărul. — Foaia apare de două ori pe lună. Se abonează cu Lei 120 pe an în *Gara Chitila*, județul Ilfov.

Poșta redacțiunii

Dlui *T. B.* în *C.* Numerii ceruți s'au trimis. Retipărirea nu se face.

Nr. 8582—933 Școl.

Concurs repetit

La secția de fete a școalei normale ortodoxe „Andrei Șaguna“ din Sibiu, este vacant postul de medică.

Medicele doritoare de a-l ocupa, vor înainta cerere *Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia și Sibiu*, în Sibiu, până la 1 Octomvrie a. c. cu dovada, că sunt romînce de religiunea ortodoxă.

Sibiu, 11 Septemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 323—933. (52) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Lupu,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Sesie parohială 24 jugăre arător și fânaț.
3. Stola uzitată.

Reflectanții la acest post de p ⁊ oh au să-și înainteze cererea instruată cu documentele necesare în terminul deschis, la oficiul protopopesc Mercurii, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul, dupăce va fi primit autorizația dela I. P. S. Sa arhiepiscopul.

Mercurea, 5 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Nr. 60/1933. (25) 3—3

Concurs

Parohia ort. rom. din **Bulzeștii-de-sus,** publică concurs cu termin de 15 zile, dela prima apariție în Telegraful Român pentru următoarele lucrări:

1. Acoperirea turnului bisericii, cu tinichea.
2. Repararea caselor parohiale.

Concurenți pot efecta și prelucrări separate. Licitația se va ține în 24 Sept. c.

Condițiile de plată și efectele tip se pot vedea la oficiul parohial.

Bulzești, la 4 Septemvrie 1933.

Preot **Gavriil Simedrea.**

Sobe de teracotă

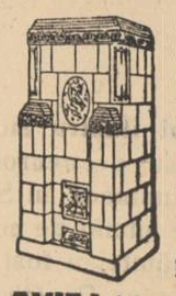

execută prompt și conștiențios, cu prețuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
maestru sobar
SIBIU
Piața Prințul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoștința On. Public din oraș și împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în **Piața Prințul Carol 24**

Rog binevoitorul sprijin! (13) 7—10

În curând va apărea în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane — și ca Nr. 2 din **Seria Teologică** *— monografia Părintelui diacon* **Nicolae I. Popoviciu,** *întitulată:* **„EPICLEZA EUHARISTICĂ“.**

Nr. 277/933. (51) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei I-a **Ludoșul-mare** de cl. I, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Venitele sânt:

1. Cele fasionate în coala B și întregirea dela stat.
2. Sesie parohială 5 jug. fânaț, pe hotarul comunei Gusu.
3. Stolă legală.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze în termen cererile instruate cu documentele necesare la oficiul protopopesc al Mercurii, anexând încuviințarea de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc, și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 27 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Păcurariu
protopop.

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 12^{20}, 15^{05}	8^{35}, 17^{20}, 22^{55}
Brașov, Făgăraș	5^{30}, 12^{55}, 19^{20}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	6^{10}, 13^{40}, 19^{51}	7^{28}, 14^{55}, 21^{00}
Copșa-mică	3^{05}, 9^{50}, 13^{21}, 16^{54}, 23^{25}	4^{32}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{01}
Ocna-Băi	8^{00}, 11^{15}, 19^{00}	9^{00}, 12^{15}, 20^{55}
Peatra-Olt, Buc.	9^{55}, 15^{00} (ac.), 17^{20}, 20^{00} (ac.)	16^{30} (ac.), 22^{45}, 9^{55} (ac.), 12^{07}
Sighișoara, Agn.	5^{55}, 17^{40}	16^{55}, 8^{00}
Vurpăr	17^{40}	8^{00}

știtul procesului cosmic; el nu poate comunica imediat cu veșnicia, cu viața divină, el rămâne înlănțuit în viața lumii.

Biserica creștină pune pe om în fața lui Dumnezeu și-i ușurează calea ce-l duce spre comuniunea cu El. Calea aceasta se deschide înainte de toate în rugăciune. In trăirea aceasta omul se află în fața lui Dumnezeu fără mijlocirea ierarhiilor și a evoluțiilor; el iese din timp ca să intre în veșnicie, părăsește viața lumii ca să pătrundă în viața Dumnezeirii. Trăirea comuniunii cu Dumnezeu, stabilită prin rugăciune, nu se poate explica teosofic. Rugăciunea pentru ea primește un înțeles cu totul deosebit, ea nu-i decât o formă de meditație. Subordonând pe om evoluției cosmice, refuzându-i lumina desăvârșită smulsă din veșnicie, teosofia face de neînțeles sensul, Logosul vieții universale și omenești. Sensul nu decurge din evoluție, ci evoluția presupune un sens ce planează deasupra oricărui proces trecător, precedându-l. Lumina trebue să fie pe drum înainte, nu înapoi, căci trebue să lumineze drumul pe care-l urmează omul. Teosofia duce pe om pe calea unei evoluții cosmice, sensul căreia nu-l poate explica, și care rămâne ascuns și nu-i cunoaștem ținta. Dacă lumina nu-i decât la capătul evoluției nesfârșite, ea nu luminează drumul și nu-i poate explica sensul. Omul rămâne astfel o unealtă a agenților cosmici pe cari nu-i înțelege. Logosul fiind el însuș unul din acești agenți, nu domină de loc procesul cosmic și omul n'are nici o posibilitate să comunice cu el. Dar sensul nu se câștigă decât în veșnicie, el nu se poate concepe într'un nesfârșit în care e înghițit totul. I se ia omului punctul de sprijin în veșnicie, îl implânți astfel numai într'un timp nesfârșit. Lipsa harului în teosofie face neînțeles sensul lumii și sensul vieții omenești. Dece și pentru cine să parcurgă omul drumul său de evoluție? La dreptul vorbind, teosofia nu cunoaște revelația, și aceasta determină toate particularitățile ei.

Creștinismul e mai puțin optimist pentrucă recunoaște principiul irațional al răului în lume și pentrucă nu presupune că legea evoluției spirituale e în mod necesar bună. Dar el e cu mult mai vesel și luminos decât teosofia, pentrucă are credință în vestea cea bună a mântuirii de rău și a venirii împărăției lui Dumnezeu. Noțiunea acestei împărății nu joacă nici un rol în doctrina teosofică. Eshatologia nici măcar schițată nu e (în teosofie), deoarece Karma, evoluțiile și incarnările nesfârșite și chiar unirea cu divinitatea impersonală, nu dau nici o soluție la soarta finală a omului. Pentru conștiința teosofică mântuirea par'că nu s'a împlinit, sau cel puțin nu leagă de ea mai multă importanță decât conștiința hindușilor, deși teosofii trăesc într'o epocă creștină din viața lumii. Pentru ei lumea rămâne sub vraja magiei, a necesității. Concepția lor despre lume e magică, nu mistică. Teosofia e o reacțiune în lumea creștină cu principii spirituale precreștine, dar fiincă e un sincretism, cuprinde în ea și elemente de creștinism, dar deformând inevitabil noțiunile creștine „om“, „libertate“ și „har“. Teosofii desigur vor considera ca inexactă o astfel de interpretare a doctrinelor lor. Ei vor încerca să dovedească că teosofia învață o veche înțelepciune divină, anterioară oricărei evoluții a lumii noastre, știința marilor inițiați, cari au condus întreagă această evoluție. Obiecțiile acestea le cunosc de mai înainte, dar nu mă vor putea face s'admit că rostul evoluției universale i se descopere astfel omului și-i croește drumul pe vecie. Referirea lor la o înțelepciune veche și aceea a marilor inițiați e un gest de autoritate, al cărui secret numai ei îl știu.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXXXI — Sibiu, 30 Septemvrie 1933 — Nr. 66

Telegraful R[illegible]

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român

Str. Şaguna 8 — Sibiu

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Nr. 357—1933 M.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş.

Preasfinţitilor fraţi Episcopi, Venerabilelor consilii eparhiale, onoraţilor deputaţi congresuali, iubitului cler şi popor din mitropolia Noastră, dar şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi binecuvântarea Noastră arhierească.

Având în vedere dispoziţiile Art. 38 din Legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe române şi dispoziţiile §§-ilor 151 şi 152 din Statutul organic votat în congresul naţional-bisericesc din 1868, convocăm şi prin aceasta declarăm convocat congresul naţional-bisericesc al mitropoliei noastre în sesiune ordinară în biserica catedrală din Sibiu, pe ziua de 14 Octomvrie a. c., ora 9 a. m. în care zi, după terminarea serviciului divin, va urma imediat deschiderea congresului şi vor începe lucrările lui, conform regulamentului intern.

Dat în reşedinţa Noastră arhiepiscopească mitropolitană din Sibiu, la 27 Septemvrie 1933.

(ss) NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Intregirea scaunelor episcopale

Biserica autocefală ortodoxă a României are astăzi vacante *trei* scaune de episcopi:

unul în eparhia *Huşilor*, din mitropolia Moldovei, unde episcopul Iacov Antonovici a trecut la cele veşnice în 31 Decemvrie 1931;

al doilea în eparhia *Cetăţii Albe*, din mitropolia Basarabiei, unde episcopul Justinian Teculescu a răposat în 16 Iulie 1932;

al treilea în eparhia *Caransebeşului*, din mitropolia ardeleană, unde episcopul Iosif Traian Badescu a încetat din viaţă în 11 Iulie 1933.

Deşi în Statutul de organizare a Bisericii ortodoxe române se dispune lămurit, în Art. 121, pentru cazuri de vacanţe a scaunelor episcopale, „*ca alegerea noului episcop să se facă neapărat în interval de trei luni*“, totuşi această dispoziţie a legii a rămas desconsiderată şi, până astăzi, nu s'a convocat nici un colegiu electoral bisericesc în vederea întregirii scaunelor episcopale.

Pentru convocarea colegiului electoral, chemat să desemneze pe noul episcop al eparhiei văduvite din mitropolia Ardealului, organele noastre conducătoare şi-au ridicat glasul la timp, intervenind pentru respectarea exactă a prevederilor din Statut.

Nu ştim încă, ce fel de resultate au obţinut intervenirile, chemate să curme agitaţiile îndreptăţite, produse în urma regretabilei întârzieri a convocării colegiului electoral.

Constatăm însă din nou, că înaltele posturi de ierarhi nu pot fi lăsate cu lunile, unele chiar cu anii, neocupate, fără a provoca urmări din cele mai păgubitoare pentru viaţa bisericească şi naţională a eparhioţilor.

Cler şi popor din eparhia Caransebeşului se simt turburaţi din cauza întârzierii alegerii de episcop, menit să afirme şi să susţie cu tărie atât interesele mari ale fraţilor noştri din cele două Banate, cât şi ale întregii noastre biserici străbune. —

Incolo, în vederea alegerilor episcopale la scaunele vacante, sântem în deplin acord cu părerile exprimate de curând de un venerabil şi competent bărbat al bisericii, când spune următoarele cuvinte bine chibzuite:

«In actuala situaţie a bisericii, trebue ca toţi ai bisericii şi toţi ai partidelor politice, să-şi înfrâneze orce alte consideraţiuni şi să se decidă pentru alegerea celor mai reprezentative persoane, în mânile cărora să pună conducerea bisericii. Nici politică de partid, nici prietenie, nici ură. Criteriul alegerii să fie: oameni întregi, oameni învăţaţi, şi cu purtare creştinească, oameni devotaţi ortodoxismului şi decişi a muri pentru el, oameni energici şi cu dor de a fi mereu în contact cu clerul şi cu poporul pentru izbândirea idealului creştin»...

Dar, încă odată, pentru înfăptuirea acestui lucru şi pentru potolirea agitaţiilor populare, care astăzi sânt mai inutile şi mai păgubitoare decât oricând, cerem imediata convocare a colegiului electoral pentru întregirea eparhiilor vacante. Căci altfel — în interesul legalităţii, al vieţii bisericeşti şi al celei naţionale — Mitropolia Ardealului va fi silită să facă *ea* paşii necesari, pentruca cel mai expus colţ de ţară să-şi recapete păstorul duhovnicesc pe care-l aşteaptă cu tot dreptul.

Să ne cunoaştem credincioşii

(=) Datorie frumoasă, şi una din cele de căpetenie, a păstorilor sufleteşti, este să-şi cunoască temeinic credincioşii păstoriţi.

Să-i cunoască nu numai din vedere întâmplătoare, ci mai ales după un plan înainte statorit.

Greutăţile zilelor ne întâmpină în măsură tot mai covârşitoare; viaţa devine din ce în ce mai anevoioasă; iubirea de muncă cinstită slăbeşte pretutindeni şi locul ei îl ocupă vorbăria pretenţioasă şi deşartă, amăgind minţile uşoare ale masselor...

Cu atât mai vârtos vom cere dela cucernicii slujitori ai altarului, ca văzând decadenţa ce ameninţă lumea satelor şi oraşelor, şi având sentimentul marei răspunderi, să alcătuească frontul necesar pentru îndreptarea relelor şi pentru închegarea sufletească a enoriaşilor lor.

O lucrare serioasă pe terenul pastoral trebue să aibe numeroase mijloace, ca să obţie rezultate cât mai de folos pentru obşte.

Cucernica preoţime din arhiepiscopia noastră a fost îndemnată, încă din earna anului trecut, să-şi facă *ziar* despre activitatea zilnică, în vederea introducerii obligativităţii generale a *ziarului pastoral*.

Acest ziar va cuprinde, după indicaţiile date până acum, următoarele, — le reamintim pentru cât mai exactă orientare:

Serviciile religioase publice şi particulare; — Activitatea pastorală şi cea catehetică în şcoală; — Activitatea în cadrul societăţii Sfântul Gheorghe, Oastea Domnului şi Reuniunea de femei; — Activitatea culturală la casa culturală şi la biblioteca parohială; — Activitatea caritativă şi filantropică; — Păstorirea individuală şi tratamentul delicvenţilor morali: alcoolici, concubinari, sectari etc.; — Conducerea şi organizarea de misiuni populare în posturile de peste an şi la alte ocazii; — Activitatea administrativă în consiliu, epitropie, adunare generală; — Activitatea extraparohială, la cercul cultural şi Asocia-

* FOIŞOARA *

Mici studii istorice

VIII

Câte ceva despre Şaguna şi despre Avram Iancul.

În *Gând românesc* [Cluj; Nrul 3—4] am publicat o scrisoare a lui Avram Iancul. Se simte din ea începutul nenorocirii lui. O scrisoare a lui Simeon Balint confirmă acel început. Scrisoarea a păstrat-o manuscriptul cu nr-ul 1060 al Academiei române, la filele 270—271.

Tot acolo se află şi-a doua scrisoare, iscălită S. B., anunţând guvernatorului din Sibiiu că el, Balint, va primi pe împărat în călătoria prin munţii apuseni, nu Iancul. Scrisoarea aceasta era însoţită de cuvântarea ce Balint o pregătise pentru întâmpinare.

Balint scria naiv, neglijând punctuaţiunea pe care, pentru a înlesni înţelegerea, eu o pun cam cum ar trebui să fie. Dar afară de virgule şi puncte eu nu adaog *nimic, nimic;* nici nu modific nimic.

I

Serenitate,

Dinu partea Munteniloru se trimite una deputetiune spre beneventarea Majestatei sale — acariia conducetoriu sunt eu subscrisu. Aicia cu umilire aclud Serenitati Tuale una beneventare in limba germana, care seva tene de una dinu 3 fete Romane cu care voimu a saluta, dinu partea Munteniloru, pe Bunulu Nostru Monarchu, care au voitu a ne onora ase multu. Rugandume de aprobarea aqueiasi cuvanteri, tenende in marginia Muresului, cu tote onorea suntu

A Serenitati Tale

Brad, 20 Iulie 852.

S. B.

(Conceptul este tradus şi în nemţeşte).

II

Rossia, 7 September 852.

Domnulu meu,*

Epistola Domnii tale dinu 26 ale trecute (i) o amu primitu in 5 a. l. c.: —, la care me grebescu aci respunde; causa che nu vamu scrisu indate dupe reintorcerea Majestatei sale, despre primirea Aqueiasi Majestati, precum şi despre starea Academii, au fostu aqueia, pentru che despre primire amu stiut che veci ceti dinu gazete, apoi despre Academie, despre care vidui che nose fie nimica, que ve putemu scrie de quatu atâta che nu e vorbe — ; înse, fiindu che me provocati, totus, de si nu cu litere de aur, dupe cumu miei fostu scrisu, dare cu litere negre ve descriu trista stare. —

Dupe cumu aci cetitu in gazete, eu amu primitu, a 2-a di dupe intrare, pe Majestate la locu numitu dialu mare, între Brad şi Baicia, cu 3 fete de romanu, inbracate in costumu national muntenescu, Cecilia, Maria si Nina Mihalli, cu cuvântarea care o aci cetitu in limba germane; aquiasta era la 9 ore diminacia; de aici amu urmatu pe Majestatea sa la Brad, Baia de Crisiu, eare la 12 ore in Halmagiu; la 1 ore pleca de aici si la 3 fu in Galina; acolo fu prandiu, la care luai si eu si Acsentie parte. Majestatea veni pe unu calu alu meu, care ei placu prea multu, eare Exellentia sa Grüne pe altu, totu alu meu, spuindumi che pe calu care selu fi purtatu mai bene si mai usor;* *Avram inche fusese in Galina, dare cu 2 ore innainte de sosirea Majestati sau dusu de acolo la Cânpeni**;* sara amu sositu la 8 ore in Campeni, prinu mai multe arcuri triumfale de donici (cofe, bote) si doge de vase; lucru mearse pane aici bene; eu si Acsente fusesemu invitaci la Cena Inpe-

* „Domnul“ trebue să fi fost vreun Român învăţat dintre ceice, dela Viena, agitau chestia unei academii româneşti, de cerut împăratului printr'o petiţie. *G. B. D.* [„Domnul“ a fost Al. Papiu Ilarianu. *Red.).*

* Aici se află un *lapsus*, căci scrisoarea nu spune clar ce-a zis Grüne. *G. B. D.*

** Subliniat de mine. Balint nu are nici o subliniere. *G. B. D.*

ție, în comuna politică, pe terenul economic etc.; — Activitatea în cadrele Astrei; — Cultivarea proprie, lectură, meditație, rugăciune; — Pregătirea predicilor și a conferențelor. Corespondență oficială. —

In alte biserici, din țara noastră, s'a întrodus, în timpul mai nou, *sistemul fișelor*, sistem destul de practic.

Se face adecă o fișă pentru fiecare enoriaș. Preotul trece pe fișe, zi de zi, situația credincioșilor. Inainte de a vizita parohia, preotul consultă fișa respectivă. Când un credincios se mută în altă parohie, se trece parohului de acolo și fișa celuice s'a mutat.

Se mai întrebuințează apoi, cu bun succes, așa zisul *carnet religios*, care este lăsat în păstrarea *familiei*. Ea, familia, va îngrijì să-l țină în regulă, întroducând în paginile lui orce fapt religios însemnat. Se notează în carnet evenimente religioase petrecute în sinul unei case; botez, spovedanie, împărtășire, cununie, înmormântare ș. a.

Astfel de mijloace pastorale aduc neprețuite servicii preoțimii pentru a-și putea îndeplini, cu devotament și destoinicie, misiunea ce i s'a încredințat: de-a întări și păzì cu vigilență parohia în fruntea căreia stă și-i poartă răspunderea.

Comemorarea dela Sinaia

Festivitățile comemorării cincantenarului castelului Peleș, anunțate pentru ziua de 25 l. c., s'au început din zorile zilei în sunetele clopotelor dela vechea Mănăstire, și s'au desfășurat în cadrul pitoresc al Sinaii, scăldate în razele blânde ale soarelui de toamnă.

La ora 10 au sosit la Mănăstirea Sinaia înalții demnitari, foștii miniștri, membrii corpului diplomatic și membrii guvernului. Inaltul cler a venit în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul Miron, înconjurat de II. PP. SS. LL. Mitropoliții Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului Nectarie al Bucovinei și Gurie al Basarabiei. La ora 11 fără un sfert sosește Familia Regală: Majestatea Sa Regele, Regina Maria, Suveranii Iugoslaviei, Regina Elisabeta, Principesa Ileana și Arhiducele Anton, Marele Voevod Mihai, Prințul Frederic de Hohenzollern și Principele Nicolae.

Serviciul divin a fost celebrat de II. PP. SS. LL. Patriarhul și Mitropoliții cu un sobor de preoți. Răsvunsurile au fost date de corul catedralei dela Curtea de Argeș.

După parada militară s'a făcut desvelirea plăcei comemorative dela intrarea Castelului Peleș, și a reliefului de bronz pe stânca dela Stâna Regală. Placa de bronz poartă o inscripție în avântate versuri alcătuite de poetul Octavian Goga. Pergamentul comemorativ cuprinde următoarele:

Incheindu-se o jumătate de veac de când neuitatul Meu unchi, marele Rege Carol I, împreună cu mărinimoasa Regină Elisabeta au statornicit reședința Lor de vară în de Ei întemeiatul Castel Peleș, Noi Carol II, Regele României, am hotărât să prăznuim, împreună cu Vlăstarele Regescului Nostru Neam, azi Luni, 25 Sept. 1933, cincizeci de ani ai Leagănului Dinastiei Române, perpetuând figura măreață a Regelui întemeetor Carol I și Reginei Carmen-Sylva, prin statui sfidătoare a vremurilor, așezate în pajiștea veșnic verde, la poalele falnicului Castel, înălțat odinioară la hotarele țării, dar ajuns prin vitejia ostașilor români, de sub glorioasa domnie a prea iubiților Mei Părinți, Regele Ferdinand I și Regina Maria, în inima României întregite.

Cincantenarul Leagănului Dinastiei s'a sărbătorit prin slujba religioasă la sfânta mănăstire a Sinaii, urmată de revista militară, prin desvelirea inscripției dela intrarea Castelului și a reliefului de bronz pe stânca dela Stâna Regală.

In amintirea serbării de azi, închinată Dinastiei, am înființat Medalia „Peleș" cu efigia celor trei dintâi Suverani ai României.

*

La dejunul dela Castelul Peleș, la care au luat parte toți înalții demnitari ai țării, M. Sa Regele, răspunzând discursului ținut de dl prim-ministru Alex. Vaida-Voevod, a zis:

Hotărând a serba, în această zi, 50 de ani de când Marele Vodă Carol a păsit pragul acestui Palat, am ținut, împreună cu întreaga țară și întregul meu popor, să prăznuiesc sădirea unor rădăcini de nescos, care au făcut legătură definitivă între Dinastie și pământul românesc. **[Urale].**

Istoria clădirii Castelului Peleș se aseamănă așa dè mult cu istoria poporului nostru. Inceput pe un teren fugitiv, pe un teren continuu năvălit de ape în care cele clădite într'o zi se surpau în ziua următoare, numai prin stăruința acelui înțelept Domnitor s'au așezat, în sfârșit, temeliile solide pe care se ridică astăzi, falnică, această clădire.

Și alegerea acestui loc, care poartă numele unui munte din țară, de unde e Isus Hristos, a fost poate atunci o alegere întâmplătoare, dar a devenit o alegere simbolică.

Castelul Peleș, clădit la marginea vechilor hotare, a rămas veșnic un stâlp, arătând că, aici trebue să fie centrul țării — și așa a fost. **[Urale].**

In această zi gândul meu — și al tuturor românilor — nu poate decât să se îndrepte cu pioasă evlavie și cu adâncă recunoștință către aceia, ale căror suflete au bătut cu atâta dragoste de țară, către aceste ziduri.

Dacă nu ar fi fost înțeleptul Rege Carol și dacă nu ar fi fost viteazul Rege Ferdinand, noi astăzi nu eram aci.

Acest gând îmi dă însă deosebit Mie — ca tuturor desigur — o datorie de îndeplinit.

Noi, cu tot patriotismul, cu toată puterea de muncă, care este în noi, trebue cu toții să ducem mai departe această operă, ca această clădire simbolică să nu fie numai în peatră, ci să devină ziduri de oțele de care să se spargă oricare intemperie a vremurilor și a vrăsmașilor. **[Aplauze].**

In fața țării îmi iau solemn acest angajament: Voiu fi aci, în centrul chiar al țării, neclintit străjuitor al intereselor ei și nestrăjuit inovator a tot ce este bun și sănătos.

Cui pot azi să ridic acest pahar?

Poate — și sunt sigur că veți fi de părerea Mea — cu evlavie în amintirea celor doui Regi și a Reginelor prin sufletele cărora aici s'a înfăptuit ceeace s'a înfăptuit — mai presus decât acestea — cari oricât ar fi fost de mari, sunt trecători — ridic astăzi, cu dragoste nespusă, acest pahar în sănătatea singurului lucru care rămâne permanent și neștirbit pe aceste plaiuri: poporului românesc. **[Ovațiuni, urale].**

Deschiderea anului la Academia teologică „Andreiană" din Sibiu

Duminecă în 24 Septemvrie a. c. a avut loc inaugurarea festivă a anului școlar 1933—34, la Academia noastră Teologică.

După terminarea sf. Liturghii și după invocarea Duhului Sfânt, studenții Academiei și corpul profesoral s'au întrunit în Aula Academiei, unde după o mică pausă a sosit și P. S. Sa Arhiereul *Vasile* însoțit de Consilierii arhiepiscopești și metropolitani.

Intr'o atmosferă solemnă, festivitatea deschiderii anului școlar a fost începută cu o cântare religioasă, executată de corul Academiei, dirijat de Păr. prof. N. Topolog.

A urmat frumosul discurs de inaugurare al dlui Rector al Academiei *Nicolae Colan*, din care reținem următoarele:

Decâteori mă găsesc în preajma unui nou an de școală, mi-aduc aminte de cuvintele ce le-a rostit I. P. S. Mitropolit Nicolae la discuția constituției celei nouă a României. Inaltul prelat a spus cu acest prilej, că Biserica ortodoxă nu vrea să fie dominantă în statul românesc printr'un articol de constituție, ci mai ales prin cultura și devotamentul clerului ei.

Cuvântul acesta este de o adâncime impresionantă. El închide în sine un întreg program de muncă și desvălue în acelaș timp ținta oricărei școale chemate să dea pregătirea necesară ucenicilor cari se de-

---

retiasce, *Avramu nu se arete;* sara amu avutu intilnire cu toti la olalte, mai era 2 Preoti dinu Doiecesa Oredi, Mihalli si alti; *ei disere cu toti se între diminiacia la Majestate, dare nu voi;* lamu întrebatu que voieste, da vom aici suplica pentru Academie sau vine cu noi la Sibiiu; *dise che elu va da singur cu poporu lui;* dare se nu socotiti che dore intre noi aru fi fostu cieva disharmonie sau ciarte; nici decum, nici quei mai mice ne placiere; *dânsu me* mane pe mine cha, in modu citatu, se primescu pe Majestate, si sara, dupe que mamu intorsu in Campeni, emu mulcemi si me sarue *dicându che lucru mai placutu nu iamu facutu nici odate;* ase neamu despartitu si eu, in aqueiasi nocte, mamu intorsu acase, cha in dia urmetore se primescu pe Majestate in Rossia, precumu lamu si primitu, si petrecutu la Cetate, Detonata, aretându tote bataile pe unde si cumu au cursu, per longum et latum; numa cu Asente eramu mai aprope de Majestate, care era cu Grüne, Albrecth si Gubernatoru; iau placutu prea multu; *noi eramu convinsi che si Avram va veni la Detonata,* dare cu lacremi emu spuse Tateseu*, che *nici au voitu a intra la Majestate* in Campeni, nici a veni selu petreace; dupe pogorirea dela Detonata la Cserbu, unde sau soit, pe care gândemu che va fi acolo, dar nici aici; eu si Acsente primisemu ordineciune se mergemu la Sabinu, fireste che si secus (? G. B. D.) mergemu; mergemu cu Majestatea prin Zlagna, unde la Cohu stete ca 10 minute, dare prinu orasu trecu *ca fulgeru* **; in Alba me intelnescu cu Episcopu si Capitalari,* vorbimu despre lucru quelu momentos si ne hoterimu cha in Sabinu sene înpreunemu cu Brasoveni; si *eramu in sperance che si Avram va veni —;* mergemu in Sabinu; acolo que se vedi vron Brasovian, nu aflai pe nime, care seci secundede, ci toti dinu contra; quand odate vedemu pe Exellentia sa Domnu Episcopu** venindu si intrându la Majestate cu una suplice cu mai multe subscriptiuni, în care ciere a ise da voie spre aface una collecte pentru unu fondu scolastico Religiosu; ase uimiremu cu toti, si nu ne remase alte de quatu pe unde si cumu amu pututu se facemu suplice si noi pentru Academie, care ei o numescu *pium desiderium.*

Acolo fusei intrebatu de *oameni mari,* care ei causa de Avramu nau voitu a se praesenta la Majestate; eu disei che nu potu se stiu alta de quatu che au fost camu *bolnav,* la care emu respunde: dache au fostu in aquesi di in Galina; amu mai disu che pote cha se arete che poporu, ne condusu de dânsu, inche cu quate bucurie cuprinde pe Inperatoriu seu; emu *disere ei: bene, dare sei spui che la Clusiu ne gresitu se vine;* quandu amu sositu eu dinu Sabinu, aud che Avram au plecatu cu 100 de calareti la Clusiu; mamu bucuratu tare si mamu dusu si eu; acolo munteni intinpinare pe Majestate intre Apahida si Somosfaleu; la Somosfaleu stau magnati cu Banderiu dinu Clusiu si Turda; aquestia dice se mearge munteni innainte, dare nu voire, dicandu *„Inperatu ei a nostru";* nici che ei puture cineva misca; era unu risu che magnati mai pica si prinu sanciuri cu cai lor quei bolundi; ase venire pane in Clusiu; *dare Avram niceiri; mergemu cu toti, elu rugamu cu numele lui Dumnedeu sevie, se mergemu la Majestate; elu cheame Sulutz, el provoace poporu cu care venisse, dare nu voieste, nici spune cuiva scopu seu;* aici ei luare si calu fiindu dinu quei dinu revolutie, pe care era celare Clement; amu disu se mearge la capitanie sau la Baro Haite,* sau la Gubernatoru, se spuie che indate va demanda la politie se ilu de; dare *dansu mane pe Clement si Andreica, se mearge se spuie la Inperatul;* în fine nu mersere nici la unu nici la altu, ii lesare calu acolo cu selemanturi cu totu si se intorsere acasse.

Vamu fostu mai scrisu che, in urma suplici date Inperitoriului pentru paduri, sau fostu randuitu comissie în persona lui Cluncer** și Boieriu; *Avram nau voitu respunde nimic, dicandu che padurile sunt ale nostre;* au fost provocatu cu vorba, cha se respunde, înnaintea mea, de guuernator; dicandu che eu debue se facu unu raport Majestati sale cumu ste lucru pe quandu vine; elu dise: noi stimu che padurile sunt ale nostre, el dise: bine dare au fost si sunt *actu* in possesiunea fiscului, care numa cu processu se potu redobandi, si fiindu che processu curge lung si pâne atunci se capete omeni cieva; elu Avram respunse: nu suntemu noi peritori de fome — Curse comisia fere vreunu operatu doritu; veni Inperatu, nuse facu inche nimica; cu ocasiunea catastrale Domni silvanali poftire a se scrie padurile pe fiscu, omeni nu lasare; esi dela Districtu comissariu si Moldovan, *rugare pe Avram si omeni se nuse opuie,* dare nimica folosi, che *Avram leau spusu apriatu che pădurile esu a loru;* mesuretori fusere Andreica si Darabant, cari nu voire a scrie pe fiscu; si ase in 17 August, care ore santu liberatus (Sic!) pe fiscu, *Avram fu prinsu* si excortatu cu giandarmi la Alba, eare Andreica și Darabant arestați in Canpeni si de acolo la Abrud, unde se afle si astedi, eare Avramu dusu la Sabinu; pe omeni esi executie militare, ei betu, duse la prinsore, si mai plătire vro câteva mii.

Despre discordie intre munteni decorati cu nedecorati nu e vorbe, ei cu toti sunt tristi — fici sanatosi, pofteste *Simeon.*

*

Iancul, așadar, nu voia și nu voia! Iar pentru ce nu voia?, nu spunea nici amicului său Balint! Din povestirea acestuia reese o abulie? sau o îndărătnică lipsă de orientare asupra realităților ce-i stăteau în față? Sau rezerva unei acțiuni violente pentru pădurile *lor? Lacrimile* tatălui său spun, însă, foarte mult; iar vorba lui Balint: *bolnav,* par'c'ar explica suficient acele lacrimi părintești.

Oricum, scrisoarea lui Balint va avea totdeauna un rost în explicarea tragediei eroului nostru dela 1848.

[Sibiu, Septemvrie 1933].

G. Bogdan-Duică.

P. S. Documentul l-am copiat exact, pentruca să se vadă și ce analfabetic scriau pe-atunci oameni vrednici ca Balint. Se putea ca acestor fel de scriitori să nu le impună — Cipariul?! **G. B. D.**

* Tatăl lui Iancul îi spuse. *G. B. D.*
** Semnificativ? *G. B. D.*

* Blăjenii. *G. B. D.*
** Șaguna. *G. B. D.*

* Probabil Heidte. *G. B. D.*
** Klunker. *G. B. D.*

votează chemării preoţeşti. De aceea el se cere împrospătat şi adâncit la fiecare început de an academic. O facem, după-ce în sfânta biserică am cerut, cu credinţa şi smerenia cuvenită, ajutorul bunului Dumnezeu.

Ţinta imediată a şcoalei noastre este să ajute studenţilor ca să-şi câştige o cultură religioasă temeinică, potrivită cu pretenţiile atât de ridicate ale poporului nostru credincios dela sate şi oraşe deopotrivă, să le întărească credinţa în Dumnezeu, dragostea de oameni şi devotamentul faţă de sfânta noastră Biserică, şi să le sădească şi fortifice în suflet zelul misionar — fără de care orce preot îşi desminte calitatea.

Rugăciunea, meditaţia şi ispitirea cât mai stăruitoare a cărţilor cari cuprind sau tâlcuiesc învăţătura de credinţă şi viaţă a bisericii noastre ortodoxe, sunt mijloacele în stare să zidească cultura teologică superioară şi să aprindă în sufletele tinerilor catehumeni zelul misionar chemat să scoată — la timpul său — poporul credincios din volbura anarhiei sufleteşti şi a desmăţului moral, în care l-au atras curentele de idei de după războiu şi demagogia unei politici fără idealuri.

Cadrul acestei munci stăruitoare îl va alcătui disciplina, iar duhul care o va străbate şi-o va însufleţi va fi iubirea şi devotamentul reciproc dintre profesori şi studenţi. Căci fără aceşti doi factori, nici o muncă pasionată şi durabilă nu se poate săvârşi în şcoală.

In strădania noastră vom fi sprijiniţi — ca'n totdeauna — de părintească grije şi povăţuire a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae şi a Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, iar milostivul Dumnezeu nu va întârzia să-şi reverse darurile sale bogate asupra silinţelor noastre.

In această credinţă nestrămutată şi cu această nădejde — anul academic 1933—1934 îl declar deschis. —

După dl Rector, P. S. Sa Arhiereul Vasile a adresat studenţilor o instructivă cuvântare, plină de sfaturi şi învăţături părinteşti,

Ambele vorbiri, au făcut adâncă impresie nu numai asupra studenţilor, ci şi asupra întregei asistenţe.

Festivitatea s'a încheiat cu o cântare, executată de corul Academiei.

Probleme, fapte, comentarii

Misiune religioasă la Cib. — Parohia noastră *Cib*, adânc frământată în ultimii ani de propaganda uniată, a fost, Duminecа trecută, locul unor neobişnuite manifestări religioase, organizate de cercul religios Balşa, protopopiatul Geoagiului.

Sute de credincioşi, din loc şi împrejurimi, au asistat la oficierea, în sobor, a sfintei slujbe.

La liturgie vorbeşte părintele A. Băilă despre „Porunca jertfei", insistând asupra caracterului de jertfelnicie a vieţii creştine după pilda divinului Mântuitor. Părintele I. Iancu aduce exacte informaţiuni cu privire la procedeele de infiltraţie uniată în parohiile cercului nostru. La vecernie părintele P. Triff îşi desvoltă cuvântarea: „Uniaţia împotriva noastră" scoţând în evidenţă caracterul agresiv al acestei mişcări.

Din experienţele de până acuma, misiunile religioase se dovedesc din ce în ce mai indispensabile în lucrarea de adâncire a vieţii religioase. Sânt, în acelaş timp, cele mai excelente mijloace de misiune în stil apostolesc, angajând râvna duhovnicească a preoţimii noastre.

*

La început de an şcolar. — *Asemenea muncitorului care-şi începe lucrul cu un «Doamne ajută» identificat cu întreagă fiinţa lui din acel moment, începutul anului şcolar precipită asupra conştiinţei şi gândirii tinărului probleme care îl scot pentru câtva timp din gălăgia preocupărilor mărunte.*

Cu un «binişor» îşi caracterizează fiecare atât starea externă, cât şi cea sufletească trecută, căutându-şi lumini pentru drumul cel nou.

O voce, străină de ritmul sufletului lui, îi spune par'că: «nu vezi cum merge lumea? Fii oportunist, caută rentabilitatea cea mai apropiată; iar cele pentru dorinţa sfântă a sufletului lasă-le pentru mai târziu», ca şi când acest cărbune sfânt ar puteu să stea încă stâns.

In aceste momente de decizie între setea sufletului şi între nostalgia unui oportunism al lumii acesteia — producător de generaţii incapabile de muncă, — gândeşte, tinere student teolog, la grăitoarele cuvinte, pentru acest început de an, ale filozofului creştin, N. Berdiaeff, care zice: «Lumina trebue să fie la începutul şi nu la sfârşitul drumului, pentrucă ea trebue să lumineze calea pe care urcă omul».

In aceste clipe stai puţin de vorbă cu tine însuţi şi-ţi cercetează rezorturile sufleteşti, caută, în mica istorie a vieţii tale, o mână care ţi-a purtat de grijă, de când era să te arzi cu focul, până acum, când te vezi omul deplin al societăţii. Şi, dacă-ţi vei găsi aceste momente, stai cu ele de vorbă şi ţi le pune temelie la drumul nou pe care-l urmezi. Din ele fă fântâna nesecată a unei nădejdi neclintite în Dumnezeu, şi din nostalgia unui oportunism lumesc începe dela început de an să ai nostalgia sfântă a unei întâlniri, asemenea celei a lui Pavel cu Sfinţitorul vieţii noastre.

Ancestralul sufletului tineresc e doritor de libertate. Iată deplina libertate se îmbie în a fi alături de Domnul acolo în cea mai desăvârşită libertate, — pentrucă depărtarea de El înseamnă închiderea în lanţul crud, în robia păcatului.

Dar, ca să ştim cele sfinte, trebue să începem prin a le iubi: Nu vom putea fi teologi înainte de-a fi teofili.

De vrei să ai cuvânt tineresc, alătură-ţi vieţii tale aripile credinţii, care te înalţă spre slujba cea asemenea cu a îngerilor.

De vrei autoritate, începe prin a te stăpâni pe tine şi a-ţi pune frâu înclinărilor şi voinţii, şi vei avea cea mai strălucită biruinţă.

Calea e lungă dela om la Dumnezeu, dar El ni-a înlesnit-o prin trimiterea Dumnezeu-Omului în lume ca să ne ridice pe noi.

Inceputul de an şcolar e momentul sfânt, în care se cuvine să aprindem torţele credinţei, «lumina cunoştinţei celei adevărate», focul iubirii celei sfinte şi să ţinem în inimi ramura nădejdii pentru sfinţirea vieţii noastre. V. Coman.

*

Proces împotriva statusului romano-catolic maghiar din Ardeal. — Fruntaşi ai vieţii publice romano-catolice din Cluj, vreo 20 la număr, sânt daţi în judecată, din partea tribunalului dela Cluj, pentru grave abateri: fals în acte publice, gestiune frauduloasă, şi asociere împotriva intereselor statului...

Se afirmă că aceşti conducători ai statusului romano-catolic maghiar, împotriva căruia se fac cercetări de multă vreme, au mijlocit, prin manopere nepermise, ca această societate să ajungă în posesiunea unor însemnate averi, pe care alt fel nu le-ar fi obţinut.

Desbaterile procesului vor aduce lumina necesară în această afacere, devenită celebră.

Până atunci presa minoritară maghiară, în deosebi Keleti Ujság, organul partidului maghiar, socoteşte că poate invoca *acordul* dela Roma din 1932, încheiat între Vatican şi guvernul român, când România şi-a luat obligaţiunea de-a recunoaşte existenţa legală a statusului şi a bunurilor sale. — Parlamentul român însă *n'a ratificat* acest acord.

Există chiar o sentinţă a tribunalului din Cluj din 4 Iulie 1933 în procesul dintre „Fundaţia de studii a statusului romano-catolic" şi statul român [ministerul agriculturii şi domeniilor], în care se spune că „Acordul dela Roma, de care se prevalează reclamanta, nu are valoare legală, nefiind ratificat de parlament"; că, imobilele fondului de studii şi ale altor fonduri publice, au fost trecute în 1898 pe numele acestei organizaţii, prin inscripţii ilegale şi frauduloase, că acest status, aşa zis catolic, este o organizaţie — după cum a stabilit şi curtea de casaţie, prin sentinţa din 1924, — „un instrument de maghiarizare cu tendinţe direct contrare statului român", şi a aprobat înlăturarea lui dela administraţia bunurilor. —

Intr'un stat *român* nu poate fi tolerată şi mai departe activitatea statusului catolic *maghiar*.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakóff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Teosofia şi gnoza

IV

Curentele teosofice şi ocultiste, ce devin tot mai populare, ridică în faţa conştiinţii creştine problema cunoaşterii (a gnozei). In acest fapt constă semnificaţia lor pozitivă. Chiar creştinismul, sau mai bine spus omenirea creştină, e responzabilă de popularitatea lor. Teosofia seduce prin negarea pedepselor veşnice ale iadului, pe care conştiinţa morală a omului de azi nu mai vrea să le creadă. Ea mai seduce şi prin încercarea ce-o face de a explica problema originii, a desvoltării şi a destinului sufletului, problemă ce n'are încă o soluţie precisă şi admisă de conştiinţa bisericii. Ea mai seduce apoi şi prin apropierea credinţii de cunoaştere, a religiei, de ştiinţă. Cei cari cred că problema gnozei poate fi rezolvită de teologia oficială, aceia nu adâncesc chestiunea. In conştiinţa bisericii trăieşte un puternic agnosticism, urmare a luptei contra gnosticismului. Convingerea că gnoza cea adevărată s'a depus şi cristalizat în teologia ortodoxă a bisericii, că oricare altă gnoză e interzisă şi eretică, predomină oficial în lumea creştină. Şi totuşi teologia prin natura şi prin metodele sale nu este o gnoză. In ea se cunosc rezultatele de mai 'nainte, ele nu-s obţinute chiar printr'un proces de cunoaştere şi teologia nu-i chemată decât să le susţină şi să le motiveze. In teologie, doctrina despre cosmos nu-i lămurită de loc şi cea privitoare la om e numai unilaterală. Cosmologia a îmbrăcat în creştinism totdeauna un caracter de contrabandă. Doctrina despre *Sophia* (Inţelepciune) a fost o încercare de a umplea acest gol. E curios când constaţi că toate doctrinele cosmologice în teologie şi în filosofie au stârnit totdeauna o anumită neîncredere. Conştiinţa teologică oficială dădea preferinţă pozitivismului ştiinţific şi doctrinei mecaniste despre natură, în paguba adevăratei gnoze cosmologice. De frică să nu îndumnezeească lumea, doreau mai bine s'o ateizeze.

In creştinismul mai nou s'a stabilit un concordat, o înţelegere de câtăva vreme, o pace între religie şi ştiinţă. Conştiinţa creştină, ce predomină veacul nostru, ascunde în sine cauza pierderii sensului lumii şi a facultăţii de a contempla. Lumea medievală, ca şi cea veche, întrevedea cosmosul ca un sistem ierarhic al naturii. Omul modern a pierdut această facultate de a contempla astfel, şi natura s'a transformat pentru el într'un obiect supus cunoaşterii ştiinţelor matematice şi fizice şi supus reacţiunii practice a tehnicei.

Conştiinţa bisericii îşi pierde azi tot mai mult caracterul cosmic. Se începe a se înfăţişa biserica ca pe o comunitate de credincioşi, ca pe o instituţie; se interpretează dogmele dintr'un punct de vedere moralist, nu se mai deosebeşte în taine decâi aspectul lor psihologic şi social, uitându-se elementul lor cosmic. Nominalismul învinge în conştiinţa bisericii realismul

Realitatea cosmosului dispare şi se concentrează doar asupra realităţilor de psihică şi socială. Se evaluiază religia dintr'un punct de vedere practic, întrucât e o forţă socială şi organizatoare. Dispare din teologia doctrina ce înfăţişează biserica ca pe un trup mistic al lui Hristos, ca pe un trup cosmic şi nunumai social. O nuanţă de pozitivism pătrunde pe nevăzute în creştinism şi în conştiinţa bisericii. Acest pozitivism teologic, de o nuanţă deosebită, e lipsit de orice înţelegere mistică a vieţii. E curios să constaţi că pozitivismul în conceperea naturii a pătruns de mult în creştinism şi că s'a chiar plămădit în el.

Opera sfântului Vasile cel Mare, care e o interpretare la Cartea Facerii, e un exemplu de acest pozitivism *sui generis*. E un tratat ştiinţific, care pentru nivelul epocii aceleia s'ar putea compara cu acelea ale lui Haeckel. Pozitivismul şi naturalismul operei acesteia se vădesc mai ales când o compari cu «*Mysterium magnum*» al lui Boehme, care face la fel o interpretare a Facerii. La sfântul Vasile aflăm o fizică descriptivă, la Boehme o gnoză cosmologică. Dar gnoza aceasta nu-i recunoscută de conştiinţa bisericii, care rămâne, în privinţa doctrinelor sale, în defenzivă. In creştinism şi în ştiinţa mai nouă nu mai există cunoaşterea (gnoza) veche, ocultiştii au drept când spun aceasta. Cum înţelege conştiinţa creştină raportul dintre gnosticism şi agnosticism? Incă până în ziua de azi, ultimele consecinţe ale controversei dintre gnosticism şi agnosticism nu s'au scos la iveală. Teologia oficial predominantă respinge cele două sisteme şi încearcă să ocupe poziţia intermediară. Dar nu te poţi menţinea multă vreme în această zonă mijlocie. Conştiinţa dogmatică a bisericii s'a elaborat în luptă cu gnosticismul. Antignosticismul a devenit într'un anumit sens agnosticism. Cunoaşterea tainelor vieţii cosmice a fost interzisă. Opera dogmatică a Doctorilor bisericii şi Sinoadelor ecumenice nu era o gnoză; se elaborau formule în vederea unei experienţe religioase normative şi această elaborarea se făcea prin respingerea învăţăturilor greşite. Conştiinţa bisericii făcea o asociaţie a gnozei cu deformarea experienţei religioase.

Biserica şi-a ales din capul locului ca scop al său să scape pe om de cătuşele naturii, să-l elibereze de influenţa geniilor şi ale demonilor. Agnosticismul bisericii elibera spiritul omenesc de sub puterea forţelor naturale, a acestui nesfârşit cosmic ce ameninţa să-l înghită. S'a dat o adevărată luptă pentru om, pentru chipul lui, pentru libertatea spiritului lui. Iată de ce nu trebue să tratezi cu dispreţ agnosticismul bisericii, dar nici să-l critici prea puţin, ci trebue să-i prinzi înţelesul. Conştiinţa bisericii admite mai uşor concepţia mecanicistă despre natură, admite mai uşor positivismul ştiinţific decât gnosticismul, cosmologia gnostică. Ea se teme de puterea magiei asupra sufletului omenesc şi vrea să-i elibereze spiritul.

Vechii gnostici erau, în multe privinţe, mari cugetători. Doctorii bisericii au fost fără 'ndoială nedrepţi faţă de ei şi li-au deformat adeseori ideile.* Valentin a fost un om de geniu, o putem constata aceasta şi după tratatul de altfel prea parţial al lui sf. Irineu. Dar la gnostici, atitudinea cărora faţă de cosmos rămânea păgână, omul nu era eliberat de puterea spiritelor şi a demonilor, el era sub farmecul magiei. La dreptul vorbind, gnosticii nu erau eretici creştini, ci iniţiaţi păgâni ce au asimilat în mod sincretic elemente de înţelepciune creştină. Dar nici când ei n'au dizolvat în ei taina fundamentală a creştinismului, aceea a mântuirii omului, a transfigurării naturii inferioare în alta superioară. De fapt, ei au despre lume o concepţie

* Cf. E. de Faye: Gnostici şi gnosticism [nota autorului].

Meditaţie

...şi a zis mării: încetează, linişteşte-te. [Marcu 4, 39].

Nu este nimic mai îngrozitor de cât de-a te afla în furtună. Vântul suflă cu violenţă; valurile cumplite şi sălbatice ne duc şi ne aduc. Crezi că te apropii de ţărm, şi un val mai puternic decât celelalte te ia şi te îndepărtează şi mai mult. In fiecare moment marea pare a se deschide ca un mormânt ce ţi s'a pregătit şi zgomotul valurilor lovite de vânt pare-a murmura un cântec funebru. Asemenea, când vântul încetează, când marea pe neobservate îşi reaflă ritmul liniştit, când barca ascultă de pilot, ce uşurare, câtă recunoştinţă, ce pace, ce bucurie!

Asemenea este şi cu furtunile care atacă sufletul. De multeori în inimile noastre, în conştiinţele noastre, în cursul vieţilor noastre se deslănţuiesc furtuni. Remuşcări, regrete, îndoeli chinuitoare, boale, neliniştiri de moarte, totatâtea voci sinistre, cari par a ţipa în noapte lugubra lor plângere şi tragica lor agitaţie. Ai cunoscut aşa momente, poate, sau le vei cunoaşte... Nimic nu redă mai bine adânca nelinişte a sufletului, decât zgomotul surd şi sinistru al furtunei. In asemenea momente pare a trece şi peste suflet un val rece, glacial, asemenea şi înaintea lui unda se adânceşte prefăcându-se într'un abis pentru a-l înghiţi. Dar îndată ce încetând de-a ne uita la valurile agitate şi ameninţătoare, consimţim a privi la Acela, căruia i-se supun agitaţiile ca şi valurile, liniştea se face, pacea revine. Şi totul este fructul unei priviri binecuvântate, privirea unui copil răspunzând în Hristos, privirii Tatălui. O! privilejul creştinului! Să ne aducem aminte de-acest privilej şi să ne folosim de el. Atunci furtunile sufleteşti şi cele ale vieţii vor fi scurte, căci Hristos la care apelăm, are putere să zică şi acestora, ca valurilor mării odinioară: încetaţi, liniştiţi-vă.

[După text francez].

Pr. G. Secaş.

Nr. 49—1933.

AVIZ

Asociaţia pensionarilor civili din judeţul şi oraşul Sibiu, în urma hotărârii consiliului de administraţie, luată în şedinţa sa din 25 Septemvrie a. c., reaminteşte pe această cale membrilor săi, că toate sforţările de a asigura plata restanţelor în numerar, au rămas zadarnice. Am cerut plata în numerar la marea adunare a pensionarilor publici din Bucureşti, ţinută în 29—30 Iunie a. c., când s'a intervenit la ministerul de finanţe prin delegaţie. Am cerut acelaş lucru la congresul pensionarilor publici din Ardeal şi Banat, ţinut la Cluj în 17 Septemvrie a. c. prin moţiunea votată. Am cerut plata pensiilor restante în numerar şi prin cerere specială înaintată de asociaţia noastră, dar dl ministru de finanţe n'a aflat altă modalitate de achitare decât bonurile de impozit.

Ştim bine — şi am arătat detailat în adresa noastră — că membrii asociaţiei noastre nu au datorii de impozite pe anii 1931 şi 1932, deoarece administraţia financiară n'a achitat pensiile lunare acelora, cari n'au dovedit plata impozitului restant. Ba chiar au fost constrânşi a plăti impozitul global şi după pensiile lunare încă neachitate. Apoi membrii asociaţiei noastre pentru a putea trăi, când n'au primit pensiile, au fost necesitaţi a contracta datorii pe la bănci, după cari datorii plătesc 12% dobânzi, afară de datoriile ca: chirii restante pe mai multe luni, alimente, datorii la medici, la şcoli în didactru etc.

Faţă de aceste sarcini, cari ne apasă, dl ministru de finanţe ne dă ca ajutor pentru restanţele din 1931 bonuri de impozite, cu dobânda de 4%.

Pentru ca aceste bonuri să poată fi utilizate, consiliul nostru de administraţie a hotărât să mai intervină odată la On. minister al finanţelor, cerând ca bonurile, care se vor elibera să se poată folosi cel puţin pentru plata impozitului curent de 4 şi 8% pe salarii şi pensii (care se reţine din pensia lunară), precum şi la plata impozitului global curent al pensionarilor publici. Vom cere să se admită bonurile, în valoare nominală, la plata chiriilor restante, iar proprietarii să poată folosi aceste bonuri la achitarea impozitului (curent şi restant dacă va fi) pe clădiri.

In aceste împrejurări se înţelege, că fiecare membru al asociaţiei noastre va proceda după cum crede de bine în interesul său. Se va prezenta de urgenţă la administraţia financiară şi va cere eliberarea bonurilor de impozit, dacă se va putea ajutora cu ele şi dacă aşa va găsi de bine. (A se vedea legea: Nr. 944 din 6 April 1933, Monitorul Oficial 85—1933).

Sibiu, 26 Septemvrie 1933.

Dr. V. Bologa preşedinte. **Horl** secretar.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, s'a întors dela Sinaia Mercuri, 27 Septemvrie a. c. cu trenul de seara la reziденţa Sa.

Daruri. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a dăruit, pe seama catedralei dela Cluj, dichierele şi trichierele.

Sfântul Sinod a instituit o comisie alcătuită din profesorii universitari: Pr. I. Mihălcescu, Dr. D. Boroianu, Teodor M. Popescu (dela Facultatea din Bucureşti), Dr. V. Gheorghiu, pr. Dr. V. Seşan şi V. Loichiţă (dela Facultatea de teologie din Cernăuţi), care să studieze din punct de vedere dogmatic-canonic şi istoric problema hirotoniilor anglicane.

Revistă ortodoxă. In urma informaţiilor recente, asupra răsunetului favorabil, întâmpinat în lumea apuseană, din partea ortodoxiei, Inalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Miron a dispus editarea unui magazin revistă de doctrină şi informaţie ortodoxă, în limba franceză, la care vor fi chemaţi să colaboreze teologi din ţară şi din celelalte biserici ortodoxe.

Adunarea de constituire a Forului la Oraştie. Sâmbătă în 23 l. c. în sala festivă a primăriei a avut loc o mare adunare a românilor ortodocşi din Oraştie şi jur, pentru constituirea unei secţii a frăţiei ortodoxe române în localitate. Au luat parte toate notabilităţile locale, ortodoxe şi numeroşi reprezentanţi ai meseriaşilor şi ţăranilor ortodocşi din loc. Şedinţa a deschis-o dl păr. Ion Moţa, care a arătat scopul întrunirii, după care au mai luat cuvântul dnii: Dir. Aron Demian, dir. Nic. Creţu şi Dr. Zeno Draia. La sfârşit s'a procedat la alegerea comitetului, care ulterior urmează să fie întregit prin cooptări. Au fost aleşi, preşedinte: Dr. Aurel Vlad, vice-preşedinte: Aron Demian, secretar general: Dr. E. Muntean, cassier: prof. Dionisie Albu.

Diferiţi indivizi se prezintă, aproape zilnic, în numele cutărei societăţi culturale sau filantropice, solicitând publicului nu numai cumpărări de *tablouri*, ci şi ajutoare *băneşti* în diferite scopuri. „Oficiul naţional de propagandă, cult strămoşesc şi educaţie prin imagini", aducând la cunoştinţă publică acest lucru, prin circulara sa din Bucureşti, cere *să nu se mai încurajeze* acest fel de iniţiative, care speculează sistemul de propagandă naţională şi n'au nici o legătură cu oficiul amintit.

Biletele Băncii Naţionale de 1000 Lei, actualmente în circulaţie, vor fi înlocuite, începând dela 16 Octomvrie 1933, cu un alt tip de bilet de egală valoare

---

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 482 1933. (53) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Hăpria-română,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială.
2. Sesiune parohială: 11½ jug. arător.
3. Una zi de lucru de fiecare fum.
4. Lemne de foc din pădurea bisericii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană protopop.

Nr. 469/1933. (54) 1—3

Concurs

In temeiul ord. Preaven. Cons. Arhiepiscopesc cu Nr. 5721/1933 Bis. se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nicolae Hinţa în parohie de cl. III-a **Sebeşel** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dele întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de jumătate din sesiunea parohială de 3 jum. jug. cad. şi de jumătate din toate venitele stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preav. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a of. protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 16 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană protopop.

Nr. 413/1933. (55) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bozeş,** aparţinătoare protop. Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conf. coalei B.
2. Locuinţă în natură.
3. 2 jug. sesiune parohială şi cimitir.
4. Relut de lemne.
5. Câte 3 dcl. porumb sfârmit de fiecare casă, circa 150 case, din care se va ceda cantorului şi crâznicului 30 case.
6. Câte o zi de lucru de fiecare casă răscumpărată în bani după cursul zilei.
7. Venite stolare uniformizate de adunarea protopopească.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze în termen cererile provăzute cu toate documentele necesare oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, să se prezinte apoi după prealabila aprobare de către Preav. Cons. Arhiepiscopesc şi încuviinţarea of. protop., în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi referinţele locale.

Geoagiu, la 9 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înţelegere cu consiliul parohial.

V. Goron protopop.

Nr. 323—933. (52) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Lupu,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.
2. Sesie parohială 24 jugăre arător şi fânaţ.
3. Stola uzitată.

Reflectanţii la acest post de paroh au să-şi înainteze cererea instruată cu documentele necesare în terminul deschis, la oficiul protopopesc Mercurii, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul, dupăce va fi primit autorizaţia dela I. P. S. Sa arhiepiscopul.

Mercurea, 5 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc al Mercurii în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avram S. Păcurariu protopop.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosesce dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 12²⁰, 15⁰⁵	8²², 17²⁰, 22⁴⁵
Braşov, Făgăraş	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁴⁰
Cisnădie	6¹⁰, 13⁴⁰, 19²¹	7²⁸, 14⁵⁵, 21⁰⁰
Copşa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁸, 13²¹, 16⁵⁴, 23²²	4⁹², 7²¹, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Ocna-Băi	8⁰⁰, 11¹⁵, 19⁰⁰	9⁰⁰, 12¹⁵, 20²⁵
Peatra-Olt, Buc.	9⁰⁵, 15⁰⁰ (ac.), 17³⁰, 20⁰⁰ (ac.)	16²⁰ (ac.), 22⁴⁵, 9⁵⁵ (ac.), 12⁰⁷
Sighişoara Agn.	5⁵⁵, 17⁴⁰	16⁵⁵, 8⁰⁰
Vurpăr	17⁴⁰	8⁰⁰

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

statică, nu cunosc dinamismul creştin. La ei găseşti urme de evoluţionism; ei vorbesc de veacuri şi de perioade istorice. Noţiunile acestea prezintă un anumit interes, dar sunt prea depărtate de dinamismul creştin care accentuează transsubstanţiaţiunea, transfigurarea naturii inferioare. Pentru gnostici, chipul lui Dumnezeu şi al omului se întunecă şi se destramă în procese cosmice. Cosmosul, cu structura sa ierarhică exprem de complexă, cu eonii săi nemărginiţi, nu strivia numai pe om, ci şi pe Dumnezeu.

Conştiinţa bisericii s'a indignat, în numele lui Dumnezeu şi al omului, de această formă de gnosticism, n'ar vrut să lase pe om să devină prada forţelor cosmice. Mântuirea spirituală, eliberarea de aceste forţe, iată care a fost opera semnificativă a conştiinţii bisericii. Pentru a înţelege taina transfigurării inferiorului în superior, e de lipsă să scoţi pe om de sub puterea legii cosmice. Astfel, până a nu se fi emancipat omul în mod spiritual de elementul natural, până când şi-a unit natura sa spirituală cu Dumnezeu, conştiinţa bisericii a stabilit graniţe pentru pătrunderea cunoştinţelor sale în tainele vieţii cosmice. Gnosticismul a aţâţat orgoliul oamenilor „pneumatici" şi dorinţa lor de stăpânire asupra oamenilor „psihici" şi a oamenilor „hilici"; dar el n'a ştiut afla drumul sfinţirii sufletului şi a trupului, a transfigurării lor şi a trecerii lor în stare spirituală.

Consecinţa agnosticismului bisericii, în istoria intelectuală a omenirii, s'a văzut în desvoltarea ştiinţei şi a tehnicei, în mecanizarea naturii. Creştinismul decătuşează în om puteri cari apoi s'au ridicat contra lui. Aceasta a fost soarta tragică a fiinţii omeneşti. Şi chiar până azi, oameni, cari înţeleg biserica, dau adeseori preferinţă mecanicei şi fizicei positiviste, cari, după părerea lor, nu prezintă nici un pericol pentru creştinism, mai curând decât cosmologiei gnostice care le apare ca trebuind să lupte uneori contra lui (creştinismului). Dar unirea creştinismului cu concepţia mecanistă despre natură nu-i principial obligatorie.

Anul LXXXI — Sibiu, 7 Octomvrie 1933 — Nr. 67

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Nr. 357—1933 M.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş.

Preasfinţiţilor fraţi Episcopi, Venerabilelor consilii eparhiale, onoraţilor deputaţi congresuali, iubitului cler şi popor din mitropolia Noastră, dar şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi binecuvântarea Noastră arhierească.

Având în vedere dispoziţiile Art. 38 din Legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe române şi dispoziţiile §§-ilor 151 şi 152 din Statutul organic votat în congresul naţional-bisericesc din 1868, convocăm şi prin aceasta declarăm convocat **congresul** naţional-bisericesc al mitropoliei noastre în sesiune ordinară în biserica catedrală din Sibiu, pe ziua de **14 Octomvrie a. c., ora 9 a. m.** în care zi, după terminarea serviciului divin, va urma imediat deschiderea congresului şi vor începe lucrările lui, conform regulamentului intern.

Dat în reşedinţa Noastră arhiepiscopească mitropolitană din Sibiu, la 27 Septemvrie 1933.

(ss) **NICOLAE**
Arhiepiscop şi Mitropolit.

La deschiderea Congresului naţional-bisericesc

In Nrul 66 al ziarului nostru am publicat circulara I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* prin care convoacă Congresul naţional bisericesc al Mitropoliei ardelene în sesiune ordinară în biserica catedrală din Sibiu la sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva din 14 Octomvrie a. c.

De câte-ori s'a convocat şi se convoacă această înaltă corporaţiune după evenimentul fericit al încorporării noastre la patria-mamă, simţim un fior de adâncă admirare faţă de acel bărbat providenţial al bisericii şi neamului, trimis nouă dela Dumnezeu, în zilele cele mai grele prin cari au trecut biserica şi poporul nostru, care a fost în veci neuitatul Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei.

Vecinic trebuie să fim recunoscători fericiţilor noştri înaintaşi, acelei pleiade de vrednici fii ai bisericii şi poporului nostru, care lucrând ziua şi noaptea, cu zel şi abnegaţiune, au creiat la 1864, după suferinţe de veacuri, o fortăreaţă puternică, prin reînfiinţarea vechei noastre Mitropolii.

Prin această reînfiinţare, biserica noastră a fost scoasă din starea de umilinţă a veacurilor de tristă aducere aminte, — şi a fost adusă la o nouă viaţă.

Şi dela anul 1868—1918 cât ne-a fost dat să ne ducem greul zilelor sub obláduirea ungurească, unicul scut şi adăpost, unica mângâiere şi întărire ne-a fost biserica, care prin corporaţiunile ei a parat cu succes toate atacurile venite din partea agresorilor noştri.

Pentru noi generaţia de astăzi şi pentru viitoarele generaţiuni, va fi un veşnic exemplu de imitat şi încurajare în munca noastră pentru ulterioara desvoltare a bisericii, lupta purtată de corporaţiunile noastre bisericeşti şi cu deosebire de Congresul naţional-bisericesc, contra tuturor atacurilor stăpânitorilor vremelnici, cari tindeau la nimicirea noastră bisericească şi naţională.

*

Dar «trecut-a umbra legii şi darul a sosit».

Prin ajutorul bunului Dumnezeu şi prin vitejia fără de seamăn a dorobanţului român ortodox, condus de marele şi viteazul Căpitan, fericitul adormit în Domnul, Regele Ferdinand I, eliberaţi din cătuşele trecutului, biserica noastră şi-a recăpătat libertatea şi puterea de acţiune; şi de aceea în Congresele ei ţinute dela anul 1920 încoace, nizuinţa ei principală a fost a se organiza, conform cerinţelor timpului şi necesităţilor de astăzi, prin reînfiinţarea vechei episcopii dela Oradea şi înfiinţarea eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

A urmat preocuparea generală a factorilor chemaţi din întreaga biserică ortodoxă: elaborarea legii de unificare bisericească.

La desbaterea acestei vitale chestiuni, s'a acceptat din partea tuturora ca bază de discuţiune legea noastră fundamentală Statutul Organic.

Şi după o muncă intensivă, reprezentanţii bisericii din întreaga ţară, au elaborat noul proiect de organizare bisericească.

Proiectul terminat s'a supus spre deliberare în sfântul Sinod şi înainte de a se înainta înaltului guvern spre a-l depune Corpurilor legiuitoare, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a convocat Congresul pe ziua de 2 Martie 1925, spre a-şi spune şi înaltul nostru areopag cuvântul.

Şedinţa dela 3 Martie 1925, în care Congresul naţional bisericesc a luat act cu vie satisfacţie de rezultatul fericit al lucrărilor de unificare, întocmai ca şedinţa din 28 Septemvrie 1868, în care Mitropolitul de vrednică amintire Andrei a rostit cuvintele: «*Depun cu desăvârşită odihnă sufletească toată competinţa legislativă şi administrativă a bisericii noastre naţionale în mânile Congresului prezent şi a celor viitoare Congrese*», va rămânea memorabilă prin declaraţia făcută de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, de următorul cuprins:

Opera de unificare bisericească pe care sânteţi chemaţi să o confirmaţi prin voturile D-Voastră, a rezultat ca o necesitate pe urma înfăptuirii idealului nostru naţional. Cu însufleţirea, deci, cu care am primit înfăptuirea acestui ideal, să primim şi opera de unificare bisericească. Am convingerea, că din organizaţia bisericii ardelene, pe urma acestui proiect, spre slăbirea ei n'am jertfit nimic, am convingerea, că am dat un mare şi efectiv ajutor întregei biserici române, pentruca ea să se poată organiza pe temeliile şaguniane şi să poată da roadele ei spirituale cu cea mai mare îmbelşugare. Putem fi mândri şi satisfăcuţi că prin legea codificată de marele ierarh Şaguna, care în mare parte erà în uz din vechime, am putut sta în ajutorul întregei biserici.

La baza acestui proect stă principiul autonomiei.

Să nu uităm însă, că autonomia trebue să fie scrisă nu pe hârtie, ci adânc în sufletele noastre şi de acolo să scoatem energii pentru apărarea ei.

Noi ierarhii dăm binecuvântarea noastră rugând pe bunul Dumnezeu, ca roadele lucrărilor şi hotărîrilor noastre să fie spre binele şi fericirea sfintei noastre biserici şi a neamului».

Solemnele declaraţii ale I. P. S. Sale au fost ascultate cu însufleţire

* FOIŞOARA *

Secţiile „Astrei"

I. S'au întrunit şi-au hotărât ca deacum înainte să se aleagă tot din cinci în cinci ani: Primenire quinqueanuală! Cu posibile realegeri. Realegerea ar fi un fel de omagiu închinat dlor *X. Y. Z.*, de comitetul central — tae-l capul? — şi aprobat de-o adunare de *obiceiu* şi fireşte destul de străină de ştiinţă serioasă şi de literatură judecată critic, exact. Ar fi adecă un fel de premiu (şcolăresc) pentru învăţaţi şi literaţi care 'n 5 ani anteriori s'ar fi purtat bine.

II. In comitetul central s'a ivit apoi o idee şi mai nostimă: Pe secţionişti să-i tragă la sorţi — loterie ştiinţifică-literară — şi anume o treime. Adecă: două treimi rămân, să garanteze o (glorioasă?) tradiţie; una, treimea cea nouă, să vie să 'ntemeeze noul progres.

!!!

III. *Principiul* erà, aşadar, acelaş: o *suprimare* şi-o *completare*. Principiul l-am admis şi eu; este unicul leac bun: otravă şi antidot. Eu nu am admis, însă, felul concretizării. Şi de-aceea, la adunarea din Braşov, am propus ce urmează:

Având în vedere constatarea raportului secretariatului general:

1. că din 127 membri ai secţiilor literare-ştiinţifice „interes nu arată decât 25—30, aproape aceiaşi la toate şedinţele";

2. că „zeci de membri, dela alegerea lor în secţii, nu s'au prezentat niciodată la şedinţă";

sânt de părere că leacul acestei stări bolnăvicioase trebue să fie radical.

Propun deci:

I. Desfiinţarea *totală a secţiilor actuale.*

II. Reînfiinţarea *lor încredintată unei comisiuni* serioase *de 4 (patru) membri ai Academiei române, aleşi de Academie, şi trei membri ai «Astrei», dintre care fireşte unul va fi preşedintele «Astrei».*

III. Titlurile membrilor realeşi sau aleşi din nou se vor cerceta după normele Academiei române.

IV. Comisiunea de reconstituire va fixa şi numărul, şi misiunile secţiilor viitoare.

V. Până la sfârşirea acestei lucrări a comisiunei de reconstituire, propun ca articolul 8 din statut, despre încetarea mandatului membrilor actuali, să fie aplicat cu severitate şi urgenţă.

Comisia de raport asupra raportului general şi-a însuşit propunerea mea *în unanimitate;* dar adunarea nu a primit-o; adunarea a primit propunerea secţiilor.

Păcat de întârziere...

IV. Eu cam ştiu ce lucrează secţiile.

1. Ce ne-a dat *Secţia femenină-biopolitică?* Observaţi titlul grandilocvent... Ce temă mare a discutat? Cine-i acolo inteligenţa conducătoare, de *iniţiativă?* Cine-a mai văzut pela noi pe dnele membre din Bucureşti şi Iaşi? O activitate practică, pe ici, pe colea, nu se poate constata; dar aceasta-i *ştiinţă* feministă?

2. Câţi membri din *Secţia social-economică* ne-a înălţat mândria şi 'ncrederea în aceste vremi de ardoare social-economică? Câţi au ridicat-o prin apariţia 'ntre noi, cu ochi plini de acea încredere, în sine şi 'n noi şi 'n naţie? Şi anume: cu expuneri de *sintetică* economică? In secţia aceasta s'a clopoţelit...

3. *Secţia şcolară* are buni membri şi calităţi. Insă: In răsturnările şcolare din ultimul timp ce rel *eroic* a avut?, rol naţional, rol critic-eroic, rol indignat-eroic...? Şi-aici se află membri pe care niciodată nu i-am văzut la vreo adunare a secţiilor.

4. O clasică absenţă este *Secţia juridică.* Adecă, *a fi fost* un advocat oarecare este *a fi* acum jurist-ştienţific? Dintre cei 21 de membri câţi au orientat pe astrişti despre noţiunile de drept şi despre sentimentele de drept care fierb acum în Europa, în lume? Şi prin reflex şi la noi...

5. Dar în *Secţia geografică-etnografică* — ce caută, de pildă, cinematografistul artist?!

Mă opresc.

Iată pentru ce — dar ce-ul are o sferă mai mare decât cea indicată — iată de ce am crezut şi cred că o reformă radicală a secţiilor este de nevoie.

V. Secţiile, dacă voesc să trăească cu cinste, nu se pot socoti simple pretexte de câte un nou titlu oarecare, în +, *cutăruia* şi *cutăruia.* Ele trebue să fie prilej de muncă intelectuală spre folosul celorce, la noi în centre mici şi 'n sate nu o pot face; spre folosul celor doritori de bune lucruri noi...

şi vie satisfacţie de membrii Congresului, cari ridicaţi în picioare prin aplauze frenetice au dat consfinţire desăvârşirii marelui act al unificării bisericeşti, enunţat prin cuvintele Capului bisericii noastre ardelene.

Proiectul astfel pregătit şi depus de On. Minister al cultelor pe masa Corpurilor legiuitoare, a fost unanim şi cu mare însufleţire votat atât în Senat, cât şi în Cameră, — a fost sancţionat la 5 Mai 1925 de bunul şi înţeleptul Rege Ferdinand.

In noua Lege de organizare a bisericii, prin Art. 38 s'a hotărât, ca Congresul naţional-bisericesc al Mitropoliei noastre cu organul său executiv, va continua să fiinţeze şi funcţioneze, cu acelaş mod de constituire şi cu aceleaşi atribuţiuni ca şi în trecut, afară de alegerea mitropolitului.

*

Scopul acestei sesiuni congresuale este de a invedera că ne găsim într'un moment istoric al vieţii religioase şi bisericeşti a neamului nostru de pe aceste meleaguri.

Sbuciumul vieţii naţionale sociale economice şi culturale din această parte a ţării cu rane vechi necicatrizate, simte tot mai mult nevoia păcii şi a puterilor de sus din lumea spirituală. Este momentul prielnic de a intreprinde marea operă salvatoare pentru prezintarea nouă prin biserica oţelită în suferinţe şi prin toţi fii ei a Revelaţiunii lui Dumnezeu în Isus Hristos, în care poporul nostru să poată găsi, împreună cu toţi fraţii lui din cuprinsul ţării noastre, o ţintă vrednică a aspiraţiunilor sale şi puterile de lipsă pentru a le duce la îndeplinire.

Sfatul împreună al reprezentanţilor clerului şi ai mirenilor din cele 5 eparhii sub conducerea P. S. Chiriarhi ai lor, adumbriţi de o glorioasă tradiţie la vatra spirituală comună din Sibiu, va cere *«ca chivotul legii»* să fie dus înaintea poporului şi toţi vom merge după el.

*

Salutând pe aleşii clerului şi poporului, cari în ziua Cuvioasei Paraschiva se întrunesc în Congresul nostru naţional-bisericesc, dorim ca activitatea lor să fie încununată de succes, — spre binele şi prosperarea bisericii şi a patriei noastre întregite şi mult dorite. **(g. p.)**

Din şomeri — monahi?

— O problemă rău concepută. —

In eparhiile bisericii noastre de pe teritorul vechiului regat se găseşte un număr considerabil de absolvenţi ai seminariilor şi chiar ai facultăţii de teologie, cari nu pot fi hirotoniţi, fiindcă toate parohiile sunt ocupate. Ierarhul celei mai extinse eparhii a declarat la o ocazie, că chiar dacă în decurs de *zece ani* şcolile teologice nu i-ar da nici un absolvent, totuşi n'ar ajunge în criză de preoţi. Prin urmare numărul candidaţilor la parohii, ajunşi astăzi *şomeri*, trebue să fie foarte mare.

De unde provine această anomalie?

Din raportul nefiresc ce a existat acolo între biserică şi stat. Statul i-a confiscat bisericii, între alte multe drepturi, şi pe acela de a-şi creşte preoţii. Toate şcolile teologice erau proprietatea exclusivă a statului. Statul le dădea programele de învăţământ, statul numia pe profesori, statul îi controla şi disciplina, statul primia pe elevi etc. Biserica şi ierarhii ei nu aveau aproape nici un drept, garantat prin lege, asupra şcolilor în care se făcea educaţia clerului. Ca şi când nu bisericii ci statului i-ar fi lăsat Mântuitorul dreptul şi obligamentul de a creşte pe apostolii credinţii.

Situaţiunea aceasta nefirească, în privinţa şcolilor teologice, s'a menţinut până astăzi, cu desconsiderarea făţişă a Legii şi a Statutului de organizarea nouă a bisericii. In alte privinţe, după votarea Legii de autonomie a bisericii, — şi biserica de pe teritorul vechiului regat a intrat în exerciţiul drepturilor sale autonome, b. o. alegerea ierarhilor, administrarea averilor bisericeşti etc. Noi am rămas adeseori miraţi, de ce n'a cerut şi n'a pus stăruinţe energice, ca să iee sub conducerea sa şi şcolile teologice, căci statul era dator să i le predea.

Consecinţa acestei regretabile întrelăsări este mulţimea candidaţilor la preoţie — şomeri. Căci statul, care avea în a sa stăpânire şcolile teologice de acolo, a împopulat an de an seminariile fără să-şi fi pus întrebarea: ce se va alege cu absolvenţii lor? La alte facultăţi nu le dă voie să se înscrie, în preoţie nu mai au loc şi astfel au ajuns să-şi strige desperarea lor în toate părţile.

Dacă şcolile teologice ar fi fost ale bisericii, atunci autorităţile bisericeşti, cunoscătoare a nevoilor parohiilor, ar fi primit în seminarii numai numărul de tineri necesar ca să umple golurile de la parohii. Echilibrul acesta s'a păstrat în toată biserica noastră ortodoxă numai în eparhiile ardelene, fiindcă aici şcolile teologice sunt ale bisericii şi autorităţile bisericeşti cu răspunderea ce o au pregătesc numai atâţia candidaţi la preoţie de câţi e nevoie pentru a ocupa locurile libere.

Dacă în vechiul regat se va menţinea starea nefirească de astăzi, răul candidaţilor la preoţie şomeri va creşte şi mai mult şi va ţinea în agitaţie eparhiile.

Ca să atenueze acest rău, păr. *Gala Galacteon* militează pentru intrarea candidaţilor la preoţie şomeri — *în monahism!* Pe Sfinţia Sa îl încântă pasul ce l-ar face o sută din acei tineri bătând la porţile mănăstirilor.

Am rămas surprinşi de această părere despre întrarea în monahism şi nu ne aşteptam să o susţină tocmai părintele Gala Galacteon. Las că plasând o sută de tineri seminarişti în mănăstiri nu se va curma răul, căci mai rămân alte sute în braţele mizeriei. In schimb se va face cel mai rău serviciu mănăstirilor, întroducând în cuprinsul lor o sută de tineri dintre cari nici unul poate nu se va fi gândit vre-odată să apuce acest drum în viaţă, cari n'au fost pregătiţi din şcoală pentru călugărie, ci, dimpotrivă, aspiraţiile lor se îndreptau toate către preoţia de mir şi către înjghebarea unei familii. Ori, cine ar avea îndrăzneala să creadă că mănăstirile, cu viaţa duhovnicească ce o adăpostesc astăzi, ar fi în stare să prefacă dintr'o dată sufletul acelor tineri şi să-i ridice spre idealele monahismului? Pe mine mă înspăimântă gândul întrării alor o sută de astfel de tineri, nepregătiţi, în mănăstiri.

O nu, părinte Gala Galacteon! Monahismul este o instituţie care trebue să trăiască înainte de orice prin puterea graţiei de sus, iar această graţie specială nu se împărtăşeşte asupra maselor adunate cu sutele, ci se coboară individual şi ca o biruinţă după încercări şi lupte purtate în rugăciune şi meditaţie stăruitoare. De acest monahism avem neapărată nevoie, pentru ca să reprezinte concepţia eroică a creştinismului în sânul bisericii noastre hărţuită de multe neajunsuri şi în mijlocul „lumei" de astăzi.

Să ni-l dee Dumnezeu!

Convocarea Colegiului Electoral pentru alegerea Episcopilor

Inalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Miron al Bisericii Ortodoxe Române, prin adresele Nr. 8804, 8805, 8806 din 30 Septemvrie 1933, a convocat Colegiul Electoral pentru alegerea Episcopilor în scaunele vacante din Episcopiile: Huşilor, Cetăţii Albe, şi Caransebeşului.

Şi anume:

Alegerea de episcop al eparhiei Huşilor se va face în ziua de 19 Octomvrie 1933;

alegerea de Episcop al Eparhiei Cetăţii Albe se va face în ziua de 20 Octomvrie 1933; ear

alegerea de Episcop al Eparhiei Caransebeşului se va face în ziua de 21 Octomvrie 1933.

Astfel, după stăruinţele depuse de autorităţile noastre bisericeşti, constatăm cu satisfacţie faptul împlinit: convocarea colegiului pentru alegerea de Episcopi în scaunele văduvite ale Sfintelor şi de Dumnezeu păzitelor Episcopii: a Huşilor, a Cetăţii Albe, şi a Caransebeşului.

Organizaţi Oastea Domnului

VI. A suprima *individual* va fi greu; căci lumea-i cum este: şopteşte, intervine, stărue, fără privire la artă, literatură şi ştiinţă; probă: multele nulităţi desgustătoare din secţii. A suprima *colectiv* (cu anonimitate) şi a reclădi cu exclusivă considerare la ştiinţă, literatură şi artă — ar fi fost *efectiv*, deci *necesar*.

Nu s'a admis efectivul; să aşteptăm deci pilula Pinck, contrară.

VII. Astriştii şi neo-astriştii să nu se 'nşele, însă: Fără ştiinţă serioasă şi literatură aleasă — luptătoare contra gunoiului literar care ne inundă 'n prezent —, fără artă de *avânt*, secţiile n'au drept nici la stimă, nici la viaţă. Fără calităţi remarcabile nu se poate îndreptà atenţia poporului spre ce este bază de viitor.

VIII. Unitatea naţională ne-a pus la dispoziţie, fără vechile piedeci, tot ce regatul mic produsese. Orientările de-acolo ne vin, acum mult mai bogate decât înainte de războiu. Acum ele sunt *total* şi ale noastre. Sunt lucruri care, prin aceasta au devenit de prisos... Eu, totuşi, mai cred că secţiile „Astrei" mai au o misiune ardelenească; trebue să căutăm însă şi să le dăm puterile care — măcar din când în când — să poată concurà cu orientările din vechiul regat mic, dar entusiast şi isteţ.

Prin urmare: *La o parte* cu tot, cu toţi şi cu toate, care nu sunt vrednici ori vrednice de încredere, ce nu dă nici o nădejde, nici o plăcere sufletească, nici o satisfacţie aşteptărilor *ardeleneşti*.

IX. De sfârşit încă o întrebare: Ardealul are ori nu are ceva *propriu* de dat viitorului nostru comun artistic, literar, ştiinţific? Dacă are, vrea să facă din „Astra" un instrument de selecţiune printre ceice pot da?

Şi-atunci?...

Braşov, 1 Octomvrie 1933.

G. Bogdan-Duică.

Originea Nedeii dela Ţebea

— Legendă —

In multe parohii, din protopopiatul Zarandului, se păstrează un vechi obicei: se slujesc, în ziua primă a praznicului Naşterii şi Invierii Domnului nostru Isus Hristos, parastase pentru răposaţi.

Această datină există şi în comuna Ţebea, singurul sat din fostul judeţ al Zarandului, unde se obişnueşte să se ţină „Nedera" în ziua a doua de Paşti.

In această zi, în cimiterul din Ţebea, unde e mormântul prefecţilor de legiuni Avram Iancu şi Ion Buteanu, precum şi al preotului tribun Groza dela Rovine, şi al altor 80 de viteji din marele războiu, — se adună mult popor din satele din jur şi intelectuali din Brad şi Baia de Criş.

După vecernia slujită de preoţime pe locul din faţa cimiterului începe petrecerea câmpenească a Nedeii (Rugă în Bănat) şi durează până seara. Nicăeri nu se găsesc ouă roşii de Paşti mai admirabil încondeiate, ca la acest prilej al Nedeelor.

Despre originea lor aflu unele date în cartea: «*Képek az egykori Zarándvármegye földjéről*», de Gáspár Armin, tipărită în Cluj în 1912. Autorul care fusese inspector şcolar în partea locului, arată că l-a intrigat faptul că numai la Ţebea se joacă la Paşti în preajma cimiterului. Cercetând la Ţebea originea acestui obicei, n'a primit alt răspuns decât că „aşa ne-am pomenit din bătrâni". Abea un bătrân moşneag a putut să-i comunice, cu privire la originea obiceiului, următoarele:

După alungarea turcilor din Ardeal în părţile Zarandului au rămas câţiva din fiii lui Mohamed. Despre una din bisericile dela Baia de Criş poporul spune şi azi că a fost zidită cu mâinile prisonierilor turci. Intre turcii rămaşi la Ţebea era un *bei*, care avea o frumoasă fată numită Leila. Fata s'a îndrăgostit în feciorul primarului din sat. Flăcăul la rândul lui, i-a promis că o va lua în căsătorie, dacă se încreştinează. Fata s'a învoit, şi a intrat în casa preotului din Ţebea, dela care a primit învăţătura creştină. Ziua botezului şi cununia s'a fixat pentru a doua zi de Paşti.

La acest act au venit credincioşii din toate satele vecine. Când în biserică se săvârşia încreştinarea Leilei, — turcii cari au prins de veste, furioşi au năvălit înarmaţi în biserică să ucidă mirii. Creştinii au sărit în ajutor şi, în grabă scoţând afară pe năvălitori, i-au încunjurat, şi fiindcă turcii se opuneau mai departe a început un măcel, în care năvălitorii au căzut până la unul. Morţii, duşi cu carele, au fost înmormântaţi într'o groapă comună.

După înmormântare credincioşii au intrat earăş în biserică dând mulţumită lui Dumnezeu că au scăpat de furia păgână şi cununând pe creştina Leila cu fiul primarului. A urmat apoi petrecerea în locul din faţa bisericii.

Şi de atunci s'a ţinut în fiecare an, în ziua a doua de Paşti, pomenita Nedee. Pr. Al. Fugătă.

Organizaţi Reuniuni de femei

Organizarea cercului protopopesc Sibiu al „Frăţiei Ortodoxe Române“

Adunarea de constituire a Frăţiei ort. rom. a fost convocată de protoiereul *E. Cioran*. pe ziua de 1 Oct. ora 11 în aula Academiei Teologice, după terminarea sf. Liturghii din Catedrala mitropolitană.

Corul Academiei Teologice a cântat „Impărate ceresc“, după care a urmat frumosul cuvânt de deschidere al părintelui protopop care a arătat rostul convocării şi al constituirii cercului protopopesc în cadrul asociaţiei religioase „Frăţia Ort. Română“, accentuând că Ortodoxia — după cum zice un învăţat contimporan — prin spiritul său de resemnare, prin metodele sale blânde, prin credinţa sa numai în puterea sufletului, prin spiritul său de libertate şi toleranţă este adevărata religie a celor obijduiţi şi poate proecta asupra vieţii sociale mai multă decenţă şi mai mult idealism.

Precum în trecut, aşa şi astăzi, ort. noastră ne cheamă la o şi mai intensivă activitate. Elementul mirean este ca şi în trecut parte constitutivă a bisericii noastre. Corporaţiile noastre bisericeşti sunt compuse din 2/3 mireni, — astfel soartea şi desvoltarea lor revine în aceeaş măsură mirenilor. E şi natural ca această responsabilitate de ordin moral să nu cadă numai asupra unei singure persoane, care e preotul, ci şi asupra massei de credincioşi cari dau covârşitoarea majoritate într'o parohie.

In împrejurările schimbate în cari trăim, se credea că vom avea condiţii mai prielnice ca în trecut pentru ortodoxia noastră Din anumite puncte de vedere da, din altele însă, nu.

Prefacerile sociale, cu tot cortegiul de urmări, libertatea rău înţeleasă, indiferentismul, sectarismul şi politica de partid aşa cum se practică ele — toate tind la diminuarea rolului ce l-a avut în trecut ortodoxia noastră.

In astfel de împrejurări se cere înarmarea pentru lupta de ofensivă şi defensivă, prin crearea unui front comun de colaborare sistematică a elementului mirean.

Fiecare intelectual, fiecare credincios al bisericii noastre să aibă această convingere mai întâiu pentru sine, ca conştient şi cu dragoste să lupte în cercul său de activitate pentru triumful sfintei moşteniri pe care au primit-o şi să nu o lăsăm în părăginire.

Cercul prot. al F. O. R. are un rol covârşitor în organizaţia generală. Membrii acestui cerc vor fi arterele de canalizare a ideilor dela centru până în cel mai îndepărtat colţ al ortodoxiei, ca unii cari au contact nemijlocit la oraşe şi şi la sate cu mulţimea de orice categorie ar fi.

Dorim o închegare, colaborare şi solidarizare — un apostolat laic, prin pilda intelectualilor noştri şi pentru credincioşii noştri ţărani.

Mulţumind celor prezenţi pentrucă au dat ascultare chemării — roagă pe dl Dr. Gh. *Preda*, delegat al Comitetului secţiei Sibiu al F. O. R.ului, să binevoiască a prelua conducerea arătând mai deaproape rostul şi activitatea practică pentru membrii cercului protopopesc, — după care va urma însaş constituirea comitetului.

Ocupând dl Dr. Gheorghe Preda locul prezidial, printru'un cuvânt avântat a stăruit mai de-aproape asupra întregii organizaţii a Frăţiei Ortodoxe, arătând cum este contemplată şi cum va trebui să se destăşoare în viitor activitatea ei.

Invită pe membrii prezenţi să se constitue conform statutelor.

Se alege apoi o comisiune de candidare a comitetului suspendându-se şedinţa pentru 10 minute.

Redeschizându-se şedinţa, prin aclamaţiuni, la propunerea dlui Dr. Ionaş, adunarea alege cu unanimitate următorul comitet:

Preşedinte: Dr. Ion Bunea, Secretar: Silviu Cosma, Casier: Nicolae Iordan. Membri în comitet: Nicolae Albu, Nicolae Banciu, Anastasiu Boiu, Ştefan Cornea, Emil Dancăşiu, Ioan Dragomir, Dr. Liviu Ionaşiu, Victor Lazar, Iacob Manoilă, Traian Nicola, Alexandru Popa, Petru Simion, Ioan Stanciu, Silviu Ţeposu şi Pavel Vulcu.

Dl preşed. al adunării, dl Dr. Preda, mulţumeşte pentru participare, — după care corul Academiei Teologice intonează de încheiere o cântare religioasă. La această adunare au luat parte P. C. D. Consilieri, profesorii şi studenţii Academiei Teologice — pe lângă un frumos număr de intelectuali din oraşul şi protopopiatul Sibiu.

Probleme, fapte, comentarii

„Operă salutară şi binevenită“, — aşa este caracterizată munca desfăşurată de societatea religioasă, «*Oastea Domnului*» în cotidianul *Viitorul*, în numărul său de Duminecă, unde aflăm următoarele aprecieri despre oaste:

Un tânăr preot dela Sibiu, sprijinit cu înţelegere şi cu drag de mitropolitul său, a întemeiat acolo «Oastea Domnului», adecă o întovărăşire a celor ce se legătuiesc să trăiască după cuvântul lui Hristos şi să dobândească şi pe alţii prin pilda vieţii lor. Zi cu zi «Oastea Domnului» sporeşte numărul adepţilor, adecă numărul minunilor: adevărate convertiri de credinţă şi de viaţă. Dar mai îmbucurător de cât orice e faptul că «Oastea» îşi găseşte ostaşi tot aşa de zeloşi, printre preoţii şi poporenii din vechiul regat. De curând însă au început să se audă strigăte de alarmă: «Oastea Domnului» este acuzată că ar fi în abatere dela dogma şi practica ortodoxiei. Desigur sfântul Sinod nu va întârzia să cerceteze lucrurile... Până atunci se impune ca să tacă unele glasuri acuzatoare care, prea pătimaşe, ar putea fi bănuite că pornesc din răutatea pismei. Dacă «Oastea Domnului», descălecând din Ardealul ortodox, găseşte în clerul şi poporul de aici — din regat — o atât de bună primire, este în aceasta un semn, că opera ei salutară e bine venită şi deci că nu trebue zăticnită.

*

Iar conflict cu Vaticanul. — *Nu e zi lăsată de Dumnezeu care să nu fie tulburată de un conflict între Vatican şi oarecare guvern. Şi nu din pricini religioase sau morale; nu pentrucă Vaticanul ar ţine cu scrupulozitate şi energie la respectarea principiilor morale creştine. Nu! Aproape totdeauna conflictele acestea se ivesc din pricina imixtiunii Vaticanului în domenii cari nu-i aparţin, urmărind o hegemonie peste state cari nici nu au măcar întreaga populaţie catolică. Uneori iarăşi Vaticanul susţine poziţii direct opuse moralei creştine şi aspiraţiilor religioase ale spiritului omenesc.*

Cu unele state conflictele se ţin lanţ. B. o. cu Cehoslovacia. Mai acum câţiva ani faimosul nunţiu Marmaggi, care a făcut-o lată şi pe la noi cu zelul său nediplomatic a trebuit să plece din Cehoslovacia — cum a trebuit să plece şi dela noi, — căci se încăpăţinase să nu dea voie cehoslovacilor să sărbătorească pe Huss.

Acum doi ani un alt conflict fusese provocat de despoticul şi luxosul nunţiu Ciriacci care silise pe venerabilul arhiepiscop din Praga, Kordac, să demisioneze pentrucă nu voise să i facă un palat de câteva milioane şi pentrucă susţinea prin faptă şi scris ca raporturile dintre muncă şi capital să se stabilească după criteriile dreptăţii.

Astăzi înregistrăm un nou conflict. De astădată pe o temă mai delicată. E vorba de oarecare încurajare a tendinţelor autonomiste ale slovacilor toţi catolici. Predatul Hlinka, şeful partidului catolic slovac, a ţinut, la aniversarea unui mileniu dela întemeerea primei biserici catolice în Slovacia, o cuvântare în care cerea energic autonomie pentru slovaci. Fresa guvernamentală a simţit că Ciriacci ar sprijini această mişcare şi l a atacat vehement. Nunţiul a protestat împotriva acestor bănueli, dar curând după aceea Hlinka îi trimite dela o adunare populară slovacă o adresă de simpatie la care nunţiul răspunde în latineşte, plângându-se de atacurile din Praga şi lăudând pe slovaci. Această epistolă a ridicat în toată presa cehă o furtună de indignare. I se reproşa nunţiului că uită, că nu e trimis pe lângă opoziţia slovacă, ci pe lângă guvern. Un consiliu de miniştri din 16 Septemvrie hotărâ să ceară scaunului papal să recheme pe nunţiu, pentru a se explica, ceeace echivalează cu dorinţa de-a fi rechemat.

Vaticanul n'a privit cu ochi buni desmembrarea Austriei şi nu simpatizează cu statele naţionale ale popoarelor cari s'au desrobit de sub habsburgi. Cu Cehoslovacia conflictele se ţin lanţ. Atât acolo, cât şi în Iugoslavia încurajează pe sub mână tendinţele centrifugale autonomiste. Câte greutăţi a făcut şi face statului român, vedem cu toţii. Catolicismul, fidel spiritului său internaţionalist, se simţea aşa de bine într'o Austrie în care se urmărea politica unei amalgamizări a popoarelor. Vaticanul mângâie şi-acum cu atâta atenţie mica Austrie (vezi demonstraţia congresului catolic dela Viena), şi pe neastâmpăraţii unguri. Să fie în această atenţiune numai ecoul unei amintiri atât de scumpe? Să nu fie şi-o urmă, cât de mică, de speranţă? Doar nu e departe Vaticanul de Quirinal.

Un act de pietate

Duminecă, 1 Octomvrie c. s'a oficiat la Beiuş parastasul de 1/2 de an pentru odihna sufletească a binefăcătoarei *Veturia I. Lapedatu*, care îşi doarme somnul de veci în cavoul familiar de acolo. Tot atunci s'a oficiat un parastas şi în Sibiu, unde „masa studenţilor“ a ţinut să cinstească memoria mult regretatei sale binefăcătoare.

Parastasul a avut loc în splendida sală de festivităţi a internatului liceului „Gh. Lazăr“, în prezenţa elevilor şi a unui distins public, doamne şi domni. Serviciul divin a fost îndeplinit de către profesorii de religie dela liceul „Gh. Lazăr“, iar răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice, sub conducerea dlui Candid Popa.

După terminarea serviciului divin directorul Ioan Bunea a ţinut o cuvân-

Teosofia şi gnoza

IV

Ai greşi trăgând de aici concluzia că creştinismul nu admite gnoza, că el nu sufere cunoaşterea tainelor cosmice. Conştiinţa dogmatică a bisericii nu cere chiar aşa ceva. Clement Alexandrinul, Origen, sf. Grigorie de Nissa, sf. Maxim Mărturisitorul au fost gnostici creştini. Cunoaşterea (gnoza) creştină e deci posibilă. Creştinismul nu poate admite o revenire la concepţia păgână despre natură, a demonolatriei la stăpânirea magiei asupra spiritului omenesc, la destrămarea chipului omenesc de către spiritele naturii.

Stă scris: „Fiţi înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbii“. Din acest moment e afirmată înţelepciunea şarpelui, gnoza. Dar această înţelepciune n'are nimic incomparabil cu simplitatea inimii. Creştinismul tăgăduieşte că omul ar putea ajunge la Dumnezeu şi la tainele divine printr'o neîncetată desvoltare a cugetării; el spune că, pe drumul cunoaşterii divine omul sufere o catastrofă spirituală ce-i schimbă conştiinţa şi cugetarea, că trece prin experienţa credinţii în care se demonstrează lumea lucrurilor nevăzute. In experienţa aceasta se întrevede posibilitatea unei cunoaşteri. Credinţa nu tăgăduieşte, ea-i pregăteşte drumul spre experienţa spirituală.

Chestiunea aceasta se pune pentru noi ortodocşii cu totul deosebit ca pentru catolici. Ei spun că Dumnezeu poate fi cunoscut nu numai prin revelaţie, ci şi prin puterile naturale ale minţii omeneşti. Noţiunea aceasta constitue piatra unghiulară a sistemului tomist. In acesta există un raţionalism ce nu vrea să admită că în cunoaşterea lui Dumnezeu ar exista ceva antinomic pentru raţiune. Sinodul din Vatican a ameninţat cu anatema pe orce om ce va afirma că Dumnezeu, cel unul şi adevărat, Făcătorul şi Stăpânul nostru, nu poate fi cunoscut din lucrurile văzute, de lumina naturală a minţii noastre. Sentinţa afurisеşte fideismul şi condamnă pe cugetători catolici ca Pascal şi Iosif de Maistre, întăreşte în conştiinţa bisericii un naturalism raţionalist, un fel de a cugeta pe Dumnezeu în categorii raţionale. Teologia naturală e recunoscută astfel obligator.

Pentru conştiinţa ortodoxă problema se pune altfel: ea nu cunoaşte doctrină raţională obligatoare, cum e tomismul. Acest naturalism raţionalist e urmarea agnosticismului şi se îndreaptă contra oricărei gnoze. Dumnezeu şi taina vieţii divine nu se pot cunoaşte; dar din natură, din creaţiune se pot scoate, pe cale raţională şi naturalistă, dovezi despre existenţa lui Dumnezeu. Se ajunge la o împăcare între revelaţie şi cunoaşterea naturală a lui Dumnezeu, între religie şi ştiinţă. Această înţelegere între ordinul supranatural şi cel natural nu lărgeşte domeniul cunoaşterii, dimpotrivă, îl restrânge; acesta vine din lipsa de credinţă în posibilitatea iluminării minţii, în posibilitatea unei cunoaşteri în Duh, a unei cunoaşteri theandrice. Dar dacă e posibilă o cunoaştere creştină, ea nu poate fi decât una spirituală mistică, iar nu naturală, nici raţională.

Opera de cugetare a fost mai puţin intensă în orientul ortodox ca în apusul catolic. Cugetarea ortodoxă n'a elaborat o doctrină precisă, şi totuşi orientul e mai gnostic decât apusul, el crede mai mult în posibilitatea unei cunoaşteri mistice, cunoaştere care în apus adeseori e socotită drept o erezie. Doctorii bisericii răsăritului sunt mai gnostici decât cei apuseni. Dar şi gnoza creştină se poate mai uşor desvolta pe terenul spiritual al ortodoxiei ca pe al catolicismului. Mişcările religioase şi filosofice ruseşti dau dovada. Agnosticismul creştin, ce subsistă şi se afirmă deplin în raţionalismul catolic, îşi are justificarea sa.

Dar poate va veni o zi când va dispărea din creştinism, deoarece devine periculos. Agnosticismul acesta creştin afirma un pragmatism al necunoaşterii. Trebue să mărgineşti receptivitatea omului aşa fel ca nici să nu asurzească, nici să nu orbească de prea mult trăznet şi lumină cosmică. Ne apără prostia noastră, lipsa noastră de receptivitate contra a orice ni se pare periculos şi pentru care nu suntem copţi la minte. Necunoaşterea ne poate fi de apărare ca şi cunoaşterea. Dac'am putea vedea şi cunoaşte în lume tot ce nu vedem şi nu cunoaştem, nu le-am fi putut suferi şi ni-ar fi împrăştiat forţele elementale ale lumii. Vederea lămurită (clairvoyance) e periculoasă, şi nu poate fi accesibilă decât unei minorităţi, deoarece presupune o mare pregătire spirituală. Omul n'ar fi putut suferi viziunea *aurei* ce înconjoară pe fiinţe.

Poporul Românesc. A apărut Nr. 15 din 1 Octomvrie c. al revistei „Poporul Românesc“ foaie pentru folosinţa muncitorilor dela sate şi oraşe, cu bogat cuprins, semnat de d-nii I. Agârbiceanu, Prof. Dr. I. Gheorghiu, I. Gr. Oprişan, C. L. Hristea, Nichifor Crainic ş. a. Patru pagini informative, de ştiri felurite din ţara noastră şi din lumea întreagă, închee numărul. Se abonează cu Lei 120 anual, la redacţie: gara *Chitila*, jud. Ilfov. — Cereţi numere de probă!

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

tare, reliefând meritele naţionale şi filantropice ale defunctei, care prin ocrotirea şi conducerea elevilor adăpostiţi la „masa studenţilor", mai ales înainte de unire, a săvârşit o remarcabilă faptă naţională, făcându-se vrednică de recunoştinţa atâtor generaţii ţinere.

Tineretul şcolar ajutat şi educat la „masa studenţilor" nu va putea uita nici când serviciile ei preţioase, însoţite de-o bunătate de inimă fără pereche.

Pentru eternizarea memoriei mult regretatei binefăcătoare, directorul Ion Bunea a iniţiat înfiinţarea unui fond, care să-i poarte numele şi care are menirea să perpetue pentru toate timpurile ajutorarea şi luminarea tineretului şcolar, sărman, dar merituos, dela liceul „Gh. Lazăr".

Pentru luminarea publicului asupra meritelor neperitoare ale binefăcătoarei, în legătură cu „masa studenţilor", şi drept prinos de recunoştinţă, un fost beneficiar al „mesei studenţilor", dl Dr. I. Lupaş, a scris şi publicat o broşură întitulată: «*Veturia I. Lapedatu, o binefăcătoare a tinerimii studioase*». Această broşură ne prezintă icoana atrăgătoare a unui suflet ales, care şi-a făcut un crez din a ajuta a conduce şi a lumina tineretul şcolar, atât înainte, cât şi după unire.

Activitatea ei în domeniul acesta formează o frumoasă pagină în istoria culturală a Ardealului.

Cu această ocaziune s'a desvelit şi aşezat între cei mai mari binefăcători ai „mesei studenţilor" portretul binefăcătoarei, donat de neconsolatul ei soţ, ca să străjuească pentru totdeauna instituţiunea caritativă, căreia i-a închinat activitatea sa cea mai frumoasă.

Lin să-i fie somnul, precum de curată i-a fost inima pusă în serviciul celor oropsiţi.

După săvârşirea acestui act de pietate publicul asistent a vizitat internatul, rămânând satisfăcut de cele văzute.

Meditaţie

Făr' a sta la îndoială. [Iacob 1, 6].

Apostolul Iacob denunţă aici şovăirea ca o pricină serioasă de slăbiciune. In toate domeniile omul nehotărât nu produce de fapt nimic mare, nimic fecund. Împrăştie şi cheltuieşte totul, timp, putere, în dibuiri sterile.

Adevărata viaţă, dimpotrivă, este făcută din hotărâri ferme şi binedistincte. Nehotărârea obişnuită nu se explică la un creştin. In această calitate ştiu unde trebuie să merg, ceeace am de făcut şi acest fapt chiar împrăştie atâtea nedumeriri. Sânt însă cazuri când sacrificiul cerut creştinului e atât de mare, încât îi trebuie eroism pentru a alunga orce ezitare.

Intr'adevăr lumina Evangheliei, e atât de clară, încât o conştiinţă creştină nu se poate înşela nici un moment, are, cu alte cuvinte, certitudinea că umblând în lumina lui Hristos ajunge acolo unde fiecare suflet e chemat să ajungă, la mântuire.

Şi totuşi, cu toate că vedem atât de bine drumul ce avem de umblat, ne îndoim aşa de des şi ne oprim mereu în loc.

Pentru conştiinţa creştină atitudinea îndoielnică a lumii păgâne în faţa vieţii, imaginată plastic în atitudinea eroului mistic, *Hercule la răspântii*, e rezolvată cu prisosinţă în persoana şi învăţătura Mântuitorului Hristos.

Mai mult, hotărârea creştină are sprijin puternic în tradiţia Bisericii creştine, ai cărei cei mai aleşi fii, cetele de apostoli, mari dascăli, sfinţi, şi mucenici, au urmat cu atâta hotărâre drumul făcut pentru toate veacurile de Isus Hristos.

Creştine, care vezi acest drum, roagă-te lui Dumnezeu să-ţi ajute ca să-l urmezi făr'a sta la îndoială.

[După text francez].

Pr. G. Secaş.

INFORMAŢIUNI

Şedinţe. In vederea rezolvării lucrărilor pregătitoare pentru Congresul Naţional Bisericesc, care se va întruni la 14 Oct. a. c., I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a convocat în centrul Mitropoliei următoarele corporaţiuni bisericeşti la şedinţe:

1. In 12 Oct. se va ţinea şedinţa Reprezentanţei Fundaţiunei *Gojdu*.

2. In 12—13 Oct. vor avea loc şedinţele *Consistorului Mitropolitan*, atât plenar, cât şi senatele.

Convocare. *Am onoare a invita pe toţi intelectualii ortodocşi români, din protopopiatul Ilia la Adunarea de constituire a cercului protopopesc al* **„Frăţiei Ortodoxe Române"** *(F. O. R.) pe Duminecă, la* **15 Octomvrie** *1933, ora 11 a. m. în biserica din Ilia. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării; 2. Expunerea scopului societăţii; 3. Cetirea statutelor; 4. Inscrierea de membri; 5. Alegerea Comitetului cercului protopopesc — Din însărcinarea Comitetului secţiei Sibiu: Protopop* Iuliu Josan.

Sfinţiri de preot. Ultimele două săptămâni au fost sfinţiţi întru presbiter următorii absolvenţi ai academiei teologice Andreiane, Sibiu: 1. Traian Ciocănelea, pentru parohia Făgăraş; 2. Ilarie Budac, pentru parohia Scorei; 3. Adrian Groza (abs. al Academiei teologice din Caransebeş, pentru parohia Găvojdea; 4. Gheorghe Maxim la Cărpiniş; 5. Gheorghe Miclea la Şibot; 6. Gheorghe Tatu la Sebeşul de sus; 7. Remus Haneş la Fintoag, şi 8. Aurel Dăncilă la Pişchinţi. — Dea Dumnezeu ca nouhirotoniţii preoţi să fie din cei de a dreapta Mântuitorului şi să fie prilej de mântuire pentru cei pe cari îi păstoresc!

Următori unei frumoase tradiţii de a presta fiecare o muncă personală, studenţii Academiei Teologice „Andreiene" din Sibiu şi-au ales pentru anul în curs următorul comitet: Preşedinte de onoare, Păr. diacon prof. Nicolae Popovici, Preş. activ, Vasile Coman, an. IV, V.-preş. Octavian Cocan, an. IV; Secret. gen. Trifu Benea, an. IV; Consilier U. N. S. C. R. Ioan Faur, an. III; Bibliotecar, Mircea Laslo, an. III; Cassier Ştefan Galea, an. III; Econom, Nicolae Mirică, an. II; V.-bibliotecar, Ioan Turcu, an. I; V.-econom, Moisie Benga, an. I; Secr. II. Gheorghe Bica, an. II. Membri în comisia critică: Vasile Doroga, Zaharie Rucărean, an. IV. Romulus Albu, Iosif Rusu, an. III, Constantin Comşulea, Dumitru Popescu, an. II, Ioan Rauca, Petru Dumiteasca, an. I. Membri în comisia de censori: Simion Macarie, an. IV, Ioan Neacşu, an. III şi Nicolae Bârsan, an. II.

Aniversare. Implinindu-se în 28 Noemvrie a. c. 15 ani dela unirea Bucovinei cu ţara mamă, se organisează mari serbări culturale în Bucovina. Cu ocazia aniversării va apărea şi o scriere jubilară.

† Preoteasa Veroana I. Pop născ. **Pilţea,** soţia preotului nostru Ioan Pop din Sâmbăta de sus, după o scurtă şi grea suferinţă şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Luni 2 Octomvrie 1933, în al 78-lea an al vieţii şi 59-lea de căsătorie. Rămăşiţele pământeşti ale decedatei s'au depus spre odihnă veşnică Joi 5 Octomvrie, în cimitirul bisericii ortodoxe române din Sâmbăta-de-sus-răsăriteană. Odihnească în pace!

Pentru ajutorarea *moţilor* **guvernul a luat următoarele dispoziţiuni:** *a)* **Reducerea preţului mineritului;** *b)* **Reducere la cumpărarea medicamentelor;** *c)* **50% reducere pe C. F. R. tuturor moţilor, pentru transporturile de cereale ce se vor face pentru gările de pe liniile: Oradea-Vaşcău, Călăţele, Huedin, Alba-Iulia, Zlatna, Câmpeni, Turda. Vor mai avea reducere de 50% pentru transporturile ce se vor face pe aceste linii cu încărcături de lemne, scânduri şi obiecte fabricate de locuitorii munţilor;** *d)* **Se vor începe, în toamna, aceasta lucrările pentru repararea podurilor şi şoselelor.**

La Academia de muzică şi artă dramatică din Cluj înscrierile pentru examenele de admitere excepţionale se mai fac până la 10 Octomvrie, ear examenele de admitere în 11 Octomvrie 1933. Pentru secţia pedagogică se cere bacalaureat. La secţia cant şi dramă se pot înscrie şi absolvenţi ai cursului inferior de liceu sau ai vreunei şcoale similare. Informaţiuni cereţi la Academie.

Monetele divizionare de 100 Lei, în urma falsificărilor dese, vor fi în curând preschimbate.

Intâiul episcop al Reichului. Sinodul evanghelic german, întrunit la Wittenberg în 27 Oct. 1933, a ales pe episcopul de până acum al Prusiei, Ludovic Müller, episcop al Reichului, cel dintâi în această calitate.

Sachsentag-ul, ziua saşilor, mare adunare politică, ţinută Duminecă în Sibiu, a întrunit 5—6 mii de minoritari din Ardeal, în mare parte *hitlerişti*, — va să zică şi revizionişti.

Moţiunea, votată de această adunare, în care ziariştii români n'au fost admişi, începe cu exprimarea de omagii către Suveran şi de încredere către guvern, şi sfârşeşte cu — preamărirea naţional-socialismului din Germania... Aceasta ar fi cea mai nouă orientare politică în viaţa saşilor, cunoscuţi — pe vremuri — prin simţul realităţii şi al prevederii.

Cursuri practice, de bucătărie fină, în Internatul Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, „Astra", Sibiu, se ţin şi în acest an. In aceste cursuri de 3—5, sau 10 luni, se dă posibilitate tinerelor fete să înveţe atât pregătirea mâncărilor simple, cât şi a celor mai fine: pastete, cozonaci, prăjituri, torte, dulceţuri, şerbeturi etc. Pentru informaţiuni a se adresa: Direcţiunii Internatului de fete, Sibiu, strada Şaguna Nr. 8.

ŞTIRI LOCALE

Concert religios cu prilejul sesiunii Congresului naţional-bisericesc dat de Corul mixt al sfintei mitropolii şi al şcoalei normale „Andrei Şaguna" sub conducerea profesorului Timotei Popovici în sfânta biserică a mitropoliei Duminecă seara la 15 Octomvrie 1933.

Reuniunea română de muzică „Gh. Dima", Sibiu, îşi începe repetiţiile Sâmbătă, 7 Octomvrie 1933, şi le va continua în fiecare săptămână Mercurea şi Sâmbăta dela 6—8 p. m., în localul dela Muzikverein, strada General Moşoiu, la care invităm pe toţi doritorii de muzică, atât cei de baştină, cât şi cei noui veniţi în oraşul nostru. Se va pune în repetiţie opereta „Salba de aur" de un compozitor român. Totodată aducem la cunoştinţa onor. membri, că adunarea generală se ţine la 11 Octomvrie 1933, cu programul obişnuit. *N. Colan*, preşedinte.

Aviz. Se aduce la cunoştinţă că probele de cântări la „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu", se încep Marţi în 10 Octomvrie a. c. Probele de cântări se vor ţinea în fiecare Marţi şi Vineri seara dela ora 7—9 în sala Reuniunii din Strada Brukenthal Nr. 17. Onor. corişti, d-şoare şi domni, sânt rugaţi a participa. **Com.**

Nr. 413 1933. (55) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bozeş,** aparţinătoare protop. Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conf. coalei B.
2. Locuinţă în natură.
3. 2 jug. sesiune parohială şi cimitir.
4. Relut de lemne.
5. Câte 3 dcl. porumb sfârmit de fiecare casă, circa 150 case, din care se va ceda cantorului şi crâznicului 30 case.
6. Câte o zi de lucru de fiecare casă răscumpărată în bani după cursul zilei.
7. Venite stolare uniformizate de adunarea protopopească.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze în termen cererile provăzute cu toate documentele necesare oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, să se prezinte apoi după prealabila aprobare de către Preav. Cons. Arhiepiscopesc şi încuviinţarea of. protop., în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi referinţele locale.

Geoagiu, la 9 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înţelegere cu consiliul parohial.

V. Goron
protopop.

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakóff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae.

Nr. G. 2101—1933. (27) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă judecătoria Mercurea-Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. C. 1383—1932 şi Nr. G. II. 2102—1933 a judecătoriei mixte rurale Mercurea-Sibiu în favorul reclamantului Aurel Borza, reprezentat prin advocatul Dr. Aurel Creţu contra... pentru încassarea creanţei de 1300 lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe ziua de *13 Octomvrie 1933* la faţa locului în comuna Gârbova, unde se vor vinde prin licitaţie publică judiciară buţi, purcei şi altele în valoare de 2250 lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenţiunea, care e de încasat, face 1300 lei capital, dobânzile legale socotind din 1 Ianuar 1932, iar spesele până acum stabilite de dosarul execuţional.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie au mai fost secvestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI: 1908, §-ul 20.

Mercurea-Sibiu, la 25 Sept. 1933.

Ioan Dragomir m. p.
portărel.

Nr. G. 791—1933. (28) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel delegat de pe lângă judecătoria rurală Mercurea prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. C. 3891—1933 şi Nr. G. 791—1933 a judecătoriei rurale Mercurea-Sibiu în favorul reclamantului Ioan Nedela din Dobârca, reprezentat prin Dr. Aurel Creţu advocat contra... din Draşov, pentru încassarea creanţei de 1950 lei capital şi accesorii se fixează termen de licitaţie pe ziua de *14 Octomvrie 1933* ora 15 la faţa locului în comuna Draşov Nr. 3, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară porci şi alte obiecte de gospodărie în valoare de 2120, lei şi în caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenţiunea de încassat face 1950 lei capital, dobânzile de 8%, socotite din 1 Noemvrie 1931, iar spesele până acum stabilite în dosarul execuţional.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi secvestrate şi de alţii şi aceştia au câştigat dreptul de acoperire, licitaţiunea prezentă se ordonă şi în favorul acestora în senzul art. LXI: 1908 § 20.

Mercurea-Sibiu, la 29 Sept. 1933.

Nicolae Rădoiu m. p.
portărel-delegat.

De vânzare
în apropierea Şcoalei Speciale de Cavalerie din Sibiu un **loc de casă.** Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană

Nr. 482 1933. (53) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Hăpria-română,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială.
2. Sesiune parohială: 11½ jug. arător.
3. Una zi de lucru de fiecare fum.
4. Lemne de foc din pădurea bisericii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 14 Octomvrie 1933 — Nr. 68

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

BIBLIOTECA

In memoria Mitropolitului Andreiu Șaguna

S'au scurs 60 de ani dela moartea celui care a îndrumat spre o viață nouă, potrivită cu timpurile noui, viața bisericească și națională a Românilor Ardeleni. S'au scurs 60 de ani de când Mitropolitul Andrei Șaguna a trecut, după ce și-a încheiat monumentala-i operă, la cele eterne. Memoria Lui însă a rămas neștearsă, așa precum opera Lui a rămas nezdruncinată. Timpul nu are aci puterea obișnuită de-a îngroșa stratul uitării, de-a cufunda în subsol, prețios pentru explicațiile istorice ale vremurilor de azi dar inactual, momentul magnific, mai tare ca arama, al celui care a inițiat o nouă epocă, epoca modernă, în istoria românească a Ardealului. Dimpotrivă, timpul e silit aici să-și aducă prinosul său de slavă, intensificând strălucirea chipului lui Andrei Șaguna și întărind cimentul operei Lui.

Principiile organizației șaguniene ca și celelalte idei ale Lui sunt actuale; opera lui e vie. Ea nu e o tradiție moartă, cu o valoare pur istorică, ci e hrana noastră de astăzi, e aerul spiritual în care ne mișcăm și cugetăm, e platforma din care privim spre orizonturile vieții și din care pornim la actele noastre în slujba bisericii și a neamului.

Ideile șaguniene au întrat pentru vecie în patrimoniul spiritual al Ardealului; ele nu mai pot fi șterse din conștiința bisericească a acestor plaiuri. Doar puhoiul vre-unei catastrofe apocaliptice dacă ar mai putea duce acest pod de granit din sufletele noastre; un puhoi care ar duce toate așezările noastre spirituale împreună cu conștiințele noastre, aducând haosul și amnezia unei totale întreruperi de istorie.

Mitropolitul Andrei Șaguna a imprimat o pecete neștergibilă în viața Ardealului. Memoria Lui e slăvită de noi în fie care zi, acum și pururea.

Sub semnul acestei mărturisiri se serbează comemorarea de Duminecă, 15 Octomvrie, dela Rășinari și Sibiu, în cadrul congresului național-bisericesc din Mitropolia Ardealului.

Aniversarea nașterii Suveranului

Luni, în 16 Octomvrie 1933, la a 40-a aniversare a zilei de naștere a Majestății Sale Regelui **Carol II,** *se vor ținea servicii divine, la ora 11, atât în catedrala mitropoliei noastre, cât și în toate celelalte sfinte biserici ale Arhiepiscopiei.*

Cler și popor, cu tradiționalul devotament, vor înălța către Atotputernicul Dumnezeu calde rugăciuni, ca Prea Înălțatul și prea iubitul nostru Suveran, urmaș al înțelepților mari înaintași, să fie învrednicit ae lungă și rodnică domnie, pentru gloria dinastiei române, și pentru progresul și buna înflorire a neamului și a legii noastre strămoșești.

FOIȘOARA

Mici studii istorice

I. C. Brătianu și ortodoxia

Acum 66 de ani, I. C. Brătianu avù prilej să scrie o broșură despre religie.* Prilejul a fost o scrisoare a patriarhului din Constantinopol către Cuza-Vodă. Fiind judecată greșit, I. C. B. apreciază scrisoarea exact, pentru presa apuseană. Lăsând de-o parte chestia mănăstirilor închinate, încheiată de mult, eu mă opresc numai la ce este încă *actual* în broșura lui I. C. Brătianu.

1. Biserica orientală sau grecească (precum o numesc apusenii) se deosebește de cea romano-catolică prin dogme, dar mai ales (surtout) prin *constituția sa politică*. Biserica orientală n'a avut nici Grigori VII, nici ordine călugărești militante, ca d. ex. iezuiți, nici concilii de Trient. Autocrația nu s'a putut constituì în biserica orientală. Dacă patriarhul din Constantinopol și cel din Ierusalim ar vizita împreună principatele române, binecuvântarea s'ar cere — celui mai bătrân! Unitatea răsăriteană se află, deci, mai mult în dogme, decât în hierarhie.

2. Statele independente și ortodoxe, apăsate de turci, au rămas credincioase tradițiunei descrise. Fără greutăți ele și-au putut proclama *autonomia* bisericească și niciodată — *remarquez-le bien* — n'au riscat să fie tratate drept eretice. Probă: La români preotul sfințit în țară străină nu poate slujì fără autorizarea specială a capului bisericesc.

Dar acum (1866), în chestia mănăstirilor, nu-i vorba de *autonomia* bisericei de-ar fi, partidul național-român ar apără-o cel dintâi. *(S'il en avait été ainsi, le parti national-roumain eût été le premier à la défendre, comme il a défendu et défendra toujours notre autonomie politique).*

3. Ce se petrece astăzi, însă, privește libertatea și democrația. „Biserica românească a avut totdeauna o constituție prea *liberală* și prea *democratică*. Pe mitropoliți și episcopi îi alegea Adunarea națională". Dreptul guvernului de-a-i numì pe arhierei direct (ca d. ex. pe prefecți) ar însemna suprimarea unor prerogative vechi și a unei serioase condițiuni de independență.

4. Guvernul lui Cuza și-a croit o lege despre sinoade. „Laicii nu mai au dreptul de-a trimite deputații lor, așa cum era practica adunărilor noastre religioase. După decretul lui Cuza sinoadele s'ar compune din mitropoliți și episcopi și din delegații preoților numiți de (acei) mitropoliți și episcopi; *ele ar fi numai niște pretinse sinoade;* ar fi o parte din — administrația țării: Ceeace I. C. Brătianu denunță, însă, adevăraților amici ai libertăților și *spiritelor care cunosc condițiile progresului și prosperității națiunilor.*

5. Și 'n sfârșit: tentativa de-a atrage pe români în comunitatea catolică. Scopul principal al acestei acțiuni austriace a fost totdeauna *politic:* Austria voia să germanizeze. Insă: „La toate națiunile cu forțe vitale mari, cu caracter și cu personalitate bine determinată, încercările de-a le suprimà *originalitatea* provoacă numai desvoltarea energiilor și le dă prilej de-a se manifesta. Așa s'a întâmplat și cu românii Austriei oridecâteori *naționalitatea* li-a fost amenințată". Calvinismul a provocat o renaștere literară; catolicismul, altă renaștere.

După două veacuri de presiuni zadarnice Austria încearcă a câștiga pe români prin alte mijloace.

6. Concluzia lui I. C. Brătianu este tot atât de exactă ca și constatările de mai sus. Iat-o verbal: „Popor prin eminență latin, cu popoarele care ne înconjoară noi avem numai legături religioase, pe care părinții noștri le-au consolidat prin multe sacrificii și care ni-au creiat drepturi *(des titres)* la celelalte popoare de același rit. A ieși din biserica grecească, ar însemna să rupem ultima legătură cu popoarele vecine, care ne-ar socotì drept *renegați;* și să pierdem orce influență asupră-le".

Renegați!

Și mai departe, tot așa de adevărat, I. C. Brătianu: „Dacă am intra în biserica catolică — presupunând că, *date fiind ideile noastre moderne,* așa ceva ar fi cu putință, — noi nu i-am aduce bisericei catolice nici o putere *(force),* iar *poziția noastră de neofiți ar fi neînsemnătoare (insignifiante);* pe când, rămânând unde

* *La question religieuse en Roumanie.* Paris, 1866.

Mai mult simț educativ

Indată ce se înjghebează vre-o organizaţie în sânul bisericii noastre, e ameninţată să fie compleşită în prea mare măsură de chestiuni formale: statute, alegeri, dări de seamă etc. Se convoacă întruniri la cari participă zeci ori chiar sute de persoane, numai ca să-şi dee votul lor, să asculte dări de seamă despre lucruri ştiute, să iee cunoştinţă despre alegerea unui comitet prin ridicarea mânei, — iar chestiunile fond de prea adeseori lipsesc din programul întrunirilor. Bunăoară: un părinte protopop convoacă pe intelectualii din protopopiat ca să-i constitue în cadrele „*Frăţiei Ortodoxe Române*“ şi fixează pentru această întrunire următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării; 2. Expunerea scopului societăţii; 3. Cetirea statutelor; 4. Inscrierea de membri; 5. Alegerea comitetului. — Alt caz: Intr'un centru eparhial e convocată adunarea anuală a *Asociaţiunei «Andrei Şaguna»* a clerului eparhiei respective, cu următorul program: 1. Chemarea Duhului Sfânt; 2. Deschiderea adunării; 3. Raportul biroului despre activitatea secţiei pe anul 1932; 4. Raportul casarului; 5. Raportul comisiunei asupra înfiinţării fondului «Ajutorul reciproc al preoţilor»: 6. Propuneri şi eventuale.

Amintesc aceste două cazuri fiindcă le-am găsit în publicaţiile bisericeşti cari mi-au sosit astăzi. Dar nu sunt izolate, ci am putea complecta mult numărul lor.

Dacă nu se întâmplă să ridice cineva din cei prezenţi vreo problemă mai de seamă, atunci asemenea întruniri decurg steril şi fără să lase vre-o impresie mai puternică ori să dee îndemnuri rodnice în vre-o direcţiune de activitate.

Aşa nu e bine. Multelor noastre întruniri, în cadrele organizaţiunei şi a diferitelor noastre societăţi bisericeşti, trebue să li se dee probleme importante de discutat, unul ori doi referenţi cari au aprofundat acele probleme, să prezinte referate scurte de câte 10—15 minute, însoţite de concluziuni precise, asupra cărora să se poată încinge o clarificătoare discuţie cu folos. De ce protopopul nostru dela Ilia nu s'a pus în înţelegere cu câţiva dintre intelectualii mireni ai locului, cu un medic, advocat, judecător, funcţionar, învăţător, sugerându-le ideea ca să prezinte unul dintre ei un referat de 15 minute, bună oară despre felul cum înţelege un judecător apostolatul laic, ori cum un medic înţelege să lucreze cu biserica şi biserica cu el pe terenul larg al problemelor sănătăţii trupeşti şi sufleteşti a poporului credincios? Un învăţător luminat şi cu credinţă vie putea vorbi despre idealul de educaţie care se desprinde din idealul religios al evangheliei. După rugăciunea din sfânta biserică, după deschiderea adunării şi după ce s'ar fi cetit unul ori două din aceste referate tot în biserică, să fi urmat în după ameaza aceleaşi zile o şedinţă în şcoală cu popor mult, la care să se fi încins calde şi senine discuţiuni asupra problemelor tratate şi a încadrării soluţiilor propuse în activitatea «For»-ului nostru. La sfârşit aveau loc chestiunile statutare, alegerea etc. cari şi ele sunt necesare, dar nu sunt lucrul de căpetenie.

Cu astfel de ocaziuni nu trebue uitată propaganda care e de făcut printre intelectualii noştri mireni pentru cumpărarea de *cărţi* potrivite a-i lămuri asupra doctrinei bisericei noastre şi a problemelor ei. Sunt foarte curios să ştiu la Ilia câte exemplare din admirabila scriere: *Ortodoxia* de S. Bulgakoff se vor fi desfăcut, precum şi din celelalte publicaţiuni apărute în ultimul timp la Sibiu.* Câţi dintre protopopii noştri cari au făcut organizaţiile «For»-ului pe protopopiate, s'au gândit la lucrul acesta şi câţi l-au realizat?

De ce preşedintele secţiei arădane a Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului — un foarte luminat slujitor al altarului — nu şi-a îmbogăţit şi împodobit programul adunării măcar cu una din multele şi importantele probleme de ordin pastoral, cari aşteaptă să intre, împreună cu soluţiile lor, adânc în conştiinţa preoţimii? De ce şi a convocat fraţii în Domnul, ca să-i facă să asculte numai rapoarte oficiale?

De ce la întrunirea *adunărilor protopopeşti* nu se pregătesc din vreme referate scurte asupra atâtor chestiuni pe cari viaţa bisericească le ridică la suprafaţă, dar pe lângă cari preoţii trec adeseori fără să le observe ori dacă le observă, nu le studiază şi nu le adâncesc? De ce *comitetele şi adunările parohiale* nu tratează decât numai chestiuni de gospodărie, iar viaţa creştinească şi îndrumarea ei e uitată şi neglijată? Doar scopul organelor noastre bisericeşti nu este numai administrativ, ci unul înainte de toate educativ şi de promovare a vieţuirii creştineşti.

La tot felul de întruniri, preoţii noştri cari le organizează ori participă la ele, să aibă în vedere **scopurile spirituale ale bisericii** şi atunci vor şti da însemnătate educativă acelor întruniri, făcând din ele ocaziuni de întrunire creştinească, de adâncire a problemelor de lucrare edificatoare prin biserică şi prin puterile spirituale ale ei. Preotul trebue să aibă sufletul deschis şi simţul treaz pentru o asemenea *lucrare vie* prin care va capta interesul intelectualilor mireni şi al poporului credincios pentru ţintele mari pe cari le urmăreşte biserica. E aceasta un mijloc eficace pentru a înviora şi mai mult viaţa noastră bisericească. Eu cred că nu-i greu de realizat pe lângă puţină bătaie de cap şi ceva mai multă râvnă sfântă pentru lucrul Domnului în biserică.

* Ca: «*Schitul cu plopi*», de Lascarov-Moldovanu; «*Tinere, ţie-ţi zic, scoală-te*», de Dionisie Făgărăşanu; «*La picioarele Mântuitorului*», traducere de I. Moşoiu; «*Un Păstor model*», prelucrată de Petrov şi tradusă de P. S. Episcop Nicodem etc.

Alegeri de Episcopi

(=) Intervenirea forurilor înalte bisericeşti a găsit, de astădată, ecoul dorit: stăm în preajma întregirii scaunelor vacante vlădiceşti ale bisericii noastre dreptmăritoare.

Alegerile se fac în conformitate cu actualele prevederi ale legii de organizare bisericească; — unică excepţie ar face Art. 121 al statutului, articol cu dispoziţii care n'au fost respectate, eparhiile rămânând vacante mai mult de trei luni de zile.

Întâmpinăm cu mulţumire termenul apropiat al alegerilor episcopale în cele trei eparhii: Huşi, Cetatea Albă şi Caransebeş, — cărora şi la această ocazie le dorim în deosebi: să-şi înscăuneze, în fruntea lor, personalităţi de seamă, bărbaţi cărturari şi tari în credinţa ortodoxă, oameni de energie şi muncă stăruitoare, jertfelnici, cu multă dragoste pentru preoţime şi, afară de aceasta, străini de orce nepotism, ca şi de clubul partidului, va să zică neatârnători şi din aceste puncte de vedere.

Nu este gândul nostru să înşirăm *numele* persoanelor marcante preoţeşti, demne să figureze în scaunele vacante episcopale. Membrii colegiilor electorale, pentru alegerea de episcopi, vor fi cunoscând de ajuns, nu ne îndoim, meritele şi calităţile, activitatea şi hărnicia, tuturor candidaţilor, ori cât de bogat s'ar prezenta numărul doritorilor de-a se înălţa la treapta misiunii vlădiceşti.

Ar fi, neapărat, starea cea mai ideală, când ar lipsi orce fel de sbuciumări nebisericeşti din mijlocul tuturor celor chemaţi să-şi exercite votul în colegiul electoral din zilele de 19 21 Octomvrie c.

Va mai trece, firește, oarecare timp, până când numeroasele noastre partide şi şefii lor vor putea dovedi faţă de biserica ortodoxă şi de scopurile ei sfinte înţelegerea profundă, ocolind meschinăriile zilei.

Dar, asemenea profundă înţelegere nu credem că se va putea înfăptui prin des repetata *modificare* a legii de organizare actuală. Legea în sine, ori cât de schimbată şi perfecţionată, n'are să ne creeze *alţi* oameni, *alt* spirit, cum pretind unele cercuri de mireni şi de preoţi. Intâi să se schimbe oamenii cu *năravurile* lor; apoi vor urma şi modificările, de care *astăzi* legăm speranţe deşarte.

Mai pe sus de toate, în ajunul alegerilor, înfrânându-ne patimile mari şi mărunte, să priveghem, să ne rugăm celui Atotputernic; căci „ceea ce este cu neputinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu“. Aşa spune bunul ortodox, alegător şi nealegător.

„Să înceteze confesionalismul politic!“ — *este titlul unei documentate broşuri, scrise de Pr.* V. Nichifor, *şi tipărită în Tipografia arhidiecezană din Sibiu de Asociaţia clerului «A. Şaguna». — Pe 31 de pagini se aduc cele mai temeinice lămuriri asupra* **marei nedreptăţi**, *ce se face bisericii ortodoxe române din partea statului, câtă vreme cultelor minoritare li se respectă, în mod cu totul neînţeles, toate privilegiile moştenite dela foştii stăpânitori ai ţării.*

Prigonirea şi favoritismul *sânt expuse pe aceste pagini în cadrul bugetului cultelor pe anul 1933.*

Credincioşii devotaţi ai bisericii ortodoxe să citească aceste grăitoare pagini, să judece şi să făptuească în deplină cunoştinţă a lucrurilor şi în scop ca dreptatea pentru **biserica neamului** *să iasă biruitoare cât mai curând.*

---

suntem, în biserica răsăriteană, noi ne păstrăm în orient influenţa noastră, care totdeauna va fi *în folosul ideilor şi marilor interese ale civilizaţiei occidentale*».

*

Aceasta era concepţia exact-istorică şi 'n formă lapidară a marelui I. C. Brătianu.

Rostul mondial al credinţei ortodoxe el îl punea 'n legătură vioaie cu interesele civilizaţiei europene; ideile acesteia ne împedecau a deveni nedemni renegaţi religioşi, accentuă — în 10 Februar 1866 — acest bărbat de-o moralitate foarte simţitoare; ideile acestea 'n forma lor conştient-naţionalistă completau energia străvechei-instinctivă.

Astfel I. C. Brătianu desvălia sufletul vechiu-românesc şi-l aşează la baza evoluţiei moderne a naţiunei şi a religiei străvechi. **G. Bogdan-Duică.**

*

Greşeli de îndreptat. In foiletonul meu din numărul 67 s'a tipărit greşit *constata* în loc de **contesta** [coloana 3] şi *artist* în loc de **astrist** [coloana 4]. *G. B. D.*

Organizaţi Reuniuni de femei

Teosofia şi gnoza

IV

Dar poate veni o vreme când necunoaşterea ar fi mai periculoasă decât cunoaşterea, decât receptivitatea prin simţuri. Inţelesul pragmatic al necunoaşterii îşi poate pierde valoarea; atunci intră în drepturile sale pragmatismul cunoaşterii. Cunoaşterea foloseşte ca armă de apărare contra puterilor vrăjmaşe din lume. Nu numai cunoaşterea mecanică a naturii, ce ne înarmează cu tehnica, ni-e folositoare, ci şi aceea a vieţii lăuntrice a cosmosului, a structurii lumii. Spre aceasta trebue să se întărească omul duhovniceşte, să câştige înţelepciunea lui Hristos, nu înţelegerea pe care o iscăleşte sinodul din Vatican, care este raţională şi naturală, ci o înţelegere iluminată. Atunci omul nu va mai risca să fie îmbucătăţit de forţele cosmice, nu va mai fi primejduit să cadă în puterea demonilor. Cunoaşterea creştină se bazează pe câştigarea înţelepciunii lui Hristos, pe cunoaşterea teandrică în şi prin Hristos. Nu poţi biruì gnoza falsă decât opunându-i o gnoză autentică, aceea a lui Hristos. Asta e ceeace învaţă misticii creştini. Au venit vremurile când ştiinţa nu mai poate rămânea neutră; sau va fi creştină, sau dacă nu, va fi o magie neagră.

In teosofie aflăm unele adevăruri şi elemente de cunoaştere antică. Teosofia e înrudită cu ocultismul, care nu-i o mişcare a vremilor noastre, ci se bucură de o tradiţie ce străbate întreagă istoria spiritului omenesc. Ştiinţele zise oculte nu ascund şarlatanie. Sfera ocultului, magia ca forţă reală, există în lumea naturală. Aceste puteri ascunse, care n'au fost studiate încă de ştiinţă, lucrează şi în om, şi în cosmos. In ultimele decade ştiinţa s'a orientat mult spre studierea acestor fenomene ascunse, ce se manifestă în om şi în natură. Sfera subconştientului pe care o cunoşteau cei din antichitate, dar care credea lumea mai nouă că a dispărut, se lărgeşte tot mai mult. Ştiinţa începe să admită domeniul cercetărilor, al manifestărilor magice, care multă vreme au fost socotite nişte urme de superstiţii şi de înşelătorii. Du Prel, reprezentantul ocultismului ştiinţific, spunea încă de mult că ştiinţa trebue neapărat să se întoarcă la adevărurile sale magice, că magia e chiar ştiinţa fizică necunoscută.* Fenomene, ca telepatia, presimţământul (clairvoyance), magnetismul animal, somnambulismul, materializarea etc. devin obiecte de analiză ştiinţifică. Ştiinţa e silită să recunoască unele fapte pe care mai 'nainte le-a negat. Societatea cercetărilor psihice din Anglia se consacră de mult timp studierii acestor fapte, şi s'au şi făcut în acest domeniu numeroase descoperiri de către psihiatri şi neuropatologi.**

Părerea ce predomina oficial şi care, după ce a stabilit graniţe pe care cunoaşterea nu le mai poate trece, fixa de mai 'nainte ceeace nu se putea afla prin experienţă, n'o mai primeşte nimeni, căci se trădează caracterul ei superstiţios şi dogmatic. Azi se recunoaşte câmpul mărginit al experienţii şi nu mai credem în interdicţiile afirmate de empirismul raţionalist. Ne scăpasem prea artificial de acceptarea unei serii întregi de fenomene oculte, pe care cei de demult le admiteau atunci când conştiinţa nu era încătuşată de mărginiri raţionaliste. Ştiinţa e silită să se retragă din faţa orizontului nemărginit şi să studieze toate fenomenele (oricât de imposibile ar părea) oculte şi miraculoase ce-i ies în cale. Natura universului şi a omului

* Vezi cartea lui Du Prel: „Magie als Naturwissenschaft“, în care spune hotărât că ştiinţa s'a născut din magie.

** Indeosebi de şcoala lui Freud, Coué şi Baudoin.

De rectificat

Cu ocazia congresului săsesc, ţinut la Sibiu, în 1 Octomvrie 1933, vicarul episcopesc şi pastorul orăşenesc sibian, dl Frid Müller, a rostit după serviciul divin o predică în care a adus vorba şi despre biserica ortodoxă, făcând unele afirmaţii nedrepte despre ea. Inzistând asupra însemnătăţii bisericii naţionale, arată că şi în răsărit începe azi, spre deosebire de trecut, să se apropie biserica de naţiune. Cităm:

„Priviţi în întinsele spaţii ale răsăritului, unde odinioară era o biserică mare, care a combătut sau a nimicit bisericile naţionale. In Asia mică şi în Africa de nord a făcut aceasta biserica bizantină. In Europa răsăriteană şi în Asia nordică a făcut-o biserica rusă imitând fidel pe cea bizantină. Pot aduce înaintea teologilor germani dovada că această lacună a făcut din biserica bizantină jertfa mohamedanismului, iar azi din biserica rusă prada bolşevismului. Dar din amândouă primejdiile, atât din cea a mohamedanismului cât şi din cea a bolşevismului, s'a salvat o parte a marei biserici ortodoxe: biserica ortodoxă a Românilor, a Sârbilor, a Bulgarilor şi a Neogrecilor. Acestea sânt însă tocmai acelea cari au aflat calea spre biserica naţională. Şi cine cunoaşte cum s'a ajuns acì, descopere cu mulţumire către Dumnezeu că ceeace a ajutat esenţial aci, a fost pilda şi ajutorul bisericii noastre naţionale".

Câte idei, aproape tot atâtea erori. Unele erori vor fi venind din necunoaşterea stărilor de lucruri din biserica ortodoxă, altele din graba după generalizări [ca orice german, tinde şi Dsa spre filozofare].

Să începem dela sfârşit. Bisericile ortodoxe actuale *au devenit* naţionale prin pilda şi cu ajutorul celei săseşti? Să fim serioşi. Intre saşii şi românii ardeleni n'a existat nici o apropiere, nici o interinfluinţă pe alt teren decât pe cel economic. Saşii s'au ţinut prea închişi, prea separaţi şi prea despotici faţă de românii ardeleni ca să fi putut avea loc un astfel de proces. Nici saşii n'au cercat, în disprețul lor faţă de români, să le comunice bunurile lor spirituale şi nici românii n'au avut nici o atracţie pentru ele. In această privinţă a existat o totală ignorare şi înstrăinare. De ajutor, ce să mai vorbim. Poate să amintim de ajutorul ce-l dădeau preoţii saşi românilor, luându-le zeciuielile.

Cu atât mai puţin au ajutat şi au influinţat saşii biserica ortodoxă din vechiul regat să devină naţională. Ea a fost naţională dela organizarea ei în Principatele nou înfiinţate.

Dar sârbii, bulgarii, n'au avut biserici naţionale de pe timpul lui Sava Nemanja şi a ţarului Boris din v. IX?

Şi ce este cu afirmaţia straine că bisericile României, Sârbiei, Bulgariei, Greciei au scăpat de mohamedanism şi de bolşevism numai făcându-se biserici naţionale? Adecă ele totuşi au fost naţionale încă înainte de pericolul mohamedan? Dar atunci cum au devenit naţionale abia cu ajutorul saşilor luterani?

Şi să fie într'adevăr drept că numai fiindcă n'a fost biserica rusă naţională, a căzut pradă bolşevismului? N'o fi fost naţională pentru popoarele neruse din Rusia, dar nu pentru ruşi. Dar atunci după logica dlui Müller ar fi trebuit să cadă pradă bolşevicilor numai la popoarele neruse diu Rusia, nu şi la ruşi.

Iar că biserica bizantină a ajuns jertfa mohamedanismului numai pentru că nu era naţională, e o afirmaţie pe care am mai auzit-o, dar şi ea e născută dintr'o tendinţă de-a simplifica şi de-a generaliza cauzele unui eveniment istoric. Au fost multe cauze cari au uşurat succesul rapid mohamedan. Au fost între ele şi desbinările religioase, şi varietatea naţiunilor creştine şi decăderea în straturile conducătoare ale imperiului bizantin. De ce n'au biruit mohamedanii în Franţa lui Pipin cel scurt unde cu atât mai mult se poate spune că exista o biserică care nu era naţională?

In general la concluziile domnului pastor Müller noi răspundem, bazaţi pe trecutul bisericii ortodoxe: biserica ortodoxă *n'a devenit* naţională la diferite popoare, ci *este* naţională dela început, prin firea ei. Din timpurile vechi, bizantine, s'au tradus scrierile creştine în siriacă, armeană, persă, coptică, georgiană, mai târziu slavă şi celelalte. Chiar singura limbă naţională apuseană care are un document creştin vechiu, limba gotică, în răsărit a primit acest document, în Scriptura lui Ulfila. Dacă rămâneau Goţii în răsărit, biserica naţională germană ar fi existat cu mult mai demult şi n'ar fi fost de lipsă s'o creeze Luther, cu reforma lui extremă. Că atât în imperiul bizantin cât şi în cel rus s'au încercat să se grecizeze sau rusifice în privinţa bisericească celelalte popoare din acele state, e în parte adevărat. Insă de aci nu se poate, judecând corect, trage concluzia că biserica ortodoxă nu tinde în spiritul ei să se prezinte fiecărui popor în haina lui, în graiul lui. Atât în Bizanţ cât şi în Rusia tendinţele de desnaţionalizare erau mai mult ale statului şi nu ale bisericii. Dovadă e că nu s'a creat în răsărit niciodată doctrina că numai într'o anumită limbă te poţi ruga. Clericii cari se făceau unelte ale unor astfel de tendinţe, vorbeau în numele sentimentului lor naţional, dar nu-şi justificau puterea lor cu voinţa bisericii.

Abatëri incidentale, neîntemeiate dogmatic în spiritul bisericii, şi făcute mai mult din partea conducerii de stat au fost posibile şi vor mai fi poate cât timp lumea nu e perfectă, dar în spiritul ei şi în practica ei generală biserica ortodoxă s'a grăbit totdeauna să fie a fiecărui popor, aşa cum apa tinde să ia forma fiecărui vas în care e turnată.

Dr. D. Stăniloae.

Serbările comemorative

la 60 de ani dela moartea Mitropolitului Andreiu Şaguna

Aranjate cu prilejul sesiunii Congresului Naţional bisericesc al Mitropoliei Ardealului

Sâmbătă, 14 Octomvrie 1933
(Cuvioasa Paraschiva)

ora 9 a. m. sfânta Liturghie săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE, în biserica catedrală din Sibiu;

Ora 11 a. m. Deschiderea congresului naţional bisericesc al Mitropoliei Ardealului.

Duminecă, 15 Octomvrie 1933
se vor desfăşura după cum urmează:

1. **Ora 8½** *a)* **Sfânta Liturghie** săvârşită de P. S. Sa Arhiereul Andrei Crişanul cu sobor de preoţi, **în biserica catedrală din Sibiu;**

   a) **Sfânta Liturghie** săvârşită de P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului înconjurat de sobor de preoţi, **în biserica cea mare din Răşinari;**
2. **Ora 11 Parastas** săvârşit de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi PP. SS. LL. Episcopul Roman al Orăzii, Episcopul Grigorie al Aradului, Arhiereul Vasile de Răşinari şi Arhiereul Andrei Crişanul la mormântul Mitropolitului Andrei Şaguna **din Răşinari** cu vorbiri ocazionale.
3. **Ora 18 Festival** dat de corul mixt al Mitropoliei şi al şcoalei normale „Andrei Şaguna" sub conducerea prof. T. Popovici, **în biserica catedrală din Sibiu,** cu următorul

PROGRAM:

1. Gh. Dima: **Irmosul intrării în biserică;**
2. Gh. Cucu: **Nu pricep, Curată** pentru solo de bariton [P. Viţelariu, stud. Academia teol.] şi cor mixt;
3. T. Popovici: **Cântări din liturgie** pe melodii bisericeşti.
4. **Pomenirea Mitropolitului A. Şaguna,** de Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice „Andreiane";
5. T. Popovici: **Cuvine-se cu adevărat;**
6. T. Popovici: **Ochiul inimii mele** [pe melodia bisericească];
7. G. Muzicescu: **Al II-lea concert.**

Intrarea este liberă.

In timpul festivalului porţile vor fi închise,

Bibliografie. *Zilele acestea a apărut de sub teascurile Tipografiei Arhidiecezane frumoasa monografie «Epicleza euharistică» a Cucernicului Diacon şi profesor la Academia teologică «Andreiană», N. I. Popoviciu. Atât ca ţinută internă, cât şi ca execuţie tehnică lucrarea se prezintă în splendide condiţii. Epicleza euharistică îşi află în ea o temeinică şi amănunţită argumentaţie, ea reîncepe dela textele evanghelice euharistice, prin toată literatura patristică şi sfârşeşte cu analiza textelor liturgice, atât răsăritene, cât şi apusene. Intr'un capitol special se expun apoi şi se resping în mod special diversele teorii catolice pentru a găsi un alt rost prezenţii în Liturghie a rugăciunii numită epicleză.*

Lucrarea se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană. Preţul: 150 Lei.

---

sânt cu mult mai bogate în forţe decum credea conştiinţa ştiinţifică în veacul „luminilor". Sfera subconştientului face parte pentru totdeauna din sfera cercetărilor ştiinţifice, şi sfera aceasta constitue un izvor nesecabil. Toată puterea creatoare a omului reese din subconştient. Desvoltarea ştiinţii în direcţia aceasta confirmă multe afirmaţii ale tradiţiei oculte. Magia primitivă nu s'a cristalizat definitiv în ştiinţa pe care ea însaş a produs-o; şi ea îşi are linia ei de desvoltare deosebită. Nu există numai o magie a sălbaticilor, ci şi una a oamenilor civilizaţi. Calea aceasta a rămas paralelă cu aceea a desvoltării ştiinţii. Dar vine ceasul când se unesc aceste paralèle într'un singur punct şi când ştiinţa, ajunsă la gradul suprem de desvoltare, se uneşte din nou cu magia. Noi sântem azi martorii acestui proces. Popularitatea curentelor oculte nu-i decât un simptom pentru aceasta.

Ocultismul, ca lărgire a sferei relative la cunoaşterea lumii şi a omului, se împacă în principiu cu creştinismul, care, ca şi ştiinţii, nu i se mai opune. Ocultismul, ca şi fizica şi psihologia, nu mai e în contrazicere cu creştinismul. Dar se ciocnesc la olaltă şi provoacă din partea conştiinţii creştine o vie reacţiune de fiecare dată când pretinde să înlocuiască religia. Ocultismul ca religie e la antipodul creştinismului. Acelaş lucru se poate spune despre spiritism, care poate fi în acelaş timp un studiu ştiinţific sau o pseudo-religie, ca la Alan Kardec. In conştiinţa creştină ocultismul pseudo-religios dă loc acelorași obiecţii pe care le-a provocat nu de mult învăţătura gnosticilor. Cunoaşterea noastră despre Dumnezeu, cristologia noastră şi concepţia noastră despre soarta omului nu pot rezulta din cunoştinţele oculte. Ştiinţele oculte fac cercetări asupra forţelor ascunse ale naturii, dar nu pot rezolva ultimele probleme ale existenţii. In contemplările teosofice despre viaţa cosmică vedem laturea periculoasă a ocultismului ce trece graniţele lui.

Teosofia face anatomia omului şi a cosmosului, diseacă tot ce are deplină unitate organică şi contemplează starea cadaverică a lumii. Nu e o contemplare sau o cunoaştere vie. Viaţa se stinge la atingerea teosofilor şi a ocultiştilor cari au pretenţia că cunosc ultima taină. Ei văd părticele de existenţă, dar nu li-e dat s'o vadă în întregime. Teosofia pretinde că e sinteză foarte mare, în realitate ea e analitică: face autopsia ţesuturilor vii ale corpului universului şi începe apoi reconstituirea lor, — acesta e pe scurt schematismul doctrinei teosofice. In schemele ei, pe cari trebue să le înveţi de rost, par'că miroase a cadavru. Teosofia ne dă ultimele rămăşiţe pământeşti în care totul e disecat în părţi constituante. Cât despre taina unirii acestor părţi într'un trup viu, într'un organism, — asta n'o cunoaşte. Teosofia nu-i o sinteză de religie, filosofie şi ştiinţă, ci o amestecătură confuză, în care nu mai afli nici religie, nici filosofie şi nici ştiinţă adevărată.

Ocultismul trebue raportat întru toate la domeniul ştiinţii, căreia îi lărgeşte investigaţiile. Dar religia nu i se poate subordona nici cum. Cunoaşterea creştină adevărată presupune o bază religioasă pozitivă, ea-şi scoate puterea din revelaţia lumii spirituale, ea uneşte într'adevăr religia, filosofia şi ştiinţa, fără să subordoneze credinţa unei ştiinţe false.

Conştiinţa personalităţii poate şi trebuie să fie desvoltată; acestei desăvârşiri îi va corespunde o nouă interpretare a naturii, care nu va mai fi de loc statică. Dar şi afirmarea unei conştiinţe cosmice prezintă unele primejdii. Emanciparea personalităţii, care o face s'ajungă până la întinderea lumii, poate duce la pierderea marginilor ei, la absorbriea în nemărginitul cosmic. Ori, conştiinţa creştină nu poate admite decât o gnoză cosmică în care natura personalităţii va rămânea hotărâtă şi în care nu va fi nici tulburată, nici destrămată de acest nemărginit. Pentru conştiinţa creştină, problema cunoaşterii e cu două tăişuri. Neacceptarea gnozei dă imbold gnozei false, dă naştere doctrinei teosofice, în care se sintetizează artificial adevăruri fără legătură. Trebue deci să opui teosofiei false, una creştină autentică.

Biblii în număr de 455 milioane exemplare, în 670 de limbi, a tipărit până azi Societatea biblică britană. Preşedintele societăţii este ducele de Connaught, unchiul regelui englez; ear vicepreşedinţi sânt arhiepiscopii de York şi de Canterbury, cancelarul Baldwin şi Henderson. Scopul societăţii este r espândirea bibliei la toate naţiile şi religiile. Societatea, înfiinţată în anul 1804, are aproape o sută de sucursale. Casa biblică dela Londra se ocupă numai cu redactarea textelor biblice traduse de misionari. Tot cam la şase săptămâni apare o nouă traducere. Membrii societăţii aduc contribuţii băneşti neîntrerupte, pentruca exemplarele de biblii să se poată destace cu preţuri sub cost.

Alte întâmplări în sânul catolicismului

„Unirea“ blăjană se năcăjeşte foc că însemnăm aici unele întâmplări din sânul catolicismului, — întâmplări pe care clarisimii de pe maluri târnavene, ar vrea să le ştie cât mai neclarificate.

Cu multe divagaţii şi dictoane de „spirit“ ar vrea să depărteze atenţia cititorilor săi dela momentele ce i le încrestăm; iar concluziile fireşti ce le facem, sânt întâmpinate de contraţi cu obscure consideraţii generale şi cu... apeluri la sentimentele noastre de creştini milostivi.

Sentimentele noastre creştineşti nu ne pot împedeca, iubiţi confraţi, să privim la întâmplările vieţii, mai ales când ele sânt atât de caracteristice pentru pregătirea unor vremuri nouă. Avem credinţa că tocmai urmând să remarcăm aceste întâmplări, ne facem datoria de creştini buni cari se îngrijesc de soartea unor bieţi fraţi rătăciţi, cu gândul că doar-doar vor vrea odată să înţeleagă şi alţii porunca frăţiei de neam şi a dreptei credinţe.

Continuăm:

1. *Pătura intelectuală ruteană părăseşte în corpore unirea:*

La catedrala episcopală ortodoxă din Muncaci s'a petrecut un mare eveniment: Peste 7000 de ortodocşi s'au adunat în ziua de Sf. Marie (15 August), din toate laturile Carpaţilor, la catedrala episcopească, pentru a participa la sărbătoarea trecerii la ortodoxie a 82 de intelectuali, între cari se cuprind studenţi, profesor altfel de funcţionari.

Interesul pe care l-a arătat acestui eveniment atâta populaţie ruteană ortodoxă, se explică uşor când avem în consideraţie că până acum ortodoxia ruteană subcarpatină aproape n'avea intelectuali. Cei vreo 150.000 ortodocşi, trecuţi şi ei dela unire de vreo 3 decenii încoace, erau mai toţi ţărani. Ei şi-au creat episcopia cu 120 de parohii, ei şi-au creat cele 8 mănăstiri (una de femei cu 86 călugăriţe, una de bărbaţi, are şi o tipografie) şi alte instituţii. Şi toate acestea luptând cu cele mai mari greutăţi. Acum i se alătură şi intelectualii. Cei mai distinşi membri ai societăţii studenţeşti „Renaşterea“ s'au făcut ortodocşi. Grupa aceasta de noi ortodocşi are în frunte pe „Puşkin ul subcarpatin“, pe talentatul poet şi profesorul Karabeljev.

Un asistent, corespondent la revista patriarhiei din Carlovitz, „Glasnik“, spune că nu se poate descrie însufleţirea ce a domnit în mulţime, când s'a săvârşit în faţa bisericii întoarcerea tinerilor la biserica ortodoxă, şi când grupa noilor ortodocşi înconjuraţi de tot poporul şi în cântări religioase a ieşit din biserică în parcul eparhial, unde în aer liber s'a săvârşit slujba religioasă şi s'au împărtăşit noii credincioşi. Inainte de acea zi studenţimea ruteană a publicat următorul manifest:

„Noi, studenţii, ducem în ultima vreme o luptă dârză pentru dreptul limbii şi culturii ruseşti în ţinutul plaiurilor carpatine. Veţi ajuta voi, părinţi ai noştri, pe aceia cărora le e străină cultura slavă, cari au ajuns până acolo că nici nu vreau să ştie de limba rusă, şi de numele rus? Ei doresc să ne înece în marea ucrainismului german. Alegeţi, părinţi ai noştri, ce vreţi în ce vă priveşte pe voi. Noi însă, fiii voştri, credincioşi cuvântului nostru, „aut-aut, tertium non datur“, nezdruncinaţi am hotărât să ducem lupta până la capăt şi să rupem odată pentru totdeauna cu orice legătură cu aceia cari învăluindu-se în mantaua pietăţii ne trădează prin sărutarea lor ca Iuda pe Hristos. Noi am hotărât să întindem mânile noastre către acea platformă, unde nu există asuprire pentru naţiunea rusă, unde slugile altarului sânt îndatorate să fie ele pentru popor şi nu poporul pentru ele.

Şi ca să vedeţi că poporul trăeşte în tineretul său care-şi iubeşte naţiunea mai mult decât linguşirile mincinoase şi slujbele falşificate, veniţi în ziua sfintei Marii-Mari la vechea biserică ortodoxă din Muncaci, unde se săvârşeşte ceremonia primirii studenţilor ruso-carpatini în credinţa părinţilor, în credinţa sfinţilor apostoli Metodiu şi Ciril, în credinţa rusă-ortodoxă“. (Glasnik, 7 Septemvrie 1933).

Iată o confirmare la ceeace spuneam într'un articol anterior, că catolicismul e internaţional în senzul de antinaţional.

2. Aceasta o mai confirmă de curând şi altă lume:

La Bern s'a ţinut de curând adunarea membrilor nouii mişcări „renaşterea naţională“, la care au ajuns în conflict reprezentanţii catolicismului cu ai celorlalte confesiuni creştine. Un student catolic a început să vorbească împotriva influinţelor asociaţiilor secrete, arătând că loja masonică constitue o putere secretă internaţională.

Un membru al guvernului din Bern a adăugat la aceasta că, în cantonul Bern mai există o organizaţie internaţională, care trebue reprimată; aceasta e: *catolicismul roman*, — cuvinte primite cu mari aplauze. In urma acestei declaraţii catolicii elveţieni au început a se retrage din organizaţia „renaşterea naţională“.

Aşa e şi firesc. —

Altă întâmplare.

Episcopul din Alger, Diran, a declarat într'o predică: „Persoana papei e dumnezeească; ea e întru toate asemenea cu sf. Euharistie şi cu Trupul lui Hristos“.

Drept răsplată, pentru această străşnică declaraţie, Pius XI a numit pe Diran arhiepiscop...

Iată un prelat, care aproape întrece pe confraţii dela monitorul târnăvean. **D. S.**

Meditaţie

«Picioarele mi se opresc la porţile tale, Ierusalime». [Psalm 122, 2].

Doamne, din aşternuturile durerii mele aud chemarea clopotelor în zi de sărbătoare, dar trebue să rămân departe de porţile Casei Tale. Din aer coboară la mine glasul cel dulce şi cu miros de tămâie. Il ascult ca pe-o amintire dureroasă, ca pe un glas scump şi plăcut sufletului meu. Şi plâng de slăbiciunea paşilor mei, care mă ţin departe de locaşul Tău sfânt. Tu ştii, Doamne, cât am iubit eu curţile Tale, cât mi-au plăcut cântările slavei Tale! In viaţa mea am râvnit un singur lucru: să-Ţi slujesc Ţie dela altar; să nu contenească glasul meu către Tine în fumul de tămâie dela jertfelnicul Tău sfânt.

Asta a fost dorinţa mea în lume. Dar cine ştie, Doamne, afară de Tine, dacă nu m'ar fi copleşit larma lumii, care răsbate până la uşile Tale cele mai dinlăuntru? S'ar fi putut ca gândurile vieţii să fi robit inima mea şi atunci sufletul meu n'ar fi pornit către Tine, deodată cu glasul, pe scările fumului de tămâie. Rugăciunea mea ar fi fost goală şi rece, iar slujba mea o minciună de moarte.

Căci am văzut şi aceasta în lume: păienjenişul deşertăciunilor omorâtoare de suflet au pătruns în locaşurile închinate Ţie. Ba s'au întins, uneori, până peste vasele Tale de aur de pe sfânta masă. Dar este aceasta a sluji Ţie? Nu, Doamne! Eu ştiu, acum, cât e de grea slujba Ta pentru slabele noastre puteri. Imi dau seamă cât de înfricoşător e pasul către sfântul altar al bisericii Tale pentru cine vrea să se facă mijlocitorul nevoinţelor oamenilor către bunătatea Ta cea mare. Şi mă înspăimânt întocmai ca sfântul Efrem Sirul, când văd cu câtă nepăsare îmbracă unii haina apostoliei Tale, spre osânda lor de veci. Căci unii ca aceştia închid oamenilor împărăţia cerurilor: „nici ei nu intră în ea, nici pe cei ce vor să intre nu-i lasă să intre“, (Mtei 23, 13).

Şi atunci, Doamne, mai bine îmi este mie să zac aici în patul suferinţelor mele până la suflarea mea din urmă, decât să-mi pierd sufletul pentru nevrednicia cu care m'aş fi arătat în slujba mea. Mai bine să-mi cunosc acum, până nu e prea târziu, slăbiciunile care m'ar fi doborât în noroiul de pe drumul vieţii acesteia. Şi eu văd şi aici bunătatea şi dragostea Ta faţă de mine. De n'ai fi fost Tu sângerare în inima mea, eu mi-aş fi urmat drumul în lume, şi numai Tu ştii dacă aş fi adus vreo roadă bună, dacă aş fi rămas eu în Tine, ori m'ar fi înghiţit apele lumii.

Şi totuş, Doamne, au aş fi vrut să-ţi slujesc Ţie. M'am deprins a spune oamenilor voia Ta. Şi chiar acum, în mijlocul necazurilor mele, mă nevoiesc a striga numele Tău. Iar când aud clopotele bisericii din satul meu, sufletul mă îndeamnă către uşile Tale împărăteşti, în glas de cântare înaltă. Dar suferinţele mă ţin în loc iar „picioarele mi se opresc la porţile tale, Ierusalime“, (Psalm 122, 2).

Nicolae Vonica.

De vânzare

în apropierea Şcoalei Speciale de Cavalerie din Sibiu un **loc de casă.** Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană

INFORMAŢIUNI

Consistorul Mitropolitan s'a întrunit în 12 şi 13 Octomvrie a. c. în sesiune ordinară sub presidiul I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, participând P. S. Lor Episcopii Roman al Oradiei şi Grigore al Aradului, P. S. Lor Arhiereii Andrei Crişanul şi Vasile de Răşinari; I. P. C. Sa Arhimandritul Lazarescu; protoereii Procopie Givulescu, şi Dr. Iosif Blaga, consilierii: Dr. Vasile Bologa, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Dr. G. Proca, Tr. Oprea şi Tr. Scorobeţ; iar dintre mireni d nii Dr. I. Bunea, Nicolae Colan, Dr. Gh. Dobrin, Dr. Silviu Dragomir, Ioan I. Lapedatu, Dr. Iustin Marşeu, secretarul Dr. Lucian Borcia, şi consilierul ref. Traian Petrişor.

Reprezentanţa Fondaţiunii *Gojdu* a ţinut în ziua de 12 Octomvrie a. c. 2 şedinţe sub prezidiul I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, participând P. S. Lor Episcopii *Roman* al Oradiei şi *Grigorie* al Aradului, iar dintre mireni d-nii Dr. *Gheorghe Dobrin*, advocat Lugoj, Dr. *Silviu Dragomir*, profesor universitar Cluj, *Ioan I. Lapedatu*, administrator delegat al băncii Naţionale Bucureşti, Dr. *Nicolae Pojnar*, advocat Aleşd, Dr. *Nicolae Zigre*, advocat, Oradia şi notarul Traian Petrişor.

Propagandă culturală. Reuniunea femeilor ortodoxe din Sibiu de sub prezidenţia doamnei E. Tordăşianu a făcut Duminecă 7 Oct. o frumoasă descindere în Ocna-Sibiului, cu scop cultural. La serviciul divin a cântat corul studenţilor teologi sub conducerea dlui prof. Candid Popa şi a predicat dl N. Colan, rectorul Academiei teologice, tălmăcind în simţite cuvinte evanghelia Duminecii. După serviciul divin credincioşii s'au adunat în şcoala primară, unde s'a desfăşurat programul. A vorbit doamna Tordăşanu despre rostul reuniunii şi al femeii române în lumina principiilor creştine. A mai vorbit d-şoara Boiu despre adevăratele mame creştine şi rolul creştinismului asupra societăţii. Corul studenţilor a executat câteva bucăţi religioase şi patriotice. In numele credincioşilor din loc a mulţumit păr. Roşca din loc. *Asist.*

Biserica anglicană a trimis, prin arhiepiscopul din Canterbury, către întreg clerul său o circulară, în care îl învită să ţină servicii religioase şi procesiuni speciale pentru reuşita conferenţei de acum dela Geneva în chestiunea mare a desarmării popoarelor.

Societatea Naţională a femeilor ortodoxe române, filiala Sibiu, aranjează Sâmbătă, 14 Octomvrie a. c. ora 7 seara, în saloanele Cercului militar-civil, serbarea „Culesul viilor“. Un bufet bogat şi ales, aranjat de doamnele din comitetul societăţii, va sta la dispoziţia onoratului public. Orhestră excelentă. Publicul este călduros învitat să participe la această serbare, venitul căreia este destinat pentru cantina elevelor sărace din Sibiu. Intrarea Lei 20.

Termenul până la care se poate face preschimbarea biletelor de 1000 Lei, înlocuite cu un alt tip de bilete, este 31 Decemvrie 1933, când vechile bilete încetează de-a mai avea putere liberatorie.

ŞTIRI LOCALE

Noul regulament, pentru fixarea, constatarea şi perceperea impozitelor, taxelor şi şi contribuţiunilor comunale pe teritorul municipiului Sibiu, se găseşte spre vederea publică la Perceptoratul municipal şi se poate consulta în fiecare zi de lucru între ora 10—12, până la 25 Octomvrie 1933.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. H.* în *C.* Se vor întrebuinţa în foaia menită satelor.

Pr. *A. B.* în *B.* Prea neînsemnat. Preoţii noştri nu citesc ziarul acela.

Nr. 413 1933. (55) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Bozeş,** aparţinătoare protop. Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conf. coalei B.
2. Locuinţă în natură.
3. 2 jug. sesiune parohială şi cimitir.
4. Relut de lemne.
5. Câte 3 dcl. porumb sfârmit de fiecare casă, circa 150 case, din care se va ceda cantorului şi crâznicului 30 case.
6. Câte o zi de lucru de fiecare casă răscumpărată în bani după cursul zilei.
7. Venite stolare uniformizate de adunarea protopopească.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post sânt poftiţi să-şi înainteze în termen cererile provăzute cu toate documentele necesare oficiului protopopesc ortodox român din Geoagiu, să se prezinte apoi după prealabila aprobare de către Preav. Cons. Arhiepiscopesc şi încuviinţarea of. protop., în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi referinţele locale.

Geoagiu, la 9 Septemvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român de Geoagiu în înţelegere cu consiliul parohial.

V. Goron
protopop.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 469/1933. (54) 2—3

Concurs

In temeiul ord. Preaven. Cons. Arhiepiscopesc cu Nr. 5721/1933 Bis. se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nicolae Hinţa în parohie de cl. III-a **Sebeşel** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dele întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de jumătate din sesiunea parohială de 3 jum. jug. cad. şi de jumătate din toate venitele stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preav. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a of. protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 16 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Nr. 482 1933. (53) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Hăpria-română,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială.
2. Sesiune parohială: 11½ jug. arător.
3. Una zi de lucru de fiecare fum.
4. Lemne de foc din pădurea bisericii.
5. Stola obişnuită în parohie.
6. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXI — Sibiu, 21 Octomvrie 1933 — Nr. 69

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8
Sibiu

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAŢIUNII SIBIU

Congresul naţional-bisericesc

al Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş

CUVÂNTAREA
rostită de I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE, în 14 Octomvrie 1933, la deschiderea Congresului

Prea Sfinţiile Voastre,
Prea Cucernici părinţi,
Domnilor deputaţi,

Cu vie bucurie Vă văd întruniţi în congresul naţional-bisericesc al mitropoliei noastre, în care V'a trimis, prin alegerile săvârşite în toamna anului trecut, încrederea iubitului nostru cler şi popor. Având deplină convingere, că prin alipirea şi dragostea ce-o purtaţi în suflet către sfânta noastră biserică şi către aşezămintele ei veţi contribui în frăţie la soluţionarea importantelor probleme deferite actualei sesiuni a congresului nostru, Vă zic: Bine-aţi venit!

Mărit congres,

De câteori se întruneşte acest congres naţional-bisericesc, amintirea noastră plină de recunoştinţă se îndreaptă către luminoasa personalitate a acelui mare şi înţelept Păstor al bisericii noastre — mitropolitul Andrei Şaguna — care după îndelungate suferinţe, prin grele lupte şi jertfe a reînfiinţat vechea noastră mitropolie şi i-a dat acea admirabilă organizaţiune care a închiegat într'o nebiruită comunitate de simţire întregul ei popor credincios.

In anul acesta s'au împlinit 60 de ani de când mitropolitul Andrei, sfârşindu-şi rodnica şi strălucita sa păstorire, a trecut la cele veşnice. De atunci încoace amintirea lui s'a păstrat din ce în ce mai vie, opera lui ş'a dovedit în toate ocaziunile trăinicia ei şi moştenirea lui şi astăzi este prezentă *întreagă* în sufletele noastre. Ba mai mult decât atât. Căci realizându-se unitatea politică-naţională a poporului nostru între graniţele statului român, concepţia largă a lui, izvorâtă din temeiurile genuine ale fiinţii bisericii lui Hristos şi adaptată cu înţelepciune condiţiilor de prosperitate ale vremurilor noastre, a fost aşezată la baza organizaţiunii unitare a întregei biserici ortodoxe române din cuprinsul scumpei noastre patrii. Ce-am avut noi românii din Ardeal mai bun şi mai desăvârşit în viaţa noastră, am adus în aşezările ecclesiastice ale vieţii libere româneşti — şi, în mijlocul înclinărilor grăbite spre nestatornicie şi dese schimbări ale zilelor noastre, înoim mărturia, că *bun lucru s'a făcut şi el trebue să rămână.*

Cuvintele mele n'au intenţia de a fi un avertisment pentru nimeni, ci ele sunt expresiunea unei atitudini precizată printr'o conştiinţă a obştei credincioşilor noştri şi care îşi reclamă dreptul de a fi înţeleasă frăţeşte.

Noi, românii din Ardeal, aducem experienţa mântuirii noastre *prin biserică.* Experienţa aceasta pentru noi este cu totul covârşitoare şi cine nu-şi dă silinţa să o înţeleagă, acela nu va putea înţelege atitudinea noastră în chestiunile bisericeşti. Biserica noastră ortodoxă a fost pentru noi cu adevărat „trupul lui Hristos", care s'a răstignit cu noi şi pentru noi în răscrucea tuturor patimilor şi suferinţelor prin care am trecut dealungul veacurilor. Poporul nostru şi-a simţit şi interpretat în sens religios existenţa sa naţională şi destinul său pe acest pământ, iar biserica sa ortodoxă a experiat-o şi şi-a însuşit-o ca pe o biserică naţională a sa. De altfel nota aceasta de strânsă legătură între biserică şi naţiune este comună tuturor popoarelor ortodoxe, dar la noi par'că mai mult decât la oricare altul *biserica lui Hristos,* cu toate darurile ei divine, a primit în acelaş timp şi caracterul de *biserică a poporului.* Organizaţiunea care i s'a dat sub mitropolitul Şaguna, cu larga participare a poporului la conducerea bisericii, în chestiuni cari în ordinea canonică nu sunt rezervate exclusiv ierarhiei — în definitiv n'a fost altceva decât codificarea acestui caracter de biserică a poporului, pe care l'a avut biserica noastră în toată vremea. Autonomia bisericii, pe care o socotim ca făcând parte din însaşi canonicitatea bisericii, noi nu o concepem numai ca pe o noţiune juridică, în sensul că biserica are dreptul de a se conduce ea însaşi prin organele sale, ci autonomia pentru noi este totodată o noţiune morală, pe care o interpretăm ca *răspundere a întregului cler şi popor pentru instituţia spirituală a bisericii.* Iată de ce, orice ştirbire a autonomiei bisericeşti noi o considerăm nu numai ca o deplasare a bisericii din drepturile ce i se cuvin, ci şi ca o slăbire a conştiinţii de sine a bisericii celei vii şi a răspunderii pentru realizarea scopurilor sale spirituale în lume. O astfel de biserică, deplasată din misiunea ei spirituală, nu poate fi folositoare nici din punct de vedere naţional. Cu ea şi cu slujitorii ei poţi face doar rânduielile cultului, dar nu se va simţi chemată să întroneze cu iubire şi râvnă sfântă în familie, în şcoală, în stat, în viaţa publică şi în complexele resorturi ale ei, împărăţia lui Dumnezeu. Nouă însă, astăzi mai mult ca oricând, ne trebueşte o biserică cu răspundere deplină pentru misiunea ei divină şi care făcând viu şi cât mai rodnic contactul între sufletul naţional şi valorile cele veşnice ale vieţii, să deschidă larg izvoarele de putere spirituală, din cari să se reverse cu îmbelşugare credinţa, morala, iubirea, răbdarea, dreptatea, disciplina de sine, respectul autorităţii, cinstea şi celelalte virtuţi cari fac razimul unui popor în zile grele şi-i dau tăria să-şi realizeze misiunea sa în lume.

Când facem pomenirea cu laudă a fericitului în Domnul arhiepiscop şi mitropolit Andrei, dela pristăvirea căruia s'au împlinit 60 de ani, noi ne luăm obligamentul în conştiinţă de a lucra pentru biserică şi neam în spiritul principiilor cari pe el l'au călăuzit şi a face astfel moştenirea lui binecuvântată pentru zilele noastre. Cu simţeminte de adâncă pietate şi recunoştinţă ne plecăm astăzi înaintea memoriei lui şi rugăciuni făcând către Tatăl ceresc care ni l-a dat, zicem: Cu drepţii odihneşte, Doamne, pe robul Tău!

Mărit congres,

Intr'adevăr mari sunt binefacerile pe cari le lasă în urma lor bărbaţii providenţiali şi ele continuă a-şi da roadele oricât de târziu acolo, unde sunt mai necesare!

In sesiunea actuală a congresului nostru, Consistorul mitropolitan Vă va prezenta proiectul de *Convenţiune* încheiat între guvernul nostru şi guvernul jugoslav pentru reglementarea situaţiunii bisericeşti a credincioşilor mitropoliei noastre rămaşi în Banatul jugoslav şi a credincioşilor sârbi din Banatul românesc. Din examinarea atentă a acelui proiect de Convenţiune veţi lua cunoştinţă, că Statutul organic şagunian se găseşte la baza organizaţiunei autonome a episcopiei proiectată a lua fiinţă cu scaunul în Vârşeţ, pentruca să adăpostească interesele bisericeşti, naţionale şi culturale ale credincioşilor ortodocşi români din Banatul jugoslav. Veţi avea să Vă spuneţi cuvântul, dacă acel proiect de Convenţiune întruneşte condiţiunile necesare pentru a garanta pe seama iubiţilor noştri fii sufleteşti şi fraţi de pe teritorul statului vecin şi aliat, liniştea conştiinţii lor religioase şi libertatea de a se putea desvolta în conformitate cu drepturile lor la limbă şi lege.

O altă chestiune importantă a mitropoliei noastre, care dela războiu încoace îşi aşteaptă dreapta ei soluţionare, este *fundaţiunea marelui binefăcător Emanoil Gojdu.* Toate stăruinţele des repetate pe cari le-a pus Reprezentanţa fundaţiunii, Consistorul mitropolitan şi Noi personal ca preşedintele lor, au rămas până astăzi fără rezultatul dorit. Pe lângă toată dreptatea limpede care e de partea fundaţiunii, ale cărei averi se găsesc la Budapesta, n'am putut birui piedecile cari s'au pus în calea soluţiunii aşteptată cu nerăbdare din partea tuturor credincioşilor mitropoliei noastre. Cuvântul pe care-l va rosti Măritul Congres în această chestiune, va fi desigur expresiunea aşteptărilor legitime ale obştei credincioşilor noştri şi va avea darul să grăbească cu o zi mai curând realizarea generosului gând pe care fericitul fondator l'a legat de mult binefăcătorul său dar făcut bisericii şi neamului nostru. Eu fac şi dela acest loc apel către Onoratul guvern al României, rugându-l respectuos să accelereze tratativele cu guvernul Ungariei şi să ne stee într'ajutor ca fundaţia Gojdu să intre în drepturile ce i se cuvin şi să-şi poată realiza scopurile sale privitoare la creşterea tineretului nostru.

Mărit congres,

Am bucuria să vă vestesc, că criza de preoţi, pe care am semnalat-o în toate sesiunile congresului nostru dela războiu încoace, este pe cale să dispară aproape cu totul din eparhiile mitropoliei noastre. Tot mai mulţi tineri cu pregătiri liceale şi-au îndreptat paşii spre misiunea preoţească, şi Academiile noastre teologice desăvârşindu-şi organizaţia, având corpuri profesorale cu pregătiri ştiinţifice superioare şi îmbogăţindu-şi mijloacele de învăţământ şi de educaţie, sânt în măsură să dee astăzi candidaţi la preoţie în număr suficient, înzestraţi cu virtuţi ale sufletului, pentru a fi vrednici slujitori ai bisericii şi devotaţi părinţi sufleteşti ai poporului nostru dreptcredincios. Sporind rândurile preoţimei, suntem în drept să aşteptăm astăzi dela ea o activitate pastorală din ce în ce mai conştientă, mai plină de zel apostolesc şi mai pătrunsă de marea misiune ce are s'o îndeplinească pentru mântuirea sufletelor, pentru înlăturarea scăderilor din popor şi pentru conducerea acestuia către idealele evangheliei Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, prin cuvântul viu al predicei, prin catehizaţia în şcoalele de tot felul, prin sfintele slujbe, prin pilda vieţii lor neprihănite, prin dragostea care biruieşte toate greutăţile ce i se pun în cale.

In acelaş timp ţin să subliniez îmbucurătoarea mişcare iniţiată în mijlocul intelectualilor noştri mireni, cari prin înfiinţarea „Frăţiei Ortodoxe Române" care îşi desăvârşeşte organizaţiunea în toate eparhiile, au pornit opera de înviorare a credinţii şi şi-au luat sarcina frumoasă a *apostolatului laic* în sânul bisericii noastre. In pătura largă a credincioşilor mai ales dela sate, dar ici colo cu sprijinul intelectualitor îşi întinde lucrarea sa de trezire religioasă

„Oastea Domnului", care pornită de aici din Sibiu prin zelul unui devotat slujitor al altarului bisericii noastre, produce pretutindenea pe unde e primită cu dragoste o întoarcere a sufletelor la Hristos Mântuitorul.

Dacă mai amintesc activitatea Caselor culturale, a bibliotecilor parohiale, organizarea tineretului în societatea „Sf. Gheorghe" şi a reuniunilor de femei, cari fiinţează în sute de parohii sub oblăduirea centrelor noastre eparhiale, ni se conturează icoana unui mult promiţător început de renaştere spirituală şi culturală în sinul bisericii noastre. Noi ierarhii îmbrăţişăm cu inimă deschisă toate iniţiativele, dăm îndemnuri şi sprijinim cu bucurie toate silinţele iubitei noastre preoţimi şi ale poporului credincios care se adună în jurul altarului şi primeşte lumina lui Hristos şi pânea duhovnicească ce i se frânge spre mântuirea sufletului.

Mărit congres,

Imi îndeplinesc o datorie de pietate făcând amintire de ceice, dela ultima întrunire a congresului nostru, au ieşit din rândurile lui, chemaţi de Dumnezeu în lăcaşurile cele de sus. In acest interval, eparhia de Dumnezeu păzită a Caransebeşului a trebuit să îmbrace doliul după amândoi Prea Sfinţiţii Săi ierarhi: episcopul Iosif şi arhiereul Filaret, cari până la bătrâneţe înaintate au slujit-o cu devotament. Pe acelaş drum au trecut dintre noi protopopii: Gheorghe Popovici dela Lugoş, Andrei Horvat dela Orade, consilierul consistorial Matei Voileanu dela Sibiu, iar dintre membrii mireni ai congresului: Ioan Preda, Valer Branişte, Gh. Popa, Aurel Lazar, Ioan Robu, Teodor Burdan, apoi binefăcătorii: Emanuil Ungureanu şi Dr. Augustin Dumitreanu. Toţi lasă în amintirea noastră şi a posterităţii pilda unei vieţi trăită prin credinţă şi închinată bisericii şi neamului nostru. Să zicem cu toţii: Veşnica lor pomenire!

Implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Domniilor Voastre şi a lucrărilor congresului nostru, declar sesiunea lui din anul 1933 deschisă.

*

Sesiunea recentă, a Congresului naţional-bisericesc al Mitropoliei noastre, s'a desfăşurat sub impresia covârşitoare a memoriei acelui mare Arhipăstor, Andrei Şaguna, *dela moartea căruia s'au împlinit 60 de ani, dar al cărui duh stărueşte nezdruncinat şi în această* a sa *înfăptuire,* — congres naţional-bisericesc, — *menit să fie deapururea temelia tare în viaţa bisericească şi naţională a neamului din plaiurile ardeleneşti ale ţării noastre mărite.*

Conştient apărător al intereselor bisericii şi ale neamului, punând în aplicare principiile întemeetorului său, Congresul actual, ca şi congresele similare precedente, slujeşte tuturor credincioşilor bisericii noastre, clerului şi poporului deopotrivă, cu luminile şi povăţuirile trebuitoare vieţii de bun şi adevărat creştin ortodox.

Asupra referatelor şi a discuţiilor de seamă, ca şi asupra lămuririlor şi directivelor preţioase date de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae *atât în cuvântul de deschidere, cât şi în decursul desbaterilor, vom avea ocazie, nu odată, să revenim în coloanele acestui organ.*

*

In margini restrânse raportăm astăzi următoarele:

Serviciul divin

In ziua sărbătorii Cuvioasei Paraschiva, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a oficiat, cu mare asistenţă, sfânta liturghie, în decursul căreia a hirotonit întru diacon pe clericul Gheorghe Corneanu din dieceza Caransebeşului.

La sfânta liturghie au participat, pe lângă mulţimea de credincioşi din localitate, membrii Congresului naţional-bisericesc, în frunte cu PP. SS. LL. Episcopii *Roman* al Orăzii şi *Grigorie* al Aradului; PP. SS. LL. Arhiereii Andrei Crişanul şi Vasile de Răşinari.

Răspunsurile liturghice le-a dat corul mixt al catedralei

Parastas

După terminarea sfintei liturghii, I. P. S. Sa a slujit parastas solemn pentru odihna adormiţilor în Domnul arhiepiscopi şi mitropoliţi Andrei, Miron şi Ioan; episcopul Iosif; arhiereii Ilarion şi Filaret; protopresbiterii George Popovici, Matei Voileanu şi Andrei Horvath; marii mecenaţi Em. Gojdu, Emanuil Ungurean, Augustin Dumitreanu, Iosif Gall, Alexandru Lebu, Dr. Ioan Mihu, Dumitru Andronic, Dumitru Bălănescu; foştii deputaţi congresuali Valer Branişte, A. Lazar, Ioan de Preda, George Popa şi Teodor Burdan.

La finea parastasului s'a ţinut slujba invocării Duhului sfânt, iar I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a fost condus la reşedinţă.

Şedinţa de deschidere

Invitat printr'o delegaţiune a congresului I. P. S. Sa, înconjurat de ierarhii amintiţi, ocupând scaunul prezidial, rosteşte cu glas pătrunzător Cuvântarea pe care o publicăm în fruntea numărului nostru de astăzi şi care a făcut adâncă impresie asupra membrilor congresului.

*

Pentru provederea agendelor biroului congresual, Prezidentul desemnează notari interimali pe membrii: Dr. G. Proca, V. Fizeşan şi Dum. Antal din cler; iar dintre mireni pe membrii: Pom. Dan, Dr. Nerva Iercan, T. Babuţă, Dr. E. Nicoară, T. Mităr şi P. Goanţă.

Se prezintă raportul Consistorului mitropolitan, care înaintează actele electorale ale membrilor congresuali.

La apelul nominal răspund 42 deputaţi, cari îşi prezentează credenţionalele în persoană, iar prin alţi deputaţi şi-au prezentat credenţionalele 21 deputaţi.

I. P. S. Sa declară că Congresul poate aduce hotărâri valide.

Membrii aleşi se împart în 5 secţiuni, pentru verificare cărora li s'au predat actele electorale.

I. P. S. Sa anunţând şedinţa următoare în aceeaş zi d. a. la ora 5 în sala cea mare a prefecturii judeţene, şedinţa I-ia s'a încheiat la ora 1 din zi.

*

După terminarea şedinţei prime toţi membrii congresului s'au prezentat înaintea I. P. S. Sale, Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Nicolae, la reşedinţă, iar în numele membrilor congresului dl *Gheorghe Bogdan-Duică* a rostit următoarele:

Inalt Prea Sfinţite,

Implinind astăzi, încă odată, un bun obiceiu vechiu, membrii congresului naţional-bisericesc al Ardealului, Vi se'nfăţişează ştiind că sânteţi, şi cu cea mai deplină încredere că totdeauna veţi fi, o concretizare preasfântă şi bărbătească a principiilor pe care Andrei Şaguna a clădit o biserică menită unui viitor tare, ca şi bazele pe care a aşezat-o.

Şaguna a spus de repetite ori că el este naţional, liberal şi moral. *Acele trei principii noi le socotim suficiente şi vremei de faţă şi viitorului, cât îl putem prevedea. De înoiri principiale n'avem nici o nevoie; rămânem credincioşi principiilor şaguniene.*

Suntem, însă, de părere că lupta pentru creşterea lor progresivă în conştiinţa din ce în ce tot mai trează a naţiei noastre ortodoxe poate deveni şi mai fierbinte.

Şi ca păstrător; şi ca apărător, la nevoie, al duhului şagunian; şi ca desvoltător instituţional al acestui viu duh, care ne-adie din aceste încăperi, martore odată la suferinţe grele, dar şi la biruinţe de aur ale ortodoxiei ardelene, noi, fii-ţi credincioşi Ţie şi credincioşi ai credinţei Tale, Te salutăm, Inalt Prea Sfinţite, cu un cuvânt sincer şi cald: Sănătos să Te vedem totdeauna pe căile dumnezeeşti ale vieţii, pasionat, pildă tuturor celorce şi astăzi aşteaptă încă o vorbă, multe vorbe, de lumină şi încurajare în acest veac trist.

Inalt Prea Sfinţite, dragostei noastre, lucrărilor noastre daţi-le şi astăzi binecuvântarea Voastră!

Inalt Prea S. Sa Mitropolitul Nicolae, mulţumit pentru simţămintele arătate asigurând pe cei prezenţi că aceste sentimente exprimate Ii vor fi razim şi îndemn în conducerea Mitropoliei.

Accentuiază că de câte ori se întrunesc corporaţiile bisericii noastre, îşi simte curajul de păstor crescând, pentru că între păstor şi turmă în biserica noastră a fost totdeauna perfectă armonie şi o strânsă legătură.

I. P. S. Sa declară, că nu poartă nimic mai cald în inimă, decât să slujească bisericii. După puterile dăruite de bunul Dumnezeu, a apărat şi va apăra biserica şi instituţiile ei, conştient de rolul ei în viaţa neamului nostru.

In mijlocul împrejurărilor de azi, biserica trebue să fie purtătoarea puterilor spirituale şi vatra caldă a patriotismului nostru.

Rugând pe bunul Dumnezeu să-şi reverse binecuvântarea sa cea cerească peste lucrările măritului Congres, împărtăşeşte binecuvântarea arhierească asupra domnilor deputaţi. —

Şedinţa a II-a din 14 Octomvrie, d. a. în sala mare a Prefecturii judeţene: Şedinţa s'a început cu rugăciunea «Impărate ceresc», cântată de membrii congresului.

I. P. S. Sa, punând la ordinea zilei rapoartele secţiunilor verificătoare, au fost verificaţi 62 deputaţi.

Se constitue congresul, se alege biroul şi diferitele comisiuni, pentru studiere şi raportare a actelor intrate.

La propunerea preşedintelui se trimite Majestăţii Sale următoarea telegramă omagială:

MAJESTĂŢII SALE

REGELUI CAROL II

SINAIA

Congresul naţional-bisericesc al Mitropoliei Ardealului, reprezentând clerul şi poporul din această Mitropolie, întrunit în sesiune ordinară, roagă respectuos pe Majestatea Voastră să binevoiască a primi expresiunea adâncilor sale sentimente de alipire şi supunere către Majestatea Voastră şi slăvita Dinastie română, urând Majestăţii Voastre domnie îndelungată, plină de izbânzi şi binefaceri pentru neamul românesc şi biserica ortodoxă.

Arhiepiscop şi Mitropolit:

NICOLAE.

Vom arăta, în viitoarele numere, tot ce a fost important în concluzele aduse în şedinţele următoare ale congresului nostru.

*

Ziua de Duminecă, 15 Octomvrie, a fost închinată exclusiv amintirii Mitropolitului Andrei.

Pelerinaj la Răşinari

Duminecă în 15 Oct. c. s'a săvârşit sf. liturghie în Catedrala noastră mitropolitană, de P. Sf. Sa arhiereul Andrei Crişanul, iar la Răşinari, în biserica cea mare s'a săvârşit sf. Liturgie de P. S. Sa episcopul Grigorie al Aradului.

P. Sf. Grigorie a fost aşteptat şi primit înaintea caselor comunale de preoţimea locală, poporul din comună, Reuniunea femeilor, Oastea Domnului, cu corul Academiei Andreiane sub conducerea prof. C. Popa, cu prapori, baldachin etc.

In numele credincioşilor, protopopul E. Cioran, binevenţează pe înaltul Ierarh prin următoarele cuvinte:

Prea Sfinţite Părinte, — S'au scurs 60 de ani, de când marele Mitropolit Andrei a intrat întru bucuria Domnului Său.

Cu cât ne îndepărtăm mai mult de anul morţii Sale, cu atât personalitatea lui iese mai mult în relief. Figura măreaţă şi opera lui ne apar tot mai luminoase ca soarele de vară care cu raze dătătoare de lumină încălzeşte, luminează şi dă viaţă.

Comuna Răşinari, această cetăţuie de veghe a ortodoxismului, îşi are pagina sa în istoria desrobirii religioase din trecut — iar prin dorinţa mitropolitului Şaguna „a avut onoarea singură, între nenumăratele comune din mitropolia Ardealului, a cuprinde pe marele arhiereu în sânul său". După cum însuşi se exprimă: Răşinărenii i-au îndulcit multe din orele vieţii sale, când se afla aci, între fii săi sufleteşti.

P. S. Părinte, când eraţi preşedinte al societăţii de lectură „A. Şaguna", aducând prinosul de recunoştinţă a viitorilor preoţi, de ziua morţii marelui Ierarh, urmând tradiţia neîntreruptă dela moartea sa, — în anul 1909 spuneaţi poporului adunat din faţa criptei: că viaţa lui Şaguna era cârmuită şi însufleţită de două credinţe adânci, nedespărţite izvoare de putere şi izbândă: Credinţa în Dumnezeu şi credinţa în popor.

Aceste două credinţe Vă călăuzesc şi pe P. S. Voastră, ca arhiereu al eparhiei Aradului.

Astăzi aţi venit din nou, de astădată în calitate de Arhiereu, ca să vă inspiraţi din Duhul păstorului erou al bisericii şi al neamului nostru, din viaţa lui de fapte înalte care se înşirue ca diamantele, şir de şir... Vă rugăm P. S Părinte, să ne împărtăşiţi arhiereasca binecuvântare, ca credincioşii răşinăreni, străjeri ai mormântului, să poată luptă lupta cea bună şi să păzească credinţa... —

P. S. Sa spune, în rezumat, următoarele:

Vin cu adâncă recunoştinţă — ca delegat al I. P. Sale Mitropolitului Nicolae — să-mi plec genunchii în faţa mormântului marelui Ierarh Andrei.

Prăznuim 60 de ani dela moartea sa. O biserică şi un popor trebue să cinstească cu laudă pe marii săi binefăcători. Viaţa lui Şaguna este atât de bogată în fapte şi realizări, încât şi peste sute de ani se vor afla noui şi noui momente binevenite de inspiraţie şi reculegere sufletească. Mulţumeşte pentru frumoasa primire.

Răspunsurile la liturghie, le dă corul Academiei teologice, sub conducerea dlui profesor C. Popa.

In cursul sfintei liturghii a fost hirotonit întru diacon, candidatul de preoţie din eparhia Caransebeşului, Iosif Bololoi. La sfârşitul sfintei slujbe, P. S. Sa a ţinut o predică poporului în biserică făcând adâncă impresie.

(Predica P. S. Sale o vom publica în numărul viitor).

La ora 11, acelaş sobor de preoţi cu P. S. Sa în frunte ies la mausoleu întru întâmpinarea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* şi a membrilor din congresul naţional bisericesc.

La casa comunală, membrii congresuali aşteaptă sosirea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae, cu care împreună sosesc la mausoleu. Pe ambele părţi până aci, elevii şcoalei din loc cu învăţătorii lor, ovaţionează pe înalţii oaspeţi.

Parastasul

Cripta e frumos împodobită cu flori, de reuniunea femeilor din Răşinari, în frunte cu venerabila prezidentă dna Aurelia Goga; acì aşteaptă mulţimea credincioşilor, şcoalele din Sibiu cari au trimis reprezentanţi: şcoala normală A. Şaguna, băeţi şi fete; liceul Domniţa Ileana; liceul Gh. Lazar, cu profesori şi profesoare în frunte; P. S. Sa episcopul Grigorie cu soborul de preoţi, cari întâmpină la intrare pe I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, cu sfânta Evanghelie şi cruce.

Parastasul solemn e oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, PP. SS. LL.:

Grigorie al Aradului, Andrei Crişanul, Vasile de Răsinari, PP. CC. LL.: arhimandriţii Lăzărescu, Moruşca şi ceilalţi preoţi. Cântă duios corul Academiei teologice.

După parastas I. P. S. Sa rosteşte următorul cuvânt:

Frumos loc de odihnă ţi-ai ales, Inalt Prea Sfinţite, aici la poalele munţilor ocrotitori ai neamului în vremuri grele şi în mijlocul acestui popor, pe care l-ai îmbrăţişat cu părintească Ta inimă caldă şi care cu dragostea lui te-a urmat şi ascultat.

Implinindu-se 60 de ani, de când Mitropolia noastră, pe care tu ai reînfiinţat-o, împreună cu clerul şi poporul ei cu lacrămi de durere, dar cu simţeminte de recunoştinţă te-a însoţit la acest locaş de veci, iată am venit astăzi cu congresul naţional-bisericesc, căruia tot Tu i-ai dat fiinţă, ca să-ţi aducem vestea bună că, aşezarea pe care cu înţelepciunea Ta ai dat-o bisericii, pe temelia pusă de Domnul nostru Isus Hristos, am păzit-o şi înaltele Tale poveţe le-am urmat întocmai.

Am venit să-ţi spunem că eparhia Orăzii-Mari, a Vadului şi Clujului, la care te-ai gândit Tu, astăzi prin reprezentanţii lor se apropie cu adâncă recunoştinţă de mormântul Tău.

Am venit să-ţi spunem că aşezămintele Tale le-am pus la temelia întregii biserici ortodoxe din cuprinsul patriei române şi astfel gândurile Tale le-am făcut rodnice pentru întregul nostru popor.

Şi am venit să-ţi spunem, că frăţia între cler şi popor pe care Tu ai întărit-o prin organizaţiunea dată bisericii, am întins-o azi într'o frăţie ortodoxă pe întreg pământul ţării noastre.

Iubiţii mei fii sufleteşti, — aşa cinsteşte biserica pe cel ce i-a fost, în vremuri grele, părinte şi păstor, conducător cu vrednicie şi înaltă înţelepciune.

Voi, răşinăreni, paznicii cei mai apropiaţi ai acestui mormânt, să vă strângeţi rândurile şi să ţineţi cu credinţă la biserica noastră strămoşească.

Voi să fiţi pildă din preajma acestui mormânt pentru toţi ceilalţi fraţi ai Voştri din întreaga ţară, pentrucă lângă biserica Voastră se găsesc osemintele unui dintre cei mai mari bărbaţi ai neamului nostru, care a strălucit printr'o înţelepciune mare, o voinţă puternică şi o inimă caldă.

Astăzi am venit să aducem cuvântul nostru de evlavie şi de recunoştinţă şi să mulţumim Părintelui ceresc că ni l-a dat, rugându-L să ne ajute ca să-i păstrăm moştenirea.

Veşnica lui pomenire!

In numele poporului din mitropolia Ardealului, rosteşte, un duios şi mişcător cuvânt de prăznuire dl profesor Gh. Bogdan-Duică, spunând următoarele:

Cântecul de-adineori al corului: Deşertăciune sunt toate, umbră şi vis, *a fost mişcător; dar, deşi ne vine din cărţi sfinte, nu-i adevărat, dacă l-am referi la ceeace a ştiut smulge din veşnicie o viaţă omenească; adevăr este când el priveşte materia firii noastre şi cele trecătoare ale ei; dar când este vorba de suflete mari, el nu-i adevărat. Iată, proba-i aici, lângă noi, mormântul lui Şaguna. Şaguna ce mereu învie 'n inimile şi 'n minţile noastre. El vis? el umbră? el deşertăciune? Nu, el este — nemurire.*

El a fost un bun geniu al naţiei noastre; viaţa lui, o linie dreaptă şi luminoasă, din tinereţe până 'n mormântul în care-aici i s'au deschis porţile veciei şi-a dispărut dintre *noi, dar nu* din *noi.*

Oamenii de geniu sunt întâi copii de geniu; de tineri le scapără 'n minte vreo idee, în inimă un sentiment; îi farmecă; şi cu ideile şi cu simţirile lor, *de duhuri bogate, pornesc la drum. El, Şaguna, era de 18 ani, când, scăpat de-o tristă soarte ce i-o pregătì un tată nepriceput, a zis: Eu rămân credincios ortodoxiei mele, care singură ne va mântuì sufletul. — Şi-a rămas toată viaţa. —*

Venind la noi, din capul locului ne-a spus că vine să creeze o naţie credincioasă ortodoxiei. Şi îndată şi-a adunat pe fiii cei mai aleşi în primul sinod celebru (şi uitat) din 1850, în care a pus bazele ideale *a tot ce-a creat mai târziu. Sfârşitul vieţii lui se leagă glorios de acel început curajos, de 'nfruntare a propriului tată.*

Dacă el ar fi fost numai un preot, dacă ar fi reuşit numai ca mare preot, ar fi fost de-ajuns.

Dar el a fost mai mult, mai mult. Tot ce-a curs alături de biserică: politică, cultură, şcoală, carte, ziar, clădiri naţionale, societăţi, fundaţii, adunări, toate i-au fost uşor de creat. Pentrucă era tare; şi pentrucă avea genialitatea de-a stărui şi de-a surprinde momentele priincioase realizărilor sale. Lumea i se umilia şi-l urma; Kossuth, văzându-l întâia oară, a 'ncremenit de impozanţa sa; iar împăratului i-a spus uneori vorbe care nu le pot spune decât bărbaţii mari şi conştienţi de biruitoarea lor influenţă; un guvernator văzându-l, (la Cernăuţi) a spus, că văzându-l pe el, vede tot poporul român. Tot ce ştim astfel despre el ne duce la originea faptelor lui, la genialitatea sa pragmatică.

De aceea credeţi, continuaţi a crede că om mai mare decât el Ardealul n'a avut de-un veac încoace... Căci a fost izvor de fapte, nu de vorbe.

Fericiţi românii cari vor şi sunt destoinici să-i calce pe urme; nu să-l ajungă, căci e greu, dar să-l închidă în suflet: să se lase duşi de sufletul lui, departe.

Geniul acesta a dorit să-şi doarmă somnul de veci aici, în Răşinari.

Fraţi răşinăreni,

Când pe la 1700 doi popi rătăciţi, şi-au părăsit credinţa, strămoşii voştri şi-au păstrat-o. Le trebuia lor un preot; şi-au trimis oameni la Braşov să ceară de-acolo preot; li s'a şi dat, un Bratu. Pentrucă voi luptaţi împreună cu braşovenii, cu ţara Bârsei, cu făgărăşenii, cu tot sudul ardelenesc pentru credinţa ortodoxă. Şi de-atunci până azi i-aţi fost credincioşi acestei credinţe — până azi.

Şaguna a ştiut unde-şi aşează pentru vecie capul său: între voi. Treceţi mereu pe lângă el; aduceţi-vă mereu aminte de tot ce el a gândit şi-a voit şi fiţi, ca şi noi, cei veniţi de departe, fiţi-i fideli, din copilărie până 'n zilele bătrâneţelor. Căci dator este tot omul ca pe lângă pilda mare, pilda încălzitoare, pilda genială să nu treacă făr' a o privì adânc, făr' a încerca să imiteze măcar părţi din ea.

Odihneascâ 'n pace; noi îi vom troenì mormântul cu toate amintirile noastre gingaşe, veneratoare, şi mereu multe.

In numele preoţimei protopopul Braşovului, Dr. Iosif Blaga, a rostit o potrivită cuvântare.

Se depune, din partea I. P. S. Sale Mitropolitului o coroană pe mormântul Mitropolitul Andrei, cu inscripţia:

«Marelui păstor Arhiepiscopul şi Mitropolitul Andreiu — Mitropolia Ardealului în veci recunoscătoare».

Delegaţii şcoalelor depun flori pe mormânt, iar membrii congresului şi PP. SS. LL. vizitează biserica veche, casa reşedinţă episcopească din veacul al XVIII-lea, după care înalţii oaspeţi se reîntorc la Sibiu, unde iau parte la masa comună.

Comemorarea de 60 de ani dela Răşinari cu întregul program desfăşurat nu a fost cu nimic mai pe jos faţă de serbările de prăznuire cunoscute din trecut. Aceeaş primire sărbătorească, aceeaş ordine, aceeaş înfrumseţare în comună; — laudă se cuvine preoţimii locale, conducătorilor şi întregului popor din această fruntaşă comună a ţării întregite.

Festivalul din catedrală

In şirul înălţătoarelor serbări comemorative, întâmpinate cu deosebit interes şi înţelegere din partea tuturor asistenţilor, a urmat la ora 6 d. a. Duminecă, *festivalul* dat de corul mixt al Mitropoliei şi al şcoalei normale „A. Şaguna", cu un program de măestre compoziţii bisericeşti, între care s'a remarcat muzica religioasă a lui G. Muzicescu în Al doilea concert.

Farmecul acestor melodii bisericeşti, artistic redate de corurile amintite, conduse cu râvnă şi pricepere de profesorul T. Popovici, s'a resimţit şi de astădată în mijlocul auditorului, alcătuit din congresişti şi alţi numeroşi credincioşi, în frunte cu toţi Arhiereii noştri prezenţi la acest congres.

Pomenirea Mitropolitului Andrei Şaguna s'a făcut în frumoasa cuvântare, rostită de rectorul Academiei teologice „Andreiane", dl N. Colan, care în cuvinte cuprinzătoare a tălmăcit măreţele înfăptuiri, politice şi bisericeşti, ale marelui preot Şaguna.

A fost o serbătorire înălţătoare de inimi în cursul manifestaţiilor comemorative, desfăşurate în cadrul congresului naţional-bisericesc din mitropolia Ardealului.

Aniversarea M. Sale Regelui Carol II

Luni, 16 Octomvrie, ţara întreagă a sărbătorit 40 de ani dela naşterea M. Sale Regelui **Carol II.**

Suveranul de 40 de ani, cu trei ani de domnie, a intrat în perioada unei bărbăţii şi mai rodnice pentru propăşirea neamului, în fruntea căruia stăpâneşte, împrejmuit de dragostea şi devotamentul tuturor supuşilor Săi.

Pentru sfânta şi dreptmăritoarea noastră biserică, aniversarea naşterii Majestăţii Sale a fost un fericit prilej de a-şi renoì sentimentele omagiale de adâncă iubire şi respect faţă de Suveranul nostru, implorând Providinţa divină să ni-L păstreze, mulţi ani, în deplină sănătate şi de-apururea iubitor de ţară şi de biserică strămoşească.

*

In catedrala mitropolitană din Sibiu, serviciul divin, pentru îndelunga viaţă şi sănătate a Majestăţii Sale s'a săvârşit la ora 12 din zi din partea P. S. Sale Arhiereului Vasile, înconjurat de clerul catedralei, în prezenţa I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE, a PP. SS. LL. Episcopii Roman al Orăzii şi Grigorie al Aradului, şi a membrilor Congresului naţional-bisericesc, a dlor ofiţeri aflători în garnizoană în frunte cu dl general Sârbu, a reprezentanţii autorităţii civile sub conducerea dlui prefect Dr. Coriolan Ştefan, corpul didactic cu tinerimea şcoalelor noastre din oraş, etc.

La finea serviciului divin părintele protoiereu Ioan Dăncilă în cuvinte alese a arătat însemnătatea zilei.

Probleme, fapte, comentarii

Biserica şi ideea naţională. — Inregistrăm, nu fără mulţumire sufletească, — mai ales în lumea tristelor desiluzii de azi, — *două declaraţii*, făcute de curând la întruniri politice, una în capitală, a doua în oraşul ardelean Bistriţa.

Oameni de bine, cari trăesc în adâncă legătură cu biserica ortodoxă, văd calea prăpăstioasă, — pe care apucă neamul şi ţara, ameninţate de păgânătăţile ateiste şi francmasone, — şi încearcă interveniri netârzii.

La Bucureşti, dl *Gheorghe I. Brătianu*, în şedinţa comitetului central al partidului naţional liberal, a deschis întrunirea zicând:

Acţiunea noastră trebue să fie mai presus de orice o luptă naţională. Nu ducem lupta împotriva graiului şi a credinţei nimănui. Dar nu putem lăsa ca de peste hotare, străinii să curgă zeci de mii prin oraşele noastre, să lipsească pe muncitorii noştri de câştigul firesc al necazului şi al străduinţei lor, să arunce în desnădejde şi sărăcie tineretul acestei ţări, căruia i se închide tot mai mult putinţa de valorificare a capacităţii şi puterii sale de muncă. Sântem prea legaţi, prin numele şi prin fapta înaintaşilor, de luptele acestei naţiuni pentru independenţă şi unitate, ca să îngăduim să se încalce cea dintâi şi să se discute cea de-a doua. Odinioară, unul din dascălii cari descălecau din Ardeal, pentru a purta dincoace de munţi făclia renaşterii, spunea că în Dacia lui Traian nu barbarului, ci românului este dat a vorbì. Este timpul să se ştie că în România întregită nu străinului, ci românului îi este dat cărmuiască.

Apărând drepturile inprescriptibile ale şcolii şi ale bisericii, noi vom şti să impunem primatul naţionalului în viaţa economică în folosinţa tuturor resurselor de bogăţie, a tuturor rezervelor de energie ale acestei ţări. —

In aceeaş vreme, la Bistriţa dl *Octavian Goga*, în ovaţiile şi aplauzele asistenţei, spunea:

România cere, o nouă interpretare a ideii naţionale.

Să punem în practică o nouă morală a vieţii noastre publice.

Trebue reîntrodus spiritul de abnegaţie şi de sacrificiu la conducerea trebilor ţării.

Să ne dăm seama, că nu există în lume numai o interdependenţă pe linia economică, despre care vorbesc economiştii formulelor eşuate, ci şi o interdependenţă pe linia sufletească, pe care nu e îngăduit s'o nesocotim. Ideea de autoritate, ideea naţională şi ideea morală sânt în marş şi cuceresc lumea!—

Biserica noastră ortodoxă, astăzi ca şi în veacurile trecute, s'a manifestat totdeauna ca ocrotitoare a naţionalismului. Biserica aceasta n'a pus niciodată piedeci în mersul de înoire nepăgubitoare a vieţii credincioşilor săi; ea a patronat toate semnele de sănătate morală şi naţională ce s'au ivit într'înşii.

Afirmarea idealului naţional şi moral-creştin a fost şi a rămas una din problemele sale principale.

Ideea naţională, pe temeiul moralităţii creştine, idee accentuată în vorbirile valoroşilor bărbaţi politici amintiţi, aduc cea mai sănătoasă orientare pentru zilele ce ne stau înainte şi pentru viaţa nouă spre care năzueşte şi biserica şi clerul ei.

Când atâtea organe se frământă pentru alt fel de vederi, declaraţiile valorilor, cari au deplină înţelegere pentru rostul bisericii şi misiunea ei, prezintă pentru opinia publică o deosebită însemnătate, care nu poate fi trecută cu vederea.

Să fim, prin urmare, hotărâţi a sprijinì şi a întărì, cu fapta şi cuvântul, pe toţi purtătorii de asemenea gândiri şi simţiri româneşti, ca să dăm vieţii de mâne a ţării noastre mai multă demnitate şi mai multă omenie.

*

Şedinţe de constituire au ţinut de curând cercurile protopopeşti *Braşov* şi *Bran* ale *«Frăţiei Ortodoxe Române»*.

Adunările au fost conduse de dl director al liceului „A. Şaguna" din Braşov, Ioan Moşoiu, în 8 Octomvrie la Braşov, în 11 Octomvrie la Zărneşti.

Cuvântări, foarte potrivite momentelor sărbătoreşti, au ţinut preşedintele adunărilor, dl director I. Moşoiu, şi mai mulţi intelectuali localnici, mireni şi preoţi.

In comitetul cercului protopopesc *Braşov* s'au ales apoi: preşedinte prof. I. Moşoiu, secretar prof. P. Teodorescu, cassier învăţătorul Oct. Literat; în al *Branului:* preşedinte Dr. Z. Aldeş advocat, secretar Dr. Oct. Boş advocat, cassier Dr. Ştefan Garbiu învăţător. Din ambele comitete mai face parte un număr respectabil de membri ordinari şi suplenţi.

Intrunirile acestea, pentru care s'a manifestat mult interes şi rară însufleţire, s'au terminat cu un călduros apel al preşedintelui către cei întruniţi, pentru o strânsă colaborare a mirenilor alături de preoţimea noastră ortodoxă.

Toate acestea sânt făptuiri vrednice de înregistrat.

In strânsa colaborare menţionată, nu ne îndoim, că vor avea loc şi se vor lua în seamă şi expunerile şi îndemnurile de care ne-am ocupat de curând în articolul apărut sub titlul de: *Mai mult simţ educativ* [Nrul 68, dela 14 Octomvrie 1933]. Acolo s'a amintit, că întrunirilor, din cadrele organizaţiei diferitelor noastre societăţi bisericeşti, trebue să li se dea *probleme* importante de discutat; în scurte referate [de 10—15 minute], conţinând concluzii precize, întocmite de referenţi cari au cercetat acele probleme, se va oferi celor adunaţi prilej de folositoare discuţie.

Cam ce fel de chestiuni ar trebui să formeze subiectul acelor probleme, şi ce fel de *propagandă* minunată s'ar putea porni la ocaziile întrunirilor noastre culturale şi bisericeşti, — se arată pe scurt în acelaş articol, unde, ca încheere, se accentuează *scopurile spirituale* ale bisericii, scopuri care nu sânt peste putinţă de realizat, dacă ne trudim să cugetăm puţin mai adânc şi să desfăşurăm mai mare tragere de inimă, mai multă opinteală, pentru a promova creştineasca viaţă atât la intelectuali, cât şi la poporul credincios, spre folosul obştesc. Inviorarea acestei vieţi stă şi în mâinile celorce fac parte din F. O. R.

*

Al patrulea *sobor al misionarilor ortodocşi români se ţine la* Chişinău *în zilele de 29 Octomvrie—1 Noemvrie 1933. După referatul Secţiei culturale a Consiliului eparhial din Chişinău, vor citi referate, urmate de discuţii, următorii congresişti: P. S. S. Arhiereul* Tit Simedrea *(Problemele misionarismului în lumea modernă); dl profesor universitar* Nichifor Crainic *(Sectele şi curentele mistice contimporane); dl prof. univ.* Ion Savin *(Pericolul ateismului şi măsurile de luptă); păr. prof. univ.* Grigorie Pişculescu *(Partea cea bună pe care trebue să ni-o alegem); păr. prof. univ.* M. Bulacu *(Indrumarea tineretului către Hristos); P. S. S.* Grigorie, *Episcopul Aradului (Apostolatul laic); păr.* Oreste Tarangul *(Despre regenerarea predicei); păr. prof. univ. arhim.* Iuliu Scriban *(Despre misia externă); păr.* Ion Puiul *(Dare de seamă asupra mişcărilor antibisericeşti din Bucovina); păr.* Gh. Secaş *din Sibiu (Metoadele misionare); păr.* Simion Ţugui *(Organizarea misiei ortodoxe române).*

Cum se poate vedea, din titlurile înşirate ale referatelor acestui sobor al misionarilor, se vor trata, în 7 şedinţe, timp de 4 zile, subiecte de cel mai mare interes pentru mişcarea religioasă în sânul poporului nostru.

Inchiderea soborului, — după citirea moţiunilor în ultima şedinţă, — se face Miercuri în 1 Noemvrie.

*

Intre oameni de înţelegere. — Satul *Porceşti*, din protopopiatul Avrigului, a avut cinstea să fie cercetat de curând din partea unui neobosit scriitor şi distins profesor universitar, care este dl I. Simionescu. Oprindu-se în numitul sat la poalele de munţi împăduriţi, dl profesor a vizitat, — afară de gospodăriile sătesti, — biserica şi şcoala, cu instituţiile legate de ele. In impresiile sale, apărute într'un număr mai nou al marelui cotidian Universul, dl I. Simionescu constată următoarele: Şcoala primară, curat întreţinută, are curs complimentar bine cercetat, are bibliotecă, ateliere în care lucrează elevii; satul mai are: bancă populară pentru care nu există legea conversiunii, oamenii îş plătesc regulat datoriile; există şi o cooperativă cu cele trebuitoare; sală de sfat şi citire... Despre *biserică* face următoarele observări:

„Popasul cel mare l-am făcut la biserică, veche, monument, deşi renovată; pisania spune că zidul Carpaţilor nu era graniţă pentru suflete, chiar când finanţii o păzeau cu străşnicie. Scrisul este din 1653, de pe vremea lui Matei Voevod, domnitorul Munteniei, al cărui chip este zugrăvit în una din firidele dela exterior, ţinând biserica în mână, aşa cum era la început, fără turnul adăugat în 1812. Dar tot în faţada bisericii se vede şi stema lui Brâncoveanu, vulturul cu crucea 'n plisc, ca semn că evlavia acestui domnitor n'a lăsat urme numai în Făgăraş.

Iarăşi nici nu-ţi venea să crezi. Te afli dincolo, în ţară? Matei Voevod Brâncoveanu, Olt, Sibiu, Şelimber... toate grămadă Istoria românilor din ţară îşi avea cadrul de desfăşurare dincoace de Carpaţi. Mai poate fi vorba de tratatul dela Versailles ori altceva? Carpaţii erau topiţi înainte de a fi ştearsă graniţa din lungul lor.

Cât ascultam istorisirea veneratului preot, care a făcut calvarul prin Iaşi şi Rusia, privirea rătăcea peste holdele verzi din luncă, peste stejarii sănătoşi de pe dealurile făgărăşene, ori fagii ce se urcau spre înălţimile munţilor Ţibinului. Dumnezeule! Ce ţară! Ce mândră ţară! Ce bogată ţară!

Ce ne mai trebue? *Să se generalizeze înţelegerea şi activitatea dela Porceşti între conducătorii satelor.*

E mult? Doamne fereşte! Dar ar fi temelia progresului sănătos, de durată veşnică".

*

„Dezideratele profesorilor de filosofie" este titlul unui articol publicat acum, într'un cotidian din capitală, din partea unui domn profesor, care ajunge la încheerea, că învăţământul religios în cl. VIII-a liceală este *o «invazie a teologiei»* în liceele noastre, tocmai în „acest veac de pregătire pozitiv-ştiinţifică".

Pe lângă tot aparatul pozitiv-ştiinţific al veacului, sântem de părere că ceilalţi colegi în filosofie ai dlui profesor adversar al manualelor de apologetică, nu-şi pot însuşi scrisele prezentate ca deziderate ale *profesorilor* de filosofie, ele rămân exclusiv ale *profesorului* polemist.

*

Reculegere... — Nu se poate contesta, că din partea conducerii bisericii noastre, în special din a conducerii bisericii din mitropolia Sibiului, s'a pus tot efortul pentru îndreptarea morală a credincioşilor. S'a reglementat şi intensificat propaganda moral-religioasă prin înfiinţarea caselor culturale pentru credincioşi, a societăţilor Sf. Gheorghe pentru tineret, a reuniunilor pentru femei; prin ziarul *Lumina Satelor* şi adunările Oştii Domnului; prin catehizarea preoţilor; prin cercurile religioase, predici şi conferenţe, tot atâtea mijloace de moralizare a masselor.

Nu se poate nega, pe de altă parte, că preoţimea de azi este superioară în pregătire şi în propagandă faţă de preoţimea din trecut.

Şi, cu toate acestea, rezultatele sânt încă insuficiente. Credinţa şi viaţa morală în familie şi în societate sânt scăzute. Preocupările materiale ale credincioşilor cresc, iar cele sufleteşti scad, şi nu ştim unde vom ajunge, dacă răul nu se va stavili până mai este vreme.

Cauzele decadenţei vor fi multe: luptele politice, conducerea incorectă a societăţii ş. a. Din complexul acestora remarcăm una singură: Scăderea cercetării bisericii şi nerespectarea Duminicelor şi sărbătorilor deşi în raport cu anii de după războiu, suntem în privinţa aceasta în progres.

O stavilire a răului, pe lângă toată truda preoţilor, nu se poate face atâta vreme cât biserica nu este sprijinită şi de organele civile. Inzadar preotul va îndemna pe credincioşi să ţină la sărbători, pe câtă vreme în revista pentru plugari *Drumul Nou*, editată de către Uniunea camerelor agricole, însuş vicepreşedintele uniunii, dl D. Moldovanu, bărbat ridicat din popor, din Bucovina, într'un articol de fond se închină vredniciei ţăranului nostru, pe care-l vede că lucrează la câmp în zile de *Duminecă*, şi în loc să-l îndemne să asculte de preotul său, îl laudă că-l aude criticându-şi-l, pentrucă l-a sfătuit să nu lucreze Dumineca la câmp. Iar un revizor şcolar, fost deputat în corporaţiunile noastre superioare bisericeşti, a spus în plină conferenţă că biserica este în sufletul omului, deci nu-i chiar nevoie ca învăţătorii să conducă pe copii la biserică...

Dacă azi plugăria nu-i rentabilă şi dacă produsele agricole ale noastre sânt depreciate, pe lângă alte cauze este de vină şi nepriceperea ţăranului nostru. Camerele agricole, azi atât de rău văzute de ţărani, au în această direcţie destul teren de activitate, prin care să se evidenţieze şi să-şi impună rostul, fără să alimenteze curentele destructive ale neamului, prin diminuarea respectului faţă de biserică şi de slujitorii ei.

Preoţimea nóastră îşi face pe deplin datoria; dacă totuşi poporul nu mai este la nivelul trecutului, vina o poartă în mare parte *statul*, care nu înfrânează ieşirile antireligioase şi antibisericeşti ale organelor sale.

Urmările se văd: Azi se pierde respectul faţă de biserică şi orânduelile ei, *mâne faţă de celelalte instituţii.*

Pr. *Al. Popa.*

Nr. 9429—933.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că văduva după Părintele Cons. Matei Voileanu, decedat în 20 Iulie 1933, în baza § 5 din regulementul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa arhidiecezană în numărar fără nici o reţinere ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 7 Octomvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

INFORMAŢIUNI

Ştiri personale. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, şi Prea Sfinţitul Episcop *Grigorie* al Aradului, au plecat în 17 l. c. la Bucureşti, spre a participa la şedinţele Congresului Naţional Bisericesc în ziua de 19 Octomvrie a. c. şi următoarele, — în care se vor face alegerile de episcopi în scaunele văduvite de Huşi, Cetatea Albă şi Caransebeş, precum şi la şedinţele Sfântului Sinod.

P. Sf. Sa episcopul Roman al Orăzii s'a întors în aceeaşi zi la reşedinţa Sa.

Sfinţire de biserică. In ziua de Sf. Dumitru a. c. (26 Oct.) se va târnosi, în Craiova, biserica domnească Sf. Dumitru, ale cărei lucrări de restaurare sânt aproape terminate. Sărbătoarea va fi cinstită cu prezenţa Suveranului. Intre alţi invitaţi, la târnosirea catedralei craiovene, se găsesc toţi arhiereii noştri, precum şi bisericile ortodoxe din ţările vecine şi din Grecia.

E de necrezut! La facultatea teologică din Chişinău funcţionează şi profesorul *Constantinescu-Iaşi*, care prin faptele şi ideile sale se dovedeşte a fi duşman al intereselor noastre naţionale şi un element periculos în învăţământul universitar. Impărtăşind doctrina comunistă, profesorul Constantinescu-Iaşi participă la întrunirile sovietice, unde spune pe faţă că Basarabia e ocupată provizoriu de români şi că ea trebue să facă parte din actuala Rusie comunistă. Guvernul nostru n'are nimic de zis în cazul grav dela Chişinău?

ŞTIRI LOCALE

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români învită la *convenirea socială*, împreunată cu reprezentaţie teatrală, ce se va da Sâmbătă, 21 Octomvrie 1933, în sala „Unicum". — Inceputul la 8½ ore seara. — Bilete se află de vânzare la Librăria arhidiecezană şi seara la cassa. — Venitul curat este destinat pentru ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii la sfintele sărbători ale Naşterii Domnului.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Nr. 7708/1933.

Notificare oficială

In baza ordinului ministerului instrucţiunii şi cultelor din 28 Iulie a. c. Nr. 102.409 cucernicii preoţi sânt invitaţi să trimită Consiliului arhiepiscopesc în decurs de 3 zile dela primire chitanţele de salarii, semnate şi de percepţie pentru achitarea impozitelor, căci altcum nu se vor lua în state pe luna următoare. Se atrage atenţiunea cucernicilor preoţi asupra acestei dispoziţii, deoarece *nu se va ordonanţa sălarul pe luna următoare, până nu se justifică cel anterior* prin trimiterea chitanţelor.

Netrimiterea la timp a chitanţelor va avea de urmare neordonanţarea salarului.

Sibiu, 12 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 3760 port. 1930 (29) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 1302/1933 a Judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului General Dr. Mihăilescu Sibiu, reprez. prin advocatul Dr. Gh. Măcelariu contra... pentru încassarea creanţei de 150.000 Lei şi accesorii, se fixează termen de licitaţie pe 27 Octomvrie 1933 ora 3 d. a. la faţa locului în Sibiu str. Regina Maria Nr. 16, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară: 1 maşină de cusut, mobiliar din atelier şi locuinţă şi alte obiecte în valoare de 10.430 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenţiunea care e de încasat, face 150.00 Lei, capital, dobânzile cu 12% socotind din 20 Maiu 1932, iar spesele până acum stabilite de 13913 Lei.

Intrucât mobilele cari au ajuns la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în sensul art. XLI 1908, § 20.

Sibiu, la 2 Octomvrie 1933.

Dr. Baku,
portărel.

Nr. 469/1933. (54) 3—3

Concurs

In temeiul ord. Preaven. Cons. Arhiepiscopesc cu Nr. 5721/1933 Bis. se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nicolae Hinţa în parohie de cl. III-a **Sebeşel** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dele întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de jumătate din sesiunea parohială de 3 jum. jug. cad. şi de jumătate din toate venitele stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preav. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a of. protopopesc, în vre-o Dumineca sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 16 August 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 28 Octomvrie 1933 — Nr. 70

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Convocare

Consiliul central al asociaţiei mirenilor **„Frăţia Ortodoxă Română“** *convoacă pe toţi membrii şi membrele ei la*

Congresul general festiv

care va avea loc la Cluj, în ziua de 6 Noemvrie 1933 (a două zi după festivităţile sfinţirii catedralei) cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Liturghia arhierească în noua catedrală la ora 9 a. m.*
2. *Pomenirea mitropolitului martir Sava Brancovici, dela a cărui moarte se împlinesc 250 ani, printr'un parastas şi un panegiric rostit de dl Ioan Sandu, directorul şcoalei normale din Sibiu.*
3. *Deschiderea congresului în catedrală prin cuvântarea preşedintelui.*
4. *Raportul secretarului general.*
5. *Votarea moţiunii*
6. *Prezentarea membrilor F. O. R.-ului în audienţă de omagiu la P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan al Clujului, la ora 12 a. m.*
7. *La ora 8 seara, în Teatrul Naţional, reprezentarea piesei* „Cerurile spun“, *simbol dramatic ortodox, scris de dl profesor* V. Papilian, *membru al asociaţiei noastre.*

Cluj, din şedinţa Consiliului central, ţinută la 11 Octomvrie 1933.

I. Mateiu secretar general. — **Sextil Puşcariu** preşedinte.

Biserica domnească Sf. Dumitru din Craiova a fost redată dumnezeeştii sale meniri în ziua de Sf. Dumitru, 26 Octomvrie 1933. Solemnitatea resfinţirii acestui vechi locaş de închinare a fost înălţată prin prezenţa M. Sale Regelui *Carol II* şi a A. Sale Principelui Nicolae. Serviciul religios a fost oficiat de: I. P. S. Sa Patriarhul Miron, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului şi de PP. SS. LL. Episcopii Vartolomeu al Râmnicului-Noului Severin, Nichita al Argeşului şi Nifon al Huşilor.

In tot timpul slujbei religioase, M. Sa Regele, ca fiu al bisericii autocefale române şi ca regal protector al ei, îmbrăcat în haina obişnuită la sfinţire, a stat în altar cu înalţii ierarhi în timpul cât s'a săvârşit actul sfinţirii.

P. S. Sa Episcopul Vartolomeu a rostit, cu prilejul sfinţirii bisericii, o prea frumoasă cuvântare, ascultată în profundă evlavie de mulţimea credincioşilor.

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna“, Sibiu

Nr. 7—1933.

Convocare

In conformitate cu articolul 10 din Statutele Asociaţiei „Andrei Şaguna“ a clerului Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, având arhiereasca binecuvântare, convocăm congresul ordinar al preoţimii ortodoxe rom. din Mitropolia Ardealului pe zilele de 5 şi 6 Noemvrie 1933, la Cluj, cu următorul

PROGRAM:

Ziua I-a

1. Participarea la festivităţile sfinţirii bisericii catedrale din Cluj.
2. Ora 5 după masă: Şedinţa Comitetului central al Asociaţiei (în biroul părintelui Dr. S. Stanca, consilier episcopesc).

Ziua II-a

1. Ora 9 a. m. liturghie arhierească în biserica catedrală din Cluj.
2. Parastas pentru pomenirea mitropolitului martir Sava Brancovici, dela moartea căruia se împlinesc 250 de ani.
3. Participarea la congresul „Frăţiei Ortodoxe Române“ care se va ţinea în catedrală, după parastas.
4. După congresul F. O. R.-ului, audienţa omagială a Comitetului central al Asociaţiei la P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului.
5. Ora 3 după masă: Şedinţa congresului Asociaţiei, în sala prefecturii judeţene, cu următoarea ordine de zi: *a)* Cuvântul de deschidere al P. C. Sale Dr. G. Ciuhandu, preşedintele Asociaţiei; *b)* Preotul în şcoală (referat asupra problemei catehizaţiei în şcoala primară, cu discuţii); *c)* Votarea unei moţiuni cu privire la raportul dintre Biserica ortodoxă şi statul român; *d)* Raportul Comitetului central şi al casieriei centrale; *e)* Alegerea noului comitet; *f)* Eventuale propuneri; *g)* Inchiderea congresului.

Pentru reţinere de locuinţă participanţii la congres se vor adresa părintelui Dr. S. Stanca, consilier episcopesc, Cluj.

P. C. Părinţi preşedinţi ai secţiilor sunt rugaţi să trimită Biroului Central, sau să aducă cu sine la Cluj, rapoartele despre activitatea secţiilor Asociaţiei în ultimii doi ani.

Sibiu, 24 Octomvrie 1933.

Prot. **Dr. G. Ciuhandu** preşedinte. — Prof. **N. Colan** secretar general.

După alegerile episcopale

Legea bisericească trebue respectată, nu desfiinţată!

Odată cu promulgarea legii menite să încadreze noua aşezare a bisericii ortodoxe române, s'a şi deschis lupta împotriva ei. Ca şi când ar fi fost vorba de-o lege improvizată, sau împrumutată uşuratic dela alţii, anumite cercuri — eclesiastice şi politice deopotrivă — au pornit o sistematică acţiune de sabotare a ei. De fapt legea de organizare a bisericii ortodoxe române nu este o clădire atârnată în aer, ci una zidită pe temelia solidă a unei experienţe de peste şase decenii. Stâlpii principali ai acestei clădiri sunt *autonomia* şi *participarea mirenilor* ca factor de conducere în viaţa bisericească, atunci când e vorba de chestiuni cari prin natura lor nu sunt rezervate exclusiv ierarhiei.

Oameni dedaţi să judece lucrurile cu o uimitoare superficialitate, n'au văzut în autonomia bisericii decât o tendinţă cesaro-papistă, împrumutată dela catolicism, iar participarea activă a mirenilor la conducerea bisericii au găsit că este o influinţă protestantă. Evident, ceice judecau astfel principiile cari stau la temeliile legii de organizare a bisericii noastre, erau într'o profundă eroare. Căci autonomia nu este un împrumut catolic, ci face parte integrantă din însăşi canonicitatea bisericii ortodoxe. Numai o biserică autonomă, liberă de orice amestec din afară, poate să aibă şi întreaga răspundere pentru soartea sufletului credincioşilor pe care-i păstoreşte. O biserică diriguită de o autoritate externă — cu interese străine sau chiar potrivnice idealurilor ei — este o biserică robită. Şi robului nu-i poţi cere nici conştiinţa răspunderii, nici a demnităţii.

Dar când am zis biserică, am înţeles obştea ortodoxă, alcătuită din cler şi popor: Biserica vie a lui Hristos. Ortodoxia nu cunoaşte în viaţa ei genuină acea rigidă împărţire a bisericii în ierarhie conducătoare, cu puteri absolute şi răspundere exclusivă pe deoparte — şi în turmă ascultătoare fără nici un drept şi fără nici o răspundere pe de altă parte. De sigur, biserica ortodoxă este o biserică în care clerul are drepturi şi obligaţii speciale, ca săvârşirea sfintelor taine şi a diferitelor ierurgii, paza purităţii credinţei şi grija veşnic trează de viaţa morală a credincioşilor. Dar nu este mai puţin adevărat, că mirenii, cari sunt parte integrantă a bisericii, încă au datoria de a colabora, cu puterile lor şi cu devotamentul lor, la zidirea obştii credincioase şi la conducerea ei spre limanurile mântuirii. Iar asta nu însemnează ascultare pasivă, ci participare activă la viaţa bisericească, participare izvorâtă din răspunderea pe care trebue s'o aibă într'o anume măsură fiecare mirean atât pentru mântuirea deaproapelui său, cât şi pentru obştia creştinească din care face parte.

... Că suntem unul altuia mădulare...

Este deci foarte firesc, ca participarea mirenilor şi la conducerea bisericii să coboare până în epoca creştinismului primar, până în veacul apostolic — şi să fie astfel de cea mai ortodoxă origine.

Unde este atunci cesaro-papismul şi protestantismul legii noastre de organizare bisericească? Nicăiri. Precum se vede.

Şi totuşi, campania împotriva legii nu conteneşte. Ba mai mult, ea s'a înteţit — mai ales în preajma recentelor alegeri episcopale şi după acestea.

Cea mai nouă dovadă a acestei enigmatice — adecă vorba vine — campanii este articolul dlui Nae Ionescu din numărul 3055 (1933) al ziarului «Cuvântul», articol întitulat: *După alegerile episcopale.*

Dl Nae Ionescu este nemulţumit cu «atmosfera» în care s'au săvârşit alegerile episcopale pentru scaunele

---

FOIŞOARA

PREDICĂ

ţinută de P. S. Episcop GRIGORIE al Aradului în biserica ortodoxă din Răşinari în 15 Octomvrie 1933 cu prilejul aniversării de 60 ani a morţii mitropolitului Andrei Şaguna

Cine-mi va da mie putere să grăiesc în clipa aceasta de un ales al lui Dumnezeu către neamul nostru românesc? Lua-voiu putere dela freamătul copacilor seculari, pe cari i-am văzut înainte cu cinci luni în drumul spre mănăstirea Covil. Freamătul acelor copaci părea că-mi şopteşte: Grăieşte poporului românesc, că dacă şi noi arborii am păstrat pomenirea marelui Şaguna, poporul românesc şi mai mult trebue să cinstească pomenirea lui. Lua-voiu putere dela pilda antecesorilor, cari an de an au prăznuit pomenirea marelui mitropolit; lua-voiu putere dela instituţiile lui neperitoare, dar mai ales dela glasul lui Dumnezeu, carele grăieşte prin dumnezeescul apostol Pavel: „Aduceţi-Vă aminte de mai marii voştri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror săvârşire a vieţii privind, să le urmaţi credinţa“ (Evrei 13. v. 7).

Cu inimă curată aducu-vă aminte că marele Şaguna trimis a fost de Dumnezeu. Trimisu-ni-l-a cerul când neamul nostru românesc, în smerenia sa socotit a fost ca cel mai din urmă, dar care în sufletul său dorea un mântuitor şi zicea: „Măcar de hainele lui de mă voiu atinge, mă voiu mântui“ (Marcu 5, v. 28). Acest neam plin de obidă împărtăşi-tu-s'a să se atingă de haina Mântuitorului prin vlădicii şi preoţii de până atunci, dar prin venirea nemuritorului Şaguna, împărtăşitu-s'a din plin de bunătăţile Domnului, din trupul şi sângele şi din dumnezeirea Lui.

Doamne, Dumnezeule, mare bucurie dat-ai dumnezeescului Apostol Pavel, când în drumul spre Damasc l-ai învăluit în strălucirea unei lumini din cer; mare bucurie ai picurat în sufletul acestui apostol al Tău, când din prigonitor al crucii l-ai făcut vestitor al ei şi chiar atunci era el plin de bucurie când era în temniţă şi zicea către Timotei: „Adu-ţi aminte de Domnul Isus Hristos, Carele s'a sculat din morţi, din sămânţa lui David, după evanghelia mea. Intru care pătimesc până la legături ca un făcător de rele, ci cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă“ (II Timotei 2, v. 9). Asemenea acestui dumnezeesc apostol, şi marele Andrei se simţea legat între sârbi, dar de acolo, din depărtările Carloviţului exclama: „Tu Doamne ştii că către scopul meu doresc să alerg, pe românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voia către tot ce-i adevărat, plăcut şi bun să-i trag“.

De multeori, în ceasuri de reculegere sufletească am auzit aevea chemarea — îmi clocotea în sânge — şi azi cred, cum cred în Dumnezeu, că e chemarea sângelui să alerg acolo, în plaiurile munţilor Carpaţi, să fiu alături de ceice aşteaptă, în beţia neputinţei, sunetul de vrajă al deşteptării. Şi în nopţi chinuite, aud strigătul desperat după ajutor al celorce se îneacă în negura vremurilor duşmane. Sufletu-mi ţese, stăpânit de dorinţi, icoane de biruinţe înălţătoare şi pipăiu cu sufletul lumina din lungul drumului greu dar glorios ce se deschide.

Şi înfiorat se ascunde în tăcerea tainică înapoia vălului genelor lungi, par'că anume crescute lungi spre a închide înapoia lor toată bucuria gândului de biruinţă.

Şi precum muzica bisericească în timpul funcţiilor liturgice într'aripează sufletele pentru ca, cu cuvântul cucerniciei, să le ducă spre jertfelnicul cel mai presus de ceruri, aşa prin munca lui uriaşă şi multilaterală apropiat-a el pe neamul nostru de nădejdile Dumnezeirii. Şi precum Ionatan, fiul lui Saul, a trecut printre două stânci, Sena şi Vases, ca să se răsboiască cu filistenii, aşa trecut-a marele Şaguna printre stâncile vrăjmaşe ale ungurilor şi sârbilor, ca să se răsboiască cu vrăjmaşii neamului. Şi

eparhiilor Huşilor, Ismailului şi Caransebeşului. Nemulţumirea cu «atmosfera» alegerii din a doua zi (pentru Ismail) am mai înţelege-o. Dar «atmosfera» alegerii de episcop pentru eparhiile Huşilor şi Caransebeşului a fost dintre cele mai calme. Alegerile pentru aceste eparhii au decurs într'o rânduială deadreptul exemplară. Dl Nae Ionescu generalizează deci, pentru a putea (?) ajunge la concluzia necesităţii unei «intervenţii grabnice şi hotărâte». Intervenţie — a cui? Evident a guvernului. Parc'ar fi vorba de alegerea unui primar în nu ştiu care comună. Intervenţie, deci — pentru ce? Pentru «desfiinţarea» legii de organizare bisericească. Pur şi simplu. Nici nu pentru modificarea numai a acestei legi, ci pentru desfiinţarea ei.

Dl Nae Ionescu este într'o cumplită eroare. Fiindcă *nu legea* e vinovată pentru «atmosfera» în care s'a săvârşit alegerea de episcop pentru eparhia Ismailului, *ci oamenii*, cari au *operat* (cuvântul este al dlui Nae Ionescu) în această alegere, cu anumite intenţii, în afară de lege. Legea nu obligă pe nime să facă «zarvă şi gâlceavă», sau să-şi pună în joc «ambiţiile şi patimile». Ci dimpotrivă.

Dl Nae Ionescu crede, «că este absolut indispensabilă legea pentru alegerea episcopilor». Fiindcă ar pretinde-o şi Constituţia. Dar Constituţia a fost împlinită atunci când s'a alcătuit legea pentru organizarea bisericii ortodoxe, care cuprinde şi dispoziţiile privitoare la alegerea episcopilor. Atunci dece se mai pretinde o lege *specială?* Păi, uite-aşa, ca la alcătuirea ei să se poată «operă» împotriva autonomiei bisericeşti, asigurată prin aceeaş Constituţie. Ei bine, «aiasta nu se poate»!

Dar dl Nae Ionescu mai constată, că «este primejdios a se suplea legea prin combinaţii lăturalnice». Şi d-sa are perfectă dreptate. Principial Dar în cazul nostru legea nu avea nevoe de nici o supleare. Prin urmare dăscălirea pe care le-o trage dl Nae Ionescu celor ce au dat «garanţiile» pentru un anumit rezultat al alegerilor, ca şi guvernului care a fost aşa de naiv să le primească, este bine plasată. Nici I. P. S. Patriarh n'avea dreptul să-şi dea cuvântul (dacă şi l-a dat) «că vei fi ales mâine», nici dl Duca nu avea dreptul să asigure pe cineva (dacă l-a asigurat) că «va fi ales azi» şi — evident — cu atât mai puţin avea dreptul guvernul să pretindă (dacă a pretins) cuiva garanţii pentru alegerea vr'unui candidat

Deci nu legea e de vină — ci oamenii cari o eludează, *supleându-o* cu combinaţiile lor inspirate de alte interese decât ale bisericii.

Dar concluziile lipsite de logică pe care le trage dl Nae Ionescu, sunt încununate abia cu următoarea constatare:

«S'a dovedit că există în ortodoxia ardeleană un spirit insurect, care nu are nimic a face cu insurecţia de natură ortodoxă a basarabenilor, ci care-şi trage originile pe deoparte dintr'un rezistent protestantism, din ambiţii personale de forme cesaro-papiste pe de alta».

Un spirit de insurecţie în ortodoxia ardeleană — există! Dar el se îndreaptă împotriva celorce confundând interese de altă natură cu interesele bisericii calcă legea, sau caută să o «supleeze» prin «garanţii». Spiritul acesta este vechiu. Şi el va dura până când va avea un obiectiv către care să se îndrepteze. Există deci în ortodoxia ardeleană un spirit *protestatar* împotriva ilegalităţii; nu există însă protestantism — care-i cu totul altceva, — dupăcum nu există în această ortodoxie nici cesaro-papism, fiindcă această ortodoxie nu a avut şi nu are nici chesari nici papi.

Tendinţe chesaro-papiste vădesc însă acele guverne, cari se amestecă în trebile bisericii cum s'ar amesteca în trebile unei prefecturi. Şi ifose cesaro-papiste vădeşte însuşi dl Nae Ionescu, care vrea cu orice preţ să treacă drept mentorul naţiei «rumâneşti» pe toate tărâmurile vieţii publice.

Cât despre «ţâfnelile arhiereşti» de care se teme aşa de cumplit dl Nae Ionescu, ele departe de a primejdui viitorul «bisericii noastre ortodoxe şi al dreptei noastre credinţe» — sunt îndreptate exclusiv împotriva celorce vreau să «supleeze» legea noastră bisericească şi să facă din aşezământul sfânt un tărâm de operaţii politice.

Prin urmare: *De strigis, quae non sunt — nulla quaestio...*

Incheiem cu ce am început: Nu legea e de vină, dacă uneori lucrurile merg rău, ci oamenii cari «strâmbează» legea, sau o calcă făţiş. De aceea pravila aşezării noastre bisericeşti *nu trebue desfiinţată, ci respectată.* Dincoace de Carpaţi ea şi-a verificat trăinicia printr'o experienţă de peste o jumătate de veac. A intrat în conştiinţa obştii credincioase ca cea mai scumpă zestre moştenită dela înaintaşii noştri.

Pentru care pricină oricine se va atinge de această zestre, se va lovì de zidul «spiritului insurect» al clerului şi poporului ortodox din Ardeal, care înţelege să-şi apere casa duhovnicească în care a crescut şi s'a întărit.

Noii episcopi ai bisericii noastre

— Alegerea. — Câteva date biografice ale noi aleşilor. —

Congresul naţional bisericesc s'a întrunit la Bucureşti în zilele de 19, 20 şi 21 Octomvrie 1933, în formă de colegiu electoral, cu scop de-a alege pe seama celor trei eparhii vacante, Huşi, Cetatea Albă şi Caransebeş, episcopi dintre bărbaţii cei mai vrednici, cu putere şi energie de lucru, cunoscuţi cărturari ai bisericii noastre şi luptători hotărâţi pentru ortodoxie.

1. După serviciul religios dela Patriarhie, I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* a deschis prima şedinţă, în 19 l. c., ear ministrul cultelor, dl D. Gusti, a citit mesajul regal de deschidere a congresului naţional bisericesc, devenit colegiu electoral prin sporirea lui cu membrii de drept şi cu membrii adunărilor eparhiale ai episcopiilor vacante.

Votarea, în această şedinţă, pentru alegerea Episcopului la eparhia Huşilor, s'a făcut sub preşedinţia I. P. S. Sale Mitropolitului *Pimen* al Moldovei, prin apel nominal.

După despoierea scrutinului, se constată că în urma voturilor exprimate de 159 alegători, majoritatea a obţinut-o Vicarul episcopiei Râmnicului Vâlcii Noului Severin, P. S. Sa Arhiereul **Nifon Criveanu-Craioveanul,** proclamat, cu 94 voturi, ales Episcop al Huşilor.

P. Sf. Nifon a răspuns prin o înălţătoare cuvântare.

2. In a doua şedinţă, ţinută în 20 l. c., sub preşedinţia I. P. S. Sale Gurie al Basarabiei, au obţinut: Arhiereul Dionisie Tighineanul 76 voturi, Arhiereul Tit Simedrea 68 voturi; s'au mai dat, — din 159 — voturi pentru Arhim. Iuliu Scriban, Pr Petru Chiricuţă ş. a. candidaţi.

Neîntrunind nici un candidat majoritatea absolută (80) de voturi, a trebuit să se facă o altă alegere.

La a doua alegere au votat numai 89 membri ai colegiului electoral. P. S. Dionisie Tighineanul obţine 70 voturi; P. S. Tit Simedrea 11 voturi.

Preşedintele I. P. S. Mitropolit Gurie, proclamă ales episcop al Cetăţii Albe pe **P. S. Dionisie Erhan Tighineanul.**

Membrii Sfântului Sinod, întruniţi Luni în şedinţă, s'au rostit pentru invalidarea alegerii episcopului de Cetatea Albă, dupăce o comisie restrânsă a Sf. Sinod a cercetat dosarul alegerii şi validarea titlurilor noului ales de Congresul naţional bisericesc.

3. A treia şedinţă, din 21 l. c., a colegiului electoral a fost prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* pentru alegerea episcopului în eparhia vacantă a Caransebeşului.

Inaltul prelat a deschis şedinţa prin următoarele cuvinte:

Mărit congres,

Stăm astăzi în faţa alegerii de episcop pe seama de Dumnezeu păzitei eparhii a Caransebeşului.

Vă rog ca punând la o parte orice alte consideraţiuni, să Vă concentraţi sufletele ca la rugăciune, când prin voturile D-Voastre sunteţi chemaţi să alegeţi pe părintele sufletesc al poporului dintr'o parte a ţării noastre.

Legea noastră de organizare bisericească este bună — *şi scopul ei, mai ales atunci când se referă la alegerea ierarhilor, este, să închege într'o singură voinţă clerul şi poporul întregei biserici, şi să facă astfel cât mai trează conştiinţa răspunderii celor ce-l reprezintă.*

In temeiul art. 118 din Statutul de organizare a bisericii, colegiul electoral pentru alegerea de episcop al eparhiei Caransebeş, îl declar deschis.

După împlinirea obişnuitelor formalităţi, s'a stabilit că au votat 172, — majoritatea absolută e 87. Au obţinut: Arhimandritul Dr. Vasile Lăzărescu 121 voturi, diaconul Dr. Avram Imbroane 37 voturi; au mai întrunit voturi Arhim. Scriban şi Arhiereul Tit Simedrea.

Este proclamat ales **Dr. Vasile Lăzărescu** episcop al Caransebeşului.

precum Ionatan a zis către purtătorul său de arme: „Ne va mântuì pe noi Domnul, că nu este Domnului cu anevoie a mântuì cu mulţi sau cu puţini“ (T. Regi 14, v. 6), aşa a grăit şi Şaguna către preoţii români din Ardeal.

Şi ajutatu-i-a Dumnezeu să treacă pe români cu pace prin revoluţia din 1848 şi prin vicisitudinile absolutismului, căci asemenea sfinţilor lui Dumnezeu şi după pilda însuşi a Mântuitorului, de multeori şi-a zis întru sine: „Eu singur nu sunt, ci eu şi Tatăl, Cela ce m'a trimis pe mine“ (Ioan v. 8, 16). Apostolul Andrei, zicea odată cu îndoială către Domnul: „Este un copil aici, care are cinci pâni de orz şi doi peşti, dar acestea ce sunt la atâţia? (Ioan 6, v. 9), însă Andrei, apostolul românismului în veacul al 19-lea, nu s'a îndoit în Celce înmulţise odinioară pânile şi peştii! Ştia marele arhiereu că este în slujba lui Dumnezeu, care zice slujitorilor săi: „Roadă multă să aduceţi“! (Ioan 15, v. 8).

Şi multă roadă a adus nemuritorul Andrei, tocmai pentrucă avea iluminaţia unei chemări de sus, pentrucă gândurile lui erau gândurile lui Dumnezeu. Dumnezeu a voit ca el să conducă poporul ardelean în timpul revoluţiei din 1848; Dumnezeu a voit ca el să prezideze adunarea dela Blaj; Dumnezeu i-a dat abilitate diplomatică spre a cere la Viena, Innsbruck şi Pesta administraţie naţională şi bisericească independentă pentru români; Dumnezeu a voit ca el să obţină autonomia bisericii ortodoxe ardelene; Dumnezeu a voit ca el să organizeze şcoalele primare şi cele secundare româneşti; Dumnezeu a voit ca el să înfiinţeze o tipografie şi ziarul Telegraful Român; Dumnezeu a voit ca el să tipărească Biblia, cărţi de predici şi didactice şi a fost farul luminos al poporului său. Şi el s'a supus voinţei divine: voit-a Dumnezeu ca el să fie păstor, care să scoată din mărăcini oile rătăcite şi el a fost; voit-a Domnul ca el să fie pescar de oameni şi a fost, învăţând pe cei îndoelnici să arunce din nou mreaja; Dumnezeu a dorit ca el să întărească poporul în credinţă, să-l ridice la încredere în puterile sale şi el l-a întărit şi ridicat.

Doamne Dumnezeule, ales a fost el de Tine să fie magnetul care atrage pe toţi în sfera de vraje a bisericii, voit-ai Doamne, ca el să pună biserica pavăză tuturor comorilor noastre sufleteşti. Greşit spun Doamne unii oameni de astăzi că el a voit să salvèze numai naţionalismul, dar el a salvat mai mult: sufletele tuturor şi naţionalismul lui avea aureola sfinţeniei divine.

In faţa acestor mari adevăruri oare nu ni ar cădea greu să ştim că credinţa este mai scăzută azi decât pe vremea marelui mitropolit? Oare n'avem noi dreptul să strigăm ca odinioară Matatia: „Vai mie! Pentruce m'am născut a vedea zdrobirea poporului meu... şi cele sfinte în mânile străinilor?“ (I Mac. 2, v. 8—9). Văzând multele secte şi desbinări politice din neamul nostru, nepăsarea religioasă şi vrajba dintre fraţi, zicem cu prorocul Ieremia: *Cine va da capului* meu apă şi ochilor mei izvoare *de lacrimi*, ca să plâng pe poporul *acesta ziua şi noaptea?* (Ieremia 9, v. 1).

Vanităţile acestei lumi au abătut pe mulţi dela Domnul şi în loc să alerge în lupta ce o dăm cu vrăjmaşii neamului, aleargă după o cupă a emulaţiei trecătoare, dar uită de suflet. Oh, cum se turbură duhul nostru, ca şi odinioară al sfântului apostol Pavel, când a văzut cetatea Atenei plină de idoli!

Dar zi de prăznuire avem azi. La 60 de ani după moartea marelui mitropolit, cade-ni-se să fugim ca de moarte de pilda evreilor, cari după cuvintele psalmistului, au desconsiderat pământul făgăduinţei, refuzând să ostenească pentru cucerirea lui (Psal. 105, v. 26). Noi să luăm pildă dela jertfele marelui mitropolit şi apostol, căci prin graiul lui şi al urmaşilor săi a luminat norocul acestui neam sfârşit de jalea trecutului, cântat de fiul acestui sat, într'aripatul poet Octavian Goga.

Strigă codrii din apropierea mormântului marelui arhiereu: „Români, acelaşi dor să tresară în piepturile voastre, ca de graiurile bisericii să ascultaţi ca pe vremea apăsării noastre“.

Strigă graiuri minunate din largul albelor văzduhuri: „Români, fiţi recunoscători lui Dumnexeu pentru apostolul ce ni s'a dat nouă, asemenea nourilor cari sorb apa pământului şi o redau în ploi fecunde şi binefăcătoare!“

Strigă brazii din jurul mormântului marelui Andrei:

„Români, îmbrăţişa-ţi-vă cum noi ne [îmbrăţişăm!“

Strigă graiul marelui Şaguna „Români, nu vă sfădiţi“!

Strigă Domnul Dumnezeu către noi: „Aduce-ţi-vă aminte de mai marii voştri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, la a căror săvârşire a vieţii privind, să le urmaţi credinţa“ (Ev. 13, v. 7), Amin.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Noul ales, în scaunul lui Ioan Popasu, rostește o frumoasă cuvântare, mulțumind alegătorilor și spunând:

„Fac vot înaintea lui Dumnezeu că mă voiu strădui să aduc viață nouă în eparhia care mi se dă spre păstorire, punând perceptele evanghelice temei spiritualității și năzuințelor creștinilor mei.

Mă voi strădui deasemeni, să cinstesc numele înaintașilor mei și să calc pe urmele marilor arhierei, cari și-au făcut din datoria păstoririi sfințenia vieții lor.

In ce privește noua lege de organizare bisericească pe temeiul căreia am fost ales azi episcop al Caransebeșului, declar că voiu păzi, în litera și înțelesul ei, ca pe legea cea bună, care a început să dea atâtea foloase în organizația bisericii noastre creștine ortodoxe!"

*

Date biografice despre noii aleși episcopi:

1. P. S. Sa Nifon Criveanu, fiul învățătorului Ilie Criveanu, e născut în 1889, Februar 20, în comuna Slătioara din județul Romanați. Urmează cursurile la seminarul „Central" din București, ca bursier (1902—1910) și ale facultății teologice din capitală (1910—1914). Hirotonit, a slujit la mai multe biserici în București, ear între anii 1924 și 1926 a fost trimis de Sf. Patriarhie în Franța, la Montpellier și Paris, pentru studii teologice, primind ajutor dela stat, după recomandarea facultății teologice. Intors dela studii, e numit director și profesor la seminarul „Nifon Mitropolitul" și deservent la Patriarhie. Intră în monahism la 1927. In anul următor e chemat vicar la episcopia Râmnicului-Noului-Severin. A tipărit două studii, lucrări de seminar, și mai multe cărți de cuprins moral-religios, și a colaborat la numeroase reviste bisericești din țară și străinătate.

2. I. P. C. Sa Vasile Lăzărescu s'a născut la 1 Ianuar 1894, în comuna Jadani, județul Timiș-Torontal, din părinți țărani. A învățat la facultatea teologică din Cernăuți, luându-și licența și doctoratul. A făcut apoi studii de filosofie și pedagogie la universitățile din Viena și Budapesta.

Dela 1920 până la 1924, a fost profesor la Academia teologică Andreiană din Sibiu, și de atunci și până azi a funcționat la Academia teologică din Oradea.

A intrat în monahism la 1927; în 1929 a fost hirotonit arhimandrit.

A publicat: „Cultul inimii lui Isus, la catolici", „Creștinismul și științele oculte". A tipărit deasemeni, interesante studii teologice în revista „Legea Românească" din Oradea și a condus această revistă a eparhiei dela 1925 până la 1932.

Răspunsul Suveranului

La telegrama omagială a Congresului național bisericesc al Mitropoliei Ardealului, întrunit în toamna aceasta în sesiune ordinară la Sibiu, M. S. Regele a binevoit a răspunde cu următoarea telegramă, trimisă din Castelul Peleș:

Inalt Prea Sf. Sale Mitropolitului NICOLAE, Sibiu,

Pentru frumoasele urări ale Congresului mitropolitan, Vă rog să transmiteți tuturora viile Mele mulțumiri.

CAROL.

Sfințirea Catedralei dela Cluj. Cu ajutorul lui Dumnezeu terminându-se lucrările catedralei ortodoxe române dela Cluj, P. S. Sa Episcopul Nicolae a convocat adunarea eparhială extraordinară pe ziua de 4 Noemvrie 1933, în biserica «Sf. Nicolae», la o ședință festivă în vederea sfințirii catedralei. Se va vota o rezoluție pentru eternizarea momentului festiv al sfințirii, și adunarea se va încheia printr'o rugăciune ocazională.

Sfințirea monumentalei biserici catedrale se face Duminecă, în 5 Noemvrie 1933, în prezența M. Sale **Regelui Carol II.**

La ora 10 î. de a. va fi conducerea în procesiune a I. P. S. Sale Patriarhului Miron, a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, și a PP. SS. Episcopi asistenți, la biserica catedrală.

Nr. 10 285—1933

Notificare oficială

Duminecă, 29 Octomvrie a. c. după sfânta Liturghie se va oficia în toate bisericile noastre un serviciu divin — Te-Deum — fiind ziua nașterii Majestății Sale Regina Maria.

Sibiu, 25 Octomvrie 1933

Consiliul arhiepiscopesc.

„Cuvânt Moldovenesc" este singura gazetă poporală ce apare de 8 ani în Basarabia, editată de Asociația culturală „Astra Basarabiei". Apare săptămânal, cuprinzând tot felul de învățături și știri din toată lumea pentru trebuințele norodului moldovenesc din Basarabia. Este una din cele mai bune gazete pentru popor. Prețul abonamentului este de 120 lei pe an. — Redacția și administrația: Chișinău, Bulevardul Regele Carol II, 67.

Congresul național bisericesc al Mitropoliei noastre ținut în Octomvrie 1933

— Concluze și constatări mai de importanță —

Printre lucrările mai importante ale congresului național-bisericesc din anul acesta remarcăm următoarele hotărâri și constatări din ședințele a treia și a patra, ținute în 16 Octomvrie 1933:

1. Relativ la *concordatul* încheiat în 10 Mai 1927 între Vatican și statul român, — o chestiune de importanță deosebită, în care Episcopatul nostru, prin graiul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae și a P. S. Sale Episcopului Roman al Orăzii, a luat o demnă atitudine, — congresul nu renunță la dreptul său de-a aprecia critic atât acest concordat, cât și urmările lui. Congresul nu poate admite ca și în România nouă să fie preferite bisericii dominante toate acele culte prin care o impărăție a dus un lung răsboi împotriva ortodoxiei naționale românești, întemeind în Ardeal un spirit dușmănos ce funcționează dăunător și astăzi. Congresul roagă guvernul actual, cât și guvernele viitoare, să aibă deplină atenție pentru acele urmări ale concordatului, pe cari autoritățile bisericești ortodoxe le vor semnala ca nedrepte și nedemne pentru biserica dominantă.

In legătură cu propunerea comisiunii în chestiunea concordatului, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, președintele congresului, asociindu-se propunerii, aduce aminte dlor membri, că atunci când concordatul a fost prezentat în Parlament, a protestat în numele bisericii, cerând să nu fie votat; ear dacă totuș va fi votat, vom întrebuința toate mijloacele legale ca să-l desființăm. De atunci s'au produs dovezi nouă, că atitudinea aceasta a fost justă. Trebue prin urmare să stăruim și de aici încolo ca statul să anuleze acest pact cu nefaste consecințe. Hotărârea congresuală este și rămâne un razim în lupta, ce va urma și de aici înainte împotriva numitului pact.

2. Reînființarea episcopiei ortodoxe române a Maramurășului a format obiectul unei vii și temeinice desbateri. Raportor era dl Gh. Bogdan-Duică. Congresul constată, că intervențiile credincioșilor ortodocși din acele părți ale României, precum și intervenirea episcopiei din Cluj, a Consistorului mitropolitan din Sibiu și a Consiliului central bisericesc din București, — în chestiunea reînființării episcopiei ortodoxe române maramureșene cu reședința în Sighet — au fost cu totul desconsiderate din partea conducătorilor țării; astfel congresul învită Consistorul mitropolitan să înainteze guvernului un nou memoriu, expunând încă odată: *a)* Motivele de importanță bisericească, culturală și națională, și *b)* ușoarele condiții economice financiare împreunate cu reînființarea acestei episcopii.

La hotărârea de mai sus, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a adăugat următoarele: Raportorul — dl Gh. Bogdan-Duică — care este și autorul propunerii de înființare a episcopiei din Maramureș, a înțeles preciz, că numai așezând din nou un scaun episcopesc în vechiul Maramureș, îl putem aduce în circulația largă a țării românești. Maramureșul, sub fosta stăpânire, era condus de două clase: a nobilimii scăpătate, — căpătuită în slujbe administrative de stat, transformate în satrapii, — și de o preoțime, pusă în slujba acestei satrapii. După multe impilări, Maramureșul românesc a ajuns înstrăinat de legea strămoșească. In România actuală, această parte a țării a fost cea dintâi care și-a manifestat voința de-a revenì la legea străbună, trecând comune întregi la ortodoxie. Ne trebue acolo o episcopie ortodoxă, pentru a-i reda viața românească pe care o avusese. Cum s'au găsit fonduri pentru noua episcopie greco-catolică, așa se vor găsi și pentru episcopia noastră în bugetul alcătuit din contribuțiile milioanelor de credincioși ortodocși. — Propunerea comisiunii este aprobată în unanimitate.

3. Proiectul de convenție între Iugoslavia și România. Amănunțit și documentat istoric al chestiunii a făcut în congres dl *Dr. Silviu Dragomir;* asemenea au luat cuvântul și deputații congresuali prezenți din Iugoslavia: Tr. Oprea, Dr. Al. Butoarcă și Tiberiu Mităr; ear, la fine, a dat necesarele deslușiri I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae.

Dl Dr. S. Dragomir, raportor al comisiunii organizatoare, arată că: Românii din Iugoslavia, în număr peste o sută de mii de suflete, după încheerea păcii au rămas în vechea organizație de aparținere eparhiilor Caransebeș și Arad. S'au făcut, începând din 1922 și 1923, mai multe încercări să se reglementeze, pe baza de reciprocitate, chestiunile bisericești și școlare privitoare la românii din Iugoslavia. Abia în anul 1932 s'a putut ajunge la o soluție acceptabilă, — și pentru a o face definitivă, s'a primit propunerea discutării chestiunii și de către delegații Sfintelor Sinoade românesc și sârbesc. După lungi discuții ale delegaților români — I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului, și profesorul Dr. S. Dragomir, — cu membrii Sinodului permanent sârbesc, la Belgrad și Carloveț, în Mai 1933, s'a ajuns nu fără greutăți la proectul de convenție cunoscut. Conform acestei convenții urmează să se înființeze o episcopie ortodoxă română, în Banatul iugoslav, cu sediul în *Vârșeț*, la care se va institui un episcop vicar, și o episcopie sârbească cu sediul în Timișoara, cu un episcop vicar, — ambii dependenți, în chestii spirituale și dogmatice, și de o comisiune mixtă, compusă din delegații Sf. Sinod din București și Belgrad.

Episcopia română va funcționa în baza statutului organic șagunian, având un consiliu episcopesc cu trei senate — bisericesc, școlar și financiar. Se asigură prin convenție, pe seama credincioșilor din Iugoslavia, trei posturi de profesori la școala normală sârbească din Vârșeț, cari pot fi aduși din România. Clerul necesar în Iugoslavia se va recruta din tineri crescuți la facultățile teologice, respectiv academiile din România.

Congresul național bisericesc a aprobat această convenție, care urmează să fie ratificată și de Sf. Sinod și de parlament.

Din lămuririle date, cu această ocazie, din partea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, mai reținem următoarele:

Am convingerea, că această convenție asigură, românilor ortodocși din Iugoslavia, libera lor desvoltare sub raport bisericesc, național și cultural. Episcopia din Vârșeț va avea o adunare eparhială cu drept legislativ, cu un consiliu eparhial ca organ executiv, având dreptul de-a organiza protopopiatele și parohiile în cadrele autonome ale statutului șagunian. Va mai avea dreptul de a-și crește preoți în institutele teologice din țara noastră. Prin punerea în aplicare a convenției, nu se face ruptură între biserica din România și biserica română din Iugoslavia, căci ea rămâne și pe mai departe sub protecția statului român și a bisericii lui, cari vor veghea să se respecteze această convenție.

4. Fundațiunea Emanoil Gojdu. Dl Dr. I. Glava a raportat în chestia fundației Gojdu. Arată că guvernul țării a obținut, prin protocolul dela Paris, acum trei ani, să aranjeze extrădarea averii fundațiunei Gojdu, care se găsește la Budapesta. Guvernul maghiar a trimis o comisiune la Sibiu, în scopul încheerii socotelilor fundației. Președintele delegației ungari, dl Dr. Egri, cu însoțitorii săi a venit la Sibiu și a lucrat împreună cu o delegație a guvernului din București. Inventarierea averii Gojdu s'a făcut la Budapesta.

Guvernul ungar a stăruit să se împartă averea fundației.

Reprezentanța fundației, cu sediul la Sibiu, bazându-se pe dispozițiile testamentare ale mecenatului, n'a consimțit la împărțirea fundației. Afacerea urma să fie

La apariția „Epiclezei euharistice"

„Epicleza euharistică", a Părintelui diacon *Nicolae I. Popoviciu*, profesor la Academia teologică „Andreiană", Sibiu, a apărut în ajunul unor zile mari...

La Cluj, în vrednica de pomenire Duminecă a Ortodoxiei, când duhul lui Dumnezeu și duhul Mitropolitului Andrei au lucrat minunat cu intelectualii bisericii strămoșești din Ardeal, cari s'au pus cu toată rânduiala în slujba Maicii neamului, prin constituirea F. O. R.-ului, după-ce venirea serii așternuse întunerecul blând al unei nopți de primăvară peste orașul în sărbătoare, îmi așteptam rândul, într'una din încăperile palatului episcopal, la audiența ce a binevoit să-mi acorde I. P. S. Mitropolit al Ardealului. Părintele diacon N. I. Popoviciu, care era acolo, intră primul. Am recunoscut în cuvintele ce au întâmpinat apariția Sf. Sale, vocea I. P. S. Mitropolit Nicolae, care prezenta elogios pe Părintele diacon N. I. Popoviciu, PP. SS. LL. Ierarhi prezenți la praznic. Atunci am auzit rostindu-se pentru prima dată numele cărții ce a apărut zilele acestea. Să mi se ierte această indiscreție „gazetărească".

De atunci au trecut luni de zile. Telegraful Român, care în mai multe numere purta cu Unirea o polemică, susținută cu multă competență de peana erudită a Părintelui diacon N. I. Popoviciu, în chestiunea *epiclezei* mai ales, mi-a arătat curând că aceasta nu e decât preludiul operei ce era atunci în desfășurare.

Venirea verei și a vacanței n'a adus odihnă pentru toți ceice aveau dreptul la ea. Trecând de mai multe ori pe la Tipografia Arhidiecezană, am aflat acolo pe autorul „Epiclezei euharistice" corectând și supraveghind tipărirea operei ce creștea văzând cu ochii.

Iar acum, la începutul toamnei, *Seria Teologică* a tipăriturilor inaugurate la Sibiu, a pus cu cinste, lângă „Ortodoxia" Părintelui Bulgakoff, opera Părintelui diacon N. I. Popoviciu. Inceputul, anunțat în sărbătoarea dela 5 Martie a. c., a sfârșit cu sărbătoare. Căci în ziua în care P. S. Ierarhi ai Mitropoliei Ardealului s'au adunat la Sibiu să facă pomenirea cu laudă a Celui Adormit la Răsinari, Părintele diacon N. I. Popoviciu, aducea prinos de închinăciune Mitropolitului Andrei, la școala căruia a crescut Sf. Sa, lucrarea ce-i va aduce în curând încoronarea studiilor frumoase ce le-a făcut în țară și străinătate, prin decernarea sărbătorească a titlului de *doctor* al Facultății de teologie ortodoxă din Cernăuți.

E greu să tălmăcești valoarea unei opere ca Epicleza euharistică a Părintelui diacon N. I. Popoviciu, mai cu seamă când te afli, cu tinerețele tale, de-abia pe drumul pe care Sf. Sa a trecut victorios de mult. Nu mă încumet la așa ceva, ci las sarcina aceasta celor competenți. Și, mai cu seamă, sfătuesc pe stimații noștri cititori, să citească „Prefața" cărții numite și să desprindă deacolo mulțumirea Magistrului — dl profesor universitar Dr. V. Loichiță — care subliniază în cuvinte elogioase atât valoarea operei, cât și personalitatea pilduitoare a autorului.

Iar eu, mă mulțumesc cu lectura acestui rod al ostenelelor Părintelui diacon N. I. Popoviciu, în activitatea căruia tinerii școalei șaguniene noui văd linia dreaptă a lucrului ce au de făcut fiecare, orcare li-ar fi locul unde au să răstoarne brazdă nouă, îngropând sub glia ei sămânța sănătoasă din care să răsară stejarul mare al viitorului mai bun pentru biserica strămoșească.

Un student.

Cereți dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ție-ți zic, scoală-te,** de D. Făgărășanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae; **Epicleza euharistică,** de Diaconul Nic. I. Popoviciu.

supusă tribunalului internaţional din Haga spre rezolvire. In considerare că prin această rezolvare predarea averii se complică şi mai mult, s'a admis o transacţie între cele două guverne, român şi ungar.

Dar nici prin aceasta, afacerea fundaţiei nu s'a limpezit, pentrucă reprezentanţii guvernului maghiar au încercat să conexeze soluţionarea fundaţiei Gojdu cu alte revendecări în litigiu.

Astfel, averea Gojdu, stă la Budapesta fără controlul cuvenit şi fără ca veniturile ei să poată fi întrebuinţate pentru scopurile fixate de fondator.

Odiseia întreagă a averii fundaţiei merită să fie cunoscută de publicul românesc.

Congresul naţional bisericesc a decis să ceară guvernului ţării să nu mai tolereze amânarea soluţiunii.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a făcut declaraţie solemnă că decizia congresului e menită a chema la datorie pe factorii angajaţi cu soluţionarea fundaţiei Gojdu.

Publicarea tratativelor şi a demersurilor în chestia fundaţiei Gojdu se impune spre a stabili răspunderile şi a lămuri opinia publică alarmată cu drept cuvânt, din cauză că această avere naţională e împiedecată a-şi îndeplini misiunea.

5. Monument lui Şaguna. La propunerea dlui prof. S. Dragomir ca raportor Congresul a luat la cunoştinţă raportul Consistorului mitropolitan în ceeace priveşte ridicarea unui monument marelui Mitropolit Andrei Şaguna, apelând la contribuţia întregii suflări româneşti, pentru a eterniza în bronz recunoştinţa ce întreg neamul o datoreşte marelui arhipăstor. Monumentul ce se va ridica în Sibiu, *trebue să fie vrednic de proporţiile excepţionale* ale neuitatului ierarh. Suma ce o avem la dispoziţie va trebui *augmentată* printr'o acţiune continuă, la care biserica invită să participe toţi râvnitorii de bine ai bisericii şi ai neamului românesc.

6. Congresul, în şedinţa sa din urmă, a ţinut să facă declaraţie sărbătorească şi unanimă, că principiile exprimate de Inalt P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în cuvântarea sa de deschidere a Congresului naţional bisericesc, privitoare *la bazele constituţionale* ale bisericii ortodoxe, **Congresul le aprobă şi-le însuşeşte în totalitatea lor.** Congresul declară, în acelaş timp, că pentru păstrarea acelor baze constituţionale, derivate din opera lui Andrei Şaguna, nu va ezita a duce orce luptă ce i s'ar părea de nevoie.

7. Consistorul mitropolitan, a fost alcătuit, alegându-se următorii membrii:

In Senatul bisericesc: Ordinari: Arhim. Dr. Vasile Lăzărescu, Prot. Romul Ancuşa, Prot. Trandafir Scorobeţ; Suplenţi: Prot. Dr. Vasile Bologa, Prot. E. Cioran, Prot. Traian Petrişor.

In Senatul şcolar: Ordinari din cler: Prot. Dr. Iosif Blaga, Prot. Gh. Ciuhandu; Mireni: Vasile Goldiş, Dr. Silviu Dragomir, Nicolae Colan, Dr. Nicolae Zigre; Suplenţi, din cler: Prot. Dr. Stefan Cioroianu, Prot. Gh. Maior; Mireni: Dr. Ioan Bunea, Petru Drăghiciu, Dr. Nicolae Comşa, Ioan Sandu.

In senatul epitropesc: Ordinari, din cler: Prot. Dr. George Proca, Prot. Dr. Sebastian Stanca; Mireni: Ioan Lapedatu, Dr. George Dobrin, Dr. Iustin Marşeu, Octavian Goga; Suplenţi, din cler: Prot. Virgil Musta, Prot. Dr. Vasile Sava; Mireni: Dr. Lucian Borcia, Dr. Mihai Gropşianu, Dr. Valer Moldovanu, Pompiliu Dan. —

In reprezentanţa fundaţiunii Agora-Gall: Ioan Sandu.

*

Inchiderea şedinţelor Congresului şi a lucrărilor ce le-a avut de rezolvit, a făcut-o I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, constatând că momentele de sufletească înălţare, petrecute lângă mormântul lui Andrei Şaguna, au fost trăite în întreg decursul Congresului, care a simţit duhul şagunian de largă înţelegere a bisericii. In hotărârile aduse — spune Inaltul Arhiereu — cred că se poate distinge acea pecete pe care El a lăsat-o peste sufletele noastre. Sânt fericit să constat acest lucru şi să vă rog ca, mergând în mijlocul poporului nostru, să fiţi purtătorii spiritului şagunian. Congresul nostru a dovedit, întâi de toate, *cât sânt de necesare organizaţiile ce le avem*, şi cari sânt adânc întrate în conştiinţa obştească la noi.

In numele deputaţilor congresuali, răspunde dl Gheorghe Bogdan-Duică, mulţumind Inaltului Prelat pentru buna conducere, în care au fost povăţuite discuţiile congresului.

Un învăţăcel

se primeşte în Tipografia arhidiecezană din Sibiu. Să aibă 2 clase secundare absolvate şi să fie din familie bună.

Probleme, fapte, comentarii

Incet şi sigur *îşi face calea mântuitoare societatea religioasă*, Oastea Domnului.

Astfel, aflăm în organul Asociaţiei generale a clerului ortodox român, secţia Buzău, **Infrăţirea**, *din 15 l. c. următoarele despre* Oastea Domnului:

«O înviorare religioasă se resimte în întreg judeţul. Credincioşi, mişcaţi de o puternică însufleţire religioasă, se grupează alături de preoţii lor slujitori în Oastea Domnului. Credem că puţine sânt parohiile fără «ostaşi». Menţionăm «Oastea» dela Pietroasele, Găvăneşti, Caragele, Pogoanele, Cislău şi în timpul din urmă la Buzău. Harul Domnului cu ei!» —

Cuvinte bune, despre aceeaş mişcare, aduce mai nou **Ingerul**, *revista bisericească a clerului din eparhia Buzăului, când spune: Văzută în lumina ortodoxiei,* Oastea Domnului *este izvorâtă tocmai din nevoia ca ortodoxia să devie cât mai cunoscută şi mai ales cât mai simţită de creştini. Oastea Domnului cheamă pe creştini să ia parte activă la Sf. Slujbă, şi creştinul respunde chemării cu toată cuviinţa, cu toată credinţa şi mai ales cu toată dragostea. Dacă acţiunea Oştii Domnului are, pe lângă admiratori, şi* **bănuitori**, *aceşti din urmă, bănuitroii, n'au decât să se ducă în mijlocul „oştaşilor" şi să trăiască acolo câteva clipe de reculegere sufletească. Ceice cunosc numai din* **scris** *această puternică societate, cu greu o vor putea preţui la adevărata ei valoare. Oastea Domnului n'are alt ceva la bază, decât principiile ortodoxiei.*

*

Numele *de «Frăţia Ortodoxă Română»* **se rosteşte astăzi şi dela înălţimea amvoanelor. Astfel, el este auzit de o bună parte a credincioşilor noştri. Ştiutorii de carte îl cetesc prin gazete. — Dar, dela faptul acesta şi până la înţelegerea şi dreapta apreciere a societăţii, este oarecare distanţă.**

Dacă Frăţia Ortodoxă Română e o asociaţie religioasă a mirenilor aparţinători bisericii noastre, membrii săi au să se considere drept misionari laici, în promovarea scopului bisericii şi al aşezămintelor ei.

Organizările F. O. R.-ului în secţii, pe protopopiate, se fac tocmai acum în de obşte cu mare însufleţire. Intelectualii mireni, negreşit nu vor fi de părerea, că prin o simplă înscriere ca membru şi plătirea de cotizaţie anuală şi-au îndeplinit datoria: Frăţia ar rămânea o plantă fără bune roade. Ea cere însă muncă lungă depusă pe altarul credinţei, prin misionarism şi apostolat neîntrerupt.

Această înaltă îndatorire, membrul F. O. R.-ului o va achita prin acomodarea propriei vieţi cu perceptele bisericii noastre ortodoxe şi prin susţinerea cu grai viu în public a doctrinelor acestei biserici.

In consecvenţă: membrii F. O. R.-ului, fiii distinşi ai neamului şi ai bisericii, să-şi îndrepte paşii cât mai des şi spre satele noastre în propagandă de luminare a sătenilor, popor şi intelectuali de pretutindeni.

Sbuciumul preoţimii, de a ţinea sus steagul strălucirii credinţei strămbune, ar primi sprijinul dorit.

Rugăm şi învităm să vie aceşti luminători în mijlocul nostru la orce potrivit prilej. Pr. *George Rain.*

*

Scăderea şi creşterea natalităţii. — După datele mai nouă, privitoare la mişcarea populaţiei Europei în 1932, se constată că numărul născuţilor este relativ cel mai sporit în *România* şi Portugalia, dar în acelaş timp şi mortalitatea este cea mai urcată în aceste ţări. Natalitatea cea mai scăzută se înregistrează în Suedia (14·5 naşteri la 1000 locuitori), Germania (15·1), şi Austria (15·2). Franţa are o natalitate ceva mai mare (17·2 la 1000 de locuitori).

România, după Buletinul Demografic al României (9 Septemvrie 1933), are la 1000 locuitori (din totalul de 18½ milioane)

	Mai 1933	Mai 1932
Natalitate	32·4	36·8
Mortalitate	18·3	20·7
Excedent de născuţi	14·1	16·1

Buletinul mai raportează, că mortalitatea scade destul de apreciabil în Oltenia, Dobrogea, Basarabia şi Banat.

Este îmbucurător, pentru situaţia sanitară a României din 1933, că mortalitatea s'a redus mai ales la populaţia de vârsta mică şi anume la grupul copiilor dela 1—4 ani şi mai ales la cei între 5—14 ani.

*

Preoţimea tractului *Ilia* şi-a ţinut conferinţa catihetică la 14 Octomvrie 1933 în parohia Târnăviţa. După sfânta Liturghie s'a celebrat sfântul Maslu în sobor, precum şi parastas pentru odihna sufletului preotului Iosif Oprean, care a păstorit 68 de ani în această parohie.

A urmat, în sala şcoalei, desfăşurarea programului, având ca problemă *catehizaţia.*

Părintele protopop I. Josan, în cuvântul de deschidere, a scos în relief spiritul ce stăpâneşte astăzi noua generaţie, dând principii sănătoase pentru metodica învăţământului religios.

S'au ţinut două lecţii practice, predate de părintele I. Ghişa şi învăţătorul V. Crişan. Apoi părintele protopop citeşte conferenţa sa instructivă despre: „Principii de metodică şi alegerea materialului de predare".

La sfârşitul programului a urmat o şezătoare cu *Oastea Domnului* din loc şi jur, care a ţinut să fie prezentă la manifestaţiile desfăşurate în cadrul sfintei noastre biserici. *R. E. I.*

Meditaţie

«Rămâneţi întru mine şi eu întru voi». Ioan 15, 4.

Legătură mai tainică, decât cea a rudeniei pământeşti, cea a semenilor, cea a intereselor, e, suflete, legătura cu Isvorul vieţii tale.

Mlădiţă tânără ce eşti, te-ai înălţat câtva şi te desfătezi în frumseţea ta, uitând de legătura cu „butucul viţei". Părăuaş trecător printre stânci, care nu mai are nimic din cristalinul isvorului şi poartă în spate povara nomolului de păcate.

Ai plecat, liber să-ţi alegi un drum, şi te-ai pomenit din vina ta în prăpăstii din care nu mai poţi ieşi. Ţi-ai uitat că nu sânt cărări întunecoase de păcat cari să ducă la lumină, şi umblând totuşi prin ele ţi-au devenit conţinutul şi scopul tău orb.

Iată, tresaltă acolo unde eşti, clopotul ţi-aduce aminte de Isvorul tău. Azi îl serbează tocmai pe un frate al tău, care a păstrat neclintit tainica legătură cu Isvorul, Lumina şi Isbăvitorul vieţii lui. Ii serbează cristalinul vieţii lui, mucenicia lui sfântă, bărbăţia în lupta cu munţii păcatelor şi comoara nestricăciunii lui, toate roade ale acestei legături. Priveşte din prăpastie în sus, răzbate cu privirea peste negura păcatelor tale şi vezi roadele acestei legături.

Priveşte la viaţa sf. Dimitrie, care s'a făcut „strugurul cel copt" din al cărui must nu zăbovi să te adăpi. Priveşte-l şi vezi că toată tăria ta nu e nimic faţă de a lui. Din stricăciunea ta priveşte la cununa nestricăciunii lui. Ia de grabă din ea o floare a vieţii şi cu lacrămile pocăinţii udă-o şi cultiv-o, ca să ţi-o faci proprie. Din robia în care stai, priveşte la „ostaşul" liber al lui Hristos.

Aşa, Doamne, Isbăvitorul şi Mântuitorul vieţii mele, tinde mâna Ta, mlădiţei Tale, trimite lumina şi căldura Ta asupra vieţii mele, ca să pot fi „strugurul cel copt" ale viţei Tale...

V. Coman.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, s'a întors din Bucureşti la reşedinţa Sa, în 24 Octomvrie cu trenul de seara; iar în 25 Octomvrie c. a plecat la Craiova spre a participa la târnosirea bisericei catedrale din acel oraş în ziua sărbătorii mucenicului Dimitrie. I. P. S. Sa s'a înapoiat la reşedinţă în 27 l. c.

Târnosire. Duminecă, în 29 Oct. 1933, se va târnosi biserica ortodoxă română nou zidită din colonia Principele Mihai, protopopiatul Satu-mare. Această biserică s'a zidit prin străduinia credincioşilor de bine şi a coloniştilor din aceste ţinuturi, la graniţa de N. V., pentru întărirea limbii şi a credinţei strămbune. Actul sfinţirii va fi săvârşit din încredinţarea Prea Sfinţitului Episcop Roman Ciorogariu, de P. S. Sa Arhiereul Dr. Andrei Crişanul.

Absolvenţii seminarului Arhidiecezan îşi pot ridica personal diplomele de absolvire dela rectoratul Academiei teologice din Sibiu, sau şi le pot cere prin decanatele Facultăţilor şi Academiilor la care sânt înscrişi.

Excesul de zel al unor agenţi ai fiscului nădăjduim să fie înfrânat prin circulara ministerului de finanţe, trimisă de curând administraţiilor financiare. Ministerul arată, în conformitate cu art. 32 din lege: care sânt obiectele ce *nu vor putea fi urmărite;* între aceste sânt: îmbrăcămintea strict necesară datornicului şi familiei sale, paturile şi aşternutul, doi trăgători de muncă, o vacă cu lapte, sau 4 capre, sau 6 oi, sau un râmător, după alegerea debitorului, împreună cu nutreţul pentru două luni; carul, căruţa, plugul, uneltele meseriaşilor ş. a. până la valoarea de lei zece mii, după alegerea debitorului. Sechestrarea acestor obiecte e nelegală.

„Marele public cititor", şi din provincie, a avut prilej, timp de vreo două săptămâni, să se „desfăteze" în larga desvoltare, dată de rapoartele marilor ziare, în procesul ucigaşului advocat din capitală Nicolaescu, şi publicate cu mare aparat de amănunte urâte. In alte ţări, ca Italia b. o., ziarelor le sânt interzise astfel de rapoarte nu numai inutile, ci şi adânc răufăcătoare, în deosebi pentru cititorii necopţi la minte. Când se va face şi la noi aşa?

Mulţumită. Cu ocaziunea seratei „Culesul viilor", aranjată în 14 Octomvrie a. c. de Societatea ortodoxă naţională a femeilor române - filiala Sibiu, au binevoit a suprasolvi şi a dărui alimente pentru bufetul aranjat în folosul cantinei şcolare de pe lângă liceul de fete „Domniţa Ileana", următoarele dne şi domni, cărora li se exprimă mulţumită şi pe această cale:

Dna P. Floaşiu Lei 200 şi prăjituri; dnele C. Bârsan, L. Bunea, L. Eseanu, F. Florescu, Frâncu, A. Măcelar, M. Odor, S. Pătruţiu, V. Popovici, C. Popa, A. Rebega, V. Regman, D. Sârbu, dra M. Stefănescu, câte o 100 lei; dnele E. Bărbat, V. Boiu, V. Ittu, V. Moşoi, C. Oaşia, câte o tortă; dna Florea icre; dna A. Marian 1½ kg. şuncă; dnele L. Bologa, E. Cioran, M. Foica, V. Morariu, E. Tordăşianu, dl N. Colan, friptură; dna Pop prăjitură; dna M. Wilt plăcintă; dra Vera Şefănescu 100 lei; dna Apostolescu 50 lei; dna E. Poponea şi M. Petrescu câte 40 lei. — *Eugenia Tordăşianu*, prezidentă.

ŞTIRI LOCALE

Parastas. Joi, 26 Octomvrie a. c. ziua sfântului marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ortodoxă română din Sibiu-Iosefin, prin părintele paroh Ioan B. Boiu, parastas întru veşnica odihnă a fericitului fondator *D. Andronic.* După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiune la mormântul neuitatului binefăcător. In veci pomenirea lui!

Redactor responsabil: Dr. George Proca

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 4 Noemvrie 1933 — Nr. 71

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Sanctuarul dela Cluj

Credincioșii cucernici de pretutindenea să-și împreune sufletele în rugăciune cu ceice la Cluj se întrunesc în ziua de 5 Noemvrie a. c. pentru a închina Atotputernicului Dumnezeu măreața catedrală ortodoxă, înființată acolo. Sârguesc acolo Inalții ierarhi ai bisericii pentru acest praznic, cu mulțime de cler și popor. Tot spre acest scop va fi de față și M. Sa Regele nostru Carol al II-lea.

Sfințirea catedralei din Cluj e menită a se înșira printre evenimentele cele mai însemnate din viața noastră religioasă și națională. Pentru Cluj și pentru eparhia Clujului este fără îndoeală un eveniment istoric și un început de viață renăscută.

Măreața catedrală este un monument, care ne face să ne recâștigăm încrederea în noi înșine, încrederea în idealul, care a călăuzit generațiile trecute și e menit a rămânea idealul statornic al generațiilor viitoare.

Catedrala din Cluj nu este numai concretizarea în granit a unei viziuni superbe artistice. Ea este simbolul plastic al misterului din noi și din jurul nostru. E semnul biruinței Ardealului desrobit, al Ardealului mucenicie ortodoxe și naționale și răsplata răbdării creștinești și a eroismului Crucii lui Hristos, purtate de neamul nostru dealungul veacurilor pentru izbăvire.

Ridicată din obolul neamului, prin stăruința fără de preget a harnicului Ierarh Nicolae al Clujului, catedrala cea nouă e o predică, săpată în granit, vestind ziua și noaptea pe Hristos și mântuirea Lui în neamul nostru.

Situată în centrul orașului, ea este o mărturie că sfânta lege strămoșească nu vrea să trăiască într'un colț retras al vieții, nici în subsolul conștiinței, nici pe bolta sufletească ca un meteor, ci este centrul vieții și soarele care o încălzește și prin care ni se face accesibilă revelațiunea lui Dumnezeu și darurile Lui.

Sfințirea catedralei în anul marei mobilizări sufletești a păturii intelectuale din Ardeal, e o indicație că noua casă de rugăciune a neamului e chemată a fi un factor de renaștere morală națională.

Când ușile catedralei se deschid, trebue să intre închinători cu idealuri înalte.

Miile de închinători cari vor trece pragul noului sanctuar, vor auzì acolo acordurile tainice ale unei simfonii divine. Ceice au urechi de auzit, vor simți că în acea simfonie divină se contopesc bătăile inimii omenești și ariile misterioase ale sufletului, înfiorat de prezența Duhului lui Dumnezeu.

Și ochii credinții vor vedea că pe columnele puternice ale catedralei se razimă scara lui Iacob de de mult, pe care suie și coboară îngerii lui Dumnezeu, ducând aspirațiile închinătorilor la Tronul ceresc și coborând de-acolo mângâiere și inspirație.

Mulțimea și varietatea materialului din care e construită măreața catedrală, va fi interpretată de închinători că împărăția lui Dumnezeu utilizează orice material, care este consacrat Mântuitorului nostru.

O catedrală mare cere și idealuri înalte.

Cugetătorii creștini de azi au convingerea clară că religia e viață și singura viață, în senzul nobil al cuvântului, în care se reflectează veșnicia. Nu este resort al vieții, al simțirii, al cugetării și al voinții, pe care religia să nu-și imprime pecetea sa.

Catedrala cea nouă e chemată a propoveduì cu tărie acest adevăr al unității vieții sub crugul idealului religios.

Dorim ca noua catedrală să fie centrul pentru o cât mai bogată și mai desăvârșit elaborată expresie a tradiției cultului ortodox și a adevărului, pe care se întemeiază sfânta noastră biserică!

Dorim ca noul Sion să fie un factor puternic pentru renașterea morală a Cetății, în care s'a înălțat, a statului și a neamului nostru!

Apărând autonomia Bisericii

— O adresă omagială. — Incredere și devotament. —

Comitetul central de direcție al *„Frăției ortodoxe române“* a trimis I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului următoarea adresă:

Nr. 40/1933.

INALT PREA SFINȚITE PĂRINTE MITROPOLIT,

Comitetul central de direcție al asociației noastre, examinând în ședința plenară ultimele evenimente bisericești, cari au culminat în alegerile episcopale din zilele de 19, 20 și 21 Octomvrie a. c. a luat act cu mare satisfacție de atitudinea demnă și rolul hotărâtor pe cari I. P. S. Voastră le-ați avut și de astădată în desfășurarea lor favorabilă. Exponent strălucit al autonomiei *bisericii noastre, apărător neînfricat al existenței ei în fața curentelor ce o primejduesc, triumfător fericit în impunerea respectului ce i-l datorează Țara și organele ei, noi vedem în persoana I. P. S. Voastre chezășia sigură și neîntrecută a* integrității *celei mai mari moșteniri, din câte ni-a lăsat nemuritorul Andrei Șaguna.*

In acelaș timp însă, luând act cu legitimă tulburare de campaniile injurioase pe cari anumite ziare de rea credință, manifest dușmane Bisericii le îndreptează în contra I. P. S. Voastre, noi ne socotim datori să le respingem și să le condamnăm, asigurându-Vă din nou de încrederea noastră deplină și de devotamentul nostru fără margini.

Incălziți de convingerea supremă, că Biserica noastră numai pe temeiul și în cadrele așezării sale autonome *de astăzi își poate împlini marea ei misiune divină în mijlocul neamului românesc, mirenii Mitropoliei ardelene sunt hotărâți să Vă urmeze fără șovăire pe drumurile luminoase ce i le arătați, să lupte fără preget pentru idealurile ce le reprezentați, și să colaboreze printr'o acțiune însuflețită la biruința acelei* conștiințe religioase, *care frământă astăzi viața Ardealului ortodox, în nădejdea renașterii de mâne a Bisericii noastre întregi.*

Cluj, din ședința comitetului central de direcție, ținută la 25 Octomvrie 1933.

Cu profund devotament

Ioan Mateiu, secretar. — **Sextil Pușcariu,** președinte.

CONGRESUL MISIONAR. — La Chișinău s'a ținut săptămâna aceasta al patrulea congres general misionar sub patronajul I. P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei. Spre deosebire de anterioarele congrese misionare ale clerului pastoral, recentul congres a avut referenți profesori dela facultățile teologice din București și Cernăuți. Așteptăm să se publice conferințele rostite de către I. P. C. Iuliu Scriban, Nichifor Crainic, G. Savin, Arhiereul Tit. Simedrea, Gala Galaction, N. Bulatu și P. S. Grigorie Comșa, pentru a avea o perspectivă clară asupra misiunii interne și externe, dela a cărei rezolvire atârnă viitorul bisericii.

Misiunea este extensiunea iubirii creștine în lume prin toate mijloacele care stau la îndemână bisericii lui Hristos. Imprejurarea că profesorii de teologie simțesc nevoia misionarismului, este un semn îmbucurător, că vor avea să crească pe seama bisericii misionarii de care are nevoe urgentă.

FOIȘOARA

Mici studii istorice

I

Paton despre Șaguna

Paton a fost un călător și scriitor englez, care dinainte de 1848 publicase impresii și observări din drumurile sale. Deși a călătorit la anul 1849! — și prin Ardeal și-a scris despre Ardeal, nici o bibliotecă dela noi nu-i are volumul!

Dar în *Kronstädter Zeitung* din Brașov, din 1863, am găsit niște extrase interesante. (La paginele 44—45; 52). De valoare și pentru istorici!

Paton a vizitat și pe Șaguna, și i-a dedicat următoarele rânduri remarcabile (pag. 52):

«*Un bărbat mare, voinic, frumos, între 50 și 60 de ani, îmbrăcat în mătase neagră, purtând barbă. El este* una dintre puținele personalități austro-române, *care are cunoștințe literare de preț și duce un traiu fin; și este un apărător zelos al unei situații politice corespunzătoare numărului națiunei sale; dar el uită că pentru aceasta trebue să se iea în considerare și proprietatea, și inteligența; și mai uită că el* nu *este probă despre ce este românul, că el este excepție, nu regulă*».

Din ce Șaguna a vorbit cu Paton reese că:

1. știà literatură; și
2. trăià cu noblețe; iar, privitor la politica sa,
3. că nici sărăcia nației,
4. nici puțina ei cultură nu-l împiedecau de-a cere *tot* pentru poporul său; și, în sfârșit, că printre ardeleni
5. el erà o *excepție.*

Un astfel de om trebuià să fie perfect-conștient de valoarea sa; și avea tot dreptul de-a fi sever cu multiceii pigmei cari i se socotiau, uneori cu nerușinare, egali!

G. Bogdan-Duică.

II

Păreri despre unație

(Cele patru puncte și urmările lor.)

Scriitorii blăjeni-moderni citează mereu ce s'a spus favorabil despre unirea dela 1700. Dar s'au spus și idei nefavorabile! Să le culegem noi, pe rând, la prilejuri!

I. Din T. Cipariu, — «*Organul luminării*», (7 April 1848).

„Interesul adevărat al Românilor e a se *uni* între sine din toate puterile, ...și Românii dincoace să fie numai *un* popor, cu *o* lege... O lege, lăsând pre cunoștința fiecărui Român *cele patru puncte*, ce *singure* despart pe unit de neunit, *crezute să fie de aceia cari se simt îndemnați de singură convingerea din lăuntru*, fără de a mai redicà părete în mijlocul fraților“.

Organul luminării o scăldà; nu voià „părete despărțitor“, dar lăsà 'n ființă cele patru puncte! Era o părere de om șiret *in dogmaticis.*

Mai românesc a fost alt unit.

II. *Părerea unui unit faimos:* „Impăratul Leopold voind a ușurà soartea Românilor într'un mod ca acela, cât așezămintele țării să nu se vateme, a *îndemnat* pre Români să se unească cu biserica catolică. Românii s'au plecat îndemnării binevoitoare, ca *așà să scape de asupriri.*[1] Deci la anul 1700 au ținut sinod mare la Alba-Iulia și împreună cu metropolitul Atanasie s'au unit cu beserica Romei, însă *numai în credință,*[2] iară legile și datinele bisericei resăritene **toate** le-au ținut.[3] Preoții uniților s'au bucurat de multe *scutiri*, au mai căpătat și *bunuri.*[4] —

„Unirea aduse acel bine că Românii, amorțiți de apăsările trecutului vitreg, prin ea începură a se redeșteptà și a stărui pentru viața națională. Uniții au început a redicà școale, a merge la învățătură în Roma...

[1] Deci nu pentru cele patru puncte! *G. B. D.*
[2] Tocmai în credință nu s'au unit! *Nota Red.*
[3] Să se însemneze bine cuvântul *toate, toate!* *G. B. D.*
[4] Aceasta importà: elementul economic-material! *G. B. D.*

Energiile preoțești în plină desfășurare

Cuvintele bune pe cari le încrestăm acì pe seama activității preoțești, nu sunt expresia unui optimism de comandă. Ele sunt rodul contemplării pe teren a multora din stăruințele și faptele acestor prea mult desconsiderați martiri ai idealismului.

Să însemnez câteva din cele mai recente. Intr'un sat păstorit de un venerabil bătrân al cărui trup poartă toate urmele luptelor și suferințelor din trecutele vremuri grele, se poate auzì Dumineca după biserică cum un credincios care a fost la biserică e întrebat de unul care nu s'a putut duce: Ce evanghelie s'a citit astăzi? Evanghelia despre fiul văduvei din Nain bătrânul preot o tălmăcește cu lacrimi în ochi și în glas credincioșilor cari plâng în rând cu el. Cine poate simți mai mult ca un bătrân, care însuși și-a perdut un prea iubit fiu, durerea atâta de adânc omenească a văduvei din Nain? Odată pe săptămână, Vineri seara până la ora 10—11, venerabilul patriarh, care ar avea atâta lipsă de bine meritata odihnă, își adună credincioșii și tăinuește cu ei despre cele sfinte, despre cele netrecătoare, despre cele cari sunt temelia înșelătoarelor ceasuri din viața pământească.

In acelaș ținut, pe alți doi păstori mult mai tineri i-am auzit predicând improvizat cu ocazia unei sfiinte taine bisericești cu căldura unei convingeri de adâncimi mistice, cu accentul inimii care vede realitatea dumnezeească mai luminoasă decât lucrurile văzute cu ochii senzibili. Predica lor, care nu se mai lasă așteptată numai la Paști și la Crăciun, ci se aude la cea mai neînsemnată ocazie, nu mai e o predică numai despre silințele omenești, ci mai ales despre harul dumnezeesc. Aceasta e realitatea centrală în predica nouă, aceasta e fântâna din care-și pompează inspirația preoții astăzi. In predică și în discuții îi simți la curent cu problemele vremii discutate în cărțile, revistele și gazetele bisericești cele mai noui, îi simți în contact cu cartea, ageri la spirit, bine informați, preocupați de întrebările actuale. Pare că n'au părăsit nici un moment băncile școalei, ci au continuat neîntrerupt studiul.

Vor mai fi de sigur și preoți a căror activitate bisericească se restrânge aproape exclusiv la săvârșirea sfintelor taine. Dar oricine a umblat câtuși de puțin printre ei, e convins că acestea sunt *excepții*. Marea lor majoritatea s'a înrolat cu toată hotărârea în irezistibila campanie de recucerire a sufletelor pentru cele dumnezeești. Obișnuitele acuze aduse preoțimii că nu lucrează nimic pe terenul pastoral, au devenit azi anacronice și nedrepte. O tagmă nu se judecă după exemplarele excepționale, ci după majoritatea lor.

Acțiunea de ponegrire a preoțimii pe această cale ar trebuì să înceteze.

Mai ales nu e permis să se facă aceasta chiar în ziarele bisericești și religioase. Acest fapt denotă aroganță sau invidie și nu se întâlnește în foile nici uneia din celelalte tagme. Urmările lui pentru prestigiul preoțimii în mijlocul credincioșilor sunt dezastruos de rele.

Se cuvine dimpotrivă o apărare a prestigiului preoțesc în scris și oral. Să înmulțim iubirea între slujitorii altarului, ca fiecare să sufere și să reacționeze când e batjocorit unul sau altul între ei. Aceasta nu însemnează că trebue să ne închidem ochii la defecte și să ne închipuim că totul e în activitatea actuală a preoților desăvârșit. Aceasta nu e cazul nici măcar la cei mai buni și mai vrednici. Treptele de perfecționare sunt infinite, poate mai infinite ca cele de decădere. Indumnezeirea nu e o noțiune care își are o limită la care, odată ajunși, ne putem declara satisfăcuți. Dar defectele să ni le remarcăm între noi în spiritul blândeței și al discrețiunii, iar îndemnurile spre un mai bine care rămâne pururea posibil, să le facem mai mult în formă pozitivă decât negativă, mai mult zugrăvind chipul spre care tindem decât indicând, cu rictusul scepticismului sau cu veninul invidiei, ceeace nu s'a realizat încă.

Mulțumind lui Dumnezeu pentru cât ne-a ajutat să realizăm, să ne îndemnăm fără încetare a face mereu și mai mult.

Azi Dumnezeu ni-a deschis gura să-L propovăduim cât mai fără de încetare. Să-L rugăm și să ne îndemnăm acum a ne conforma viața cu cuvântul pe care-l propoveduim.

D.

Probleme, fapte, comentarii

Pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna. — Sub acest titlu și pentru pomenirea a 60 de ani dela moartea marelui mitropolit, a apărut un caet comemorativ de o eleganță surprinzătoare și cu un conținut condensat dar extrem de substanțial, lucrat în tipografia Arhidiecezană din Sibiu. In prima linie trebue să subliniem forma desăvârșită, luxul hârtiei, al clișeelor, al literii, cari fac din acest subțire caet comemorativ una din probele cele mai tari ale tehnicei noastre tipografice.

Placheta aceasta e prilejuită de împlinirea a 60 de ani dela moartea mitropolitului Andrei Șaguna, de aceea îmbracă acest costum sărbătoresc care lasă o atât de plăcută senzație.

In cuprins semnează: profesor Dr. I. Lupaș, Dr. D. Stăniloae și N. Colan. Deasemeni sunt date aci opiniile înalților noștri ierarhi despre mitropolitul A. Șaguna și un bogat reportaj asupra serbării semicentenarului lui Șaguna, serbări cari au avut loc la Sibiu și Rășinari, în anul 1923.

Piozitatea care o fac admiratorii — și cine poate face altceva — marelui ierarh constitue pentru aceste vremuri unul din gesturile cele mai impresionante.

Bucuria noastră o mare. «*T. N*».

*

Cu iubire. - P. Cucernicul nostru protopresbiter din Ilia ne trimite o întâmpinare la articolul nostru „Mai mult simț educativ". Dar noi n'am acuzat pe nimeni, ci am dat numai îndemnul de a pregăti întrunirile organelor și societăților noastre bisericești astfel, ca din ele să isvorască cât mai mari foloase sufletești. Noi avem sub ochii noștri suprafața întregei vieți bisericești și an de an ni se dă să vedem cum decurg sutele de întruniri ale comitetelor și adunărilor parohiale și protopresbiterale, precum și ale diferitelor noastre societăți bisericești. Din acest vast material de observație *a realității* am scos îndemnul stilizat în articolul nostru, de a desbrăca acele întruniri de prea mult formalism și de a le da în schimb mai mare importanță educativă, așezând în centrul programelor lor problemele de ordin spiritual și angajând cât mai multe suflete la soluționarea lor. *Să nu uităm nici când adevărul că scopurile bisericii și ale tuturor organelor ei sunt identice cu scopurile evangheliei;* prin urmare orice fel de organizație și întrunire bisericească trebue să aibă în vedere *pe acestea*. Să avem destulă auto-critică pentru a recunoaște că adeseori trecem alături de ele și ne oprim prea mult la chestiuni formale.

Totuși constatăm și în această privință îmbucurătoare progrese pe alocurea. Bună oară adunările protopresbiteratelor noastre s'au smuls din formalismul lor vechi și tind să devină din ce în ce mai mult instrumente de îndreptare și fructificare a vieții noastre bisericești. O schimbare și mai radicală s'a petrecut cu adunările eparhiale din mitropolia noastră. Ieșind din faza când discutau aproape numai statute și regulamente, ele abordează astăzi an de an chestiunile mari dela cari atârnă progresul real al bisericii.

Intr'un alt articol, din acest număr al ziarului nostru, se arată înțelegerea mereu crescândă a preoțimii noastre pentru ceea ce este *esențial* în sacra ei misiune. Predica ei se umple de har și de ungere *religioasă*, pastorația ei se inspiră din suflarea de vifor a Duhului sfânt.

Luăm cu plăcere la cunoștință, că și la Ilia, în ziua constituirii „FOR"-ului „din zorile dimineții și până la sfințitul soarelui s'a desfășurat un program, nepublicat, trăind o zi în adevărată viețuire duhovnicească: sfântă liturghie cu predică, parastas pentru cei adormiți în Domnul, adunarea „FOR"-ului, cu luminoasă cuvântare de deschidere, întrunirea „Oastei Domnului" din părțile locului, vecernie cu meditație religioasă". — Noi avem toată încrederea în destoinicia protopopului de acolo, care este impresionat de îndrumările nouă ale vieții noastre bisericești și, cunoscând nevoile vremii, își pune tot sufletul în îndeplinirea misiunii sale.

*

Dragostea de păduri se menține. — *Legea de organizare, a bisericii ortodoxe române, din 1925, spune în* Art. 4: „*După dreptul canonic și în conformitate cu constituția țării, biserica ortodoxă română își reglementează, conduce și administrează,* **prin organele sale proprii** *și sub controlul statului, afacerile sale religioase, culturale, fundaționale și epitropești*"...

Art. 39, *din aceeaș lege, declară «Fondul religionar greco-ortodox din Bucovina» drept* „**fundațiune specială de sine stătătoare**" *sub numirea de «Fondul bisericesc ortodox român al Bucovinei»; ear* Art. 40 *dispune: „Fondul acesta este persoană juridică și va fi administrat prin consiliul eparhial, sub președinția Arhiepiscopului și Mitropolitului Bucovinei, care-l va reprezenta în justiție și în toate actele sale".*

Alt articol al legii rezervă statului dreptul să-și exercite **controlul și supravegherea** *prin ministerul de agricultură și domenii și prin ministerul de culte.*

Legea este, va să zică, precisă și clară.

Totuși, încă din anul trecut, guvernul face încercarea **etatizării** *Fondului bisericesc ortodox român din Bucovina. Opunerea hotărâtă și energică a bucovinenilor, ca și a întregii biserici ortodoxe române, zădărnicește încercarea.*

Acum se vestește din capitală reluarea încercării de etatizare a fondului, sub formula încheerii unei convenții prin care s'ar ceda **Casei autonome a pădurilor statului, în administrare, întreaga avere a fondului, pe timp nelimitat.**

Proectul elaborat în birourile Casei pădurilor, și urmărind etatizarea fondului, este în posesiunea Consiliului epar-

---

„O parte din Români nu au voit să primească unirea. Beserica acestora remase și de acì încolo asuprită, *nedreptățită de toți.* [6]

In curs de 83 de ani a fost ea fără episcop; *preoții și credincioșii ei avură multe de suferit.*

«*Românii, cari până aci au fost una și la bine și la rău, de acì încolo sunt rupți în două și de multe ori împărechiați între sine, caşicum nu ar fi frați de un sânge* ceice se țin de o beserică cu ceice se țin de cealaltă.

„Alte popoară sunt despărțite cu religiunea în 3—4 părți, și tot se au frățește între sine. Și Românii s'ar fi avut așà totdeauna, *decumva străinii nu ar fi semănat certe între ei,* [6] *ca să-i poată ținea încătușați și să împiedece înaintarea lor.* Maiestriile străinilor au cășunat câteodată *ură* și *dușmănie* între cele două beserici române".

Ioane M. Moldovanu

Istoria Patriei pentru școalele populari române din Ardeal. Blaj, 1875. Pagina 75—76, [Ediția II].

[5] Pentrucă Leopold „voise a ușurà soartea Românilor"...! *G. B. D.*

[6] Prin *cine*, însă? Se știe... *G. B. D.*

Notă. Pe când tipărià rândurile citate, binecunoscutul autor erà profesor gimnasial. Cartea lui, deci și textul citat, fusese aprobat de „Comisiunea scolastică arhidiecezană" a Blajului.

III. *Părerea altui unit.* „Micul (Samuil) se născù în confesiunea gr.-catolică, fu crescut în Blaj,... și de atunci în toată viața sa și-a iubit confesiunea.

„Micul, însă, caşi Șincai, știeà că *cele patru puncte dogmatice*, în care se unirà Românii cu biserica romano-catolică și în care, prin urmare, diferiau de greco-orientali *(ortodoxi) «necum neînvățații, deară nici cărturarii lè înțeleg, ci numai pleve vorbesc»*; [7] el, caşi Clain (Micul) episcopul, unchiul său, caşi Șincai și P. Maior, caşi *toți Blăjenii luminați* din aurora secolului al XIX, *cunoșteà tot răul fatal produs prin unire, adică despărțirea națiunei în două părți separate, ba de multe ori inimice;* din *această* cauză mult își sfărâmà capul, mult se năzuià el singur — nefiind ajutat de niminea — ca să reunească *corpul națiunei greu lovit prin acea fatală despărțire.* El nutrià idea lui Cichindeal care zice: „Să fim noi toți Românii una-una, să ne iubim ca frații; nu e aci grec, seau Latin unit seau neunit... una trebue să fie nația românească" și „voi, Românilor, pentru cari scriu, nu vă despărțiți între voi înșivă, pentru desclinirea legilor *nălucite*».

«*Aceasta* a fost adevărata cauză a procesului său,[8] în urma căruia a fost silit a părăsì Blajul; căci seau ai săi, Blăjanii, adică episcopul Bobb și ceilalți călugări, nu-l înțelegeau, seau nu *voiau* să-l înțeleagă".

Ioan Bianu

Vieți 'a si activitatea lui Maniu Samuilu Miculu, alias Clain de Sadu. Bucureşti, 1876, p. 24.[9]

p. conf. **G. B. D.**

[7] Citat: Șincai, Cronica, la a. 1514.

[8] Pe care i-l făcù ep. Bobb. *G. B. D.*

[9] Ioan Bianu este un *greco-catolic*, fost profesor secundar și universitar în București, fost președinte al Academiei române.

Sărbătorirea părintelui Dr. Ioan Lupaș. Miercuri, 1 Noemvrie 1933, s'au împlinit 25 de anì de când profesorul I. Lupaș membru al Academiei române, a ieșit din temnița din Seghedin, în care-l închiseseră ungurii pentru scrisul lui răscolitor de conștiință națională românească Intrucât ilustrul academician, invitat de „Astra" va conferența la Sibiu în 8 Noemvrie a. c. ora 6 seara, intelectualitatea din orașul și județul Sibiu îl va sărbătorì printr'o masă frățească dată în aceiași zi la ora 8 seara, la restaurantul Bulevard.

hial al Bucovinei; ear adunarea eparhială va avea ocazie să rostească din nou: voinţa bisericii bucovinene pentru respectarea **autonomiei** *sale şi a averilor ei, pe temeiul legii speciale dela 1925.*

*

Petroşanii ortodocşi au avut două zile de intensă şi variată lumină sufletească: constituirea despărţământului protopopesc al «*Frăţiei Ortodoxe Române*» şi adunarea «*Oştii Domnului*» din Valea Jiului şi a Streiului. La sărbătoarea fiecăreia dintre aceste două asociaţii au luat parte şi delegaţii celeilalte.

Deosebit de îmbucurător este răsunetul, pe care chemarea părintelui protopop I. Duma o a trezit în sufletul credincioşilor, mai cu seamă într'al intelectualilor, în vederea organizării „F. O. R."-ului. Sala de spectacole a Casinoului muncitorilor era tixită de lume, când părintele protopop a prins să arate imperioasa necesitate a lucrării elementului laic pe terenul moralizării masselor, — la braţ cu membrii clerului, cum s'a făcut totdeauna în trecutul neamului românesc. Evocarea cazului fostului patriarh al Constantinopolei Nifon, din vremea voevodului Radul cel Mare (1496—1508), care a convocat la adunarea sinodală de organizarea mitropoliei Ungro-Vlahiei şi a celor două episcopii sufragane pe „toţi egumenii dela toate mănăstirile şi tot clirosul bisericii, cu Domnul şi cu toţi boerii, *cu preoţii şi cu mirenii*», a fost revelatoare.

Plecând apoi dela faptul acesta, părintele Duma a comemorat pe incomparabilul Arhiereu, mitropolitul Şaguna, cu prilejul împlinirii a 60 ani dela moartea sa, — punând în evidenţă meritele lui pe tărâmul bisericesc, şcolar, cultural şi naţional politic.

Apoi s'a ales conducerea despărţământului protopopesc al F. O. R.-ului, în care sânt reprezentate toate profesiunile credincioşilor noştri din bogat învrâstata vale a Jiului: profesori, ingineri, institutori, funcţionari administrativi şi particulari, militari, mineri, etc., în frunte cu venerabilul membru al adunării eparhiale, ing. *Iosif Iancu*, inspector general.

A urmat apoi, în biserică, un bogat concert religios, dat de corurile mixte ale parohiilor *Petroşani* (diriginte dl *Gh. Miha)* şi *Petrila Poeni* (dl *Bieluschek)*, cu o uimitoare forţă de cucerire artistică. In fine profesorul *Gh. Ghiţă*, membru al comitetului eparhial al „F. O. R".-ului, a vorbit inimos şi captivant despre îndreptăţirea istorică şi morală a existenţii „Frăţiei", insistând asupra perspectivei optimiste ce se deschide acestei organizaţii. „Dupăcum în Italia a salvat naţiunea ideea de ordine romană cuprinsă în fascism, iar în Germania face operă similară ideea de *rasă*, în ţara noastră nu se poate găsi altă idee mântuitoare decât ortodoxia tradiţională, culturală, dominantă".

La săptămână s'a ţinut adunarea «*Oştii Domnului*», cu participarea părintelui *Gh. Secaş*, dela centru. Au participat ca vr'o trei sute de „ostaşi", şi o mare mulţime de poporeni neînregimentaţi în „Oaste". Conducătorul din Jiu al mişcării acesteia viu-făcătoare, protopopul I. Duma, a ţinut să dea un cuprins bogat adunării, să pună probleme, — pe lângă *trăirea frăţească în Isus Hristos* a fraţilor. După sfânta liturghie slujită, în sobor de 9 preoţi, la care s'au cuminecat şi cam 80 de ostaşi şi a predicat cu putere multă părintele Secaş, iar cântările au fost executate frumos de corul mixt al „Oştii» din Petroşani (diriginte dl *T. Bolosân)*, — preoţii şi credincioşii au purces, având în frunte steagul şi muzica Centrului de instrucţie 7 jandarmi, în rânduri bine disciplinate, la Crucea pe lângă judecătorie. Aici a citit protopopul Duma o rugăciune, apoi a vorbit, călduros, părintele *T. Ioanoviciu* despre sfânta cruce, iar muzica a întonat „rugăciunea".

După masa comună, la care s'au ospătat 70 de fraţi gratuit, s'a cântat „Impărate ceresc", părintele Secaş a spus o rugăciune, iar părintele protopop I. Duma a deschis adunarea, arătând chemarea „Oştii" şi situaţia ei canonică în biserica noastră. Apoi s'a dăpănat programul: o cântare de cor (sau duet), o declamare, o cântare executată de toată adunarea şi o cuvântare. Au vorbit: păr. *Cor. Drăgan* despre „Oastea şi sfintele Taine", — păr. *Const. Zoican:* „Oastea şi ideea de stat şi naţiune", — apoi *Ileana Toll* despre dragostea lui Dumnezeu către oameni. După o cântare a corului „Oştii" din Lupeni a cuvântat, înflăcărat, părintele Secaş, arătând că datoria ostaşilor este să adore şi să propovăduiască pe Isus cel răstignit.

S'a predat după aceea piesa în două acte: «*Hazail*», de maica Irina Lecca, — cu subiectul din zilele răstignirii şi învierii Domnului. Efectul acestei piese a fost covârşitor, lacrimile înnecau pe spectatori, — şi ea a trebuit să fie repetată, pentru elevii de şcoală (cu mulţi părinţi prezenţi) după câteva zile.

Adunarea s'a închis la ora 6, — dar ostaşii au plecat, cântând, iar la biserică, — unde s'a slujit vecernia şi s'au cântat cântări de-ale „Oştii"...

Puterea credinţei ortodoxe a strălucit, cu flacări prelungite, în bezna de iad a tuturor învolburărilor de curente distructive, — şi lumina ei stăruie încă, în inimi, în poveştile credincioşilor, în comparaţia cu alte manifestări similare.

„F. O. R."-ul şi „Oastea" au sfânta datorie să alimenteze neîncetat focul aprins, în Valea Jiului.

Un F. O. R.-ist «ostaş»

*

Conferenţă preoţească s'a ţinut în 18 şi 19 Octomvrie a. c. la *Brad*, în centrul protopopiatului Zarand, cu participarea mai tuturor preoţilor din parohiile noastre.

După serviciul divin, — în 18 Oct., la care a cântat corul plugarilor din comuna Rişca, instruat de cântăreţul bisericii din Brad, dl Ţurcan, şi după predică, — s'a slujit parastas pentru răposaţii protopopi şi preoţi ai Zarandului. Au urmat, la şcoala primară, prelegeri din religie, ţinute în cl. III şi IV, de părintele V. Perian, pe temeiul metodului şcoalei active.

In după amiaza zilei s'a desbătut asupra felului cum s'a ţinut slujba în sfânta biserică, asupra predicei şi a prelegerilor din religie.

Tema, „Rolul aşezămintelor religioase în domeniul vieţii religioase-morale a satelor", a fost tratată de preoţii Iosif Tisu junior şi Ştefan Perian, cari au adus câteva pilde grăitoare despre roadele activităţii pastorale în unele parohii de-ale noastre.

In ziua următoare, după utrenie şi predica rostită de părintele Iosif Tisu sen., s'au citit lucrările: Metoadele pentru înfiinţarea Oştii Domnului; Infiinţarea de: Case culturale, Coruri religioase, şi Reuniuni de femei.

Privitor la timpul când să se publice temele conferenţelor preoţeşti, ar fi de dorit ca *Asociaţia clerului* să aibă în vedere şi situaţia parohiilor *de munte*, — greu de umblat în preajma iernii, — şi să anunţe totdeauna mai de timpuriu programul conferenţiar, pentru ca astfel prelegerile să poată fi pregătite şi ascultate, înainte de luna lui Noemvrie, de toţi cei interesaţi.

Corespondent.

*

Testamentul Nou în mâna tinerimii şcolare. Cine cunoaşte bogăţia învăţăturilor din Noul Testament şi din întreaga Biblie, îşi poate da bine seamă, de rolul sfintei cărţi în educarea tinerelor mlădiţe.

La lumina ce se desprinde din paginile sale, se formează caracterele care nu se clintesc la adierele ispititoare ale veacului.

De o viaţă sufletească intensă nu se poate vorbi decât la aceia, cari se hrănesc zilnic din Cartea Cărţilor.

Câte binefaceri, de natură spirituală, nu se revarsă dintr'însa, în sufletele omeneşti!

La noi, actualmente, se simte poate mai mult ca ori când necesitatea popularizării Sfintei Scripturi.

Până vom ajunge în starea fericită ca Biblia să formeze hrana zilnică a fiecăruia, vom căuta ca la orele de religie să se sădească în tinerime cât mai multă dragoste pentru sfânta carte.

In clasa I şi a II-a secundară, programa analitică prevede material pentru studiul rdligiei, care în întregime este luat din Biblie. Când se predă elevilor lecţia nouă, se citează părţi din sfânta Scriptură, ear acasă elevul, citindu-şi lecţia, şi urmărind textul biblic, va constata bogăţia de învăţături ce se adăposteşte pe paginile dumnezeeştii cărţi.

In acest fel, şcolarul nu se va putea despărţi nici mai târziu de Biblie, când paşii lui se vor îndrepta spre birou, spre fabrică şcl.

Noul Testament nu poate să lipsească dintre cărţile tinerilor, ci să le fie permanent tovarăş începând din viaţa şcolară.

George Şerbu, catehet.

*

Conferenţă preoţească. Conferenţa de toamnă a preoţilor din protopopiatul Săliştei s'a ţinut în Sălişte în ziua de 24 Octomvrie a. c. cu un bogat program din domeniul vieţii religioase practice.

După sfânta Liturghie şi invocarea Duhului sfânt, părintele protopop Dr. D. Borcia în cuvântul de deschidere într'o largă expunere stăruie asupra activităţii, misionare — în cadrele asociaţiilor religioase, F. O. R., Sf. Gheorghe şi Oastea Domnului — şi catihetice — în şcoala primară — a preotului, pentru formarea personalităţilor creştine, prin educaţia creştinească şi bisericească a tuturor fiilor bisericii de orice cultură, de orice rang social şi de orice vârstă.

Pentru o integrală educaţie se insistă asupra armonioasei conlucrări între membrii asociaţiilor religioase.

Părintele N. Ilea-Topârcea, a ţinut o lecţie practică din religie cu elevii clasei a IV-a tratând subiectul: „Fiul cel perdut".

Părintele I. Isacu-Sălişte, face darea de seamă asupra valoroasei opere: Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene de H. Andrutsos, traducere de Dr. D. Stăniloae.

Părintele I. Bologa-Gurarâului, face darea de seamă asupra lucrăririi părintelui protopop militar I. Dăncilă, „Veghează".

In jurul lecţiei practice şi a dărilor de seamă s'au încins frumoase discuţii din domeniul metodicei religiunii, a dogmaticei şi pastoralei creştine.

In cele două locuri vacante din scaunul protopopesc se aleg cu unanimitate de voturi, preoţii: Al. Vlad şi A. Flucuş.

De încheere s'au pus în discuţie chestiuni practice pastorale şi administrative.

*

Statusul romano-catolic maghiar din Ardeal s'a prezentat Duminecă, prin o delegaţie, la subsecretarul de stat al minorităţilor, la dl Mihai Şerban, şi a cerut să intervină la guvern pentru punerea în aplicare a acordului intervenit între Vatican şi statul român şi încheiat de fostul ministru de justiţie, dl Dr. Valer Pop.

Reprezentanţii statusului romano-catolic maghiar se grăbesc — aşa se pare — a preîntâmpina o sentinţă nefavorabilă statusului în procesele ce sânt în curs cu statul român, şi de aceea cer ca statusul să fie pus neîntârziat în posesia definitivă a bunurilor administrate. Motivul cererii ar fi, că atât concordatul, cât şi acordul Valer Pop, consimt la trecerea definitivă a acestor averi în posesiunea bisericii romano-catolice. —

Acordul dela Roma însă *nu e ratificat* de parlament; de altă parte, cum se ştie, bunurile, administrate de statusul romano-catolic maghiar, sânt în mare parte *bunuri publice aparţinătoare statului* şi sustrase acestuia sub diferite pretexte. Se mai ştie, că la tribunalul din Cluj s'a deschis, în legătură cu aceste averi, *acţiune penală* împotriva conducătorilor statusului.

Dl M. Şerban a răspuns, că va supune guvernului cererea reprezentanţilor statusului, spre a hotărâ.

Sărbătorirea Domnului profesor Ioan Lupaş

La 1 Noemvrie 1908 Ioan Lupaş, pe atunci profesor tânăr la Seminarul „Andreian" din Sibiu, părăsea temniţa din Seghedin în întunerecul căreia trebuise să stea trei luni pentru articolul „Toate plugurile umblă..." publicat în revista „Ţara Noastră" din Sibiu, în numărul din 1 Aprile 1907.

Stăpânirea ungurească socotise că o temniţă poate deveni mormântul unei credinţe cu rădăcini mai adânci ca trupul şi sufletul unui om.

Orbită de patimă nu putea gândi că temniţa unui tânăr cu o astfel de credinţă, ca şi robia unui popor, e un laboratoriu misterios în care germinează forţele uriaşe cari vor zdrobi lanţurile şi vor sparge carapacea teroarei.

Chiar în temniţă profesorul Ioan Lupaş, străbătut de fiorul înălţător al iubirii de neam şi al credinţii în dreptatea imanentă, compune cea mai mare parte din celebra „Monografie a mitropolitului Şaguna", care se resimte în tonul ei plin de căldură şi în frumuseţea stilului de-o impresionantă înălţime şi noblеţe în idei şi sentimente.

Suferinţa pentru o cauză dreaptă şi mare sublimează, transfigurează, înalţă.

Profesorul Ioan Lupaş a rămas în tot cursul celor 25 de ani câţi s'au scurs de-atunci un model rar de adevărat iubitor al neamului şi al bisericii strămoşeşti, un neostenit slujitor al lor cu condeiul, cu graiul şi cu fapta, un caracter ferm şi sobru, un suflet animat de cele mai curate şi înălţătoare sentimente.

Noi cei cari ostenim actual pentru menţinerea şi înflorirea instituţiilor şaguniene aducem un călduros omagiu de admiraţie şi mulţumită celui cari a lucrat cu atâta inimă şi spor pentru ele, celui care şi-acum ne dă un nepreţuit ajutor. Dumnezeu să-L ţină încă mulţi ani, fericiţi!

Meditaţie

„Iată acum este ziua mântuirii"
[2 Cor. 6, 2].

Doamne, suferinţele mele Tu le ştii. Acum am început să cunosc dulceaţa suferinţelor mele. O, cât sântem de nesocotiţi faţă de milele Tale; cât sântem de neînţelegători faţă de semnele dragostei Tale. Iată mă gândesc la tulburarea mea din mijlocul suferinţelor. Strigam atunci cu psalmistul: „Sânt uitat de inimi ca un mort, am ajuns ca un vas stricat" (Psalm 31, 12). Auzeam vorbele rele ale multora şi vedeam spaima care domnea împrejurul meu. (Psalm 31, 13). Mă vedeam pierdut într'o ceaţă întunecoasă şi străin între cei de aproape ai mei.

O, cât am suferit, până m'ai învrednicit, Doamne Isus, să Te simt lângă mine, adevăratul ocrotitor al meu. Nimeni în lume nu putea face nimic pentru pacea sufletului meu. Am înţeles lucrul acesta şi m'am gândit la Tine, dar mi-au trebuit lacrimi multe mi-au trebuit sângerări de inimă, până să mă pot apropia de Tine, Isuse Mântuitorul meu.

Acum ştiu că în fiecare lacrimă ce se prelingea pe obrazul meu, lepădam dela mine un gând deşert care mă lega de lume. Ştiu că în suferinţe m'am răstignit faţă de lume şi m'am apropiat de Tine. Ştiu şi propovăduesc acest lucru.

Dar, Doamne, eu mai ştiu cât de mult sântem legaţi de lume. Mă gândesc la mine care mă socotesc şi râvnesc să rămân la marginea vieţii, — şi mă uit la această soră a mea care a căzut în grea boală şi pentru care „iată, acum este ziua mântuirii" [2 Cor. 6, 2]. Grele suferinţe o aşteaptă. Ea le bănuieşte şi înaintea ochilor ei luminoşi se învârtesc vijelios toate întocmirile vieţii. Deprinsă cu bucuriile anilor ei tineri, nu ştie şi nu poate înţelege că Tu ca un Părinte bun Te porţi cu noi. „Şi care este fiul pe care nu-l pedepseşte Tatăl?" [Evrei 12, 7]. Ea simte că Tu, Doamne, o cercetezi. Dar ea, în nesocotinţa ei, vede în moarte un duşman. Şi se teme. Ea se ascunde, însă. Am fost de câteva ori la ea. Ii şi vorbeam, — dar despre moarte nu cutezam a-i pomeni. Ea pare că nici nu se gândea la moarte. Şi totuşi groaza o chinuieşte. Şi, Doamne, mă doare inima când văd că se încăpăţinează să stea departe de Tine chiar în

zilele în care Tu o cercetezi. Mă cutremur la gândul că ea ar perde înzadar această „vreme potrivită" şi nu s'ar folosi de „ziua mântuirii" ei. Şi eu aş vrea să-i vin în ajutor. Dar mi-e teamă de desnădejdea ei. Intăreşte-mă, Doamne, şi arată-mi calea pe care să-mă apropiu de sufletul ei şi cu ajutorul Duhului Tău s'o fac să înţeleagă că ea e în grija şi „cercetarea" Ta, că trebue să se gândească la sufletul ei, pentru care se apropie „ziua mântuirii".

Ea e departe de aceste gânduri. Teama de moarte îi tulbură judecăţile şi n'are nici-un sprijin în lume. O, cât de uşor se pierde omul cu firea! Cât de mult îi place să se amăgească şi cât de duşmană îi este această amăgire de sine! Ce să zic de această soră scumpă, smulsă din mijlocul bucuriilor tinereţii sale, — ea care nu s'a gândit niciodată că noi „trecem iute şi zburăm" (Psalm 90, 10). Cum va învăţa ea să moară? Cum va învăţa ea să-şi numere zilele pe care le mai are, ca să capete o inimă înţeleaptă? (Psalm 90, 12).

Eu mă tem, Doamne, că ea se va stinge în desnădejde ca o luminare în fum negru. Mă tem că nu va putea să socotească moartea ca o chemare a Ta, o chemare «*acasă*», iar zilele ce le mai are ca o „vreme potrivită" pentru mântuire prin pocăinţă şi rugăciune. Vremea tinereţii o leagă de priveliştea lumii...

Eu, însă, Doamne, abea aştept să-i pot spune adevărul Tău cel isbăvitor, şi să înţeleagă că „cetăţenia noastră e în ceruri" (Filipeni 3, 20). O voi ajuta să privească înainte şi să alerge spre ţintă pentru premiul chemării cereşti, care este la Tine, Doamne, Isuse Hristoase (Filipeni 3, 13—14).

Nicolae Vonica.

INFORMAŢIUNI

Act de mulţămire. Biserica noastră din Nădăştia de jos, protopopiatul Hunedoara, a fost dăruită ani de-a rândul, cu luminări şi diferite obiecte, de către bunul fiu al bisericii, marele comerciant din Cluj: dl *Valer Pascu* şi nobila sa soţie *Minerva Pascu* născută *Macrea*. Acum, mai nou, aceste suflete ni-au donat două splendide sfeşnice la icoanele împărăteşti. Darurile, în valoare de câteva mii lei, ni le-au închinat întru pomenirea părinţilor, adecă socrilor, răposaţi: Nicolae Macrea şi soţia Ana. — Imi împlinesc o datorie, când în numele credincioşilor, aduc, şi pe această cale, profundă mulţumită marinimoşilor donatori, rugând pe Dumnezeu, să le răsplătească faptele mari şi frumoase; ear pe scumpii lor răposaţi Nicolae şi Ana să-i odihnească cu drepţii. — Pr. *George Raìn*.

Ştiinţa de carte în massele poporului se arată — cu cifre grăitoare — în Anuarul învăţământului primar, o lucrare de aproape 900 pagini tipărită anul acesta prin ministerul instrucţiunii. Deosebit interes, şi material de meditat pentru conducătorii şcoalei, trebue să prezinte situaţia neştiutorilor de carte. Anuarul ne spune că: în Basarabia sânt 59·3 la sută analfabeţi. în vechiul regat 39%; ear în Ardeal o situaţie, mai puţin tristă, cu 32·3 la sută analfabeţi. Terenul de muncă prin urmare este vast d'ajuns.

ŞTIRI LOCALE

Obişnuitele conferenţe publice, din sala prefecturii judeţene, se încep Duminecă, în 5 l. c., ora 6 seara. Conferenţiază vicepreşedintele Asociaţiunii, dl *Dr. Gh. Preda* despre: Lupta contra criminalităţii.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Nr. 9—10, pentru Septemvrie—Octomvrie 1933, a apărut cu următorul conţinut: Prof. Nicolae Colan: Alegerile episcopale. Ştefan Meteş: Lămuriri privitoare la revoluţia lui Horia. Dr. Nicolae Terchilă: Biserica protestantă în Germania lui Hitler. Diaconul Nicolae I. Popoviciu: Inceputurile nestorianismului. Dumitru Călugăr: Programa analitică a învăţământului religios: Materialul împărţit pe trimestre, luni, săptămâni şi ore. Prof. Florica Scriban, Arhimandritul P. Moruşca, T. Bodogae şi N. Colan: Mişcarea literară: De la dignité du christianisme et de l'indignité des chrétiens. Ortodoxia şi românismul în trecutul nostru. Esprit et liberté. Ich glaube. Der grosse Gott. Neculce: Cronică: † Iosif al Caransebeşului. Congresul „Astrei" la Braşov. N. C. şi T. B.: Note şi informaţii.

Carte vrednică de cetit. Despre cartea de curând apărută: *Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te*, revista bisericească delà Arad „Biserica şi Şcoala" face următoarea apreciere:

Dionisie Făgărăşanu, *Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te!* Indemnuri către tineretul de azi, volumul I. Carte de 108 pagini. Sibiu, 1933. Preţul 60 de lei.

Dionisie Făgărăşanu a fost profesor de religiune la liceul românesc din Braşov. A lăsat cele mai frumoase urme în sufletul şcolarilor săi. Bărbat de multă învăţătură, în felurite ramuri, a ştiut să facă ramura predată de el una din cele mai dulci şi mai vii pentru sufletul şcolarilor. Ei i-au păstrat bună amintire şi au simţit, în sufletele lor, urmele lăsate de el. Aceasta a băgat-o de seamă şi I. P. S. Mitropolit Nicolae, deaceea le-a dat în tipar acum, o parte din ele, însoţite de un cuvânt al său. Bucăţile, în adevăr, au toată mireazma unui suflet bogat în simţire şi plin de frumoase cugetări. Deaceea ele sânt potrivite pentru tot tineretul de azi şi pentru alţii.

La trecutul diecezei Caransebeşului, volumul I, de Dr. Ştefan Pop, Caransebeş, 1932, Tipografia diecezană. Un volum de 110 pagini. Preţul 20 lei. Despre Gramatica lui C. Loga, Buda, 1822, şi fragmente din viaţa şi faptele lui. Reproducere din Foaia Diecezană. Tip. şi editura Librăriei Diecezane din Caransebeş. — O broşură de 57 pag. Preţul 12 lei.

„Poporul Românesc". A apărut Nr. 17 cu numeroase articole şi sfaturi îndrumătoare, semnate de dnii: I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, I. Gr. Oprişan, G. Vagmistiu, Dr. C. Samson, Gh. O. Botez, ş. a. — Patru pagini cu ştiri felurite din ţară şi lumea întreagă, închee numărul. Ilustraţii istorice şi vederi. Se abonează cu 120 lei anual. — Redacţia şi administraţia: Gara Chitila, judeţul Ilofv. La cerere se trimite numere de probă.

De vânzare

în apropierea Şcoalei Speciale de Cavalerie din Sibiu un **loc de casă.** Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană

Publicaţiune

Conform hotărârei adunării generale din 2 Nov. 1933, acţionarii institutului de credit şi economii „Ajutorul" din Şeica-mare se concheamă la o adunare generală extraordinară ce se va ţinea la 26 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. în comuna Vale, pentru a delibera asupra următoarelor obiecte.

1. Cererea funcţionarului demisionat Ion Nistor pentru reintegrare.

2. Alegerea unui funcţionar şi cassier, precum şi stabilirea salarului lor.

3. Alegerea direcţiunii şi a comitetului de censori.

La adunare pot participa cu vot deliberativ numai acţionarii cari întrunesc condiţiile art. 17 din statute.

(31) 1—1 **Hanzu Ioan**
preşedintele adunării generale.

Ad. Nr. 182/1933. (59) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Fântâna** cu filia **Hoghiz,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1 Salarul dela stat
2. Taxele stolare, obişnuite în toate parohiile protopopiatului.
3 Birul preoţesc (20 l. cereale de fiecare fum de casă, din materă şi filie).
4. Sesiune parohială, 12 jugăre.
5 Case parohiale cu dependinţe.

Candidaţii, având înţâi aprobarea Preaven. Consiliu arhiep., îşi vor înainta cererea de concurs, însoţită de actele necesare, oficiului protopopesc Cohalm, rămânând să se prezinte în parohie pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Cohalm, 5 Octomvrie 1933.

Alexandru Brotea,
protopop.

Nr. 693 1933. (56) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Dupăpiatra—Valea-Porcurii,** din protopopiatul Zarand, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie
3. Jumătate zi de prestaţie de fiecare fum.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad

La cererea de concurs se va anexa şi încuviinţarea Preaven. Consiliu arhiep., că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de parohieni.

Brad, la 20 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Indreiu
protopop.

Un învăţăcel

se primeşte în Tipografia arhidiecezană din Sibiu. Să aibă 2 clase secundare absolvate şi să fie din familie bună.

Nr. 521/1933 (58) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Ciugud,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 15 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitete împreunate cu acest post sânt:

1. Locuinţă în natură.
2. Sesiune parohială în mărime de 19 1/2 jug. cad. şi folosinţa cimitirului.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţurea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 12 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

(30) 1—1

Publicaţiune

Epitropia bisericii ort. române din Guşteriţă dă pe cale de licitaţie, cu oferte verbale, punerea scocurilor la biserică. Licitaţia se va ţinea Duminecă în 12 Noemvrie la ora 2 p. m.

Guşteriţa, la 27 Octomvrie 1933.

Ioan Todea, paroh. **Gheorghe Gliga,** epitrop.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 277/1933 prot. (57) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Ţapu,** protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1 Salar dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială de 13 jug. arător.
4. Câte 1 ferd. cucuruz sfârmit şi o zi de lucru de fiecare familie
5. Stola obişnuită în tract.
6. 2 stânjini lemne de foc, aduse în curtea parohială.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzute cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Preaven. Cons. arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 5 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaş în înţelegere cu cons. parohial din Ţapu.

Ioan Crăciun
protopop.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosesce dela:
Alba-Iulia	5⁰⁰, 15⁰⁵	8³⁰, 17²⁰
Braşov, Făgăraş	5²⁰, 12⁵⁵, 19²⁰	11⁴⁴, 19¹⁵, 7⁵⁰
Cisnădie	8⁵⁰	12¹⁵
Copşa-mică	3⁰⁵, 9⁵⁰, 13³¹, 16⁵⁴, 23²²	4²², 7²⁷, 14¹⁵, 19⁰⁴, 0⁰⁴
Peatra-Olt, Buc.	4⁵⁵, 17⁵⁰	12⁰⁷ 21⁵⁵
Sighişoara Agn.	17⁴⁰	8⁰⁰

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 11 Noemvrie 1933 Nr. 72

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Congresul misionar dela Chişinău

Cum s'a mai remarcat, congresul misionar din anul acesta, ţinut la Chişinău în zilele de 29 Octomvrie—1 Noemvrie, s'a ridicat la un nivel neatins de cele anterioare, datorită referatelor temeinice prezentate cele mai multe de profesori universitari dela Bucureşti şi Chişinău, ca dnii Nichifor Crainic, Ioan Gh. Savin, P. Cuv. Arhim. Sriban, păr. Bulacu ş. a.

Problemele discutate au fost multe şi bine alese, iar moţiunea întocmită la sfârşit cuprinde o serie de 48 puncte, care mai de care mai important, constituind la un loc un fel de «magna charta» a dezideratelor şi îndatoririlor actuale ale bisericii ortodoxe române. Fiecare din aceste puncte a fost discutat la congres şi se mai poate discuta în adunările şi în presa noastră bisericească, pentru a le sublinia însemnătatea, a le desvolta aspectele şi a le zori realizarea printr'o mobilizare a întregei opinii publice bisericeşti.

Remarcăm punctul 1: «Să se creeze un corp de misionari bine pregătiţi». De sigur, e vorba de misionarii ceruţi de necesităţile interne, căci de cei pentru Rusia sovietică vorbeşte punctul 2. Iar necesităţile interne sunt: stăvilirea propagandei sectare şi buna direcţionare a mişcărilor religioase din sânul bisericii ortodoxe. Fără îndoială că toţi preoţii trebue să aibă prin firea oficiului lor şi pregătirea şi îndatorirea de misionari în cadrul parohiei lor. Misionarii speciali ar avea numai să-i îndrume mai de-aproape, să le indice metode mai potrivite cu timpul şi cu locul, să le dea un ajutor şi o pildă concretă vizitând mereu parohiile la rând şi rămânând 2—3 zile în fiecare pentru lucrarea misionară.

Ceeace nu precizează congresul dela Chişinău este dacă aceşti misionari vor avea să se pregătească într'un institut special, sau se vor specializa autodidact după terminarea studiilor generale teologice. Credem că ar fi bine să se întemeeze un astfel de institut în care să între absolvenţi anume aleşi ai şcolilor superioare teologice, ascultând cursuri şi făcând mai ales praxă pe teren cel puţin 1 an de zile. Zic anume aleşi, pentrucă tinerii trimişi acolo trebue să aibă duh de apostoli, talent deosebit de predicatori şi organizatori, spirit ingenios şi un fel plăcut de a se purta cu oamenii. Venirea unui predicator într'un sat să însemneze un real câştig şi pentru preot şi pentru popor. E necesar un astfel de institut, pentrucă în felul acesta mişcările de înviorare religioasă vor putea fi organizate în acelaş spirit, căci toţi misionarii vor avea idei unitare dobândite dela aceeaş şcoală. Institutul însuşi va fi centrul diriguitor al întregei mişcări misionare din ţară, formulând mereu în pas cu vremea, în baza observaţiilor şi lucrărilor pe teren, noile formule de propagandă religioasă.

Institutul acesta ar trebui să aibă la început cel puţin un profesor de sectologie aplicată, de pastorală aplicată, de mistică ortodoxă. Studiul din urmă este lucrul cel mai indispensabil astăzi, pentrucă valul mişcărilor religioase actuale are un caracter mistic, şi misticismului sectar dela toate răspântiile trebue să-i opui tot un misticism, dar ortodox; cu raţionalismul teologic sau cu moralismul burghez nu te poţi prezenta în faţa acestor oameni. Sunt acuzate continuu chiar mişcările pornite în sânul bisericii de un fel de fugă de taine, de preoţi, de tradiţie. Acuza ce li se aduce e totodată şi o autoînvinuire. Mişcările în cauză însetând după o trăire a lui Dumnezeu, împrumută teoria şi forma acestei trăiri de unde o văd aplicată. A cui e vina dacă noi nu ne silim să scoatem la lumină şi la viaţă vechea mistică ortodoxă care ştie în calea ei de purificare, de păcat (mistica predestinaţianistă protestanto-sectară nu ştie, şi de aci aroganţa individualistă a sectarilor), care mută centrul atenţiunii dela examinarea exterioară la cea interioară, care cunoaşte în calea spre purificare trebuinţa lacrimilor de smerenie, a tainelor, a ajutorului Maicii Domnului şi a sfinţilor?

Toate acestea pledează masiv pentru crearea cât mai grabnică a unui institut misionar pentru canalizarea şi unificarea misionarismului religios.

Să mai amintesc că în acest institut ar fi bine poate să intre ca studenţi, preoţi cu câţiva ani de activitate pastorală.

Un alt punct pe care îl subliniem în moţiunea congresului dela Chişinău, este al 6-lea. «Sfântul Sinod este rugat să urgenteze înfiinţarea unei asociaţii a intelectualilor ortodocşi din toată ţara, fixându-se o zi cât mai apropiată în care se vor pune în Bucureşti bazele acestei asociaţii». Prin acest punct soborul misionarilor din toată ţara aproabă ideea şi realitatea ardeleană a «Frăţiei Ortodoxe Române». De când tot strigăm noi din Ardeal fraţilor din toată ţara să-şi organizeze secţiunile F. O. R. Să sperăm că în sfârşit se va porni la faptă. Observăm numai că greşit se concepe modalitatea creerii. Nu Sfântul Sinod are să creeze, silnic, această asociaţie, ci înşişi mirenii din proprie iniţiativă. Dar ne întrebăm cum se vor putea îndemna aceşti mireni s'o creeze, când ziarele şi revistele bisericeşti şi atâţia din exponenţii clerului din vechiul regat sabotează legea bisericească din 1925, tocmai pentrucă nu le convine colaborarea mirenilor la conducerea treburilor bisericeşti. E foarte firesc ca mirenii din vechiul regat sau să se lase îndoctrinaţi de clericii cari se presupune că ştiu spiritul bisericii ortodoxe, sau să se desguste de-a da un ajutor bisericii printr'o astfel de asociaţie, când văd tendinţa de-a-i ţinea la distanţă de chestiunile bisericeşti. Atitudinea presei bisericeşti din vechiul regat contra legii bisericeşti face aproape imposibilă constituirea acestei asociaţii. Să interpretăm inserarea articolului 6 în moţiunea dela Chişinău, ca o temperare a opoziţiei contra legii? Se va vedea în viitor.

Mai remarcăm articolul 19: «*Să se dea drept cât mai extins bisericii de-a exercita controlul asupra şcoalelor teologice de toate gradele, pentru a se atinge şi pe această cale scopul misionar. Numirea profesorilor se va face cu consimţământul ierarhului respectiv*». De când strigăm noi acest deziderat? Până acuma fraţii din vechiul regat nici n'au voit să ştie de aşa ceva. Iată că acum cer înşişi acelaş lucru. Slavă ţie Doamne, că ne-ai unit şi pe această chestiune!

Dar desideratul acesta trebue formulat mai precis în sensul ca biserica să aibă *integral* sub conducerea sa şcolile teologice.

Ce poate fi mai firesc şi mai necesar ca legătura între biserică şi şcoala care-i dă slujitorii? De unde ai altfel garanţia că şcoala aceea va urma în preocupările ei preocupările din fiecare moment ale bisericii? Doar se şi afirmă că şcoala teologică — în speţă facultatea, şi numai facultăţi se zice că trebue să existe — are misiunea să facă ştiinţă pentru ştiinţă şi nu să se lase influinţată de preocupări neştiinţifice. Să se studieze cu pasiunea pură a curiozităţii ştiinţifice înrudirea dintre verbele semite şi influinţa stilului armean asupra celui bizantin. Să ne punem numai întrebarea: Există vre-un fiu devotat al bisericii care să se poată desinteresa de problemele şi grijile cari frământă viaţa bisericii din fiecare moment, de luptele mereu altele cari trebuesc date împotriva atâtor duşmani ai ei, şi să se închidă în turnul său făcând ştiinţă din pură curiozitate? Nu va vibra sufletul fiecărui profesor de durerile şi bucuriile bisericii şi nu se va strădui, pe lângă toată temeinicia ştiinţifică a cursurilor sale să stoarcă pentru studenţii săi din tot ce le propune maximum de îndemn şi de sfat pentru slujba lor în folosul bisericii? Nu e, în ultima analiză, biserica, binele ei, centrul preocupării întregei activităţi şcolare? Dar chiar dacă un profesor n'ar simţi îndatorirea lăuntrică să facă aplicabilă la timpul nostru ştiinţa sa, îl sileşte oare biserica s'o facă? Aşa că liber e să fie numai

FOIŞOARA

Mici studii istorice

Ortodocşii Sibiului în anul 1846/7

Cetind — pentru alte scopuri — şematismul bisericii ortodoxe, publicat (oficial) la anul 1846/7 de Aloysius Reesch de Lewald (Budae), mi-a părut că sibienilor nu le va fi nedorit lucru, să afle cevà despre starea bisericii lor, în acel an. —

*

Erau 2 *tractus*.

I. *Tractul întâi* aveà protopop pe Ioan Moga. Comunele bisericeşti erau 13.

1. *Sibiu* [suburbiu].
Preoţii: Ioan Panovici, Petru Bădilă.
Capelan: George Bobeş.
Capi de familie: 407.
Filie: Turnişorul; cu 57 capi de familie.
2. *Galeş*.
Pr. Dumitru Iosof. [Un post erà vacant].
C. de f. 266.
3. *Cristian*.
Pr. Clemente Popovici.
Filie: Rusciori.
C. 118 şi 22.
4. *Gurarâului*.
Pr. Petru Hanzu, Ioan Arsenie, I. Damian.
C. 551.
5. *Cacova*.
Pr. Toma Popovici, Ioan Bârsan.
C. 380.
6. *Poplaca*.
Pr. Radu Neagu, Stan Iancu, Petru Bădilă.
C. 421.
7. *Jina*.
Pr. Constantin Sava, Dumitru Sava.
C. 326.
8. *Sălişte*.
Pr. Nicolae Moga, Daniil Marcu, Dumitru Răcuciu, Dumitru Borcia, Daniil Neamţu.
Capelan: Ioan Predovici.
Filie: Omlaşul.
C. 1264 şi 55.
9. *Săcel*.
Pr. Nicolae Macrea, Matei Platoş.
C. 250.
10. *Sibiel*.
Pr. Ioan Andrei, Oprea Cornea.
C. 478.
11. *Tilişca*.
Pr. Nicolae Micloş, Daniil Micloş, Petru lua, Dumitru Micloş.
C. 694.
12. *Valea*.
Pr. Petru Oancea, Nicolae Becu.
C. 334.
13. *Compania grecilor sibieni*.
Pr. Arhimandritul Meletie.
C. 15.
In sumă:
Patres familias: 5638.
Parohi: 31.
Capelani: 2.

*

II. *Tractul al doilea* aveà protopop pe Mose Fulea.

1. *Boiţa*.
Pr. Ioan Popovici, Marcu Katona, Ioan Roriu.
C. 424.
2. *Bungard*.
Pr. George Vlad.
Capelan: Teodor Neacşu.
Filie: Guşteriţa.
C. 136 şi 68.
3. *Vurpăr*.
Pr. Stan Olariu.
Filie: Ţapu.
C. 100.
4. *Sadu*.
Pr. Ştefan Ştefanovici, Dumitru Popovici, Nicolae Savovici.
Filie: Cisnădia.
C. 347 şi 32.
5. *Feldioara*.*
Pr. Dionisie Avram, Nicolae Stanciu.
C. 288.
6. *Avrig*.
Pr. Vasile Maxim, Simion Guţu. [Un post era vacant].
C. 559.
7. *Şura-mare*.
Pr. Ştefan Opriş.
Filie: Hamba.
C. 130 şi 12.
8. *Colun*.
Pr. George Popovici.
C. 222.
9. *Cornăţel*.
Pr. Ilie Neamţu.
C. 91.
10. *Crif*.**
Pr. David Berepchi.
Filie: Arcalia; Meşindorf.***
C. 43, 28 şi 49.

* In original: Földvár.
** In original Kreuz.
*** In original Kolossdorf şi Messendorf.

ştiinţific. Ce libertate mai vrea? Poate că se gândeşte, că în ştiinţificitatea sa va ajunge la rezultate contrare bisericii ortodoxe şi neatârnând şcoala de biserică le poate propoveduì în voie? La aşa ceva nu se poate gândi nici un profesor de teologie ortodoxă. Prin urmare, ortodoxă trebue să-i rămână învăţătura lui totdeauna. Ştiinţificitatea lui, atâta vreme cât nu se va poticnì de ortodoxia bisericii liberă e să se manifeste întreagă. Iar dacă ar ajunge să se convingă că ortodoxia nu mai poate fi apărată ştiinţific, că nu mai corăspunde adevărului, n'ar putea să mai rămână profesor de teologie ortodoxă nici la o şcoală care nu e atârnătoare de biserică, dar îi pregăteşte preoţi. O ştiinţificitate care să fie eventual şi o neacceptare a ortodoxiei, să lăsăm s'o exercite un neortodox La ortodox, în ultima analiză, tot de convingere e vorba.

Aşa că din partea ştiinţificităţii nu e nici un obstacol ca biserica să aibă toată conducerea şcolii. Iar motive pozitive, din alte puncte de vedere, sunt o sumedenie.

Despre ele am scris cu altă ocazie. Şi desigur le apreciază toată preoţimea misionară, împreună cu ierarhii şi profesorii de teologie cari au luat parte la Chişinău. **Dr. D. Stăniloae.**

Zile de sărbătoare la Cluj

— Festivităţile. — Adunarea eparhială. — Sfinţirea Catedralei, de faţă fiind Majestatea Sa Regele, A. S. Regală Principele Nicolae şi Marele Voevod Mihai. — Congresul „F. O. R.“-ului. — Congresul Asociaţiei „Andrei Şaguna“. —

Ortodoxia din Ardeal, prin înţeleaptă şi stăruitoare muncă, a realizat, în capitala ardeleană, în cetatea Clujului, succese şi biruinţe vrednice de străbuna credinţă şi de jertfelnicii ei credincioşi.

Catedrala ortodoxă română, noua şi splendida ctitorie, se prezintă ca una din monumentalele opere ale ţării şi în acelaş timp ca o strălucită dovadă a trăiniciei noastre de *neam* şi *lege* dreptmăritoare.

Existenţa noastră *naţională*, prin aşezământul sfânt al *bisericii*, se afirmă din nou, când în centrul capitalei ardelene vedem înfiptă *„cea mai trainică şi mai sfântă chezăşie a libertăţii şi unităţii naţionale-politice: catedrala ortodoxă română“*, — o constată unul dintre cei mai de seamă istorici ai românilor. Acelaş istoric mărturiseşte, că:

„Trăinicia nouilor ziduri, în sensul unor tradiţii populare, o garantează jertfa clădirii. Pentru catedrala ortodoxă din Cluj această jertfă e nespus de mare, fiind oferită de către toţi ceice au luptat şi s'au jertfit de-alungul veacurilor pentru apărarea gliei şi a credinţei străbune. Pe oasele eroilor şi mucenicilor sacrificaţi în luptele desrobirii noastre sânt aşezate, ca pe nişte moaşte sfinte, pietrile unghiulare şi temeliile acestei sfinte Catedrale. Din sufletul lor, gata de orce sacrificiu pentru neam şi lege, va răsări şi se va înviora necontenit râvna tuturor slujitorilor ei, spre căile Domnului“.

Zece ani au trecut, decând Suveranul nostru, — pe atunci A. S. Regală Principele moştenitor, — a aşezat peatra fundamentală a sfântului locaş; ear acum M. S. Regele Carol II a aşezat în sfântul altar actul comemorativ, spre veşnică amintire a măreţei serbări de sfinţire a catedralei clujene.

*

Din momentele de căpetenie ale celor petrecute la Cluj, în zilele de 4—6 Noemvrie 1933, redăm următoarele:

Adunarea eparhială, în biserica Sf. Nicolae, s'a ţinut Sâmbătă d. c., în 5 l. c., sub preşedinţia P. S. Sale Episcopului *Nicolae* al Clujului, de faţă fiind, afară de membrii adunării: I. P. S. Sa Patriarhul *Miron*, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, P. S. Sa Episcopul Nichita al Argeşului, P. S. Sa Ioan Stroia Episcopul armatei.

Intr'o atmosferă sărbătorească, P. S. S. Episcopul a rosit următoarele cuvinte de deschidere:

Cu sufletul plin de nemărginită bucurie cerească deschid astăzi adunarea festivă extraordinară a eparhiei noastre.

Era prea firesc ca acest eveniment istoric, al sfinţirii catedralei din Cluj, să fie sărbătorit înaintea tuturora de către înşişi reprezentanţii clerului şi poporului acelei eparhii.

Minunea ce străluceşte astăzi în faţa ochilor noştri înfăţişează aici, în capitala de dincoace de Carpaţi, un simbol sfânt şi scump nouă tuturor, simbolul dreptăţii dumnezeeşti adusă Ardealului, prin jertfa patriei mame în ziua de 15 August 1916.

Impărtăşindu-vă tuturor binecuvântarea mea arhierească, mă îndrept către părintele luminilor rugându-l: «Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta ta şi o desăvârşeşte pe ea. Amin!

I. P. S. Sa Patriarhul *Miron*, luând cuvântul, a arătat în cuvinte frumoase lupta pe care a dus-o, împreună P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului pentru apărarea bisericii române, pe vremurile de urie. Cât au fost de grele timpurile, totuşi exista o mare nădejde în viitor, căci poporul era devotat şi credincios, iar preoţii demni şi cu frica lui Dumnezeu.

In cuvântarea Sa, I. P. S. *Nicolae* al Ardealului constată că monumentala catedrală ortodoxă din Cluj este un simbol al biruinţii neamului românesc: poporul care-şi prăznueşte biruinţa definitivă zidind sfinte biserici.

Au mai vorbit dl *Al. Lapedatu* zicând: Mâne, Duminecă, porţile catedralei noastre se vor deschide, rugăciunile credincioşilor se vor înălţa în faţa sfântului altar, iar glasul clopotelor armonioase vor duce prin văzduh ecoul acestor rugăciuni, binecuvântând pe cei cari, cu jertfa vieţii lor, au făcut cu putinţă reînvierea străvechei ctitorii a Vadului în Ardealul liberat şi unit cu patria-mamă.

Dl *I. Lupaş* a propus ca în procesul verbal de şedinţă să se înscrie cuvinte omagiale pentru toţi aceia cari au contribuit la ridicarea catedralei.

*

In ziua de Duminecă, 5 l. c., oraşul era în mare sărbătoare, la care veniseră participanţi din întreagă ţara în număr imens, cum nu s'a mai văzut de multă vreme.

Urale nesfârşite au întâmpinat sosirea cortegiului regal în faţa catedralei. I. P. S. Sa Patriarhul Miron şi P. S. Sa Episcopul Nicolae au ieşit înaintea Suveranului, cu crucea şi evanghelia. M. S. Regele, A. S. Principele Nicolae şi Marele Voevod Mihai au sărutat sfânta cruce.

Serviciul religios, pentru sfinţirea apei, — a fost oficiat de un sobor de preoţi, în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul Miron, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, PP. SS. LL. Episcopii Nicolae al Clujului, Grigorie al Aradului, Nichita al Argeşului, Ioan Stroia al armatei, Vasile de Răşinari şi Andrei Crişanul.

După sfinţirea apei, în sunetele armonioase ale clopotelor, un cortegiu impunător, din care făceau parte membrii Familiei Regale, au înconjurat biserica, făcându-se sfinţirea ei.

Un minunat cor, compus din 200 persoane, condus de maestrul Bena, a dat răspunsurile în cursul serviciului religios.

Cuvânt impresionant a rostit P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului, aducând expresiunea de recunoştinţă şi mulţumire netrecătoare Celui Atotputernic şi mulţumind, în numele credincioşilor, primului Rege ortodox al patriei noastre, iubitului Suveran, care a pus înainte cu zece ani peatra fundamentală a zidirii, ear astăzi este prezent la marea festivitate a târnosirii.

„Fie ca la umbra acestui altar — sfârşeşte cuvântul Arhiereului, — şi sub bolta ocrotitoare a acestei sfinte catedrale ortodoxe, toţi urmaşii mei din veac în veac în deplina dragoste frăţească şi contopire sufletească să-şi poată înălţa gândul neprihănit spre rugăciune continuă, care să se înalţe spre cer ca fumul jertfei lui Abel, pentru consolidarea statului român, întregit, pentru progresul sfintei noastre biserici şi pentru slava Domnului care cu adevărat a făcut mila sa cu noi, aici în fosta cetate a îngrădirei, transformată în o frumoasă cetate a libertăţii, a credinţei, ştiinţei şi culturei româneşti.

Binecuvântat să fie în veci numele Domnului. Amin“.

*

In istorica sală, unde în 1848 s'a proclamat unirea Ardealului cu Ungaria (împotriva voinţei românilor), şi unde s'a judecat mai târziu şi procesul Memorandului, primăria Clujului a oferit în cinstea Suveranului un banchet, la care au fost invitaţi vreo trei sute de oaspeţi. Au cuvântat: la acest prilej, primarul oraşului, dl Dr. V. Deleu, prim-ministrul Vaida-Voevod, P. S. Sa Episcopul Nicolae.

M. Sa Regele a răspuns următoarele:

Domnule Primar,
Prea Sfinţia Voastră,
Domnule Prim Ministru,

Nu puteam să nu fiu de faţă la serbarea de astăzi, pentru două mari cauze: întâi, pentru frumoasa şi duioasa amintire ce Mi-a lăsat-o serbarea punerii pietrei fundamentale a acestei biserici, şi pe urmă, ca Suveran al acestei ţări, trebuia să fiu astăzi aici, când se pecetlueşte definitiv, prin credinţa strămoşească, piatra de hotar a ţării noastre. (Apluaze puternice, urale).

Toţi aceia cari sântem astăzi de faţă formăm o generaţie fericită, căci în timpul vieţii noastre s'a îndeplinit un vis din moşi-strămoşi, un vis pornit din timpul lui Ştefan cel Mare şi al lui Petru Rareş, vis care a legănat copiii Ardealului timp de veacuri şi care nouă ni-a fost hărăzit de cel Atotputernic de a-l putea îndeplini. (Aplauze puternice).

Sărbătoarea de astăzi, a târnosirii Catedralei din Cluj, nu putea să fie completă fără o manifestare în această sală, în această sală care în decursul istoriei Ardealului a însemnat aşa de mult, — zile triste, dar în acelaş timp şi zile de îmbărbătare.

Lăsând la o parte evenimentele dela 1848 şi oprindu-ne asupra faimosului proces al memorandului, nu vreau să mă uit la condamnare şi la lucruri de acest soi, dar vreau să mă gândesc cu adâncă evlavie la aceia cari au afirmat tare şi puternic, în faţa unui stăpân puternic, adevărata fiinţă a neamului lor. (Aplauze furtunoase, urale). Se cuvine dar ca, în această zi, în care am chemat harul Celui Atotputernic ca să sfinţească definitiv stăpânirea românească pe acest pământ, să ne gândim cu evlavie, recunoştinţă şi dragoste, la acei cari au suferit în acele zile şi cari astăzi nu se mai găsesc printre noi.

Fie ca nouă, generaţiei de astăzi şi generaţiei de mâine, exemplul lor să stea veşnic viu înaintea ochilor, iar patriotismul şi credinţa de care ei au dat atunci pildă, să ne fie de a pururi o îmbărbătare şi o întărire a sufletului şi a întregei noastre fiinţe!

Sânt mulţumit că am putut să fiu astăzi aci, să văd această sărbătoare — şi ţin să aduc viile Mele mulţumiri, atât P. S. S. episcopului, cât şi tuturor acelor cari au contribuit la ridicarea acestui sfânt locaş.

Orice faptă mare este pusă pe temelia unei credinţe, oricare ar fi acea credinţă; noi am pus-o pe credinţa care este a majorităţii poporului nostru. Dar să creadă şi acei cari sânt de altă credinţă decât a majorităţii, că orice credinţă pentru sufletul Meu, este tot credinţă. Şi, cum cred că numai prin credinţă se poate obţine ceva, sânt cel dintâi gata să respect credinţa oricui, atâta timp cât această credinţă se uneşte cu a noastră, în acelaş scop de mărire şi întărire a patriei. (Aplauze puternice, ovaţiuni furtunoase).

Având în suflet şi în minte exemplul celor de eri, având în suflet năzuinţă spre progres şi spre mai bine, ridic paharul Meu, întâi în sănătatea Ardealului, şi pe urmă în sănătatea întregului popor român, ori unde ar fi şi de orice credinţă ar fi. (Ovaţiuni entuziaste, aplauze şi urale prelungite).

Congresele religioase

Luni, înainte şi după amiază, s'a ţinut congresul: *Asociaţiei «Andrei Şaguna»* şi al *«Frăţiei Ortodoxe Române»*.

A participat, la aceste congrese, o seamă de înalţi ierarhi ai bisericii noastre, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului şi mai mulţi fruntaşi ai vieţii publice şi culturale, printre cari dnii foşti miniştri Octavian Goga, Alex. Lapedatu, profesorul Sextil Puşcariu şi prof. Nichifor Crainic, directorul ziarului „Calendarul“.

Dar nici massa intelectualilor din capitala Ardealului, profesori, medici, advocaţi, ingineri, n'a lipsit dela cele două manifestări, menite a da un nou impuls vieţii spirituale-religioase şi ortodoxismului de dincoace de Carpaţi.

Inainte de începerea lucrărilor celor două adunări, la noua catedrală s'a oficiat o liturghie solemnă de către P. S. Sa arhiereul vicar Vasile dela Sibiu şi un sobor de preoţi.

La sfârşitul liturghiei a vorbit părintele Sebastian Stanca, iar pe urmă acelaş sobor de preoţi, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a oficiat un parastas pentru pomenirea memoriei mitropolitului martir Sava Brancovici.

Dl profesor *Ioan Sandu*, directorul şcoalei normale din Sibiu, într'o frumoasă cuvântare, a descris viaţa şi activitatea fecundă a marelui arhiereu, stăruind asupra martirajului îndurat de el pentru apărarea drepturilor bisericii strămoşeşti.

In faţa tuturor celor prezenţi în incinta catedralei, dl profesor universitar *Sextil Puşcariu*, a deschis, printr'un substanţial discurs, adunarea extraordinară a „Frăţiei Ortodoxe Române“ al cărui preşedinte este.

---

11. *Mohu.*
Pr. Ioan Branea.
Filie: Şelimberul.
C. 200 şi 37.

12. *Porceşti.*
Pr. Toma Filip, Vasile Simeon.
C. 335.

13. *Răşinar.*
Pr. Petru Brote, Daniil Popovici, Ioan Droc, Sava Popovici, Ioan Bratu.
C. 1075.

14. *Rucăr.*
Pr. Moise Baltea, George Baltea.
C. 258.

15. *Sebeşul de jos.*
Pr. Bucur Bucurenciu, Adam Tanase.
C. 287.

16. *Sebeşul de sus.*
Pr. Matei Florea, Ioan Mondoc.
C. 342.

17. *Slimnic.*
Pr. Vasile Hociotă, Ilie Henteş.
Capelan: Dumitru Şerbu.
Filie: Ruşii.
C. 325 şi 113.

18. *Săcădate.*
Pr. Ioan Bucur.
Capelan: Ioan Vasilie.
Filii: Bradu, Roşia, Daia.
C. 250, 50, 60 şi 11.

19. *Tălmăcel.*
Pr. Ioan Oancea, Ioan Săcărea, Sinion Săcărea.
Filie: Tălmaciul.
C. 350 şi 31. —

In sumă:
Capi de familie: 6345,
Parohi 38.
Capelani 3.

*

Capi de familie erau, aşadar, în rotopapiatele Sibiului: 5638+6345=1198.

Dac'am înmulţi numai cu 6, (suete de-o familie) am obţine cifra **71.898** suflete, îngrijite de 78 feţe bisericeşti.

Tabloul Ardealului propriu (fără Bnat *etc.)* este socotit cu 116.526 de *pares familias*, 814 preoţi şi 159 capelani (=973 feţe bisericeşti). Dacă păstrăm cifra medie de 6 suflete, obţinem pentru tot Ardealul suflete 699.156.

In comparaţie cu tot Ardealul, Sibiul aveà, deci, a 12½-a parte din preoţi ortodocşi. Ca populaţie ortodoxă erà mai mult de 9½; aproape a 10-a parte.

Ortodoxia sibiană erà, deci, dstul de *tare*. **G. Bogdan-Duică.**

Precizând din nou scopul urmărit de această asociaţie a mirenilor din mitropolia Ardealului, dsa a subliniat vicisitudinile prin care societatea românească şi omenirea în general, trece, accentuând asupra imperioasei necesităţi de eliberare a sufletului de materia ce l-a subjugat.

Impărtăşind pe cei de faţă de binecuvântarea arhierească, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a asigurat pe conducătorii „F. O. R." de întreaga solicitudine a ierarhilor bisericei, mulţumindu-le pentru grija şi interesul ce manifestă pentru legea creştină şi credinţa strămbună.

După ce rosteşte o scurtă cuvântare dl profesor Dr. Ion Mateiu, secretarul general al Asociaţiei „Frăţia Ortodoxă", citeşte moţiunea, care este adoptată de adunare cu lungi şi însufleţite aplause.

In moţiunea sa, conducerea FOR-ului face o mărturisire solemnă despre credinţa faţă de biserica ortodoxă „ţinând toate câte această sfântă biserică le ţine şi propovăduieşte din porunca dumnezeescului întemeietor".

«*Amintindu-ne cu recunoştinţă de serviciile neperitoare pe cari biserica le-a adus în toate timpurile vieţii noastre creştine şi naţionale* — continuă mai departe moţiunea — *înţelegem să vedem în ea suprema instituţie sufletească a statului şi neamului românesc. Drept aceea, vrem să o ştim aşezată, pentru totdeauna, în centrul preocupărilor personale şi obşteşti, apropiindu-ne cu iubire de altarele ei, servind cu bucurie idealurile ei şi apărând cu bărbăţie existenţa ei*».

La amiază, s'a ţinut la reşedinţa episcopală recepţia, în cadrele căreia s'au exprimat călduroase omagii P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan, pentru rodnica sa activitate bisericească.

F. O. R. — prin preşedintele său, dl profesor Sextil Puşcariu, a elogiat opera înfăptuită de bătrânul ierarh, oferindu-i acestuia, în semn de recunoştinţă şi veneraţie, o frumoasă diplomă omagială.

Profund emoţionat a răspuns P. S. Sa Nicolae, mulţumind pentru dragostea cu care este înconjurat.

Au vorbit apoi pe urmă părintele G. Ciuhandu în numele Asociaţiei „Andrei Şaguna" a clerului ortodox şi părintele Partenie din partea Asociaţiei clerului ortodox din Bucureşti.

Părintele protopop Dr. D. Borcea, din Sălişte, a înmânat sărbătoritului ierarh, o hotărâre a consiliului comunal, conform căreia strada Şcoalei, din acea localitate, se va numi de azi înainte, strada Episcopul Nicolae Ivan.

După ce a răspuns tuturor, înaltul ierarh a mulţumit, la rându-i, dlui Octavian Goga, pentru sprijinul dat la obţinerea locului pe care s'a ridicat catedrala, şi dlui Alex. Lapedatu, pentru numeroasele şi însemnatele ajutoare acordate pe seama măreţului aşezământ.

Cei doi miniştri şi sprijinitori ai bisericei, în cuvântările scurte pe cari le-au rostit, au accentuat importanţa bisericei, subliniind meritele neperitoare ale Episcopului Nicolae. —

In sala festivă a prefecturei judeţului, părintele *G. Ciuhandu*, a deschis la ora 3½, congresul anual al Asociaţiei „A. Şaguna" a clerului ortodox din Ardeal.

Erau prezenţi: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, PP. SS. LL. Episcopii Nicolae al Clujului, Nichita al Argeşului, Grigorie al Aradului, dl profesor Nichifor Crainic, directorul „Calendarului" şi peste 200 de preoţi din toate părţile Ardealului.

După preşedintele adunării, a vorbit I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* spunând că ortodoxia este o condiţie de viaţă a poporului şi statului românesc.

P. S. Sa Episcopul *Grigorie* şi-a manifestat bucuria pentru deplina armonie ce există între preoţime şi ierarhii săi, subliniind rezultatele frumoase ce decurg din această armonioasă colaborare.

Dl Octavian *Goga*, într'un magistral discurs, a scos în evidenţă rolul bisericii, despre care a spus că e cetatea de unde pornesc criteriile de existenţă ale neamului nostru. Pentru acest motiv preoţimea trebue să lucreze încontinuu la sporirea prestigiului acesteia şi la răspândirea credinţei în toate straturile societăţii româneşti.

Dl Sextil *Puşcariu* a vorbit apoi despre îndatoririle preoţilor şi a mirenilor pentru asigurarea drepturilor ce se cuvin bisericii ortodoxe în cadrul statului român.

Apoi a luat cuvântul dl profesor Nichifor *Crainic* care a arătat, cu elan, rolul bisericii în viaţa de astăzi a neamului şi a statului român.

După ce mai vorbeşte păr. Partenie în numele Asoc. generale a clerului ortodox român, se trece la ordinea de zi a congresului, părintele Dr. Sebastian Stanca, consilier eparhial, prezentând un detaliat raport prin care se cere *reînfiinţarea episcopiei ortodoxe a Maramureşului.*

P. S. Sa Episcopul *Nicolae* declară în faţa adunării că episcopiile de Cluj şi Oradea, vor sprijini din toate puterile traducerea în fapt a acestui înalt desiderat al ortodoximei din provincia descălicătorului de ţară Dragoş Vodă.

Timpul înaintat a determinat amânarea desbaterei celorlalte puncte din ordinea de zi a congresului.

S'a citit de către dl N. Colan, secretarul Asociaţiei, darea de seamă anuală, care a fost aprobată, iar congresiştii, în unanimitate, au reînoit încă pe un an mandatul actualului comitet al Asociaţiei.

La sfârşit păr. V. Nistor, a dat citire moţiunei, ce a fot votată şi în sensul căreia se cere:

1. Achitarea salariilor preoţeşti restante;

2. Desfiinţarea curbelor de sacrificiu, reînfiinţarea posturilor eclesiastice desfiinţate sub trecuta guvernare;

3. Ajutorarea bisericii ortodoxe-române după o proporţie dreaptă, în raport cu numărul sufletelor.

Adunarea a primit deasemenea moţiunea prezentată de păr. Dr. Stanca, în legătură cu status-ul catolic ardelean, şi prin care se cere categoric înlăturarea nedreptăţilor săvârşite de această instituţie, apoi imediata denunţare a concordatului cu Vaticanul şi lămurirea opiniei publice asupra acestor importante probleme.

*

Marile festivităţi ale Catedralei din Cluj s'au terminat Luni seara cu reprezentarea în teatrul naţional a piesei *Cerurile spun*, mister religios de *Victor Papilian*, profesor la facultatea de medicină din Cluj. Lucrarea aceasta, o reuşită apologie a ortodoxiei, a fost primită de numerosul public cu cea mai mare însufleţire.

*

Ast fel s'a preaslăvit, în metropola Ardealului, biruinţa temeinică şi durabilă a ortodoxismului românesc, condiţia de existenţă a neamului nostru.

Clipele sfinte ale târnosirii catedralei, din reînviata ctitorie a Marelui Ştefan Vodă, rămân pe veci în amintirea clerului şi poporului care le-a trăit.

Sibiul

Centrul Mitropoliei Ardelene are în conştiinţa poporului nostru un cult deosebit. Este impresionantă cinstea şi atmosfera de taină şi evlavie, cu care acest popor învălue oraşul, spre care îşi îndreaptă el toate dorinţele şi nădejdile lui sufleteşti.

De fapt, în trecut ca şi astăzi, Sibiul reprezintă un oraş cu nimb de sfinţenie, o înălţime de unde a pornit acţiunea de mântuire naţională, prin biserică. Sibiul a adunat şi adăpostit o serie întreagă de bărbaţi aleşi din sânul poporului, pe care apoi, după plinirea vremii, i-a împrăştiat prin centrele orăşeneşti mai ales ale Ardealului, ca să frământe şi să fermenteze aluatul sufletesc al neamului românesc şi mai ales să privegheze ca după **unda s'a limpezit, drojdiile să se aşeze la fund.**

Aceşti bărbaţi, crescuţi în spiritul aşezămintelor şaguniene, ni-au dat în 1925 Legea de Organizare Bisericiască, iar în 1933 F. O. R.-ul. Tot din Sibiu a pornit înainte cu zece ani mişcarea religioasă „Oastea Domnului", care-i cea mai activă şi mai numeroasă societate din toată ţara românească.

Atât dacă a produs Sibiul, e mult. Foarte mult. **Golul** *pe care l-a umplut acest oraş de reşedinţă mitropolitană în viaţa sufletească a neamului nostru, este de cea mai mare importanţă în progresul cultural şi moral al fiilor bisericii noastre părinteşti.*

Nici un oraş din ţara întregită nu se poate mândri cu realizări atât de frumoase, pentru că nici unul nu a iniţiat mişcări şi lucrări atât de nobile, care să purifice şi să perfecţioneze sufletul naţiei şi al păturii sale conducătoare.

Arhipăstorul care a prezidat şi a pornit această undă de înviorare în biserică, poate să simtă un sentiment de legitimă mulţumire, mai ales când vede că idealul pe care îl iubeşte atât de mult, poate îmbrăca haina realităţii. Nu mai puţin pot fi mulţumiţi păstoriţii I. P. Sfinţitului Mitropolit dela Sibiu, când pot constata a nu şti câta oară că peste vâltoarea vremii veghează **omul,** *care stăpâneşte capriciile furtunii. Alegerea dela Caransebeş, semnificativă şi mult grăitoare, dovedeşte odată mai mult, că o biserică, pentru ca să triumfe, trebue* **să fie condusă cu hotărâre şi cu energie.** *Iată un exemplu edificator, pe care tot Sibiul ni l-a dat, — recte Arhipăstorul.*

Şi, cu aceasta faima cetăţii lui Şaguna creşte, creşte şi intră tot mai adânc în conştiinţa poporului dreptcredincios, ca faima unei cetăţi a lui Dumnezeu.

Aşa *îi şade bine unui centru mitropolitan, şi mai ales aşa înţelegem menirea unei metropole a ortodoxiei.*

Cronicarul.

După 25 de ani

Intelectualitatea din oraşul şi judeţul Sibiu a sărbătorit Mercuri seara, 8 Nov, pe dl profesor Ioan Lupaş, cu prilejul a 25 de ani dela ieşirea din temniţa din Seghedin. Sărbătorirea a luat proporţiile unui mare eveniment naţional. La ora 6 d. a. dl prof. Ioan Lupaş şi-a desvoltat în cadrele „Astrei" frumoasa conferinţă despre Miron Costin, în faţa unui public extrem de numeros. Corul Şcoalei Normale a executat la începutul şi la sfârşitul conferinţei câteva din cântările cari însufleţeau trecutele lupte ale românilor ardeleni.

La ora 8 seara a avut loc banchetul în sala cea mare a Restaurantului Bulevard. Toată sala a fost ocupată de cei vre-o 150 participanţi. La toasturi au adus omagii sărbătoritului: *P. S. Sa arhiereul V. Stan,* **în numele bisericii,** *Dr. Gh. Preda,* **în numele „Astrei", dl colonel** *Oleniceanu,* **în numele armatei, dna** *Tordăşanu,* **în numele femeilor ortodoxe, domnul rector** *Colan,* **în numele Academiei teologice, dl prof.** *Popa,* **în numele „Asociaţiei profesorilor secundari din Sibiu", dl** *Popescu,* **în numele martirilor de sub stăpânirea ungurească, dl** *Bărbat,* **în numele colegilor de şcoală ai sărbătoritului, dl** *Muntean,* **în numele presei, dl** *D. Lăpădat,* **în numele Săliştenilor.**

Tuturor li-a răspuns în cuvinte emoţionante sărbătoritul, evocând pagini preţioase din strădaniile şi suferinţele Domniei Sale. Intre altele a povestit adevăratul motiv pentru care a fost închis la Seghedin, care nu e nicidecum articolul „Toate plugurile umblă", ci un răspuns pe care l-a dat istoricului ungur Iancso Benedek, la batjocurile cu cari acela gratifica neamul românesc în fiecare număr de Duminecă al cotidianului budapestan „Pesti Hirlap". Fiindcă Iancsó Benedek se folosea în acţiunea lui de ponegrire de toate expresiile defavorabile românilor câte se găsesc la diferiţi scriitori în diferite timpuri, tânărul profesor Ioan Lupaş i-a dat un răspuns de aceeaş natură adunând într'o broşură („Paralèle istorice", în ungureşte) expresiile defavorabile ungurilor din diferiţi istorici începând cu cei bizantini şi până în timpurile mai noui. Iancsó Benedek, fiind şi înalt funcţionar în ministerul de interne unde avea rolul de-a cenzura publicaţiile, a căutat să se răzbune indirect, legându-se de articolul „Toate plugurile umblă"..., unul din articolele cele mai moderate ale profesorului Ioan Lupaş.

Preţioase au fost şi informaţiile date de sărbătorit despre atmosfera temniţii din Seghedin, unde a găsit o aşa de mare societate de români, încât limba curentă a temniţii era cea românească.

Seara a fost petrecută într'o atmosferă elevată de mari şi curate sentimente naţionale.

Probleme, fapte, comentarii

Pagini de recunoştinţă se cuprind în **Albumul comemorativ,** de aleasă formă, închinat Mitropolitului *Andrei Şaguna* în anul, când s'au împlinit 60 de ani dela moartea Sa.

Cartea, purtând titlul *Pomenirea Mitropolitului Andrei Şaguna,* este o îngrijită ediţie a Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu.

Condee, de scriitori cunoscuţi şi recunoscuţi, tălmăcesc frumos şi adevărat, în această publicaţie, marea şi luminoasa figură a Celuice îşi doarme somnul de veci în mausoleul dela Răşinari.

Inalţii noştri ierarhi, Patriarhul *Miron* şi Mitropoliţii *Pimen* al Moldovei şi *Nicolae* al Ardealului, au ţinut să-şi spună cuvântul, la sărbătoarea comemorativă, despre Mitropolitul Andrei, asemenea şi PP. SS. LL. Episcopii *Roman* al Orăzii, *Nicolae* al Clujului şi *Grigorie* al Aradului, — cu tot atâtea cucernice evocări.

Albumul se deschide în frunte cu icoana *Mitropolitului Andrei Şaguna în odăjdii,* urmată de articolul „In memoria Mitropolitului Andrei Şaguna", de profesorul Academiei teologice „Andreiane", Dr. D. Stăniloae. Contribuţii de seamă mai aduc: Dr. Ioan Lupaş (Mitropolitul Şaguna ca restaurator şi legislator al bisericii ortodoxe române) şi Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice „Andreiane" (Un „dătător de legi şi datini").

La sfârşit, Albumul conţine, tot pentru comemorarea marelui Păstor, şi cele ce s'au petrecut acum zece ani în Răşinari şi în Sibiu, la măreţele festivităţi iniţiate şi conduse de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi de consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu.

Albumul se închee cu câteva din părerile *străinilor* despre Şaguna.

Ilustraţii numeroase, aproape în fiecare pagină, împodobesc publicaţia, a cărei artistică tipărire face multă cinste valoroasei tipografii a lui Şaguna.*

* Albumul comemorativ se poate cere dela *Librăria Arhidiecezană, Sibiu,* trimiţându-se cu mandat poştal preţul de 50 lei şi spese 15 lei.

Toţi cetitorii, cu românească simţire, vor primi de sigur cu dragoste multă paginile de recunoştinţă apărute acum întru pomenirea providenţialului bărbat al neamului şi al legii noastre.

*

Despre „Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi", discurs rostit la adunarea de constituire a „FOR"-ului (în Dumineca ortodoxiei din 1933), de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, — revista Sfântului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română,* scrie în Nr. 5—6 din a. c. următoarele:

«*Cetitorii îşi vor fi aducând aminte ce mult s'a scris atunci, despre cuvântarea răsunătoare, ţinută acolo de Mitropolitul Nicolae dela Sibiu, care vorbeşte rar, dar, de câteori vorbeşte, e mărgăritar.*

Aşa a fost şi de data aceasta. Ortodocşii s'au simţit mângâiaţi cu grăirea măiastră a unui aşa de înalt păstor al lor.

Cuvântarea aceasta a ieşit acum în cărticică aparte la Sibiu. Cuprinde 24 de pagini şi este bine să pătrundă în mâna tuturor ortodocşilor, pentrucă se vor desfăta din nou cu ce au cetit odată şi vor auzi din nou chemare pentru Frăţia Ortodoxă, care trebue să fie în dragostea şi căutarea noastră a tuturor.

De câte ori, în sânul ortodoxiei noastre, răsare câte un mugure plin de viaţă şi de făgăduinţe, noi trebue să-l primim cu drag. Pomul care trăieşte, înmugureşte, înfrunzeşte, înfloreşte şi rodeşte.

Aşa trebue să fie şi cu ortodoxia noastră. Este un lucru din cele mai firesti. Insă această înmugurire a fost încetinită în vremea din urmă; ci noi acum trebue să plesnim din palme că viaţa zvâcneşte în trunchiul nostru şi odrăsleşte în chipul cum vedem.

Demisia guvernului Vaida

Ştirile din capitală vestesc, că prim-ministrul dl Vaida-Voevod a înmânat M. Sale Regelui, încă de Marţi seara, demisia cabinetului.

Criza de guvern va fi deschisă oficial Sâmbătă, în 11. l. c.

Retragerea actualului guvern dorim să fie începutul unei epoce mai fericite pentru toţi ceice doresc să-şi regăsească liniştea şi sprijinul necesar progresului şi întăririi interne a noului stat român.

M. Sa Regele va începe consultările pentru rezolvirea problemei succesiunii la guvern.

Bibliografie. Zilele acestea a apărut în Bucureşti în editura tipografiei Cărţilor Bisericeşti o frumoasă: «*Carte de istorie bisericească ilustrată, de dl profesor Ion Lupaş.* In 270 pagini, octav mic, legată în scoarţe tari, cu ornamente, şi presărată des cu ilustraţii şi planşe colorate, cartea cuprinde o scurtă dar esenţială ochire asupra întregei istorii bisericeşti, atât universale, cât şi româneşti.

Concepută de gândul autorului în ziua constituirii FOR-ului (5 Martie 1933), la îndemnul I. P. S. Sale Patriarhului Miron, cartea aceasta este prima, care prezintă, într'o formă potrivită şi agreată, ortodoxia noastră românească sub raportul istoric publicului larg, doritor să se orienteze repede şi să-şi satisfacă în acelaş timp şi gusturile artistice. Scrisă în stilul românesc, curgător şi plin de poezie, aşa cum ne-a obişnuit de mult dl profesor Ion Lupaş, cartea te cucereşte îndată şi te trezeşti că o parcurgi cu mare plăcere şi fără nici o oboseală până la sfârşit. Inveţi din ea, fără să-ţi ceară încordarea cu care trebue să te înarmezi pentru unele cărţi greoae. Inveţi desfătându-te ca de-o povestire literară.

Şi aceasta este calitatea cea mai necesară scrierilor prin cari vrem să câştigăm interesul şi dragostea intelectualilor noştri pentru ortodoxie. Cel puţin la început, până ce nu sunt obişnuiţi şi n'au paciența să urmărească expunerile savante şi complicate, teoriile şi distincţiile teologice, cari le par zăpăceală de prisos. Cărţi ca aceasta a dlui profesor Ion Lupaş sunt făcute să ne deschidă drumul spre sufletul intelectualilor de azi.

Am spus că nu este numai o ochire scurtă, ci şi esenţială. Nici un moment mare din istoria bisericii universale (partea I a cărţii), sau a celei româneşti (partea II) nu e trecut cu vederea. Se observă în multe pagini preocuparea autorului de-a scoate în evidenţă caracteristicile bisericii ortodoxe faţă de cea catolică şi superioritatea celei dintâi. In scopul acesta foloseşte între altele cele mai noui scrieri apărute în vara aceasta la Sibiu, ca traduceri din teologii ruşi.

Cartea se ocupă şi cu cele mai actuale evenimente şi probleme din biserica românească, cum e de ex. organizarea ei, constituirea FOR-ului, problema sectară etc.

Ilustraţiile reproduc ornamente şi pagini din manuscrise şi tipărituri vechi, biserici, icoane şi portrete din veacurile trecute, fotografiile personalităţilor bisericeşti de azi. Planşele colorate reproduc câteva icoane bisericeşti vechi şi câteva ieşite din penelul unor pictori români actuali.

Dela pagina 237 până la sfârşit sunt adunate o serie de vechi cântece religioase poporale şi câteva poezii religioase din cei mai de seamă poeţi români.

Avem cu un cuvânt o carte din care pot învăţa mult toate categoriile de fii ai bisericii: tineri, bătrâni, intelectuali şi meseriaşi. Dorim ca ea să ajungă în mâna tuturor. Iar învăţatului autor, care îşi rupe din timpul necesar cercetărilor ştiinţifice pentru a răspândi în cercurile largi vestea bună a ortodoxiei româneşti, îi mulţumim cu toată recunoştinţa că s'a ostenit să scrie acest preţios manual îndrumător în frumuseţile religioase, morale şi artistice ale bisericii ortodoxe. *Dr. D. Stăniloae.*

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 10.563 Pres.

Notificare oficială

Se comunică spre ştire şi conformare pentru cei interesaţi, adresa Ministerului instrucţiunii publice şi cultelor dela 1 Noemvrie a. c. Nr. 172.142/14.694 privitoare la *amânarea* serviciului militar al tinerilor teologi:

«Ministerul apărării naţionale aducându-ne la cunoştinţă, că la acel departament s'au primit cereri atât din partea Chiriarhiilor, cât şi din partea tinerilor teologi, cu privire la amânarea excepţională a acestora de serviciul militar, întrucât, depăşind vârsta de 27 ani acordată de legea recrutării, *nu s'au putut hirotoni din lipsă de locuri vacante*, avem onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune a se libera la cerere tuturor celor aflaţi în această categorie, certificate, în care să se menţionere, că solicitatorul a făcut cerere la Chiriarhie pentru a concura la ocuparea vreunui post de preot şi că din lipsă de locuri cererea nu i s'a putut satisface.

Cât priveşte pe tinerii teologi, cari solicită amânarea de serviciul militar pentru continuare de studii, aceştia vor fi obligaţi a ne prezenta din partea Universităţii sau Academiei teologice certificat, în care să se mentioneze că se găsesc în curs de studii la acele instituţii.

Formalitatea pentru obţinerea acestor dispense va fi tot angajamentul care se va viza de minister şi prin care titularul se va obliga a se preoţi până la data expirării termenului solicitat. Neîndeplinirea acestor formalităţi atrage după sine încorporarea.

Angajamentul va fi trimis cu cerere timbrată acestui minister împreună cu certificatul Chiriarhiei arătat mai sus, cu actul de studii şi de naştere precum şi cu timbre de 16 lei pentru angajament şi 16 pentru anulare».

Consiliul arhiepiscopesc.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a luat parte la serbările dela Cluj. După serbări a fost la Ciucea la dl *O. Goga*, apoi la Orade, să vadă pe P. S. Sa Episcopul *Roman*, — şi s'a întors la reşedinţă în 9 l. c.

In ziua Sfinţilor Arhangheli bisericile noastre au sărbătorit, ca şi până acum, onomastica Marelui Voevod *Mihai*, moştenitorul tronului, înălţându-se fierbinţi rugăciuni către Atotputernicul pentru sănătatea tinerului vlăstar al Dinastiei române.

In aceeaş zi, cavalerii Ordinului «*Mihai Viteazul*» s'au adunat la Sinaia cu devotament şi respect în jurul *Suveranului* nostru, ca în ziua Sfântului purtător de spadă să-şi reamintească timpurile trecute, timpuri grele, dar şi glorioase şi de nespusă măreţie sufletească. Cavalerii Ordinului — a zis M. Sa — trebue să fie pavăza cea mai sigură a ţării noastre.

Congresul anual al Asociaţiei generale a clerului ortodox român se ţine la Craiova în 28 şi 29 Noemvrie 1933. Deschiderea congresului o va face P. S. Sa Episcopul Vartolomeu al Râmnicului, preşedintele de onoare al congresului şi delegat al Sf. Sinod.

Se răresc vechii luptători. La Baia de Criş, în orăşelul care în veacul trecut fusese capitala Zarandului, a fost înmormântat Marţi, în 7 Noemvrie, a. c., fostul luptător naţional, advocatul din Cluj, *Dr. Amos Frâncu*, răposat în vârstă de 67 de ani. Defunctul şi-a înscris numele în şirul neînfricaţilor apărători ai drepturilor neamului românesc atât pe vremea stăpânirilor apuse, cât şi după desfiinţarea monarhiei habsburgice. A organizat în 1918, împreună cu fruntaşii ardeleni, gărzile naţionale; a făcut parte din parlamentarii ţării în mai multe rânduri. Moţii pierd într'însul un vajnic sprijinitor şi-l deplâng îndureraţi, împreună cu toţi ceice l-au cunoscut ca om de mare caracter şi desinteresat luptător. Odihnească în pace!

Examen de licenţă. Dl *Grigorie T. Marcu*, zelosul colaborator al foii noastre, a luat de curând licenţa, la facultatea teologică din Cernăuţi, cu distincţie. Felicitări.

Doi mari savanţi a pierdut de curând Franţa, şi cu ea întreagă omenirea: pe doctorii *Calmette* şi *Roux*, amândoi mari binefăcători şi exemplare de *moralitate*, cari au salvat milioane de fiinţe omeneşti prin minunate studii şi descoperiri, jertfindu-se pentru ideale şi progres.

ŞTIRI LOCALE

Conferenţă publică a ţinut la Sibiu, în seara de 8 l. c., în sala prefecturii judeţene, dl profesor universitar dela Cluj, *Ion Lupaş*, vorbind despre *Miron Costin*, dela naşterea căruia se împlinesc, în anul curent, trei sute de ani.

Intr'o expunere din cele mai interesante, conferenţiarul, mult apreciat în lumea obişnuită să asiste la conferenţele sibiene, a evocat o frumoasă epocă din viaţa culturală a neamului şi a zugrăvit în vii culori importanţa istorică şi literară a celebrului *Miron Costin*, istoriograful moldovean, al cărui nume se pomeneşte cu mare cinste şi dincolo de graniţele ţării.

Cum a trăit şi cum a murit, ce a scris şi ce a pătimit, cum a gândit şi cum a făptuit în cele politice şi în cele religioase, acest cucernic creştin şi talentat istoric al veacului al 17-lea, toate acestea au fost înfăţişate lămurit şi documentat de iscusitul nostru istoric şi maestrul profesor dela Cluj.

Cântece însufleţite naţionale, — executate la începutul şi sfârşitul conferenţei, — sub dirigenţa dnei L. Popovici, slujesc spre lauda corului mixt al şcoalei noastre normale „A. Şaguna".

Nr. 277/1933 prot. (57) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Ţapu,** protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială de 13 jug. arător.
4. Câte 1 ferd. cucuruz sfârmit şi o zi de lucru de fiecare familie
5. Stola obişnuită în tract.
6. 2 stânjini lemne de foc, aduse în curtea parohială.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzute cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Preaven. Cons. arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 5 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaş în înţelegere cu cons. parohial din Ţapu.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 693 1933. (56) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Dupăpiatra—Valea-Porcurii,** din protopopiatul Zarand, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Jumătate zi de prestaţie de fiecare fum.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad.

La cererea de concurs se va anexa şi încuviinţarea Preaven. Consiliu arhiep., că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de parohieni.

Brad, la 20 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Indreiu
protopop.

Sobe de teracotă

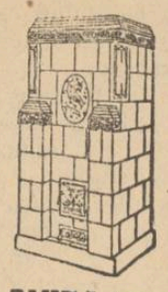

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 7—10

Ad. Nr. 182/1933. (59) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Fântâna** cu filia **Hoghiz,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Taxele stolare, obişnuite în toate parohiile protopopiatului.
3. Birul preoţesc (20 l. cereale de fiecare fum de casă, din materă şi filie).
4. Sesiune parohială, 12 jugăre.
5. Case parohiale cu dependinţe.

Candidaţii, având întâi aprobarea Preaven. Consiliu arhiep., îşi vor înainta cererea de concurs, însoţită de actele necesare, oficiului protopopesc Cohalm, rămânând să se prezinte în parohie pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Cohalm, 5 Octomvrie 1933.

Alexandru Brotea,
protopop.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Nr. 521/1933 (58) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Ciugud,** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 15 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitete împreunate cu acest post sânt:

1. Locuinţă în natură.
2. Sesiune parohială în mărime de 19 1/2 jug. cad. şi folosinţa cimitirului.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţurea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 12 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 18 Noemvrie 1933 — Nr. 73

BIBLIOTECA

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Momentul dela Cluj

Zilele de 5 și 6 Noemvrie vor trebuì însemnate cu roșul marilor sărbători în calendarul românismului și al ortodoxiei ardelene. Biruința românească în capitala Ardealului în acele zile s'a pecetluit. Atunci s'a coborât în cortul mântuirii, alcătuit și fixat de poporul românesc pe pământul vechilor sale dureri, Dumnezeul părinților noștri ca să ne fie în veci ocrotitor de dușmanii de odinioară și ajutător în silințele noastre de-a ne împlinì menirea pe aceste plaiuri.

Catedrala dela Cluj e nu numai monumentul magnific și durabil ce exprimă înaltele aspiratii și aptitudini românești, ci și centrul viu din care se vor răspândì peste nordul Ardealului puterile dumnezeești, creatoare de conștiință națională și de alese virtuți.

Catedrala dela Cluj este semnul crucii strămoșești pus pe moșia eliberată de puterile vrăjmașe, pentru sfințirea și apărarea ei, pentru depărtarea duhurilor răuvoitoare cari ar mai vrea să dea târcoale în jurul acelor locuri. Vederea și prezența ei luminoasă, puterile ce emană din ea, înfricoșează spiritele întunerecului și le topește îndrăzneala, de nu se mai pot ținea drepte.

Ca la aducerea chivotului legii în templul lui Solomon, tot poporul în frunte cu regele și cu arhiereii lui a săltat și a cântat de bucurie. Poporul dreptcredincios cu toți fruntașii și cu preoții săi a simțit în acele zile că mâna Domnului îl sprijinește puternic. Dreapta credință păstrată cu prețul multor suferințe și umilită până de curând de atâția irozi a izbucnit strălucitoare de putere și de viață. Comoara cea de mare preț ascunsă oarecând în țarină s'a arătat ca un alt Hristos ce învіază trântind la pământ pe disprețuitorii Săi.

Preoțimea și Frăția Ortodoxă Română, Aron și Moise, a întâmpinat cu stâlpări și cu imne de laudă pe Domnul când s'a coborât în locașul Său. Flacăra de pe altarul sufletelor lor a primit și mai multă putere. Frăția și-a întărit încă odată legământul de fidelitate către Dumnezeul părinților noștri, cinstind amintirea unuia dintre cei care a suferit și a luptat mai mult: Sava Brancovici. Iar imnul de laudă «Cerurile spun» al profesorului de medicină, până mai ieri înstreinat de Dumnezeu, V. Papilian, arată culmile spre cari sunt atrase puterile de creație ale sufletului intelectualului român, de către Duhul sfânt, luminătorul adâncimilor spirituale fără de sfârșit și inspiratorul celor mai veritabile expresii de artă.

Credința ortodoxă are în sânul ei cu adevărat pe Duhul sfânt care îmbogățește sufletul, îl mângâie, îl îmbunează, îi dă fericiri negrăite, îi luminează întunerecul existenții și-i îndreaptă privirea spre realitatea dumnezeească.

Manifestarea dela Cluj, cu amploarea ei firească, cu strălucirea ei sinceră, cu entuziasmul ei de mare și, desigur, durabilă tenziune, e un moment unic până acum în istoria ortodoxiei românești de după războiu. Nota mare și mult promițătoare a dat-o în toate acestea suprinzătoarea și desăvârșita aderență și participare a elementului mirenesc constituit în FOR. Dacă FOR-ul merge pe calea aceasta, ortodoxia românească va trăì în curând o epocă de glorie cum nici nu ne-o putem închipuì. Cugetarea, arta, politica, viața socială, toate ramurile vieții românești se vor impregna de pecetea spiritului ortodox creștin; va fi începutul adevăratei culturi mari românești.

Era fatal însă ca «în această zi în care am chemat harul Celui Atotputernic ca să sfințească definitiv stăpânirea românească pe acest pământ» (cuvântarea M. Sale Regelui) să se audă și o notă de flașnetă fără nici o aderență cu grava și înălțătoarea melodie a momentului. O notă de flașnetă fără consistență și fără sens, așa cum se aude din senin, ca o supremă absurdidate, prelingându-se pe la ferestre, când inimele auditorului bat înăuntru în ritm de marș vijelios sau sboară în ceruri de simfonii. Sunetul ce se prelinge pe la fereastră îți răscolește un sentiment de sinceră compătimire pentru bietul cântăreț care învârte manivela zâmbitor și neștiutor. Zâmbitor ca să stoarcă bunăvoința drumeților, neștiutor, pentrucă nu-și dă seama ce moment mare tulbură cu unealta sa, ce inoportun se arată cu distracția sa.

Sentimentul a fost cu atât mai penibil, cu cât cel care a produs această disonanță, era chiar prim-

Guvernul nou

M. Sa Regele dând dlui **I. G. Duca** *mandatul să constitue guvernul, șeful partidului național-liberal a prezentat Suveranului lista de miniștri.*

Lista guvernului nou este următoarea:

Președintele consiliului de miniștri: *I. G. Duca.*

Externe: *N. Titulescu.*

Interne: *I. Inculeț.*

Finanțe: *Const. I. C. Brătianu.*

Justiție: *Victor Antonescu.*

Apărarea națională: *Gen. N. Uică.*

Instrucțiune publică și culte: *Dr. C. Angelescu.*

Agricultură și domenii: *G. Cipăianu.*

Muncă, sănătate și ocrotiri sociale: *C. D. Dumitriu.*

Comunicații: *R. Franasovici.*

Industrie și comerț: *G. Tătărescu.*

Subsecretariatul Aerului: *R. Irimescu.*

Miniștrii fără portofoliu:

General Paul Angelescu, Alexandru Lapedatu și *I. Nistor.*

Subsecretari de stat:

La președinție: *Alex. Mavrodi* și *N. Budurescu;* la externe: *Savel Rădulescu;* la finanțe: *Virgil Slăvescu* la interne: *Victor Iamandi* și *D. Iuca;* la domenii: *Manolescu-Strunga* și *M. Negură;* la instrucțiune publică: *Al. Popescu-Necșești;* la muncă: *N. Maxim;* la industrie: *G. Assan.*

*

Noului guvern i se impun, astăzi poate mai mult ca ori când, mari și grele probleme spre deslegare.

Din punctul de vedere al intereselor bisericii ortodoxe, slujitorii ei așteaptă cu tot dreptul ca făgăduelile făcute cu privire la problemele bisericești să fie aduse la grabnică îndeplinire.

In special, biserica noastră din Ardeal cere să se reînființeze **ministerul Cultelor;** *cere ca On. guvern să acorde deplină atenție deziderateloг exprimate* **în congresul național-bisericesc din anul curent.**

Din programul guvernului va trebuì apoi să facă parte și măsuri luate în scopul **salarizării mai omenoase** *a preoțimii ortodoxe, atât de nedreptățite în bugetele ultimilor ani. —*

Așteptăm deci o operă de guvernământ, care să însemneze o îndreptare a stărilor generale de până acum.

Fie ca dorințele și speranțele pe care clerul și poporul nostru le îndreaptă spre noua cârmuire a țării, să nu rămână iluzii frumoase și deșarte ale celor mulți!

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

Criza „Tibunei"

Timp multicel înainte de-a murì, profesorul Dimitrie Comșa (din Sibiu), fost membru al comitetului național, m'a chemat la sine, să-mi povestească ce prevedeà că el nu va puteà scrie. Nici eu nu voiu scrie — sau încă nu voiu scrie — câteva întâmplări, bune-a fi — uitate. Altele, ceva mai puțin urâte, conținând *esența crizei* dela „Tribuna", nu pot fi lăsate 'n umbră și uitare: D. Comșa de-aceea mi le-a predat mie, ca să fie sigur, că vor vedea odată lumina, prin tipar. Intâi în drept să le cunoască sunt sibienii, în mijlocul cărora întâmplările s'au desvoltat. De-aceea documentele *istorice* apar în „Telegraful Român" și-apoi vor fi predate, spre veșnică păstrare, Academiei.

I

Ioan Slavici către D. Comșa

Măgurele 8 Noemvrie v. 1895.

Iubite Amice, — Vei fi primit, nu mă îndoiesc, răspunsul meu la scrisoarea ce mi-ai trimis din Vácz; în curând însă după primirea acelei scrisori ai scăpat dela Vácz, și e lucru firesc, că după întoarcerea Dtale acasă erai atât de ocupat, încât nu ți-a mai rămas tignă, ca să te mai gândești și la propunerile făcute de mine.

Aici de asemenea s'au schimbat lucrurile. Oamenii, cu care luasem înțelegere pentru înșghebarea cărții de citire, ajunși — cum se zice — la putere, au azi alte griji mai mari și n'ajung nici ei să se gândească la nimicuri cum e o carte de citire. Eu însă, care am rămas tot în starea de mai nainte, mi-am păstrat și preocupările, și Te rog să-mi răspunzi.

Grabă mare pentru manuscript nu e, căci, după cum stau lucrurile, anul acesta nu se va mai face publicațiunea. Intârzierea nu are însă să ne fie spre stricare, căci acum publicațiunea se va face în condițiuni mai bune.

Profit de ocasiunea aceasta spre a-Ți face o rugăminte prietenească.

Țin, înainte de toate, să-ți fac, ca introducere, o mărturisire **sinceră.**

Am stat, precum știi, și eu timp de un an în temnița dela Vácz. Incurând după ieșirea din temniță m'am întors apoi aici. N'am făcut-o aceasta nici pentrucă ași fi fost obosit de luptă, nici pentrucă aici mi s'ar fi asigurat o poziție mai bună decât la Sibiu: dovadă cele ce au urmat. **Aveam însă legături intime cu oamenii, care atunci conduceau afacerile publice ale României, și ei se așteptau să le dau mână de ajutor spre a suprima mișcarea din Ardeal. Știam, că lucrul acesta nu e cu putință și le-am spus-o și lor.** *Dac'ași fi rămas dar acolo, ași fi fost nevoit să mă lupt contra unor oameni, pe care mai nainte i-am stimat și iubit, și mă temeam ca nu cum-va, în focul luptei, să spun și lucruri, pe care numai eu trebue să le știu, fiindcă în momente de sinceritate mi-au fost spuse. —* **M'am întors dar aici,** *și celelalte le știi.*

Veniți la putere **în virtutea angajamentului de a ajuta pe guvernul ungar să potolească mișcarea națională** *încurajată, precum ziceau ei, de răposatul I. Brătianu* **în înțelegere cu Regele, conservatorii** *și-au dat, înainte de toate, silința de a ne trage în partea lor pe noi, «Tribuniștii», și de a-și asigura* **„Tribuna".** *Ni s'au făcut nouă, fratelui E. Brote, Protopopului Popescu și mai ales mie cele mai frumoase promisiuni. Dupăce noi i-am asigurat, că nu avem destulă trecere, pentruca să putem determina pe Români să-și schimbe atitudinea, ei s'au întors spre Părintele* **Lucaciu** *și dl* **I. Coroianu,** *ear mai târziu spre dl Dr.* **Rațiu.** *Aceștia de asemenea au resistat. Atunci mi s'a zis mie: Ei bine! ne vom pune în legătură cu Mocsonyi și cu Miron. I-am încredințat, că se vor compromite. Când au văzut, că cu Mocsonyi și cu Miron în adevăr nu pot să facă nimic, au început să ne amenințe, că ne vor înlătura, fiindcă marile interese naționale cer, ca spiritele să nu mai fie agitate de noi. In acelaș timp au întrebuințat toate mijloacele, ca să producă o desbinare în comitetul din Sibiu.*

Dupăce s'au pornit dar cele două procese mari, eu am stăruit ca acuzații să nu se prezinte la pertractare, ci să vie aici. Aceasta am făcut-o în ajunul conferenței dela 1893, într'o scrisoare dusă de dl Colescu[1] fratelui Brote. Fratele Brote însă atât de puțină importanță i-a dat lucrului, încât a zimbit și nu vi-a comunicat nimic. Abia după procesul

[1] Colescu-Vartic. *G. B. D.*

ministrul ţării, dl Alex. Vaida-Voevod. Ciudăţenia se potenţă la maximum căci Domnia Sa voia să reprezinte statul nostru românesc. Ori se poate închipuì statul nostru românesc, creat de biserica strămoşească a acestui neam şi fiind şi-acum expresia veridică a acestui popor ortodox, să fie atât de departe de bucuria care a fost în acea zi a întregului popor românesc? Nu, dl Vaida n'a vorbit atunci în numele statului nostru. Nu s'a putut ridica până acolo. Anume puteri oculte l-au împiedecat să se identifice cu sufletul poporului românesc. Şi am avut impresia penibilă că cel care e chemat să reprezinte statul la acest moment, a fost un izolat, un ins fără rădăcini în realităţile româneşti, unul care sta de faţă ca un obiect neînsufleţit, peste care trece valul simţirii neamului neangajându-l.

La o sărbătoare de talia celei dela Cluj care însemnează o întărire a statului românesc în acele plaiuri, să n'ai nici un cuvânt de pomenire pentru credinţa care ridică acest zid românesc, ci dimpotrivă să spui că nu credinţa, ci toleranţa este «stânca de granit» a statului, — aceasta însemnează nu numai lipsă de logică, ci şi o mare jignire adusă acestui neam. Nu toleranţa este cea dintâi, dle Vaida, ci credinţa. Credinţa creează, întemeiază şi susţine, cum bine a spus M. Sa Regele. Toleranţa fără credinţă e fleşcăială total neputincioasă.

Şi de unde vii Dta să dai lecţii de toleranţă bisericii ortodoxe, care a avut numai să sufere până acum şi care prin nimic nu şi-a arătat intenţiile unei persecuţii ca acelea îndurate de ea fie dela toate confesiunile de pe acest pământ al Ardealului, fie dela concepţiile «umanitariste» în numele cărora propovăduieşti îmbrăcat în purpura demnităţii de conducător al statului românesc? Predică altora toleranţa, nu celui care abia s'a ridicat pe picioare de sub biciul călăilor.

Acum dl Vaida s'a dus. Să sperăm că gestul său nu va mai fi repetat de nici un alt prim-ministru.

Probleme, fapte, comentarii

In lungile seri care vin, — aminteşte cetitorilor săi una din gazetele noastre provinciale, — va trebui să cetim cărţi care înalţă sufletul şi revarsă într'însul: dragoste de viaţă şi de muncă, dragoste de ordine şi dreptate, de adevăr şi bine; cărţi care ne revarsă în suflet avânt şi năzuinţă spre progres şi câştigarea însuşirilor alese, curaj, statornicie în lupta vieţii.

Toate acestea le aflăm în valoroasele cărţi care au fost publicate în ultimul timp în *Tipografia Arhidiecezană* din *Sibiu*. Indeosebi recomandăm «*Ortodoxia*» de S. Bulgakoff, care trebue răspândită în cât mai largi cercuri mireneşti, iar «*Epicleza euharistică*» de profesorul N. I. Popovici, în cercurile preoţimii noastre.

*

O apologie a ortodoxiei. — «*Cerurile spun...*» *mister religios, de Victor Papilian.* Grandioasele festivităţi ce s'au desfăşurat la Cluj cu prilejul sfinţirii catetralei celei nouă, au avut un strălucit epilog: reprezentarea piesei „Cerurile spun...“ de Victor Papilian, pe scena Teatrului Naţional. Autorul acestui mister religios, unic în întreaga noastră literatură dramatică, este profesor la Facultatea de medicină din Cluj şi secretar al Frăţiei Ortodoxe Române din eparhia gospodărită cu atâta înţelepciune şi devotament de P. S. Episcop Nicolae Ivan.

Dsa a ţinut să-şi aducă prinosul strălucitului său talent literar la altarul ortodox ridicat în inima Ardealului desrobit. Şi l-a adus — cu o strălucire şi cu o sinceritate care a întrecut până şi cele mai îndrăzneţe aşteptări. Piesa dlui V. Papilian, jucată în faţa unui public de cea mai distinsă intelectualitate şi de cea mai delicată sensibilitate artistică, — Teatrul era plin de lamura intelectualităţii ardelene, — a avut un succes desăvârşit. Iar autorul ei s'a situat pe linia marilor dramaturgi mistici, din a căror ceată face parte la noi şi dl Lucian Blaga.

Subiectul piesei îl alcătueşte povestea vieţii unui fiu de boier din Maramureş. Suflet ortodox, de o suavitate feciorelnică, acest fiu de boier se îndeletnicea cu zugrăvirea icoanelor menite să împodobească noua biserică a satului său natal. La îndemnul unui monsenior papistaş, cu gânduri prozeliste, e trimis în apus, să-şi desăvârşească arta şi să cunoască civilizaţia aşa de primitiv reprezentată în ţara Valahilor. In apus tânărul vlăstar de boier ajunge prizonierul tuturor şcolilor filosofice şi pe rând al tuturor confesiunilor. E robit chiar şi de pasiunea magiei — acţiunea se petrece în veacul XVI — care-l duce la crimă. Alungat de umbra victimei sale, eroul văduvit de suflet se întoarce la casa părintească, unde în atmosfera smeritelor icoane primitive ce le zugrăvise în epoca virginităţii sufletului său ortodox îşi recapătă credinţa şi 'ntr'un extaz de admiraţie pentru comoara ortodoxiei sale strămoşeşti, povăţuit de un ţăran, ia drumul Mănăstirii Neamţului ca al unui nou Ierusalim.

Piesa este zidită cu excelente mijloace dramatice pe piedestalul unei uluitoare culturi filozofice — îndrăznesc să spun: şi teologice — fiind însufleţită de o simţire de cea mai ortodoxă esenţă. Ea este o strălucită apologie a credinţei ortodoxe a neamului, realizată cu un talent dramatic de cea mai rară vigoare.

Artiştii Teatrului Naţional din Cluj şi-au făcut o problemă de demnitate din interpretarea pe cât de conştienţioasă, pe atât de entuziastă a piesei „Cerurile spun...“ care a trezit în sufletele spectatorilor impresii ce nu se vor şterge curând.

Aceeaş admiraţie sinceră pentru iscusinţa regizorului care a montat misterul religios al dlui V. Papilian. *N. C.*

*

Calendarul *Arhidiecezan, apărut sub numele de* Calendarul Bunului Creştin, *este primit şi de astădată cu toată dragostea de toţi cei cu simţire românească ortodoxă.*

Calendarul acesta, pentru anul 1934, — cu prea frumoase pagini de lectură instructivă şi interesantă şi ilustrată, — este, în ediţia fără şematism, aproape epuisat. Câteva exemplare se mai găsesc la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Ediţia cu şematism (cu tabloul statistic al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu) conţine cele mai recente *date statistice despre această Arhiepiscopie, şi are acelaş material ales de citit, care merită să fie cât mai cunoscut. Cereţi Calendarul dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu.*

*

O nouă lucrare a dlui profesor I. Lupaş. — In Editura *Scrisul Românesc* din Craiova, colecţia *Clasicii români comentaţi*, care se publică sub îngrijirea dlui profesor universitar N. Cartojan, au apărut două volume întitulate *Cronicari şi istorici români din Transilvania*, cu un studiu introductiv, în care dl profesor *Lupaş* dela universitatea din Cluj a reuşit să aducă o serie întreagă de dovezi despre vechimea istoriografiei române ardelene, care nu începe numai la sfârşitul secolului XVIII, cum s'a afirmat, până acum în mod tendenţios, ci chiar din jumătatea a doua a secolului al XV-lea.

Adevărat că operele cronicarilor români din acest secol, ca şi din cel următor, au fost scrise în limba latină. Dar împrejurarea aceasta nu poate fi un motiv de a le ignora. Dimpotrivă, trebue să se ţină seamă de ele, precum se dă de ex. atenţiune şi letopiseţelor scrise de cronicarii moldoveni ai secolelor XV şi XVI în limba slavonă. Mai ales că de sub învălişul graiului latin iasă la iveală cugetarea şi simţirea românească, după cum a reuşit dl profesor Lupaş să demonstreze în mod convingător chiar cu scrisul *cronicarului anonim dela 1473—1479*, care laudă cu însufleţire pe Ştefan cel Mare, domnul Moldovei, şi critică fără cruţare pe Matia Corvinul, regele Ungariei.

După studiul introductiv, însoţit şi de o bibliografie considerabilă, urmează spicuiri din 58 de cronicari şi istorici români transilvăneni, până în pragul zilelor noastre. Este o lectură din cele mai folositoare, căci textele apar selecţionate cu îngrijire, cuprinzând momente de netăgăduită valoare educativă. Astfel, volumele recente ale profesorului dela universitatea din Cluj vor aduce nepreţuite servicii nu numai pentru promovarea învăţământului literar şi istoric din toate categoriile de şcoli, ci şi pentru lărgirea sferei de cunoştinţe pe seama tuturor celor doritori să fie informaţi mai temeinic şi mai amănunţit cu privire la manifestările de viaţă şi cugetare românească în trecutul depărtat al Transilvaniei.

*

Comemorare. — *Jubileul de 50 de ani, al profesorului universitar din Cluj, dl* O. Ghibu, *este comemorat de revista pedagogică* Satul şi Şcoala, *condusă de dnii C. Iencică şi D. Goga.*

Revista clujană înşiră marele număr de opere valoroase publicate până acum de profesorul sărbătorit, care şi-a câştigat deosebit merit prin organizarea învăţământului în Ardeal, prin munca desfăşurată întru redeşteptarea naţionalismului în Basarabia, nu mai puţin prin neobosita sa activitate depusă in tratarea problemelor juridice bisericeşti.

Ii dorim şi din partea ziarului nostru mulţi ani de tot mai rodnică lucrare, spre folosul neamului şi al bisericii, al cărui vrednic fiu este.

*

Preoţimea şi politica. — Preoţimea din eparhia Moldovei este îndemnată, prin o scrisoare pastorală a I. P. S. Sale Mitropolitului Pimen, să nu se depărteze dela linia de conduită politică ce trebue să o păstreze slujitorii altarului.

„Preotul, ca ori care cetăţean, — spune Inaltul prelat — are dreptul de a face politică; dar se cuvine, şi trebue să facă numai acea politică de culorit bisericesc, care aduce pace şi dragoste între oameni.

„Preotul are datoria să se ferească ca de foc, de a se înregimenta într'un partid politic.

„Singura lui politică trebue să fie acea de înfrăţire între oameni, iubire de neam, respect de legi, păstrarea bunelor moravuri strămoşeşti, răspândirea cât mai mult a educaţiei morale, civice şi sociale, dragostea de şcoală, de demnitate şi de muncă cinstită; într'un cuvânt, politica preoţimii noastre trebue să tindă la buna reputaţie a ţării şi la trăinicia neamului nostru românesc“.

*

Sfinţirile de biserici ortodoxe române, săvârşite zilele trecute, dau ocazie şi îndemn cotidianelor noastre să aprecieze cu mai mult interes ortodoxia. Sfinţirea bisericii domneşti dela Craiova, a catedralelor dela Cluj şi Târgovişte, au provocat manifestări religioase cu adânc răsunet în întreaga ţară. „Este fapt cert, — mărturiseşte unul dintre glasurile presei din capitală, — că credinţa în Dumnezeu, *credinţa creştină ortodoxă*, stă la temelia sufletului românesc, şi luminează actele ce depăşesc cotidianul.

Istoria ţării noastre este de altfel străbătută de-o rază luminoasă, de cre-

---

„Replicei“, *când şi dl Sturdza era de părerea* **mea,** *a recunoscut seriositatea situaţiunii şi a venit aici, stăruind acum să faceţi şi Dvoastră ca dânsul şi ca fratele Popovici.*[1]

Guvernul conservator *însă înţelegea situaţiunea şi de aceea* **a mişcat toate pietrile spre a Vă determina să mergeţi la Cluj şi să întraţi în temniţă,** *căci, venind aici, îi creaţi o posiţiune foarte grea. Şi în adevăr, dacă veniaţi aici, se întâmpla în vara anului 1894 ceeace s'a întâmplat în toamna anului 1895.*

Ştim astăzi chiar mai bine decât înainte de aceasta cu câteva luni, ce fel au fost mijloacele, de care s'au folosit: mă mărginesc însă a constata, că nu tocmai în zadar. Dnii Lucaciu şi Coroianu, voind să fie foarte şireţi, au jucat un rol în doi peri, dl Dr. I. Raţiu, împins de femeile din familia sa, a jucat un rol împăciuitor, crezând că e cu putinţă să păstrezi bune relaţiuni şi cu liberalii, şi cu conservatorii, ear Dvoastră, ceilalţi v'aţi lăsat să fiţi ademeniţi şi n'aţi ţinut seamă de stăruinţele vechilor şi sincerilor Dvoastre prieteni, ci V'aţi dus la Cluj şi apoi la Vácz.

Iţi fac dar **în toată sinceritatea** *mărturisirea, că nu înţeleg folosul jertfei ce aţi adus stând peste un an de zile în temniţă şi sunt adânc mâhnit, când trebue să văd, că s'a produs între noi desbinarea mult dorită de adversarii noştri.*

Orişice s'ar fi întâmplat însă şi orişice s'ar mai întâmpla de aici înainte Dta şi eu, fratele Bărcianu şi eu, noi tribuniştii de baştină rămânem prieteni, căci odată trăim în lumea aceasta şi n'am fi vrednici de această singură viaţă, dacă pentru lucruri de nimic am strica un atât de vechi şi bun prieteşug, cum e al nostru.

Vă rog deci cu inima deschisă pe Dta şi pe fratele Bărcianu, să stăruiţi, ca nici ceilalţi să nu se facă unelte ale adversarilor noştri tocmai acum, când trebue să fim strânşi cu toţii la un loc.

Dacă rău au făcut fraţii Popovici, Brote şi Albini, că au venit aici, vina lor nu e decât că au cedat faţă cu stăruinţele celor de aici, şi **eu primesc** *pentru aceasta şi 'n faţa Dvoastre, şi 'n faţa poporului, şi 'n faţa urmaşilor* **toată răspunderea.** *Supăraţi-vă pe mine, ocorâţi-mă pe mine, osândiţi-mă pe mine, dar nu le daţi adversarilor satisfacţiunea de a produce chiar acum o desbinare.*

Veacuri întregi dearândul părinţii, bunii şi străbunii noştri au fost despoiaţi şi umiliţi de părinţii, bunii şi străbunii maghiarilor, care azi ne ţin în cea mai umilitoare posiţiune şi, ca luare în bătaie de joc pentru noi, vor să mai serbeze peste câteva luni **„mileniul“,** *care nouă nu ne poate reaminti decât umilirile, prin care am trecut. Noi, care ne-am jertfit viaţa toată, ca să ţinem mereu viu în inimile fraţilor noştri simţământul de dignitate naţională, nu putem să stăm ca privitori blegi în faţa acestei serbări, căci aceasta ar descuraja poporul, ar desilusiona pe binevoitorii noştri şi i-ar face pe maghiari încă mai îndrăzneţi decum sunt.*

Trebue dar să facem ceva, pentruca lumea să vadă, că nu ne umilim şi că n'are să fie pace câtă vreme nu ni se face dreptate. *Nici scăparea Dvoastre din temniţă, nici promisiunile ce ni se vor fi făcând,* **nici venirea la putere a dlui Sturdza nu poate să ne determine a curma lupta.**

Dacă dar între tovarăşii noştri de luptă e vreunul, care fie obosit de suferinţele, prin care a trecut, fie scârbit de neînţelegerile, prin care trecem, vrea să stee la o parte, noi îi respectăm simţământul şi cerem numai să nu ni se pună în cale făcându-se unealtă fie voluntară, fie involuntară a celor ce voiesc să înăbuse mişcarea reprezentată de noi.

Te rog dar să stărui pe lângă dl Dr. Raţiu să lase deocamdată **„Tribuna“** *în pace.*

Aceia, — cari au ostenit şi au alergat, ca să întemeeze **„Tribuna“,** *au petrecut nopţi nedormite, au tras pânea dela gura copiilor săi şi s'au pus în conflict cu multă lume, ca să susţie* **„Tribuna“,** *— suntem noi Tribuniştii de baştină. A noastră e* **„Tribuna“.** *Sunt multe opintirile, pe care le-au făcut alţii, ca să pună mâna pe ea şi s'o folosească contra noastră, şi ştim cu toţii prea bine, că fratele Brote s'a făcut proprietar al ei după înţelegerea luată de noi, pentruca s'o scape din ghiarele adversarilor, ca om de încredere al nostru. Au venit în urmă adversarii noştri şi au sistat-o tocmai pentru că noi dispuneam de ea. Dl Dr. Raţiu nu face bine, dacă profită de acest act de violenţă al adversarilor, spre a se face stăpân de ea, Dsa* **dimpreună cu alţii, care n'au contribuit la întemeerea şi susţinerea ei şi nu ştiu, care e rostul ei în viaţa noastră comună.**

Dta ştii prea bine şi nimeni mai bine decât Dta nu poate să ştie, cât de mult şi cu câtă inimă am muncit eu pentruca să fac din **„Tribuna“** *un regulator al vieţii noastre comune. Vei înţelege cât de mult trebuia să mă mâhnească multe din articolele puţin virile publicate 'n timpul celor din urmă câţi-va ani în coloanele* **„Tribunei“.** *Am rămas însă rezervat, fiindcă simţământul meu*

[1] A. C. P.

dinţă cucernică, profundă, fără aparat extern şi sgomotos, în forţa divină, în atotputernicia Cerului. A înfruntat toate, cu o speranţă optimistă în îndreptarea ce va veni cu siguranţă. «*Dumnezeu nu ne lasă*». Şi nu ne-a lăsat. Când voivozii se întorceau din războaie, istoviţi de supraomeneşti lupte şi atâtea de rare ori învinşi, ei se gândeau la datoria supremă faţă de Dumnezeu: Ei clădeau o biserică, semn visibil concret a pioşeniei şi a respectului faţă de cele sfinte, faţă de cer. Această credinţă puternică, fără misticism păgân, fără manifestări exagerate, o regăsim ca o forţă de susţinere în mult cercetata viaţă istorică a poporului nostru. Şi de aceea aceste târnosiri de catedrale, făcute în momentele grele, se integrează într'o stare de suflet ce e profund românească".

*

Adunare preoţească, şi constituirea F. O. R. din tractul protopopesc Sighişoara. — Burgul medieval, Sighişoara, cu însemnată populaţie românească, în ziua de 8 şi 9 l. c. a îmbrăcat haină de sărbătoare. Aici şi-a ţinut adunarea strădalnica Asociaţie a clerului „Andrei Şaguna" din acest tract, cu bogat program, sub conducerea părintelui protopop Emilian Stoica. La aceasta a slujit părintele protopop asistat de preoţii: S. Rusan, S. Dobre, E. Bologa şi S. Radu. Au predicat: părintele S. Rusan şi S. Pulca despre însemnătatea zilei. S'a făcut apoi Te-Deum pentru onomastica Marelui Voevod Mihai şi invocarea sfântului Duh pentru F. O. R.

După terminarea serviciului în capelă, fiind de faţă elita gândirii ortodoxe din Sighişoara, Odorhei, Crişstur şi împrejurimi, ia cuvântul părintele protopop Em. Stoica şi în numele preoţimii salută adunarea F. O. R. In scurte cuvinte zugrăveşte starea psihologică a vremii de azi, reîntoarcerea la biserică a intelectualilor şi geneza F. O. R. la Cluj. Sfârşeşte accentuând că P. C. Sa n'are decât rolul mediator — o verigă — de legătură între cei de sus, apoi între preoţi şi mireni, şi asigură F. O. R. de tot concursul preoţilor.

Vorbeşte apoi dl Horia Teculescu, directorul liceului din loc, şi delegatul F. O. R. dela centru, care, mişcat de măreaţa manifestare a ortodoxiei pe aceste plaiuri, expune, în cugetări alese, subiectul: «*Poezia Bibliei*», ascultat cu viu interes. Relevă necesitatea renaşterii în Hristos Domnul, pe care o îmbrăţişează azi sufletul cugetătorilor mari. Ne trebue un creştinism activ. Termină cu vorbele memorabile ale lui Bacon de Verulam: „Ştiinţa multă apropie pe om de Dumnezeu, ştiinţa puţină îl îndepărtează".

Iau cuvântul dnii Dr. Filipescu şi Dr. Ştirbeţ, arătând cum înţeleg să vină în ajutorul moralizării societăţii prin religie şi biserică.

S'a ales apoi comitetul F. O. R. din acest tract protopopesc, în frunte cu dl Horia Teculescu, preşedinte.

Se expediază o telegramă I. P. S. Mitropolit Nicolae, ca semn de neţărmurită recunoştinţă pentru tot ceea ce face întru ridicarea prestigiului bisericii şi neamului românesc.

După amiază începe activitatea cercului preoţesc. La ora 3 vecernie la biserică. Asistă multă lume. Predică părintele S. Dobre despre „Cultul îngerilor". Mai vorbesc părintele I. Popa despre „Anul sfânt" şi părintele S. Rusan: „60 de ani dela moartea Marelui Şaguna". După fiecare vorbire „ostaşii" cântă imnuri.

In şedinţa intimă părintele protopop E. Stoica, în cuvântul de deschidere, relevă importanţa zilei pentru tract prin alcătuirea F. O. R. cu care preoţii vor avea să conlucreze.

Se dă cuvânt părintelui S. Radu, care îşi face întrarea în cercul fraţilor preoţi cu desvoltarea subiectului: «*Darea de seamă despre mişcarea literară religioasă din ultimul an*». Expune neliniştea contimporană, provenită din criza de caracter intern: religios-moral. Arată duhul de renaştere şi apropiere de Hristos, concretizat în F. O. R. şi „Oastea Domnului". Atrage atenţia că azi privirile multor străini din apus sânt îndreptate spre ortodoxie. Înşiră, după domeniu, literatura ortodoxă ecumenică şi cea română, şi relevă necesitatea de a o cunoaşte cât mai temeinic.

Se iau în discuţie mai multe programe de activitate pastorală peste iarnă.

Joi în 9 l. c. s'a ţinut lecţie practică cl. IV la şcoala primară, de părintele A. Stoicovici. Se resoalvă apoi chestiuni administrative şi adunarea se închide la 12½ a. m., după părintele protopop mulţumeşte P. C. preoţi pentru interesul ce-l poartă celor pastorale. *S. R.*

Nr. 7708/1933.

Notificare oficială

In baza ordinului ministerului instrucţiunii şi cultelor din 28 Iulie a. c. Nr. 102.409 cucernicii preoţi sânt invitaţi să trimită Consiliului arhiepiscopesc în decurs de 3 zile dela primire chitanţele de salarii, semnate şi de percepţie pentru achitarea impozitelor, căci altcum nu se vor lua în state pe luna următoare. Se atrage atenţiunea cucernicilor preoţi asupra acestei dispoziţii, deoarece *nu se va ordonanţa sălarul pe luna următoare, până nu se justifică cel anterior* prin trimiterea chitanţelor.

Netrimiterea la timp a chitanţelor va avea de urmare neordonanţarea salarului.

Sibiu, 12 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

In pragul alegerilor

Ţara intră din nou în furtunoasele valuri ale alegerilor parlamentare. Aceste valuri îşi au tentaţiile şi primejdiile lor. Biserica trebue să rămână departe de ele, pentru a-şi păstra întreaga ei curăţenie şi vigoare. Acţiunea ei nu poate fi pusă decât în slujba exclusivă a demnităţii naţionale şi a marilor interese duhovniceşti ale neamului.

Avem toată încrederea în înţelepciunea şi tactul iubitului nostru cler, care punând interesele sfintei noastre biserici mai presus de orice alte interese, va păstra şi de astădată linia dreaptă a crezului ortodox şi naţional, indicată de jertfelnicii noştri înaintaşi ziditori de ţară.

Meditaţie

Intoarceţi-vă spre mine şi veţi fi mântuiţi. [Is. 45, 22].

Cât este de simplă Evanghelia!

Pentru a trece dela moarte la viaţă, ajunge o singură privire, o privire îndreptată spre Dumnezeu cel viu care ni s'a descoperit şi ni s'a dat în Isus Hristos. Iată ceeace ne spune Sfânta Scriptură în atâtea locuri.

Cugetându-ne la acest lucru înţelegem că trebue să fie aşa. Gânditu-te-ai vreodată la tot ceeace poate cuprinde o privire?

Intr'o privire îţi poţi pune tot sufletul. Nimic nu este atât de adânc, de grăitor, nimic care să te lege ca o privire. Mai bine decât orice alt lucru, privirea poate lega, poate uni.

Iată deci, după îndoieli, după căderi, după decepţiuni de tot felul, sătul de-a mă uita la mine sau la om, numai privirea mi se îndreaptă spre Dumnezeul cel viu.

Ce revelaţie! Ce farmec! In măsura în care privesc cu simplitate şi încredere, pacea îmi umple sufletul.

Da, pentrucă prin această privire mă îndrept spre Dumnezeu însuşi, mă văd iubit de El, iertat, călăuzit, mântuit, precum ne-a făgăuit.

Căci, pentru a pune stăpânire pe toate bogăţiile acestea şi a le cunoaşte, o privire ajunge. Prin Isus Hristos, Dumnezeu nu cere omului decât o pririre pentru a-l trece dela moarte la viaţă, de pe pământ la cer.

Marele predicator al catedralei Notre-Dame, Lacordaire, (secolul XIX) a înţeles aceasta:

Pe patul morţii zăcând fără putere a murmurat împăcat, arătând crucea: „Nu mă mai pot ruga lui Dumnezeu, dar îl privesc".

Astăzi, Părinte ceresc, în Fiul tău vrem să ne uităm la Tine, si să punem în această privire sufletul nostru întreg.

[După text francez]. **Pr. G. Secaş.**

INFORMAŢIUNI

Membrii comitetului eparhial precum şi preşedinţii despărţămintelor protopopeşti ale „Frăţiei Ortodoxe Române" sânt convocaţi în şedinţă pe ziua de *20 Noemvrie 1933*, ora 3 după masă, în cancelaria Consistorului mitropolitan din Sibiu. P. C. protopopi sânt rugaţi să încunoştiinţeze pe cei vizaţi despre aceasta. *Biroul F. O. R.*

Amintirea lui Constantin Brâncoveanu, a „Domnului creştin", este cu mare pietate evocată într'o *expoziţie* retrospectivă, care este deschisă acum la Muzeul arhivelor statului în Bucureşti. Se pot admira în această expoziţie, zilnic deschisă, multe odoare, cărţi, documente, monete, stofe, icoane, precum şi sabia cu nestimate a lui Vodă Brâncoveanu, portretul său descoperit de curând la Muntele Sinai, ziarul intim autograf al Voevodului ş. a.

Efectele grozave ale foametei în sovietica Rusie întrec cea mai îndrăzneaţă închipuire. Foametea a secerat şi mai seceră milioane de oameni. Scrisori din Rusia, publicate în străinătate de nenorociţi ruşi, arată că în Rusia de azi oamenii mănâncă nu numai şoareci, câni şi pisici, ci oamenii se mănâncă şi ei între ei. In capitala Ucrainei, la Kiev, sânt arestate 150 persoane pentru antropofagie. Raiul sovietic este, de multă vreme, veritabil iad roşu.

ŞTIRI LOCALE

Conferinţă. Marţi, în 21 Noemvrie c. ora 6 seara, în sala prefecturii judeţului, va conferenţia în cadrul Frăţiei Ortodoxe Române, secţia Sibiu, dl profesor universitar *Gh. Bogdan-Duică* despre: Spiritul de resurecţie religioasă în sudul Ardealului. Intrarea: 5 şi 10 lei. Pentru studenţi şi elevi, liberă.

„Reuniunea română de muzică Gh. Dima", Sibiu, va ţinea adunarea generală extraordinară Miercuri la 22 Noemvrie a. c., în localul dela Musikverein, ora 18, cu următorul program: Alegerea preşedintelui şi dirigentului. Invităm pe onoraţii membri să ia parte la această adunare. *Comitetul.*

Conferenţe publice în Sibiu. Despre educaţia fizică a vorbit Dumineca trecută, în sala prefecturii, dl Petre Lazăr, conferenţiar al O. N. E. F.; tot despre acest subiect va vorbi Duminecă ,în 19 Noemvrie, ora 6 seara, dl *Dr. Valeriu Bologa*, profesor al universităţii clujene.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Calendare. Au apărut cele două calendare: «*Amicul Poporului*» şi «*Calendarul Săteanului*», cel dintâi în anul al 74-lea, al doilea într'al 43-lea, redactate de cunoscutul scriitor *Horia P.-Petrescu*. Conţin şi de astădată un material bogat şi ilustraţii interesante. Colaboratorii: Dr. Gh. Preda, Dr. Mihail Şerban, Dr. J. Popescu-Sibiu, Dr. Eugen Nicoară, Romul Simu, I. Dăncilă etc. Povestiri, poezii, sfaturi economice. Ilustraţii: Memorandistul N. Cristea, Visarion Roman, Dr. Mih. Şerban, din viaţa culturală a satelor noastre (căluşeri, por-

---

era, că lucrul nu are deocamdată importanţă. Nu mai pot însă să stau în rezervă, când văd că oameni **care n'au nici o vocaţiune literară** *şi care nici în ale politicei nu sunt bine orientaţi, voiesc să se facă stăpâni pe* **„Tribuna"**, *pentru care eu atât de mult a trebuit să sufăr.*

Nu mai sunt acum nici eu om tinăr şi mi-ar fi greu să încep încă odată în viaţa mea o luptă ca cea purtată contra dlor Mocsonyi, Cosma şi Babeş: nu mă sperii însă nici de gândul acesta, când vorba e să apăr pe **cea mai scumpă din creaţiunile mele.** *Nu aşi voi-o aceasta şi de aceea te rog strărue pe lângă dl Dr. Raţiu să fie deocamdată bun răbdător şi să lase* **„Tribuna"** *în purtarea de grijă a dlui Liviu Albini, care e om de încredere al nostru şi e vrednic şi de a Dsale încredere.*

N'o să treacă prea mult timp până ce se vor întoarce şi dnii Brote, S. Albini şi Popovici, şi atunci se va regula şi poziţiunea **„Tribunei".**

Să fim cu toţii, cum atâta timp am fost, buni tovarăşi de luptă, căci numai aşa vom putea face ca poporul nostru să tragă folos din situaţiunea pentru dânsul azi mai favorabilă decât în trecut.

Nevastă-mea mă însărcinează să spun dnei Comşa cele mai afectuoase complimente, eară eu te rog să-i spui sărutări de mână din partea mea.

Al Dtale sincer amic

IOAN SLAVICI.

Teosofia şi gnoza

V

Ocultismul are dreptate când nu vede în natură un mecanism, ci o ierarhie spirituală; la fel are dreptate şi când neagă unicitatea, izolarea şi stagnarea eonului nostru universal. Nu numai conştiinţa pozitivistă, ci şi cea bisericească identifică întrucâtva universul, creaţiunea, cu eonul lumii noastre. Nu există graniţe sigure care să-l mărginească de ceeace a fost înainte, va fi după şi dincolo de el.

La începutul vieţii lumii, natura era mai puţin materializată, mai puţin condensată ca în desvoltarea vremii noastre. Tradiţiile oculte ne vorbesc de această incandescenţă a lumii, ele cuprind adevăruri uitate de conştiinţa noastră religioasă şi ştiinţifică. La începutul vieţii lumii noastre conştiinţa omului era adormită; starea aceasta corespunde cu o lipsă a limitelor precise dintre lumea noastră şi celelalte. Cronica akashică cuprinde în această privinţă multe adevăruri. Impietrirea naturii materiale nu-i cel din urmă adevăr. In conştiinţa creştină, concepţia materialistă despre natură va suferi neapărat o criză. Azi omul se teme şi de mecanismul mumificat. Ocultismul se rătăceşte când contemplează o natură vie şi însufleţită, dar problema pe care o pune e adevărată.

Filosofii şi teosofii din epoca renaşterii cunoşteau mai bine tainele naturii decât oamenii de azi. Boehme crede că viaţa lumii se desfăşură în categorii de bine şi rău, de păcat şi de mântuire, de întunerec şi lumină, adică în categorii de viaţă spirituală; Paracelsus, bogat în idei adânci, urmase acelaş drum şi noi am putea să îl mai consultăm câteodată. Teosofia şi cosmologia lor sunt cu mult superioare celora ale lui Steiner şi Besant. Nu poţi concepe cosmosul decât ca pe un organism viu. Trebue să vezi spiritul în natură şi natura în spirit. In subiectiv trebue să prinzi obiectivul, în spiritual naturalul, în antropologie cosmicul. Cosmologia totdeauna s'a bazat pe viziunea identităţii lăuntrice a spiritului şi a naturii, adică pe o concepţie despre natură ce o înfăţişează ca pe un fenomen al spiritului.

Doctrina sofiologică a cugetării religioase ruseşti e una din încercările ce au de scop să înapoieze creştinismului conştiinţa cosmică, să dea în Hristos un loc cosmologiei şi cosmosofiei. Ea are o valoare semnificativă, deoarece încearcă să depăşească positivismul bisericii. In ea găsim una din expresiile platonismului creştin, pătrunderea în conştiinţa bisericii a lumii Ideilor, a doctrinei privitoare la sufletul universal, a realismului platonician, pe care trebue să-l opui degenerescenţei nominaliste a creştinismului. Trebue să recunoşti că în formele sale oficiale şi predominante, biserica nu crede în realitatea cosmosului, că ea-şi închipue lumea sub unghiu positivist, adoptând o interpretare moralistă a creştinismului. Natura cosmică a bisericii nici cum n'o poate concepe conştiinţa aceasta, care nu-i întrevede decât o înfăţişare socială. Dar doctrina sofiologică îmbracă un aşa caracter, încât ameninţă să înghiţă în problema cosmosului pe cea a omului; libertatea şi activitatea lui creatoare dispare aici. Şi totuş, azi problema religioasă mai importantă e cea a omului, nu aceea a *Sophiei* sau a cosmosului. Sophiologia trebue să fie legată de problema antropologică. In acest înţeles, Boehme e un mare precursor. Pentru conştiinţa noastră, el are mai mare importanţă decât Platon. Doctrina lui şi este mai puţin panteistă decât aceea a adepţilor sophiologiei ruseşti. Să amintim în treacăt ce s'a spus despre această doctrină a lui Boehme şi să tragem concluzii.

Sophia este Fecioara omului, Fecioria (virginitaet) lui.* Omul e androgyn (trans-

* Doctrina despre „Sophia" e răspândită în toate scrierile mari ale lui Boehme.

turi premiate, coruri săteşti). Pe coperta „Amicul Poporului“ are portretul M. Sale Regelui Carol II, în culori. — Editura: Krafft & Drotleff S. A. Sibiu. — Preţul: „Amicul Poporului“ Lei 18·— „Calendarul Săteanului“ Lei 12.

„Poporul Românesc“. A apărut: Nr. 18, cuprinde numeroase articole şi sfaturi îndrumătoare, semnate de: N. Batzaria, I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, I. Gr. Oprişan ş. a. Patru pagini, cu ştiri felurite din ţară şi lumea întreagă, închee numărul. Ilustraţii istorice şi vederi. — Se abonează cu 120 lei anual. Redacţia şi administraţia: Gara Chitila, judeţul Ilfov. La cerere se trimit numere de probă.

---

(60) 1—3

Concurs repetat

Pentru întregirea parohiei de clasa I din **Braşov-Tocile,** protopopiatul Braşov, se publică un nou concurs, cu termin de 30 de zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunii dela stat, conform coalei B.

2. Sesiune parohială de 13 jugăre teren arabil.

3. Casă parohială în stare corespunzătoare.

4. Stola uzitată conform regulamentului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Braşov, aprobat de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român, Braşov, Piaţa Unirii 1, până la terminul fixat.

Concurenţii vor binevoi a se prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Braşov, la 15 Noemvrie 1933.

Oficiul protopopesc.

Dr. I. Blaga
protopop.

Ad. Nr. 182/1933. (59) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Fântâna cu filia Hoghiz, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Taxele stolare, obişnuite în toate parohiile protopopiatului.
3. Birul preoţesc (20 l. cereale de fiecare fum de casă, din materă şi filie).
4. Sesiune parohială, 12 jugăre.
5. Case parohiale cu dependinţe.

Candidaţii, având întâi aprobarea Preaven. Consiliu arhiep., îşi vor înainta cererea de concurs, însoţită de actele necesare, oficiului protopopesc Cohalm, rămânând să se prezinte în parohie pentru a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Cohalm, 5 Octomvrie 1933.

Alexandru Brotea,
protopop.

Nr. 66—933 par. (32) 1—3

Concurs

Parohia ortodoxă română din Mediaş publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român pentru *pictarea icoanelor din tâmpla bisericii noui.*

Icoanele se vor picta în stil bizantin şi în concordanţă cu pictura din interiorul bisericii.

Caetul de sarcini se poate vedea la oficiul parohial.

Mediaş, 14 Noemvrie 1933.

Oficiul parohial ortodox:
Ioan Crăciun
protopop-paroh.

Nr. 693/1933. (56) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Dupăpiatra—Valea-Porcurii, din protopopiatul Zarand, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. Jumătate zi de prestaţie de fiecare fum.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului în Brad.

La cererea de concurs se va anexa şi încuviinţarea Preaven. Consiliu arhiep., că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de parohieni.

Brad, la 20 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Indreiu
proptoop.

Nr. 277/1933 prot. (57) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Ţapu, protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesie parohială de 13 jug. arător.
4. Câte 1 ferd. cucuruz sfârmit şi o zi de lucru de fiecare familie.
5. Stola obişnuită în tract.
6. 2 stânjini lemne de foc, aduse în curtea parohială.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzute cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Preaven. Cons. arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 5 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom. Mediaş în înţelegere cu cons. parohial din Ţapu.

Ioan Crăciun
protopop.

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar Arhidiecezan)

pe anul 1934

Al 83-lea dela apariţie

Cu bogată şi aleasă materie şi cu ilustraţiuni

Calendarul, pentru anul 1934, conţine următoarele:

Lectură:

Reprivire, ştiri, fapte, comentarii asupra anului expirat: Greutăţile. — Zece ani de activitate. — Presa bisericească. — Se jăluesc. — **F. O. R.** — Prelegeri religioase. — Intâmpinări. — Biserică ortodoxă în Blaj. Darul Regal. — Monument lui Şaguna. — Etatizare. — Vizitaţie canonică. — Inţelegere. — Adunările din 28 Mai. — La praznicul Cincizecimii. — Jubileul. — Academiile noastre teologice. — Adunarea eparhială din Sibiu. — Moartea unui episcop. — La sfintele mănăstiri. — Şcoală română la Atena. —

Urare, versuri.

Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaţilor preoţi.

Matei Voileanu, date biografice.

Câte religii sânt?

Pânea noastră, versuri.

Şase mii de cununii.

George Coşbuc în Sibiu, bustul, câteva amintiri.

Biblie. Viaţa omului se lungeşte?

Renaşterea monahismului.

Ctitoriile din alte vremuri: I. Mănăstirea Tismana, II. Mănăstirea Cocoş, III. Mănăstirea Hodoş-Bodrog.

Psalmul 148.

Biserica Sfânta Sofia din Constantinopol.

Cum a murit Constantin Brâncoveanu şi fiii săi.

FEL DE FEL: 1. Cuvântul luminos. — 2. Medicul şi preotul. — 3. Mânile. — 4. Răsbunarea. — 5. Cum e omul cel nou. — 6. Fapta întrece vorbăria. — 7. Cercetarea obligatorie a bisericii. — 8. Biserică ortodoxă în Japonia. — 9. Ce se povesteşte între ţăranii ruşi. — 10. Mari sânt minunile lui Dumnezeu. — Oastea Domnului. — 12. O Biblie veche. —

Pe copil, versuri.

GLUME. — Gândiri şi îndrumări.

Târgurile. Anunţuri diferite ş. a.

CHIPURI: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în mijlocul preoţimii (la Sighişoara). — I. P. S. Sa în mijlocul tinerimii şcolare (în acelaş oraş). — I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban. — Alex. Lascarov-Moldovanu. — I. Gr. Oprişeanu. — Oastea Domnului în adunarea dela Sibiu. — Oastea Domnului în pelerinaj la Râşinari. — Matei Voileanu. — George Coşbuc. — Visarion Roman. — Sf. Mănăstire Tismana.

In celelalte părţi ale Calendarului, după cronologie etc., se află următoarele: Adrese mai importante în capitală; Poşta; Taxele de timbru; Biserica autocefală a României: I. Mitropolia Ardealului; II. Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu; Evidenţa pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, pentru cateheţi şi clerici; Penzionarea; Asociaţia Clerului; *Tabloul statistic* (Şematism) al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu: III. Protopresbiteratele.

Calendarul s'a tipărit în ediţie **cu** şi **fără** şematism.

PREŢUL pentru ediţia cu şematism **50** Lei; pentru ediţia fără şematism **12** Lei, plus porto poştal 10 Lei, şi sânt a se trimite înainte, prin mandat poştal, la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. — Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat.

---

mite urmaşului său chipul său întreg) când rămâne în el Fecioara lui, când e feciorelnic, curat şi neatins. Căderea omului androgin este pentru el pierderea Fecioriei, care se urcă în cer, în vreme ce pe pământ apare femeea ce-şi ispăşeşte păcatul prin naştere de fii. Natura feminină atrage şi seduce veşnic principiul masculin lipsit de integritate. Omul cade în puterea elementului sexual, se supune necesităţii naturale. Mai mult, pierderea Fecioarei însemnează pentru el pierderea libertăţii, căci integritatea constitue curăţenia, libertate. Lumea naturală nu-i feciorelnică, nu o stăpâneşte elementul feminin înţelept (iluminat). Dar Fecioara cerească pătrunde iar în lumea naturală sub forma Fecioarei Maria şi din ea se zămisleşte în duh generaţia noului Adam, în care fecioria iluminată şi maternitetea sfântă trebue să învingă feminitatea rea. Cinstirea „Sophiei“, a Fecioarei cereşti, se leagă de cinstirea Maicii lui Dumnezeu. Din ea se naşte Dumnezeu-Omul, în care, pentru prima dată în istoria lumii naturale, apare fecioria desăvârşită, integritatea absolută, adică starea androgynă a naturii omeneşti.

Sufletul lumii e femenin, e decăzut, dar în ea (în femee) ca şi în sufletul omului, restabilirea fecioriei e posibilă. Fecioara apare ca un principiu feciorelnic al sufletului universal. Cosmosofia e cunoaşterea acestui principiu, adică a frumuseţii lui fără sfârşit. „Sophia“ e Frumosul. Frumosul e Fecioara cerească. Iluminarea şi transfigurarea lumii naturale create e manifestarea Frumosului. Şi când arta, în înţelesul cel mai larg al cuvântului, pătrunde frumuseţea lumii, dincolo de urâciunea lumii naturale, ea zăreşte feciorelnicul din lume, ideea divină ce o caracterizează. Dar înţelepciunea lumii stă în legătura cu fecioria omului. Doctrina sofiologică rusă par'că tăgăduieşte că omul ar fi în centrul lumii, că cosmosul ar fi în el, nu e o doctrină sănătoasă, căci supune spiritul masculin sufletului femenin.

Trebue să ne întoarcem cu alte intenţii la simţământul cosmosului. Datoria gnozei creştine constă în stabilirea unui echilibru ideal între teosofie, cosmosofie şi antroposofie. Căci mistica, ocultismul şi religia coexistă în conştiinţa noastră. Mistica e comuniunea imediată cu Dumnezeu, contemplarea lui Dumnezeu şi unirea cu El. Ocultismul e unirea cu puterile ascunse ale cosmosului şi e şi o desăvârşire cosmică. Religia e atitudinea hotărâtă a omului faţă de Dumnezeu, e calea ierarhică şi normativă pentru unirea cu El. Boehme, mai mult decât ceilalţi gnostici, a ştiut să unească în el momentele mistice, oculte şi religioase. Deaceea şi gnoza lui, deşi cu unele rătăciri, se apropie mai tare de gnoza creştină adevărată. Esoterismul şi exoterismul nu se exclud unul pe altul; exoterismul trebue înţeles de adâncimea esoterismului.

Teosofia e un sincretism religios. Astfel de mişcări se ivesc în vremile de cercetări şi crize spirituale. Fragmente de cunoştinţe străvechi şi de tradiţii oculte se amestecă în ele cu conştiinţa modernă, cu naturalismul şi raţionalismul de azi. Ceeace displace mai mult în teosofie şi în antroposofie, e presumţia şi pretenţia unei cunoaşteri pe care n'o au, revendicarea unei atitudini deosebite faţă de scrierile lor, siguranţa cu care afirmă că cei neiniţiaţi nu pot ajunge la înţelegerea învăţăturilor lor. Atitudinea duhovnicească a teosofilor nu-i crestină: ea se caracterizează prin suficienţă. Teosofia seduce prin ideea fraternităţii dintre oameni şi dintre popoare pe care însă nu-i în stare s'o realizeze. Şi totuşi asemenea curente prevestesc totdeauna o puternică lumină spirituală. (Sfârşit).

In româneşte de:

Teodor Bodogae.

Nr. 521/1933. (58) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Ciugud, din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 15 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitete împreunate cu acest post sânt:

1. Locuinţă în natură.
2. Sesiune parohială în mărime de 19 ½ jug. cad. şi folosinţa cimitirului.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţurea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 12 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Citiţi şi răspândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI — Sibiu, 25 Noemvrie 1933 — Nr. 74

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Misiunea studenților teologi

Studenții teologi dela toate Facultățile și Academiile din țară se pregătesc să-și țină în luna Decemvrie la Chișinău, odată cu congresul studențesc, primul lor congres general. Va fi, ca orice congres prim, cu preponderanță o silință de-a fixa câteva principii călăuzitoare pentru activitatea Asociației generale a studenților teologi, de-a preciza câteva formule din ceeace până acum plutește vag și inform peste capetele tuturor cu numele: misiunea sau rostul sau datoriile studenților teologi în afară de școală. Cu vremea apoi această Asociație își va lumina și concretiza tot mai bine și tot mai larg rosturile ei, oferindu-i fiecare timp problemele lui nouă.

Era și vremea să se facă această strângere de rânduri. Studenții teologi vor fi în curând preoții cei mai tineri. Iar înoirea spirituală a unui corp de vastitatea celui preoțesc nu se poate face cu real succes, decât prin infuziunea de elemente cari reprezintă cu multă vigoare ținta spre care voim să mânăm toată preoțimea. Inzadar trimite autoritatea bisericească ordine și îndemnuri continue corpului preoțesc. Oamenii cari au apucat să se învechească în anumite obiceiuri, greu se mai eliberează de ele prin puterea unui ordin. Când însă văd cum lucrează unii dintre ei potrivit cu noile idei, și văd mișarea ce-o trezește aceia în jurul lor, încep și ei să facă la fel, la început mai timid, pe urmă tot mai îndrăzneț, folosind și experiența vrâstei lor. Timpul nostru cred că ilustrează, cum nu se poate mai bine, faptul acesta.

Să ne silim ca în persoana fiecărui preot tânăr să trimitem în mijlocul preoțimii un model de preot pentru zilele noastre, capabil să modeleze după chipul său pe ceice vin în contact cu el.

Dar n'ajunge școala pentru aceasta? La ce mai e trebuință și de întâlniri între studenții teologi ai diferitelor părți de țară? Cred că importanța acestor întâlniri e evidentă aproape fără argumente. Cu o condiție: ca aceste congrese să se mențină în linia preocupării dominante a școalei teologice, care e aceea de-a forma preoți cât mai buni și cât mai corespunzători pentru zilele noastre. Să-și comunice cu această ocazie tinerii studenți ideile și concluziile cu cari vin eau să plece înarmați spre cucerirea de suflete. Cei cu duh mai arzător să încălzească pentru idealul preoțesc și pe cei mai puțin îndrăgostiți de el.

Indemnul pentru înălțarea inimilor nu strică să fie dat cât mai des; cu atât mai eficace e, când și-l dau tinerii între ei cu toată seriozitatea și căldura tinereții, când unul sau altul dintre ei știe să descopere sugestii nouă și să tragă un plus de concluzii din învățămintele primite în școală și din meditația la cele citite și auzite în legătură cu problemele vremii.

E știut că ceeace împedecă mai mult ca îndemnurile și ideile, uneori de mare putere transfiguratoare, ale profesorilor să prindă rădăcini și să modeleze sufletul studenților, este banalizarea și profanarea lor în discuțiile neserioase ce se pornesc după aceea. Dacă congresele studenților teologi se vor sili să fie prilejuri de adevărată înălțare sufletească, ele vor împlini un mare rost. Altfel, poate mai mult vor strica.

Deaceea să se ia toate măsurile ca nu numai în ședințele publică, ci și în tot cursul congresului să domnească o atmosferă de curățenie și seriozitate morală și religioasă. Să aibă aceste congrese caracterul unor retrageri spirituale, ținându-se la câte o mânăstire sau pe lângă o școală teologică și alternând ședințele publice cu ore de rugăciuni, de meditații, de excursii-pelerinagii.

La aceste congrese se vor cunoaște viitorii preoți din diferite părți de țară: cei din Ardeal cu cei din vechiul regat, cu cei din Bucovina și Basarabia. Se vor cunoaște și se vor înțelege. Azi se cunosc puțin. Legături de prietenie nu prea există, pentrucă și dacă s'au mai întâlnit, aceasta a fost numai în treacăt. Cunoscându-se și împretinindu-se vor ști aprecia cu toții ce e bun și la unii și la alții, și ce lipsește și la unii și la alții. Preoțimea din vechiul regat va putea aprecia marea coheziune ce există în Ardeal între preoți și mireni și puterea bisericii de-acolo de-a străbate toate relațiile vieții sociale. Vor aprecia și vor căuta să facă asemenea. Cei din Ardeal vor putea aprecia profundul atașament la mistica cultului al fraților din vechiul regat și se vor sili și ei să valorifice toată puterea de transfigurare a cultului.

Se vor învăța să nu privească la ceeace lipsește la ceilalți, ci la ceeace e bun și vor înțelege mai presus de toate că obișnuințele istorice nu se pot suprima dintr'odată, ci trebue să ne tratăm cu indulgență și dragoste reciprocă. Timpul va retuşa câte ceva și dintr'o parte și dintr'alta, unificându-ne spiritul cât mai mult. Deaceea în congresele lor studenții teologi se vor feri să-și irite spiritele pe teme de cari n'ar trebui să se împedece atâta nici cei mari.

Prietenia și unificarea sufletească nu se face scoțând mereu la iveală deosebirile, ci privindu-se reciproc bunele calități, demne de imitat.

Pentru o cât mai bună cunoaștere și înțelegere se vor organiza în afară de congrese întâlniri pe vară de grupuri mici pe la mânăstiri. In aceste grupuri vor intra studenți teologi din toate provinciile și se va avea grije ca acelaș student teolog să ajungă să petreacă în fiecare vară în altă provincie. Va cunoaște și dela fața locului aspectele bisericești ale diferitelor provincii.

Ce ne lipsește mai mult azi în biserică, e solidaritatea. Orizontal, între preoții diferitelor provincii, și vertical între ierarhi și cler (în anumite provincii). Dacă biserica nu pășește solidar în diferitele probleme, mai ales în cele în legătură cu statul, loviturile se vor succeda una după alta. Să facem din biserică un bloc, nesfărâmat de puteri interesate din afara și de ambiții mărunte sau inconștiente dinăuntrul ei, — și biruința va fi totdeauna a noastră. Măcar viitorii preoți să-și pună aceasta la inimă.

Deocamdată cu aceste gânduri întâmpin și salut primul congres al studenților teologi.

Dr. D. Stăniloae.

Un congres al profesorilor dela Academiile teologice. — I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a trimis cu data de 15 Noemvrie a. c., o adresă P. Sf. Episcopi din Mitropolia noastră prin care îi invită să-și dea consimțământul pentru ținerea unui congres al profesorilor Academiilor teologice din Ardeal.

Iată ce probleme consideră I. P. S. Sa că ar fi de discutat la un astfel de congres:

„Academiile teologice din centrele eparhiale ale Mitropoliei noastre ardelene, ca instituții de învățământ teologic superior își au organizația lor aproape uniformă.

Sunt însă probleme de caracter organizatoric, apoi probleme cari privesc programele de studii, în deosebi problema educațiunii clerului nostru în raport cu nevoile timpului de azi, apoi chestiuni cari privesc felul de pregătire al profesorilor dela Academiile teologice și alte chestiuni din domeniul teologiei cari trebuesc discutate pentru a le da soluțiunea cea mai corespunzătoare scopului ce-l urmăresc școlile de pregătire a clerului nostru".

Era timpul suprem să se ia această inițiativă și credem că va fi îmbrățișată de toți cei interesați, fără nici un fel de rezervă. In altă parte a foii noastre se arată cât de necesară este cunoașterea și solidaritatea preoțimii în toate problemele dela ordinea zilei. In folosul acestei strângeri a rândurilor se cere mai cu seamă o apropiere până la intimitate, o comuniune în spirit și în organizare, a școalelor cari cresc pe viitorii preoți.

FOIȘOARA

Mici studii istorice

II

Slavici către Comșa

Măgurele, 28 Noemvrie v. 1895.

Iubite Amice, — Sper că băiatul Ți se va fi întrămat și că vei putea pleca cât mai curând. Dacă nu e la mijloc decât greutatea cheltuielilor de călătorie, dă-mi voie să le pun în contul Institutului, al căruia oaspe vei fi.

Deocamdată Te rog să mă ierți, dacă n'am fost destul de deslușit în chestiunea **„Tribunei".**

N'am voit ca Dta și fratele Bărcianu să Vă luați în coarne cu cineva pentru **„Tribuna".** *Scrisoara mea a fost o scuză.*

Dta și fratele Bărcianu știți foarte bine, că actul, în virtutea căruia dl Dr. Rațiu a cerut intervenirea judecătoriei ungurești în afacerile noastre interne, a fost subscris mai întâi de dl Popa Necșa, ear în urmă de dl Liviu Albini, numai în urma stăruințelor mele. Eu sunt deci, în ultima analiză, vinovat de cele ce se petrec și nu s'ar fi petrecut, dacă n'așĭ fi intervenit eu. Am ținut deci să Vă încredințez, că nu întru în vederile dlui Dr. Rațiu, și să Vă rog chiar pe Dvoastră să fiți mijlocitorii mei față cu Dsa. Pentruca să nu Vă încarc nici cu sarcina aceasta, Te rog să citiți cu fratele Bărcianu aici alăturata scrisoare și apoi s'o dați dlui Dr. Rațiu.

Despre celelalte ne vom dumiri cu graiu viu.

Al Dtale devotat amic,

IOAN SLAVICI.

III

Slavici către Dr. I. Rațiu

[După o copie]

Măgurele, 29 Noemvrie 1895.

Stimabile Dle Rațiu, — Sunt acum doi ani, când guvernul ungar, printr'un act de violență, a silit pe dl Brote, omul nostru de încredere, să se lepede de sarcina de proprietar al **„Institutului Tipografic",** *am luat înțelegere, că dl Popa Necșa să primească sarcina aceasta, ear în urmă, dupăce și Dsa a fost nevoit s'o lepede, a primit-o dl Dr. Liviu Albini ca om de încredere al nostru — al tuturora.*

Pentru cuvinte, despre care nu-mi dau seamă, Dvoastră ați stăruit, ca dl Popa Necșa și în urmă dl Dr. Liviu Albini să subscrie un act, prin care vi se declară dator cu suma de 19.000 florini și Vă acordă dreptul de a dispune de tipografie și de **„Tribuna",** *dacă nu vi se va plăti până la un anumit termin acea sumă.*

Cei mai apropiați dintre amicii mei stăruiau, ca acest act să nu fie subscris. Eu m'am dus atunci dela București la Sibiu anume spre a îndupleca pe amicii mei să nu mai stărue pentru nesubscriere.

Aflu acum, că Dvoastră ați uzat de acel act pentruca să cereți intervenirea judecătoriei ungurești în afacerile noastre interne. Nu mă îndoiesc, că veți fi având cuvinte puternice de a o face aceasta: îmi iau cu toate acestea voia de a Vă încredința, că dl Dr. Liviu Albini e și azi omul de încredere al nostru, și de a Vă ruga să nu Vă puneți în conflict cu noi urmărindu-l judecătorește pe Dlui, căci din acest conflict numai dușmanii noștri pot să tragă folos.

Dvoastră sunteți președinte al partidului național român și astfel cel mai autorizat reprezentant al Românilor din țările coroanei ungare; aici însă, în țara aceasta, mai ales astăzi, reprezentantul autorizat al Românilor de peste Carpați e dl Eugen Brote: e prea mare răspunderea, pe care o primiți, dacă nu lucrați în deplin acord, și eu Vă rog să nu provocați conflictul.

„Tribuna" *numai în înțelegere cu noi, prin oameni, care se bucură [illegible] a noastră încredere, și cu ajutor[illegible] stru se poate susține; vom stă[illegible] cu toate mijloacele, ca ea să răm[illegible] până acum, sub purtarea de grijă [illegible] om, care se bucură și de a noas[illegible] credere.*

In cel mai rău caz Vă vo[illegible] ceeace aveți dreptul de a cere [illegible]

Religia în învățământul profesional

Unele ziare au relevat faptul, că în nouile programe ale învățământului profesional, al căruia anteproiect de lege a fost publicat de ministerul instrucțiunii, religia nu figurează ca obiect de învățământ. Programele acestui învățământ, de diferite categorii: comercial, tehnic, menajer etc. prezentau diferite lacune, pe care noul legiuitor a căutat să le umple. Anume, se punea accentul prea mult pe partea de specializare, și se neglijau obiectele de cultură generală, printre care și religia. Speram ca, cel puțin prin noua organizare, să se dea religiei atenția cuvenită și să fie introdusă ca obiect de studiu alături de obiectele de cultură generală, care au fost admise într'o proporție mai mare ca înainte. Se vede însă că forurile înalte, care legiferează la noi, în materie de învățământ, nu sânt încă formate nici din cei mai calificați pedagogi pe care-i avem, nici n'au ajuns încă la convingeri mai adânci asupra importanței educative a învățământului religioase în tote școalele. De aceea l-au și redus sub forma unor vagi conferințe moral-creștine (art. 46) în afară de program.

In general, toate reformele, aduse învățământului românesc de după răsboi, au avut o țintă bine definită: moralizarea învățământului. In locul intelectualismului searbăd și rece, în locul unui științificism atroce, măsurat după cantitatea cunoștințelor, toată lumea dorea un învățământ formativ, educativ și moral. Ca o consecință firească a acestei sănătoase tendințe pedagogice, religia a căpătat un rol destul de apreciat, (ba chiar invidiat, de p. de filosofie!) în nouile programe ale liceului. Roadele bune, ce le va produce religia în sufletul nouilor generații, vor justifica desigur această cinste ce i s'a dat. Căci nu puțini și nu din cei din urmă dintre marile figuri ale pedagogiei moderne au arătat o deosebită reverență față de rolul ce se cuvine religiei ca factor educativ în școală.

E destul să amintim cuvintele atât de călduroas și entuziaste, care le face Pestalozzi și în genere școala pestalozziană în sprijinul religiei, ca să nu mai citäm numele unui Commenius, Iacobi, Herbart, Foerster etc. Susținând ideea de învățământ educativ-moral, unul dintre herbartieni, Ziller, ajunge la concluzia că ar trebui ca toată materia de studiu să fie concentrată în jurul unui singur obiect cu caracter eminamente moral, d. p. *religia*. — La noi unul dintre cei mai iluștri pedagogi ce-i avem, dl prof. G. G. Antonescu, dela universitatea din București, e în acelaș timp un convins și călduros partizan al religiei. D-sa constată că rezultatele în genere slabe, pe care le-a dat religia în școala secundară în trecut, se datoresc fie faptului că personalitatea profesorului de religie, în majoritatea cazurilor, a lăsat mult de dorit în privința pregătirii, fie lipsei totale de metodă, aceasta fiind înlocuită cu o predare lipsită de viață, cu o simplă memorizare plictisitoare. Cât de îmbucurătoare ar fi roadele unui învățământ religios bine predat, atunci când profesorul de religie este el însuși o personalitate cu pregătire superioară și înzestrată cu convingeri ce nu se pot clătina!

Ocupându-ne cu problema învățământului profesional în legătură cu nouile tendințe pedagogice, observăm că acestea accentuiază în primul rând formarea elevului ca om și numai după aceea ca profesionist. Comerciantul lipsit de elementul religios-moral devine de obicei un speculant fără mustrări de gând; meseriașul cade victimă viciilor mediului în care trăește... Ce să zicem de absolventele școalelor profesionale și de menaj, viitoarele gospodine model, lipsite de educație religioasă?!

O intervenție a Sf. Sinod și a Asociației clerului pe lângă ministerul instrucțiunii, pentru a se da religiei locul ce i se cuvine ca obiect de studiu obligator în învățământul profesional, credem că se impune.

Pr. **V. Popa.**

„F. O. R."

Intrunirea comitetului eparhial al F. O. R.-lui

Răspunzând călduros convocării din partea biroului eparhial al FOR-lui, membrii comitetului din arhiepiscopia noastră s'au întrunit în ziua de 20 Noemvrie a. c. la Sibiu. Ședința s'a ținut sub prezidența I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*, în prezența P. S. Arhiereu *Vasile* și a numeroșilor membri din diferite protopopiate.

I. P. S. Sa expune scopul întrunirii comitetului, care va trebui ca, pe baza unui program bine stabilit, să urmeze a da directive pentru realizările cele mai bune. Sufletul poporului și al intelectualilor, s'a arătat larg primitor față de acest nou curent de înviorare sufletească. Rolul conducătorilor e acela de-a răspândi în masse cât mai largi concepția ortodoxă despre lume și viață, despre biserică și misiunea ei în societatea contimporană ca și în viitor. In această acțiune va trebui procedat treptat, organic, cu o propagandă inteligent purtată și bine ordonată.

Dl rector *N. Colan* prezintă proectul de program: Făcând constatarea, că aproape în toate secțiile protopopești F. O. R. s'a constituit, expune necesitatea unei îndrumări programatice dela fiecare centru eparhial.

I. Ca prim punct se ia în discuție *înscrierea* de membri. In acest sens se va da o circulară în urma căreia fiecare secție protopopească va proceda la înscrierea de membri. Astfel, pe deoparte, organizația va pătrunde până în cele mai îndepărtate comune; pe de alta, din fondurile strânse se va putea începe acțiunea cât mai repede. Metoda de urmat la înscrieri cea mai potrivită e aceea a contactului personal cu oamenii.

In acest sens se va deschide în coloanele Tel. Român o *rubrică* cu îndrumări pentru despărțăminte și cu informații de pe frontul FOR-lui, — până când FOR-ul va avea un organ de publicitate propriu.

II. *Activitatea în despărțăminte* se va face prin conferințe și festivaluri religioase. I. P. S. Sa spune că aceste conferințe, mai ales la început, să aibă de obiectiv explicarea în amănunte a programului F. O. R., arătându-se scopul și misiunea societății. Conferințele să trateze probleme în legătură cu ortodoxia. Să se înceapă o infiltrare cât mai adâncă a principiilor ortodoxe în toate ramurile de activitate. Nu atât rolul bisericii în trecut, ci rolul bisericii în prezent, pentru viața sufletească a individului, ca și pentru viața statului. In acest scop cartea părintelui S. Bulgakoff: «*Ortodoxia*», ar trebui să se găsească pe masa oricărui bun român. Oricât de însemnat rol ar avea unitatea sângelui, și a rasei, totuși ele nu desăvârșesc unitatea sufletească a unui neam. Numai unitatea de *credință* poate da unitatea sufletească a unui popor. Prin asemenea conferințe FOR-ul va aduce bune servicii bisericii. Se vor invita și conferențiari dela centru.

Mai iau cuvântul dnii Dr. Gh. Preda, N. Colan, arătând, că în activitatea societății și în serviciul bisericii au să fie chemate la contribuție toate puterile spirituale de care dispunem. In acest scop se ia hotărârea să fie invitat dl V. Papilian, să-și reprezinte și la Sibiu piesa: «*Cerurile spun*», piesă brodată pe un fond profund ortodox. Dl rector N. Colan a anunțat că piesa va fi tipărită în „Revista Teologică" și apoi scoasă în volum.

Alături de FOR vor lucra mână în mână și societatea femeilor ortodoxe și societățile tinerești. —

In numele secției academice a vorbit studentul V. Coman.

III. Răspândirea *bibliotecii «Frăției»*. Odată cu înscrierea de membri se va căuta ca broșurile apărute până acum să fie răspândite în cercuri cât mai largi.

IV. O deosebită bucuria a produs în sufletele membrilor propunerea dlui rector N. Colan de-a scoate pe lângă „Revista Teologică" o *revistă ilustrată pentru familia ortodoxă*. Ea va purta numele de „Viața Creștină", și va apărea după Crăciun, deocamdată lunar.

Revista va cuprinde îndrumare ortodoxă și națională, articole culturale, cronică gospodărească, toate exprimate prin forma plastică a ilustrațiunii. In ea se vor cuprinde comorile arhitectonice și picturale ale ortodoxiei românești și străine; frumusețile naturale ale țării, portrete de eroi naționali și mucenici ortodocși, ca și îndrumări medicale și sfaturi creștine.

La sfârșit dl Dr. Gh. Preda mulțumește Inaltului ierarh pentru venirea în mijlocul membrilor și pentru lămuririle prețioase ce le-a dat. *Cor.*

Pentru libertatea presei

In ultimele zile guvernul a confiscat sau a suspendat o serie întreagă de gazete. Ca orice ilegalitate, faptul nu putea stârni în opinia publică decât un accentuat resens.

Dacă presa răspândește știri și idei primejdioase ordinei de stat și bunelor moravuri, autorii acestora să fie trași la răspundere în fața justiției. Confiscarea și suspendarea organelor de publicitate însă constitue o măsură ilegală, pe urma căreia țara și străinătatea e în drept să creadă că suntem sub dominația unor stări excepționale.

Și — mai ales astăzi — **nu** *de aceasta avem nevoe.*

Alegerile pentru adunarea deputaților se vor face în ziua de 20 Decemvrie 1933, pentru senat în 22 Decemvrie 1933. Colegiile speciale sânt convocate pentru 28 și 29 Decemvrie. Parlamentul se deschide în 10 Ianuar 1934.

Nr. 10.600.

Notificare oficială

Marele stat major cu nota Nr. 1374 din 13 Octomvrie a. c. pune în vedere preoților cari primesc ordine de mobilizare, că ori de câte ori vor fi transferați la alte parohii, să comunice ei înșiși această schimbare de domiciliu, direct unităților cărora au fost repartizați pentru mobilizare, precum și direcțiunii personalului al ministerului Apărării naționale.

Sibiu, 20 Noemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

merge singuri, cum am mai mers, înainte. Ear ceeace aveți dreptul de a cere e foarte puțin, fiindcă în virtutea actului subscris de dl Liviu Aibini vi se cuvine numai ceeace ați dat și noi putem dovedi, că nimic n'ați dat, ear în virtutea unui act subscris de Dvoastră și păstrat aici adevăratul creditor sunt cei 25 membri ai comitetului, dela care nu aveți procură. Urmat dar cu stăruință procesul ar fi un scandal rușinos pentru noi toți și păgubitor pentru cauză.

Vă rog deci eu, care trăiesc aici în retragere și 'n uitare, dar tocmai de aceea văd lucrurile cu ochii mei liniștit, Vă rog cu toată stăruința să curmați cearta. Să ne înțelegem între noi și fără de mijlocirea judecătoriilor ungurești și advocaților, care rîd în pumni.

In lupte politice atât de grele ca cea ă de noi trebue neapărat să se deosebiri de vederi, ba chiar și te de interese între tovarășii de bărbații chibzuiți trec însă peste merg împreună, fiindcă știu, că împreună pot să înainteze spre comun.

oi recunoaștem, că fără de Dvoastră ni-ar fi foarte greu să ducem lupta înainte: recunoașteți și Dvoastră, că fără de noi sunteți slabi.

Lupta e, astfel, o datorie și noi ne vom face — după cea mai bună a noastră pricepere — în toate împrejurările datoria, fie chiar și singuri, ba la nevoie și 'n largul lăsat de Dvoastră.

Nu voiesc însă să mă împac cu gândul, că tocmai acum ne veți lăsa singuri ori veți căuta chiar pretexte de a Vă însoți cu ceice până ieri Vă erau adversari. Imi mai fac dar ilusiunea că ne vom înțelege — cum atâta timp ne-am înțeles.

Primiți, Vă rog, expresiunea sentimentelor mele de înaltă stimă și spuneți Dnei Rațiu sărutările mele de mână.

Al Dvoastre devotat

IOAN SLAVICI.

IV

Arădanii către Dr. I. Rațiu

Prea Stimate Domnule, — In aceste zile critice, când poporul român în lupta pentru existența națională îndrumat este la unirea tuturor forțelor sale, conflictul, provocat între membrii partidului național, prin sulevarea cestiunei de proprietate a institutului tipografic, ne jignește adânc sentimentul național și ne ispiră cele mai serioase îngrijiri.

Ca membri ai partidului național, dorind menținerea unității și a solidarității partidului, ne ținem de a noastră datorie a vă învita, ca să retrageți **acțiunea compromițătoare** *pornită în contra institutului tipografic și a ziarelor «Tribuna» și «Foaia Poporului» și să restabiliți statul* **quo ante,** *cu atât mai vârtos, că ele fiind proprietatea întregului partid național, acestuia îi compete dreptul de a regula afacerea, conform intereselor naționale.*

Arad, 5 Ianuar st. n. 1896.

Subscrișii: Aurel **Suciu,** *Dr. Nic.* **Oncu,** *Dr.* **Hosanu,** *Vasiliu* **Papp,** *Dr.* **Stefan C. Pop,** *Mihaiu* **Veliciu,** *Dr. Georgiu* **Popoviciu,** *Dr. Ioan* **Trailescu,** *Vasile* **Mangra.**

V

Dr. Vasile Fodor către Dr. I. Rațiu

Abrud în 5 Ianuar 1896.

Mult St. Dle President, — Invitarea Dvoastră pentru ședința din 10 l. c. am primit-o și regret mult că de astădată nu pot lua parte la aceea consultare confidențială.

Crez, când ați pus de nou la ordinea zilei regularea unor afaceri urgente pentru Institutul tipografic, intenționați, ca comitetul să revină la conclusul luat în ședința din 15 și 16 Noemvrie trecut.

E prea firesc lucru că acel conclus luat — fără îndoială — în grabă, sub imboldirea unor sentimente agitate și totodată — să mi se ierte cuvântul francez: **de par,** *— ar trebui negreșit ridicat din valoare.*

In ședința trecută am luat cuvântul în această cestiune sub imboldirea unor sentimente de îngrijire, cari în mintea mea — Vă asigur — n'au lăsat nici un spațiu vanității egoiste. Atunci mi-am dat părerea fără înconjur, că prefacerea institutului tip. într'un **consorțiu pe acțiuni,** *cu nume or fără nume, în fruntea căruia să fie comitetul național, e cea mai detestabilă lucrare pentru conducătorii, cari sânt puși în fruntea acțiunilor naționale.*

De părerea asta sânt călăuzit și azi, și am cea mai deplină convingere, că

Probleme, fapte, comentarii

Societăți cu caracter religios. — In vremile mai nouă a luat ființă, în țara noastră, mai multe asociații și societăți religioase creștinești, din care fac parte atât clerul, cât și elementul mirean, popor și intelectuali, ai bisericii ortodoxe române.

Astfel de asociații și societăți sânt: Asociația clerului „A. Șaguna" din mitropolia Ardealului, Asociația femeilor ortodoxe, Oastea Domnului, Solidaritatea, „Patriarhul Miron", „F. O. R." ș. a.

Congresele lor anuale au scos la iveală activitatea desfășurată în conformitate cu orânduelile, pe care au fost întemeiate și care nu urmăresc alte scopuri și intenții, decât să întărească și să desvolte viața creștinească în sânul bisericii ortodoxe.

Rezultatele obținute sânt, în general, cele mai mulțumitoare și vrednice de sprijin și încurajare cât mai întinsă.

Răsar, firește, și *criticile*, care dacă sânt obiective, nu pot, decât să ne fie; spre folosul tuturora; ear dacă sânt veninoase și pătimașe, — vom încerca, prin duh de adevăr, și blândețe, să lămurim pe toți cei sinceri și doritori să fie lămuriți.

Criticele cele mai dese și cele mai aspre, dar și nedrepte — se aduc (mai ales din capitală) societății religioase, înființate înainte cu zece ani, sub numirea de *Oastea Domnului*.

In raport cu atacurile de care a fost onorată, crește și numărul *apărătorilor* Oștii Domnului. Unul dintre apărătorii ei mai noi este chiar un venerabil călugăr, Monahul *Veniamin*, care într'o revistă religioasă dela Iași *(Viața Monahală* Nr. 9) declară, între alte nimerite observări, următoarele:

„Asociația creștină „Oastea Domnului", înființată în 1923 la Sibiu de harnicul preot Iosif Trifa, nu este cu nimic contra bisericii noastre, ci este tocmai în ajutorul ei.

O asemenea înjghebare de oaste a Domnului se află și la Iași sub conducerea neobositului și harnicului Preot P. Chirica și care, mărturisim, e o activitate de toată lauda.

Dar în loc să se generalizeze procedeul cuminte și vrednic de laudă, la toți apostolii bisericii noastre, fapta vedem că și-a întâlnit dușmanul.

Am auzit și noi pe mulți frați preoți atăcând asociația „Oastea Domnului" sau „Patriarhul Miron", dar nici unul din aceștia n'a fost în stare să susțină dreptatea sa, în fața inactivității sale pe terenul misionar.

— „Faceți și Sf. Voastră asemenea", — Eu nu pot că sânt ocupat cu catedra la liceu, sau cu administrația băncii, sau cu politica — mi s'a răspuns. — „Atunci tăceți și lăsați liniștiți pe ceice lucrează!"...

Deci încetați, vă rugăm fraților, dela București, de a mai scrie cu patimă asupra asociațiilor creștinești!... Dacă cineva din simplicitate sau din neștire a greșit ceva, îndreptați cu duhul blândeței, căci așa șade bine și așa putem să câștigăm și sufletele cele greșite, căci altfel, luându-le cu rău, nu numai că nu le veți mântui, dar le veți și păgubì".

*

Punerea pietri fundamentale la noua capelă din curtea Academiei teologice, Sibiu. — In urma hotărârii adunării eparhiale, s'a început zidirea unei *capele* în curtea Academiei teologice Andreiane.

Noua clădire va avea în parter și o sală de bibliotecă pentru studenți.

In ziua de 21 Noemvrie s'a oficiat de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae slujba punerii pietri fundamentale a acestui nou locaș sfânt, menit rugăciunii și năzuințelor pentru desăvârșirea sufletească a tinerimii noastre.

*

Conferința de toamnă și catehetică a despărțământului Jiu al Asociației Clerului. — *Intr'o caldă atmosferă de sinceră familtaritate, în ziua lăsării postului de Crăciun (Sf. Apostol Filip), s'a ținut, în parohia Petrila-Brad, conferința de toamnă a despărțământului Jiu al Asociației Clerului.*

S'a remarcat și cu această ocaziune interesul obștesc al credincioșilor noștri pentru slujbele în sobor, fiind spațioasa biserică parohială arhiplină. Predica păr. Gheorghe Zemora *a fost dintre cele mai instructive. Plecând dela convorbirea Mântuitorului cu Apostolii: «Cine zic oamenii că sânt eu»... (Marcu 8, 27) și întrebarea lui Filip adresată lui Hristos; „Doamne, arată-ne pe Tatăl, și ne este de ajuns" (Ioan 44. 8), conturează cele mai însemnate momente de viețuire împreună a Mântuitorului cu apostolii săi, trăgând concluzia bogată în învățăminte pentru noi, că numai o cunoaștere cu adevărat a Fiului lui Dumnezeu și o trăire cu Mântuitorul ne poate desăvârși în râvna spre mântuire.*

Lecțiile practice *de religia ale preoților* Coriolan Drăgan, *la cl. IV-a, despre «Parabola celor doi datornici», (Mat. 18, 21—35) și* Ghecrghe Zamora, *la cl. II-a, despre patriarhul Avram (Moise cap. 12—22), deasemenea au fost bogate în învățăminte catihetice și didactice, iar preoții asistenți s'au ales cu noui experiențe în importantul rol de creștere prin predare a religiei viitorilor credincioși.*

După masă păr. protopop Ion Duma, *președintele despărțământului, deschide ședința, și prin cuvântarea de deschidere încunoștiințează pe membrii despărțământului despre cele hotărâte la adunarea generală a Asociației la Cluj. Insistă asupra ținerii în trezire permanentă a conștiinței solidarității preoțești, în timpurile de grele încercări și îndârjite lupte ateiste și sectare, ce caută să sbuciumeze biserica strămoșească.*

După mai multe hotărâri de ordin practic, preotul Constantin Zoican *cetește un capitol din opera filosofului rus Nic. Berdiaev: „Creștinismul și lupta de clasă".*

Și cu această ocaziune s'a reliefat imensul folos în domeniul pastoral, de care se bucură fiecare membru participant la conferințe pastorale unde se discută impresii, experiențe practice; se împărtășesc noui îndrumări de luptă și sondează noui planuri tactice pentru păstrarea neștirbită în sufletele credincioșilor a conștiinței legii strămoșești.

Pr. Coriolan Drăgan.

*

Dela Cercul preoțesc Budila. — **Duminecă, în 19 Noemvrie cor. cercul preoțesc de mai sus și-a ținut adunarea în parohia Băcel cu un program bogat în sugestii și îndemnuri religioase și într'o atmosferă însuflețită de frumoase și calde simțăminte.**

Toți preoții slujesc în sobor sf. Liturghie. *Predică păr. Daniil Cojocariu* din Teliu, pornind dela textul: „Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint" [Ep. Timot. 6, 10].

Se slujește apoi parastasul pentru arhiereii Andrei, Miron și Ioan, pentru regii Carol I și Ferdinand I, precum și parastasele mai multor săteni.

In conferința intimă care urmează se constată îmbucurătoarea funcționare a societăților: „Reuniunea de femei" și „Oastea Domnului".

După masă în sala școalei primare președintele cercului, păr. *Iordan Curcubătă*, explică frumos: *Simbolul credinței* pe înțelesul poporului. Păr. *Nic. Frateș* din Dobârlău ține o conferință despre *„Răsplată și pedeapsă"*. Intre conferințe „Oastea Domnului" cântă mai multe cântări religioase.

***Invățătorul director Negrea* vorbește despre *„Insemnătatea culturii din școala primară și obligativitatea învățământului"*.**

A fost o zi de înălțare spre Dumnezeu, în care s'a simțit mai bun fiecare credincios.

*

Epicleza euharistică, scrisă de Diaconul N. I. Popoviciu, este astfel apreciată în foaia bisericească *Renașterea:*

In rândul cărților teologice, ieșite în ultimul timp de sub tiparul românesc, cartea părintelui N. Popoviciu, profesor la Academia teologică din Sibiu, se impune la loc de frunte, atât în urma faptului că este prima care se ocupă în limba noastră cu justificarea doctrinală a epiclezei, cât și prin substanțiala tratare a problemei pure.

Utilizând, cu simț critic și de perfectă utilitate, o foarte bogată și variată literatură de specialitate, autorul expune în formă limpede, cu impecabilă logică, toată bogăția argumentelor scripturistice, patristice și liturgice care vorbesc categoric pentru adevărul epiclezei la sf. Euharistie, iar de altă parte combate zdrobitor toate erorile teologilor papistași (inclusiv I. P. S. Mitropolit Suciu dela Blaj, căruia îi dedică un capitol aparte). Nu scriu mai mult, căci orce s'ar scrie despre această carte, nici decum nu poate egala însași cetirea ei, fapt care-i cea mai bună recomandație pentru carte, și cea mai mulțumitoare răsplată pentru autor. *B. O.*

*

Dl Prof. G. Bogdan-Duică, *cu recunoscuta sa competință de istoric, dar și cu dragoste pentru biserica noastră ortodoxă, a ținut în Sibiu, în 21 l. c., o prea interesantă conferență despre:* **Spiritul de resurecție religioasă în sudul Ardealului,** *ascultată de un numeros și select public sibian în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul* **Nicolae.** *Asupra acestei conferențe vom reveni într'un număr apropiat.*

Bibliografie. I. *Biserica și problemele sociale.* Conferințe ținute la fundația Dalles — 24 Ianuarie—8 April 1933 — sub auspiciile Consiliului central bisericesc. Tipografia cărților bisericești, București 1933.

In acest volum sunt întrunite 11 conferințe cari abordează diferite probleme sociale judecate prin prima creștinismului. Conferințele sunt publicate în ordinea în care s'au ținut:

1. Dr. Miron Cristea, patriarhul României: *Indatoririle generației de azi.* Pornind dela constatarea că societatea actuală e caracterizată printr'o „lipsă aproape totală de avânt și ideal", printr'o criză morală care nu poate fi lecuită de progresele tehnicei contimporane, Inaltul ierarh îndreaptă atențiunea generației actuale spre *un nou duh de viață, spre duhul creator adus în lume de Hristos.*

2. Dl Ștefan Bogdan, profesor universitar, de fizică, cunoscutul militant pentru creștinism, urmează cu conferința: *Biserica și viața socială.* Dsa pornește dela mărturisirea: „Noi credem că toată cultura adunată la un loc nu poate da fericire nici omului, nici popoarelor, atunci când ele sunt lipsite de credință". Desvoltând această certitudine arată că numai „în biserică, în credința noastră ortodoxă, stă leacul tămăduitor al atâtor rele, pe cari din împrejurările prin cari trecem — cari sunt ale timpului — dar puțin și din cauza noastră, din cauza uitării credinții, le suferim". Ceeace este bun în legi, dela Isus vine, iar ceeace e rău, dela oameni. Când ele nu sunt cum trebue și nu se mai respectă, e semn că a slăbit credința. Respectul de bunul altuia, caritatea, pacea între popoare pot exista numai când e tare ataşamentul la creștinism. Nu socialismul poate fericì omenirea, căci el e sălbatic, vorbește numai de drepturi și de preocupări materiale, ci creștinismul. Conferențiarul atinge pe scurt toate aspectele vieții sociale asupra cărora credința acționează binefăcător când există.

3. Dl Mihail Manoilescu în conferința: *Lupta ortodoxiei împotriva materialismului,* după ce descrie ascensiunea materialismului filosofic și economic în cursul veacului XIX, ba chiar până pe la 1928, arată importanța crizei începută atunci *«pentru evoluția sufletească care se va produce mâne în societatea noastră».* Dsa formulează: „Pentru a păstra civilizația noastră, așa cum am moștenit-o, pentru a creia o viață socială ordonată, *soluțiile materialiste nu mai ajung«. «Oamenii au ajuns să descopere un lucru pe care trebuiau să-l știe de mult: că puterile materialiste au limite și că problemele sociale nu se rezolvă numai cu soluții materialiste».*

Biserica e chemată să utilizeze acest moment social. Sfaturile ei despre chivernisirea morală a bogăției, despre simplificarea vieții materiale, despre aprecierea

---

prefacerea acelui institut tipografic într'un simplu consorțiu comercial, unde se tipăresc cele mai lățite ziare ale noastre, ar fi pentru noi, membrii comitetului național **„propter vitam vivendi perdere causas".**

Știm cu toții, câte jertfe s'au adus la înființarea acestui institut și câte la susținerea lui. Inființarea lui în timpuri grele, susținerea lui ear în timpuri grele. Ceice au înființat și ceice au susținut acest institut, negreșit au un titlu nepieritor de jertfă în lupta noastră națională.

Jertfele s'au adus cu deosebire ca ziarele «Tribuna» și «Foaia Poporului» să fie organe **nefățărite** *ale partidului național român și totodată — sub direcția lor — în toate acțiunile naționale să se imprime voința poporului român, din sinul căruia am eșit cu toții.*

In direcția asta au lucrat 12 ani dearândul tot bărbați desinteresați și cu porniri nobile pentru cauza națională. Acești bărbați, negreșit, au un titlu nepieritor de glorie, că aceste ziare au devenit far și busolă în luptele noastre pentru existența națională.

Azi noi nu putem determina soarta institutului tipografic contra voinței celor cari au înființat și susținut acest institut. N'avem dreptul să-i dăm institutului timbrul unui consorțiu comercial, **ear soartea ziarelor să-o atârnăm de capriciul acționarilor necunoscuți.**

Făcându-o asta ne-am da testimoniul, că ne-am perdut rostul de a mai fi oameni cu independență politică.

Calea noastră ca membrii ai comitetului național trebue să fie limpede înaintea noastră, — și ea este calea înțelepciunii, a prosperității naționale, a onoarei naționale.

Institutul tipografic, dimpreună cu ziarele «Tribuna» și «Foaia Poporului» au trecut din proprietatea dlui Brote în proprietatea comitetului național în timpuri abnormale și din necesitate politică au trecut din proprietatea comitetului național în proprietatea dlui Titu Liviu Albini.

Luând de bază dreptul proprietății noi numai în conțelegere cu exilații noștri — cari încă sânt membrii comitetului vechiu — putem lua hotărâre meritorică. Fără de ei am fi expuși să fim timbrați de **usurpatori.**

Nu-mi vine a crede, ca în aceste timpuri grele de încercări pentru partidul național, s'ar afla numai unul dintre stimații mei colegi din comitet, care ar dori să fie vârât calul troian în sinul acelui comitet, care a dus în deplinire cele mai frumoase fapte naționale.

De aceea sânt de părere, ca cestiunea institutului tipografic să fie ridicată dela ordinea zilei până când nu ni se va da putinta ca să luăm înțelegere **perfectă** *cu exilații noștri din România; institutul tipografic să rămână ca până acum în proprietatea și posesia dlui Titu Liviu Albini, ear secuestrul de pe institut să fie imediat ridicat.*

La caz când Dvoastră dimpreună cu stimații mei colegi ați fi de părere contrară. Vă rog cu **stăruință,** *ca epistola de față, cetită în plenul ședinței, propunerea mea să se petreacă la procesul verbal și să se pună la vot.*

In sfârșit Vă rog mult St. Dle să primiți asigurarea osebitei mele stime,

Dr. VASILE FODOR.

*

Pentruca sigur să fie că nici alte proaste svonuri de pe vremuri nu vor mai circula, voiu mai publica ceva, mult nu, deoarece în documentele intime de mai sus au rămas fixate *toate* ideile fundamentale apărute 'n acea criză, din partea tribuniștilor de baștină. Adecă, chiar *idei?* Sau și interese, a căror calificare, acum, după 38 de ani, n'ar mai avea, însă, înțeles? Oricum, *criza aceea a fost un fapt istoric,* și este vrednică s'o arăt, din documente autentice, ce-a fost.

Toate greșelile de mai târziu ale lui I. Slavici nu-i pot suprima dreptul la obiectivitatea posterității și la recunoașterea bunelor inspirații ce adeseori *el* le-a avut și le-a dat.

Publicând documentele am satisfăcut o dorință a lui D. Comșa.

G. Bogdan-Duică.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Prețul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se prețul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

valorilor spirituale vor fi mai ascultate ca oricând. Trebue dusă şi o acţiune de expurgare a sufletului nostru de otrăvurile Occidentului: „Opera noastră de azi este de-a drege tot ce a stricat Occidentul în sufletul claselor noastre culte. Occidentul ne-a înşelat cu teoriile lui economice. Occidentul ne-a deformat pe terenul politic; Occidentul ne-a secat sufletele de credinţa noastră, — vrem să ne întoarcem îndărăt spre sufletul nostru propriu, spre buna, blânda şi părintească noastră biserică ortodoxă".

3. Dl Şerban Ionescu, profesor la Facultatea teologică din Bucureşti, expune frumoase gânduri în conferinţa: *Ideia de dreptate ca forţă socială.* Dsa arată cu texte şi exemple paralèle că alta este ideea de dreptate la popoarele antice, şi alta în creştinism: „acolo a existat o lume fără iubire, fără Dumnezeu şi fără dreptate". In creştinism sursa dreptăţii nu mai este „anonimatul, impersonalul, întâmplarea, raţionalul metafizic sau conştiinţa socială", ci un Dumnezeu personal, din care radiază ideia de dreptate şi înţelepciune.

5. Dl Nichifor Crainic prezintă strălucita conferinţă publicată şi în revista „Gândirea": „Tineretul şi creştinismul".

Dsa porneşte dela o mare evidenţă: „Vremea noastră e vremea tineretului". Lumea veche se prăbuşeşte, o alta nouă, tânără şi ca vârstă, izbucneşte. Toate statele pun accentul pe tineret. Tineretul actual nu vine numai cu forme externe noi, ci cu o concepţie integrală de viaţă, alta decât cea veche. „Din evul mediu ideea metafizică n'a mai fost atât de adânc amestecată în actualitatea vie". Tineretul de azi iubeşte liniile infinite, explicaţiile ultime, dintr'o extremă sau alta. El poate fi sau comunist, sau creştin; dar nu poate fi indiferentist.

Statul nostru nu se ocupă de tineret. El e lăsat în bătaia tuturor vânturilor. Dar împrejurările în care a crescut, suferinţa din războiu, mizeria de după aceea, sfidarea suportată dela evreime, trezesc în el conştiinţa de creştini ortodocşi cu mari adâncimi mistice. „Biserica nu mai e pentru tineretul nostru un monument venerabil al trecutului cultural, ci puterea învăluitoare care integrează acest tineret, peste ruptura veacului al XIX-lea falimentar, în fiinţa de totdeauna a neamului românesc".

Dl Nichifor Crainic s'a remarcat, în timpul din urmă mai ales, ca profetul inspirat al tineretului nostru creştin şi naţionalist. Dânsul îi exprimă şi-i formulează pe deplin adecvat, deaceea pururea aplaudat, *crezul* care nu e un program simplist de pură tehnică externă, ci un adevărat crez: o concepţie amplă de viaţă cu rădăcinile, cu izvorul şi cu Duhul creator străbătând de departe, de dincolo de lumea văzută şi raţională, din fundamentele dumnezeeşti ale vieţii.

6. Părintele Valeriu Iordăchescu, care s'a impus în ultima vreme ca un puternic gânditor pe terenul raporturilor între biserică şi viaţa socială, expune în conferinţa *Forţa şi dreptul*, cele două concepţii despre drept: prima, după care *dreptul e egal cu forţa*, şi alta, cea creştină, că dreptul e o putere morală.

După o temeinică analiză Dsa ajunge la concluzia: „mintea omenească nu poate accepta ideea dreptului forţă". „Dreptul e altceva decât forţă". „Ideia de drept se fondează pe ideia religioasă". „Restaurarea în conştiinţele contemporane a adevăratei noţiuni de drept, trebue să constitue una din grijile de căpetenie ale bisericii".

7. Arhimandritul Iuliu Scriban în conferinţa: *Biserica şi cultura mulţimii*, arată cu exemple din trecut şi de azi ce mare rol are biserica în cultivarea mulţimii.

Preţioase şi bogate sunt şi celelalte conferinţe: 8. I. Nistor: *Rolul politic şi social al bisericii în trecut şi prezent;* 9. V. Gh. Ispir: *Misiunea creştină în România Nouă;* 11. I. Petrovici: *Biserica şi pacea.*

Remarcăm a 10-a conferinţă a dlui profesor universitar Ioan Lupaş: *Biserica şi problemele asistenţii sociale,* în care găsim o mulţime de informaţii despre această activitate a bisericii în trecut şi azi. Se aminteşte instituţia veche a diaconilor şi diaconiţelor pentru îngrijirea săracilor, văduvelor şi orfanilor; agapele; xenodochiile dela centrele episcopale pentru ocrotirea străinilor şi călătorilor sărmani, bolnavi, orfani; opera caritativă a mânăstirilor distribuind felurite ajutoare săracilor, străinilor, călătorilor şi organizând uneori chiar câte un spital sub îngrijirea personalului bisericesc, cum s'a întâmplat şi în ţările române.

Pentru astăzi dl profesor Ion Lupaş afirmă: „Dacă factorii bisericeşti şi-ar fi revendicat acest drept şi această datorie imediat după încheierea războiului, întreaga operă intreprinsă de stat pentru ocrotirea invalizilor, orfanilor şi văduvelor de războiu s'ar fi putut desfăşura în cadrele organizaţiunii bisericeşti".

Azi factorilor bisericeşti le este rezervat un vast teren de muncă. Astfel în ce priveşte *asistenţa familiei,* biserica trebue să lupte contra limitării artificiale a naşterilor, pentru moralizarea familiei şi ajutorul ei. Biserica trebue să se îngrijească de buna creştere a copiilor orfani, în orice instituţie ar fi ei. Acţiunea bisericii e aşteptată în asistenţa criminalilor şi asistenţa psihiatrică, apoi faţă de lumea din spitale.

La sfârşit conferenţiarul face şi trei propuneri practice: 1. Ierarhii în vizitaţiunile canonice să viziteze şi spitalele şi instituţiile de ocrotire socială din acea regiune, interesându-se cum şi-au făcut preoţii datoria în acest domeniu; 2. o accentuare în şcolile teologice a acestei preocupări şi 3. să se încerce în unele locuri transformarea mânăstirilor de călugăriţe în şcoli de infirmerie sau de surori de ocrotire.

Volumul cuprinde atâtea idei, sugestii, mărturisiri şi îndemnuri referitoare la condiţiile actuale ale activităţii bisericeşti, că lipsa lui din mâna unui devotat slujitor şi fiu al bisericii e o mare lacună.

II. *Dr. Grigorie Comşa, episcopul Aradului: Temeiurile biblice şi canonice ale apostolatului laic,* Arad 1933. O extrem de interesantă cărticică în care se cuprinde referatul P. S. Sale episcopului Grigorie prezentat congresului misionar dela Chişinău, şi un cuvânt întitulat: *Creştinii ortodocşi şi cetirea sfintei Scripturi.* Cărticica inaugurează biblioteca: „Frăţiei Ortodoxe Române" secţia Arad.

Problema apostolatului laic a devenit de-o mare actualitate prin mişcarea „Oastea Domnului" şi F. O. R. Pe de-o parte trebue să chemăm pe mireni să ne dea ajutor la învierarea vieţii religioase, dar pe de alta trebue să delimităm competinţele, ca să nu ne pomenim într'o haotică răsturnare a ordinei din biserică. Ambele aceste aspecte ale chestiunii le limpezeşte just P. S. Sa Episcopul Grigorie. Participarea şi formele participării mirenilor la apostolat sunt luminate pe baza sf. Scripturi. Rolul mirenilor în biserică e ilustrat cu frumosul exemplu din timpul persecuţiilor din Rusia: mirenii ţin mânile ierarhilor şi preoţilor ca să se roage, când aceia nu mai pot de oboseală. „Laicul are deci şi el un glas de chemare către biserică. El nu binecuvintează, nu sfinţeşte, dar chemarea lui este glasul clopotului care răsună, ducând spre cer gândurile sufletelor cucernice".

In cuvântul al doilea P. S. Sa arată că Biblia a fost o carte nelipsită în mâna credincioşilor români, în trecutul nostru. Azi cam lipseşte. Trebue s'o răspândim cât mai mult căci „cine se preumblă printre trandafiri, miroase a trandafiri, iar cine şi-a preumblat zilnic sufletul peste paginile sfintei Scripturi, se umple de seriozitate, de bucurie şi de tărie". Comparaţie de mare forţă şi de adevărată frumuseţe. Şi în acest cuvânt respiră aceeaş justă reliefare a punctului de vedere ortodox, fără aplecare spre biblismul gol sau spre antibiblism.

P. S. Sa a adaus încă o floare duhovnicească la frumosul buchet format din scrierile P. S. Sale. *Dr D. Stăniloae.*

INFORMAŢIUNI

Numirea noilor prefecţi. In judeţele de pe teritoriul Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, au fost numiţi următorii prefecţi: In judeţul *Alba:* Dr. Simion Vulcu advocat; *Braşov:* Ioan Strat fost prefect; *Ciuc:* Valeriu Oţetea advocat; *Făgăraş:* Ioan Bârsan advocat; *Hunedoara:* Dr. Romulus Mioc, fost primar; *Sibiu:* N. Regman fost prefect; *Târnava mare:* Victor Ştirbeţ, advocat; *Târnava mică:* Simeon Ghizdău; *Treiscaune:* Dr. Miron Creţu, medic primar.

Anunţ. La şcoala normală de băeţi „Andrei Şaguna" din Sibiu e vacant postul de secretar ajutor. Doritorii a ocupa acestă funcţiune îşi vor înainta petiţiile, însoţite de actele de studii, până la data de 15 Decemvrie 1933. Candidaţii la concurs vor trebui să aibă cel puţin bacalaureatul sau o şcoală echivalentă [normala sau comerţul superior], Data ţinerii examenului va fi anunţată ulterior. Informaţii în legătură cu examenul, se cer direcţiunii şcoalei.

Direcţiunea.

In comuna Sarasău din Maramureş se zideşte o biserică ortodoxă română. Sumele necesare pentru terminarea ei, oferite de generoşii creştini, se pot trimite direct epitropiei locale.

Nu-i prea târziu. O femee în vârsta înaintată, de 65 ani, al cărei bărbat şi un fiu plecaseră într'o lungă călătorie, neştiind carte, suferea de faptul că nu putea citi şi răspunde la scrisorile primite. Ea ceru atunci ministerului să fie admisă în şcoala primară. Cererea i s'a încuviinţat, şi în scurt timp a învăţat să scrie şi să citească. Lucrul s'a petrecut în Japonia, — de ce nu s'ar putea petrece şi în alte ţări?

Meritată pedeapsă. Scriitorul german Hans Schöplin din Leipzig a spus despre Isus, că a fost cel mai mare revoluţionar evreu, ear Biblia este o colecţie de neadevăruri. Tribunalul din Leipzig a condamanat pe scriitor la doi ani de temniţă.

Congresul Asociaţiei generale a clerului, care era să se ţină la Craiova, s'a amânat.

Fapta unui preot. Intr'un mic oraş din Anglia s'a produs în vechea biserică, în vremea liturghiei, un mare incendiu, — nu se ştie din ce cauză. Preotul a reuşit, cu mare osteneală, să oprească izbucnirea de panică generală, şi publicul a şi ieşit din biserică fără să i se întâmple nici un rău; o singură femee, care ameţise, şi un băiat ca de 10 ani, au rămas în fumul lăcaşului, care ardea tot mai tare. In vreme ce pompierii căutau să stângă focul, bătrânul preot a rugat pe un pompier să-i împrumute masca de gaz. Inarmat cu această mască, preotul a pătruns în biserică, a luat în braţe copilul plângând, doi pompieri au ridicat femeea ameţită, şi au ieşit cu toţii afară. Răniţii au fost apoi transportaţi, sub îngrijirea preotului, în spitalul apropiat. Locuitorii oraşelului au aclamat cu însufleţire pe curajiosul şi vrednicul păstor sufletesc, care pentru această faptă a primit, şi din alte părţi ale ţării, scrisori numeroase de felicitare.

Câştigul principal al lozurilor „Salvarea" Timişoara e cum se ştie de Lei 250.000. Tragerea acestui câştig, care va avea loc în ziua de 10 Decemvrie 1933, se va continua imediat, în caz că a eşit pe un loz nevândut, atât timp cât câştigul principal nu va cădea pe un loz vândut. Vezi anunţul în partea inseratelor.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista pentru popor, a Fundaţiilor culturale regale, *Albina,* numărul nou 9 cuprinde bune şi multe învăţături de care au trebuinţă massele româneşti. Pe lângă paginile de agricultură, şcoală, medicină, istorie etc., revista are şi o pagină *religioasă,* cu următoarele lucrări: Intâmplări mărunte cu înţeles mare, de Firmilian Călugărul; Rugăciune către îngerul păzitor. — Fiecare număr al *Albinei* mai are fotografii, chipuri, vederi şi tablouri în culori. Un număr se vinde cu 2 lei în toată ţara.

LEI 250.000, LEI 100.000, LEI 50.000, LEI 25.000,

şi numeroase alte câştiguri puteţi câştiga la

Loteria „SALVAREA", Timişoara

Tragerea irevocabil la 10 Decemvrie 1933

Numai lozuri întregi. Numai o singură cheltuială de lei 50

Cumpăraţi încă astăzi lozurile Dvoastre, pentrucă Vă stau numai câteva zile la dispoziţie. [33] 1—1

A. TOTH, Sibiu

strada Regina Maria 12. Telefon 468.

La comenzi în afară de localitate se adaugă Lei 17 (sau Lei 7) spese de porto.

Nr. 10.250—933.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că văduva după Păr. Zaharie Harhoiu din Aţel, decedat în 21 Octomvrie 1933, în baza § 5 din regulementul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa arhidiecezană în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 7 Octomvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 66—933 par. (32) 2—3

Concurs

Parohia ortodoxă română din Mediaş publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român pentru *pictarea icoanelor din tâmpla bisericii noui.*

Icoanele se vor picta în stil bizantin şi în concordanţă cu pictura din interiorul bisericii.

Caetul de sarcini se poate vedea la oficiul parohial.

Mediaş, 14 Noemvrie 1933.

Oficiul parohial ortodox:

Ioan Crăciun
protopop-paroh.

Pădure de stejar de vânzare

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu are de vânzare în pădurea Tufari dela Cisnădie 1368 arbori de stejar ce reprezintă un volum de circa 940 m. c. lemn de lucru şi 764 m. steri lemn de foc.

Reflectanţii vor înainta oferte până la 12 Decemvrie 1933 Consiliului arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 391—933. (61) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Beşinău,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat a salarului conform coala B.
2. Folosirea terenului vechi de zidire pentru casele parohiale.
3. 32 jugăre arător şi fânaţ.
4. Stola uzitată în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Mercurii în termenul deschis, împreună cu autorizaţia I. P. S. nostru arhiepiscop şi mitropolit, având reflectanţii a se prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 3 Noemvrie 1933.,

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane**

Anul LXXXI Sibiu, 2 Decemvrie 1933 Nr. 75

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

In zadar: Statutul organic e șagunian

Cititorii noștri își amintesc că în iarna trecută se lansase din surse turburate de cele mai inavuabile sentimente față de ce-i ortodoxie românească, un zvon murdar, menit să păteze nimbul venerabil care înconjoară marea operă șagunianâ: Statutul organic.

Să recapitulum puțin faptele. Dl profesor D. Braharu publicase o monografie întitulată: *Un colaborator al lui Șaguna, secretarul de stat Gh. Ioanovici*, Cluj 1932, în care pe de-o parte menționa 3—4 fapte ale lui Gh. Ioanovici în serviciul bisericii, iar pe de alta inzista asupra faptului că deși a fost francmason, personagiul acesta a ajutat totuși biserica și neamul românesc. In legătură directă cu redactarea Statutului organic nu se menționa altceva decât că Gh. Ioanovici a fost, la congresul din 1868, președintele comisiunii de 27 care a studiat proectul de statut al lui Șaguna și l-a prezentat plenului congresual.

Din acest unic element și luând de bună, fără confruntarea critică cu documentele capitale, declarația exagerată a lui Partenie Cosma, membru al congresului din 1868: «Statutul organic nici în formă nici în părțile lui cele mai esențiale nu este opera lui Șaguna, ci este al congresului din 1868», dl Ernest Armeanca, teolog unit, se grăbește într'un articol întitulat: «Statutul organic, operă francmasonică?» publicat în «Patria» din 21 Ianuar 1933, să deducă fantastic: «Statutul organic, zis șagunian, nu este opera marelui mitropolit, ci a fost redactat — după cum am văzut — într'un spirit mult mai liberal decât vederile lui Șaguna, de o comisie din care a făcut parte, desigur ca membru influent și Gh. Ioanovici». Iar de aci, făcând imediat încă un salt, cu adevărat mortal, altă afirmație: Gh. Ioanovici în calitate de francmason *«a avut să* **elaboreze,** *ori, în cazul cel mai bun, să colaboreze la un statut bisericesc»*. E drept că puțin mai la vale, speriat însuși de îndrăsneală, s'a retras un pas înapoi, punând afirmației dsale un semn de întrebare. «Nu cumva, caracterul laic mult prea accentuat al constituției bisericii ortodoxe din Ardeal, trebue atribuit lui Gh. Ioanovici, francmasonului notoriu?» Retragerea e însă numai grafică. Sub masca întrebării se ghicesc licăririle jucăușe ale vicleniei satisfăcute de ispravă.

Afirmațiilor acestora le-a răspuns dl Dr. I. Mateiu în «Renașterea» din 29 Ianuar 1933 și subsemnatul în «Telegraful Român» din 4 Februar 1933. Subsemnatul arăta că numai o fantazie rău posedată e în stare să deducă dela existența unui francmason în congresul dela 1868, că Statutul organic e opera acelui francmason. Mă refeream ca la dovada peremptorie a paternității șaguniene a Statutului organic, la faptul că forma în care a ieșit acest Statut din sânul comisiei nu prezintă aproape nici o modificare esențială a proectului lucrat și predat comisiunii de mitropolitul Șaguna.

Neținând cont de aceste obiecțiuni, dl Ernest Armeanca a revenit asupra afirmațiilor dsale în articolul: «Gheorghe Ioanovici și Statutul organic, zis «șagunian» din «Patria» din 23 Februar 1933. In loc să facă singurul lucru care era necesar în această discuție: confruntarea proectului șagunian cu forma în care a ieșit din comisiunea al cărei președinte a fost Gh. Ioanovici, dsa a bătut toate drumurile în sus și în jos, e drept cu oarecare talent de alergător inutil, vorbind de tot felul de merite ale lui Gh. Ioanovici, dar despre influința lui, pretins covârșitoare asupra Statutului organic neputând aduce altceva, decât iarăși președinția lui în comisia de 27 (și declarația lui Partenie Cosma, care nu se referă dealtfel la Gh. Ioanovici).

Lucrurile nu s'au oprit însă aci. După o tăcere de câteva luni, a început iar agitația. E drept acum mai prudentă și mai rezervată în afirmații.

Actul al II-lea îl începe tot dl Braharu. Intr'o a doua broșură, întitulată: *Secretarul de stat Gheorghe Ioanovici și Statutul organic al bisericii ortodoxe române din Ardeal. Câteva puneri la punct cu prilejul unei polemici*, Cluj, 1933, dsa spune că vrea să restabilească adevărul care ar fi fost nesocotit atât de dl Ernest Armeanca cât și de dl Dr. I. Mateiu și de subsemnatul, și o parte și alta antrenată de patimă. Pe dl Dr. Ion Mateiu și pe subsemnatul ne acuză că micșorăm meritele lui Gh. Ioanovici, iar pe dl Ernest Armeanca, fiindcă îi recunoaște meritele lui Gh. Ioanovici numai pentru a scoate Statutul organic, francmason. Adevărul după dl Braharu e că Gh. Ioanovici a avut un mare rol la compunerea Statului și la sancționarea lui de împăratul, dar totuș nu «se poate dovedi că ideile francmasonice au stat la baza legii de organizare a bisericii ortodoxe ardelene».

Atitudinea dlui Braharu este mai moderată, deși putin cam neprecisă, ca să nu zic echivocă. Iar nepreciziunea vine din faptul că dsa pe de-o parte pare că socotește forma Statutului organic ieșită din comisiunea prezidată de Gh. Ioanovici esențial deosebită de proectul lui Șaguna și influința lui Gh. Ioanovici în acea comisiune foarte importantă, iar pe de alta pare că vrea să se ferească de-a recunoaște vreo urmă francmasonică în acest Statut.

Că insistența dlui Braharu asupra rolului comisinnii de 27 și asupra rolului lui Gh. Ioanovici în ea e de natură să prelungească o nedumerire, stă dovadă faptul că dl G. Racoveanu în ziarul «Cuvântul» din 25 Noemvrie 1933, în articolul întitulat: «Statutul organic șagunian și... atelierele simbolice» găsește în ea un element în stare să furnizeze arme nouă cunoscutei dsale ranchiuni față de Legea de organizare bisericească. E drept dl Racoveanu face o mărturisire foarte prețioasă pentru noi: *«Nu vom crede că Statutul organic e operă francmasonică*, de vreme ce președintele comisiunii care l-a alcătuit a fost președintele marei logi a francmasoneriei din Ungaria. *Dar e bine să se știe și asta despre Statutul ce stă la baza legii de organizare bisericească din 1925»*. Ce însemnează această mărturisire contradictorie? Că deși nu e dreaptă, totuși cine vrea să *calomnieze* poate utiliza în lupta contra Legii de organizare bisericească chestia cu originea ei francmasonică.

Urmează de aci că celor de rea credință, dl Braharu le dă un element de hulă contra Statutului organic.

Deaceea trebue să mergem mai departe și să precizăm chestiunea aceasta. Atât dl Braharu (mai ales în broșura a doua), cât și dnii Ernest Armeanca și G. Racoveanu recunosc că unicul argument pentru influința lui Gh. Ioanovici asupra Statutului organic e faptul că a prezidat comisiunea de 27. Lucrul care se impune este să colacționăm proectul de Statut predat de Șaguna comisiunii (Ș), cu forma în care a ieșit din sânul comisiunii (C) și chiar cu cea pe care i-a dat-o plenul congresului (P).

Ne vom ține de ordinea chestiunilor din Statut. Intâi ținem să recunoaștem că în privința lexicului și a formei în general, proectul lui Șaguna a suferit multe modificări atât în comisiune cât și în plen. Cuvinte mai vechi și termini mai neprecișii au fost înlocuiți cu termini mai juridici, expresiunile mai prolixe cu alte mai concise, câteodată 2 articole au fost închegate într'unul sau viceversa. Ba capitolul dispozițiunilor generale a fost aranjat cu totul altfel. Chestiunea alegerii episcopului și mitropolitului amestecate de Șaguna între alte chestiuni au fost scoase și rotunjite în capitole speciale. Mai neprecis era proectul cu privire la forurile conducătoare ale mitropoliei, cari pare că se confundau cu cele arhidiecezane. Aci a delimitat comisiunea cu preciziune Peste tot se observă în comisiune și congres un spirit ordonat, juridic, arhitectural. De sigur când ai un material de-a gata e ușor să contribui la mai buna lui ordonare. Modificările esențiale însă, mărturisesc, sunt minime. Le voi scoate la locul lor în evidență fără nici o acoperire.

Dispoziținni generale

Toate cele 10 dispoziții generale din C și P corăspund esențial cu *determinațiunile generale* din Ș. Aranjamentul e însă mult schimbat și ideile mai concis, mai clar și mai juridic exprimate. La articolul 9 din dispoziținni, P are un adaus care ne dovedește că congresul era chiar mai scrupulos în evitarea a ceeace ar putea constitui un pericol pentru alterarea ființii bisericii. De unde Ș prevedea păstrarea unei «legături dogmatice permanente» între autocefalia română și cea sârbă din Ungaria, iar C precizând și accentuând folosea în locul cuvintelor din Ș expresia «susținerea unității dogmatice», P adaugă și «canonice». Dela «legătura dogmatică permanentă» din Ș s'a ajuns astfel la «susținerea unității dogmatice și *canonice*» cu biserica ortodoxă sârbă. Un congres care cerea, mai explicit ca Șaguna, neschimbarea canoanelor, era un congres indiferent la ființa bisericii ortodoxe?

Parohia

La parohie în general C și P corespund cu Ș aproape literal. Caracteristic e că pentru ca să poată deveni filia, materă, Ș cere ca filia să-și facă cerere la sinodul parohiei de care ține, iar acesta o va trimite și consistorului eparhial, C însă prevede ca cererea să nu mai treacă pe la sinodul parohial, ci să meargă de-adreptul la scaunul protopopesc, compus numai din preoți. Este aceasta o măsură care laicizează proectul Ș, nu una care restrânge largile drepturi acordate laicilor?

Proectul Ș prevede în parohie 3 foruri: sinodul parohial, comitetul și epitropia parohială. C și P deasemenea. Dispozițiile privitoare la sinodul parohial corăspund în esență, ba în cele mai multe cazuri chiar literal, în Ș, C și P. In toate se prevede că președintele de drept e parohul. Cu privire la dreptul sinodului parohial de-a alege pe membrii sinodului eparhial și ai congresulu național, Ș prevăzuse numai general acest drept (§ 124), dar nu precizase de e vorba de alegerea directă a respectivilor membrii, sau numai de alegerea unor reprezentanți cari la rândul lor să aleagă pe membrii acelor adunări. C a propus în § 7 punct 6, o alegere indirectă numai. Dar plenul a schimbat, dând sinodului parohial dreptul de alegere directă. Aceasta la propunerea deputatului Dr. Alexandru Mocioni (vezi Protocolul congresului național bisericesc din 1868, Sibiu 1868, pg. 70). Principiul acesta se adoptă apoi și pentru alegerea de către sinodul parohial a membrilor sinodului protopopesc (Ibid pg. 79), deși Ș și C prevăzuse aci alegere indirectă, prin reprezentanți. *Aceasta este cea dintâi modificare mai importantă a proectului Ș.* Cum vedem însă nu e produsul comisiunii prezidată de Ioanovici, ci a plenului la propunerea unui membru care nu era Ioanovici. De fapt o schimbare principială nu e nici aceasta, deși practic are alte efecte. Principiul dreptului tuturor credincioșilor de-a-și trimite reprezentanți în toate corporațiunile bisericești a rămas neschimbat. Celelalte deosebiri între C și Ș sunt neînsemnate. Puțin importă că C spre deosebire de Ș stabilește că procesul verbal al ședinții sinodului parohial să fie trimis direct consistorului, și nu prin protopop, sau că ajunge majoritatea de voturi pentru o hotărâre, pe când Ș cerea $^2/_3$ (Deosebirea din urmă prezistă la toate corporațiile).

Privitor la comitetul parohial iarăşi coincidenţă aproape literală între Ş, C şi P. C şi P se deosebesc de Ş numai prin aceea că stabilesc ca membrii comitetului să fie aleşi pe 3 ani, nu pe 6 ca Ş, înmulţeşte la parohiile mari numărul membrilor cu 5 şi reduc gradele de rudenie cari împiedecă pe 2 inşi să fie deodată membrii ai comitetului parohial. Lucruri cari nu cred să le considere cineva esenţiale. In schimb C şi P precizează un lucru important, neprecizat (deşi subînţeles în § 41) de Ş: acela că parohul este membru de drept al comitetului. Iarăşi grija pentru a nu stîrbi caracterul bisericesc al Statutului.

Nici privitor la epitropia parohială nu face C şi P schimbări importante. De notat că Ş prevedea ca epitropii să privegheze «ca personalul bisericesc şi şcolar să-şi ducă acurat oficiul său». C şi P, de sigur pentru că în personalul bisericesc şi şcolar însuşi Ş înglobează uneori şi pe preot şi învăţători şi deci s'ar fi putut înţelege acest paragraf ca ridicând pe laici sau pe nişte oameni simpli mai presus de preot şi învăţători, l-a omis.

Protopresbiteratul

Ş prevede ca foruri protopopeşti: scaunul protopopesc şi sinodul protopopesc. C şi P adaugă şi un comitet protopopesc, ca organ executiv al sinodului protopopesc.

Cu privire la scaunul protopopesc, C şi P urmează lui Ş în privinţa atribuţiunilor şi a celorlalte chestiuni. C a adoptat dispoziţia lui Ş ca membrii lui să fie numai preoţi. In plen deputatul Simion Mangiuca a făcut propunerea ca din scaunul protopopesc să facă parte şi mireni, cu condiţia ca chestiile spirituale şi bisericeşti să le judece numai preoţii, iar cele matrimoniale preoţii la un loc cu mirenii. Şaguna însă a intervenit pentru prima dată, spunând «că sunt canoane pozitive în această privinţă şi praxa bisericească asemenea ne arată că în trebile reţinute scaunului protopresbiteral, respective consistorului (senatul bisericesc n. pr.), mirenii nu pot lua parte ca membrii cu vot» (Ibid pg. 78). La aceasta deputatul Mangiuca şi-a retras propunerea, dar reluând-o deputatul Ilie Măcelar a căzut.

C a adus însă şi ea o schimbare referitor la acest punct: Ş prevedea că cei 6 membrii ai scaunulni protopopesc să fie numiţi de consistorul eparhial pe baza candidării lor de către sinodul potopopesc (In op. c. 139 se spune că de către scaunul protopopesc, dar nu ştiu dacă nu e greşală de tipar). C stabileşte ca aceşti membrii să fie aleşi de sinodul protopopesc. **Aceasta e deci prima schimbare mai serioasă operată de C asupra proectului Ş.** S'o reţinem.

La sinodul protopopesc C nu schimbă decât ce-a schimbat şi la sinodul parohial: stabileşte un număr puţin mai mare de membri, prevede că mandatul lor durează numai 3 ani şi nu 6, şi se mulţumeşte la luarea hotărârilor cu majoritatea voturilor în loc de $^2/_3$ ca Ş. Lucruri fără importanţă. Cu privire la modalitatea alegerii protopopului prin sinodul protopopesc, C e mai metodic puţin O schimbare, care nu modifică lucrul în fond, a intevenit în următoarea chestiune: Ş prevedea că Consistorul diecezan candidează pe trei inşi pentru protopop, iar sinodul alege pe unul din ei. Nu se poate şti sigur C sau P a schimbat dispoziţia aceasta în senzul că Consistorul are drept să întărească pe unul dintrei cei trei candidaţi cari au obţinut voturi mai multe. Schimbare serioasă nu e aceasta, sigur.

O altă deosebire a lui C de Ş este că introduce comitetul protopresbiteral. Ş nu l-a socotit necesar pentrucă sinodul protopopesc şi aşa e o adunare restrânsă, care e ea însaşi un fel de comitet. Comitetul de obicei îşi împlineşte rolul lui care constă în a executa hotărârile unei adunări mai mari, prin preşedinte. Ori preşedinte şi-al sinodului şi şi-al comitetului protopopesc este tot protopopul, deci tot el împlineşte hotărârile sinodului, fie că mai există şi un comitet, fie că nu. Comisiunea de 27 însă s'a condus de motive de simetrie. Există în parohie sinod şi comitet, trebue să existe şi în protopopiat. Dovadă că acesta a fost motivul principal, e că fixându-i atribuţiunile spune numai scurt: «Agendele lui sunt acelea în trebile comune ale protopresbiteratului cari în trebile ce se ţin de parohie, sunt ale comitetului parohial» (§ 63). Că n'a urmărit C prin creerea comitetului protopresbiteral micşorarea cercului de comtinţă al scaunului protopresbiteral, ne dovedeşte faptul că şi C fixează aceleaşi atribuţiuni acelui scaun, ca Ş.

Epitropia protopopească o prevede şi Ş şi C, dar C mai explicit.

Peste mânăstiri trecem repede, fiindcă la acest capitol C corăspunde cu Ş aproape întru totul.

Eparhia

Ş prevedea ca afacerile eparhiei să fie îndeplinite de sinodul eparhial, de un presbiteriu care are rol de sfătuitor pe lângă ierarh, de un senat şcolar şi de unul epitropesc. C şi P stabilesc ca foruri un sinod eparhial, iar pe cele 3 din urmă le întrunesc sub titlul general de Consistor, nume pe care Şaguna prefera să-l dea numai presbiteriului.

Referitor la sinodul eparhial, C adună într'un capitol cu paragrafe precise lucruri pe cari Ş le-a tratat amestecat cu alegerea episcopului. Deosebiri serioase nu sunt. Stabileşte mai bine modalitatea convocării, ordinea şedinţelor, şi reduce la 3 ani mandatul. In două puncte C restrânge prea marile drepturi ce le acorda Ş acestui sinod Din Ş § 137 punct 1, referitor la agendele sinodului eparhial, care prevedea că în competinţa acestui sinod cade: «îngrijirea pentru susţinerea libertăţii religioase şi a autonomiei bisericei în înţelesul legilor civile; *precum şi îngrijirea pentru susţinerea în curăţenie a învăţăturilor bisericeşti, a religiosităţii şi a moralei*», C nu reţine (§ 96, 1) decât prima parte. Membrii comisiunii şi ai congresului din 1868 au căutat cu mare grije să scoată din sfera competinţii corporaţiilor mixte, chestiunile spirituale şi dogmatice, ştiind că acestea aparţin, în baza canoanelor, ierarhiei.

Tot în § 137 punct 14, Ş fixa între atribuţiunile sinodului eparhial: «Consultarea asupra greutăţilor ce s'ar arăta în efectuirea *unor canoane* sau unor instituţiuni bisericeşti». C § 96, 12 elimină «unor canoane sau», iarăşi ca neputând aparţine în sfera de competinţă a sinodului eparhial.

In ce priveşte alegerea episcopului prin sinodul eparhial, C şi P nu se deosebesc aproape de loc de Ş. Doar atât că C şi P nu reţin condiţia lui Ş ca episcopul să fie ales dintre monahi. Dar aceasta nu-i o noutate.

Şi acum am ajuns la schimbarea cea mai importantă pe care o prezintă C şi P faţă de Ş. Am văzut că Şaguna preconiza în afară de sinodul eparhial un sinedriu de presbiteri, un senat şcolar şi unul epitropesc. Ce priveşte pe membrii celor două senate, Ş preconiza să fie aleşi la început de sinodul eparhial, iar după aceea ele se vor reîntregi de sine în urma candidării de către episcop. C şi P a schimbat această dispoziţie în senzul ca membrii acestor două senate să fie aleşi totdeauna de către sinodul eparhial. Schimbarea aceasta era firească şi necesară. Dacă admiţi pentru început alegerea, de ce să nu o admiţi şi după aceea. Şi apoi altfel s'ar fi creat o aristocraţie mirenească în biserică, sau chiar o clică, dominând aceleaşi 2—3 familii veacuri de-arândul. Puterea n'ar fi fost propriu zis a episcopului, ci a membrilor acelor senate. Ei ar fi fot atotputernici. Schimbarea aceasta nu este, afară de aceea, o schimbare de principiu. Tot mirenii ar fi ales şi în cazul când nu s'ar fi schimbat accastă dispoziţie; numai cât în loc de 60, ar fi ales 6, ceeace mi se pare că e mai periculos.

Schimbarea care taie într'un principiu al lui Şaguna e cea privitoare la sinedriul presbiterial. Şaguna prevedea ca aceşti membri să fie numiţi de episcop, C şi P stabileşte să fie şi ei aleşi de sinodul eparhial. Modificarea aceasta însă a fost contrabalansată prin două îngrădiri atât de importante, încât aproape nu poţi zice că a pierdut episcopul ceva. Mai întâi Şaguna se clătina cu privire la rolul acestui sinedriu. In unele paragrafe îi lăsa numai un rol de sfătuitor, dar în alt paragraf (§ 119) se observă că preconiza oarecare dependinţă a episcopului de votul sinedriului. In § 119 Şaguna spune că numai în cazuri când votul sinedriului ar prejudicia grav biserica, episcopul poate să nu ţină cont de el, dar şi atunci sinedriul poate apela contra lui la sinodul episcopilor. Apoi tot Şaguna spune că chestiunile în cari are a se sfătui episcopul cu sinedriul acesta sunt cele bisericeşti, spirituale, rituale şi disciplinare. Ce face C şi P? Intâi îi dă cauzele dogmatice şi pure spirituale cu totul episcopului. «Cauzele dogmatice şi pure spirituale se decid finalmente prin episcopul» (§ 141). Deci aproape toate chestiunile cari, după Şaguna, nu le putea hotărâ episcopul decât cu «sfatul» foarte autoritar al sinedriului, sunt lăsate mai categoric în seama episcopului. Aproape toate atribuţiunile senatului bisericesc din Statutul organic sunt deci chestiuni în cari episcopul poate decide cum vrea. Am putea spune că prin această dispoziţie intenţia lui Ş nu numai că n'a fost menţinută, ci a fost întrecută.

Această precizare a ţinut s'o aibă Şaguna şi în altă formă când a venit în desbaterea plenului § 96 punct 5, prin care comisiunea propunea ca şi membrii senatului bisericesc să fie aleşi de adunarea eparhială. Şaguna a intervenit atunci a doua şi ultima oară în tot timpul desbaterilor acestui Statut, spunând: «am de-a reflecta în privinţa punctului 5 din § 95 ce eri a venit sub discuţiune cumcă eu aflu într'ânsul o chestiune sacramentală şi această împrejurare m'a îndemnat pe mine de-a zice eri că nu pot lăsa spre desbatere acest §, căci întru adevăr nu este chemarea congresului a judeca despre sacramente; dacă însă Dvoastră nu involvaţi în acest § nici o chestiune sacramentală, atunci se înţelege de sine, că amintitul § se poate tracta şi decide din partea congresului». La aceasta «raportorul comisiunii de 27 dă acea asigurare cum că nici congresul nu doreşte a trage în discuţiune vreo chestiune sacramentală şi că alegerea asesorilor consistoriali o priveşte de *cauză administrativă, prin urmare ţinătoare de competinţa congresului*».

O a doua îngrădire a acestei modificări este adausul special că cel ales de sinodul eparhial ca membru al senatului bisericesc e prezentat episcopului «spre întărire» (§ 116). La celelalte două senate alegerea se face în acelaş mod «însă cu acea deosebire că bărbaţii cari au întrunit majoritatea absolută a voturilor se privesc şi se proclamă numai decât aleşi finalmente». Aşadar alesul sinodului eparhial nu e încă asesor în senatul bisericesc şi poate nici să nu fie niciodată dacă nu vrea ierarhul. **Aceste două îngrădiri fac aproape iluzorie modificarea cea mai importantă adusă de C şi P proectului şagunian.**

Atribuţiunile celor trei senate le determină C şi P după Ş.

Organizarea mitropolitană nu o mai supunem unui studiu aparte, pentrucă aceasta s'a făcut cu totul după după modelul celei eparhiale. Ş nu delimita tocmai precis între senatele arhidiecezane şi cele mitropolitane. C şi P face această delimitare.

*

Şi acum să recapitulăm. Congresul dela 1868 a adus 3 modificărmai serioase proectului şagunian: 1. alegerea directă de către toţi credincioşii a membrilor din sinodul protopopesc, eparhial şi congresul naţional-bisericesc, în loc de alegerea prin delegaţi cum se pare că voieşte Ş; 2. alegerea prin sinodul protopopesc a mem rilor scaunului protopopesc în loc de numirea lor prin Consistorul eparhial, cum prevedea Ş; şi 3. alegerea prin sinodul eparhial a asesorilor din senatul bisericesc în loc de numirea de către episcop cum voia Ş.

Prima dintre aceste modificări n'a adus-o comisiunea de 27 ci plenul. Iar dintre celelalte două modificări aduse de comisiuae, cea din urmă, care ar fi fost în general cea mai importantă modificare a proectului şagunian, a fost făcută aproape iluzorie prin cele două îngrădiri amintite:

Acum să judecăm obiectiv. schimbă cele două modificări din urmă esenţial spiritul general al proectului şagunian? N'a rămas acela aproape neştirbit în toate principiile lui? S'a întunecat remarcabil pecetea şaguniană a Statutului organic prin acele modificări? Nimenea n'o poate afirma serios aceasta. Congresul însuşi a fost conştient de aceasta când a recunoscut că Statutul votat de el pus în practică în arhidieceză încă dela 1864 (Protocol pg. 99) şi când a hotărât cu unanimitate ca «Compendiul de drept canonic» al lui Şaguna să fie introdus ca studiu şi ca manual obligator în toate şcolile teologice din Mitropolie şi ca toate oficiile bisericeşti să-l ia de îndreptar în privinţa dreptului canonic (ibid. pg. 104).

Dar dacă-i aşa n'am avut dreptate să afirm în articolul precedent, referitor la această chestiune, că «Gheorghe Ioanovici n.a avut alt rol decât *să aplaude* împreună cu ceilalţi membri ai congresului dela 1868 *concepţiile* ortodoxe ale marelui mitropolit»? Recunosc că cuvântul «aplaude» nu e tocmai potrivit, dar numai când se ia literal, ca bătae din pălmi. Dar când se ia în senzul de: îmbrăţişare, acceptare cu bucurie, aprobare cu totul, atunci nu e absolut justă propoziţia mea? A schimbat vre-una din concepţiile ortodoxe canonice ale marelui mitropolit, congresul sau mai bine zis comisiunea de 27? A schimbat detalii de formă şi de procedură şi s'a atins de vreo două ori foarte timid şi de lucruri mai importante. Dar atât. Blocul ideilor proectului şagunian a rămas în aspectul lui general acelaş. Cele câteva sgârieturi ale congresului din 1868 nu-l alterează.

Şi atunci cine are dreptate? Dl Braharu care, e drept, mai puţin categoric ca dl Ernest Armeanca, dar totuşi destul de vizibil, face din Statutul organic prea mult o operă a comisiunii de 27 şi în special a lui Gh. Ioanovici? Iată cuvintele dsale: «Şi acum ca încheere a acestui capitol putem afirma odată pentru totdeauna că secretarul de stat Gheorghe Ioanovici a prezidat între 1—15 Oct. 1868 *comisiunea care a alcătuit Statutul organic* după care s'a condus biserica ortodoxă română din Ardeal etc.».

Forma categorică şi generală în care afirmă despre comisiunea de 27 că **a alcătuit Statutul,** este o exagerare care trebue numai decât rectificată. (Din ţinuta generală a studiului dlui Braharu se vede că exagerarea nu e numai grafică, ci de fapt socoate că Statutul ieşit din comisiune se deosebeşte profund de proectul şagunian).

Dar cele două modificări aduse de comisiune se datoresc oare ambele lui Gh. Ioanovici? Lucrul nu se poate dovedi. Dimpotrivă faptul că în discuţiile congresului în general şi ale Statutului în special, Gh. Ioanovici nu intervine niciodată cu propuneri, ceeace fac destul alţi membri, ne dă o destul de puternică probabilitate că Gh. Ioanovici n'a fost prea activ în această chestiune (Dealtfel preşedinţii nu prea obişnuesc să facă propuneri). In orice caz nu cred ca ambele modificări să se datorească lui. Dar chiar dacă s'ar datora lui, totuşi nu poate nimenea să spună, *necalomniind*, despre Statutul organic în general că e operă francmasonică, pentrucă e făcută de Gh. Ioanovici. *Cine spune în general că Statutul organic e operă francmasonică, e un calomniator ordinar.*

Ceeace trebue să mai pun la punct este afirmaţia dlui Braharu că atât dl Dr. I. Mateiu cât şi subsemnatul am scris primadată în chestiunea aceasta, «cu scop de-a diminuâ pe Gheorghe Ioanovici» (pg. 7). Ca şi când toată lumea n'ar avea alt scop în viaţă decât să mărească sau să diminueze pe Gh. Ioanovici! Fie Gh. Ioanovici cât de mare, dle Braharu şi Dumnezeu să-l ierte. Nu aceasta e problema în jurul căreia s'a iscat discuţia. Fie cât de mare pe alte terene. Eu am ţinut numai să arăt că la compunerea Statutului organic n'are meritul ce i-l atribui Dta, n'are aproape nici un merit. Nu eu am exagerat, ci Dta.

Dar nedreptatea extremă ni-o face dl Braharu, când atât pe dl Dr. I. Mateiu cât şi pe mine ne pune în aceeaş cumpănă cu dl Ernest Armeanca; şi noi şi dl Ernest Armeauca am fost la fel de *pătimaşi* şi de *cu tendinţă*. Ba, ceeace-i curios, faţă de dl Armeanca are o atitudine mai dulce pentrucă dlui «are aprecieri juste» despre Gh. Ioanovici. Cum adecă? Celce afirmă o enormitate ca aceea că Statutul organic e operă fruncmasonică, fără nici o dovadă serioasă, ci împotriva tuturor evidenţelor, şi celce o respinge, e drept, cu cuvinte cam tari (nu însă vulgare ca ale dlui Ernest Armeanca), dar justificate de-o astfel de îndrăsneală, e tot aşa de pătimaş şi de cu tendinţă, ba chiar mai mult?

E a doua rectificare pe care o cer dlui Braharu.

Aşa că în definitiv dl Braharu n'a intervenit ca să pună lucrurile la punct şi să susţină adevărul faţă de ambele părţi, ci să încline cumpăna, conştient sau ba, spre un neadevăr.

Dar în zadar vă frământaţi! Statutul organic e şagunian.

Dr. D. Stăniloae.

„Pomenirea Mitropolitului Andrei Şaguna, Sibiu, 1933“, publicaţia de curând apărută, este întâmpinată în *Foaia Diecezană*, dela Caransebeş cu următoarele cuvinte:

Sibiul, vechea citadelă ortodoxă are, se vede, cultul oamenilor mari, între cari tronează nemuritorul Andrei, cu adevărat dătător de legi şi datini. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, demn urmaş, cu neostenit zel răscoleşte şi ţine la suprafaţă o memorie dela care candela recunoştinţii nu trebue să se stingă niciodată. Cu deosebire este binevenită această carte acum, când glasuri de năimiţi încearcă diversiuni şi aţâţări“...

A 15-a aniversare

In ziua memorabilă de 1 Decemvrie 1918 s'a început, pentru vechea ţară ardelenească, o nouă eră în istoria ei mult sbuciumată.

In ziua aceea, a mântuirii, Ardealul a trecut cu însufleţire şi pe vecie, la sânul patriei mame, alături de celelalte provincii româneşti desrobite.

De atunci, an după an, ne-am întors mereu cu gândul, evlavios şi recunoscător, către nemuritorii înfăptuitori ai visului mare, moştenit din părinţi şi strămoşi.

Iubirea şi admirarea noastră s'a îndreptat şi se îndreaptă astăzi, la a 15 aniversare a unirii naţionale, către umbra gloriosului şi marelui Rege Ferdinand I, către foştii săi înţelepţi şi credincioşi sfetnici, către ctitorii României întregite, către nenumăraţii martiri, cari s'au luptat şi sacrificat pentru zdrobirea lanţurilor de lungă robie şi ni-au redat libertatea desăvârşită în patria noastră aşezată în graniţe, pe care sântem hotărâţi să le păstrăm cu orce şi preţ împotriva ori şi cui.

Celuice stă de pază, M. Sale Regelui Carol II, Suveranului nostru iubit, şi Dinastiei române, le rostim din partea clerului şi poporului nostru, devotate omagii de supunere şi credinţă.

Dumnezeu cel Atotputernic să ocrotească şi mai departe Ţara, Tronul şi Neamul!

*

Aniversarea unirii Ardealului cu vechea ţară a fost sărbătorită în *Sibiu* printr'un reuşit festival, organizat de străbalnicul despărţământ al Asociaţiunii şi de Federaţia corpului didactic.

La ora 11 î. de a. s'a ţinut serviciu religios în catedrala mitropoliei. După ameazi, la ora 6, public numeros sibian s'a adunat în sala prefecturii judeţului, unde s'a desfăşurat un înălţător program în amintirea istoricei zile de 1 Decemvrie 1918. Insemnătatea ei a expus-o într'o conferenţă, entuziast primită, cunoscutul scriitor ardelean, dl I. Agârbiceanu.

Conferenţiarul desvoltă ideea *optimismului* în orce realizare omenească, fie materială, fie spirituală, şi arată: care sânt elementele constitutive ale unui optimism sănătos şi creator, cu nimerite aplicări la stările actuale din ţara noastră. Expunerile făcute cu avântul vorbitorului deplin convins despre ceeace spune, vor da, de sigur, material de gândit multora dintre ceice le-au auzit şi aplaudat.

Piese corale şi recitări, executate de corul şi studenţimea Academiei teologice Andreiane, au contribuit şi mai mult la întărirea sentimentelor de dragoste şi jertfă pentru neam şi ţară întregită.

Serbarea a fost onorată de prezenţa I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* şi a altor fruntaşi sibieni, atât preoţi, cât şi mireni.

Orce năzuinţe ale conducătorilor politici de a susţine şi întări noul curent naţionalist şi a-l adâncì în opinia publică şi în massa poporului, nu pot decât să găsească întreaga aprobare a bisericii noastre, în deosebi astăzi, când ţara trăeşte clipe grele şi hotărâtoare.

Notificare oficială

On. minister al instrucţiunii şi al cultelor a început să facă pregătiri de pe acum în vederea alcătuirii bugetului pentru anul bugetar viitor.

P. C. protopopi şi preoţi, cu îndreptăţire la gradaţii noui şi la ajutor familiar după copii nou născuţi, vor înainta cereri prin oficiul protopopesc, pentru recunoaşterea îndreptăţirii.

La cererea pentru gradaţie se va anexa Certificatul de serviciu, eliberat de oficiul protopopesc, iar la cererea pentru ajutor de familie se va anexa Extrasul de botez al copilului nounăscut.

P. C. protopopi vor anunţa de urgenţă toate schimbările petrecute în familiile preoţilor, cari beneficiază de ajutor familiar.

Consiliul arhiepiscopesc.

Naţionalism şi politică

— Un manifest. — O conferenţă publică. — Al treilea glas. —

Porunca vremii impune statului român: *o politică naţională.*

Această poruncă iese în deosebi la iveală în cuvintele şi făptuirile fruntaşilor noştri politici ai diferitelor partide.

Astfel, şeful partidului naţional-liberal, dl *Gheorghe Brătianu,* lansează un manifest, unde spune:

In România întregită cârmuirea trebue să fie a românilor, nu a străinilor. N'am fost şi nu sântem împotriva locuitorilor de altă limbă şi de altă lege cari trăiesc printre noi, şi când credinţa lor către statul naţional se poate dovedì statornică şi împart cu noi suferinţele şi bucuriile noastre. Dar, oraşele şi unele părţi de margine ale ţării au fost năpadite de mulţimea celor străini de neamul nostru. In tineretul nostru sânt prea numeroşi astăzi ceice zadarnic cer dreptul la muncă şi viaţă, ne mai fiind loc pentru ei pe pământul românesc.

Se cere dar, cu tot dreptul, naţionalizarea oraşelor şi a ţinuturilor dela graniţă.

Manifestul arată, că de asemenea, *în ajutoarele pentru biserici şi şcoale, se va păstra proporţia ce se cuvine numărului de credincioşi.* „Noi socotim, că de azi înainte trebue asigurată, în slujbe şi întreprinderi, întâietatea ce se cuvine românilor“.

*

La Cluj, în sala teatrului naţional, a ţinut în 25 Noemvrie 1933, dl *O. Goga,* o conferenţă, în faţa numerosului auditor, desfăşurând subiectul: *Transformarea sufletească a României.*

Conferenţiarul face o asămănare a vieţii noastre din trecut şi de astăzi. In trecut, înainte cu vreo 20 de ani, există o adevărată conştiinţă naţională care închega suflarea românească de pretutindeni. Viaţa publică, de după războiu, a suferit însă schimbări mari, prin multele reforme şi legi, în puterea cărora am ajuns să avem b. o. oraşe ca centre de simţire străină pe trupul ţării noastre. Ideea normală, de dominaţiune *naţională* pe acest pământ, nu a fost încă îndeplinită. Dovadă formează cifrele statistice, expuse de conferenţiar cu privire la situaţia funcţionarilor minoritari din ţară. Eată raportul numeric dintre funcţionarii dela P. T. T. din diferitele părţi ale ţării: In *Ardeal,* la Cluj dintre funcţionari sânt 34% români, 66% minoritari; la Careii mari 38% români, 62% străini; Zălau 23% români, 77% străini; Aiud 25% români, 75% străini; Gherla 40% români, 60% minoritari; Reghin 25% români, 75% minoritari; Târgu-Mureş 35% români, 65% minoritari ş. a. m. d. Acelaş raport, slab pentru români, dăinueşte în Bucovina şi Basarabia.

Din această cauză, urmează conferenţiarul, se impune aplicarea principiului proporţionalităţii în toate funcţiunile publice, *la toate instituţiile de stat şi particulare, şi la universităţi.*

„Nimeni nu ne poate împiedeca de-a aplica statului acestuia pecetea fiinţei noastre naţionale, căci avem majoritate numerică impresionantă. Ideea naţională ar trebuì să creeze *unitate de simţire* între noi. Dar cel dintâi punct de bază pentru aceasta ar fi ca: **românul să fie stăpân la el acasă“.** —

După conferenţă, o frumoasă manifestaţie studenţească s'a făcut dlui O. Goga, care adresându-se tineretului l-a rugat să se călăuzească după normele ce i le-a dat.

*

Tot la Cluj a răsunat de curând alt glas în fovoarea naţionalismului în politică. Dl *I. Mihalache,* noul şef al partidului naţional-ţărănesc, declară că acest partid, fără să trâmbiţeze ideea naţională pe uliţe, o situează pe vigoarea naţiei româneşti, de care trebue să se resimtă puternic stăpânirea ţării. „In întreaga noastră organizaţie şi aşezare culturală şi economică, trebue să se ridice biruitor la suprafaţă specificul energiei româneşti. Este datoria partidului naţional-ţărănesc să definitiveze acest fapt. *Toate statele înţeleg azi să-şi identifice structura lor politică cu structura naţională.*

*

„F. O. R.“

Conferinţa dlui G. B.-Duică

In 21 Noemvrie s'a deschis la Sibiu, ciclul de conferinţe, organizate de „Frăţia Ortodoxă Română“, sub patronajul I. P. S. Nicolae mitropolitul Ardealului.

Inaugurarea ciclului s'a făcut în sala prefecturii, în cadru solemn, prin conferinţa dlui Bogdan Duică, profesor universitar la Cluj şi preşedintele „Frăţiei Ortodoxe Române“ din arhiepiscopia Ardealului.

Dsa a conferenţiat despre Spiritul revoluţiei religioase, din sudul Ardealului, între anii 1700 şi 1750.

A stăruit să arate că ideile revoluţiei au fost: sociale, fiindcă se cerea pământ pentru trai; naţionale, fiindcă se accentua deosebirea între români şi neamurile asupritoare şi vechimea noastră pe pământul Daciei; în sfârşit, religioase, întrucât şi bărbaţii şi femeile îşi apărau ortodoxia lor cu un eroism surprinzător.

Conferenţiarul a fost felicitat de Inaltul prelat şi călduros aplaudat de public.

Organizaţi Oastea Domnului

Probleme, fapte, comentarii

Francmasonerie. In considerare că s'a răspândit vestea, prin ţinutul Basarabiei, despre cuibărirea «*farmazonilor*» în comitetul central al asociaţiunii „Astra Basarabiei“, organul acestei societăţi, *Cuvânt Moldovenesc,* din 26 Noemvrie 1933, nu întârzie a explica starea lucrurilor şi a declara, că: Francmasoneria este o buruiană străină, pe care noi toţi o despreţuim, fiindcă îi cunoaştem otrava. Din istoricul acestei asociaţii internaţionale şi secrete, gazeta dela Chişinău arată că, după constatarea istoricilor, francmasoneria datează dela sfârşitul veacului al 17-lea, fixându-şi drept scop: războiu de exterminare contra bisericii şi a lui Dumnezeu. O ramură a societăţii, care se înfăţişează sub aparenţa de societate „filantropică şi filosofică“, s'a constituit în societate recunoscută legal sub titlul: «*3 Ianuar 1913, Grand Orient de France*», cu sediul: Rue Cadet 16, Paris. Scopul ei mărturisit e: cercetarea adevărului, studiul moralei, îmbunătăţirea materială şi morală şi intelectuală a omenirii; în realitate însă toate sectele masonice sânt adversare neîmpăcate ale orcărei autorităţi divine şi omeneşti.

Comitetul central al Astrei basarabene asigură, — pe toţi prietenii săi de muncă *naţională,* şi nu internaţională, de muncă în văzul tuturora, şi nu în ascuns, — că veghează. — O asemenea veghere ar fi la loc şi în părţile noastre ardelene, unde s'a cuibărit *buruiana străină* otrăvitoare.

„Caveant consules!“

*

Şedinţă festivă. — O frumoasă şedinţă festivă au ţinut studenţii Academiei teologice „Andreiane“, Sibiu serbând ziua patronului lor, a marelui Mitropolit Andrei.

In prezenţa I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae,* a P. S. S. Vasile şi într'o sală arhiplină, studenţii au desfăşurat un bogat şi ales program.

Dl prof. N. I. Popoviciu arată rostul serbării, ea ieşind din cadrul serbărilor comune, întrucât în anul acesta timpul încrestează la răbojul său o sută de ani dela intrarea lui Şaguna în monahism şi 60 de ani dela trecerea lui la cele veşnice.

Studentul V. Coman, preşedintele societăţii, ţine disertaţia „Tineretul şi biserica“.

Urmează recitări, spuse de studenți și bucăți muzicale potrivite, dirijate de păr. prof. Topolog.

La sfârșit I. P. S. Sa felicită tinerimea pentru momentele înălțătoare ce le-a prilejuit. Tinerii au să fie o zală de permanentizare a măreței opere Șaguniene. Puterile lor se vor cristaliza și întări numai alături de biserică, întărindu-se din hrana ei duhovnicească.

Societatea aduce mulțumiri Onor. domni, cari au contribuit la sporirea bibliotecii sale. *Cor.*

*

Generația tânără aduce, pe planul vieții infectate de un materialism și de un egoism frivol, o notă vribrantă de eroism moral și de pasionată iubire de neam și lege strămoșească.

Cu atât mai multe doare, deaceea, când vedem cum cad acești tineri răpuși de glonțul ucigător. Am dori ca să nu se mai ajungă la astfel de tragice incidente cari ne sfâșie inima de durere. Sunt doar copiii noștri cei mai curați și la cari privim cu nemărginite nădejdi. Să se evite și dintr'o parte și din alta prilejurile cari pot costa viața tinerelor vlăstare ale neamului, Mai multă frână pasiunii și mai mult sânge rece.

*

Să fie adevărat? Unele ziare spun, că dl Dr. Valer Pop, președinte al *Acțiunii catolice* printre românii greco-catolici grupați în societatea „Agru" și fost ministru în cabinetul Iorga, a părăsit partidul național-democrat al dlui profesor N. Iorga, și în ultimul moment s'a înscris în partidul național-liberal, ajuns astăzi la cârmă, și că va candida în fruntea listei dintr'un județ mai din nordul Ardealului.

Nu știm ce va zice fostul său șef, care a rostit mai întâi cuvântul *„fripturist"*...

Sfântul Nicolae și milostenia

In morala dinainte de Isus Hristos actul milosteniei era aproape inexistent în sufletele oamenilor.

E adevărat că Platon în memorabila operă „Republica" amintește de „caritate", dar ea putea fi realizată numai de filosofi. Chiar și de aceștia destul de fără vlagă, pentrucă izvorul inspirator nu era cel supranatural, ci rațiunea care este slabă și neputincioasă.

Mântuitorul a revelat că milostenia își are puterea în Dumnezeu, că este rezultatul credinței și al iubirii față de Dumnezeu și deaproapele.

Iubirea deaproapelui produce milostenia. In a iubi în mod practic, adică în a face milostenie, constă toată frumusețea și menitul omului. Prin ajutorarea celor săraci se ajunge la Dumnezeu. „Adevăr grăesc vouă, întru cât ați făcut unuia dintr'acești frați ai mei, prea mici, mie mi-ați făcut" Mat. 25, 40.

Printre cei cari s'au silit mai mult să calce pe urmele Mântuitorului, a fost și sfântul ierarh Nicolae.

Despre viața acestui sfânt Părinte avem puține date. S'a născut în orașul Patara din Asia mică, din părinți buni și cu frica lui Dumnezeu, cu numele de Teofan și Nona. Conform tradițiunii, sub persecuțiile lui Dioclețian a fost închis, suferind mult. La 325 a luat parte la sinodul dela Niceea, remarcându-se ca un vajnic apărător al ortodoxiei.

Ca episcop în Mira Lichiei a condus cu cea mai creștinească râvnă Biserica, până la moartea lui, la anul 328.

Datorită minunilor și faptelor sale răsărite din sămânța Evangheliei, ce s'a înrădăcinat adânc și puternic în sufletul lui, Biserica îl proslăvește cu numele de sfânt și-l serbează în ziua de 6 Decemvrie.

Una din minunile lui e cea a scăpării sale dela moarte. Implinindu-și o dorință neînfrânată a plecat să vadă Mormântul Domnului. La întoarcere cei cari erau cu el în corabie au voit să-l piardă. In timpul acesta se ivi o furtună pe mare și toți s'au înfricoșat. Atunci sfântul se rugă lui Dumnezeu și marea se potoli. Cei de față au recunoscut că prin el lucrează puterea lui Dumnezeu și au devenit credincioși convinși.

O altă minune a fost alegerea lui ca episcop. Creștinii din Mira Lichiei nu se puteau unì asupra persoanei pe care s'o aleagă de episcop. Unul din episcopi se declară pentru sfântul Nicolae, spunând că Dumnezeu i-a descoperit pe acest om. Propunerea a fost primită de toți.

Sfântul Nicolae a pus la dispoziția săracilor toată averea sa, care a fost foarte mare. E de ajuns să amintim una din faptele sale de milostenie și ne vom convinge de mărimea sufletului său:

In orașul său era un om, care-și cheltuise toată averea în petreceri. După ce a sărăcit, îl muncia gândul să-și dea fetele la desfrânare ca să-i aducă bani. Sfântul aruncă pe fereastră, într'ascuns, ca: „Să nu știe stânga ce face dreapta", la fiecare fată câte o pungă cu bani, scăpându-le din ghiarele desfrâului. Tatăl lor, văzând la mijloc o putere dumnezeească, s'a îndreptat.

Sfântul Nicolae a arătat că viața omenească se purifică numai prin Mântuitorul. Fără credința în El nu se poate umbla pe valurile vieții, iar fără ajutorarea deaproapelui nu putem ajunge în împărăția lui Dumnezeu. Daniile sunt un produs al credinții și se fac pentru mântuirea sufletului.

Sfântul ierarh Nicolae, în calitatea sa de reprezentant al Bisericii, a stat cu totul în slujba Mântuitorului, fiind convins că numai Hristos înobilează viața și numai în numele lui putem fi mântuiți.

El a trecut de mult la cele veșnice, dar n'a fost uitat, creștinește lui fapte inspirând multe generații de creștini.

Puțini sfinți se bucură de-atâta cinste și iubire din partea poporului.

Iacob Bozocea.

INFORMAȚIUNI

Fiind în preajma zilei onomastice a Inaltului nostru Părinte Mitropolit Nicolae, ziarul nostru îi exprimă, în numele cetitorilor, ca omagiu toate sentimentele de iubire fiască, de încredere și de adâncă mulțumită pentru grija ce-o are pentru noi păstoriții I. P. S. Sale, pentru priceperea, tactul și dragostea cu care ne conduce spre Domnul. Din fundul inimii înălțăm urarea: Intru mulți ani Stăpâne!

† **Caz de moarte.** Firul telegrafic ni-a adus în 29 l. c. din Budapesta trista știre, că P. C. Sa protosincelui *Ghenadie Bogoevici*, preotul parohiei ortodoxe din Budapesta și administratorul realităților Fundațiunii Gojdu din acel oraș, a trecut la cele eterne. Răposatul în Domnul a fost un vrednic slujitor al altarului Domnului și bun chivernisitor al însemnatei averi a Fundațiunii Gojdu din capitala Ungariei, ear până la alipirea noastră la patria mamă a fost ocrotitorul tinerimii ortodoxe române, care își făcea studiile acolo. Odihnească în pace!

Ziarul Calendarul, împlinindu-și terminul de suspendare de 15 zile, a reapărut cu ziua de 30 Noemvrie 1933.

Publicul cetitor al *Calendarului* — și e mult — a tânjit aceste două săptămâni după hrana spirituală cu care se obișnuise până a nu i mai putea suporta lipsa, iar reapariția acestui ziar a fost așteptată cu mare sete.

Urăm confratelui *Calendarul* tot atâta putere întru a apăra crezul românesc și creștin cât a avut și până acum, dorindu-i totodată să nu mai ajungă în situația — neplăcută și pentru el dar mai ales pentru publicul care-l cetește — de-a fi suspendat.

Capitala țării noastre are, conform ultimului anuar statistic, 631.288 locuitori și 3207 străzi, pe o suprafață propriu zisă de 7.800 hectare.

Părăsește România. — In cercurile catolice ardelene se respândește știrea, că episcopul romano-catolic Majlath dela Alba-Iulia, aflător acum la Roma, urmează ca în curând să părăsească postul său din Ardeal și să treacă pe lângă Vatican.

Cât timp a păstorit în țara noastră, simpatiile episcopului Majlath s'au îndreptat ostentativ *spre Budapesta.*

Rămâne ca succesorul său în scaunul episcopal să fie purtat de *alte* preocupări, adaptându-se realității în mijlocul căreia trăește.

ȘTIRI LOCALE

Dela F. O. R., Sibiu. Miercuri, 6 Decemvrie 1933 ora 6 seara va avea loc în Aula Academiei teologice conferența dlui Ioan Sandu, directorul școalei normale „Andrei Șaguna. Subiectul: *Un martir al legii strămoșești — Mitropolitul Sava Brancovici.*

Mare concert coral și simfonic va da corul „Astra" Brașov [Reuniunea de muzică „Gh. Dima"] și orchestra simfonică a Brașovului, dirijat de dl *Const. Bobescu,* în sala „Thalia" din Sibiu, Sâmbătă în 16 Decemvrie 1933, ora 9 seara. Programul conține bucăți celebre din compozitori clasici și moderni. Corul și orchestra se alcătuesc din 120 executanți. Va fi un eveniment muzical pentru sibienii iubitori de artă.

Primăria municipiului Sibiu aduce la cunoștință, că *revizuirea* listelor electorale pentru comună, cameră și senat ale orașului municipal Sibiu, pe anul 1934, se face în timpul dela 1 Decemvrie până la 31 Decemvrie 1933, la primăria municipiului Sibiu. strada Mitropoliei Nr. 2, camera Nr. 21. Fiecare îndreptățit poate cere, în acel restimp, înscrierile și ștergerile din aceste liste.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Omagiu unui profesor. In publicațiile revistei *Statul și Școala,* redactată de dnii C. Ienica și D. Goga, a apărut Nr. 6, conținând un modest: *Omagiu profesorului Onisifor Ghibu,* din partea acestei reviste. Cluj, inst. „Ardealul", 1933. — Publicația de față, apărută la împlinirea vârstei de 50 de ani ai jubilantului, aduce câteva articole, bine și frumos scrise, datorite condeelor dlor: I. Lupaș, D. Lăpădat, D. Goga, C. Iencica și N. Nistor. La sfârșit se alătură o listă, cu adevărat impunătoare, a scrierilor publicate până acum de dl prof. O. Ghibu.

(60) 2—3

Concurs repetat

Pentru întregirea parohiei de clasa I din **Brașov-Tocile,** protopopiatul Brașov, se publică un nou concurs, cu termin de 30 de zile, dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotațiunii dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială de 13 jugăre teren arabil.
3. Casă parohială în stare corespunzătoare.
4. Stola uzitată conform regulamentului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Brașov, aprobat de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român, Brașov, Piața Unirii 1, până la terminul fixat.

Concurenții vor binevoi a se prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Brașov, la 15 Noemvrie 1933.

Oficiul protopopesc.

Dr. I. Blaga
protopop.

Nr. 391—933. (61) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Beșinău,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat a salarului conform coala B.
2. Folosirea terenului vechi de zidire pentru casele parohiale.
3. 32 jugăre arător și fânaț.
4. Stola uzitată în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Mercurii în termenul deschis, împreună cu autorizația I. P. S. nostru arhiepiscop și mitropolit, având reflectanții a se prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 3 Noemvrie 1933.,

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Nr. 66—933 par. (32) 3—3

Concurs

Parohia ortodoxă română din Mediaș publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român pentru *pictarea icoanelor din tâmpla bisericii noui.*

Icoanele se vor picta în stil bizantin și în concordanță cu pictura din interiorul bisericii.

Caetul de sarcini se poate vedea la oficiul parohial.

Mediaș, 14 Noemvrie 1933.

Oficiul parohial ortodox:

Ioan Crăciun
protopop-paroh.

Pădure de stejar de vânzare

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu are de vânzare în pădurea Tufari dela Cisnădie 1368 arbori de stejar ce reprezintă un volum de circa 940 m. c. lemn de lucru și 764 m. steri lemn de foc.

Reflectanții vor înainta oferte până la 12 Decemvrie 1933 Consiliului arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condițiunile.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Șaguna

Prețul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimițându-se prețul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Sobe de teracotă

execută prompt și conștiențios, cu prețuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piața Prințul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoștința On. Public din oraș și împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piața Prințul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 8—10

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Prețul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițându-se prețul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 15^{05}	8^{33}, 17^{20}
Brașov, Făgăraș	5^{20}, 12^{55}, 19^{30}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	8^{50}	12^{15}
Copșa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{34}, 23^{33}	4^{23}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{04}
Peatra-Olt, Buc.	4^{55}, 17^{30}	12^{07} 21^{58}
Sighișoara, Agn.	17^{40}	8^{08}

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Anul LXXXI Sibiu, 9 Decemvrie 1933 Nr. 76

(cl.)
Dlui Dr. Horia P. Petrescu, secretar literar al «Asociațiunei»
Sibiu
Str. Șaguna Nr. 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Cine are dreptate?

Ziarul «Cuvântul» din 5 Decemvrie a. c. critică în articolul întitulat: «Inlocuirea directorilor seminariilor teologice» actul guvernului de a schimba, împreună cu prefecții, primarii și conducătorii de școli, și pe directorii seminarilor teologice. Se numesc și în aceste funcțiuni partizani politici. «Educația pe care o pot face aceștia tinerilor seminariști și gospodărirea școlii? Vi le puteți închipuì...», zice «Cuvântul». Și ca pildă ne prezintă persoana unui astfel de director numit de noul guvern, persoană compromisă în pățănii urâte, — spune tot «Cuvântul».

Curios și ziarul acesta «Cuvântul»! Duce sistematic cea mai atroce campanie contra autonomiei bisericești, și deodată se pomenește regretând dreptul guvernului asupra seminariilor teologice, singurul domeniu bisericesc neautonomizat. E drept, ziarul «Cuvântul», ca să arunce și de astădată vina principală tot pe episcop, afirmă că «la numirea unui astfel de director cuvântul hotărâtor îl are, *precum e și firesc*, episcopul locului». Nenorocirea e că nu are cuvântul hotărâtor episcopul locului, oricât de firesc ar fi aceasta după însași mărturisirea «Cuvântului». După cât știm noi, episcopul nu are nici un cuvânt la numirea directorului și a profesorilor dela seminariile din vechiul regat.

Biserica ortodoxă din vechiul regat este în acest punct într'o situație *nefirească*. Iar «Cuvântul» și o serie întreagă de profesori de teologie și de preoți voesc să întindă această situație nefirească la toate domeniile vieții bisericești.

Situația de azi e nefirească și păgubitoare. Atâta vreme cât școlile teologice nu sunt ale bisericii, nu poate exista nici unitate în biserică, nici independență, ca să folosim alt cuvânt în loc de: autonomie. Profesorii seminariilor și facultăților de teologie în loc să fie în situația subordonării firești față de ierarhi, depind și în cele netemporale de guverne. Această dependință de guvernele ce se succed, pe de-o parte suscită în ei toate pornirile de critică la adresa ierarhiei, crescând și pe viitorii preoți în acest spirit de frondă, iar pe de alta îi silește să se îngrijească de-a plăcea partidelor dela care așteaptă totul. Dependința școalelor teologice de stat produce pe de-o parte o adâncă desbinare între ierarhie, care rămâne aproape izolată și între fruntașii clerului cari reușesc de cele mai multeori să-și aibă preoțimea pe partea lor, iar pe de alta face posibile imixtiunile cele mai păgubitoare ale politicii în viața bisericii.

Dl Nichifor Crainic făcea în *Calendarul* din 11 Noemvrie 1933, pe marginea serbărilor ortodoxe dela Cluj, următoarea justă observație: «Ceeace m'a impresionat îndeosebi e iubirea filială a universitarilor clujeni pentru episcopul lor și în genere a intelectualilor ardeleni pentru ierarhii lor. Dincoace, în vechiul regat, e un sentiment de multă vreme necunoscut. In Ardeal Statutul lui Șaguna a creat o caldă ambianță între cler și popor».

Putem desvolta observația dlui Nichifor Crainic adăugând că ierarhii din vechiul regat sunt izolați și de clerul lor. Unde se pomenește în Ardeal batjocorirea și atacarea continuă a ierarhilor nu numai în foile nebisericești între cari se găsește în deosebi «Cuvântul» dar și în cele conduse de preoți sau profesori de teologie? Dar în care parte a lumii creștine se mai întâmplă un desmăț ca acesta!?

Și în trecut și azi preotul Popescu din mahalaua din deal, înscris în cutare partid, care nu agrează pe cutare episcop, scoate într'o bună zi o fițuică în care terfelește sistematic pe ierarhul său, fără ca acesta să-i poată face ceva. Peste câtăva vreme face acest lucru preotul Ionescu din mahalaua din vale înscris în alt partid. Prestigiul ierarhului, fie persoana lui curată ca a unui sfânt, e terfelit în noroiul celor mai josnice insinuări și batjocuri, iar opinia publică largă poartă pe stradă portretele astfel caricaturizate ale tuturor ierarhilor, fără a mai putea avea vreo veneratie față de ei.

Cine mai apără atunci biserica față de loviturile guvernelor, de cele mai multeori dușmănoase ei? Cum mai pot avea intelectualii o consideratie, o sfială, o veneratie față de ierarhii astfel terfeliți; cine mai poate avea respect față de ierarhii cari n'au în spatele lor blocul masiv și indestructibil al întregului cler? Și, evident, nu pierde numai ierarhul, ci pierde, mai ales, onoarea și bunăstarea bisericii. Pierde în primul rând preoțimea, căci vai de armată când n'are general. Dar ce biruință va putea câștiga acea armată care ea se răsvrătește împotriva generalului său? Preoțimea rămâne astfel fără conducător cum vedem că e cazul în vechiul regat. Biserica la fel. Iar ierarhul fără turmă. Guvernele nu mai privesc pe nimenea ca reprezentând biserica; tratează numai cu persoane singulare.

Situația actuală din vechiul regat nu mai poate, nu mai trebue să continue așa. Prea Sfinții episcopi n'au realizat acolo autonomia bisericească decât în cele materiale: și-au revindecat doar fondurile și averile bisericești pentru a le administra autonom. N'au realizat cea mai esențială parte din autonomie, fără de care autonomia e numai o vorbă goală: readucerea întregei vieți bisericești sub conducerea bisericii, și în primul rând a școalelor teologice.

Autonomia însemnează în primul rând răspundere, nu drepturi. Răspunderea ierarhului pentru tot ce se întâmplă în biserică și datoria lui ca viața religioasă să nu pătimească de lipsuri mari, ci să fie cât mai înfloritoare. Ori cum mai poate fi ierarhul responsabil de viața religioasă, când preoții i se impun formați după alte vederi, cari se întâmplă să fie străine de-ale bisericii? Nu! Intr'o biserică în care nu e realizată autonomia în toate laturile, răspunderea întregului sistem bisericesc n'o are nimenea. Cel mult are fiecare răspunderea pentru laturea peste care-i așezat. Dar cum fiecare își va înțelege misiunea altfel, totalul acestor lucrări nu va da un întreg armonios. Nu e nimenea care să se intereseze de binele întregului.

Nu spunem că nu se lucrează mult pe terenul duhovnicesc în vechiul regat. Sunt preoți la înălțimea misiunii lor, cari fac din biserica lor focarul unor puternice radiațiuni de viață spirituală. Dar lipsește *un centru* spre care să conveargă toate aceste sforțări, un centru care să animeze și părțile mai slabe, un centru care să emane în afară, în relațiile cu statul și în lumea intelectualilor mireni, toată forța și tot prestigiul uriașei puteri dinăuntrul bisericii. In marile probleme la ordinea zilei biserica nu poate veni cu greutatea unui cuvânt și a unei atitudini care să hotărască soluția.

Pentru unitatea și suveranitatea bisericii, care aduc cu ele și prestigiul ierarhilor în mijlocul clerului și al mirenilor, e necesară neconditionat aducerea școlilor teologice sub autoritatea bisericească și cu aceasta realizarea de fapt a autonomiei bisericești. Prea Sfinții ierarhi sunt datori să îndeplinească acest lucru. Situația de azi e o adevărată anarhie.

Pregătiri și frământări electorale

(=) Alegerile pentru parlament se anunță, ca de comun, cu numeroase încercări de înrâurire a spiritelor, cu făgăduieli frumoase, și multe, și-atât de obișnuite în timpul de propagandă electorală.

Semnalând ispitiri și atitudini, cunoscute și dovedite din vremea nu puținelor schimbări de guverne, vom cere preoțimii noastre ortodoxe cu atât mai vârtos să se ridice la înălțimea misiunii sale de propoveduitoare a duhului de ordine și demnitate, creștinească și românească, în sinul alegătorilor conștienți, căutând să-i ferească de acte contrare legilor țării și învățăturilor sfintei biserici ortodoxe.

Înțelepciunea păstorului sufletesc stă întru a prevenì incidente și fapte regretabile; — ceeace o poate realiza fiecare preot cu atât mai mult, cu cât îș cunoaște mai profund enoriașii.

Felul cum iubitul nostru cler va răspunde acestor îndatoriri, va fi apreciat și judecat după cuviință din partea celor chemați și datori să urmărească atenți manifestările sale în orce împrejurare a vieții.

Autoritățile administrative ale comunelor, la rândul lor, vor avea să întreprindă toți pașii trebuitori și să răspundă cu sancțiuni drepte și repezi, pentru păstrarea bunei rânduieli și a disciplinei sociale în massa alegătorilor.

Vrând să păstrăm și să consolidăm țara, în hotarele sale firești, să urmăm drumul luminos de-a *clădì* numai pe temeiuri de frăție, de ordine și de autoritate, și mai ales pe temeiul demnității naționale, — pe temeiul iubirii de Dumnezeu și de oameni.

Naționalismul și *ortodoxismul*, în istoria politică a țării noastre, s'au adeverit ca două izvoare nesecate de forțe vitale.

Noi, cler și popor, bătrâni și tineri, stăruim pe lângă creștineasca deviză: **Hristos, Rege și Patrie!** și, ca adevărați creștini, rostindu-ne cuvântul la alegerile pentru parlamentul român, vom fi povățuiți numai de asemenea gândiri și vederi, în deplină concordanță cu tradițiile neamului și cu jertfele prin care s'a creiat această țară.

Și aduncì roadele dorite nu vor întârzia a se produce.

In vuetul ce s'a coborât astăzi în mișcarea politică, este semnificativ cuvântul manifestului adresat de un fruntaș către alegători și către pretendenții scaunelor parlamentare, când le declară: «Menținerea ordinei lăuntrice și păstrarea solidarității naționale sânt de o mie de ori mai de preț, decât rezultatul alegerilor... Fiecare să-și țină cuvântul dat, adică cinstea... Cei mai isteți, mai pricepuți și mai de treabă, îndrumând pe ceilalți»...

Numai în *acest* senz ar trebuì să fie privite și înfăptuite alegerile, — cu pretenția de a fi civilizate.

Conferența I. P. S. Sale cu clerul din Sibiu

Joi seara, în 7 Decemvrie c. I. P. S. Mitropolit Nicolae, a întrunit preoțimea din Sibiu la o conferență în biroul mitropoliei. S'a discutat asupra unor importante probleme de ordin pastoral.

Opera constructivă a bisericii întâmpină tot mai multe greutăți. S'a stabilit un program nou de activitate prin biserică și prin slujitorii ei. S'au format echipe de preoți pentru intensificarea misiunii în suburbii prin Oastea Domnului, și în spitale.

Pentru săptămâna dinainte de Crăciun, toți membrii clerului din Sibiu se vor mărturisì și cumineca. Conferența a durat trei ore și se va continua sistematic după Crăciun.

Antirevizionismul nostru

Stăruitoarea propagandă întreţinută de unguri dela războiu încoace pentru revizuirea tratatelor de pace este prea cunoscută. In ea s'a cheltuit o uimitoare energie, dar s'au cheltuit şi sume de bani — tot atât de uimitoare. Rezultatul acestei propagande era, până de curând, destul de neînsemnat. Doar pe ici pe colo se mai auzea câte-un glas înduioşat de soarta Ungariei «ciuntite».

Glasurile acestea răsleţe veneau de obiceiu din Italia sentimentală, sau din Anglia rece. Primele nu ne prea îngrijorau, fiindcă veneau dintr'o ţară **latină,** *aliată şi care încă a avut ceva de împărţit cu fosta monarhie austro-ungară:* **Tirolul, Fiume etc.** *Ultimele aderenţe revizioniste, venite din ţara insulară însă, chiar răsleţe cum erau, trebuiau să pună pe gânduri pe orice om conştient de importanţa sprijinului englez în orice chestiune internaţională.*

Ingrijorarea aceasta a fost sporită de un fapt recent: o sută şaizeci şi opt de deputaţi englezi au mărturisit că sunt gata să ceară revizuirea tratatelor de pace pentru reintegrarea Ungariei milenare.

Deci — gluma începe a se îngroşa.

In faţa incontestabilei primejdii, un mare ziar din capitală a luat iniţiativa fondării unei ligi antirevizioniste, care să fie organul protestatar vecinic treaz al ţării româneşti împotriva oricărei tendinţe de revizuire a tratatelor şi — implicit — de tulburare a păcii pentru care s'a vărsat atâta sânge; şi care să înceapă o intensă propagandă pentru popularizarea drepturilor noastre intangibile asupra pământului din cuprinsul României întregite.

Desigur, nu există un singur fiu al neamului nostru, care să nu aprobe integral **motivele** *şi* **scopurile** *iniţiativei pornite din înaltul patriotism al dlui Stelian Popescu, directorul ziarului «Universul».*

Să nu creadă deci cineva, că o ligă antirevizionistă românească ar presupune că sunt şi români revizionişti. Antirevizionist este **întreg neamul românesc** *şi el întreg va protesta împotriva oricărui duşman care s'ar atinge de hotarele ţării, şi se va ridica oricând solidar ca un singur om pentru apărarea acestor hotare.*

Ne mai trebue însă ceva: întărirea conştiinţei naţionale printr'o politică naţională, economică şi socială dreaptă, în stare să redea ţării încrederea deplină în proprii săi cârmuitori şi'n propriile sale forţe. Iar aceasta nu se poate face fără o biserică şi şcoală sprijinită sincer de către stat în salutara ei acţiune, fără o justiţie independentă, fără o administraţie cinstită şi fără o armată bine înzestrată.

Prin urmare suntem siguri, că toată suflarea românească este antirevizionistă şi gata de orice jertfă pentru păstrarea hotarelor noastre. Dar pentruca străinătatea să ia act de această realitate şi să se **teamă** *de antirevizionismul nostru, avem nevoe, pe lângă o ligă antirevizionistă, şi de-o politică zidită pe piedestalul demnităţii noastre naţionale.*

Prea multele căciuleli în faţa străinătăţii ne umilesc, nu ne întăresc.

Să fim deci tari înlăuntru — şi atunci vom fi respectaţi în afară.

Ziua de Sf. Nicolae în Sibiu

Praznicul Sfântului marelui ierarh Nicolae s'a ţinut, în centrul Arhiepiscopiei, cu multă cucernicie şi obişnuită solemnitate.

Omagiul clericilor

In preseara zilei, studenţii Academiei teologice s'au prezentat la I. P. Sa cu corul executând câteva bucăţi religioase sub conducerea părintelui profesor Nic. Topolog.

In numele studenţilor stud. Vasile Coman exprimă înaltului ierarh sentimentele de recunoştinţă şi de omagiu ce le păstrează studenţii faţă de Păstorul lor sufletesc.

I. P. S. Sa mulţumeşte pentru călduroasa manifestare. Arată clericilor că astăzi, mai mult ca oricând, lumea face apel la lumina bisericii, motiv, din care îndeamnă pe toţi studenţii la o cultură cât mai temeinică creştină.

Serviciul divin

Sfânta Liturghie a fost celebrată în catedrală de P. S. Sa arhiereul Vasile, cu mare asistenţă, iar răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al catedralei, sub conducerea prof. T. Popovici.

La pricesană părintele Gh. Secaş, în predica rostită, a făcut succintă caracterizare a vieţii şi faptelor marelui ierarh Nicolae dela Mira Lichiei.

La finea Sfintei Liturghii P. S. arhiereu Vasile a rostit rugăciune de mulţumită şi cerere către cel Atotputernic pentru îndelungă viaţă, pacea şi sănătatea I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului nostru Nicolae.

La reşedinţă

După terminarea serviciului divin s'au prezentat la reşedinţă, în frunte cu P. S. Sa arhiereul Vasile, consilierii arhiepiscopeşti şi mitropolitani, profesorii Academiei teologice, profesorii şi profesoarele şcoalei normale „Andrei Şaguna", şi ai celorlalte institute de învăţământ, şefii autorităţilor civile şi militare. In numele garnizoanei din Sibiu, în absenţa dlui general de Corp din localitate, a prezentat urările armatei dl general Orescovici, însoţit de mai mulţi ofiţeri superiori; comitetul central al Asociaţiunii reprezentat prin domnii Dr. Gh. Preda, Dr. Ilie Beu, S. Ţeposu şi Dr. Ionaş; justiţia în frunte cu prim preşedintele Tribunalului Chirion Bânda, prim procurorul Piso şi judecătorul Visarion Pop; directorii institutului Albina I. Vătăşan şi C. Pop; comisia interimară a municipiului Sibiu în frunte cu dl primar Ovidiu Ivan şi dnii Dr. I. Maftei şi Dr. Gh. Bărbat, şi un mare număr de intelectuali mireni.

In numele asistenţii ia cuvântul P. S. Sa arhiereul Vasile aducând Inaltului ierarh expresia celor mai călduroase simţeminte de alipire şi recunoştinţă pe care le arată toţi credincioşii faţă de Păstorul lor sufletesc. Nouă celor de faţă, mai favorizaţi de soartă, că ne putem înfăţişa la acest praznic înaintea I. P. S. Tale, ca purtători ai acestor loiale sentimente de alipire şi gratitudine ale tuturor categoriilor sociale de creştini ortodocşi, aducându-Ţi-le ca omagiu viu de ziua numelui, dă-ne voie să Te felicităm cu bătrânească, cu tradiţionala salutare bisericească: Intru mulţi ani Stăpâne!

Inalt P. S. Sa mulţumeşte pentru manifestarea sinceră de ataşament, şi, constatând îmbucurătoarea apropiere a intelectualilor de biserica strămoşească, asigură pe toţi de tot devotamentul şi grija părintească ce li-o poartă. In slujba altarului Domnului toate puterile trebue să se unească, iar acest moment e încă o dovadă că sântem o turmă şi un păstor în slujba bisericii.

Felicitând pe toţi aceia cari poartă numele Nicolae, mulţumeşte încă odată celor prezenţi pentru călduroasele felicitări.

I. P. S. Sa a primit în cursul zilei scrisori şi telegrame de felicitare din întreaga ţară.

Asociindu-ne acestor sincere şi fieşti manifestaţii, rugăm pe bunul Dumnezeu ca pe I. P. S. Sa să-l ţină întru mulţi şi fericiţi ani, spre propăşirea în cele bune şi frumoase a clerului şi poporului nostru.

„F. O. R."

„Mitropolitul Sava Brancovici"

Secţia eparhială Sibiu a FOR-ului şi-a început ciclul conferinţelor de lămurire a principiilor ortodoxismului în mijlocul frământărilor de azi. Ciclul a fost continuat de dl dir. al şcoalei normale, I. Sandu, cu conferinţa: «*Mitropolitul Sava Brancovici*», ţinută în 6 Decemvrie 1933 în Aula Academiei teologice.

Conferenţiarul evocă, în simţite cuvinte, memoria mitropolitului martir. Un stert de mileniu se înscriu în acest an, decând în mijlocul unor timpuri vitrege şi-a încheiat viaţa ca martir al neamului şi al bisericii mitropolitul Sava Brancovici.

Viaţa lui a fost o viaţă de luptă grea dela care el nici când n'a dat înapoi; deaceea cu drept cuvânt şi marele Şaguna l-a luat drept pildă.

El a luptat pentru autonomia bisericii strămoşeşti, pentru ridicarea clerului şi organizaţia bisericii. Această luptă pe trei fronturi a pecetluit-o, în mijlocul unei lumi duşmane de credinţa lui, cu moarte de martir.

Intr'o îngrijită şi frumoasă limbă conferenţiarul a ştiut să atragă toată atenţia publicului.

Conferinţa a fost însoţită de câteva bucăţi muzicale religioase executate de corul şcoalei normale, condus de păr. prof. T. Popovici.

Nr. 10.954—933.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după părintele Ioan Pascu din Beşinău, decedat în 9 Octomvrie 1933, în baza § 5 din regulementul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa arhidiecezană în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 25 Noemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

FOIŞOARA

Mici studii istorice

Din vremea calvinilor

[Etică românească]

In istoriografia catolică şi (prin tristă imitaţie achefală) şi în cea greco-catolică se desfăşură de mult timp un simptom de imbecilitate: Calomniarea reformaţiunei. Studiul ei *obiectiv* este, firește, o *necesitate;* relevarea deosebirilor dintre ea şi *noi*, o problemă; caracteristica *filosofică* a ideilor ei altă problemă, şi mai grea: dar astfel de probleme pe la Blaj şi Lugoj nu sunt înţelese. Şi-i timpul să le dăm atenţie de istorici *cinstiţi.* *

In *Cuvente den bătruni*, tomul II, B. P. Haşdeu a publicat (1879) câteva scrieri ardeleneşti-vechi, din care putem concentra idei de morală românească-ardeleană. Scrierile sunt dintre anii 1580—1619, aproape toate scrise de popa Grigorie din Măhaci, sat din fostul scaun al Arieşului. Sunt: *Legenda Duminicei, O predică, Legenda sfintei Vineri,* încă *O predică, Călătoria Maicii Domnului la iad.*

*

I. Autorul sau autorii apreciau *publicistica.* Ei cereau ca preoţii şi diaconii să cetească oamenilor scrisul lor — numai ei ştiau ceti? — şi apoi să-l dea din mână 'n mână (dela uînrîi al-alţi, p. 53); să-l trimeată şi pre la *cetăţi,* şi pre la *domni.* Era aceasta propagandă dela satul românesc — la cetăţi şi domni străini? De sigur. Şi mai era ceva: In propaganda aceasta ei cereau credinţă cătră textul evanghelic; altfel, cărturarul ajungea... în iad, unde — într'o scriere — Maica Domnului îl şi găsi şi întrebând află (p. 336): „Acesta *n'a spus cum este scris în cărţi, ci a spus alte minciuni,* şi aşa se va muncì în veci". Şi mai rău va fi de ceice nu cinstesc scripturile, pentrucă se mai zice (p. 464): „O, amaru cela ce huleşte cartea şi scriptura". De unde reese că şi 'nainte de unaţie aveam scriitori buni-creştin, preţuitori conştienţi ai *cărţei.* Şi aşa nu va fi gândit numai Măhăcianul!

II. Politiceşte popa-scriitor gândia foarte liber. *Ideea egalităţii* o aşează, este drept, în car (p. 449); căci — se zicea — mortul, acolo mergând, va scăpa de fătărie; iar „slujile amu şi cu *domnii* împreună stau, înpăraţii cu voinicii, mişeii cu bogaţii, bătrânii cu tinerii". Ideea egalităţii cereşti servia criticei pământeşti curajul de-a scrie (p. 342, 419, 463): „Aceştia sunt *Domnii* şi judecătorii pământului cei *nemilostivi,* cari au *judecat* în fătărnicii". „Cine sânt aceştia? Sânt *stăpânii pământeşti* şi *domnii lumii* acesteia"... Şi mai concret: „O, amaru cela ce-şi face faţă la *domni* şi dă *mită* pentru să poată călăca mişeii*! O, amar cela ce se teme de *domnii pământului,* iară de împăratul ceriului nu se teme". Era, mi se pare, şi ceva curaj *civic* în sufletul preoţilor scriitori români în epoca aceea calvină!

III. Respinşi din viaţa publică preoţii noştri şi ţăranii lor se concentrau în *familiile* lor, în satele lor.

Pentru sat găsim aici principiul că spionajul este primejdios. Căci zis este: „Acesta *a ascultat pe la ferestrele altora* şi a *învrăjbit* pe alţii, de s'au omorît" (p. 326).

Pentru 'nţelegerea 'n familie se pleda aşa: Pedepsiţi erau (în iad) ceice „n'au ascultat de tată-seu şi de mumă-sa, ce-u primit blăstemul părinţilor" (p. 324); dar şi ceice şi-au blăstemat părinţii. O notă frumoasă este dedicată (de mai multeori) înţelegerii între fraţi;** căci în iad sunt ceice «*s'au sfădit frate cu frate* şi vecin cu vecin" (p. 332); şi „ceia ce vând *frate pe frate* şi *părinte pre fecior* şi *soţ pre soţul* seu, *de-l vădesc înai(n)te domnilor şi naite judeţelor,* aceia mănâncă carne de om" — (p. 326). Mi se pare că pot zice că aceasta era conjuraţia familiei româneşti contra domnilor străini şi români; şi lupta contra trădătorilor propriului sânge.

IV. Etica acelei preoţimi era poate chiar prea severă. Ea n'a aşteptat canoanele uniate, pentruca să combată anume putinţe de-a păcătui. Căci scriind (p. 464): „O, amar cela ce *be* şi mănâncă cu *cimpoi* şi cu *ceteri* şi cu *alăute*», etica aceea micşora bucuriile vieţei, care omului năcăjit de muncă şi de sudoarea 'mbelşugată a feţei nu-i este totdeauna spre pagubă; etica acea era foarte puritană.

V. Drept este că dela alcool până la la excesul *sexual* nu-i departe. Despre excesul sexual în trecutul ardelenesc nu cunosc nimic românesc, scris bine; deşi tema nu-i neinteresantă. Cuvintele eticei din timpul calvinesc avea 'n vedere această mare bubă ardelenească. Popa Grigorie din Măhaci oprì „curvia" 'n zi de Vineri; Vinerea era spurcăciune a mânca o carne, sau a mânca brânză, sau a curvì (p. 156). Se mai condamna călugăriţele care „au făcut curvie pe pământ" (p. 340), iar preoteselor văduve nu li se admitea a doua căsătorie (p. 340). Se combăteau şi-aiurea «*săltăturile, danţurele,* beţiile şi curviile" (p. 327); cu revenire, tot acolo (230), in-

* Cu aceasta nu voesc să spun că reformaţia n'a avut - şi ea — destule păcate antiliberale. *G. B. D.*

* = săracii!

** Trădarea fratelui *(proditio fraterni sanguinis)* era tratată şi'n legile ţării sever. Vezi *Tripartitum,* I. tit. 38 şi 39.

Probleme, fapte, comentarii

Eterna poveste. *Dl advocat Popescu Tudor, bravul militant pentru ortodoxia românească, se sesizează, în «Curentul» din 5 Decemvrie, cu mare indignare de intruziunea catolică într'o instituţie creată şi susţinută din dărnicia dreptcredincioşilor noştri boeri vechi şi domni creştini. Dr. Skupieschi, un fervent catolic, a fost numit de guvern efor al „Eforiei Spitalelor Civile". Dl Popescu Tudor se întreabă cu dreaptă revoltă: „Ce interes are actualul guvern să debuteze cu o nouă şi dureroasă jignire a ortodocşilor". Iar mai departe: «Vrem să cerem numai atât:* **Dreptate** *dreaptă pentru noi românii naţiei dominante ortodoxe, ale căror locuri sunt ocupate de cetăţeni români streini de neamul şi de religia noastră». La protestul înălţat dintr'o adunare mai mare ţinută Marţi în 5 Decemvrie în Bucureşti, ne adăugăm şi noi glasul hotărât şi cerem guvernului să revoace acest act deadreptul* **profanator** *pentru mormintele cuvioşilor noştri boeri vechi.*

*

Căci altfel guvernul şi-ar desminţi crud din primul moment manifestul recent către ţară, în care la problema cultelor promite: «Consolidarea raporturilor de armonie şi de bună înţelegere între toate confesiunile şi asigurarea rolului precumpănitor al bisericii căreia aparţine marea masă a poporului». Onor. guvern ar trebui să ne lase măcar cât de puţin timp să credem această promisiune.

*

Ziarele din urmă ne aduc vestea că la protestul acesta s'a alăturat şi studenţimea medicinistă şi că numirea dlui Dr. Skupieschi o impun dlui I. G. Duca anumite cercuri din umbră, împotriva voinţii partidului. Am ajuns robi la evrei şi la catolici.

*

In „Curentul" din 4 Decemvrie a. c. părintele Gala Galaction ne spune că ar vedea un conflict între doi ierarhi de-ai noştri pe tema: „Oastea Domnului". Un conflict care ar putea duce până la schismă. Presupunem că e vorba de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae care susţine „Oastea Domnului" şi de P. S. episcopul Vartolomeiu care s'ar fi exprimat că e împotriva asociaţiilor religioase. Să fie liniştit părintele Gala Galaction. Nu există conflictul de care se sperie Sf. Sa. De altfel însuşi P. S. Sa episcopul Vartolomeiu a întemeiat şi susţine cea mai formidabilă asociaţie religioasă care se numeşte „Renaşterea".

*

Noi parohi în Odorhei şi Cristur. Credincioşii ortodocşi din aceste două localităţi, au avut în două Dumineci consecutive, momente frumoase şi importante din punct de vedere religios şi culturalnaţional.

In 19 Noemvrie Odorheiul ortodox şi-a primit ca paroh, într'o atmosferă de caldă înfrăţire, pe părintele Sebastian Rusan, fost administrator protopopesc în Haţeg.

Ca delegat, al I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, a venit în mijlocul nostru P. C. protopop Emilian Stoica.

Cristurul, orăşel maghiarizat, este locuit de un modest număr de ortodocşi; dar orăşelul promite a devenì un nucleu de seamă prin noul preot, care îndeplineşte aici şi o misiune culturală naţională, întărind conştiinţa ortodoxă şi aducând la limanul mântuirii neamului şi pe cei din satele din jur, unde, în vremuri vitrege, mare parte din locuitorii ortodocşi au trecut la alte confesiuni.

In Cristur a fost instalat de paroh Simion Radu, profesor la şcoala normală din localitate. Cu acest prilej P. C. protopop Emilian Stoica, înconjurat de un sobor de preoţi din jur, a rostit o predică cu mult efect în capela puţin încăpătoare pentru mulţimea de asistenţi. Arătând rostul zilei şi misiunea preoţească, îndeamnă, în alese cuvinte din Sfânta Scriptură, pe tânărul preot la muncă şi-i urează mult succes.

In răspunsul său părintele S. Radu mulţumeşte şi accentuiază că îşi dă seamă de chemarea sfântă ce revine preotului mai ales în aceste locuri, unde el trebue să fie stâlp al culturii româneşti şi să îmbrăţişeze o dublă activitate: ţinând aprinsă făclia credinţei ortodoxe, şi promovând dragostea de neam, patrie şi rege.

In acest scop face apel călduros pentru o acţiune comună şi armonioasă; astfel gândul de care e călăuzit, va da roade binecuvântate.

Au mai vorbit părintele C. Medrea, fost administrator şi N. Jurebiţă profesor, în numele comitetului parohial.

La finea serbării s'a trimis o telegramă omagială către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, pe care ortodoxia din acest ţinut doreşte să-l vadă în mijlocul ei cât mai neîntârziat, ca s'o lumineze cu sfat înalt şi părintesc. Pr. *S. R.*

*

Cercul studenţilor teologi ardeleni „Andrei Şaguna" în Cernăuţi şi-a serbat patronul Duminecă, 3 Decemvrie 1933, în următorul mod:

La ora 8'30 dimineaţa s'a oficiat în Capela Seminarială un parastas, la care au asistat numeroşi studenţi, în frunte cu decanul facultăţii de teologie Dr. V. Gheorghiu şi cu alţi profesori universitari. La ora 11'30 s'a deschis prima şedinţă publică a cercului studenţilor teologi ardeleni — fiind înfiinţat numai în primăvară.

Preşedintele cercului, dl Şandru, anunţă ordinea de zi. Se deschide şedinţa cu intonarea imnului „Pe-al nostru steag e scris unire", după care dl preşedinte dă cuvântul dlui prof. univ. Dr. V. Loichiţa, care într'o avântată conferinţă evidenţiază marea personalitate a lui A. Şaguna. La început face o excursie frumoasă în istoria Ardealului, arătând cum acest ţinut a fost un descălecător de neam, un miracol românesc, începând cu şcoala latinistă şi continuând cu Statutul organic al lui Şaguna, întins prin legea de organizare bisericească din 1925 asupra întregului neam românesc.

In continuare arată apoi viaţa marelui ierarh, până în clipa când a închis ochii pentru veşnicie. Subliniază naţionalismul lui Şaguna, care prin diplomaţie, prin activitatea şcolară şi bisericească, a reuşit să dea românilor din întreg Ardealul acel Statut organic, magna charta a românilor, pentru noi cea mai bogată moştenire dela acest ctitor al şcoalei, al bisericii, al culturii româneşti din Ardeal. „S'ar putea vorbi despre Şaguna, a spus distinsul conferenţiar, zile întregi, pentru că prin ceeace a putut el smulge din veşnicie, a rămas pentru noi nemuritor. Incheind, a spus: „Noi, soli ai Ardealului pe pământul scump al Bucovinei, venim şi ne închinăm la umbra lui Ştefan cel mare şi ne adăpăm la acest focar de cultură sufletească atât de scump pentru toţi românii noştri, dorind ca astfel să fim apoi de folos întregii ţări".

Dl decan Dr. V. Gheorghiu, mulţumind pentru cinstea de a-l fi învitat să asiste la această primă manifestare a studenţilor ardeleni, spune între altele: Numai un popor care s'a învrednicit de aşa oameni mari, va putea fi fericit, pentrucă atunci figurile lor măreţe vor conduce pe urmaşi întocmai ca luceferii de pe cerul înstelat pe corăbieri. Să continuaţi, a spus Dsa, şi să nu uitaţi nici pe viitor de acest mare bărbat şi să umblaţi pe urmele lui.

Corul studenţilor dirijat de dl I. Enoiu a executat apoi cântarea măiastră a lui Chirescu: „Mama" cu soló de N. Limbian.

Dl Săbău recitează foarte însufleţit poezia „Ardealul" de Mircea Rădulescu.

Dl Limbian a cântat, cu acompaniament la pian de ds. Reus, două doine de T. Brediceanu.

Incheerea o face cântarea „Noël", executată admirabil de corul studenţilor.

Prima manifestare a studenţilor teologi ardeleni din Cernăuţi a fost reuşită. Preşedintele lor dl Şandru merită toată lauda pentru munca ce-o depune. *Corespondent.*

*

Protestantismul german este zguduit de frământări mari. Unii voesc să aplice ideea rasistă şi la ocuparea posturilor bisericeşti, iar alţii se opun. Unii voesc să amestece creştinismul cu elemente din vechea religie teutonă pentru a-i da o culoare mai naţională, iar alţii voesc să păstreze întact patrimoniul reformatorilor... Iar în mijlocul crizei acesteia a protestantismului, ortodoxia pune prin ruşi, picior solid în oraşele Germaniei, ale Franţei şi Belgiei şi comunităţile ortodoxe cresc ca prin minune.

Deciziunea ministerială în chestia regimului sectelor

Publicăm în cele ce urmează Deciziunea ministerială de astă vară, în chestia sectelor. Ea a stârnit valuri de tulburare în presă şi în cercurile bisericeşti, din cauza îngăduinţii factorilor publici faţă de acţiunea sectară. In numărul viitor, vom examina noua deciziune, în raport cu viaţa noastră religioasă şi cu activitatea pastorală.

Noi, ministru secretar de stat la ministerul instrucţiunii al cultelor, şi al artelor,

Având în vedere dispoziţiunile art. 5 şi 22 din Constituţie şi prevederile legii pentru regimul general al cultelor, referitoare la garantarea libertăţii de credinţă şi satisfacerea necesităţilor de ordin moral superior, în cadrul legilor organice ale statului român, ţinând seamă însă de faptul că unele credinţi religioase, atât prin conţinut, cât şi prin forma lor exterioară de manifestare, ating moralitatea publică, ordinea şi siguranţa statului,

Decidem:

Art. I. Este cu desăvârşire interzisă activitatea următoarelor asociaţiuni religioase: Asociaţia internaţională a studenţilor în Biblie, Milenişti, Martorii lui Iehova (sau Martorii lui Dumnezeu, sau Martorii lui Dumnezeu-Iehova), Penticostaliştii, Biserica lui Dumnezeu apostolică, Nazarenii, Inochentiştii, Hliştii (hlâstâii), Adventiştii-reformişti şi Secerătorii, întru cât doctrinele lor aduc atingere legilor şi instituţiunilor statului, iar prin practicele lor contravin ordinei publice şi moralităţii.

Art. II. Se vor bucura de drepturile şi libertăţile pe care Constituţia le acordă asociaţiilor în genere, asociaţiile religioase adventiste de ziua a 7-a, baptiştii şi creştinii după evanghelie.

Art. III. In interesul statului, a respectului credinţei şi cultului, garantate de Constituţie locuitorilor ţării, asociaţiunile religioase, prevăzute la art. 2, sunt autorizate de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi al artelor, să funcţioneze în următoarele condiţiuni:

a) Se vor considera ca membri ai asociaţiei religioase respective, persoanele care prezintă dovada că au aderat la acea asociaţie religioasă dela întemeerea ei sau au fost înscrise în registrul de membri al asociaţiei, înainte de 22 April 1928.

Pe lângă acestea pot face parte din asociaţie persoanele care vor prezenta adeverinţa (formularul Nr. 6) dela oficiul stării civile, că au părăsit cultul căruia aparţineau mai înainte, conform art. 45 din legea pentru regimul general al cultelor.

Toţi cei care părăsesc un cult, sunt obligaţi să achite toate contribuţiunile pentru anul în curs, la care au fost impuşi înainte de declaraţia părăsirii cultului, conform art. 46 din legea pentru regimul general al cultelor.

Schimbarea cultului, conform art. 44 din legea pentru regimul general al cultelor, trebue să fie liber consimţită. In caz că o astfel de schimbare s'a făcut prin violenţă morală, prin promisiuni de avantagii, prin constrângere materială sau prin înşelăciune, se va pedepsi cu retragerea autorizaţiei de funcţionare a asociaţiei religioase în genere sau a uneia din formaţiunile sale parţiale, în care s'au petrecut astfel de cazuri, dacă aceasta nu a pedepsit ea însăşi imediat pe făptuitori;

b) Organizaţiile centrale judeţene sau pe mai multe judeţe, sub orice denumire, ale uneia din asociaţiunile religioase, autorizate şi care funcţionează pe baza unui statut aprobat de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi al artelor, vor ţine câte un registru de toţi membrii înscrişi, înştiinţând din 6 în 6 luni, la începutul fiecărui semestru, prefectura sau prefecturile judeţelor respective de toate schimbările survenite în registrul membrilor, în cursul semestrului încheiat.

Adunările locale, făcând sau nu parte din comunităţi, aprobate de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi al artelor, vor ţine de asemenea registre de numele, naţionalitatea, profesiunea şi domiciliul aderenţilor, prezentând la aceleaşi intervale cópii semnate de conducătorul local, pe propria sa răspundere, la primăriile unităţilor administrative respective.

Primăriile vor înainta prefecturii respective din 6 în 6 luni, tablouri de numărul aderenţilor diferitelor asociaţiuni religioase în cursul semestrului încheiat, iar prefecturile la rândul lor, vor înainta astfel de tablouri generale din tot judeţul ministerelor instrucţiunii, al cultelor şi al artelor şi interne, în aceleaşi intervale;

c) Cererile pentru autorizarea de funcţionare a adunărilor locale, care nu fac parte din comunităţi aprobate de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi artelor, precum şi înfiinţarea de noi filiale ale comunităţilor existente, se vor înainta prin prefectura judeţului respectiv ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor. Ele vor trebui să cuprindă:

1. Numele asociaţiei religioase;

2. Dacă admit sau nu persoane duhovniceşti şi denumirea lor;

---

terzicându-se, ca „năravuri trupeşti": curviile, săltăturile, cântecele cu cimpoi, beţiile".*

VI. Etica din acea epocă era, însă mai bogată, adecă mai completă decât pare până aici. Toate viţiile, toate păcatele sunt judecate aspru. Ele sunt: „ainte păha, mândria, trufa, lăcomie, betiia, revnire, leanea, corvie, fortuşago şi după aceaia toată nedereptatea (p. 122). „Unde ţi-s mesialea cu băuturile, şi cu mâncările, şi iuboste ta, şi dulceaţa ta, şi iubire trupului tău? Acele toate spurcate sânt —" (p. 451). Păcat mare este şi lipsa milei; faptă bună este a 'mbrăca pe mişel (= sărac), a miluì „vr'ân omu în priînsoare (p. 443) şi a da „sălaş vr'unui călător" (p. 454). Ca mare păcat este 'nregistrată lăpădarea ori uciderea copiilor.

VII. Instrumentul acestei etice ortodoxe era — preotul. Au fost, de sigur, şi preoţi răi, cari, spre pildă, au „spurcat liturghia" (p. 334); dar erau şi de ceice ascultau de mai marii lor. Grija de mergerea la biserică era mare; mai ales la praznice şi 'n Dumineci. Exista, ca mijloc de influenţă, şi pocăinţă în faţa bisericei: „Şi să stai înaintea bisericei cu păcătoşii, la pocăinţi" — (p. 288).

*

* In texte, *raţionalicește*, se combat şi descântecele, farmecele, vrăjile [p. 155 şi 230].

Aşa!

Amicii bisericii ortodoxe, bisericanii trebue să se ocupe şi cu astfel de chestiuni: Să stabilească raportul de astăzi al vieţii ţărăneşti, cu toate sensurile bisericei, să-i caute originele în câte documente istorice mai avem şi să scrie despre ele totdeauna *numai adevărul;* despre popor, despre preotul din trecut, despre biserica din trecut. Pentrucă o evoluţie a fost; este 'n prezent; şi mi se pare că toţi voim să pregătim una şi mai frumoasă, şi mai pătrunzătoare în inimi. —

Articolul de faţă, despre etica din anii 1580—1620, vrea să fie o pildă despre cum se pot găsì bune informaţii ascunse şi 'n scrieri în care lumea mare nu le bănueşte.

G. Bogdan-Duică.

„Poporul Românesc", A apărut Nr. 19, cu numeroase articole şi sfaturi îndrumătoare, semnate de dnii: I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, I. Gr. Oprişan ş. a. — Patru pagini cu ştiri felurite, din lumea întreagă, închee numărul. Ilustraţii istorice şi vederi. Se abonează cu 120 lei anual. Redacţia şi administraţia: Gara Chitila, jud. Ilfov. La cerere se trimet numere de probă.

Organizaţi Oastea Domnului

3. Localitatea în care îşi desfăşoară activitatea;

4. Locul unde se află casa de rugăciuni;

5. Un tablou cuprinzând numele şi pronumele, cetăţenia, profesiunea şi domiciliul membrilor adunării locale, cu indicaţia pentru fiecare dacă e membru al acelei asociaţii religioase prin naştere sau prin schimbarea cultului şi de când anume;

6. Numele şi pronumele, profesiunea, naţionalitatea şi domiciliul conducătorului local responsabil.

Cererea de autorizare poate fi colectivă sau semnată de un împuternicit al adunării.

In termen de o lună dela data prezentării cererii la prefectură, aceasta este obligată să facă toate cercetările şi să raporteze ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor, pentru ca acesta să poată hotărâ;

d) Casele de rugăciuni vor trebui să îndeplinească condiţiunile de salubritate şi igienă, cerute de regulamentele edilitare şi poliţieneşti, orcărui local de adunare publică.

Ele nu vor putea servi decât pentru adunările şi slujbele religioase ale asociaţiei respective.

In interesul ordinei publice, spre a se evita conflicte cu caracter interconfesional, primăriile, la eliberarea autorizaţiilor de constituire a caselor de rugăciuni aparţinând uneia din asociaţiile religioase autorizate, vor avea în vedere să nu fie aproape de bisericile cultelor recunoscute.

Inchiderea caselor de rugăciuni se va putea face numai în urma ordinului ministerului de interne, pe baza cererii ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor.

Orice abateri dela lege şi dela dispoziţiunile acestei deciziuni din partea asociaţiunilor religioase, constatată în forma legală de autorităţile administrative şi poliţieneşti, va fi adusă la cunoştinţa ministerului de interne, şi în acelaş timp a ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor, care va hotărâ asupra sancţiunilor;

e) Predicatorii, persoanele duhovniceşti, superiorii şi conducătorii locali (presbiteri, bătrâni, fraţi bătrâni etc.), vor trebui să îndeplinească următoarele condiţiuni:

1. Să ştie carte;

2. Să aibă 25 de ani împliniţi;

3. Să nu fi fost judecaţi şi condamnaţi pentru fapte criminale, pentru furt, excrocherie, abuz de încredere, tăinuire de lucruri furate, înşelăciune, cumpărarea sau primirea ca amanet a unor lucruri furate, pentru dezertare sau nesupunere la încorporare, să nu fi fost destituiţi sau revocaţi dintr'o funcţiune pe care au ocupat-o.

Predicatorii, persoanele duhovniceşti, superiorii, precum şi orce fel de conducători ai acestor asociaţii nu vor putea purta vestminte religioase sau călugăreşti, singura dovadă despre calitatea lor fiind biletele de identitate eliberate de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi artelor.

Predicatorii, persoanele duhovniceşti şi superiorii vor putea să-şi desfăşoare activitatea într'una sau mai multe localităţi din acelaş judeţ sau mai multe judeţe, după cum fiecare a fost autorizat de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi artelor, prin biletul de identitate.

Predicatorii vor putea face educaţia religioasă a copiilor membrilor asociaţiei, dacă ei înşişi posedă pregătirea dovedită prin titluri cari le dau dreptul de catehizare.

Art. IV. Serviciile religioase de tot felul ale asociaţiunilor religioase enumărate în art. 2 nu se pot face sub cerul liber, ci numai în casele de rugăciuni autorizate ca atare în condiţiunile deciziei de faţă evitându-se orice act, care ar putea aduce vreo jignire cultelor recunoscute sau ar constitui o demonstraţie împotriva lor.

Orice slujbă religioasă sau orice manifestare de credinţă, care prin natura ei ar trebui săvârşită în afară de casele de rugăciuni, se va face numai în urma învoirii prealabile a autorităţilor administrative şi poliţieneşti locale, cu observarea strictă a dispoziţiilor legilor şi regulamentelor pentru ordinea publică.

In acest scop, autorităţile locale vor fixa dinainte, la cererea conducătorului local al asociaţiei şi de comun acord cu acesta, data şi locul când vor putea avea loc aceste ceremonii.

Se exceptează înmormântările din cauza caracterului lor urgent.

Se va evita orice manifestaţie ostentativă, care ar jigni cultele recunoscute, precum şi orice afişaj sau procesiune demonstrativă.

Autorităţile locale nu vor putea refuza această autorizaţie decât în urma unui raport motivat aprobat de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi artelor.

Adunările locale, filialele sau comunităţile vor putea reclama direct ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor în caz de nemulţumire faţă de procedură sau hotărârea autorităţilor locale.

Art. V. Intrucât este ştiut că adeseori oameni descalificaţi şi răufăcători se introduc prin case fără învoirea proprietarului sau a locatarilor, sub pretextul distribuirii broşurilor de propagandă religioasă, urmărind însă în realitate comiterea de delicte, se va evita desfacerea acestora prin vânzători ambulanţi.

Asociaţiunile religioase autorizate sunt libere să editeze scrieri religioase, tipărituri de cântări religioase, broşuri cu subiect de ocrotire morală sau ştiinţă popularizată, menţionând pe ele denumirea asociaţiei religioase. Distribuţia acestora se va putea face în casele de rugăciuni, în librării sau în chioşcuri fixe pentru desfacerea ziarelor şi publicaţiunilor.

Art. VI. Asociaţiunile religioase de aceeaşi credinţă pot să-şi deie între ele ajutoarele materiale în cuprinsul ţării, cu respectarea dispoziţiunilor art. 12 din legea pentru regimul general al căltelor. Ele sunt însă obligate să ceară învoirea ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor pentru primirea de orice fel de ajutoare din străinătate, fie pe numele generic al asociaţiei, fie pe numele conducătorilor responsabili ai ei.

Art. VII. Este permis asociaţiilor religioase autorizate, care vor fi dobândit personalitatea juridică în condiţiunile legii pentru regimul general al cultelor, să întemeeze stabilimente de asistenţă publică şi ocrotire socială conform legilor existente.

In ce priveşte şcolile pentru pregătirea personalului duhovnicesc — sub orice denumire s'ar prezenta (institute biblice, seminarii teologice, cursuri sau cicluri de conferinţe pentru predicatori etc.) — ele vor putea funcţiona numai cu aprobarea prealabilă a ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor, conform legilor învăţământului şi legii cultelor (art. 15).

Art. VIII. Statutele tuturor asociaţiunilor religioase autorizate, fie cu caracter general, adecă pe toată ţara, fie cu caracter parţial, vor trebui să aibă aprobarea prealabilă a ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor pentru a avea existenţă legală, indiferent dacă prin ele, se prevăd anumite formaţiuni cu dreptul de persoană juridică sau numi simple asociaţiuni de fapt.

Art. IX. Adunările locale baptiste se vor putea organiza în comunităţi, conform art. 53 din legea pentru regimul general al cultelor, pe baza statutului tip, pus de acord cu dispoziţiunile legii pentru regimul general al cultelor şi aprobat de acest minister cu Nr. 76.647 şi 76.648 din 1933, aplicabil pe tot cuprinsul ţării.

Cererile pentru aprobarea acestor comunităţi se vor înainta direct ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor.

Art. X. Comunităţile baptiste aprobate de acest minister în anul curent până la data prezentei decizii, pe baza statutului tip, vor înainta ministerului instrucţiunii, al cultelor şi artelor, în termin de 60 de zile, un tablou de predicatori, personalul duhovnicesc şi conducătorii locali ai adunărilor, repartizaţi pe judeţe, spre a li se elibera biletele de identitate şi a fi comunicaţi prefecturilor respective.

Adunările locale, care nu fac parte din comunităţi aprobate de ministerul instrucţiunii, al cultelor şi artelor, însă au fost autorizate să funcţioneze în baza deciziei Nr. 24.536 din 1928, adică prin aprobarea (predicatorului) de către acest minister şi luarea la cunoştinţă a casei de rugăciuni de autorităţile locale, se vor conforma prezentei decizii în termen de 60 de zile dela publicare.

In acelaş termen se vor conforma dispoziţiunilor prezentei decizii (punctele *c)* şi *e)* din art. 3 şi adunările locale, care funcţionează acum fără autorizaţie, după care dată orice activitate a lor va fi oprită în caz de neconformare.

Art. XI. Toate dispoziţiunile anterioare, deosebite şi contrarii prezentei decizii, sunt şi rămân abrogate.

Art. XII. D. consilier al direcţiei cultelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor prezentei deciziuni.

Dată la 21 August 1933.

p. ministru, subsecretar de stat, **P. Andrei.**

Nr. 114.119.

Nr. 10.326—933.

Concurs

Din fondul cultural „Alexandru Lebu" sunt a se distribui şase ajutoare de câte Lei 1000 (unamie).

La aceste ajutoare pot concura numai elevi ai şcoalelor ortodoxe de cântăreţi din Mitropolia ortodoxă a Ardealului.

Concurenţii vor înainta până la 31 Decemvrie 1933 cererile lor Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, anexând următoarele acte:

1. Certificat eliberat de Direcţiunea şcoalei de cântăreţi unde studiază, dovedind înscrierea pe anul şcolar 1933—34.

2. Certificat despre starea materială a concurentului.

Sibiu, din şedinţa secţiunilor unite ale Consiliului arhiepiscopesc dela 28 Noemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

† Simion Alămorean

Sâmbăta trecută în 21 l. c., a fost înmormântat preotul nostru din Alămor. Era un preot din generaţia veche. L-am cunoscut în Zombor, în timpul internării din anul 1916/17. Era dus acolo dimpreună cu copiii săi. Pe când mulţi internaţi se jeluiau, preotul Alămorean era puternic în credinţă că actele de teroare ale regimului maghiar împotriva preoţilor şi a populaţiunii internate sunt actele desperate ale unei cârmuiri virtual prăbuşite. Convingerea aceasta şi-a exprimat-o şi în adresele către fişpanul judeţului, căruia i se adresase în chestia întoarcerii acasă. In timpul revoluţiei din toamna anului 1918 a scăpat dela moartea sigură o familie nemeşască din Alămor prin singură prezenţa sa în mijlocul poporului înfuriat.

Influinţa lui asupra credincioşilor era covârşitoare.

Odată a venit la centrul eparhial cu o rugare şi stăruia cu tot preţul să-i fie satisfăcută. I s'a cerut să arate cum înţelege el chemarea preoţească, dacă predică şi aplică metodele moderne de păstorire.

El scuzându-se că la etatea sa nu se mai poate adapta cerinţelor nouă, a răspuns aşa: De predicat, nu predic: credincioşii mei ascultă bucuros *cazania*, dela Mitropolitul Şaguna; poporul nu judecă pe preot după cele ce spune, ci după ceeace face. Eu, din tinereţe am fost cel dintâi agricultor în sat. Când întâlnesc pe câmp un om leneş, beţiv, slab, îl cunosc şi după moşia lui părăginită şi-l mustru aşa: Măi creştine, tu eşti năpădit de burueni şi în suflet, şi în ţarină. Curăţă burueana din ţarină, şi vino la biserică să scapi şi de buruëana din suflet. La gâlcevile de partide, eu le spun oamenilor, arătând exemplul oilor, cari stau în turmă şi numai cele călbejite se perd de turmă. Altădată, pentru risipă, lux şi alte păcate, le spun oamenilor de omidele de pe pomi, cari strică floarea şi frunza şi pricinuesc uscarea pomului. —

Aşa a trăit şi a păstorit preotul Alămorean din Alămor, iar la moarte a fost deplâns nu numai de număroşii membri ai familiei, ci de toţi credincioşii şi cunoscuţii lui.

Fie-i memoria binecuvântată!

T- S.

INFORMAŢIUNI

Predică în biserica catedrală. Incă din anul 1920, de când I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a ocupat scaunul de arhiepiscop şi mitropolit, amvonul bisericei catedrale a căpătat viaţă. La îndemnul şi exemplul dat de însuş Inalt Prea Sfinţia Sa, în catedrală se predică regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare din partea preoţimei din localitate.

Pe viitor vom anunţa numele predicatorilor.

In Dumineca viitoare, din 10 Decemvrie a. c., va predica părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Excursiune în Palestina. Sub conducerea dlui colonel Const. Papazoglu se organizează o excursiune în Palestina şi Egipt, cu plecarea la 15 Ianuar 1934 şi înapoerea la 11 Februar 1934. Informaţiuni dă: Biroul excursiunii, Bucureşti 2, Calea Griviţei 137, până în 22 Dec. 1933.

Milă creştinească. In spitalul Kings College din Londra, o femee trebuia să fie supusă acum câteva zile, unei operaţiuni, pe care însă din cauza slăbiciunii sale extreme n'o putea suporta, decât poate dacă i s'ar fi făcut o transfuzie de sânge. La apelul directorului de spital, s'au prezentat a doua zi nu mai puţin de 35 persoane, gata să cedeze bolnavei o parte din sângele lor.

Cercul studenţilor teologi ardeleni „Andrei Şaguna", dela universitatea din Cernăuţi, în adunarea generală ordinară din 21 Noemvrie 1933, şi-a ales, pentru anul administrativ 1933—34, următorul comitet: Preşedinte: Iuliu Şandru, candidat în teologie; vicepreşedinte: Ioan Limbeanu, candidat în teologie; secretar general: Gh. Iacob, candidat în teologie; secretari de şedinţe: Ioan Dănilă şi Leonte Dăncescu, studenţi în teologie; cassier: Partenie Petrescu, student în teologie; econom-bibliotecar: Augustin Puiuţ, student în teologie; cenzori: Ioan Besoiu, candidat în teologie; Ioan Chioaru, student în teologie.

ŞTIRI LOCALE

Concert simfonic a organizat secţia artistică a despărţământului Sibiu al „Asociaţiunii", în seara de Joi, 7 l. c., în sala Thalia. Alături de opera unor mari reprezentanţi ai clasicismului muzical, programul ni-a prezentat şi produse de-ale compozitorilor români: Sabin Drăgoiu, directorul conservatorului de muzică timişorean, a fost prezentat prin compoziţia sa instrumentală recitativă Divertisment rustic, care între alte cântece din popor conţine şi o *colindă*, cu două subiecte: *O, ce veste minunată* şi *Sub cel roşu răsărit;* ear I. Nona Otescu, rectorul Academiei regale de muzică din Bucureşti, ni-a dat poemul simfonic Incântările Armidei, pentru violină solo şi orchestră. Partea pentru violină, susţinută de primvioloncelistul Griffel, s'a deosebit prin o execuţie ireproşabilă, la care a contribuit în mare măsură orchestra oraşului nostru şi arpa (înlocuită de astă dată cu pianul) dnei Lia Popovici. O uvertură dintr'o operă de Mozart şi la sfârşit Simfonia V a lui Beethoven, una din măreţele alcătuiri ale acestui geniu muzical, tălmăcită cu multă vigoare şi îndelung aplaudată, au încheiat programul concertului simfonic. Cinste şi laudă executanţilor, organizatorilor şi nu mai puţin iscusitului dirigent, dlui prof. I. Delu, atât de conştient în aplicarea artei ce înobilează sufletele.

Votarea la alegerile dela 20 Decemvrie pentru cameră, şi 22 Decemvrie 1933 pentru senat, se face numai pe baza cărţilor de alegători. Aceste cărţi se pot ridica pentru oraşul Sibiu în str. Carmen Sylva Nr. 7, camera 41, în fiecare zi dela ora 9—12 şi 4—7, până în 16 Dec. 1933.

In teatrul orăşenesc se încep Duminecă, în 10 Decemvrie 1933, ora 5 d. a., concertele simfonice populare ale valoroasei noastre orchestre sibiene. Programe alese. Bilete à 15 Lei la cassa teatrului.

---

(60) 3—3

Concurs repetat

Pentru întregirea parohiei de clasa I din **Braşov-Tocile,** protopopiatul Braşov, se publică un nou concurs, cu termin de 30 de zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunii dela stat, conform coalei B.

2. Sesiune parohială de 13 jugăre teren arabil.

3. Casă parohială în stare corespunzătoare.

4. Stola uzitată conform regulamentului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Braşov, aprobat de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român, Braşov, Piaţa Unirii 1, până la terminul fixat.

Concurenţii vor binevoi a se prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuţi de enoriaşi.

Braşov, la 15 Noemvrie 1933.

Oficiul protopopesc.

Dr. I. Blaga
protopop.

Nr. 391—933. (61) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Beşinău,** protopopiatul Mercurii, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat a salarului conform coala B.

2. Folosirea terenului vechi de zidire pentru casele parohiale.

3. 32 jugăre arător şi fânaţ.

4. Stola uzitată în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Mercurii în termenul deschis, împreună cu autorizaţia I. P. S. nostru arhiepiscop şi mitropolit, având reflectanţii a se prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 3 Noemvrie 1933.,

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXXXI — Sibiu, 16 Decemvrie 1933 — Nr. 77

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

BIBLIOTECA

Rusia de astăzi și catolicismul

Revoluția rusească a adăugat un nou capitol la istoria bisericii creștine. Toată lumea cunoaște grozăviile războiului, pe care fiii întunerecului, din fosta împărăție țaristă, îl poartă contra bisericii lui Isus Hristos. Statuea înălțată în cinstea vânzătorului Iuda este și va rămânea pururea un semn de rușine, care va mărturisi în veac, că revoluția rusească a purtat insigna duhului celui rău. Biserica ortodoxă rusească trece prin proba focului, a sângelui, a celei mai cumplite și sălbatice persecuțiuni. Sfinții conducători ai acestei biserici au fost și sunt decapitați în chinuri nero-dioclețiane. Păstorii cei luminați și cu foc sacru pentru slujba lui Hristos au trebuit să dea prețul vieții lor, pentru idealul etern al evangheliei, iar cei rămași astăzi în viață, sunt ținuți într'o stare de batjocură, pentruca să inspire tinerilor desgust față de această slujbă apostolică. Laicii mai fanatici au împărtășit soartea preoților buni, iar ceilalți se resemnează sub biciul de foc al iudeilor atotputernici. Tineretul este crescut și educat în cea mai desfrânată horă a patimei. Cei tineri nu mai cunosc pe Isus Hristos, nu mai știu ce este virtutea, și mai ales, nu mai știu nici ceeace este ortodoxia. Bisericile, parte au fost dărâmate, parte prefăcute în localuri de rușine, de imoralitate și batjocură publică.

Dar astăzi pare că a sunat ceasul ca această urgie diavolească să se apropie de sfârșit. Toate planurile staline au eșuat, și în Rusia bântue acum cu furie setea sufletului, deposedat de Hristos, și foamea trupului, lipsit de pâne. Această împărăție a chinului și a teroarei roșii nu se mai poate menține pe temeliile ei păgâne. In răsăritul Rusiei se văd zările unei vieți nouă, care trebue să vină. Deaceea conducătorii bolșevismului aleargă astăzi în toată lumea, cerșesc proptèle pentru sprijinul împărăției lor, subscriu tratate și fac toate concesiunile posibile, numai să nu piardă puterea.

In Rusia astăzi apa e tulbure, și catolicismul știe că totdeauna în apă tulbure este pescuit bogat. Catolicismul își dă seama că Rusia de astăzi nu mai are conducători creștini ortodocși, că dela isbucnirea revoluției și până acuma nu s'a mai făcut nici o instrucție religioasă, că lumea este complect desorientată și că prin urmare se pot câștiga cu ușurință suflete pentru biserica papei. Pentru ajungerea acestui scop a început lucrul. In Italia, Franța, Germania, în toate țările catolice din Europa, ba și în America, se fac pregătiri uriașe, pentruca din Rusia necredincioasă de astăzi să facă Rusia catolică de mâne. S'a pornit o adevărată ofensivă pentru cucerirea, deocamdată, a sufletelor celor refugiați din Rusia. Catolicismul nu cruță nici o osteneală, face uz de toate mijloacele și suportă orice cheltueli numai să vadă că se realizează așa zisele convertiri religioase. Și situația tristă, în care se găsesc acești refugiați, ajută catolicismul în intențiile lui. Oamenii aceștia lipsiți de pâne și sleiți de frig, cum nu s'ar converti când văd că biserica — deși străină de credința lor — îi prețuește, le poartă grijă, le dă un codru de pâne și un pat cald în cele mai grele clipe ale vieții lor? Necazul care i-a copleșit, îi face să nu poată vedea scopurile ascunse ale catolicismului. Flămânzi fiind, ei văd astăzi numai pânea care li se oferă și haina care vine să îmbrace trupul lor sdrențos. In forma aceasta se explică unele convertiri, cari se fac în rândurile refugiaților din Rusia.

Catolicismul în achiziționarea acestor convertiri are însă un scop precis. Acești membri noi ai bisericii catolice sunt instruiți, luni și ani dearândul, în chip special. Ei trebue să fie misionarii de mâne din Rusia. Inarmați cu știința și cu toate mijloacele necesare misiunii, ei trebue să fie cei mai principali factori cari vor catoliciza poporul rusesc. Se pune atâta nădejde în ei, încât, teologii mai tineri, vorbesc de această catolicizare a Rusiei ca de o realitate foarte apropiată. Socotesc că acești noi convertiți, prin faptul că fac parte din poporul rusesc și că vorbesc aceeași limbă, vor fi mijlocul cel mai bun pentru ajungerea scopului. Poporul, care nu va mai avea îndrumători ortodocși, va primi cu toată dragostea pe acești misionari, cari vin să le aducă din nou pe Isus Hristos ca ajutor și mântuitor al vieții.

Paralel cu această activitate, catolicismul a început să facă uz și de vestita sa diplomație. Ultima călătorie a ministrului de externe sovietiv Litvinov, făcută în America și de acolo la Roma, nu este cu totul streină de intențiile catolicismului, Astfel, în America, printre alte lucruri aranjate, prin convorbirea ce a avut loc între președintele Statelor Unite, Roosevelt, și ministrul Rusiei Litvinov, s'a clarificat și situația creștinilor catolici și protestanți, cetățeni americani, cari se găsesc astăzi în Rusia. Aceștia, în urma învoelii dintre cei doi bărbați de stat, vor fi liberi de aici înainte să-și exercite cultul lor, să renoveze și chiar să zidească biserici nouă în Rusia. Vaticanul, deasemenea, a căutat să profite de prezența lui Litvinov în Roma, și cu această ocazie papa și-a trimis delegatul său semi-oficial, care a discutat cu ministrul sovietelor situația tuturor catolicilor din Rusia. Deși discuția și rezultatele ei se păstrează încă secret, totuși, ziarele catolice de pretutindeni jubilează și pun nădejdi mari în înțelegerea și apropierea care se face tot mai vizibilă între Vatican și Soviete.

Nu sunt dintre aceia cari s'ar teme, că din ruinele sovietelor se va ridica o Rusie catolică. Părerea mea este că sufletul rusesc, care s'a adăpat atâtea veacuri din isvoarele nesecate ale ortodoxiei, nu-și va putea găsi echilibrul și fericirea decât tot în adevărata biserică a lui Isus Hristos, în ortodoxie. Nici catolicismul și nici protestantismul n'are bogăția, frumusețea și comoara de mister pe care o are ortodoxia, — și sufletul rusesc, fără misticismul propriu al ortodoxiei, nu poate fi fericit, nu poate viețui. Se vede acest lucru chiar și pe fața tinerilor ruși refugiați, cari din diferite motive au fost nevoiți să treacă la catolicism. Privirea și toată ființa acestor indivizi tradează o suferință, o nemulțumire internă și eu îndrăzuesc să cred că această nemulțumire provine tocmai din faptul că nu-și pot găsi cetate stătătoare în catolicism.

Sub teroarea și persecuția fără seamăn în Rusia trăiește și astăzi o puternică conștiință ortodoxă. Ne vin tot mai dese informațiuni că chiar în sânul generației mai tinere, care s'a ridicat în epoca bolșevică, pulsează o vie simțire religioasă, ca o notă de eroism care este prevestitoare de zorile unei renașteri religioase. Incercările papismului sunt zadarnice: pe ruși numai cine nu-i cunoaște, poate crede că i-ar putea scoate din ortodoxie.

Cu toate acestea cred că a sosit timpul când statele ortodoxe naționale sunt datoare să facă și puțină diplomație ortodoxă. Aceste state au dreptul și chiar datoria — mai mult decât Vaticanul — de a se interesa de soartea religioasă a poporului rusesc. Și o datorie și mai mare de a intervenì în aceată problemă o au bisericile ortodoxe autocefale. Bisericile și statele ortodoxe trebue să lucreze de aici înainte din toate puterile, ca Rusia care a fost ortodoxă, să fie și în viitor, în întregime, țară ortodoxă.

München, Decemvrie 1933.

Pr. **S. Cândea.**

Educația fizică

In multe chipuri se încrucișează astăzi gândurile, vorbele și faptele oamenilor. Unii vreau să țină «la dreapta», alții caută să o cârnească «la stânga».

Unii vreau să păstreze și că continue legătura cu casa părintească, cu credința strămoșească, cu obiceiurile, cu biserica, cu Dumnezeu... Alții vreau să strice ceeace este, — să rupă legătura cu trecutul, să distrugă prin ură viața familiară și socială, biserica și statul, și să zidească totul pe materia, pe bani, pe plăceri, pe egoism.

Stau față în față *două* lumi, cu două mentalități contrare. Una vrea să înlăture pe ceealaltă. Țările care știu să facă față, la timp, împotriva acestei stări, se așează pe cele mai trainice temelii ale progresului.

Dar lupta nu se dă numai între două lumi deosebite, ci și între două generații. E luptă între bătrâni și tineri. Surdă și tăcută uneori, alteori pe față. Bătrânii spun despre tineri că nu sânt ascultători și nu țin tare la credința bisericii, nici la vatra părintească. Tinerii spun că bătrânii nu-i înțeleg și nu le dau totdeauna sprijinul și exemplul ce-l așteaptă dela ei.

Ca să ținem dreaptă cumpăna judecății, vom spune, că în parte au dreptate și unii, și alții. Nici unii tineri nu sânt cum ar trebuì să fie, ascultători și respectuoși, — nici unii bătrâni nu dau fiilor lor totdeauna pildă bună și folositoare. Dacă tata înjură, înjură și fiul; dacă tata sau mama nu cercetează biserica, nu se roagă, ci bate, se mânie, și se gâlcevește, — la fel face și fiul. —

Este o neînțelegere între tineri bătrâni mai ales în privința educației *fizice.*

Bătrânii în general sânt *contra* așa zisului sport, tinerii sânt firește *pentru* sport.

Sfântul apostol Pavel scrie, că nimenea nu și-a urât trupul său, ci îl hrănește și-l încălzește.

Din grija și datoria față de trup, mai ales față de sănătatea trupului, s'a născut sportul. El e pentru public o distracție, pentru jucători un exercițiu fizic. In acest înțeles luat, sportul este folositor. Dar când trece marginile necesității, când caută să înlocuiască școala, cultura sau biserica, atunci el devine cu adevărat primejdios. Omenirea nu se cârmuește

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

I

Bariere între Ardeal și țările românești

Ocupându-mă cu epoca literară și culturală a celor „trei luceferi": Clain, Șincai, Maior, întrând în amănunte, întâlnesc din când în când știri uitate ori chiar nebăgate în seamă, care, totuși, explică concret tendințele vremilor acelora.

In acea epocă *izolarea Ardelenilor de către Țara românească, mai ales, dar și de către Moldova, era o tendință nestrămutată a împărăției austriace.*

Tendința aceasta era perpetuul atentat austriac la — unitatea de suflet a neamului. *Pe atunci unitatea se înțelegea într'ale credinței, ale bisericei;* de-aceea în notițele care urmează va apare adeseori numele *popae*, al preotului ortodox, expus urmărirei jurisdicțiilor transilvănești.

Izvorul meu este de astădată o comunicare *oficială*, care se publică pe seama autorităților.

Extrag din cinci ani: 1790, 1791, 1792, 1794 și 1795.

Toată apărarea *energică*, de către Sud-Est, precum reese din extrasele mele, avea — între altele — drept scop să asigure și liniștea de care desvoltarea unirei avea nevoie sub episcopul greco-catolic Ioan Bobb.

1790

Extractus chronologicus regiarum et gubernalium ordinationum etc. (Cluj, tiparul lui P. Barth).

Regal. 13 Nov., nro. 14392: Supușii otomani, cari voesc a emigrà din *Muntenia* în țările chesaro-regești, se vor bucurà de scutiri de sarcini publice, timp de patru ani. Guvernul a publicat decizia sub nr-ul 9722, 16 Nov. (Pagina 14).

Guberniale. 27 Mai, nr-o 4079: Celor ce voesc a merge în *Muntenia* și *Moldova* să *nu* li se dea pasport, dacă nu pot înfățișa certificate suficiente din partea comitatelor, scaunelor și districtelor. (P. 21).

19 Iulie, nro 5638: pasaport spre *Muntenia*, nici guvernul, nici comandantul suprem al oștirilor nu vor da decât celor cu testimonii vrednice de credință, dela autoritățile locale (P. 26)..

22 Iulie nro 5663: Se poruncește ca episcopul *neunit* să fie ajutat a face conscripția *patrum familias*, a bărbaților, cu familii, ce i s'a ordinat; și nimeni să nu-i facă pedeci. (P. 26).

1791 *)

Aulic. 14 Ianuarie, nro 213: Se comunică decizia din 20 Dec. 1790 (nro. 16322), că supușii chesaro-regești, *fugiți* în *Valachia* și *Moldova*, vor fi scutiți de sarcini publice timp de cinci ani, dacă se întorc. (P. 37).

Guberniale. 14 Ian. 1791, nro 224: *Călugării și popii rătăcitori (circumvagantes et vagabundi Monachi et Popae)*, suprinși fără pasporturi în regulă să se aresteze; iar episcopii de amândouă riturile grecești să fie înștiințați. (Pag. 44).

11 Nov. nro 9595: Se cere ca protopopii neuniți să trimeață statisticele făcute. (P. 51).

2 Dec. nro. 9921: Se repetează ordinele relative la pasaporturile spre *Muntenia* și *Moldova*. (P. 52).

1792

Aulic. 13 Oct. nro. 3978: Se acordă amnestie desertorilor cari se vor întoarce până la August 1793. Patenta se va tipări și românește. Se va comunicà și episcopilor. (P. 76).

24 Oct. nro. 4098: Se va publicà, precumcă supușilor chesaro-regești, petrecători în *Muntenia* și *Moldova*, nu le este permis să se amestece în alt fel de chestii afară de-ale lor; și să nu intre 'n vrajbe cu locuitorii acelor ținuturi. S'a publicat cu nr-ul gub. 8142, din 16 Nov. (P. 77).

*) In anul *Supplex libellus*-ului!

cu pumnul, se cârmueşte cu mintea, cu credinţa şi cu ajutorul lui Dumnezeu.

Avem, în lumea veche, strălucit exemplu: ce poate face sportul când e bine înţeles, şi ce poate face când e rău înţeles. Vechii greci şi strămoşii romani prin sport şi-au cultivat înţelegerea şi unitatea naţională. Sărbătorile sau jocurile sportive erau sărbători religioase şi naţionale. Poezie, filosofie, religie, artă, lupte, şi orce producea mintea şi mâna cetăţeanului, se înfăţişa la aceste sărbători publicului, care era arbitrul, judecătorul tuturor roadelor trupeşti şi sufleteşti pe care le-a produs naţiunea. Dar, judecătorul trebuia să fie omul cel mai cumpătat şi mai moral.

Când însă jocurile s'au mărginit la exerciţiul trupesc, şi când oamenii prin sport s'au dedat la destrăbălări şi alergau numai la circ, atunci sportul a devenit simptomul decăderii.

Scopul sportului antic era «mintea sănătoasă în trup sănătos»; cu vremea acest scop s'a neglijat: «Pâne şi circ», «pâne şi jocuri» era strigătul mulţimii, — care aştepta totul de-a gata: pânea să i-o dea împăratul, ear circul cu jocurile sângeroase să-i potolească sentimentele de cruzime. Pe această cale, ţări mari şi vestite au mers cu paşi repezi spre ruină şi nimicire. —

Educaţia fizică are un scop moral: sănătatea *sufletească*, şi altul fizic: sănătatea trupească. Dar, dacă «sportul» se desfăşoară în timpul când lumea merge la biserică, — sau dacă jucătorii trec la bătăi între sine, atunci sportul şi-a pierdut rostul şi fizic, şi moral. Ţara sporturilor este Anglia. Dar nu se pomeneşte acolo nici de adunări, nici de cinematografe, nici de sporturi, — în timpul serviciului religios.

Intâi biserica, întâi religiunea, şi — avem chiar lege care cere — respectul repausului dumineal; — pe urmă sportul şi distracţia.

Când în *acest* chip va înţelege tinerimea menirea sportului, atunci primeşte cu drag binecuvântarea bisericii asupra silinţelor şi asupra steagurilor sale de luptă.

Ceice deţin răspunderea pentru creşterea şi orientarea tinerimii, să fie cei dintâi convinşi de necesitatea acestui postulat şi să-l aplice cu severitate. Astfel, sportul devine paravanul, în dosul căruia se resfaţă păgânism, desmăţ şi barbarie.

Pr. **Il. V. Felea.**

„F. O. R."

Conferenţele F. O. R.-ului, secţia Sălişte

In Duminecile din postul Crăciunului, după slujba Vecerniei, în sala festivă a şcoalei primare, reprezentanţii F. O. R.-ului şi „Astrei" — potrivit unei hotărîri de a lucra împreună la promovarea culturii — au ţinut frumoase conferinţe, încadrate de corurile şcoalelor şi de recitări.

In prima Duminecă a postului, 19 Noemvrie a. c., cu ocaziunea inaugurării seriei de conferinţe, a conferenţiat păr. prot. Dr. I. Borcia despre: „Misiunea mirenilor în cadrele F. O. R.-ului şi Astrei pentru promovarea culturii şi educaţiei religioase". Conferenţiarul, într'o bogată expunere, arată imperioasa îndatorire a mirenilor de a contribui la lămurirea principiilor ortodoxismului şi la reîncreştinarea vieţii prin învăţăturile acestui ortodoxism.

Păr. Ion Isacu, în vorbirea de inaugurăre a „Bibliotecii parohiale", arată rolul literaturii în educaţia naţională şi morală în trecut şi prezent.

— A doua conferinţă în 26 Noemvrie a. c. a ţinut-o dl D. Lăpădatu dir. pens. şi preşed. F. O. R.-ului secţia Sălişte, desvoltând subiectul: „Intoarce-ţi inima spre Dumnezeu". O frumoasă expunere ilustrată cu exemple practice pentru încreştinarea moravurilor societăţii.

— A treia conferinţă, în 3 Decemvrie a. c. a ţinut-o dl director al gimnaziului Alex. Iosof, secretarul FOR-ului desvoltând subiectul: „Mitropolitul Andrei Şaguna". Marea personalitate a fericitului în Domnul arhiepiscop şi mitropolit Andrei, conferenţiarul o încadrează în monumentalele-i opere, care culminează în Statutul organic, sufletul viu al actualei legi de organizare a bisericii ortodoxe române.

Omului trimis de Dumnezeu, Marelui arhipăstor, genialului organizator şi neobositului luptător pentru neam şi lege, conferenţiarul îi aduce un pios omagiu de veşnică recunoştinţă.

— In a patra Duminecă, 10 Decemvrie a. c., a conferenţiat dl profesor Alex. Bărbat, desvoltând subiectul: „Regiunea Sălişteî în cadrele noilor curente economice". *

I.

Organizarea F. O. R.-ului în protopopiatul Hunedoara

Intelectualii ortodocşi din tractul protopresbiteral Hunedoara au găsit în inimile lor forţa morală necesară pentru a se ridica din vâltoarea aprinselor frământări electorale la înălţimea senină a unor preocupări religioase-culturale, cum sânt cele cuprinse în asociaţia mirenească a scumpei noastre Frăţii Ortodoxe. Răspunzând nu numai credincioşii din oraşul Hunedoara, ci şi o parte a preoţimii şi cărturărimii laice din parohiile tractului, invitaţiei făcute de P. C. administrator protopopesc, părintele protopop *I. Duma*, bogatul mănunchi de membri şi-a organizat cercul protopopesc al FOR-ului în 11 l. c.

După chemarea Duhului Sfânt, slujită de părintele N. Suciu, harnicul capelan protopopesc, — părintele I. Duma deschide adunarea de constituire. In cuvântarea sa P. C. protopop a vorbit, cu amănunte istorice, despre activitatea mirenilor în biserica ortodoxă, — în special în cea românească, atât din Ardeal, cât şi din fostele Principate. A comemorat, în puţine cuvinte, dar cu evidenţierea protopopilor de Hunedoara din vremea aceea, pe nemuritorii mitropoliţi Sava Brancovici şi A. Şaguna.

S'a procedat apoi la înscrierea de membri în „Frăţie" şi, după aceea, la alegerea comitetului. Preşedinte a fost ales, dl Dr. Gheorghe Dubleş, cassier dl Anghel Constantinescu, director al şcoalelor primare şi de ucenici, şi secretar dl Dr. T. Rimbaş, — cum şi membrii comitetului.

Nou alesul preşedinte a mulţumit pentru încrederea ce se anticipează noului comitet, făgăduieşte realizarea nădejdilor legate de el, — ear preşedintele închide şedinţa.

l. t.

Pentru mucenicii dreptăţii

Veştile despre arestarea celorce în vâltoarea electorală au curajul să-şi mărturisească crezul lor creştinesc şi naţional — se precipită. Cortejul arestaţilor îl alcătuesc mai ales preoţii şi tineretul. Şi unii şi alţii trec prin focul umilirilor şi al suferinţelor. Prin bătăi — uneori până la moarte — prin foame şi prin sete, prin frig şi golătate. Aşa cum scrie în Cartea sfântă, că trebue să pătimească ceice luptă eroic pentru izbânda unui crez înalt.

Iată, noi nu protestăm împotriva celorce arestează şi batjocoresc pe stegarii crezului românesc şi creştinesc. Fiindcă am face-o — deocamdată înzadar. Ci ne bucurăm că acest crez mântuitor îşi are crainicii săi hotărâţi să îndure suferinţe până la mucenicie. Fiindcă suntem convinşi, că din sămânţa jertfelniciei lor curate va răsări la timpul său rodul îmbelşugat al izbăvirii noastre naţionale.

In această convingere trebue căutată şi taina seninătăţii cu care mucenicii ideii naţionale îşi flutură steagul — chiar şi când ştiu că cutele acestui steag le vor învăluì rănile.

Ţara se poate bucura că are şi fii, cari desrobindu-se din temniţa deşartelor compromisuri pentru bunuri vremelnice, sunt în stare să îndure **altă** *temniţă — pentru Hristos, Rege şi Naţiune.* **N. C.**

Nr. 11.650/933.

Circulară

Discul dela Naşterea Domnului pentru Internatul arhidiecezan şi discul dela Botezul Domnului pentru fondul Mitropolitan, se va purta şi în anul acesta, în conformitate cu ordinele noastre Nr. 9752 şi 9753 din anul 1931.

Sumele încassate se vor trimite oficiului nostru de cassă, prin oficiile protopopeşti, până la 1 Februar 1934.

Sibiu, la 14 Decemvrie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Sf. Sinod şi-a redeschis, în 11 Decemvrie 1933, în palatul Patriarhiei, sesiunea prorogată.

In şedinţa din 12 l. c. Sf. Sinod a hotărât să se înfiinţeze mai multe parohii pentru românii macedoneni, colonizaţi în Cadrilater.

S'a discutat apoi asupra măsurilor de propagandă externă în scopul unei mai bune cunoaşteri a ortodoxiei în ţările din apus.

S'a decis ca fiecare episcopie să-şi desemneze preoţii misionari.

Membrii Sf. Sinod, luând act de persecuţiile îndreptate contra bisericii în Rusia sovietică, au decis ca în bisericile noastre să se înalţe rugăciuni pentru cei morţi întru apărarea credinţei.

In ziua de 13 c. s'a prezentat la Sf. Sinod şi dl Ministru al instrucţiunii şi cultelor Dr. C. Angelescu; I. P. Sf. Patriarh Miron l-a salutat şi i-a prezentat o icoană a lipsurilor bisericii. Dl Ministru a promis că va fi atent la situaţia bisericii; s'a referit apoi la înfiinţarea unui episcopat pentru românii din America.

Sesiunea Sf. Sinod a fost închisă.

Lichidarea datoriilor agricole, de *Lucian Cioran*, **directorul Băncii Naţionale Tg.-Mureş. O broşură de 16 pagini. Preţul? — Această broşură, de curând apărută şi foarte recomandabilă, cuprinde lucruri vrednice de ştiut şi de respândit mai ales în cercurile sătenilor noştri.**

Se dau lămuriri scurte şi precise: despre lichidarea datoriilor agricole la noi, despre moratoriu, conversiune, inflaţie, reducerea datoriilor, şi alte chestiuni de acelaş fel.

Cei interesaţi o vor putea consulta cu folos.

---

17 Febr. nro. 820: Se interzice negoţul celor din margine cu *Valahia*, pe drumuri nepermise *(per illicitas vias)*. (P. 81).

1794

Aulic, 23 Iulie nro aulico 2892: Licenţa de-a călători în *Muntenia* se va da numai acelor indivizi despre a căror reîntoarcere şi credinţă nu încape îndoeală *(de quorum reditu et fidellitate nullum versatur dubium)*; guvernul a comunicat aceasta jurisdicţiilor, cu data 14 August şi nr-ul 5284. (P. 62 *v.*)

Guberniale. 14 Ianuarie 1794 nro. 209: Ordinul din 1793, Mai 2 (nro 3515), privitor la precauţiunile faţă de ceice voiesc să emigreze 'n Ţară, se reîmprospătează. Şi se porunceşte ca *şi ceice se duc, şi ceice se întorc să fie însemnaţi* în cărţile vameşilor etc. (P. C 2).

11 Iulie, nro 4646. *Popii din Muntenia vecină şi din Moldova*, cari respândesc în popor superstiţii *(Superstitiones inter Populum spargentes)* să fie împiedecaţi de-a intra în Ardeal pe drumuri ascunse *(per vias occultas)*, ori dacă au intrat, să fie arestaţi. (P. d. *v.)*.

1795

Gubernial. 8 Mai, nro. 2314: Se publică taxele poştale spre Muntenia.

23 Dec. nro. 7173: Se porunceşte ca Ţiganii „egiptiaci", oriunde s'ar găsi, să se prindă şi să se expulzeze în ţările turceşti.

*

Privegherea graniţei şi a indivizilor trecuţi în Ţară se făcea şi din motive morale.

De când este lume românească, graniţă respectată spre ţările româneşti nu a existat; iar după pacea cu Turcii (Şiştov, 1790), după liniştirea militară din Sud-Est, nu mai era nevoie de-atâta grije.

Insă 'n interior începuse restauraţiunea stărilor resturnate şi reformate de îndrăzneala lui Iosif II. Se 'ntorcea şi Transilvania la vechi privilegii, la abuzuri vechi. Dieta ardelenească dela 1790—1791 reîntemeiă autonomiile confesionale, dar printre ele nu se afla şi a populaţiei româneşti ortodoxe. Şi de-aceea „popii" ei trebuiau urmăriţi şi prin potecile oculte: *per vias occultas!* *

Cluj, 10 XI 1929.

Gh. Bogdan-Duică.

II

Circulaţia cărţilor bisericeşti

I

1. In articolul de faţă — fără a da *tot* materialul — aş voì să atrag atenţia asupra unei chestiuni literare necercetate încă: In numărul cărţilor tipărite 'n Ardeal şi în principate se manifestă sau nu impulsiunea *regională* a inteligenţei româneşti? Cifrele pot lămuri ceva din evoluţia acelei inteligenţe? Eu cred că *da*.

Impulsiunea literară în Transilvania s'a ivit după ce au trezit-o *străinii*.

Insă, după ce au trezit-o ei, noi ce am făcut cu ea?

Să o constatăm întâi statisticeşte! Şi anume înlăturând publicaţiile oficiale (politice, administrative, etc.) să ţinem seamă numai de *publicaţiile religioase, literare*, pentru suflet, nu pentru viaţa trupului.[1]

2. Dela 1544 până la 1750, când începe a tipări Blajul, adecă în curs de 206 ani, două *centre* sunt eminente: *Braşovul* (1561—1588,) cu vreo 18 opere însemnate: româneşti, mixte (2 slavoromâne) şi slave; apoi *Alba-Iulia* (1641—1702), cu vreo 16 cărţi, dintre care numai trei cad în anii 1699—1702.

3. Tulburările provocate de unire au scăzut şi comerţul de cărţi.

Abia la 1750 îl reîncepe *Blajul*, tipărind foarte activ. Timp de vreo 34—35 de ani domină Blajul, până ce iarăşi se iveşte activ Sibiul (dela 1784), la început mai ales cu tipărituri oficiale, mai apoi şi cu de cele sfinte.

Sibiul are, însă, *meritul mare* că din 1794 începe a tipări literatură beletristică (1794: *Alexandria*, tipograf fiind, este drept, un neamţ, Bart, care ni-a dat şi *Pilde filosofeşti*, pe *Esop*, gramatica lui Tempea (1797), pe *Bertoldo*, *Legile firei*, *Istoria lui Arghir* (1801), pe *Sindipa)*.

Drumul literaturii laice Sibiul l-a deschis!

După centrul săsesc-Braşov (sec. XVI şi XVII) al doilea centru săsesc-Sibiu (sec. XVIII) ne-a ajutat să înaintăm spre modernizarea literară a poporului român din Ardeal.

4. Literatura română tipărită 'n Ardeal, în anii ce-i consideră bibliografia lui Veress, nu are nici multe nume, nici multe cărţi.

Dela a. 1544 până la a. 1808 curs-au 264 de ani.

In atâţi ani, eliminând din calcul tipăriturile oficiale, s'au publicat opere de *valoare* sau de *oare care valoare* sufletească în

Secolul XVI:	
Braşov	19
Sibiu	1
Sebeş	2
Orăştie	1
Alba-Iulia	1

(Se trezià *Sudul* Ardealului!)

Secolul XVII:	
Alba-Iulia	15
Sibiul	1

* In 1745 trecuse din Ardeal în Ţară mulţime mare. [Nrii 1213 şi 1516 din 1745]. Un rescript din 1747 [28 lunie], ordonă înlesniri de vamă pentru înapoierea lor [Nr. 2216/1747. St. Moldovan, în *Foaia p. minte*, 1855, p. 4. Procedurile erau, aşa dar, vechi, mai vechi decât a. 1790!

[1] Pentru demonstraţia aceasta ieau ca temei suficient pe Veress [Endre], *Erdély- és Magyarországi régi oláh könyvek és nyomtatványok* [1544—1808]. Cluj, 1910.

Protopopul I. Moţa deţinut!

In Orăştie, oraş locuit de ortodocşi în număr covârşitor şi centru protopopesc, s'a petrecut un lucru de necrezut, şi, din nenorocire, adevărat:

Protopopul nostru de acolo, P. C. Sa Părintele IOAN MOŢA, fruntaş al vieţii publice în ţara aceasta, a fost mai ieri arestat de autorităţile locale şi deţinut timp de două zile, ear după eliberare i s'a interzis să-şi părăsească locuinţa.

Vestea dela Orăştie a produs, nici că se putea alt fel, profundă amărăciune şi indignare între credincioşii şi clerul ardelean al bisericii noastre.

Ştim şi cunoaştem, că Păr. Ioan Moţa şi-a înscris numele cu cinste şi laudă meritată în istoria luptelor politice şi culturale în patria aceasta atât înainte de războiu, cât şi în vremea războiului de întregire şi după aceea, până în zilele de astăzi.

Ceice s'au grăbit şi nu s'au sfiit să înfăptuească deţinerea distinsului luptător al neamului şi al bisericii, trebue să afle, că întreaga preoţime ortodoxă ardeleană se IDENTIFICĂ, în deplină solidaritate şi astăzi, ca şi în trecut, cu atitudinea ROMÂNEASCĂ ŞI NAŢIONALĂ a Părintelui protopop dela Orăştie, şi vesteşte cu toată hotărârea măsura nechibzuită şi greşită, luată împotriva celuice MARTIRIZAT a fost în timpuri de robie străină...

Cerem cu stăruinţă şi aşteptăm, să fie curmate procedările abuzive şi măsurile violente, producătoare de continuă agitaţie şi nelinişte; — căci ziua de mâne ALT ceva ne cere.

„Politica" saşilor

Inainte de aceasta cu câteva luni, saşii au ţinut aici în Sibiu o mare adunare naţională — Sachsentag, cu ocaziunea căreia s'au declarat cu însufleţire aderenţi devotaţi ai hitlerismului.

Noi am urmărit cu atenţiune proaspăta pulsaţie de viaţă a saşilor, stârnită prin împrumut din Germania, şi eram curioşi să vedem cum îşi vor incadra compatrioţii noştri noua concepţie naţional-politică în situaţia lor de cetăţeni ai statului român. Unele ziare din capitala ţării s'au arătat nedumeririle faţă de noua orientare naţională a saşilor.

Dar a fost de prisos, căci în viaţă realităţile îşi au comandamentul lor, care se impune adeseori mai cu putere decât dorinţele oamenilor. Aşa s'a întâmplat şi cu saşii. Ajungând la cârma ţării partidul liberal şi urmând să se facă alegeri noui pentru parlament, ei s'au găsit într'o dilemă foarte dârză, întrucât hitlerismul ca concepţie politică este cu totul contrar liberalismului. Dacă voiau deci, să rămână credincioşi hitlerismului pe care-l acceptaseră cu elan nu numai ca pe o directivă politică de circumstanţă, ci ca *Weltanschauung*, ca ceva ce are rădăcini în sfera metafizică şi obligă în conştiinţă, atunci, evident, nu puteau da sprijin liberalismului şi nu puteau face cartel electoral cu guvernul liberal. Dacă făceau cartel cu liberalii şi-şi asigurau astfel un număr de mandate în parlament, atunci în schimbul acestor avantagii se decideau pentru o abdicare dela hitlerism. Deci ori pe Hitler trebuiau să-l tradeze, ori nemijlocitele lor interese practice.

Ştim cum s'au decis saşii — pentru cartel cu guvernul. E un drum pe care-l cunosc bine. Un fost prefect al lor de sub unguri, cu ocazia unei schimbări de guvern de pe acele vremuri, a spus sincer vorba: Aş vrea să văd acel guvern cu care să nu ţin eu!

Noi românii nu avem cuvânt să fim nemulţumiţi cu această atitudine a saşilor. Dimpotrivă. Iar pentru ei ea este aducătoare de foloase practice. Când dau preferinţă acestora, nu pot face decât cum au făcut.

Dar atunci să fie consecvenţi şi să spună că nu sunt hitlerişti. Vrând însă să fie astăzi una, mâine alta, ei rămân oportunişti, iar oportunismul acesta al saşilor nu e demn pentru un popor şi nu inspiră nici românilor încredere în simţemintele săseşti. Pentrucă, meine Herren, din ceeace se chiamă *Weltanschauung*, nu se poate face *chestie de compromisuri, fie şi electorale!*

Probleme, fapte, comentarii

Conferenţe publice în Sibiu. — *Biologia, ştiinţa care tratează probleme atât de complexe şi variate, preocupă tot mai mult spiritele vremii.*

Publicul sibian, doritor de-a se informa cel puţin în unele din aceste probleme, a avut ocazie, în ultimele două Dumineci, să asiste la interesante conferenţe cu subiecte biologice.

Preşedintele Asociaţiunii, dl **Iuliu Moldovanu**, *profesor universitar în Cluj, a desvoltat, în prima din aceste Dumineci, subiectul biopoliticei, dând directive sănătoase în această materie nu uşor de tratat.*

In a doua Duminecă, în 10 Decemvrie, a vorbit profesorul nostru dela Şcoala normală «Andrei Şaguna», dl **Lucian Bologa**, *despre: Valoarea biologică a religiunii. Dl profesor Bologa a făcut o expunere foarte actuală: Conferenţiarul a căutat să scoată cât mai bine la iveală însemnătatea religiei pentru viaţa omenească.*

Raportul între principiul fundamental biologic, — trebuinţa omului de a trăi, — şi între credinţa religioasă, a fost ilustrat cu câteva exemple, alese şi citite din autori, cari s'au ocupat temeinic cu explicarea fenomenelor vieţii sufleteşti.

Acest mănunchi de pilde, luat din lumea tinerească, era destul de grăitor, pentru a dovedi gradul de tărie sufletească izvorât din credinţa religioasă.

La conferenţe, organizate de strădalnicele noastre societăţi din Sibiu, au participat numeroşi intelectuali, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi alţi fruntaşi localnici.

*

Conferenţă şi comemorare. — Dintr'o corespondenţă primită din Cristur, protopopiatul Sighişoarei, aflăm că, din prilejul sărbătoririi unirii Ardealului cu ţara liberă, dl profesor universitar *O. Ghibu* a ţinut în acel oraş, la 1 Decemvrie a. c., în faţa unui numeros auditor, o interesantă şi instructivă conferenţă despre „O seamă de învăţaţi români în serviciul culturii maghiare şi slavone", amintind pe Ioan Huniade, Matia Regele, Nicolae Olahul ş. a.

Conferenţiarului i-a mulţumit, în numele asistenţei, părintele profesor Simeon Radu, dorindu-i mulţi ani de muncă roditoare în folosul neamului şi al bisericii, şi învitându-l să mai coboare în mijlocul preoţimii ortodoxe din partea locului şi să cerceteze vechi hrisoave aflătoare pe la sfintele locaşuri. —

Pentru tinerimea dela Şcoala normală din Cristur, şi în prezenţa parohienilor, s'a organizat în sala festivă a şcoalei, în Dumineca de 3 Decemvrie, o serbare comemorativă la aniversarea celor 60 de ani dela moartea marelui mitropolit Andrei şi o sută de ani dela intrarea sa în cinul monahal. Serbării din sală i-a premers parastasul, slujit în capela ortodoxă. Cuvântul festiv a fost rostit de părintele profesor S. Radu, care a scos la iveală câteva caracteristice din viaţa şi activitatea providenţialului bărbat al neamului şi al ortodoxiei noastre. Corul şcoalei, condus de un profesor, a cântat cântece religioase; un elev din clasa VII a vorbit despre şcoală şi Şaguna; şi, la sfârşit, s'au recitat versuri potrivite serbării.

*

Colaborare. — In urma iniţiativei dlui V. G. Ispir, profesor de sectologie şi îndrumări misionare, s'a ţinut de curând, la facultatea teologică din capitală, o adunare a studentelor în teologie. In această întrunire s'a închegat o colaborare între studentele facultăţii teologice şi Societatea ortodoxă a femeilor române, care doreşte să-şi întindă tot mai mult activitatea şi pe terenul misionar, susţinând felul de a lucra al studentelor în teologie, prin şcoale Duminecale, vizitarea bolnavilor în capitală şi provincie, etc.

Un program de lucru, întocmit în comun acord, va preciza mijloacele întru atingerea scopului în opera misionară ce ne aşteaptă spre a lupta cu succes împotriva relelor sociale, care ameninţă mai cu seamă tinerimea de pretutindeni.

*

Misionarismul tineretului. — In coloanele, diferitelor publicaţii, problema misionarismului în tineret începe să preocupe cercuri tot mai largi.

S'au angajat la răscolirea şi evidenţierea ei: ierarhi, profesori de teologie, ca şi tineri stăpâniţi puternic de această datorie impusă de semnele vremii.

Problema s'a pus în diferite forme şi s'au arătat multiple metode pentru a apropia cât mai mult tineretul de biserică, şi a-l face să trăiască în duhul ei.

Aşa, la Academia teologică din Sibiu, studenţii catehizează la şcolile primare din loc. Pe lângă această catehizare din orele săptămânale, în Dumineci şi sărbători duc copiii la biserică în grupuri şi împreună cu ei dau răspunsurile liturgiei. Astfel copiii sânt atenţi la întreg serviciul divin. Ca să poată vedea, că şi pentru ei se face ceva la acest serviciu, la predică un student explică, într'o exortaţie potrivită, pericopa zilei, căutând să stabilească şi să atragă interesul copiilor. In acest fel în sufletul lor se ţese organic, cu creşterea puterilor, şi întărirea sentimentului religios. Pe lângă misionarismul printre locuitorii din suburbiile oraşului, acest misionarism între copii aduce roadele cele mai frumoase. *V. C.*

Calendarul Poporului Românesc pe anul 1934, a apărut în editura revistei Poporul Românesc, Gara *Chitila*, judeţul Ilfov. Cuprinde multe învăţăminte, sfaturi bune şi de tot felul, rugăciuni, povestiri, chipuri de oameni însemnaţi în istoria neamului ş. a. Preţul 15 Lei.

Secolul XVIII:

Braşov	1
Sibiu	27
Alba-Iulia	1
Blaj	45
Buda	6
Cluj	3
Timişoara	1
Calocea	1
Sâmbăta-mare	1

Vechiul centru Sibiu *re*începe la a. 1781—83 şi publică fără întrerupere până la 1799.

Blajul începe la a. 1750 şi publică neîntrerupt până la 1796.

5. Dacă adunăm acuma numărul volumelor de *preţ* sau de *oarecare preţ*, publicate 'n Ardeal, în trei veacuri, obţinem cifrele:

Secolul XVI :	24
Secolul XVII :	16
Secolul XVIII :	86
Total	126

Dacă anii de producţie şi (mai ales) de consumaţie: 264, îi împărţim cu 126, obţinem, că, *pentru a produce câte un volum, Ardealul avea nevoie de câte 2 ani!*

Este clar că forţa de consumaţie literată era neînsemnată.

II

6. Tot începutul tipăririlor blăjeneşti nu a putut împiedeca importul din principate.

Intâi, fiindcă ele trimeteau lucruri de preţ; al doilea, fiindcă încrederea în ce venià dela ortodocşii din Sud remase neclătinată.

Pentru afirmaţia primă dau un exemplu puţin cunoscut.

Incidentul de — „librărie" dela a. 1777, l-a povestit Hodinka.[2] In acel an, în 16 Aprilie, doi funcţionari din Sighet, Iosif Ştefanovici şi Ioan Drozd, anunţară cămara că dela preotul Teodor Popp din Săcel au sechestrat un *manuscript românesc*, care-l trecuse prin contrabandă din Moldova, într'un car cu peşte. Cămara le-a poruncit să trimeaţă manuscriptul la censură. Dar aflându-se pe-acolo episcopul de Munkács, acesta a cerut manuscriptul, ca să-l examineze el; episcopul, văzând frumseţea scrisului şi conţinutul privitor la *viaţa sfinţilor* şi având exemplare latineşti şi ruseşti de-acelaş fel, a oprit manuscriptul, l-a aşezat în biblioteca sa, ca exemplar rar şi venerabil şi-a comunicat că este gata a da pentru el şase galbeni, cât costase în Moldova. In 6 Iunie cămara a răspuns că consimte; şi astfel episcopul Bacsinszky a devenit proprietar al manuscriptului.

De câte ori va fi funcţionat contrabanda aceea şi înainte, şi după 1777?![3]

7. Increderea poporului în acele cărţi de „contrabandă" ortodoxă s'o dovedim cu un text din ep. Gr. Maior. Trei ani după afacerea cu ep. Bacsinszky, Gr. Maior se plângea nunţiului apostolic din Viena, că nu poate răsufla din pricina cărţilor ortodoxe importate[4]: «— *poporul acesta, care pe noi ne învinovăţeşte de corupători ai cărţilor bisericeşti, poate fi convins numai din cărţi tipărite în Muntenia*, căci, *aliis enim primo primum fidem non habent, altora nu le dau credinţă.*

8. Dar tocmai de-aceea lupta tipografică trebuià dată. Impărăteasa Maria Theresia o îndemnà din Viena; episcopii se supuneau ca mieii cei proşti.

Efectul a *venit în detrimentul unităţii literare.*

Dovadă despre felul cum *unitatea religioasă-literară* a fost alterată, se poate face uşor.

Datele mi le scot dintr'un izvor grecocatolic: *Vizitaţie canonică în Maramurăş* (Iunie—Iulie 1913), de Dr. Vasile Moldovan, profesor de teologie în Gherla.

„Pregătirea" (= prefaţa) cărţii citate începe aşa: „Au trecut 53 de ani, de când *nu* s'a făcut vizitaţie canonică în eparhia de Dumnezeu păzită a Gherlei. In special în Marmaţia, care *păreà* şi *pare* că vrea să formeze un ţinut a parte de massa poporului român de sub coroana sf. Ştefan".

Ce autodemascare!

Păreà că Maramurăşenii voesc a-şi cultuvà particularismul; se ştià; şi 53 de ani (cincizecişitrei!, dela 1860:) nimeni nu-i mai „vizitase"!

„De Dumnezeu păzita" —? Da, o păzise 53 de ani de ochii preasfinţiţilor păstori!

Dar nu de-acestea ne era vorba, ci despre cărţi şi unitatea literară-bisericească.

Zelosul d. profesor, vizitând împreună cu episcopul său, a însemnat cărţile ce le-a găsit pe la biserici.

S'au găsit cărţi vechi, care nu *puteau* fi dela Blaj; cărţi din secolul XVII,

[2] *A munkácsi görög-katholikus püspökség története* (1900), p. 700.

[3] Ca exemplu de *import sudic* dau [după monografia Ioachim Munteanu, 1896] cronologia cărţilor vechi din **Gurarâului** [j. Sibiu]:

1648 Noul Testament, Belgrad.
1652 Pravila cea mare, Târgovişte.
1701 Penticostar, Buzău.
1743 Apostol, Buzău.
1746 Mărgăritare [I. Zlataust], Bucureşti.
1750 Octoih, Râmnic.
1756 Evanghelia, Bucureşti.
1761 Triodon, Râmnic.
1766 Antologion, Râmnic.
1767 Penticostariu, Râmnic.
1778 Ciaslov, Bucureşti.
1793 Adunarea Cazaniilor, Beciu.
1805 Cele 12 mineiuri, Buda.
1809 P. Maior, Propovedanii, Buda.
1844 Pidalion, Neamţu.

Din 15 cărţi, 11 sunt din Ţară, 4 dela noi, dintre care numai una din secolul XVII, numai una din sec. XVIII şi numai 2 dela începutul s. XIX.

[4] *Foaia bisericească* din Blaj, a. 1887, p. 297 şi 299.

Bibliografie. *Viețile Sfinților*, prelucrate de Al. Lascarov-Moldovanu. Vol. I, Broșura 1 (luna Ianuar). București, „Cugetarea". Prețul 16 lei.

Talentatul scriitor și bunul creștin Al. Lascarov-Moldovanu, care și-a pus condeiul și sufletul inspirat în slujba înălțării spre Dumnezeu a poporului nostru, a început publicarea tuturor Vieților Sfinților, prelucrând cât este de lipsă traducerea românească dela 1835.

Broșura aceasta, prima, cuprinde viața sf. Vasile și Silvestru (1—2 Ianuar). Tot câte 5 broșuri vor alcătui volumul sfinților de pe-o lună.

Ce cuvinte să alegem pentru a ne arăta negrăita bucurie ca în mijlocul unei literaturi religioase poporale care a devenit destul de bogată în ultimul timp, dar în care nu se găseau figuri cari să fi concretizat și realizat frumoasele îndemnuri evanghelice, vine să troneze cu cinstea veche cartea pildelor vii, cartea cu chipurile marilor creștini, cari au înobilat și înfrumsețat pe părinții și moșii noștri cu virtuțile dulci, smerite, evlavioase, darnice.

Li se pare unora că mișcarea religioasă căreia aparține cucernicul și înzestratul alcătuitor n'are înțelegere pentru figurile cari au realizat în trecut idealul creștin; că un duh de subiectivism exclusivist și de exagerată autoprețuire mână pe aderenți numai și numai la Biblie, ne mai venerând altceva. Iată acum răspunsul pe care îl dă cu inimă curată și cu neașteptată înțelegere pentru sfinți această mișcare. E drept, deocamdată mai mult printr'un reprezentant de elită al ei. Dar cartea, e sigur, va fi sorbită de toți „ostașii", luând orice prilej de critică. Citirea Vieților Sfinților aduce smerenie, dragoste de biserică, de Fecioara Maria, grija la păcat. O mișcare în care se cetesc Viețile Sfinților, are cel mai hotărât caracter bisericesc.

Broșurile trebuesc comandate neapărat, chiar la ordin dacă trebue, de toate bibliotecile parohiale. Cât nu pot ajuta pe preot la ședințele religioase, ca pilde în predici?

Meditație

Vai celor ce zic: Cine ne vede?
[Isaia 29, 15]

Totdeauna când facem un lucru rău, privim în jurul nostru cu îngrijorare, sperând că nu ne-a văzut nimenea. A fi nevăzuți, de-o persoană mai ales la care ținem mult, ne îngrozește adesea. Câte fapte n'am fi omis, câte vorbe le-am fi trecut sub tăcere, dacă am fi putut bănui, că tatăl nostru, mama noastră sau un prieten iubit erau de față cu ochii ațintiți asupra noastră.

Dar, de este cu putință a te ascunde câte-o dată dinaintea oamenilor, cum te vei putea ascunde dinaintea lui Dumnezeu?

Iată martorul nevăzut, dar pururea prezent al tuturor faptelor noastre.

Evanghelia e plină de această privire care, de sus, scrutează totul, până la gândurile noastre cele mai tăinuite. Tatăl, zice Isus Hristos, te vede întru ascuns. — Intru cât astfel stau lucrurile, cum să fugi, cum să te ascunzi?

Ici sau colo, aproape sau departe, orunde te-ai duce, ochiul divin e pretutindenea. Ca și Cain putem tot fugi și ridica între noi și Dumnezeu zidurile cele mai groase, este o nebunie de-a scrie pe-aceste ziduri: „Intrarea lui Dumnezeu este oprită". Pe pământ, ca și sub pământ conștiința și Evanghelia ne spune și nouă:

Ochiul lui Dumnezeu pătrunde totul.

Un preot din Hamburg povestea, că rugăciunea care a constituit salvarea și binecuvântarea vieții sale, a fost acest simplu cuvânt, pe care-l învățase dela mama sa:

„O, Dumnezeul meu, tu mă vezi".

In Isus Hristos să ne lăsăm pătrunși astăzi de acest adevăr simplu și adânc, și vom fi și noi binecuvântați și mântuiți.

[După text francez]. **Pr. G. Secaș.**

INFORMAȚIUNI

Vacanța școlară de sfintele sărbători ale Nașterii Domnului se începe, conform hotărârii ministerului de instrucțiune, Sâmbătă, în 16 Decemvrie 1933, și durează până în 8 Ianuar 1934.

Cu prilejul vacanței de Crăciun, direcția generală a c. f. r. acordă studenților și elevilor din școalele statului o *reducere* de 50 la sută din taxele trenurilor de persoane.

Preschimbarea biletelor de una mie lei se mai poate face până la 31 Ianuar 1934.

Comemorare. Implinindu-se zece ani dela moartea subrevizorului școlar Ioan Bratu, biserica ortodoxă română din Tilișca, corpul didactic împreună cu „Cercul cultural" din Săliște, au serbat în mod demn comemorarea neuitatului dispărut. Pioasa serbare, în 3 l. c., începe cu un parastas, urmat de cuvântul comemorativ al parohului Ioan Iosof, despre românească și creștinească activitate a subrevizorului Bratu. După masă s'a desfășurat un program cultural și artistic, cu discursuri și conferințe, ținute de dnii: D. Lăpădat, C. Țintea, C. Sava, Peligrad și Ioan Frăcea, director școlar în Tilișca, — și cu o reușită piesă teatrală jucată de elevii școalei din loc. Pr. *I. I.*

Mulțumită publică. La ședința festivă a societății de lectură „Andrei Șaguna" a studenților în teologie, ținută în seara zilei de 29 Noemvrie, a. c. în memoria patronului ei, au binevoit a contribui la sporirea bibliotecii următorii: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și Dr. Nicolae Regman prefect, câte 500 Lei; P. S. Sa Arhiereul Vasile, Nicolae Colan rectorul Academiei teologice, I. Sandu dir. școalei normale „Andrei Șaguna", Prof. Dr. N. Neaga și Dr. L. Borcia advocat, câte 200 Lei; Prof. I. Beleuță cărți în valoare de 120 Lei; Dr. I. Lupaș prof. univ., Fam. I. Rebega dir. la „Albina", Prof. Alexandru Popa, Pr. Ștefan Mòrariu, Prof. Mardan, Prof. V. Lazar, V. Nistor consilier arhiep., Dr. N. Vecerdea consilier al curții de casație în retragere, D. Sârbu, Dr. V. Bologa consilier mitr., Prof. T. Popovici, Dna C. Pop, Tr. Petrișor consilier mitr., Dr. A. Gâlea consilier arhiepiscopesc, Prof. Dr. D. Stăniloae și Baciu, câte 100 Lei; Elevele școalei normale „Andrei Șaguna" 75 Lei; Dr. Filipescu medic, Prof. S. Țeposu, Pr. Șt. Medeșan, Prof. C. Popa, Dr. I. Bunea, dir. lic. „Gh. Lazăr" și I. Grovu consilier mitr., câte 60 Lei; Col. I. Serafim protopop militar, R. Perian șef contabil, Diacon I. Dinu, Prof. Aleman, E. Cioran protopop, Prof. Dr. I. Hradil, I. Tălmăcean și N. N., câte 50 Lei; Dr. Gh. Preda medic, Prof. Gh. Maior, Căp. Uruțiu, Ioan și Laurența Hordovan, St. Duca cond. int. tipog. arhidiecezane, Narten, Fam. Doican, Romul Simu, N. N., N. N., N. N., N. N. și N. N., câte 40 Lei; Dna Suma, Căp. Isarie, Pr. Gh. Secaș și Vijoly, câte 30 Lei; N. N., N. N., câte 25 Lei; Dr. A. Bidianu avocat, Sebeșianu, Prof. Duma, Prof. L. Vanghelie. Căp. Dumitrescu, Prof. N. Pampu, Iosof, Dna Lia Popovici prof., Iordan dir. școalei primare, Stoica, Stanciu, Căpățină, N. N., N. N., N. N., N. N. și N. N., câte 20 Lei; N. N., 11 Lei; L. Ociută, Muntean, Surdu, N. N., N. N., N. N. și N. N, câte 10 Lei; Ioraș 5 Lei și N. N., 4 Lei.

Tuturor donatorilor li se aduce și pe această cale cea mai caldă mulțumită. Președinte: *V. Coman*, Secretar general: *T. Benea*.

A nu abuza. Președintele Statelor Unite, Roosevelt, în proclamația prin care anunță ridicarea opreliștei băuturilor spirtuoase, spune următoarele: Am încredere în poporul american, care nu va face de sigur o întrebuințare abuzivă a băuturilor amețitoare, în dauna sănătății morale și a integrității sociale.

Moartea unui „voevod". In Bârlad a răposat zilele trecute Gogu Stănescu, numit „voevodul țiganilor" nomazi din Moldova. „Voevodul" lasă după sine o avere de *trei și jum. milioane* lei, plus bani de aur și vase de aramă prețioase. Cu luminări aprinse și cu 20 bocitoare, lumea poporului său l-a petrecut la cimitirul numitului oraș.

ȘTIRI LOCALE

Predică. Duminecă în 17 Decemvrie a c. va predica în biserica noastră catedrală părintele Gheorghe Secaș.

Concert de Colinde, Duminecă, 17 Decemvrie 1933, la ora 6 d. a. va da corul mitropoliei și corul mixt al școalei normale „Andrei Șaguna", secția de fete și băeți, sub conducerea prof Timotei Popovici, în biserica mitropoliei ort. rom. din Sibiu. Participanții sânt rugați a se prezenta punctual, — în cursul concertului porțile vor fi închise. Intrarea este gratuită.

Adunare. Reuniunea Femeilor Române din Sibiu convoacă adunarea generală pe ziua de Mercuri, 26 Decemvrie 1933 la ora 11 a. m. în sala de ședințe a „Astrei". In cazul, că membrii nu se vor întruni în numărul cerut de statute, se va ținea o a doua adunare, după o jumătate de oră, în aceeași zi cu orce număr de membri.

Se aduce la cunoștință că înscrierile și ștergerile din listele electorale pentru comună, cameră și senat ale orașului municipal Sibiu, pe anul 1934, se pot face zilnic până la 31 Decemvrie 1933 la primăria municipiului, strada Mitropoliei Nr. 2, camera Nr. 21, dela ora 8—12 a. m. și dela 4—7 după masă, afară de zilele de sărbători și Dumineci.

Revizuirea și rectificarea listelor de alegători agricoli, pentru *orașul Sibiu*, se face până la 7 Ianuar 1934 la *primăria* municipului Sibiu, ușa 26, în orele a. m. 8—12. Toți alegătorii, cari nu sânt luați în listele electorale, se pot prezenta în acest timp pentru înscrierea în liste, cu actele lor de naștere și acte doveditoare că plătesc impozit agricol, sau cu diplomele lor dela școale de agricultură, silvicultură etc.

Dela oficiul poștal Sibiu I. In vederea sărbătorilor apropiate, s'a aprobat admiterea telegramelor interne de felicitări, cu *tarif redus*, în interval dela 23 Decemvrie 1933 până în 8 Ianuar 1934. Textul telegramei să se refere numai la urări sau felicitări. Taxa pe cuvânt a telegramelor de felicitare va fi redusă, pentru timpul indicat mai sus, cu 50% (cincizeci la sută) atât pentru telegramele adresate loco, cât și pentru telegramele adresate în alte localități. La aceste telegrame nu se va aplica minimum de taxare, nici nu se va percepe taxa de noapte și de sărbătoare, decât numai 2 lei taxa de înregistrare și timbrul aviației ca la orce telegramă.

S'a deschis, în strada Mitropoliei Nr. 17 în Sibiu primul laborator de *analize medicale*, condus de dnii Dr. Teleman și Dr. Roșca Cetitorii noștri vor sprijini această binefăcătoare inițiativă românească.

Sobe de teracotă

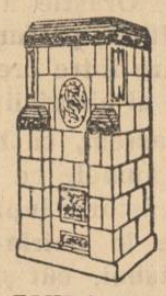

execută prompt și conștiențios, cu prețuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN
măestru sobar
SIBIU
Piața Prințul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoștința On. Public din oraș și împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în **Piața Prințul Carol 24**

Rog binevoitorul sprijin! (13) 9—10

Nr. 321—933. (62) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Ațel, din protopopiatul Mediașului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 14 jugăre arător și fânaț.
3. 1/4 jugăr grădină.
4. Două sorți lemne de foc (circa 6 stânjini) din pădurea comunală. Tăiatul și adusul lemnelor îl privește pe preot.
5. De locuință se va îngriji parohia.
6. O zi de clacă dela fiecare familie.
7. Stola obișnuită în tract.

Candidații îndreptățiți își vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând și autorizația de candidare dela Preaven. Cons. arhiepiscopesc, și cu avizul ofiiciului protopopesc se vor prezenta în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Mediaș, 19 Noemvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Mediaș în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 11629 B/s. [53] 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Țichindeal, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. **Intregirea dotației dela stat, conform celor fasionate în coala B.**
2. **Sesiune parohială arător și fânaț în mărime de 18 jug. 781 st.□**
3. **O soarte de lemne în plus peste soartea locuitorilor și care nu se plătește. Făcutul lemnelor îl privește pe preot.**
4. **Venitele stolare, stabilite pentru întreg tractul.**
5. **De locuință convenabilă se îngrijește parohia.**

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare în termenul de mai sus, oficiului protopopesc din Agnita, și, pe lângă încunoștiințarea acestuia, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul.

Consiliul arhiepiscopesc.

din Iași (de ex. Cazanii, 1643), din Râmnic (de ex. Ciaslov, 1645), din Belgrad (1648, 1699).

După unire importul de cărți a continuat; și-au ajuns, bietele, până 'n Maramureș. De vreo patru ori s'a regăsit Târgoviștea (1713 *Liturghii);* dintre 1720—1740 se găsește (puțin, însă) București și Râmnicul; însă după 1740 cartea „regățenească" se îndeasă: In acèst deceniu (1740—1750) s'au regăsit București de vreo 30 de ori, Iașii de vreo 11 ori, Râmnicul (Vâlcii) de vreo 20 de ori, Rădăuții de vreo 3 ori, Buzăul de vreo 3 ori. Exportul din țară, adecă importul în Maramureș a fost mai bogat în anii 1743 și 1747; mijlociu în 1742, 1745, 1746.

9. *Acum* intervine Blajul. Dela mijlocul veacului începe èl a da cărți religioase. Dă mereu. Mai mult s'au dat cărți din anii 1766, 1768, 1771, 1773, 1776, 1781, 1791 și 1795, cu o scădere (se pare) în anii 1800, 1802, 1817, 1824.

Insă, nu există nici acum putere să excludă tot importul scrierilor religioase. Maramurășul a continuat să cumpere cărțile moldovenești și muntenești și — să le *păstreze*. In. 1756 Blajul apare amestecat cu Bucureștii și Iașii. Pur-blăjenești și întru câtva massivi apar *numai* anii 1768, 1773, 1776, 1781, 1792, 1795, 1802, 1817. *Blajul strâmtorește teritoriul de unitate, dar* nu *poate* curăți toată „schisma", cum i se zicea pe-atunci „regățenismului".

10. Deodată se ivește, apoi, Sibiul, din 1791; massiv din 1798 (de 8 ori față de Blaj 1), semn că acea carte fusese de nevoie.

Un T. Uibardi adnotează în 1820 că «*nu sunt cărți destule*«, *ceeace însemnează că fusese o crimă literară să fie oprite — cele din Țară.* Se pare că destule n'au fost nici mai târziu, deoarece după 1840 Maramurășul cumpără adeseori cărți din Sibiu, apărute-acolo în 1847, 1849, 1859 și 'n alți ani.

11. Pentru linia literară București—Râmnic—Sighet tipografia din Blaj a fost, așadară, o lovitură din coastă. Și-a fost a unor oameni cari înșiși, singuri, nu au fost în stare să dea *tot* ce se cerea.

Păcatele trecutului, greșelile lui s'ar mai putea îndreptà? Eu cred că *da.*[5]

G. Bogdan-Duică.

[5] Preoții dela sate [din orice parte] ar face un serviciu bun, dacă ar însemna toate cărțile vechi ce le au în bisericile lor, pentruca din astfel de însemnări să se poată trage concluziuni științifice ca cele din articolul dlui G. Bogdan-Duică.
Nota Redacțiunii.

Revista „Satul", Nr. 37 din Decemvrie 1933, aduce articole literare, de agricultură, cooperație, religioase medicale, sfaturi și îndrumări pentru gospodari și gospodine, vești din țară și de peste hotare etc. Abonamentul anual 60 Lei. La chioșcuri cu 5 lei exemplarul. Redacția: București III, Strada Aurel Vlaicu 5.

Mersul trenurilor

— Gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	5^{00}, 15^{05}	8^{25}, 17^{20}
Brașov, Făgăraș	5^{20}, 12^{55}, 19^{20}	11^{44}, 19^{15}, 7^{50}
Cisnădie	8^{50}	12^{15}
Copșa-mică	3^{05}, 9^{58}, 13^{31}, 16^{04}, 23^{22}	4^{32}, 7^{21}, 14^{15}, 19^{04}, 0^{04}
Peatra-Olt, Buc.	4^{55}, 17^{20}	12^{07} 21^{58}
Sighișoara Agn.	17^{40}	8^{08}

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXXXI — Sibiu, 25 Decemvrie 1933 — Nr. 78—79

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Gratuit
Internatul de fete al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român
Strada Șaguna 8
Si

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Nr. **11.661**/1933.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Hristos se naște, măriți-l; Hristos din ceriuri, întâmpinați-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă"...
(Catavasii la Nașterea Domnului).

Cu o bucurie, pe care nimenea și nimic de pe lumea aceasta un are dreptul să ni-o smulgă din suflet, prăznuim astăzi, iubiții mei fii sufletești, sărbătoarea Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Ea a sosit din nou în casele noastre, în bisericile noastre, în familia cea creștinească a neamului nostru — și împrăștie pretutindenea lumină și pace și binecuvântare.

In mijlocul acestei sfinte sărbători stă însuși Fiul lui Dumnezeu, care s'a pogorât din sânul Tatălui ca să mântuiască lumea. Spre dânsul — și numai spre El — ne îndreptăm astăzi privirile și gândurile sufletelor noastre. Iată peștera și într'ânsa Fecioara preacurată; iată dumnezeescul Prunc întru umilință înfășat și culcat în iesle; iată păstorii închinându-se și magii cu steaua călătorind; iată mulțimea de oaste îngerească vestind în cântări deasupra peșterii în noaptea cea sfântă solia cerului: «*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire*» [Luca 2, 14].

O minune s'a arătat în acea noapte plină de taină în peștera din Viflaimul Iudeei: Acela pe care l-au așteptat oamenii dela căderea lui Adam încoace; Acela pe care l-a făgăduit Tatăl cel ceresc ca izbăvitor din păcate; Acela pe care l-au vestit prin glasul lor prorocii și spre care a nădăjduit tot sufletul însetat după mântuire: El a sosit atunci în lume, Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care din Tatăl s'a născut mai înainte de toți vecii, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, El a venit atunci între oameni. Și nu s'a pogorât cu năluciri înfricoșându-ne pe noi, nici n'a venit pe vre-un tron al lumei acesteia înconjurat de trecătoare strălucire, ci a venit întru smerenie și chipul robului luând, pentruca și cel mai smerit și mai nebăgat în seamă dintre oameni să îndrăsnească a se apropia de dânsul. Și totuși, mărirea lui Dumnezeu, pe care nici pământul și nici cerul n'o pot cuprinde, s'a arătat întru dânsul. Covârșit în sufletul său de această mărire, dă mărturie despre ea sfântul apostol și evanghelist Ioan zicând: „*Și Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi, și noi am văzut mărirea lui, mărire ca a unuia născut dela Tatăl, plin de dar și de adevăr*" [Ioan 1, 14].

Adevărul Domnului în gura Lui, în sufletul Lui, în toată ființa Lui. Printr'ânsul a răsărit lumii „lumina cunoștinții", a cunoștinții de Dumnezeu, a cunoștinții de țintele cele mari și luminoase ale vieții noastre, ridicate mai presus de lucrurile trecătoare ale acestei lumi. Cerul și pământul vor trece, dar cuvântul Lui rămâne în veci. Și numai cel ce primește acest cuvânt în mintea sa și în inima sa, ca să-l facă, numai acela a găsit calea vieții, căci zice: «*Eu sunt calea, adevărul și viața*» și iarăși: «*Eu sunt lumina lumii, celce vine după mine, nu va umbla întru întunerec, ci va avea lumina vieții*» [Ioan 8, 12].

Iubirea lui Dumnezeu printr'ânsul s'a arătat deplină către noi oamenii, dupăcum zice Scriptura: «*Așa a iubit Dumnezeu lumea, cât pe Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot celce crede întru dânsul să nu piară, ci să aibă viață de veci*» [Ioan 3, 16]. Dela dânsul, care a venit din sânul Tatălui, am primit adevărul că: „*Dumnezeu iubire este*» [I Ioan 4, 16]. Ce e drept, nu lipsește nici dintre oameni iubirea. Mă gândesc cu drag la multele dovezi și fapte de iubire, cari se săvârșesc și numai în aceste zile de sărbătoare. Totuși, e neînchipuit de mare întunerecul și vina și povara păcatului care apasă viața omenească. Se vor fi găsind printre noi destule suflete covârșite de mizerie și apăsate de sarcina păcatului și pe cari mai ales în aceste zile de sărbătoare cu anevoie le-ai putea face să înțeleagă și să simtă, că Dumnezeu iubire este. In mijlocul unei lumi plină de răutăți și fărădelegi, ca cea de astăzi, de unde să mai culegi dovezi pentru eroica credință că „Dumnezeu iubire este?" Totuși, este ceva în stare să ne treacă până dincolo de toate îndoielile și tainele și prăpastiile ce le întâlnim în drumul vieții și să ne dee siguranța, că mai presus de toate acestea *stă iubirea* lui Dumnezeu, a Părintelui nostru a tot milostiv, și că și rostul lumii și al vieții tot în iubire stă și el. Această dovadă ni-o dă singur Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos. Printr'ânsul străbat razele iubirii celei dumnezeești până în inimile noastre. Noi simțim căldura lor și un suflu de viață nouă se așterne peste sufletele noastre. Aici e izvorul puterii de înoire a vieții. Aici e tămăduirea de toată boala și neputința. El singur ne desleagă vina și blestemul păcatului. Inaintea iubirii Lui, răstignită pe lemnul crucii pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, ne plecăm genunchii și ne proșternem frunțile până în pulberea pământului. Tot El, Izbăvitorul, ne ridică și ne întărește curajul și ne înviorează nădejdea. El arată drumul popoarelor și ne descopere ținta vieții. El este capul bisericii, pe care o însuflețește și o conduce ca pe trupul Său. Printr'ânsul s'au făcut toate și către Dânsul trebue să tindă toate. El este Fiul, cel unul născut, singur fiind strălucirea măririi și singur purtând chipul Tatălui, întreg și sfânt. Dela Tatăl a venit între noi, ca și pe noi să ne întoarcă, ca pe fiul cel rătăcit, în casa Părintelui nostru. „Iară câți l-au primit pe Dânsul, le-a dat lor putere ca să fie fiii lui Dumnezeu, celorce cred întru numele Lui" [Ioan 1, 12]. Cu evlavie privind spre Domnul, zicem și noi împreună cu apostolul neamurilor: „*Cu adevărat mare este taina creștinătății:* **Dumnezeu s'a arătat în trup,** *îndreptatu-s'a în duh, arătatu-s'a îngerilor, s'a propovăduit între oameni, crezut a fost în lume, înălțatu-s'a întru mărire*" [I. Timotei 3, 16].

O, dar nu poate peană omenească și limbă omenească să zugrăvească chipul Impăratului sufletelor noastre. Numai închinându-ne Lui și slujindu-I din toată inima putem să simțim bucuria și fericirea și grația mântuirii. Ceice nu se apropie de Hristos ori se înstrăinează de dânsul, aceia sunt săraci cu sufletul, fiindcă sunt lipsiți de cea mai mare comoară sufletească, față de care toate comorile lumii acesteia nimica nu înseamnă. A primi pe Hristos Domnul înlăuntrul tău și a nu mai trăi tu, Adam cel vechi, cu păcatele tale, ci a lăsa ca Hristos să trăiască întru tine, aceasta înseamnă a umbla în lumina cunoștinței celei din credință, a-ți înoi cele dinlăuntru ale tale prin altoire cu darul mântuirii și a-ți umplea viața ta cu un cuprins smuls din veșnicie. Larg să Vă deschideți, iubiții mei fii sufletești, porțile sufletelor Voastre, ca să primiți pe Hristos Domnul înlăuntrul Vostru. Lăsați măcar în aceste zile de sărbătoare la o parte toate grijile și toate gândurile Voastre la lucrurile cele pământești și Vă întoarceți la înțelegerea și la primirea celor spre mântuirea sufletelor Voastre, pe cari Vi le îmbie din nou Hristos Mântuitorul din mijlocul praznicului Nașterii Sale. Dacă ați și Voi că pe dinaintea casei Voastre trece un mare împărat din lumea aceasta, atunci ați lăsa lucrul, ați arunca unealta din mânile Voastre și v'ați apropia ca să-l vedeți. Iată, deodată cu praznicul Nașterii Sale vine la noi Domnul însuși, Impăratul cel mare al sufletelor noastre. El vine cu adevărul Lui, cu darul Lui, cu duhul Lui, cu evanghelia, cu crucea, cu iubirea și cu mântuirea Lui — și așteaptă ca să-i deschizi inima ta și să-l primești înlăuntrul ei.

Iubiții mei, în zilele din preajma sfintelor sărbători ale Crăciunului a fost zarvă mare în țara noastră, din pricina alegerilor pentru parlament. Cu multă durere am aflat, cum poporul nostru credincios e împărțit în tot felul de partide, cum frații de același sânge și de aceeași limbă se dușmănesc, se hulesc și prigonesc unii pe alții, umplând de zgomotul urei, al neînțelegerii și al lipsei de bunăvoire tot pământul patriei.

In mijlocul acestei lumi românești învrăjbite sosește solia cerească: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!* Hristos umblă astăzi, deodată cu această solie, prin țara noastră. El, Invățătorul și Izbăvitorul, bate la ușa sufletelor, bate la ușa familiilor, bate la ușa diregătoriilor, a școlilor, a temnițelor, bate la toate ușile din țara aceasta românească — și cere intrare. Să nu i se întâmple ca atunci când a trebuit să se nască — în peșteră: „*pentrucă nu aveau ei loc în casă*" [Luca 2, 7]. Faceți loc în casele Voastre și în sufletele Voastre pentru Hristos! Scoateți din ele toată ura și răutatea, toată pizma și păcatul — și faceți loc pentru Hristos. Ca părintele Vostru sufletesc, Vă oblig în numele Domnului, în ziua acestui mare praznic al păcii creștinești, să nu Vă depărtați din fața altarelor bisericilor Voastre până ce n'ați luat în sufletele Voastre hotărârea de a întinde mâna frățească de pace tuturor acelora cu care v'ați fi învrăjbit și de-a alunga din inimile Voastre tot duhul rău al mâniei și răsbunării, lăsând loc pentru duhul sfânt al iubirii și a bunăvoinții. Numai prin iubire creștinească și prin frăție românească se poate clădi pe temelii tari și nebiruite viitorul țării și al neamului nostru.

Gândiți-vă la cele ce ni le spune astăzi cântarea bisericească și împliniți îndemnurile ei: *Hristos se naște* — **măriți-l!** *Hristos din ceruri* — **întâmpinați-l!** *Hristos pe pământ* — **înălțați-vă!**

«*Darul Domnului Isus cu voi!*» «*Dragostea mea cu voi cu toți, în Hristos Isus*» [I Cor. 16, 23—24].

Cu urarea și cu arhiereasca Noastră binecuvântare, ca aceste sfinte sărbători să le petreceți cu sănătate, cu pace și bunăvoire și să le ajungeți întru mulți ani, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1933

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

(ss) **NICOLAE**
Arhiepiscop și Mitropolit.

...Și cuvântul trup s'a făcut

Evenimentul din noaptea sfântă a încheiat o devenire atotmisterioasă. Apariția lui Dumnezeu ca om a fost punctul final al unui proces început de mai înainte. Și dacă a fost mare momentul acela în care ipostasul al doilea dumnezeesc s'a arătat pentru prima dată între oameni cu chip de om, nu mai puțin mare și cu mult mai plin de nestrăbătut mister a fost momentul în care s'a mișcat Dumnezeu din transcendența Sa, în care a făcut primul pas peste prăpastia care desparte planul transcendent de cel al lumii create.

Căci acest hiatus între creator și creatură n'a mai fost trecut de nimeni. Indumnezeirea omului prin har nu e o acoperire a abisului între Creator și creatură. Ambele rămân ca două realități distincte oricât de mult și-ar simți reciproc apropierea și manifestările. Chiar prăpastia dintre eurile create nu poate fi biruită, oricât de mult și-ar comunica între ele lucrările, influințele, gândurile. Eurile rămân, sub perdeaua groasă a acestor manifestări, inaccesibile unul altuia, nevăzute și ascunse.

Dar Eul Cuvântului a devenit eu omenesc. Ar fi cu mult mai ușor de înțeles o apropiere între Eul dumnezeesc și cel omenesc, rămânând totuși neînvinsă prăpastia dintre ele. Nestorianismul e o teorie care diluiază mult misterul întrupării cu falsa lui lumină rațională. Biserica însă l-a respins ca pe unul ce renunța de dragul lampei fumegânde a rațiunii la bunul cel mai scump al creștinismului, la piatra unghiulară a lui: depășirea totală a prăpastiei dintre cer și pământ, dintre Dumnezeu și om, în persoana Mântuitorului și îndumnezeitorului lumii.

Ar fi mai ușor chiar să privim întruparea ca o simplă îmbrăcare de către Eul dumnezeesc a naturii omenești. Am considera atunci natura omenească a lui Isus Hristos ca pe un fel de trenă purtată de Impăratul cerului. O trenă de material sărăcăcios dar înălțată de purtătorul ei, înfrumsețată de majestatea ce-o răspândește asupra ei Impăratul cel prea înalt.

Dar nu cred că s'au oprit la acest senz părinții dela Calcedon când au formulat dogma unei persoane cu două naturi. Interpretarea acestei dogme cred că trebue să treacă peste accepțiunea aceasta care încă tot lasă neînvinsă prăpastia între Eul dumnezeesc și eul omenesc. Oricât s'ar părea că prin însuși faptul că Eul dumnezeesc a început să manueze, să dirijeze, să poarte natura omenească și să regiseze mișcările ei, a devenit și eu omenesc, totuși par'că aceasta e prea puțin pentru a satisface înclinația fundamentală a creștinismului care e aceea de-a ști că măcar în Isus Hristos Eul dumnezeesc s'a identificat deplin cu eul omenesc, că măcar în El cerul și pământul au devenit una. Simt că monoprozopismul hristologic nu are să fie înțeles așa că persoana din Isus Hristos este în ultima analiză tot numai o persoană dumnezeească, față de care natura omenească formează o realitate oarecum distinctă, oricât ar purta-o ca pe a Sa proprie.

Cred că însuși Eul dumnezeesc, fără să înceteze a fi Eu dumnezeesc, a devenit într'un înțeles mai hotărât Eu omenesc, fără ca unitatea Lui să înceteze în senz nestorian. Sigur că cele două restricții: *fără să înceteze a fi Eu dumnezeesc*, și *fără ca unitatea să înceteze în senz nestorian*, fac de neînțeles modul acesta mai hotărât al devenirii Eului dumnezeesc și Eu omenesc. E aci cea mai ascuțită antinomie, și prin urmare cel mai chinuitor mister pentru mintea noastră. A fi în acelaș timp și Eu dumnezeesc și Eu omenesc *tot atât de deplin*, fără nici o știrbire a unității Eului, e o judecată care pare că înțapă mintea noastră cu spinii ce înțepau fruntea Mântuitorului împărat.

Nu putem străbate mai departe, oricât am vrea să găsim unele elemente sau exemple pentru a determina puțin acest fel de mai hotărâtă devenire a Eului dumnezeesc Eu omenesc. E întunerecul prea dens și fiorul de teamă prea mare. Rămânem la această formulare generală care corăspunde marei sete a sufletului după o cât mai deplină, și deci inevitabil cât mai misterioasă, înghițire a abisului de netrecut între creator și creatură.

Pasul prim pe care l-a făcut Cuvântul pentru a trece în sfera mărginitului și creatului, n'a fost un pas care să ocolească prăpastia cea mare, în oarecare fel. »Chipul de rob» pe care l-a luat Stăpânul a străbătut adânc în ipostasul al doilea al Sfintei Treimi; până în Eul Lui prea sfânt.

Cu frică și cu cutremur ne cufundăm cu gândul în mister, acum când îl serbăm. **Dr. D. Stăniloae.**

Steaua magilor

Răsare și ne povățuește din nou spre Hristos. Așa dupăcum ni-o vestește și colindul popular:

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua strălucește
Și lumii vestește,
Că astăzi curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria
Naște pe Mesia.

Ivirea ei luminoasă, în vraja sărbătorilor Crăciunului, ne cheamă la reculegere, la bucurie și adorare. Ne cheamă să îngenunchiem înaintea Celuice întrupează «așteptarea neamurilor» *și cu cugetul inimii să pătrundem în marea taină a Nașterii Sale.*

Cetățile necredincioase zac în nepăsare și în orbire ca și Ierusalimul lui Irod; nu văd și nu simt nimic din taina vieții dumnezeești, în timp ce ea se arată în chip minunat, ca și steaua biblică, magilor înțelepți dar smeriți în știința lor și păstorilor simpli și curați la inimă.

Steaua științei a vestit magilor pe Dumnezeu, ear steaua cerească li-a călăuzit pașii pe calea spre Vifleem. Așa dupăcum și colindăm:

Magii cum văzură
Steaua, și porniră,
Mergând după rază
Pe Hristos să-l vază.
Și dacă porniră
Indată-l găsiră.
La Dânsul intrară
Și se închinară
Cu daruri gătite
Lui Hristos menite.
Luând fiecare
Bucurie mare.

Bucuria curată și desinteresată este răsplata alergării după adevăr. Marii învățați, magii veacurilor, țărilor și neamurilor nu au avut altă recunoștință și plăcere mai aleasă, decât bucuria ce o naște cercetarea, cunoașterea, simțirea și urmarea adevărului.

Magii biblici sânt precursorii și reprezentanții lor cei mai autentici. Ei au căutat și au aflat adevărul revelat și întrupat. *E singurul* Adevăr *de care se poate vorbì fără greșală. Restul* adevărurilor *pe care le căutăm sau le vestim, nu sânt decât fărâme sau schintei din marele adevăr, care ca și aluatul, a dospit și dospește toată frământătura vieții noastre intelectuale, religioase, morale și sociale.* **„Eu sânt Adevărul", și „Unul este Invățătorul vostru: Hristos".**

Magii biblici au fost primii vestitori cari au arătat lumii cine-i adevărul: Hristos, și care-i atitudinea cuviincioasă pe care trebue să o aibă înțeleptul, azi intelectualul, în fața revelației și a întrupării Cuvântului celui viu și veșnic al lui Dumnezeu: smerenia, darul, închinarea, — prosternarea cucernică la picioarele Lui.

Steaua magilor este lumina care ne duce la adevăr. E calea spre Hristos Mântuitorul. Să o urmăm ca și magii, ca bucuria noastră să fie deplină, „dela tinerețe până la bătrânețe". **Pr. Il. V. Felea.**

Nr. 7708/1933.

Notificare oficială

In baza ordinu[illegible] ministerului instrucțiunii și cu[illegible] din 28 Iulie a. c. Nr. 102.409 c[illegible]ii preoți sânt invitați să trimită [illegible]nsiliului arhiepiscopesc în decurs [illegible] 3 zile dela primire chitanțele de salarii, semnate și de percepție pentru achitarea impozitelor, căci altcum nu se vor lua în state pe luna următoare. Se atrage atențiunea cucernicilor preoți asupra acestei dispoziții, deoarece *nu se va ordonanța salarul pe luna următoare, până nu se justifică cel anterior* prin trimiterea chitanțelor.

Netrimiterea la timp a chitanțelor va avea de urmare neordonanțarea salarului.

Sibiu, 12 August 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

Miliția greco-catolică

[? — 1842]

1. Dela cetirea șematismulni ortodox al lui A. R. de Lewald, *pro anno 1846/7*, am trecut la (a doua cetire) a celui greco-catolic *pro a. 1842*. Deși este un simplu șematism, apare și în el acel duh, a cărui caracterizare este obiectul micilor mele studii *populare*.

Naiva nerușinare a șematismului acestuia este surprinzătoare: El mărturisește limpede meseria conversională și, deci, a milităriei confesionale.

Numirile ce le întrebuințează (despre parohii) sunt: *conversa, reconversa, aucta, completa, in parte conversa*. Comunele fugite dintre uniți se numesc *relapsa* (după care cuvânt uneori urmează *reconversa)*.

Firește nu cred că anii citați de șematism vor fi toți exacți; ce n'a fost, însă, la anul 1790 de ex. a putut fi în 1791 sau 1792; etc. Aceasta nu-i, deci, pricină să nu admitem că acest șematism exprimă, totuși, *conștiința și cunoștințele* Blajului dela anul 1842 despre progresul său — expansiv-dogmatic!

2. Pentru întâiul deceniu după deserțiunea lui Teofil și a lui Atanasie nu ni se dă nici o dată. Abia la 1711 apare una (una conversiune). Din deceniile următoare 1730—1770 apar foarte puține preciziuni de conversiuni; foarte puține. Cele patru puncte nu găseau înțelegători? De sigur *nu!*

Datele se înmulțesc abia dela a. 1773 încoace. Din acest an până în a. 1780 am numărat vreo 50 de conversiuni.

Apoi urmă un deceniu mai liniștit: 1780—1790. Erà firesc; împărat erà Iosif II; era epoca toleranței și, deci, și Blajul a trebuit să-și puie frâu între maxilare.

Dar curând moare, din păcate, Iosif II; și vine Leopold II; Blajul, simțind adierea de sus favorabilă, prinde iarăși curaj; și de-acum înainte nu-i an să nu aibă rod, puțin la început, mult în anii 1798 și 1799 (în 1798 vreo 7 conversiuni). Așa se reflectează istoria cea mare în micul șematism!

Dar apoi trecem la veacul XIX; dela 1800 până la 1840, iarăși, *nu este an să nu apară signalul «conversa», «conversa»*. Câțiva ani au 10, 11, 13, 14, 15 conversiuni; sunt anii 1804, 1828, 1825, 1826, 1824. Toate conversiunile dintre 1800 și 1840 întrec suma de 200!

Ne jefuiau, an de an, tâlharii fanatismului catolic.[1]

Fenomenele istorice care au durată întemeiază datini, direcții de cugetare, voințe persistente, mai ales când ele sunt produsul unor clase tradiționalizate, ca d. e. o preoțime oarecare. Pe atunci, la 1842, cele 11 decanate ale Blajului aveau 1360 de parohii și 602 filii, egal: 1962 de atmosfere militante. —

3. Egal de militante?

Nu; să fim drepți și să spunem că 'n unele părți signalul tipărit „conversa" — nu apare. De ex. nu apare în protopopiatul *Bagoensis* (Băgău, jud. Alba inf.); sau în protopopiatul Faragoensis (Fărăgău, jud. Cojocna). In schimb se distinge *Szarvadiensis* (Sărvăzel, Sălagiu), unde din 20 de parohii 14 sunt însemnate de fierul roșu *Conversa!*

In vremile noastre surprinde încă un fapt. In câtevà parohii ortodocșii și greco-catolicii se înțelegeau încă (nu ca 'n zilele noastre); adecă întrebuințau pentru slujbe aceleași biserici. Cazurile acestea (moștenire iosefinistă?) merită să fie citate:

Alparét (Olpret, j. Solnoc): *Parochia controversa cum templo alterni cum Disunitis usus.* (Pag. 130).

Oszvaj: Templum alterni cum Disunitis usus. (P. 133) din același protopopiat (Cățcău).

Emberfö (Ambriș) (pe lângă Dej și Reteag): *Ecclesiae dicatae Archangelis alternus cum Disunitis usus.* (P. 146). — *Szászkézd* (Saschiz): *Ecclesiae alternus cum Disunitis usus.* (P. 170).

4. Să ne întoarcem, însă, la aspectul miliției greco-catolice. Fără a mai caracteriza îndrăzneala de-a crede (cași acest șematism) că, dacă popii, interesați *economicește*, au trecut la 1700, la unire, a trecut și nația (toată-totuță), să dovedim cu cazurile *lor* că revenirea la ortodoxie era *stăruitoare*. Pilde:

Ugra fuge 'n 1805 *(defecit)*, dar la 1828 — deci abià după 23 de ani — este *iterum conversa* (P. 59).

Bistra fuge 'n timpul lui Sofronie este readusă la 1798 *(reconversa)*, deci după vreo 35 de ani.

Șardul pleacă din unație în 1784; și abià 'n 1836, deci după 52 de ani, este reluat (P. 16).

Se țineau destul de bine ortodocșii!

Micloșlaca ortodoxă a rezistat până la 1798:

Geoagiul de sus a fost unit până la a. 1792; atunci s'a lăpădat de unație; dar la 1819 a revenit, după 27 de ani.

Așa mărturisì șematismul! —

5. In timpul în care se tipăria șematismul, lupta continuà, firește. S'a văzut din cifrele de mai sus. In unele părți lupta nu era decisă. De pildă: în Păuca, despre care s'a scris: *Ecclesia a disunitis occupata* (P. 42); ori în *Cacova: Ecclesia a disunitis occupata.* (P. 78).

[1] Cifrele din șematismul blăjenesc dela 1842 confirmă *aritmetic* ce se știà și afirmà despre ep. Vasile Moga; de ex. într'o notă despre acesta, în opera lui Ilarion Pușcariu, *Mitropolia Românilor ortodocși*; nota se află la pag. 21.

Pompierii lui Offenbach

In sfârşit a auzit şi «Curentul» din Bucureşti, că o seamă de preoţi, în frunte cu venerabilul luptător, protopopul Ioan Moţa dela Orăştie, au fost arestaţi pe timpul alegerilor. Ba mai mult, unul din redactorii acestui cotidian se înduioşează pe două coloane de faptul că «atâţia slujitori ai Domnului zac astăzi prin diferitele aresturi ale prefecturilor».

Compasiunea «celui mai curagios» ziar din Bucureşti ne-ar emoţiona profund, dacă ea n'ar apărea exact a doua zi *după* alegeri. Ea se iveşte însă — după cum vedeţi — cinci minute prea târziu, ca celebrii pompieri ai lui Offenbach... adecă *post festum*.

Care va fi pricina acestui tardiv naţionalism pe care-l afişează «Curentul» cu atâta locvacitate — nu putem şti. O bănuim totuşi. Fiindcă: după luptă mulţi eroi s'arată. Aşa spune zicătoarea. Şi-apoi noi mai ştim că unii oameni au ciudatul obicei de-a-şi lega uneori de picioare anume greutăţi, ca să poată spune apoi că nu se pot mişca decât cu anevoe. Iar greutăţile acestea nu sunt totdeauna de fer curat. Pot fi făcute şi dintr'un foarte cunoscut aliaj.

«Curentul» se arată deci pălit de milă faţă de preoţii arestaţi pentru ţinuta lor naţională. Asta a doua zi *după* alegeri. Dată pe faţă înainte de alegeri, această milă ar fi supărat pe boierii din *sinedriu*. Să n'o arate nici după alegeri, se temea de norod. Curentul a fost prudent... ca'ntotdeauna. Numai cât această «prudenţă» îşi are totuşi riscurile ei; fiindcă stă la antipodul eroismului. Pentru care pricină «cel mai curagios ziar» din capitală a ajuns în lamentabila situaţie de a cere interdicţia preoţilor de a mai face politică. Ştiţi: fiindcă e scandal ca unui preot ca... Ion Moţa să i se mai permită să se amestece în trebile acestei ţări care este dată, cu hârtii în regulă, pe mâna francmasonilor.

Cât despre «oile betege» — ele nu aşteaptă să fie păstorite de «bacii» «Curentului». Fiindcă ştiu că aceşti «baci» nu fac brânză bună...

Cereţi dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu: **ORTODOXIA** de S. Bulgakoff, trad. de N. Grosu; **Schitul cu plopi,** de Alex. Lascarov-Moldovanu; **Tinărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** de D. Făgărăşanu; **Ortodoxia văzută de un protestant,** de W. A. Hooft, trad. de T. Bodogae; **Epicleza euharistică,** de Diaconul Nic. I. Popoviciu.

Cuvinte arhiereşti

— La Naşterea Domnului —

I

...In faţa datoriilor ce le avem ca creştini de a fi „sarea pământului" şi „lumina lumii", eu părintele vostru sufletesc mă cobor azi cu duhul în mijlocul vostru şi sălăşluind o clipă cu gândul în casele voastre Vă întreb:

Este duhul lui Hristos în familiile voastre? Trecut-a Hristos pragul casei voastre deodată cu binecuvântarea nuntei sau rămas-a El oaspe nepoftit în casele voastre? Işi are El icoana şi crucea biruinţei în familie? Infloreşte rugăciunea la voi? Dacă da, atunci El binecuvântă toate întâmplările din viaţa voastră. Unde este duhul lui Hristos, acolo e pace, iubire şi fericire. Acolo inima soţilor răspândeşte în jurul el iubirea, ca un soare ce luminează şi încălzeşte.

Unde însă nu e duhul lui Hristos, acolo casa e un câmp de luptă, de unde iubirea e alungată. Acolo pacea nu îndrăzneşte să calce pragul familiei.

In vremea de azi, când s'a răcit iubirea, cinstea şi încrederea între oameni, eu fac apel la fiii Noştri sufleteşti ca înţelegând marea iubire a lui Dumnezeu arătată faţă de noi, prin trimiterea în lume a Fiului Său pentru a ne tâlcui bucuria vieţii, să restabilească fiecare sfinţenia familiei, întronând în ea: cinstirea lui Dumnezeu şi împlinirea poruncilor Lui, ca în felul acesta din fiecare familie creştină să se reverse în lume: Mărirea lui Dumnezeu, pacea şi bunăvoirea între oameni.

(Din pastorala Prea Sf. Sale Episcopului ROMAN al Orăzii).

II

...Poporul nostru s'a născut creştin. Strămunii noştri au putut străbate veacurile de urgie şi de asuprire din partea vrăşmaşilor numai călăuziţi şi însufleţiţi de credinţa neclintită în legea sfântă a Mântuitorului Hristos.

Răbdarea cea multă în faţa suferinţelor, curajul şi bărbăţia cea neîntrecută în faţa primejdiilor, numai credinţa în Dumnezeu li-a dat-o.

Voivozii noştri viteji nu făceau un pas fără rugăciune şi implorarea ajutorului dumnezeesc. Drept dovadă ne stau bisericile şi mănăstirile nenumărate, zidite din piatră şi aşezate frumos în atâtea părţi ale pământului românesc.

Din evlavia strămunilor şi părinţilor noştri îşi are obârşia şi înfăptuirea minunatei noastre uniri într'o singură ţară mare şi puternică.

Martirii noştri naţionali, cu cuvânt de rugăciune pe buze şi-au dat duhul în mânile Domnului. Iar noi, urmaşii, numai atunci vom putea sporì şi păstra neatinsă moştenirea primită, dacă vom păzi cu sfinţenie obiceiurile sfinte, datinile religioase şi dragostea neştirbită către legea strămoşească.

Credeţi, iubiţilor, că am fi fost noi în stare, cei din cea mai nouă şi, la început, cea mai săracă eparhie din Ardeal, să putem înălţa măreaţa catedrală, dacă n'am fi fost pătrunşi de credinţa tare şi nestrămutata în ajutorul lui Dumnezeu?

Aceasta credinţă ni-a călăuzit paşii, ni-a oţelit puterile trupului şi ale sufletului, şi ni-a luminat calea până la izbânda cea de pe urmă.

Aceasta e credinţa despre care spune Sfânta Scriptură, că este „adeverirea celor nădăjduite...", căci „prin credinţa au biruit împăraţii, au lucrat dreptate, au dobândiţ făgăduinţe şi s'au întărit din slăbiciune". [Evrei XI. I. 33, 34].

Cât de mare ni-a fost biruinţa, şi cât de nespusă bucuria, când bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să vedem terminată aceasta podoabă strălucită a Eparhiei noastre, ridicată cu jertfe mari în capitala Ardealului, acolo unde o bisericuţă modestă — abia putea să cuprindă o mică parte din credincioşi în zile de sărbătoare.

Astăzi acest măreţ locaş dumnezeesc, de curând sfinţit în faţa M. Sale Regelui nostru, de către Patriarhul Ţării şi Mitropolitul Ardealului şi de alţi 6 fraţi Episcopi şi Arhierei, îşi deschide zilnic porţile sale, primeşte zilnic ruga credincioşilor — cari se apropie cu evlavie de casa Domnului.

Aici vom serba pentru toate timpurile praznicele bisericeşti şi naţionale şi nu vom uita să aducem laudă şi mulţumită Tatălui ceresc, că ni-a stat în ajutor — şi a revărsat din belşug darul său asupra străduinţelor şi muncei noastre de 12 ani.

Nu mă îndoesc, că praznicul naşterei Mântuitorului din acest an va fi un nou prilej pentru întărirea voastră în credinţă, prilej de bucurie şi mângâere sufletească.

Acest praznic să ne cheme la împlinirea datorinţelor mai înalte faţă de Dumnezeu, şi faţă de oameni şi să deştepte în inimile celor lipsiţi şi necăjiţi nădejdi de mai bine, — iar pe cei înstăriţi să-i îndemne să facă parte din bunurile lor pământeşti şi celor ce trăesc în lipsă şi neajunsuri.

Isus Hristos născut în iesle şi sărăcie, în semnul dragostei faţă de părintele Său ceresc şi faţă de oameni a biruit lumea.

In acest semn — vom străbate şi noi peste greutăţile vieţii şi vom biruì toate piedecile ce stau în calea noastră.

De aceea, iubiţilor, primiţi-l cu drag pe acest Prunc minunat, pe acest „Dumnezeu cu noi" al măririi ce vi-l vesteşte astăzi biserica noastră drept măritoare prin glasul preoţilor, prin cântări de slavă şi rugăciuni de mulţumire.

(Din pastorala P. S. Sale Episcopului NICOLAE al Clujului).

Portretul unei eparhii

Intr'un volum de 233 pagini, adunarea eparhiei Chişinăului face darea de seamă asupra activităţii în decursul anului 1932. Darea de seamă nu este o expunere rigidă ce caracterizează pe cele mai multe expuneri oficiale, ci desvoaltă probleme şi menţionează fapte demne de reţinut. Arhiepiscopia are 404.719 credincioşi bărbaţi şi 404.855 cred, femei. Cancelaria arhiepiscopească a primit 87,000 corespondenţe şi a dat eşire la 50,000 lucrări. Şcoalele duhoviceşti îşi păstrează pe mai departe neştirbita faimă câştigată în decursul vremii.

Seminarul cu 282 elevi şi facultate de Teologie care a avut înscrişi 463 studenţi, dau absolvenţi din ce în ce mai echipaţi sufleteşte. La aceeaş înălţime a rămas Liceul eparhial de fete împreună cu secţia normală, care a avut înscrise în cursul anului şcolar 1932 33, 578 de eleve. In legătură cu şcoala de muzică bisericească e binevenită propunerea de a se completa programul şcoalei introducându-se în el învăţătura unei meserii. Misiunei misionare i se dă, se vede, o atenţie deosebită în eparhie. Teritorul eparhiei a fost împărţit în 3 raioane.

S'au organizat şedinţe frumoase cu concursul societăţilor „Sf. Gheorghe" şi „Oastea Domnului" la periferiile oraşelor şi s'au pus toate sforţările pentru redobândirea sufletelor perdute. Unele parohii, ca b. o. Cimeşeni, sunt înzestrate cu aparate cinematografice, cari stau în ajutorul răspândirii învăţăturii mântuitoare la graniţa cea mai periculoasă a ţării noastre. De altcum „Oastea Domnului" a dus un nou curent sănătos în mijlocul creştinilor, şi (cu puţine excepţii) un însemnat şi real folos bisericii. La fel, „Frăţimea profesorilor de religie din şcoalele secundare" nu poate fi decât spre binele şi progresul cultural religios al şcoalei.

Pentru evanghelizare eparhia are la îndemână o mulţime de publicaţii valoroase. Astfel este Luminătorul, care a împlinit 25 de ani de frumoasă existenţă. A apărut destul de regulat şi totdeauna încărcat cu'n select material. Păcat că nu i s'a acordat din partea întregei bi-

---

Ortodocşii bravi ştiau să-şi facă şi singuri dreptate.

Cacova (jud. Mureş-Turda) fusese *conversa* din 1837; ortodocşii cari ocupau biserica 'n 1842 erau, de sigur, cei rămaşi neconvertiţi, neconvertibili, cari îşi reclamau clădirea. Tot aşa a fost şi în *Păuca*, a cărei scurtă istorie (latinească) sună: *Parochia antiqua, sed relapsa* (fugită), *a 1818 sensim reconversa; ecclesia a Disunitis occupata.* Lupta durase aşadar dela 1818 până la 1842 (24 de ani!).

Precum vedem, şi aceste şematisme sunt izvoare pentru istoria *locală* a ortodoxiei atacate 'n trecut cu o stăruinţă de fanatici, — când împăratul *nu* erà Iosif II sau când erà (şi el) iezuit îmbrăcat împărăteşte.

(1933).

Gh. Bogdan-Duică.

Postscriptul I.

In protopopiatul greco-catolic al Sibiului şematismul înscrie ca:

1. *completa*, din 1828, Buia.
2. *conversa*: din 1805, Slimnicul;
   din 1086, Şura mare şi Roşia [săsească;
   din 1810, Ravás (româneşte?);
   din 1812, Tilişca;
   din 1813, Boarta;
   din 1814, Caşolţul;
   din 1815, Cârţa săsească;
   din 1818, Daia săsească;
   din 1825, Mighindoala;
   din 1827, Colunul şi Bradul;
   din 1828, Metişdorf;
   din 1839, Ştena.

Precum se vede greco-catolicii de pe lângă Sibiu sunt... „căruntă vechime"!

Postscriptul II. Pentru ce am dat acestui şematism atâta atenţie? Il cred alcătuit sau cel puţin priveghiat de vre-un învăţat al Blajului (T. Cipariu?). Pentrucă are date istorice, despre: episcopul odată sufragan *(suffraganei)* al mitropoliei de Alba-Iulia, care avea reşedinţa în Geoagiu (Pagina 30); despre episcopul dela Feleac, adecă de-o biserică *in qua reperiuntur vestigia existentis ibidem paulo ante susceptam unionem Episcopi* (P. 84); despre Vad, la p. 151: *Sedes olim Episcopi Suffraganei Metropolitae A. Juliensis.* Silvaşul şematismul îl socotea: *Sedes olim Episcoporum Metropolitae Alba Iuliensis suffraganeorum* (P. 175). Ceeace se repetează şi despre Făgăraş, la p. 154: *Olim Sedes Episcoporum Fagarasiensium.*

*

Concepţia unei mitropolii de Alba-Iulia cu ep. sufragani, era, deci, la 1842, *oficială* în Blaj.

Prefaţa şematismului confirmă concepţia; la p. X, unde autorului (T. Cipariu) i se pare că erau 5 episcopii: „Silvaş, Feleac, Gioagiu, Făgăraş şi Vad; şi alte trei în ţara ungurească: Sătmar, Maramureş, Oradea Mare, toate supt jurisdicţia Mitropoliei de Bălgrad". —

Augustin Bunea a combătut această concepţie cu fanatism şi cu vorbe aspre, despre care odată vom pomeni şi noi (când vom scrie despre istoriografia lui); aci facem numai observarea că ce Bunea-i spuse lui Şaguna, I. Puşcariu, T. V. Păcăţean (etc.), *pentrucă* susţineau acea concepţie, trece dincolo de aceşti ortodocşi, mai departe şi *bate şi 'n Blajul dela anul 1842.*

(Cluj, 4 Noemvrie 1933).

G. B. D.

II

O arhivă a confesiunei „erudite"

[Naţionalism sau confesionalism?]

Ep. gr.-cat. erà Vasile Erdélyi, la Oradea.

Guvernul Moldovei ceruse nişte manuscripte, să le tipărească: Cronica lui Şincai, Istoria Românilor de S. Clain, Istoria bisericească şi Conciliul dela Florenţa, de-acelaş Clain.

Intervenì ministrul din Viena, A. Bach, cerând ca, în prealabil, lucrurile acelea să i se trimeaţă lui, *zur Einsichtnahme*, să le examineze conţinutul.

Erà aşà 'n a. 1853 (10 Iulie).

In 17 August ep. V. E. le-a şi trimis, iute, iute.

In 2 Martie 1858 lucrările se aflau tot la Viena!

In 1861 Ioan Maiorescu, directorul instrucţiei publice din România,[1] cere iarăşi pe Clain, ca să-l publice în Bucureşti; printre condiţii oferind 200 exemplare, *să se împartă gratis institutelor şcolare-române din Austria şi literaţilor civili şi eclesiastici.* Condiţia erà propagandă *românească!*

Le-au trimis Oradanii iute-iute?

In 1864, după trei ani, ministrul român Kretzulescu cere iarăşi manuscriptele. El scrià: „Imi place a crede că Ilustritatea Voastră simte ca şi mine *şi ca fiecare Român*, că ar fi timp ca prin tipărirea acelor tesaure istorice să plătim o *datorie veche de recunoştinţă* către aceşti campioni ai naţionalităţii române"... Şi aceasta erà propagandă bună, *românească!*

Episcop erà acum Iosif Papp-Szilágyi.

Ep. numì o comisie, cu nume pocite: Korhány, Nyistor, Wéghseő şi cu un notar, ca supt presidiul lui Ioan Vancea, canonic (mai târziu mitropolit) să cerceteze cauza, *pe taină*, căci erà o «*confedentioasa* insarcinare".

Individul episcopal sugerează lui Vancea idea aceasta[2]: „— au nu ar fi acesta prilegiu mai bunu *a pofti acuma Gubernului Romaniei se infiintieze o Capela Gcatoleca romana in Bucuresci pentru*

[1] Nu din „Principate", cum scrie Iacob Radu în *Doi luceferi rătăcitori*, 1924, p. 98.

[2] Radu *op. cit.*, p. 101.

serici atenţia pe care-o merita cu prilejul jubileului de un sfert de veac. A cunoscut doar zile de grea încercare pe cari le-a străbătut însă cu'n eroism hotărât. O altă publicaţie basarabeană este *Misionarul*, ce apare din 1929. Are colaboratori sráini, dintre cari menţionăm pe Glubocovschi, Calnev, Şavelschi şi Titov, dar şi admiratori în străinătate. Intr'o convorbire cu părintele misionar Rudiev, I. P. S. Metropolit Hrisostom al Atenei a afirmat următoarele cuvinte demne de reţinut: „Revista Misionarul este cea mai bună revistă ortodoxă din întreaga ecumenicitate. Nu cunosc limba română, însă am început s'o învăţ ca să pot urmări literatura religioasă a Dvoastră. Cele ce mi s'au tradus din revista Misionarul dela începutul ei până astăzi, sunt lucruri de mare preţ, şi numai bazat pe aceste consideraţiuni îmi iau libertatea de a face acea afirmaţie"...

Foaia Duminecală pentru popor aduce predici şi învăţături pentru popor, şi este îmbucurătoare ştirea că fiecare număr se tipăreşte în câte 12,000 exemplare.

Biblioteca creştinului dreptcredincios, iniţiată de I. P. S. Gurie, pentru moralizarea poporului, a atins de mult trumosul număr 44. Nu trebue scăpată din vedere nici „Foaia mănăstirii Gârbovăţ", scoasă prin truda ieromonahului Iraclie ca foaie pentru popor.

Activitatea bogată pe care a desvoltat-o preoţimea în parohii, este un frumos răspuns la întrebarea unui nesocotit ministru: „Ce face popa de Luni până Sâmbătă?" „Acel ministru, nu era în curent cu multiplele şi împovărătoarele însărcinări ale preotului, care se înmulţesc şi se intensifică pe zi ce trece, pe măsură ce biserica se simte mai ameninţată de atâţia duşmani văzuţi şi nevăzuţi. Şi poate că nici la slujbele religioase nu se prea osteneşte să asiste. Altfel nu se explică de ce a pus o atât de naivă şi maliţioasă întrebare". — Un incident surprinzător în viaţa bisericească din anul 1933 a fost apariţia clandestină a episcopului rus. de naţionalitate germană Serafim Albert Lade.

Fără prealabila încunoştiinţare şi fără învoirea autorităţilor ba în contra tuturor orânduelilor bisericii ortodoxe, acel episcop s'a dedat la sfinţirea de clerici. A fost învitat să ne părăsească primitoarea ţară, abia dupăce a dat gata un preot şi un diacon, cari n'aveau nici o pregătire pentru acea chemare.

Durerile sufleteşti pe cari le împărtăşesc fraţii basarabeni din pricina situaţiei tragice a pravoslaviei ruseşti, respiră din fiecare ram de activitate creştină. Informaţia dela p. 55 dovedeşte că se poate nădăjdui într'o apropiată izbândă, căci „credinţa este încă vie în massele populare ale Rusiei sovietice. In acest an cu ocazia sărbătoririi Floriilor se puteau vedea trecând pe străzi femei purtând rămurele de salcie înverzită, într'o atitudine de elocventă pioşie; iar în noaptea Invierii, în toate bisericile cari încă nu au fost distruse de regimul bolşevic ateist, s'a oficiat slujba Sf. Paşti într'o atmosferă zguduitoare. Mulţimea credincioşilor plângea cu hohote, în loc să se bucure, aşa că cuvintele preoţilor nici nu se mai auziau..."

In această dare de seamă sunt multe pagini cari îndreaptă privirea cititorului spre Mântuitorul. **Neaga.**

Probleme, fapte, comentarii

Societate *utilă şi muncitoare, cum puţine se găsesc, este «Societatea ortodoxă naţională a femeilor române», călăuzită de prezidenta sa, dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, şi de un comitet de doamne vrednice şi cu superioare însuşiri.*

Fără subvenţii din partea statului, societatea ortodoxă a femeilor, are azi un fond de 80 milioane, administrate cu pricepere; dispune de 52 filiale în ţară; susţine şcoale şi grădini de copii în numeroase centre; ajută anual sute de oameni lipsiţi.

Toate lucrurile acestèa se săvârşesc fără sgomotul de prisos, dar cu râvna şi statornica însufleţire, de care sânt capabile femeile noastre.

*

Colindele noastre, bogate în armonie şi mister, prind rădăcini tot mai întinse şi tot mai puternice.

Catedrala mitropoliei ardelene, cercetată de o mare mulţime, a răsunat şi anul acesta, în preajma apropiatelor sărbători, de ecoul minunatelor cântece de stea şi colinde din toate ţinuturile pământului românesc.

Dar şi în alte locuri, mai vârtos astăzi, sub inteligenta ocrotire a F. O. R.-ului activ, se organizează frumoase concerte de felul acesta şi se rostesc cuvinte potrivite, lămuritoare a datinelor de Crăciun la poporul român.

Pomenim b. o. Braşovul, unde în 19 l. c. s'a ţinut în sala liceului „A. Şaguna" al *patrulea* concert de colinde al corului bisericesc, condus de păr. diacon Ion Brânzea. S'au executat, cu această ocazie, 18 colinde şi cântece de stea, ascultate cu drag şi cucernicie de lumea credincioşilor noştri, urmaşi de mari luptători pentru biserică şi ortodoxie.

*

Concertul coral şi simfonic al Reuniunii braşovene de muzică „Gh. Dima" şi al orchestrelor din Sibiu şi Braşov, sub dirigenţa, ce nu cruţă osteneală, a dlui *Const. Bobescu*, a format pentru auditorul sibian din sala teatrului în ziua de 16 Decemvrie 1933, o rară sărbătoare de artă a tonurilor: 120 executanţi au interpretat biruitori poemul simfonic „Pustiul" de F. David, ca şi uvertura şi corul pelerinilor din opera Tannhäuser de Wagner, — lucrări de mari proporţii muzicale, cu înălţătoare accente spre dumnezeire.

Cu avânt şi delicateţă, expresiv şi impresionant, au fost susţinute, la rândul lor, gingaşele bucăţi corale cu motive din popor, mai uşor accesibile profanilor.

Cor bărbătesc, solişti, orchestră, dirigent au dat cu toţii probă învederată de mare destoinicie şi putere de muncă. Le zicem: la revedere!

*

Prinos de recunoştinţă. — In ajunul sărbătorilor de bucurie şi dăruiri creştine, organul eparhial, *Foaia Diecezană* dela Caransebeş, aduce un număr festiv în memoria prea cuviosului adormit în Domnul, protosincelul şi fostul director la Institutul Teologic din Caransebeş, Dr. *Iosif Olariu*, dela a cărui moarte s'au împlinit de curând 13 ani.

Regretatul protosincel şi director a slujit bisericii şi neamului, cu râvnă şi pricepere, timp de 35 ani şi li-a dat câteva serii de valoroşi luptători pentru ideale creştineşti şi naţionale.

Vredniciile neuitatului dispărut sânt cu recunoştinţă apreciate, în numărul închinat amintirii sale, din partea foştilor săi colegi, elevi şi alţi bărbaţi cari l-au cunoscut de aproape şi l-au stimat pentru calităţile lui pilduitoare.

Actul de pietate dela Caransebeş slujeşte spre laudă celorce l-au săvârşit.

*

„Ţara Bârsei", revista braşoveană, cu îngrijire şi pricepere alcătuită, aduce, în numărul său mai nou (Noemvrie-Dec. 1933), imnul naţional *Deşteaptă-te Române*, în forma lui originală, cu interesante lămuriri, datorite dlui profesor *Dr. Sterie Stinghe*, care, în secţia manuscriselor dela Academia Română, a dat peste un manuscris rămas dela *G. Ucenescu*, fostul cântăreţ al Bisericii Sf. Nicolae din Braşov-Schei şi „student al domnului Anton Pann, la 1852".

Manuscrisul lui G. Ucenescu conţine 567 cântări religioase şi lumeşti, între care unele compoziţii proprii, altele ale lui Anton Pann, marele dascăl de muzică bisericească.

Intre aceste cântări se găsesc şi: „Deşteaptă-te Române", precum şi „Din sânul maicii mele", cu melodia lui A. Pann împrumutată pentru imnul nostru naţional, transcris acum, după psaltihie, pe note liniare de dl profesor Stinghe şi publicat în numita revistă.

Se ştia de mai înainte, că autorul melodiei era A. Pann. In *Tribuna* din Sibiu, Nr. 7 din 11/24 Ianuar 1901, la foiţă, s'a publicat o scrisoare (din 10 Ian. 1901) a lui N. Petra-Petrescu, fostul dirigent al filialei „Albina" Braşov, către Iosif Sterca Şuluţiu, privitoare la originea marşului naţional. Melodia lui Pann, din cântarea „Din sânul maicii mele", i-a plăcut poetului, povesteşte venerabila sa văduvă către Petra Petrescu, adăogând că imnul a fost compus ca să se potrivească acestei melodii.

Din cele apărute în „Ţara Bârsei" aflăm împrejurările care au prilejuit împrumutul, şi în care a avut rol însemnat cântăreţul bisericesc din „Bolgarsechiul de sus în Braşov", G. Ucenescu. In 1848, într'o Duminecă, la grădina parohului Vonifatie Pitiş, scrie vestitul cântăreţ, că a cântat „cu voce tinără şi puternică" (după melodia cunoscută a lui Pann) poezia adusă de A. Murăşanu „Deşteaptă-te Române", spre mulţumirea celor ce-l ascultau. „Din ziua aceea cântul *Deşteaptă-te Române* s'a făcut cel mai plăcut şi familiar, ear eu — Ucenescu — eram poftit în toate părţile, ca să-l cânt şi să învăţ tinerimea a-l cânta bine şi regulat".

*

Efectele gerului. — Dintr'un ziar elveţian, primit acum dela un prieten al foii noastre, aflăm următoarele:

Ger catastrofal, de minus 40 de grade, a năpădit dintr'odată părţile Rusiei din Siberia de mijloc. La Novo-Sibirevsk şi împrejuriml au îngheţat mii de locuitori, în deosebi pe moşiile colectivizate, ale căror clădiri sânt în mare parte ruinate pe jumătate. Locuitorii aleargă în grupe *spre biserici*, care stau de luni şi ani aproape nefolosite.

Aici s'a arătat din nou — urmează raportul ziarului, — ca şi în alte părţi ale Rusiei, că în vremuri de mari nevoi, toate propagandele ateiste nu pot zdruncina credinţa în Dumnezeu: în vreme ce mai nainte erau postaţi flăcăi în faţa bisericii, ca să împiedece poporul de-a se apropia de sfintele locaşuri, — acum, în nenorocirea frigului, nu se mai vedea nici o pieţecă de felul acela. In casele Domnului, reci şi în parte dărăpănate, se adună fiinţele sgriburind desperate şi imploră ajutorul ceresc împotriva năpraznicului îngheţ.

Viaţă nouă şi conştiinţă nouă

Inainte cu trei mii de ani regele şi prorocul David cerea dela Dumnezeu şi dorea: inimă curată şi duh drept: „Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoeşte întru cele dinlăuntru ale mele" (Ps. 50, 10).

Cei cu inima curată, văd adevărul şi simt... pe Dumnezeu. Cei cu inimă rea au fereştile sufletului închise şi conştiinţa întunecată şi apoi adormită.

La această concluzie ne duce şi Evanghelia cu femeea gârbovă, care dupăce timp de 18 ani a avut un duh de neputinţă, a fost vindecată Sâmbăta de Isus. Mai marele sinagogii, un fariseu făţarnic a protestat, că s'a călcat

---

acei Credincioşi ai noştri care se detienu acolo séu calatorescu pe acolo»...?

Moldova şi România oferiau fapte *româneşti;* „confedenţioşii" dela Oradea plănuiau fapte confesionale, de propagandă!

Comisia Vancia—Korhány—Nyistor—Weghseő face un raport în 1865. Semn de inteligenţă: raportul are 11 pagini de tipar mic! Ticăloşia lui apare la p. 106/7. *Aici se propune o modificare a textelor, deci un fals grecocatolic, din cauza principiilor din acele scrieri:*

> *«fiindu cà aru pote fi spre stricare: séu oprinduse opurile, séu contienenduse în acele* **propusatiuni antibasericesci,** *sì asia în ambele casuri in locu de folosu aru fi dauna, in casulu primu; cà s'aru tipări cu spese mari si totusi nu s'aru avé, fiindu dauna indoita; in al doile cà* **aru fi spre intetirea animicilor religiunei adeverate...«**

Auzitu-i-aţi? Manuscriptele să nu fie controlate din puncte de vedere istorice, ci din ale «*religiunei adevărate*», adecă din ale celei *catolice!*

Ce ruşine mare! Să aibi ideea unei *falsificări* în Şincai şi Clain, din punct de vedere al unei religii oarecare!

Scopul falsificării ar fi fost „se fie delaturatu cele ce nu suntu *consunatórie adeverului atàtu practicu* càtu si teoreticu".

Iată şi adevărul *ştiinţific* transformat în 2 fele: teoretic şi practic. Ce vor fi înţeles Vanţia - Korhány - Nyistor - Wéghseő prin — *practic?* Este uşor de gâcit! Catolic.

Practici erau acesti auguri şi când, mai la vale, admiteau *capela* grecocatolică din Bucureşti şi sporiau cererile cu condiţia, ca preotul eventual să fie „prezentat" de ep. dela Oradea! De I. Papp-Szilágyi...

Comisia era 'ncântată de-această sugestie a episcopului; şi-şi da poalele peste cap „din inima adanca si cu o dulcetia spiretuala" — adecă: dulceaţă — de-aşa „proieptare folositoria si mangaitoria pentru natiunea romana, carea aru poté fi începutulu unei înaintari spiretuali *pentru tota romanimea* prin dobendirea *adeverului* singuru mantuitoriu" —

Adevărul?!

Il simţiau şi ei; îl spuneau mai la vale: S'ar puteà ca fapta lor să fie socotită:

„negutietoria spiretuala".

Ba bine că nu?! Şi azi o socotim neguţătorie confesională!

Şi ca să nu pară ei «*fanatici netoleranţi* şi *bigoţi separatistici*», cu «*condiţii nedemne*», cei patru şireţi confesionali găsesc o soluţie... clasică.

1. Intreaga ierarhie gr.-cat. să se 'nţeleagă să ceară puteri pentru un ep. gr.-catolic;

2. *să le ceară prin guvernul Austriei!*

3. Dar întâi să se cerceteze câţi Români gr.-cat. erau în „Principate"!

Căci nu ştiau.

Rareori mi s'a dat să constat, în cercetările mele, o mărginire de „spiret" mai vecină cu bezna cea mai beznă; şi o îngustime de inimă, ca aceea care reese din faptele citate, povestite de „prepozitul prelat papal" Dr. Iacob Radu, în memoriile Academiei române, secţia literară, seria III, tomul II, memoriul 3, p. 80—121.

Cererilor *româneşti*, naţionale, din Ţară li se respundeà cu o 'ncercare de propagandă confesională, pusă supt protecţia — *guvernului Austriei!*

Comisìa apelà tot la străvechiul izvor al nenorocirii grecocatolice, la habsburgismul aliat cu catolicismul totdeauna duşman al Orientului *nostru.*

Manuscriptele pomenite au durmit, deci, mai departe în acea arhivă. Vizitându-o în 1879 Nicolae Densuşianu constata ce *nu* se 'ntâmplase cu ele (către Academie, *Anale*, seria II, t. II, p. 112): „Ne lipseà până astăzi o cunoştinţă exactă despre titlul şi conţinutul operelor acestui laborios ieromonah (Clain). De aceea am crezut necesar a face un reportoriu cât se poate mai fidel despre toate manuscrisele sale" — etc.

Il făcu un învăţat sosit din — Bucureşti! **G. Bogdan-Duică.**

„Legea Ta o am păzit"...

— Două veacuri şi jumătate dela moartea mitropolitului Sava Brancovici —

Era pe la amează, într'o zi de Vineri, din luna lui Cuptor. Cerul numai lumină, văzduhul numai năduf.

Vatra Murăşului părea un codru des de păpuşoi, ce-şi prăjeşte tuleii fragezi la jăratecul razelor de soare. Drumul de ţară ce ducea la Vinţul de lângă Alba-Iulia, era împânzit de oameni şi de care încărcate cu saci de bucate şi cu multe altele, iar piaţa orăşelului gemea de mulţimea celor veniţi la târg. Unii vindeau şi alţii cumpărau din roadele pământului, ori din meşteşugăriile cele orăşeneşti. Târguelile curgeau cu sprinteneală prin toate părţile pieţii. Banii lunecau din mână 'n mână. Aşa... ca 'n zi de târg.

De-odată, însă, se schimbă făgaşul obişnuit. Un glas de trâmbiţă spintecă văzduhul scăldat în marea de raze fierbinţi. Lărmuirea târgului vioi se curmă, cum se curmă cântecele pasărilor la descărcarea viforului. Toate capetele se înălţară. Şi oamenii întrebau unii de alţii:

— Ce-o fi oare?

— Nu-i cumva veste de bătaie?

Câţiva târgoveţi, din partea locului, începură să spună:

— Acum scot din temniţă pe vlădica românilor!

legea. Inima lui nu era curată şi înlăuntrul lui nu sălăşluia duh drept. Rostul religios şi moral din sufletul lui, pentru lege şi pentru religie a pierit, după cum a dispărut din inimile tuturor fariseilor. A rămas numai litera şi forma, fariseică. Isus îi mustră: Voi vă grijiţi Sâmbăta de animale; vă adăpaţi boii şi măgarii, dar faţă de un suflet, de acelaş neam şi de aceeaş religie cu voi, fariseii, nu aveţi nici o inimă, nici o durere

Cine privea pe evrei la marile lor sărbători, ar fi crezut că sânt un popor foarte evlavios. In fond însă, în suflet ei erau gârbovi, putrezi..., aşa dupăcum putrezi şi păcătoşi sânt mulţi din oamenii de astăzi.

Dacă ne vede un străin la anumite sărbători, crede că sântem exemplar de credincioşi. In fond însă, nepăsarea şi făţărnicia sânt cu mult mai mari de cum ne închipuim.

Ne pândeşte o mare primejdie, între cele ce rod la temelia vieţii şi a sănătăţii noastre trupeşti şi sufleteşti. E primejdia făţărniciei. Se arată şi în viaţa religioasă, şi morală, şi politică.

Spun oamenii fără nici o sfială minciuni şi fac ceeace nu ar trebui să facă.

In loc să păzească legea Domnului, o calcă; în loc să ceară dela Dumnezeu inimă curată şi duh drept, se depărtează de El prin făţărie şi fărădelege.

De aceea e un *duh de neputinţă* în care ne sbatem, aşteptând o mână de ajutor, o putere mântuitoare, aşa cum a aşteptat femeea gârbovă un mântuitor timp de 18 ani. Căci tot mai mult se simte lipsa unei puteri care să sfarme minciuna, sau o mână care să poarte biciul, aşa cum Isus, Mântuitorul nostru, a lovit cu el în făţarnicii vremii, cari au făcut din casa lui Dumnezeu o peşteră de tâlhari.

O *viaţă nouă* şi o *conştiinţă nouă* trebue să spargă ghiaţa nepăsării şi a făţărniciei, şi în locul lor să aşeze o viaţă creştină şi o conştiinţă creştină.

Dar, ca să ajungem viaţa şi conştiinţa pe care o dorim, Doamne, zideşte în noi inimă curată şi duh drept, — duh nou, duh de energie, duh de misiune şi de propagandă, — Duhul adevărului Tău. Pr. *Il. V. F.*

Au apărut în Seria Teologică:

Inceputurile nestorianismului

de Diacon **N. I. Popoviciu.** Preţul 40 lei.

Cultul inimii lui Isus la catolici

de Arhim. **Dr. V. Lăzărescu.** Preţul 60 lei.

Se pot procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se suma prin mandat poştal, plus spese poştale de 15 lei.

INFORMAŢIUNI

La sfintele sărbători ale Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, urăm cititorilor şi sprijinitorilor acestui ziar mulţi fericiţi ani!

Un premiu al virtuţii este cât se poate de binevenit în vremile de astăzi. După exemplul dat de Academia franceză, Academia Română, în şedinţa solemnă de Luni, a decernat premiul Mavroyeni, pentru virtute, unei vrednice femei române din capitală.

Sprijinind şi încurajând, prin modeste premii, munca cinstită şi morala creştină, sămănăm semînţa cea bună în sufletele mulţimii.

Ajutorarea de Crăciun a şomerilor. Secretarul general dela ministerul muncii a repartizat suma de 2 milioane 340 mii lei pentru ajutorarea şomerilor cu ocazia sfintelor sărbători. Sibiul primeşte pe seama şomerilor săi 40 mii lei, Clujul 120 mii lei, Oradea 150 mii, Aradul 100 mii, Valea Jiului 200 mii, Braşovul 60 mii, Odorheiul 40 mii Tg.-Mureş 30 mii, etc.

† **Aurel Esca,** funcţionar de bancă în Cluj, după îndelungată şi grea suferinţă şi-a dat sufletul în mânile Creatorului în ziua de 16 Dec. 1933, în anul al 49-lea al vieţii şi ai 15-lea an al căsătoriei, împărtăşit fiind cu Sf. Taine. A fost înmormântat Luni în 8 Decemvrie, din capela cimitirului central din Cluj. Odihnească în pace!

Nu primeşte culorile sovietice. In şedinţa solemnă dela 14 Decemvrie a. c., ţinută la Stockholm pentru decernarea premiului Nobel, de literatură, pe 1933, scriitorul rus Ivan Bunin, laureat al premiului, a refuzat diploma împodobită cu culorile naţionale ale ţării căreia aparţine, declarând energic că desaprobă regimul sovietic. I s'a oferit astfel, după aceasta, în locul culorilor respinse, o diplomă cu emblema statului suedez.

Inştiinţăm pe toţi Cucernicii preoţi şi pe alţi domni, cari ni-au cerut Calendarul Bunului Creştin pe 1934, că nu mai avem decât exemplare din ediţia cu şematism — ediţia cealaltă s'a trecut întreagă. — Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

ŞTIRI LOCALE

Predică. Duminecă în 24 Decemvrie va predica în Catedrală, Păr. Mihail Neagu.

In ziua întâi a Naşterii Domnului: slujbă arhierească de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, cu predica praznicului.

A doua zi P. S. S. vicarul Arhiereu Vasile, slujbă arhierească şi predică.

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu învită la *Concertul* împreunat cu reprezentaţie teatrală, Luni, la 25 Dec. 1933 (ziua primă de Crăciun) în sala „Unicum". — Cu acest prilej se va aduce omagiu dlui Stefan Duca, — împlinind 30 ani de secretar al Reuniunii. — Inceputul la 8½ ore seara. — Dirigentul corului: Ioan Stanciu. — Preţul de intrare: Loc I 35 Lei. Loc II 25 Lei. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea şomerilor, membri ai Reuniunii.

Marţi, în 26 Decemvrie, la ora 17, se va da un concert poporal de orchestra orăşenească în sala Teatrului, cu întregul program de Ioh. Strauss.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiu se va ţine *Miercuri,* în 27 Decemvrie a. c. la ora 11 a. m. în sala de şedinţe a „Astrei".

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

MAGAZINUL DE GHETE

„FILT"

Strada Regina Maria 13

Prezintă de astădată ceva extraordinar în **Pantofi de casă:** Vitrinele noastre Vă spun totul. Şi în **Şoşoni** Vă oferim cele mai frumoase modele, de o calitate de primul rang. [34] 1—1

Sobe de teracotă

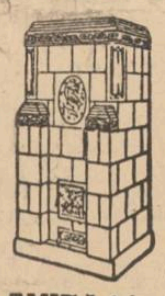

execută prompt şi conştienţios, cu preţuri moderate, din material de prima calitate, colorile după ales

A. ROMAN

măestru sobar

SIBIU

Piaţa Prinţul Carol 24

AVIZ! Aduc la cunoştinţa On. Public din oraş şi împrejurime, că mi-am mutat depozitul de sobe din str. Regina Maria 11 în

Piaţa Prinţul Carol 24

Rog binevoitorul sprijin! (13) 10—10

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Şaguna

Preţul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimiţându-se preţul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Nr. 338—1933 (65) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cantor în parohia **Idiciu,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie a concursului în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele stolare uzitate.
2. 2 jug. pământ arător

Concurenţii vor înainta cererile în termenul deschis oficiului protopopesc din Elisavetopole, însoţite de următoarele acte:

1. Extras din matricola botezaţilor.
2. Certificatul ultimului an şcolar.
3. Diploma de cantor dela şcoala de cântăreţi din Sibiu.
4. Certificat de moralitate dela oficiul său parohial.
5. Certificat de serviciu.

Concurenţii sânt obligaţi să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a conduce singuri strana şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Idiciu, la 25 Noemvrie 1933.

Iosif Gh. Roman
paroh,
Preşedinte al cons. parohial.

Alex. Dragomir
notar.

Văzut:
Ioan Dragolea
protopop.

Nr. 321—933. (62) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Aţel,** din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 14 jugăre arător şi fânaţ.
3. ¼ jugăr grădină.
4. Două sorţi lemne de foc (circa 6 stânjini) din pădurea comunală. Tăiatul şi adusul lemnelor îl priveşte pe preot.
5. De locuinţă se va îngriji parohia.
6. O zi de clacă dela fiecare familie.
7. Stola obişnuită în tract.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Preaven. Cons. arhiepiscopesc, şi cu avizul ofiiciului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 19 Noemvrie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Mediaş în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 11629 Bis. [53] 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Ţichindeal,** protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Intregirea dotaţiei dela stat, conform celor fasionate în coala B.
2. Sesiune parohială arător şi fânaţ în mărime de 18 jug. 781 st.□
3. O soarte de lemne în plus peste soartea locuitorilor şi care nu se plăteşte. Făcutul lemnelor îl priveşte pe preot.
4. Venitele stolare, stabilite pentru întreg tractul.
5. De locuinţă convenabilă se îngrijeşte parohia.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare, în termenul de mai sus, oficiului protopopesc din Agnita, şi, pe lângă încunoştiinţarea acestuia, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Consiliul arhiepiscopesc.

— L-au închis aseară! L-au târăit la temniţă...

— Il aduc acum aici, să-l căznească la stâlpul cel de ocară...

Oamenii se 'nfiorară. Ochii celor mai credincioşi se umplură de lacrimi. Şi cât ai bate 'n pălmi stâlpul din mijlocul pieţii fu încunjurat de mulţime, ca matca de albine.

Şi aşteptau acolo bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri, cu răsuflarea oprită, să vadă ce s'o întâmpla.

După puţină aşteptare începu a ţiui piaţa de strigătul unui pârgar de-al oraşelului:

— Drum!

— Faceţi drum pentru haiducii Craiului!

— Faceţi drum până la stâlp!

La auzul poruncii oamenii se desfăcură în două părţi şi deschiseră cale largă. Pârgarul păşea cu trufie. Pe urma lui înainta ceata de haiduci înarmaţi din glesne până 'n dinţi.

Doi din ei sprijineau de braţe pe-un moşneag uscăţiv, cu mânile şi picioarele încătuşate.

— Vlădica Sava! şoptiră cei din mulţime.

— Dar cum de n'are plete ca vlădicii greceşti? întrebă mirat un altul.

— L-or fi tuns nelegiuiţii duşmani! răspunse cineva cu glas amărât.

— Şi de ce nu poartă haină bisericească? De ce-i vârât în cămaşa ceea lungă? Ce-o fi făcut el, oare? s'auzi alt cuvânt de întrebare.

— Aşa-i voia nemeşilor, să-şi bată joc de slujitorii legii noastre! spuse unul mai îndrăzneţ.

— O, ce alb e, bietul vlădică! Cum îi tremură trupul! O, cum nu li-a fost milă, să-l mai bată în cătuşă! — vorbi o femee...

In vremea asta haiducii sosiră la stâlp. Vlădica Sava cu ajutoarele sale se ţinea încet pe urma lor. Pe cale binecuvânta mulţimea cu mânile lui încătuşate, ear graiul său slăbit de boală străbătea în adâncimea inimilor.

— Nu mă plângeţi pe mine, fraţii mei; vă plângeţi mai mult pe voi şi pe copiii voştri, căci credinţa sufletelor voastre se învăluie în primejdie, — le zicea Vlădica Sava.

Dar haiducii îl legară de lemnul de ocară. Ear doi din ei, cu două beţe, s'aşezară lângă el, unul de-a dreapta, altul de-a stânga lui. Vătavul lor grăi batjocoritor:

— Ei, Sava, te mai împotriveşti Craiului?

— Cuvine-se să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni! Aşa ne învaţă Apostolul, — îi răspunse Vlădica.

Drept răspuns, loviturile din toiegele haiduceşti cădeau ca ploaea pe trupul mucenicului... Dar ochii lui vii cătau mereu la cer, ear buzele lui vestejite de suferinţă şopteau:

— Doamne, Dumnezeule, Tu ştii taina inimii omeneşti. Tu cunoşti şi taina inimii mele. *Legea Ta o am păzit.* Turma Ta am păstorit. Dela adevăr nu m'am clătit. Pentru asta rabd azi dureri de mucenic. Rabd şi voi răbda până 'n sfârşit, ca numele Tău să fie preaslăvit, şi sufletul meu mântuit... **A. Nanu.**

Cărţi bune de citit. In Biblioteca Poporală a Asociaţiunii (Sibiu, str. Şaguna 6) au apărut de curând următoarele numere:

Nr. 202. Septimiu Popa: *Flori din grădina raiului.* (Vieţile femeilor creştine). 5 Lei.

Nr. 203. Sebastian Stanca: *Lege nouă,* comedie într'un act. 5 Lei.

Nr. 204—5. Sabin Opreanu: *Ţara noastră.* Scurt manual de geografie economică. 10 Lei.

Nr. 206. *Calendarul* pentru popor pe 1934. Redactat de Horia Petra-Petrescu. 15 Lei.

Nr. 207. Sebastian Bornemisa: *De ce nu poate fi plugarul român comunist.* 5 Lei.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Tabela de materii

— Cifrele arată numărul ziarului —

TELEGRAFUL ROMÂN 1933

Anul LXXXI

1. Articole

Adunarea eparhială — — — — — — — — 49, 50
Alegeri de episcopi — — — — — — — — — 68
Al treilea răspuns (Unirii) — — — — 53, 54, 58
Antirevizionismul nostru — — — — — — — 76
Anul bisericesc — — — — — — — — — 62
Biserică ortodoxă în Blaj — — — — — — 18
Bucuria cea mare — — — — — — — — — 33
Bugetul cultelor pe 1933 — — — — — — — 50
Cărți pentru lămurirea poporului — — — 5, 8
Catolicism politic înfrânt — — — — — — 31
Către cetitori — — — — — — — — — 53
Centenarul curentului de Oxford — — — — 59
Chemare (Cluj), colab. mirenilor — — — 4, 9
Cine are dreptate? — — — — — — — — 76
Clerul și «Oastea Domnului» — — — — — 19
Congresul dela Chișinau — — — — — — 72
Congresul gen. al stud. creștini — — — — 12
Congresul național bisericesc — — — — — 69
Convenția bis. cu Iugoslavia — — — — — 43
Credința care mântue — — — — — — — 60
Creștinismul ca bază — — — — — — — 13
Crucea Domnului — — — — — — — — 63
Cuvinte arh. pentru «O. D» — — — — — 7
Desființarea centrului catolic — — — — — 59
Dictatura disciplinei — — — — — — — 61
Din șomeri — monahi? — — — — — — — 67
Dumineca ortodoxiei la Cluj (In) — — — 20
După un an de catechizație — — — — — — 59
Educația fizică — — — — — — — — — 77
Energiile preoțești — — — — — — — — 71
Era vremea — — — — — — — — — — 9
Etatizarea fondului religionar (Bucovina) 28, 29
Evocări de Paști — — — — — — — — — 32
F. O. R. — — — — — — — — — 22—27, 38
Forțele umane — — — — — — — — — — 56
Gânduri pe marginea scrisului — — — — — 1
Generalul Cristea Vasilescu — — — — 58, 59
Grija pentru tineretul academic — — — — 16
Înălțarea — — — — — — — — — — 44
In apărarea parohiilor — — — — — — — 63
Institut rom la Atena — — — — — — — 35
Intensificarea activității pastorale — — — — 21
Intregirea scaunelor episcopale — — — (60) 66
Jurământul în justiție — — — — — — — 21
La datorie — — — — — — — — — — 62
La deschiderea congresului — — — — — — 67
La praznicul Invierii — — — — — — — — 33
La școală — — — — — — — — — — 61
La sfârșit de an școlar — — — — — — — 54
Lauda virtuții — — — — — — — — — 10
Legea bis. (după aleg. episc.) — — — — — 70
Mai mult simț educativ — — — — — — — 68
Meeting antirevizionist — — — — — — 43, 45
Misiunea stud. teologi. — — — — — — — 74
Misiune diplomatică — — — — — — — — 38
Moartea și Invierea — — — — — — — — 34
Momentul dela Cluj (Vaida) — — — — — — 73
Morala eroică — — — — — — — — — 41
Moralitatea politică (Lupaș) — — — — — — 17
Noua lege de org. a bis. ort. eline — — — 37
O afirmare a ortodoxiei — — — — — — — 2
Oastea Domnului — — — — — — — — 45, 47
O mișcare în sânul catolicismului german — 65
Optzeci de ani — — — — — — — — — 1
Organizare și activitate — — — — — — — 20
O țărănime nouă — — — — — — — — — 15
O veche afacere (Lupaș) — — — — — — — 6
Partidele politice și crucea — — — — — — 14
Pentru sfințenia vieții — — — — — — — — 58
Pompierii lui Offenbach — — — — — — — 78
«Politica» sașilor — — — — — — — — — 77
Politica și confesionalismul — — — 57, 58, 61
Popas la închinarea unui an — — — — — — 57
Pregătiri și frământări electorale — — — — 76
Preoțimea în școală — — — — — — — — 63
Presa de Crăciun — — — — — — — — — 3
Prigonire și favoritism — — — — — — — 35
Protestantismul — — — — — — — — — 64
Proxima metodă de lucru — — — — — — — 28
Răspunsuri pentru «Unirea» — — 42—52, 54, 56
Reformatori falși în bis. unită — — — — — 30
Religia în învăț. profesional — — — — — — 74
Reorganizarea facultății teologice — — — — 53
Rusia de azi și catolicismul — — — — — — 77
Sanctuarul dela Cluj (catedrala) — — — — 71
Să ne cunoaștem credincioșii — — — — — 66
Sărbătoarea bisericii (Rusaliile) — — — — 46
Se desvăleşte slava ortodoxiei — — — — — 51
Sibiul — — — — — — — — — — — 72
Slavă Ție — — — — — — — — — — 34
Soartea credincioșilor noștri din America — 57
Statutul Organic — — — — — — — — 11, 75
Steaua magilor — — — — — — — — — 79
Șaguna, în memoria lui — — — — — — — 68
Și cuvântul trup s'a făcut — — — — — — 78
Un centenar (V. Roman) — — — — — — — 40
Unirea mirenilor — — — — — — — — — 16
Unui preot tânăr — — — — — — — — — 39
Viața religioasă morală în parohii — — — — 26
Vizitație canonică — — — — — — — — 36, 37
Zece Mai — — — — — — — — — — 40
Zile de sărbătoare la Cluj — — — — — — — 72
Ziua Invierii — — — — — — — — — — 32

2. Pastorale, cuvântări, conferențe, statute ș. a.

Apel (Mediaș etc.) — — — — — — — — 62, 63
Conferențe 25 (Lupaș), (S. Pușcariu) — — — 41
Cuvântări (de Anul nou, Sibiu) — — 3; 43, 53
Duhul renașterii religioase — — — — — — 60
F. O. R. — — — — — — — 22—25, 45, 47, 56, 70
Meditații 7, 11, 26, 28, 30, 32, 47, 53—55, 61—68, 70—73, 77
Pastorale — — — — — — — — 1, 32, 35, 78, 79
Regimul sectelor (Deciziunea ministeriala) — 76
Rugăciune (la înălțarea Domnului) — — — 40
Statutele F. O. R. — — — — — — — — — 20

3. Antrefileuri

Bisericile engleze — — — — — — — — — 28
Botezul (din Bulgaria) — — — — — — — — 17
Bunele raporturi (Școala română dela Roma) 7
Cine să împiedece un nou război? — — — 26
Comemorare (A. Vlaicu) — — — — — — — 53
Comisiunea româno-jugoslavă — — — — — 23
Congres (al academiilor teologice) — — — — 74
Congres (la Chișinău) — — — — — — — 71
Convenție (între România și Iugoslavia) — — 25
Cu două fețe (P. Șeicaru) — — — — — — 19
Decorații e dela Oradea — — — — — — — 24
De neînchipuit — — — — — — — — — 15
Fiedler — — — — — — — — — — — 56
Iezuiții au agitat — — — — — — — — — 25
La senat (cuv. Patriarhului) — — — — — 18
Legea de autorizare (în Germania) — — — 30
(Memoriu despre reducerea salariilor) — — 13
MM. LL. Regele și Regina Iugoslaviei (audiență) — — — — — — — — — — 40, 41
(Moțiune a Asoc. clerului) — — — — — — 24
(Muzicescu) — — — — — — — — — — 54
Noul guvern — — — — — — — — — — 7
Parastas (V. Roman) — — — — — — — — 53
Pentru școală și biserică — — — — — — — 29
Prezentarea persoanelor sfinte (pe scenă) — 9
Prozelitism (Balșa) — — — — — — — — 25
Reduceri nedrepte — — — — — — — — — 11
S'a pornit în Germania (contra jidanilor) — 29
Semicentenarul Castelului Peleș — — — — 65
Un episcop (în Banat) — — — — — — — 18
Ziua sădirii pomilor — — — — — — — — 27

4. Probleme, fapte, comentarii; corespondențe; rapoarte; adrese; notițe

Academiile teologice — — — — — — — — 49
A 15-a aniversare — — — — — — — — — 75
Acordurile între România și Iugoslavia — — 30
Act de pietate (Veturia Lăpedatu) — — — — 67
A doua bis. pentru studenți (Iași) — — — — 18
(Adresa Asoc. «A. Șaguna», salarii) — — — 22
Adresă omagială (dela F. O. R.) — — — — 71
Adunarea eparhială, Sibiu — — — — — — 51
Adunarea generală (Reuniunea meseriașilor) 39
Adunarea în 2 Dec., Sibiu — — — — — — 2
Adunare preoțească, Sighișoara — — — — 73
Ajutor bis. ort. (broșură de Debu) — — — — 1
Alianța popoarelor prin biserică — — — — 44
Al patrulea sobor (Chișinău) — — — — 69, 72
Altă carte de căpătâi — — — — — — — 61
Alte întâmplări (în catolicism) — — — — — 68
Amvonul (Orăștie) — — — — — — — — 29
Aniversarea nașterii Suveranului — — — 68, 69
Aniversarea revoluției lui Horia — — — — 57
Aniversarea unirii Basarabiei — — — — — 34
Anuarul comis. monum. istorice — — — — 26
Anuarul IX — — — — — — — — — — 54
Anul nou în Sibiu — — — — — — — — 3
Apologie a ortodoxiei (V. Papilian) — — — 73
Apostolat și datorie (Gh. Brătianu) — — — 25
Asociațiunea la Brașov — — — — — — — 64
A treia aniversare — — — — — — — — 47
Au trecut în August (Mărășești) — — — — 59
Baptiștii — — — — — — — — — — 64
Bibliografie (Lupaș, Făgărășanu etc.) 72, 44, 77
Biografie a preoților din generația unirii — 60
Bise ica în trecut și prezent — — — — — — 25
Biserica ort. în Mediaș — — — — — — — 63
Biserica și bugetele comunale — — — — — 57
Biserica și pacea (Petrovici) — — — — — 32
Biserica și ideea națională — — — — — — 69
Boiu Zaharia (comem) — — — — — — — 52
Botezul Domnului, Sibiu — — — — — — — 1
Brașovul (adun. gen.) — — — — — — — 61
Bun obicei («Tin. Rom.») — — — — — — 37
Burii și bibliile — — — — — — — — — 55
Bustul lui Coșbuc — — — — — — — — 56
Calendarul Bunului Creștin — — — — — 61, 73
Când e reacredință (recăsăt. preot.) — — — 52
Carte de căpătâi (Ortodoxia) — — — — — 50
Cărți de propagandă — — — — — — — — 4
Casa «Calendarului» — — — — — — — — 38
Ca semn (Reun. Dima) — — — — — — — 48
Catedrala din Cluj — — — — — — — — 64
(Catehizație) Insemnări — — — — — — — 63
Catolicismul — — — — — — — — — 55, 64
Către slujitorii bis. ort. din Ardeal — — — 44
Cazul Skoda — — — — — — — — — 28
«Ce este Biblia?» — — — — — — — — — 39
Ce este ortodoxia (Papilian) — — — — — 57
Cercul stud. teologi ardeleni în Cernăuți — 76
Ce se prepară la Cluj — — — — — — — 25
Colaborare — — — — — — — — — — 77
Colegiul electoral — — — — — — — — — 65
Comemorarea dela Sinaia — — — — — — — 66
Comemorarea O Ghibu — — — — — — — — 73
Concert, colinde — — — — — — — — — 78
Conferența dlui G. B. Duică — — — — — 8, 75
Conferența I. P. S. Sale cu clerul — — — — 75
Conferența dlui I. Manoilescu — — — — — 20
Conferența dlui V. Moldovanu — — — — — 26
Conferența pastorală (Ilia) — — — — — — 54
Conf., Săliște, Sibiu — — — — — — — — 77
Conferențe preoțești — — — — — — 32, 71, 74
Congresul creștinismului practic — — — — 42
Congresul național bisericesc — — — — — 70
Consiliul ep. Cluj (catedrala) — — — — — 40
Conștiință de agenți — — — — — — — — 24
Constituirea F. O. R. Sibiu — — — — — — 52
Constituirea societăților eparhiale — — — — 41
Contribuiri (Blaj) — — — — — — — — 53
Cotidianul «Calendarul» — — — — — — — 4
Credința e mântuitoare — — — — — — — 31
Creștinească manifestație — — — — — — 12
Creștinism și naționalism — — — — — — 48
Cruce pe morm. eroului necunoscut — — — 11
Cu iubire (Ilia) — — — — — — — — — 71
Culturalizare prin biserică — — — — — — 28
Cum își informează cetitorii — — — — — 29
«Curentul» (In) — — — — — — — — — 76
Cuvânt (Masaryk) — — — — — — — — — 52
Dări de seamă — — — — — — — — — — 34
De ce nu se face așa — — — — — — — — 59
De ce se sinucid școlarii — — — — — — 29, 31
Declarație din Sibiu (cercul stud.) — — — — 12
De frica sărbăt. Invierii — — — — — — — 31
Dela anatemă la sărut mâna — — — — — — 59
Dela congresul stud. — — — — — — — — 62
Dela românii din America — — — — — — 35
Dela stud. din Cernăuți — — — — — — — 59
Demisia guvernului Vaida — — — — — — — 71
De rectificat (Müller) — — — — — — — — 68
Deschiderea anului la Academia teologică — 66
Despre Al. Lascarov Moldovanu — — — — — 55
«Dezideratele» — — — — — — — — — — 69
De ziua cărții — — — — — — — — — — 45
Diagnoză (Mereșkovski) — — — — — — — 32
Din gura papei — — — — — — — — — — 37
Din Orăștie — — — — — — — — — — — 37
Din tezaurul ortodoxiei — — — — — — — 12
Din ținutul celorce revin — — — — — — — 27
(Discurs dela constituirea F. O. R.) — — — 72
Două concepții — — — — — — — — — — 27
Dragostea de păduri (Bucov.) — — — — — — 71
Dumnezeu, Patrie, Rege (Dăncilă) — — — — 58
«După modelul celei din Ardeal» — — — — — 44
Earăș 8 clase — — — — — — — — — — 3
Efectele gerului — — — — — — — — — — 78
Epicleza euharistică — — — — — — — 68, 74
Ermineutica Biblică — — — — — — — — 50, 53
Eterna poveste (Skupieski) — — — — — — 76
Eustatie Grid — — — — — — — — — — 42
Fiedler — — — — — — — — — — — 56, 57, 58
(Fondul bis. Bucov.) — — — — — — — — 37
«F. O. R.» 9—17, 20—31, 41, 43, 47, 56, 62, 67, 70, 77
Francmasonerie — — — — — — — — — — 75
«Frația română Sibiu» — — — — — — — — 61
Fundamentul necesar — — — — — — — — 50
Fundația Gojdu — — — — — — — — — 20
Galilei și inchiziția — — — — — — — — 37
Generația tinără — — — — — — — — — 75
Glonoys — — — — — — — — — — 20, 28, 46
Gödölö — — — — — — — — — — — 60
Guvern nou (Duca) — — — — — — — — — 73
Hristos și problema artei (Nichif. Crainic) — 32
Icoane apusene în bis. noastre — — — — — 17
Icoane sfinte — — — — — — — — — — 57
Ideea de Neant — — — — — — — — — 52
Impotriva extremiștilor — — — — — — — 61
Impotriva publicațiilor desfrânate — — — — 31
Inainte cu 30 de ani (Dr A. Vlad) — — — — 53
In atenția C. F. R. — — — — — — — — 61
Incă un cuvânt (episcopul german) — — — 53
In 5 Martie la Cluj — — — — — — — — 15
In conflictul dintre 2 concepte (Gh. Brătianu) 7
In jurul legii de organizare — — — — — — 8
In lungile seri de carnă — — — — — — — 73
Inovatorii cu toptanul — — — — — — — 29
In plin vis (Lugoj) — — — — — — — — 39
In pragul alegerilor — — — — — — — — 73
In preajma sărbătorii Sf. Trei Ierarhi — — — 10
Inrâuririle spectacolelor de sport — — — — 52
In sprijinul presei bune — — — — — — — 20
Intâmpinări, proteste — — — — — — — 4—20
Intervențiile — — — — — — — — — — 25
Intregirea scaunului ep. dela Caransebeș — 60
Intre oameni de înțelegere (Porcești) — — — 69
Intre zidurile mănăstirii — — — — — — — 61
Intrunirea comit. eparhial F. O. R. Sibiu — — 74
Invățământul — — — — — — — — — 42, 65
Invățătorii și sectanții — — — — — — — 14
Invierea morților — — — — — — — — — 30
In ziua Cincizecimii — — — — — — — — 50
I. P. S. Sa Mitr. Nicolae (vizit. canon., Cornățel) 35
Izgonirea iezuiților — — — — — — — — 21
Jubileu (T. Herman) — — — — — — — — 58
Jubileu (Universul) — — — — — — — — 47
La biserica «Sf. Anton» din capitală — — — 9
La concursul Tin. Rom. — — — — — — — 44
La început de an școlar — — — — — — — 60
La noua chemare — — — — — — — — — 39
La un pelerinaj (H. B.) — — — — — — — 61
Licențiatele în teologie — — — — — — — 46
Licenții dela Brad — — — — — — — — — 55
Lumea nouă — — — — — — — — — — 26
Mai încet cu critica — — — — — — — — 21
Manifestație antirev. — — — — — — — — 42
Manifestație culturală, Sighișoara — — — — 19
Manifestație, D.-Sânmărtin — — — — — — 4
Manifestație relig., Geoagiu — — — — — — 61
Manifestație, Tg.-Secuesc — — — — — — — 48
Marinescu — — — — — — — — — — — 65
Misionarism — — — — — — — — — — — 77
Misiuni religioase — — — — — — — 42, 52, 66
Mitrop. Sava Brancovici — — — — — — — 76
Monitorul Of. (100 ani) — — — — — — — 41
Monument lui Șaguna — — — — — — — 32, 33
Nașterea Domnului, Sibiu — — — — — — — 1
Natalitate — — — — — — — — — — — 70
Naționalism și politică — — — — — — — 75
Noii episcopi — — — — — — — — — — 70
Noi parohii în Odorhei și Cristur — — — — 76
Noul buget și biserica — — — — — — — — 20
Nu așteptați totul dela stat — — — — — — 61
Număr festiv (Secuimea) — — — — — — — 55
«Oastea Domnului» — — 47, 50, 58, 63. 67, 70
O carte bună (Al. Lasc. Mold.) — — — — 34
O lămurire (alegerea preoților) — — — — 18
O mănăstire mocănească — — — — — — — 53
O nouă lucrare (Lupaș) — — — — — — — 73
O nouă plagă — — — — — — — — — — 43
«Orbie fatală» — — — — — — — — — — 21
Organizarea F. O. R. — — — — — — — — 51
Organizarea mirenilor — — — — — — — — 37
Ortodoxia (conf. Manoilescu) — — — — — 13
Ortodoxia și românismul, de Dr. Grigorie Comșa — — — — — — — — — — — — 55
O serbare pioasă (D. Nistor) — — — — — — 31
O veche biblie — — — — — — — — — — 62
Pacea — — — — — — — — — — — — 19
Păltiniș — — — — — — — — — — — — 48, 52
Parastas p. Regele Ferdinand I. — — — — — 55
Parastas pentru V. Roman — — — — — — — 55
Păr. I. Lupaș (Dalles) — — — — — — — — 30
Pasiune deplasată (O. Goga, cameră) — — — 25
Păstrarea datinelor de Crăciun — — — — — 1
Pelerinaj la mănăstirea Brancoveanu — — — 37
Pentru libertatea presei — — — — — — — 74
Pentru mucenicii dreptății — — — — — — — 77
Pentru rev. «Viitorul» — — — — — — — — 14
Pe socoteala băncilor și deponenților — — — 8
Petroșanii ortodocși — — — — — — — — 71
Politica — — — — — — — — — — — — 54
Pomenirea lui Șaguna, (Album) — — 71, 72, 75
Pomenirea (Maniu Dobrota din Poiana) — — — 14
Posturile — — — — — — — — — — — — 57
Prea frumos e idealul — — — — — — — — 8
Prelegeri religioase — — — — — — — — — 8
Preot (N. Oancea) — — — — — — — — — 29
Preot și politică — — — — — — — — — 51, 73
Preoțimea (Ilia) — — — — — — — — — — 70
Preoțimea și adun. din 28 Mai — — — — — 43
Presa și F. O. R. — — — — — — — — — 7, 9
«Principele Mircea» — — — — — — — — — 40
Prinos (lui I. Olariu) — — — — — — — — 79
Problema culturii (Suveranul, Cernăuți) — — 45
Problema românilor de peste hotare — — — 50
Problema secuizării — — — — — — — — — 3
Problemele (Al. Lasc. M.) — — — — — — — 36
Proectul de lege (reduceri, pensionare, — 16, 32
Prof. Nich Crainic — — — — — — — — — 3
Propaganda catolică — — — — — — — — 60, 62
Propagandă și prozelitism — — — — — — — 54
Protecția animalelor — — — — — — — — 59
Protestantism german — — — — — — — — 76
Protestează bis. (Bucov.) — — — — — — — 27
Protop. I. Moța demisionat — — — — — — — 77
Protop. (Sf. Gheorghe, Hațeg) — — — — — 65
Protopop și presa minoritară — — — — — — 29
Psaltirea în versuri — — — — — — — — 53
Psihologia religiei — — — — — — — — — 59
Răspuns (G. B. D.) — — — — — — — — — 36
Răspunsul Suveranului (la congres) — — — — 70
Reculegere — — — — — — — — — — — 69
Reducerile salariilor preoțești — — — — — 13
Retragerea guvernului — — — — — — — — 6
Revizionismul — — — — — — — — — — 62
Sachsentag-ul — — — — — — — — — — 67
Sacrilegiu în Parcul Carol I — — — — — 10, 11
S'a desființat (timbru) — — — — — — — — 4
Să fie adevărat? (Dr. Val. Pop) — — — — — 75
Să înceteze confesionalismul — — — — — — 68
«Sapămâna Sf. Ștefan» — — — — — — — 62, 63
Să răsune amvoanele — — — — — — — — 3
Sărbarea unirii — — — — — — — — — — 9
Sărbare în Blaj — — — — — — — — — — 27
Sărbătorirea prof. Lupaș — — — — — — 71, 72
Să se tipărească scripturile — — — — — — 44
Seminarul din Curtea de Argeș — — — — — 60
Servicii divine (Orăștie) — — — — — — — 29
Servicii în catedrală la Paști, Sibiu — — — 35
Serviciile divine, Cluj, 4 și Martie — — 20, 21
Se scumpește viața — — — — — — — — 10, 11
«Sf. Gheorghe» — — — — — — — — — — 56
Sfintei biserici Costești — — — — — — — 35
Sfințirea catedralei, Cluj — — — — — — 70, 72
Sfințirea de drapel (Rapoh) — — — — — — 39
Sfințiri de biserici — — — — — — — — — 73
Sf. Nicolae și milostenia — — — — — — — 75
Sf. Sinod — — — — — — — — — — 15, 18, 26, 77
Sistemul politic (Lupaș) — — — — — — — 3
Societăți cu caracter religios — — — — — — 74
Soc. ort. a femeilor — — — — — — — 25, 39, 79
Soc. Sf. Gheorghe — — — — — — — — 29, 63
Soluții creștine — — — — — — — — — — 31
Spre mobilizare sufletească (adrese, [FOR.] 7—19
Starea sanit. a județului Sibiu — — — — — 29
Statul, sectele — — — — — — — — — — 62
Statusul — — — — — — — — — — 54, 66, 71
Studenții italieni — — — — — — — — — 60
Suveranul și respândirea cărții — — — — — 44
Șaguna, serbări comemorative — — — — 68, 69
Ședință festivă (soc. «A. Șaguna») — — — 75
Ședințe (F. O R., Brașov, Bran) — — — — 69
Și totuș (Rusia) — — — — — — — — — 61
Știința mărturisește — — — — — — — — 20
Telefonistul — — — — — — — — — — 27, 64
Tineretul și creștinismul (Nich. Crainic) 18, 28
Tineretul universitar — — — — — — — — 40
Tinerimea în fața regenerării — — — — — 19
«Țara Bârsei» — — — — — — — — — 79
Un Habsburg «poet» — — — — — — — — 44
Un început bun — — — — — — — — — 47
Universitate pop. în Sibiu — — — — — — 8
Un semicentenar — — — — — — — — — 46
Vaticanul — — — — — — — — — — 67
Veche datină, în Deva — — — — — — — 25
Vine o generație mai creștină? — — — — 57
Vizitatorii români la Vatican — — — — — 50
Voluntarii și Blajul — — — — — — — — 13
Von Papen la Vatican — — — — — — — — 37
Ziua de 24 Ianuar — — — — — — — — 7, 9
Ziua de 15 Mai — — — — — — — — — 40
Ziua Eroilor (La) — — — — — — — — — 43
Ziua Sf. Nicolae în Sibiu — — — — — — — 76

5. Foișoare

A cui este vina? — — — — — — — — — 43
An de spornică muncă — — — — — — — — 61
Apoteoză — — — — — — — — — — — 34
Ardeleanul Stratonichia — — — — — — — 36
Bariere între Ardeal și țările românești — — 77
Cărți străine despre noi — — — — — — — 2
Câte ceva despre Șaguna și Iancu — — — — 66
Chiril Țopa — — — — — — — — — — 57
Circulația cărților bis. — — — — — — — — 77
Crișcior — — — — — — — — — — — 26
Criza «Tribunei» (I. Slavici etc.) — — — 73, 74
Culegere de mărunțișuri — — — — — — — 55
Cuvântări — — — — — — — — — 30, 45 47, 56
Cuvinte despre prietenie — — — — — — — 9
Cuvinte pentru vacanță — — — — — — — 35
Dela Ungvár — — — — — — — — — — 35
Desmoșteniții vieții — — — — — — — — 3
Din cuvânt, Vicarului Mitropoliei — — — — 53
Din trecutul parohiei Crișan (Zarand) — — 60
Din vremea calvinilor — — — — — — — 76
Doi iezuiți — — — — — — — — — — 49
Două congrese religioase — — — — — — — 26
Duh nou — — — — — — — — — — — 61
Educația și părți ții — — — — — — — — 38
Educație și educație — — — — — — — — 7
Electrocuțiunea — — — — — — — — — 44
Epicleza euharistică — — — — — — — — 70
Gândește-te la cele mai de pe urmă ale tale 61
I. C. Brătianu și ortodoxia — — — — — — 68
Icoroclaști și Apostați — — — — — — — 4
Inălț. Sfintei Cruci — — — — — — — 63, 64
Intoarcere — — — — — — — — — — 39
La sfârșit de an — — — — — — — — — 1
Legea Ta o am păzit — — — — — — — — 79
Lisia redactorilor (T. R.) — — — — — — — 1
Marxismul față de religie — — — — — — — 18
Miliția greco-catolică — — — — — — — — 78
Momente (Ioachim Munteanu) — — — — — — 66
O arhivă — — — — — — — — — — — 79
O broșură interesantă — — — — — — — — 62
O carte nouă (Pidalion) — — — — — — — 58
O carte și o problemă (Făgărașanu) — — 46, 71
Originea Nedeii în Țebea — — — — — — — 67
Ortodocșii Sibiu'ui în 1846/7 — — — — — — 72
«Ortodoxia» în românește — — — — — — — 54
Ortodoxia și eterodoxia — — — — — — — — 17
Paralela confesională — — — — — — — — 53
Păreri despre unație — — — — — — — — 71
Paton despre Șaguna — — — — — — — — 71
Paulescu N. C. — — — — — — — — — — 59
Problema religioasă — — — — — — — — — 27
Procesul Domnului nostru Isus Hristos — — — 32
Profetul Daniel — — — — — — — — — 37—39
Rugăciune (versuri) — — — — — — — — — 58
Rugăciunile în înv. primar — — — — — — — 59
Secțiile «Astrei» — — — — — — — — — — 67
Simbolul în cultul creștin ortodox — — — 13—15
Sinceritate — — — — — — — — — — — 6
Stihuri — — — — — — — — — — — — 62
Teosofie și gnoza — — — — — — — — 62 ș. u. 73
Valoarea soc. a conștiinței individuale — — 12
Valoarea soc a V. T. — — — — — — — — 11—14
Vechiul greco-catolicism — — — — — — 40, 41

6. Anunțuri, avizuri, circulare etc.

Anunțuri — — — — — — — — — — — 59, 61 64
Avizuri — — — — — — — — — — — 24, 25, 66
Circulare — — — — — — — — — — — 11, 30, 77
Comunicări 7, 8, 10, 28, 30, 45, 53, 61, 64, 69, 74, 76
Concurs — — — — — — — — — — — — 54
Convocări — — 15, 20, 23, 24, 35, 45, 66, 67, 70
Notificări 7, 8, 30, 45, 58, 60, 61, 69, 70, 72—75

7. † Necrologuri

Alămorean S. preot — 76
Apponyi Albert — — 13
Bădescu Tr. Iosif, Ep. 55
Bena Ion pr. — 24, 28
Beu Va eria — — — 9
Blaga Nina — — — 35
Bogoevici Gh. protos. 75
Bolcu Adam — — — 39
Botez E. (Jean Bart) 41
Ciato Aurel — — — 20
Ciocan Nicolae pr. 24
Ciocan Stella — — 62
Cotruș Aron pr. — 17
Drăgolea Iuliana — 53
Esca Aurel — — — 79
Frâncu Amos Dr. — 72
Frâncu Ion pr. — — 64
Gan Ana n. Peteanu 45
Gradișteanu I. C. — 3
Haprian Ion pr. — 28
Isacu Nicolae pr. — 3
Iusa Victor pr. — — 7
Lăpedatu Veturia — 30
Manica Ion pr. — — 57
Manițiu Susana — — 65
Marilă Ion — — — 60
Moldovan Gheorghe 45
Philippide Al. — — 60
Popasu Const. Dr. — 4
Pop I. Veroana — 67
Popovici Valeriu pr. 20
Reissenberger Adela 38
Stan Ioan pr. — — 43
Stoica Mihail — 60, 61
Suciu F. Reli — — 21
Șutzu C. Mihai — — 54
Teutsch Fr., Episcop 15
Voilean M. as. cons. 56—58
Voniga David pr. — 58
Vulcu Vasile — — 6

In fiecare număr: informațiuni, știri locale etc.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.